L80

13. a. 4.
. 11.

Nº 3
27-8525

A
28
80

3
25-87

del Collegio dela Compañia de Jesus de Granada
R. 10721

PROPOSITIONVM IVRIS PONTIFICII, ET CAESAREI,

Compendium reſolutorium:

VNIVERSAS FERE' MATERIAS VTRAMQVE CENSVRAM reſpicientes ſummatim perſtringens,

Ex magis probatis ſcriptoribus collectum.

Opus legentibus, conſulentibus, & cauſas ciuiles, criminales, mixtas, beneficiales, contractuum, vltimarum voluntatum, & aliorum quorumcunque negotiorum tractantibus, vtile, facile, & neceſſarium:

Alphabetico ordine Digeſtum.

Adiecto Indice capitum materiarum.

AVTHORE BRVNORO A SOLE I. V. D.

CVM PRIVILEGIIS.

VENETIIS,

Apud Marcum Antonium Zalterium. MDXCVI.

ILLVSTRISSIMO
ET REVERENDISSIMO D.
D. LAVRENTIO PRIOLO,
VENETIARVM PATRIARCHAE,
ET PRIMATI DALMATIAE RELIGIOSISSIMO,
Domino ſuo colendiſſimo,

Brunorus à Sole I. V. D. ſummam fœlicitatem, & humiliter Sacratiſsimas manus oſculans. S. P. D.

DVM vitæ meæ curſum conſidero, Illuſtriſſime & Reuerendiſſime Patriarcha, quantumque in patria, foriſque tempus rebus gerendis ſtudijſque impenderim, & quomodo ad hanc vſque ætatem, qua ſeptuageſimum annum attingo, omnia mihi aduerſa euenerint, nec mihi vnquam profuerit tot laboribus & vigilijs, vel in publicis negotijs, vel in iudicijs, vel in componendis legalibus libris, incumbere, quin diris fortunæ ictibus pulſus ſemper, depreſſuſque fuerim: omnia Diuinæ prouidentiæ tribuens, quæ cuncta ſuauiter diſponit, meliusque quid nobis expediat, quàm nos ipſi, ſcit: poſthabitis humanis meis cogitationibus, omnia pro meliori exiſtimans, in patientia mea poſſidere animam meam propoſueram. Verum animaduertens hominem homini, ad extremum uitæ vſque natum eſſe, a Deoque Opt. Max. creatum, vt ſe in eius vinea exerceret, talentumque ſibi datum pro uiribus adminiſtraret, ſperans aliquando fore, ut ſol, fugatis tenebris, ſuper me oriatur, iterum ad legalia ſtudia, librorumque reuolutionem animum conuerti, conſolarique me ipſum cœpi, quòd multis lucubrationibus Clariſſimorum Iuriſconſ. ſcripta ornauerim, & ſuo candori reſtituerim, propriaque ſcripta mea ediderim, quo effectum eſt, ut, propoſitum meum iuuandi, ſequens, poſteriſque meis memoriam vigiliarum mearum relinquere optans, cœpto ſcribendi labori incumbens, Compendium hoc reſolutorium Propoſitionum iuris Pontificij & Cæſarei, ſerie alphabetica ex Doctorum ſcriptis collectum, in lucem dare decreuerim: ſperans his meis lucubrationibus me non modicam utilitatem, & a librorum reuolutione ſubleuamen ſtudioſis allaturum. Verum cum mos omnium ſcribentium ſemper fuerit, aliquem Mæcenatem ſibi eligere,

gere, cui opera ſua dicarent, ſub cuius ſplendore & tutella ſplendentia & tuta exire poſſent, Te Nobiliſſimum Illuſtriſsimumque virum, ac Religioſiſſimum Primatem delegi, cuius patrocinio, nominique illuſtriſſimo hęc mea ſcripta deuouerem; certoque ſcio, me in tali tantoque uiro deligendo non aberraſſe, In te enim omnia quę ad animi, fortunæ, corporiſq; dotes conferunt, ſplendeſcere dignoſcuntur, quibus tamen te ita uti omnes ſentiunt, vt in eis omnibus conſpicuus videaris. & cum hæc omnia in te, vt in omnium virtutum admirabili exemplari, manifeſta ſeipſa faciant, non adulari cum Ariſtippo, ſed ueritatem cum Diogène dicere ſcio. Intuentur enim omnes Angelicam, imperio dignam corporis tui ſpeciem, eamque admirari, uenerariq; nunquam deſinunt: qua tamen tu ſemper uſque, a teneris annis ita uſus es, vt nil aliud tibi unquam propoſueris, quàm omnes ipſius corporis actus in uiam morum, eorumq;, quæ Deo placita ſunt, dirigere, & ita agere, ut naturæ donis, cæleſtibuſque muneribus dignum te præberes. Fortunæ bona ampliſſima tibi Illuſtriſſimo viro adeſſe omnes ſciunt, ſiue præterita, ſiue præſentia tempora, ſiue Sereniſſimæ familiæ tuæ, auorumque tuorum opes & dignitates, ſiue tui ipſius Illuſtriſſimum & Reuerendiſſimum ſtatum conſideremus. quæ omnia ſic manifeſta ſunt, ut ea recenſere nil aliud exiſtimem, quam ſcripta ſcriptis, & lumen lumini luce non egenti addere. Si enim Senatorias, Procuratorias, Ducales, & eccleſiaſticas dignitates, quibus Sereniſſima famlia tua cum maxima gloria, decurſis, & ijs temporibus inſignita eſt, recenſere uelim, ſoli ſplendorem fruſtra addere uelle dignoſcerer, papyruſque mihi potius, quàm materia deficeret. &

Ante diem clauſo componet ueſper olympo.

Quę tamen omnia ita tibi tu, non te illis (vt uirum optimum & Chriſtianiſſimum decet) ſubiecisti, ut illorum fidelem, piumque diſpenſatorem, & prudentiſſimum conſeruatorem præ te tuleris. Conſiderans tamen, animi dotes, hæc omnia vana, caduca, & tranſitoria antecellere, nihilque, aut parum prodeſſe maiorum ſtemmata recenſere, naturæ, fortunæque bonis gloriari, veramque nobilitatem non in atrijs ceris undiq; exornatis, ſed in uirtute magis conſiſtere, ad animum tuum dotibus perpetuis ornandum ita te omni ætatis tuæ decurſu applicuiſti, ut nunquam puer, nunquam iuuenis, ſed vir prudentiſſimus, & integerrimus domi foriſque ſemper habitus fueris. ita ut, nil tibi, quod virum Illuſtriſſimum Sereniſſima familia ortum, & Religioſiſſimũ Antiſtitem, omni ſuprema maieſtate digniſſimum deceat, deeſſe uideatur. Et cum talem te, Sereniſſimus ac Excellentiſſimus Venetus Senatus domi in maioribus dignitatibus, foriſque in regendis ciuitatibus, varijſque ad maiores Reipublicæ

Chriſtianæ

chriſtianæ Principes legationibus, reipſa cognouerit, rectiſſimo ſuo iudicio, quo mirabiliter & chriſtianiſſime Diuino ſpiritu ductus cuncta gubernat, te Brixiæ præturam ſumma cum laude, Senatoriaque maieſtate regentem, in demortui Illuſtriſſimi Patriarchæ Triuiſani locum ſuis ſuffragijs electum, Beatiſſimo Sixto Quinto, Summo Pontifici præſentauit, qui ſapientiam, prudentiamque tuam expertus, dum pro Sereniſſimo Ven. Dom. apud ipſum oratoris munere fungereris, electionem ipſam maxima cum tui gloria, omniumque applauſu approbauit, & confirmauit. cuique tui amantiſſimus Beatiſſimus Gregorius XIIII. maxima cum hillaritate aſſenſum re ipſa præſtitit. Cuius pietatem, Religionem, & Sanctiſſimi Paſtoris munera, ita quotidie omnes boni experiuntur, quòd tali, tantoque Paſtore gaudent, & lætantur, ſperantque fore, ut maiori dignitate inſignitus, maiorem ipſis lętitiam & iocunditatem allaturus ſis. Ego, & ſi uermis, & non homo, omnium minimus, virtutum tuarum amore ſic ardeo, ut omnia tibi ex uoto euenire optem: cumque aliud animi mei erga te ſignum exhibere non poſſim, Deum Opt. Max. pro tua amplitudine, fœlicibuſque ſucceſſibus tuis, humilibus, deuotiſque præcibus cum familioſa mea orans, librum hunc tuo Illuſtriſſimo & Religioſiſſimo nomini iam dicatum, ad te tranſmitto, meque humiliter benignitati tuæ commendo. Vale.

Venetijs XIII. Kal. Iunij. M D XCVI.

Benigno Lectori Salutem dicit

Author Operis.

CORPVS hoc meum, Propoſitionum iuris Compendium reſolutorium, inſcriptum, ſtudio familiari collectum, edere, non mea fuit intentio, humane Lector, illud enim commodo meo priuato, vt in occurrentibus materijs abſque tot librorum reuolutione mihi ipſi conſulere poſſem reſeruabam, Tum etiam, quia eo ordine compoſitum eſt, ut imperfectum aliqua ratione dici poſſit, cum adeo ampla materia legalis ſit, & ita in immenſum Doctorum ſcripta & ſententię creſcant, vt multo plura quam in eo contineantur ad ipſum augendum addi poſint. Verum conſiderans me iam ſeptuageſimum annum attingere, & uicinitatem temporis peregrinationis meæ adeſſe, Et quod facile poſt dies meos honeſti labores mei alterius nomini deſeruire poßent, ſcienſq; me ut hominem ad alijs iuuandũ natũ, & ut amicorum conſilijs acquieſcerem, illud in commune commodum impreſſori edendum conſignaui, quod mihi gratißimum fore exiſtimabam, ſi eo ordine & diligentia, qua illud manu mea ſcripſi, impreſſum fuiſſet. Verum cum in multis defecerint, qui illud imprimendi, in formis recognoſcendi, & corrigendi curam habuerunt, dolens eius editioni acquieſcere coactus ſum. Me tamen benignitas atq; humanitas tua recreat & reficit, ſperans te boni conſulturum, & aliorum imperfectioni, ut hominem Chriſtianum decet, ſuppleturum, quod ut facias obſecro atq; obteſtor, conſiderans quam periculoſum ſit labores ſuos, pręſertim huiuſmodi legalia ſcripta vulgaribus hominibus imprimenda committere, ita etiam in quæſtionum mearum legalium impreſſione eueniße ſcio. Sed cum id damni omnibus lucubrationes ſuas ad edendum tradentibus commune eße rerum experientia ſciam, de legalem ſcientiam profitentium intelligentia confiſus, dolorem meum conſolari ſtudeo, ſperans me maiorem conſolationem recepturum, ſi hoc ipſum meum opus tibi probatum fore ſentiam. Vale.

INDEX CAPITVM MATERIARVM.

A

Abbas.col.1. fol.1.
Ablatiui abſoluti.col.1. 2
Abſens.col.2. 2
Abſolutio a iuramento.col.3. 2
Abſolutus.col.4. 2
Acceſſorium.col.1. 3
Acceptans beneficium.col.1. 3
Accuſatio.col.3. 3
Accuſator.ol.3. 3
Accuſatus.col.4. 3
Acquiſitio.col.4. 3
Acta.col.4. 3
Actio.col.1. 4
Actiones.col.3. 4
Actor.col.4. 4
Actus.col.2. 5
Additio.col.4. 7
Adiecti.col.4. 7
Adiectio.col.4. 7
Aditio hæred.col.4. 7
Adminiculum.col.1. 8
Adminiſtrationis.col.1. 8
Adminiſtrator.col.1. 8
Aduerſarius.col.1. 8
Adulterii.col.2. 8
Adulterium.col.2. 8
Aduocatus.col.4. 8
Ædificare.col.4. 8
Æqualitas.col.1. 9
Æſtimum.col.1. 9
Ætatem.col.2. 9
Affectus.col.2. 9
Affirmatiuam.col.2. 9
Agens.col.3. 9
Agenti.col.4. 9
Agere.col.1. 10
Agnatio.col.4. 9
Alienatio.col.2. 10
Alimenta.col.2. 10
Alloquutio.col.4. 10
Allegationes.col.4. 10
Alluuionis.col.4. 10
Alternatiuæ.col.1. 11
Amator.col.1. 11
Ambiguis.col.2. 11
Amiſſionem rei.col.2. 11
Animalia.col.2. 11
Animus.col.3. 11
Anni.col.4. 11
Annua pręſtatio.col.i. 12
Annulus ſignatorius.col.1. 12
Antiquis.col.1. 12
Antiquitas.col.2. 12
Antiquum.col.2. 12
Apocha.col.3. 12
Apoſtilla.col.3. 12
Apothecam.col.3. 12
Appellans.col.4. 12
Appellare.col.2. 13
Appellatio.col.3. 13
Appellationem.col.1. 15
Appellationis.col.3. 15
Appoſitio manus.col.4. 15
Aquam de flumine.col.4. 15
Arbitri, Arbitrium.col.4. 15
Arguere.col.1. 16
Argumentum.col.2. 16
Arma.armans.col.3. 16
Arreſtum.col.1. 17
Articuli.col.1. 17
Aſcendentes.col.2. 17
Aſſaſſinii crimen.col.3. 17
Aſſaſſinus.col.3. 17
Aſſertio ſocii.col.3. 17
Aſſertioni Papæ.col.4. 17
Aſtringens ſe.col.1. 18
Atteſtationibus.col.1. 18
Auferri, & Auferre.col.2. 18
Augmentum.col.2. 18
Authentica.col.2. 18
Authoritas.col.3. 18
Authorizare.col.3. 18
Auus.col.3. 18
Auxilium.col.4. 18

B

Banniti.col.4. 18
Bannum.col.4. 19
Baptiſmus.col.4. 19
Baro.col.2. 20
Beneficia.col.2. 20
Beneficialibus.col.3. 20
Beneficiatus.col.4. 20
Beneficio.col.4. 21
Beneficium.col.1. 22
Bigami, col.4. 22
Biruarii.col.1. 23
Bladum.col.2. 23
Blaſphemans.col.2. 23
Bona.col.3. 23
Bonorum.col.4. 24
Bonus.col.3. 25
Brachium ſęculare.col.3. 25

C

Cadaueribus.col.3. 26
Calculatores.col.3. 26
Canonis.col.3. 26
Canoniſta.col.3. 26
Capi.col.4. 26

Capitis pœna. col.4. fol.26
Capitulum.col.4. 26
Capta in bello.col.1. fol.27
Captura.col.1. 27
Carcerato.col.2. 27
Cardinales.col.2. 27
Caſtri.col.2. 27
Caſtrum.col.3. 27
Caſus.col.3. 27
Cataſtratio.col.1. 28
Cauſa.col.1. 28
Cauſæ.col.3. 28
Cauſis.col.4. 28
Cauſam.col.1. 29
Cautio.col.2. 29
Cedens.col.2. 29
Cedula.col.2. 29
Cenſum.cenſus.col.3. 29
Ceſſio.col.4. 29
Citatio.col.2. 30
Ciues.col.3. 31
Ciuilibus.col.3. 31
Ciuis.col.4. 31
Ciuitas.col.2. 32
Ciuium.col.1. 33
Clandeſtinitas.col.1. 33
Clauſula.col.2. 33
Clauſulę.col.1. 37
Clericatus.col.2. 37
Clerici.col.2. 37
Clericorum.col.3. 37
Clericus.col.3. 37
Cognitio.col.3. 38
Coitum.col.4. 38
Collatio.col.4. 38
Collator.col.1. 39
Collecta.col.1. 39
Collectam.col.3. 39
Collectarum.col.4. 39
Collectas.col.4. 39
Collitigans.col.2. 40
Coloni.col.2. 40
Colonus.col.4. 40
Comes.col.4. 40
Commendatarij.col.1. 41
Commiſſarius.col.1. 41
Commodum.col.2. 41
Communio.col.2. 41
Communitas.col.2. 41
Comparationem.col.4. 41
Comparans.col.4. 41
Compelli.col.4. 41
Compendioſæ.col.4. 41
Componens.col.4. 41
Compoſitio.col.4. 41
Compromiſſa.col.1. 42
Conatus.col.2. 42
Concedi.conceſſio.col.3. 42
Conceſſionibus.col.2. 43
Conceſſum. col.2. 43
Condemnari.condemnatio.col.3. 43
Condemnato. condemnatus.col.4. 43
Conditio,conditione.col.1. 44
Conditionem.conditiones.col.2. fol. 44
Conductor.col.3. 44
Confeſſio.col.4. 44
Confinia.col.3. 47
Confirmans.col.3. 47
Confirmatio.col.3. 47
Conſanguinei.col.1. 48
Conſcientiæ.col.2. 48
Conſenſus.col.2. 48
Conſilio.conſilium.col.3. 48
Conſtitutio.col.1. 49
Conſtituto.col.2. 49
Conſuetudo.col.2. 49
Contractum.contractus.col.1. 51
Contrahens.contrahentium.col.4. 53
Contrarietas.col.4. 53
Contrariorum.col.1. 54
Contrauenire.col.1. 54
Contumax.col.1. 54
Conueniri col.2. 54
Conuenticula.col.2. 54
Conuentio.col.3. 54
Conuerſus.col.4. 55
Copula.col.1. 55
Correctio.col.1. 55
Correlatiua.col.1. 55
Corrumpens uirginem.col.2. 55
Crediti.creditor.col.2. 55
Credulitas.col.2. 56
Crimen.col.2. 56
Culpa.col.4. 56
Curatum.col.4. 56
Curiæ ſtilus.col.1. 57
Curſus.col.1. 57
Cuſtodiam.col.2. 57
Cuſtos.col.2. 57

D

Damni. damnum.col.3. 57
Dans operam.col.3. 57
Datia iuſta.col.4. 57
Datiarijs.col.4. 57
Datio in ſolutū.col.4. 57
Debiti.debitor.col.1. 58
Decima.col.4. 58
Declaratio.col.4. 58
Decretum.col.4. 58
Delegatus.col.2. 59
Delicti.col.3. 59
Delictum.col.3. 59
Delinquendi occaſio.col.3. 60
Delinquen.sdelinquentis. col.3. 60
Denuntiatio litis.col.3. 60
Dependentibus ab animo.col.4. 60
Depoſitio.col.4. 60
Depoſitum.col.1. 61
Deputati.col.1. 61
Deſcendentes.col.2. 61
Deſcendentium.col.2. 61
Deſiderium.col.3. 61
Deſponſatio.col.3. 61
Deſtinatio.col.3. 61

Deſti-

Index capitum materiarum.

Deſtinatus ad clericatum.col.4. fol.61
Detentator.col.4. 61
Detentus.col.4 61
Determinatio.col.1 62
Dicere.col.2. 62
Dictio.col.2. 62
Dictum.col.1. 65
Diffamatio.col. 1. 65
Difficultas.col.2. 65
Dignior.col.2. 65
Dignitas.col.2. 65
Dilatio.col.3. 65
Diligentia.col.4. 65
Diſpenſatio.col.4. 65
Diſpenſationes.col.2. 66
Diſponere.col.2. 66
Diſpoſitio.col.2. 66
Diſpoſitum.col.4. 67
Diſtributores.col.4. 67
Diuiſio.col.1. 68
Doctores.col.2. 68
Dolum.col.2. 68
Dolus.col.3. 68
Domeſtici.col.3. 68
Domicilij.col.4. 68
Domicilium.col.4. 68
Domini.Dominium.col.4. 68
Domus.col.2. 69
Donans.col.2. 69
Donatario.col.3. 69
Donatio.col.3. 69
Donator.col.3. 71
Donatum.col.4. 71
Dos.col.1. 72
Dotatio.Dotis.col.3. 72
Dubietas.col.2. 73
Duces.col.2. 73

E

Eccleſia.col.3. 73
Edictum.col.1. 74
Effectus.col.2. 74
Eiectio.col.2. 74
Egeſtate.col. 2. 74
Eligendi.col.2. 74
Eligens.col.3. 74
Emendare.col.3. 74
Emens.col.4. 74
Emphyteuſi.col.1. 75
Emphyteuta.col.1. 76
Emptio.col.3. 76
Emptor.col.4. 76
Emptum.col.1. 77
Enunciatiua uerba.col.1. 77
Enunciatum.col.2. 77
Epiſcopi.col.2. 77
Epiſcopus.col.2. 77
Epiſtola.col.4. 77
Error.col.4. 77
Eſſe hoc non probat.col.2. 78
Euictio.col.3. 78
Euidens.col.3. 78
Exactum.col.3. fol.78
Excedens.col.3. 78
Exceptio.col.4. 78
Excommunicatio.col.4. 79
Excommunicatus.col.1. 80
Excuſſio.col.1. 80
Executio.col.2. 80
Executiuis.col.2. 80
Executor.col.2. 80
Exemplatio.col.3. 80
Exemptio.col.3. 80
Exercitium duplex.col.4. 80
Exhæredatio.col.4. 80
Eximens.col.4. 80
Ex nunc.col.1. 81
Expectans.col.1. 81
Expenſæ.col.2. 81
Expreſſio.col.3. 81
Expreſſum.col.4. 81
Extenſio.col.1. 82
Extrahi.col.1. 83
Extranei.col.1. 83
Extrauagantes.col.1. 83

F

Faber.col.2. 83
Facere.col.3. 83
Faciens.col.4. 83
Facta.col.1. 84
Factis.col.2. 84
Factum.col.2. 84
Facultas.col.1. 85
Fallitis.col.2. 85
Falſi crimen.col.2. 85
Fama.col.4. 85
Familia.col.1. 86
Familiares.col.1. 86
Familiaritas.col.1. 86
Famuli.col.2. 86
Fauor. col.3. 86
Feriis.col.4. 86
Feudi,feudis,feudum.col.4. 86
Fictio.col.4. 88
Fideicommiſſa.col.4. 88
Fideiuſſio.col.2. 90
Fideiuſſor.col.2. 90
Fieri.col.3. 90
Filiatio.col.4. 90
Filia.col.1. 91
Filii.col.2. 92
Finis.col.3. 95
Fiſcus.col.3. 95
Fœmina.col.3. 95
Forenſes.col.1. 96
Formæ.col.3. 96
Forum.forus.col.3. 96
Fractor pacis.col.3. 96
Frater.col.4. 96
Fraternitas.col.2. 97
Fraternitates.col.2. 97
Fratres mendicantes.col.2. 97
Fratrifratrem.col.4. 97

Fratrius.

Fratribus.col.1. fol.98
Fraus.col.1. 98
Fructus.col.3. 98
Fuga.col.1. 99
Fundi.col.1. eod.
Fundum.col.2. eod.
Fundus.col.3. eod.
Fur.col.4. eod.
Furor.col.4. eod.
Furti.col.1. 100
Furtiua res.col.2. 100
Furtum.col.2. 100

G

Gabella.col.3. 100
Geminata geminatio.col.1. 101
Generationis uerba.col.2. eod.
Genitiuus.col.2. eod.
Gerundium.col.3. eod.
Gloſæ.col.3. eod.
Gradus.col.4. eod.
Gratia.col.1. 102
Grauati.grauatus.col.2. 102

H

Habilitas.col.3. 102
Habitans.col.3. eod.
Habitare.col.3. eod.
Habitatio.col.4. eod.
Hæredes.col.1. 103
Hæredi.col.2. eod.
Hæredis.col.3. eod.
Hæreditas.col.4. eod.
Hæredum.hæres.col.1. 104
Hæretici.col.2. 105
Homicida.col.3. eod.
Homines.col.3. eod.
Hominibus.col.4. eod.
Homo.col.4. eod.
Honeſtas.col.1. 106
Honor.col.2. eod.
Honoribus.col.2. eod.
Honoris.col.3. eod.
Horæ expreſſio.col.3. eod.
Horas canonicas.col.3. eod.
Hoſpitale.hoſpitalia.col.4. eod.
Hoſpitans.col.1. 107
Hypotheca.col.1. eod.
Hypothecaria.col.2. eod.

I

Iactare ſuum.col.3. eod.
Ignorans.col.3. eod.
Ignorantia.col.3. eod.
Immunitas.col.1. 108
Impedimenta.col.1 109
Impedimentum.col.1. eod.
Impedito.col.1. eod.
Imperator.col.2. eod.
Imperfecta.col.2. eod.
Impetrans.col.3. fol.109
Impetratio.col.3. eod.
Inplementum.col.4. eod.
Inæqualitas.col.4. eod.
Incendium.col.1. 110
Incertitudo.col.2. eod.
Incola.col.3. eod.
Incontinenti.col.3. eod.
Indefinita.col.3. eod.
Indicia.col.4. eod.
Indiuidui.col.1. 111
Indultum.col.1. eod.
Infames,infamia.col.2. eod.
Infans.col.2. eod.
Inferior.col.3. eod.
Infirmitas. col.4. eod.
Ingrediens.col.4. eod.
Inhabilis.col.4. eod.
Inhibitio.col.1. 112
Inimicitia.col.1. eod.
Iniuriæ.col.2. eod.
Iniuriarum.col.3. eod.
Inquiſiti mendacium.col.3. eod.
Inquiſitio.col.3. eod.
Inſinuatio.col.4. eod.
Inſtantia.col.4. eod.
Inſtitutio,inſtitutus,col.1. 113
Inſtrumenta.col.1. eod.
Inſultatus.col.1. 114
Interdictum.col.2. eod.
Interpellatio.col.3. eod.
Interpretationi.col.3. eod.
Intimatio.col.3. eod.
Inuadens.col.3. eod.
Inueſtituræ.col.4 eod.
Inueſtitutus.col.4. eod.
Inuitus nemo.col.1. 115
Irregularitas.col.1. eod.
Iudæus.col.2. eod.
Iudex.col.2. eod.
Iudicii,iudicio.col.4. 116
Iudicis.col.4. eod.
Iura.col.4. eod.
Iuramentum.col.1. 117
Iurans.col.4. 118
Iurari poteſt.col.1. 119
Iuri adeundi.col.2. eod.
Iuri futuro.col.2. eod.
Iuriſdictio.col.2. eod.
Iuris patronatus.col.3. eod.
Ius accreſcendi.col.3. eod.
Ius cauſarum.col.4. eod.
Ius ſciuile.col.4. eod.
Ius conſiſtens.col.4. eod.
Ius defendendi / Ius offerendi } col.1. 120
Ius patronatus.col.1. eod.
Ius quæſitum.col.2. eod.
Ius ſuccedendi.col.4. eod.
Ius ſuum unicuique.col.4. eod.

L

Lacerans.col.4. eod.
Læſio.col.1. 121

Index capitum materiarum.

Laici:laico.laicus.col.3. fol.121
Lapſus termini.col.1. 122
Laudimium.col.1. 122
Laudum.col.2. eod.
Legatarius.col.3. eod.
Legatio quam Papa.col.1. 123
Legato de latere.col.1. eod.
Legato omnium bonorum.col.1. eod.
Legatorum uerba.col.2. eod.
Legatum.col.2. eod.
Legatus.col.2. 124
Legem .Hac conſultiſſima.col.2. eod.
Legem ſeu diſpoſitionem.col.2. eod.
Leges.col.3. eod.
Legis uerba.col.3. eod.
Legis.ſi infanti.col.4. eod.
Legislatoris uerba.col.4. eod.
Legitima.col.4. eod.
Legitimati.col.3. 125
Legitimatio.col.4. 125
Legitimatum.col.2. 126
Legitimatus.col.2. 126
Legum,iuriſue.col.4. eod.
Lex.col.4. eod.
Libellorum.Libellus.col.4. 127
Liber.col.1. 128
Liberatio.col.2. eod.
Libere.col.2. eod.
Libertati.col.3. eod.
Libris.col.3. eod.
Lis.Lite.col.4. eod.
Literæ.Literas.col.4. eod.
Litigantes.Litis.col.2. 129
Locatio.col.3. eod.
Locator.col.4. eod.
Locus.col.4. eod.
Lucrum.col.1. 130

M

Maior.col.3. 130
Maiorum bona.col.3. eod.
Mala.col.3. eod.
Malæ fidei.col.4. eod.
Maleficio.col.1. 131
Mandans.col.1. eod.
Mandati.col.3. eod.
Mandato.Mandatum. col.3 eod.
Manum unam.col.1. 132
Mariti Marito.Maritus.col.2. eod.
Maſculi.col.1. 133
Maſculinum.col.1. eod.
Maſculorum.col.2. eod.
Maſculus.col.3. eod.
Mater.col.3. eod.
Matrimonium.col.4. eod.
Media.col.1. 134
Medicus. col.2. eod.
Melioramenta.col.2. eod.
Mendacium.col.2. eod.
Mercator.col.3. eod.
Meritorum.col.3. eod.
Metus.col.4. eod.
Militis donatio.col.2. fol.135
Minæ.col.2. eod.
Minima.col.3. eod.
Minor.col.3. eod.
Miſſio in poſſeſſionem.col.1. 136
Mixta.col.2. 136
Molendinarius.col.2. eod.
Molendinum.col.2. eod.
Monachus.col.3. eod.
Monaſterium.col.3. eod.
Moniales.col.4. eod.
Mora.col.1. 137
Mortis.col.1. eod.
Mortuum.col.2. eod.
Mulier.col.2. eod.
Multiplicatio.col.4. 138
Munera.col.1. 139
Municeps.col.1. eod.
Murus.col.1. eod.
Mutatione.col.2. eod.
Mutuans pecuniam.col.2. eod.
Mutuum.col.2. eod.

N

Narratio.col.3. 139
Natura.col.3. eod.
Naturales.col.3. eod.
Natus.col.4. eod.
Nauta.col.4. eod.
Neceſſitas.col.4. eod.
Negans.col.1. 140
Negatiua.col.1. eod.
Negligens.col.4. eod.
Negotia.col.4. eod.
Nepos.col. 5. 141
Neptis.col.2. eod.
Nobilitas.col.2. eod.
Nomen filiorum.col.2. eod.
Nomina debitorum.col.3. eod.
Nominatio.col.3. eod.
Nomine proprio.col.3. eod.
Nominis ſimilitudo.col.3. eod.
Nomminum diuerſitas.col.4. eod.
Notarii.col.4. eod.
Nouitius.col.2. 142
Nullitas.col.2. eod.
Nuncio creditur.col.1. 143

O

Oblatio.col.1. 143
Obligans.col.1. eod.
Obligare,obligari.col.2. eod.
Obligatio.col.2. 143
Obligatus.col.4 eod.
Occidens.col.1. 144
Occidere.col.2. eod.
Occiſus.col.2. eod.
Occultans.col.2. 144
Offendens.col.3. eod.
Offendi quis dicitur.col.3. eod.
Offenſi excuſpatio.col.4 eod.

Offenſus licet.col.4. fol.144
Offerre.col.4. eod.
Offi eialis.col.1. 145
Oneta.col.2. eod.
Opem delinquenti.col.2. eod.
Operarius.col.3. eod.
Opinio. col. 3. eod.
Oppoſitum.col.4. eod.
Oratio.col.4. eod.
Ordinatio,col.4. 145
Ordinatus.col.1. 146
Ordo.col.1. eod.
Originarius.col. 2. eod.

P

PAce facta.col.2. eod.
Pacis fauor.col.3. eod.
Paciſcens.col.3. eod.
Pacta.col.3. eod.
Pallor.col.1. 147
Papa.col.2. eod.
Parricidij.col.1. 148
Paſcendi.col.2. eod.
Pater.col.2. eod.
Patris conſenſus.col.3. 150
Patroni conſenſus.col.3. 150
Patronus.col.3. eod.
Patruus.col.3. eod.
Pauperi relictum.col.4. eod.
Pax.col.4. eod.
Pecuniam.col.4. eod.
Pedagij.col.1. 151
Penſio.col.2. eod.
Percuſſus ſemel.col.2. eod.
Percutiens.col.2. eod.
Peregrinus.col.3. eod.
Periurii.col.3. eod.
Periurus.col.3. eod.
Permutatio.col.3. eod.
Perſona.col.4. eod.
Pertinentia.col.2. 152
Peruenire.col.2. eod.
Petere.col.3. eod.
Petitio.col.3. eod.
Piæ cauſæ.col.3. eod.
Pluralitas.col.3. eod.
Pœna.col.4. eod.
Porticus.col.1. eod.
Poſſeſſio.col.1. 153
Poſſeſſor.col.2. 154
Poſſidens.col.3. eod.
Poteſtas.col.3. 154
Precedentia.col.4. eod.
Prælati.col.4. eod.
Prælegata.col.3. 155
Præſcriptio.col.3. eod.
Præſentatio.col.3. 156
Præſentia ſola.col.3. eod.
Præſumptio.col.4. eod.
Præcarii conſtitutio.col.2. 157
Premium.col.2. eod.
Primogenitura.col.2 157
Primogenitus.col.2. fol.157
Princeps.col.3. eod.
Priuati.col.1. 161
Priuationem.col.2. eod.
Priuatus,col.2. eod.
Priuilegia.col.3. eod.
Probatio.col.4. 162
Proceſſus.col.4. 163
Procurator.col.4. eod.
Producens aliquid.col.1. 164
Prohibita.col.2. eod.
Prohibitio. col. 2. eod.
Proles.col.4. 165
Promiſſio.col.4. eod.
Puniri.col.1. 166
Punitus.col.1. eod.
Pupillaris tacita.col.2. eod.
Pupillus.col.2. eod.
Promiſſione.col.3. eod.
Promittens.col.3. eod.
Promittere.col.4. eod.
Pronomem,ipſe.col.1. 167
Propinquorum.col.1. 167
Propoſitum in mente.col.1. eod.
Proteſtatio.col.1. eod.
Protocollo.col.2. eod.
Prouidere.col.2. eod.
Prouiſiones,col.2. eod.
Pcouocatus.col.2. eod.
Proximior.col.3 eod.
Proximitas.col.4. eod.

Q

QVerellæ.col.4. 167
Qualitas.col.4. eod.
Quietatio.col.3. 168

R

RAdice amputata.col.4. 168
Ratificatio.col.4. eod.
Ratio.col.2. 169
Rationum calculatores,col.4. eod.
Rebellionis.col.4. eod.
Recedere.col.4. eod.
Receptio.col.4. eod.
Re communi.col.1. 170
Reconciliatus.col.1. eod.
Rector eccleſiæ.col.1. eod.
Redditus annui.col.2. eod.
Regalia.col.2. eod.
Regia ordinatio.col.3. eod.
Regulæ eſt.col.3. eod.
Reipublicæ.col.3. eod.
Reiuendicatio.col.3. eod.
Relatio.col.4. eod.
Relatiui natura col.4. eod.
Relatum eſt.col.1. 171
Relictum annuum.col.1. eod.
Rem habens,col.1. eod.
Remedia duo.col.1. eod.
Remedium reinteg.col.1. eod.

Remiſſio.col.2. fol.171
Renuncians.col.3. eod.
Renunciare.col.3. eod.
Renunciatio.col.4. eod.
Repræſaliæ.col.4. 173
Repudiatio.col.1. 173
Reſcriptum.col.1. eod.
Reſponſio.col.2. eod.
Res.col.3. eod.
Reſpublica,col.3. 174
Reſtitutio.col.3. eod.
Reuerentia,col.1. 175
Reus.col.1. eod.
Rex.col.3. eod.
Rogitus notarii.col.3. eod.
Rubrica.col.3. eod.
Rumor.col.4. eod.

S

SAcerdos non tenetur.col.4. cod.
Sacerdos ſpoliatus.col.1. 176
Salarium.col.1. eod.
Saluianum.col.1. eod.
Saluum conductum.col.2. eod.
Sanguinis coniunctio.col.2. eod.
Sanguis fluens.col.2. eod.
Sanitatis probatio.col.3. eod.
Satiſdatio.col.3. eod.
Sciens.ſcientia.col.4. eod.
Scriptuta.col.1. 177
Semimortuus.col.2. eod.
Sententia.col.2. eod.
Sepultura.col.3. 179
Sequeſtrum.col.3. eod.
Sermo.col.4. eod.
Seruitus.col.4. eod.
Sigillum.col.4. eod.
Simonia.col.4. eod.
Simoniacus.col.1. 180
Simulationis.col.4. 179
Societatis.col.1. 180
Socij.ſocius.col.2. eod.
Sociorum bona.col.3. eod.
Solennitas.col.3. eod.
Solicitator.col.2. 181
Solidum.col.2. eod.
Solitum.col.2. eod.
Soluens.col.2. eod.
Solutio angariarum.col.3. eod.
Solutio uoluntaria.col.3. eod.
Solutionibus.col.3. eod.
Soror.col.4. eod.
Species.col.4. eod.
Spoliato.col.1. 182
Spoliatus.col.2. eod.
Spolii.ſpolium.col.3.4. eod.
Spurius.col.4. eod.
Statuentes.col.4. eod.
Statuta.col.2. 183
Statuti.col.3. 184
Statutis duobus.col.1. eod.
Statuto. col.2. eod.
Statutorum publicatio.col.2. fol. eod.
Statutum.col.3.185. eod.
Stipulatio notarii,col.2. 188
Stuprans uirginem.col.2. eod.
Stylus iudiciorum.col.3. eod.
Subditi.ſubditis.col.3.4. eod.
Subiectus ſciens.col.4. eod.
Subiecta talia ſunt,col.2. eod.
Subrogatum.col.4. eod.
Subſtitutio.col.1. 189
Subſtitutus.col.1. eod.
Subtilitas nimia.col.1. eod.
Sumptum ex regiſtro.col.1. eod.
Suitati.col.2. eod.
Snorum appellatione.col.2. eod.
Superufluitas.col.2. 190
Superior.col.2. eod.
Surreptio.col.3. eod.
Suſcipiens caſum.col.3. eod.
Suſpectus.col.3. eod.
Suſpitio cauſata.col.4. eod.

T

TAbellioni creditur.col.4. eod.
Taciturnitas.col.1. eod.
Temporis qualitas.col.2. 191
Tempus.col.2. eod.
Terminus.col.3. eod.
Teſtamentum.col.4. eod.
Teſtari.col.3. 192
Teſtator.col.3. eod.
Teſtes.col.4. 193
Teſti.col.3. 195
Teſtibus.col.4. eod.
Teſtimonium.col.1. 196
Teſtis.col.1. eod.
Teſtium.col.2. 197
Theſaurus.col.2. eod.
Trebellianica.col.3 197.col.2.fol.199
Triennalis.col.4. 197
Tutor.col.4. fol.197.col.2.fol.199.
Tituli.col.4. 197
Tolerantia.col.3. 198
Torqueri.col.3. eod.
Tranſactio.col.3. eod.
Tranſgreſſores,col.2. 199

V

VAgabundi,col.4. 199
Variatio.col.4. eod.
Varietas ſcripturarum.col.4. 200
Vaſallo.inueſtito,col.1. eod.
Vaſallos.col.2. eod.
Vaſallum,col.2 eod.
Vaſallus.col.3. eod.
Vectigalia.col.1. 201
Vendens.col.1. eod.
Vendere.col.1. eod.
Venditio.col.2. eod.
Venditor.col.3. eod.

Index capitum materiarum.

Venditum. col.4. fol.201
Veneno occ idens.col.4. eod.
Verba.col.1. 202
Verbum.col.3. 204
Veriſimilitudo.col.4. 205
Veritatis habendę.col.4. eod.
Veſtes feſtiu.colę.1. 206
Veſtes prætioſæ.col.1. 206
Vicinus.col.1. eod.
Victus an condemnari.col.1. eod.
Vidua.col.2. eod.
Villa tenetur.col.2. eod.
Vim inferenti.col.2. eod.
Vincula plura.col.3. eod.
Vltima derogant.col.3. eod.
Vnio in beneficialibus.col.3. eod.
Vniuerſitas.col.3. fol.206
Vocati.col.4. eod.
Volenti.col.4. eod.
Voluntas.col.1. 207
Vox.col.3. eod.
Vſufructu legato.col.3 eod.
Vſufructuarius.col.4. eod.
Vſura.col.1. 208
Vſurarii.col.2. eod.
Vſurarum.col.2. eod.
Vſus communis.col.3. eod.
Vſus iuriſdictionis.col.3. eod.
Vtile in ſeparabilibus.col.4. eod.
Vulnerans aliquem.col.4. eod.
Vulnerati ſolius.col.4. eod.
Vxor.col.1. 209

F I N I S.

ERRATA QVAEDAM OBSERVATA QVO AD poſitionem propoſitionum.

Fol.9.col.4.Propoſitio,quæ incipit, Agnatio, poſtponenda uenit propoſ. Agere nemo.fol.10.col.1.

Fol.95.col.4.propoſitio quæ dicit, Fœminæ primæ, & vult dicere, formæ primæ, cum propoſ. ſequenti, cadebat in fol.ſeq.col.3.ante propoſ.incip.forum ſortiri.

Fol.145.col.2. Poſſeſſor autem. non uenit diſtincte, ſed continuatiue ad propoſ. præcedentem.

Fol.157.col.2. Præcarij conſtitutio, cum propoſ. ſequenti,erat ponenda in col.4. fol.154.ante propoſitionem inc. præcedentia. & ſequens ſituanda poſt dictam propoſ.

Fol.161.col.3.Priuilegium alicui. cadit in col.4.poſt propoſitio. Priuilegijs clauſulis.quæ vult dicere, clauſis.

Fol.166.col.1. Puniri de aſſiſtentia.cum alijs quinque ſequentibus propoſ.habent ſuum locum in fine literæ. P.

Fol.175.col.4.Rumor etiam vnus.vult dicere, uanus.

Fol.177.col.2. Semimortuus.cum duabus ſequen. ſituandæ erant in col.ſeq.poſt propoſi. Scriptura teſtamenti.

Fol.179.col.4.Simulationis exceptio. cadit in col.1.fol.18.poſt propoſ. incip.Simoniacus.

Fal.108.col.2.Socij.ueni reponenda in col ſeq.ante.Sociorum.& in ea.col.2.Socius. eſt reponenda poſt, Sociorum.

Fol.188.col.2.Subiectum.uenit in col.4. ante propoſitionem. ſubiectus ſciens.

Cætera omitto, ex indice enim capitum materiarum alia his ſimilia cognoſces. labori nunc parcere volui. Sed, Deo fauente, opus ipſum alia editione reſtitutum, & melius ordinatum habebis.

PROPOSITIONVM IVRIS PONTIFICII, ET CAESAREI,

Compendium reſolutorium.

A

ABBAS benedici non debet, niſi ſolum diebus quibus ordines minores conferri poſſunt. de quibus in c. de eo. extra de temp. ordina. vt per Silueſ.in ſum. in ver. ordo. 2. num.6. Et licet Io. Andr. in ca.cum contingat. extra de æta.& quali.& ord.præfic. ponat hoc ſub dubio,& dicat, quod iſtud dubium egeret declaratione,videlicet, vtrum conſecratio eccleſiæ ſicut poteſt fieri die quolibet, c.2.de conſecr.eccle.uel alt. in 6.ita & iſta benedictio abbatum : Tamen tutius putat quod non ea ratione, quia hæc benedictio eſt maior quam ordinatoria exorciſtatus, quia illa ex iſta dependet,d.c.cum contingat,ibi,vt lectores per manuum impoſitionem licentia ſit vnicuique abbati in proprio monaſterio ſolummodo. faciendi.& licet tex.in lectore loquatur, tamen idem eſt in oſtiario,exorciſta,& acolyto, qui ſunt quatuor ordines minores cum lectore,ut in d.c. de eo.Sed illa dependens dari non debet niſi diebus dominicis & feſtiuis,c.1.& 3.de temp.ord.in 6. ergo nec iſta, quæ eſt principalis, fieri debet niſi ſuprad.diebus.
* & eſt communis opinio, ſecundum Abb. in c. cum ſis.de cōſecr.eccl.vel altaris. vbi vide omnino. quā ſentētiam refert & tenet Silueſ.in ſum. ver.Abbas. nu.4.ſequitur Felyn.in c.inter monaſterium.nu.2. extra de ſenten.& re iud.Secus in Abbatiſſa; quæ quolibet die poteſt benedici, ſecundum Hoſtien. Ioan.Andr.& Ant. de But.in d.c.cum contingat.&
* not.per gloſ.in clem. Attendentes. §.ſtatuimus.de ſtatu monac.ſuper ver.benedici.

Abbas electus dicitur abbas ante benedictionem.cap. 1.de ſupplen.negli.prælat.Abb.in c.quanto.col.2. de offi.ordin.Deci.in c.eam te.num.10.de reſcri.& in c.cum in cunctis.§.cum vero.nu.5.de elec.Oldr. conſ.14.inci.cum queritur.col.1.Ioan. de Selua,de beneſ.par.3.q.38.Alph.Hoie.de beneſ. incompat. c.6.nu.6.Roſini. de beneſ. c.5.nume.35. & poteſt uti baculo paſtorali,& mitra, Abb.in c.inter monaſterium.col.fin.ver.quæro vlterius. de re iudic.Io. de Lign.& Ioan.And.in clem.attendentes.§.ſtatuimus.de ſtatu monach. not. in c.1.de æta.& qualit. in c.meminimus.de accuſat.Anchar. in d.cap.inter monaſterium.num.6.& ibi Bal.num.3.Fely.in d.c. eam te.num.12.& in d.c.inter monaſterium.nu.1. in c.1. de ſuppl. neglig.præla.num.1.& in d.c.meminimus.num.1.& quomodo uocetur Abbas ante benedictionem,vi.Archid.in c.alienationis. nu.12. col.1.12.q.2.& Ioan.de Selua in tract. de beneſ.in 2.q.1.p. verſ.13.beneficium. Vide ad propoſitum infra lit.I.verſ.Imperator nondum coronatus. Nota quod nondum benedictus non confert ordines Pſalmiſtarum.Bertach. de epiſc.verſ.vltimo,de cauſa.num.9. dicit tamen Ioan. de Sel. vbi ſup.nu.79. quod ante benedictionem poteſt ea exercere quæ ſunt ordinis, & vti baculo paſtorali, cū benedictio ſit potius de ſolennitate & ad bene eſſe, quam de ſubſtantia.

Abbas executor teſtamenti ab aliquo ſuo amico & familiari coſtitutus, expreſſo nomine dignitatis tantum, non tranſmittit illud officium in ſucceſſorem.glo.in c.2.in uerſ. mortuo. & in uerſ.expreſſerit.de teſtam. in 6.ratio, quia illa officia ſolent communiter iniungi amicis. & ideo, ex quo conſtat de amicitia,eſt præſumptio quod conſtitutio ſit perſonalis.tex. apertus in c.requiſiſti. de teſtam.c.Pontifices.12. q.3.c.dilecti.iunc. gl.de foro comp.Rom.conſ.511.Panor. in c.quoniam abbas. de offi. delega.

Abbas in cauſa bonorum ſuæ menſæ, de quibus per gloſ. in clemen.1. in verſicu. ad menſam. de exceſ. prælat.non poteſt eſſe teſtis, ſecundum Ioan.And. Domin. & Sicul.in c.inſuper. de teſti.Ioan.And.& Domin.in c.præſentium.eo.tit.in 6. vbi etiam Pet. de Anchar. Domin. in c.iudex.col. pen. alias. 1.de offi.delga.lib.6.Paul.de Leaz.in c.cum nuncius.de
* teſti.& eſt communis opinio. vt prædic. Docto.teſtantur,in d.locis.vt per Steph.Aufr.in tract.de reprob.teſti. in prin.& iſta fuit opinio Innoc. in d.c. inſuper.quam ſequitur ibi Bald.in fi.verſic. quæro nunquid epiſcopus.& Abb.ibi.colum.4. verſic. ex his infertur. Ratio eſt, quia cauſa menſæ videtur propria ipſius,& ſic repellitur a teſtimonio.2. q.6. c.biduum.ut dicit Ioan.Andr. in d.c.inſuper.quam opinionem Deci. ibi dicit eſſe veriorem. colum.3. verſ.ſucceſſiue quæritur.per gl. in c.potuit. in verſ. expelli. de loca. Quod procedit etiam quod bona non eſſent tota de menſa, ſed pars cederet in vſus pauperum,vel in vtilitatem eccleſię.c.de his.de eccleſ.ædifi. Procedit etiam in abbate habente monachos,vt per Deci.in d.c.inſuper. verſ. Quid autem in prælato.num.33.vbi etiam quando bona dicantur de menſa.pro quo etiam vide Fely. in d.c.inſuper.num.9.vbi materiam copioſe tractat.6.Nel.de

teſti.nu.14.Aufr.de teſti.nu.1.Monticel.remiſſiue,de reſti.lit.A.ver.Abbas.

Abbas inſtituto monacho poteſt hæreditatem ſolus ſine ipſo monacho repudiare.argum.l.1.§.per ſeruum.ff.de acquir.poſ.il 2.in fi.ita Bal. in l.1.q.10. & l.bonorum. quæſt.5.C.qui admin. Barto.in l.tutor.in fi.ff.de acquir.poſſeſſ. aliàs de bo.poſſ.Lap. alleg.26.in fi.Bal.in l.pupillorum. C.de repud.hæred. * & eſt communis opinio teſte Fely.in c.in præſentia.de probat.ſub num.57.verſicu. decimò quæro.vbi addidi.in ver. quod ſic. Iaſon tamen in l.legatum.ff.de lega.1.num.13. verſicu. vltimo reſtat arduum dubium.hanc q.diſputat, & poſt multa cõtra commumem adducta,ſub num.19. verſic. quid tenendum. reſidet cum communi, ſub his verbis. Ego teneo primam opinionem Feder. affirmatiuã, ſecundum quam conſulerem, & iudicarem, & quia reputo eam eſſe communem. & ibi vi.addi. in ver. communem opinionem. & conſi, Feder. quod ipſe allegat eſt conſil. 9. quod incipit. caſus talis eſt. res aliqua immobilis. & hanc opinionem tenent Imo.& Gemin.in c.1.de reb.eccleſ.non alien.in 6. Cardi.& Abb.in c.tua nuper.de his quæ fi. a præl. fi. conſ. cap.licet Abb. ibi dicat, quod hic eſt caſus valde dubius,tamen vbique eam tenuit. vt & alibi in c.1.in penul.colum.de dolo & contum.in d.c.in præſentia. de probat. & in conſil.32. incipien. ad claram. Anto. de Butr. in dicto cap. in præſentia. colum.28. & in cap. quoniam. per illum text. de decim.Bal.in aut.ſi qua mulier. in vlt.col. C.de ſacroſ.eccl.& in l.ex repudiatione.C.de fideicom. Rom.in conſ.193. incip. viſis quæ narrantur in facto.Alberi.de Roſ.in d.l.legatum..de leg.1. Contrariam opinionem negatiuam tenuit Bal.ſibi contrarins in l.contra iuris. §.1. ff.de pact. & in l.magis puto.§.fundum. ff.de rebus eor. per illum tex. quem fortem dicunt Caſtr. Aret. & Alexan.in d.l. legatum.& hanc tenent Roma.& Areti. in l.is qui hæres. §. fina. de acquir.hæred. Anchara. & Imo. in c.vt ſuper. de reb. eccle.non alien. Imo.in d.ca. tua nuper. Lauren.de Rodul.in repet. c.ſine exceptione. quæſt.55.12. quæſt.2. & hanc eſſe magis * communem opinionem dicit, & tenet Alex.in d.l. legatum.num.2.verſ.ſed quid in Abbate. vbi allegat tenentes eam,per d.§.fundum. Sed aduertendum,quod,vt inquit Areti.in d.l.is qui hæres.§.fi. opinio Feder.ſeruaretur in practica, quia eſt communis apud canoniſtas. Adde tu quod eſt indubtabilis ẽt apud legiſtas.Nam ea opinio quæ pro contraria ponitur militat in prælato: quo caſu præd. * doct.volunt magis communiter teneri, quòd ſine conſenſu capituli non poſſit hæreditatem vel legatum eccleſiæ delatum repudiare, vt cuique ipſos legenti liquere poteſt. Sed in abbate omnes conueniunt cum prima,quod ſcilicet poſſit. quam Alex. in d.l.legatũ.dicit eſſe magis cõem.in d.verſicu.ſed quid in abbate. in princ.& alibi in l.1.ff.de vulga. col.7.verſ.vtrum aũt ſolus abbas.nu.24.vbi reprehendit Bart. contrarium tenentem in d.l.is qui hæres.§.neque filius. de acq.hære. contra quem dicit omnes ibi tenere, & alibi idem Alex. in d. l. 1. §. per ſeruum qui. col.fin.num.13.verſicu.in illo tamen articulo. dicit opinionem canoniſt. eſſe communem,quod Abbas poſſit vt ſup. & ipſam tenet. Adeo,quod Iaſ.in d.l.legatum. vbi ſupra,male reprehendit Alexandrum,tribuens ipſi quod aſſeruerit magis communem eſſe pro negatiua:cum tamẽ, ut ſupra deductum eſt,conſtet Alex.ſemper in caſu propoſito tenuiſſe affirmatiuã cum canoniſtis. per tex.in c.ſi religioſus.de elect.in 6.& 12. q.1.c. non dicatis.& ad materiam vi. late Lap. allega.25. cum adnot.in lit.K. & L.Craue.conſ.152. num.7. 8.& 9.Roland.conſ.15.num.29.par.1.& Alex.ad l.1.de vulga. & pupil. num.67. cum ſequen,in nouiſ.editione.

Abbas monacho ſecum litiganti expenſas prȩſtare tenetur.gloſ.not.in l.ſi inſtituta. §.de inofficioſo. in ver. decerni.ff.de inoff.teſtam.& in l.fin.in ver.litis ſumptus.C.de ord.cognit.tenet Rota deciſ.10. de iudici.in nou.Afflict.deciſ.10.num.2. vbi loquitur in vxore litigante cum viro. Capel.Tolo.q.88. quæ loquitur in monacho degẽte in ſcholis. & hoc eſt receptiſſimum,ſi aliunde vnde ſibi ſubminiſtret non habeat:ratione enim inopiæ inductum eſt, ut lite pendente vna pars alteri collitiganti prȩſtet alimenta & expẽſas,vt per Nicol.Mil.in reper.in ver. expenſæ,& id deciſionibus,conſilijs,& praxi firmatum eſt.Rota deciſ.1.incip.nota quod accuſato.de accuſ.in antiq.Bellame.deciſ.256.inci. monachus, Gui.Pap. deciſ.561. incip. ſi quis contra me.Boet. deciſ.303.inci.clericus captus.nu.4.deciſ.325.inc. ſed quid contra.per totam. Afflict. deciſ.11.incip. ſoror.& deciſ.152.inci.fuit dubitatum. per totam. Franc.Marc.deciſ.150.inci.quæſitum. Rota in recol.Guidob.deciſ.36.ſub ti.de alim.& expen.litis, & incip.dubitatum fuit.Craue.conſi.164.inci.nobilis. lib.1.Ceph.conſ.127. incip. proponit.nu.6. & 7.lib.1.Aemil.conſ.126.incip.quæritur,per tot. Gabriel.conſ.29.inci.Lucius Organtinus.col.fi.ſub nu.19.verſ.vltima quæſtio.par.1. vbi id receptiſſimum eſſe dicit,etiam in prima inſtantia. Menoc.in vxore,conſi.8.incip.duæ. num.22.lib.1.quod authoritate Afflict. d. deciſ. 10. firmauit Ioan. Bapt. Ferret.conſ.34.incip.in prȩſenti.nu.2.li.1.Couar. pract.qq.c.6.nu.8.Aſini.in praxi iudici. §.32.cap. 2. ampliat. 23. Dictum de monacho, amplia ut procedat, etiam ſi monachi electi eſſent inter ſe in diſcordia,ita Rota in recol.Creſcen.deciſ.175.inc. electio.tit.de iudici. Non tamen procedit, quando monachus vnius monaſterij electus ad dignitatem alterius monaſterij ſpoliaretur, quia tunc ſibi nec alimenta,nec expenſæ litis debentur,niſi ſupplicet Papæ.Rota,vt deciſ.Put.2.tit.de expenſ.incip.expenſæ litis.& deciſ.13.incip.alimenta.tit.de iudic. Nec etiam procedit qñ monachus inquiſitus eſſet eiectus a monaſterio per ſuos ſuperiores, & habitu priuatus, & ex conſequenti qñ non eſt in poſſeſſione monachatus, iux.not. Barto. in l.ſi neget. ff. de liber.agnoſcen.per quam doctr. ita Rota tenuiſſe dicit Put. lib. 1. deciſ. 208. incipien.Gregorius. ſecundum Venet.impreſ.ſed eſt in recol.Thom.de Tanis,deciſ.111. incip. fratres ſancti Saluatoris.vt refert Lancel.de attent.Ampliat.12. limit. 11.nu. 30.pro quo vide Gabriel. conſi.25.num.14.par.1. vbi loquitur in filia.& ad materiam vide Fely. in c. cum dilecta.de reſcrip.num.15.ver.monachus non

agit.& verſ.& monacho agenti.& nume.16.vbi de monacho petente ſe reſtitui ad clauſtrum tanquã iniuſte eiectum,& ſub d.num.15.verſ.fallit primo. vbi quid in monacho accuſante Abbatem de crimine.pro quo etiam vi.Duran.de mo. gener.conci.celebr.Rubr.23.nu.6.& Rubr.4.num.62. vbi rationem aſſignat.& d.Rubr.23.nume.8.vbi reprehendit Abbates male tractantes monachos qui volunt eos accuſare.& hæc obſerua, quia ſæpe occurrunt. An autem Abbas poſſit caſtigare monachum, vide Menoch.de arbitr.iud. caſu 364. multa alia in materia Abbatum, & de hoc nomine habes ordinatiſſime in nouo indice tractatuum, idcirco eo recurras, in ver.Abbas. vbi omnia ad hanc materiam Abbatum,& Abbatiſſarum ordinatiſſime poſui.

Abbas ſi emit a mercatore pannum pro veſtiendis monachis,ad eius ſolutionem abligatur monaſterium, dato quòd Abbas in alios vſus conuerterit. Bald.in Auth. hoc ius porrectum. C.de ſacroſ. eccle.col.4. verſ.vlterius habetis hic.in fi.Rom.conſ.440.Dec. conſ.330.concluſio.num.3.

¶ Ablatiui abſoluti conditionem faciunt regulariter. Bart.in l.a teſtatore.num.1.& 3.ff.de condi.& demon.dum notat verbum ibi poſitum,acceptis centum.& allegat gl.in l.cum ab eo.de contrah.empt. vbi gl.facit differentiam inter ſi,vt,quia.& num.3. in ſol.cõtrarij de l.fideicommiſſa. §.cum eſſet.de lega.3.vbi ablatiui abſoluti inducunt fideicõmiſſum purũ, diſtinguendo dicit,aut iſti ablatiui nõ pñt inducere fideicommiſſum, & tunc faciunt conditionem,vel ex natura perſonæ cui adijcitur, quia non poteſt grauari, aut ex natura rei. & adducit in argumentum not.per ſe in l.in ratione. §.tametſi.ff. ad leg.Falcid.Aut iſti ablatiui referuntur ad perſonam in qua poteſt cadere fideicommiſſum, & tunc inducunt fideicommiſſum quantum ad ſe. & allegat caſum.d.§.cum eſſet.& l.ſi ſeruus.§.qui margaritam.de leg.1. ſed quo ad aliud habent vim conditionis,vt d.l.a teſtatore.& exemplificat Bart.vt ibi per eum,Hanc regulam,quod importent conditionem,firmat Bart.in l.1.num.3.5.& 34. de cond.& demonſt.Bal.in l.1.colum.4.verſ.xj.op.de lega.2. quem refert & ſequitur Iaſ.in rubr. ff.ſol.matr.nu. 2.& in 2.lectu.nume.20.& ibi Alcia. late nume.7. & plur.ſequen.& in d.lectu.2.num.17.Iaſon dicit, durum eſſe ab hac communi regula recedere, præſertim ſi per participium ponantur. vt ſi dicatur, Actore non probante.vt not.Bart.in.d.l.1.nu.34. de cond.& demon.Deci. in terminis in l.qui accuſare.num.21.C.de eden.& in conſi.466.nu.18.Ruy. conſ.155.nu.3.& 13.vol.5.alibi Deci.conſ.11.nu. 9.Pariſ.conſ.9. nu.60. vol.2.Iaſ. conſi.221.nume. 5.& 29.vol.2.& conſil.260.num.15.& 18.volum. 3.Menoch.conſi.38.num.26.& conſi.69.num.72. vol.1.conſ.327.nu.51.& conſ.393. nume.23.cum ſeq.vbi docet quod accedunt ad diſpoſitionem magis quam alia conditio.& ita habent maiorem uim quacunque alia conditione.& conſi.398.nu.4. vbi quòd non ſolum faciunt conditionem,ſed & formã inducunt, eiuſque leuis ommiſſio actum vitiat. & nu.20.vol.4.& dic inducre diſpoſitionem, quando proferuntur ab eo qui poteſt diſponere circa illud. eſt doctr.Bart.in l.2.§.videndum.nu.2.ad Tertull. dum exponit illa verba,extantib.agnatis.d.§.cum eſſet. & d.§.tametſi. vbi bona additio in lit. C.ad materiam horum ablatiuorum vi. Iaſ. copioſe in l. ab emptione.de pact.ff.& ibi cumul.per Maſuer.in addit.in lit.A.& in reper.trac.in lit.A.in ver. Ablatiui abſoluti.vbi poſui regulam importantem conditionem:cum quatuor not.fallentijs.

Ablatiui abſoluti conditionem nedum, ſed etiam diſpoſitionem inducunt, qñ referuntur ad eos quos teſtator grauare poteſt.eſt doctr. Bar.in l.fideicommiſſa.§.cum eſſet.de leg.3.vbi opponit dupliciter, & ſol.diſtinguendo,vt per eum.& ẽt not. in Rubr. C.de inſt.& ſubſt.ad fi.in l.ab emptione.ff.de pac. in l.a teſtatore.ff.de cõd.& demon.Dec. conſ.466. nu.18.& 19.conſ.532. nu.4.& Goz.cõſ.3. nu.22. Crau.cõſ.182.nu.9.& late Ripa lib.2.reſp.c.9.nu. 1.& 2.Nota tamen hoc eſſe ſpeciale in vltimis volũtatibus, vt d.§.cum eſſet. l.in ratione.§.tametſi.& l.acceptis.ad l.Falci.& l.euictis.de vſur.nam,vt prȩmiſſum eſt, regulariter conditionem faciunt. pro qua materia vide Bal. in l.vnica.in 5.opp.C.quan. non pet.par.Rom.in conſ.32. Alex. conſ.185.nu. 19.vol.2.Alc.in l.quærebatur.de ver. ſign.& collecta per me in nouo reper.tract.in ver.Ablatiui abſoluti,vbi poſui regulam cum fallentijs. & ad materiam vi.Mari.Soc. ſen. ſuper Rub.ext.de cond.appoſ.nu.67.vi.in ver.prȩced.& Bal.in l.1.in fi.C.de libe. præte. vbi dicit ꝙ aliquando ſtant in uim modi,aliquando in vim conditionis, aliquando diſponunt.refert Iaſ.l.qui fidem.de tranſ. nu.2.in fi.

¶ Abſens a ciuitate præſumitur ignorare ea quæ ibi fiunt.l.plane.de excuſ.tut.l.1.C.de falſa mon.c.cũ in tua.ext.qui mat.ac.poſ.Bar.in l.is poteſt.nu.16. Rom.nu.6.Aret.ſub nu.5.Alex. nu.12.Iaſ.nu.65. & 66.de acq.hær.no. Abb.in d.c.cum in tua. & in c.1.gl.3.de poſtul.præl.Iaſ.in.l Titius.§.Lucius.de libe.& poſth. in 2.no.& in l.ſi is qui pro emptore. nu.33.de vſucap.Dec.in l.ſi bonorum. C.qui adm. in 1.lect.in fi.& in 2.lect.in vlt.not.Rom.conſ.59. ſub nu.5.verſ.ſecundo ratione abſentiæ.Dec.conſ. 38.circa primũ.in 3.dubio,in fi.conſ.64.& diligenter.col.2.ver.qđ aũt nõ ſit.& cõſ.303.in caſu.nu.7.

Abſens dicitur is qui abeſt a ciuitate. §. ſi vero etiam. in Auth.de exhib.reis.l.vt perfectius.de anna.exc. & ibi Bar.& qui abeſt a prouincia,ſecundum Hoſt. in c.cauſam.de elec.per l.fi.C.de prȩſcr.lon.temp. l.præſens.de procur. c.ſi delegatus. de off.deleg.in 6.primo modo autem quis proprie abeſſe dicitur. Deci.in c.cum omnes.nu.7.de conſtit.tamen quanto quis longius abeſt, tãto proprius abeſſe dicitur. Alex.in l.2.§.voluntatem.num.11.ſol.mat.

Abſens dicitur quis multis modis, ſcilicet quando eſt in loco,ſed facile conueniri non poteſt. Abb. poſt Ant.in c.quoniam frequenter. nume.21.vt li.non conte. & qui eſt extra ſuum regnum.ut per Tiraq. de vtroq.retr.par.1.§.35.gl.3.nu.2.& qui non eſt in dioceſ.c.fin.qui mat.ac.poſ.Pet.a Baix.in direct. elect. par.10.cap.3.nume.1.Et is quoque,qui licet in territorio ſit, in locum tamen non ſine maximo incommodo venire poteſt. Roland. Paſſag. in for. cap. in teſta. Rubri. 28. poſt numerum quintum,& qui latet, quique ſi præſens eſſet,iudicium ſuſcipere compelleretur. argumen. l. tertiæ. de

iudic.Brix. q. vener.19. in 2. Et qui in domo non reperitur.l.mulierem.iunc.gl.in ver.abeſſet.de ritu nupt. Felyn. in d. cap. quoniam frequenter. ante fin.prinicp.

Abſens in iure quatuor modis ſumitur.Primus ſcilicet qui extra vrbis continentia reperitur. l. collegarum.§.1.& l.abſentem.de verb.ſignifi. Ioan.Andr. poſt Archid.in c.ſi delegatus.de offic.deleg. in 6.& in c.vbi periculum.§.1.col.fi.vbi ẽt Gemin.de elec. in 6.Bart.in l.in duobus.§.1.num.16.de duob.reis. Alexand.conſi.100. colum. 3. poſt med. volum.5. Balb.de præſcrip.par.1.4.par.princ.quæſt.2. nu.6. Secundus qui a iudicio abeſt.l.non tantum. §. abeſſe.de fideicom.libert.l.4.§.prætor ait.de dam.infec.inf.in Aut.de teſti.§.& hoc vero.coll.7. Imo.in in clem.cauſam.nume.22.de elect. Corn.conſi.58. viſa.num.25.volum.2. Tertius, qui non eſt in prouincia.l.fin.C.de præſcrip.lon. temp.Inſtit. de vſu cap.in prin.& ibi Bald.num.3. Quartus, cuius vox exaudiri non poteſt.l.1.in prin. de verb. oblig.vbi Rom.num.14.Inſti.de inutil.ſtipul. §.item verborum.& ibi gloſ.1.Et hæc nota, quia faciunt ad materiam citationum, teſtium, electionum, & ſimilium negotiorum,in quibus abſentia cadit in conſideratione.

Abſens qui in ciuitate familiam retinet, ſi abeſt animo non redeundi,non gaudet beneficio ſtatuti loquentis de immunitate, Pariſ. copioſe conſi. 159. an ſtatutum.num.15.& 16.volum.4. Secus ſi abeſt animo cum primum poterit reuertendi. Bar.in l.1. §.1.de liber.agnoſc.Ange. conſi. 270. ſtatuto ciuitatis.cir.med. quos ſequitur Fely.in cap. quoniam. num.2.de offic.ordin. Anto.Corſet.in tract.de poteſt.reg.quæſt.25.nume.32.Deci. in l.cum filiusfamilias. nume. 4. ſi cert. peta. Menoch. late conſil. 288.nume.11.poſt Bald.conſil.242.poſt medium. libro 1.

Abſens reipublicæ cauſa non tenetur procuratorem ad lites mittere, ſed expectari debet quouſque abſentiæ cauſa finita fuerit. cap.2. vbi omnes, de procurat. Afflict. deciſ.50.ſub numero 5. prope finem. Imo.in l.quæſitum. de re iudic. Alexand.in l.2.§.ſi quis in iudicio. ſub nume.7. ad fin.ſi quis caut. vbi late Iaſ. nume. 12. vbi plures citat. & fuit dictum Barto.in l.fi.col.1.verſi.quæro ergo.de reſtit.in integ.& in d.l.quæſitum,vbi loquitur de febricitante,cui abſens cauſa reipu. æquiparatur. Barto.d.l. fina.Cephal.conſi.453.nume.12. & vi.inf.verſicu. legatus conueniri. & verſicu. ſententia contra abſentem.

¶ Abſolutio a iuramento ad effectum agendi concedi debet de iure & æquitate, ne iuramentum ſit vinculum iniquitatis. c.& ſi Chriſtus. & c.quanto. de iureiur.gloſ.in Auth.quod eis.C.de nupt. Doct. in c.cum contingat.de iureiuran. Caſtr. conſi.175. contra ſuperius.volum.1.cum alijs cit. per Alexan. conſi.213.viſis.volum.7.Curt.conſi.44.ſuper contingentia. circa fin. dummodo fuerit petita priuſquam iurans contrauenerit iuramento.Alex.qui di * cit ita communiter teneri,conſ.17.col.2.vol.3.nam illi qui contrauenit iuramento priuſquam petierit abſolutionem concedi non poteſt.Alex. vbi ſupra. Brun.conſi.46.verſ.ſecundo non poteſt. licet contrarium teneat Bero.q.28.ſed & quæſitum.Nec illi qui ſponte iurauit & ſine fraude recipientis. Alex. conſi.59.viſo.col.pen.vol.1.An autem tali caſu debeat præcedere citatio partis. vi.infra verſic. citatio non eſt neceſſaria in abſolutione. & verſi.periurus non poteſt agere.

¶ Abſolutus a crimine deducto per viam exceptionis poterit iterum accuſari, quia cum tale crimen non puniatur pœna naturali delicti.c.1.de except. cap. cum dilectus.§.fin. de ordi.cogn.Abb.& Imol.in c. de his. de accuſ. nimirum ſi poteſt reus accuſari ob pœnam naturalem delicti ei irrogandam,principaliter crimen deducendo. Procedit tamen hoc dictũ niſi excipiens opponeret tale crimen,pro quo veniret imponenda pœna ordinaria,vt puta ſi teſti obijceretur crimen cõtingens cauſam de qua agitur, vt dicit Abb.in d.c.cum dilectus. & in c. 2. de confeſ. Vel quando maritus accuſat vxorem de adulterio, & ipſa excipit quod ipſe vir fuit leno,qui eam adulterandam tradidit. l.2. §.ſi publico. de adult. & de hoc eſt gl.in d.c.1.de except.ſuper ver.contingere. Dixi in meis qq.legal.q.17.nu.24.Quid in crimine intentato per viam denuntiacionis. nu.25. Quid ſi fuit actum de crimine ciuiliter ad emendationẽ rei familiaris.nu.26.cũ plur.ſeq.vbi plures caſus pono qñ ſemel abſolutus poſſit iterum accuſari. & vi.inf. verſ.Reus ablutus.per plures propoſitiones.

Abſolutus in foro eccleſiaſtico à crimine mixti fori, qualia ſunt,ſacrilegiũ,& ſimilia, de quib. per Abb. in c.cum ſit generale.de foro comp.poterit de eodẽ crimine accuſari coram iudice ſeculari, & ab eo pu * niri. & ita omnes cõmuniter tenere dicit Couar.li. 2.var.reſol.c.10.nu.6.& poſt eum Clar. li.5.ſen.q. 57.verſ.ſed his occurrit. Quia iuriſdictio eccleſiaſtica,& iuriſdictio ſecularis ſunt penitus ſeparatæ & diſtinctę, ideo abſolutoria lata in vno foro nõ parit exceptionem rei iudicatæ in alio.Cyn.in l.fi.de iuriſd.om.iud.col.pe.ver.ſeptimo probatur. Anch.in c.ea quæ.q.9.de reg.iur.in 6. & ita in facti contingentia cõſuluit Bal.conſ.160.vol.3. contra quendã imputatum, quòd cognouerat quãdam monialem qui fuerat ab epo abſolutus.Quid aũt ſit in condẽnato.vi.inf.ver.condemnatus a iudice eccleſiaſtico.

Abſolutus per indulgentiã principis quo ad pęnã criminis, & quo ad forũ exterius,non poterit iterum * accuſari.eſt cõis opinio cum gl.in c.de his.de accuſ. & in c.ex tua.de fil.presb.& dicit cõem Dec.in cõſ. 137.& diligenter.col.2.ſecus ſi indulgentia concernat tm̃ irregularitatem, vel reſtringatur ad forum conſcientiæ,ſecundum Io.de Ana.in d.c.de his.col. 1.& gl.in c.2.de ſciſm.ſuper ver.diſpenſatum.verſ. ſi vero publicum.Gom.ſuper reg.cancel.de nõ iud. iux.for.ſuppl.q.14.& Pariſ.conſ.67.vol.4.nam tũc abſolutio in illo foro non tollit,quo minus abſolutus in foro canonico & iudiciali iterũ accuſari poſſit,gl.in c.admonere.33.q.2.in ver.pęnitẽtia. gl.in c.pe.in ver.quibus.de pęnit.diſt.1.in c.1. de ſciſm. in gl.1.in fi. & in c.gaudemus.in glo.fin.de diuor. Propoſitio.n.habet locum, qñ abſolutio in vtroq; foro plene facta eſt authoritate principis habentis hãc poteſtatem, qui in plena forma hoc commiſit. vt dicit Dec.vbi ſup.verſ.hoc tamen non dẽt.Pariſ. d.conſi.67.nu.20,cum plur.ſeq.vbi ample de hoc.

Abſolutus

Abſolutus ſemel in iudicio per uiã inquiſitionis inten * tato poterit iterum accuſari. eſt comunis propoſitio Doct. in c. de his. de accuſ. quam tenent Butr. Abb.& Fely.ibi. ratio eſt,quia pœna impoſita per viam inquiſitionis, non eſt naturalis. c. inquiſitionis.de accuſ.vbi dicitur quod crimen obiectum per inquiſitionem non punitur pœna ordinaria. Bar. contra in l.ſi cui.§.ijſdem.de accuſ.Anan.conſ.17. col.3.Dec.conſi.137.Diligenter.per tot. dicentes, Abſolutum iudicio inquiſitionis non poſſe iterum de eodem crimine accuſari,& id etiam dicit Abb.in d.c.de his.ſub nu.7.ver.quandoque fuit abſolutus. poſt Inn.in c.cũ dilectis.de purg.can. Abb.vbi ſup. approbat opinionẽ Bar.de iure ciuili,at de iure canonico ponit ſub dubio,ſed tãdem reſidet cũ Inn. quod non poſſit, pro qua materia vi.copioſe per me dicta in meis qq.legal.queſt.17.num.31.Quid aũt ſit in abſoluto in foro pęnitentię,an in foro exteriori accuſari poſſit.vi.late ibi.n.32.& ſuceſſiue.

Abſolutus vel punitus in foro eccleſiaſtico,poterit iterum puniri,vel abſolui in foro ſeculari.Bal.in l.Placet.C.de ſacroſ.eccl. & in l.ſi quis in hoc genus.C. de epiſ.& cler.Abb.in c.tuę. col.pen. de procurat. & alibi in c.de cauſis.col.pen.de offic. deleg. idem Abb.& Imo.in c.1.de offic.ordi.Ancha. Cardin.& Anan.in c.2.de adult.Bart.in l.nemo martyres.C. de ſacroſ.eccleſ.Abb.in c.cum ſit. in 2.not.de foro comp.& eſt tex.in c.fęlicis.de pœ.in 6.cir.fi.cõcor. d.l.placet.quæ eſt canonizata.16. quæſt.1.c. Placet rationabilis. vbi primo quis punitur per iudicẽ eccleſiaſticum, deinde per ſecularem. Hoc tamen intelligendum eſt in criminibus enormibus, vt dicit gloſ.vlt.in d.c.fœlicis. & in criminibus mixti fori,de quo ſupra verſ.abſolutus in foro eccleſiaſtico. intellige propoſitionem, quando condemnatus per unum iudicem non fuiſſet debitis pęnis, & ſufficienter punitus, nam tunc poteſt per alium iudicem pœna ſuppleri.

¶ Acceſſoriũ & ſi regulariter ſequat naturam ſui principalis.c.acceſſorium.de reg.iu. in 6.cum ſim.id tamen non fit,cum ratio vtriuſque diuerſa eſt. l. ſi is & ibi Bal.C.de prædi.min.l.ſi tibi.§.de pignore.& ibi Bal.de pact.l.ijs rebus.§.mancipia. & ibi Rom. col.2.ver.no.in ea.ſol.mat.& l.ſi mancipia.de iure dot.l.vnica.§.itaque partus.C.de rei vxo.act. Bar. in l.ita ſtipulatus. in 12.oppoſ. de verb.obli.Bald. in l.non dubium.in 14.oppoſ.C.de legib. Alexan. conſi.4.circa primum.col.6.ver.nec mirum. vol.1. Soc.conſi.41.in præſenti.col.6.verſ.poſſet quis ad prædicta.li.4.late Dec.in l.cum principalis.de reg. iur.& ibi Cagnol.num.15.poſt Lapum quem citat alle.21.nu.2.Tiraq.de retrac.§.1.gl.18.nu.59.de natura acceſſorij vi.inf.verſ. Bona adiecta comitatui.& verſ.clauſula acceſſoria.

¶ Acceptans beneficium debitum ſibi, conſumit gratiam, adeo vt non competat ſibi variandi facultas, dummodo acceptatio ualida fuerit. facultas enim eligendi,in beneficijs conceſſa, prima declaratione valida voluntatis conſumit acceptationem,& ſortitur executionem. l.apud Aufidium. de opt.lega.l. ſerui electione.de leg.1.Io.And.in c.gratia. de reſcr.in 6.vbi ex Io.Mon.dicit,Acceptantem variare non poſſe, ſi acceptatum conſequi poteſt. ſequuntur Rom.conſi.329.num.3.4.5.Gemin.conſ.103. pro reſponſione.col.1.Anch. conſ.214.Franciſcus. col.1.& 2.Tiraq.in l.boues.§.hoc ſermone.in prin. verſ.23.de ver.ſign. Niſi qui acceptauit ſit pauper clericus, vel presbyter qui acceptauit beneficium ſibi debitum, & illud propter aduerſarij potentiã, vel graues expenſas aſſequi non poſſit, nam eo dimiſſo,aliud non litigioſum acceptare poterit. Bal. conſ.228,per ſanctiſſimum.vol.3.

Acceptans beneficium nulliter, cum a principio illud acceptare ſe nõ poſſe ſciat, vel quia ſua gratia non ſit incluſum, vel quia ſciat aliàs ſibi non debitum, conſumit gratiam, & ſibi imputet quia taliter acceptauit.gl.in c.cum in multis.de reſcr. in 6.l.ſcilicet.& l.Schyphi.de opt.lega.c.ſi compromiſſarius. de elect.in 6.mala enim acceptatio ſibi ſcienti culpæ aſcribitur, & ob id facultate ſibi conceſſa priuatur.l.1.§.hæc actio.ſi menſ.fal.mo.dix. l.cum mandato.de minor.l.3.§.fi.cum l.ſeq. de inſt.l.ſed & ſi quis.§.fi.eo.c.ſi epiſcopus.de præb.in 6.Rom.cõſ. 329.nu.2.Staphi.de liter.grat.& iuſt.par.1. tit.de vi & ef.clauſu.verſ.ſed de iſtis verbis.Oldra.conſi. 229.Pute. deciſ.367. in una Tullen. lib. 2. vbi ita Rot.tenuiſſe firmat. Modifica tamen vt in ſeq.propoſ.& vi.inf.verſ.eligens iure proprio.

Acceptans beneficium probabili errore ductus, cuius acceptandi facultatem non habet, non conſumit gratiam,& poteſt variare aliud acceptando. l.2. in fine. de opt.lega.vbi habetur quod non conſumitur facultas acceptandi,ob acceptacionem illegitime factam errore probabili: verba enim eligendi facultatem concedentia, cum effectu intelligendã ſunt.c.relatum.de cler.non reſid.Oldr. conſi.307. nu.3.Fel.in c.ex tenore.poſt nu.5.verſ. & acceptatio inualida.de reſcr.Dec.in c.in literis.col.3. in 5. fallen.de offi.deleg.I.B.Ferr.conſi.29.num.13.Tiraq.in l.boues.§.hoc ſermone. limit.21. num.1.de verb.ſign.Gig. de penſio.q.29.num.10. Bald.conſil.228.lib.3.ſicut in teſte dicit Pau.de Caſt.ſingu. 26.teſtes.vbi quod teſtis qui male vel non bene ſolemniter citatus fuit vel examinatus,põt de nouo citari vel examinari,per l.qui per ſalutẽ.de iureiu.

Acceptans beneficium vigore expectatiuæ quod non poterat acceptare cõſumit gratiam, ſi ſtatim quod ſciuit beneficium non cadere ſub gratia fuit in mora dimittendi illud. Oldra.conſi.304. infraſcripræ. nu.8.& conſ.307.ante fi.Rota deciſ.5.ſub titu. de conceſ.præben.in antiq.inc.nota quòd vbi.cui cõuenit gl.fi.& ibi Io.Andr.in c.cum multis.de reſcr. in 6.Old.conſ.274.in cauſa quæ uertitur. Gemin. conſ.103.pro reſpõſione.vbi hoc dicit in terminis. Staph.de lit.grat.& iuſt.fol.mihi 11.ver.nec eſt neceſſe.Lap.alle.120.ver.nec eſt vera.Staph.vbi ſup. ſub ti.de vi & ef.clauſ.ver.ſed de iſtis.in fi. & ita ẽt concludit Rota,teſte Fabio Peregrino in ſuis deciſ. manuſcr.quas Romę vidi & adnotaui. deciſ.4. ſub ti.de conceſ.præb.vbi dicit conſi.Ro.329.obſeruari in Rota.& ita fuiſſe concluſum in vna Oxemen. corã dño Fabio Acorãbono die 16.Nouemb.1548. Dũmõ tñ acceptãti notorie cõſtaret ſe iã acceptatũ beneficiũ retinere nõ poſſe,vt dicit Pute.deci.367. li.2.inc.in vna Tullen.vbi citat.d.conſ.Ro.329. & cõſ.Old.229.vi.inf.ver. Expectans qui acceptauit.

¶ Accuſatio criminalis dicitur vbi pœna pecuniaria fiſco venit applitanda.gloſ. in l.3.§.1.de ſepul. viol.& in l.1.in fi.glo.C.eo.not. plene in l.agraria. de term.mo.Rom.conſi.152. num. 2.in fi.Ioan. de Ana.conſi.21.videtur.num.5.Bar.in tract. de teſti. par.3.colum.1.& 2.Rip.in rubr.ext.de iudi. num. 92.& 93.Maran.de ord. iud.4.par. princ.diſtin.1. num.2.Gomeſ.poſt Iaſ.Inſt.de actio.in prin. num. 18. & 19. & ſine interuentu procuratoris ipſius fiſci cancellari non poteſt,cum de eius intereſſe agatur.Alex.in l.acta.num.8.& 9.de re iud. Hypol.in pract.§.expedita.nu.79.& ſing.467.nu.8.Fel.conſil.10.nu.5.& 6.poſt Bal.in tract.ſtat.in ver.gabella.ſub num.3.verſ.ſtatutum dicit.

¶ Acuſationi pręſcibitur per uiginti annos,l. quęrelã, C. de falſ. Abb. & alij in c. cum haberet. de eo qui dux. eam quam pol. per adult. vbi tamen omnes concludunt hoc procedere quoad pœnam temperandam.Felyn. in c.licet cauſam. col.mihi 17.verſ. quinta concluſio.de prob.& ibi Deci. num.23. Tiraq.in tract.de pœn.mol.caſu 29.Boer.quęſt.260. an ſoror. num. 18. etiam ſi per inquiſitionem agatur contra delinquentem.Balb.de præſcr.4. par.4. * par.prin. quæſt.2.verſ. Amplia. vbi dicit communem.poſt doct. ibi relatos. Aufr. quæſt. 188. Item quæſitum.Boſſi.in tit.de accuſ.num.31.& ſeq. omnis enim. quæſt.fiſcalis uiginti annis præſcribitur. & pęna ob lapſum temporis minuitur.l.ſi diutino. de pœn.& ui.inf.verſ.Pœna delinquenti minuitur. & propoſitio militat nedum in grauibus, ſed & in grauioribus delictis. & in incendiarijs dicit Boe. q. 26. & in occultis delictis Ferran.Garg. inter conſi. crim. Zil.conſi.124.num.15. par.1. qui dicit communem.& illos viginti annos eſſe continuos,& currere ignoranti dicit Boſſi.tit.de iniur.nu.24.

¶ Accuſator primus ſi tranſegit cum accuſato, volens poſt tranſactionem accuſare, repellitur, non propter factum,ſed propter infamiam, & pœnam Turpilliani in quam incidit. l.miles.§.ſocer. de adulte. l.ſi vxor.§.fin.eod.tit.Bal. & Saly. plene in l.tranſigere.C.de tranſac. & ibi poſt eos Ioan. Bolog.latiſſime. Anch.& Ioan.de Anan.in c.1. de colluſ.deteg.& ibi gloſ.mag. in verſicu. in cauſa vero criminali. Ioan. Bologn. alibi in l.ſi vnus. §. pactus. ſub num.66.verſ.ſed tamen.de pact.Clar.lib.5.ſent.§. fi.quæſt.58.vi.inf.ver.Reus tranſactionis.

Accuſator ſecundus admittitur ad accuſandum reum abſolutum a prima accuſatione, ſi probet primum accuſatorem præuaricatum fuiſſe in accuſatione, vel cum reo colluſiſſe. l. 3. de præuaric. & ibi gloſ. per iura in ea alleg.glo.in c.de his. de accuſ.in ver. replicari.verſ.ſi vero.in 1.fal.cum qua eſt communis opinio, vt dicit Couar.lib.2.var. reſol.cap. 10. ſub nu.1.verſ.ſecundo tunc demum. Ex quibus autem ſignis probetur colluſio,ſeu præuaricatio, ponit Bar.in l.3.§.præuaricatorem. ad Turpil. ſequitur Clar.li.5.§.fi. ſen.q.57.ver.vlterius. non.n.debet dolus primi accuſatoris obeſſe ſecundo accuſare volenti, pro quo ſtat fauor publicus, ne delicta remaneãt impunita.l.ita vulneratus.§.quod ſi quis abſurde.ad leg.Aquil.c.vt famæ.de ſent.excom.De huiuſmodi autem præuaricatoribus ſcribit Menoc. de arbitr.iud.lib.2.cent.4.caſu 323.

¶ Accuſatus de homicidio an contrariam exceptionẽ opponere poſſit,puta,negat quod homicidiũ fecit, & ſi fecit,ꝙ iuſte fecit,ſcilicet ad defenſionem neceſſariam.Bar.in Aut.contra qui propriam. C.de non num.pec.& in l.cum de indebito. de prob.in prin. & in conſi.incip. quidam accuſatus de adulterio.& Abb.in c.is qui.de ſolut.tenent quod ſic.& eſt ma- * gis communis opinio ſecundum Claud. Aquen. in l.naturaliter.§.nihil commune.de acq.poſſ. nu.35. Dy.& Io.de Ana.tenuerunt negatiuam in reg.nullus pluribus.in 6.pro reſolutione.vi.inf.ver.delictũ conſtans ex ſola.Pro hac materia, an ſcilicet confitens delictum cum certa qualitate puniatur,cumulat copioſe Gabr.concl.li.7.de maleſ.concl.19.præſertim num.13.& vi.inf.verſ.confeſſio qualificata.

¶ Acquiſitio quando cauſam a condemnatione immediate trahit, reſtitutus recuperat bona acſi eſſẽt penes fiſcum.Bald.in l.Gallus.§.Et quid ſi tantum. de lib.& poſthu.quem ſequitur ibi Alex.col.9.ver. ſed pro Bal. & fuit etiam dictum Ange.in l.ſi pater filium.de adop.Quia tunc per reſtitutionem cauſa redit ad non cauſam, & res cenſetur tanquam ſit integra.l.ſiue patronus.de iu.pat.l.1.in prin. C.de ſent.paſ.l.1.§.fi.de bon.poſſ.contratab.l.ſi quis filio.§.pen.de iniuſt.rup.teſt.Bal. in c.Domino guerram.in tit.hic fin.lex Cor.Anch. in c.quamuis.col. 2.de reſcr.in 6.& conſ.408.probata.cir.fi.Nat.cõſ. 470.conſiderato.nu.21.vbi ita concludit reprobãdo Decij ſententiam in conſ.515.ex rationib.per eũ ibi adductis:& in hanc ſententiam dictum cõſ.Nat. refert Burſ.cõſ.54.nu.28.& Anch. d.conſ. 408.ita conſuluit in fauorem mulieris cuius bona maritus acquiſiuerat ex quadam condemnatione contra eã lata, quæ poſtea fuerat reſtituta non obſtante illa ſentẽtia. & concludit quod recuperat illa bona,ex ratione prædicta.notent criminaliſtę.

ACTA faciunt notorium poſt concluſionem in cauſa.gl.pen.in c.ſignificauerunt.de teſti. & ibi Abb. col.2.idem Abb.in c.cum olim.2.not.per illũ tex. de ver.ſig.Iaſ.in l.eius qui in prouincia.ſi cert.pet. ſub nu.3.in l.ait prætor.§.ſi damnetur.nu.2.de iureiu.& conſ.9.nu.11.vol.3.Soc.iun.conſ.144. nu. 60.vol.3.Rol.conſi.41.nu.30.& conſi.70.num.7. vol.1.Ceph.conſ.287.nu.43.intelligit, ſi nõ opponatur.& Rimin.conſ. 48.nu.22.Tiraq.de retra.p. 1.§.36.gl.2.nu.44.Plura de notorio ſupple ex Meno.de arbitr.iud.lib.2. centu.2. caſu 166.& inf.in ver.notorium.

Acta inter alios facta præiudicant ſeu proſunt alijs in omnibus caſibus in quibus res inter alios iudicata alijs præiudicat, vel prodeſt,qui habẽtur in l.quãuis.de teſti.in c.cum ſuper.de re iud.in l.ſæpe.eod. tit.& in tit. C.quib.res iudi. non noc.& C res int. ali.acta.ita.Inn.in c.cauſam.ad fi.de teſti.quem ſequũtur Doct.in.d.l.ſæpe.Bar.in l.ſi ſuperatus.§.fi. de pignor. & habetur in l.ſed & ſi poſſeſſori. cum ſeq.§.fi.de iureiu.Rom.conſ.311.nu.5.iunc.cõcor. adductis ad eũ per Mãdoſ.iun.ſuper ver. doctrina.

Acta producenti negare ſufficit qđ ſint alia,& ſi aduerſarius prætendit eſſe plura,probare tenetur. l.cum de lege.de prob.quę dat modũ probandi negatiuã, vt in gl.ibi,de qua gl.Bar.ĩ plurib.locis facit mẽtionẽ.& Bal.cõ.60.gñalitas.li.4.Ro.cõ.222.Dubitat. in fi.

in fi. Caſtr. conſil.177. viſo. colum.1. conſil. 212. ſupradicta.in 2.dub.li.1.Alex.conſi.41.in fi.vol.3. conſ.71.col.fin.uol.4.conſ.17.col.fin.uol.5.Iaſ.in l. cum ex cauſa. de re iud. Goz. conſi.94.col.7. poſt med.Curt.iun.conſi.150.ſub num.10.cir.med.vbi de modo probandi nõ ſupereſſe in hęreditate alia bona niſi talia, & talem non feciſſe teſtamentum, Craue.de antiq.temp.par.2.§.1.nu.55.ubi dicit.d. glo.ſine dubio procedere,quando præſumptio eſt pro negante aliquid de pluri eſſe. & allegat Iaſ. in l.ſi conſtante.num.120. ſol.mat.idem Iaſ.conſ.34. col.3.in fi.& col.4. vol.1. Mandoſ.iun. copioſe ad Rom.conſi.276.Viſis.ſuper ver.probatio.Reliqua ad hoc ſupple ex dictis inf. verſic. Negatiua, alios non eſſe.

Acta publica tam ciuilia quàm criminalia debent edi cuicunque petenti cuius intereſt, iudicis officio, tam iudici quàm parti. l. 2. C.de eden.& eſt magis * communis opinio ſm Imo.& Alexan.ibi quos,ferè omnes Docto.ſequuntur. & licet Deci.Curt. & alij relati per eos ibi contrarium teneant, quod ſcilicet non officio iudicis,ſed iure actionis editio ſit facienda,tamen Rip.ibi.num.20. in fi. diſcuſſo articulo, & relatis opinionibus pro & contra,dicit,ex his ſolida remanet communis ſententia,quod editio officio iudicis,& nõ iure actionis facienda ſit,vt ibi per eum & alios.

¶ Actio criminalis nõ venit iuramento terminanda.l. fina.C.de proba.l.dolum. C.de dolo. l.metum.C. quod met.cau.Marſ.poſt Bar.in l.maritus.de quæſtio.col.3.in fi.& in pract.crim. §.poſtquam. num. 5.& §.expedita. num.74. licet cum tali iuramento quis ſe purget a ſuſpitione hominis aut iuris. Ang. conſ.172.tale enim iuramentum non defertur reo, niſi actore excluſo a probationibus.Caſtr.in l.3.de iureiuran.no.in l.pręſenti.§.ſicubi.C.de his qui ad eccle. confug. De quo vi.inf. verſicu. iuramentum pœnalibus.

Actio in libello exprimenda non eſt, quia ex propoſitione facti elici poteſt quæ actio ſit intentata, eſt * communis opinio tam Legiſtarum,quàm Canoniſtarum,in cap.dilecti filij.de iudic.per glo.in c.quo iure.8.diſt.in gloſ.ſuper ver. nam iure diuino. dum ex mente Ioan. ſoluendo contrarium, de quo ibi, dicit, ego credo quod cauſa & modus agendi eſt proponendus, vt ſecundum illum iudex ferat ſententiam.de ſimon.cap.licet Hely.licet non cogatur actionem proponere, quia etiam ſecundum leges ſola cauſa ſufficit.C.de edic. Diui Adri. tollen. l.3. & eſſe communem teſtantur Crauet. conſi.16.nume.8.verſic.quartò quæritur.uolum.1.hoc idem in terminis illius. c. dilecti. tenet Abb.ibi.in princ.& col.6. verſic. ad tertium.vbi poſt multas opiniones hinc inde relatas, tam iuriſt.quàm canoniſt.tandẽ col.7. in prin. dicit, Sed communis opinio legiſtarum habetur in l.edita. C. de eden.& in l.1.ff.eod. & opinio Ioan.And. & ſeq. eſt, ut non ſit neceſſe exprimere, quia ex propoſitione facti ſemper poteſt elici modus agendi, ſeu actio intentata, & hoc tam de iure can.quam ciui.& allegat ita tenere gloſ.in d.c. quo iure. & hæc fuit etiam ſententia Accur.in Authen.de exhib. & introd.reis.in princ. in ver. libellum, vbi dicit de conſuetudine ſeruari vt non exprimatur actio. & ſubiungit, hoc etiam lege poſſe probari. nam cum reus poſſit eſſe certus per rẽ & cauſam,ſatis eſt. allegat. d.l.1. de eden.2. reſpon. Abb. autem in d. verſic.ad tertium. ponit triplici modo actionem capi. Primo, pro quadam antiqua ſolemnitate,& formula uerborum, in qua qui cadebat a ſillaba cadebat a toto. Secundo, pro effectu & iure agendi, prout eſt quoddam ius perſequendi in iudicio quod ſibi debetur. Tertio, pro nomine ipſius iuris agendi, vt eſt rei vendicatio,actio ad exhib. & ſimiles, ut ibi per eum: ſecundum quę dicta iſta communis opinio poſſet aliquo caſu reſtringi. Primo, ubi poſſunt plures actiones oriri ex facto narrato,nam tunc debet exprimi actio,ita Lauren.in d.cap.dilecti, quod & Hoſtien. ibi ſentit. Secundo, ubi iudex dubitaret de dolo circa actionem,qua non exprimitur,quia tunc poteſt cogere agentem ut exprimat actionem. Hoſtien.& Abb.in d.cap.dilecti.& Ang. in d.l.1.C.de eden. Tertio, niſi ex narratis poſſent oriri plures actiones, ad diuerſum effectum, nam tunc teneretur exprimere, ita Bald. & Imol. in l. Gallus.§.ſi eius. de libe. & poſthum. & eſt gloſ. in l.ſi duo.in princ. & ibi Barto. de ſolut. & ita intelligitur tex. in l.quod in hæredem. §. eligere. de tribut. & ita Bal.in d.l.edita.in repet.Padu.col.15.vi.Fely. in d. c.dilecti.num.6.

Actio iniuriarum aduerſus eum non competit, a quo iniuriandi animus abeſt, licet verba prolata in iniuriam ſonent.l.illud.§.1.& ſequen. de iniur.Mens enim & uoluntas magis ſunt attendenda quàm factum, ad hoc vt quid maleficium dicatur vel non. l.Diuus.de ſicar.l.verum.de fur. c.ſi quid inueniſti. 14. quæſt.5. cap.1. in fi. 15.quæſt.6. Oldra.conſi. 53.conſueuit.Ioan.And.ad Specul. titu.de iniur.§. 1.addi.2.Ad materiam huius propoſ.vi.Abb.in ca. cum te.colum. penult. verſic.vltimo hic reuoco.de re iud.& ibi Fely.in fi.Socin.conſi.146.viſo.nume. 2.volum.1.Lud. Bologn.in addi.ad Ioan.de Anan. conſi. 44. in quæſtione. Iaſ.in l.& ſi pepercerit. in 4.not.verſic.limita & intelige.de libe. & poſthum. & ita dixit Roma.conſi.96. ſuper eod.nu.5. quem ſequuti ſunt Aquen.ad.l.vt vim. de iuſti.& iu. ſub num.125.Deciſ.Gram.37.Magnificus Carolus. nume.9. vbi dicit non curari ſi dictum vel factum ſit malum in ſe, duntamen iniuriandi voluntas abſit, cum tunc iniuriarum actio non oriatur.allegat præmiſſa & alia multa, vt per eum, & Cranet. conſi. 168.de duobus.col.2.verſicu. Secundo principaliter.& Aegid. Boſi.in pract. crimi.titu.de iniur. colum.2.& 3.

Actio iniuriarum ciuiliter intentata extinguit criminalem, nec venit reus condemnandus niſi vna pœna.l.quod Senatuſconſ.in fine.verſicu.plane.& l.Prætor.§.1.vbi Barto. not.de iniur.l.1. in princi. C.quan. ciu. act. crimin. præiud. Bonif. de iniur. nu.43.Io.Fab.in l.damus.C.ad le.Corn. de falſ.Placa in epitom. delict. cap. 6. nume. 30. nec procedere libellum quo hæc actio ciuiliter & criminaliter intentatur, dicit Maran. de ordin.iudi. par. 4. nume. 5. & 12. diſtinct. prima. vbi allegat Barto. vbi ſupra: idem tenet Franc. Caſar. in tracta. qq. crimin. cap. 3. numero decimo. intelligendo

 tamen

tamen de ſimplici iniuria, in qua quis poteſt vna
tantum pœna puniri.Maran.vbi ſup.nu.5. vſq; ad
27.& par.6.num.92.Alex.conſ.212.num. 4.lib.2.
Niſi ex uno facto plura delicta naſcãtur. l.licitatio.
§.quod illicite.de public. nam tunc admittitur cu-
mulatio.Fran.Marc.deciſ.720.nu.6. & duplex pœ
na hinc oritur,Gram.voto 15.in fi.Marſ.poſt Saly.
in l.ſi quis homicidij.C.de accuſa.Foſſan.deciſ. Pe-
demon. 18. nume. 3. & ſequen. vbi plura de hac
materia.

Actio reſciſſoria non poteſt ad iudicium deduci,
niſi prius habita reſtitutione per officium iudicis.
Bar.in l.ab hoſtibus..§.ſed quod ſimpliciter. nu.5.
& 9.poſt glo.ibi.ſuper ver.reſtitutionis. ex quibus
cau.maio.& poſt glo.in l.in honorarus.de actio. &
* obli. & eſt communis opinio ſecundum Ioan. Fab.
Inſt.de actio.§.Rurſus.nu.20.in verſ.gloſ.& Doct.
teneat contra.& iſta fuit opinio gl.in d.§.rurſus.&
Bar.in l.fin.col.pen.C.ex quib.cau.maio.poſt glo.
mag.ibi in verſ. quæſiſti aliquantulum, ante fi.Iaſ.
in d.§.Rurſus.num.81.verſ. in fi.gloſ.dicit,quia in
hoc eſt communis opinio omnium Doct. & Ange.
ante eum in d.l.fi.dicit quod eſt ipſa veritas,&Dy.
in d.§.Rurſus.col.3. & vlt. Cuius actionis materiã
vi.in Reper.tract.par.j.in ver.Actio reſciſſoria. vbi
ferè omnia ad eam facientia ſummatim perſtrinxi.

Actio temporalis, quæ iuxta ſuam naturam ha-
bet certam metam a lege introductam, vltra quam
non durat, præſcribitur etiam cum mala fide. Pau.
Caſtr.in l.ſequitur.§.ſi uiam. de uſucap. Abb.in c.
fin.de præſcr.col.3.vbi Butr. col.2. Imo. col.12.&
Fely.col.2.idem Fel.in c.de quarta. col.fin.eod.tit.
Balb.in tract.præſcr.par.3.col.45. Caſtr.in l.fin.§.
1.in fi.rem rat.hab.Crot.in l.nemo poteſt. col.36.
de leg.1.& in l.omnes populi.de iuſt.& iu. col.17.
& ibi Caccial.col.32.

Actio utilis ex contractu cum aliquo celebrato quo-
ties in aliquem tranſit, & penes primum remanet
directa. non poteſt amplius (illam alteri ceden-
do) transferre vtilem, ſed ſolum transferre poteſt
exercitium directæ actionis in alium tanquam in
ſuum ſimplicem procuratorem,vel etiam tanquam
procuratorem in rem ſuam, ſi transferens vult hãc
tranſlationem ad ſuum commodum facere.ita tex.
ſing.cum ibi not.per Bar.quem omnes ibi commu-
niter ſequuntur in l.non quocunq;. §.qui Gaium.
de leg.1.& per not.in l.ex aſſe.ad Treb. Bal.in l.1.
col.pen.C.de act. & oblig. & expreſſius ac plenius
ibi Saly.q.19. & alibi Bal.in l.hæredem. C.de hær.
act.& in l.3.C.de nouat.poſt Specu.& Ioan.Andr.
in tit.de ceſ.act.§.1.verſ.Quæro quid ſi habens di-
rectam.in addi.incip. in pluribus libris Alberti. &
* dicit communem Alex.conſi.15.viſo.col.2.ver.no
ta quod quoties.uol.6.alias incip.Secundo præſup
pono.Vi.inf.uer.Actiones vtiles.

¶Actiones transferruntur in donatariũ ex ſtipulatio
ne notarij, nedum perſonales vtiles. l. 1. 2. & 3.
rem pup.ſal.fo.licet donatarius ſit abſens,etiam an
tequam ipſe ratificet,nam illa iura nedum non exi
gunt abſentis ratificationem,immo concludunt il-
lam non eſſe neceſſariã.Ruy. conſ.119. nu.7.126.
nu.12.129.col.2.172.nu.15.uol.1.conſ.47. nu.2.
& 3.vol.5.vbi dicit oĩum ſentẽtiam ſemper ſibi vi-
ſam fuiſſe vnum ſomnium.& ad hoc allegat tex.in
l.1.§.exigere.uerſ.planè,de magiſtr.conuen.Crau.
conſi.50.col.3.vol.1.& conſ.2.uol.4. quam ſenten
* tiam eſſe communem & communiter obſeruari di-
cit Alex.in l.ſtipulatio iſta. §.ſi ſtipuler.nu.11. ubi
etiam Iaſ.col.5.verſ.Secundo videndum. de verbo.
oblig.idem Alex.in l.qui Romæ.§.Flauius. colum.
antepen.ad fi.eod.titu.Pariſ. conſ.69. num.136.&
148.cum ſeq.vol.3. vbi ad hoc Corn. & alios citat.
Sed etiam reales cum dominio ei acquiruntur, ut
poſt Ruy. Rube. & alios quos citat concludit latè
Cephal.conſi.33.nu.9. De hoc copioſe ſcribit Foſ-
ſan.deciſ.Pedem.70. quam poſt hæc ſcripta legi.&
vi.inf. verſ. Donatio facta notario. & uerſ.ſtipula-
tio notarij.

Actiones vtiles habens vbi concurrit cum haben-
te directas ad eundem effectum tendentes, tunc, ſi
vtiles cauſatæ ſunt ex contractu eius in cuius perſo
na erant, vel reprehesẽtabantur directæ, habens
vtiles præfert habenti directas, eſt magis commu-
* nis opinio,ſecundum Ale.conſi.15.viſo. circa prin.
vol.6.pro qua ſentẽtia, eſt lex procuratore in rem
ſuam,cum ibi no.per doct.de procu.& l.3.C.de no
uat.& not.in.c.conſtitutus, de procurat. quidquid
dixerit glo.in d.l.3.in ver.denuntiauerit.quam ibi
reprobant Pet.Cyn.Bar.Ang.Salyc.Fulg. & magis
communiter Doct.ibi per d.l.vbi text. non dicit id
ad quod allegatur per gl.ibi.ita etiam uolunt Spe-
cul.& Io.And.in tit.de ceſ.act.§.1. verſ.quid ſi ha-
bens directam.Cyn.Bart.& Saly.in l.nomen. ad fi.
C.quæ res pig.oblig.poſ.& in l.ſi conuenerit. la 2.
1.reſp.de pignor.act. & per l.1. §.qui ſuperficiem.
de ſuperfici.

¶Actor a iure diffinitur, qui alium prouocat in iudi-
cium.c.forus.§.accuſator.de verb.ſignifi. c.ex lite-
ris.de proba.l.in tribus.de iudic.l.inter cohæredes.
§.qui familæ.fam.erciſ.l.iudicium.fin.regun.Rom.
conſi.217.Res iſta.num.1.Deci.conſ.487. in quæ-
ſtione.num.10.conſi.686.Magnificus. in fi.Felyn.
in c.cum inter priorem.num.11.de excep.obſeruat
hoc Mandoſ.iun.ad d.conſ.Rom.in ver. prouocat.
& ita in caſu.l.diffamari. C.de inge. manu. votatũ
fuiſſe per dominos de conſilio dicit Afflict. deciſ.
268.nu.4.pro quo vi.Contar.ad d.l.diffamari.q.1.
& Vrſil.ad d.deciſ.Affl.& hanc propoſitionem põ-
derant Docto.præd. in materia excommu. & ban-
nitorum, vi.illos.

Actor forum Rei ſequi tenetur. cap. ſi clericus. ubi
gl.& c.cum ſit.de foro comp.l.iuris ordinem. C.de
iuriſd.omn.iud.l.in criminali.eod.titu.fallit tamen
in reconuentione.c.1.de mutu.peti. & hæc propo-
ſitio eſt uera, ẽt ſi contractus eſſet alibi celebratus.
nam illud quod dicitur, ratione contractus quem
ſortiri forum,intelligitur,ſi ibi reperiatur. l.hæres.
de iud.c.Romana.§.contrahentes. de iud.in 6.Pu-
te.in ſuis recol.deciſ.Ro.li.2.deciſ.60. fuit dictum.
Qui actor ſi non exhibeat inſtrumentum ad man-
datum iudicis,iudex poteſt ei ſuam iuriſdictionem
denegare,& Reum licentiare.Lap.alleg.57.præla-
tus eccleſię.Bar.in Ariſto.de iu.delib.& in l.noſtrã.
col.fi.C.de teſt.Et ſi nõ comparuerit infra terminũ
ſibi ſtatutum a iudice,non audietur amplius. Bart.
in l.ſi appellationem.de appel. l. 1.§. editiones.de
eden.

eden.Bal.in l.hi qui ad ciuilia.de appel. Specula.in
tit.de inſtrum.edit.§.nunc dicamus. uerſ. ſed pone
peto,Ioan.And.in nouel.per.d.c.Romana. §.ſi ue-
ro.Lap.alleg.10.in fi.Butr.in c.G.perpetuus. de fi-
de iſtrum.per tex.in l.fin.uerſ. quod ſi prædictum.
de fi.inſtrum.Anchar.in c.cordi.de appella.in 6.&
in clem.1.verſ.cęterum.de vſur. vbi dicit in pratica
notandum pro omni inſtrumento quod quis tene-
retur edere,& recuſaret.facit tex.cũ not. per Alex.
ibi in l.ſed & ſi per prætorem.verſ.ſed etſi decreto,
cum glo.ex quib.cau.maio.l.5.de fi.inſtrum. l.hu-
iuſmodi.§.ſi ita. de leg.1. ex quo ponderant Doct.
ibi, quod tollatur uirtus inſtrumento quando non
exhibetur.Ad materiam propoſitionis vi. inf.verſ.
forus contentioſus.

Actor intentionem ſuam probare debet. l. qui ac-
cuſare. C.de eden.l.Actor.C.de probat. Nat. con-
ſil.634. nume.11. ad fi.qua non probata reus eſt
abſoluendus. l.Arrianus. de act.& oblig.c.fina. de
ſen.& re iud. etiam ſi ſimus in cauſa poſſeſſoria, in
qua reus ſolo titulo poſſeſſorio ſe tuetur. c. ex li-
teris.de probat. l.ſi debitor, vbi etiam Rip. de pi-
gnori.l.1.§.1.uer.& quia.de ſuperf.§.commodum.
Inſtitu.de interd. c.ſi a ſede.de præben. in 6.tradit
Bar.in l.1.§.non autem.de bon.poſſeſ.cotratab.vi.
inf.verſi.Actore de bono iure. quod etiam in mate
ria feudali procedit.c.1.§.ſimiliter.in fi. ſi de inue-
ſti.cont.fuer.Ceph. conſi.657.nume. 6. & ſequen.
Nec ſufficit quod probet in genere, ſed requiritur
quod probet in ſpecie rem eſſe eam quam petit, vt
ſi agat ad rem feudo ſeu fideicommiſſo ſubiectam,
probare debet eius idemtitatem, aliàs ſuccumbit.
l.Neratius.de pet.hęr.l.precibus.in fi.C.de impub.
Caſtr.conſ.55.li.1.Alex.conſi.139.num.8.& 9.vo
lum.6.Aret. conſ.102.colum.2. Pariſ. 115. nume.
9.volum.4.Crauet. late conſ.61.num.6.& 316.nu
me.5.Rol.conſi.28.nu.2.lib.1.& fuit dictum Bart.
in l.fin.col.fin.C.de edic.Diui Adr.tol. & ibi Deci.
num.17.

¶Actore de bono iure ſuo non probante, poſſeſ-
ſor, licet etiam nullum ius habent, abſolui debet.
Rota deciſ.15.& 160.in no.Rom.cõſ.347.in prin.
Ange.conſi.202.cariſſime. Abb.in c.conquerente.
de reſtit.ſpol.Felyn. in c.olim.de reſcr.verſ. vltimo
guſta.faciunt tex. in l.fina.C. de rei vendic. & in l.
qui accuſare.C.de eden.Gig.conſi.5. num.14. facit
tex.in c.fi.de iureiur. propoſitionem hanc intelli-
ge,vt obſolui debeat diffinitiue, vt dicit Curt. iun.
ad leg.1.in fi.C.de ſent. quæ ſine cert. quanti.poſt
Specu. in titu.de probat.§.probare.nume.9.& 10.
Marſ.ſingu.169. Dixi ad conſi.93.Curt. iun.ſuper
verſi.Actore non probante. Dixi copioſe in meis
qq.legal.q.17.præſertim ſub num.3.verſ. nam cla-
ra eſt iuris propoſitio.& applica dictis inf.uerſ.ſen
tentia abſolutoria. & q. 49. vbi copioſe tracto il-
lam famoſam quæſt. vtrum abſolutoria lata in pe-
titorio defectu probationum poſſeſſorio retinen-
dæ præiudicet.

Actore non probante reus abſens etiam lite conte-
ſtata abſoluendus eſt ab obſeruatione iudicij tan-
tum,non autem diffinitiue. Saly.in l.properãdum.
§.ſinautem reus.num.22. C.de iudic. & ibi gloſ. in
* ver.Abſentem.cum qua eſt cõmunis opinio,ut per
Alex.ibi.num.5.ſuper hoc in aliquibus locis in pra
xi dicitur, non procedatur pro nunc. & hanc eſ-
* ſe communem teſtatur Couar.uar. reſol.lib.1. c.1.
ſub num.8. verſ.hoc tamen.vbi multa in hac mate-
ria dicit.Quia quando reus abeſt non dicitur lique
re de cauſa, ſi enim eſſet præſens, actor ipſe forte
probaret per confeſſionem ipſius, vt dicit Bal.in
Marga.ad Inn.ſuper Decre.in ver.actor.verſ.Actor
ſi dato ſibi termino.vbi allegat In.in c.prout.de do
lo & contum.vbi Inno.num.3.clare dicit, & hoc in
odium abſentis,vt ibi.

¶Actoris actiones licet in ciuilibus ad parandã reo ab
ſolutionem requiratur neceſſario reddi dubias ex
ſe ipſis,c.in præſentia. de prob. l.non hoc.C.un.le-
git. Tamen in criminalibus ſufficit probationes ac-
cuſatoris ex probationibus rei dubias reddi,vel de-
bilitari.Bart.& Doct.in l.non ſolum. §. ſed ut pro-
bari.de noui ope.nuncia.Salyc. in l.matrem, C.de
proba.Alexan.conſ.15.ſub num.2.verſic. Secundo
quia.volum.1.

¶Actu extraiudiciali vel quaſi celebrãdo nunquã eſt
neceſſaria illius vocatio & præſentia, qui vocatus
& præſens actui contradicere non poſſet. l. ſi cum
ſeruum.§.ſi quis ſeruum.ibi,vt ſi pręſens eſſet.& §.
ex iuſta.ibi,non eſſent vocati.de fideicom. liber.&
in l.recuſare.in prin.ad Trebel. Oldra.conſi.95. ex
forma.in fi.Roma.conſi.212.num.2. & conſi.369.
nu.5.Alex.conſi.2.nu.14.in fi.cõſ.130.poſt princ.
volum.1.conſi.6.col.vlt.vol.3.Socin. conſi.4.num.
25.conſi.87.ſub num.21.verſicu. tertio confirma-
tur.lib.3.Deci.in l.ſi pacto quo pœnam. num.6.C.
de pact.in l.qui poteſt inuitus.nume.2.in l.furioſi.
in fi.de reg.iur.conſi.191.in cauſa.num.8.269.con
ſultus.num.16.390. quoniam.ad fin.698.in cauſa.
nu.3.Hypo.de Marſi.ad Rubr.C.de prob.nu.219.
& 224.& ſing.30.tu ſcis.Socin.iun.conſi.111.viſo.
num.8.uol.2.Curt.iun.conſi.174.in cauſa. nu.13.
Goza.conſ.2.illuſtriſſimus.num.8.Gram. deciſ.26.
ſolutio.num.73.Ferre.conſi.82. verbum extraiudi
cialiter.colum.1.Pariſ.conſi.1.viſa.num.27. & con
ſil.101.bona.num.120.vol.1. conſi.5.vnio. nume.
107.vol.3.Mantua conſi.18. expediret. num.8.vi.
inf.verſ.citationis defectus.

¶Actui præſens,& non contradicens,quia ſcit ius ſuũ
ſaluum eſſe, conſentire non videtur.l.ſicut. §.non
videtur.quib.mod.pign.vel hyp.ſolu.gloſ.in c.im-
perialis.in ver.permiſſione. de prohi.ſeu. alien.per
Lothar. vbi not. quod creditor vel dominus præ-
ſens alienationi & tacens,non videtur conſentire,
quia ius ſuum ſaluum ſcit. & l. omnimodo. C. de
inof.teſtam.vbi licet filius teſtamento patris inter-
fuerit, & non contradixerit, non ſibi præiudicat
quo ad legitimam, quia ſciebat ius ſuum ad eam
ſibi eſſe ſaluum.Fely.in c.inter cęteras. ad fin.de re
iud.Aret. conſi.141.col. fina.Rube. 125.nume. 5.
immo etiam ſi conſentat actui ſimpliciter ſibi non
præiudicat in legitima. Socin.conſi.230. ſub num.
2.verſ. quibus tamen non obſt. cum ſeq.li.2.Fran.
Marc.deciſ.854.Ceph.conſi.479.nu.67.vi.inf.ver.
filius patris teſtamentum.

¶Actum contrariũ faciens in iudicio, cenſetur fauori
ſuo renunciaſſe.l.ad ſolutionem.C.de re iud.c.cum
ueniſſent.de teſti.c.ſolicitudinem. de appel. c.gra-
tum

tum.de offi.deleg.& ibi Deci.num.22. & Felyn.nume.9. vbi dicit, quod appellans continuans iudicium coram iudice a quo, videtur renunciare appellationi.Roma.ſing.777. Crauet.conſ.237.aliàs 137. num.3. & fuit dictum Innoc. in c.qua fronte. de appel.ſequuntur Ruin.conſ.9. & Ceph.conſ.3.1 num.85.vbi loquitur in eo qui fecit actum contrarium iuri primogenituræ quod impetrauit, vt per hoc ipſi renunciare dicatur.vi.Ioſ.Lud.deciſ.Luc.5. num.63.& 64.

Actum dici non poſſe ſponte factum, quando quis eodem timore inducitur ad ratificandum, quo ad illum faciendum inductus eſt,dicit. l.doli. §. diuerſum.de doli.excep.Innoc.in c.ſolicitæ.de reſt. ſpol. Areti.conſil.14.col.fi.Anchar. conſil.158. ratione. vbi dicit quod poſtquam quis ſcit ſe poſſe compelli per iudicem ad gerendum actum, non dicitur minus coacte facere, licet ſponte faciat. l.nouiſſime.§. quod ſi cõpulſus.de eo quod fal.tut. auct.& ſubdit ibi, quod inſpicitur nocendi potentia, ſicut nocẽdi actus. Vnde dicit Hyp.de Marſ.conſ.39.vol.j.quod ratificatio ſpõte facta per reũ ad bancũ iuris de oĩbus quæ confeſſus fuit in tormentis, vel metu tormentorum non valet, quia eodem modo præſumitur facta ratificatio,quo & confeſſio.glo. in l.ſi patronus.§.patronum.in ver.Fauiana.ſi quid in frau. patro. vi.inf.verſ. metus ſubſiſtente iuſta cauſa. & verſic. ratificatio ſpontanea, & verſi. actus uoluntarius.

Actum factum contra iuramentum, etiam ſi illum faciens ſit periurus, validum eſſe, ſi prior actus cui fuit appoſitum iuramentum, eſt de ſe inualidus, & talis naturæ, vt ex appoſitione iuramenti validari poſſit. glo.not.in cap.fin.de procur.in 6.& ibi Docto.quam glo.dicunt ſing.Socin.conſ.58.volum.3. Iaſ.in l.ſi non ſortem. §.centum.de condict. indeb. colum.3. & in l.ſi ita quis promiſerit.§.ea lege.nume.24.de verb.oblig.& in l.duobus.§.fin.colum.2. de verb.oblig.ſiue de iureiur. commendat Felyn.in c.edoceri. num.5. & 7.& in c. ex parte.decani. nume.12.de reſcrip.Couar.in epito.par.2. c.4.nume. 5.& c.6.num.2.& ad tit.de teſtam. in 2.par.Rubr. nume.15.

Actum factum forma iuris, legis, vel ſtatuti non ſeruata,eſſe ipſo iure nullum, probatur in l.cum hi.§. prætor.ff.de tranſ.l.Meuius.& l.qui hæredi.de condi.& demonſt. Bald.in l.ordo. colum.2. C.de execu.rei iud.& in l.omnes populi. col.pen. de iuſt. & iu.Ange.in l.iuſpublicum.de pact.Card.in clem.1. quæſt.9.de iure patron. Marſil. conſi.14. nume.8. præſertim ſi actui eſt appoſita dictio(Niſi)ſui natura excluſiua,vt ſcribunt omnes in l.actione,vbi Iaſ. num.3. C.de tranſ.Alberi.in l.eum ſi. §. qui iniuriarum.num.16.ſi quis caut.Menoch. conſ.3.num. 16. volum. 1. & denotans neceſſitatem præciſam, priuamque omni potentia. l.nemo poteſt.de lega. 1.l.non poterit.de fur.Bal.in l.quæſtionem.col.vlt. C.de fideicom.Hipoly.conſi.24.nu.25.vi.inf.verſ. actus celebrari debet.

Actũ humanum oẽm facientem indiciũ, vel cõiecturã ad negotium principale,ſiue in dicendo, ſiue in faciendo conſiſtat, per duos teſtes conteſtes probari debere dicunt omnes leges, vt Deuteron.c.19. non ſtabit teſtis vnus contra aliquem, quicquid illud peccati aut facinoris fuerit: quoniam in ore duorũ vel trium ſtat omne verbum. Matth.18. Ioan.c.8. l.vbi numerus.de teſti.l.iuriſiurandi.in fi.C.eo.c.in omni.c.licet vniuerſis. & c.cum à nobis.ex.eo.alioquin etiam mille ſingulares de diuerſis actibus deponentes,vel de diuerſis indicijs,non probant.glo. ord.in l.fin.in ver.indicijs.C.fam.erciſc. vbi Barto. qui eam pro not.refert in l.fin.nu.7.de queſt.Hyp. in l.1. §.idem Cornelio. in princ. in l.de minore.§. plurimum.num.9.in l.vnius.§.teſtes.num.1.& in l. * fin.num.6.de quæſt.& eſt communis ſententia, vt per Alex.conſ.11.ſentio.vol.4.conſ.94.Repetitus. vol.7.Socin.conſ.118.viſa.col.3. in fin. vol.1. Dec. conſ.310.viſis. in fi. Ant.Gomez.lib.13.reſol.c.13. num.18.Ioan.Roy.de hæret.par.1. nu.336. & hoc vſu forenſi, & multorum authoritate confirmatum tradit Menoc.conſ.98.num.12.par.1.Pro qua materia vi. infra verſ.adminiculum ceteris.& verſ. imperfecta plura. & declara vt infra verſic.teſtis deponens de veritate.

Actum valere,vel eſſe nullum, & tamen non poſſe appellari nullum,paria ſunt.glo.in l.ſi a creditoribus. C.de ſer.pign.da.manum.tex. & gl. in l.qui habebat. in fi. de manumiſ. teſtamen. Ang.conſ.187.in fi.Franc. in c.dilecto. q.50.num.125. de appel.Iaſ. poſt Caſtr.in l.qui Romæ. §.duo fratres. in 2.lect. de ver.oblig.Dec.conſ.456.num.2.conſ.487.nu.2. & 557.num.13.Ceph.conſ.3.num.111.vi.inf.verſ. facere aliquid. vi.Alex.conſ.32. nu.2.vol.2.Caſtr. conſ.288.num.2.circa finem.lib.1. Ceph.conſ.27. num.13.Iaſ.in d.§.duo fratres. in 2.lect. & in l.nemo poteſt.verſ.tu autem aduerte. in 2. lect. de leg. 1.& ibi Rui.col.15.in fi.verſ. & adde. Ceph.conſi. 466.num.72.

¶ Actus a duorum voluntate dependens, cum agitur de obligatione contrahenda,ſi non valet vt fit, nec * valebit etiam vt fieri poteſt. eſt theor. Bart. cõmuniter recepta in l.1. §.ſi quis ita. de verb.oblig. per text.ibi.& gl.in ver.ſed nec naturaliter. & eſt text. in l.1.§.eum qui.ſi quis caut.ſiue de conſti.pecu. & l.ſi vnus.§.ſi acceptilatio.de pact.licet Ab.in c.cum ſuper abbatia.col.vlt.de offic.deleg.teneat contrarium. vbi etiam eſt tex. in hac materia loquens, ſi nõ valet quod ago vt ago,&c.per tex. in c.vn. poſt med.de deſponſ.impub.in vi.vbi tex. multum not. in propoſito. quem inducit Iaſ.in d.§.ſi quis ita.numero 19. verſic.quarto principaliter. vbi defendit Bar.poſt Gemin.in d.c.vn.& aduerte quod ſuprad. theor.Bar. habet locum in ſecundo membro ſuæ diſtinc.ibi poſita, non autem in primo, vt dicit Pariſ. conſ.146.incip. quoniam apud nonnullos. nu.39. & conſ.65. difficultas cauſæ. num.5.vol.4.pro hac autem materia, & quando actus qui non valet vt agitur valeat eo modo quo valere poteſt,vltra prædict.vi.Bart.in l.multũ intereſt.de cond.& demon. & in l.cũ ſcimus. C.de agric.& cenſit. lib.xj.Alex. & alios in l.magiſtratus.de iuriſd.omn.iud. Abb.in c.at ſi clerici.in prin.de iudic.num.14. verſ.Vincentius hic dicit.Felyn.& alios in d.c.cum ſuper abbatia.Iaſ.Rip.& alios in dicto §.ſi quis ita. præſertim Rip. num.21. & colum. 3. verſ. ſubijcio regulam. cum 3.colum.ſeq.Manti.de coniect.vlt.vol. lib.12.

tit.8.

tit. 8. num.19. vbi de clauſula, omni meliori modo.& eo.lib.tit.17.nu.14.

Actus a principio nullus a confirmante denominatur. l.adoptio non iure.de adop.no.per Bar.& alios, in l.& quia.de iuriſd.omn.iud.l.1.§.omnia.C.de vet. iu.enucl.l.tale pactum.§.qui prouocauit. de pac.l. legata inutiliter.de leg.1.Contra facit lex,ex placito. C. de rer.permut.Solu. aut loquimur in confirmante infundente,aut in transfundente, primo caſu agitur ex cõfirmato,non ex confirmante. d.l.ex placito.vbi not.Bal.col.2. in transfundente procedit regula. pro qua eſt exemplum in iudice appellationis, qui ſententiam diffinitiuã confirmat, quæ per appellationem,cuius natura eſt pronunciatum extinguere.l.1.in fi.ad Turpil.l.1.de re iud.extincta erat, & omnis virtus in confirmantem transfunditur.Eſt etiam exemplum in tutore teſtamẽtario, qui,ſi confirmetur a iudice,teſtamentarius dicitur, non datiuus, ex quo,non ipſe confirmat, ſed iudicium teſtatoris ſequitur. l. Neſſennius. & ibi Bald. de excu.tut.an autem iſta ſuperioris authoritas interponi debeat verbis, vel ſola eius præſentia ſufficiat, ponit Hyp.conſ.9.num.42. vſque ad 47.vol. 1.talis tamen actus tractu temporis conualeſcit. l. oratione.ver.furor.de ritu nup. l.furor.de ſponſal. l.patre furioſo. de his qui ſunt ſui vel alie.iur. vide infra in verſ. confirmatio ſtatuti. & verſ. princeps confirmans.& vide copioſe Iaſ.ad l.more.de iuriſd. omn.iud.num.26.& ſucceſſiue, & præſertim,num. 32.ubi obſerua pro Plebanis Venetiarum.

Actus celebrari debet ſecundum formam, & ſolemnitates ſtatuti loci.l.ſi fundus.de euict.l.2. C. quemadmodum teſtam.aper. & hanc reg. tradunt Cyn. & omnes in l.cunctos populos.C.de ſum.trin.hinc dixit Bal.in l.magis puto.§.illud. de reb.eor.arg.illius tex.Nota,quod ſi vendo tibi in hac ciuitate rẽ, quæ eſt in alia, quod in hac debet ſolui gabella, quia hic perficitur & ſolemnizatur contractus. ſequitur Iaſ.conſ.48.vt veritas.num.6.lib.1.& conſ. 133.præſupponitur. nu.16. lib.4.Alex. conſ.100. ex inſpectione.num.15. vol.3. & conſ.49. num.4. & ſeq.uol.5.Barb. conſ.15. primus. num.31. cum ſeq.conſ.53.ad dictam.nu.25.cum ſeq.uol.2. Rui. conſ.160. primo.nu.5.uol.4.Bero.conſ.47.uidendum.nu.13.uol.1.Oſaſ.deciſ.114.queſitum.nu.5. hoc eſſe uerum ait Rui. ubi ſupra, quando principaliter de actu ipſo loquitur ſtatutum, & ipſi actui dat formam, quamuis ſecundario inhabilitet perſonam,ſecus quando ſecundario dat formam actui,& principaliter inhabilitat perſonã. uide ſupra uerſ. actum factum forma iuris.& infer ad dicta inf.uerſ. detentus iniuſte debet relaxari.

Actus duo facti contextu unico cenſentur inuicẽ correſpectiui,ſcilicet unus factus gratia alterius.glo.in l.ut iuriſiurãdi.in uer.libertatis.de oper.liber. Bal. in l.petẽs.col.pen.uerſ.dicunt tamen. C.de pac. & ibi Deci.not.2.Bal.in l.1.not.2.C.de oper.liberto. Alexan.conſ.25.colum.fi.uerſ. nec habẽt obſtare. uol.2.Soci.conſ.273.colum.5. uerſ. ſecundo quia. Dec.182.colum.3. uerſ. accedit etiam. Corn.349. col.1.& 2.uol.1.10.col.3.uerſ.& ideo pactum.36. colum.2.uerſ.& quando fiunt. uol.2. & 39. col.2. uerſ.& ſaltem hoc procedit.co.57.colum.5. uerſic. ita in propoſito.61.col.8.uerſ.& illud.uol.3. Ripa in l. fin. col.34.uerſ.34. quæro.C.de reuoc.donat. Purp.in l.lecta.ſi cer.pet.num.44. Crau.conſ.153. columna penult. uerſ. qui actus. uide infra uerſic. contractus duo.

Actus geſtus per mente captum habẽtem dilucida interualla in dubio præſumitur geſtus tempore furoris, quia adhuc præſumitur in furore perſeuerare, ubi certò & continuato tempore fuit tali furore affectus. ita glo.not.quę communiter ad hoc allegatur in c.fin.in uerſ.compotem.de ſucceſ.ab inteſ.c. indicas Hermanum.3.q.9.Bar.in l.2.nu.4. de bon. poſ.fur.uel inf.del.in l.furioſum. C. qui teſtam.fac. poſ.& in l.ſiue poſſidetis. C. de probat. Anchar. in clem.1.de homic.Imo.in c.fin.col.6. de præſum. & in l.1.§.fin.de uerb.obl.Saly. in d.l.furioſum. uerſ. quæro an debeat.Corn.conſ.21.nu.3.& 4. & conſ. 83.num.2.uol.2.Alex.conſ.141. num.4. uolum.1. conſ.186.num.12.uol.2.conſ.92.nu.16.uol.5. ubi * dicit communem.conſ.10.num.6. uol.6. & ibi ſub num.7.dicit ita Florentiæ iudicaſſe.conſ.147.num. 12.uol.7.Iaſ.qui teſtatur de communi,in l.patre furioſo.num.5.circa medium, de his qui ſunt ſui, uel alieni iur.Socin.in c.ad audientiam. num.9. de homic.& in d.l.furioſum.ſub num.2.& 3.circa finem. Curt.iun. conſ.251. num.7. ubi dicit hanc eſſe ueram cõcluſionem,eamque multis comprobat. Ang de malef.in uerſ.ſcienter doloſe.nu.8.& 10.Carer. in pract.char.142.num.11. Boer. deciſ.23. nu.62. ubi declarat.Rui.conſ.69.num.9.lib.1.Menoc.qui alios citat,conſ.82.num.220.uol.1. Ceph. poſt ipſum, qui factum ponit, & latiſſime diſputat. conſ. 753. num. 27. uide infra uerſ.furor uel inſania. & uerſ. ſanitatis probatio.

Actus in dubio præſumitur potius ut ualeat quàm pereat.l.quoties.de reg.iur.l.quoties.la 2. de uer.obl. Iaſ.conſ.51.tota.nu.8.conſ.97. in ſpectabilem. nu. 8.uol.1.Crau.conſ.278. dubium. col.5. ubi etiam ait quòd hæc interpretatio ſit etiam in pœnalibus. quod etiam uult conſ.222.num.11. Dec. l.in contrahenda.nu.13.de reg.iur.l.ſi donationes.nu.12. C.de colla.l.in teſta.& cõſ.289.nõ eſt parui.nu.4. & in c.quoniam abbas.nu.16. de off. deleg. Crau. conſ.75.accuſatur.num.3.Oſaſ. deciſ.163. ſucceſſit.nu.2. ex qua reg. multa infert Cotta in memorab.in uer.actus ita debet interpretari.& hanc reg. lim.Socin.in l.in ambiguo.4.no.de reb.dub.quem refert Crau.conſ.296.quæritur. col.3.uerſ. ſed dicet aliquis.ut non procedat ſi mens ſit certa contra proprietatem uerborum. Limitatur ẽt ut non procedat quando interpretatio ualiditatis nimis grauis & ualde oneroſa futura eſſet promiſſori. Dec. cap.ſuper eo.num.6.de appel.Pariſ.conſ.110.promiſſio.nu.57.& 58.uol.1.ubi aliter limitat. & alijs quinque modis limitat Dec.in d.l.in contrahenda. nu.16.Menoc.de præſum.li.3.præſum.29. nu.45.

Actus indifferens,licet ſonet in delictum, tamen præſumendus eſt potius bonus, & in bonam partẽ accipiendus eſt quàm in malam.Curt.ſen.conſ.20. Dominus labia.colum.17.& conſ.50. in nomine. col. 9.ubi allegat concor.Barb.conſ.77. colum.1. uerſ. & adduco.uol.4.Marſ.conſ.2.in princ. nu.1. & 5. Abb.conſ.68. col.2. uerſ. Tertio probo. uolum.1.

Rom.

Rom.conſ.353. in fi.Gabr.concl. lib.7. tit.de crimin.concl.2.num.25.Natta conſ.549.num.2. qui omnes concludunt, quod uerba quæ poſſunt trahi ad actum licitum & ad illicitum, magis ad licitum trahi debent.uide ſupra uerſ.delictum nunquã pręſumitur.Et ad hanc materiam, quod actus qui poteſt uideri factus tempore licito & illicito, cenſeatur factus tempore licito ad excludendum delictũ, uide Gabr.cumulantem lib.7.concl.de malef. concluſ.2.num.26.cum ſeq.& uide infra uerſ.animus, & intentio in actionibus. & uide Ceph.conſi.652. num.62.

Actus in dubio purus præſumitur, non conditionalis. l.1.in princ.de cond.& demonſtr.l.talis ſcriptura in princ.de leg.1.l.omnia. de leg.2. quia conditio eſt quid facti.l.Mæuius.& l.qui hæredi. de cond.& demonſt. Bart.in l.cum filiofamilias.col.4.uerſ.ſecundum effectum. de leg.1. & ibi Socin. iun. in 3. parte nu.36.& 37.factum autem non præſumitur, ſed probari debet.l.in bello.§.factæ.de captiu.l.uerum.de reg.iur.cum uulg.Ceph. conſ.452. nu.32. cum ſequen.

Actus in dubio uſurarius cenſeri non debet. Bald.in l. rogaſti. §. ſi tibi. ſi certum pet.mouetur per l. ſi ea pactione.cum ibi not.C.de uſur. Alexa. conſ.221. ſuper titulo.num.6.uolum.2.Abb. in cap. ſi hæres. in glo.de uſur.Iaſ.conſ.92.circa primum.ſub num. 6.in fi.conſ.110.magnificus.num.6. uolum.1.cõſ. 33.Ioannes.num.9.uolum.3. Alexand.conſi.200. perſpectis.nu.4.uolum.6. allegat. c.in ciuitate. de uſur.Dec. conſ.166. in cauſam.num.2. ubi allegat Bald.in rubr.de offi.iud.dicentem quod omnis contractus præſumitur celebrari bona fide, & abſque fraude,præſertim uſurarum.Crau.conſi.48. col.fi. Socin.iun.conſ.83.circa præſentem.num.6. uol.2. de hoc late Tiraq.in trac.retrac.prox. §.26. glo.1. num.32.& in trac.retr.conuent.in fi.nu.125. cum ſeq.Gabr.concl.lib.7.de crimin.concl.2.nu.3. quã propoſitionem receptiorem dicit Rol.conſi.95.viſo inſtrumento. ſub num.11.uerſ.ſecundo pręmitto.uol.2.firmatur ex illa reg.generali. quod bonũ & non malum præſumitur.l.omnimodo.C.de inofſic.teſtam.l.meritò. ff. pro ſocio.ut copioſe dixi in qq.meis.q.51.nu.63.iunc. nu.65.

Actus inualidus eo modo quo agitur,non ualet eo modo quo fieri recte potuit,ſi tractatur de oblig.contrahenda,quæ a duorum uoluntate pendet, eſt cõmunis cum Bart.in l.1.§.ſi quis ita. de uerb.oblig. ut teſtatur Couuar.in Epito.ſuper 4.Decretal.p.1. c.3. col.2. quando autem id quod fieri poterat includitur ſub eo quod fit, actus inualidus eo modo quo fit, ualet eo quo fieri poterat. eſt communis ſententia Doc.in l.tam anguſti.de ſeruit. & in d.§. ſi quis ita.uide de conſt.pec.l.1.in glo.non animo. uide ſupra uerſ. actus a principio nullus. Quando autem actus habet debitam formam.ad hoc ut ſuſtineatur,præſumitur habilitas perſonarum.c.in pręſentia.ubi Abb. de probat. & alibi idem Abb.in c. cum uirum.in 4.not.de regular.& ita not.Bal.in l. cum te.col.1.C.de probat.& in l.1.circa finem. C. de preci.imp.offer. Egid. concluſ.134. Rota deciſ. 343.aliàs.1.tit.de præſump.in antiq. & incipit,nota quod non præſumitur. & deciſ.6.de teſti. aliàs. 2.in nouiſ. Dec. conſi.xj.col.5.uerſ.uiſis igitur. & conſ.682.col.2.

Actus iudiciarius omnis ſubiacet uitio nullitatis, ſi ad illum uocatus non fuerit is cuius intereſt. l.nam ita Diuus.de adopt. l.de unoquoque. de re iudi.Iaſ.in l.eleganter.in prin.in 3.not.de cond.indeb.& in l. admonendi.in fi.uerſ.confirmo.de iureiuran. Rui. conſi.173.num.16.& 17.uol.1.Plot. in l. ſi quando.num.483.C.unde ui.& eſt glo.in l.2. in fi.C. ſi prop.pub.penſit.l.in cauſæ.§.cauſa cognita. de minor.Guid.Pap.conſ.119.num.2.Pet.Benint.concl. 55.num.2.Deciſ.fiuiz.11.num.30.ad hanc uide dicta inf.in materia citationis.

Actus non diuerſificatur per plus & minus. l. fin. de fun.inſtr.not.Iaſ.in l.1. num.67. de acquir.poſſeſ. Bal.in c.cęterum.de iudic.ſub nu.6.uerſ. quæro an ſupradicta. ubi loquitur in feudis, & dat exemplũ de naui & nauicula.ut per eum. Soci. in rubrica.de uulg.& pup.in fi.& in l.3.§.ex contrario. num.6. de acquir.poſſeſ.& in rubr. C.de ſent. quæ pro eo quod int.num.122. Iaſ.in l. Marcellus. num.3. ad Trebel.poſt Socin.ibi in princ.alibi Iaſ.in uſib.feu. num.112.& in l.imperium.num.27. de iuriſd.om. iud.poſt Bart.ibi.Bal.in c.ſtatuimus.in prin. de maior.& obed.hinc dixit Bald.in l.1.§.exercitoribus. ff.nau.caup.ſtab.per illum textum,quod ſtatutum puniens comburẽtem domum, habet locum etiam in comburente domunculam,& ſic paruam rẽ, per l.ſcapham,de euict.ſequitur Iaſ.in tit.qui feu. dare poſ.num.25.quod reprobat Alexand.in l.Senatus. §.Marcellus.de leg.1.quem ſequitur Iaſ.in l.ſciendum.num.18.qui ſatiſd.cog. pro defenſione Bald. uide Niconi.ad c.quoniam contra.de prob. par.1. nu.74.cum plur.ſeq. ubi multa congerit circa conſiderationem iſtius,plus & minus.

Actus nullus non ſuſcitatur ex deſertione appellationis,arg.tex.in l.quod ab initio. & l.quæ ab initio. de reg.iur.c.non firmatur.de reg.iur.in 6. & ibi late Dyn.Lap.alleg.1.ſub num.10. uerſ.actus ergo. & hoc etiam facta expreſſa renunciatione appellationi,& inde ſequutis, ita Bellàm. deciſ.624. Lap. alibi alleg.47.num.5.Caſſad.deciſ.1.ad fin. de pręben.Mil.poſt Ant.de But.in reper. in uer. excommunicatio facta poſt legitimam appellationem.

Actus omnis humanus poteſtate, & uoluntate ſimul concurrentibus perficitur. ita Bald.in l.Barbarius. colum.13.ad fin.de of.prætor. per tex. ibi circa fi. ſequuntur Iaſconſ.93.in cauſa.num.3.uol.1. Dec. in l.quamquam.num.14.C.de teſtam. mil. allegat Bal.in l.nolle.de acq.hæred.idem Dec.in c.cum ſuper.de off.deleg.in 3.not.in l.nuptias.ſub num.9. circa finem.de reg.iur.in l.pacta nouiſſima.ſub numero 5.circa finem,C.de pact.l.in teſtamento.col. fin.uerſ.ſed iſta diuerſificatio. de teſtam.mil.l.non omnis.ſub num.4.uerſ.& ad prædicta.ſi cer.pet.& conſ.651.Primo quæritur.num.2.& melius conſil. 197.pro tenui.ſub num.3.uerſ.nam in quolibet actu.ex Bal.ubi ſup.& ex alijs.

Actus præſumitur ſimulatus ex his, quæ incontinenti ſequuntur.Bal.in l.per diuerſas.in fi.uerſ.20. quęritur.C.mand.Fulgoſ.conſi.198.colum.1. uerſi.ex uicinitate nanque. Ang.in l.res uxoris.uerſic. nota quod donatio.C.de don.inter uirum & uxorẽ.Bal. in

in c.officij.in 1.no.de elec.Cur.conſ.55.col.3. verſ. breuitate enim.Rui. conſ.42.col.fi.verſ.ad iſtud reſpondetur.lib.1. Ripa in l.ſi ventri. §.fin.colum.1. verſ.facit Bart.de priuil. cred. vide infra verſ. fraus ex eo colligitur. & verſic. contractus vſurarius, & illicitus.

Actus Principis eum non lædit qui citatus non eſt, clement.paſtoralis.§.cæterum.de ſent. & re iud.gl. & Bal.in l.fin.C.de ll.Ang.in l.princeps. ff. eo. Caſtr. d.l.fin.in fi.Soci.conſi.120.nu.3.li.3.Iaſ. in l. quod principi.col.3.verſ.tamen in cõtrarium. de conſtit. prin.Franc.in c.dilecto.q.52.ſub num.137.verſ.tertio limita. cum nu.ſeq.de appel.Dec.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt.ſub nu.38. verſ. & facit. Capic. deciſ.69.nu.26.Ceph.conſi.468.nu.120.

Actus ſubſequens manifeſtat præcedentem voluntatẽ fuiſſe ipſi actui ſubſequenti conformem.l.ſed Iulianus.§.proinde. ad Macedo. l.quædam.de reb.dub. Rom.conſ.291.cum iſti.num.2.Anchar. conſ.251. ex his.num.3.Dec.in l.quamdiu.in 2.lect.num.24. C.qui adm. conſi.336.in caſu propoſito.poſt prin. conſi.476.concluſionem.num.3.conſi.490.viſis.nume.9.Alci.de præſump. par.3.reg.2. præſump.26. verſ. fallit quarto. eſt text. in §.pauonum.Inſt.de rer.diuiſ.Dec.conſi.245. ſub nu.6.Crau. conſ.149. num.4.Ceph. conſi.467. num.87. & ſeruit pro ratione dictis inf.verſ.Pater poteſt filio remittere. & alibi dicit Alci.vbi ſupra regu.2. præſum.24. quod actus ſequens præſumitur factus in executionẽ tractatus præcedentis. facit tex. in l.item quia.§.fi.de pact.ubi omnes.& in l.Titia.§.idem reſpondit.il 1. de verb.obl.ſicut de teſtatoris verbis ambiguis, ut recipiant declarationem ex his, quæ prius dixerat ante teſtamentum,dicit Bar.in l.2.in prin.col.7. in fi.verſ. quæro ex quibus præſumatur.de vulg. in l. fideicommiſſa.§.ſi rem.in fi.de lega.3.Bal. in l.precibus.col.3.verſ.primo ex dictis.C.de impub. Alexand. conſi.89. col.3. verſ. primo per ea.volum.4. Socin.conſi.37.col.1.in fi.li.3.Ceph.conſi.626.nu. 16.& 17.Rimin.iun.copioſe in d.l. precibus. num. 240. & applica dictis inf. verſ. verba cuiuſlibet diſpoſitionis.& verſ.verba teſtamento ambigua.

Actus voluntarius agentem non obligat vltra quã geratur.l.fi.C.ne vx.pro mar.l.volũtarię.C.de excuſ. tut.l.creditor.C.de vſur.Bart.in l.1. §. hoc interdicto.in fi.de itin.actuq.priu. l.cum de in rem verſo. columna fi.de vſur.l.cum duobus, §.idem Papinianus,in fine pro ſocio.in l.Titium.§.altero.columna fin.verſi.ad quod dico.de admin.tut.Dec.in c. ſolicitudinem.ad fi.de appel.in conſilio 72. numero 5. conſilio 452.numero 14.460. numero 7.628. col. 1.& in c.cum acceſſiſſent.de conſtit.nu.82. Marſil. ſing.192.diuturna præſtatio.poſt Fely. in c.ad apoſtolicam.in fi.de ſimon.Ceph.conſilio 615. nu.75. iſta enim voluntas, quæ ex factis colligitur ſtricte interpretatur.Dec.in c.cum venerabilis, colum.16. de except.& in c.dilecti,columna 2. & in 2. not.de appel. nã actus agẽtium non debent operari vltra eorum intẽtionem,l.non omnis,ſi certum petatur. pro cuius tamen dicti declaratione vide Mãticã de coniect.vltima.volunt.libro 4.titu.2.num.4.& 12. non dicitur autem voluntarius ſi fiat ab eo qui compelli poteſt.Bal.in l.nouiſſime.per illum text.quod fal.tut.auct.Ioan.And.in reg.bona fides.in 6.c.præterea.de iure patron.Dec.in c.cum M.de conſtit.vide ſupra verſic.actum dici non poſſe. applica dictis infra verſ.præſcriptio,iusve. & vide Ceph. conſilio 451.num.356.

Actus ut ſuſtineatur habilitas perſonarum præſumitur,quãdo habet debitam formam. c.in præſentia, vbi Abb.de proba.idem Abb.in c.cum virum. in 4. no.de regular.Bal.in l.cum te,columna 1.C.de proba.& in l.1.circa finẽ,C.de preci. Imp. offer. Egid. concl.134. Rota deciſ.1. tit. de præſump.in antiq. & deciſ.2.tit. de teſti. in nou. Dec. conſi. 11. col.5. verſ.viſis igitur.& conſi.682.col.2.

Actus vt ſuſtineatur in dubio facienda eſt interpretatio.l.quotiens.de uerb.obl.l.quotiens. de reb.dub. l.3.de milit.teſtam.Dec.in c.quoniam Abbas.num. 14.& 15.de off.deleg.& conſi.324. num.3. & talis interpretatio præfertur alijs.Rui.conſi.72. num.4. uol.2.Ceph.conſi.223.num.4. & reputatur regina aliarum.Ceph.conſ.235.num.4. Rol.qui multos citat conſ.99.ſub num.40.uol.4.Ceph. conſi.684. in cauſa quæ uertitur.num.14.vide infra uerſ.actus vt ſuſtineatur potius.& uide Ceph. conſilio 691. numero 12.uide ſupra uerſic.actus in dubio. uide Iaſ. hoc exemplificantem in ſententia, in conſilio 147. nu.21. uol.2. & in l.ſi is ad quem. col. penultima, de acquirenda hæreditate, & in Aut.non licet, nu. 11.C.de liber.præter.Dec.in l.ſi donatione, numero 5.C.de collat.uide infra uerſic.cauſæ duæ quando ad ſuſtentationem actus,ita omnes tendunt, ut ex duabus præſumptionibus contrarijs,illa præualeat,quæ facit ualere actum.Dec.in c.quoniam Abbas.num.14.de officio deleg.in l.ſi donatione, numero 12.C.de collat.reg.in contrahenda, de regulis iuris.Alc.de præſump.reg.3. præſum.34. Ceph. conſilio 10.num.14.

Actus ut ſuſtineatur potius quã uitietur, non inconuenit a proprietate uerborum diſcedere.l.ſed & ſi poſſeſſori.§.item ſi iurauero.de iureiuran.l.pater Seuerinam.§.conditionum uerba. de cond.& demonſt. l.inſulam.de præſcriptis uerbis, c.conſtitutus,de relig. dom. Socin. in rubrica,de vulgari & pupillari. numero 11.l.neceſſariò. §. primo, ff. de peric. & com.rei uend.Bart.in l.cotem. §. qui maximos. de public.l.Scæuola.ad Trebel.c.Abbate.de uerb.ſig. glo.in l. eas cauſas. de cond. & demonſtr.l.1.C.de uſufruc.l.ſi uno.ff.loc.Soc.in l.1.§.ſi quis ita.num. 8.de uerb.oblig.& in l.ſi tibi.num.4. ſi certum petatur.Iaſ.in l.ſtipulatio iſta. §.hi qui ſunt. num.3. de uerb.oblig.& in l.is qui putat. in fi.de acq.hær. & in l.pro hærede.§.ſi quid tantum.num.7.eo.tit. & in l.ſi filius qui patri.num.9.de uulg.Barba.in l. 5.§.ſtipulatio.colum.2.in princ. de uerb.obl. & in l.ſcire.col.5.circa medium, uerſic. in text.ibi. eod. tit.Iaſ.in l.1.num. 8.de pact. & in l. licet.col.1.C. de iure delib.& in l.naturalis.§.& ſi quidem.num. 4.de præſc.Rom.conſi.88. tribus rationibus. in fi. & conſi.417.in caſu propoſitæ.col.2.ad fi.Bald.in rubr.de reſcr. columna prima,in med. uerſ. quæro nunquid.& in c.1.poſt princ.de uita & honeſt.clericum.Oldr.conſilio 172. quia omnis. colum.2. in princ.& conſ.244.ad obiectus. poſt princ. uerſi.ad ſecundum.Rom.conſilio 146. iſta quæſtio.col fin. in

in princ.Franc.Nicon. ad c.quoniam contra.de probat.par.1.num.34.

Actus vt valeat, quando fieri poteſt licito ac illicito iure, præſumitur a iure licite factus.de fur.l.cum creditore.& l.ſi ſocius.cum ibi not.l.merito.pro ſocio.l.2.C.de petit. hæred. l.non ſolum. verſ. ſed & probari.de no.oper.nunc.Barto.in l.matrem.C.de probat.& Bal.in l.eum actum. de neg.geſt. Roma. conſi.113.num.1.vbi dicit,quod quando actus aliquis aliqua temporis parte licite, & aliqua illicite & punibiliter fieri poteſt, præſumitur tempore licito factus.Marſil. in rub. de fideiuſ.num.47. & in l.1.num.68.de ſicar.conſilio 21.vocem.num.3.51.licet.num.25.104.qui derelinquunt.nu.23. & 132. præſens.num.5.Grat.reſp.59.in cauſa. nu.15.li.2. Alc.de præſum.lib.3.reg.3.præſum.1.

¶ Actuum pluralitas non præſumitur.ita Bal. in l.teſtium.colum.5.in fi. C.de teſti. ſequitur Nat.conſ. 97.valde lætatus.nu.16.per theor.Bart. in l.ſi quis ſeruum.de leg.2.ubi uult quòd pluralitas perſonarum non præſumatur pluſquam apparent. & alibi idem Nat. conſi.235.numero 4.Aret. conſ.102. in ſecundo dubio.Ex hoc infert idem Aret.conſilio 36.num.4. poſt Innoc. & alios quos citat, quod ſi unus de teſtibus deponat de certo actu cum loco,& certo tempore,& alter teſtificatur de actu, ſine loco uel tēpore, præſumitur de eodē actu teſtificari, & eſſe conteſtes.pro quo uide Marſil.ſing.439.pluralitas.uide infra uerſ.nomine proprio.& nota hoc in omnibus uerum eſſe, ut de teſtamentis habetur in l.omnium.C.de teſtam.per Doct.in l.2.C.de bono.poſſ.ſecun.tab.& in c.Ioannes heremita. de fi. inſtrum.Pariſ.conſi.33.nu.42.uolum.2.Rui.conſi. 10.num.8.uolum.3.& de apochis dicit Crau.conſ. 198.num.1.& de delictis dicit idem Crau.conſ.73. num.8.& conſi.112.num.4. & qui contrarium dicit id probare debet. Bald.conſi.344. col.2. uol.2. Menoc.de arbitr.iud.lib.2.centu.3.caſu 213.nu.9. Burſ.conſi.106.num.13.

Actuum uicinitas inducit ſufficientem præſumptionē ad probandum delictum.cap.officij.iunc.gloſ.1.de elect. quæ vult quod hæc præſumptio ſufficiat ad probandam ſimoniacam cōuentionem.& ita ſentit Bar.in l.poſt contractum.de donat.colum.4. uerſi. quinto preſumitur,qui etiam ad hoc allegat tex.in dicto c.officij.& Anch.conſi.434.colum.1.in fi.verſic.præterea aduertendum.& in d.c.officij.verſ. vltimo nota.Abb.conſi.5.colum.1.uerſ.ſi enim. uol. 1.Hoſt.in d.c.officij.ſuper uer.incontinenti. ibi.ex hoc enim præſumitur.Henr.boic. in c.conſtitutus. colum.2.uerſ.in 1.caſu.de relig.dom. Rom.conſil. 68.num.4.Cepo.de ſimulat.contr.col.3.in fi. & 4. in 2.præſump.verſ.præſumptiue autem. Curt.ſen. conſ.55.colum.3.uerſ.ex breuitate enim. per gl.in d.c.officij. clarius.Bellam.deciſ.12.circa fi. & Sarn. in reg.de trien.q.12.nume.11.& 12. pro quo uide infra uerſ.fraus ex eo colligitur.Ex hoc dicit Anto. de But.in d.c.officij.uerſ.ad introitum gl.poſt Hoſtie.ibi.in uer.electus.quod ex uicinitate actus probatur quis electus per ambitionem.& ibi Abb. col. 1.uerſ.not.3.& dicit Bart.in l.de pupillo. §. ſi quis ipſi prætori. de no.ope.nunc.q.8.quod ſi iudex ſit ſolitus carcerare appellantes incontinenti poſt appellationes interpoſitas, præſumitur in eo delictū.

¶ Additio dicitur pars eius cui additur.l.ſed & ſi manente.de præcar.& oia in ea repetita cēſentur,quæ erant in prima diſpoſitione, licet nō dicatur.Card. in clem.ſtatutum.de elect. Fel.in c.cum ſuper. col. 2.de offic.deleg.Goz.conſi.70.num.11. ut de additione ad ſtatutum, quod eiuſdem iuris dicatur cuius eſt ſtatutum, dicit Rui.conſi.23.num.28.lib.5. Lap.in clem.ſtatutum.ſuper uerſ.conſuetudine. de elect.& ibi Zabar.Boer.deciſ.28.num.4. per rationē.d.l.ſed & ſi manēte. per quam idem dicit Gabr. conſi.14. num.8. & 9. ut & in legato aucto dicunt doct.in l.ſi ex toto.& in l. quod in rerum. §.ſi quis poſt.& ibi glo.de lega.1.Ceph.conſi.468. num.8. vide infra uerſ. augmentum dotis.

¶ Adiecti uel ſocij ratione cōſequitur quis in iure beneficium indiuiduum aliàs ſibi denegatum, queād. ſeruit.amit.l.qui cauſam.& l.loci corpus. §. ſi fundus.ſi ſerui.vendic.not.in l.1.& 2.C.ſi unus ex pluribus.in c.pen. de conceſ. præben. & in c.unico. in glo.ſuper uer.eccleſiaſticus.de iure patro.in ſexto, ubi quod ratione communionis priuilegium Eccleſiæ trāſit ad laicum, ut & de eo qui habet rem communem cum pupillo habetur, in l. ſi communem. quemad.ſerui.amit.& de patronis eccleſiaſtico, & laico,qui habent ſimul præſentare,ut ſemeſtre competens eccleſiaſtico ad præſentandū competat etiā laico,cui aliàs quadrimeſtre tantum cōpeteret. pro quo uide Iaſ.in l.neque pactio. C.de tranſac. in primo not.& in l.ſi emācipati.C.de collat, poſt Rom. conſ.195.num.4.ſecus ſi beneficium ſit diuiduum. Dec.in d.l.ſi emancipati.nu.5.uide infra uerſ. laico per indirectum.

¶ Adiectio pœnæ cum temporis dinumeratione in vltimis uoluntatibus in fraudem uſurarum fieri cenſetur.ut ſi dicat teſtator, lego Titio x.& ſingulis mēſibus quib.hæres moroſus fuerit in ſoluēdo, iubeo eum dare tantum.ita Bal. in l.cum allegas. de uſur. & eſt.l.3.§.fi.de anu.leg.Alex.conſi.27.viſo themate.num.5.uolum.4.Anchar.cōſ.93.verba teſtamenti.Soci.conſi.56. viſo teſtamento. in ptimo dubio. uol.4.Ripa in l.nemo poteſt.nu.22. de leg.primo. Bertr.conſi.143.uiſo caſu.in 4.dub.uol.2.in antiq. Rebuf.ſuper concor.in forma mand.Apoſt.in uerſ. ſuper conſtitutionibus.in fi.quam propoſ. teſtatur
* communem Alex.conſ.73.viſo titulo. numero 14. uolum.5.Iaſ.in repetitio.l.1. num.29.& 30. C. de ſumma Trin. & in l.unica, limit. 2. C. de his quæ pœnæ nom.

¶ Aditio hæreditatis alterius factum non exigit, quia fit ab uno ſolo,in agnitione uero bonorum poſſeſſionis factum duorum interuenit:ſcilicet, agnoſcentis,& iudicis.l.fin.C.qui adm.quæ aditio conſeruat teſtamentum,l.ſi nemo.de teſtam. tut.ubi dicitur, quod non ualent diſpoſita in teſtamento, niſi adeatur ſaltem per unum ex pluribus.& talis aditio pertinet ad illum ad quem directo pertinet hæreditas, aliàs non,& is ad quem ſpectat, ſi non adeat, lapſo termino petito per legatarios ad adeundum,iudex prouidebit legatarijs. Bal.in l.inter omnes. qui ſatiſd.cogan.per glo.ibi in uer.hæreditate. Et qui in omnem euentum futurus eſt hæres non impeditur adire,l.quod ſi dubitet. de acq.her.ut eſt emancipa

tus

tus.l.uentre. in fi. de acquiren.hæred. & dic quod. l.quod ſi dubitet. loquitur in cauſa certa, lex,ventre,in cauſa incerta.

¶ Adminiculum cæteris præſtat id quod per ſe non operatur,glo.in uer.ex cauſis,in c. accedens.il 2.ut lit.non conteſt. quam ibi ſequuntur Doct. & Soci. iun.conſi.3.num.16.conſi.26.num.14.uol.4. cōſi. 112.in fi.uol.1. conſ.8.in fi.uolum.2.conſ.34.nu. 6.conſ.38.num.26.uolum.4.& conſ.79. num.24. eo.conſ.3.num.15.uolum.2. Pariſ. conſ.3. nu.54. uolum.3.& conſi.17.in fi.uol.4.Gabriel. late concluſ.lib.1.cōcluſ.1. in princ.ſingula enim quæ non proſunt multa collecta iuuant. Bart. in l.2. §. ætas autem.de excuſ.tut.glo.fi.in l.inſtrumenta. C. de probat.gl.1.in l.ſi ſtipulatus.de uſur.tradunt Doc. in c.cum cauſam.de probat. & imperfecta ſimul tamen iuncta faciūt unum perfectum,ut infra in uer. imperfecta plura. & uide ſupra uerſ.actum humanum omnem.& infra uerſ.indiuidui ratione.

¶ Adminiſtrationis ratio habetur pro reddita,quando ſtat per eum cui reddenda eſt,quominus reddatur.iuxta reg.l.iure ciuili. de cond. & demonſtr. l. in iure ciuili.de reg.iur.l.Labeo ſcribit.de contrah. empt.l.in executione. §.fi.de uer.oblig. & eſt tex. not. in l. ſi poſt diem. §.ſi qua conditio. quan.dies lega.ced.Soci.in l.Iulianus.la 1.not.3.nu.7.de condi.& dem.Alex.conſi.121.circa med.uol.6. Ceph. conſi.8.num.6.

Adminiſtrationis rationem, ut quis legitime reddat, debet inuentarium bonorum adminiſtratorum, & librum rationū exhibere.l.ſi cui libertas. & l. cum ſeruus.de cond.& dem.Bar.& alij in l. quædam. in prin.de eden.Soc.ſen.conſ.46.num.4.lib.& conſi. 92.lib.4.Pariſ.conſ.84.num.17.& 18.lib.1. conſi. 87.nu.15.& 16.& conſi.89.num.17.eod.lib.Burſ. conſ.105.num.3.qui liber debet eſſe ita ordinatus, ut explicite cōſtare poſſit de omnibus introitibus, & exitibus datis,& habitis ex bonis adminiſtratis. Bal.conſi.350.lib.1.Ang.conſ.275.Anchar.conſil. 317.Menoc.alios referens, de arbitr.iud. lib.2. caſu.208.num.19.& 20.nec in eo miſceri debent rationes aliorum quàm domini bonorum.Soci.conſi. 159.num.7.lib.1.Ceph.conſ.174. nu.24. non pro dictis.inf.uerſ.hæredes tutorum.

¶ Adminiſtrator quilibet tenetur actus ſui rationem diligenter conficere,eamque illi cuius intereſt reddere.l.1.§.officio.de tut.& rat.diſtrah.l.ſi quis abſentis.de neg.geſt.Rom.conſi.158.circa primum, in tertio dubio, conſ.350.in caſu.poſt princ.conſi. 413.in prin.& conſi.414.in prin.Abb.conſi.12.in ſexto dubio.lib.1.Soci.conſ.73.colum.2. uolum.1. conſ.40.circa primum.in prin.& conſ.92. Viſo.numero 5.uol.4.Dec.conſ.110.uerè.nume.7. 178. in cauſa.in prin.255.caſus.nu.2.533. iuridicas. in tertio dubio.Grat.reſp.135.de duobus. num.28. li.1. Reſp.140.in cauſa.in princ.lib.2.Crau.conſi.159. uiſis.num.6.Iaſ.in l.ſi hæres.poſt num.4. de cond. ob cauſ.uide infra uerſ.negotia aliena gerēs.& uer. officium ſibi commiſſum. & uerſ. liber rationum. uide copioſe Ceph.conſi.678.nu.24.

¶ Aduerſarius certus ubi eſt, debet ſpecifice citari,l. 1.§.denunciari. de uētre inſpic.l.ſi eo tempore.C. de remiſ.pign.quādo autem eſt incertus, citari debet per generalem proclamā. Auth.ſi omnes. C.ut ſe ab hæred.abſt.& d.l.ſi eo. quia ſi nullus uenerit, tunc ſententia facit ius. l. ingenuum. de ſta.hom.l. cum putarem.fam.erciſc. hoc Imola deducit ad practicam in l.is poteſt.de acquir.hær. hoc modo, qui uult adire hæreditatem ab inteſtato, producat ſuā petitionem uel libellum,in quo petat declarari a iudice hæreditatem ſibi competere ab inteſtato,& faciat citari eos qui ſe hæredes ab inteſtato prætendunt, & faciat fieri generale proclama contra eos quos ignorat ſe ex teſtamento uelle prætendere hæredes.

¶ Adulterij in infligenda pœna quatuor iura conſiderātur: ſcilicet,diuinum,quo adulter & adultera occiduntur.Deutero.c.21.33.q.5.hec imago. ius Digeſt.quo non eſt ſtatuta certa pœna, gloſ. in l. qui cum uno.§.adulterio.de re mil. l. cum miles.de his qui not.infam.ius Codicis, quo utrique pœna capitis ſtatuta eſt. lege, quamuis. C. de adulterijs. ius Authentic. quo in maſculo eſt pœna capitis, in fœmina mutatur pena. Authen. ſed hodie. C. de adulter.& hāc propoſitionem ſic communiter partiri dicit Abb.& ibi Imo.in c.tuæ.de procurat.Hoc delictum adeo graue reputat lex, ut permittat patri ſæuire in proprium ſanguinē, ut filiam cū adultero deprehenſam impune occidere poſſit. l.patri. & l.nec in ea.de adulter.etiam ſi ſit prægnans.l.Imperator.la 2.& ibi Bar.de ſta.hom.not.Bald.in l.fi. C.ſi cont.ius uel util.publ. & in l.1.de conſt.pecu.

¶ Adulterium arguitur ex præparatorijs.c.præterea. de teſti.c.litteris.de preſumpt.l.quod ait lex.iunc. l.& ſi amicis.in fi.de adul.dum dicit, quia ſine colloquio illo adulterium non committeretur. Ex hoc dicto Bal. in c.tuæ. de procur. uerſ. quid ſi abſque carnali copula.dicit,quod,ſicut mulier priuatur dote propter adulterium.c.plerunque. de donat.int. uirum & uxorem,ita etiam propter oſculum luxurioſum,uel manibus ad mammillas poſitis,per tex. in c.1.§.1.quib.mo.feu.amit. in hoc tamen aduerte,quod ſi uir tenet concubinam,mulier adulterans non perdit dotem,nec ſi maritus ſciens tam adulteram, eam carnaliter cognouit, uel ſi nunquam eſt conqueſtus.Caſtr.conſ.126.hec mulier. An autem propter concubinatum uel adulterium mariti mulier poſſit petere ſeparationem thori,Soci.iun. in facto Venetijs contingenti, conſuluit quod ſic.conſi. 32.uolum.2.

Adulterium ex continuatione cenſetur unum, nō plura.l.maritus.§.ſex menſium.de adult.ita Bald. in l. quicunque.colum.2.C.de ſeru.fug. Anch.conſil.4. ſtatuto.colum.2.uerſ.uel poteſt dici. Card.clem.1. de conſang.& affi.quæſt.10.unde adulter,licet pluries cōtinuando adulterium commiſerit, tamē unica tantum pœna punitur. eſt communis opinio cū
* gloſ.in l.uulgaris.uerſ.fur erit.de fur.Et hoc uerum etiam ſi de pœna pecuniaria, aliaue reiterabili tractetur.Bar.conſ.122. Anch.ubi ſupra.Bal.& Card. ubi ſupra.Aret.de malef.in uerſ.che me hai adulterata.col.mihi 14.Iaſ.in l.eum qui. §. in popularib. de iureiuran.colum.fi.Roc.Curt.in c.fi. de cōſuet. not. 1. Quod infertur ad ſtatutum puniens pœna centum tenentem alienam uxorem,quod ſi aliquis tenuerit alienam uxorem duobus menſibus, quod

non

non debet puniri pluribus, ſed una pœna tantum, ita Bal.in d.l.quicũque.& in l.ſi duo.§.1.de arbitr. Saly.in l.ſi adulterium.C.de adul. Circa quòd errauit Bar.dum in d.l.vulgaris.dixit ideo adulterij cõtinuationem vnica tantum pœna puniri, quia adulterij pœna iterari non poteſt cum ſit pęna mortis. per l.quamuis.C.de adult.nam iſta ſententia nimis reſtringit gloſ. in d.l. vulgaris.addito etiam quòd de iure digeſtorum nondum erat pœna mortis contra adulteros ſtatuta. pro qua tamen conſideratione vi.Coua.ad 4.lib.decret.par.2.c.7.num.16. vbi ample tractat materiam.l.Iul.de adult.

Adulterium iuris præſumptione probatur, vt ſi deponens ſuper eo reddens rõnẽ dicti ſui dicat,quia vidi ſolum cum ſola, nudum cum nnda, & alios ſimiles actus narret, ex quibus lex præſumit adulterium. c.literas.& c.tertio loco. de præſumpt. c.præterea. de teſti.l.2.ad fi.de adult.& ibi Bald.Lap.alleg.54. factum. Roma.conſi.91. viſis,ſub nume.6.verſicu. Aliquando vero.& conſi.167.Antonius.ante num. 8.Aret.de teſtam.glo.46.in ver. Donec caſte.nu.4. Corn.conſi.51.in hac.nu.14.vol.1.Io.de Ami. cõſi. 69.quoniam.num.10.11.Dec.conſ.577.viſo.num. 10.11.Rui.conſi.53,ex pluribus.nu.1.& 10.vol.5. Fely.in c.quia veriſimile.de præſump.ante fin.& in c.cauſam.colum.penult.poſt num.13. de præſcrip. Aquen.in l.Celſus. col.pen.nu.54. in fi. de vſucap. Balb.de præſcrip.par.vlt.poſt num.14.verſ. poſſet tamen.Alex.in l.non hoc.col.1.verſ. item nota. C. vn.cogn.& conſi.82. viſo proceſſu. col.3.verſ.hoc confirmo.volum.3.

Adulterium mulierem priuat facultate teſtandi de dote ſua,quæ eo caſu cedit lucro mariti, vel filiorum legitimorum ſecundum caſuum diuerſitatem.c.plerũque.de donat.inter vir.& vx.in Anth.vt lic.mat. & aui.§.quia vero,adeo vt etiam poſt eius mortem poſſit iudicium inſtitui pro ipſius conſecutione. l. fin.C.de adult.Roma.conſi.286. Hæc Iuliana. Alexan.conſi.189.in cauſa.poſt prin.volum.6. Felyn. in c.paſtoralis.col.pen.verſ. mulier impudica.de iudic.Marſ.in l.vn.nu.48.C.de rap.virg. & conſi.13. Diuini. poſt prin.Et nedum ex hac cauſa perdit dotem,ſed etiam bona paraphernalia,ſecundum gl.in c.plerunque. de don.int.vir.& vx.qnam pro ſingulari ad hoc refert Cardi.conſ.111.factum.ſic ſe habet.in 2.dub.Rom.ſing.315. propter adulterium, & illam gl.ſequuntur & approbant,Iaſ.in l.fideicõmiſſum.C.de fideicom.Doc.in Rubr.C.de eden.& in rubr. de iudic.ext.Aret.de maleſ.in verſi.che hai adulterato.num.17.Hypol.ſing.234.paria.Carer. in tracta.de homic. §.6.num.253. Boer.deciſ.338. quo ad ſecundum, quæ tota circa hoc verſatur. & hoc ſcire prodeſt ad multa,pręſertim vbi vigent ſtatuta,quod mulier propter adulterium perdat dotem.Et an hoc caſu hęredes mariti poſſint obijcere adulterium ipſi mulieri repetenti dotem, vltra præcitatos doct.vi. Niconi. in d.Rubr. C.de eden. ſub nu.13.verſi.hinc videtur.Hypol.in l.vn. C.de rap. virg.Boſſi.in tit.de condem.nu.58.verſ.addo quod aliquam.Couuer.in tracta.de publ. concub.ſub rubri.de adulte.num.72.& ſucceſſiue.Pariſi. conſ.54. per totum.volum.4.& vi. inf.verſ.mulier ſicut priuatur dote.

Aduocatus cauſam dicens pro his qui veniunt ex teſtamento, ſibi volenti intẽtare querelam inofficioſi præiudicat.l.fin. de inoffi.teſtam.vbi glo.1. Alberi. poſt Iac.Butrig.in l.inter officium. de rei vendi.Io. Fab.in.§.ſi tutor.ver. in glo.vt aduocatus.Inſtit.de inoffic.teſt.ſentit Bar.in ſum.d.l.fi.dum not. quod aduocatus pro hærede dicitur approbare teſtamentum.& clarius ibi Ang.in 2.ſum.Caſtr.in l.ſi is qui. §.ſi literis. in fi.verſ. idem ſi alio modo.de inof. teſtam. Et hoc uerum in aduocato uoluntarie patrocinium aſſumente: ſecus ſi neceſſitate compulſus,& iudice mãdante cauſam ageret,tũc.n.ſibi nõ præiudicat. Alberi.in l.poſt legatum.§.aduocatum.verſ. ſi tamen.de his quib.ut indig.Io.Fab. ubi ſup.uerſ. & ideo uidetur. Tiraq.de retr.§.1.glo.9.num.226. Gabr.concl.lib.3.de rer.alien.concl.2.nu.11.12.& 13.ubi idem dicit in procuratore.

Aduocatus cauſam iuſtam fouens, licet poſſit calũnijs & cauillationibus uti ad effugiendas aduerſarij cauillationes,l.cum pater,§.Titio. de leg.2.gloſ.in c. cupientes.§.quod ſi per viginti.ver.malignantium. & ibi Doct.de elect.in vj.Alexan.in l.qui totam.ad Trebel.Barb.in clem.1.de re iud.Abb.in c.1. col.2. quod met.cau.Anch.conſ.145.Domini noſtri. But. in c.1.de mutu.petit.Dec.in reg.ea eſt natura.Hyppol.ſingul.177.malitijs hominum.Tiraquel.de vtr. retr.num.70.Rebuf.in l.unica,not.9. C.de ſenten. quæ pro eo quod inter. Remig. degon. de char. ſubſ.q.74.num.2.cum plur.ſeq.non tamen id temere facere debet, ſed tum demum cum fecerit ad uitandas aduerſarij cauillationes, uel victoriam conſequendam.l.1.de dolo.c.Dominus.23.quæſ.2.ubi Grati.ad hoc citat Auguſt. non autem uti debet falſitate vel mẽdacio, cũ hoc etiam ad mortẽ uitãdam nequaquam licitum ſit. c.ne quis.& c.ſeq.22.q.2. Quod ſi in iudicio etiã cõtra aduerſarij cauillationes iudicem,aut aduerſarium mendacio, aut falſitate decipit,peccat ſecundum S.Tho.2.2.q.71.artic. 3.& q.40.art.3.Abb.in c.ſicut not.3.de iureiuran. & in c.olim. il 1.col.vlt.de reſtit.ſpol.Bald.in rubr. C.de fide inſtrum.num.30.Imo.in c.1. num.13.de mutu.petit.Tiraq.vbi ſup. Iaſ.in l. cum proponas. colum.2.C.de pact.& in §. in bonæ fidei. Inſtit.de
* actio. num.81. verſ.primus eſt caſus. & communis opinio,ut dicit Aret.in l.decem. numero 7.de verborum oblig.

¶ Aedificare,& ædificiũ in ſuo altius tollere quis poteſt,etiam ſi vicini luminibus officiat.l.altius.C. de ſeruit.l.cum eo. de ſeruit.vrban.niſi ex aliquo contractu quis acquirat partem ædiũ, ab eo qui in alia parte non vendita, habebat in muro feneſtras in area uicinarum ædium reſpicientes,tunc enim videtur alienata domus cum ea ſeruitute, ne luminibus officiatur. l. binas ædes. aliàs Gaius,de ſeruit. vrb.in fi.Barto.in l.1.numero 2.de ſeruit. lega. ſequitur Cępo. de ſeru.vrban. cap.38.de ſeruit.itin. num.6.Boer.deciſ.322.nu.3.Afflic.deciſ.298. Capic.deciſ.187.Bero.conſi.132.num.11.lib.3. Ruin. conſi.90.lib.4.Fabi.de Mon.de emp.q.6.prin. nu.
* 71.Burſ.conſ.57.nu.8.& 12.ubi dicit communem, quia eſt ſeruitus cõtinua,& cẽſetur reſeruata.Bero. ubi ſup.n.1.& ita iudicatũ refert Foſſan.deciſ.216. vide inf.uerſ.facere ædificium in ſuo.& verſ. facere

aliquid

aliquid in ſuo.Quid autem ſit in fortalitio.vide conſilio Rom.52.& quæ ad eum pro concor.citat Mãdoſ.iun.in ſuis addit. & nota quia hæc ſæpe occurrunt pro temporum & hominum malignitate.

¶ Aequalitas debet in dubio ſeruari in ſubſtitutionibus.lege,cum pater.§.euictis. de legatis ſecundo,lege,illud.ad finem.C.de collationib.cum alijs adductis per Dec.conſilio 59.numero tertio. 122.numero tertio.349.ſub numero octauo,verſic.ſed tamen his. & hoc a patre nedum inter filios, iux.§. illud quoque.in Auth.de nupt.Dec.cõſilio 265. & 337. ſed inter nepotes ex fratribus.Soci.iun.conſil.172. numero ſecundo.& 23.lib.2. Tiraq. de primog. q. 4.numero primo. cum ſequen.& ut talis æqualitas ſeruetur, inducitur nedum ſubſtitutionis ſubſtãtia. Cur.iun.conſilio 116.columna penultima.verſi.ex præmiſſis, ſed etiam qualitas, cum qualitas facilius inducatur & præſumatur quàm ſubſtantia.Ang. in lege,ſi certis annis.C.de pact.Deci.conſilio 297.columna penultima,ad finem. Natta conſilio 102.numero ſecundo.Crau.conſilio 133.numero ſeptimo. ubi dicit propter æqualitatem ſeruandam venire in diſpoſitione quod aliàs non ueniret.Ceph.conſilio 456.numero decimo.& ſucceſſiue.& uide inf. uerſi. pater licet æqualitatem.

¶ Aeſtimum patris cenſetur æſtimum filij.gloſ.in l.2. C.qui æta.libro decimo. quam pro ſingulari ſequitur Bald.in l.fi.ad finem.C.de impub.& ali.ſubſtit. in l.diximus.§.fi.de excuſat.tutorum.in l.non plures.C.de ſacroſan.eccleſ. in lege ſecunda. columna ultima. C. de lib. & eor.lib.in l.ſciendum. in princ. qui ſatiſdare cogantur.in l.etiam.columna penult. C.de execut.rei iudic.in l.1.§.illud.C.com. de manum. in capitulo,filius. de capit.qui cur. uend. in c. quæ in eccleſiarum.ad finem.de conſtit.& in addit. ad Spec.in tit.de cenſi.uerſic.in ęſtimo.Iaſ.l.in ſuis. nu.15.de lib.& poſth.in d.l.ſciẽdum. ſub nu.25. & in cõſ.217.nu.16.uol.2.Dec.in d.l.fi.ſub nu.2.uer. ſcđo moderni. & in Auth.pręterea.nu.19.in princ. C.unde vir & ux.Tira.in l.ſi unquã.in præf.nu.23. C.de reuoc.do.quia pater & filius cẽſentur una, & eadẽ pſona.d.l.ſi.C.de impub.vide Rol. cõſilio 52. numero ſecundo.volumine primo.conſilio 34. numero 28.uol.2.conſ.54. nu.24.uol.3. Ceph. conſi. 13. nu.37. & ſeq. ubi plura correllaria ex hac propoſitione eliciunt.

Aeſtimum ſeu cataſtrum non probat dominiũ,aut poſſeſſionem aduerſus eum,qui nõ cõſentit.Bar.& Bal. in l.ſi pater.C.de act.emp.per illum tex. Bal.in l.ſolemnib.C.de rei vend.verſ.cum intentio.Alex.cõſi. 147.col.fi.&185.col.pen.nu.6.uol.5.Aret.cõſ.65. Bologn.cõſ.4.col.1. Deci. in c.cũ cauſam.ſub nu.3. de proba.ubi plures in hanc ſententiam citat, præſertim quãdo non agitur de leui præiudicio. ut per eum ibi.nu.4.& Rui.conſ.40.nu.7.uol.4.Pariſ.cõſ. 35.nu.77.li.1.Ceph.conſ.458.nu.72.niſi nõ cõſentiens ſit deſcriptus in eo, & ſolutiones p deſcriptos in eo factæ ſint. Ruin.ubi ſup.per id quod in ſimili dicitur de locatione in l.ad probationem.C.loca.vt per eum ibi. regulariter.n.æſtimum probat dominium rerũ eſſe illius qui in eo eſt deſcriptus. Bal.in l.quidam in ſuo.de cond.inſtit.in fi.princ.per l.cẽſualis.C.de don. & l.Pomponius ſcribit.quib.mod. vſusfr.amit.pro qua materia,quia practicabilis eſt, an ſcilicet ſi quis faciat ponere in æſtimo, ſeu cataſtro aliquem fundum tanquam ſuum, probetur dominus uel poſſeſſor illius,ultra pręcitatos, vi. Alex. conſi.92.numero 6.conſilio 57.numero 16. uol.2. 68.numero tertio.81.numero 22.uolumine tertio. 10.numero 5.uolum.quarto.Deci.21.col.fi.&146. colum.fi.Cagnol.in l.2.numero 266.C.de reſcind. vendit. Capici. deciſ.107. ſub num.12. uerſic.ſicut etiam.Crau.de antiq.temp.parte prima.uerſ. quarto limita.ibi,quarto intellige.Rolan. conſ.quarto. uerſic.quia reſpondetur. ſub numero 17. lib.2.qui omnes concludunt. æſtimum & cataſtrum probare ſolum inter partes, quæ deſcriptioni bonorum conſenſerunt.

¶ Aetatem minorẽ allegans debet illã probare,quando allegat illam pro fundamento ſuæ intentionis. l. ſi minorem.C.de in integ.reſt.min.l.cum te. C. de probat.Bar.in l.de ætate.3.q.prin. de minor.Spec. in tit.de act.§.1.uerſi.ſi ergo exceptis.Canon.in c. in præſentia.de proba.Abb.in c.1.in fi. de regular. Bal.cõſ.19.factum tale eſt.lib.5.& conſ.145.in cauſa.eo.lib.refert Soci.in l.qui duos. §.cum in bello. circa fi.de reb.dub.dicens, quod ſi non conſtat, an pupillus mortuus fuerit in pupillari ætate uel poſt, non præſumitur mortuus in pupillari ætate,ad cõſeruationem ſubſtitutionis, ſed hoc per ſubſtitutũ eſt probandum.Alci.trac.præſum.reg.2.præſump. 14.num.2.Natta conſ.249.reuoluto.nu.1. ubi plura ad hanc materiam ætatis probandæ allegat cõſi. 395.viſo teſtamento.nu.6.cõſ.513. cũ uendidiſſet. nu.13.Rip.in l.ex facto.§.pen.ad Treb. Viui.com. opi.li.1.opi. 101. Aetas debet probari. ubi limitat tripliciter,ut per eum.pro ratione, vide infra, verſ. qualitas quando eſt fundamentum.

¶ Affectus ſolus licet aliquando in maleficijs de iure communi ſine effectu puniatur, ueluti in delictis atrociorib.l.ſi quis nõ dicã rapere.C.de epiſ.& cler. l.is qui cum telo.C.de ſicar.Glo.in l.1.de poſtul.§. beſtias.ſuper uerſ.ſiue nõ.gl.in l.qui aũt.de his qui not.infa.in ver.puniri. Tamẽ cõſuetudines,& ſtatuta pęnalia ſemper intelligũtur de delictis effectu cõſũmatis.ſecũdũ Bar.& Hyp.in l.1.de ſicar. nu.119. Ang.& Pau.in l.1.qđ quiſq.iur.ubi dicit text.in fi. qd.n.obfuit conatus, cũ iniuria nullũ habuerit effectũ.& ibi gl.ſup uer.putamus.dicit, nota nõ nocere conatũ niſi ſequatur effectus. Car.Zab. in c.pp. de don.nu.12.& de conuerſ.cõiug.c.ex publico.nu.3. Bal.in l.fugitiui.C.de ſeru.fugi.Imo.in l.1.de publ. iudi.Inno.& Fel.ĩ c.1.co.2.uerſ.fallit octauo & vlt. de præſum.Alex.conſ.15.nu.2.uol.1. Iaſ.cõſ.111. nu.5.p.1.Arim.ĩ ſpecie ad Ang.de maleſ.ĩ uer.& Sẽproniũ.nu.4.& in uer.ſciẽter.verſ.Adde Bal.Gram. deciſ.2.ad materiã vi.gl.in c.1.de diuor. Pacten.de hær.q.25.in prin.Bolog.ĩ d.l.1.qđ quiſq.iur.§.hęc verba.n.17.Burſ.cõſ.94.n.31.Pet.de Bays.ĩ Direc. elec.p.3. c.30. Royas ſing.17.& 153. Ioſeph.Lud. deciſ.Luc.15.Dixi in q.mea.34.nu.30. vi.inf.uerſi. mortis cauſam.& verſ.deſiderium occidẽdi.& uerſ. conatus licet. & verſ.delicti attentatio.

¶ Affirmatiuam ponens non tãtum ponit de toto,ſed etiam de parte qualibet,l.ſi quis cũ totũ.de excep. rei iudic.vnde reſpondens debet nõ ſolum de toto,

ſed & qualibet eius parte reſpondere,l.ſi defenſor. §.1.de inter.actio. l.qui ſolidum . de legatis ſecundo. vbi qui ſolidum petit,debitorem etiam in parte in mora conſtituit. Barto.in lege prima. §. ſi ſtipulanti. per illum textum. de verborum oblig. quem Doct.communiter ſequũtur , teſte Aret.in dicto §. ſi ſtipulanti.num.29.Alexand.num.7.Iaſ. numero 19.& alij poſt eum. idẽ Barto.alibi in l.ſi is qui ducenta. §.utrum.in fi.de reb.dub.& in dicta l.ſi quis cum totum.in princ.Abb.in cap.vnico. de plus petit.numero decimoquinto. Fely.alios allegans in c. nam concupiſcentiam. ad finem. de conſtit. Auffr. deciſ. 208. verum quia iſta ſententia contradictores habet, tanquam copioſe tractat Couuar. variarum reſol.libro primo,capitulo ſecundo. num.5.& ſucceſſiue. vide ibi.

¶ Agens ad ſolidum , ſi probat iuſtitiam habere tantum in parte, ſuper illa parte obtinere debet . lege prima. cum gloſ.& ibi Barto. C.ſi aduerſus rem iudicatam,& l.apud Celſum.§.item quæritur . il primo. cum ibi not.de doli excep.& alibi Barto.in lege,qui vaſ.in princ.de fur.& in lege,ſi conſtante.§. fi.ſoluto matrimonio. Cyn.& Bald. in lege prima , C.de lit.cont.Bald.Ang. & Imo. in lege,ſcire debemus . de uerborum obligationib.Butr. in cap. cum inter vos. de re iudicata. Non enim uidetur in totũ mutata ſubſtantia ſi quis petat ſolidum, puta, tanquam hæres in ſolidum,& probet ſibi deberi dimidiam tanquam hæredi pro dimidia , & eſt com-* munis opinio cui nullus contradicit ſecundum Alexand. in lege prima . §.ſi ſtipulanti . de uerborum obligationib.& in conſilio 208. numero ſeptimo , uolum. 7. Aduerte tamẽ ꝙ ratione plus petitionis eſt condemnandus in triplo expenſarum , ut plene per Doct.in l.1.C.de plus petitio.& in capitulo primo. extra eodem.& Alexan.in dicto conſilio.verſ. pœna autem plus petentis . Abb. in dicto cap. primo.colum.tertia.uerſi.an autem de iure canonico . vbi diſputat , an iſtud de condemnatio. in triplum habeat locum de iure canonico.& ad præmiſſa, uide Iaſ.in §.fuerat. Inſtit.de actio. & Tiraq. de retr. conuent.numero 99.verſ.verum. An autem actore totum petente,qui partem tãtum habere debebat, reus totum negare poſſit, copioſe tractat Gabr.concluſ.lib.2.de expen.concl.2.

Agẽs ante omnia debet probare ſe eſſe talem qualem ſe dicit,aliàs audiri non debet. lege Diuus.cum materia. de re iudicata . Fely. in capitulo examinata . columna tertia. de iudi.& in capitulo cum cauſam. numero primo.de re iudicata. poſt Fulgoſ. & alios per eum alleg. & hoc procedere etiam ſi reus nihil præſtiterit, dicit Oſaſ.alios referens , deciſ.144. ex actis cauſæ.nu.16.ex ea ratione,quia qualitatẽ deducẽs eam probare debet.l.habebat.in prin. de inſtit.act.l.denuntiaſſe.§.1.de adul.Menoc.late poſt plures quos allegat,de arbitr.iud.lib.2.centu.2.caſu 191.nu.4.pręſertim quãdo dicta qualitas eſt cauſa quod quis admittatur uel reijciatur.l.ait pretor. §.docere.vi bo. rap.Rol. multis comprobans conſ. 32.nu.13.& ante.conſ.10.nu.22.lib.3.ipſum citat ad hoc,& alios refert Ioſ.Lud.deciſ.Luca.2. nu.11. & ſucceſſiue.Applica dictis inf.verſ.poſſeſſionẽ auferre.& uide inf.verſic.qualitatem deducens .

¶ Agenti poſſeſſorio recuperãdæ obſtat exceptio reſignationis ſpontaneę.c.ex conqueſtione.de reſtit. ſpol. ubi Doct.c.ſuper hoc.de renunt. c. audita. & c.ſolicite.& vtrobique per Doct.de reſt.ſpol.& per Innoc.in d.c.ſuper hoc.Quod procedit etiam in eo qui beneficium reſeruatum reſignauit in manibus ordinarij,reſignatione etiam nõ admiſſa. Rota deciſ.352.ſi opponatur.in nou.quia per talẽ reſignationem nedum idem reſignãs amiſit poſſeſſionem , ſed etiam proprietatem quãtum in eo fuit.ut ibid. per Rotam.& per Cald.conſ.4.de reſtit.ſpol.text. eſt in l.3.§.in amittenda.de acq.poſ. Caſſad.deciſ. 4.nu.3.de reſt.ſpol.Gig.conſ.9.num.1.quod tamẽ non procedit quando is qui reſignauit incumbit naturali poſſeſſioni, & fuit a tertio ſpoliatus . nã tunc eſt reſtituendus.ut per Caſſad.deciſ.8.in princ. de reſtitut.ſpoliat.

Agenti poſſeſſorio recuperandæ obſtat quod ſpoliãs poſſidet cum titulo.Bart.Ang.& Imo.in l.rem quæ nobis.de acquir.poſſ.Bart. in l.fin.§.ſed cum.C.de fur.Bal.in l.2.C.de fur.Ang.in l.ſiue autẽ.§.ſi duobus.de publici.& in l.ſi coloni. C.de agr.& cenſ.libro vndecimo.& in cõſilio 113.dictus libellus. Specul.in titulo de petit.& poſ.verſ.quod ſi peto.Pau. Caſtr.in l.& ideo.§.Neratius.de cond.furt.Soc.cõſilio 226.volum.ſecundo.colum.quinta.verſ.Secũdo eadem concluſio . & in dicta l. rem quæ nobis . Contra tenuerunt Alex.cõſilio 91. uolum.quinto. * vbi dicit quod iſta eſt magis communis opinio . & in dicta l.rẽ,quę nobis.vbi dicit quod pro iſta parte ſæpe iudicari uidit , & quòd ita ipſe obtinuit. & ibi etiam Iaſ. teſtatur de magis communi , & quod ſecundum eam ſępius conſuluit . & alij plures quos refert Gig.conſ.14.nu.8.

Agenri poſſeſſorio adipiſcendæ obſtat defectus notorius proprietatis . Rota deciſ. ſeptima, in antiq. & deciſ.347.Bellam.deciſ.407.vbi lis.Innocen.in capitulo,conſtitutus.de fil.præsb.Specul.in tit.de petito. & poſ.§.quia ſup.Gig.conſilio 26.numero 8. vide infra verſic. poſſeſſionis adipiſcendæ remedio. ſi tamen uelit agere rei vendicatione , id facere poterit per inditia , puta per publicã uocem & famã . Bald.in l.1.q.6.C.de rei vend. quia,licet non probet titulum,probat iuſtã credulitatem tituli . & ita conſuluit Fel.conſ.2.pro clariori.num.17.

Agenti poſſeſſorio recuperandæ obſtat Papalis reſeruatio,quæ non ſolum afficit titulum,ſed etiam poſſeſſionem. Rota deciſ.16.in nou.& deciſ.7.& 183. in antiq.Card.Alex.c.reintegranda.3.q.1.col.3.in fi.tradit Fel.in c.in noſtra.uerſ. trigeſimumſextum correllarium.de reſcr. refert Gig.conſil.5.nu.18.& conſ.7.nu.3.& conſ.26. nu.9. quid autem incũbat agenti poſſeſſorio recuperãdæ in beneficialib.vide infra verſ.beneficialibns agens poſſeſſorio.

¶ Agnatio & conſanguinitas probatur per quaſi poſſeſſionem,probãdo tractatum, vel nominationem , c.licet ex quadam.in fi.ubi etiam gl.in uerſ. de auditu . & Butr. ibi.8. not. de teſti.Aret.conſ.37. ſequẽdo.col.1.uerſ.venio igitur.& verſ.ſecundus modus.Alex.conſ.82.in cauſa.circa princ.verſ.ſed per teſtes.vol.1.contrariũ ponit Anch.conſ.52.pro clariori.nu.7.& 8.Dec.cõſ.321.in cã.ſub nu.12.verſi. tertio ẽt reſpõdetur.cõſ.524.viſis.nu.5.Ad materiã
propoſi-

propoſitionis.vi.Iaſ.cõſ.81.in prin.vol.1.Deci. cõſ. 13.& pro tenui.ſub.nu.5.uer. Secundò nõ ſufficit. cõſ.321. in cã.nu.6.verſ.vlterius ẽt.cõſ.434. placet cõcluſio.col.1. & cõſ.521.cõſultus ab illuſtri.nu.3. & 4. Crau. conſ. 249. Tiraq. in tract. lignag. §.1. gl.16. nu.6. Nat.conſ.388.ſtatutum Aquenſe. vbi de materia copioſe .

¶ Agere nemo cenſetur uelle quid per generalem verborum cõceptionem , quod per ſpecialem agere ac celebrare non potuiſſet.l.Lucius.§.ita reſpõdit. ad municip.l.ſi pater.de his quæ in frau.cred. c.in generali.ſi de feu.fuer.controuer.Ioan. And.in c.eos. de immun.eccl.lib.6.in Nouel.Bar.in l.codicillis.§. inſtituto.de lega.2.Rom.conſ.209. pro uerificatione.ſub num.2.uerſ. Tertio præmitto . conſ.299.in propoſito.nu.8.conſ.393.præſens conſultatio. nu. 12.conſ.403.pro deciſione.nu.4.in l.Titia. nu.13. ſol.mat.in l.ſequitur.§.ſi uiam. nu.7. uerſ. quinto non videtur ſtatutum . de vſucap. Caſſan. conſi.1. nu.19.in 3.dubio. vi.inf. uerſ. conſtitutio loquens per verba .

¶ Agnationis ius in bonis feudalibus cõſideratur tantummodo,de iure communi,nec uidetur haberi ratio quod aliqui fratres ſint utrinque coniũcti. Iſer. in c.1.in fi.de natu. ſuc. feu. Caſtr. poſt Bal.in l.1. nu.3.C.de legit.hær.Soci.ſeni.conſ.87.col. fi.uol. 3.quem ſequitur alios allegans Deci.conſ.455.nu. 19.Socin.iun.conſ.67.nu.31.& 32.lib.3. Curt. de feu.par.3.prin.q.6.Tiraq. de retrac. lignag.§. 14. gl.2.nu.11.Ceph.conſ.455.nu. 14.& hoc in feudis antiquis.ut per Iſern.vbi ſup. & vi.inf. uerſ. bonis feudalibus ſucceſſionem . & uerſiculo , deſcendentes a fœminis .

Agnatorum citatio ad ſpurij legitimationem licet non requiratur quando eſt facta uiuẽte patre.Barto.& communiter ſcrib.in l.Gallus.§. & quid ſi tantum.de liberis , & poſthumis , pro bonis de quibus pater diſponere poteſt,ſecus quoad bona de quib. diſponere non poteſt , ut ſunt feudalia , uel alia quæ iure aliquo uel conſuetudine a patris uoluntate non pendent. Curt. iun. qui multa ad hoc adducit,in conſilio 157.numero quarto.Socin. cõnſilio tertio,columna ſecunda,uolumine tertio. Deci. conſilio quinquageſimoquinto , columna quarta , conſi. 85.col.pen.in fi.conſi.307. columna prima, in fine, conſilio 338. columna ſecunda , & cõnſilio * 393.num.5.ubi dicit Doct.ita communiter tenerę. Brun.conſilio 15.colum.ſecunda, uerſiculo. Quinto.Pariſ.conſi.1.nu.117.uolum.2.Rolan.conſ.89. nume.13. & 14.uol.1.pro ueritate tamen ui.Deci. conſi.367.circa fin.& conſi.37.cir.princ. Cur.iun. conſilio primo,verſi.facio tamen . & conſi.32. nu. 6.Socin.conſi.47.col.antep.uerſ.ad ſecundam.uolum.4.vi.infra, verſic. Comes palatinus legitimare poteſt. & verſ.legitimatio quæ fit etiam .

¶ Agnatum dicens ſe eſſe,uel de aliquo genere, illud probare debet.l.1.iuncta declaratione glo. de probat.& ita per illum tex.dixerunt Deci.conſilio 13. columna 2.conſi.471.in prin.& conſ.576.col. fin. Soc.iun.conſilio 76.nu.65.uol.1. Crau.conſi.249. numero primo. Alci.de præſump.regu.prima,præſumpt.49.numero ſeptimo . quos refert , & ſequitur Cephal.conſilio 82.hęreditas,numero 9.& 10. Rolan.conſilio 32.viſo proceſſu.nu.18. uol.3. ubi multa alia ſimilia in hanc ſententiam ex doct. per multos num.citat. & conſi.20. in præſenti. num.8. cum plu.ſeq.& per tot.uol.1. Burſ. conſ.83. nu.6. p.1.vi.infra,uerſ.qualitas quando eſt cauſa.& uerſic.perſona quolibet actu.

¶ Alienatio non dicitur donec traditio facta fuerit.l. alienatum non proprie.de uerb.ſign. Bal.in c. 1.§. aut ſi liuellario.col.ult. uerſ. ſequitur in tex. quib. mod.feu.amit.in uſib.feud.vbi concludit , quod licet feudum ſit prohibitum alienari,uel pignori dari ſub pœna amiſſionis , hoc tamen intelligitur ita demum,ſi proceſſum fuit ad rei traditionem , alias ſecus. quia promittere non eſt alienare.l. ad eum . §. Lucius.de donat.& alibi Bal.in c.1. §. denique . quæ fuit pri.cau.benef.amit.& in c.1. in prin. col. 1.ad fin.de proh.feu.alien.per Feder.vi.infra,uerſ. promittere aliquid facere .

Alienatio ſumitur dupliciter, ſcilicet, ſtricte & largiſſime , primo modo eſt omnis actus per quem dominium transfertur,l.1. C.de fun. dot.glo.in c.nul-* li liceat.de reb.eccl.non alien.quam Doct.ibi communiter ſequuntur . l. Alienationis uerbum. & ibi Alci.nu.1.de uer.ſign. Barb. in Rubr. de reb. eccl. non ali.num.7.& ibi Bero.in fi.idem Bero.in c.nulli.num.21.eod.tit. Secundo modo eſt datio in emphiteuſim , & locatio ad longum tempus . Iac. de Beluiſ. in Auth. de non alien. §. quia uero , etiam quando ſola poſſeſſio in alium transfertur . Imo.in c.Epiſcopi.de reb.eccl. non alien. Alberi. in Auth. Hoc ius porrectum.C.de ſacroſan.ecleſ.

¶ Alimenta adeo debentur filijs in bonis parentum , ut pater non poſſet expreſſe filios etiam ſpurios teſtamento ſuo eis priuare , & non obſtante quod illos priuaret, tamen debent eis præſtari. ita Bald.in l.id quod pauperibus. C.de epiſco. & cler. columna ultima, uerſiculo. Vltimo quæritur . ubi allegat ita tenere Dyn. in conſilio decimoſeptimo , incip. quæſtio talis.per capitulũ, cum haberet . de eo qui dux.in mat. quam pol. per adul. Rol. conſilio 54. nu.68.& 69.Crau.conſilio 219.nu.7.Et licet Imo. in l.Lucius.§.1.de lega.1.teneat illud capitulũ,procedere in terris eccleſiæ,ſecus in terris Imperij , tamen communis ueritas eſt , quòd habet locum etiã * in terris Imperij. & ſe ita conſuluiſſe , & obtinuiſſe dicit Ang.Aret.Inſt.de iu.nat. in princ. Deci. 611. numero quinto,in capitulo,Eccleſia.S.Mariæ . numero 30.de conſt. & in c.clerici. nume.2. de iudic. Ruyn.conſi.98.nu.4.uol.3.Rolan.alios citans,conſilio ſeptuageſimoquarto, numero quadrageſimoſeptimo . Gabriel. concluſ. libro ſexto , de alimen. concluſ.prima,dixi in quæſtionibus meis.q.25.nu. 12.& ſeq.& q.5. oper tot.

Alimenta cedenti bonis relinquenda eſſe dicunt Canoniſt.in capitulo,Odoardus.de ſolutio. ubi Abb. & Imo.in uerſiculo, ſed in primo caſu . & Doct. in cap.ſtudeat. 50. diſt. quorum appellationes ultra comeſtibilia , continentur calciamenta, ueſtimenta,& habitatio.l.legatis.& l. finali,de alimentis & cibar. lega. Alberi. tamen in rub. C. qui bon. ced. poſ.numero 5.limitat hoc dictum canoniſt.de iure ciuili in bonis poſt ceſſionem quæſitis , in quibus cedens non eſt fraudandus alimentis quotidianis ,

l.qui bonis.de ceſsio.bon.conſiderata ſuæ perſonæ conditione, lege quarta,de ceſ.bon.dummodo non ceſſerit ignominioſe, nam tunc in pœnam omnibus commodis ſpoliari debet. ut late Menoc.de arbitr.iudi.libro ſecundo,cent.2. caſu, 183. ubi plura de hoc quo ad laicos, & numero 29. vſque in finem,vbi quid in clericis. & vide infra verſic.cedenti bonis.

Alimenta debita fauorabilia adeo ſunt, ut nec etiam ualeat ſtatutum excludens ab alimentis eum cui illa debentur. Bald.conſilio vigeſimoprimo.ſint contentæ. columna ſecunda, lib. tertio. Calcan.conſilio vndecimo,columna duodecima. in princ. Crau. conſilio 189. quando fœminę. numero tertio. nec ille cui debentur excluditur ab eorum petitione, quia illa non petijt, & ſeipſum aluit, ſed poteſt ea quandocunque petere ab obligato ſibi pręſtare. Bald.per illum textum, in l.de alimentis.C.de tranſac.Alex.conſilio 26. viſo & diligẽter. columna ſecunda.verſi. Tertio fortificatur. & latius conſ.178. videretur forſan. colum.2. verſic. quo ad tertium. uolumine primo. Et pro ipſis iudicium diuerſimode intentatur,nam ſi pro præſentibus & futuris,iudicium eſt ſummarium,& expeditur de plano, etiã die feriata. lege ſecunda,de ferijs. not. Alexand. in additio. ad Barto. in l. ſi quis a liberis. §. ſi quis ex ijs. de liber.agnoſcen.ſi autem pro præteritis, cauſa non eſt ſummaria,ſed ordinario iure agitur, Bal. in lege,ſi quis in ſuo. numero quinto, C. de inofficioſo teſtamen.& in l.1.columna prima.verſi.quęro nunquid.C.de fideicom.

Alimenta mulieri viduæ debentur ab hæredibus mariti,ſi non habet unde ſe alat. l.quamuis.de bon.autho.iud.poſſid.l.penult.ut in poſſ.lega.l.1.§.ſi mulier.de vent.in poſ.mit.Specul.in tit.qui fil.ſint legit.§.ſed nunquid petet.& ibi Ioan.And.ſuper ver. alatur.& Bar.communiter approbatus,in l. diuortio.nu.1.ſol.mat.immo Bal.in l.de alim. C.de trãſ. hoc dicit etiam ſi habeat unde poſſit ſe aliunde alere,ſequitur Afflic.deciſ.10.uerſ.& unus ex dictis,& Gram. deciſ. 103. nu.92.ex ratione dicta inf.uerſ. maritus conſtante matrimonio. & latius verſic. vidua alimentari debet.An autem in conſtitutione talium alimentorum cadat uitium uſuræ, vide infra verſ.mulieri viduæ alimenta debentur.

Alimentis nec tacite, nec expreſſe renunciari poteſt etiam per lapſum temporis, ſecundum Fely. in c.ſi diligenti. columna ſecunda. ſub numero quinto. verſic.quartum corollarium. de foro comp. l. cum hi. & ibi Bart.de tranſac.Bald.in l.pactum. in fi.C. de collat.Rom.in l.1.ſoluto matr.Bart.in l.ſi quis a liberis. §. parens. in fine, de liber. agnoſcen. Nec etiam ualeret conſuetudo in contrarium extans. Crau.conſilio 116.numero ſecundo,uolumine primo, & Soci. iun. loquens in dote, inducens argumentum in alimentis a fortiori, in conſilio ſeptuageſimonono. viſo puncto. columna quarta. uerſic. plus dico; volumine tertio. Dos enim & alimenta æquiparantur. gloſ.in l.ob æs. C. de prædio. min. quam ad hoc notat Salyc. in l. qui liberos. de ritu nupt.Euer.in cent.lega.in loco,ab alimentis ad dotem. numero primo. vbi quod ualet argumentum de uno ad aliud. ſequitur Burſ.cõſ.120.nu.42.p.1.

Alimenta præterita,iudicis officio, & iure ſanguinis debita non repetuntur, niſi illa prætendens interpellauerit debitorem,& ex ipſius mora, & occaſione pecunias mutuo acceperit, & debitum contraxerit. Bart.in lege,libertis. §. manumiſſis. de alim. & cibarijs legatis. Pau.& Alexand. in l. de alimentis.C.de tranſac. Alexand. conſilio quadrageſimooctauo. numero primo, uolumine tertio. & conſilio 72.numero nono,uolumine quinto: ſecus ſi debentur iure actionis, ut ſunt alimenta debita per maritum uxori, nam hoc caſu repetuntur abſque eo quod præceſſerit aliqua proteſtatio. Afflic. deciſ.decima. numero tertio. vbi Vrſil.in additio.numero duodecimo. Iaſ.in dicta l.de alimentis. uerſi. nunquid autem. Alexand. conſilio ſeptimo, uolumine ſecundo. Menoc. conſilio 231. per tot. præſertim numero trigeſimo, & trigeſimoprimo. vbi materiam cumulatam habes per contraria reſoluta. & Foſſan. deciſ. 44. vide infra verſic. relictum annuum.

¶ Alloquutio ſecreta, an ſequuto homicidio, inducat præſumptionem contra alloquentem? pone T. loquutus eſt cum S. & ignoratur quid ei dixit, & ſtatim S. occidit aliquem. Quæritur, an probato colloquio ex breuitate temporis pręſumatur quod T. dederit conſilium S. quod occideret illum. Bart. & Ang. in lege,ſi uentri.§.finali, ſuper ultima gloſ. de priuil.credit.dicunt præſumi, nam ex temporis breuitate pręſumitur dolus, qui in ſimilibus requiritur, ſecundum Hypp. referentem multas doctrinas, in conſilio tertio, numero decimoquinto, uolumine primo. pro qua materia, uide Bald. de acquirenda hæreditate. l. ſi quis mihi bona. §. pater filio. & Ceph.conſi.652.nu.10.

¶ Allegationes iuris etiam poſt concluſum in cauſa produci poſſunt. Rom.conſilio vigeſimo. viſo puncto. numero ſecundo, conſilio 100. in præſenti. ante finem. 176. iſtæ ſunt. numero nono. 346. in hac cauſa. numero ſeptimo. Barba.in tract.de Cardi. lega. a late. quæſtione quinta, numero ſexto. Bal.in capitulo fin.verſic. quæro hic. de probatio. Cardi.conſilio 72. Titius nunc ſunt. in quarto dubio.vbi iſtud declarat,dummodo ad eas producendum dilatio non petatur, ut dicit etiam Fely. in capitulo,cum dilectus.numero vigeſimoquarto.de fide inſtrumentorum.Prępoſitionis ea eſt ratio,quia quæ non indigent teſtium examinatione ſemper produci poſſunt.Bal.conſ.41.nu.7.ubi citat not.in clem.paſtoralis. de re iud.idem in dictis doct. & ſimil.dicit Dec.in l.cũ quid.nu.24. & 25. ſi cer. pet. Rim.ſen.in l.edita.col.12.poſt med.C.de edẽ. Rui. conſ.44.nu.18.lib.4.Aquen. in l.1.nu.12. in fi.C. de eden. Ceph. alios citans & ſimilia adducens,cõſ. 654.nu.24.& ſucceſſiue.

¶ Alluuionis augmentum prædio, ut ſi quis uendat prædium cum pacto reluendi, & interim accreſcat per alluuiouem,& uẽditor redimat prædium, illud augumentum cedit beneficio Domini redimentis. ex ſententia Caſtr.conſ.388. Videtur dicendum.in antiq. Gozad. in l.2. C. de pact. int.emp.& uend. numero 180. & ibi Cagn.q.27. in anti lectu.quos refert & ſequitur Tiraquel.de retr.conuen.§. finali,q.14.nam pactũ factum ſuper pręhdio extęnditur

ad

ad alluuionem. Natta conſilio 286.num.5.& alluuio dicitur pars prædij. Hyppol. Kimi. conſi.237. per tot. dummodo alluuionis augmentum non facto hominis, ſed naturaliter contingat, ſiue ſit patens, ſiue latens, ut in feudis dicunt Doct. in §. ſi quis de manſo. & §.ſequen.de controuer.inueſt.& ibi Bald.num.2.& Clar.in §.feudum.q.88.pro qua materia,uide Foſſan.deciſ.140.

¶ Alternatiua, aut, ponitur inter ſimilia,& æqualia. l.1.vbi Soci.in primo not.de rebus dub.Bald. in lege,conuenticulam.colum.tertia. C.de epiſc.& cler. Aret.in l.ſi quis ita.§.Griſogonus.colum.fi. de uerborum obligationib.Bald.in c.in noſtra. poſt prin. verſic.nota quod plus. de teſti. & in cap.ſedes.numero 2.de reſcript.Rom.conſ.42.viſis.ſub numero quinto.verſic.quia prohibet.Iaſ.in l.4.§.Cato.poſt princ.de uerborum oblig.& licet aliquando ponatur inter diuerſa,l.ſi non ſortem.§.ſi decem. de condi.indeb. tamen reſpectu finis nõ eſt inter diuerſa. Bald. in lege,filia, in prima opp. C.de collationib. De effectu alternatiuæ, vide Franc.Nicon.in repetitio.c.quoniam contra.de proba.parte prima. nu. 289.& ſucceſſiue.

Alternatiua poſita inter perſonas honoratas ſignificat ordinem. lege,cum pater.§.penultimo.de legatis ſecundo.lege,hæredes mei.§.fin.ad Trebel.Rui. conſilio 162.numero 8.& 163.numero 9. libro primo.poſt Rom.conſilio 35.numero primo.l.Gallus. §.primo.ubi omnes.de liber.& poſthum. vt ſi dicat teſtator,relinquo.T.vel M.intelligitur relictum.M. poſt T.l.ſi fundum ſub conditione. §.his uerbis. de legatis primo.& dicto §.fi.& ſi teſtator equos duos relinquat. T. uel M. T. tanquam prior nominatus habebit electionem. Brun. de reb.dub. char.vndecima,columna ſecunda. uerſic. & ſi teſtator. Ceph. conſi.656. num.33. faciunt dicta,inſ.verſ. teſtator præſumitur maiorem.

Alternatiua pars una alteram dubiam declarat. de rebus dub.l.1.quam ad hoc citat Rom.231. numero 2.Soci.conſilio 13.numero 9.& conſilio 21.nu.16. lib.3. Iaſ.in l.ſi is qui pro emptore. numero 49. de uſucap.in l.quominus. numero 98. de flumin. in l. generaliter. numero 3. C. de inſtitutio.& ſubſtitutionib.Dec.conſilio 95.poſt princ.261.columna 3. uerſic.& in iſto ſecundo caſu,Rui.conſilio 15. conſideratis.num.7.71.in fin.109.numero 3. lib.1. 7. numero 11. 103.numero 9. lib.2. 23.num.9. 155. num.8.lib.3.132.numero 15.133.numero 6.lib.4. Ripa in c.inter cęteras. numero 35.de reſcriptis. & reſp.26.numero 20.lib.2.Soci.iun.conſ.112. num. 15.uolum.1.97.nu.59.164.nu.28.lib.2.Gomeſ. ſuper c.ſtatutum.nu.43.de reſcr. in 6.

¶ Amator amaſiam prægnantem reddit,& poſtea dedit ei poculum,ut faceret abortum, at ex eo poculo mater prægnans mortua eſt, quæritur an amator teneatur pœna mortis prægnantis, cum præter eius intentionem mortua ſit,& text. in l.ſi quis aliquid. §. abortionis. de pœn. tenet quod ſic, licet ei nõ dederit poculum cauſa mortis ipſius, quia in maleficijs inſpicitur euentus, non animus. capitulo finali,de homic.in ſexto. Hyppol. conſilio ſeptimo, numero 9. uolumine primo. pro alia ratione,vide infra uerſ. dans operam rei illicitæ.& verſ. rumor etiam uanus. pro qua materia, & qua pœna teneatur dans talia pocula,uide Foſſan.deciſ.Pedemon.12.nu.10.& 11.

¶ Ambiguis media uia eſt ſequenda, l.Titius.ubi Alexan.ad Trebel. præſertim ubi ſunt opiniones Doc. contrariæ. Deci.in l.precibus. nume.19. uerſic. ſed iſta. poſt Anchar.Seuer.& Soci.ibi relatos. Bal.nouel.de priuil.dot.par.10.col.13.uerſ.16.& vlt. fallit.per tex.in l.adeo. §.cum quis ex aliena. de acq. rer.dom.Anch.conſi.210.Bar.in l.ſi duo. uti poſſid. ff.& in l.1.in fin. C.eod.Alber.in c.licet cauſam,de probat.in fi. & ibid. Deci. col.18. Socin. in l.ſi quis cum totũ.in fi.prin.de excep.rei iud.Fel.in c.1.col. penul.de conſtit.Boer.deciſ.42.col.fi.Tiraq.late de primogen. q.17. op.4. nu.9. & 10. præſertim cum quis iudicat ex ęquitate.Burſ.conſ.5.nu.39. uer.cõcludit tamen.pro quo facit.l.ſemper in obſcuris. de reg.iur. Et hoc quando dubium eſt in iure: ſecus ſi in facto, ut quia utraque pars probaret intẽtionem ſuam, nam tunc in dubio eſſet iudicãdum pro reo. Alb.in l.Titiæ textores. de lega.1. ſequitur Bened. de Plum.& alij relati a Boer.ubi ſupra ad fi.Item ni ſi eſſet ambiguitas in actione,quia eo caſu interpretatio fit in fauorẽ actoris.l.ſi quis intẽtione.de iud. late Dec.in d.l.ſemp in obſcuris. nu.10.de hoc Foſſan.late deciſ.89. ubi habes multa bona in materia.

¶ Amiſſionem rei probare debet per manifeſtas probationes ille penes quẽ probatur ipsã rẽ fuiſſe, ex doctr.gl.mag.& Bar.ad eã in fi.ĩ l.4.§.prętor ait.de eden.cũ qua trãſeunt Ang.Sal.Fulg.& Pul.ibi. quã doct.ponit ẽt alibi Bar.in l.ſi creditor.poſt gl.Cyn. & alios.C.de pig.actio.ſequũtur Abb.in c.2.de depoſ.Saly.in d.l.ſi creditor.& in l.fi.in 4.op.C. de fi. inſtr.Aret.cõſ.120.& eſt gl.ĩ l.cũ ita. §. ſpecies. ubi Bal.& Imo.de leg.2.nam in his,quę nõ mutãtur ex ſolo curſu tẽporis,ex præterito præſumitur in præſens, & ſic dũ probatur habuiſſe præſumitur habere,ideo amiſſionẽ probare tenetur,ut ſup.l.ſiue poſſidetis.ubi Bar.& Bal. C. de prob.Bar.in l.quidã in ſuo.de cõdit.inſti.Bal.in l.nõ ignorabit. & ibi Saly. C.ad exhib.An.& Abb.in c.cũ ad ſedẽ,de reſt.ſpol. glo. in l.ſi minorem.C.de in integ.reſt.Quod dictũ habere locũ ĩ immobilib.nõ in mobilib.dicit Spec. poſt Vber.de Bob.in tit.de actio.& pet.§.2.nu.30. uerſ.quid ſi ago. cuius doctr. procedere quãdo agitur rei uẽdicatione cõtra non obligatũ:ſecus quãdo agitur actione perſonali cõtra obligatum habẽtem cauſã a me,dicit Iaſ.ad l.4.§.prætor ait. de edẽ.nu. 12.ubi hoc caſu probat doctr.Bar.per l.ſi creditor. & uide Gratum conſi.23. nu.5.22.& 23.lib.1.

¶ Animalia ſua, quæ facilius pereũt,quis authoritate propria recuperare põt è manib.eius qui ui ea arripuit, quamuis ĩ alijs reb.quæ nõ ſic de facili pereũt hoc nõ ita permitteretur.ita Bar.ĩ l.ſi alius. §.belliſſime.p gl.ibi.ff.qđ ui aut clã.quẽ ſequitur ibi Ang. & Iaſ.ĩ l.miles. §. qui iudicati.de re iud.& ĩ cõſ.20. nu.3.uol.3.Dec.ĩ l.qui iuriſdictioni.nu.12.de iuriſ. om.iud.ĩ l.nõ eſt ſingulis.de reg.iur.Rip.in l.naturaliter.§.nihil cõe.n.75.đ acq.poſ.& ĩ trac.đ peſte, tit.de rem.præſer. nu.289. Cęp.de ſeru.urb.tit. de ſeru.tig. iniun. q.7.& conſ.59.omiſſa.col.pen.Menoc.de recup.poſ.rem.1.nu.282.& reme.9.n.191. ubi plures citat,vi.ad hoc inf.uerſ.cauſa etiã fatua.

¶ Animi cogitatio eſt ſicut poſthumus in vtero, qui ſi non naſcitur nihil eſt, ſi autem ſit conceptus, ſed non natus, imperfectus eſt. l. ſi. C. de poſth. hæred. inſt. & ibi Bal. quem refert Iaſ. in l. 1. nu. 9. de cōdi. cau. da. in l. ſi ita legatum. §. illi ſi uolet. num. 2. de leg. 1. in l. 1. §. hæc quæ de ſeruis. nu. 5. de acq. poſ. l. quod quis. de cond. ind. & conſ. vlt. nu. 18. uol. 2. conſ. 22. nu. 9. uol. 3. Tiraq. in l. ſi unquam. uerſ. libertis nu. 22. C. de reuoc. donat. Rol. conſ. 43. negari non poteſt. num. 22. uolum. 4. vide infra uerſ. propoſitum in mente retentum. & uerſic. delicti attentatio.

¶ Animo conſiſtentia iuramento proprio probãtur. glo. inſti. de actio. §. ſed iſtæ. & in l. ſi cui. §. ijſdem. de accuſat. glo. in c. ſignificaſti. de homic. c. ſi uero. de ſent. excom. c. nulli. & c. ut circa. de elect. in vj. glo. in l. 1. in uer. non occidendi animo. C. de ſicar. Rom. conſ. 398. ut clarior. num. 5. ubi Mandoſ. iun. ſuper ver. probari, copioſe ſuper hoc cumulando diſcurrit. & uide Alex. conſ. 19. viſo proceſſu. ſub nu. 2. circa medium. verſ. accedit, quia. de hac propoſitione late dico infra uerſ. dependentibus ab animo. uide ibi.

¶ Animus & dolus probatur ex his, quæ quis dixit extra iudicium, & in abſentia partis. Glo. in l. Fulcinius. §. quid ſit latitare. in uer. animus. ex quibus cauſ. in poſ. eat. & ibi ad hoc illam ponderat Barto. idem uult glo. in l. apud Celſum. in prin. in gloſ. 2. de doli excep. Gig. conſ. 27. quod eſt Ruini, nu. 4. vide infra uerſic. animus & intentio.

Animus & intẽtio alicuius alijs incognita, probari debet per proprium iuramẽtum, non autem per probationes ordinarias. lege prima, cum gloſ. ultima, uerſic. finem. ibi, & etiam iuramentum. C. de ſiccar. gloſ. mag. ante medium. in uerſic. dicit. in §. ſed iſtę quidem. uerſic. nanque ſi ciui. Inſtit. de actio. gloſ. mag. circa medium. in lege ultima. C. de anna. exceptio. capitulo, ſignificaſti. il primo. cum gloſ. in uerſic. ſi eſt ita. de homic. declarat Barto. in l. inter omnes. §. recte. verſic. quæro circa uoluntatem. ff. de furt. Lap. allegat. 47. factum ita. columna ultima. Deci. conſilio 256. numero nono. & conſilio 452. uerſus finem. uerſic. & ſi ignorantia. Rui. conſilio primo. numero quarto, uolumine quinto. Alexand. conſilio 133. columna ſecunda, uerſic. facit ad hoc. uolumine primo. Card. conſilio 37. columna ſecunda. Corn. conſilio primo, columna penultima, lib. primo. Iaſ. in l. penultima, in principio, in ult. not. de iuriſd. omnium iudicum. Dic tamen hoc uerum, niſi quis haberet præſumptionem contra ſe, quo caſu non ſtari eius iuramento dixit Barto. in dicto §. recte. Ioan. And. in capitulo ſecundo. de conſtitut. Alexand. in lege prima. §. per procuratorem. de acquiren. poſſeſ. vide infra in uerſic. ignorantiæ probatio.

Animus & intentio in actionibus humanis attenditur ad delicti peccatique cognitionem, iuxta illud, quicquid agunt homines intentio iudicat omnes. l. qui iniuriæ. de fur. l. quod reipublicæ. de iniur. l. prima. C. de ſicarijs. leg. prima. §. Diuus. ff. eodem, cap. ſignificaſti. il ſecundo. de homic. affectio enim operi nomen imponit. l. ſi non conuitij. C. de iniur. Hyppol. conſilio 25. numero quarto. 26. nu. 8. 35. numero 11. 40. numero 19. 53. numero 18. 77. numero 2. 91. numero 7. 96. numero 1. 103. numero 3. 124. numero 11. vt puta, archibuſium & alia arma portare eſt de ſe malum, ut infra uerſic. arma portare. non tamen eſt malum ſi ad uitæ ſuæ ſaluationem hoc faciat. Militare non eſt delictum, ſed militare propter prædam, & non contentari ſuis ſtipendijs peccatum eſt. 23. quæſt. prima. cap. militare. Rempublicam regere bonum eſt, ſed ideo eam regere, ut diuitias augeas damnabile eſt. dicto capitulo militare. quod ſumptum eſt ex B. Augu. ſerm. decimonono, in libro de ver. Domini. intellige tamen de iniuſta diuitiarum auctione. ut dicit ibi gl. in uer. augeas; ſecus de iuſta. ut 30. diſtinct. capitulo. hæc autem. ibi, & diuites cum iuſtitia. & ſic de ſimilibus, ut in lege quarta, in ſi. princ. de cond. ob turpem cauſam. Imo in l. affectionis. de donat. Ferrat. caut. ſexta, copioſe Didac. ad reg. peccatum. in 6. §. 2. parte 2. Ceph. conſilio 462. nu. 2. & vide ſup. uerſ. actus indifferens.

Animus occidendi uel non occidendi ex armorum genere, ſeu inſtrumenti qualitate colligitur, nam percutiens calce, claue, uirga, capulo, baculo, pugna, & ſimilibus inſtrumentis minime ad mortem accommodatis, animum occidendi non habuiſſe preſumitur. lege prima. §. Diuus. ff. de ſicari. l. eum qui. C. eodem. capitulo, ſignificaſti. il ſecondo. de homici. Barto. in lege Diuus. de ſicarijs. Bald. in lege ſecunda, C. de emend. ſeruo. Aret. conſilio octauo. & 146. Alexand. conſilio 140. numero tertio. uolumine ſecundo. Soci. conſilio 149. Grammat. uoto uigeſimotertio. Ang. de malef. in uerſic. ſcienter. numero decimooctauo. Hyppol. ſingul. 176. conſilio quarto, numero trigeſimo, libro primo. vbi ponit in ſpecie de eo qui acceſſit ad aliquem animo eum baſtonandi, ſi occidat, quod non teneatur de occiſo. ex rationibus adductis per Caſtr. conſ. 192. in cauſa carceratorum. idem Hyppol. alibi conſilio ſeptimo, numero ſecundo. 39. & 41. uſque ad numero 46. & ſingul. 287. Grammat. conſilio ſecundo. per totum. Deci. conſilio 256. ſub num. ſeptimo, uerſic. & primo. Iaſ. in l. 1. §. hæc autem uerba. quod quiſq. iur. Crau. cõſilio quadrageſimoſexto. columna ſecunda. Royas de hæret. parte prima, numero 135. & ſucceſſiue. ubi id diſcutit, & plura cumulat, quomodo autem talis animus probetur. uide ſupra uerſic. animus & intentio. Et quæ in hoc ueniant conſideranda, uide infra uerſic. dans operam rei illicitæ. & ad propoſ. uide infra uerſic. percutiens aliquem.

¶ Anni trig nta ſufficiunt ad excludendum aliquem a quocunque iure, qualicunque actiõne, uel præſcriptione. leg. ſicut, in principio. C. de præſcr. triginta annorum. l. unica. C. de anna. except. lege ſecunda, C. de conſtit. pecu. quod & in feudis procedit. c. primo, §. ſi quis triginta. in tit. ſi de feu. ſit cont. inter domi. & agnatum, ſic etiam officium iudicis dicto tempore excludi dicit Anto. de Butr. conſilio 26. in principio. dicta l. ſicut. & ibi Barto. per illum textum. in uerſic. perſecutione. & in not. q. tradit Bald. conſilio 315. libro ſecundo. & in repręſalijs, quod ius pro eis competens tollatur dicto tempore, dicit Ang. conſi. 197. Deci. conſilio 266. num. 2.

Quid autem ſit in fideicommiſſo. vide infra verſic. fideicommiſſum non præſcribitur. & verſic. negotia aliena gerens.

¶ Annua præſtatio non includit præſumptionem ſolemnitatis contra mulierem, vel ruſticum, niſi ſpatium triginta annorum interuenerit. Specul. in titulo, dę reſtitu. ſpoliat. §. nunc dicamus. in fine, per 3. colum. Cyn. in l. ſi certis annis. C. de pactis. Guid. Pap. quæſt. 407. Bald. in l. ſolẽt. §. fin. in fine, de offic. proconſ. idem Specul. in titulo, de cau. poſſeſ. & propriet. columna antepenultima. Rom. in l. qui in aliena. columna ſecunda. de acquirenda hæreditate. Barb. conſilio 8. numero 25. libro 2. Anto. de Butr. in cap. peruenit. columna 20. & ſequent. ubi diſtinguit. de cenſi. Alexand. conſilio 50. columna finali, volumine quinto. Et hoc in muliere indubitatum dicunt Doct. in ruſtico contradicunt. Bar. in l. cum de in rem verſo. columna tertia. de vſur. Bal. in dicta l. ſi certis annis. columna penultima. Alexand. conſilio 122. columna prima, uolumine quarto. Caſtren. conſilio 51. columna finali, uolum. ſecundo. Iaſ. in dicta l. ſi certis annis. columna penultima, & in §. præiudiciales. columna 32. Inſtit. de action. in vlt. opi. per eum relata. præſertim in ruſtico ſagace. Apoſtil. ad Specu. in tit. de cau. poſſeſ. & propriet. §. 1.

¶ Annua præſtatio onus reale denotans propriæ naturæ feudi repugnat, Bald. in l. liberti, libertæque. C. de oper. libert. & in l. 1. q. 44. de rer. diuiſ. Spec. de loca. §. nunc uero. in ſi. Alexand. conſilio 136. nu. 4. uolum. 1. & conſ. 5. uolum. 2. Deci. conſ. 138. num. 7. Paris de Put. de feu. int. in proęm. nume. 4. c. 7. num. 3. & 4. Natta conſ. 683. num. 4. & 5. Bero. conſ. 115. num. 10. uol. 1. Alex. de Neuo conſi. 27. in prin. Riminal. conſ. 212. nu. 3. & 4. Menoc. conſ. 55. Rimi. iun. conſ. 38. in princ. Hinc eſt quod quis priuatur feudo ob talem annuam præſtationem nõ ſolutam, eo magis ſi eſſet maximi precij, cum proprie nõ dicatur feudum. Bal. cõſ. feud. 55. nu. 8. uol. 2. maxime ſi adſit pactum. Rimi. iun. cõſ. 38. nu. 13. & 14. multa ad hanc propoſitionem cõgerit Burſ. conſ. 127. nu. 18. & ſucceſſiue.

¶ Annulus ſignatorius quo quis in ſigillando utitur, appoſitus de uoluntate domini, eius cõſenſum probat, ac ſi ſigillum apponeretur. Innoc. in cap. 2. colum. 2. uerſic. Item nota quod ius ciuile. de fide inſtrumen. & ibi Hoſt. colum. tertia, uerſic. ſed nec eſt uis. & ibi Bald. num. 16. & Abb. colum. penultima, uerſic. Et quod dictum eſt. Fely. colum. ſi. verſic. dicunt etiam prædicti. & Dec. ſub num. 26. uerſic. & ſigillum pro annulo. & ante eos Specul. de prob. §. ſi. num. 17. uerſ. illud etiam. Imo. in l. ad teſtium. §. ſignum. de teſtam. & ibi Aret. in primo not. & Fab. in §. poſſunt. in princ. Inſtitu. de teſtam. Gabr. concluſ. lib. 1. de præſump. concluſ. 4. num. 23. applica dict. inf. uerſic. ſcriptura priuata. & uerſ. contractus appoſitione ſigilli.

¶ Antiquis, ad faciẽdum plenam probationem, etiam ad probãdum dominium, coniungendę ſunt plures ſpecies probationum imperfectæ. ita Aret. cõſi. 42. num. 3. Bero. conſi. 43. nu. 53. & ſub num. 54. uerſi. idem fuit productum. & nu. 60. & 62. lib. 3. Crau. conſ. 434. num. 14. Menoc. conſ. 402. num. 60. dixi copioſe in qq. meis. q. 42. in plur. locis. & præſertim nu. 13. & ſucceſſiue. & uide inf. uerſ. factis antiquis. materiã iſtã probãdi antiqua, & qui & quales teſtes admittantur, habetis apud Crau. in ſuo trac. de antiq. temp. & uide Iaſ. ad rubr. de iureiur. num. 10. ubi perſtringit materiam teſtium in ſimil. deponentium de auditu, & de credulitate.

¶ Antiquitas temporis inducit præſumptionẽ, quòd omnia ad actum requiſita in eo interuenerint, l. ſi filius. C. de petitio. hæred. Doct. in cap. ſicut. de re iud. præſertim Fely. ibi. numero 42. Dec. conſ. 221. numero ſexto. 375. numero tertio. & 442. numero 22. Gozad. conſilio 11. numero 11. ubi multa adducit ad præſumendam ſolemnitatem ex tempo-
* ris antiquitate, & hanc communem ſententiam dicit Alex. in l. ſciendum. uerſic. Item fallit. de uerborum oblig. & Ang. ibi. ubi loquitur de ſolemnitate conſenſus propinquorum requiſita a ſtatuto in contractibus mulierum. idem Alex. conſilio 79. uolum. primo. vbi loquitur in conceſſione facta ab Eccleſia. & conſilio 45. uolum. tertio. Gozad. alibi cõſ. 73. num. 19. & 20. ubi etiam communem dicit. loquens de præſumpto conſenſu capituli in alienatione rerum Eccleſiæ. allegat Bart. Alex. Iaſ. Fely. & alios, ut per eum. quem citat Ceph. cõſilio 628. numero quarto. ubi, & per totum conſil. tractat de vi præſumptæ ſolemnitatis ex temporis antiquitate. & uide infra verſi. tempus antiquum habet uim. & uerſic. factum præſumitur iuridice.

¶ Antiquitati cum aliquid obſtat, non ſufficit qualisqualis probatio. Menoc. cõſilio 21. num. 33. lib. 1. ut puta, ut nõ procedat cõtra iuſtum poſſeſſorem, nam probatio præſumptiua, & coniecturalis, prout eſt ea, quæ fit ex antiquitate, non admittitur cõtra uerum, & iuſtum poſſeſſorem. Soci. ſen. cõſil. 194. colum. ſi. uol. 2. & ita tenent Innoc. Abb. & Doct. communiter in c. cum cauſam. de proba. & ibi Dec. colum. 2. uerſ. in gloſ. prima. Hoc dictum ex duplici capite impugnat Crau. de antiq. temp. par. 1. ſectio. viſo de fama. in antiq. uerſ. planè aduertẽdum eſt. ibique multa de hoc ſcribit, cõiter habetur. uideas p te. & vi. inf. uer. factis antiquis probationes.

¶ Antiquũ dicitur cẽtum ann. ſpatiũ, quod eſt tẽpus lõgęuæ uitæ hominis. l. ſi. C. de ſacroſ. eccl. l. an inutilis. de vſufruc. leg. Innoc. in c. ueniẽs. de uerb. ſig. Imo. & Abb. in c. ueniens. il 1. de teſti. Imo. in l. 2. §. idem Labeo. de aqua pluuia arc. Alex. l. cum aliquis. C. de iu. delib. Crau. de antiq. temp. p. 1. ĩ prin. nu. 4. ubi dicit hãc opinionem communem ad hoc, ut dicatur antiquum. Nat. cõſil. 378. nõ uidetur. nu. 5. Iaſ. cõſi. 81. nu. 10. & cõſi. 114. nu. 20. uol. 1. cõſi. 148. viſo. nu. 8. vol. 4. vbi dicit cõem. refert Oſaſ. deciſ. 173. dubitãdi. nu. 8. Ceph. cõſi. 98. num. 36. pro quo uide Sylu. cõſi. 57. in cauſa. nu. 11. ubi dicit tempus quadrag. ann. antiquum iudicari poſſe, imo ẽt tempus decennij, & breuius a Doct. antiquum admitti, ut per eum ibi. nu. 12. vide infra uerſic. fama in antiquis. Dixi in additio. ad conſi. Curt. iun. 17. ſub numero tertio, verſic. hominum memoriam. Et ad conſilium 90. ſuper uerſic. centum aunorum. & in quæſtionibus meis legal. quæſtio. 42. ubi antiquitatis, & eius probandæ materiam copioſiſſime tracto. vide ibi.

¶ A pocha priuata adminiculo nullo ſuffulta,nec ſubſcriptionis partium,nec teſtium,nec comparatione literarum,facit aliqualem præſumptionem.ita glo. in §. ſi tamen quiſquam. in Authentic. de inſtrumen.caut.& fi.firmat Bart. in l. admonendi. de iureiuran. columna 2.& 7. cum quo omnes ibi, quia non præſumitur quis apocham feciſſe,niſi eſſet uera. Iacob.de Beluiſ.in §.ſi quis igitur. in dicta Authen.Butr.Imo.& Abb.in capitulo ſecundo.de fide inſtrumen. Iaſ. conſilio 129.numero 12. uolum.1. Rolan.conſilio 26.numero 14. volum.1.Natta cõſilio 632.non poteſt.ſub numero 1.Crau.de antiq. temp. parte 1.ſectio.quæritur. nu.50.immo talem apocham in antiquis ſemiplenam probationem facere,dicit Iaſ.in l.cum aliquis.C.de iure deliberan. nu.6.quem refert,& ſequitur Marſil.ſing.505. antiqua.nu.2.& pro materia, vi.Iaſ.d.conſ.& Thob. Non.conſ. 78. Dominus Iulius. Quid autem ſit in libris rationum,dixi copioſe ad Cur.iun.conſ.118. ſuper ver.in libro rationum. & conſilio 162. ſuper eod.verſ.& uide Ceph.hoc iuribus, & rationib.firmans,conſilio 454. numero 50. cum ſequentibus. & uide infra verſic. liber rationum. & verſic. ſcriptura priuata.

¶ Apoſtilla atramento diuerſo adſcripta inſtrumento in ſubſtantialibus falſitatis ſuſpicionem inducit, ex ſententia Abb. conſilio 10. columna 2. libro 1. & conſilio 34.columna 2.lib.2.Ruin.conſilio 215.numero 16.uolumine 1.Curt.iun.conſilio 52.in fine. Soc.iun.conſilio 41.nu.16.uolum.1. quam ſententiam impugnat Crau. conſ.88.nu.7. ubi dicit hanc eſſe leuem ſuſpicionem,& idem dixit Soci.ſen.cõſ. 94.columna penult.uerſic.circa tertium. uolum.1. Pariſ.conſilio 28. num.58. uolum.2. quod dictum intellige,niſi notarius in fine ſe ſubſcribat,nam hæc ſubſcriptio arguit apoſtillam, & atramentum eſſe manu eiuſdem notarij,ut dicit Deci. in l.1.numero 34.de offic.eius cui man.eſt iuriſd. & in conſi.447. numero 8.in fine,& 10.rationem aſſignat,quia induſtria tabellionis non eligitur in ſcribendo, ſed vt ipſe dat fidem geſtis, quam ſatis præſtat ſe ſubſcribendo,ut per ipſum.

Apoſtilla non habens requiſita fidem facere non debet. Ioan. Andr. ad Specul. de inſtrumen. edit. §. oſtenſo. Bald. in l. ea quæ. C. commin. uel epiſt. Alexand. in l. ſi unus. C.de teſtamen. ubi Paul. de Caſt. dicit ita obtentum eſſe in queſtione de facto. idem Paul. in l.noſtram. C. de teſtamen. & conſilio 36. Dubium facit.Barto.in l.Imperator. de ſtatu hominum. Ad hoc enim ut apoſtilla fidem faciat, requiritur quod notarius atteſtetur eam eſſe ſua manu factam. Menoch. de arbitr. iud. libro ſecundo, cent.2. caſu. 187. numero 42. nam imbreuiatura ſcripta manu alterius, ſed ſubſcripta manu notarij de ea rogati facit plenam fidem. Anch.conſ. 242.colum.1.

¶ Apothecam non gaudere beneficio. l.plerique, de in ius uocan. cum in ea poſſit quis perſonaliter capi, dicunt Caſt.Alexand.& Iaſ. in dicta l.plerique. idem Caſtren.conſilio 211. parte prima,& conſilio 92. in ea.Barto. in l.1.de liber. agnoſcen. & in l.4. §. prætor ait. de damn. infect. ubi dicit quod citatio facta in apotheca non dicitur facta domi. Marian.in tract.citat.queſt.ſecunda, in ſeptima ſpecie cit.ad dom.propoſitionem tenent Caſtr.in l.cætera. §. hoc Senatuſconſulto. de legatis primo, licet contrarium colligi uideatur ex eiuſdem conſi.454. libro 1. Et hoc uerum,ſi apotheca non eſſet coniuncta domui ſuæ habitationis, uel in ea quis non habitaret, iuxta dicta infra uerſ. habitare in ciuitate dicitur. aliàs ſecus. ut infra.verſ.Nauta capi non poteſt. verſ. factum in oſtio.

¶ Appellans ad hoc, ut diligens fuiſſe videatur in cauſa appellationis, ad effectum, ut ſibi tempus non currat,non ſufficit quod ſemel interpellet iudicem, ut cauſam expediat, ſed debet ſumma ope niti, & interpellare in inſtantia qua petuntur Apoſtoli. l. fin. §.illud. in verſic. ſumma ope. C. de temp. appellat. ubi Salyc. & Bald. in Authent. Item ſi appellatione. C. eodem, ſequitur Alexand. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi prætori. de oper. noui nunciat.& conſilio decimonono. Viſo proceſſu,columna ſecunda. verſic.circa ſecundum dubium. volumine primo, & conſilio 81. ſtantibus his. numero ſecundo & tertio, uolumine quarto, Angel. conſil. 140. quidam Matthæus. vbi dicit, quod ſi ex forma ſtatuti cauſa appellationis debet committi per priores infra tres menſes, quod intelligitur, ſi ſuper hoc fuerint interpellati, & cum importunitate. l.1. de libel.dimiſ.clem.quamuis.de appel.c.ab eo. de appel.i 6.Et niſi interuenerit talis interpellatio, & lapſi fuerint dicti tres menſes,cauſa cenſetur deſerta,tanquam appellans fuerit negligens.ſequitur Alexan.dicto conſilio 19.& idem Ang.alibi in Authen. ſed lis.C.de temp.appel.not.dicit,quòd licet cauſa ad Principem deuoluta intacta remaneat,donec eam Princeps committendam duxerit: debet tamen appellans, ad quem ſpectat, petere ut cauſa committitur, ſecundum gloſ. Bald. & Salyc. in dicta Authent.& ut dicit Anto.de Butr.in cap.ex inſinuatione. columna prima. de appellat,debet apparere quod fuit ſolicitus in introduci uolendo eã, & non potuit, quia non habuit aditum ad Principem. Et dicit Bald. conſilio 453. ſuper facto. uolumine quarto. quod debet inſtanter adeſſe, nec ſufficit ſecundò comparere, ſed iterum, & iterum. l.non enim. ex qui.cau.maio.& forte ter. l.ſi conuenerit. de pignora.actio. l. qui Romæ.§. cohæredes. de verborum obligationib. Anto. de Butr. in c. ex ratione. uerſic. ex his etiam. & in c. fin. in 3. quæſt.de appel.

Appellans debet iudicem interpellare nedum ſemel, ſed bis,& pluries. ut ſupra uerſi. appellans ad hoc, & tenet Imo. in l. Titia Sæio. §. vſuras. de legatis ſecundo, ubi dicit tutius eſſe quod fiat ſæpius requiſitio. per cap. prim. de ſuppl. negligent. prælat. ubi eſt ſingularis caſus, quod quando aliquis inferior uult conſtituere ſuperiorem in mora, requiruntur tres interpellationes. & hoc etiam tenuit Anton. in capitulo, plerunque. de reſcriptis, in fine, & in capitulo dilecto. columna ſecunda, de appellationib.gloſ. in clement. 2. §. ſi uero. in uerſic. recuſauerint. de ſepult.in clement. 1.de decim.ubi Card.& Fely.in c.ex literis.col.5.de cõſtit. Niſi in prima interpellatione iudex interpellatus recuſaret, tunc enim vna ſola ſufficit, aliàs contra,

per

per glo.in d.ver.recuſauerint.& ita dicit Alex.cõſ. 81.ſtantibus verbis.vol.4. per l.ex conſenſu.§.fin. de appel. Et intantum neceſſaria eſt interpellatio, iux.l.1.§. magiſtratibus.de magiſt. conuen.ut etiã facta anteceſſori nõ prodeſſet coram ſucceſſore vt poſſet appellare, ſed oportet coram eo inſtare, & acta producere & reproducere, vt dicitur in l.mortuo.& in l.ſi cum hominem. de fideiuſ. & in l.proponebatur. de iudic. Quid autem facere debeat vt tempus ſibi non currat, dixi copioſe in qq.legal.q. 24.nu.74.& ſucceſſiue.

Appellans friuole ante ſententiam,priuatur etiam facultate appellandi poſt ſententiam a qua aliàs fuiſſet ſibi licitum appellare. Clem. ſi ante.de dolo & cont. ibi, vel ſi iudex pronunciauerit illam falſam, & ab ipſa pronuncia non fuit appellatum. iunc.gl. in ver.manifeſte.& ibi Card.colum.3.& 4.& latius * conſi.32. in 1. dub. vbi teſtatur hanc eſſe communem ſententiam. Rota deciſ.58.ſi appelletur.de appel.in nou.nu.3.verſ.præterea reperio.Dummodo appellet manifeſte friuole,vt dicit ibi Rota.Propoſitionis ea eſt ratio, quia friuole appellans facit iniuriam iudici,quia eius officium impedit, & aduerſario ſuo,quia eius iuſtitiã quantum poteſt perturbat.eſt iſta ratio.S.Thome.2.2.q.69.art.3.in corp. in 2.memb.per tex.in c.omnimodo.2.q.6.Et quòd appellans friuole ante ſententiam, non admittatur etiam ad appellandum a diffinitiua, cõſuluit Abb. conſi.38.tria ſunt.colum.2.in fi.par.1. & hoc de rigore iuris,ſecus de æquitate & ſtylo Rotæ Romanæ,nam in ipſa admittitur talis appellans a diffinitiua,ſi docuerit de bono iure ſuo in meritis negotij principalis,vt late dicit Boniſ. in d.clem. ſi ante.vi. infra verſ. Appellatio manifeſte friuola. ſeu verſ.appellatio licet iuriſdictionem.

Appellans poteſt dicere tempus finiendæ appellationis currere tantum a die appellationis interpoſitæ in ſcriptis,& non ante,licet prius viua voce appellauerit.Ang.in l.ſi quis libellos.C.de appel.& ibi Saly.per illum tex. & Ioan. de Imo.in l.1.§.libelli.de appel.in l.cum procurator. §.ſi dominus. poſt Ange.ibid.de ope.no.nunc. & in c.dilecto.de appella. Paul.de Caſt.& Roma.in d.§.ſi dominus.Anto.de Butr.& alij in d.c.dilecto. & iſta propoſitio eſt verior,& magis communis,vt teſtatur Alex.conſi.82. * viſo proceſſu. iux.fi.verſ.concludas veriorem. vol. 1.vbi dicit ſe ita ſolitum tenere legendo & conſulendo, ſaltem quando in appellatione in ſcriptis interpoſita appellans non repetit diem primæ appellationis,ut not.Ioan.And.in c.bonę.de appell.Bal. in l.generaliter.C.de reb.cred.& in c.ſi.quo tempore mil.Abb.& alij.in c.ſua nobis.de.appel.ad fin.& in d.c.dilecto.col.fin.verſ.ſecundo caſu.late proſequitur Deci.in c.bonæ memoriæ.de appel.ratione huius propoſ.poſui in qq.legal.q.24.nu.29. & ſucceſſiue,vbi copioſe tracto hanc materiam.

Appellans tenetur acta omnia facta coram iudice a quo exhibere & reproducere coram iudice ad quẽ, ſi vult ſententiam in ſuum fauorem reportare, aliàs ſententia lata ſine actis tam ad ſui quàm aduerſari inſtantiam factis erit ipſo iure nulla,tanquam ſine libello & proceſſu lata.c.cupientes.de elec.in 6. ibi,cum omnibus actis iuribus, & munimentis ſuis, & proceſſum ſuum contingentibus. Vanti.de null. tit.a quo & quib.mo.nul.prob.poſ.num.21.& tit. quot & quib.mo. nul. prob.poſ.nu.127. Rebuf.in comment.to.1.trac.de reuoc.art.1.nu.81. Carau. ritu 96. vbi dicit quod originalia penes primum iudicem remanere debent.de quo vi.Borgn. deciſ.tiuiz.11.nu.13.cum ſeq.

¶ Appellanti qui fuit diligens in ſeruando ſibi incumbentia non currunt fatalia, ſi non potuit habere copiam iudicis. c. ex inſinuatione.& ibi Doct. de appel. nam fatalia non currunt niſi a die qua potuit haberi copia iudicis appellationis.Lanfr.de arbitr. p.1. col. 5.vbi refert ita conſuluiſſe Chriſt.Caſtel. ponendo caſum in iudice appellationis,qui à prioribus eligi debet ex forma ſtatuti, nam donec non ſit electus,non currunt fatalia. per glo. ſing.in l. ſi cum dies.in prin.verſ. compromiſerunt. de arbitr. & eſt caſus in l.ſi in diem.de con.& demonſ.vi.inf. verſ.impedito ex facto appellati.

¶ Appellare à mandato de exequendo non licet. Ale. conſ.95.viſis.nu.3. & 4.vol.2.Fely.in c.quo ad cõſultationem.nu.13.de re iu. Ab executore vero ita demũ appellare licet, ſi in executione modum excedat, & ſi in appellatione grauaminis cauſa exprimatur.Fely.vbi ſup.num. 18.& 19.Dec.in c.ad noſtram. in fi. de appel. materiã hanc proſequuntur Gui.Pap.deciſ.436.deciſ.574.nu.3.Rom.in l.ſtipulationũ aliæ.la 2.de verb.obl.in prin.nu.12. & 13. & in conſ.41.in præſenti. Ioan. de Anan.conſi.26. in cauſa nobilium.in prin.Corn.conſ.71. num. 20. 184.in fi.& 221.in hac.lib.4.Barb.conſi.7.viſis dubijs.in prin.lib.3. Rui. conſi.78.in quæſtione.col. 1.conſi.80.quamuis variæ.num.1.volum.5.Bertr. conſi.4.parum refert.num.15.vol.2.in antiq.Fely. in rubr.de re iud.col.antep.verſ.ſufficit enim. Dec. in c.nouit.not.vlti.de appell.Alex. alibi conſ.113. colum. fina. lib.5. Maran.de ord.iud.par.6.princ. ſub rubr.de appel.num.249.vbi omnes tenent hoc caſu non licere appellare. Niſi ſententia emanaret ſuper eo de quo principaliter agitur,quia tunc etiã ab executione licere appellare dicunt Doct.in rub. extra, de iudi. & quando appellaretur intra tempora appellationis.Doct.in l.ab executore.de appell. Et quando non præceſſit alia ſententia, ad cuius executionem illa veniat. Alex.conſ.97.viſo.col.3. vol.6.Et quando (ut dixi) continet exceſſum.gloſ. in d.l.ab executore. exceſſus autem conſideratur ijs omnibus modis quibus dicitur plus. Grat.conſi. 109.par. 2.& vi. Gabr.concl.lib.2.Rubr.de appel. concl.4.vbi de materia.

¶ Appellari licet non poſſit in cauſa momentaneæ poſſeſſionis, poterit tamen ſententia in cauſa huiuſmodi lata per viam nullitatis impugnari,ita Bal. in l.vn.colum.2.C.ne in vna ead.cau.& in l.vn.colum.3.in prin.C.ſi de momen.poſ. cum alijs de quibus per Alex.conſi.20.conſideratis.colum.3. verſ. quantum autem ad dubium. vol.3.Areti. Inſtit.de actio.§.item Seruiana.colum.6.nume.18.cir.med. Corn.conſ.190.Lit.C.&.F.vol.1.de veritate vi.inf. verſ.Appellatio non admittitur in cauſa. Quid autem ſit de iure canonico, & quid de iure ciuili,dixi copioſe diſtinguendo.q.24.nu.116.& ſucceſſiue,& ibi.nu.121.vbi cõcludo ex pract.quod licet in poſſeſſorijs

ſeſſorijs non ſit permiſſa appellatio, poteſt tamen de nullitate agi.

Appellari non poteſt à ſententia Principis, 2.quæſt.6. §.anteriorum.9.q.3.c.cuncta per mundũ. & c.per principalem.Card.in cle.1.de ſequeſt.poſ.& fruct. q.10.l.2. quis & a quo. Niſi Princeps ſententiam ipſam ad alterius relationem ferret, quia tũc ſecus. ita Roma. conſi. 521. circa propoſitam, quia tunc appellans potius prouocat aduerſus imperitiam relatoris, quam aduerſus ſententiam Principis. Pro qua propoſitione vi. Afflict. in præl ud. ad conſtit. Reg.q.10.num.4.& 5. vbi ponit quid in ſupplicatione,& in ea. q. habes quibus caſibus appellatio & ſupplicatio differunt.Gabrie.concl.lib.2.de appel.concl.1.in hac materia obſerua omnio ſuprad. conſi. Rom. quid autem ſit a ſententia ſenatus, vide infra verſicu. Appellatio non datur a ſententia ſenatus.

¶ Appellatio a ſñia lata ſuper poſſeſſorio nõ retardat executionem,ſed executione facta, iudex ad quẽ cognoſcet de iuſtitia vel iniuſtitia cauſæ appellationis.ita Bar.& Ang.in l.2.de appel.recip.Bal.Sal.& alij in l.vn.C.ſi de mom.poſ.Archid. in §.ſunt quorum.2.q.6.Bal.in l.2.C.de epiſc.aud. Abb.in c.cũ ad ſedem.de reſt.ſpol. & in conſi.55. Afflict. deciſ. 269.iudices.& ante deciſ.77.fuit ſatis. in fi. multa cumulat Vrſil. ad d.deciſ. 269. idem Afflict. lib. 2. conſt.Regni.Rubr.de prob. in appel. producen.in conſti.iuriſperitorum.col.mihi. 3.uerſ. xvj.limita. vbi no.dicit,quod a tali ſñia põt appellari, ſed non retardatur executio, & ibi vide mirabilem effectũ qui hinc emanat,quod ſcilicet, per appellationem ſuſpenditur poſſeſſorium,vt ibi. & hanc declarationem ſequitur Prac.Pap.in for. appel.ab interl. col. fina.verſ.& nota.& habetur in c. Piſanis. de reſtit. ſpol.Rota Rom. deciſ.2. de ſent. & re iud.in nou. ponit Milis in Reper. in ver. executio.verſ.executio ſententiæ latæ in poſſeſſorio. & facit alia Rota deciſ. 21. ſi committatur. de appell. in nou. & eſt * communis ſententia,vt teſtatur Pariſ. conſ.108.de bono.colum.3.verſic.rurſus.volum.1. Pro qua materia,vi. Afflict.lib.1.conſtitu.Rubr.15. de defenſ. impon. nume.12. Gabriel.concl.5. titu.de reſtitu. ſpol.concl.5. nume.124. Menoch.de recuper.poſ. rem.15.num.640.cum ſeq.Hier.Gabr. conſ.35.nume.14.cum ſeq.par.1.

Appellatio datur a cõminatione iudicis.c.cũ ceſſante. & ibi Inn.paulo poſt prin. de appel.Bal.in l.2.col. 3.verſicu.ſed aduertatis.C.de epiſc.aud.not.in l.ſi quis prouocatione.C.de appel.Specu.tit.de appel. §.1.poſt prin.in ver.& intellige.vbi ponit formam talis appellationis. nam & in ipſa licitum eſt appellare poſt decem dies, quia talis comminatio etiam habet vim ſententiæ.Pau.de Eleaz.in clem. cauſam. de elect.not.in c.ad aures. de temp.ordin.Inno.in c.2.in gl.in ver.inhibitione.de in integ.reſtit.Specul.de appel.§.in quibus,verſ.37. & ibi Ioan.And. in addi.in verſ.quid ſi Epiſcopus.Caraui.ſuper ritu 259.nume.14.in fi.quod,a comminatione de torquendo ligantur manus iudicis,multos citat,vt per eum ibi.intellige,ſi comminatio nõ fuit iuridice facta. Cardina. conſil. 9. nume. 6. verſicu. ſimiliter ſi iudex.

Appellatio datur a decreto de torquendo. l.ante ſententiam.de appell.recip.c.ſententiam.2.q.6.Blan. in l.fi.in 2.not. verſ.tamen ab ea.num.9.de quæſt. quia tractatur de præiudicio irreparabili,quo caſu ante factum admittitur appellatio. Bald.in l.ſi quis prouocatione. C.de appell. & in l. ſi clericus.C.de epiſc.aud.num.4.vt not.diſtinguit,& rationem aſſignat Ang.in tract.malef.in ver.fama. nume.100. verſi. aduertas tamen. & ita deciſum fuiſſe in curia Delphin.refert Gui.Pap.deci.74.vbi dicit quod de ſtylo curiarum parlamentorum ob appellationem ſuperſedetur ab executione torturæ.& dicit Carraui.ſuper ritu 259.nume.14. in fi.quod ita ſeruatur & practicatur quotidie.& ſuper eo.titu.num.9.dicit,quod vt talis appellatio admittatur, & in tortura ſuperſedeatur,eſt conforme iuri communi, idem ſemper vidiſſe ſeruari in Mag. Cur. Vic. teſtatur Gram.ſuper c.Regni. ſi iuſte quis appellauerit.nu. 4. in fi. vbi dicit ſe practicaſſe ita triginta annis cõtinuis quibus fuit iudex in dic. Vica.refert Clar.lib. 5.ſent.§.fin. q.64. verſ. ſed quid agendum. Quod etiam eſt verum ſecundum canones, ſecundũ quos datur appellatio ab interlocutoria.c.cum dilectus. de appel. ſeu elec.c.ſignificauerunt.de teſti.c.vt debitus.c.cum ſpeciali.& c.cum ceſſante.de appel.Paris de Put.in tract.de ſynd.q.vlt.nu.4. & late Campa.ſuper.d.c.ſi iuſte quis. vide inf. verſic. confeſſio emanata.

Appellatio datur a declaratione pœnæ incurſæ ipſo iure, licet a pœna legis non appelletur. gloſ. in cap. cupientes. §. quod ſi per viginti. in ver. priuatos. verſic.ſi autem iudex.de elect.in 6.Bal. in c.ad noſtram.in fi.de appel.Ana.in c.prohibẽs. de magiſt. colum.1.verſ.nota quod ſuperior.& in c.ſuper his. colum.4.verſ.item adde.de accuſ.Anto. de Butr.in c.paſtoralis.§.verum.colum.1.verſicu. nota bene. de appel.Card.in cle.1.§.ſi quis autem. & ibi Imo. col.fin.in fi.de ſequeſt.poſ.& fruct. Abb.in c.fina. num.18.de iura.calum.in c.peruenit. il 1.nu. 5.de appel.& conſ.100. colum.penult.lib.1.Imo. in ca. extirpandæ.de præben.colum.6. verſic.& pro hoc etiam.& ibi Card.col.fin. verſic.item prima nihil. Roma.conſi.482.ſub num.9.verſicu.licet enim.& ſing.216.a,pœna legis.& ibi adde Felyn. in c.2.colum.2.verſ.demum circa prædicta. de ſponſal.in c. qualiter & quando.col.16.verſic. pro hoc facit.de accuſ.in c.cum non ab homine.colum.penul. verſ. nota quod licet.de iudici.in c.Rodulphus. col.penul.verſ. & appellari poteſt. de reſcrip. & in c.parochianos.col.1.ver.ſecunda concl.de ſent.excom. Iſer.ſuper conſtit.Reg.tit.de arm.& ibi Afflict.nu. 43.& Deci.in c.peruenit.col.1.verſ. dicit dominus Abb.de appel.

Appellatio datur ab arbitri ſententia qui cognouit in locũ iudicis. c.ab arbitris.de off. deleg.in 6. vbi eſt tex.clarus.& ibi gloſ. ſuper ver.appellandum. hoc affirmat.cui accedit.l.fin.§.fin.C.de iudi. & ibi gl. ſuper ver.prouocatũ.in ſolutione contrarij. Alex. in l.1.de lega.2.col. fin. in princ.verſ.ſecundo pro opinione.Imo.in l.publicorum. colum.4. de publ. iud.Anto.de Butr.in cap. Quintauallis. 24. differ. & ibi Imo.nu.36.de iureiuran. Vital.in tract.clauſul.vbi agit de reduc.ad arbi.bo.vi.c.vlt.in fi. dicens ita

ita iuxta hanc ſententiam Pariſius in ſenatu regio fuiſſe pronunciatum.Bap.de S.Blaſ. in tract. de arbitr.q.pen.colum.penult.c. 19.lib.1.Aret.in c.ſuper his. de accuſ.num.47.& ibi Fel. nu.13.& 16.& * eſt magis communis ſententia, vt teſtatur Alexan. conſi.106.viſo themate.ſub num.7.verſ.& iſta opinio.volum.3.huius propoſitionis ea eſt ratio, quia a iudicibus datur appellatio.iux reg.l.& in maioribus.& l.multis.C.de appel.glo. in l.qui reſtituere. de rei vend.Rol.conſi.24.lib.4.vi.infra verſi. arbitri a ſententia.

Appellatio datur etiam in notorijs,quando allegatur cauſa per quam iuſtificatur. Vt,ſi proponeretur, illud ſuper quo eſt lata ſentẽtia, non eſſe notorium, multa enim dicuntur notoria quæ non ſunt.c.conſuluit.de appel.gl.in c.cum ſit Romana. §.ſinautẽ. in ver. mandetur. eo.tit.Dec.in d.c.conſuluit. il 1. num.8.ver.circa iſtum tex.vbi allegat concor.poſt Oldr.conſi.18.& Rom.conſi.324. & ſic licet in notorijs non detur appellatio, vt inf. verſ. appellatio non datur in notorijs, tamen datur a declaratione notorij.Specu.in tit.de recuſat.§.fin.verſ. hoc etiã nota.Abb.conſi. 100. colum.pen.verſ.& ſic etiam. volum.1.Felyn.in c.Rodulphus.colum. pen.verſic. & appellari poteſt.de reſcr.& in c.cum non ab homine.colum.penul.verſi.& nota quod licet.de iud. quos in hanc ſententiam citat Gabriel.concl. lib.6. de reg.iur.concl.3.nu.60. quæ autem ſit iuſta cauſa dandi appellationem in notorijs,ponit Dec.in c. cum ſpeciali.§.porrò.de appel.ſub num.20. verſic. & iuſta cauſa.vi.inf.verſi. appellatio non datur in notoriis.

Appellatio eſt defenſio, quæ non poteſt tolli attenta eius ſubſtantia, quia eſt de iure naturali, ita Rota Rom.deciſ.16.ſub tit. de dolo & cont. in nou.quæ incipit.cum iura clamitent. ſub num.3. verſic.præterea graue eſſet.vbi decidit, quod remedium appellationis non eſt denegãdum diabolo ſi eſſet præſens in iudicio.quam ſequitur Alex.conſ.113.viſo. col.1.vol.5. vbi vocat appellationem remedium fauorabile.Rot.Biſign.in antiq.23.tit.de appel.Appellatum eſt a diffinitiua.nu.3.quæ propoſitio ſeruit pro ratione dictorum inf. verſ. Appellationem admitti ſemper.

Appellatio eſt inuenta ad pronunciatum ſuſpendendum & extinguendum interim ipſa pendente. Saly. in l.j.C.qui bon.ced.poſ.Aret. in §.fi.Inſtit. de actio.Afflic.deciſ.296.quidam debitor.verſ.tamen quia. eſt tex. in l. fina. ad Turpill. intellige tamen quod ſuſpendit pronunciatum quatenus reſpicit futurum, ſed quatenus reſpicit pręſens,extinguit. Bald. in l.tale pactum. §. qui prouocauit. de pact. Afflict.deciſ.188.ſi conuenitur. ſub num.5. verſ.& * pro hoc facit. & eſt communis ſententia cum Bart. in d.l.fi.in fi.l.furti.in prin.& ibi glo.Bar. & Doct. de infam.c.veniens.& ibi Doct.de iureiur.c.ſi a iudice.de appel.in 6.c.ſæpe.ext.eo. Bald.in l.ſi cauſa cognita.C.de tranſac.& in Rub.C.de appel. Alex. conſi.188.viſo.col.4.verſ.& licet.vol.2.Ang.in repet. d.§.qui prouocauit.Areti. in §.ex quibuſdam. Inſtit.de pœna tem.litig.Alexan.alibi conſi.35.volum.4.Principaliter autem eſt inuenta ad corrigendam iudicis iniquitatem.2.q.6.c.omnis oppreſſus. & c.ſequen. c.placuit. c.cum ſit. c.perſonas.de appel.c.cum ad ſedem.de reſti.ſpol. c. cum ſpeciali.§. porrò.de appel.

Appellatio interponenda coram honeſtis perſonis,coram vno honeſto homine interponi poteſt. Specu. in tit.de primo & ſecun.decr.§.iam de effectu. ver. ſed nũquid ſufficeret.Abb.in c.paſtoralis.§.1. in fi. de off.ord.Rom.& Ale.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi prætori.de noui ope.nunc.quia hoc caſu pluralitas reſoluitur in ſingularitatem,quod ſæpe euenire ſolet,vt copioſe tradit Tiraq.de vtroque retract.§.1. gloſ.21.num.16.Oſaſ.deciſ.112.nu.3.Ceph.conſi. 30.num.51.& conſi.158.nu.48.vi.inf.verſ. numerus pluralis.

Appellatio licet deuoluat & ſuſpendat inſpecto futuro euentu.vt per Lap.alle.2.nu.12.& alle.107.ver. ſecunda ratio.Bald.in Rubr.C.de appel. Butr.Imo. & Abb.in ca.venientes.in fi. de iureiuran. & Alex. conſ.37.viſo.col.2.vol.4.Socin.conſ.76. & viſa facti.colum.2.Aret.in l.ſi cauſa cognita. C. de tranſ. hoc tamen non procedit quantum ad litis conteſtationem, nam illa indiſtincte nõ extinguitur nec ſuſpenditur per appellationem.Bald.in l.ita demũ. col.fin.per illum tex.verſic.deinde conclude. C.de procurat.Abb.poſt Butr.in c. exceptionem. col.5. verſi.item ſcias. de except. Bal.in l.per hanc.col.5. C.de temp.appel.Caſtr.conſ.73.quod in cauſa.Cuius dicti eſt not. effectus, nam exceptiones dilatoriæ quæ prohibentur opponi poſt litem conteſtatã,non poſſunt opponi in cauſa appellationis, niſi in caſibus vt per Iaſ.in d.l.ita demum.

Appellatio licet iuriſdictionem ſuſpẽdat & impediat, vt dicit Innoc.in c.ſi quando.de offic.delega. & ibi Abb.in 4.concl.quos.Bal.ſequitur in l.additos.colum.fina.C.de epiſc.aud.& in l.vt vim. quæſt.7.de iuſt.& iu.intantum quod,ut inquit Oldr. conſ.89. Epiſcopus inuocat. poſt appellationem iudex remanet tanquam priuatus, non tñ ſuſpẽdit nec impedit ſi eſt manifeſte friuola. Nam talis appellatio proceſſum non interrumpit, nec obſtat iudicis inhibitio deſuper emanata.Fely. in c.dilectus. il 2.de reſcrip.col.fina.verſicu.non inhibet iudex. Maran. de ordi.iudi.par.6. Rubr.de appel.nu.196.verſ.ſecundam regulam.& ita decidit Rota deci.1.de off. deleg.& deciſ.58.de appel.in nou. Quæ autem incommoda reportet appellans manifeſte friuole. vi. ſupra.verſ.Appellans friuole.

Appellatio non admittitur in cauſa momentaneæ poſſeſſionis,& vbi agitur de mero poſſeſſorio.l.j.& ibi communiter Doct. C.ſi de momen.poſ.& 2.q.6.§. de poſſeſſione.& ibi Archid.Innoc. in c.ſignificantibus.de no.ope. nun. col.2. vbi dicit, quod a ſententia poſſeſſorij non licet appellare, non quia ſit interlocutoria, ſed quia ſuper proprietate principalius & perfectius iudicium expectatur.per d.l.1. idem not.Doct.in l.quiſquis.C.quor.appel.non recip.Specu.titu.de appel.§.in quibus. verſ.ſexto.& ita conſuluit Fulg.conſi.145. quoniam plurimæ.in 2.dub.& hoc caſu appellationem eſſe temerariam dicit Fede.de Sen.conſ.70.in prin. quia in poſſeſſorio agitur de modico præiudicio.vt declarat Bar.in l.2.de appella.recip.& in l.1. C.quor.bon.vide infra verſicu.cauſa dicitur minima.& verſi. Appellatio

tio non prohibetur.& ſupra verſic. Appellare licet non poſſit.

Appellatio, licet quo ad actum interrumpendi iuriſdictionem iudicis a quo, ſufficiat viua voce ſine ſcriptis.vt l.litigatoribus. C. de ap pel. ſi incontinenti ſit, debet tamen appellans porrigere libellum appellatorium infra decem dies. C.eod. Auth.hodie. & Apoſtolos petere,de quibus in c.bonę memorię. de appell.de quo per Bart.in l.cum ptocurator.§.ſi dominus.de ope.no.nun.colum.2.ad fin.verſic.ſed quid ſi dixi. & ibi Imo. & Alex. colum.8.verſ.ſubſequenter.cum concord.vt per eum. Bal.in d.l.litigatoribus,& in l.generaliter.§.2.de reb.cred.Lanfran.in c.quoniam contra.de probat. in ver.appellationes.colum.2.Quod procedit etiam ſi pars ipſa læſa fuit præſens,& non contradixit. Barto. in l.1. verſi.vltimo no. C.de relat.Bald.in l.ne in arbitris. colum.vlt.verſ.vlterius etiam no.C.de arbitr.Fran. in c.intimaſti.de appel.in 6.Nec per partium pacta tale tempus prorogari poteſt ſecundum Bald. in d. Auth.hodie,& in Auth.ei qui.C.de temp. appella. per text.in cle. ſi appellationem.de appel.licet per ſtatutum vel conſuetudinem prorogari poſſit.gloſ. ſing.ſecũdum Bal.C.ſi cont.ius vel vtil.pub.vi. inf. verſ.Appellationem debere fieri.

Appellatio non datur a ſententia lata ſuper Saluiano interdicto,tanquam lata fuerit ſuper momentaneo poſſeſſorio.Iaſ.in §.item Seruiana.nu.95. Inſtit.de actio.poſt Bar.in l.1.de Saluia.interd.ſequitur Gomeſ.in d.§.item Seruiana.nu.36.poſt Corn.ibi relatum.dicens hanc ſententiam communem.Rota Roma.apud Veral. par.3.deciſ.141. in princ.eſt enim remedium priuilegiatum.vi.inf.ver.Saluianum interdictum.

Appellatio multiplicata ſeu geminata vnico contextu eſt vna,non multiplex.31.quæſt.2.Lotharius.not. gl.2.c,ab eo.de appel.lib.6. not. in l.ſi conuenerit. de pignor.act.Rom.conſi.41.in præſenti. nume.4. in fi.& conſi.427.nu.3.Abb.in c.ſua nobis. nu.10. & Deci,nu.12.de appel.Felyn.in c.ex literis.col.5. verſic.ſed hanc fallentiam.de reſcrip.Corſet.in tracta.de ver.gemin.verſ.8. Deci.in l.ſi quis in conſcribendo,num.2.C.de pact.Hipoly.in l.ſi in rixa.nume.27.de ſicar.vi.inf.verſ. geminata verba. & verſic.geminatio aliquid. & verſic. interpellatio multiplicata,

Appellatio non datur a ſententia ſenatus, nec de iure communi,vt eſt tex.in l.j.vbi Bar.& omnes.a quib. appel.non licet.& ita ſeruat conſuetudo generalis, quæ ſententia probatur in l.præfecti. de mino.in l. 1.de offic.præfec.præt.& eam tenet Specul.in titu. de appel. §. videndum reſtat.Guid. Pap.quæſt.50. quia hæc curia.vbi loquitur in curia parlamenti, & in ſententia præfecti prætorio.Afflic. in prælud.ad conſtit.Regni.q.10.nu.4. vbi loquitur in Rege & eius conſilio,& q.21.nume.2.vbi etiam exemplificat in præfecto prætorio.& Curt.iun. conſ.17. ſub nu.11,ver.& ita obſeruat.vbi addo in ver. a ſententia.Pariſ.conſi.118.in princ.vol.3.Sed in ſententijs latis ab huiuſmodi magiſtratibus maioribus proceditur per viam ſupplicationis.vt in ſuprad.locis. & per Rol.conſ.94.in prin.vol.1. Quid autem differat via appellationis a remedio ſupplicationis,vide apud prædictos. Quid autem ſit in ſententia Principis.vide ſupra,ver.Appellari non poteſt a ſententia Principis.

Appellatio nõ datur in notorijs.Ang. in l.pactum inter hæredem.colum.penult.de pact.Abb.in c.2.de re iud. Deci.in c.cum ſit Romana.de appel.nu.33. verſ.vltimo not.& in c.conſuluit.num.8.verſi.circa iſtum tex.eod.titu.& in c.cum ſpeciali. §.porrò. in prin.eo.tit. poſt Oldr.conſi.18. circa primum. ſub num.3.verſi.ſed contrarium.Rom.conſ.324.nu. 1. & 2. vbi ponit notiſſimã eſſe iuris reg. a ſentẽtia in notorijs prolata appellari non poſſe, allegat. d. §. porrò.& alia iura,vt per ipſum. nam in notorijs iudicis pronunciatio non eſt proprie ſententia,ſed videtur quędam executio. Inno. in c.ex parte.il 1.de verb.ſign.num.4.in fi.ſub verſ.manifeſta.& ab executore non appellatur.c.nouit. de appel.Oldra.d. conſ.18.Deci.d.§.porrò.in prin. nume.2.immo iudex in notorijs debet procedere in exequendo potius quam in ſententiando.vt dicit Gig.ad Dec. vbi ſup. in ver. iudicis. vbi citat videndum Socin. in conſ.22.col.4.verſ.quarto.cir. fin.lib.1. Doct.in c. propoſuit.de appel.voluũt hoc habere locum in criminalibus,ſecus in ciuilibus.per gl. in l.emptore.in prin.in ver.poſſe.de act.emp.Bal.in l.fin.colum.2. verſ.quæro quid.C.eo.Specu.de notor.crim. §.iam de notorio.ver.8.& ita intelligit Firman.in Reper. in ver.appellatio in notorijs, vi.ſupra verſ.Appellatio datur etiam.

Appellatio non ſuſpendit ſententiam excommunicationis.c.is cui.de ſent.excom. in 6.c.per tuas.extra eo.Quod dictum non habet locum in ſententia declaratoria excommunicationis incurſæ,nam ab iſta datur appellatio,quæ ſuſpendit,vt no.Car.& Imo. in clem.1.ad fin.verſ.quid autem. de ſequeſt.poſſ. & fruct. Domini.in c.is cui. §.ſanè.de ſent.excom. in 6.refert & ſequitur Deci. in c.reprehenſibilis.colum.2.num.20.verſ.quia ſententia excommunicationis.de appel.Gabr.concl.3. de reg.iur. num.59. & non ſolum ſuſpẽdit declaratoriam, ſed etiam deuoluit negotium ad ſuperiorem. d. c. per tuas. vbi Abb.in 1.not. idem Abb.in Rubr. de appel.col.2. verſ. & ſcias quod non ſemper. & in c.cum contingat.de offi.deleg. & tollit præſumptionem ſententiæ.Innoc.in c.bonæ.il 1.de elec.glo.in c. ad reprimendam.de offic.ord.Alex.in l.ſi cauſa cognita.C. de tranſ.& conſi.37.viſo themate.vol.2.Soci.conſ. 76.viſa facti.vol.2.

Appellatio operatur plures effectus,nam (vltra comprehenſos in propoſitionibus hic poſitis ſub hoc verbo, appellatio) reſcindit ſententiam,& cauſam reducit perinde ac ſi lis fuiſſet conteſtata in cauſa principali, & ſic ſolum in cauſa appellationis poſſunt fieri illa, quæ poſt litem conteſtatam fieri poſſunt in cauſa principali.l.ita demum. C.de procur.Bal.in l.per hanc.colum.5. C.de temp. appel.Caſtr.conſi.73.quod in cauſa.not.Abb.in cap. denique.de excep.ſuper gl.per ſententiam.in fi.& ibi Deci. colum.4.verſ.in fi.glo. & in Rubr.de appel. col.4. Et nedum negotium deuoluit,ſed etiam cognitionem nullitatis, & hoc propter connexitatem quæ eſt inter eas, l.quædam mulier.fam.erciſ. Innoc.in c.dilecto.de appel.Oldr.conſ.12.quæſtio eſt.

eſt.ſub nu.1.verſ.immo eſt tanta.arg.l.1. C.quan. prouoc.non eſt neceſ.& c.literas.de reſt.ſpol.& eſt deciſ.Rotæ.5.tit.de lit.cont. in nou. fuit dubitatũ. uum. 3. verſ. immo ſecundum eum. & deciſ. 29.in ant.de ſent.& re iud.nota vtrum.num.4. & intantum ſuſpendit effectum ſententiæ, vt ſuſpendat ẽt omnia in prima inſtantia producta, ita vt non obſtent in ſecunda niſi reproducantur.c.veniẽtes. de iureiuran.c.cum Ioannes. de fi.inſtr. l.per hanc.C. de temp.appel.Rota de reſtit.ſpol.in nou.16.ſi.A. conferratur.num.2.verſ.quia a concluſione.Expenſas etiam, damna, & pœnam in ſententia reſeruatã ſuſpendit.Bal.in l.terminato.C.de fruct.& lit.exp. Bar. in l.Paulus.de re iud. Lanfr. in c.quoniam cõtra.de prob.in ver.expenſę.num.10.& 15.Iaſ.in l. properandum.§.ſiue autem. nume.26. C.de iudic. Caraui.ritu 297.num.5.12.13.& ritu 298.in fine. Burſ.conſi.21.num.12.vol.1.

Appellatio poteſt tolli per principem ſolum. Doct.in Rub.de appel.l.1.§.interdum.& ibi Bar.in 1.& 2. oppoſ.quib.appel.non lic.Bart.in l.fin.colum.1.in fi.C.de ſent.Spec.in tit.de appel. §.in quibus.verſ. ſecundo quando appellatio. & verſic.ſeq. Felyn.in Rubr.de appel.colum.2.& in ca.1.de reſcr. & in c. ſicut Romana.eod.tit.Soci.conſi.195.circa primũ. in prin.volum.2. Quid autem ſit de conſuetudine, videatur Ioan.Andr.in add.ad Specu.tit. de appel. §.nunc tractemus.in princ. in addi.incip.Martinus de Fano.Roma.in Rubri. de arbitr. Rubr.28. Docto. in cap. cum acceſſiſſent. de conſtit. vbi tenent negatiuam.

Appellatio,recuſatioq́ue a pari procedunt.l.apertiſſimi.verſ.cum poſt.C.de iudici.c.ſuper eo. il 2. verſ. in cauſis.de appel.Dec.in c.poſtremo.in prin.eo.ti. cuiuſq; enim pendentia, iuriſdictionem ſuſpendit, gloſ.in ver.aſſignata.in cap.legitima.de appel. Vital.de clauſul.in clauſ. nil nou. recuſ.iud.pend.nu. 2.& 3.& ita Ioan.And.ſuper rubr.de appel.ver.& quia appellatio recuſatio & relatio. Alex. in l.quia poterat.col.2.verſ.item pro opinione Bar. ad Trebel.Fely.in c.1.poſt nume.6.de iudic.Barb. contra in l.fin.ad fi.C.de ſen.& interl.om.iud.vbi hanc dicit communem,cum per clauſulam,appellatione remota,nõ cenſetur remota recuſatio. & ibi Salyc. in 2.q.ante nu.8.hanc dicit ueriorem.Grat.reſp.134, nu.9.lib.2.& ad hoc.vi.tex.in cap.poſtremo.& ibi Dec.de appel.& nota,ut tibi in caſu occurrẽti conſulere poſſis..

¶ Appellatione à diffinitiua pendente nihil eſt innouandum.vt ff.nil nou. appel. pend.per tot.l.ex illo.C.de appell.l.2.& ibi Docto.C.de bon. poſ.ſec. tab.c.poſt appellationem.2.quæſt.6.Specul. de appel.§.nunc dicamus. verſ. recepta. & §.nouiſſime. col.1.& ſi ſecus fiat, remedio attentatorum in primis & ante omnia reuocari debet. c.non ſolum. de appel.in 6.Rota deciſ.185.quæ eſt 27.de appel.in nou.& in c.licet pars. Quid autem ſi appellatio ſit deſerta an attentata ea pendente reuocari debeãt, ſunt opiniones,& longa eſt materia, quam copioſe tracto.quęſt.37.vide ibi.& vide inf.verſi.dilatione pendente.

¶ Appellationem admitti ſemper,niſi a iure ſit ſpecialiter prohibita, dicit gloſ.in l.qui reſtituere. de rei vendi.quam dicit ſing.Franc.in Rubr.de appel.colum. 5. & eam commendat Bald. in l.vn. colum.2. C.ſi de momen.poſ.& in c.paſtoralis.col.3. de appel.Dec.eod.tit.in c.cum ſit Romana.col.4. Nedũ in ciuilibus,ſed etiam in criminal.dicit Bar. in l.qui vltimo. de pęn.& ita ſeruari tam ex forma rituum, quam de iure communi,ut a condemnatorijs detur appellatio,dicit Carau. ſuper Ritu 259. not. 1. & 4.& ſuper ritu 261. not.3. quam ſententiam præſupponit eſſe communem Boſſi.in tracta.crimin.ti. de appel.num.4.Felyn.in c.quærenti. de offic. deleg.Abb. & cęteri in c.2. de iudic.etiam in crimine læſæ maieſtatis humanæ, vt habetur Act. c.24.25. & 26.& ibi glo.in uer.ſi non appellaſſet.c.in occultis.2.quæſt.6.vbi tex.clarus.& ea. cau.& q.c.licet, & c.non ſolent gloſ.& ibi. Areti. in l.Pantonius. §. rei perduellionis.de acquir.hær.Carrer.in prac.crimi.num.85.86.87.Viui.lib.2.com.opin.opin.20. appellatio admittitur.pro ratione uide ſupra,verſ. Appellatio eſt defenſio.

Appellationem debere fieri in ſcriptis infra decem dies a die interpoſitæ appellationis in voce, dixi ſupra verſ. Appellatio licet quo ad actum.fallit quando grauamen habet cauſam ſucceſſiuam. nam tunc etiam poſt decem dies licet appellare.Specul.tit.de appel.§.reſtat.in fi.Bal.in l.2.col.2.C.de epiſ.aud. Alexan.in l.1.§. ſed excipiuntur.cir.med.de ferijs. Caſtr.in l.eum qui.§.in popularibus. in fi.de iureiuran. fallit etiam in comminatione iudicis, a qua datur appellatio,ut dixi ſup.verſ.Appellatio datur a comminatione.

Appellationem gradatim interponendam eſſe dicit.l. Imperatores.in princ.de appell. quam ad hoc not. Rom.conſi.332.quo ad primum.ſub num.3. verſ. primo ex eo.& in rubr.de arbitr. colum.13.verſic. ſubſequenter quæro.Soc.conſi.29. capio primum. nu.22.vol.4.Rui.conſ.69.viſo proceſſu. ſub nu.5. vol.5.hoc de iure ciui.ſecus de iure cano.Gloſ.in c. quo ad tranſlationem.in ver.reſeruata.de offi.delega. Archid.in c.ſi delegatus.in fi. vbi etiam Gemin. num.10. de offic.deleg.lib.6.Bal.in c.dilecti.de offic.deleg.& in marga.verſi. appellari poteſt ad Papam.Rot.deciſ. 387. ſi tres.in nou.Biſig. deciſ.21. a ſubexecutore. ſub nu.5. Quod etiam ſeruatur in Regno, vbi appellatur ad Vicariam omiſſo medio. per conſt.cum noua.vbi Affli.in 4.not. idem Affli. in conſtit.officiorum.num.13. & ad præmiſſa vide Cald.conſi.1.valet appellatio.ſub tit.de appel.Fely.in c.ſuper quæſtionum.num.14.de offi. delega. Lanfran.in tract.de appel. num.114. Rebuf.ſuper concord.ſub rubr.de friuol.appel.glo.1.uerſ.ſecunda regula.

Appellationem ſtatuto tolli non poſſe, dicunt gloſ.& Bal.in l.præſcriptione.col.7.in magnis.verſic.nunc venio ad exempla.C.ſi cont.ius vel util.pub. idem Bal.in §.quibus.colum.vlt. verſic. non obſtat.in 1. Conſtit.Cod. Bart.in l.ſi cui. de aqua plu.arcen.& plenius in l. omnes populi. in 3. quæſt. 3. quæſt. princip. colum. 10.verſicu. iuxta præmiſſa quæro. de iuſt.& iu.& ibi Alex.col.5. & in l.ambitioſa.colum.10.verſ.circa alias vero.de decr.ab ord.facien. vbi id omnes not.contrariũ ponit Bal.in l.fi.col.2, verſ.ſed nũquid per ſtatutum.C.de ſent.& inter l. fin.

fin.§.illud.ad fi. vbi etiam Ang. C.de temp.appel. in l.2.colum.1.in fi.in 1.oppoſ.in fi.C.quæ ſit lon. conſuetu. vide infra, verſicu. ſtatutum prohibens appellationem.

¶Appellationis formalitas eſt de iure poſitiuo. l.vni. C. de ſent. præfec. præt. nam & olim ſolemnitates appellationum non erant inuentę. l.2.de orig. iur. ſed ipſius ſubſtantiā videtur de iure naturali, nam eſt quædam defenſio ſeu præſidium innocentiæ.c. cum ſpeciali. §.porrò. & c.ſuggeſtum. de appel. & dixi ſup.verſicu. Appellatio eſt defenſio. fuit enim principaliter inducta ad iniquitatem ſeu imperitiā iudicis corrigendam.l.1.ff.eo. & dixi ſup. verſ.appellatio eſt inuenta. Vel ad ſupplendum quod in priori iudicio incaute fuerat ommiſſum.c.cū Ioannes.de fi.inſtr.l.per hanc.C.de temp.appel. Defendit enim a ſententia lata contra nos, vel ignorantia iudicis contra iuſtitiam, vel per imprudentiam. ſecundum Barto. in l.ſi expreſſum, colum. quarta, de appeſ.

Appellationis omiſſio non purgat incompetentiam iudicis, nec nullitatem proceſſus, ex quo non operatur prorogationem iuriſdictionis, ca.ſtatutum.§.in nullo.verſic. expreſſus aſſenſus. de reſcript.in 6.& ita tenet glo. quam Doct. ibi communiter ſequuntur, in clem.1.in fi.de ſequeſt.poſ.& fruct. Bald.in l.generaliter. colum.2. C.de epiſc.& cler. Caſtr.in l.fi.C.de arbitr. Afflict. deciſ.354. in cauſa.colum. mihi penult.verſic.nec debet eſſe. Corſet.in ſingu. in ver.ſtatuto cauetur.Abb.conſi.82. conditor.colum.penult.lib.1.Deci. conſi.520.in cauſa. in fi.&

* conſ.360.perſcrutatis.in prin. & eſt commun is ſententia teſte Alex.conſ.76.in cauſa.in fi.vol.7. vt late per Vanti.tract.de nullit.Rubr. quis poſ. dic.de nul.nu.37.cum ſeq.a qua non eſt recedendum.pro qua vi.Deci.conſi.533.col.fi.in prin.

Appellationis proſequendæ tempus non poteſt prorogari.eſt ſententia Zenz.in extrauag.Ioan.22.ſuſcepti.verſi.nos de illo.in verſi.decem dies.de elect. Bal.in l.Centurio.in fi.de vulg.Caſtr.& Rom. in l.2.de re iud.idem Rom.in rep.Rub.de arbitr.num.

* 30.Corſ.in ver.appellatio interponi.& eſt communis ſententia ſecundum Alexan. conſi.24. inſpecto proceſſu. circa finem, volum.4. & huius ſententiæ fuerunt Anch.conſi.286. Fulg.168.data ſententia. in fi.ex mente Bart. in Auth. ſi tamen. C.de temp. appel. & in l.fi.eo. tit. ſecundum quam fuiſſe conſultum Senis refert Bal.in addi.ad Specu. de appel. in fi.ver.confeſſus in tormentis. §.conſtitutio Epiſcopi. & eam poſt alios quos citat dicit communē Dec.in cap.ex ratione.ver.ſecundum dū Abbas. & in c.cum ſit Romana.nu.46.& 47.de appel. & fuit ſententia Specu.in titu.de appel. §.nunc breuiter. verſic.licet autem.ibique Ioan. And.in addi. ſuper ver.ex ratione.vbi plura de hoc. Nec id etiam fieri poteſt pacto ſeu conſenſu ſimplici litigantium, ita Bart.in d.Auth.ſi tamen. & probatur in clem. appellationem, & ibi glo.& Doct.de appel. Dec.in d. c.cum ſit Romana. Reſtringit non habere locum, ſi authoritate ſtatuti vel conſuetudinis facta ſit prorogatio, in verſic.ex prædictis infertur.per gl.in l. præſcriptione. in ver. iuris. vbi Bald. colum.7. ex prædictis apparet. C.ſi cont. ius vel vtil. pub.vi.in meis qq.legal.q.24.num.13. & ſucceſſiuē, vbi copioſe hanc materiam proſequor.

¶Appoſitio manus Papæ ita afficit beneficium, vt de eo inferior non poſſit amplius diſponere, licet prouiſio Papalis non valuerit, nec effectum ſortita fuerit.c.vt noſtrum.de appel.Inno.in c.inter dilectos. de exceſ.prælat. ſequitur Ancha.conſi.58. circunſcriptis regulis.Roma.conſi.335.circa primum.nume.6.7.& 10.Deci.in c.2.colum.2.in prin.de confir.vtil.vel inutil.& in c.vt noſtrum.in princ. de appella.conſi.137.& pro tenui. colum.3. in princ.& conſ.699.accepi.num.13.Bellenc.de carit. ſubſi.q. penul.num.12.Grat.reſp.71.circa dubia. num.18. lib.2. Craue.conſi.137.magiſter.num.8.in fi. & cōſil.148.nobilis.num.3. Gomeſ.in c.1.poſt nu.126. verſicu.ſic etiam appoſitio manus. de appel. lib.6. Rebuf.in praxi benef.ſub tit.de reſcrip.num.30.& ſuper concord.tit.de reſeru.in princ.verſ.& generaliter vbicunque. Pariſ. conſi. 118. circa materiam. num.7.volum.4. Niſi inutilitas manus Papalis appoſitionis inſurgat ex defecto poteſtatis eiuſdem. c.ne captandæ.de conceſ.præben.lib.6.Roma. vbi ſup.ſub nume.12.verſic.ſecundo quia, vbi ita dicit ſe not.limitare præmiſ. dic.Innocen. ſequitur Rip. in c.cum M.nu.197.de conſtit. Staphil.de lit.grat. & inſtit. titu.de mand.de proui. verſ.quid autem è conuerſo. obſeruat Mando.iun. ad d.conſi.Roma. ſuper ver.cenſetur. & ſuper ver. beneficium. vide infra verſicu.decretum latum ex falſa, & verſic.delegatus cu.

¶Aquā de flumine nauigabili, vel per qđ aliud nauigagabile fiat, non licet tollere pro molēdinis faciendis, vel pratis irrigandis. ita Alberi.in l.ſi autem.§. fin. de aqua plu.arcen. poſt Oldra.ibi.pro quo eſt lex 2. de flumin. cuius contrarium fit in Lombardia, ſed dici poteſt quod fit authoritate pacis Conſtantiæ, in qua flumina & regalia conceſſa fuerunt ciuitatibus in ipſa pace nominatis, & in alio caſu id licite firri poſſe dicit Alberi.vbi ſup. Ad quam materiam. vi. Afflict.deciſ.388. Venerabile monaſterium.quę tota eſt in materia, de molendinis, & prohibitione ducendi aquam è flumine in riuum nouum; & ad ipſum copioſe Vrſil. in adnot. Frane. Marc.deciſ.40.quæritur.par.1.Bertran.conſi.167. ponitur.num.10.vol.3. & conſi.158.præſtatio.nume.5.vol.7.Bero.conſi.144.in cauſa.num.94. vol. 3.Rui. conſi.94.in hac.volum.4. vide infra verſic. fundi dominus.

¶Arbitri a ſententia iure ciuili non permittitur apapellatio.l.j.C.de arbitr.l.diem proferre. §.ſtari.ff. eo.niſi in caſu. c.de arbitris. de offi.deleg. lib.6. & l.cum ſpecialis. C.de iud.Roma.conſi.400. quæritur.num.1.Bart.in l.3.§.1.de arbit.Bal. ad Spec.de arbit.verſ.a ſententia arbitri.Socin. conſi.124.nume.7. & regu.24. appellatio in qualibet cauſa.fal. 10.& reg.27.arbitr.& iudi.fal.1. Dic verum in arbitris electis a partibus. ſecus in arbitis iuris, ut dicunt præſ. doct. & Iaſ.in §. omnium, Inſtit.de act. nu.10.& 11.iux.tex.d.c.ab arbitris.ex his concorda dicta ſup.in verſicu. Appellatio datur ab arbitri ſententia.

Arbitrium conceſſum alicui de re aliqua partium conuentione, intelligitur ita conceſſum, vt dolus abſit,

abſit; & ut æque arbitretur.l.ſi libertus.de oper.libert.& ita per illum tex. dicit Alex. conſ.37. nu. 32.vol.2.Deci.conſ.430.col.2. verſ. ſecunda concluſio.vbi vult hoc caſu læſo ſuccurri.& Craue.cōſil.192.nume.23. & quod cum ratione arbitretur, quod enim ſine ratione fit non dicitur viri boni arbitrio fieri, Soci.iun. conſ.91.nu.13.volum.3. eam enim æquitatem in re aliena ſeruate debet quam ſua propria ſeruaret.Deci.in l.in perſonam. §.1.in fi.de reg.iur.vbi multa in hanc ſententiam citat, & poſt eum Tiraq.de retr.conſang.§.35.gl.j.in fi.Menoc.de arbitr.iud.lib.1.q.13.num.11. & ſucceſſiue vſque in fi. & plura in hac materia facultatis arbitrorum vi.apud Iaſ.in l.cum Aquiliana.ff.de tranſ. & require inf. in ver. compromiſſum non fit.

Arbitrium iudicis debet eſſe rationibus & legibus moderatum, & non ex opinione propria, ſed ex regulis iuris communis in mareria de qua agitur informatum.c.ne innitaris. cum ibi not.de conſtit. c.iudicet.3.q.7.l.1.de vſur.l.illicitas.§.veritas. de offi. præſi.glo.in l.eas cauſas.de condi. & demon.Rom. conſi.376.quæſtio eſt.colum.penult.Alexan.conſ. 21.viſis. colum.penult. volum.1.& conſi.217.vol. 2.Bal.in l.2.in 4.not.C.de fideicom.& in l.fi.C.de pœna iud.qui male iudic.& præſertim in criminalibus, vbi certa doctrina tradi non poteſt, ſed pœnarum conſtitutio ex qualitatibus delinquentium, & delictorum circunſtantijs iudicis prudentiæ, & diſcretioni relinquitur.l.aut facta. & l.reſpiciendum. de pœnis.l.1.& l.milites. de cuſt.reo.l.3.ver.tu magis.de teſti.c.ſicut dignum.in prin.de homic.c.conſideret.de pœnit.diſt.5.c.ſtudeat.50.diſt.

¶Arguere a feudo ad emphyteuſim ita demum licet, ſi ius feudorum in iuſta aut naturali ratione fundetur.Bar.in l.ſi mihi.de verb.oblig. Bal.in c.1.de inueſ.de re ali. fac. & in c.ſi vaſallus.ſi de feu.fue.cōt. int.dom.& agn.Deci.conſi.435.in cauſa.ad fin.Hypol.in l.de vnoquoque.nu.106.de re iudi.Et dummodo ius commune non reſiſtat, nec ratio diuerſitatis aſſignari poſſit.Alex. conſi. 106. viſo. colum. penul.verſic.nec prædictis.& conſi.ſeq. in cauſa.colum.2.verſic.item vltra alia. volum.4. Socin.conſi. 167. non inutilis.in 6.dub.lib.1. Iaſ. in l.1.nu.55. cum plur.ſeq.C.de iu.emphy.in l.de quibus. num. 26.de legi. & in l.pactum quod dotali. in 3.par.gl. C.de collat.obſeruat Mandoſ.iun. ad Roma.conſi. 212.nu. 4.ſuper.ver.validum.

Arguere ab vnica ratione legis ceſſante non licet, vbi lex duas ratioues habet.§.affinitatis.Inſti.de nupt. l.ſi vero lex.de hęre.inſt.l.liberorum.§.notatur.de infam.not.glo.fi.in l.ſi ventri. §.in bonis.de priuil. credi.Bar.in l.ita ſtipulatus.de verb.oblig.& in extrauag.ad reprim.in ver.non ex eorum.Lap.alleg. 101.in ciuitate Florentiæ.poſt num.16.Iaſ. in l.filiofamilias.poſt num.146. de leg.1. & in l.Dedi.in 1.not.de cond.ob cau.Deci.conſi.593. ſuperiorib. ante fin.conſi.565.clariſſime.num.6.Rip.poſt Bar. in d.l.ſi ventri.Hypol.de Marſ.conſi.117. nu.43.& 124.nu.5.Mandoſ.ſen.ad d.alle.Lap. & ſuper reg. de infirm.q.13.ad fin.

Arguere licet ab vnica & indubitata conſtitutionis ratione, licet in eadem non expreſſu.l.milites agrum. de re milit.not.gl.C.de fideicom. l.quamuis. Rom. conſi.32.viſa.nu.5.100.in præſenti.poſt prin.120. circa primum.in fi.404.in caſu.ſub nume.4.verſic. his tamen.Curt.conſi.9.Ticinenſi.colum.6.& conſil.80.recte.col.3.Deci.conſi.333.licet.ſub num.5. conſi.372.viſis.num.6.374.in caſu.num.2. & in c. ſuggeſtum.in 2.not.de appel.Staphil.ſuper ſignat. in præfat.colum.14.verſicu.ex ſupradictis etiam.& ſub rubr.de vi & ef.clauſu. verſ. & hanc puto verā. Cur.iun.conſi.9.circa præmiſſam. num.3.Tiraq.in tract.ceſ.cau.limit.21.nu.9.

¶Argumentum à communiter accidentibus valet; gl. & Bal.in l.ſi dotē.cir.med.ver.ſecūdo dicit gl.C.de iu.dot.Alex.conſ.80.vol.4.cōſ.132. col.4.vol.5.& eſt optimū in materia probationū, & præſumptionum.ſecundum Bal.& Imo.in l.fin. de hære. inſtit. glo.& Bal.in l. neque natales.C.de prob.Curt.ſen. conſ.53.ſæpe.nu.2. & in l.certi condictio. §.ſi numos.ſi cert.pet.Hypol.de Marſil.copioſe. ſingu.1. tam in ciuilibus, quàm in criminalibus. Deci.conſi. 183.& pro tenui.colum.3.verſi. & communiter.dixi.q.51.nu.33.

Argumentum a contractu ad vltimas voluntates, & econtra, valet.l.ſeruum filij. §. eum qui chirographum.de lega.1.Alex.& Iaſ.in l.ſi non ſortem.§.ſi centum de cond.ind.Alex.conſ. 110. col. 2. vol.3. quem ſequitur Deci. conſ.442. col. 6. Bertr. conſ. 25.col.1.vol.j.Ruin.conſ.23.col.2.vol.5.Rol.conſ. 84.nu.5.vol.1.& conſ.68.num.13. eo.Ceph.conſ. 156.num.39.par.2.

Argumentum a contrario ſenſu eſt in iure validum, in legibus, decretis, ſtatutis, contractibus, reſcriptis, mandatis, vltimis voluntatibus, ſententijs, & alijs.

* quæ propoſitio eſt communis ſecundum Deci. & alios in l.1.de offi.eius. Niſi reſultaret correctiò iuris commmunis, nam tunc non habet locum, præſertim in ſtatutis, quam reſtrictionem dicit communem Dec.in d.l.1.ſub num.59.verſ.poſtremo in ſtatutis.de quo vide Iaſ.conſ.240.nu.26.& Plot. in repet.l.ſi quando. C. vn.vi. num.24. Dic quod valet quando ſtricte ad limites verborum ſumitur. d.l.1. Butr.in c.cum apoſtolica.in vlt.not.de his quæ fiūt a præl. Et tale argumentum habere locum in omnibus contractibus tam bonæ fidei quàm ſtricti iuris, dicit Bal.in l.pro hæreditarijs. ad fin.C.de hæred. act.in l.venditi.la 2.C.de act.empt. & in l.apud antiquos.C.de fur.Iaſ.in l.1.nu.38.de offi.eius.in cōſ. 116. nume. 14. volum. 1. conſi. 189. nume. 2. & conſi.190.nume.ſecundo.volumine ſecundo. Nat. qui alios adducit conſ.109.ſuper caſu.nu.5. Et hoc procedere quando in caſu contrario eſt ratio contraria, ſecus ſi ſit maior vel minor, dicit Deci. conſi. 215.viſa tranſactione.nu.6.conſ.231.Dura.col.vlti.Fran.Deci. conſ.62. in facti.num.19.de quo late Roma.conſi.389.per tot.& ibi Mandoſ. iun.ſuper ver.veriorem. Materiam & effectum huius argum. ponit copioſe Manti. de coniectu. vlt.vol.lib.3.tit. 15.nu.1.cū alijs eo.lib.tit.6.nu.1.& 4.& tit.17.nume.1. & 7. Quod genus argumenti debile eſſe, & non habere locum cum alia iura vel rationes repugnant, dicit Menoch.de præſumpt.lib.3.præſump. 93.nu.5.& 6.& lib.1. q.70.nu.5. Et aduerte quod tale argumentum non eſt licitum, nec ſumitur ex verbis narratiuis legis.gl.in c.auditis.in ver.ex poſt facto

facto.in fi.de elect.gloſ. in c.2. in ver.non teneris. de dolo & contu.in 6.cir.med.Cuma. in l.qui Romæ.§.Calimacus. & in l.ſi inſulam. de ver. oblig. dum reſpondet ad l.Lutius.de act. emp.Rom.conſ. 79.totum fundamentum.cir.fi.conſ.134.pro declaratione.col.2.cõſ.91.& 191.Fel.in c. 1. col.4.& 5. de conſtit. Iaſ.in l.1.col.10. C. quan. non pet.par. Alex.conſ.17.viſis.vol.2.Nec etiam tale argumentum ex verbis negatiuis teſtatoris ſumendum eſt.l. Titia.§.fin.de manumiſ.teſtam.ad cuius tamen legis intellectum vide in c.Requiſiſti. de appel.Deci. in c.1.col.7.de probat.Lanfr.ad l.1.nu.52. in fi.de of.eius.Socin.conſ.10.col.2. Sumitur tamen in diſpoſitionibus mere conditionalibus.l.aliquãdo.de cond.& demon.l.pecuniam.ſi cer.pet.l.inter ſocerum.§.cũ inter.de pac.dot.l.ab emptione.de pac.l. a teſtatore. de conditio. & demonſtratio. fallit in caſu. l.2. C. de condi. inſer. & in caſu quem ponit gl.in l.Lucius.la vlt.de cond. & demonſt.vide infra verſicu. contratiorum idem eſt iudicium. de hoc argum. vide plura per Mandoſ.iun.ad conſil. Roman. 399. vt præſens conſultatio. ſuper ver.veriorem.& ſuper verbo ſumendum eſt.

Argumentum a ſimilitudine vel conuenientia ad hoc vt procedat, oportet quod per omnia ſint conuenientia.l.quid ergo. §.ex compromiſſo. de his qui not.infam.vel quod ſaltem cõueniant in eo de quo agitur.l.apud antiquos.C:de fur.Rip. in l.naturaliter.§.nihil commune.de acquiren. poſſ. nume.23. Abb.in cap.tranſlato.de conſt.& in proem.Decretal. nume. 17. ponit modum deſtruendi hoc argumentum.Ceph.iun. inter conſil. Pariſ.conſil.773. num.119.

Argumentum a ſolitis & conſuetis habét locum in contractu emphyteutico.Ang.in §.emphyteuſis.in Auth. de non alien. & ideo inueſtitura ipſius emphyteuſis recipit interpretationẽ a ſolitis.Alex.cõſil.1.& conſ.125.vol.5.Barb.conſi.63.colum.8.volum. 1. factum enim illud præſumitur quod ſolitũ eſt.Bal.in rub. C.de fi.inſtr.colum.3.Rip.in c.cum M.ſub num.45.verſ.vltimo pro nunc.de conſt. Cagno.in l.ſi emancipati.nu.75.& 76.C.de collat.Gabriel.conſi.80. num.13. dixi infra verſicu. factum illud præſumitur. Et generaliter hoc argumentum valere dicit glo.iunc.tex. in l.ſi quis donatarus. de vſufr.l.1.§.merito.ne quid in lo.pub. Ceph. conſi. 77.num.50.Decian.conſi.66.num.18. lib.3. Omnis enim diſpoſitio recipit interpretationem ab eo quod fieri conſuetum eſt. Abb.in c.certificari de ſepult.Alex.conſi.37.num.16.volum.2.Decia.conſ. 31.num. 145. vol.1. ſiue talis diſpoſitio ſit legalis, ſiue ſtatutaria, ſiue cõtractuum, ſiue vltimarum voluntatum.Decian.conſi.44.num.7.volum.2. Hinc eſt, quod faciens illud quod fieri conſuetum eſt, nõ eſt in culpa. vt infra verſ. faciens illud quod. Et de hoc argumento quando & in quibus procedat, vide Ludo.Bologn.in l.ſi finita. §.Iulianus. de dam. infec.colum.12. & 13. & in quibus non procedat. colum.14.

¶ Arma deferens contra vetitum, ita demum incidit in pœnam.ſi capiatur.ita Bart.poſt Cyn. in l.licet. C. de acquiren. poſſeſſ. & in l.ſi Barſatorem. C.de fideiuſſ.quem cæteri doct.communiter ſequuntur. & alibi Barto.in l.1.in 4.quæſt.princ. de acquiren. poſſeſſ.Ange.Imo.& Alex.in l.qui ſeruum.de verbo.oblig.Ang.in l.ſi fugitiui.C.de ſer.fugit.& cum Bart.in d.l.1.tenent Imo.Caſtr.Com.& Alexan.& Caſtr.in l.ſi fullo. de cond.ſine cau.per gloſ.ibi ſuper ver.inuentis. Alexan. & Areti. in l.3.§.Neratius.vbi etiam late Socin. ſen. de acquiren.poſſeſſ. & dicit Iaſ.in d.l.1.colum.19.verſicu. cuius dictis. quod per iſtam doctrinam Barto. quæ frequenter allegatur in practica, multi inuenti cum armis euadunt pœnam ſtatuti, ex quo non fuerunt capti.per d.§.Neratius. & hanc ſuam deciſionem alibi firmat Barto.iu l.item lapilli. in vlt.ver. de rer.diuiſ. Alexan.in d.l.1.nume.77.Iaſ.num.87.Rip.nume.53. & alibi Rip. in tract.de peſ.titu. de conſeru.vbert. Marſ.in practi.§.pro complemento.num.24.Clar. in §.fin. q.82. Viui. in com.opin. primo impreſ.in verſic.ſtatutum diſponens.Gloſ. ad conſtit. Aegid. lib.4.cap.60.nu.2. Et licet aliqui in hoc tenuerint ſufficere inuentionem ſine captura, tamen iſta eſt
* ſententia communis, quam ego firmo & declaro in qq.legal.q.35.

Arma portare, cauſam & occaſionem præſtat ad uiolẽtias, percuſſiones, & homicidia. l. ſi ſeruus. C. de his qui ad eccl.conf.l.ſi quis in hoc genus. in fi. C.de epiſco. & cleri. Afflict. ad Conſt. Reg. libro primo.Rubr.de illici.port.arm. num.1. arguitque malum animum gerentis ipſa. Barto. in l. 1.ad leg. Iuliam.de vi publi.& ibi Alexan.in addit.idem Alexan.conſi.103.colum.3.volum.1. Cœpo. conſi.2. colum.2.Iaſ.in §.ex maleficijs. nume. 81. Inſtitu. de action.gloſ.fina.in titu.de pac.Conſtan. vbi hoc not.Bal. & Mart.Laud.in verſ.ſi quis ruſticus.Iſer. Præpoſ.& Aluar.in d.titu.verſi.mercator. Hinc eſt quod pro uitandis his occaſionibus fiunt tot ſtatuta, conſtitutiones, & edicta contra deferẽtes arma, quæ tamen vtinam ſeruarentur, ſed humani reſpectus plurima impedimenta præſtant.

Armans ſe, præſertim vltra ſuum ſolitum, præſumitur de rixa & bello cogitare. Bald.in l.1. C.de ſeru.fugi.col.1.ver.ic.ex conſilio. & in l.ut vim.de iuſt.& iu.Brun.de indic. par.1. quæſt.3. nume.38. & hoc pro indicio ad toruram ponunt Iaco. de Beluiſ.in pract.crim.titu. de quæſt.colum. mihi. 16.in fine. Blan.de indic.nume.79.& 81.& ob id armorum vſus eſt regulariter interdictus & prohibitus. ut in Rubr. & l.1. C.vt arm. vſus. libro 11. in Auth. de arm.§.ſin autem. Barto. & Ange. per illum tex.in l.1.de vi publ.Abb.& alij.in cap.clerici. de vita & honeſta.clerico.Menoch.de arbitr.iudi.libro ſecundo.centu.4.caſu 394. vbi multa in hac materia armorum cumulat. Dixi ego in meis quæſtionibus legal. quæſt. 35. vbi quid de iure, & quid de conſuetudine.

Armis inſultaſſe ille dicitur, qui iuit contra inimicum ſuum cum gladio, licet non euaginauerit, nam armorum terror ſufficit, & hoc caſu gladius habetur pro euaginato.l.3. §. armis. de vi & vi arma.argumen. l.penulti. de mili. teſt. vbi actus qui eſt proximus facto habetur pro facto Anchara. conſilio 88.Præmiſſa ſerie. vbi uot. dicit, quod ſi conuentum eſſet nter conductores gabellarum & locatores, quod in caſu guerræ fiat remiſſio, licet non eue-

nerit

nerit guerra, ſed rumor guerræ, adeo quod mercatores non tranſiuerunt, fiet remiſſio, ac ſi in veritate fuiſſet guerra. d.§. armis. vbi ad hoc quod dicatur vis facta armis, & competat interdictum de vi arma. etiam ſi armatus non ſit vſus armis, ſufficit terror armorum.& idem Anchara. conſi.212. Maria.Socin. in cap. qualiter & quando.il 2. de accuſ. artic. 60. vbi dicit ſe ita obtinuiſſe. referunt plura ad materiam cumulantes, adden. ad ſingu.Roma. 568.incip.inſultus factus. & de effectu terroris armorum, vide Hypol.de Marſil.conſi.4.nu.16.conſ. 25.nu.42.& conſi.31.nu.52.

¶ Arreſtum in dubio ex iniuſta cauſa factum præſumitur. Deci.in l.fina.nume.6. C.de edic.Diui Adr. tollen.& fieri debet in bonis debitoris, ſi penes ipſum aut eius debitorem reperiuntur. Barto.in l.ſi prius. nume.16.& 17. de ope. noui nuncia. Guid. Pap.ſingu.218.verſic.ſi quis. Strac.de aſſecura. nume.54. Rebuſ. in commen. Tomo 1. gloſ.3.nume. 51.52.54. & de re propria ipſius, & non in re aliena, accommodata, ſeu depoſitata, aliàs & ipſum eſſet nullum ipſo iure, & datio in ſolutum ex ipſo nulla eſſet. Alexan.conſi.6.volumine primo.& conſil.6.nu.2.& 3.volum.4.Afflic.deciſ.369. Aliàs ſequeſtrans teneretur ad omnia damna, expenſas, & intereſſe. Bald.conſi.197.lib.1.249. lib.3. Cuma. conſi. 157. & ideo ſi mercator aliquid vendiderit alicui, & ille alteri tradiderit, non poterit mercator arreſtare ſeu ſequeſtrare bona eius cui facta eſt traditio. Roma. conſil. 488. vbi talem ſequeſtrationem reſcindendam dicit. Nec poteſt fieri in re debitoris obligata anteriori hypotheca priori creditori in præiudicium ipſius, quia ipſe poterit comparere, & arreſtare ipſa bona arreſto prohibitorio, & pfertur ſecundo creditori.l.1. & ibi Bal.C.ſi antiq.cred.Alex.d.conſil.6.Ange.conſil.56.num.13. & 14.Neguſ.de pignor.par.2. memb.2. nume.23. 24. Nota tamen in hac materia prælationis, Venetijs prouiſum, quod creditorum qui prior intromiſerit ſeu ſequeſtrauerit bona mobilia aſportabilia ſeu abſconſibilia debitoris prȩferatur alijs etiã anterioribus. vt in lege Maior.Conſi.1586.14.Septem. incipien. Dalla regola di ragion. & hoc cum ratione.quia vigilantibus ius ciuile ſcriptum eſt. l. pupillus.in fi.quæ in frau.cred. vi.inf. verſic.creditor ſecundus.

¶ Articuli dari non poſſunt poſt concluſionem in cauſa, & publicationem proceſſus. cap. cum veniſſet.& cap.cum clamor. de teſti. & hoc propter timorem ſubornations, & quia ex his actibus videtur renunciatum probationibus. Rota de teſti.deciſ.21.in antiq.Felyn.in cap.Paſtoralis.de except. nomero 35. verſicu. demum vide. & Boer. deciſ. 172.nume.23.licet ante concluſionem, Docto.non ita firment: immo aſſerunt poſſe dari. Rota & Boer. vbi ſupra. Alibi tamen Rota deciſ. 1. eodem tit. in nou. videtur innuere quod poſſint dari, & admittantur, etiam poſt concluſionem in cauſa, ſed quod per talem admiſſionem intelligatur reuocata concluſio in cauſa. & ita tenendum dicit Rota deciſ. 2. incipien. per eadem motiua. eodem titu.in nou.quam ad hoc citat Firm.in reper.in lit. A.in ver.Articulus.verſicu.Articuli ſi admittantur. vide inf.verſic. iudex ad vlteriora.

Articuli dari poſſunt vſque ad ſententiam, ſuper illiſque teſtes examinari, in iudicijs criminalibus, cum in eis nunquam concludatur in cauſa. l.Diui. de pœn. Iodo.in practi. crim.cap.52. Boſſi. de viſi. proceſ. Clar.in practi. crimi.§. fina.quæſt.61.Magon. deciſ.100. numero 32.Felyn. in cap. cum dilectus. columna ſecunda. verſicu. ſecundo limitat. de fide inſtrumentorum. Dixi in quæſtionibus legal.quæſt.25.num.9.vide infra verſic.atteſtationibus publicatis.

Articuli publicato proceſſu produci poſſunt, & ſuper eis recipi & examinari teſtes. Barto. & Bald. cum
* quibus Docto. communiter tranſeunt in Authen. qui ſemel. C.de probatio. Canoniſt.cum Abbate in cap. fraternitatis. de teſti. per illum text. & eſt text. in clemen. teſtibus. eodem titu. quam pro comprobationẽ huius ſententiæ citat Benedict. de Peruſ. in quadam alleg. incip. Eximie doctor. & hanc propoſitione teſtatur communem, Ioan. de Amic.conſi.128.orto dubio.nume.1. qui extendit hoc, dato etiam quod extaret ſtatutum, quod elapſis tot diebus poſt publicationem, intelligatur in cauſa concluſum. & loquitur in terminis conſtitu. Regni. Iuriſperitorum. in Rubri. de prohibi.produc.lib.2.conſtit. Et hȩc propoſitio vera eſt, dũmodo articuli non ſint ſuper eiſdem, & teſtes non ſint ijdem. & hoc ad vitandum timorem ſubornationis, vt ſupra, verſicu. Articuli dari non poſſunt. & infra verſicu. Atteſtationibus publicatis.

Articulus quilibet cognitionem requirens habet inſtantiam. Caſtren. in l.1.nume. 5. & 6. C.de iureiuran.Alexan. conſi.50.nume.13. & 14.volum.2. Bal.conſ.242.volum.5.& in l.1.colum.1. C.de iuram.calum.Roma. conſi.322. Socin. conſi.95. volum.1.vbi impugnat Barto. contrarium tenentem in l.litibus. C. de agrico. & cenſitis. lib. 11. vt per Afflic.copioſe deciſ.356.in quadam cauſa, quæ tota verſatur in hac materia. An in executiuis ſit dare inſtantiam, iunc.copioſa.addit. Vrſil. ad ipſum, idem firmat Marin. Frec. de præſenta. inſtrumen. par.10. quæſt.1.Ioan. de Amic. conſi.66. numero quarto.Lancelot.de atten.parte tertia, cap.23.nu-
* me. 104. vbi hanc ſententiam magis communem dicit.Bero. conſi.38. num.7. volum.3.deciſ.Fiuiz. 10.num.32.

¶ Aſcendentes deſcendentibus non ſuccedunt in feudis, etiam ſi eſſet pater, qui nec etiam filio ab inteſtato ſuccedit in feudo. cap. 1. de natu. ſucceſ. feu. Rube. Alexand. conſi. 110. viſis. numero decimo.Caccialup.in tract.de feu.cognit. artic.6.nume.21. verſicu. viſis concordantijs. Pract. Papien. de for.lib.ad renou.feud.cap.nec ſuperſtitibus.numero octauo. Quod tamen intellige in feudo nouo, ſecus in paterno, ſeu antiquo, maxime in aſcendente tranſuerſali, qui omnino admittitur, licet de aſcendente per lineam rectam dubitauerit Aluarot. in dicto cap. 1. quem refert & ſequitur Curtius in tracta. de feud. numero 45. in 3. limita. Cephal. conſilio 641. numero 17. 63. & 64. vbi etiam numero 65. aliter hoc dictum declarat.

¶ Aſſaſſinij crimen adeo atrox & graue eſt vt in eo ſolus conatus puniatur, ac ſi pfecte actus conſummatus eſſet, vt not. in c. pro humani, de homici. in ſex. & firmat Ioan. Andr. in mercur. in regu. in pœnis. vbi caſus multos enumerat in quibus delictum attentatum habetur pro conſummato. & per Bal. & alios in l. ſi quis non dicam rapere. C. de epiſco. & cler. & in l. is cum telo. C. de ſicar. Affl. lib. 1. conſti. Regni. Rubr. de percuſ. illici. cum arm. nu. 16. vbi dicit, & ſic vidi determinatum, & poſtea executum, quia contra committentes illud ſemper ſolet augeri pœna. vt dicit Bar. in l. non ſolum. §. ſi mandato. columna tertia. de iniur. & l. Cicero. de pœn. & ibi Alexan. in apoſtil. in eo autem iudicando attenduntur ſtatuta loci vbi commiſſum eſt, & ipſis non extantibus ſeruatur ius commune. Bald. conſil. 383. cauetur l. municipali. Et dicitur homicidium voluntarium aggrauatum qualitate pecuniæ datæ, acceptæ vel promiſſæ, vt dicunt Docto. in d. cap. pro humani. & illud committens non eſt tutus in eccleſia. Exod. cap. 21. Deuteronom. cap. 19. & dicto ca. pro humani. & quia materiam iſtam copioſe tractaui in meis qq. legal. in quæſtio. 34. ideo ad illam remitto. & vide ſupra verſicu. affectus ſolus.

Aſſaſſinus quando deuenit ad actum proximum ordinatum ad delictum, punitur pœna mortis naturalis. Hyp. in l. eiuſdem. in fi. ff. de ſica. Ang. de maleſ. in ver. ex interuallo, colum. 3. Afflict. ſuper conſtit. mala noxia. colum. 2. Gram. voto. 9. num. 21. & 22. Corn. conſi. 202. col. fin. volum. 2. Affl. alibi, ad conſtit. Reg. ſub rubr. de percuſ. illic. cum arm. nu. 16. vt puta, ſi volens aſſaſſinium committere deuenerit ad locum delicti patrandi, licet non fuerit patratū, nec ad alium actum percutiendi deuentum. Iac. de S. Geor. in l. 1. §. hæc verba. quod quiſq. iur. Caſſa. in conſuet. Burg. rubr. 1. colum. 8. verſic. aduerte tamen. Bal. in l. non ideo minus. C. de accuſ. quæſt. 6. Felyn. in tract. de cona. colum. 2. limit. 3. vbi ad hoc plura dixi in meis apoſtil. & alibi Fely. in c. 1. verſi. fallit 3. & verſ. fallit. 5. de præſump. Hypol. alibi in l. qui falſam. colum. 2. in fi. de falſ. Gram. voto. 8. colum. 2. & deciſ. 38. Et eſt ſpeciale in hoc crimine, cū illud dicatur perpetratū ex eo ſolo quod quis recipit pecuniam vt aliquem occidat, licet non perfecerit, ſed tantum attentauerit, vt ſupra, vt dicit Ange. conſil. 14. nos Carolus, & ita in facto conſuluit Corn. conſ. 249. licet videatur. volumine primo. & Bald. conſil. 430. libro ſecundo. & ita ego ſeruaui & adhuc ſeruarem ſi veniret occaſio, in deteſtationem tanti criminis. & vide infra verſicu. dans operam rei illicitæ. Materiam aſſaſſinij ad cap. pro humani. de homicid. in ſexto. late cumulat Gabriel. concluſ. libro ſeptimo. de maleſic. concluſ. 1.

¶ Aſſertio ſocij criminis nedum ad torturam, ſed nec etiam ab inquiſitionem formandam indicium facit. Alberi. in l. in cauſis. nu. 5. de accuſ. quam propoſitionem * veram & communem dicit Dec. conſi. 189. colum. 4. poſt Fulgo. conſi. 106. ſuper eo. colum. 3. Ang. de maleſ. in ver. i. Hæc eſt quædam inquiſitio. num. 22. cum addi. ibi in lit. I. Iaſ. conſi. 22. num. 1. volum. 1. Brun. de indic. verſ. addendo ad ſupradicta. Bologn. in addi. ad Guid. de Suz. in verſic. quæ & qualia. num. 42. verſicu. ſimiliter confeſſio ſocij. Hier. Cuc. in additio. ad Angel. vbi ſupra, verſicu. item inquantum dicunt. Hypol. de Marſil. conſil. 12. num. 37. & 38. & conſ. 15. nume. 4. volum. 1. & ſing. 209. & 382. Rom. tamen in l. & ſi percuſſor certus. ad Syllan. tenet quod immo communis eſt opinio ſocium contra ſociū facere indicium ad formandam inquiſitionem, quem ſequitur Arimi. in addi. ad Ang. in eod. tracta. in ver. fama. nume. 31. verſ. quinimmo Roma. & num. 106. Crauet. conſ. 9. in princ. & per tot. Socin. iun. conſi. 37. num. 26. & conſi. 39. num. 67. volum. 2. Gramma. deciſ. 56. Andræas. ad hanc materiam, vide late Foller. in pract. nume. 102. Rolan. conſil. 16. volum. 1. Curt. iun. conſ. 170. num. 7. vbi addo. Rolan. alibi conſ. 51. & 73. volum. 1. Redoan. de ſimon. par. 4. c. 5. nume. 31. & 32. Royas de hæret. par. 2. nume. 153. 290. 315. & ſing. 189. num. 5. Gig. de crim. læſæ maieſt. lib. 2. Rubr. quomodo & per quos. q. 24. Lud. Cato inter conſ. crim. diuerſ. conſ. 99. a num. 19. vſque ad 25. Hypol. Riminal. in eod. volum. conſil. 105. vbi multa dicit in hac materia ſocij criminis. Boer. deciſ. 319. par. 2. Plot. in l. ſi quando. §. 4. verſi. ſequitur etiam ex præmiſſis. C. un vi. Ioan. de Monte Sper. conſ. 414. puta quia. num. 7. vbi pro conſtanti ponit, quod immo etiam dictum ſocij criminis facit indicium ad torturam. Dic tu hoc relinqui arbitrio iuſti iudicis inſpecta qualitate criminis, inculpati, & ſocij.

Aſſertioni Papæ atteſtanti de facto ſuo proprio, vbi principaliter ſuper tali aſſertione ſe fundat, pleniſſime ſtatur, ita vt nec contrarium probari poſſit. clemen. 1. & ibi gloſ. in verſ. feciſſe narramus. quam * ibi omnes communiter ſequuntur. de prob. Gemi. conſi. 33. colum. 2. Oldra. 258. Feder. de Sen. 117. Deci. in c. cognoſcentes. in 2. lectu. circa finem, de conſtitu. Felyn. in c. cum a nobis. columna prima. de teſti. Hypol. in l. 1. §. ſi quis dicatur. colum. penult. de quæſt. glo. pragm. Sanct. fol. 180. colum. 2. Socin. conſi. 266. colum. 12. verſi. ſed tamen. vol. 2. Rui. 148. nu. 8. volum. 4. & 227. nu. 6. vol. 1. Deci. 544. col. 1. Bertr. 112. col. fin. vol. 2. Tiraq. de retr. ligna. §. 2. gloſ. 14. num. 49. vide inf. verſi. ſeq. & vi. ad materiam copioſe Mandoſ. ſen. ad alleg. Lap. 7. ſuper ver. diſceptat.

Aſſertioni Papæ quam facit propter narratiuam partis non ſtatur. Imol. poſt Butr. in clemen. 1. columna penultima. verſicu. hæc vera. de probat. Alexan. con ſi. 112. volum. 7. Curt. conſi. 67. colum. 5. Rip. reſp. 6. colum. 4. lib. 2. Bellamer. deciſ. 158. Crauet. conſi. 104. Ruin. conſi. 41. colum. 4. volumine primo. & conſi. 13. colum. 3. volum. 4. & conſi. 103. colum. 1. & 3. volum. 5. Gramma. deciſ. 64. nume. 14. Maxime quando agitur de alterius graui præiudicio, ſecundum Paul. de Caſt. conſi. 46. colum. fi. volum. 2. Anch. conſi. 398. colum. fin. Aret. conſi. 365. colum. 3. Goz. conſi. 5. colum. 4. Deci. conſ. 357. colum. 3. & conſi. 576. in fi. Gram. deciſ. 65. num. 9. & 10. Deci. 103. num. 227. Curt. ſen. conſi. 142. col. 4. Pariſ. conſi. 15. colum. fin. & conſi. 67. colum. 3. volum. 4. Crauet. conſi. 48. num. 1. & conſi. 171. col. 3. Ruin. conſi. 175. colum. 2. & 4. volum. 1. Staphil. de lit. gra. & iuſt. fo. mihi 155. Gabriel. conſ. 179. incip. Tiberius. num. 5. par. 1. vbi multa in hanc ſententiam citat, & concludit, quod aſſertio Papę non probat delicta ex quibus eius fiſcus cōmodum ſentit. vi. verſi. Princeps vbi narrat.

Aſſertioni Papæ, quando vult priuare aliquem feudo vel bonis ſuis, non ſtatur, ſi atteſtaretur quod ſibi conſtat de delicto. Abb. in cap. quæ in eccleſiarum. de conſtit. colum. penult. & ibi Felyn. nume. 88. ſequitur Gemin. conſi. 53. colum. 4. Deci. conſil. 544. colum. 2. & conſ. 445. colum. antepen. Areti. conſ. 165. colum. 3. Iaſ. conſi. 34. colum. 6. volum. 1. & cōſil. 86. colum. 5. vol. 3. Rui. conſ. 7. colum. 7. volum. 1. & conſi. 3. colum. 3. volum. 5. non enim poteſt per verba ſua enunciatiua vel narratiua priuare aliquem iure ſuo, abſque culpa. Abb. in clem. 1. de probat. per tex. in c. 1. de feu. ſine culpa non amit. vide inf. verſ. Principem etiam ſine cauſa. & verſ. Principis verbo.

¶ Aſtringens ſe ad quid probādum, quod tamen probare non erat neceſſe, illo non probato ſuccumbit. de inſtito. l. habebat. de prob. c. licet causā. l. Diuus. de re iud. c. Abbate ſane. eo. tit. lib. 6. de except. rei iud. l. & an eadem. §. actiones. de appel. l. quid ergo & ibi Bart. vt ſi cum delicto deducatur dies in iudicium, licet diei appoſitio pœnam non aggrauet, tamen ſi non probetur, ſequi debet abſolutio. Rom. conſ. 110. quæſtio. ſub num. 1. verſ. iſtud idem. Bal. in l. 2. colum. fi. verſi. ex quibus allegationib. C. de probat. vbi iſtud idem dicit de hora deducta, ſi nō probat. ſequitur Arim. ad Ang. de maleſ. in ver. de anno præſenti. q. 3. verſi. quinimmo dixit Bal. Hypol. in rubr. C. de prob. num. 440. Craue. de antiq. temp. par. 4. poſt num. 185. verſicu. ſed reſpondeo ad iſtud. Ang. cōſ. 155. in hac quæſtione. in 2. dub. vbi conſuluit, quod ſuccumbit actor, qui certo menſe ſe mutuaſſe dicit, & ipſum menſem non probat. ſequitur Fely. in c. 2. col. 11. verſ. reſtringitur. de reſcrip. notent hoc aduocati. & vide inf. in verſ. Clauſula, in quibus omnibus & ſingulis. & ver. Qualitas quando eſt fundamentum.

¶ Atteſtationibus publicatis non poſſunt teſtes recipi ſuper eiſdem capitulis, vel directe cōtrarijs, tam in cauſa principali, quàm in cauſa appellationis, Clem. teſtibus. de teſti. c. fraternitatis. & c. cum clamor. eod. titu. & vbique id notant Docto. idem & apud doct. iur. ciui. receptum eſt, in Authen. at qui ſemel. C. de probat. & in §. quia vero. in Authen. de teſti. iſtud tamen intelligi debet ad inſtantiam partis, ſecus ex officio iudicis: nam iudex non obſtante publicatione poterit alios teſtes recipere, licet etiam id fiat ad vtilitatem partis. Bal. in l. ampliorem. col. 2. C. de appel. vbi dat cautelam, qua parti conſulatur contra prohibitionem. d. clem. teſtibus. quod Bal. dictum referunt & ſequuntur multi Docto. quos refert Marſ. conſi. 43. num. 26. & ſequen. Quod autem iudex ex officio publicatis atteſtationibus, & poſt concluſum in cauſa poſſit teſtes inter* rogare, eſt magis communnis opinio, quam tenuerunt, Fely. in c. 1. colum. 2. verſ. vtrum iudex. de iudi. & ibi Deci. in 1. lect. in 4. not. verſi. ſecundo ampliatur. & in 2. lect. in 4. not. verſ. ſecundo talis interrogatio. & idem alibi tenuit Fely. poſt Innoc. & alios in c. cum Ioannes. nū. 11. de fi. inſtr. quicquid dicat Ripa in d. c. 1. de iudic. in 4. not. Dummodo iudex id faciat ex iuſta & rationabili cauſa. vt not. Specul. in tit. de renunc. & concluſ. in prin. in verſi. & ſcias. quem refert Bald. in l. 1. C. ſent. reſcin. non poſ. aliàs ſecus, ex reg. l. vbicunque. de interrog. act. & vi. Ro. conſ. 176. per tot. & conſ. 479. iunc. adnot. Mandoſ. iun. ego nunquam poſt concluſum in cauſa admiſi alios articulos quàm repulſorios, & ita practicaui, loquendo in ciuilibus: ſecus in criminalibus. vt ſup. verſ. articuli dari poſſunt.

¶ Auferri & auferre in iure diuerſimode ſumitur. id enim auferri dicitur quod manibus per raptum arripitur. l. ſed eximendi. in princip. ne quis eum qui. glo. mag. in l. extat. quod met. cau. Rom. conſ. 164. hæc quinquaginta. nu. 2. auferre item importat accipere. l. duobus. de lega. 1. l. Meuius. §. eum qui. vbi gloſ. in ver. abſtulit. de leg. 2. l. qui vas. in princ. vbi etiam gloſ. in ver. rectiſſime. de fur. l. poſtquam. vbi glo. in ver. abſtuliſſet. de petit. hære. l. cum multi. iunc. gl. in ver. abſtulerit. ſi pars her. pet. Aquenſ. in l. vt vim. de iuſt. & iu. ſub num. 113. verſicu. facit etiam. obſeruat Mandoſ. iun. ad Rom. vbi ſupra in ver. per raptum.

¶ Augmentum dotis dicitur eadem dos, non noua. Bal. in l. ſi proprietatis. de iu. dot. per illum tex. qui eſt not. Tiraq. de retr. §. 1. gl. 18. num. 51. vbi plura de hoc. & in l. ſi vnquā. in ver. donatione largitus. nu. 181. C. de reuoc. dona. idem enim iudicatur de augmēto dotis quod de ipſa dote. l. inter ſocerum. §. cum inter. vbi Alberi. de pact. dot. l. etiam. C. de iu. dot. l. 1. & l. ſi conſtante. vbi Bal. C. de donat. ante nupt. Authen. ſed iam neceſſe. eod. titu. §. illud. in authen. de æqual. dot. Rui. conſ. 53. nu. 27. lib. 2. Iaſ. in rubr. ſol. matr. colum. fi. in princip. & in l. Titia. §. idem reſpondit. il 1. nu. 5. & 8. de ver. obli. & conſ. 133. nu. 12. & 13. lib. 4. Rube. conſ. 25. num. 7. 8. & 9. Rip. in d. l. 1. num. 28. ſolu. matr. Dum tamen augmentum accedat ante conttactum matrimonium, nō poteſt autem hoc dici poſt, ſi filia fuit congrue dotata. Gabriel. conſ. 10. num. 6. lib. 1. de quo per Ceph. conſi. 468. nu. 3. vi. ſup. verſ. acceſſorium etſi. & inf. verſ. bona adiecta comitatui. & ſupra verſ. Additio dicitur.

¶ Authentica, res quæ. C. com. de lega. non habet locum in re feudali, nec in alia quæ ſui natura prohibetur alienari, vel expreſſa diſpoſitione teſtatoris, vel concedentis, quia cum contineat ius ſpeciale, non eſt trahenda ad conſequentia, ſed in caſu ſuo tantum ſeruanda. ita Bald. in ca. 1. §. donare. col. 1. qual. olim feu. pot. alie. facit. l. ius ſingulare. de legi. c. nuper. & ibi Canō. de donat. inter vir. & vx. tex. in c. 1. de eo qui ſibi & hær. ſuis. in vſi. feu. De re feudali Iaſ. conſi. 66. incip. breuiter. nu. 2. & conſ. 89. Magnificus. num. 9. vol. 1. de quo remiſſiue Sylua. conſ. 15. ſubtilia. nu. 58. Tiraq. de vtroque retr. tit. 1. §. 1. glo. 3. num. 5. An autem huiuſmodi res poſſit in dotem dari, ponit remiſſiue Pariſ. conſ. 50. conſiderando. nume. 46 lib. 1. dic pro ſe, puta ipſa mulier poſſet feudum dare in dotem ſuam. c. a Sempronio. de inueſt. quā Tit. accep. & in c. 1. & ibi Bal. in 1. col. an mari. ſuc. ux. in beneſ. ea ratione, quia quādo ipſamet mulier habet feudum, ideo poteſt illud

in dotem dare,quia geminus eſt fauor, ſcilicet mulieris,& dotis,immo etiam reipublicæ.l.1. ſol.mat. & d.Auth. res quę. Dic etiam poſſe in dotem dari huiuſmodi res prohibitas,ſi nõ habet mulier aliunde.l.mulier.§.cum proponeretur.& l.a filia.ad Trebel. vi.inf. verſ.res feudales.& verſ.res ſubiectæ fideicommiſſo.

¶ Authoritas Papæ defectus omnes ſolemnitatum ſupplet,cap.quoties.de pact.cap.1.de tranſact.l.2. C.quando decr.op.non eſt.Caſtren. conſi.229.viſis.columna prima.conſi.287.primum.col.2.verſi. & ideo in caſu noſtro.conſi.414.in facto. colum.3. in princ. verſicu. item ad præfata . volum. 1. Abb. conſi.34.ſub num.4.verſic.venio nunc.lib.2.Ruin. conſi.161.nume. 26.volum. 2. ex quo infert idem Abb.conſi.41.num.3. lib.1. quod iuris ſolemnitas non eſt neceſſaria,vbi alienatio fit ex reſcripto authoritate Põtificis, per c.ad audiẽtiam.il 2.de eccl. ædific.Deci.conſi.341.num.13. quem ad hoc citat Ceph.conſi.9.num.11.

Authoritas ſuperioris ex antiquitate temporis in actu interueniſſe præſumitur.Cardin.& Modern. in ca. requiſiſti.de teſti.ſequitur Gozad.conſi.11.nume. 12.concurrente præſertim longa poſſeſſione, & patientia diuturna illius cuius conſenſus & authoritas requirebatur,vt per Alexan.conſi.11.viſo proceſſu.num.7. volum.4. & ſit decurſum tempus immemorabile, non eſt neceſſe ipſam authoritatem probare.Alex.conſi.6.nu.8.& conſi.218.vol.6.vi. infra verſic.ſuperioris authoritas.& quæ de hac materia copioſe dixi in meis qq.legal.q.42.nume.51. & ſucceſſiue.

Authoritas ſuperioris purgat omne vitium, & fraudis præſumptionem, ſi qua aliàs eſſet,tollit. l.furti. §. qui iuſſu.de his qui not.infa.c.niſi.de preben.Old. conſi.324.factum tale eſt. Capra in tract.regu.tit. de permu.benef.reg.1.alias 88.nu.119. poſt Ioan. And. & Ioan.Monac.in c.1. de rer.permut.in 6.vi. ſupra verſ.Authoritas Papæ.& infra verſ.beneficij permutatio non ſumit.

Authorizare in facto proprio nõ poteſt quis ſibi ipſi. l.1.de author.tut.Clem.2. de reb.eccle. non alien. Abb.in c.at ſi clerici. §.de adulterijs.de iudic.Ioan. And.in c.2.de conſtit.in 6.Cald.in c.in illis.q.7.de ſponſal.Iacobat.loquens in Papa,in tracta.de concil.lib.7.artic.3. verſ.dicit tamen.Menoch.de præſump.lib.3.præſump.80.nu.7.vi.inf.verſ.bannitũ capere.ad hanc propoſitionem vi.Rom. conſ.515. vbi loquitur in patre authorizante filiæ ſibi donanti cauſa mortis,& copioſe Mandoſ.iun.ad eũ,ſuper ver.interponere,vbi ponit Doct.tenentes pro & cõtra.& Tiraq.in legi.connub.gl.8.nu.115.& ſeq.vi. inf.verſ.Patruus contrahere non poteſt.

¶ Auus paternus tãquam legitimus adminiſtrator nepotum quos habet in poteſtate,l.3. C.de bon. mater.poteſt pro ipſis tranſigere,ac ipſis præiudicare: dũmodo id bona fide faciat.l.præſes.C.de tranſac. gl.in terminis, vbi omnes in l.de re filiorum. ff.eo. Caſtr.in d.l.præſes. poſt med.verſ. fallit in epiſcopo.& ibi Bal.verſ.venio ad q.& ibi Alcia. num.16. Lanfr.de arbitr.par.3.q.5.Alex. conſ.171.col.fin. verſ.nec etiam ille actus.vol.2.Crau.conſ.74.nu.1. id comprobatur ex gl.in l.tranſmiſſionis placitum. C.de tranſac.vbi gl.vult,habentem liberam bonorum adminiſtrationem poſſe tranſigere abſque ſpeciali mandato.propoſitionem hanc diſcutit & plene declarat Ceph.conſ.24.nu.22.& ſucceſſiue. An autem ipſe auus teneatur dotare neptẽ ex filio, vi. inf.verſ.dos nepti.& verſ.Pater tenetur dotare.

¶ Auxilium dans ad committendum maleficium,ſi ex forma ſtatuti venit puniendus in mille, an præſtãs auxilium pluribus ad committendum maleficium debeat puniri pro quolibet delinquente in mille. & Bal.conſ.213.incip.lege municipali cauetur.concludit quod, iur. & ration. per eum adductis. Pro quo vide Ang.in tract.maleſi.in ver. & Andræam. nume.17.

Auxilium dantes & conſentientes in delictis atrocioribus pari ſupplicio cum agentibus afficiuntur. l. iubemus.C.de ſacroſ.eccl.§.ſane.l.vtrum. ad l.Pomp.de parrici.l.1. de receptat. l.diuus. de iure fiſ.l. 3.de ſicar. l.1. C.de falſa mon.c.1. de offi. deleg.c. ſicut dignum.§.1.de homici.Hyp.ſingu.181.mandans.Secus in leuioribus,quia in illis conſentientes mitius puniuntur,vt per Hyp. late in l.1.nu.89. & in l. ſi quis cum telo. col. 1..de ſicar. & in l. ſi in rixa.colum.8.eo.tit.vide inf.verſic. opem ſimplicem præſtans.

B

BANNITI an capaces ſint ſucceſſionum ab inteſtato, vel ex teſtamento, conſideratur, an ſolum perdant iura ciuitatis a qua banniti ſunt, an vero etiam ea quæ ſunt iuris communis, vt ſcilicet primo caſu nõ impediantur ſuccedere,quia ex iure cõmuni non ex municipali ſuccedere dicuntur.Secundo caſu nullo modo ſuccedant, nam tunc nihil retinent, vel habere poſſunt.ita Bart.in l.1.in fi.C.de hær.inſt. in l.certa forma.nu.3.C.de iu.fiſ. lib.10. & in diſput. Lucanæ ciuitatis ſtatuto.num. 11. Alex.in l.ex facto.§.ex facto.ad Treb.& conſ. 36.in vol.1.Nel.de banni.p.2.1. temp.q.5.& hãc diſtinc.ſequitur Menoch.conſ.105. num.1. & eam * communiter teneri dicit Rui.conſ.49.nu.3. vol.4. Corn.conſi.29.lib.2.& conſ.55.lit.L.eo.lib.& ante eos Alex.conſi.75.nu.2.lib.1.Cur. ſen.conſ.59. nu.19.Cur.iun.conſ. 182. nu.4. & alij quos in hãc ſententiam citat Clar. lib.3.ſen. §.teſtamentum.q. 20.in prin.Burſ.materiam diſcutiens conſ.54. præſuppoſito.nu.1.cum 4.ſeq.& nu.24.vol.1.

Banniti capti recognitio habenda eſt priuſquam ad ſententię executionem contra ipſum deueniatur. Pone, quidam committit homicidium, & ſe abſentat,quo caſu ex forma ſtatuti eſt bannitus: poſt aliquod tẽpus capitur,& iudici pręſentatur. dic quod iudex non poteſt ſimpliciter exequi contra ipſum, ſed debet formare proceſſum declaratorium, viſo & reperto quod ille verè ſit talis, aliàs teneretur in ſyndicatu.ita Bal.in c.1.per illum tex.de feu.ſi.cul. non amit.cum glo.ibi.Aret.in tract.malef. in verſi. Caium Sempronij.in prin.vbi ponit practicam formandi proceſſum ſuper banniti recognitione. & Nel.in tract.ban.in 2.par.2.temp.q.34.

Bannito conceſſa ſi fuerit reſtitutio, cum clauſula, quod non poſſit obijci de confiſcatione bonorum, talis reſtitutio trahetur etiam ad bona apprehenſa per partem offenſam, ſeu per fiſcum alienata. ita Card.& Imo.in c.quia diligentia. de elect. quia eſt in poteſtate ſuperioris, iuriſdictionem magiſtratus ſui moderari.l.2.cir.prin.de orig.iur.Ideo ſi reſtituto fundanti ſe ſuper antiqua ſua poſſeſſione opponatur de confiſcatione,non auditur opponens,ſi replicetur de reſtitutione obtenta cũ dicta clauſula. & ita vbi ſupra dicit Cardin. in facto ſeruari. quod eſt notandum,vt ſcias formare reſtitutionem fauorabilem pro amico,vt dicit Alexan.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum. de libe.& poſthum.ſub nume. 20. verſi.ſecundo limitatur.ſequitur Rui.conſi.21.nume. * 9. & eſt communis ſententia teſte Aſcan.Clemen.de pat.poteſt.c.vl.nu.42. quem ad hoc refert Burſ.conſi.54.nu.11.

Bannitum capere & occidere quis poteſt nedum authoritate ſtatuti, ſed etiam authoritate propria, vt notat Albert.in l.ſi ſeruus.C.de his qui ad eccle. confug. & in l.nullus. C. de iudæis.& ita ſeruat conſuetudo,præſertim in Regno Neapolitano.per conſtitu.Grandis. & conſtitu. pœnam, vt dicit Afflic.in conſtit.pacis cultum.num.35. & in c.1.in 9. not.de pace iu.firm.in vſi.feu.& hic eſt vnus caſus, quo quis ſibi ipſi authorizare poteſt, contra reg. de qua ſupra, verſicu. authorizare in facto proprio.

Bannitum tolleratum in loco banni quis impune occidere non poteſt,Felyn.in c.quæ in eccleſiarum. de conſtit.ſub nu.9.in 4.caſu.Ale.conſ.1.vol. 2.conſ. 8.vol.6.Iaſ.in l.omnes populi.de iuſt. & iu.in 4.limit.Marſil.conſi.10.num.26.conſi.107.col.1.& 2. Carer.in pract.crim.§.circa.nu.217.limit. & eſt limitatio ad reg.quod bannitus poteſt impune occidi,& fuit hæc limitatio Salyc. qui ſemper ad hoc citatur in l.nullus. C.de iudæis.idem in eo qui habebatur pro nõ bannito dicit Ang.in l.ſi duo.de acq. hær.& Carrer. vbi ſup.limit.4. alias ampliat. & limit.ad d.reg.vi.copioſe in meis qq.legal. q.26.per totam.quam te,qui verſaris in practica,legiſſe non pœnitebit.& vi.inf.verſ.tollerantia præſtat.

Bannitus ab Imperatore cum bonorum proſcriptione,aut belli indictione, reputatur hoſtis publicus, & amittit omnia quæ ſunt iuris communis, vt dicit Bar.in l.amiſſione.§.qui deficiũt.de capit.diminut. in l.certa forma.C.de iu.fiſ.lib.10.& in q.incip.Lucanæ ciuitatis.Ange.in q.incip. duo inuicem.Alex. in l.ſi cum dotem.§.ſi patri.ſolu.matr.& conſi.75. nu.7.vol.1.Ripa in l.ex facto.nu.18.ad Trebel. Tiraq.de retrac.cõſang.§.1.gl.9.nu.27.Vant.in trac. nullit.tit.de nullit.ex def.inhab.mand.nu.51.Menoc.conſi.101.nu.8.& cum iſta propoſitio pẽdeat a materia.l.bene a Zenone. C. de quadr. præſcr.& l.deprecatio.ad l.Rho. de iac. ideo hic non inſiſto, ſed pro eius declaratione remitto ad ſcripta per me copioſe in meis qq.legal.q. 16.num.14.& 15.& q. 21.no.11.32.33.34.42.44.& 48.

Bannitus ciuitatis ſuæ iura licet perdat quo ad commodum, ea tamẽ quo ad incommodum retinet.gl. in l.poſtliminium.§.filius.de captiu. l.tutelas.§.ſi. de capit.dimin.Vbicunque enim conueniri poteſt, l.Papinianus exuli. & ibi Doct. de minor. Bal.in l. iuris ordinem.§.ſed hic quæritur.C.de iuriſd.omni. iud.& in addi.ad Specul.tit.de competen.iud.adit. ver.bannitus.Bart.in l.adulter.in princ. de adulte. Roma. in l.ſed ſi liberos. de in ius vocan.& in l.recuſare.§.ſi quis.ad Trebellia.Ange. in diſpu.incip. Bononienſis quidam . Alexan. conſi.72.volum.2. hinc dixit Bald. in l. 1. colum. vlti. verſicu. quinto quæritur. C. de hæred.inſtit.quod ſi bannitus non debet audiri, non valet proceſſus pro eo, contra eum ſic. quod tenuit etiam Cardina. in clemen. conſtitutionem.§.fin. de elect.Bald. alibi in cap. 1. hic fin.lex Corra.& Alex.in l.non ſolum.§.quamquam.de iniur.

Bannitus cum confiſcatione bonorum, ſi poſtea reſtituatur ad bona,tenetur creditoribus antiquis ſatiſ- * facere.ita communiter Bal. Ang.& Alex.in l.ſi marito.in princ.cir.fin.ſolu.matr.& dicit communem Curt.iun.conſ.108.nu.35.cir.fin.& conſi.110.ſub nu.22.verſi. ad quod accedit communis concluſio. & ante eum Rom.conſ.247. primo dici poteſt.nu. 4.vbi concludit, quod reſtitutus ad bona, tenetur ad onera quibus ante confiſcationem tenebatur; copioſe dixi in meis qq.legal.q.19.num.77.& per tot. q. in qua copioſe tracto, an bannitus reſtitutus recuperet bona,& præſertim ea quæ medio tẽpore fuerunt a principe alienata, & ibi in hac materia procedo per caſuum diſtinctionem.

Bannitus licet pęnam ſoluerit, niſi tamen ſit cancellatus de banno,poterit adhuc impune offendi. Bald. in l.Labeo. §.ſi.de pact. quia donec eſt ſcriptus inter bannitos,iſta appellatio,ſcilicet,bannitus, ſemper ſibi ineſt. & ſic durante iſto nomine appellatiuo,bannitus,ſemper durat effectus nominis. l.tutelas.de capit.dimin.& ita reſpondit Alex.conſ.114. nu.5.in fi.vol.1.vnde Bal.in d.l.tutelas. dat cautelam , vt facta ſolutione bannitus curet condemnationem è libris aboleri. idem dicit Alex.conſi.160. viſis narratis. vol.7. Iaſ. in l.ſi creditor.col.8.C.de fideicõ.quos in hanc ſententiam refert Maſcar. de probat.vol.1.concl.162.num.13.& 21.dixi in qq. meis legal.q.26.nu.58.

Bannitus non poteſt impune occidi extra territorium bannientis.Anch. in c.canonum ſtatuta.de conſtit. Inno.in cle.Paſtoralis.de re iud.Bal.in l.1.C.de hære.inſt.quem allegat etiam Rui.conſ.84. nu.1.vol. 4.loquens in ſtatuto Ferrariæ.& plene Nel.in tracta.ban.q.56.& 57.Felyn.in c.quæ in eccleſiarum. col.3.caſu 8. de conſtit. Iaſ.in l.omnes populi.col. 9.de iuſti.& iu.in 5.limit. & in l.fi.col.1. de iuriſd. omn.iud.vbi plene Marſil.& in pract. crim. §.vltima quæſtio.num.33.ad fi. ceſſat enim hoc caſu ratio ſtatuti, propter quam bannitus poteſt interfici, ſcilicet quia ſit hoſtis patriæ:ideo in alieno territorio,cuius non eſt per bannum factus hoſtis, eſt tutus.Socin.in l.1.in prin.nu.13.de acquir.poſ.

Bannitus occidens alium bannitum conſequitur præmium ſtatuti de bannitis occidendis.Marſi.in prac. in §.aggredior.nu.54.allegat Roma. in l.3.§.vtrũ. ad Syl.& Bald.in ea.l.§.hi quoque. idem Bald.in l. 1.colum.2.C.de condic.ob turp.cau.Aret.in tract. malef.in verſicu. quod fama pub.car.mihi.12.verſicu. quæro an bannitus, & ibi Arimi. ad longum

diſputat hunc articulum, vt ibi per eum, cum declaratione tamen vt per ipſum Are.ibi.nu.76. de quo dixi.q.27.nu.17.

Bannitus pro homicidio ex quo ingeritur pœna mortis æquiparatur deportato vel mortuo, & perdit omnia iura ciuitatis a qua bannitus eſt. Curt.iun. conſi.182.num.8. iſta quæſt.de bannitis cui æquiparentur, eſt maxima, quam remiſſiue tangit Arim. in addi.ad Ange.in tract.maleſi.in verſicu. qui dominus iudex. ſub num.60. verſic. item inquantum tractatur hic.& Iaſ.de actio.in princ.num.38. verſicu. de hoc tamen an & quando, vbi ſimpliciter quærit, an, quando, & quom. banni. noſtri temp. æquiparentur deportatis, & quando relegatis. & remittit ad Bar.& alios quamplurimos ibi nominatos. quod etiam tangit remiſſiue & deciſiue Alex. in l.ſi cum dotem.§.ſi patri. verſic.& pendet etiam deciſio.ſol.matr. Aduerte in hac materia, quod aliqui banniũtur ad tempus, & aliqui in perpetuum. primi æquiparantur relegatis, qui banniuntur ad tempus. l. relegatorum. §. hæc eſt differentia. de interd.& releg.glo.Inſtit.quib.mo.ius pat. pot.ſolu.§.relegati.& in iſtis relegatis ex propria natura relegationis non venit bonorum publicatio. d. §. hæc eſt differentia, & l.bona. de iu.fiſci. Secundi æquiparantur deportatis, & in eis habet locum propoſitio. Et eſt vtile ſcire hanc differentiam, quam ponit Gandi.in tract.maleſi.Rubr.de ban.pro maleſi.in prin.nedum propter bona, vt ſupra, ſed etiã propter eorum necem. Nam ſi æquiparantur deportatis, quia ſunt perpetuo banniti, regulariter amittũt bona, & poſſunt occidi: ſi autem relegatis, quia id fit ad tempus, non amittunt bona, nec regulariter occidi poſſunt, vt in ſupracit.locis. An autem a relegatione reſtitutionem obtinere videatur difficile, vi.Bartho. Socin.in l.quidam relegatus.de reb.dub.nu.11.ver.prima limitatio.Affl.deciſ.116. nu.4.Crau.conſ.270.col.pen.& Menoc.in addi.ad Soci.vbi ſup.in ver.non videtur difficile.vi.inf.ver. bonorum confiſcatione.

Bannitus qui ex forma ſtatuti non poteſt habitare in ciuitate ſub pœna amputationis capitis, non ſubiacet huic pœnæ ſi tranſeat & comedat in hoſpitio, & poſtea recedat, nam tunc non dicitur veniſſe & habitaſſe, quia non ſtetit. Nel.in tracta. bannit. in 1.par.2.temp.quæſt.58.Ancha.conſi.74. ante fin. vbi dicit, quod ſi duo fecerunt pacem hoc pacto, quod talis non veniret in ciuitatem, ſi ille venit tranſeundo, & ſtetit per tres vel quatuor dies ſup hoſpitio, non dicitur rupta pax. & ibi ad hoc plura allegat.pro ratione vi.not. in regu.quicquid calore.de reg.iur.& dicta inf. verſ. factum non dicitur.& verſ.Bladum vel ſal.

Bannitus reſtitutus licet aliquibus caſibus recuperet bona, non tamen recuperat fructus interim perceptos. Authen.idem eſt de Neſtorianis.C.de hæreti. Ang.& Alexan.in §.& quid ſi tantum. l.Gallus. de libe.& poſthum.vbi Alex.ſub num.21.verſic.prædictis adde.Bald.in cap. Domino guerram. titu.hic fin.lex Cor.in l.nam ad ea.de legi.& in l.fin. C.de ſenten..paſ.Felyn.in c.ſuper eo.de offi.delega.Nel. in tracta.ban.1.par.1.temp.quæſt.11.circa finem. Doct.omnes, quos ad hoc cumulat Burſa.conſi.54. nume.13.Ruin.conſi.21.& 153.volum.5.& conſi. 33.volum.1.Nat.conſ.470.cum duob.ſeq.Menoc. conſi.103.copioſe dixi, quæſt.19.num.67. nec recuperat locum quem inuenit plenum. l. 2. de decurio.in prin.Alexan.in d.§.& quid ſi tantum. nume.74.in nouis.lect.quod tene menti, quia ſeruiet tibi ad multa.declara tamen vt inf.verſ. reſtitutionis natura.

Banno, cuius occaſione bona fuerunt publicata, reſciſo per viam iuſtitiæ, reſtitutus omnia bona recuperat etiam a tertijs poſſeſſa, & totum id quod amiſit vigore condemnationis.Iaſ. in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.de liber.& poſthum.nume.73.& alij quos ad hoc citat Burſ.conſ.54.num.23.34.& 35.& fuit ſententia Bar.& Bal.in l.1.§.vlt.de requir.reis.Bal. in l.1.cir.med.verſ. extra opponitur. C.de poſtul. Boer.deci.38.nu.7.Rui.conſ.37.in fi.vol.4.Tiraq. in tract.ceſſ.cau.nu.20.43.61.& in eo.tract.limit. 12.nu.3.vbi plura ad hoc more ſuo citat. ipſumq; cum alijs refert Burſ.vbi ſup.nu.33.

Bannum licet quis ſoluerit, niſi tamen ſit cancellatus de libro bannitorum, poterit impune occidi.Bal.in l.Labeo. in fi. de pact. & dixi ſup.verſ.bannitus licet pœnam ſoluerit.pro quo dicto vide Affli. ſuper conſtitu. Reg. Pœnam eorum. q.9. & 10. & ſuper conſtit. Terminum vitæ.in quibus locis loquitur in bannito qui habebat ſaluum cõductum, & Carrer. late in §.circa.nu.204.vbi ponit caſum in rebannito non cancellato, * & iſta ſententia eſt verior.quam ſequitur Alex.in l.huiuſmodi.§.ſi ita.de leg.1.col. 2.ver.& iſta opinio. ſecundum quam etiam conſuluit Corn.conſ.17.in hac.vol.1.Alex. conſ.65.attenta.vol.3.dixi copioſe.q.26.nu.33. & 49.

Bannum non intelligitur reuocatum morte bannientis.Ang.Com.& Alex.in l.centeſimis. §.ſi ita ſtipulatus.de verb. oblig.Bal.in l.fin.q.6.C.de contrah. empt.& ibi Salyc.quæſt.10. & alibi Bald.in §.hæc autem tria. in procem. ff.quam ſententiam contra * Bar.dicit communem Alex. d.§. ſi ita ſtipulatus.in vlt.ver.& in l.poſt dotem.ſol.matr.nu.10.verſ.ſed ſalua pace.ſed quia de hac propoſitione copioſe tractaui in qq.legal.q.28.ideo ſtudioſum lectorem ad illam remitto.

Baptiſmus & pœnitentia differunt, quia in pœnitentia & ſi dimittatur peccatum per contritionem, remanet tñ temporalis ſatisfactio, vt inf.ver. indulgentia. in baptiſmo non, nam tanta eſt huius ſacramenti vis, quod nec etiam remanet in baptizato ſatisfactio temporalis pro peccatis, & omnis infamia aboletur.gloſ.ſuper ver. ſi adhuc.49. diſtinct.gloſ. fin. in c.quod autem.32. quæſt.1. gloſ.fina. ſuper uerſic.in bapt.ſmate.de conſecratio.diſtinct.4.c.1. in fi.26.diſtin.& ibi gloſ.in verſic.non ſoleant.c.2. in fine.de conſecratio.diſtinct.4. & ibi gloſ. in ver. totum.& in c.regenerante. ea.diſtin. Calde.Anto. Imo.& Felyn. in cap.de his.de accuſ. Barba. in clemen.1.colum.penul.verſ.nos igitur. de Sum. Trini. Intantum quod aliqui voluerint huius ſacramenti vim non ſolum intelligi quo ad peccata in foro animæ, ſed etiam quo ad delicta in foro iudiciali exteriori, vt Paduæ eueniſſe teſtatur Thom. Ferrat. caute. 24. in cauſa cuiuſdam Iudæi, qui commiſſo enormi furto, fecit

ſe ba-

ſe baptizari, & fuit liberatus.Tiraquel.in tracta.de pœn. cauſa 25.& eſt conſi.Rui. qui dictum Iudæũ defendit.13.caſus de quo.uolum.5. de hoc tamen, quo ad forum exterius vide infra verſic. Baptiſmus non liberat. De foro animæ non eſt dubium vt ſupra, & infra verſi.ſeq.& verſic.Baptiſmus quantum eſt de ſe.

Baptiſmus fuit ad regenerationem inſtitutus, vnde in eo ſtatim homo tranſit de poteſtate tenebrarum in adoptionem filiorum Dei. Pau. ad Timo.2.Bonauen.& Ricar.in 4.ſent.diſtin.4.Ang.in ſum.in ver. baptiſmus. 7. §. 1. in eoque conceditur baptizato plenaria remiſſio omnium delictorum. Scot.in 4.diſtinct.33.S.Thom.in 3.par.ſum. quæſt.69. articu. 1. & 2. per illumque tollitur illa pœna quæ retardat & excludit a vita æterna, c.ſine pœnitentia.de conſecra.diſt.4. Silueſ. in ſum. in ver.baptiſmus.in prin.Tabi.in ver.baptiſmus.8.nu.1.& 4. Armil.in eo. ver. §. 71. vide infra verſ. baptiſmus quantum eſt de ſe.

Baptiſmus non liberat baptizatum a pœna delicti commiſſi ante baptiſmum quoad forum fori, & in hoc conueniunt omnes Doct.in c.gaudemus.de diuor.Innocen. ibi colum.2.verſic. alij dicunt. Anch. poſt Hoſtien.& Ioan.And.ibi.num.20. verſic.Inn. & Hoſti.Ant.de Butr.& Abb.ibi num.16.verſi. ibi in glo.beneficium.Abb.& Socin.in c.de his. de accuſ.Card.in clem.1.§.ſane.queſt.14.de vſur.hancque * ſententiam communem dicit Ioan.de Anan.in d.c.de his.colum.2.Dec.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtit.num.84.& conſ.130.proponitur quod Iudæus.& ita Paduæ iudicatum fuiſſe contra Iudeum conuerſum dicit Deci. ibi.& bene, vt dicit Aldrob. in add.ad ipſum, eamq; communem teſtatur Hier. Cucal.in addi.ad Ang.de maleſ.in ver. & ad querelam.nu.90. verſ. item ad id quod tangit. ſequitur Couar.var.reſ.lib.2.c.10.nu. 4. & Tiraq. qui concor. citat, in trac.de pœn.cauſa.25.nu.3. & 4.ſecus in foro poli, vt ſup. verſ. baptiſmus & pœnitentia. quam materiam quia late diſcuſſi in meis qq.legal. q.17.nu.32.& q.18.per tot. ad eas te remitto, nec legiſſe te pœnitebit.

Baptiſmus, quantum eſt de ſe, tollit omnem culpam, originalem, mortalem, & venialem, & omnem pœnam debitam ſolui in purgatorio, vel in inferno, non tamen tollit pœnam quæ debetur in foro exteriori, S.Thom.par.3.q.69.artic.1.& in 4.ſenten. diſtin.39.q.1.artic.4.ad 4.Sum.Arm.in ver.baptiſmus.§.71.vbi ex Pet.de Palu.dicit, quod non tollit ſuſpendium a fure, nec pœnam eccleſiaſticam, vt irregularitatem, quæ ex bigamia contrahitur, ſed illam quæ ſequitur homicidium, ſecundum veriorem opinionem, vt ibi per eum, id eſt illam quæ contrahitur ex homicidio licito vel illicito, vt.50. diſtin.c.ſi quis viduam. tam in tex.quàm in gloſ.& c.1. 51.diſtin. & ibi Archid. ratio ex S.Thoma vbi ſupra artic.5.in fi.adducitur, nam in pœnis quæ in iudicio humano inferuntur, non ſolum attenditur qua pena ſit homo dignus quo ad Deum, ſed etiam in quo ſit obligatus quo ad homines, qui ſunt læſi & ſcandalizati per peccatum alicuius.& ideo (dicit ipſe) licet homicida liberetur a reatu pœnæ quo ad Deum, remanet tamen adhuc obligatus quo ad homines, quos iuſtum eſt ædificari de pœna, ſicut ſcandalizati ſunt de culpa. & dicit S. Anton. in 1. par.3.par.princip.Sum.titu. 14. cap.13.poſt prin. quod omnis pœna debita in Dei iudicio remittitur in baptiſmo, ſed non debita in iudicio hominum, quia non tollit pœnam mortis debitam pro maleficio commiſſo. ſequitur Tiraq. in tracta. de pœn. cauſa 25. numme. 7. vide infra verſicu. conuerſus ad fidem.

Baptiſmus quo ad damnum vel intereſſe partis læſæ non liberat baptizatum, ſiue vere, ſiue ficte baptiſmum petat & accipiat. eſt propoſitio ab omnibus approbata, vt dicit Rui.conſi.13.caſus de quo. volum.5.Menoc.de arbitr.iud.lib.2.cent.2. caſu.186. nu.9.ver.tertio.& eſt de mente S.Thomę in 3.par. Sum.q.68. artic.5. dum dicit quod reſtituere male ablata proximis, eſt ſatisfacere pro iniurijs illatis, & ceſſare a peccato, quia hoc ipſo quod aliena detinentur, eſt proximum lædere; proximum autem læſum non placare eſt peccatum, & ideo peccatoribus baptizatis iniũgendum eſt quod ſatisfaciant proximis, ſicut & quod deſinant a peccatis, & hoc dictum S. Tho. refert & ſequitur Sum.Tab. in ver. baptiſmus.7. nu.5. non enim dimittitur peccatum niſi reſtituatur ablatum.Reg.peccatum. in 6. Hinc dicit, Abb.in c.debitum.de baptiſ.quod Iudæi non ſunt indifferenter admittendi ad baptiſmum, nam primo reſtituere debent quæ extorſerunt per vſuras, vel aliàs illicite.c.iudei.& ibi glo.de conſecr.diſtin.4.ſequitur Tabien.in ver.iudæus.verſ.16. Bal. in Auth.cauſa quæ. C.de epiſc.& cler. in princ.copioſe dixi.q.17.nu.32.& q.18.nu.17.vi. ſup.verſ. abſolutus in foro eccleſiaſtico. Declara tamẽ, quod vſurę per iudæos ad baptiſmum venientes ſunt reſtituendæ, quando perſonę damnificatę ſunt notæ, aliàs eiſdem iudæis in fauorem ſuſcepti baptiſmatis, tanquã in pium vſum, bona ſua retinere permittitur, vt declarauit Bulla Pauli Papæ III.quę incipit.cupientes.publicata anno 1542.

¶Baro citatus a rege ſuo vt oſtendat inueſtituram feudi, vt appareat quo iure talia bona poſſideat, non tenetur comparere, ex ſententia Barto.in l.1.C.de conduc.& procur.præd.fiſ.lib.11.cum nemo cogatur oſtendere titulum ſuę poſſeſſionis.l.cogit.C.de peti.hære.contrarium tenuit Bal. in l.inſtrumenta. ver.quæro an feudatarius. C.de fideicõ.per l.2. C. quan.& quib.quar.pars deb.& gl.ibi.& in l.2.ver. ſed Dñs feudi. C.quom.& quan. iud. Aluar.in c.1. in prin.col.fi.de controuer.inueſ.Bar. ſequitur Iaſ. in l.2.C.de iu.emph.col.70.ver.vnum tamẽ perpetuo.notato.Bal.ſequitur Dec.cõſ.61.pro tenui.ſub nu.2.ver.non obſtant allegata.& iſta ſñia ſeruatur in practica. vidi Venetijs ſeruatã, in recognitionib. inueſtiturarum feudatariorũ factis per Sereniſſimũ Dñium.& Pariſijs, vbi plurimum viget materia feudalis, ſeruatur.vt no.in cõſue.Pari.§.5.nu.3.cũ ſeq.

¶Beneficia electi in Epiſcopum in curia conſecrati, ex practica Rom.cur. ſtatim conferuntur, etiam ante adeptam poſſeſſionem. Ioan.And.in clem.1.ſuper gl.collato, vt lite pend.ſecus ante conſecrationem, nam tũc beneficia de ſtylo curię non conferuntur. Paui. de offic. & pot.cap. ſede vac. prælu. vlt. uerſic.nono per lapſum temporis. Fely.in tract.quan.

lit,

lit.apoſt.col. antepen.verſ.& bene conſidera. Lamber.de iu.patron.lib.2.par.3.q.9. art.19.nume.3. Caſſad. deciſ. 2. promotus.nume.1.Staphil.de lit. grat.& iuſt.tit. de var.mod.vacat.verſicu.ſecundus principalis.Selua de benef.par.3.q.11.verſic. fallit quinto.Gig.de penſ.q.56.num.3. & 4.Rom. conſ. 335. circa primum. ſub nume.4.verſicu. quinimo. declarat hoc,ex glo.in c.ſi tibi conceſſo. ſuper ver. vacare.de præben. in 6. quod etiam poſt conſecrationem & adeptam poſſeſſionem beneficia non vacent,ſi promotus non percipit fructus Epiſcopatus, quia ex cauſa alicui aliquo tempore debeantur,ſed ſua beneficia interim retinet. quam declarationem Mandoſ.iun.in add.ad ipſum,ſuper ver. non vacēt. ex dictis doc.corroborat. ſed dicit quod iſta opinio non ſeruatur. Aduerte tamē quod hoc a Sum.Pont. voluntate pendet.

Beneficia curata plura recipiens non eſt priuatus ipſo facto primo, nec ſecundo.c.quia nonnulli.de cleri. non reſid. vbi Abb. & cęteri Docto. id not. quod etiam dicunt, Archid.in cap.licet Epiſcopus.de pręben.in 6.Gemin. in c.eum qui beneficium . nume. 2.& ibi Celſ.in apoſtil.verſ.duo curata.eod.titu.& lib.materia infra patebit per diſcurſum in ſeq.verſ. & prætermiſſis antiquis temporibus eſt clara per Concil. Triden. in quo omnis canonum ambiguitas ſublata eſt,vt in Seſ.7. ſub Pau. III. in decre. de reforma.c.2. incip. Nemo quacunque . & cap. 4. incipien.quicunque de cętero. iunc.cap. ſequen.& clarius.Seſſ.24.ſub Pio IIII.in eodem decr.cap.17. inc.cum eccleſiaſticus ordo . vbi unum tantum beneficium ſeu dignitas cuique conceditur.vide infra verſ.beneficialibus,quo ad.

Beneficia reſeruata non cadunt ſub gratijs expectatiuis. cap.2.de præben. in 6.Felyn. in c.cum ex officij.colum.ult.uerſic. nam ſi loqueremur de reſeruato.de præſcript.in c.capitulum.poſt nu.16. uerſ.& aduerte.de reſcrip.Pariſ.conſ.118. circa materiam. nume.18.col.4.Gomeſ. ſuper reg. de infirm.q.12. num.4.& q.33.poſt prin.Rebuf.in trac. nomin.q. 15.in fi.& fuit dictum originale Rom.conſ.260.in propoſito caſu.in prin.quod dictum copioſe more ſuo perpendit Mandoſ.iun.in ſuis addi.ad eum.ſuper uer. expectatiuis . ubi concludit expectatiuas prohibitas eſſe ex decr. Concil.Trid. ſeſſ.24. c.19. incip.decernit Sancta Synodus.

Beneficia vacantia in curia Romana ſunt reſeruata, Feder.de Sen.in tracta. de permut.benef. quæſt.5. prin.Roma.conſi.350.in caſu propoſito. colum.1. verſ.tertio huius opinionis.Bellame.in tract.de permu. benef.par.3. q.5.prin.Fran. poſt alios in c.nemo deinceps.de elect.in 6.gl. in cle.1. vt lite pend. in ver. collatio. nec alius quàm Papa de illis diſponere poteſt.c.licet.de præb.in 6.& quæuis diſpoſitio ab alio facta eſt ipſo iure nulla.c.2. & Doct.ibi. de præb.in 6.Gig.conſ.5.nu.1.

Beneficialibus agens poſſeſſorio recuperandæ,tenetur nedum docere de priori & antiquiori poſſeſſione, ſed oportet ipſum etiam iuſtificare titulum ſuum,quæ exceptio ita agenti valide obſtat,vt non docto de legitima inſtitutione & titulo , veniat ei deneganda reſtitutio. eſt doctr. Innoc. in c. in literis.de reſtitu.ſpolia.in c.ex parte.eod.tit.& in cap. conſtitutus.de fili.præsb. quem ſequitur Archid.in c.eum qui.de eo qui mit. in poſſ.lib.6. conſentiunt Docto. in clemen. 1. de cau.poſſ. & propr.Abb.in c.licet Hely.de ſimo.Deci.conſi.61.& pro tenui.& * eſt communis ſententia teſte Alexan.in l.naturaliter.§.nihil commune.num.25.de acquiren. poſſeſ. & ibi Aquen. nume.23.quam firmat Rota deciſ.2. fuit dubitatum.de reſtit.ſpol.in nou.in princ.iunc. addi.in ver.ceſſante ergo.& eod.tit.deciſ.16. ſi.A. conferatur.& deciſ.7.in nou.titu.de probat. incip. ſi quis.in prin.Butr.in d.c.in literis.colum.11.verſ. ex his deciditur.Felyn.in Rubr.de excep.colum.2. in fi.verſi.ſicut agens.Bellam. deciſ.17. & 49.Abb. in diſput.incip.Titius clericus.quæ eſt quęſt. 4.ſub num.7.verſicu.ſed dubium eſt.& in c.ſi conſtiterit. de accuſ.colum.2.verſic.oppo. contra tex.& ibi Felyn.num.5.vbi de communi. licet ſufficere probare antiquiorem poſſeſſionem tradiderint Inno. & Docto.in c.ſæpe. de reſtit.ſpol. Lap.alleg.51.Lætatus ſum.& in c.cum ad ſedem.car.penul.de reſtit.ſpol. Alexan.conſ.6.circa proceſſum.volum.3.cum alijs cumul. per ſcrib. in l.rem quæ nobis . de acquiren. poſſ.& per Deci.conſi.57. & pro tenui. nume.6.& conſi.252.agitur cauſa.colum.2.couſi.302. nume. 22.Alex.alibi conſ.117.viſo proceſſu.lib.2.vbi plura de remedio.c.reintegranda.3.quæſt.1. Quid autem obſtet tali agenti,vide ſupra verſic.agenti poſſeſſorio recuperandæ. Qualis autem debeat eſſe titulus,vt illo ſe tueri poſſit , vide infra verſicu. tituli probatio.

Beneficialibus,quo ad beneficiorum incompatibilitatem ratione obligationis ad reſidendum , reſidentiæ triplex ſpecies conſideranda eſt,quædam enim beneficia reſidentiam perpetuam requirunt, quædam ad tempus,quædam non ſimpliciter,ſed cauſatiue , vt quia inducant priuationem fructuum niſi reſideatur. in prima ſpecie ſecundum Innoc.in c.de multa. de præben. inducitur vacatio primi ipſo facto per adeptionem ſecundi:in ſecunda non induci tur vacatio,cum poſſit deſeruire vtrique, ex quo reſidentia ad tempus requiritur,in tertia per adeptionem ſecundi non vacat primum , ſed ſatis eſt quod careat fructibus,prout habet ſtatutum ſeu conſuetudo eccleſiæ , vt dicit Hoſtien. in ſum.de cler.non reſid.§.1.& 2.Abbas in c.fin.de cler.non reſid.approbās doctr.Inno.cum modificatione tamen,Calder.illam ſequitur & declarat.& Fede.de Sen.conſ. 115.in fi.illam approbat gl. in clem. Gratiæ.de reſcrip.Old.conſi.175.Titius impetrauit.illam impugnat,quem ſequuntur Car. & Anch.in d.c.de multa.fundantes ſe ſuper ipſa conſtitu.concil.quæ ſpecialiter loquitur in curatis.& alibi Anch.conſi.8.& Lap. allega.116. verum quia iſta materia variatur pro temporum varietate, ideo vi.Abb.in d.c.fin.in fi.de cler.non reſid.& dicta ſupra verſ.beneficia curata.& in meis qq. legal. q.39.nume.30.vbi habes quinque tempora diſtincta ad cognoſcendum incompatibilitatem beneficiorum.

Beneficiatus non dicens officium tenetur reſtituere.fructus quos interim percipit ex beneficio, Calderi. in cap. primo . de celebra.miſſ. & in cap. cum tu . de vſur. verſicu. circa diuinum officium. idem tenet Bald. in l. prima . in primo not. per

illum

illum textū.C.de his qb.ut indig.ubi dicit,qđ tanquam indigni tenentur reſtituere fructus. & Anch. conſi.228.incip.Primo inquirendum eſt,& eſt tex. in.cum ex eo.de elect.in vj.Gemin.in c.fin.in fi.ubi tex.de reſcr.in vi.Iaſ.in l.pen.C.de teſta.milit.quia propter officium datur beneficium.cap.diuerſis.de cler.coniug.cum enim datur aliquid propter causā, cauſa non ſequuta repetitur. de cond.cau.da. ff. & C.ex cauſis tamen aliquibus relaxatur hæc obligatio dicendi officium, ut licet uidere in Man.Nauar. tit.de pec.cler. quo ad ord. capit.25. numero 100. & ſucceſſiue .

Beneficij acceptatio operatur , quod etiam ſi ſecundo tradatur poſſeſſio, & apprehendat , primus præferatur. nam in ſecunda collatione collator præſumitur circumuētus,Rom.conſ.298.col.1. Alc.in trac. præſump.lib.3.regu.3.præſum.11.num.11. & hoc non ſolum ſi ſecunda collatio ad partis poſtulationem,ſed etiam ſi motu proprio conceſſa eſſet.Fely. in c.cum olim.colum.3.uerſic.amplia ſecūdo . de re iudic.Bal.conſ.327.Pridie.num.4.vol.1.Deci.conſ. 292.& pro tenui.ad finem.& in l.nemo poteſt.nu. 4.de reg. iur. Gozad.conſi.63.prima facie. nu.19. Rui.conſilio 98.quia per priuilegium . nu.22. uol. 4.Gram.conſ.ciui.6.num.6. & conſi.100. in cauſa. num.98.Grat.reſp.103.in præſenti.num.15.uol.1. & reſp.26.& ſi cauſa.parte 2.Ferre.conſi.6.num.4. uol.1.niſi ſpecialiter in ſecunda collatione derogetur primæ.pro quo,vide inf.verſic. Princeps uni primo.& ueri.clauſula anteferri .

Beneficij collatio eccleſiaſtici facta periuro, eſt ipſo iure nulla, Feder. de Sen. conſi.30. incip.an collatio. allegat Hoſtien.in c.cum inter.de exceſ.pręl.ſequitur Abb.in c.quærelam.de iureiuran.& in c.cū noſtris.de conceſ.præben.in c.cum in cunctis.§.fi.col. penul.de elect.& in c.1.colum.vlt.de re iud. in c.fi. colum.vlt.de præſump.& in cap.graue.colum.3.dę præb.Card.Flor.in dicto c.quęrelam.eſt in contraria ſententia,quod immo talis collatio mero iure valeat.cum quo eſt Imo.in c.auditis.ad finem.de elec. prima uerior,ex regu.infamibus . de regu.iur.in vj. verum quia Innoc.in c.cum noſtris.de conceſ. præben.ſub num.3.uerſi.& hinc eſt, quem ad hoc citat Iaſ.in l.ſi duo patroni. §.ſi quis iurauerit. ſub nu.2. in fi.de iureiuran. uidetur adhærere ualiditati collationis, ideo ad hoc, quando ſcilicet talis collatio ſit nulla,vide eundem Innoc.in c.2.de reſcr. in c. conſtitutus. il 2.de appel.Fel.in d.c.quærelam.Boer.q. 117.num.4.circa fi.& uide inf.in uerſ.periurus .

Beneficij curati acceptatione,& apprehenſione poſſeſſionis illius , vel ſi per acceptantem ſtat quominus ipſam apprehendat , uacat primum beneficium ipſo iure.ex ſententia glo.& Doct.in c. De multa. de præben. quia habens beneficium curatum , ſi aliud ſimiliter curatum recipiat, uidetur habere primum pro derelicto,adeo quod abſq; priuatione conferri poterit. Et hoc nedū in curatis,ſed ēt in dignitatib, & perſonatibus, ſiue ſint cum cura,ſiue non,& ſiue in eadē, ſiue in diuerſis ſint eccleſijs.ut in d.gl. pro cuius dicti clara , & ampla cognitione , uide Capram in tract.regu.reg.90.inc. Acceptatione beneficij. & præſertim num.22. & ſucceſſiue, ubi ponit Reg.cum ſex ampl.& 23.fall. cum ſuis ſublimit. & declarat.& Menoc.de arbitr.iud. caſu 295. Eo magis ſtante concil.Triden.de quo ſup.uerſ. Beneficia curata plura .

Beneficij eccleſiaſtici capax ut quis ſit , neceſſe eſt qđ habeat ordinem claricalem,aut ſaltem primam tonſuram,c.cum adeo.de reſcr.c.ex literis.il 2. de trāſ. c.2.de inſtit.not.Hoſtien.Ioan.And. & Viui.in d.c. cum adeo.& Archid.12.q.1.c.nulli.ubi late de hoc, ibi refert Clem.IIII. ita dixiſſe.& idem retulit Specu.in tit.de act.ſeu pet.§. ſuper petitionibus . uerſ. Sed nunquid ſcholaris . cum qua ſententia tranſeunt Doct.in d.c.cum adeo. & in alijs ſuprad. loc. Pariſ.hunc art. diſputat , & multos caſus diſtinguit in conſilio 125.incipien.An collatio.uel 4. uide infra uerſic. Layco per indirectum. & in propoſitio. hic ſubſeq.

Beneficij eccleſiaſtici impetratio facta a puro layco aſſerente ſe clericum , cum non eſſet, nedum non ualet , ſed etiam impetrans priuatur impetratis , quia huiuſmodi impetratio eſt ſurreptitia , & obreptitia,tacita ueritate,& expreſſa falſitate obtenta.Eſt communis,ſententia Docto. in c.cum adeo . de reſcr.& in aliis locis in pręced.propoſ.citatis,ſumitur ratio ex regu.pima in vi. ubi Dyn.in 2. exēplo reg. dicit, item ſi inſtitutio fit de eo qui non eſt inſtitutionis capax, prout eſt purus laycus . & allegat dicta iura,quod ſi fieret, ſequerentur inconuenientia multa de quibus inf.uerſ.Layco per indirectum.

Beneficij impetratio facta ab intruſo & ipſum occupāte,non facta mentione ſuæ intruſionis , & occupationis præcedentis , tamquam ſubreptitia non ualet.Cald.conſ.13.de reſcr.& conſ.11.de præb.Abb. in c. cum iam dudum.col.1.in fi.uerſ.& ex iſto. de præben.Domin.in c.eum qui.§. inſuper. colum.fi. uerſ.ſed a iuuaret.de præben.in vi.Bal.in cap.in literis.uerſ.Sexto quæro.de reſt.ſpolia.Abb.in cap. qualiter.in fine.uer. & not. iſtud. de elect.in c. per inquiſitionem.colum. 2.uerſi. nota quod intruſus. de elect.& in c.quiſquis.in prin.uerſi.& ex hoc eo. tit.Mil.in uer. gratiam beneficialem impetrans tenetur facere.Caſſad.deciſ.6.de præben.nu. 1. 4.7. fol.in c.poſtulaſti.col. pen.uerſ.per dictam glo. dę reſc.Selua.de benef.p.3.q.11.uerſ. quinta qualitas. Franc.in d.c. eum qui.col.2. in prin. uerſ.in eadem glo.in fi.Gram.conſi.ciui.144.col.1.uide inf.Benecium impetrans,ſi poſſidet .

Beneficij inæqualitas ſola non eſt apta ad reſcindendam permutationem , concurrente etiam aliquali fraudis præſumptione . Anchar.conſi.279. quæſtio proponitur.ubi conſuluit,quod ſi ſenex, & debilis vult permutare beneficium ſuum opulētum, ſed curatum, cum beneficio tenui habente paruam curā , quod permutatio tenet , & Epiſcopus licite poteſt ſuam authoritatem huic permutationi impartiri.Fede.de Sen. in tract.permu.q.ult.per c.ſuper hoc.de renunc.Ioan.And.poſt Ioan.Monac.in c. 1.in fi. de rer.prrmut.in 6.per l.ſi quis donationis.de contrahen.emp.Et hoc uerum nedum in inæqualitate ratione reddituum, ſeu onerum , ſed in inæqualitate ratione ætatis permutantium , puta ſi iuuenis permutat cum ſene. Gemin.in d.c.1.uerſ. Sed quid iuuenis.Ioan.de Lign. in Clem. 1. eo. tit. niſi in permutatione, cum præſumptione fraudis adeſſent

alia

alia adminicula,coniecturæ,& circunſtantiæ,ex quibus fraus præſumatur a iure. Capra in regulis,titu. de permut.benef.reg.1.num.120.puta,ſi quis permutaret cum nepote, quia, ultra tenuitatem beneficij concurrit ſuſpitio ſanguinis, ſecundum Abb. in c.quia uerisimile. de præſump. contra Ioan.de Lig. in c.1.de cler.non reſid.Et hoc niſi alia præſumptio iſtã excluderet, ut quia ſecure morari non poterat in beneficio pingui, ut per Abb.in d.c.quia uerisimile.quem ſequitur ibi Fely. num.1. per reg.quod vna præſumptio tollit aliam. c. accedens. de crim. falſi.vide infra,uerſic.inæqualitas beneficiorum.

Beneficij patronati permutatio fieri poteſt etiam non uocato patrono, licet per uiam exceptionis poſſet poſtea annullari. Rot. in nouiſ.307. deciſ.Tholoſ. 107.iunc.apoſt.Bellam.deciſ.87.&.177.Guid.Pap. q.374.vbi ponit dubium, & declarat. Fel.in c.cum acceſſiſſent.colum.7.de conſtit. Fran.in c.nemo.colum.4.de elect.in 6.& in c.2.colum.fi. de offi.vicar. & in c.1.colum.4.de rer.permut.eo.lib.Bertr.cõſi. 193.lib.2.Caſſan. conſi.17. num.2. ubi dicit hanc * eſſe communem opinionem.refert Gabr.concl.lib. 2.de citat.concl.1.nu.491.

Beneficij permutatio non ſumit initium a conuẽtione uel facto partium,ſed ex officio ſuperioris.c.quæſitum.de rer.permu. Authoritas enim ſuperioris purgat omne uitium, & tollit præſumptionem fraudis. vt ſup. verſic. authoritas ſuperioris purgat. hinc fit ut beneficij permutatio alias inualida,authorizante ſuperiore efficiatur valida. ut ſup.verſ. Beneficij inæqualitas.De hac autem materia,quando ſcilicet beneficij permutatio dicatur facta in fraudem,vide Fely.in c.quia veriſimile.de præſump.num.2. Rot. Bilign.de rerum permut.deciſ.2.num.1.& deciſ.5. an ſola diſparitas.Dec.conſi.210.Soci.iun. conſi.1. num.91.& 92.uolum.4.Crau.conſi.82.num.3. q. 1.Barb.conſilio 60.colum.1.& 2.uolum.4.Menoc. conſ.108.nu.23.uol.2.

Beneficij poſſeſſio ex negligẽtia decem annorum perditur,& habetur pro derelicta. Abb. in c.cum uenissent.de reſtit.ſpol.in c. capitulum. de reſcri.& in c. contingit.colum.3.uerſ.ſecundo ex dicto gl.de dolo & contum. Gomeſ. in regu.de non tol.iu.quæſi. q.5.num.13.ubi dicit ita tenuiſſe Rotam.Bart.autem in l.ſolent.§.fi.colum.fi.de offic.proconſ.dicit quod ius competens ſuper beneficio nunquam neglig ẽtia perditur,niſi in caſibus a iure expreſſis.per quam doctrinam Gomeſ.ubi ſup. dixit Rot. Rom. ita dupliciter iudicaſſe.De impedimento autem,an ſcilicet & quando poſſeſſio beneficii propter impedimentum alio modo quàm per corporalem inductionem quæri poſſit,uide Rip.in tract.de peſt.priuil.19.& nota quod ſicut perditur, ita etiam tanto tempore poſſidens præſumitur illud authoritate ſufficienti & legitima inſtitutione præcedenti poſſidere.ut copioſe proſequitur Gabr.concl.lib.1.de præſump.concl.1.nu.10.

Beneficij reſeruatio expirat per collationem, & acceptationem de eo factam,etiam ante apprehenſionẽ poſſeſſionis,quia in iuribus incorporalibus ius quæritur non apprehenſa poſſeſſione corporali, c.fi.cũ ibi not.de conceſ.præbend.in ſex.notatur per Inn. in c.inter cætera,in glo.mag. verſic, immo plus uidetur.de præbend.Ioan.And.in nouel. in c.quodã. de præben.in ſexto.Ex quo enim reſeruatio habuit effectum per collationem,expirat,& non reconualeſcit,ſiue noua uoluntate collatoris,l.qui res. §. aream.de ſolut.iunc.l.pen.in fi. C.de conſul. lib.12. quam ſententiam tenuit etiam alibi Inno. in c.1.& in c.ex parte.de conceſ.præbend.Oldr.conſi.136. quod ex productis.Lap.alleg.127.Calder.conſ.10. tit.de præben. Gemin.conſi.93. videtur primo. & * eſt communis opinio, ut teſtatur Gomeſ. ſuper regu.cancel.de trien.concluſ.30. huius propoſitionis effectus eſt,quia,vbi Papa prouidet de beneficio reſeruato, ſi antequam prouiſus habeat poſſeſſionem corporalem moriatur, ordinarius in partibus prouidere poteſt,quia reſeruatio ſemel aſſecuta eſt ſuum effectum per prouiſionẽ, licet corporalis poſſeſſio apprehenſa non fuiſſet.Rota deciſ.24.ſub titulo de præbend.in ant. & incip. Nota quod ubi Papa.pro declaratione, uide infra. verſiculo, expectans qui acceptauit.

Beneficio collato & acceptato, etiam ſi ſecundo tradatur poſſeſſio,& apprehendat,primus præfertur. nã in ſecunda collatione collator præſumitur circumuentus.Rom.conſilio 298.col.1.Alci.de præſump. lib.3.reg.3.præſump.11.num.11. & hoc nõ ſolum ſi ſecunda collatio ad partis poſtulationem,ſed etiã ſi motu proprio conceſsa eſset.Fely.in c.cum olim. colum.3.uerſic.amplia ſecundo.de re iud. Bal.cõſi. 327.Pridie.num.4. uolum.1. quem ſequitur Deci. conſ. 292.& pro tenui.ad finem. & in l.nemo põt. num.4.de reg.iur.Gozad. conſilio 63.prima facie. num.19.Rui.conſilio 96.quia per priuilegium.nu. 22.uolum.4.Grammat.conſi.ciui.6.num.6.& conſilio 100.in cauſa. nu.98.Grat.reſpon.103.in præſenti.num.15. uolum.1.& reſp.26.& ſi cauſa. parte 2.Ferret.conſilio 6.nu.4.uolum.1. ad hoc faciũt dicta inf.uerſ.princeps uni primo. plura ad hoc cumulat Gabr.concluſ.libro tertio. de empt.& uend. concluſ.2.num.33.

Beneficio ius acquiritur per ſolam canonicam collationem,abſque traditione poſseſſionis,eiuſque apprehenſione.c.vlt.& ibi Anchar.de conceſ.præben. * in ſexto.& eſt communis opinio cum glo. in c.pen. in uer.collatio.de præbend.in ſexto.vbi Gemin.ex Ioan.And. ibi notat hoc, dicens in fine d. c.uerſic. quæro an ſola collatio,quod ille tex. ſecundum Io. And.facit ad hanc propoſitionem,cũ ponderat tantum collationem præcedere reuocatoriam, non faciens mentionem de poſseſſione.& allegat dictũ. c. ultimũ.& not.de conſuet.c.2.eod.lib.ubi idẽ Ioan. And. & hæc etiam fuit ſentẽtia Dyni in reg.prima. in ſexto.num.8.vbi dicit, quod per inſtitutionem, ſeu beneficii collationem,quæritur ius proprietatis illi in quem beneficium cõfertur,ita quod poſt collationem factam primo,collatio facta ſecundo nihil operatur,c.ſi tibi abſenti. de præbend. in ſexto.& alibi, idem Dy.in reg.qui prior.in prin.ex illo tex. notat,quod ſi unus primò impetrauit in Eccleſia beneficiũ,alius ſecundò,& ſecundus primò literas præſentauerit,primus tamẽ debet eſse potior, quia qui prior eſt tẽpore impetrationis, potior eſt in iure beneficii cõſequendi.c.ſi pro te.& c.tibi qui. de reſcr. in ſexto.uide inf.uerſi.collatione canonica.

Bene-

Beneficium deſtinatum & ordinatum per Epiſcopum, & capitulum,non comprehenditur in gratia,niſi actualiter creatum fuerit.Card.in clemen fi. q.9.de reſcri. Rota Bilig.17.de præbend.& in antiq.545. Fely.in c.cum adeo.colum.3.uerſ. pro quo vi.Rot. de reſcrip.Aen.de Falc.in tract.reſeru.ſub num.26. verſ.beneficia creata.Rebuf.in trac.nomin.fol.mihi.118. colum.2. verſ. imo etiam ſi tempore.Io.de Sel.de benef.parte 3.quæſt.6.verſic.& pro iſta parte.Mando.ſen.ſuper regu.2.num.21. uerſic.immo etiam.& ſuper reg.16.q.19. num.4. Fely.conſ.45. colum.1.in fi.uerſ. fortifico hæc. pro ratione, uide inf.uerſ. deſtinatio non habetur.

Beneficium eccleſiaſticum,a laico mero impetratũ aſſerente ſe ſcholarem,nulla de clericatu mentione facta,licet aĩo deſtinauerit clericare, non tenet, & impetrans priuatur impetratis, quaſi ſit incapax. eſt * magis communis Doct.ſententia in c.cum adeo. de reſcr.& etiam magis cõmunem teſtatur Pariſi.conſilio 125.an collatio.num.3.uolum.4.& ita cõcludunt Innoc.Ioan.And.& alij Doct.in c.1. de inſtit. Abb.poſt alios in d.c.cum adeo. Archid. 12.quæſt. 1.c.nulli.colum.pen.ubi inquit Bonifacium VIII. ita ſeruaſſe in perſona nepotis ſui. facit gloſ.in l. ſi. nondum. C.de furt.cum ſimil. ut tradunt Socin. & Felyn.in dicto c.cum adeo.& glo.fi. in c.ex literis. de tranſac.cum not.ibi per Innoc. & Imol.poſt Hoſtien.nec ualidaretur impetratio per ſuperuenientẽ clericatum,ſecundum gloſ. in dicto c.cum adeo. & Archid.in dicto c.nulli.& facit text.in c.Religioſo. de ſenten.excom. in ſexto.vbi quis ante facta probationem nõ poteſt dici religioſus,licet ſit infra annum probationis.verum quia multi uoluerunt talẽ laicum uideri capacem beneficij eccleſiaſtici, per glo.ſuper uer.tales.in c.2.de inſtitut. ideo vide inf. verſ. clericus non præſumitur. & verſic. laicus purus quando.

Beneficium eccleſiaſticum a Papa commendatum, ita remanet affectum, quod ad electionem noui Prælati per capitulum procedi non poteſt. Compoſt. in c.cum nobis olim.de elec.ſequitur Archid. & Ioan. And.in nouel.in addi.quam facit ad gloſ. penul. in c.is cui.de elect.in ſexto.& hoc operatur appoſitio manus Papæ. Put.deciſ.180.in cauſa Cæſarauguſt. num.3. Rom. conſilio 350. in caſu.num.11.& 12. Mil.in ver.beneficium uacans reſeruatum.in fi.Pauin.de off.& pot.cap.ſede uacan. parte 2.quæſt.3. colum.3.uerſ.ſed aduerte.Aene.de Falco.in trac.reſerua.q.3.uer. c.ratio eſt.Caſſad.deciſ.5.commendauerat Papa.num.7.de priuil. & ſuper regu.deciſ. 32.Paſcaſ. num.5. & de reſeruat. deciſ.4. mentalis reſeruatio.colum.5.uerſ.& idem eſt. obſeruat Mandoſ.iun.ad d.conſi.Rom.ſuper uerſ.affecta,ubi hoc uerum dicit in commenda temporali: ſecus in perpetua, ut per eum ibi. vide ſupra uerſic. appoſitio manus Papæ.

Beneficium impetrãs,licet vere non eſſet clericus tũc, ſed tonſuratus, non per Abbatem, vel Epiſcopum, iux.c.Abbatem.in fi.de priuil.in ſexto.ſed per aliũ ſuum in monaſterio ſuperiorem,a quo fuerat receptus ad habitum ut religioſus,& pro religioſo ſe habebat,& reputabatur,non repellitur,ſed tenet impetratio, & ualent literæ, etiam ſi in eis aſſeruit ſe clericum.Compoſt.in c.cum adeo.de reſcrip.verſ. Item quid ſi tonſuratus. quia non eſt mentitus ſe clericum, tonſuratus enim clericus eſt, ſaltem late ſumpto uocabulo,ideſt in ſortem electus. 21.diſtin. c.cleros.12.q.1.c.clericus.& inf. verſ. clericus licet in habitu.& deſtinatio cum tonſura ſufficit ad hoc, ut impetrãs ſit capax. gl.ord.in c.2.de inſtit. & ita per hoc cõcludit Cõpoſt.vbi ſup.quod ſatis eſt quis capax beneficij ex quo eſt tonſuratus, & habilis ad ordines ſuſcipiendos.Staphil. de liter. grat. fol.mihi.59.Pariſ.conſ.125. an collatio.uolum.4. Gig.de penſ.q.22.per totum.

Beneficium impetrans,ſi poſſidet aliud tãquam intruſus,nõ tenetur de eo in quo eſt intruſus facere mentionem,Anchar.in clemen.ſi Romanus.de præben. colum.2.uerſ.vltra Doct.hic.& ibi Card.in fi.uerſ. quinto quæro.Fel.in c.poſtulaſti. colum. penult.in fine.& ſeq.verſ. ſed aduerte. de reſcri.Bertr.conſil. 24.colum.penult.in fi.uerſ.& quia idem. uol.2.in nou. vide ſup.in uerſ. beneficii impetratio facta ab intruſo.& inf.uerſ. diſpenſatio ſuper beneficiorum pluralitate.

Beneficium non curatum obtinens, ſi ſecundum curatum recipiat,non ob id uacat primum ipſo facto,ẽt quod primum requirat reſidẽtiam, ita Abb.in c.de multa.de præben.in 3.not.per illum tex.& in c.fi. de cleri. non reſiden. per tex. in dicto c. de multa. quod requirit quod primum beneficium ſit curatũ, ſicut ſecundũ,ad hoc ut per adeptionẽ ſecũdi uacet primum.& hãc propoſ.dicit magis communẽ Abb. ubi ſup.per tex.in argum.in c.qualis.25. diſtinc.& in l.cum prætor.de iudic. & ſe remittit ad dicta per ſe plene in dicto c.fin.in gloſ.2.in fi.ubi gloſ. uidetur uelle,quod conuenit ut beneficium ſit curatum ad effectum, ut per adeptionem ſecundi uacet primum.& ibi Abb.ex mente Innoc. diſtinguit, quod aut beneficia non expoſcunt reſidentiam,aut ſic.ut primo caſu per adeptionem ſecundi non uacet primum: ſecundo caſu diſtinguit tres caſus in materia reſidentiæ,de quibus vide ſup.uerſic.beneficialibus quo ad beneficiorũ.& uerſi.beneficia curata plura.

Beneficium obligat beneficiatum ad dicẽdum horas. Card.in clemen.2.de celebr.miſ. Clauaſ.in Sum.in uer.hora canonica.num.3.uerſ.primum genus.per c.fin.92.diſtin. quia ad hoc a laicis dati ſunt redditus clericis, ut ipſi in officio uices laicorũ ſuppleãt. & ob id beneficiati tenẽtur ad horas non ſolum ex ſtatuto,ſed etiam ex obligatione iuſtitiæ.quam ſententiam tenet etiam Sylueſ.in Sum.ver.hora.num. 3.ubi ex author.S.Thomæ in quodlib.6.& in 4.ſenten.diſtin.15.concludit ut ſupra.& ex Abb.in c.1. de celebr.miſ.& Card. ubi ſup.dicit omnes Doc.ita tenere. Etiam ſi beneficium ſit ita exiguum, ut inde non percipiat neceſſaria. Et hoc in quolibet beneficiato, licet etiam exiſtat in minoribus, & licet non exiſtat in ſacris, ut ibi per eũ.& ſequitur Sum. Armil.in uer.hora.§.1.ubi idem concludit ex mente.S.Thom. & §.3. dicit beneficiatum teneri etiam dicere officium mortuorum, ex S. Thom. quodlib. 1.q.7.art.1.quodlib.6.q.5.num.2. quæ obligatio afficit etiam habentem penſionem, ſed diuerſo reſpectu,nam beneficiatus tenetur propter ordinem, Penſionarius propter reditum. Abb.in dicto cap.1.

Card.

Gard.in clemen.2.de decim. facit.c.cum ſecũdum. de præben.vide inf.uerſ. Horas canonicas. Et effectum qui ex hoc ſequitur, vide ſupra in uerſ. beneficiatus non dicens officium.

Beneficium poſſidēs licet ex diuturnitate temporis iuſtum titulum habere præſumatur,& canonicum: tamen ſi conſtaret de vitioſo ingreſſu, inde poſſeſſor amoueri debet.Hoſtien.in c.illud.colum.3. in fi.de preſump.vbi etiam Abb.colum.3.in fi.Domin.in c.ordinarij.§.quod ſi forte.colum.3.de offi.ord. in 6. Ioan.And.Card.& Abb. in c.licet Hely. de ſimon. in fi.& Abb.in c.dilecto.colum.2. de præben. quia iſta eſt preſumptio iuris tantum,quæ admittit probationē in cõtrarium.Cyn.in l.ſi certis annis.q.11. C.de pact.Ioan.And. in c.fi. de cau.poſ.& propric. Bald.in l.2.circa fi.C.de do.promiſ.Alexand. conſ. 11.colum.fin.uolum.4.Archid.in c.ſeruitium.circa fi.18.quæſt.2.Butr.in c.peruenit.colum.18.de cenſi.Fely.in c.ſicut.col.17. de re iudic.

Beneficium uacare dicitur ex eo quod quis ſit priuatus titulo beneficij, nec ad illud perdendum requiritur eiectio de poſſeſſione uel quaſi. iux.not. per Innoc.in c.cum noſtris. de conceſ.præben.Anchar. conſilio 34.in hac cauſa.poſt prin.Rom. conſ.350. in caſu propoſitæ.in ſecundo dubio.in princ.& nu. 17.Iaſ.late in l.traditionibus.nu.20.C.de pact.Ripa in c.ſæpe.colum.1.uerſ. Quartum commodum. de reſtit.ſpoliat.Afflic.in c.1.num.28.qui ſucceſ.tenean.in uſib.feud.

Beneficium uiuentis impetrans intentare non poteſt ſpolium.Rota deciſ.439. in nou.non enim licet uiuentis beneficium impetrare.c.1.& ibi Doc. de cõceſ.præben.Oldr.conſi.304. num.7. ubi etiam ponit quo modo talis impetrans excuſetur.Anch.conſilio 397.Gemi.conſilio 131.Deci.conſi.298.in cauſa.& hoc ne detur uotum captandæ mortis.c.2. de conceſ.præben.Gig.conſ.14.num.2. ubi dicit ita loqui regulam cancellariæ.& gl. ibi de impetr. benef. uiuen.ubi Gomeſ.nu.3.& Rot.ſupra alleg. Ad hāc propoſ.uide ſuprad. conſi.Decij, quod totum circa hoc uerſatur,& ibi multipliciter diſtinguit de ſcientia,& ignorantia,ad inculpandum uel excuſandum impetrantem.& habetur per Gomeſ.ſuper reg. cancel.de ueris.noti.q.3.

Beneficium uolens obtinere,debet facere mentionem de tribus qualitatibus, ſcilicet, dignitatis, curæ, & continuæ reſidentiæ, non autem de qualitate ordinis beneficio annexi.c.ei cui. de præbend.in ſexto. Anto.de Butr.in c.in noſtra.colum.8.de reſcri.Nic. Mil.in reper.fol.8.68.in princ. & fol.77. ad finem, ibi,Gratiam beneficij.Fely. in c. ad aures.colum.2. de reſcr. Nam beneficium curatum nunquam includitur in gratia, niſi de ipſo facta ſit ſpecialis mentio in reſcripto.Domin.in c.cum illis. per illum tex.de præben.in ſexto.Cardin.conſilio 30.in hac. ad declarationem,vide Deci.in c.ad aures. de reſcr.nu.4. Ad hoc autem ut dicatur curatum, non attenditur illud quod ex accidenti competit, ſed eius natura conſideratur,ſecundum Domin. in cap.ſuper eo.de præben.Oldr.conſi.102. Et hæc omnia fiunt ad fugiendam incompatibilitatem, quæ ex præmiſſis inducitur,ſecus in ſimplicibus,iſta enim de conſuetudine generali non requirunt reſidentiam.c. gratia. de reſcr. in ſexto.In præmiſſis tamen habemus formam traditam per Concil.Triden. de quo ſupr.verſic.Beneficia curata plura. Nota tamē quod de qualitatibus, quę inſunt beneficio de iure communi nõ eſt opus facere mentionem. Rota deciſ.609.ſub tit. de reſcr.incip.Dominus Vrbanus. in antiq.Roma. ſingul. 37. in fi. Nec etiam eſt neceſſaria expræſſio qualitatum ſuperfluarum, non enim earum nocet falſitas ſi exprimantur.Rota deciſ.10. de reſcrip.in nou.aliàs 84.incip.ſi quis narrat. Felyn.in c.2.& in c.ad aures.de reſcri.Cald.conſilio 10.ſub tit. de reſcrip.& conſi.1.ſub tit. de fil.præſb. ubi quòd taciturnitas qualitatum non nocet,quando ſunt qualitates de quibus exprimendis iure non cauetur. per glo.5.in clemen.1.de præben. Feder.de Sen.conſil. 80.factum.colum.fi. ubi quod habere baptiſmum, & chriſma, nõ faciunt quod beneficium ſit curatũ. ſequitur Deci.in c.ad aures.de reſcr. hinc etiam eſt, quod taciturnitas ordinum ſacrorum requiſitorum non inducit ſubreptionem in literis beneficialibus, niſi expreſſe id diſponatur. c. ſi pro clericis pauperibus.de præben.in ſexto.& ibi Domini. in 3. not. per textum,in cap.nemo deinceps.de elec.in ſexto. Abb.in cap.cum in cunctis. §. inferiora. colum.penult.de elect.

¶ Bigami ab ordinibus ſacris excluduntur pluribus rationibus, & præſertim quatuor, quas ponit glo. in ſum. 26. diſtinct. & text.in c.quando.31.quæſt.1. prima ſumitur ex c.debitum.de bigam.ubi glo. recepta,uer.ſacramentum. id late declarat. Secunda eſt ob excellentiam ſacramenti ordinis. c. vna. 26. diſtinct. Tertia quia bigami præſumuntur incontinentes,c.propoſuiſti. 82.diſtin.quarta, ex eo quod ex eorum incontinentia non habent frontem hortandi ad uiduitatem, & perdunt audaciam perſuadendi ad caſtitatem.d.c.vna. & uide inf. uerſ. bigamus etiam tonſuratus.

Bigamiæ ſtatus triplex eſt, ſcilicet, vera, interpretatiua,ſimilitudinaria.Rebuf.in trac. de pacific.poſſeſ. nu.193. Sum. Ang. in ver.Bigamia.quæ ueræ bigamiæ attribuit ſolum caſum de quo inf.uerſic. Bigamus uere.ex Ricard. in quarto ſenten.art.4.q.1. & gloſ.in c.2.de bigam. Bigamiæ autem interpretatiuæ attribuit caſum de quo infra. uerſi. contrahens cum uidua.& caſum de quo inf. verſ. vxorem ſuam propriam. Similitudinariæ uero attribuit caſum, quādo quis diuerſis temporibus habuit plures uxores,unam de iure, & alteram de facto, & ambas cognouit. c.nuper. de bigam. & hoc caſu contrahitur bigamia,non propter defectum ſacramenti,ſed propter intentionis affectum cum opere ſubſequuto, & Sum.Ang.ubi ſup. ſub num.7.uerſ. ſecundus caſus.aliàs uerſ. tertius ſi ſimul.Item quando quis cognouit corruptam de facto.c.quomodo.31.q.1. & c.gaudemus. de diuor. necnon caſum, quando aliquis in ordine ſacro conſtitutus contrahit de facto, licet de iure non poſſit.c.nuper.c.ſuper eo.& c.vlt. de bigam.& 27.q.1.c.quotquot.

Bigamus etiam tonſuratus, eſt incapax & inhabilis ad obtinendum beneficia eccleſiaſtica. cap.primo. de bigam.in ſexto.Innocen.I. in Sum.ſuor.decre.in 3. epiſt.cap.2.& habetur Leu.cap.21.& apud Apoſt. ad Timot.1.c.3.& ad Tit.c.1.& in decr.Hylar. Papæ

pæ.p.46. Anno Domini.485.ubi in 2. decreto ſtatuit,ut bigamus uiduę,aut corruptę maritus,ad gradus eccleſiaſticos non accedat, ut in decretis diſtin. 34. c.curandum eſt. rationem vide infra, Bigamus reputatur.

Bigamus ordinatus licet nõ recipiat ordinis executionem,recipit tamen caracterem, S.Thom. in quarto ſenten.diſtin.27.quæſt.9.Abb.in c.2. de bigam.colum.2.uerſ.& ex hoc not.iunc.addi.ibid.in uer.ordinum executionem.ubi pro concor.adducitur deciſ.Rot.in nou.452.quæ incip.quodam factũ. alias 447.& eſt.1.ſub tit.de bigam.in fi. vbi hoc expreſſe dicit. Specul.in tit. de bigam.in libel.Bertach. in tract.de Epiſc.in prin.1.par.Archid.in c.rector.34. diſtin. & cap.quiſquis.33. diſtin. & Card.in clem. 2.in 1.oppoſ. de æta.& qual.

Bigamus prohibetur habere beneficium eccleſiaſticũ, ut ſup.verſ. Bigamus etiam tonſuratus. quia reputatur merè laicus.c.1.de bigam.in ſexto.c.1.de cleri.coniug.eod.lib.& ideo non poteſt ordinari,ut in rubr.de bigam.non ordin.cap.1.& per to.tit. & ſic nec beneficium habere. gloſ. in c.de his. diſtin.38.

* cum qua eſt communis,& vera opinio. Immo ſi fuerit diſpenſatus ad tonſuram, non cēſetur ob id etiā ad ſimplex beneficium diſpenſatus. arg.c.1.de fil. præſb.in ſexto. & ita Pariſijs in ſenatu Regio concluſum dicit Rebuf.in tract.de pacif.poſſeſ.nu.193. per rationem tex.in c.cum ſecundum. de præbend. nam cum altari ſeruire non poſſit, ideo nec beneficium habere.c.fin.de reſcrip.in ſexto. prærogatiua enim ſacerdotali exutus eſt. capitulo,vna tantum. 26.diſtinct.

Bigamus uere dicitur ille qui ſucceſſiue, & diuerſis tēporibus duas uxores legitimas habuit, & actualiter cognouit.cap.aperiant.31.queſt.prima. etiā ſi ambas,uel alteram tantum duxiſſet ante baptiſmum. c.deinde.& c.acutius.26.diſtin.argum. c.debitum. de bigam.Gemin.in c.1.eodem tit.in ſexto. Angel. in Sum. in uer.Bigamia. num.1. & hoc tenent omnes in c.unius.& in d.c.acutius.ubi gl.dicit quod in hac materia male ſentit B.Hieron. & quod eum correxit.B.Auguſ.& idem quòd.B.Auguſt.dicit B.Ambroſ.in lib.de offic.reſidens cum hac propoſ.& Angel.vbi ſup.num.6.ubi reprehēdit Ioan.And. quod contrarium & male dixerit,quia irregularitas, quæ contrahitur per hanc bigamiam nõ tollitur per baptiſmum.ut dixi infra, in uerſic. irregularitas, quæ contrahitur.

¶ Biruarij miſſi ad domum alicuius debitoris in decē, ad pignora auferēda, ſi uoluerint auferre ſummam pignorum,quæ debitum excedat, poterunt a debitore de facto,& impune repelli. ſecundum Barto.in l.penult. per illum textum. C. de execut. & exact. lib.12.ſed ſi parent iudici pro executione ſentētiæ, uel eius præcepto,licet faciant iniuſtitiam, propter mandatum excuſantur.Dyn.in regu.quod qs mandato.in ſexto.Alexand.conſilio 1.num.8.& 9.uol. 4.an autem quando uolunt capere aliquem reſiſtētem poſſint illũ impune occidere,ponunt late Ang. & Arim.ad eum in tract.maleſ. in uerſ. fama publica.num.54. in his ego ſemper pro executoribus biruarijs ſenſi ob honorem curiæ, quando aliter reſiſtentem capere non poſſunt. Tales tamen ſunt infames.Bal.in l.etiam.C.de teſti.nec ſunt integri.Burſat.alios citans,conſ.65.num.12. Bero.q.famil.84. num.1. & 2. Deciſ.Luc.1. apud Ioſ.Lud. num.3.& 4.& ad prin.propoſ. vide inf.uerſic. officiali iniuſte exequenti.

¶ Bladum vel ſal ad ciuitatem portare, & conducere prohibitus ſub certa pœna,non tenetur ſi hæc conducat, ut alio transferat. Iac.de Are. & Cyn.in l. ſi quis poſt hac,per illum textum.cum glo. C.de ædi.priua.Ioan.And.ad Spec.de conſti.§.1. addi.incip. Gui.de Suz.Bar.& Ang.in l.cætera. §.ſed & ſi quis. de lega.1.Anch.& Imo.in c.1.de cler. non reſiden. Rom.conſi.510.ſub num.24.uerſ. ſecundo quia licet.citat Hyppol.in rep.rub.de fideiuſ.nu.443.pro ratione uide inf.uerſ. factum non dicitur.

¶ Blaſphemans conſuetudinarius magis punitur, quā is qui ſemel uel bis lubrico linguæ blaſphemauit. Ioan.de Anan.in c.2.de maledi. colum.9. ubi uult, quod qui ex conſuetudine hoc facit, puniatur pœna Authen.ut non lux.contra nat.§.fi.ſcilicet mortis. ille uero qui ſemel tantum, puniatur pœna torturæ, uel alia pecuniaria, ſequitur Boer.q.301.nu. 11.uerſ.quare non ita.Iaſ.in l.ait prætor. §. iurari. num.13.&14. de iureiuran. ubi quod poteſt etiam poni ad catenā arbitrio iudicis, & latius in l. ſi duo patroni. eod.tit.in §. ſi quis iurauerit. ubi plene de materia blaſphemiæ,periurij,& pœnis horum delictorum. & quod reiteratio blaſphemiæ acrius puniatur,tenet Fran.Marc.q.509.num.8. in hoc dicit Hoſt.in Sum. de maled. quod pro ſimplici blaſphemia imponitur etiam clerico pœna. dicto c.ſecũdo. non autem poteſt deponi,niſi ſæpius ſit conſuetus, & quod hoc caſu non ſufficit probare, quod bis uel ter blaſphemauerit ad hoc, ut dicatur cõſuetus blaſphemare.Cyn.in l.2.C.de reb.cre.& in l.2.C.quæ ſit lon.conſuet.Anto.de Butr.in c.licet ex quadam. de teſti.Bald. in l.de quibus.de legib. Alexan.conſ. 72.inſpecto.num.8.uolum. 1.communiter tamē ſtatuta locorum contra hos blaſphemos prouident pęnas ſtatuendo,& hæc ſeruantur.Boer.ubi ſup.num. 15.vide inf.in uerſ.periurus.

Blaſphemare non dicitur is qui dicit uerba nõ tribuentia Deo,aut Sanctis,quod uerum non eſt,niſi appareat id in contumeliam dixiſſe, ut ſi quis iurat per membra pudibunda Chriſti, vel Sanctorum, quia tunc talia uerba in contemptum eorum protuliſſe uidetur.Ioan.de Anan.in cap.ſecundo.colum.9. de maledic.Sum.Silueſ.in ver.Blaſphemia.Boer.quæſ. 301.per totum.Mandoſ.ſen.in tract.de ingrat.cap. 62.ingrat.108. Et ideo ſi quis iurat per corpus, per caput,uel per membra Dei punitur. in Authent.ut non lux.contra nat.& ibi Bart. & in c.ſi quis per capillum.22.quæſt.prima.Ioan.de Anan.ubi ſup. uerſic.Eſt ergo ſciendum, quia Deus nõ habet corpus, aut membra.Archid.in dicto c.ſi quis per capillum. & Anan. ubi ſup. in fi. gloſ.1. & hoc uerum ſi talia uerba proferens intelligat de Deo, ideſt de Diuina natura.Archid.ubi ſup.ſed ſi intelligat de Deo, hoc eſt de Chriſto homine, eſt iurare, non blaſphemare.Apoſtil.ad Abb.in dicto c.2. Socin.conſi.102.li. 1.& conſilio 119.lib.4.S.Thom.2.2.quæſt.13.articulo 3.cap.4.

Blaſphemia non dicitur quando quis dicit iurando,vel

aliquid affirmando, ad corpus Chriſti. Hoſtien. in Sum.de maledi.§.fin.in prin.Ioan.de Anan.in c.2. eod.tit.in gloſſ.1. in fi.Sylueſt. in ver. Blaſphemia, Addi.ad Abb.in d.c.2.ſecus ſi talia verba quis dicat in contemptum. Boer.deciſ.301. nu.14.ut ſi iurat per membra pudibunda Chriſti,quia tunc eſſet blaſphemia. Anan. ubi ſup. Sum.Syluеſ.ubi ſup.Boer. ubi ſup.verſic.5. vel ſi iurat in actu illicito,ut in ludo,& cum ira.Syluеſt.ubi ſup.vel etiam extra actũ illicitum, ſed ſine propoſito iurat, & irreuerenter. Boer.ubi ſup.d.num.14. ubi uult quod tunc ſit blaſphemia,ac ſi diceretur,ad corpus Dei, quæ ipſe pacificat:& quod talia verba ſonent in blaſphemiam, tenet Ioan.de Anan.in c.in nonnullis.de Iudæis,colum.penult.verum quia extant ſtatuta in multis locis diſponentia circa ſenſum talium uerborũ,& punientia mitius & grauius prout ſtatuentibus uiſum eſt,conſiderata qualitate proferẽtium talia uerba, ideo ſtatuta ipſa attendenda ſunt, uel loci conſuetudo,Boer.ubi ſup.ſub num.11.uerſic.quare non ita. & num.16. &17. Franc.Marc.q.509. Foſſan.deciſ. 241.num.4.& vide conſilio 48. & 49. inter conſil. crim.diuerſ.quæ materiam blaſphemiæ copioſe tractant. Et an ſtatutum puniens blaſphemantẽ Deũ, comprehendat maledicẽtem,vide copioſe apud Socin.ſen.conſ.102.103.& 104.volum.1.& in d.c.2. poſt S.Tho.2.2.q.14.art.1.

Blaſphemiæ cognitio contra Iudæum ſpectat ad iudicem Eccleſiaſticum ex ſententia Calder. conſ.2.ſub tit.de Iudæis.Aret.conſilio 158.colum.2.& per totum conſi.ubi copioſe tractat a quo ueniat puniendus Iudæus delinquens.Bald.tamen conſi.100.ſi Iudæus.in prin.lib.2.tenet hanc cognitionem ad iudicem Eccleſiaſticum ſpectare. Socin. conſi.119.li.4. ubi multis rationibus hanc ſententiam firmat.idem tenet Ioan.de Anan.in c.2.de maledi.colum.vndecima.verſic.circa prædicta.Hoſtien.de Iudæis.§. Et in quibus.verſic.cum autem Iudæus,& in c.poſtulaſti.in ver.tuæ iuriſdictionis.& in c.in nonnullis. de Iudæ.§.fin.Glo.in clement.1.in ver.Principibus.eodem tit.& ibi Card.num.3. & Imo. nu.7. & Anch. in 2.not. Hanc cognitionem eſſe mixti fori, & eſſe locum preuentioni,dixit Fely.in dicto c.poſtulaſti. num.4.Ioan.de Anan. columna fin. circa fin.Cald. dicto conſilio 2. Præpoſ. in c.gaudemus. de diuor. num.quinto,& ſucceſſiue. quo caſu punitus per iudicem præuenientem,etiam minori pœna, non poterit per alium puniri.Calder.ubi ſupra, verſic. ubi enim.in quo tamen Anchar.cõtrarium tenuit conſ. 15.in fi. ne delictum remaneat ſua condigna pœna impunitum,& ita deciſum refert Foſſan.deciſ.241. num.7.in fi.dixi inf.verſ.condemnatus a iudice Eccleſiaſtico, & uerſ. crimen mixti fori.

¶Bona adiecta Comitatui,& Marchionatui,ad eũ pertinent ad quem ſpectat ipſe Comitatus, ſiue Marchionatus.Bar.in l.ſi conuenerit,la 2.§.ſi nuda.verſic.breuiter.de pignorat.act. & in tract. Tyber.tit. de inſula.colum.3.verſ.ſed quæro.Bald.in l. ex hoc iure.uerſ.& nota quod in terris. de iuſt.& iu.Ang. in l.damni infecti.§.ſi is.de dam.inf.Cyn.Bal. & Saly.in l.non modus.C.de ſeruit.& aq.Barb.conſi.4. lib.1. Guid.Pap.q.489. Rom.conſi.218. colum.2. Alexand.l.1.colum.quinta.de legatis primo, conſilio 151.col.2.lib.2.& 114.in fi.lib.4. Curt.conſi. 56.num.10.14.& per totum. Curt.iun.conſi.110. num.12. Rip. lib.1. reſpon.c.21.Affl.tit.hic finit. lex feud.§.vaſallos.num.8.Crot.in c.1.colum.3.de conſt. Alcia.in c.quod ſedem.num.92. de of.ordin. ex reg.acceſſoria.de qua ſup. verſ. acceſſoriũ & ſi. & ex regu.de augmento.de qua ſupra, verſic. augmentum dotis.

Bona alienans in fraudem fiſci,nõ poteſt poſtea ea reuocare.ita Bart.in l.poſt contractum.nu.6.de don. quem ſequitur Aret.conſilio 159.num.12.late Socin.ſen.conſi.264.colum.4.uolum.2. Deci.conſilio 587.num.10.verſic. Secundo reſpondetur. Gozad. conſilio 94.nu.55.Tiraq.de retr.conſang.§.1.gloſ. 2.num.15.& glo.18.num.20.& 24.Menoc.de præſum.lib.3.præſum.12.nu.32.

Bona clerici licet capi,& ſequeſtrari poſſint per iudicẽ laicum,quando periculum eſt in mora.Abb.in cap. cum non ab homine.de iudic.& in c.lator. de pign. Rebuf.in commen.tomo 1.artic.6.gloſ.3.num.75. & 76.verſic.quinto amplia.ſub tit.de liter.oblig.tamen ad creditum conſequendum agendum eſt per creditorem coram iudice eccleſiaſtico, & nõ coram ſeculari, aliàs ſequeſtrum eſſet nullum, & creditor ipſo iure incideret in excommunicationem, iuxta bul.Pontif.in cœna Domini. & in c.ſi quiſquam clericus.11.quæſt.1.Doc.in c.ſi diligenti.& in c.quod clericus.& ibi gloſ.de foro compet.Plot.in l.ſi quando.num.738. C.vn.vi. Alexand.de Neuo. conſi.7. num.10.& 11.Rolan.conſilio quarto.num.6.& 7. uolum.primo.conſilio 16.num.13.uolum.4. Grat. reſpon.138.num.1.& 2. lib.2. Rip. lib.1.reſp.13. de legi.Clar.in pract.crim.§.fin.q.36.niſi in cõtrarium eſſet priuilegium Pontificis.Euer.conſi.42.numero 30. Roland.conſi.23.lib.2.Miſing.conſi.47. num.25.& 26.Deciſ.fiuiz.3.num.26.& 27. ubi ex doct. dat clerico remedium inhibitionis contra laicum eum conuenientem coram non ſuo iudice.

Bona creditori data in ſolutum,ſi plus ualerent,quàm ſit ſumma,& quãtitas pro qua in ſolutum data fuerunt,talis datio redderetur nulla in totum. l.ſi non ſortem.§.ſi centum.& ibi Bart.expreſſe.de cond.in deb.circa medium,quia datio inſolutum eſt interloquutoria.C.de temp.appel.l.fin.§.illud.quæ ex falſa cauſa interpoſita nullius eſt momenti. l.1.§. hæc verba,ne uis fiat ei. l.cum vero.§.ſubuentum.de fideic.liber.l.Fulcinius.§.ſi quis poſſederit. ex quib. cau.in poſſ.eat.Fulg.conſi.137.quia ex facto.uerſi. Circa primum quæſitum. refert & ſequitur Pariſi. conſi.81.conſultus quale ſit.num.24.& 36.uolum. 2.Iacob.Nouel.de iure protom.nu.79.Fab.de Monte,de emp.& uend.quæſt.2.prin.nu.31.ubi de materia dationis in ſolutum practicata ſecundum uarietatem locorum. vide inf.uerſic. bona data creditori ex ſecundo decreto.

Bona dans alicui cum facultate alienãdi, & ad libitum diſponendi, cenſetur in eum tranſtuliſſe etiam dominium.l.Proculus.de vſufruct. l.Diuus.in prin. de vſu & habit.Bar.in l.donationes.§.ſpecies. de don. Bald.dicta l.Proculus.quem ſequitur Rom.dicto §. ſpecies.& conſil.206.colum.1. Cum. conſilio 120. Aret.l.in pupillari.columna 2. de uulg.& pupil. & in l.quod in rerum. §.1. de legatis primo. Alex.l.ſi conſtante.

conſtante.in princ.colum.2.ſol.matrim.Barb.conſilio 64.colum.vlt.uolum.2.& conſi.20.col.3.uol. 4.Sadole.in l.3.in fi.de leg.1.Socin.conſi.10.num. 12.& 13.uolum.1.Ruin.conſilio 133.num.13.uolum.2.Marſil.ſing.561. Iaſ.conſi.4. num.3. uol.1. Pariſ.conſi.71.num.2.uol.2. Ferra.caut.2. Duran. de arte teſtan.tit.6.caut.43.Duen.reg.319.num.1. Ceph.conſi.687.nu.20.

Bona data creditori ex ſecũdo decreto in ſolutum efficiuntur ipſius creditoris irreuocabiliter, nec per debitorem poſſunt amplius recuperari. ex ſentẽtia * Alexand.quam dicit veriorem, & magis communẽ in l.ſi finita.§.Iulianus.de dam. infec. nam datio in ſolutum reuocari nõ poteſt de iure communi.l.ſucceſſores.C.de ſolut.venditioni enim ſimilis eſt.l.fi. ex quib.cauſ. in poſ.eat. l. ſi prædium. C.de euict. Deci.conſilio 558.in cauſa Magnifici.in princ.poſt Aret.conſi.159.longa eſt.colum.5.in prin.verſ.venio ad quartum. ubi late diſcurrit quomodo datio in ſolutum inducat emptionem,& uenditionem, & vide inf.uerſic. ſtatutum loquens de redimenda. & uerſi.uenditio,& datio in ſolutum, & uerſic. creditor cui bona debitoris.& uerſic. bona creditori data in ſolutum.

Bona ex prouiſione teſtatoris prohiberi poſſunt ne tranſeant in fiſcum.l.Imperator.in princ.de fideic. liber.cum aliis,quæ cumulat Alexand. conſilio 23. uolum.1.Curt.iun.in l.filiusfam.§.Diui. de lega.1. & conſi.120.num.10.vbi de communi.& fuit dictũ Bart.in l.iura libertorum.ff.de iure patro.in l.1.C. de bon.liber.in l.eum qui.in prin. de interd. & releg.Rom.conſi.73.in prin.& conſi.93.colum.2. late Merz. in epito.ad mat.fideicom.quæſtio.47.ubi format. q.an ualeat expreſſa prouiſio, quod bona non tranſeant in fiſcum.dixi copioſe in meis. qq.legalib.q.47.nu.13.18.& 20.

Bona exiſtentia in diuerſis territorijs cõfiſcata ex alicuius delicto,debent,ut exiſtunt,unicuique ciuitati applicari.Bart.in l.1.colum.fin. C. de ſum.Trin. Ioan.And.in c.cum ſecundum. de hæret. in ſexto. Ang.de Maleſ.in uerſ.& eius bona publicamus.uerſic.quæro,bona expreſſe.Rom. in l.1. num.24. C. quan.nõ peten.par.ut in ſimili ſunt. l.iuriſperitos. §.cum oriundus. de excuſat.tutor. & l. pupillo. de tutor.& curat.dat.ab his.ex quibus iur.Rom.conſ. 250.horum bonorum.num.2.concludit, bona relicta diſtribuenda inter pauperes, non dato executore,ſi fuerint in diuerſis diœceſibus, diſtribui debere per Epiſcopos ſingulos in ſuis diœceſibus, quod tene menti.Et ad propoſitionẽ pro ratione nota,quia bona ſita in territorio alicuius, præſumuntur eſſe Domini illius territorij.Socin.in l.1. in princ. num. 27.in fi.verſ.ex quibus infertur.de acq.poſſeſ. conſilio 166.ſub nu.3.verſic.tertia concluſ.lib.2. 127. num.5.lib.1.Ruin.53. nu.4. lib.4. maxime quo ad iuriſdictionem,ut plures referens dicit Ceph.conſi. 458.num.59.

Bona fide præſcribens, licet poſt præſcriptionem completam mala fides ſuperueniat, uidetur tutus etiam in foro conſcientiæ,ita ut nihil reſtituere teneatur. glo.in c.fin.in uer.temporis.de præſcri. & ibi Abb. * colum.7.& Imo. colum.15. qui communem dicit. Bart.in extrauag.ad reprim.in uer.videbitur. in fi. Bald.in c.de cauſis.colum.3.de off.deleg. & in l.cũ quis.colum.7.C.de iur.& fac.ignor. Ang. in repet. l.1.C.de iud.Ioan.Fab.in §.1.col.2.Inſti.de vſucap. Rom.in l.filiusfam.de donat.& conſi.149.num.2. Anchar.conſi.170.colum.2.Aret.conſi.92. colum. 2.Iaſ.in l.ſi poſt diuiſionem.col.2.C.de iur.& fact. ignor.Deci.in Authen.præterea. colum.6. C. unde vir & vx.Corn.conſi.177.col.2.lib.2.Tiraq. copioſe in reg.ceſſ.cau.lim.12.nu.16.

Bona fideicommiſſi alienari,ita demum in cauſam dotis poſſunt,ſi aliæ res liberæ non extent. Iaſ.in Authen.Res quæ.C.com.de lega. nu.32. cum quo idẽ ſenſerunt Rube.Alex.conſi.124.num.3.Alci. reſp. 640.Menoc.conſi.88.num.49.& 55. parte prima. conſilio 81.num.48.ubi multos in hanc ſententiam citat.& conſilio 95.num.42.p.ea.conſi.183. in multis num.parte 2.& conſi.231. num.14. p.3. vide in verſ.ſeq.& inf.uerſ.obligatus ex diſpoſitione. Materiam alienationis bonorum fideicommiſſo ſubiectorum copioſe per plura capita cumulat Gabr.cõcluſ.li.5.de præſcr.concl.13.ubi tractat, an & quando talia bona præſcribi,uel uſucapi poſſint. & uide inf.uerſ.ſequen.& ad propoſitionem eſt tex. clarus in dicta Authent. Res quæ. cuius materiam conſulendo explicat Rolan.à Val.conſilio 19.numero 6. &.7.& conſilio 20. num.1. & ſucceſſiue. lib.4. vide apud ipſum.

Bona fideicommiſſi alienari poſſunt pro legitima, & trebellianica alienantis.l.Marcellus. §. res quæ. ad trebel.Alexand.conſi.184.viſo themate. nu.6.uol. 2.Corn.conſ.124.num.27.146.num.24. uolum.2. & 303.num.14.uolum.4.Iaſ.in l.ult. §.ſed quia.colum. fin. limita.7. & in dicto §.res quæ. ad trebel. Socin.iun.in l.in quartam.num.88. ad legem Falc. Ceph.conſilio 624.inſignis. num.6.vide inf.verſic. filius non poteſt deducere.Et nota quod talia bona poſſunt etiam in cauſam dotis alienari, ſi legitima & trebellianica non ſufficiunt. Caſtr.conſilio 80.de quo copioſe dixi.q.45.num.68.& in alijs num. ubi habes materiam alienationis bonorum prohibitorum.vide in verſ. præcedenti, & infra, verſic. filius alienans aliqua.& verſic.mulieres deſcendentes.

Bona immobilia æſtimata in dotem data obligant maritum ad precii, non autem corporum reſtitutionẽ. l.quotiens.C. de iure dot.Socin.conſi.57.ſub num. 8.lib.1.ubi poſt alios quos citat,inquit fuiſſe cõſultum, quod ſi res detur in dotem pro æſtimatione facienda per duos homines communi cõſenſu eligendos,quamuis nunquam fuerit æſtimata, tamen ſoluto matrimonio res non venit reſtituenda,ſed eius æſtimatio,habita ratione ad valorem temporis dotis datæ, quo tempore intelligitur facta æſtimatio per legem,quæ tunc erat certa,& ueram dotem cõſiſtere in æſtimatione,dicit Bald.in dicta l.quotiẽs. Socin.conſi.60. ſub num.5.verſic. dico quod.lib.3. Couuar.pract.q.c.28.num.1. æſtimatio enim uera uenditio eſt.l.plerunque.poſt medium. de iure dotium.Doct.in l.ſi æſtimatis.& in l. æſtimatæ. ſoluto matrim.Ceph.conſi.618.nu.13.& 14.

Bona ingredientium religionem minorum, licet non applicentur eorum monaſterijs,ut inf.verſic.fratres ordinis minorum ſunt incapaces. & verſic. hæreditas patris profeſſi: ſecus tamen eſt in alijs mendicantibus,

cantibus, quorum ordinem ingrediẽtium bona eorum monaſterijs applicantur, ut inf. verſic. fratres mendicantes, & ita dicit Spec. in tit. de ſtatu monac. in prin. q. 3. & 4. Archid. in c. quia ingredientibus. 19. q. 3. Abb. in c. in præſentia. num. 62. de probat. Dom. in c. 1. §. confirmatos. colum. 2. de relig. domi. in 6. Alexand. conſi. 88. num. 4. vol. 2. ubi dicit communem. Imo. in l. 1. de teſtam. in fi. Calder. conſi. 46. tit. de teſtam. Deci. in d. c. præſentia, num.
* 69. ubi etiam communem dicit, quod procedit, ut dixi in ſuprad. uerſ. non de iure, ſed de conſuetudine, ut etiam dicunt Bald. in Authen. ſi qua mulier. colum. 3. C. de ſacroſan. eccl. Authen. conſi. 56. in fi. Caſtren. in Authen. ingreſſi, colum. 1. & 2. C. de ſacroſan. eccl. vel eitam ex priuilegio, ex quibus capitibus alij mendicantes capiunt, ut retineant. Bal. in Authen. niſi rogati. colum. 1. ad Trebel. & conſilio 479. uol. 2. Bart. loquens de fratr. prædica. in tract. minor. columna 3. & in l. 1. §. filio. ad Tertul. Pariſ. conſi. 22. col. 1. uol. 3.

Bona minoris licet non obligentur, ſine decreto iudicis. l. lex, q̃ tutores. circa princ. C. de admin. tut. ta-
* men ipſo iure ſunt hypothecata pro dote. Eſt communis opinio contra Bart. ſecundum Alexan. in l. ſi conſtante, in princ. colum. 12. ſoluto matrim. & ibi etiam Iaſ. id firmat. & Curt. iun. conſilio 168. ſub num. 20. verſ. nec obſtat. de qua per Tiraq. de legi. connub. gloſ. 6. num. 195. Rol. de lucro dot. q. 45. vbi multos citat, & late in hoc diſcurrit. Menoc. de arbitr. iudi. lib. 2. centu. 2. caſu 171. num. 48. Pariſ. conſi. 101. num. 27. uol. 1. Gozad. conſilio 78. num. 11. Rol. conſi. 76. nu. 18. & 19. uolum. 1. Ceph. qui multa allegat, in conſilio 115. num. 1. & 14. & conſilio 207. num. 18. vbi ponit regulam in terminis. d. l. lex, quæ tutores. & poſt multa num. 25. & 26. dat fallentias, & declarat quomodo debeant intelligi caſus fallentiarum. & Natta conſi. 631. num. 36. an autem, & quando bona minorum uendi poſſint, ſine authoritate curatoris, & alijs ſolemnitatibus, ſcribit Natta conſilio 542, num. 12. vide inf. uerſic. Minor curatorem habens.

Bona nouitij morientis, infra annum probationis non ſunt monaſterij, ex ſententia Abb. in c. in præſentia. de probat. num. 68. verſic. Item eſt dubium, quã etiam tenent Iaſ. in Authen. ſi qua mulier. col. fin. verſic. extra gloſſ. quærit Bar. C. de ſacroſan. eccleſ. Anchar. in c. Beneficium, colum. penult. verſi. iſta faciunt ad q. de reg. iur. in 6. Barb. in c. 2. colum. 1. & 2. uerſic. & ſubdit hic. de teſtam. & ibi Imo. colum. 3. uerſic. tangit ulterius. Cap. conſ. 165. colum. 1. verſic. vnde ſi interim. Immo etiam in dicto capitulo, in præſentia. in fin. uerſic. Adde etiam. & ibi Barbat. in apoſtil. ad Abb. ubi ſup. Immo quod monaſterio remaneant, tenent Bart. in dicta Authen. ſi qua mulier. in fi. uerſic. vltimo quæro. Cyn. in Authen. ingreſſi. ſub num. 2. uerſic. quid ergo erit. eod. tit. But. in d. c. in præſentia. colum. 16. uerſ. quæro an ſi monachus. & ibi Deci. num. 73. uerſic. 9. quæritur, dicit
* hanc communem. Dic tamẽ quod prima eſt uerior, & in practica ſeruatur, & pro ratione vide inf. verſ. deſtinatio non habetur pro facto. & applica dict. infra, verſic. Monaſterium. M. intrat. & uerſic. deſtinatus ad clericatum.

Bona omnia ſunt obligata pro taleis, & oneribus ad quæ quis tenetur. l. 1. C. in quib. cauſ. pign. tacite contrah. l. 1. C. ſi prop. publ. penſit. Rom. conſ. 111. viſo puncto. num. 1. Socin. conſi. 243. in præſenti. ante fin. verſic. præterea uidetur. p. 2. Iaſ. in l. apud Iulianum. §. hæres. de leg. 1. ubi citat concor. Curt. iun. conſ. 185. ſub num. 3. in fi. Neguſ. de pign. p. 2. Memb. 4. num. 125. Dec. conſilio 285. num. 5. Bald. cõſilio 434. num. 2. uol. 3. Moder. Mutin. de collec. p. 2. c. 3. num. 11. vide inf. uerſ. Eccleſia collectis. Et ſi talia bona fuerint cataſtrata, licet tranſeunt in Eccleſiam, ſubiacent oneribus iuxta cataſtrum. Bald. conſilio 280. uerſic. nec obſtat, lib. 2. Anchar. conſilio 303. uerſic. & confirmatur. Natta conſilio 515. nu. 14. Belo. conſ. 40. nu. 5. & ita iudicatum ſcribit Foſſan. deciſ. 234. num. 9. & vi. infra verſ. Eccleſia in quam bona. & uerſ. Cataſtratio bonorum.

Bonã fidẽ habere nõ præſumitur is qui cõtra iura mercatur. cap. qui contra iura. de regulis iur. in ſexto. l. quemadmodum. C. de agric. & cenſi. lib. vndecimo. Et hoc ſi lex expreſſe reſiſtit. Bart. in l. ſed ſi lege. §. ſcire. de petit. hæred. ſecus ſi non aſſiſtit, ſeu expreſſe non reprobat titulum, quia tunc non habet locũ propoſitio. Abb. in c. conſultationib. cir. fin. de iure patron. Cald. conſ. 2. ſub rub. de præſcr. Fran. Bal. in trac. præſcr. in 2. par. 3. princ. col. 2. & in l. Celſus. ſub num. 6. verſ. Et tradit ibi Bart. de vſucap. ubi ad hoc allegat conſ. & quotas multas. Materiam bonæ fidei cumulat Gabr. lib. 7. de malef. concl. 2. nu. 27. & ſucceſſiue.

Bonis feudalibus ſucceſſionem fieri in capita, non in ſtirpes, dixit Bald. in aut. ceſſante. in 1. & 2. colum. C. de fideicom. ex ea ratione, quia cum ſeruitium diuidatur in capita, ita & ſucceſſio diuidi debet. argu. ſumpto a proportione cõmodi, & incommodi. iux. reg. qui ſentit onus. de reg. iur. in 6. hanc ſentẽtiam ſequitur Crau. conſi. 303. quæritur. in fine. Fortun. Gar. in l. Gallus. §. idem credendum. cum §. ſeq. de lib. & poſth. Pariſ. tamen conſi. 25. vidi. num. 9. uol.
* 2. dicit communem opinionem eſſe, quod in bonis feudalib. ſuccedatur in ſtirpes, non in capita. & fuit ſententia eiuſdem Bal. conſ. 398. uol. 1. & in c. 1. ubi Aluar. de ſucceſ. feu. Gui. Pap. deciſ. 134. Corn. in d. Auth. ceſſante. Dec. in l. 3. C. vn. leg. Iac. de S. Geor. in tract. feud. verſ. preſen. & recip. Cur. iun. eo. trac. p. 3. nu. 53. Bertr. conſ. 2. viſa cõſulta. li. 1. Alex. cõſ. 55. proſpectis. num. 4. uol. 4. Brun. conſ. 73. in caſu. pro qua materia, vide Prac. Pap. in forma libelli pro hæred. ab inteſt. gl. inci. nullius. nu. 38. Alex. conſi. 29. col. 1. vol. 5. Bal. conſ. 199. ad euidentiam. uol. 3. conſi. 193. primò dicam. uol. 2. Alex. conſi. 166. uol. 5. & uide Iaſ. conſi. 78. nu. 3. uolum. 1. vide ſup. ver. agnationis ius.

¶ Bonorum confiſcatione non uenit feudũ nobile, ẽt ſi vaſallus cõmiſerit crimen læſæ maieſtatis, qui. n. nõ põt alienare, non põt ẽt ex ſuo delicto facere, ut ſequatur alienatio, nã ex ea fieret præiudiciũ agnatis. Cep. cõſ. 58. inter cõſ. ciu. in 2. dub. poſt Bar. ĩ l. ſi finita, §. ſi de vectigalib. de dã. inf. n. 3. ubi ẽt Alex. nu. 30. Arim. ad Ang. in trac. malef. in uer. præſente Caio, nu. 40. Rui. cõſ. 23. nu. 32. uol. 5. Cur. iun. q dicit hãc ſntam magis cõem, cõſ. 4. nu. 20. Rub. Alex. conſ. 154. nu. 3. Boer. deciſ. 264. nu. 3. ſecus in feudo

trans-

tranſmiſſibili ad extraneos, nam illud tranſit etiam in fiſcum cum confiſcatione bonorũ. Cur. iun. ubi ſup. & Boer. nu. 8. quale aũt feudum ſit alienabile, uel non, vide inf. feudum utrum alienari poſſit.

Bonorum confiſcatione non ueniunt iura alienari prohibita, per l. Imperator. in prin. de fideic. libert. in primis uer. quã ad hoc ponderat Bar. ibi. Alex. cõſ. 23. opportune. uol. 1. Gabriel. con. 123. nu. 5. & ſucceſſiue. uol. 1. nã fiſcus habetur loco extranei hæredis, in quem bona prohibita nõ tranſeunt. Bar. in l. iura libertorum. de iu. pat. in l. 1. C. de bon. liber. in l. eũ qui. in princ. de interd. & releg. Ang. in l. eorũ. ad l. Iul. maieſt. Ro. conſ. 73. cir. primũ. in prin. 93. viſis. col. 2. Dec. 442. n. 27. Et licet Rub. Alex. citando alios arguat in cõtrariũ. conſ. 154. col. 2. uerſ. cir-
* ca aliud dubium. Tñ propoſitionem oẽs Doc. cõiſſime tenent in l. filiusf. §. Diui. de leg. 1. ubi Iaſ. lec. 2. no. 6. & ibi Soc. iun. no. 8. Cur. iun. conſ. 120. Soci. iun. cõſ. 49. uerſ. ſed licet. uol. 3. Pariſ. 101. bona. col. 5. verſ. prout ẽt. uol. 1. Ang. de malef. ver. & eius bona publicamus. ibi, & nota qđ facta. Marſ. ſing. 314. Goz. cõſ. 103. col. pen. verſ. nono ſtatutũ. Grat. cõſ. 21. col. 6. uerſ. his nõ obſtan. li. 2. Gabriel. ſub tit. de malef. concl. 24. Menoc. conſ. 75. nu. 32. p. 3. pro cognitione ueritatis huiꝰ ꝓpoſitionis ego 1 qq. legal. q. 47. n. 19. & ſucceſſiue, diſtinguo tres caſus. vi. ibi.

Bonorum confiſcatione nõ ueniũt iura futura. l. ſi tibi mandauero. §. is cuius bonis. ff. mand. Alex. in l. ex facto. §. Iulius Longinus. de vulg. & pup. Curt. iun. conſi. 182. nu. 6. Boſ. in prac. crim. tit. de bon. pub. nu. 34. & 35. ubi etiam ſub nu. 18. ponit an ueniat fideicommiſſum ſub conditione, & generaliter, an bona futura. Sed quia hodie cõiter per decreta principum eſt prouiſum in ſpecie ẽt de bonis futuris, vi. ipſum Boſ. ubi ſup. nu. 30. uerſ. ſed contra. ubi dat cautelam per uiam exhæredationis: & refert fuiſſe iudicatum, quando delictum iam erat commiſſum. Soc. iun. conſ. 51. uol. 1. Ferret. conſ. 169. Dec. conſ. 438. Pariſ. conſ. 155. in fi. uol. 4. Syluan. cõſ. 79. nu. 7. Hyp. in prac. crim. §. aggredior. nu. 89. Rui. conſ. 123. uol. 4. Cot. ĩ memor. uerſ. bãnitus ex crimine. & ver. teſtamẽtum in quo pater. ubi tractat de cautelis contra fiſcũ. & Rimin. conſ. 136. per tot. vi. inf. verſ. legatum uel fideicommiſſum conditionale.

Bonorum Eccleſię alienatio preſumitur ſolẽniter facta ob tpis diuturnitatẽ, & quaſi poſſeſſionem. Bal. cõſ. 511. quidam prælatus. col. 2. uol. 2. qđ & in alienatione bonorum minoris reſpondit Corn. conſ. 109. in fi. li. 3. Alex. conſ. 219. nu. 26. uerſ. non obſtat ẽt. li. 6. in quo reſponſo ob tpis diuturnitatẽ, & quaſi poſſeſſionẽ, defendit ſolẽniter factã fuiſſe unionem quorundã eccleſiarũ, & fidẽ eſſe adhibendã uerbis enuntiatiuis, & narratiuis illius ſolemnitatis, refert & ſequitur Menoc. conſ. 90. nu. 30. & 44. lib. 1. Ad quam propoſitionem faciunt dicta inf. uerſ. ſolemnitas præſumitur ex diuturnitate.

Bonorum immobilium alienatio debitoris forẽſis, uel extra territoriũ exiſtẽtis, põt per iudicẽ interdici, ſi de tali alienatione dubitaretur, ad hoc ut creditori conſulatur, ſicut poſſent bona mobilia ſequeſtrari, ita dicit in practica notandũ Cur. ſen. in trac. de ſequeſt. q. 22. Rebuf. in cõm. to. 1. de lit. oblig. art. 6. gl. 3. nu. 48. & ſi eſſent bona mobilia tpe peritura, ut fructus, poterit iudex ordinare, ut uendantur, & pecunia in ſequeſtro ponatur, aliàs periculo ipſius ſequeſtrantis cederet. Cur. ubi ſup. q. 23. Alex. cõſ. 45. uol. 1. Bar. in l. mandatis. §. intra annum. de requir. reis. deciſ. Fiurz. 3. num. 39. & 40.

Bonorum omnium præſentium, & futurorũ donatio non ualet, quia liberam teſtandi aufert facultatem. Doct. omnes in l. fin. C. de pact. & l. ſtipulatio hoc modo concepta. de uerborum obligationib. a qua
* ſententia tanquam communi non eſſe recedendum dicit Curt. iun. conſilio 25. numero primo. & conſi. 120. nu. 6. Card. conſilio 21. ante finem. Corn. conſilio 176. in præſenti. nu. 16. uol. 2. Soci. conſi. 126. nu. 8. par. 3. Deci. conſ. 655. num. 3. & 7. & in d. l. fi. nu. 30. Gozad. conſilio 87. prima facie. nu. 2. & 10. Ripa reſpon. 14. nume. 1. lib. 3. vnde ſi donans ſibi aliquid reſeruauerit pro teſtando, ualet talis donatio, quia ceſſat ratio inualiditatis, & ita ſeruatur. Gemin. conſilio 139. poſt num. 4. uerſic. non enim dicitur. Alexand. conſilio 59. viſo themate. numero 3. uolum. quinto. Corn. conſi. 15. num. 1. parte 1. Rui. conſilio 172. num. 10. uolum. 1. Dec. conſ. 225. num. 3. conſilio 293. num. 5. conſilio 516. num. 17. Bertran. conſi. 88. colum. fin. uerſic. nec obſtat, uol. 2. Soc. iun. conſi. 65. ſub num. 46. uol. 1. Boer. deciſ. 304. præſuppono. ante num. 46. Mantua conſi. 54. num. 13. Socin. conſilio 101. poſt princ. uolum. 3. Grat. reſp. 70. numero 4. uolumine 1. Socin. iun. cõſilio 143. numero 31. 39. & 40. uolumine 1. & conſilio 21. num. 8. uolumine 2. Quid autem ſi fiat Eccleſiæ? dic quod ualet fauore Eccleſiæ, & eſt commu-
* nis opinio ſecundum Dec. in c. in præſentia. col. 3. in pri. uerſic. opinio tamen. de probat. Alexand. in dicta l. ſtipulatio. columna 14. Deci. conſilio 488. col. 1. uerſic. Secundo reſpondetur. Bald. in Auth. ſi qua mulier. C. de ſacroſan. eccleſ. Abb. in c. fin. de ſucceſſ. ab inteſt. in c. ſecundo. de conceſſ. præbend. & in c. vt priuilegia. de priuil. valet etiam cum ſperatur donantem in futurum alia lucrari, ex quibus teſtari poſſit. Calder. conſilio ſecundo. ſub tit. de donat. Abb. conſi. 18. circa medium. parte prima. Gui. Pap. in tract. præſump. ſub num. 63. uerſi. pone ille qui recipit. Corn. conſilio 178. numero 26. uolum. 2. Socin. regu. 108. Deci. conſilio 225. in cauſa. col. 3. uerſic. primus poteſt. Bertran. conſilio 40. numero 3. uolumine 3. in antiq. Quod ego uerum arbitror, ſi ſint donata bona præſentia, quia cum bona ſperata huic actui non ſubiaceant, poterit is de illis teſtari; ſecus ſi iuxta tenorem propoſitionis, quia cum & illa cedant donationi, & nihil ſibi remaneat de quo teſtari poſſit, uidetur quod ualere non debeat: cogita, & uide infra, in uerſic. Donatio omnium bonorum. Quid autem ſi ipſi actui ſit appoſitum iuramentum. vide Corn. conſilio 228. uolumine primo. Pariſi. conſilio decimoſexto. numero 119. uolumine ſecundo. vide inf. verſ. donatio uallata iuramento. Quid autem ſi facta ſit reſeruato tantũ uſufructu? dic quod uerior opinio eſt quod non. Ripa libro tertio reſponſ. capitulo decimoquarto. columna prima. uerſic. circa tertium. & ita tenuit Caſtren. conſilio 101. notandum eſt. & in lege fin. C. de pactis. Corn. conſilio 176. in præſenti. colum. penul. uolum. 2. Deci. conſi. 30. col. 2. & conſil. 251.

D in

in cauſa magnificæ. Licet contrarium tenuerint Alexand.& Iaſ.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.de uerbor.oblig.& late proſequitur Couuar.variarum reſolut.libro 3.c.12.per totum.& ad rubr.de teſta. par.2.nu.4.& ui.inf.uer.donatio omnium bonorū.

Bonorum pignori datorum,cum promiſſione præſtandi laudatorem,& ipſa bona redimendi, pertinēt ad eum qui fuit in mora præſtandi promiſſa, iux.tex. in c.1.§.1.ext.de com.glo.& Doct.in l.1.in uer.conuenit.C.depoſ.l.quod te.ubi etiam Doct.ſi certum pet.Deci.in l.contractus.nu.42.uerſic. Primo enim limitatur. de regu.iur.Socin.in l.ſi Titius. in tertio not.de cond.& demon.late Affl.deciſ.150. Rimin. iun.conſi.210.nu.35.poſt Crau.conſ.202. num.4. licet non ſit adhibitum tempus ad promiſſa faciendum,ſubintelligitur enim tempus decem dierum. l. ſi promiſſor.la 1.§.1.ubi etiam Bar.in prin. & in fi. ff.de conſt.pecu.Ceph.conſi.640.num.34. applica dictis inf.uerſ.cuſtos rei ſibi pignoratæ.

¶ Bonus quilibet præſumitur, niſi malus probetur. c. 1.de ſcrut.in or.fac. c.fin.de præſump. l. omnimodo.C.de inofficioſo teſtam.ponit Specul. in titu.de teſt.§.1.uerſic. ſed quid ſi dicatur.& de probat.§.1. uerſ.reſtat.gl.in l. cum quidam ita.de leg.2. in uer. qui non offenderint.in fin.glo.in c.ſuper literis. de reſcr.& ibi Hoſtien.col.1.uerſ.priori modo.Innoc. in c.2.col.3.uerſ. Item no.quod licet.de in integ.reſtit.& ibi Io.And.col.4.uer.& quamuis.Hyp.conſ. 2.nu.9.& 10.Socin.iun.conſ.82.nu.2.lib.2.Barbat. conſ.77.in prin.vol.4.Alc.de præſump.reg.3.præſump.2.Et ad hunc effectū aliquo modo uerba impropriantur.gl.1.prope fi. in c.ne quis arbitretur. 22.q.2.Hyp.ſub d.nu.9.uerſ.& adduci pōt. Et hoc niſi de alterius præiudicio ageretur.Fel.in c.cum iu iure.col.1.de off.deleg.Dec.in c.ſuper literis. nu.8. de reſcr.Goz.cōſ.66.col.2.Alci.de preſum.ubi ſup. vel etiam fauore animæ.Hyp.ſing.151. Fel.in c.auditis.col.18.de præſcr.& in c.fi.uerſ. fallit tertio.de præſum.Et idem caſu quo talis præſumptio induceret aliquod damnum illi pro quo præſumitur.Alci. ubi ſup.Et pro hac propoſitione famoſa, ui. Fel.in d.c.fi.col.2.& 3.ubi eam multipliciter declarat. An autem iſta qualitas bonitatis preſumatur,ſine probatione,quando requiritur rigore alicuius diſpoſitionis,ponit Crau.de antiq.temp.par.1.nu.168.& 169. vide inf. uerſ. delictum in conſcientiæ foro, & in uerſ.delictum nunquam præſumitur.

¶ Brachium ſeculare poteſt implorari per iudicem delegatum ſedis Apoſtolicæ, pro executione ſententiæ, quamuis expreſſe in ſua commiſſione hoc ſibi non cōcedatur,ut per Archid.in c.adminiſtratores. 23.q.5.Oldr.conſ.89.Epiſcopus.in fi. poſt Hoſt.in c.1.de of.deleg.idem Oldr.conſ.319.in fi. poſt Bernar.in cap.ſtatuimus.de of.deleg.Feder.conſi.163. Bal.& Saly.in l.in criminali.C.de iuriſ.om.iud.Caſtren.in l.epiſcopale.C.de epiſc.aud. & in conſ.39. ſecundum anti.impreſ.Card.in clem.1.q.10.de of. deleg.Inn.Abb.Fel.& alij in c.poſtulaſti. de of.deleg.ubi Dec.dicit hanc eſſe communem, quam etiā firmat in c.ſignificaſti.de homici. col.2.uerſ. extra gloſ.quæritur. poſt Inn.Hoſt. Io.And.Card.Anch. Abb.& Fel. ibi. quam etiā amplectitur Abb. in c.ſi quis contra clericum.col.pen. de foro comp.reprobata opinione Arch.in c.ut officium.de hæret.in 6. Fed.conſi.251.Alb.in d.l.epale. & Calca.cōſi.119. qui uoluerunt, eum non poſſe ſeculare brachium inuocare, niſi ſi cōceſſione hoc ſibi pmittatur.& ita curiam ſeruare dicit Abb.antiq. in c.ſignificaſti. de of.deleg.refert Roland.conſilio 37.omiſſo.num. 1. par.1.Quid autē fit in epiſcopo, an ſcilicet pro executione iuſtitiæ debeat implorare auxilium brachij huiuſmodi. pendet hoc ab illa. q. an ſcilicet epiſcopus qui iuriſd. ordinariā habet, poſſit habere officiales armatos pro executione ſuæ iuriſd. de qua Abb.in dicto c.ſignificaſti. de off. deleg. ſuper qua remitto ad Gundiſal. de hæret.q.11.num.16.& 17. Illud inuocandi talem credit formam Ant.Maſ. Galeſ. ad formam camer. oblig. ſuper uerſ. reliqua de proceſſu. numero 53. Tales parochiani mei ſunt mihi rebelles,excommunicaui eos, ſententiam contemnunt, non habeo ultra quid faciam, recurro ad uos, ipſos diſtringatis, & mihi ſatisfacere cōpellatis.ex Hoſtien.in c. poſtulaſti.de homici.in glo. ſuper uer.ſimpliciter. Eius tamen inuocatio facienda non eſt ubi non eſt neceſſaria, quoniam iura de ea loquentia ſemper vtuntur uerbis,ſi neceſſe fuerit,ſi opus fuerit,ut declarat Oldr.d.conſ.89.in fi. Tunc autem proprie fieri dicitur,cum inuocatur ad adiuuādum iudicem eccleſiaſticum, ſi fortè timet de rei potentia, uel ne fugiat, aut quid ſimile, ut declarat Abb.in c.quoniam.in fi.de offic.ordin.per c.1.eod. tit.& c.ut famę.de ſenten. excommunic.Ad illudq; ut dixi recurrendum eſt in opportunitatibus. c. 2. in fi.de cler.excommunic.miniſt.cum concor.ibi.& per Ioan.a Capiſt.in Specu.conſc.num.208. nec tamen paſſim & indiſtincte cōcedi debet, ſed in caſu, quando ſcilicet iudex eccleſiaſticus fecit quod potuit,& non habet ultra quid faciat. c.cum nō ab homine.de iudici.& c.2.de malef. ibi.ſi neceſſe fuerit, ut & ſup.dixi, idque aſſerit Staphil. ſuper commiſ. & lit.iuſt.uerſ.primo ſciendum. nu.20. Læli.Iord. de Rom.ſedis orig.c.8.nu.42.& 43.ubi de materia de qua ſupra.uer.quid autem ſit in Epiſcopo.Et poteſt implorari contra detinentes decimas,ſi detinētes compelli non poſſunt per cēſuras eccleſiaſticas. Hoſtien.Ioan.And. & alij in c.in aliquibus. de decim.argum. dict.c.poſtulaſti. de homic. Rebuf. de decim. q. ult. num.18. Et ad dicta ſup. in uerſ.eius tamen inuocatio, vide tex.in c.ut officium. §.denique. ibi, ſi opus fuerit inuocato &c. de hæret. in ſexto.& in capitulo primo. §.& quoniam.ibi,inuocato ad hoc &c. de ſta.regul. in ſexto. ad quæ etiā facit text. & ibi Barto. Bald. & Caſtren. in l. ſi quis in hoc. C. de epiſcopis & clericis. facit etiam text. in capitulo ſecundo. ibi,& epiſcopus minime. & c. de cler.excommun.miniſtr. & tex. in c.2. uerſ. per temporalem. ibi, ſi neceſſe fuerit. de maled.quem ad hoc citat Oldr.dicto conſilio 89.quod etiam dixit Bald.poſt Iac.Butrig. in lege ſecunda, in uerſic. ſin autem.C.de his qui latro.occul. Feder.dicto conſilio 251.Staphil.de lit.gra.rubr. de ſignat. lit.iuſt. numero quinto.verſ.ubi quis pet. exec. proc. Quo utendum,dixi ſuperius,quando eccleſiaſticus fecit, quod potuit, & non habet ulterius quid faciat, & ſic præmiſſo prius ſpirituali, capitulo penultimo. de hæret.d.c.poſtulaſti. de homic. & ibi Ab. 2.not. clem.

clem.2.in ver.remedijs.de relig.dom. Alberi.in d.l. epiſcopale.colum.2.num.4.uerſic.& dic quod talis inuocatio.Ang.in l.qui reſtituere.colum.2.num.5. uerſic.in eadem gloſa,niſi in ſubſidium.de rei uendic.Franc.in c.dilecto.de ſent.exc. in ſexto. 2.not. & in d.c.poſtulaſti.de homi.Card.poſt Laud.in clement.1.q.10.in fi.de off.deleg.Impertiendum tamē eſſe ubi iuſte petatur: ſecus ubi iniuſte, dixit Oldr. d.conſi.89.col.2.per rationem tex.in c.1. de off. ordin.ibi;Et,cum opus fuerit,publicum conuocēt auxilium,non ad præiudicandū,ſed potius ad ea,quæ Deo ſint placita proſequendum.& ibi Inn.Bald.& Abb. qui infert ad quæſtionē de Epiſcopo uolente uiſitare quendam Prælatum inferiorem,qui aſſerebat ſe exemptum,& ideo appellauit ad Sum.Pont. quem Epiſcopus excōicauit,cui, quia petebat iniuſte,fuit denegatum brachium ſeculare,quod ēt ante Abb.tenuit ibi Io.And.hancq; ſententiam cōem aſſerit ibi Abb.col.4.uerſ.& per hoc deciditur. late Albe.in d.l.epiſcopale. Alex.cōſ.130.col.2. in prin. vol.4.uerſ. præterea vbi dicit, quod ubi brachium alterius inuocatur non eſt denegandum,niſi euidēter conſtat id iniuſte implorari. Quid autem ſit, ſi eccleſiaſticus implorat brachium ſeculare,an iudex ſecularis debeat illud impartiri, cauſa a ſe in diſcuſſa,uel eam prius diſcutere debeat, magna eſt controuerſia,propter tex. in Auct. de ſanctis. epiſc.col lat.9.in §.ſi uero crimen. ibi, ſecundum leges litem examinans,cauſæ finem imponat. cuius diſcuſſione pro nunc omiſſa, pro ſummaria reſolutione diſtinguendi ſunt tres caſus. Primus,quādo agitur de crimine mere eccleſiaſtico.Secundus,quando de crimine non mere eccleſiaſtico.Tertius,quando de crimine mixto. Primo caſu nullæ ſunt partes iudicis ſecularis, niſi in impartiendo brachium eccleſiaſtico ad eius requiſitionem. exemplum ponunt Doc.in crimine hereſis,quod,cum ſit mere eccleſiaſticum,c.vt inquiſitionis.§.prohibemus.de hær.in vj. nullo modo poteſt de eo ſecularis cognoſcere,ſed ſimpliciter exequi ex iuris diſpoſitione tenetur. d. §.prohibemus.c.præſidentes.eo.tit. & ita ex tex.in d.§. prohibemus, tenet Bal. in Auth.clericus.C.de epiſc.& cler.dum dicit in fine, ſi uero crimen ſit eccleſiaſticum,epiſcopalis erit examinatio & caſtigatio.Ang. in l.Diuus.col. fi.uerſ.& dixit Bart.de cuſto.reor.& in l.1.C.de exhib.reis.Saly.in l.ea quidem. col.6.q. 10.C.de accuſ.Iaſ.in l.magiſtratib.col.fi.n. 10.verſ. vltimo quęrit Bar.de iuriſd.om.iud.quod & oēs ibi tenent,reprobata Bar.ſententia,ut per Dec.ibi.nu. 13.uerſ.ultimo Bar.pro quo vi.Boer.q.90.nu.4.Siman.de hær.tit.66.qui alios refert. Purp.in d.l.magiſtratib.col.vlt.Royas ſing.107.n.4. ubi alios adducit,& nedum in hoc, ſed in quolibet alio merè eccleſiaſtico,ut ait Dec.ubi ſup.& in c.at ſi clerici.col. 7.verſ.ſed hoc idem eſſet.de iudic.nu.100. poſt Ab. in c.1.col.1. de off.ord. Secundo caſu Ab.in c.nouimus. de uer.ſig.dicit,non oportere iudicem ſecularem de ipſius punitione tractare, niſi fiat ſibi fides de proceſſu,quia ille de iudicis ſecularis foro efficitur,eumque,non ut merus executor, ſed ut iudex, & ut ſibi ſubditum iudicare debet,vt in §.ſi vero crimen. in Auct.de Sanctis. epiſc.vbi uero non traderetur ſeculari, ut ſit de eius foro, ſed eccleſiaſticus peteret ut ſecularis exequeretur, tunc ſeculare exequi teneri, licet non fiat ſibi fides de proceſſu, ait Abb.in dicto capitulo primo. de offi.ordin. ex tex. in capitulo primo.de except. in ſexto. poſt Innoc. ibi.huius caſus datur exemplū in degradatione clerici,iux.tex. in c.degradatio. de pœn.in ſexto. in executione enim iuſtitiæ inferior uidetur iudex ſecularis.c.princeps. & in c.adminiſtratores. 23.q.5. Hoc tamen intellige, niſi iudex ſecularis ſciret ſententiam eccleſiaſtici iniuſtam: quo caſu non teneri illam exequi,ſaltem in cauſa criminali, ait Abb. in dicto capitulo primo. cum non debeat eſſe executor ad malum contra conſcientiam. ſequitur Ang. in l.1.C.de exhib.reis. ex Innocent.in capitul. paſtoralis.in uerſic.iniuſtam. de offic.deleg. & in cap. cum in iure.columna prima. uerſic. ſi autem unus. eod.tit. Tertio caſu,quando ſcilicet agitur de crimine mixto, ut de ſacrilegio, & ſimil.de quib.gloſ.& Doct.in c.cum ſit generale.de foro comp.tunc ſecularis non tenetur ſtare proceſſui facto ab eccleſiaſtico.dicto §.ſi uero crimen. quem ita magis communiter intelligunt Doc.in dicta l.magiſtratibus. nam in huiuſmodi caſibus uterque iudex cognoſcere poteſt.dicto capitulo, cum ſit generale.

Et ſic remiſſus reperitur de foro iudicis ſecularis, & iudicari debet,ut ſubditus.Abb.in d.c.1.colum.penult.Alexand.Deci. & alij in dicta l.magiſtratib.& Dec.in d.c.at ſi clerici.nu.100. quia hoc caſu delinquens duas perſonas offendere uidetur: iudicem.ſ. ſecularem & eccleſiaſticum. Bal. in l.placet.colum. vlt. C. de ſacroſan.eccl. Hoc tamen caſu habet locū præuentio, argum. l.1.de offi.conſul.faciunt text. in l.ubi acceptum. & in l. ſi quis poſtea. de iudic.

Et ideo ſi eccleſiaſticus cognouit,& iudicauit, & pro faciliori executione committat executionem ſeculari,uidetur quod ſecularis debeat exequi commiſſionem ſimpliciter, in re de qua cognitum fuit: & hoc,niſi iudex ſecularis uellet nouū proceſſum inchoare ad alium finem, tunc.n.punitus in foro canonico,poteſt etiam puniri in foro ſeculari. ut not. Bal.in d.l.placet.cir.fin.in uerſ.ſic ergo.ubi inquit, quod pœna ſpiritualis non tollit temporalem, nec econtra.& no.Ab.in c.tuæ.col.pen.de procurat.& probatur in c.felicis.§.per hoc quoque. de pœn.in ſexto.cum ſim.ut tradit Fely.in c.de his. col.fin.de accuſat.Dec.in d.l.magiſtratibus. in fi.Boer. deciſ. 289.quæritur an cōdemnatus. de qua materia late ſcripſi in qq.meis.q.17. Verum quia omnia præmiſſa uidentur habere locum in iudice ordinario, pro complemento dictorum ſupra in principio, de delegato,& pro practica ibi allegata ex Abb.antiq. uide text.in dicto c.ut officium.in §.denique. de hæret.in ſexto,& ipſius Abbatis dictū ſequitur Guiel. de Mon.Laud.in c.1.de off.deleg.in ſexto.Collect. in c.1.prope fin.eod.tit.in ant. pro quo vide Fel.in d.c.ſignificaſti.de offic.deleg.& Card.in clemen.1. eod. tit. Quare autem Eccleſia inuocet brachium ſeculare,cum habeat & ipſa gladij poteſtatem,proſequi omitto,remittoque ad Gam.in extrauag. Iulij Secundi,de ſimon. Papæ elect. nu.195.& ſeq.

C.

CADAVERIBVS non eſt deneganda ſepultura, c. in eccleſiaſtico. 13. q. 2. & c. qui diuina. ius enim ſepulchri nec diuino, nec naturali iure prohibetur. Gen. c. 23. Tob. c. 1. 2. & 12. Eccleſ. c. 7. & 38. 2. Reg. c. 2. ubi patēt exempla de iure diuino. De iure autem naturali apud oēs gētes communi, patet in multis exemplis a ſcriptoribus etiam ethnicis traditis, quę exacte colligit Couuar. lib. 2. var. reſol. c. 1. ſub nu. 10. uerſ. nam ſecundum naturam. Ang. in Aut. ut defu. ſeu fun. eor. in prin. uerſ. item per hanc legem. loquens in creditore ex inſtrumento guarētigiæ, dixit eum impedire poſſe ſepulturam cadaueris debitoris, donec ſibi uigore dicti inſtrumenti ſatisfiat, cuius dictum refert Fely. in c. ſicut Iudæi. col. 1. poſt med. de Iudæ. Marſ. ſup l. fi. de qq. n. 64. & ſing. 199. per tot. cuius Ang. ſententia de rigore locū habere poſſe dicit Fel. ibi. poſt Dom. in c. non ſolum. in fi. de appel. in vj. qđ ēt dixit Hoſt. in c. cum liberum. de ſepul. relatus a Rota dicif. 301. quæ eſt. 1. ſub tit. de cau. poſ. & propr. in ant. inc. not. ꝙ per traditionem. uerſ. Itē no. gl. Inn. ſecus tamē de æquitate, ut ibi. & deciſ. 853. quæ eſt vlt. ſub tit. vt li. pend. in ant. & incipit. cum partes litigarent, quæ æquitas hoc caſu attendenda eſt, ēt in cadauere Iudæi, ut dicit Fel. ubi ſup. nu. 2. ꝑ tex. ibi, in verſ. corpora humana. vide inf. verſ. ſepultura non eſt impedienda. & verſ. creditor non poteſt impedire. & uerſ. debitor ex ſententia.

¶ Calculatores librorum officialis poſſunt cōtra ipſū officialem non citatum ſecundum formam librorū pronunciare. Bar. in l. 2. §. quod de frumentaria. de admin. rer. ad ciuit. pert. Card. in c. cum olim. de re iud. Alex. ad Bar. in d. §. quod de frumētaria. Iaſ. in l. 2. §. ubi decretū. col. 8. de off. proconſ. & cōſ. 200. col. pen. li. 2. Gabr. cōcl. li. de citat. concl. 1. nu. 455.

¶ Canonis, reintegranda. 3. q. 1. remedium datur etiā cōtra titulo poſſidētem, & bona fide, & cōtra ſingularem ſucceſſorem, ēt ſi bonæ fidei poſſeſſor titulū a non uitioſo authore habeat. ita poſt multos quos in hanc ſnīam citat, dicit Gabr. de reſtit. ſpol. concl. 5. nu. 31. & 73. dicens hodie hanc ſnīam eſſe magis

* cōem: quam & antea vſq; ad ampliationem ſequuti ſunt Rip. in c. ſæpe. de reſtit. ſpol. nu. 28. Afſl. deciſ. 361. nu. 33. Caſſad. deciſ. 7. de reſti. ſpol. Propoſ. cum ampliat. probat Oſaſ. deciſ. 93. Purp. conſ. 374. nu. 15. & 16. lib. 1. Hier. Gabr. conſ. 36. nu. 2. Ceph. conſ. 289. nu. 21. & 22. quam ſententiam uti ueriorem, & in iudiciis ſemper ſeruādam dicit Alex. in l. rem quæ nobis. de acq. poſ. pro qua ſemper iudicatum fuiſſe in Senatu Pedemon. dicunt Foſſan. deciſ. 29. nu. 1. cui autem non competat hoc remediū. vi. inf. verſ. remedium, reintegrāda. Materiā huius can. copioſe ꝓſequitur Gab. cōcl. li. 5. de reſ. ſpo. cōcl. 5.

¶ Canoniſta purus in beneficijs obtinendis præferri debet puro theologo, niſi Eccleſia magis theologo indigeat, ut quia ſit hæreticis uicina. ita Hoſt. & Io. And. in c. 1. de cōſan. & affi. quos ad hoc citat Rom. conſi. 333. quo ad primum. nu. 11. cir. med. Staphil. in tract. de lit. & grat. & iuſt. p. 1. ſub tit. de vi & ef. clau. uerſic. videndum eſt. Bal. in capit. cum in cunctis. in princ. uerſi. ſed nūquid ſufficit. de elec. dicit contra, quod theologus præfertur canoniſtæ, licet non ſtuduerit iuri canonico. pro qua materia uide Boer. ī trac. de aut. mag. cōſ. n. 88. & deciſ. 225. n. 2. Dic tñ qđ prima ſnīa eſt verior fori exercitio cōſiderato, ſecunda cōſiderato ſubiecto ſciētiæ, & neceſſitate defenſionis fidei, licet ēt ius canonicū cēſeatur eſſe diuinū. ut in c. nimis. de iureiu. & in c. qualiter, & qñ. il 2. de accuſ. hoc tamen, ut & reliquā beneficialia, reſidet in pectore ſummi Pont.

¶ Capi, carcerariq; non pōt de iure aliquis pro debito priuato ante quam bonorū excuſſio præcedat. glo. in l. 3. §. tutores. de ſuſp. tut. quā ſequitur Bart. in l. nemo carcerē. C. de exact. tribut. li. 10. diſcutit Ro. conſ. 120. cir. primū. ſub n. 4. verſ. tertio qa. Bar. alibi in l. 1. & ibi Bal. col. 2. C. qui bo. ced. poſ. Mil. in reper. in ver. carcerari nemo pōt. Iaſ. in l. vinū. ſi cer. pet. n. 4. & 5. ubi materiam per deciſ. tractat. & in l. a D. Pio. §. in uenditione. in 1. not. de re iud. Alexā. cōſ. 159. cir. primū. n. 9. uol. 2. poſt Imo. in c. Odoardus. col. 6. de ſolut. & Abb. in c. qđ ad conſultationem. de re iud. & ibi Fel. num. 10. & 11. niſi aliud ſit ex conſuetudine uel pacto. Abb. conſ. 92. li. 2. quia tunc non procedit ſuprad. glo. Caſt. in l. 4. §. ait prętor. de re iud. vi. Aret. ī §. fi. col. 1. Inſt. de act. Alex. conſi. 145. col. 2. uol. 5. Dec. conſil. 669. col. 1. & 2. Aret. & Alex. in l. alia. §. eleganter. ſol. matr.

Capi non poteſt quis, nec iurari ſuſpectus in loco ubī conueniri non poteſt. l. magiſter. C. de iuriſd. omn. iu. l. nemo carcerem. C. de exact. trib. li. 10. Bal. cōſ. 285. nu. 1. & 2. uol. 1. Nat. conſ. 430. n. 17. & 18. Ripa in l. 1. de legi. Reſp. 13. Crot. conſ. 236. nu. 12. & 13. conſ. 238. nu. 9. uol. 2. Grat. conſ. 138. nu. 1. & 2. li. 3. Guiel. de Lu. ſing. 54. lex eſt. Nat. conſ. 135. n. 4. conſ. 62. col. 1. & 430. Rol. conſ. 65. nu. 5. & 6. uol. 3. & hoc præſertim ſi prętet cautionem de ſtādo iuri in foro ſuo. Dec. conf. 75. col. 1. in prin. Hug. Cel. cōſ. 71. n. 4. Cur. ſen. trac. de ſequeſt. q. 17. Alex. cōſ. 19. uol. 3. ubi dñt ſic facientē teneri actione iniuriarū, & amittere cām. nec hoc procedere, niſi in uero ſuſpecto de fuga, & nō ī præſumpto, nec in illo q poſſidet bona ī domicilio ſuo uicino. Bero. cōſ. 138. n. 14. uol. 1. poſt Bal. cōſ. 285. n. 1. & 2. vol. 1. vi. inf. uer. obligās ſe de pſona. & in uer. ſuſpectus de fuga.

Capitis pęna nō imponitur regulariter pro culpa, uel negligētia ſine dolo, l. 2. & l. lege Cornelia. ď ſica. niſi talis culpa a dolo conſecutiue dependeat. l. ſi quis aliquid. §. abortionis. de pœn. & l. quoniā multa. C. de ui publ. uel niſi talis culpa in officio publico fuerit perpetrata, quia tunc dolo æquiparatur, & pro dolo punitur, immo ēt dolus appellatur, licet ſit in omittēdo. l. tutor qui repertorium. de adm. tut. l. ad commentarienſem. C. de cuſto. reor. l. milites. ff. eo. & a tali dolo præſumpto, nemo, niſi ex cauſis neceſſariis, & iuſtiſſimis, excuſatur. dd. ll. Ang. de maleſ. in uer. ſcienter. in prin. & ibi Arim. vi. ſup. verſ. maleficio per alium perpetrato. & Menoc. conſi. 215. nu. 16. uol. 3. Plot. in l. ſi quādo. §. 4. C. unde ui. nu. 37. cum ſeq. amplia. 8. in fin. vide inf. uerſ. delictum dolo fuiſſe.

¶ Capitulum licet ſede vacāte ſuccedat in ꝑtāte iuriſdictionali Epī, non tñ ſuccedit in his, quæ ad Epm pertinent ex iuriſdictione delegata, maxime ab homine.

homine. Ioan. And. de hæret. in c. ad abolendā. Ant. de But. in c. verum. de foro comp. non enim ſubintrat eius locum in accidentalibus. Innoc. in capitulo cum in cunctis. ad fin. de elect. ſequitur Rom. conſi. 506. in re præſenti. num. 13. in fi. & 14. Feder. conſ. 30. An capitulum. col. 1. uer. ſuo iure. Card. in clem. attendētes. in prin. q. 4. de ſta. mon. in clem. 1. uerſi. duo. q. 8. de hær. Fel. in c. eam te. col. antep. poſt nu. 17. de reſcr. & in c. cū olim. q. 10. de maior. & obed. & in c. verum. correl. 1. de foro compet.

Capta in bello priuato, quod nō publica authoritate, ſed inter priuatos principes fit, non efficiuntur capientium, ēt ſi bellum ſit licitū, l. hoſtes. & ibi in terminis Bar. de captiuis. & in l. ſi quid in bello. eo. tit. Ant. de But. late in c. olim. il 1. de reſt. ſpol. Ang. in q. incip. renouata guerra. col. 1. cum duab. ſeq. Bal. ī c. ſicut. il 3. de iureiu. & in rep. l. 2. C. de ſeru. & aqua. Bar. in l. naturaliter. §. fi. per illum tex. de acq. poſſ. Nat. tamen conſ. 284. conſideratis. nu. 5. dicit quod ſiunt capientium, & quod immobilia publicantur, quod procedit ēt ſi ex parte capientium bellum ſit iniuſtū, per iura, & doctrinas quas allegat pro qua materia vi. Ceph. cōſi. 136. proponitur. Propoſitionem intellige quando geritur inter principes recognoſcentes ſuperiorem. Aliam ſententiam quando ſit inter non recognoſcentes ſuperiorem, uel quādo mouetur a non recognoſcente ſuperiorem, ut eſt uidere apud Nat. in d. cōſ. 284. & in conſi. 169. incip. alias conſultus. num. 2.

Captura debitoris minus legitime facta, ſi poſt de debito conſtat, conualeſcit. l. fi. §. fin. quod met. cau. per quem tex. ita tenet Caſtr. conſi. 472. n. 4. p. 1. ſequitur Dec. in c. ex ratione. ad fi. de appel. uoluit Bald. conſil. 41. ad fin. lib. 1. refert & ſequitur Hoto. in l. naturaliter. §. nihil cōe. nu. 94. de acq. poſ. Neguſ. de pign. p. 3. in 1. p. memb. 2. nu. 42. & 43. quod uerū, ſi coram iudice competēti captura eſt iuſtificata. Rol. conſi. 65. nu. 28. & 29. li. 3. Cur. iun. conſ. 185. nu. 4. Burſ. conſ. 73. nu. 28. & 29. Meno. de retin. poſ. rem. 1. q. 3. nu. 34. Rimin. iun. conſi. 121. num. 32. & 33. uol. 2. Deciſ. Fiuiz. 1. nu. 49. & deciſ. 3. ſub num. 11. uerſic. ſic etiam in captura.

Captura debitoris ſuſpecti de fuga impetrari poteſt a iudice lite pendente. Ang. in repet. l. nemo carcerē. C. de exact. tribut. li. 10. poſt med. uer. quæro quid ſi lite pendente. refert & ſequitur Alex. conſi. 105. uerſi. pro hoc in ſpecie. uol. 3. Iaſ. in l. ſi ab arbitro. col. 2. in fi. uerſ. quid ſi lite pendēte. qui ſatiſd. cog. Gram. conſ. ciui. 95. col. 2. & 5. ubi declarat. An aūt, & quando quis in domo capi poſſit, tractat copioſe Gabr. concl. lib. 7. de maleſ. concl. 10.

Captura de iure communi eſt odioſa, & non poteſt fieri in ciuilib. quando debitor habet bona ſuper quibus poteſt creditor ſatisfieri, quia ſolum fit in ſubſidium bonorum. l. a Diuo Pio. §. in uenditione. & ibi Doc. de re iud. Rom. conſ. 224. n. 8. & 9. & ibi Mandoſ. iun. in addit. Alex. conſi. 159. nu. 9. uol. 2. conſi. 19. nu. 2. & 3. uol. 3. Bal. conſ. 285. quia non opus. nu. 7. uerſi. reſpondeo pro iſta. uol. 1. Fely. c. quo ad conſultationem. col. 7. uerſi. non deuenit. de re iud. Brun. de ceſ. bon. q. 17. 4. q. prin. nu. 2. Nat. conſilio 430. nu. 15. & 16. Cur. ſen. in tract. de ſequeſt. q. 17. Rimin. iun. conſi. 93. num. 25. uol. 1. Cumia in rit. Sicil. c. 29. nu. 6. & 7. ubi ponit tres caſus quib. debitor carcerari poteſt. Paris de Put. de ſindic. in uer. captura. col. 1. & 2. ubi dicit quod requiritur citatio & excuſſio. Captura enim irrogat infamiam. Bal. in l. ſi clericus. C. de epiſ. & cler. Meno. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 1. caſu. 87. nu. 2.

¶ Carcerato iniuſte exeunti è carcerib. præſtito iuramento de redeundo, licitum eſt iuramentū uiolare, & cuſtodem fallere. gl. in clem. 2. in uer. uiolentā. de re iud. cōiter ab omnib. probata. Card. ibi in uer. notorium. no. 4. & in uer. cęterum. no. 2. Anch. in reg. peccatū. & in reg. poſſeſſor. de reg. iur. q. 3. ubi hoc diſcutit ad partes. Ioan. And. ad Spec. in rubr. de iureiur. uerſic. formatur autem de illo. & tandem ex Trancr. concludit, ut ſup. eiuſque doctrinam confirmat Abb. in c. inter alia. in fi. de im. eccl. dico copioſe. q. mea. 30. nu. 31. cum aliis ſeq. vide.

¶ Cardinales nō cōprehenduntur ſub diſpoſitione pęnali, ſeu reuocatoria priuilegiorū aliàs cōceſſorū, licet generaliſſima, niſi de ipſis mentio ſpecialis ſit facta. Io. Mon. in c. 1. de ſciſm. in vj. quem ibi ſequitur Ioan. And. in nouel. ubi dicunt olim declaratum, reuocatoriam Bonif. VIII. de qua in c. fi. de pręben. in vj. non includere Cardinales. refert Rom. cōſi. 498. in caſu quo. nu. 6. ubi rationem aſſignat. n. 7. & 23. ex not. per Bar. in l. generali. §. uxori. de uſuf. leg. & concor. uide per Mand. iun. ad d. conſi. Rom. ſuper uerſ. cardinales. & ſuper uer. non includebātur. vbi copioſe de hac materia.

Cardinales non tenentur docere de titulis ſuis, & ſuarum eccleſiarum, eorum enim tituli ex eo ſolum iuſtificantur, quod ſunt cardinales, & habēt ſuas eccleſias in titulum cardinalatus. Pet. de Peru. in trac. de quar. canon. col. 13. uerſ. ſecundo quæritur. per tex. in c. quęrelam. de elec. & in c. ij qui. de maior. & obed. Deci. conſi. 156. quæritur. col. 1. Nec tenētur iurare fidelitatem Papæ, quia ſunt partes corporis ipſius Papæ. Hoſtien. in c. antiqua. de priuil.

Cardinales pacta licita, & ad bonum publicū tendētia in conclaui iuramēto firmata ſeruare tenētur. Ant. de But. in c. 1. col. 3. de conſt. Anch. con. 66. & conſ. 281. Dec. conſi. 151. nu. 10. & per tot. Dec. in c. porrecta. n. 4. de cōfirm. uti. uel inu. Card. Alban. qui diſtinguit, in tract. de Cardin. q. 36. in fi. Barb. conſ. 1. in 1. uol. nu. 11. Iacob. de Concil. li. 7. uerſ. 3. in prin. Burſ. conſ. 342. ubi copioſè de hoc. nu. 10.

Cardinales Regib. æquiparātur. Bal. in l. 1. & in l. ad ſimilitudinem. C. de epiſc. & cler. quia æquiparantur præfecto prætorio, cuius loco ſunt hodie Reges. gl. in l. 1. in prin. de of. præf. præt. gl. in l. Epiſcopali. C. de epiſ. aud. & includuntur diſpoſitione. c. ſi qs ſuadente. 17. q. 4. Fel. in c. quod ſuper. col. 4. uerſ. tertio qa. de fi. inſtr. rōnem ponit Gomeſ. in proęm. regul. q. 4. n. 6. & 7. ubi qd in c. oīs utriuſq; ſexus. de pœn. & remiſ. in c. de multa. de prębē. in clem. auditor. de reſcr. quid in reg. cācel. cū multis deciſ. Rotæ in hac materia. & de illis vi. plura per Bolog. in trac. de indulg. nu. 31. ubi de eorum origine, & excellentia.

¶ Caſtri unius qñ ſunt plures dñi, & unus hēt maiorē partē ī iuriſdictione, emēda, & multa diuidi dēt pro

* rata iuriſdictionis. ita Barto. & alij cōiter in l. ſeruus communis; in princ. de ſtipul. ſeruo. quem ſequitur Iaco. de S. Geor. in tract. de Roydis, ſeu oper. col. 3.

in fi. uerſ. ſed pone ſunt plures. & ita in Sen. Burdeg. refert deciſum Boer. deciſ. 5. quæ tota in hac materia verſatur.

Caſtrum cum uenditur cum pertinentijs, ueniunt ea, quæ ipſi caſtro acceſſoria ſunt. cap.ubi. §.porrò.de elect.in ſexto.Innoc.in c.cum ad ſedem.de reſtitu. ſpol.nu.2.Bal.conſ.468. uol.3. & conſ.445. uol.5. Barb.conſ.57.colum.10. uerſ. & ideo cum Inn.vol. 4.Corn.conſ.321.col.pen.uol.4.Iaſ.in l.quominus. nu.120.& ſeq.de flumin.Socin.conſ.47.uol.1. Dec. conſ. 516. num.23. Curt.iun. conſ.158. num. 30. vbi adde in ver.perſonarum. Socin.iun. conſ.106. nu.3.uol.2.vbi de ſyluis,nemoribus, & ſimilibus loquuntur,quærentes an ſub caſtri venditione includantur.Ceph.conſi.3.nu.46.vide inf.uerſ.pertinen tia illa ſunt.& verſ.legato domus.

Caſtrum, fortalitiumve nouum alicui facere non licet cũ iniuria,& ęmulatione alterius,quod pręſumitur quando illud conſtruere non eſt neceſſarium ad ſui cuſtodiã. gl.in l.fluminũ.§.fi.de dam.inf. l.opus nouum.de oper.pub.l.per prouinciam.iunc.glo.C.de ædif.priua.c.Piſanis.de reſt.ſpol.cũ ibi no. per Inn. iux.fi.in ver.hoc tamen. refert & ſequitur Ro.cõſ. 52.in q. in fi. & ante eum id notauit Bal.conſ.158. proponitur.nu.3.uol.3.Abb.ẽt id ſcripſit cõſ.62.in controuerſia.in fi.verſ.præterea eſt pręſumendum. uol.2.Cępo.de ſeruit.vrb.prædi.c.39. de ſolo, ſeu area.nu.7.Iaſ.in l.quominus.q.1.uerſ.ad idẽ adde. de flum.gl.in extrauag.execrabilis.Io.22.in prin.ſuper uer.nobilia.de præben.& hanc propoſitionem
* dicit magis communem Boer.deciſ.320.& pręſuppono.nu.9.vide inf.verſ. facere in ſuo fortalitium.

Caſus duo vbi æquiparãtur, præſertim ab eadem lege vel ſtatuto,quicquid ſtatuitur in uno intelligitur ẽt in alio ſtatutum.gl.fi. in l.ſi quis ſeruo perſuaſerit. C.de furt. & in l.quod uero cõtra.ff.de legi.& in c. ſi poſtquã.§.fi.de elec.in 6.Iaſ.in l.1.nu.5. de uulg. in l.rẽ quę nobis.nu.25.de acq.poſ.in Auth.nouiſ. num.38.& 39.& in l.ult.in fi.verſ.iſta opinio.C.de inof.teſt.Deci.in l.poſthumo.ſub nu.8.verſ.Secunda,quia etiam.C.de bon.poſſ.cont.tabu.Crau.cõſ. 205.pernoctatio.nu.28.41.& 42. Ampliat duobus modis Iaſ.in l. trãſigere.nu.15.C.de tranſ.& in cõſ. 133. nu.12. uol.1. ut ẽt procedat in correctoriis,ex Bar.in Auth.ſed cum teſtator. col.2. C.ad l.Falc.& in l.Marcellus.in prin.ad Treb.Item in pœnalib.ex Pan.in c.de multa.de præb. Hanc reg.ſex modis limitat Crot.in l.ſi conſtante.ſol.mat.col.26.in verſ. ſecunda cõcluſio. & eam duob.modis declarat Dec. in c.tranſlato.de conſtit.in 1.lect.nu.7.8.& 9. vide ipſos.vide inf.verſ.lex quando exprimit.

Caſus omiſſus a ſtatuto remanet in diſpoſitione iuris cõis.l.ſi cũ dotẽ.ſol.mat.l.ſi extraneus. de cõdic.ob cau.l.cõmodiſſime.de lib.& poſth.c.ſuſceptũ.de reſcr.lib.6.Bal.in l.ſi plures.col.pen.de cond.inſer.C. Ang.conſ.2.in fi.& conſ.72.nu.2.Rom.conſ.11.in propoſita.nu.1.conſ.23.neſcio quid.nu.1.cõſ.100. in præſenti.ſub nu.1.uerſ.uñ ſequitur.cõſ.120. cir. primũ. ad fi. uerſ. Ex quib.omnib.Alex.conſ.130. col.2.uol.2.conſ.114.nu.20.uol.4.conſ.107.nu.3. uol.5.conſ.89.nu.1.144.nu.3.uol.6.141. in princ. 189.nu.10.uol.7. Corn.cõſ.287. nu.11.321. nu.6. uol.1.65.nu.3.uol.3.307.poſt prin.uol.4.obſeruat Mand.iun.ad d.cõſ.Rom.120.ſuper verſ.remanet. Ceph.conſ.616.nu.101.& conſ.642.nu.80.dicitur aũt omiſſus a ſtatuto ubi ſtatutũ de eo nõ loquitur. Ceph.conſ.641.nu.58.nota pro materia extenſionum.& vi.inſ.uerſ.extenſio de perſona ad perſonã. Idem in vltimis uolũtatib.qđ caſus omiſſus,&c. per l.commodiſſime.de lib.& poſth.dicit Soci. conſ.62. col.3.conſ.63.nu.14.conſ.104.n.8.lib.3. Pariſ.cõſ. 92.lib.2.Soci.iun.conſ.176.nu.8.uol.3. Goz.conſ. 21.nu.8.& conſ.59.in prin. Rub.conſ.28. nu.1.& conſ.120.col.3.& nedum id in caſu,ſed & in pſona dicit Old.conſ.21.Ceph.poſt alios conſ.196. nu.1. & 638.num.30.coniunge dicta inf.uerſ.c.teſtatoris diſpoſitio collata.

Caſus uerus & fictus ubi æquiparantur ab eodẽ ſtatuto,ſtatutum loquens in caſu uero locum hẽt ẽt in caſu ficto illi ęquiparato ab eodẽmet ſtatuto.ita Imo. in l.1.§.lex falcidia.ad l.Falc.no.Abb. i c.ad audientiam.de cler.non reſid.Iaſ.in l.1.nu.4.de uulg. & in conſ.133.nu.11.uol.1.Fel.in c.Rodulphus.ſub nu. 27.verſ.& ſi diceres.de reſcr.c.inſinuatum.ſub n.5. uerſ. ſecundo limita.de ſimo.Rip.de peſt.tit.de priuil.contr.cau.peſt.nu.184.Natta conſi.282.quãuis. num.9.ubi ait,quod ſtatutum loquens in caſu uero extenditur ad fictum,vbi caſus verus,& fictus ęquiparantur a iure, & habeat eundem effectum.

Caſus unus ſi non ſit manifeſte deciſus a ſtatuto, ſeruandum eſt in eo id quod uериſimiliter fuiſſet ſtatutum ſi poſtulati fuiſsẽt ſtatuẽtes. gl.in l.tale pactũ. §.fi.de pac.gl.in clem.1.in uer.præſidẽtes. de reſcr. l.ult.C.de poſth.hær.inſtit.l.Titius.§.Lucius.de poſtul.Cur.ſen.conſi.6.Ticinenſi ſtatuto.nu.16.conſ. 51.ſup teſtamentis.nu.3.& 28.conſ.75. Dominus. nu.4.Dec.conſi.64.& diligenter.col.pen. uerſ.vltimo ſuadetur.Staphil.de lit.gra.& iuſt.par.1.ſub ti. de vi & ef.cla.uerſ.ex quib.uerbis arguo.Marſ.in l. ſi qs uiduã.n.10.de qq.in l.ſed ſciendũ.col.1.& ſeq. de parrici. conſ.16.inclina.nu.34. cõſ.46. oipotẽs. n.28.& ex hoc ex eo, qa caſus noui quotidie emergũt, qui nullis ẽt præſcriptis legib.cõprehẽdi pñt.l. 2.§.ſed quia diuinæ.C.de vet.iu.enucl.c.i.§.ſed qa, q̃ fuit pri.cau.benef.amit.§.ſi qs vero.i Auth.quib. mo.nat.ef.ſui.in l.neq; leges.& in l.nõ poſſunt. de legi.Iſern.in proęm.feu.nu.5.Bal.in d.l.nõ poſsũt. in l.circa.C.de loc.& cond.in l.teſtium.nu.18.C.de teſti.& conſ.70.uerſ.& ſi homines.lib.1. Manti.de coniect.ult.uolun.lib.12.tit.17.in fine.

Caſuum omnium fortuitorũ periculũ in ſe ſuſcipiens, licet caſus oino extraneus,& inſolitus occurrat,ob-
* ligatur tamen, eſt cõis opinio Doc.in l. ſed & ſi qs. §.quæſitum.ſi quis caut.cum Bar.ibi.ſecundũ Deci. conſ.7.prima facie.col.1.uerſ.nã ille qui. ſub nu.2. Affl.deciſ.150.n.22.Crau.conſ.95.uol.1. Soc.conſi. 123.uol.4.Alex.conſi.28.n.10. uol.1, & conſ.97.in fi.& 108.col.pen.uol.3.Bal.cõſ.119. uol.1. Corn.cõſ. 13.col.fi.uol.2. conſi.12. col.2.uol.4. Iaſ.conſi.107. uol.1.Ang.conſ.179.Bal.conſi.372.caſus,vir fundũ. lib.3.vide materiam diſcuſſam in qq.meis.q.31.nu. 11.& 12.Beci.contrarium dixit conſi.82. in facti ſpecie.nu.11. dum conſuluit, eum qui ſuſcipit caſus fortuitos, teneri de calib.ſolitis,nõ autem de ualde inſolitis, & de quibus non fuit uериſimiliter cogitatũ. & nu.12.ubi ampliat etiã ſtante iuramẽto.& nu.13.

ponit quot modis dicatur caſus inſolitus. pro quo vi.Goz.conſi.27. in cauſa conductorum. ſub nu.9. verſ.præterea.& nu.24.& Albam conſ.1. nu.8.

Cataſtratio bonorum, communiſque onerum ſolutio arguit dominium bonorum,licet ab uno ſuo nomine emptum,eſſe alijs fratribus,ſeu ſecum pro indiuiſo uiuentibus communicatum,C.de omni agro deſerto.l.rura.lib.11.ubi Bar. hoc notat. cuius doctr. ad literam refert, eumque ſequitur Roma.conſilio 291.num.7.Socin.conſilio 46.ſub nu.3.uerſ.præterea iſta pars.lib.3.Iaſ.in l.decem.poſt nu.35. verſi. ego autem plenius.de uer.obl. copioſe Deci. conſi. 21.ſub nu.10.uerſ.ſecũdo.uide ſup.uerſ.bona omnia ſunt obligata.& uerſ. æſtimum, ſeu cataſtrum.

Cauſa ab initio impediens actũ,ſi ex poſt facto ſuperueniat,impedit eius effectũ. l. ſi conſtante.§.fi.ſol. matr. ubi ſicut dotis publicatio impedit actionẽ de dote,ſi pendẽte iudicio ſuperuenit, eius impedit iudicium,& ſic effectũ actionis extinguit:ſecus in effectu iã conſummato,quia effectus cõſummatus ex ſuperuenienti cã non reuocatur. l. ſi Gaudẽtius. C.de contrah.emp.l.ult.in prin.vn.lib.l.inter ſtipulantẽ. §.ſacram. ibi, nec reuocantur in obligatione. & ibi Iaſ.in 4.no.de uerb.obl.multa.n.facta tenent, quæ ab initio facile impediuntur. l.patre furioſo. de his qui ſunt ſui,uel al.iur.l.qui res. §.aream. de ſolut.l. tutelas.in prin.de capi.dimin. c.quæris. & ibi gl.in uerſ.contrahatur.de conſecr.diſt.4.

Cauſa ceſſante ceſſat eius effectus.l.adigere, §.quamuis.de iure patr.c.cum ceſſante. de appel. cum aliis per Tiraq.in reg.ceſ. cau. fallit quando effectus eſt iã conſummatus.l.ſi Gaudentius.C.de cõtrah.emp. quia tunc licet cauſa ceſſet,effectus tamẽ firmus manet,ut in matrimonio.l.patre furioſo. verſ. nam furioſus.de his qui ſunt ſui,uel ali.iur.& quando ſunt plures cauſæ finales eundem effectum reſpicientes: nam licet una ceſſet, non tamen uitiatur diſpoſitio. glo.in §.affinitatis.Inſt.de nupt.l.ſi uentri.§.fin.de priuil.cred.l.liberorum.§.notantur. de his qui not. inf.l.ſi non lex.de hær.inſt.quem tex. dicit ibi Bal. eſſe meliorem de iure ad hoc. Euer. in loco a cont. ſen.car.par.33.verſ.octauo dic, regula.

Cauſa criminalis dicitur,quando pęna uenit applicanda fiſco.glo.& Bart.in l.3.de ſepulchro uiol.& in l. nõ ſolum.§.fi.de proc.Cano.in rub.de iudici. & ibi Deci.nu.95.dicit ita cõiter teneri. in 1.lect. & in 2. lect.nu.52.ubi multos citat.Iaſ.conſ.100.in pręſenti.nu.1.Alex.conſ.132.viſa facti.nu.5.uol.1.Ceph. conſ.35.in cauſa fiſcali.nu.31.Clar.in prac.crim.§. fi.q.in prin.& uerſ.quarta igitur fuit. ubi hãc cõem dicit,& plures citat.Quando aũt ueniat applicanda fiſco,& quando parti,copioſe tractat Gabr. cõcl. li. 7.de malef.concl.16.per totam.Et nota quod quãdo proceditur per uiam accuſationum,& damnorũ datorum dicitur cauſa criminalis,pp pęnã,quæ applicatur fiſco,& pp naturã accuſationũ.Fel.cõſ.23. nu.5.Corſet.in ver.quærela.Matheſ.ſing.70. & ibi addẽ.Anch.Regiẽ.q.1.n.6.p.1.Dec.Fiuiz.11.n.37.

Cauſa dicitur minima, quando de poſſeſſione tantum contenditur,licet res ſit maximi ualoris. ita Bart.in l.admonẽdi.col.pen.de iureiur. Ant.de But. in c.fi. col.7.de iureiur.Matt.not.3.nota quod in iudicijs: nam illud minimũ poterit reparari, & iſta eſt cauſa quare poſſeſſoriũ ſummarie agitari dẽt. & in l. qui petitorio.de rei uendic. Lanfr. in c.quoniam cõtra. in uerſ.interloquutoriæ.nu.102.cum ſeq.uer.quæro in quib.cauſis.ubi ex hac ratione dicit in ea non dari appellationem. quam ſentẽtiã dicit cõem Dec. conſ.28.& pro tenui.uerſ.ſed tamen ijs.Gabr.conſ. 35.Terentius.nu.1.2.3.vi.ſup.verſ. appellatio non admittitur in cauſa momentaneæ.

Cauſa delegata a Papa ubi ſemel fuerit,nullus ordinarius, vel delegatus alterius poſſunt ſe de ea amplius intromittere, niſi Papa remittat ad ordinarium. ita Bal.in l.ſi vt proponis.la 1.col.pen.verſ.Quarto Papa delegauit cauſam.C.quom.& quan.iud. ubi allegat ita no.Archid.34.q.11.§. is ita. in apoſtil. quæ inc.Adde ibi.qđ eſt not.ſecundum ipſum.& ad hoc dicit facere illam.l.& in c.paſtoralis.§.præterea. de off.ordin.ſequitur ibid.Saly.idem tenet Imo.in l.1 expreſſim.de appel.Anch.cõſ.57.circũſcriptis. Bal. alibi in c.1.§.ad hæc. de pace iuram.firm.cir.4.col. uerſ.ex præmiſſis apparet.Inn.in c.cum M.de cõſti. refert Iaſ.conſ.9.Arbitror.in prin.uol.3. & cõſ.98. cauſa quę.in prin.uol.4.& in l.more.col.ult.de iur. om.iud.Fel.in d.c.cũ M.nu.197.uerſ. ampliatur ẽt. Deci.conſ.137.& diligenter. ſub nu.3.uerſ. nõ obſtat. & in c. ut noſtrum.1.no.de appel. late deciſio Tholoſ.480.Iac.a S.Geor. in trac.feud.ver. vicarij. Rebuf.in repet.l.quod iuſſit.de re iud.nu.61.Gem. conſ.27.Rip.in d.c.cũ M.nu.194.Gram.conſ.ciui. 35.in cauſa.nu.25.Nat.conſ.51.viſo.nu.11.cõſ.96. ſcripſi.nu.6. declarat Iaſ. conſ.20. Pro liberatione. nu.11.uol.3.vide Rom.cõſ.330.circa primum. ſub nu.4.& quia cum notitiã.& ibi Mandoſ.iun. ſuper ver.exemptam.& conſ.335. circa primum. nu.10. ubi idem Mandoſi.ſuper uer.intromittere.

Cauſa etiam fatua & iniuſta quælibet excuſat a dolo, & pœnam extenuat. l.igitur.§.1.de liber.cau.l.plagij.la 2. C.de plag.gl.i l.ſatisq; pęnę.de in ius uoc. & in l.non poteſt dolo.de reg.iur.Iaſ.in l.vn. §.hoc iudicium. nu.24. ſi quis ius dic. non obtemp. & in conſilio 46.colum.4.uolum.3.Curt.iun. conſ.132. num.12.Deci.conſ.170.viſo.col.fin.Oſaſ.d.71.nu. 17.declarat Cępo.conſilio 34.col.pen. Limitat.Gomeſ.ſuper reg.de impetrat. benef.uiu.q.3.vi.Hyppol.conſilio 2.num.14. uol.1. ubi aliorum conſilia multa refert.& conſi.7.num.25.& 26. eod.uolum. Crau.conſ.6.col.20.uerſ.13.facit.uolum.1. Socin. iun.conſ.37.num.33.vol.2.uide Menoc.conſ.213. nu.70.& conſ.215.nu.37.par.3.Roy.ſing.92. dixi in qq.meis.q.26.nu.27.& uide Iaſ. conſi. 84.num. 10.uolum.primo.& conſi.179.ſub num.6.uerſ. ſed tenendo.uolum.2.& ibi num.7.limitat,niſi cognoſcens cauſam iniuſtam in ea perſeueret,nam non deſiſtendo dicitur eſſe in dolo, nec excuſatur a pœna legali.vi.ipſum.vi.Ceph.conſ.4. nu.40. Iaſ. ex hac propoſitione infert ad multa utilia in conſ.20. uol. 3.nu.3. 4.& 5. & ſucceſſiue, uide inf. credulitas. & uid.Gabr.concl.lib.7.de malef.concl.8. per totam.

Cauſa falſa qualitercunque dat originem decreto,ſiue tacite,ſiue expreſſe, reddit decretum ipſo iure nullũ.l.cũ vero.§.ſubuentũ.de fideic.libert.Bar. i l.iuſte poſſidet.đ acq.poſ.Ang.cõſ.193.ante fi.Im.cõſi. 98.n.7.Alex.cõſ.69.nu.3.uol.3.cõſ.63.nu.18.uol. 4.Corn.conſ.98.n.10.uol.1.Rui.cõſ.46.n.3.uol.5.

Deci.conſi.403.nu.20.Pariſ.conſ.12. nu.63.uol.2. & nedum quando eſt in totum falſa,ſed etiã in parte.Bal.in l.ſi non ſorte.§. ſi centum . per illum tex. de cond.ind.Curt.iun.conſi.118.num.10.& conſi. 170.nu.2.iunc.per me utrobique adnot.

Cauſa fidei & religionis tractanda eſt coram iudice eccleſiaſtico,& non coram ſeculari,in quacũque parte iudicij etiam ſecularis quæſtio de ea inciderit . c. ut inquiſitionis.§.prohibemus. de hæret.in 6. omnes in c. cum ſit generale . de foro compet. Manſu. in pract.for.ti.de remiſ.cir.fin.Herm.lib.7. de inſt. accr. relig.c.16.Hoſi.li.2.cõtra ꝓlogo.Brent.Simã. in Enchir.iud.uiol.relig.tit.6.& 66.Clar.lib.5.ſenten.§.Hæreſis.uerſ.hoc crimen .

Cauſa limitata effectum limitatũ producit.l. in agris . de acq.rer.domi.l.2.ubi Bal.de ſeru.export.cap.ea noſcitur.de ſent.excom.cum alijs alleg. per Alexã. in l.in ratione.la 1.§. fin. ad leg. Falci. quem refert Socin.iun.conſ.170.Excellentiſſimus.nu.49.uol.2. & cõſ.86.uidetur in præſenti.nu.6.uol.4. Cur.iun. conſ.108.nu.34.in fi.Ceph.conſ.730.num.16.Pariſ.de prohibitione limitata conſ.18.nu.8. lib.1. & conſ.43.nu.40.lib.3.Dixi de hac plura in meis. qq. legal.q.16.nu.19.& 20.

Cauſa maior & principalior regulariter cauſæ minori, & contingenti . præiudicat l. per minorem . de iudic.l.nulli.in fi.C.eo.l.rei maioris.de except.l.cum dotem.ubi Bal.in princ.C.de iu.dot.Aret.in l. Centurio.nu.7.iux.prin. de vulg. & pup. & in l.Stichũ qui meus erit,nu.1.de leg. 1. præſertim cum cauſarum effectus inter ſe pugnant,ex ſentẽtia Bar. in l. qui habet.nu.2,de tutel.Socin.ſen.conſ.116.nu.8. uol.4.Ruy.conſ.59.nu.11.uol.3.Alci.lib.3.de uer. ſign.nu.32.Neuiz.lib.1.Syluæ nupt. num.202.Tiraq.de retr.conſang.§.30.gl.1. nu.26. Menoc. conſilio 1.num.16.

Cauſa noua ſuperueniens tollit priuilegium ex cauſa ſibi contraria factum.c.ſuggeſtum.de decim.Rom. conſ.404.in caſu.nu.6. ſequitur Barb. conſ.1. Magnus.col.22.verſ.& ad hoc alleg.lib.3. Socin. conſ. 150.dominus,col.7.verſ.Sexto confirmatur.uol.1. Iaſ.in l.1.nu.61.de offi.eius.Rip,reſp.11.canonici. nu.15.li.2.Loffr.conſ.4.in cauſa,nu.22.conſ.7.dubitatur.nu.60. conſ.14.in cauſa.nume.64. Mãdoſ. ſeni.ſuper reg. de Anna.q.54. nu.5. & 6. quem ad hoc citat Mandoſ.iun. ad d.conſi. Rom. ſuper uer. priuilegium,uide infra uerſ.priuilegiũ extinguitur.

Cauſæ appellationum ſunt mixti Imperij,Bart.in l.1. §.ſolent,cir.med.quando ap.ſit.Bal. in rub.de offi. deleg.col.7.ubi ad hoc allegat. c.ſuper quæſtionũ . §.intentionis.ſuper uer.alijs,eo.tit.idem Bal.in tit. de pace cõſt.in ver.ſecundũ mores,in l.eos,in prin. in l.cum poſt.C.de appel.Alex.in l.Imperium. nu. 34.& 35.de iuriſd.omn.iud.Deci.in rubr.de appel. q.5.Nat.conſ.636.Multa ſunt.ſub.nu.74.uerſ. confirmantur præmiſſa.Pariſ.conſ.8.ad ueritatem.nu. 13.uol.1.Ex hoc Iaſ.conſ.123. Quod cauſæ appellationum,nu.1.uol.1.infert quod cauſæ appellationum a prælatis recognoſcentibus temporalitatem a principe laico deuoluunt ad ipſum principem,ex deciſ.Ioan.And.in addit. Spec.in tit. de iuriſd. om. iud.§.1.in addit.incip.vidiſti duas opiniones, cir.fi. & alijs quæ ipſe allegat,& loquitur in Dominio Veneto Patriarcha Aquilegienſi,& Epiſcopo Cenetenſi.Pro qua materia uide Nat.conſ.98.in cauſa.nu.1. ubi loquitur in materia feudali , & conſi. 614. duæ ſunt,num.5.ubi etiam loquitur in ea. materia.Rolan.conſi.75.in iſto,uolum.3. ſub num.15.uerſ. Secundo pro hac ſententia,ubi concludit quod concedens feudum in dubio præſumitur reſeruaſſe ſibi cauſas appellationum,Fran.Mar.deciſ.455. quæritur,num.8.p.1.quem cum aliis citat Oſaſ.deciſ.180. ſecundum Venetam edit.& 30.ſecũdum edit.Taur. & incipit,Propoſita fuit,num.6.ubi late de hoc,uide inf.verſ.Perſonæ eccleſiaſticę .

Cauſę duæ quando exprimuntur,licet una ceſſet, ſufficit alteram remanere,gloſ.in §. affinitatis, inſt. de nupt.glo.in l.ventri,§.fin.& ibi Bar.de priuil.cred. glo.in l.ſi quis ad exhibendum,& ibi Bar.de priuil. cred.ſeu de excep.rei iud. Barto. in l. liberorum,in prin.per illum tex. de his qui not. inf. & in l.1. col. pen.ſoluto matrimonio,& in extrauag. ad reprim. in uer.nec ex eorum,Bal.in l.generaliter, col.3. C. de epiſc. & cler. Bald. in l.ſi non lex Ælia ſentia.de hęred.inſt.Iaſ.conſ.147.nu. 20. uol. 2. Deci. conſi. 503.ad finem,& in c.cum ceſſante, nu.5. de appel. Crau.conſi.141.nu.2. ubi quod actus qui fit ex duplici cauſa,licet ex una ſuſtineri non poſſit,ſuſtinetur tamen ex altera,uide ſup.uerſiculo, Actus ut ſuſtinentur in dubio .

Cauſæ duæ vbi concurrunt , quarum vna prodeſt & alia nocet, regulariter inſpicimus illam quæ nocet. l.3.§. fin. & l.qui poſthumos.ad Syll. & vtrobique Bar.idem Bar.in l.ſi vir uxori.pro dona.& in l.cum pater.§.Męuio.de lega.2.Iaſ. in l.omne. num.7.de cond.ob cauſ.in l.1.§.veteres. num.3. de acq.poſſ. conſ.74.colum.vlt.verſ.quinto facit.vol.3.Niconi. ad rubr.ſol.mat.nu.103. Ceph.conſil.54.num.15. conſi.216.nu.21.Nat.conſi.14. num.6. & 7. conſ. 194.nu.9.Meno.de recuper.poſ.reme.1.nu.17. & de arbitr.iud.lib.1.q.80.num.17. Tiraq. autem de retra.par.1.§.30.gloſ.1.num.27. dicit attendendã eam quæ prodeſt. & ibi.nu. 29.declarat,poſt Iaſ.in l.ſi arrogator.num.48.de adop.& in conſ.147.nu. 22. ſcilicet propoſiti onẽ procedere,quando ambæ cauſæ eſſent æqualis potẽtiæ,ſecus quando ea quæ prodeſt eſſet potior , & per eam actus eſt factus principaliter . pro quo vide Alex. conſi. 100. in fi. volum.3.

Cauſis arduis non poteſt deferri iuramentum in ſupplementum probationis, cui ſtari debet , vt in mamonio,ad illud diſſoluendum.gl.mag. in l.ait prætor. de iureiur. c.lator. de re iud. c.fraternitatis.de frig. & malef. huiuſmodi enim cauſa dicitur ardua & grauis,habet enim ſe inſtar ſeruitutis. arg.l.2.de lib. hom. exib. item in cauſa monachationis , cum matrimonium carnale & ſpirituale æquiparentur. c.inter corporalia.de tranſl.præla. cum hoc caſu ipſo iure bona ingreſſi acquirantur monaſterio . Authen.ingreſſi.C.de ſacroſ.eccl.Doct.in c.in præſentia.de prob.& in c.tuæ.de ſponſ.tex.clarus in c.vidua.de regul.niſi eſſet perſona honeſta.glo.mag.in d.cap.vidua.item in cauſa omnium bonorum, nam æquiparatur cauſæ ſanguinis . l. propter litem.de excuſ. tut. Iaſ. copioſe materiam declarans in d.l. ait prætor.num.25.& 26.vi.infra in verſi.iuramen

tum

tum pœnalibus.verſ.iuramentum deferendum eſt. & verſ.iuramentum ſuppletorium.

Cauſis criminalibus ad hoc ut reus abſoluatur,ſufficit intentionẽ aduerſarij dubiã reddi ex atteſtationib. factis per inqſitũ , licet probõnes accuſatoris plenę ſint.Bart.& Doct.in l.non ſolum. §. ſed vt probari. de no. op. nunc . Saly.in l. matrem . C. de probat. Abb.in c.in pręſentia.nu. 6. de probat.in ciuilibus autem ad hoc non ſufficit ſemiplena probatio , ſed ex probationibus agentis debet Reus reddere dubiam intentionem aduerſarij . d. c. in præſentia.l. non hoc.C.vn. legit. Et ſi forte actor plene probauit,& Reus ſemiplene , non tamen eliduntur probationes actoris. Bart.in d.§. ſed vt probari. Alex. conſ.15.viſo proceſſu. in 2. fund.vol.1. vi.inf.verſ. probationes contrariæ.

Cauſis criminalibus non poteſt quis renuntiare exceptionibus ſeu defenſionibus ſuis. gl.mag. cir.fin. in l.pactum inter hæredem.vbi Bar.not.& Iaſ.plene dicit,de pact. quam gl.ad hoc alleg. Bal.Ang.& Mod. in l.4.§. quæſitum. ſi quis caut. & ibi Iaſ.nu. 8.etiam ſi interueniſſet iuramentum . Bal. in l. vn. col.5.C.de confeſ. Nat. conſ. 359.col.2.poſt med. nec valet pactum ſuper hoc. Fely. in c. ſi dil.genti. in prin. de fo.comp.Cur.in l.edita.nu.84.85.C.de eden. Immo ſi Reus renunciaret omnibus defenſionibus, tamen quilibet de populo poſſet pro eo appellarę.l.non tantum.dę appel.l.addictos. & ibi Bald.not.C.de epiſc.& cler.l.addictos.C.de appel. Rom.& Iaſ.in d.§.quæſitum. Et male faciunt iudices maleficiorum inducentes damnatos ad mortem ad renunciandum termino defenſionis, adiecta cauſa, quia nullam defenſionem habent. Ange. in d.§. quæſitum.colum. 1.nam hoc modo conuertunt ſanguinem reorum ſuper ſe & filios ſuos.Fulgo. Rom. & Iaſ.in d.§.quæſitum. poſt Ange.in l.1. per gloſ. ibi.de fer.ſecus in ſponte confeſſo, quia eius renunciatio defenſionibus valet.Foler.in pract. crimin.1. par.3.par. num.72.not. Iaſ.in d.l.pactum inter hæredem . colum. 2. dummodo eius confeſſio habeat qualitates de quibus infra , verſicu. confeſſio plus operatur .

Cauſam in principe præſumi , etiam in his quæ non poteſt facere ſine cauſa , dicit Abbas conſi. 84. col. fin.volum.1.Cyn.in l.fi.C.ſi cont.ius vel vtil. pub. Socin.conſi.266.col.19.verſi. aliquando & ſecundo.lib.2.conſi.4. colum.4. in princ. conſi.120.colum.7.verſicu. nam aduertendum eſt.lib.3. vbi tamen hoc intelligit, vbi cauſa iuſta præſumi aut imaginari poteſt.ſequendo Imo. in c.nam concupiſcentiam.in 2.colum.de conſtitut. licet contrarium teneat idem Socin. conſil.273. colum. penult. lib.2. Imolam etiam ſequitur Iaſ. conſi. 233. in fi. vol.2. Brun. conſi.15. colum.2. poſt medium . de quo copioſe Crauet.de antiq.temp.par.1.in princ. nume. 27.& ſeq. Contrariũ, quod ſcilicet cauſa in eo non præſumatur in ijs in quibus ſine cauſa derogare nõ poteſt , ſed quod immò cauſa ipſa iuſta ſit exprimẽda,eſt diſpoſitum per tex.in c.1.de feud.ſine culpa non amit.ſequitur Alexan.conſi.3.colum.2.vol.5. Ruin.conſi.99.num.7.verſi.nec illo caſu.volum.3. Pariſ.conſi.11.nume.48. ad fin. volum.1.Crauet. conſi.135. nume.41.& num.42. vbi dicit,de cauſa aſſertioni ipſius principis ſtandum non eſſe.ad propoſitum vide not. infra verſicu.inueſtituræ primæ tenor. ibi. Nec etiam Princeps . & in verſic.vaſallo inueſtito.

¶ Cautio iuratoria habet locum & ſufficit , quando qui quæritur ſatiſdare, facultatem ſatiſdandi non habet.Authen.generaliter.C.de epiſc.& cler.l.fin. §.ſuper.C.de aſſert.tol. §.ſi vero crimen. in Auth. vt nul.iud.§.ſed hoc hodie.Inſtitu.de ſatiſd.& in c. Alma.de ſent.excom.in 6.not. gl.in l. 1.qui ſatiſd. cog.& ita quotidie practicari dicit Iaſ.in l.j.nu.23. qui ſatiſd. cog.Hypol. in Rubr.de fideiuſ.nu.166. & in l.fi.nu.123.de iuriſd.omn.iud. Staphil.de lit. grat.& inſt.par.2.verſ.quando conceditur moratoria.de quo remiſſiue plura Tiraq.de vtroq.retr.tit. 1.§.1.gl.18.num.49.

¶ Cedens non poteſt eſſe teſtis in cauſa actionis a ſe ceſſæ,quam mouet ceſſionarius. Pet. Cyn. & Bald. in l.in omnibus.de teſti.Bal.in l.eum quidem.C.de iu.dot.& in l.& hæredi.§.nos autem.de pac.Rom. conſ.384. quo ad primum.nu.3. Alex. in l.& hæredi.§.nos autem. de pact.conſ.19.num.7.vol.4.deciſ.Tholoſ.94.Guid. Pap.conſ.74. colum.fina. Aufr.de reprob.teſt.verſi.cęden. dicit tamen Alexan. conſi. 13. ex his quæ in themate.nu.13. ſuper ver. in omnibus.vol.1.in addi.quod non prorſus repellitur,ſed erit in arbitrio iudicis, quanta fides ei adhibenda ſit.

Cedenti bonis veſtes ad vſum quotidianum relinquẽdæ ſunt,& inſtrumenta neceſſaria ad victum quærendum iuxta artem ſuam . ita Cyn. in l. 1. q.4.C. qui bon.ced.poſ.Aufr.deciſ.36.Panor.in c.Odoar-
* dus.de ſolut. vbi dicit communem,Ioan.a Medi.in lib.de contrac.q. 3.& q.5.Alij contra,quod cedens debeat nudus relinqui.glo.1. in l.qui bonis.& glo. fin.in l.penul.de ceſ.bon. l.cum & filij.C.qui bon. ced.poſ.Alberi. in Rubr. C.qui bon.ced.poſ.col.1. in princ.verſi.item quæritur.Bald.in §.fina.Inſtitu. de actio.col.2.in fi.verſ.quibus bonis. gl.in l.fin.§. fin.in vlt.glo.de his quæ in frau. cred.Barto.in d.l. pen.Alber.& Bald.vbi ſup.& Salyc. in d.l.1.col.2. verſic.quæro ſecundo.dicunt quod ſaltem viles veſtes ei relaxantur,prout & damnatis ad ſupplicium relaxari ſolent.iux.l.Diuus.de bon.damna.Ang.in d.l.cum & filij. & in l.ſi laborãte. §.cum in eadem. in fi.ad leg.Rhod.de iac.Imo.in d.c.Odoardus.colum.2.in prin.nu.13.Affl.in conſt.Reg.conſtitutione Regia. in 6.no.Rol. conſ.7.in fi.vol.2.Quid autem ſit de alimentis,vide infra verſ.alimenta cedenti bonis.

¶ Cedula continens teſtamentum & nomen teſtium ſi inter imbreuiaturas notarij reperitur,& non poſita ad librum , mortuo notario , debet publicari,ſi in eã continetur manu notarij ſcriptum, Actum tali die.quia ver. actum,ſignificat rem perfectam. ita Paul.in l.ſi is.de teſtam.allegat not.per Bal. in Authen.quod ſine.C.de teſtam. idem eſſe ſi talis cedula eſſet ſcripta manu alterius , & ſubſcripta per ipſum notarium,dicit idem Pau.conſ.230.dubitatur. colum.vlt.in antiq.idem tenuit Alex.conſi.50.col. 2.vol.3.Crau.conſ.72.col.2.verſ. ſecundo.& verſ. tertio.Rol.conſi.44.num.30.vol.1.Curt.iun.conſ. 52.in fi.conſ.145,num.17. & conſi. 162.ſub nu.1.

verſic.

verſic. confirmantur præmiſſa.vi.inf.verſic.rogitus notarij.

¶ Cenſum, gabellam, tributumque & ſimilia, ſolui debere ſecundum conſuetudinem locorum.dicunt. l.ſi publicanus.§.fi.& lex,licitatio.§.earũ.de publica.vt etiam in collectis dicit. l.miſſi opinatores. C. de exact.trib.lib.10.vbi Bar.& alij. Gui. Pap.conſ. 66.col.7.Pariſ.conſ.25. nu.54.vol.1. in hiſque nihil eſſe innouandum, ſed antiquam practicam obſeruandam,tradit Ang.conſi.9. & videtur tex.in §. cum ſatis.§.caueat. C.de agric. & cenſ.lib.11. Bal. loquens in ſolutione tributorum,in l.ex præſtatione. C.de commiſ.& vectig. & in ſolutione pedagij dicit tex.in l.fi.C.noua vectig.inſtit.non poſ.Fran. Marc. deciſ.420.par.2. Ruin.ante eum conſi.202. in fi.lib.2. & hanc propoſitionem etiam in decimis locum habere dicũt.c.ad apoſtolicæ. & c.cum ſint. de decimis. & generaliter conſuetudinem in quacunque diſpoſitione ſeruandam eſſe,probatur in c. licet ex ſuſcepto. verſ.conſuetum.de foro comp.cũ alijs pluribus relatis per Rol.conſi.79. num. 80.& ſucceſſiue.lib.3.& per Ceph.conſ.451.nume.248. & ſucceſſiue.

Cenſum non ſoluens pro re quam in emphyteuſim tenet, licet perdat rem, quæ cadit in commiſſum,vt infra,verſicu. emphyteuta priuati.tamen ſi ſoluere omiſit ignorans rem eſſe emphyteuticam, debet reſtitui.gl.in l.2.C.de iu.emphy. Dy. in c.cum quis. de reg.iur.in 6.Specu. in tit.de loca.§.nunc aliqua. verſ.18.Bar.in l.cum filius.§.in hac.de verb. oblig. Bal.in l.fin.C.ſi aduer.vend.pign.quorum ſententiam communem dicit Roma.conſi.166.viſa. in fi. * & in l. ſi vero. §.de viro.49. fal. verſ.13.probatur. ſol.mat.Anchar.conſi.174.Dominus Lazarius. nume.5.vbi etiam vult talem ignorantiam iuramento probari poſſe.pro quo vi. Hypol. ſuper rubr.C. de probat.ante num.125. in l.qui ignorans.nume. 16.in l.qui falſam.num.80.de falſ.& conſi.18. protector.num.16.Grat.reſp.151.in cauſa.nu.14.li.2. obſeruat Mandoſ.iun.ad d.conſi.Roma.ſuper ver. quod ſic.Dummodo tamen talis ignorantia non ſit ſupina vel fatua, vt infra verſicu. ignorantia præſumitur.

Cenſus minuitur diminutis bonis.l.forma. §.1.de cenſib.l.omne territorium.C.de cenſi. & cenſit. li.11. vbi glo.& in hoc agrorũ qualitas conſideranda eſt, ſterilia.n. prædia fertilibus adiungi debent, vt ipſa fertilia ſuſtineant onera ſterilium.l.1.vbi Bar.C.de om.agro.deſer.lib.11. ſicut & auctis bonis augetur cenſus.c.quanti. & ibi gl.de cenſi. vbi eccleſia quæ ſponte ſe obligauit ad procurationem vnam ſingulis annis fratribus S.Ire.tenetur quoque aucto numero fratrum, ſi illius facultates quoque auctæ ſunt.

Cenſus priuatus ſeu particularis dicitur contractus quidam, quo quis vẽdit vel alienat omne ius quod habet in re,ſiue ſit directum, ſiue vtile dominium, & conſtituit ſuper illa re annuum quid ſibi ſoluendum ab eo, in quem per venditionem vel alienationem translatum eſt ipſum ius. c.conſtitutus. de relig.domi. l.2. C. ſine cenſu vel reliq. Archid.in c.2. 1.q.3.Soc.conſi.167.col.2. poſt Bart.in l.1.§.1.de publica.Imo.in c.ad audientiam. il 2.col.2.de reb. eccle.Iaſ.in Auth.qui rem.col.8.C.de ſacroſ.eccle. cum concor. vt ibi per eum. Certitudo autem eius quod ſoluendum conſtituitur conſtat ex inſtrumẽto. Bar.in l.1.in prin.de no.ope.nun.Bal.in l.intereſt.C.de ſolut. Marſ. conſi.113.num.19.& conſi. 125.nu.2.dixi in qq.meis legal. q.1.nu.3.

Cenſus publicus dicitur tributum quod ſubditus principi debet in recognitionem ſubiectionis.Mat.cap. 22.Luc.c.20.l.2.C.ſine cenſ.vel reliq.Inn. in c.prçterea.in glo.ſua.ver. tranſactione.de tranſac. gloſ. 2.q.1.magnum.22. q.8. tributum. in gloſ. Bald.in marg.ver.cenſus.Ang.in l.3.C.de natur. liber.c.2. & ibi Abb.de cenſi.Alex.conſ.34.vol.4.Bal.in d.l. 3.& in l.data opera.C.qui accuſ.non poſ. & Auth. quib.mo.nat.effi. ſui. §.ſi quis.Et eſt perſonarum, rerumque deſcriptio.l.2.§.poſt deinde. de orig.iu. Et dicitur æſtimatio patrimonij, vt annuum tributum ſoluatur,dictus a cenſendo, ſiue æſtimando.l. vitia. & l.forma. de cenſi.l.2.& 3.C.de cenſib.lib. 11.l.cenſus.de proba.l.de creationibus. C.de epiſc. aud. & alibi dicitur quædam annua portio quæ de prouentib.debetur.vt 1.q.3.c.quçſitum.in fi.Goſ. in Sum.eo.tit.Clauaſ.Siluef.& alij in ſuis ſum.

Cenſus ſoluendus eſt de moneta quæ currebat tempore contractus, & a debitore portandus eſt ad domũ domini cui ſolui debet. de primo habetur in c.olim cauſam.& ibi Doct.& præſertim Abb.num.4. & in c.cum canonicis.de cenſi.Fran.Cur. in trac.de moneta. poſito in l.cum quid.ſi cer. pet. Firm. in ver. cenſus.verſ.1.ſecundum dicit.Bal.in l.fina.col.1.in fi.verſ.item debent facere.C.de cond.inſer. Bart.in l.item illa.col.1.verſ.& per hoc dico.de conſtit.pecun.Bal.in l.acceptam.q.12.C.de vſur. Innoc.in c. ſignificãte.in gl.in ver. remiſerit. & ibi Abb.de pignor.Iaſ.in l.2.C.de iu.emph. poſt Alber. de Roſ. circa hoc ſecundum caput, dicit illud eſſe verum,ſi tam dominus quàm cenſuarius ſint eiuſdem fori, ſecus ſi diuerſi. & Abb. in d.c.ſignificante.num.9. & 10. vbi diſtinguendo caſus materiam reſoluit. iunc.addi.ibi. Quo ad primam partem propoſitionis.vi.inf.verſic.pecunia minuta. & verſ.ſolutionibus quæ fiunt.

Cenſus,tributum, annua præſtatio,annona militaris, ſunt ſymonia. gloſ. in l.1 .in princip. de publican. & vectig.Rub.& l.1.de anno.& trib.lib.10. C.Parpal.in l.placet. in fi. C.de ſacroſan. eccleſ. Remigi. de Gon.de charit.ſubſ.q.74.in fi.Felyn.in c.ad audientiam.de præſcript. colum. 7. vbi plene. Socin. conſi.74.in præſenti.verſic. tertio probatur. ibi,& hoc etiam declarat. volum. 1. Felyn. alibi in c.cum Bertoldus. colum.13. de re iud.Menoch. conſ.63. nu.5.par.3.

¶ Ceſſio bonorum non tollit nec ciuilem,nec naturalem obligationem, ſed cedentem tantum eximit a carceribus, & facit ne conueniatur niſi inquantum facere poteſt,deducto ne egeat.Cy.in l.1.qui bon. ced.poſ.q.9.& ibi Bal.& Salyce.Bal.Ang.Cuma.& Imo.in l.vbicunque.de fideiuſ.Bar.in l.3.C. de bo. auth.iud.poſ.& in l.qui bonis. per illum tex.iunc. gl.ibi.de ceſ.bon.Bal.alibi in l.cum quis. colum.8. C.de iur.& fac.igno.& in l.tam mandatori.col.11. C.de non num.pecu. Ang. in l.nemo carcerem.cir. fin. C.de exac. trib.lib.10. & hanc propoſitionem

poſt

* poſt Ang. Fab. & alios. dicit communem Iaſ.in §. vlt.Inſtit.de actio.in 1.not.Affli.deciſ.379. in quadam cauſa.nu.2.Socin.conſ.204.vol.2. & regu.46. & 47.Alcia.lib.2.parer.c.47. poſt Bald.conſi.301. vol.5.Felyn.in c.ſi diligenti.de foro compet.nu.4. Guid.Pap.q.343.cedens bonis. vbi declarat. hanc propoſitionem ego magiſtraliter diſcutio in meis. qq.legal.q.6.vi.ibi.

Ceſſio cenſetur ſimulata ex pretij paruitate habito reſpectu ad ceſſam actionem.l.per diuerſas. C.mand. l.cum hi.§.modus.& ibi glo.de tranſac. Bart. C.de furt.l.inciuile.de donat.l.poſt contractum.& ex ea nullum.ius in ceſſionarium transfertur, ſed apud cedentem firmum manet.l.nuda. de contrah.emp. l.contractus.de act.& oblig.l.emptor.de aqua plu. arcen. l.& qui ſub imagine. C. de diſtr. pign. Specul.de ceſ.act.§.1. colum.mihi 3. verſ. primus eſt ſi actio.Mil. in reper. verſic. præſumitur ceſſio ſimulata.Rom.in l. ſi. ſub ſpecie. nu.44. C.de poſtul.& conſi.86.viſo.num.10. Cçpo.de ſimul. contr.præſumpt. 26. colum.1. in 6. caſu princ. verſicu. nam & ceſſio.

Ceſſio ex cauſa recompenſationis facta ſi non continet certam ſummam, debet intelligi arbitrio boni viri.l.1.de iure delib.l.hæc venditio.de contrahen. empt.Socin.conſi.295.colum.3.uerſic.circa ſecundam.volum.2.Iaſ.conſi.154.num.5.volum.2.Cur. iun.conſi.126.ſub nu.12.verſic.ſed circa hoc. Purpur.in l.cum quid.num.131.ſi cert.pet. quos cum materia refert Menoc.de arbitr.iud.lib.2. centu.2. caſu 132.nu.7.

Ceſſionario agenti virtute ceſſionis ſibi factæ,per debitorem cedentis compenſationis exceptio obiici poteſt.Dyn.in c.is qui in ius.de reg.iur.in 6.num.16. quia omnis exceptio cohærens rei quæ poterat opponi uenditori,& emptori opponi poteſt. l.fin.de excep.rei uend.& l.in hoc iudicium. com.diuidun. Alex.conſi.34.colum.vlt.volum.2.Capel. Tholoſ. q.93.in fi.Aret.conſ.16.in fi.& eſt de mente Doct. in l.eos.C.de compenſ. & ita dicit iudicatum Affli. deciſ.163.nu.5. Bart.in l.ſi quis in rem.nume.2.de procur.Doct.in l.doli exceptio.de nouat. Propoſitionem hanc multipliciter declarat Foſſan. deciſ. 221.vi.ibi.

Ceſſionis bonorum beneficium eſt miſerorum ſubſidium,non doloſorum præſidium. l.fina.in fi.de ijs quæ in frau.cred.not.in l.pen. de iu. dot. Boer.deciſ.215.incarceratus. colum.3. in prin. verſic.adeo quod propter.& deciſ.349.ver.& iſta opinio. Rui. conſi.90.viſa locatione.colum.9.in fi.ſub num.13. verſicu.ex alio quoque. volum.1. Plot.in repet. l.ſi quando.num.179.verſ. ſic & contractus. C.vn.vi. vide infra verſic.condemnato ex delicto. Priuſquã tamen tale beneficium debitori petenti concedatur,neceſſe eſt quod debitor vel condemnetur, vel * confiteatur in iudicio debitum. eſt magis communis opinio doct.in l.penult.& vlt. de ceſ. bon. poſt Bar.iunc.Alex.in addi.ibi & glo.in l.1. C.qui bon. ced.poſ.& Canoniſ.in c.Odoardus.de ſolut. Et nedum ſi in iudicio confiteatur, ſed etiam ſi extra.nã & hoc modo debitum ſuum agnoſcere quis poteſt. Bar.poſt glo. in d.l.pen. & licet etiam ſit condemnatus,dummodo debitum fateatur. Cyn. in d.l.1. q.3.Alberi.in Rubr.eiuſd.tit.colum.2.in prin.ver. item quçro quando quis poſſit.Hoſtien.in ſum.tit. de ceſ.bon.col.1.verſ.cedere autẽm poteſt.Bald.in §.ſi.colum.vlt.verſ.item quæro. Inſti.de action.nã neganti debitum non competit hoc beneficium. d. l.pen.gloſ.& doct.in d.l.1. & in d.§.fin. & oportet eum ſic fateri, vt nulla negandi occaſio relinquatur.Bal.in d.l.1.colum.1. verſic. ſecundo oppono. Aret. in d.§.fin.verſic. & aduertas quod ad hoc.Et quod fateatur ſimpliciter,non conditionaliter.l.Iulianus.de condi. indeb. vi.inf.verſ. occultans doloſe bona.

¶ Citatio ad domum eſt valida, cum facta diligenti inueſtigatione principalis, eiuſque procuratoris, neuter reperiri poteſt, quam propoſitionem dicit * communem,eamque multis argumẽtis probat Roma. conſi.454.in re præſenti.ſub nume.4. eamque dicit veram in citatione quæ fit ante litem conteſtatam,ſecus in ea quæ poſt, quia tunc fieri poteſt ad domum, abſque eo,quod fiat diligentia de habẽdo principali vel procuratore. l.ab eo. C.quom.& quando iud.ſecundum intel. Cyni.Abb. conſi. 43. ex omnibus.lib.2.Bal.in c.1.col.4.verſi.quæro vbi quis citatur. de mil. uaſ.qui cont.eſt. Mandoſ.iun. qui alios ad hoc propoſitum citat in addi. ad d.conſil. Roma. 454. ſuper ver. concluſio. & ſuper ver. ſufficit.

Citatio alicuius aut præſentia non requiritur in laudi arbitratoris prolatione, apud quem non in totũ in iudicij forma proceditur, dummodo talis ſit caſus in quo ius ipſius partis ſaluum ac reſeruatum intelligatur.ex ſententia Guil.de Cun.& Bal.relata cum alijs alleg.a Rom. conſ.61. licet mihi.in prin. Nicol. Mil. in reper. verſic.arbitrator non tenetur partes citare. Alex. conſi.130. difficultas. vol.1.& conſ.134.in cauſa.ante fi.vol.2.Goz.conſ.100. circa ea.nu.16. eamq; multorum authoritatibus comprobat Mandoſ.iun.ad Rom.vbi ſupra,ver. prolatione.& vi.ad propoſ.Iaſ.conſi. 200.vol.2.& Deci. conſ.416.col.fin.& vi.dicta inf.verſ.citatio partiſue præſentia.

Citatio eius quo inuito actus expediri poteſt non requiritur.l.qui poteſt inuitis.de reg.iur.Oldr.conſi. 95.ex forma iſtius ſtatuti.in fi.Paul.de Caſt.conſi. 34.ſuper primo dubio.col.pen.in nou. aliàs in conſil.227.Roma.conſ.202. quo ad primum.& conſi. 359.circa primum.in 5.dubio.Alexan.in l.ſi pacto quo pœnam. in vlt.not. C.de pact. & conſ. 2. viſis codicillis.col.6.vol.1.& conſi.130.difficultas. eod. vol.& conſ.6.circa proceſſum.col.fin.vol.3. Iaſ.in l.reſcriptum.de pact. num.4. vide inf.verſ. citationis defectus non vitiat actum.& verſ.diſponere qui poteſt.

Citatio eſt neceſſaria in interlocutorijs præiudicialibus,ex ſententia Bal.in l.ſi opus. de ope. no.nunc. & in l.nec quicquam.§.vbi decretum.de offic.proconſ.& l.1.C.de ſent.ex breui.recit.quem ſequitur Rom.in d.l.ſi opus.& conſ.72.circa primum. in fi. Cardin.in c.q.9.& ibi Abb.an.fin. de procur.idem Car.conſi.72.Titius. in fi. vbi ita concludit ex Iac. But.& Bar.in d.§.ubi decretũ.Abb. in c.auditis.nume.6.de procu.& conſ.34.ſuper.col.vlt. uolum.2, Iaſ.in l.quod iuſſit.col.5. de re iud.Alex. in l.recu-

ſare.

ſare.in prin.ad Trebel.ubi de communi. Deci.in c. 2.num.34.de teſtj.

Citatio alicuius in legitimatione filij facta de voluntate patris uiuentis,non requiritur, quando tractatur de bonis particularibus & liberis ipſius patris, quia tunc principaliter ipſius patris intereſſe conſideratur, qui de bonis proprijs ad libitum diſponere poteſt. ſecundum omnes ſcrib. in §.& quid ſi tantum.l.Gallus.de libe.& poſth.per tex. in l.cum adoptio.de adopt. ita Bal. in l.nam ita Diuus. eod. tit.& in l.fin. C.quib. res iud.non noc. Alex.conſi. * 188.perſpectis. col.3. vol.5. & hanc eſſe communem ſententiam teſtatur Soci. conſi.47. in præſenti.colum.antepenul.verſic. ad ſecundam. volum.4. Deci,conſi.307.viſo.circa finem.& 698.in cauſę.late Pariſ.conſ.1.num.24.vol.2.ſecus quando agitur de bonis & iuribus, de quibus pater libere diſponere non poteſt. Veluti in feudis antiquis,bonis emphyteuticis, & fideicommiſſis, quoniam in talibus requiritur citatio,propter ius conſiderabile aliis cõpetens,Bal.quo ad feuda,in l.eam quam.col.15.C. de fideicommiſ.Oldr.conſi.246.Alex. conſi.60.volum.2.Imo.in l.ex facto.colum.6. de vulg. Ant.de Roſ.in tract.legit.lib.1.par.4.colum.2. idem Bald. quo ad emphyteuſim,in l.fi.C.de his qui ven.æta. impetr.Alex. d.conſi.60.& conſi.123. volum.1.& in l.3.de lib.& poſthum.Iaſ.in l.generaliter.§.cum autem.C.de inſtit.& ſubſtit. Deci. conſi.171.Alci. conſi.254. num.10. Quo ad bona fideicommiſſi id eſt citra dubium, cum pater in ijs nullam habeat poteſtatem, nec de illis diſponere valeat,l.cũ auus. C.de fideicommiſ.;& l.cum acutiſſimi.intelligendo ſemper quando fit legitimatio per reſcriptum. Rationem vide infra, verſicu. legitimatio quæ fit per reſcriptum.

Citatio illegitima ob defectum omiſſæ ſolemnitatis quæ non requirebatur non vitiat proceſſum.Rota deciſ.355.ſi executor. in nou. Fely. in c.cum ordinem.col.3.cir.med.de reſcrip. Hypol. in l.de vnoquoque.nu.42.de re iud.& in pract.§.ſequitur.nume.45.& conſi.81.ſalus. nu.56.& in l.vnius.§.fin. num.4.de quæſt.quando enim actus poteſt fieri ſine certa ſolemnitate, ſi illa ſolemnitas interueniat minus legitime,non vitiatur actus.gloſ.in l.vinum. in fi.ſi cer.pet.

Citatio illegitima vna cum notitia ſubſecuta ita ligat citatum ac ſi citatio legitima fuiſſet. clem. cauſam. ad fin.de elect.quam ad hoc citat Rom. conſi.410. vt clarior.num.2. ſequitur Felyn. in c.cum contingat.nume.8. de reſcript. & in c.gratum. colum.2. verſ.ſed nota.de offi.deleg.Marſ.in rub. C.de proba.num.371.in l.de vnoquoque.poſt num.152.de re iudic.& ſing.259.generalis citatio.ante fin.Rui. conſi.61.in lite.num.33.volum.5.Rota deciſ.271. de ſpeciali.in nouis.Bellam.deciſ.539. licet citatio. Dec.in c.cum cauſa.not.3.in fi.de offic.deleg.Hinc eſt quod Romæ in ſignatura dicitur,Dummodo ad notitiam citati peruenerit, vt per Gomeſ. in compen.vtr.ſignat.nu.68.poſt Staphi.de lit.gra.& ius. par.2. verſ. & hoc quando. ſequitur Mandoſ. ſen. in reg.de annali.q.33.nu.4.

Citatio non eſt neceſſaria in abſolutione a iuramento petenda, caſu quo poteſt concedi ſine cauſa, ſecus ſi non poteſt concedi ſine cauſa. Curt.conſ.65. colum.pen.Socin.conſi.59.num.15.vol.3.Corn.in Authen.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſ. vend.& conſ.45.in hac.colum.fin.volum.2.Pariſ. conſ.96. num.88. vol.1. De materia vi. Feder.de Sen.conſi. 300.Domin.conſ.16. ad fin.Anchara.conſi.198.& 282.Alex.conſi.222.nu.8.vol.2.Guid.Pap.q.140. & 225.qui tenent affirmatiuam.Negatiuam tenuerunt Oldr.conſi.120.Anchar.conſ.18.Primam di- * cit tutiorem Fely.in c.1. de iureiur. & communem dicunt Curt.ſen.conſi.44.art.2. Hyp. in l.de vnoquoque.num.173. de re iud. Secundam dicit communem Alcia.in c.cum contingat.de iureiur. num. 125. Gomeſ.in tract.breu.nu.46. quam apud Gallos ſeruari teſtatur Guil.Bened.in c.Raynutius. de teſtam.ſuper ver.duas habens filias.colum.vlt.Hoc dicit iudici arbitrarium Anto.de Butr. in ca.debitores.de iureiur.Anch.inter conſ. Cald. conſ.1.tit. de feri.Oldr.d.conſi.120. Ruin. conſi.170. nume. 30.vol.1.conſ.69.vol.3.Pariſ.conſi.44.num.14.& 15.vol.1.Dic tamen vt in propoſitione. & ad materiam vide late in deciſ. Fiuiz.9. præſertim nume. 24.& ſucceſſiue. & vide ſupra, verſicu. abſolutio a iuramento.& infra verſ.Periurus non poteſt.

Citatio non eſt neceſſaria quando princeps vtitur plenitudine poteſtatis,c.vt noſtra.de procu. & ibi Inno. Ioan.And.Butr.& Imo.in fi.Roma.conſi.369. nu.29.vbi plura de hoc.Curt.iun.conſ.157.nu.27. & conſi.174.num.13.Felyn.in cap. cum olim.poſt num.6.de re iud.Caccial.de penſion. q.24.num.5. Deci.conſi.390.quoniam & facto.ad fin.Rui.conſil.98.quia per priuilegium. num.1.vol.4. Gozad. conſi. 2.illuſtris.num.7.Gig.de penſ. quæſt.35.nume.8.& q.37.nu.2.Affl.in c.1.§.quid ergo.nu.31. de inueſ. de re ali.fac. Grat. reſp.61. per Vicelegatum.num.60.lib.1.Pariſ.conſi.1.viſa. num.27.volum.1.conſi.5. vnio. nnme. 107. volum.4.Marſil. in l. de unoquoque.num.95.de re iud. Quam propoſitionem veram dicit in gratioſis,Roma.ubi ſup. uer.hoc ſecundo.per doctr.Inn.c.niſi cum pridem. cir.fin.in glo. ſuper uer.indulgeri. de renun. Quid autem ſit de iuſtitia. vide infra,verſic. Princeps alicui auferens. ſup.in uer.Agnatorum citatio. Quid autem ſit in dubio. uide infra, uerſicu. Princeps in dubio.

Citatio non requiritur in beneficialibus,cum Papa de põteſtatis plenitudine procedit.Ruin. conſi.76.nume.16.lib.1.59.num.8.63.num.4.lib.5.Staphi.de lit.grat.& iuſt.par.1.ſub tit. de ui & ef.clauſul. colum.6.verius tamen videtur.Fely.in c.cum olim.colum.pen.verſi.ſecundum exemplum. de re iud.ubi dicit quod Papa etiam parte non citata de poteſtatis plenitudine penſionem imponere poteſt. Caccialup.de penſio.q.5.Gig.eod.tract. q.10. nu.3.& conſi.112.num.3.etiam ſine cauſa.Fely.in c.ad audientiam.il 2.poſt num.4.de reſcript. Gig.de penſ. q.6.num.17. ſecus de poteſtate ordinaria.Gig.vbi ſup.q.29.num.2.

Citatio partis licet non requiratur,quando is qui propria authoritate poſſeſſionem ingredi poteſt,petit ſimpliciter a iudice ſibi dari familiam ad ſcandalũ vitandum, tamen quando petit ex urbanitate ſibi dari licentiam ingrediendi, tunc citatio requiritur.

Propo-

* Propoſitio iſta eſt magis communis ſecundum Alexan.conſi.131.in cauſa.colum.pen.verſic.ſecundo præſuppono. vol. 4. & ratio eſt. nam ex quo quis eligit viam iudicij, videtur meticuloſus, & ad viam facti redire non poteſt. l.de pupillo. §.meminiſſe. de noui ope.nuncia.Bald.in l.2.verſ. decimo quæro. C. de ſeruit. & aqua. ſequitur Alex.conſi.130. ver.& ſic ex iſto infertur. eod.vol.4. & inde colligi poteſt, deterioris aliquando fore conditionis eum qui potius eligit viam iuris, quàm qui eligit viam facti, quod nota perpetuo. Quid autem ſit ſi agatur de eijciendo aliquem de poſſeſſione quam iniuſte detinet,ponit late Gabr.concl.lib.2.de citat.cõclu.1.nu.72.& ſucceſſiue.

Citatio partis non requiritur, quando actus qui geritur ipſi præiudicium non facit, nec ipſa pars inde damnum patitur. Bald.in l. ab eo. C. quomodo & quan.iud.in l.fi.§.cum igitur.verſicu.quæro igitur nunquid de neceſſitate. C. de iu. delib.& in Auth. ſi omnes.C.ſi vt ſe ab hæred. abſtin. Inn.in c.humilis.de maio.& obed.Bar.in Auth. ſed cum teſtator. verſ.ſed quæro.C.ad leg.Falc.Soci.in l.ſi quis arbitratu.de verb.oblig.verſic. ſexto limita. Aſini.poſt Oldr.Alex.& Hypol.quos citat in praxi iudic.§.7. c.5.verſ.primo loco.

Citatio partiſve præſentia non requiritur,quando ille cuius dicto tanquam boni viri ſtandum eſt,non habet aliter declarare quàm intentionem alterius ſibi cognitam,vt puta,teſtatoris,vel ſimilis,nam declarare poterit ipſis prætendentibus declarationem non præſentibus nec citatis. ita Barto. in l. Theopompus. de dote prælega. Anto. in cap. veniens. al primo.de teſti. ſequitur Alexand. conſi.130.difficultas. numero 3. volumine primo. Socin. in l.ſi quis arbitratu.de verb.obli.in 4.limit. in cuius fine dicit Abbatem tenere contrarium in ca.2. col.5.de teſti.vbi Abb.num.13.verſic.ſed quid ſi pars. videtur ſentire, & tenet citationẽ requiri. & cum Abb. tenet Fely.ibi.colum.4.qui tamen loquuntur in eo qui tanquam teſtis deponit, nimirum ſi intereſſati citari debent,cum de eorum preiudicio agatur.Sed in terminis propoſitionis noſtræ habet ſimpliciter declarare, & non vltra, quo caſu non citati damno aliquo non afficiunt.l.vnum ex familia.§.1.& ſeq. l.cum pater.§.filia. & l.cum quidam. la 2.de leg.2. Bar.in l.1.in fi. eod.tit. Imo. & Alex. in d.l.ſi quis arbitratu.Bal. in l.nulli.verſ.ſed nunquid.C.de epiſcop.& cler.& in l.captatorias.in vlt.q. C.de teſta. mil.& in l.vlt.in prin.colum.2.verſi. ſed nunquid. C.com.de lega.declaratur tamen per Bar. in l.1.de lega.2.& in l.alio.colum.penul.de alim. & cib.leg. quando eſſet aſſumptus ſuper declaratione perſonarum tantum, ſecus ſi ſuper declaratione rerum, nam eo caſu citatio neceſſaria videtur. l. creditor. C.de diſtrac.pign.Alex.in d.l.ſi quis arbitratu.ſub nume.13.verſ.tertio limita.in fi.quem ad hoc not. Aſin.in praxi iudiciaria.§.7.verſi.53. vide inf.verſ. executor vnus.

Citatio per proclama generalis ſufficit,vbi hi quorum intereſt vocari ad expeditionem actus ſunt incerti. Si autem ſunt certi,requiritur ſpecialis. Bart.in extrauag.ad reprim.ſuper ver.per edictum. & in Authen.ſi omnes. C. ſi vt ſe ab hær. abſtin. in l.1. de cur.bo.dan.in l.ſi diu.ex qui.cau.in poſ.eat. Bal.in Rubr.C.de ſucceſ.edic.in l.ſi curatoris.C.de iu.delib.in l.ſi quis inſtituatur.la grande.de hære.inſtit. & in l.nam ita Diuus. de adop.& not. communiter in l.ſi eo tempore.C.de remiſ.pign. No.Inn.in c.in noſtra.de procu.& in c.humilis.de maior. & obed. & habetur in c.fi.de elect.in 6.Abb. poſt alios in c. fi.qui mat.ac.poſ.Bellam.deciſ.678.in tali.verſ.tertio principaliter.iunc.deciſ.ſeq. Roma. conſi.410. vt clarior.ſub num.1. Car. conſi.74.in diſcuſſione. in 2.dub.& conſi.128.in q.num.12.Alexan.conſi. 106.viſis. num.14.volum.5. Felyn.in c.2.nume.9. de conſtit.& in c.2.in ver.exhibita.de iudici. Hyp. in rubr.C.de proba.nu.270.in l.de vnoquoque.de re iud.nu.145. & ſing.259. generalis citatio,quod totum in hoc verſatur.Purp.conſ.455.capitula.nu. 10.Craue.conſi.592.viſis.nu.15.

Citatio quamuis requitatur ad diſcuſſionem cauſæ propter quam quis dicitur in excommunicationẽ incidiſſe ipſo facto partis, quæ dicitur incidiſſe.gl. in clem.multorum.in ver.conſtituerunt.de pœn.& in clemen.præſenti. in ver. conſtiterit. de cenſi.tamen non requiritur in declaratione quod quis inciderit in excommunicationem propter aliquid illicite commiſſum.c.reprehenſibilis.de appel.quod ibi ad hoc not. Abb. Actus enim declaratorius non requirit illam ſolemnitatem quam requirit actus diſpoſitiuus.l.hæredes palam.§.ſi quid poſt. de teſtam.c.literæ. de dilati.Rom.conſ.482.in caſu.nu. 6.& ibi copioſe Mand. iun.in lit.H. Io.B.Fer.conſ. 74.iudex.per totum.

Citationis defectus non vitiat actum a principe geſtũ, quando ſumus in materia tali, in qua poteſt princeps præiudicare alicui inuito, & cõſtat quod vult præiudicare.ita Ab.in c.inter quatuor.colum.1.de maior.& obed.& in cap.olim.de re iud.& eſt com- * munis ſententia ſecundum Curt. iun. conſ. 1. ſub nu.26.verſ. facio tamen. pro qua vi. Pariſ.conſi.5. nu.107.vol.4.Oldr.conſi.43.& conſ.95.ex forma. in fi.Rol.conſi.94.num.6.par.2.& conſi.39.par.1. Diſtinc.in hac materia vi.per Vant.in trac.nul.car. mihi 65.in par.num.15.& Rom.conſ.212.in lit.C. & conſi.369.in lit.E.circa hanc materiam vi.Socin. conſ.164.col.pen. verſ. & poſſet forte. conſi.266. col.16.verſ.ſextus & vltimus.vol.2.conſ.27.col.3. poſt med.verſ.præterea dicendum.conſi.59. col.6. verſic.ſexto & vltimo.conſ.63.col.6.conſ.87.in 6. difficultate.& conſi.120.col.pen. volum.3. Decius conſ.528.col.2.ad fin.conſ.498.ad fin.verſ. ſecundo reſpondetur.Cra.conſi.5.col.2.vol.1.vbi ponit caſus in quibus valet actus a Principe geſtus, & in quibus non valet ſine partis citatione. dixi remiſſiue.in qq.meis legal. q.12.nu.19.dixi ad Curt.iun. conſi. 157. nume.27. & conſi. 174. ſuper ver.non vitiat.

Citationis,negotijve alterius commiſſio probarur per ſigillum.gl.in c.ſignificauit.de appel.Ang. in l.conſentaneum.col.fin.verſi.& hoc nota. C.quomo.& quando iud.Rimin.in l.pacta nouiſſima.verſ.& dicit Ang.de pact.Ioan.Fab.in §.poſſunt.col.2. verſ. item dic quod ſigilla.Inſtit. de teſtam. Hyp. in l.1. §.qui in rationibus.col.1.verſ.& dixit gl.ff.ad leg. Corn.de falſ.Ant.But. in c.ſignificauit. col.1.in fi.

verſ.

verſ.nota bene. de appel. applica, dict. infra verſ. ſigillum delegationem probat.

¶ Ciues collectas ſoluere non tenentur cum ruralibus pro eorum bonis vbicunque ſitis, ſed cum ciuitate in qua habitant. Anchar. conſ. 351. pro intelligentia. Bal. conſ. 139. vbi quis ſortitur. conſ. 227. ſi quæratur. & conſ. 434. licet iudex. vol. 4. alias. 3. & * eſt communis opinio ſecundum Curt. iun. conſ. 42. habita. num. 3. verſ. ciues igitur Parmenſes. Quod procedit etiam ſi ipſa bona eſſent per ciues acquiſita ab ipſis ruralibus, qui ante pro eis ſoluebant onera in loco vbi deſcripta ſunt. Oldra. conſi. 169. verſicu. & idem in tertio. Et etiam ſi locus vbi bona ſita ſunt habeat æſtimum ſeparatum a ciuitate: quę ſententia eſt communis, ut dicit Curt. d. conſi. 42. num. 4. pro quo vi. quæ ad eum addidi. d. num. 3. & 4. ſuper ver. illius caſtri. & ſuper ver. niſi ſit ſubditus. & pro prima limit. vide inf. verſ. fundus habens onus. & in verſ. collectas impoſitas.

Ciues & incolæ dicuntur ipſo iure qui ſteterint in aliqua ciuitate per decem annos, l. 2. C. de incol. lib. 10. Bart. & Docto. in l. 1. & 2. C. vbi de crim. ag. op. & in Authen. qua in prouincia. C. eo. Ang. in conſi. 178. Aret. in tract. malef. in ver. de Bononia. nu. 5. vbi late ponit materiam ciuilitatis. An autem ciuiũ appellatione veniant comitatiui, tractat Abb. in procem. decretal. in ver. Gregorius. nu. vlt. & conſi. 52. vol. 2. Fran. Aret. conſi. 77. Alex. conſ. 20. in fi. vol. 2. & de materia vi. addi. ad Abb. vbi ſup. in ver. adde multiplices. vi. infra verſi. habitare in ciuitate quis poteſt. & verſ. ciuis vt quis dicatur.

Ciues ex priuilegio gaudent & fruuntur beneficijs quibus gaudent originarij. vt inf. verſ. ciuis ex priuilegio, non tamen omnibus, ſed ijs tantum de quibus ciuitas diſponere poteſt, ſecus de quibus diſponere non poteſt. Barto. in l. ſi maritus. §. legis Iuliæ. ad leg. Iul. de adult. vbi ait iſtos ciues ex priuilegio non potiri fauoribus aliunde prouenientibus, vt pote reſcripto Papę vel alterius Principis. quod ampliſſime tradit Rom. conſi. 62. nu. 8. in fi. & num. 9. ibique Mandoſ. iun. in lit. B. concor. citat. & Grat. reſp. 61. nu. 42. lib. 1. ſequitur Alci. de verb. ſignific. lib. 2. nu. 12. verſ. ſed & ciuibus. & reſp. 53. nu. 14. Gerar. Maz. conſ. 93. per tot. prę ſertim. in fi. Ceph. conſi. 451. nu. 7. Crot. in rubr. ſol. mat. num. 44. vbi ait ciues ex priuilegio non conſequi priuilegium ciuibus ab alia ciuitate conceſſum. vi. inf. verſic. ciuis ex priuilegio verus ciuis.

Ciuilibus iudiciis poſt concluſum in cauſa nihil dari poteſt quod concernat ius partis, conſiſtens in inſtrumentis, aut alijs actis iudiciarijs tendentibus ad probationem, ſeu impugnationem eius quod in controuerſiam deductum eſt, ſecus de allegationibus iuris, quæ etiam poſt concluſum in cauſa produci poſſunt. Bal. in c. fin. verſ. quæro hic vtrum. de probat. Card. conſi. 72. Titius nunc ſunt. in 4. dub. dummodo ad eas producendum dilatio non petatur, vt ibi dicit Car. & Fel. in c. cum dilectus. nu. 24. de fi. inſtr. idem eſt de inſtrumentis nouiter repertis, quæ produci poſſunt uſquę ad calculum ferendæ ſententiæ, non obſtante concluſione in cauſa, vt dicit Rom. conſ. 176. ſub nu. 12. verſ. quinimo poſſunt, per tex. in l. admonendi. ſecundum unam lecturam. de iureiur. vbi id ſcribentes not. & ibi Iaſ. in repet. nume. 50. Cadina. vbi ſupra, verſicu. pro hoc etiam.

Ciuis ciuitatem deſerens deſinit eſſe ciuis, eiuſque priuilegijs priuatur. ita Bald. in l. 2. C. de infam. expoſ. ſequitur Iaſ. in l. 1. §. huius ſtudii. col. fina. de iuſt. & iu. Pet. Gir. ſing. 2. prope fi. ver. eodem modo. Affli. deciſ. 384. nu. 13. Neuiz. conſ. 12. col. 1. inter conſi. Bruni. Ceph. conſ. 171. nu. 34. & conſi. 451. nu. 94. Boer. deciſ. 260. nu. 34. deſinere autem eſſe ciuis uidetur ubi extra ciuitatem originis habitat. gloſ. in l. adoptionem. C. de adopt. Bald. in Auth. & omnino. col. 8. C. ne ux. pro mar. Affl. ubi ſup. num. 5. Ceph. d. conſi. 451. num. 95. & num. 146. vbi hoc declarat in deſerente ciuitatem periclitantẽ, ſecus in deſerente ſimpliciter, & id multis firmat, ut per eum.

Ciuis ex priuilegio intelligitur ciuis quo ad fauores, non quo ad odia. Barto. in l. 1. & 3. §. ſi emancipatus. de cõtratab. l. 1. C. de priuil. corp. vrb. Ro. li. 11. Bal. in l. ſi Ruffinus. C. de teſtam. mil. & in Authen. habita. C. ne fil. pro pat. Roma. in l. adptotiuum. §. patronum. de in ius voc. & conſi. 92. indubitatiſſimum. nu. 5. Alex. conſ. 32. uiſa conceſſione. num. 3. volum. 5. vbi multa in hanc ſententiam ſcribit, & idem Alex. Iaſ. & Deci. in d. l. ſi Ruffinus. C. de mili. teſt. & ipſe Deci. conſi. 357. in cauſa gabellæ. num. 12. vi. inf. in verſic. ciuium appellatione. & in uerſ. hic ſubſequenti.

Ciuis ex priuilegio verus ciuis dicitur. Bald. in l. in vrbe. de ſtatu homi. & non minus proprie quàm originarius, cum quis efficiatur ita ciuis per creationem, ſicut per originem. l. 1. ad municip. l. ciues. C. de incol. lib. 10. Bar. in d. l. 1. uerſ. not. 2. Alex. conſ. 106. col. 3. lib. 2. Afflic. deciſ. 384. num. 14. Syluan. conſil. 1. ſub num. 90. ver. dico igitur. ubi dicunt ad eſſe ciuis non requiri quod ſit natus, dummodo ſit receptus in ciuem, vel munera ſubeat. Marian. Socin. in rubr. de foro compet. nume. 7. verſ. 38. Aret. in l. 2. in prin. colum. penult. verſicu. tu autem aduerte. de uerb. oblig. Ruin. conſ. 227. nu. 2. lib. 1. ubi alios citat. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore. de vſucapio. quẽ ad hoc citat Pariſ. conſ. 71. nu. 9. uol. 1. ubi concludit ciuem ex priuilegio eſſe verum & proprium ciuem, quia dicit Barto. conſ. 62. eſſe ciuem, non eſſe actum naturalem, ſed ciuilem, & fieri quandoque inſpecta origine, quandoque inſpecta dignitate, & aliquando per adoptionem. in d. l. ciues. omnes autem verè & propriè ſunt ciues ſecundum ipſum. Cephal. conſi. 451. nume. 16. & ſuceſſiue. & ui. in lexi. Pract. in ver. ciuis. & infra, verſicu. ciuium appellatione. & verſicu. ſtatutum puniens offendentem ciuem.

Ciuis nomen ciuile eſt, & refertur ad omnes ciues, etiã ex priuilegio. Areti. in l. 2. in princ. colum. penult. verſi. tu autem aduerte. de uerbo. oblig. Barto. ante eum conſ. 62. Ruin. alios adducens conſ. 227. nu. 2. volum. 1. Bal. in l. ſi non ſpeciali. C. de teſtam. dum ait non eſſe omnino ſimile loqui de ciue, & de patria, quia nomen ciuis eſt ciuile, ideo poteſt per priuilegium uel ſtatutum introduci, nomen uero patriæ eſt naturale, & propriſſime demonſtrat originem, ſicut nomen patris intelligitur de originario,

rio, & non de adoptiuo. ui. in uerſi. præcedenti.

Ciuis nouellus, forenſiſve parum uerſatus in ciuitate uel loco excuſatur de inobſeruantia conſtitutionũ. Bal. in repet. l. data opera. C. qui accuſare non poſ. per tex. in l. qui cum uno. §. fi. de re mil. cui eſt ſimilis. l. qui commeatus. §. fin. eod. tit. & idem Bal. in l. ius ciuile. in fi. de iuſt. & iu. iuſtam enim ignorantiam allegare poteſt. Rom. conſi. 228. quo plenam. poſt num. 8. conſi. 251. clariſſime. nu. 3. conſi. 491. in caſu. num. 1. & ſing. 73. nunquid ciui. Curt. ſen. conſi. 27. magnificus. num. 18. Iaſ. in l. 1. in 2. lectu. poſt num. 70. C. de Sum. Trin. & conſi. 83. nume. 2. volum. 1. Fely. in c. 2. poſt princ. de except. Ioan. a Cani. in tract. execu. vlt. volum. par. vlt. queſt. pen. verſ. ſecundo limitatur. Cur. iun. conſi. 19. viſo. poſt num. 5. vbi addo ſuper ver. ſtatuta ciuitatis. Maril. in l. qui ignorans. num. 23. & in l. qui falſam. num. 83. de falſ. Menoc. conſi. 74. dubitari. nu. 20. Oſaſ. deciſ. 71. in proceſſu. nume. 42. vbi & rationem & ſimilia adducit. Natta conſi. 643. pulchra. nume. 4. Tiraq. de pœn. temp. cau. 10. num. 2. vbi alios adducit. Menoch. de præſump. lib. 3. præſump. 88. num. 14. vi. inf. ver. habitans in aliquo loco. & verſ. ignorantia conſtitutionis. & verſicu. forenſes & ciues nouelli.

Ciuis propter ſuperuenientem hoſtilitatem atque inimicitiam inter ſuam ciuitatem & illam cuius factus eſt ciuis perdit priuilegiũ ciuilitatis loci cuius erat factus ciuis, & multis arg. comprobat Roma. conſi. 459. in propoſita. nu. 1. cum alijs vſque ad nu. 10. ſequitur Fel. in c. quæ in eccleſiarum. colum. 10. in 2. declar. in fi. de conſtit. Iaſ. in l. 1. in prin. num. 61. de offic. eius. in l. filius a patre. §. filiusfamilias. poſt nume. 4. verſ. item facit. de lib. & poſthum. in l. ſciendum. §. ſi fundum. num. 4. qui ſatiſd. cogan. Hypol. in rubr. de fideiuſ. poſt num. 222. & in l. un. nume. 24. C. de rap. virg. Corſ. remiſ. in trac. de priuil. pac. verſ. 32. Tiraq. in tract. ceſ. cau. par. 1. nu. 192. obſeruat Mandoſ. iun. ad d. conſi. Roma. ſuper ver. quod ſit.

Ciuis vere & proprie dicitur ille qui habetur pro ciue, dummodo habeatur ſimpliciter & abſolute, nõ autem ſecundum quid. Bar. in l. ſi is qui pro emptore. de vſuca. col. 13. verſ. præterea. Soci. in l. 1. §. per ſeruum corporaliter. in princ. de acq. poſ. Rui. conſil. 50. num. 9. etiam quo ad ea quæ iure ſpeciali cõpetunt. nume. 10. lib. 1. ubi Io. And. & plures citat, ſicut vere & proprie inteſtatus dicitur qui habetur pro inteſtato. l. 1. de ſuis & legit. & ibi Barto. in his enim quę ſunt iuris nihil refert aliquem eſſe talem, vel haberi pro tali. Barto. in l. ſi maritus. §. legis. ad leg. Iul. de adul. & in d. l. ſi is qui pro emptore. Dec. in l. poſthumo. in prin. C. de collat. præſertim ſi verbis geminatis dicatur, ſit & habeatur pro tali: nam illa geminatio modis omnibus importat veritatẽ. Fel. in c. ſi cautio. colum. 10. verſic. fallit. de fi. inſtr. Ceph. conſi. 451. num. 30. & ſucceſſiue. vi. inf. verſ. clauſula, omnibus & ſingulis.

Ciuis ut quis dicatur, tria requiruntur. Primum, quod domicilium habeat in loco in quo ad ciuilitatem aſſumptus eſt. l. 1. §. habitare. de is q deice. vel effud. Secundum, quod cõtinuo habitauerit. l. ſi quis ita. de cond. & demon. l. cum hares. §. Stichus ſi hæredi. de ſtatu lib. Tertium, quod cum tota familia habitauerit. l. pronunciatio. §. familiæ. de uer. ſign. Roma. conſ. 264. vt Nurſinus, per totum, & ibi Mandoſ. iun. in ſuis addit. vbi copioſe ſuper hac materia diſcurrit. & vi. inf. uerſ. habitare in ciuitate. & nota quia materia ciuilitatis venit ſæpe in conſideratione ad multa. & in hac materia attenduntur ſtatuta locorum. Quid ſi totum habitandi tempus a ſtatuto requiſitum non expleuit, an dicatur ciuis? & quod non tenuit Bar. in l. 2. C. ne ſanc. baptiſ. quem ſequitur Fir. in ver. ciuis. ver. 9. Quid ſi in ciuilitatis conceſſione appoſitum ſit verbum, intelligatur. vi. inf. verſ. verbum, intelligitur. & verſi. originarius ortus in loco.

Ciuitas licet poſſit ſtatuere, quod ius commune non habeat locum quo ad bona ſita in ciuitate ipſa, nõ tamen ſtatuendo poteſt in vniuerſum tollere ius commune. ita Pau. de Caſt. & poſt eum Ruin. in l. j. C. de hæred. inſtit. & ibi Iaſ. num. 6. Alex. conſ. 23. num. 10. & conſ. 75. num. 8. volum. 1. Ruin. conſil. 49. num. 4. par. 1. & alij quos contra Neuiz. Corn. & Gozad. in conſilijs relatos, refert, hanc ſententiam probando, Menoch. conſil. 101. numero nono. par. 1.

Ciuitas non poteſt imponere collectam forẽſibus, niſi habeat ſpeciale priuilegium. Bar. in l. munerum. de mun. & hom. quem refert Cur. iun. conſi. 60. nu. 8. vel niſi habeat ex antiqua conſuetudine. Abb. in cõſil. 2. videtur primo. & conſi. 13. num. 4. Ang. conſi. 206. colum. 1. Alex. in l. 4. §. actor. num. 13. de re iudi. Craue. conſ. 195. col. 1. Deci. in l. Imperium. nu. 37. de iuriſd. omn. iud. Alex. conſi. 92. vol. 5. quam materiam copioſe ponit Nicol. Feſtaſ. in tracta. de collec. par. 2. c. 2. num. 7. & 12. vi. inf. verſ. collectæ ex generali conſuetudine. & verſicu. onera extraordinaria.

Ciuitas non poteſt per legem ſpecialem ſeu priuatam ius priuatæ perſonæ auferre ſine iuſta cauſa. l. ſi priuatus. qui & a quib. l. toties. de pollicit. l. Diuus. de iu. aur. an. l. nec filio. de natal. reſtit. gl. in l. quoties. C. de preci. imp. of. in l. 1. & fi. C. ſi cont. ius vel vtil. pub. in l. 1. de conſt. prin. Inno. in c. quæ in eccleſiarum. de conſtit. Bal. in l. reſcripta. C. de preci. imp. of. cum iuſta autem cauſa, ſi locum principis obtinet, poteſt. Ang. conſi. 139. viſis. nume. 1. Fulg. conſil. 143. Antonius. num. 3. Fely. in c. 2. poſt princ. de conſtit. Deci. conſ. 352. viſo. poſt prin. 357. in caſu. num. 3. & poſt num. 5. 390. quoniam. ſub num. 10. verſi. ſecundo eſt ponderandum. & in c. quæ in eccleſiarum. nu. 19. de conſtit. Goz. conſ. 1. Deus. ſub num. 36. verſ. quarto dico. & conſi. 8. in hac. nu. 39. Gram. conſ. ciui. 8. ſuper puncto. nu. 8. & conſ. 160. in cauſa. num. 11. cauſa autem iuſta eſt fauor publicę vtilitatis. l. vlt. C. de com. re alien. l. 1. C. de vend. re. fiſc. lib. 10. l. Barbarius. de offi. præt. plura enim ex hac cauſa introducta ſunt, quæ ponit Rom. in l. ſi vero. §. de viro. in 10. fal. ſol. matr. conſi. 301. in propoſita. ad fin. & conſi. 311. in caſu. num. 3. Hyp. in pract. crim. §. aggredior. nu. 61. vel ſi ipſa ciuitas velit remunerare aliquem de ea benemeritum, l. item ſi verberatum. verſi. item ſi forte. de rei vendi. l. Lucius. de euict. l. 2. 3. & 4. pro quib. cauſ. ſer. pro præmi. ac. lib. C. l. ſi quis in graui. §. hi quoque. ad

Syll.c.in noſtra.de iniur.& in tit.de pace Conſtan. in ver.nos romanorum. cir. fin.ibi. quas pro bono pacis.l.ſi quando. C. de oper. publ. de quo copioſe Tiraq.ad l.ſi vnquam.in ver.donatione largitus. nu.43.C.de reuoc.dona.& per Marſil. remiſſiue in repet.Rubr.de fideiuſ.num.312.ita tamen quod illud quod in hoc facit ciuitas non ſit contrarium iuri diuino,vel impoſſibile de iure. c.niſi eſſent. de p̄ben.gl.ad d.locum;de pace Conſtan.ſuper ver.pro bono pacis.& dummodo ciuitas det priuato pro re ablata competens pretium,licet ipſe oblationi non conſentiat.d.l.ſi quando.Rom. conſi.310. in caſu. num.4.Archid.in c.poſt principalem. 9.q.3. Deci. in d.c.quæ in eccleſiarum.poſt num.19.verſ.& iſta concluſio.vi.inf.ver.Princeps alicui auferens.

Ciuitas non poteſt reuocare ſtatutum in præiudiciũ tertii.Pone, ſtatuto ciuitatis cauetur, quod quicũque venerit ad habitãdum in tali caſtro, habeat immunitatem perpetuo, ſi poſtquam aliqui venerunt ad habitandum, ciuitas vult illud ſtatutum reuocare, ne illi gaudeant immunitate, non poteſt. ita Bar.in repetit.l.omnes populi.de iuſt.& iu.q.3. princ. Nam dictum ſtatutum tranſiuit in contractũ,vel quaſi,do vt facias,vel facio vt facias: in quo poſt adimpletionem non eſt locus pœnitentiæ. l.ſi pecuniam.in prin. de condi. ob cau. hoc etiam tenet idem Barto.in l.2.ad fin. ff.de iu. immun. & in extrauag.ad reprim.in ver.non obſtante. Imo.poſt Cyn.in l.non amplius.§.fi.de lega.1. Ioan. And.in c.decet.de reg.iur.in 6.& in addi.Specul.tit.de cenſi.§.nunc dicendum.vbi etiam ipſe Specu.ver.quid ſi vniuerſitas alicuius.& verſ.quid ſi uniuerſitas fecit.Bal.in l.non plures.C. de ſacroſ. eccle. Guid.de Suz. C. de nouo Cod. faci. ſuper ver.ratas. in l.digna vox.C.de legi.& in q.per eum diſpu. quæ incipit,Si ſtatutum eſt quod quicunque venerit. Et facit ratio: nam, licet ſtatutum præcedens, quod ſtat in ſimplici diſpoſitione ſtatuti, poſſit per ſequens reuocari ſimpliciter.§.ſed naturalia.verſ.ea vero.Inſtit.de iure natur.gent.& ciui. tamen quando tranſit in contractum vel quaſi, non poteſt reuocari in præiudicium contrahentis vel quaſi.arg. l.item eorum.§.ex his. ff.quod cuiuſque uniuerſ. Iaſ. conſi. 1.num.15.& 21.lib.2.conſi.93.colum.2.verſ.prædicta. lib.3. Gabriel. com.opin. lib.3. titu. de iure quæſi.non tol.concl.6.num.1.Rolan. conſi.66.nume.55.par.2.Alex.conſi.216.num.6.volumine ſecundo.Ceph.conſi.58.nume.82. Rolan.conſi.13. num.22.par.3.

Ciuitas non recognoſcens ſuperiorem, eſt ad inſtar Principis, & de ea vt de ipſo Principe iudicari debet.Bar.in l.hoſtes.de captiu.Iſer.in tit. quæ ſint rega.Cur.iun.in tract.feud.q.15.& conſi.65.Bald.in l.ea.l.C.de cond.ob cau.& in l.exemplo,in fi.C.de proba.Ange.conſi.196.in cauſa. Lancel. Deci.in l. apud Iulianum.§.conſtat.de lega.1.Abb. & Felyn. in c.cum Bertoldus.de re iud. & in c.per venerabilem.qui fil.ſint legit.Deci. conſi.534. procedendo. nu.2.eiuſque capitula & conuentiones habent vim legis & conſtitutionis.l.donationes quas Diuus.C. de do.inter vir.& vx. l.Ceſar.de publica. Ro.conſ. 456.in propoſito.ſub num.1.verſ.his tamen. & ibi Mandoſ.iun.ſuper ver. non recognoſcunt.vbi concor.citat.& ad hoc vide Socin.conſ.275.lib.2.Rip. ad Rubr.de conſtit.num.8.& reſp. 26.nume.5.ſub tit.de reſcrip.Alexan.conſi.1.nu.29.volum.5.vide Gabr. concl.lib.5.de acquiren. rer.dom. conclu.3. numero 12. & ſucceſſiue, ubi loquitur in ciuitate Florentiæ.

Ciuitas quæ promiſit clericis certam quantitatem frumenti in anno pro eleemoſyna,ſi per ſtatutum reuocet talem eleemoſynam,ſtatutum non ualet. ita Bar.in l.priuilegia.ad fin.C.de ſacroſ.eccle. per illũ tex.& per tex.in c.ad apoſtolicam . de ſimon. eius opinionem ſequuntur,Rom.conſi.344.incip. in caſu.nume.2.vbi Mandoſ.iun. in addit. idem Roma. ſing.438.incip.pone quod populus.Alberi.1. par. ſtat.q.121.Barbat.conſi.47.incip. Clementiſſimũ. num.14.lib.4.Deci.c.veniens. num.4. de teſti.& c. auaritiæ. nume. 10. de præben. quam ſententiam dicit veriorem Ant.Franc.ad Ale.in l.non amplius. de leg.1. in ver.nihilominus. Hanc ſententiam reprehendit Imo.in d.l.non amplius. §.fi. poſt Cyn. ibi. contra quam etiam tenet Ioan. And. hæc late examinans,in addi. ad Specul.in tit. de inſtrumen. edit. §.nunc verò aliqua. in fine. & Ant.de Butr.& Ioan.de Imo.in c.fin.de reb.eccle.non alien.omnes in c.1.de conſtitu.in 6.Salyce.in authen.caſſa.5.q. prin.C.de ſacroſ.eccl.Rom.in repe.auth. ſimiliter. C.ad leg.Falcid.in 9.priuil.piæ cauſæ. Alex.conſi. 209.num.14.volum.2.& d.l.non amplius. Afflict. deciſ.361.incip.monaſterium.num.9. & hanc opinionem Bart. communiter reprobari inquit Deci. in c.eccleſia S.Mariæ.nu.53.verſ. quod dictum eſt. de conſtit.& conſ.335.incip.viſo.colum.vlt.Nicol. Pign.alios adducens, in addi.ad Rom. d.ſing.438. Iaſ.conſi.56.incip.circa primum.num.8.vbi eandẽ propoſitionem ponit cõtra Bart.cũ quo tñ tenet in conſi.1. num.17.par.1. & idem Iaſ.in d.l.non amplius.§.1.num.15.relatis opinionibus diſtinguit,vt per eum.quod etiam facit Deci. d.c.eccleſia. S.Mariæ.nu.53. pro qua materia vide Gabriel.com.opi. lib.6.de iu.quæſ.non tol. concl.7.nu.12. & 13.vbi concordat opiniones. Viui.com. opin. lib.2. opin. 267.incip.ſtatutum conditum.

Ciuitas tenetur & obligata eſt ei, cui neglectum eſt, ſeu denegatum iuſtitiam fieri per ſuos officiales.l. 2.ſi mẽs.falſ.mo.dix.l.ad ſimilitudinem.C.de epiſ. & cler.l.agẽtes.C.de agen.in reb.lib.12.l.ſi quis ex corpore.C.de muril.lib.11.l.nullus,qui nexu.C.de decur.lib.10.quibus locis not.regu.quod ſubſtitutus ad officium exercendum, intelligitur illud exercere damno & periculo ſubſtituentis. Roma. conſ. 338.in caſu propoſitæ.nume.7. & licet Deci. in l.ſi quis in conſcribendo.nume.17. C.de pact.dubitet de hoc,tamen iſta eſt communis ſententia,quam tenet Iaſ. ibi in 8.not.in fi. & ipſemet Deci. in l.1.in prin.nu.25.in fi.quod quiſq. iur. & in c.ſæpe.ante num.11.verſ.& ad ſupradicta. de appel. Marſ.in l. nihil intereſt.num.5. de ſicar. conſi.11.num.24.& conſ.131. num.47. Dummodo doloſe officialis circa prædicta ſe geſſerit, & ſint de ſpectantibus ad officium.l.1.§.familiæ,de publica.l.2.fur.aduer.nau. Bal.in l.obſeruare.§.proficiſci. de offi.proconſ. Secus ſi delinquat in his quæ non concernunt officiũ ſibi commiſſum,quia ciuitas tunc pro eo non tenetur.

tur. d.§. familiæ. in uer. prouide. & ibi Bar. Mart. Laud.in tract.de offici.domin.q. 167.poteſtas. Iaſ. in l.age.nu.8.& 9.C.de tranſ.Felyn.in c.cum ordinem.colum.5.uerſ.& dicit Lud.de reſcrip.Dec.conſil.8.uiſo puncto.colum.2.uerſic.hoc idem comprobatur.Crau.conſ.3.iudex.uerſ.octauo facit.Marſil. in l.fin.nume.169. de iuriſd.omn.iud.& ſing.560. Habemus. niſi hoc factum ipſa ciuitas poſtea ratũ habuerit.Rom. ubi ſupra,in fi.In omnem euentum tamen ipſa ciuitas liberatur, ſi ponat in poteſtate curię officialem ex cuius facto tenetur.d.l.j.§.quod nouiſſime.de publican.not.Bar. d.§.familiæ.Rom. ubi ſupra,num.7. in fi.& conſi.434.in fi.Bald.conſil.230.num.4.lib.1.Abb.in c.1.ſub nu.7.de reſti. ſpol.Felyn.in c.Petrus.colum.3.uerſic.5.declar.de homic.Deci.in l.2.nu.13. quod quiſq.iur. Marſ.in repet.Rubr.de fideiuſ.ſub nume.182.in l.fina.nume.169.de iuriſdict.omn.iudic.& ſingu. 160. Boſſi.in tracta. de carcer. fideiuſ. commi.nume.37. & in titu. de fur. nume. 56. Mandoſ.iun. ad d.conſi. Rom.338.& 434.ui.inf.uerſic.cuſtodiam alicuius. ibi.& nota hic.de delicto an, quando,& quomodo puniri poſſit,ui.copioſe Iaſ.in l.ciuitas. ſi cert. pet. nu. 2. & 3.& addit.ibi ſuper uerſi.delinquendum.

Ciuium appellatione contineri uidentur tantummodo originarii,proprie & ſtricte,non autem ciues ex priuilegio.glo.in l.ciues. C.de incol.lib.10.glo.ult. in l.1. in fi.de tut. & curat. dat. ab his.quam gloſ. dicit ſingularem Bal.in Authen.ſed omnino. col.4. uerſ.ſed hic dubitatur. C.ne uxor pro marito.& in l.ciues.C.de appel.Aret.conſi.77. in prin.uerſ.circa primum dico.Boeri.deciſ.13.nu.24.Ceph.conſ. 451.num.1. eos tñ Romanos ciues qui in urbe Roma ſunt,uocat.l.in urbe Roma.de ſta.hom.ſeu eos qui orbe Ramano ſunt.d.l.in urbe,aliàs incip.in orbe Romano.uti pandec.flor.habetur, apud Alci.diſpun.lib.2.c.21. & nota pro dictis ſup.in uerſ.ciuis ex priuilegio. & inf. uerſi. nominis ſimilitudo ſola. & uerſ. repræſaliæ conceſſæ contra ciuem.Et nota, quod ciuilitas originalis tanquam naturalis mutari non poteſt,l.aſſumptio. in prin.ad municip.l.origine.cum l.ſeq.C.de munincip.& orig.lib.10.Bar.in trac.repræſal.5.q.prin.ſub nu.4.uerſ. ad ſecundũ. Maria.Socin.in c.ult.num.52.de fo.comp.quia ille qui naſcitur eſt quodammodo patriæ hypothecatus.l.poſtliminium. §. filius. de captiu. Bal.in l.in adoptionem.in fi.C.de adoptio. & cum ciuilitatem originariam habeat a natura, non poteſt ea per accidens priuari,d.l.aſſumptio. Cephal. copioſe alia plura adducens ubi ſup.num.12.& ſucceſſiue.& ui. inf.uerſ.originarius ortus.

¶ Clandeſtinas excludit excuſationẽ ab actu aliàs p̄ ignorantiam excuſabili, quia ex actu clandeſtino probatur ſcientia, malitia, & dolus.c.cũ inhibitio. de clandeſ. deſponſ. caſus eſt ſing. in l.1. C. de interd.matrimo.ubi ſecundum lectu. gloſ. a doct. ibi communiter approbatam, eſt expreſſum, quod ille qui aliàs a pœna contrahentium uetitas nuptias propter iuris ignorantiam eſſet excuſatus, ut eſt ruſticus,& ſimiles,ſi contrahit eas clam, pœnam non euitat.ratio gloſ.eſt,quia propter clandeſtinitatem præſumitur in eo adeſſe ſcientia iuris,& ceſſat pręſumptio ignorantiæ eiuſdem.ſequitur Roma. conſil.506.in re pręſenti.nu.5.in fi.Craue. conſ.35.ex pluribus.num.10.conſi.115.nobilis. num.5.conſi. 149.proponitur.num.10.Boer.deciſ.264.an ſoror. ſub num.5.uerſ.tamen per curiam.ubi ponit quod quædam mulier minor propter clandeſtinitatem fuit condemnata. & præſumptionem ignorantiæ ceſſare ex clandeſtinitate,dicunt Roma. ſing.714. Felyn.in c.conſuluit.colum.penul. ſuper gl. in uer. odit lucem.in princ.de offi.deleg.in c.quoniam. colum.1.ueſ.ſecunda concluſio.de ſimon.& in c.porrò.circa med.de ſenten.excom. Tiraq. de utr.retr. tit.2.in præfat.num.12.de qua materia clandeſt.late Plot.in l.ſi quando. de in lit.iur. §.4.uerſ. quarto amplia. Plura exempla de hoc ponit Marſil. in Rubr.ff.de ſicar.Curt.iun.conſi.64.num.2.ubi loquitur in matrimonio clam contracto, ut in eo pręſumatur fraus.ui.infra.in uerſ.fraus præſumitur.& uer.facta in occulto.

¶ Clauſula acceſſoria ad contractum aſſumit eius naturam.iux.reg.l.cum principalis.de reg.iur. c.acceſſorium.eod.tit.in 6.l.fi. de conſtit.pecu. l.non dubium.in fi.C.de legi.Alex.conſi.179.num.3.lib.2. Socin.159.nu.4.lib.2.79.num.46.li.4. Iaſ.in l.ſub prætextu.colum.fin.C.de tranſ.& conſ.133.num. 20.lib.4.Deci.180.col.pe.verſ.præterea. Rui.135. nu.12.170.nu.26.lib.1.60.nu.28.lib.3.160.nu.5. lib.4.& 127.nu.14.lib.5.Pariſ. 91.lib.1. Soci.iun. 116.nu.20.lib.2.Gram.deciſ.66.nu.49.& 76.num. 16.Cagn.in l.2.nu.126.cum ſeq.C.de reſcin.uend. Caſtr.Iaſ.& cęteri in l.fi.§.idẽ quęſiit.de cond.ind. Ceph.conſi.468.nu.116.ui. ſup.verſ. acceſſorium.

Clauſula (ad habendum &c.) appoſita in inueſtituræ feudali, importat facultatem datam inueſtito libere diſponẽdi de feudo.Soc.ſen.conſ.252.q.2.Crau. conſ.256.col.3.Gram.deci.103. nu.129.& eſt.c.1. de feu.non hab.prop.nat.fer.Oſaſ.deci.164.Brun. cõſi.36.& conſ.121.col.6.ver.ſeptimo contra. Nat. cõſ.644.nu.5.Dec.cõſ.88. nu.23.39.& 49. vbi plene de hac clauſula.ſequitur Foſſan.deciſ.146.nu. 6.

Clauſula (amoto quocunque detentatore) confert iuriſdictionem contra omnes reſiſtẽtes, vt dicit Celſ. de clauſul.in clauſ.reſcrip.clauſ.incip.amoto detentore,cui addo Felyn.in cap.licet in corrigendis. verſicu.tertia declaratio.de offic. ordi. Et hæc clauſula appoſita in literis executiuis in clauſulis non purgat vitium ſubreptionis, quia non ſit facta mentio de colorata poſſeſſione aduerſarii.Ab. in c.cum noſtris.col.pen.ad fin.de conceſ.præben. & poſt eum Cur.iun.conſi.4.num.3.Quod autem (iſta clauſula appoſita) reſcriptum valeat, non facta mentione poſſeſſionis coloratæ alterius, etiam ſi apponatur tantum in literis executoriis,tenet Fely.in c.in noſtra.correl.36.de reſcr.poſt Card.conſi.31.cum inter.in fi.Dixi de hac clauſ.multa ad Cur.iun.vbi ſupra,ſuper ver.amoto &c. materiam copioſe tractat Gabr.concl.lib.5.de acq.vel amit.poſ. concl.3.nu. 16.vbi plura de hac clauſula.

Clauſula,anteferri,eſt odioſa, nec extendit vim ſuam niſi ad ſibi ſimiles.arg.de vino trit. & ol. lega.l.ulti.§.fin.non ad maiores. de reſcript. c.ſedes. not.in c.qui ad agendum.de procur.in 6.Oldr.conſi.223. factum tale eſt. & in literis apoſt. non operatur in præiudicium illorũ quib.ius eſt q̄ſitũ in re. Fel.in c.

 cauſam

cauſam quæ.col.6.uerſ. Anteferri. de reſcr. & in c.
capitulum.col.8.verſic. fallit tertio & vlt.eod.titu.
Celſ.in clauſ.reſcr.clauſ. ſi non eſt alteri ius quæſi-
tum.Menoc.de arbitr.iud.lib.2.caſu 48.nu.2. Ro-
ta deciſ.54.ſi aliquis expectans.de conceſ.præben.
in antiq. ubi quod habens expectatiuam in aliquo
beneficio ad collationē alicuius authoritate Papę,
& illo Papa mortuo ſucceſſor faciat alij ſimilē gra-
tiam,cum clauſula (anteferri) primus ſolum acce-
ptando abſque prouiſione executoris excludit ſe-
cundum cum dicta clauſula,anteferri,quæ eſt odio
ſa,ut ſup.pro qua ui. Ferret. conſ.3.nu.12. & 13.&
conſi.5.num.6.& ſup.verſ.beneficii acceptatio.

Clauſula (appellatione remota) non intelligitur de
appellatione iuſta,ſed tantum de friuola. c.ut debi
tus.ubi plene de hoc.de appella. l.1. §.interdum.a
quibus appel.non licet & in l.vlt.C.de ſent.Roma.
conſi. 211. allegationes. ſub nume.2. uerſicu.item
adducitur. nec etiam de appellatione a diffinitiua,
quia ſemper dicitur iuſta, ſed tantum ab interlocu-
toria. Vital.de clauſ.in clauſ.nil noua.num.21. pro
quo vide Guid.Pap.in tract.reſcrip.num.1. in fine.
Roma.ad Rubr.de arbitr.ſub num.57.uerſic. item
videtur.Iaſ.in l.ſi quis iniquum.§.ſi is pro quo.nu-
me.4.quod quiſque iur.& in l.apertiſſimi.num.17.
C.de iudic.Marſil.in pract.crim.§.ult.nume.3.Af-
flict.in rubr.quæ ſint rega.num.43.Docto.in l.1.§.
interdum.a quibus appel.non lic.in d.c.ut debitus.
& in cap.paſtoralis.Bero.quæſt.52.num.6.& 7.ob
ſeruat Mandoſ.iun. ad d. conſ. Rom. ſuper ver.iu-
ſtam.vbi etiam ex Docto.concludit, quod conſide-
ratio appellationis friuolæ vel iuſtæ,non habet lo-
cum qn̄ cauſa committitur Cardinali cum hac clau
ſula , cum nullo modo ab eius ſententia appellari
poſſit , vide ipſum . Et quoniam iſta clauſula habet
plures effectus, ideo vide Vital.vbi ſupra,vbi ponit
octo effectus. & Fran. in c.paſtoralis. de appel.vbi
ponit 17.& Lapum allag. 121. quantum ad muta-
tionem,vbi quinque eiuſdem effectus recenſet, ſci-
licet, quando literæ ſunt nullæ:tunc enim hæc clau
ſula non habet effectum . Secundo perdit vires per
ſolam commiſſionem factam per Papam ſuper ap-
pellatione, & fortius per appellationem & citatio-
nem peremptoriam factam authoritate iuris ad cu-
riam. Tertio quando proceditur extra iudicium ſi-
ne parte.Quarto poſita inter partes non extendi-
tur ad tertium,cuius intereſt cauſam commiſſam in
ter duos defendere.Item nihil operatur, & quinto,
quantum ad impediendum effectum appellationis,
vt per eum ibi applicātem allegationes.Et iſta clau
ſula nihil operatur in reſcriptis emanatis per offi-
cium Cōtradictarum , & in alijs reſcriptis quæ non
emanant ex certa ſciētia,vt obſeruat Mandoſ.ſeni.
ad d.alleg.Lapi.ſuper uer.appellatione remota.

Clauſula(appellatione remota) non procedit quo ad
tertium,cuius intereſt.c.ſuper eo.verſ.non tamē eſt
noſtra.vbi omnes.de offi.dele.Lap. alleg.121.quan
tum ad nuntiationem.ſub num.4.uerſ.item ſi.Bar.
in l.1.§.fi.nu.4.a quib.appel.non licet. Alex.conſ.
84.in cauſa.nu.7.vol.3.Fely.in c.veniens. il 2.poſt
nu.5.cōcl.1.de teſti.Gomeſ.in c.cum in multis. nu.
98.de reſcr.in 6.Reſcriptum enim non porrigit ef-
fectum ſuum ultra perſonas in eo contentas , & in
eo ſemper ſubintelligitur clauſula,ſaluo iure tertii.
ut dixi inf. verſ. reſcriptis ſemper.per appoſitionē
enim huius claſulæ, committēs egreditur terminos
iuris communis,ideo non impeditur tertius pro in-
tereſſe ſuo appellare,ut dicit Alex.ubi ſupra.

Clauſula codicillaris concipitur varie , & non ſemper
iiſdem verbis.Bar.in l.1.de iure codicil.Doct.in Au
then.ex cauſa. C.de libe.præter.ideo ſi fuit omiſſa
non debet ſubintelligi.Bar.in l.ſciendum. in 4.op-
poſ.de verb.obl.vbi,licet loquatur in ſubſtantiali-
bus, tamen ratio ſua concludit etiam in non ſubſtā
tialibus idem eſſe.vt dicit Rip.in c.cum M.de con-
ſti.nu.48.& Io.Ant.Rub.in l.non ſolum. §.morte.
nu.20.de ope.no.nunc.poſt Alex.conſ.5.colum.2.
ver.quarto.vol.5.Soci.iun.conſi.147.nu.23.vol.2.
ubi dicit,quod cum clauſula codicillaris varijs mo-
dis,& cum vario effectu concipi poſſit , non poteſt
ſubaudiri, qm̄ ignoramus uoluntatem teſtatoris. &
conſ.180.nu.77.eo. vbi dicit quod cum clauſula co
dicillaris nō reperiatur deſcripta,non debeat intel-
ligi.Grat. conſi.102. nu.6.lib.1.Manti. de coniect.
vlt.volun.lib.1.tit.9. ſub nu.2. verſ. ſed ego.& per
tot.vbi plura de hoc.& tit.10.

Clauſula codicillaris effectum ſuum operatur , rupto
teſtamento ex cauſa præteritionis filii iam nati vel
naſcituri etiam ignoranter præteriti , eſt ſententia
* magis communis ſecundum Alex.conſi.37.in cau-
ſa.col.2.vol.1.idem teſtatur Corn.conſ.225.vbi la
te de hoc. col.pen. cir.med. diſputat.uol.3. & uol.
eo.conſ.245.licet.colum.fi.in fi. idque alibi firmat
Alexan.eod.uol.1.conſi.26.uerſ.uel poteſt.Et nota
quod iſta clauſula in teſtamento apponi ſolet po-
tius ex ſtilo notariorum quàm ex ordinatione te-
ſtatoris:& ideo eam non attendi dicit Bar. in l.1.q.
6.in fi. C.de iure codicil. cuius dictis adde Bal.in l.
quoties.C.de hære.inſtit.Curt.iun.conſi.83.num.
3.circa med.Dec.conſ.394.col.penult.399.colum.
penult.Rip.in l.Centurio.nu.8.de uulg.Gram.de-
ciſ.62. nu.22.Socin.iun.conſ.116. nu.21.158.nu-
me.18.vol.2.Pariſ.conſil.6.nu. 22. conſi.20.num.
87:vol.1.& hanc Bart.doctrinam alibi etiam refert
Curt.iun. conſi.101.nume.11. vbi alios plures pro
hac ſententia adducit.Bal.tamen in l.errore.nume.
2.C. de teſtam. dicit quod iſta clauſula teſtamento
inſerta cenſetur uoluntate teſtatoris , non ex ſtilo
notarii, ſicut ſe reſpondiſſe conſulendo dicit Me-
noch.de aribitr.iud.lib.2.cent.2.caſu 144.num.11.
ubi multa in hanc materiam citat,pro qua materia
uide copioſe Foſſan.deci.141.ubi plura de hac clau
ſula codicillari, & an magis dicatur appoſita de mā
dato teſtatoris,quàm de ſtilo notariorum,vi.infra,
ver.teſtatoris uoluntas.& Manti.de coniect.ult.uo
lun.lib.1.tit.10.

Clauſula conceſſionibus, priuilegijs, ſtatutiſue appo-
ni ſolita (tales habeantur in omnibus & per omnia
pro ciuibus) operatur quod dicantur ueri ciues
quo ad commoda & incommoda . Ange.conſ.6.la-
ta.Butrig.conſ.19.quia hic agitur. columna ſecun-
da,& quarta. Barba.conſil.13. colum.3. uolum.2.
Alex.conſ.106.uiſo.num.20.uolum.3. Socin.con-
ſil.67.viſis. num. 21. uolumine ſecundo.Curt.ſen.
conſ.48.memoriæ.col.8.nu.19.uerſ.ſecundo con-
firmantur.Deci.conſ.73.poſt princ.Ruin.conſ.43.
Pariſ.

Pariſ.conſ.38.licet.R.col.1.Rom.conſi.82.quo ad
id.col.3.ſub nu.3.& ibi Mandoſ.iun.in lit.B. ſuper
ver.in omnibus & per omnia.Rebuſ. ſuper concor.
in forma lit.execut.man.apoſt.ſuper ver. in omni-
bus & per omnia,ubi allegat dicta conſ.Ang.Rom.
& Curt.ſen.conſ.49.nu.43. & ibi ex eorum mente
declarat quomodo dicta uerba debeant intelligi.&
hanc materiam latiſſime per multas conclu.tractat
Ioan.Bologn.ad l.1.de leg.1.

Clauſula conſtituti propter incertitudinem nihil ope
ratur.Bart.& communiter ſcrib. in §.incertam.l.3.
de acq.poſ.refert Curt.iun.conſ. 120.num.5.Adeo
quod ob incertitudinem poſſeſſio non transfertur .
Ang.in l.quæ de tota.§.incertę,de rei vend.& poſt
eum Rui.conſ.136. col. vlt.conſ. 144. nu.2.vol.1.
conſ.39.nu.5.uol.4.Deci.conſ.179. col.2.verſ.prę-
terea dato . Pariſ.conſ.55.col.1.& conſi.59.nu.22.
lib.1.Goz.conſ.55.col.1.Menoc. qui plura in hanc
ſententiam cumulat,conſi.222. nu.49.& 50.vol.3.
vi.inf. verſ. contractus principalis. & uerſ.clauſula
guarentigiæ.

Clauſula(cum omnibus alijs quibuſcunque) conceſſio
ni ſeu contractui appoſita, complectitur alia præce
dentibus ſimilia , de quibus mentio ſpecialis facta
eſt,non maiora.c.ſedes.de reſcr.qui ad agendum.&
c.non pōt.de procu.in 6.l.fi.§.cui dulcia.de trit.vi.
& ol.leg.l.ſi fugitiui.C.de ſeru. fug.iunc.gl.in ver.
alia pœna.l.ſed & ſi quis. §.quæſitum.ſi quis caut.
Rom.conſ.271.uis tota.num.2. nec diſſimilia. Fel.
in d.c.ſedes.in verſ.clauſula generalis.declar.4.Af-
flic.c.1. nu.33.de capit. qui Cur.uend.ui.inf.uerſ.
rex uendens caſtrum.& ver.verbū, quibuſcunque.

Clauſula derogatoria in primo teſtamēto poſita, ope
ratur ut ſecundū teſtamentum , in quo legitime nō
ſit reuocata,omnino dicatur, ac ſit,ſine conſenſu &
uoluntate teſtatoris, potius cōditum ad alterius im
portunitatem & inſtigationem,quam ad teſtatoris
ſatisfactionem. Bar. in extrauag. ad reprim.in uer.
non obſtantib.col.1.ad fi.uer.quid ergo. Bald.in l.
humanū.col.fi.C.de legi. Ruin. conſi.5,nu.7.pro-
pe fin.uol.2.& eo.uol.conſi.10.num.2.Dec.conſi.
229.ſtante.nu.3.Pariſ.conſi.10.nu.9.conſi.43.nu.
42.uol.3.Soci.iun.conſ.124.nu.53.uol.1. Durans,
de arte teſt.ti.10.caut.1.nu.2.Nat.plene conſ.639.
ſub nu.3. nam dicta clauſula eſt quædā proteſtatio
pro illis inuenta,qui ſuſpicantur & metuunt ne co-
gantur per ſecundum teſtamētum reuocare primū
contra eorum uoluntatem,ut per Duran.d.caut.1.
& Campeg.inter cōſ.diuerſ.ult.uol.in col.Zil. cōſ.
156.ſub num.18.uerſ.& ad hoc facit.uide inf.uerſ.
teſtamentum ſecundum , & uerſic.proteſtatio facit
conſenſum.

Clauſula (& quibus dederint) poſita in inueſtitura
feudali,facit feudum tranſitorium ad extraneos.&
alienabile, etiam ſine voluntate Domini. ita Præ-
poſ.in c.feudum ea lege.ſi de feu.fuer.contr. Albe-
ri.& alii in l.fin.C.de iu.emphy. Roma. conſi.49.
Iac.de S.Georg.in inueſt.ſua.in ver.ita etiam.Cur.
iun.in tract.feu.par.4.colum.3.& in conſi.4.num.
3.& 10. vbi addo in ver. & quibus dederint.Curt.
ſen.conſi.63.Bal.conſi.207.volum.2. Socin.conſi.
257.colum.8. in prnc. Deci. conſi.680.in princ.&
conſi.164.poſt num.3.verſicu. ſecundo reſponde-
tur Iulius Clarus lib.4.ſenten.§.emphyteuſis.quę-
ſtio.13.verſ.vlterius quæro.& in eo.lib. §.feudum.
quæſt.31.verſicu.vlterius quæro. vbi habes de iſta
clauſula, & late Rolan. conſi.3.num.60.61.62.vo-
lum. 1. vide infra,in verſicu. emphyteoſis conceſſa
alicui.& ad materiam uide Iaſ.in l.3.colum.3. ver-
ſic.iuxta prædictum notabile. C. de iure emphy.&
in conſi.156.colum.2. verſic. quia clare. volum.2.
Deci.conſi.171.colum.2. & conſi.193.columna 2.
Cur.iun.conſi.130.num.2.Gozad.conſi.4.ſub nu-
me.8.verſ. decimo.Craue.conſi.84.colum.2.Pariſ.
conſi.3.col.5.vol.1.& conſi.32.nu.41.eo. vol.Ro-
lan.conſi.96.nu.34.vol.1.

Clauſula (& ſi plus valet donat) appoſita in inſtrumē
to venditionis,uenditorem a beneficio.l.2. C.de rę
ſcind.vend. excludit,quando venditor ſciens rei va
lorem illam appoſuit,.Bar.in d.l.2.colum.4. verſic.
quæro quid ſi dictum eſt.& ibi Bal.quæſt.7. Salyc.
col.4.verſ.iuxta hoc quęro.Bar.in l.ſi quis cum ali-
ter.de ver.oblig.& in l.cum pater.§.filius.de leg.2.
in l.fi.§.idem quæſiit.de condi.ind.vbi ponit iſtam
clauſulam,& donauit quicquid &c. & in l.ſi tibi.dę
pact.Ang.in d.l. 2.col.3.verſ.tamen vt ſaluetur . &
ibi Caſtr.concl.6.Dec.conſ.181.col.2.& conſ.583.
Alex.in l.& ſi poſt tres.col.2.& ibi Iaſ.col.4.ſi quis
caut.Abb.in c.pen.col.2. verſ. & ſi venditor. & ibi
Imo.col.1.in fi.de emp.& ven.Soc.conſi.48.col.2.
vol.4.Pariſ.cōſ.128.col.fi.vol.1.Boe.copioſe plura
allegans,& cōem dicēs.deciſ.142. nu.3.Mantua cō-
ſil.70.col.2.Tiraq.de retr.lign.§.j.gl.18.nu.14.nō
enim debet eſſe aliqua clauſula in inſtrumento ſine
virtute aliquid operandi.Bal.in rub.C. de contrah.
empt. quæſt.9. Præſertim quando in inſtrumento
illa verba bis repetita fuiſſent . Boer. ex docto. vbi
ſupra. Et hoc non ſi acceſſorie , ſed principaliter in
inſtrumento poſita fuerunt Pariſi. ubi ſupra. nu-
mero 33.

Clauſula (ex certa ſcientia) appoſita in reſcripto non
operat in præiudiciū tertii.Pau.de Caſt.conſi.157.
quæſtio iſta.col.fi.Bal.in prælu.feu.col.14. in verſ.
item dicit And.de Iſer.Aret.conſi.15. Reuer.pater.
col.2,verſ.venio nunc ad ſecundam.Alex.conſ.23.
viſo.col.fi.uol.5.Dec.in c.ſup eo.de off. deleg.col.
2.verſ.Tertio ampliatur.Nec operatur parte abſen
te,quæ nō contradixit . Celſ.in tract. clauſ.in clau.
reſcrip.in clauſula,ex certa ſciētia.la 4.ad præmiſſa
vi.Cur.iun.conſi.142.nu.8.verſ.non obſtat.Dec.cō
ſil.606.nu.18.in fi.373.nu.14.689. num.11. 180.
col.2. Cur.ſen.conſi.65.num.8.Goza. conſi.9. nu.
42.Socin.iun.conſ.7.num. 126.vol.1, Rol.conſ.7.
num.103.vol.3.Maxime quando fuit adhibita ſine
cauſę cognitione.Pariſ.conſ.4.nu.33.vol.2.Rol.d.
conſi.7.nu.108.Menoc.conſi.103.nu.85.tūc enim
non operatur.Rota deci.2.de confirm.vt.uel inut.
in nou.ſequitur Soc.conſi.164.uiſa bulla.col.3.ver
ſic.ſed ad omnia.uol.2. Per huiuſmodi enim clauſu
lam & ſimiles,ſubſtantialia & ſolemnitates ſupplē-
tur & ſanantur,quando proceſſum fuit parte citata
& cum cauſę cognitione,aliàs non. Vanti.de nullit.
an qual.ſent.poſ.di.nul.nu.18.vi.inf.verſ.gratia &
ſi facta ſit.& verſ.gratia reſtitutoria.

Clauſula (ex certa ſcientia) appoſita in reſcripto quo
princeps aliquem promouet ad aliquam dignitatē,

ſolum operatur circa ſubſtantiam gratiæ, præſuppoſita perſonæ habilitate:non autem operatur circa verè ignorata. ita Bald. in l.impetrata. C. ſent. reſcin. non poſ. colum. 3. Felyn.in c.cum inter. de excep.ſub num.5.verſ.intellige.Bal.refert & ſequitur Alex.conſ.125.viſo titulo.in fi.vol.2.quod etiã dixit Caſtr.conſi.159.quæſtio iſta.in fine.vbi dicit quod hæc clauſula nihil operatur in his quæ apparent ignorata.allegat not. per Bart.in l.fin.§.idem quæſiuit.de cond.indeb.Deci. conſ.197.pro tenui. num.6.& ita iudicatum fuiſſe in Rot. Rom. apparet ex recol.Put. lib.3. deciſ. 70. Ioannes de Milla. vbi concludit,clauſulam, ex certa ſcientia,non tollere inhabilitatem gratiati. quæ faciunt ad dicta infra verſicu. inhabilis ad dignitatem. & de effectu clauſulę,ex certa ſcientia,vi.Deci.conſi.614.nu.17. & infra verſ.regia ordinatio.

Clauſula(ex certa ſciẽtia)importat Principem vti velle plenitudine poteſtatis. gl.in c.ad hæc. ſuper ver. elegerit.ad fi.de reſcrip.Rom. conſi.269.circa primũ.nu.28.in fi.Cur.ſen.conſ.48.memoriæ.nu.26. cõſ. 49.nu.77.&cõſ.65.ſuper pręmiſſa.nu.10.Dec. in l.in totum.num.6.de reg.iur.conſ.191.in cauſa. nu.3.& conſ.341.viſo puncto.poſt nu.3.Pariſ.cõſ. 1.viſa facti.nu.42.& 85.vol.1.Intellige tamen in illis de quibus præſumitur habere notitiam, ſecus in his quæ præſumitur ignorare, vt ſunt conſiſtentia in facto.c.1.de conſt. in 6.quia tunc nihil operatur Bal.in l.fi. col.2. verſ. dicas etiam. C.ſent.reſc.non poſſ.ſequitur Alex.conſi. 125.viſo titulo. col.fina. uol.2.Caſtr.conſ.159.quæſtio iſta.Deci.conſi.199. col.5.Io.Bap.Fer.conſi.31.in caſu propoſito.num. 32.vi.in verſ.ſubſeq.

Clauſula (ex certa ſcientia) in his quæ princeps præſumitur ignorare,vt ſunt facta,contractus, & conſuetudines locorum,nihil operatur. Bal.in l.fin. C. ſent.reſc.non poſ.Alex.conſi.122.num.26. volum. 4.Iaſ.conſ.233. nu.46.Deci. conſ. 198.nu.6. conſ. 407.nu.28.& in l.in totum omnia.de reg.iu. Pariſ. conſi.4.nu.30.vol.2.Goz.conſ.5.nu.15. Crau.cõſ. 126.num.3.Nat.conſi.209.num.6.Rolan. conſi.2. nu.161.vol.1.Socin.iun.conſ.77.num.126.vol.1. Gabr.alios referens,concl.lib.6.de clauſul.concl.1. num.46.vi. Curt. ſen. contrarium tenentem conſi. 13.num.12. pro propoſitione tamen vide Cur.iun. conſ. 170. num.32. ubi addo ſuper ver.clauſula ex certa ſcientia, vbi etiam an in Principe præſumatur cauſa.

Clauſula (ex certa ſcientia) ubi apponitur, apparet quod Princeps uoluit preiudicare etiam illi cui erat ius quæſitum.ita Paul.de Caſt. conſi.105.donatio. colum.2.allegat gl.in c.ad hæc. de reſcrip.idem tenent Deci.conſ.390.colum.6.conſi.269.272.498. Ioan.de Ana.conſi.81.viſo. Alex. conſ. 295.col.6. uerſ.ſexto confirmatur.uol.2.Curt.iun. conſi.170. nu.32. &conſ.174.num.11. Rol.conſ.3. nu.129. Nat.conſi.636.nu.159.Ceph.poſt Alcia. & Craue. quos citat,conſ.28.nu.80.& 81.par.1.& conſ.617. nu.23.Et dicit Inn.in c.niſi cum pridem. de renun. cir.fi.ſuper gl.indulgeri. quod cum Princeps ex certa ſcientia facit alicui gratiam, non eſt neceſſe ad illius ualiditatẽ vocari illos quibus ex ea præiudiciũ inferri poteſt.ſequitur Rom.cõſi.369. circa primũ. ſub nu.29.uer. hoc ſecundo. Fely.in c.cũ olim.poſt nu.6.de re iud.Caccial.de penſio. q.24.nu.5.Deci. conſi. 390.quoniam.ad fin.Rui. conſi.98.quia per priuilegiũ.nu.1.vol.4.Goz. conſ.2.nu.7. Cur.iun. cõſ.157.nu.27.Gig.de pẽſi.q.35.nu.8.& q.37.n.2.

Clauſula (ex nunc prout ex tunc) appoſita in reſcriptis apoſtolicis, eſt retrotractiua ad tempus datæ, quinimmo importat effectum vt conditio retrotrahatur, & ut actus uideatur a principio pure factus. Bart.in l.ſi ita ſtipulatus fuero.in prin.de uerb.obl. Ang.& doct.in l.1.C.de codicil. Alex.conſ.225.viſa facti.aliàs conſi. 111.perſpectis literis.nu.23.nol. 6.ubi plura de ui huius clauſulæ.Gemin.in c.dudũ. de præben.in 6.Curt.ſen.conſ.42.nu.25.Fely.in c. licet cauſam.de probat.Iaſ.conſ.45.col.3.lib.2.Pariſ.conſi.62.nu.23.vol.2.Gig. conſi.3.nu.5.ui.inf. verſ.exnnnc prout ex tunc. Materiam iſtius clauſulæ, & appoſita in conſtituto quid operetur,copioſe ponit Foſſanen.deciſ.38.num.2.Quid autem importet ſi ſit appoſita in ſubſtitutione,vi.Ceph.cõſ. 649.nu.45.

Clauſula generalis non extẽditur ad non uerisimilia. de decim.c.2. lib.6. de offi. uicar.c.fi.eo.lib.l.obligatione.de pignor.not.hoc expreſſe Archid. & Io. Andr.in clauſula generali,non obſtantibus, in c.ei cui.de præben.in 6.citat Rom.conſ.436.Quod indultum.nu.9. & Rom.refert Grat.reſp.57.qm̃ præſens.nu.50.conſi.22.in cauſa.num.18.lib.1.& reſp. 29.in præſenti.nu.31.lib.2.Boer.in tract.de poteſ. lega.a lat.q.1.poſt prin.Mandoſ.ſen.ſuper regu.de infirm.q.19.nu.1.Loffr.cõſ.34.nu.9. Mandoſ.iun. ad d.conſ.Rom.ſuper ver.non extenditur.

Clauſula guarentigiæ eſt nulla,exiſtente nullo cõtractu vel inſtr̃o, vel ẽt ipſo reſciſſo, quia habet ſe per modum acceſſorii ad contractum uel inſtrumentũ. gl.in l.ſi patronus.§.patronum. ſuper ver. fauiana. ſi qd in frau.patron.Ro.cõſ.42.viſis. ſub nu.3.uer. ſecũdo.conſ.57.in cauſa.ad fi.76. in cauſa.poſt nu. 8.115.viſo. col.2.& 171. pro deciſione. poſt nu.4. Rip.in l.1.§.ſi quis ita.col.pe. de uer.obl.Cur.iun. cõſ.131.circa ingenioſam.nu.12.Hyp.in rubr.de fideiuſ.nu.352.Marã.inter cõſ.ciui. Gram. cõſ.95.in cã.nu.29.i fi.ver.nec obſtare hẽt.Tiraq. de iu.cõſt. par.3.limit.7.nu.27.Mandoſ.iun. ad d.conſ.Rom. 42.ſup ver.clauſula.Iaſ. in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chriſogonus.poſt nu.48.uer.ſexto,qñ contractus.& ui. Rip.vbi ſup.nu.16.ver.quarto nota.vbi, cũ plu.nu. ſeq. multa ponit ad validitatẽ uel inualiditatẽ clæ p̃ctui adiectę, nõ exiſtẽte valido cõtractu pricipali.

Clauſula (hæredibus & ſucceſſoribus) idem importat ꝙ clauſula(hæredibus quibuſcunq;)& ſic ſub ea cõprehenduntur ẽt extranei,ita Bal.in c.imperialẽ.in prin.de proh.feu.alien. per Feder. quẽ ad hoc citat Cur.iun.cõſ.1.nu.1.cõſ.4.nu.4.& 24.vbi dicit doc.
* ita cõiter tenere,& cõſ.32.ſub nu.8.cõſ.48.ſub nu. 3.& conſ.183.col.fi.in quib.locis ego addendo idẽ adnotaui.Iaſ.in l.Gallus.§.etiam. nu.19.de libe.& poſth.Grat.reſp.128.uiſis elegãtiſſimis.nu.5.uol.j. Rip.in l.quæſitũ. §.ſi quis cũ tutor.nu.5.de priuil. cred.& in l.1.§.ſi quis ita.nu.16.ad Treb.Pariſ.cõſ. 23.prima. nu.170.vol.1. vbi habes quod ita cõiter tenetur.immo Alex.193.ex themate. col.1.uol.2. conſuluit, quod qñ ſunt illa verba geminata(heredibus & ſucceſſoribus)comprehendatur hæres ſingularis & particularis,qui alias non comprehenderetur.refert Curt.in d.conſ.4. in fi. ex quo uidetur comprehendi legatarius,qui quodammodo eſt hęres,ut dicit idem Curt.cõſ.1.nu.2.ubi addo in uer. quodãmodo eſt hæres. & hoc eſſe uerum teſtantur multi tam in lectu. quàm in conſ. quos refert Rolan.conſ.96.nu.36. uol.1.ui.inf.uerſ.Clauſula,pro hæredibus quibuſcunq;.& in uer.uerba geminata.

Clauſula legis, conſtitutioniſue alicuius reuocatoria, eatenus legem uel conſtitutionem reuocare uidetur quatenus cum ipſa lege repugnantiam continet, & non in plus.l.1. §.his tantummodo.ibi ea inefficax quantum ad eam partem remaneat.C. de lat.liber. tol.& ibi glo.& Bal.& glo.in Auth.de hæred.ab inteſ.cir.prin.ſuper uer.uacantibus.quam ad hoc obſeruat Rom.conſ.57.in cauſa.num.2. poſt Bart.in extrauag.ad reprimen. ſuper uer.non obſtan.quod dictum refert Alex. conſ.122. uiſo. num.2. uol. 4. Corſ.in ſing.uer. Correctio.Fely.in c.nonnulli.cõcl.16.de reſcrip.Rui. conſ.69.circa proceſſum.nu. 3.lib.1.Hyp.in l.1.§.ſi ſerui.nu.28.de quæſt.Boer. de poteſ.lega.a lat.nu.69.Gomeſ.in c.1.num.138. de conſt.in 6.Craue.conſi.167.col.1.& conſi.374. nobilis Ludouica.nu.4.& 8.

Clauſula(motu proprio,& ex certa ſcientia) non præiudicat iuri tertij.Hoſtien.in c.cauſam quæ. il 2.de teſti.& ibi Panor. col.1. & dicit Cardin.conſi.136. præmitto,colum.fi. quod motus proprius non operatur quod gratia tollat ius alterius. allegat glo.in clem.1.de præben.quem citat Curt.iun.conſi.142. nume.9. & circa clauſulam, ex certa ſcientia, vide Aret.conſ.15.nu.6.Goz.conſ.9.nu.42. Pariſ.conſ. 1.num.84.& conſi.11.num.12.uolum.1.Soci.iun. conſ.77.num.26.volum.1.Gram.deciſ.104.nume. 2.& 3.Zaſi.conſi.10.num.30. uol.2. Menoc.de arbitr.iud.lib.1.q.9.nu.11.& in 2.reſp.cau.fin.num. 93.& 95.ubi parificat iſtas clauſulas,& concor.adducit. immo plus dicit Deci. conſi. 27. colum.vlti. uerſ.Præterea & ſecundo.quod clauſula,motus proprij,non excludit illam tacitam conditionem,ſi preces veritate nitantur.& uide infra uerſic.gratia etſi facta ſit.

Clauſula(nec plus de bonis petere poſſit) poſita in teſtamento in quo pater filiæ minus legitima relinquit, non excludit filiam a facultate petendi ſupplementum legitimæ. §.cæterum. in Auth. vt cum de appel.cognoſ.quem tex.ad hoc citat Rom.conſ. 478.hæc mater. in fi. & eſt communis ſententia ut per Iaſ.in l ſi quando.§.& generaliter. in 2.not.C. de inof.teſtam.Capi.conſi.73.cum viſo.in vlt.dub. Deci.conſ.227.in caſu.num.3.Boer.deciſ.3.filia in contractu.ſub nu.10.ver.ergo ſequitur.Pariſ.conſ. 7.de poteſtate.nu.55.uol.2.obſeruat Mandoſ.iun. ad d.conſ.Rom.ſuper uer.ſupplementum.pro quo uide inf.uerſ.filia cui a patre.Idem in ſtatuto,quod filia ſit contenta de eo quod ſibi relictum eſt a patre,ut non habeat locum ubi pater tenuiſſimam dotem dederit,ſeu reliquerit filiæ,dicit Caſtren.conſ. 108.ſuper primo queſito.in antiq.& conſ.275.lib. 2.Alex.conſi.33.nu.4. uolum.4. qui hanc opinionem dicit æquam. & in l.ſtipulatio hoc modo. nu. 11.de uerb, oblig.Ruin. conſi.152. num.12.lib.5. Alci.de præſum.reg.1.præſum.2.nu.8.Boer.q.62. num.15.Gram.deci.101.num.52.Ceph.ſen. conſi. 34.nu.22.& conſ.ſeq.142.nu.27.& 208.nume.7. Menoc.de arbitr.iud.lib.2. caſu 149.num.14. Decian.conſ.6.nu.41. uol.1. ui. infra uerſ. ſtatuta diſponentia quod filia.

Clauſula (non obſtante collatione alteri facta)appoſita in literis ad beneficia,intelligiturde collatione inualida,nõ autem de ualida.ita Io.And.But.& Imo. poſt Compoſ.in c.cauſam quæ.de reſcr.Alex.conſ. 125.nu.3.uol.2. conſ.35. nu.6.uol.4. conſ.3.nu.4. & conſ.23.nu.11.Iaſ.in l.fi.nu.21. de cõſt. prin.in l.ex facto.3.no.de uulg.conſ.213.nu.32.cõſi.133. nu.32.uol.2.Rui.cõſ.116.nu.6.uol.j.Dec.cõſ.286. in cauſa.col.ul.cõſ.292.ſub nu.4.uer.uenio ad fin. cõſ.580.nu.8.cõſ.640. nu.11.cõſ.689.nu.16.Cra. cõſ.266.nu.3.declarat Dec.cõſ.190.n.5.ui.ſup.uer. clã,ex certa ſcientia,appoſita.& inf.uer.confirmatio Papæ. & uerſic. clauſula, non obſtante quauis.

Clauſula(non obſtãte) non eſt neceſſaria qñ Princeps ſcribit ex certa ſcientia.in clem.1.de probat.Bal.in c.naturales.in ti.ſi de feu.fuer. controu. Caſtr.in l. 3.§.ſi is pro quo.quod quiſq.iur.Ang.in l.ſi cõſtat. de appel. tunc.n.eius conſcientia falli non põt.Bal. in l.fi.C.de fruc.& lit.expen.Bologn.in addi.ad Io. de Ana.in conſ.81.nu.4. ubi concludit per appoſitionẽ clauſulę(ex certa ſcientia) expreſſe apparere de uoluntate Principis, quod ius tertio quæſitũ auferre uelit.& huius ſniæ fuit Alex. conſi.216.nu.7. in uol.2.& conſ.134.nu.7.uol.1.ubi ex authoritatib.multorũ dicit,ꝙ qñ Princeps ex certa ſciẽtia cõtra aliquã legem uel priuilegium diſponit, non requiritur clauſula, non obſtante.per.l.ſicut certi.C. de teſtam.mil. Et hoc dic uerum, niſi lex cõtra quã diſponit habeat derogatoriam, quia tunc requireretur.Bald.in c.1.per quos fiat inueſt.in fi.princ.in vſi.feu.Oldr.in ſpecie conſ.326.cum ſeq.Iaſ.in l. fi. C.ſi cont.ius vel vtil.publ.

Clauſula, non obſtãte quauis conceſſione alteri facta, in reſcripto vel priuilegio apponi ſolita,intelligi debet de cõceſſione inualida,& nulliter facta,non autem de valida.vt poſt Alex. & alios quos citat,dicit Vanti.in tract.nullit.Rub.quo. & infra quod tem. nu.46.& hoc,ne ius quæſitũ tollat. Fel. in c.causã. de reſcr. non.n.intendit Princeps poſſeſſorib.præiudicare.l.fi. C.ſi per vim vel al.mo. c.cũ noſtris.de cõceſ.præb.Old.conſ.268.Soc.cõſ.15.nu.4. & cõſ. 120.nu.8.vol.3.Rebuf.ſup reg.de nõ tol.ius quęſ. gl.3.& de reſcr.Perin.val.nu.35. & quatenus dixi, ne ius q̃ſitũ,tollat, ꝙ intelligatur nedum de iure in re,ſed & ad rem.vi.inf.ver.reſcriptũ reſtitutorium.

Clauſula(non obſtantibus)operatur etiam ad non mediocre tertij præiudicium.Alex. in l.ſi quis iniquũ. §.ſi is pro quo.nu.7.quod quiſq.iur. vbi ait eſſe cõ
* munem ſententiam. ſequitur Deci. ibi nume.6. & Goz.conſi.5.num.16.Crauet. conſi.182. num.13. Nat. conſi.420. nume.24. & per eam etiam pat.& principem ſupra ius diſponere poſſe. Bal. in c.cum acceſſiſſent.colum. 9. de conſtit. Abb.in c.ad hæc. de reſcrip.Soci.conſi.63. nu.8. vol.3. Ceph.conſi. 617.num.28.

Clauſula(non obſtantibus ſtatutis eccleſiæ)non tollit ſtatuta per Papam ædita. Felyn. in cap. nonnulli.

num. 10. verſ. nota ſecundo. de reſcrip. Ruin. conſi. 98. quia per priuilegium. nu. 13. vol. 4. & cõſi. 111. viſo. nu. 18. in fi. vol. 5. Rebuf. ſuper concor. in forma mand. apoſt. in ver. confirmatione. verſ. clauſula, non obſtantibus. Nec etiam ſtatuta per Papam confirmata. Alex. conſi. 122. viſo puncto. num. 7. & 8. vol. 4. Pariſ. conſi. 140. inſpectis indultis. vol. 4. quia ſtatuta confirmata a Papa dicuntur papalia. Bal. in l. ex placito. ſub nu. 6. verſ. interdum confirmans. C. de rer. permut. vi. infra verſi. ſtatuta confirmata a Papa.

Clauſula (omni meliori modo) ad incogitata nõ extẽditur, nec porrigitur. l. tres fratres. de pac. vbi quod generalitas ad incogitata non extenditur. l. qui cũ tutorib. & l. cum Aquiliana. de trãſ. l. fi. §. idẽ quæſiuit. de cond. indeb. l. iubemus. C. ad Velleia. l. age. & l. ſub prætextu. C. de tranſ. c. veniens. de iureiur. c. cum inter P. de renun. Rom. conſi. 294. Hæc confeſſio. num. 5. Fely. in c. cum ſuper. ante fin. verſ. ſecundo quando quis. de of. deleg. & ibi Deci. col. vlt. verſ. prædicta concluſio. idem Fely. in c. ſi diligentẽ. col. 4. verſ. & ideo dicit Ludou. de foro comp. faciũt ea quæ dicuntur de iuramento infra in verſic. iuramentum licet habeat vim. & verſ. iuramentum operatur. & verſ. clauſula, ſuper quibus omnibus.

Clauſula (omnibus & ſingulis) poſita in conceſſione immunitatis ciuibus conceſſa, maioris eſt virtutis, & plus operatur, quam ſola dictio vniuerſalis (omnibus) Iaſ. in l. imperium. col. 6. verſic. ſecundo habes magnam limitationem. de iuriſd. om. iud. ſequitur Craue. conſi. 209. nu. 8. ad fi. poſt Bal. quem ipſe citat, in c. quanto. col. pen. de iudici. ſub nu. 7. & hoc ex ui geminationis uerborum, quæ magna eſt, ut infra uerſ. geminata uerba. nam ſub ea cenſentur omnes ciues ſpecificati. glo. in c. ut circa. in uer. & ſingula. de elect. in 6. cum aliis per Socin. adductis in conſi. 3. nu. 17. lib. 3. Ruin. conſi. 123. col. 3. lib. 1. conſi. 76. col. 5. lib. 3. & conſ. 23. nu. 16. lib. 5. Pariſ. conſ. 1. nu. 105. lib. 3. Grat. reſp. 135. nu. 7. li. 1. ſi enim hoc operatur ſola dictio (omnis) vt inf. verſ. dictio (omnis) eſt ita vniuerſalis, & p Bart. in l. 2. de nouat. & alios per Crau. citatos cõſ. 294. col. 4. ver. ſed magis. & conſ. 308. nu. 6. verſ. quinto &c. multo magis clauſula iſta geminatis verbis concepta dẽt hoc operari. Ceph. conſi. 451. nu. 47. & 48. geminatio enim aliquid operari debet, ne verba fruſtra appoſita ſint, vt inf. verſic. geminatio aliquid operari. & verſ. verba geminata operantur.

Clauſula (perinde ſit acſi eſſet facta ſpecialis mentio) apponi ſolita in ſtatutis vel reſcriptis principum, tantum operatur, quantum ſi ſpecialiter, expreſſe, & nominatim eſſet facta mentio. ita Bal. & Ang. in l. omnes. circa prin. C. de præſcr. 30. vel. 40. an. Iaſ. in l. 1. verſ. ſecundo not. ſi quis in ius uoc. non ier. in l. omnes. in fi. verſ. ultimo teneas. C. ſi cont. ius uel util. publ. Socin. ſen. conſ. 266. in cauſa. ſub nu. 56. uerſ. ultimo. uol. 2. Pariſ. conſ. 1. nu. 93. uerſ. ubi de illa clauſula. uol. 2. Goza. conſ. 6. prima facie. nu. 68. & ſeq. uerſ. non obſtat tertium. Iaſ. conſ. 99. ut ueritas. nu. 9. uol. 1. Rebuf. in praxi. rubr. de forma man. apoſt. uerſ. pro expreſſis. Gabriel. multa cumulans, concl. lib. 6. de clauſul. concl. 5. nu. 1. Fran. Bec. conſ. 56. in cauſa. nu. 50.

Clauſula (petens ius fieri & iuſtitiam miniſtrari) operatur ut libellus ſuſtineatur ex cauſa apta, licet ſuper inepta ſit concluſum. Ab. in c. cum dilectus. car. ult. col. 1. de ordi. cogni. & in c. paſtoralis. col. 1. de cau. poſ. & propr. Iaſ. conſ. 170. quod prædicti, nu. 29. uol. 2. & conſ. 2. nu. 45. uol. 3. Gabr. concl. lib. 6. de clauſul. concl. 4. ubi ponit effectus plures huius clauſulæ, & Rol. conſ. 79. uiſo. nu. 38. uol. 1. alium effectum ponit Nat. conſ. 120. nu. 17. conſ. 167. nu. 9. Rol. conſ. 41. nu. 26. & 29. eam tamen non extendi ad cauſam nullo modo narratam dicit Nat. conſ. 188. nu. 5. qui etiam conſ. 532. nu. 32. dicit eam eſſe tantæ potentiæ, ut omnia uideantur deducta ex quibus intentio actoris ex actis iuuari poteſt. ui. inf. uerſ. Clauſula, ſuper quibus omnibus.

Clauſula poni ſolita in inquiſitionibus (in quibus omnibus & ſingulis) intelligi debet connexe & copulatiue, non autẽ ſeparatim. ex ſententia Rom. conſ. 110. quæſtio. ſub nu. 4. uerſ. cum igitur primum. ſequit Barb. cõſ. 3. col. 4. uer. nec obſtat. uol. 2. Corn. conſ. 197. uiſa denuntia. num. 8. uol. 2. Deci. in c. 2. col. pen. uerſ. ſexto fallit. de reſcr. & in c. licet cauſam. col. 12. uerſ. quinto limitatur. de probat. Contrarium tenuit Ang. de malef. in uer. ſuper quibus omnibus & ſingulis. uerſ. quarto eſt utilis. quem ſequitur Socin. conſ. 188. uiſa bulla. col. pen. uerſ. & maxime propter clauſulam. uol. 2. Fely. in d. c. 2. de reſcr. col. 15. uerſ. quarta ſolutio. & in d. c. licet cauſam. limit. 5. uer. & Dominus meus. ubi dicunt dictã clauſulam ſeparari, & idem importare acſi dictum eſſet, non tantum eo modo, ſed etiam omni alio meliori modo. ui. Socin. ubi ſup. nu. 9. in fi. ubi ad hoc allegat not. per Innoc. & docto. in c. 2. de ord. cogn.

Clauſula poſita in executiuis in confirmatione diſpoſitionis non ampliat, nec mutat principalem diſpoſitionem, nec eam habet alterare, clem. 1. de præben. Imo. in l. qui Romæ. §. duo fratres. de uerbo. obliga. in 2. car. Bal. in l. eam quam. colum. 9. C. de fideicom. Abb. in c. cum noſtris. col. ult. de conceſ. præben. Ant. But. conſ. 29. vbi dicit quod verba ad executionem prolata, non alterant vim primariæ diſpoſitionis, ſed in ſuo primo intellectu confirmant. ſequitur Iaſ. conſ. 6. num. 24. volum. 3. conſi. 60. num. 28. & conſi. 99. num. 12. in fi. volum. 4. Nat. conſi. 123. num. 7. conſ. 104. num. 8. conſ. 263. nume. 3. conſi. 582. nume. 7. Gabriel. concl. lib. 2. de iureiuran. concluſ. 9. nume. 4. Menoch. conſil. 84. num. 45. Couuar. in Rubr. de teſtam. par. 2. nume. 13. verſ. promiſſio non reuocandi. Zanc. in l. hæredes mei. §. cum ita. ad Trebell. p. 4. nu. 160. ubi plures allegat, Deci. conſ. 3. nu. 25. & conſi. 24. nu. 21. dixi ad Curt. iun. conſi. 56. ſuper ver. non impedit reuocationem. & ad conſi. 131. ſuper uer. in clem. 1. ui. inf. uerſ. donatio cauſa mortis quam donator promiſit.

Clauſula poſita in fine, quoties aliqua ratio ſuadet ad quam ex præcedentibus referri non debeat, tunc nunquã ad illa in quib. ratio oppoſitum ſuadet referenda eſt. l. 1. C. de libe. præte. Ro. cõſ. 112. viſa præmiſſa. nu. 3. Alex. conſ. 48. ſuper extractione. nu. 6. vol. j. cõſ. 95. requiſitus. nu. 6. uol. 7. Cur. cõſ. 42. qa inqt. n. 13. & 27. Corſ. in ſing. uer. clauſula. uer. clauſula in fine poſita. Fely. in c. cauſam quæ. ver. limita

ſecundo

ſecundo. & verſ. limita quinto. de reſcri. Pariſ. conſ. 45. ruit monitorium. num. 25. vol. 4. Boer. de pot. lega. a lat. num. 84. & deciſ. 146. nobilis uir. col. 3. vbi plura de hoc. nu. 2. 3. 4. 5. & ad hanc propoſitionẽ firmam multa cumulat. obſeruat Mandoſ. iun. ad d. conſi. Rom. ſuper ver. referenda. & vi. Bal. cõſ. 357. clauſula. lib. 4. Corn. conſi. 76. lib. 1. & 109. lib. 3. Iaſ. conſi. 97. col. 2. vol. 1. & in l. talis ſcriptura. col. 6. de lega. 1. Rub. Alex. conſi. 49. nu. 2. vbi not. omnes, quod clauſula nunquam refertur ad omnia prę cedentia, quoties relatio induceret contrarietatem. vt & alibi per Alex. conſi. 213. viſis. vol. 2. Deci. cõſ. 195. ſtudendo. colum. 4. verſ. quarto pro hoc facit. Crauet. conſi. 257. teſtator. ſub nu. 19. verſ. nõ ob. quintum. Ruin. conſi. 104. viſis. nu. 7. vol. 3. & conſ. 72. prima. col. pen. vol. 5. vi. infra verſic. clauſula ultimo poſita.

Clauſula poſita in medio præcedentibus & ſequentibus ſeruire poteſt. l. 3. §. filius autem. de lib. & poſthum. Iaſ. in l. talis ſcriptura. §. fi. col. pen. de leg. 1. Deci. in c. ſecundo requiris. de appel. Rui. conſ. 137. num. 15. lib. 2. & ſi non refertur ad pręcedentia, influit in ſequentibus. Bar. in l. quiſquis. de leg. 3. Ro. ſing. 672. ad fin. Deci. conſi. 14. nu. 5. Cur. iun. conſi. 70. num. 2. vbi dixi, ſuper ver. quam econtra. Ruin. conſi. 170. nu. 9. poſt prin. lib. 2. Rimin. iun. conſi. 78. nu. 7. Ceph. conſi. 456. nu. 6. & 7.

Clauſula præcedens eſt maioris efficaciæ ad determinationem ſequẽtium, quam ſequens ad determinationem præcedentium. ita Bart. poſt glo. in l. quiſquis. de lega. 3. & in l. Auia. in prin. de cond. & demon. & in l. ſi quis ex argentariis. §. ſi initiũ. col. 1. de eden. Fulg. & Caſtr. in l. 1. C. de liber. præte. Roma. conſ. 104. Pater Reuerende. & conſi. 503. diligenter. col. 1. Iaſ. conſ. 64. dicam. nu. 12. vol. 1. conſ. 198. ſub nu. 4. verſ. nec obſtat. conſi. 217. immunitas. ad fin. vol. 2. & in l. pacta nouiſſima. nu. 4. C. de pact. Alexan. conſi. 51. Viſo themate. nu. 2. par. 3. Deci. conſ. 14. & pro tenui. num. 5. conſi. 339. conſului. col. fi. conſi. 500. in cauſa. num. 8. Fran. Nicon. Rubr. ſol. mat. num. 59. Cot. in memorab. ver. contractus ſimulatio. Tiraq. multa allegans de retr. p. 1. §. 1. gl. 14. num. 24. & 25. Craue. conſi. 289. reuocatur. col. 5. verſ. quinto reſpondeo. Pro limit. vide Iaſ. conſ. 18. in ſupraſcripta. nu. 2. vol. 1. & ad propoſitionem vide eundem conſ. 217. nu. 19. vol. 2. & Cur. ſen. conſ. 62. antiquiſſima. nu. 16. Goz. conſ. 82. in cauſa. nu. 13. Curt. iun. conſ. 14. faciam tres. col. 1. in fi. conſ. 22. col. vlt. conſi. 57. poſt nu. 4. conſil. 70. nu. 2. conſi. 114. ante fin. vbi addo.

Clauſula (pro hæredibus quibuſcunque) poſita in inueſtitura, porrigit feudum ad extraneos. ita Bal. in l. 1. q. 24. ff. de rer. diui. per. c. 1. de feu. nõ hab. prop. nat. feudi. idem Bal. in c. Imperialem. col. pen. verſ. ſed quid ſi conceſſum eſt feudum. de prohi. feud. alien. per Feder. & in c. in præſentia. num. 20. & ibi Felyn. nu. 26. de prob. Aegi. conſi. vlt. an comes. cól. fi. verſ. nec obſtat quod conſtituit. Ab. conſ. 3. nitar in præſenti. in 4. dub. li. 2. Rom. in l. ẽt. in prin. in 1. limit. ſol. matr. & ibi Ale. col. fi. & alibi Ale. in l. Gallus. §. etiam. ſub num. 4. verſ. hoc tñ fallit. de lib. & poſth. & conſi. 7. attentis. nu. 6. conſi. 95. Requiſitus, nu. 7. vol. 7. Curt. iun. conſ. 4. nu. 4. Socin. conſ. 19. pro deciſione, num. 4. volum. 1. conſ. 95. capiendo primum. colum. 2. verſ. videmus enim. eod. vol. conſi. 166. in cauſa. nu. 27. vol. 2. Iaſ. in prælu. feud. nu. 47. & 48. & in l. quodcunque. in princ. num. 3. de verb. oblig. & in l. 1. §. nuntiatio. num. 6. de no. ope. nunc. Fel. in c. quia V. col. pen. verſ. nota quod appellatione ſucceſſoris. de iudici. Bolo. in addi. ad conſi. Ioan. de Anan. 84. videndum. colum. 2. verſic. iſtis ſic præmiſſis. Deci. conſi. 395. colum. fin. Ruin. conſ. 16. nu. 5. vol. 1. conſ. 18. in fi. vol. 2. conſ. 103. nu. 8. uol. 3. & conſ. vlt. nu. 8. vol. 5. Pariſ. conſ. 3. colum. 2. in fi. uol. 1. Rol. conſ. 96. nu. 33. vol. 1. dico in adnot. ſuprad. conſ. Curt. & ad conſi. eiuſdẽ 32. ſub nu. 8. & ad cõſ. 48. ſub nu. 3. in ver. quibuſcunque. vide ſupra in ver. clauſula, hæredibus & ſucceſſoribus.

Clauſula (quæ omnia & ſingula promiſit idem donator &c.) poſita in donatione, non facit tranſire donationem inter viuos, ſed facit vt donatio ſit cauſa mortis. Deci. conſ. 305. iuridicam. col. pen. quem ad hoc citat Cur. iun. conſi. 56. ſub num. 3. verſic. ſecũdus caſus. & hoc idem voluit Pariſ. conſ. 16. vol. 2. Ruin. conſi. 51. col. pen. vol. 1. quos refert Roland. conſ. 8. nu. 14. vol. 1. pro ratione vi. ſup. verſ. clauſula poſita in executiuis. vide inf. verſ. donatio cauſa mortis quam donator promiſit.

Clauſula (renuncians omni iuris & legum auxilio) apponi ſolita in contractibus mulierum, operatur renunciationem beneficij Velleiani. ut per Barto. & alios in Aut. matri & auię. C. quan. mul. tut. of. fun. pot. & in l. ſi qs ſub conditione. col. pe. verſ. quæro quid ſi. ff. de teſta. tut. ſequitur Ale. conſ. 11. col. pe. verſ. pondero illa verba. vol. 2. Areti. conſi. 33. col. pen. Socin. conſi. 200. col. pen. vol. 4. Rol. conſ. 13. vol. 1. nu. 6. & ſucceſſiue, ubi ponit quatuordecim effectus huius clauſulæ: qui tamen in eod. conſ. nu. 37. dicit dictam clauſulam non purgare errorem & ignorantiam facti, niſi ſit ſpecialis. vi. in qq. meis legal. q. 22. nu. 48. de effectu huius clauſulę inſtrumẽtis donationum appoſitę, quo ad remedium. l. 2. C. de reſc. uend. vi. quæ ſcribit Gabriel. concl. lib. 3. de emp. & uend. concl. 1. nu. 92. cum plur. ſeq. & qualiter per huius clauſulæ appoſitionem poſſit quis ſe obligare de perſona. ui. Gozad. conſi. 69. nu. 19. & 20. & Borgn. deciſ. Fiuiz. 1. nu. 5. & 2. nu. 12.

Clauſula retrotractiua appoſita in gratia conditionali, operatur etiam in præiudicium ſecundi, cui pure gratia medio tempore facta eſt ante cõditionis exiſtentiam. Rot. in nou. deciſ. 95. in fi. & 383. Mil. in reper. verſic. gratiam impetrans de canonicatu. & uerſ. gratia facta. Appoſt. ad deciſ. Tholoſ. 272. Fely. in c. capitulum. col. 8. uerſ. Secunda concluſio. de reſcr. Gomeſ. in Rub. de reſcr. in 6. & in tract. mãd. de prouid. nu. 111. Pariſ. conſi. 82. col. 2. & 3. vol. 4. Staphil. de lit. grat. & iuſt. fol. mihi. 38. Gabr. concl. lib. 6. concl. 2. de præben. nu. 7.

Clauſula (ſalua gradus prærogatiua) non ſimul ſtare poſſit cum clauſula in ſtirpes, & an ſe inuicem compatiantur, controuerſia eſt inter docto. nam Paul. Caſtren. conſil. 435. columna tertia. in fi. & conſi. 437. in nouis. Pariſ. conſil. 91. num. 42. uolumine 2. conſi. 92. col. fin. & conſi. 38. in fi. Hercul. in tracta. de negat. fol. par. 249. ſub num. 315. verſ. ex verbis

 teſta-

teſtatoris, videntur tenere quod non. In contrariũ, quod imo poſſint ſtare ſimul, & verbum (in ſtirpes) non excludat prærogatiuam, & verificari poſſit data paritate gradus, tenent Cur. iun. conſi. 22. nu. 5. Franc. Marc. in epito. in materiam fideicom. q. 34. ubi dicit ſe ita aliàs ſuper hoc conſuluiſſe. Et not. ꝙ effectus huius clauſulæ eſt, quod non oẽs vocati collectiue admittuntur, ſed proximiores in gradu, vt per Curt. iun. conſ. 154. nu. 9. & in l. 2. nu. 13. C. de ſucceſ. edic. Deci. conſi. 1. nume. 6. conſi. 408. in prin. & in fi. Goz. conſ. 4. nu. 33. Crau. conſ. 67. nu. 5. vi. inf. verſ. filius fratris defuncti.

Clauſula (ſola facti veritate inſpecta) operatur circa ordinatoria iudicij, & terminorũ obſeruationem, non tamen per eam tollitur ius parti quæſitum. ita Rot. deciſ. 435. & 490. per dictum Io. Mona. in c. fi. ſuper ver. figura. de hæret. in 6. vt refert Rom. ſing. 692. & conſi. 20. viſo puncto. vbi Mandoſ. iun. lit. K. & conſ. 519. in caſu. ad fi. refert Iaſ. conſ. 105. nume. 20. ſequuntur, Gram. deciſ. 19. lata. nu. 4. deciſ. 62. in cauſa. nu. 30. Maran. de or. iud. par. 4. diſt. 9. num. 32. cum ſeq. Oſaſ. multos referens, deciſ. 1. nume. 20. vbi latiſſime. Deci. conſ. 449. viſis. num. 21. Iaſ. in l. certi condictio. §. ſi numos. nu. 32. ſi cer. pe. Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 181. de acq. poſſ. Craue. conſi. 73. dicendum. nu. 23. Decia. conſ. 51. nu. 91. & 92. vol. 2. Belon. conſ. 25. nu. 9. Borg. Fiuiz. deciſ. 10. nu. 35. vbi multos citat. deciſ. 12. nu. 39. & 60. & deciſ. 19. nu. 33. vbi cumulat ferè omnes ſcribentes de hac clauſula & eius effectu. & num. 34. vſque in fi. & Hier. Mago. plures citans deciſ. 53. num. 7. & 11.

Clauſula ſolita poni in decreto iudicis ſuper alienatione rerũ minoris (cũ plena cauſæ cognitione) non ſufficit ad validandum decretum, niſi alienandi, aut obligandi cauſæ in actis appareant. l. minorũ. C. de præd. min. Curt. iun. conſ. 29. num. 16. Corſ. in ver. minor. ſing. incip. decretum. Iaſ. in l. 2. nu. 5. in fi. de offi. eius. Dec. in Auth. ſi quis in aliquo. num. 36. C. de eden. & conſi. 510. num. 4. Pariſ. conſ. 85. nu. 28. vol. 3. Socin. iun. conſ. 48. nu. 5. vol. 1. Ferrat. caut. vlt. Alci. de præſump. reg. 3. præſump. 10. nume. 3. Craue. de antiq. temp. 2. par. prin. num. 10. & alibi Pariſ. conſi. 98. num. 51. conſi. 99. colum. 1. & conſ. 101. col. 1. vbi docet quid in hoc iudex ſeruare debeat. Rol. conſ. 99. nu. 9. & conſ. 33. nu. 9. 10. & 13. vol. 1. vbi de hoc plura habes.

Clauſula (ſummarie, ſimpliciter, & de plano) iudicii formã & ſtrepitũ remittit. clem. ſæpe. de verb. ſig. Bar. in extrauag. ad reprimen. ſuper ver. ſummarie. Bal. in repe. l. nec quicquam. §. de plano. de off. procon. & in l. iudices. C. de iudic. Roma. conſ. 20. viſo puncto. nu. 8. & ſing. 785. quid important. Are. in §. bonæ fidei. Inſt. de actio. col. pen. verſ. quid ſi fiat commiſſio. Alex. conſ. 6. circa proceſſum. col. 1. verſ. accedit. volum. 3. Corn. conſi. 55. viſis. num. 28. vol. 3. Iaſ. in l. certi condictio. §. ſi numos. nume. 32. & 33. ſi cer. pet. Fely. in c. olim. nu. 7. de accuſ. Rui. conſi. 5. viſo proceſſu. nu. 12. conſ. 12. in quæſt. num. 11. vol. 4. conſi. 38. de duobus. col. 5. verſi. quarto non obſt. vol. 5. Deci. in c. dilecti. col. 2. de iudi. in c. quoniam contra. ſub num. 5. de proba. conſi. 499. viſis. num. 21. 699. accepi. an. fin. Bertr. conſ. 48. viſo caſu. nu. 13. vol. 1. in antiq. 197. nemini puto. num. 2. vol. 3. in nou. Gram. conſi. ciui. 79. in cauſa. nu. 18. Socin. iun. conſ. 134. in cauſa. nume. 2. vol. 2. obſeruat Mandoſ. iun. ad d. conſi. Roma. ſuper ver. remittitur.

Clauſula (ſuper quibus omnibus) & clauſula (omni meliori modo) in concluſione libelli poſita, omnia in ipſo libello narrata comprehendit. Aret. & Iaſ. in §. omnium. Inſtitu. de actio. & in l. petens. C. de pact. Alex. conſi. 38. col. 2. vol. 3. vbi dicit quòd virtute talis clauſulæ cenſetur cõcluſum ſuper quolibet narratorum, & ſic in petitione contentorum. & idem dicit conſi. 43. col. 1. vol. 4. Deci. conſ. 187. ſub num. 1. Crauet. conſi. 278. col. fi. Borgn. in tract. de vſufr. num. 107. & deciſ. 3. num. 21. & probatur in c. 2. de ord. cog. vbi dicunt Inn. Ioan. And. Hoſtien. & Ant. quod ſententia erit ferenda ſecundum illam viam quę in proceſſu declarabitur. pro hac clauſula vi. Alex. conſ. 121. num. 11. vol. 1. & conſ. 137. vol. 6. Deci. conſ. 62. nu. 2. 252. nu. 3. 445. ſub num. 12. verſ. iſta enim clauſula. & in d. l. petens. ſub nu. 4. verſ. nam talis clauſula. & vi. ſup. verſ. clauſula omni meliori modo. & verſicu. clauſula petens ius fieri.

Clauſula (tunc & eo caſu) eſt reſtrictiua, nec patitur actum ad alium caſum porrigi, etiam ſimilem. l. 4. §. 1. de cond. & dem. ut ſi facta ſit ſubſtitutio vulgaris cum illa clauſula, non continet tacitam pupillarem. ita Anch. conſ. 357. col. 3. verſ. tertio. Deci. conſil. 63. nu. 2. conſi. 314. col. 2. 332. nu. 1. & 433. nu. 8. & 9. Ruin. conſ. 31. num. 10. lib. 3. Curt. conſ. 75. Crau. conſ. 98. nu. 5. Dura. de ar. teſt. art. 5. caut. 16. prope fi. & id voluit ante eos, Ro. conſ. 131. & 138. poſt prin. Ioan. de Anan. conſi. 66. col. 3. Bal. conſi. 57. col. 2. vol. 2. Soci. conſ. 5. col. 2. lib. 3. Rimin. iun. conſ. 21. nu. 7. in fi. & conſi. 80. nu. 18. lib. 1. Ceph. alios referens, conſi. 649. num. 42. & ſucceſſiue, vi. inf. verſ. legatum ſeu relictum ſub conditione.

Clauſula (veritate facti ſola inſpecta) aliquid plus operatur, quam clauſula (ſummarie &c.) Rom. cõſ. 20. viſo puncto. nu. 8. in fi. Ale. cõſ. 6. circa proceſſum. col. 1. ver. accedit. li. 3. Fel. in c. 1. col. 16. ver. & ſi dicatur. de conſt. in c. olim. nu. 7. de accu. Rui. cõſ. 12. in q. nu. 11. vol. 4. Iac. de S. Geor. in l. certi cõdictio. ſi cer. pet. §. ſi numos. nu. 5. Dec. in c. qm̃ cõtra. poſt nu. 5. de prob. Bertr. cõſ. 197. nemini. num. 2. vol. 3. in nou. Quando enim adeſt talis clauſula, iudex poteſt procedere vt Deus, qui ſoli veritati innititur. vt dicit Oſaſ. deciſ. Pedemon. 1. & 2.

Clauſula vltimo poſita ad antecedentia non refertur, qñ clauſula in prima particula poſita hẽt propriam & ſpecialem terminationẽ. l. 1. §. deinde. de poſtul. Bal. ponit hoc pro regula, in l. 1. C. de legit. hær. ſequitur Ro. conſ. 152. præſens. ſub nu. 3. verſ. primo quia. & conſ. 503. diligẽter. nu. 4. Cur. ſen. conſ. 42. quia inquit Bal. poſt nu. 27. verſ. & facit quia quoties. conſi. 46. ſuper controuerſia. in fi. conſi. 48. memoriæ recolendæ. nu. 9. conſ. 49. ante nu. 25. conſi. 63. antiquiſſima. poſt nu. 11. ver. ſecũdo & melius. Deci. in c. ſecundo requiris. col. 2. verſ. tertio quãdo aliquis articulus. de appel. Crau. cõſi. 70. in contractu. col. 2. verſ. tertio in iſto contractu. ſupple ex dictis ſup. verſ. clauſula poſita in fine.

Clau-

Clauſulæ acceſſoriæ appoſitæ ad validitatem, & executionem actus, illius diſpoſitionem non alterant. clem. 1. ad finem. de præben. Iaſ. ample in l. ius autem ciuile. colum. 2. uerſ. Limita prædicta. de iuſt. & iu. Socin. conſi. 232. ſub num. 2. uerſ. prædicta. li. 2. Deci. conſi. 305. num. 7. & conſi. 521. num. 14. Pariſ. conſi. 110. num. 102. lib. 1. Crau. conſ. 25. num. 3. Ceph. conſ. 25. num. 42.

Clauſulæ apponi conſuetæ in bullis Apoſtolicis ſubintelliguntur in eis. c. accepimus. & ibi Butr. de æt. & qual. Alex. cõſi. 27. nu. 2. in prin. vol. 2. & conſ. 107. colum. 8. eo. Iaſ. in l. ut liberis. nu. 8. C. de collat. in l. certi condictio. §. ſi nummos. num. 8. ſi cert. pet. & in l. argẽtarius. num. 8. de eden. & conſ. 20. ſub nu. 14. verſ. ſicut etiam bullæ. uol. 1. cum aliis, ut per Gabriel. concl. lib. 6. de conſuet. concluſ. 3. num. 2. vide infr. uerſ. conſuetudo multum poteſt.

Clauſulæ apponi conſuetæ in inſtrumentis cenſentur a notoriis de uoluntate contrahentium appoſitę, & expreſſæ. Bald. in l. fin. C. de fideiuſſ. per text. ibi. Soci. in l. Gallus. §. idem credendum. colum. penul. de lib. & poſthu. ubi Alexan. colum. 3. dicit tex. in dicta l. fi. eſſe ſing. ad hoc, & meliorem de iure. Iaſ. in l. certi condictio. §. ſi nummos. ſi certum petatur. num. 24. Socin. conſi. 101. uol. 3. Fel. in c. cum M. de conſtit. num. 6. & ibi Deci. col. 2. Iaſ. in l. fin. C. de iure emph. not. 10. Alexand. in l. huiuſmodi. de leg. 1. in fi. prin. vbi omnes concludunt, quod ſi notarius rogatus eſt a cõtrahentib. conficere certi cõtractus inſtrm̃, cẽſetur oĩno rogatus clauſulas cõſuetas eidẽ contractui adijcere. d. c. cum M. quem ad hoc not. Bald. ibi colum. 4. & ibid. Felin. & idem Fel. in c. ex literis. colum. 5. de fide inſtrum. Rip. in d. c. cum M. not. 37. Iaſ. in l. ut liberis. C. de collat. Hyppol. ſing. 123. Socin. conſi. 85. num. 5. uolum. 1. Alex. conſ. 1. col. 6. uolum. 5. Deci. in l. ſemper in ſtipulationib. de reg. iur.

Clauſulæ derogatoriæ appoſitæ in primo teſtamento reuocatio non requiritur in ſecundo, ubi pater inter liberos vltimã conficit uoluntatem. gloſ. in §. & ſi quidem. in Auth. de teſtam. imperf. Bal. in Auth. hoc inter liberos. C. de teſtam. Rom. conſi. 179. nu. 20. Alex. 134. colum. penul. lib. 1. Iaſ. in l. exigendi. colum. quinta. C. de procu. & in l. ſancimus. colum. 3. uerſ. ſexto, fallit. C. de teſtam. Dec. conſi. 475. colum. 2. verſi. tertio reſponderi poteſt. Soci. iun. 124. num. 31. lib. 1. Hyp. in rubr. de fideiuſſ. nu. 236. pro quo uide Gram. deciſ. 62. nu. 27. & 28.

Clauſulæ duæ, quando ſunt in eodem ſtatuto, uel conſtitutione, & una in fine, alia in principio, & quælibet de per ſe habet ſuam propriam, & ſpecialẽ determinationem, tunc una non habet relationem ad aliam, nec eam ampliat, uel declarat. ita Bal. in l. 1. C. de legit. hæred. Card. Flor. & Imo. in c. cum dilecti. de donat. Alex. conſ. 48. ſuper hæſitatione. nu. 6. uolum. 1. Iaſ. conſ. 51. num. 9. uolum. 1. & conſilio 173. ad finem. uolum. 2. Cur. ſen. cõſi. 46. ſuper controuerſia. num. 17. conſi. 63. antiquiſſima. num. 11. verſ. ſecundo & melius. Crau. conſi. 70. in cõtractu. col. 2. uer. tertio in iſto. cum aliis, ut per Mãdoſ. iun. ad Rom. conſi. 152. præſens accuſatio. num. 3. uerſ. Primo quia. verſic. præcedentia. Curt. iun. cõſ. 156. in teſtamento. num. 3. uerſ. & in primis. Gabr. concluſ. lib. 6. de clauſulis. concluſ. 9. num. 8.

Clauſulæ natura eſt, ut ad omnia præcedentia referatur, modo ad ea referri poſſit, ſalua ratione recti ſermonis, & maxime quando non apparet ratio quare magis debeat ad unum tantum, quàm ad aliud referri. l. 1. C. de liber. præter. l. 3. §. filius. de liber. & poſthu. l. 1. in prin. iunc. l. 2. §. quod ait. de incen. rui. & nauf. c. olim. de reſc. c. ſecundo requiris. de appel. not. Bar. in l. 4. §. eritque differentia. ff. ui bon. rapt. Butr. & Imo. in clem. 1. §. fin. de ſup. negligen. prælat. l. hæres meus. §. uxori. de lega. 3. Bal. cõſilio 358. lib. 4. Alexand. conſi. 48. ſuper extractione. numero 1. uol. 1. conſ. 66. viſo teſtamento. uol. 2. Aret. conſi. 116. Gui. Pap. deciſ. 545. & 592. Felyn. c. cauſam quæ. colum. 3. de reſcr. Iaſ. in l. ſi idem cum eodem. in fi. de iuriſd. omn. iud. in l. prætor ait. §. ſi initium. de eden. in l. 1. C. de liber. præter. conſi. 97. in ſpectabilem. num. 10. uolum. 1. & in l. Centurio. colum. 5. poſt Bart. ibi de uulgar. & pup. Corn. conſi. 85. in ſubſcriptione. uolum. 1. Boer. deciſ. 147. Teſtator primus. num. 12. Gozad. conſi. 70. vt omnis. num. 12. conſil. 82. in cauſa. num. 14. Capici. deciſ. 108. Afflic. deciſ. 248. ad finem. Rui. conſi. 39. viſis. colum. 2. conſi. 45. habita. colum. 3. conſ. 97. quamuis domina. colum. 3. & 4. uolum. 1. conſ. 127. ſcio quod. colum. 4. uolum. 2. conſi. 106. in quæſtione. colum. 1. ubi declarat. uolum. 3. conſ. 112. circa primum. colum. 2. & 3. uolum. 5. Gabriel. concl. lib. 6. de clauſul. concluſ. 9. num. 4. vide inf. verſ. Relatio ad præcedentia.

¶ Clericatus eſt dignitas, glo. in c. denique. in uerſi. dignitas. diſtin. 4. ubi etiam Gemin. & in c. 1. in uer. dignitati. de uita & hon. cleric. in ſexto. in c. ſedes. in uerſ. maiores. de reſcri. Caſtren. in l. officiales. uerſi. no. etiam. C. de epiſ. & cleric. Lap. alleg. 101. in ciuitate Florentiæ. poſt num. 17. Barbat. conſi. 50. illud. colum. 4. uolum. 3. immo Bart. conſi. 180. ſi aliqua. poſt medium. non ſolum dicit eſſe dignitatem, ſed & quocunque ſęculari honore maiorem. ſequitur Iaſ. in l. generaliter. num. 6. de in ius uocan. Tiraq. de nobilit. c. 9. num. 4. Barba. de præſt. Card. par. 1. quæſt. 1. num. 34. & talem clericatus ordinem nobilitatem præ ſe ferre, dicit Abb. poſt alios in c. eo libentius. de ſeru. non ordin. & ob id clericum non eſſe inter plebeios connumerandum dicit text. in l. 2. C. ne quis uela reg. & obſeruat Mandoſ. ſen. ad d. alleg. Lapi. ſuper uer. in dignitate. & nota, quia facit ad multa, in iudiciis & extra. & uide inf. uerſic. compromiſſum fieri non poteſt de re.

¶ Clerici cum in ciuilibus, tum in criminalibus debẽt coram iudice eccleſiaſtico conueniri, abrogatis omnibus conſuetudinibus contrariis, etiam ſi in minoribus tãtum ſint conſtituti. Aut. ſtatuimus. & in corpore un. ſum. C. de epiſc. & cler. c. nullus iudicum. 11. quæſt. 1. c. 2. de foro compet. c. clerici. de iudici. Bald. in c. cum veniſſent. colum. 4. de eo qui mit. in poſſ. cau. rei. ſeru. facit. c. cum non ab homine. de iudici. Iaſ. conſi. 121. num. 1. uolum. 1. Deci. c. 2. nu. 5. de iudic. Menoc. de arbitr. iudi. lib. 2. centu. 3. caſu. 246. num. 5. Gram. uoto. 33. num. 6. & hoc ampliat Rom. ſing. 414. ſed an poteſt. Gram. deciſ. 29. Magnificus. num. 9. & deciſ. 61. venerabilis. num. 10. Aliter etiã ampliat Marſil. cõſi. 67. Domine. nu. 62. & ſing.

& ſing.180.plura.in prin. Nat.cōſi,590.circa pręſentem.nu.8. Clar.tamen in prac.cri.§.fi.q.36. verſi.euenit plerunque.dicit hoc non ſeruari in practica.vi.inf.uerſ. remiſſiones in delictis. & verſ. ſtatutum de non reuocandis.

Clerici diſtrictualium appellatione veniunt, & comprehenduntur in conceſſione facta diſtrictui, ſeu diſtrictualib.c.vlt.de of.deleg.in vi.l.1.§.cum vrbē.de of.pręf.urb.& in c.dilecti. de foro cōp.vbi priuilegium conceſſum terræ aut patriæ nō ſolum ad laycos,ſed etiam ad clericos extenditur.Bald.in l.1.§. huius ſtudij.in fi.& ibi Iaſ.in 2.not.& Aquen.n.14. de orig.iur.& Gemini.in c. ſi ſententia.in princ. de ſent.excom.in vi.Anchar.in c.fin.§.vlt.in 4.no.de of.deleg.in vi,Mil.in reper.in ver.clerici & pręlati. Rom.conſ.180.ſi admittimus. num.2.& ſing.446. habeo caſum.nu.2.Alex.conſi.41.ex multis. nu.3. vol.7.Fel.in c.Rodulphus.num. 18. de reſcr. Bologn.in tract.de indulg.q.pen.ſub nume.104.ver. ſicut enim.Obſeruat Mandoſ.Iun.ad d.conſi.Roma. ſuper verſ.comprehenduntur. & copioſe Saray. in * addi.ad d.ſing. Rom. & eſt communis opinio teſte Alex. ſuper l.in prouinciali. §. in publico.numero 12.de op.no.nunt.vt dicit Mandos.ſeni. ad allega. Lap.101.ſuper verſi. in genere, vbi multos in hanc ſententiam citat.pro quo vi.Ancha.conſi.61. Deci. in c.Eccleſia.S.Mariæ.de conſt.Crau.de antiq.tēp. par.ult.num.23.& in omnem euentum vi.d. alleg. Lap.& præcedentem.

Clerici licet ab officio tabellionatus prohibeantur,ca.ſicut.ne cleri.vel mona.ſi tamen illud exerceant,valet quod agunt,vt ibi.& in c.1.eo.tit.& per Bart.C. de decuri.lib.10.l.uniuerſos.Rom.conſi. 409. quo ad primum. nume.8.Iaſ.in l.patre furioſo.num. 13. de his qui ſunt ſui vel ali. iur. Hyp.in prac.crim. §. ſequitur.num.13.Ioan.a Cani.in tract.execut. ult. volun.par.1. col. 6. verſ. quarto prohibetur frater mendicans.Ferret. conſi.113.iudex non debet. col. 2. verſ. Tertio reſpondetur.vol.1.Fely.in cap.fina. de conſtit.& ante eos Feder. conſil. 293.factum.ad fin. & 270. quod clericus. verſ. nam licet clericus. Iaſ.alibi in l.1.§. huius ſtudij numero 9.de iuſt.& iure. Gomeſ. in c.ſi anuun. §. ſi uero num.15. de iudi. in vi.

Clerici mortui ſine teſtamēto,hęres poteſt petere expenſas quas clericus fecit de patrimonio in beneficio,eſt no. dictum Abb.in c.de multa.num.14.de præben.per tex.not.in c.quicunque,12.q.4.in fin. idem Abb.in c.ult.de pecul.cleri.& in conſ.10.lib. 2.faciunt tex.in c.cum pro cauſa.de procur.l. Pomponius.de neg.geſt.dummodo fuerit utiliter expēſum.12.q.4. c. quicunque.c. quod quibuſdā. de fideiuſ.c.1.de depoſ.glo.in d.c.cum pro cauſa.in uer. de mandato.

¶ Clericorum actus contractusue non ſubiacent ſtatutis ciuitatum, etiam quod eſſent fauorabilia, ita * communiter Doct.tenent in c.Eccleſia.S.Marię. de conſtit.ut dicit Socin.Iun.conſ.1.nume.9.uol.2. Remig.de Gon.de charit.ſubſi.q.81.num.10.& 11. An autem eorum bona capi & ſequeſtrari poſſint per iudicem laicum,& quomodo.vi.ſup.verſ. bona clerici licet.

¶ Clericus Aſſaſſinij crimen committens eo ipſo abſque actuali depoſitione & degradatione per iudicem laycum puniri poteſt, ex ſentētia Lapi & aliorum,in c.1.de homici.in 6.& ibi Gemini.in §.ſacri. col.2.verſ.quæro an omnes pœnæ.quaſi hoc ſeruādum ſit ob criminis immanitatem.Hypol.in l.1. C. de rap.virg. nume.107.& in prac.crim.§.Diligenter nume.160.ubi dicit quod clericus faciens atrociſſimum delictum poteſt ſine degradatione puniri. allegat Ioan.And. in c.cum non ab homine.de iudici.Gemin.in c.fin.de homic.in 6.& Anchar. conſil. 158.ex narratis in facto. col. 3. & alibi idem Hyp. in ea.pract.§. examinanda.nume.25.& in l.vnius. §.cognituru͂.col.14. de quæſt. Par. de Put.in tract. * de Synd.par.57.nu. 15. & eſt communis ſententia, ut dicunt,Lambert. in c.1.de hęr.in 6.q.xi.nume. 88.Diaz in pract.crim.cano.c.91.Aufre.in clem. 1. de offic.reg.1.fal.18. Gram.uoto.8.col.1.& uoto.9. col.2.Deciſ.Neap.112.in nouis. quia per commiſſionem Aſſaſſinij ipſo iure uidetur degradatus, & ex conſequenti videtur data vnicuique poteſtas cū capiendi,per c.1.de Schiſm. in 6.Marſil.conſ.9.nu. 17.& ſucceſſiue. in practica hoc non ſeruatur, ſed vel remittitur ad eccleſiaſticum. Fely. in c. verum. de foro comp. Capicius Deciſ. 5. in fin. loquentes in crimine falſi, uel ſi aliqua ratione iudicatur per laycum,degradatio præcedit executionem. Clar.§. fin.q.36.verſ.Item quæro.cum ſeq.vi.infr.uerſi.falſi crimen eſt adeo.

Clericus coram iudice ſeculari,nec ciuiliter nec criminaliter pro crimine conueniri poteſt,ſecus ſi agatur ciuiliter tantum in cauſa mere ciuili, & non pro crimine, quia tunc bene poteſt reconueniri, eſt com* munis ſententia ſecundum Deci. poſt alios, in c. vt ſi clerici.col.xi.uerſ.in eadem gl.ibi. clericum & 2. verſ.ſed difficultas.& verſ.ſed ad hoc etiam reſpondetur.de iudic.pro qua materia ui.Socin.iun. conſ. 34.col.1.uol.2.Fel.in c.de cætero.de teſti.& in cap. perpēdimus.de ſen.excom.Remig. de Gon. de chari.ſubſ.q.74.nume. 38. ad materiam reconuentionis ui. Abb.in d.c.At ſi clerici.Bar.in auth. & conſequenter.col. fin. C.de ſent. Affl. Deciſ.183.Limita hoc dictum ut per Maran.in trac.de ord.iudic.par. 4.q.3.prin.nume. 44.Et dicunt Felyn.in c.uerum. de foro comp.& Capici.deciſ.5.in fi.quod licet corā iudice ſeculari falſum deponat, non tamen poteſt ab eo puniri, ſed indiſtincte ꝙ ad ſuum iudicē eccleſiaſticum remittendus eſt,auth. ſtatuimus. C. de epiſ. & cler. cap. dilectus. de pœn. Affl. deciſ. 230. poteſt tamen ab eo capi, & ad ſuum iudicem mitti. ut dixi q.34.num.29.& ui.ſup.uerſ.clericus Aſſaſſinij.

Clericus depoſitus incorrigibilis eſt excommunicandus, deinde anathematizandus, poſtremo tradi debet curiæ ſeculari.c.cum non ab homine. de iud. qualiter autem tradatur curiæ ſeculari, dicit tex. in c.nouimus.de uerb. ſign. & qualiter degradetur dicit tex.in c.2.de pœn.in 6.ſed ſi committat attrociſſimum delictū poteſt ſine degradatione puniri, non obſtante diſpoſitione d.c.cum non ab homine Gemin.in c.1.in fin.per illum tex.de homici. Anch. conſ.157.ex narratis in facto.col.5.Hyp.conſi.9.numero 17. vol.1.Et ſi fuerit repertus in flagranti crimine, poteſt occidi,nec occidens incurrit canonem

ſi quis

ſi quis ſuadente diabolo.17.q.4.ſecundum Aret.in tract.malef.in ver. che hai adulterata. verſ. quid ſi pater.& eſt tex.in c.ſi uero,il primo.de ſent.excō. Nota tamen, quod utcumque ſolemniter degradatus,conficit euchariſtiæ ſacramentum, gl. in c.2.de cler.excommun.minis. c.quod quidam,1.q.1.Doc. * in c.accedens.50. diſt. quam ſententiam communē dicit, firmat authoritatib.& proſequitur Couuar. vari.reſol.lib.1.c.10.nu.8.

Clericus factus poſt delictum, non tamen adhuc condemnatus,non punitur per laicum,ſed per Epiſcopum. Oldr. conſi.4. quod laicus. Alberi. qui dicit hanc propoſitionem communem,de ſtat. par.3. c. 141. incip. ſubiicio. licet Hyp. tenent oppoſitum ſing.534.Attende.intellige propoſitionem, niſi in fraudem claricauerit, quæ fraus præſumitur ſi poſt accuſationem clericus factus eſt,Oldr.d.conſilio 4. Card.in clem.1.q.9.de cenſib. pro qua materia uide Cępo.caut.2.num.8.& Ioan.Ant.de nigr.ſuper clem.unica,de uita & honeſ.cleri.nu. 510. uide infra, uerſ. Laicus clericus.

Clericus feudi incapax eſt,c.1.§.fin. de feu.fœmi. ubi de effecto clerico,quod non ſuccedat in feudo paterno. idem glo. & ibi Bal. in l.1. C.de legi. & hoc quia debita ſeruitia præſtare non pōt. Luc.de Pen. in l.Nulli.C.de muner.lib.10. non enim ſecularib. negotiis poteſt ſe immiſcere,c.1.& per tot.extr.ne cler.uel mona.21. q.1. c.placuit. cum ad eum non pertineat beneficium,qui officium gerere non poteſt.c.1.in fine,de uaſal.qui ar. bel. & ibi Bal.gl.in c.qui clericus,ſi de feu. defun. cont.ſit int.dom. & agn.c.1.de cler.non reſid.lib.6.l.generaliter,C.de epiſc. & cler. Et hoc in uero & proprio feudo.Calder.conſ.11. in tit.de feu. Doct. in c. in præſentia. de probat.Auth. ingreſſi. C. de ſacroſ.eccl. Ceph. conſi.641.nu.1.& 51. & per totum,ubi materiam tractat, an & qn̄ clericus in feudo ſuccedat & non.

Clericus habitum & tonſuram non deferens, & enormitatibus ſe immiſcens, fori tamen priuilegium nō amittit, niſi prius, a ſuo prælato monitus fuerit,& interpellatus trina monitione, vt a prædictis deſiſteret,& habitum reaſſumeret.c.in audientia, & in c.cum contingat. il 2. de ſent.excom. & in c.ſi iudex.eod.tit.in 6.Alex.copioſe conſi.8. videtur.per totum, & præſertim nume.2.volum.1.Deci.conſi. 241.ſcripſi. Socin. conſi.12. volum.1. & conſi.13. * volum. 4. & eſt communis ſententia, vt dicit Plot. poſt alios,inter conſi.crim.diuerſ. conſi.109. num. 26.ad hoc vi.Rol. conſi.4.volum.1. Et licet ſit homicida,proditor,etiam degradatus,non eſt tradendus curiæ ſeculari,niſi ſit incorrigibilis. Doct.communiter in c.cum non ab homine.de iudici.vt dicit ibi Are.colum.9.Dec.in cap.at ſi clerici.col.vlt.eo. tit.Diaz in prac.crim.can.c.90.ad fi.

Clericus in minoribus contrahens matrimonium nulliter,vt quia contraxit cum conſanguinea,priuatur beneficijs ac ſi legitime contraxiſſet, quia quantū in eo fuit,cōtraxit.Ioan.And.in c.Ioannes. de cler. coniug.Rom.conſi.483.dubitatur. nu.6.idem ſi cōtraxit cum minore 12. annis.Rota deciſ.102. nota quod vbi clericus,in ant.ſequitur Paui.de of.& po. cap.ſe.vac.prælu.vl.col.3. verſ.ſeptimo. Brix.in q. domin.10.clericus quidam.Barb.conſi.11.ſcripſit. colum.pen.verſ.præterea accedat.lib.1.Iaſ.in l.vbi pactum.colum.pen.verſ.ſecundo facit. C.de tranſ. Hyp.ſing.386.inualida. cir.med. Crauet.de antiq. temp.par.4.poſt num.5.ver.rurſus.Gig. de penſio. q.54.ad fi.Hoc dubium copioſe,poſt Imo. in clem. gratiæ.de reſcr. diſcutit Dec.conſ.165. ego philippus.vbi quid ſi ſcienter, & quid ſi ignoranter contraxit,& an ſit ipſo iure priuatus, vel requiratur declaratoria,concludit matrimonium non valere.vide ipſum.

Clericus iuriſperitus ſi facit conſilium ſuper caſu occurrenti, & tale conſilium ſuum det cauſam morti alicuius, talis clericus irregularitatē incurrit,quamuis recte & iuſte conſuluerit, & ſecundum iura. ita not.Doct.in c.ex literis.de exceſ.præla. Fel.in c.ſicut dignum.col.4.de homici.

Clericus laicum iudicem conſtituere ſibi non poteſt, c.1. de foro compet. etiam ſi proprium iuramentū, & aduerſarij conſenſus accedat.c.ſi diligenti.de foro comp. quia pacto priuatorum iuri publico derogari non poteſt.l.inter debitorem.de pact.Et ſuper exceſſibus coram ſuo Epiſcopo conueniri debet, non coram eo cui ſeruit,niſi conſuetudo vel priuilegium aliud inducat. c.cum cōtingat. de foro comp. Et ſi fuerit condemnatus ab Epiſcopo loci vbi deliquit,& priuatus beneficio alibi ſito, executio fiet ab Epiſcopo beneficij.c.poſtulaſti.eo.ti. vi.inf.ver. conueniri coram iudice non ſuo.& verſ.renuntiare beneficio ſtatuti.

Clericus,licet debitor,capi non poteſt, nec in carcerē mitti,vel in eo detineri,nec excommunicari,ſi inopia adeo laboret, vt non poſſit pecuniam debitam * ſoluere.c.Odoardus.& ibi Docto. communiter per illum tex.de ſolut. nec poteſt conueniri niſi quatenus facere poteſt deductis neceſſarijs alimentis,Iaſ. & Rip.in l.miles.de re iud.Quando tamen timetur de fuga poteſt capi a laico, etiam ſi laici capientis non interſit,Abb.in c.cum non ab homine.de iudi. quam ſententiam communem dicit Aret.ibi.vt per Boſſi.in tit.de capt. nu.38.

Clericus licet etiā præsbiter poteſt torqueri, ita Abb. in c.cum in contemplatione. de regu.iur. ubi dicit * ita communiter teneri cōtra Bar. quod nedum procedit quando torquetur ut principalis, ſed etiam quando vt teſtis,vt dicit ibi Abb. in verſic. quinto, iunc.his quæ dicit in verſicu.& ex prædictis.vt per Boſſi.in tracta.de tort. teſti.num.6.intellige tamen cum debitis circunſtantijs; nam non poteſt torqueri ex dicto vnius teſtis omni exceptione maioris, niſi præcedat infamia, ita Doct. communiter in ca. 1.de depoſi.ut dicit Alex.in l.fin.de quæſti.verſ.veniamus.Deci.in c.at ſi clerici.il 1.de iudi.in 4.limi. de qua per Boſſi.in tit.de indici. & conſid. an.tort. num.35.

Clericus licet in habitu & tonſura non incedat,ſi modo conſtat de clericatu, fori priuilegio gaudet, vt non poſſit condemnari nec cuſtodiri per iudicem laicum,etiam pro delicto criminali. ca. ſi iudex laicus.de ſent.excom. in 6.c.cum non ab homine. de iudici.Ioan.And. in c.perpendimus.de ſen.excom. vbi dicit, quod licet clericus non incedant in habitu & tonſura, & immiſcens ſe enormitatibus amittat priuilegium canonis. ſi quis ſuadente diabolo, 17.q.4.

17. q. 4. non tamen amittit priuilegium fori, niſi fuiſſet in malis inueteratus. quam opinionem tenuit etiam Abb. ibi. & ſequitur Soci. conſi. 12. quoniam in pręſentiarum. num. 19. & 20. vbi rationem ponit, & rem pluribus proſequitut. Et hoc priuilegium fori competit nedum clericis in ſacris conſtitutis, ſed etiam in minoribus, imo & primæ tonſuſuræ. c. cum non ab homine. de iudici. ibi, cuiuſcunque ordinis. c. nullus. de foro comp. gl. in ver. clericus. in clem. 2. de vi. & honeſ. cler. c. cum contingat, de æta. & qual.

Clericus non eſt idoneus teſtis in cauſa criminali contra laicum. c. teſtimonium. 9. quæſt. 1. Alexan. conſil. 65. viſis proceſſibus. circa finem. volum. 2. niſi in ſubſidium, Archid. in cap. quamquam. 14. quæſt. 2. quando ſcilicet ex natura ipſius facti alii teſtes concurrere non poſſunt, vt colligitur ex gloſ. in c. tertio loco. in ver. iurari. quam ibi ad hoc ponderat Ant. de Butr. de probat. Immo etiam in cauſa ciuili eſt dubium an poſſit eſſe teſtis contra laicum ſine licentia ſuperioris, vt per docto. in c. 1. de iuram. calum. late Areti. conſi. 159. longa. in 8. dubio. Crauet. conſi. 2. colum. 2. & ſi fuerit teſtificatus in cauſa criminali ex qua mors ſequi poſſit, aut truncatio membri, efficitur irregularis. Specul. in tit. de lapſ. §. 4. col. 4. verſ. item litigioſus. ex quo efficitur infamis, ſecundum Specul. ibid. in prin.

Clericus non poteſt conueniri vltra quam facere poſſit, etiam ſi in inſtrumento fideiuſſionis renunciaſſet huic priuilegio, vt poſſet conueniri ultra ſuum poſſe, talis enim renunciatio non valet, ſecundum Anto. de Butr. conſi. 44. Puto etiam. & Felyn. conſi. 9. verſi. iſta duo vltima. Pro dote tamen ſi fideiuſſerit, valet fideiuſſio, & compelli poteſt ad ſoluendum. ita Fely. in d. conſi. 9.

Clericus non præſumitur quis, ſed verè docere debet de clericatu, quia iſta qualitas clericatus non ineſt a natura, ſed extrinſecus venit, vt not. Bald. in cap. fin. verſicu. ſed quæro. de præſump. Card. in c. perpendimus. in 3. car. in repet. de ſentent. excommu. & ad hoc eſt dictum Innocen. in c. ſuper his. de accuſa. quod ſequitur Abb. in cap. bonæ. il primo. de elect. & in c. 1. de lit. conteſt. Deci. in cap. cum adeo. de reſcrip. colum. 2. verſ. & notandum eſt. & conſi. 125. in cauſa ſpoliationis. nume. 6. vbi concludit, quod in dubio, quis laicus eſſe præſumitur, non clericus, & quod aſſerenti ſe clericum incumbit onus probandi de clericatu. Rip. in cap. 2. num. 4. de iudici. Bertran. conſi. 307. de relictis. lib. 2. ita quod non ſufficit quaſi poſſeſſio clericatus. Ioan. And. & Bal. in cap. dudum. de elect. niſi per aliqua tempora continuata eſſet. Rota deciſ. 264. de cau. poſſ. & propr. in antiq. Aegid. deciſ. 114. Iaſ. conſilio 120 volum. 4.

¶ Cognitio de primis cauſis ruſticorum alicuius vaſalli nō ſpectat ad dominum directum in locis ipſi vaſallo in feudum datis. eſt vera iuris concl. & cōmu-
* nis, quæ fuit Bald. in l. 1. q. 43. de rer. diuiſ. quam ſequuntur Marti. Laud. in tract. de princi. rubr. 1. concluſ. 138. incip. Dux Mediolani. Card. Alexand. in prælu. feud. colum. 7. circa medium. Hinc dixit Ioā. Fab. Inſtit. de Attil. tut. in prin. col. 4. dominum directum nō poſſe in terra Baronis ſibi ſubiecti tutorem dare pupillo, nec alium actum iuriſdictionalē exercere, niſi in defectum iuſtitiæ inferioris, per ea quæ habentur in c. paſtoralis. de offic. ordin. & in c. Romana. eod. tit. in ſex. ſequitur Cur. iun. conſilio 2. in princ.

Cognitionem alicuius habere non dicitur, qui non cognoſcit quoſcūque effectus, & proprietates ipſius. Ant. de Butr. in c. nam concupiſcentiam. colum. 2. de conſtit. Felin. poſt multos quos citat in c. cū contingat. nu. 15. de reſcr. tex. cum gloſ. in uer. notitiā. in c. cupientes. poſt prin. de elect. in 6. ubi probatur, quod quis non dicitur habere notitiam de aliquo, niſi certum & indubitatū illud intelligat. gl. & Doct. in l. de ſtatu. de teſtamen. Socin. iun. conſ. 54. conſideratis his. num. 20. in fin. & ſucceſſiue. uol. 3. q. mea leg. 51. num. 44.

¶ Coitum alium quàm legitimum adeo abhorret ius ciuile, ut deneget alimenta filijs natis ex alio coitu quàm ex legitimo matrimonio, ut in Auth. ex complexu. C. de inceſ. nup. & in corpore unde ſumitur, ſcilicet in Auth. quib. mod. nat. eff. ſui. §. fin. & in Auth. licet. in fi. C. de natu. lib. ius uero canonicum vult etiam ſpurio alimenta dari. c. cum haberet. de eo qui dux. in matr. quā pol. per adult. ut per Alex. conſi. 158. num. 7. uol. 7. Paul. Gril. in trac. de pœn. omniſ. coli. q. 2. num. 9. verſ. de iure uero canonico. Aduerte tamen quod dicta ſupra de iure ciuili loquuntur in ſpurio, & inceſtuoſo; ſecus in filio naturali tantum, ut inf. verſ. filio naturali tantum. ſpurij enim & inceſtuoſi ſunt legibus odioſiſſimi, ut in dicta Auth. ex complexu. Deci. conſ. 433. nu. 15. Paleo. de not. & ſpur. c. 40. & 54.

¶ Collatio ordinarij, & ſi de poſſeſſione alterius mentionem non faciat, ualet. Ioan. And. in c. cum in noſtris. colum. 5. verſic. colorata vero. de conceſ. præbend. ubi Card. in 5. oppoſ. & in q. 16. & 18. Anch. colum. 2. verſ. ſed contra prædicta. & col. 3. uerſic. diſtingue ergo. Abb. col. 4. uerſic. ſed debemus diſtinguere. Imo. colum. 5. uerſ. Hoſtien. uero. & col. 8. uerſ. ſi autem poſſeſſio. & colum. 9. uerſ. aduerte tamen. Felin. in c. cum in noſtra. correl. 29. de reſcr. & hoc ſi poſſeſſio ſit malę fidei; ſecus ſi bonæ. Inn. in c. dudum. de priuil. uerſ. aliqui tamen dicunt. & Hoſt. colum. 2. uerſ. alij uero dicunt. Ioan. And. col. 2. not. & uerſ. alij dicunt. Anchar. in 2. not. & verſi. Item intelligendum eſt. Card. colum. 3. uerſ. quęro nunquid. Domin. in c. cum de beneficio. colum. penult. uerſ. ego intelligo. de præbend. in 6. Fran. in c. 2. in ſi. princ. verſ. in gloſ. in uer. poſſidebant. de decim. in 6. Card. conſi. 92. colum. 2. uerſ. amplius illud. vide inf. uerſ. impetrans poſſeſſionem alicuius. & vide Gomeſ. in regu. de annali. q. 2. nu. 2.

Collatio Papæ licet præferatur collationi ordinarij. c. ſi a ſede. de præben. in ſexto. per quem textum, ita dicit Felin. in c. paſtoralis. de reſcr. in dubio. vt per Iaſ. in l. 1. ſol. matrim. not. Bal. in l. ſi duas. per illum tex. de excuſ. tut. Calder. conſi. 2. ſub tit. de offi. vicar. tamen ſi in collatione ordinarij ſit dies, & hora, & in collatione Papæ ſit tantum dies, collatio ordinarij tanquam magis certa, & determinata pręferetur. ita tex. in dicto c. ſi a ſede. limitat Deci. conſilio 179. in ultimo dubio. & eſt communis ſententia Doct. in dicta l. 1. ſoluto matrim. ut per Crau. conſi.

conſi. 134. ſcripſi aliàs. part. 1. per totum. pro quo vi. Gomeſ. in regu. de annali. q. 2. nu. 2.

Collatione canonica ſola acquiritur ius in beneficio, abſq; traditione poſſeſſionis, eiusq; apprehēſione. c. vlt. & ibi Anchar. de conceſ. præben. in ſexto. & eſt communis ſententia, cum glo. in c. penul. in uer. collatio. de præbend. in ſexto. vbi Ioan. And. & ex eo Gemi. hoc not. in fi. verſ. quæro an ſola collatio. & not. de conſuet. c. 2. in ſexto. vbi Ioan. And. & fuit ſententia Dyni in regu. 1. in ſexto. adeo ꝙ poſt collationem factam in primum, collatio facta in ſecundum nihil operatur. c. ſi tibi abſenti. de pręben. in ſexto. idem Dyn. in reg. qui prior. eo. lib. per c. ſi pro te. & c. tibi qui gratiam. eo. lib. & quod non requiratur traditio aut quaſi, ut acquiratur ius in beneficio, dicit Iaſ. in l. quoties. C. de rei vendic. nu. 12. uer. ex hoc ergo infert. per c. capitulū. S. Cru. de reſcri. & ibi Imo. nu. 7. in c. quia cunctis. de conceſ. pręben. in ſexto. c. ſi tibi. & c. ſi duob. de reſcr. in ſexto. dummodo prima collatio iure, & rite facta fuerit. c. illud. & c. ſuggeſtum. de iure patr. ita Iaſ. ubi ſupra. & dummodo ſit acceptata, aliàs reuocatoria ſuperueniens illam comprehendit. Gemin. ex Lapo in c. ſi. de conceſ. præben. in fi. uerſ. quid ſi eſſet facta.

¶ Collator ad quem ſpectat libere collatio primi beneficij, poteſt illud ſine alicuius requiſitione conferre, nec tenetur uocare poſſeſſorem, nec petere licentiam ab Epiſcopo, ut dicunt Doct. communiter in
* c. de multa. de præben. & hanc ſententiam eſſe cōmunem dicit ibi Abb. in 3. not. in verſ. libere conferat. hoc enim importat uerbum, libere, non enim eſſet libertas ſi alium haberet requirere. & in hac ſententia fuit Anch. ibid. in 5. not. & hoc iſtud propter illud uerbum, libere, notant Doc. in c. licet Epiſcopus. de præben. in ſexto. vbi Gemi. colum. 1. dicit, quod collator non conferret libere, ſi neceſſe haberet uocare poſſeſſorem, propter importantiam verbi, libere, de quo uerbo, libere, uide plura infra uerſ. libere, uerbum.

Collator beneficij poſſeſſionem tradere nō poteſt poſſeſſore non uocato. Anchar. in c. de multa. nu. 4. de præben. in fi. & ibi Abb. num. 3. idem Anchar. in c. licet Epiſcopus. eo. tit. Card. conſilio 63. 74. & 132. Rom. conſilio 499. Quod tamen non habet locum in executore dato a Papa ad conferendum, is enim nedum poteſt cōferre, ſed etiam tradere poſſeſſionem corporalem non uocato aliquo. Ioan. Monac. in dicto c. licet Epiſcopus. quem ſequitur Gemi. ibi. in ſexto. columna 2. uerſ. ſed an executor datus, nec eſt uis an Papa ſolum dicat, conferas, an addat, & in poſſeſſionem inducas, quia ſemper executor dabit poſſeſſionem, cum illud ſit quaſi executiuū ad mandatum conferendi. c. ſignificaſti. de off. deleg. Gemi. poſt Ioan. And. in c. ordinarij. §. quod ſi forte. colum. 2. verſ. quæro an in collatione poſſeſſionis. de off. ord. in ſexto.

¶ Collecta ad hoc, ut imponatur, fit deſcriptio, & ęſtimatio bonorum, imponi enim debet ſecundū quantitatem æſtimi, in quo nō ſolum immobilia, ſed etiā mobilia æſtimari debent. Barto. in l. 1. C. de mulier. & in quo loco. colum. fi. verſic. Item quæro. lib. 10. & Ioan. de Plat. in l. indictiones. columna fin. C. de an. & trib. libro 10. & in l. per Bithyniam. C. de imnem. conc. eod. lib. Bald. in l. etiam. C. de exec. rei iudic. & Corn. conſilio 217. uolum. 2. ubi dicunt, quòd quia ſunt nonnulli, qui habent res immobiles æſtimatas in æſtimo communis, ut not. in l. incola. ad municip. quidam qui habent æs, & non æſtimū, ut fœneratores. Et alij qui habent vtrūque, ut Aſtēſes: ideo iuxta menſuram patrimonij æſtimati, uel æſtimabilis vnuſquiſque ſoluere debet. Io. de Plat. in l. patrimoniorum. §. quartū. C. de mun. patrim. lib. 10. Lucas de Pen. in l. 2. q. 15. C. quib. mun. nem. lic. ſe excuſ. lib. 10. Pet. de Vbal. in trac. de col. colum. 2. Gui. Pap. q. 87. ſi villa. nu. 7. & q. 395. quod autem dictum eſt de mobilibus, dic, non otioſis, ut de pecunia negotiatoria, negotiantes enim pro negotiationibus ipſis taxandi ſunt in appretio. Luc. de Pen. l. 3. C. de fun. limitr. lib. 11. ſecus tamen de otioſis, de quibus nulla commoditas percipitur, nec de alijs, quæ uſu conſumuntur. Luc. de Pęn. dicta l. 3. & l. 2. C. de præd. nauic. lib. 12. Afflic. in tit. quæ ſint regal. in uer. plauſtrorum. colum. 3. in vſi. feu. Bald. in aut. defuncto. colum. fi. C. ad Tertul. ubi inquit quod munus reale debet imponi pro rata iuxta menſuram bonorum, æſtimādo mobilia, quæ vſu non conſumuntur, & immobilia, & ſic de pecunia numerata quam quis non habet, ſed fęnerauit. arg. l. filij libertorum. §. vlt. ad munic. Thom. Parpal. in repet. l. placet. num. 91. C. de ſacroſan. eccl. Rolan. conſi. 66. num. 17. & 18. parte 1. Pet. Antib. in tract. de mun. parte 2. nu. 20. ubi declarat. & refert Men. conſi. 9. num. 16. quibus autem imponenda ſit, & quibus non, late ponit Rolan. dicto conſi. 66. num. 19. & ſeq. & latius conſi. 32. ubi tractat materiā imponendarum collectarum. lib. 1. & in materia, vide Oldr. conſilio 234. Menoc. de arbitr. iud. fol. mihi. 200. Ceph. conſi. 171. nu. 22. & an priuilegium immunitatis conceſſum alicui trahatur ad collectas. vide Socin. in l. ſi ex toto. de lega. 1. ubi quod non, ſi quæ nō ſolent imponi communiter, ſed iure quodam extraordinario. Deci. conſilio 457. in cauſa. num. 10.

Collecta eſt imponēda ſecundū quātitatē patrimonij, & facultatē uniuſcuiuſq; poſſeſſoris. l. 2. C. de mun. & trib. lib. 10. ubi tex. clarus. Ioan. de Plat. in rubr. C. de diſcuſ. eo. li. & ſic per ęs, & libram, cū pro onere patrimoniali imponatur, uel mixto, ut per Doct. in l. 4. §. actor. de re iud. & ibi Rip. colum. antepen. ubi dicit quod collecta eſt imponenda per æs, & libram, quando imponitur pro onere patrimoniali, uel mixto, allegat. l. omnes prouinciarū. C. de oper. publ. uel, ſi non apparet pro quo onere fuerit impoſita, tunc etiam eſt ſoluenda per æs, & librā: quia in dubio, collecta dicitur onus mixtum, quod imponitur perſonis pro reb. Bart. dicto §. actor. & in l. vnica. C. de mulier. & in quo loco. lib. 10. colum. pen. uerſic. Item quæro. Bald. in l. prædia. colum. 1. uerſi. ſed quare. C. ſine cenſ. uel reliq. in l. placet. colum. 2. num. 16. uerſ. nunc de mixto. & nu. 46. uerſi. ſed qualiter. C. de ſacroſan. eccleſ. & in l. etiam. colum. penul. C. de exec. rei iud. Crauet. conſilio 146. in fi. Bald. in dicta l. etiam. ſequitur Corn. conſ. 217. col. 2. uolum. 2. idem tenuit Pet. de Vbal. in tract. de collec. colum. 2. Rolan. conſ. 66. incip. decreueram. nu. 16. parte 1. Innoc. in c. grauem. uerſic. Item dicunt quidam.

quidam. de ſenten. excom. Afflic.in c.1. in uerſic.
plauſtrorum.num.20.quæ ſint rega.Rom. conſilio
89.viſis his.nu.3.& ad eum Mandoſ.iun.ſuper ver.
patrimonij. vide inf.verſ.onera alicui impoſita.

Collectæ de iure communi imponi non poſſunt nobi-
libus habentib.iuriſdictionem in loco.And.de Iſer.
in c.1.in ver.& plauſtrarum,tit.quæ ſint reg.in uſi.
feud.Natta conſi.460.num.16.& ita deciſum fuiſſe
in curia parlamenti teſtatur Gui. Pap. quæſt.384.
ſequitur Caſſan.conſi.64.viſo, num.6.& 7. Tiraq.
de nobil. q. 7. Bertr. conſi.141.colum.1.uolum.1.
Brun.conſilio 103.num.3.& 4.Natta conſi.406.&
431.& 520.num.22.cum ſeq.ubi dicit ita fuiſse iu-
* dicatum.Siluan.conſi.60.& eſt ueriſſima concl. niſi
prius bona eſsent regiſtrata, & poſtea acquireren-
tur per nobiles loci,ut inquit Iaſ.cõſilio 83.in prin.
uolum.3.Curt.iun.conſilio 174.& 209.num.24.uo
lum.3.Beci.conſilio 73.nu.3.& 16. hanc reſtrictio-
nem communiter teneri ait Pariſ. conſi.25.nu.77.
parte 1.& ita dixit Bal.in l.1.§.quod ſi nemo,in 2.
& 3.q.ff.quod cuiuſq.uniuer.nom.& in l.etiam.co
lum.vlt.C.de exec.rei iud.ſequitur Alexand.conſi.
146.uolum.2.Caſtr.Alexand.& Aret. in l.apud Iu
lianum.§.hæres.de lega.1.quia tunc, ut affecta,ſeu
obnoxia munerib,trãſeunt cum onere ſuo.l.aliena-
tio.de contrahẽda emptione.c.paſtoralis. & c.cum
in tua. de decim.c.ex literis,circa finem.de pignor.
16.q.1.c.ſi quis laicus.Iaſ.conſ.83.num.3.uolum.3.
Afflic.deciſ.95.num.4.& ibi copioſe Vriil.in addi.
Pariſ.conſi.127.num.12.lib.4.Socin.iun. conſ.70.
num.14.uolum.1.Natta conſilio 101.nu.17.Tiraq.
de retr.conſang.§.1.gloſ.10. num.13. idem Socin.
iun.conſilio 4.num.18.uolum.2.conſi.94.num.19.
uolum.3.& conſi.76.nu.28.& 38.uolum.4. Ceph.
conſilio 281.num.7.Rimin.conſi.40.num.10.Me-
noc.conſi.2.num.31.conſilio 75.num.88. & conſi.
80.num.79.Beci. poſt alios conſi.24. nu.28. quod
nedum in laicis,ſed etiam in Eccleſia locum habet.
pro quo vide inf. uerſ. fundus habens onus.

¶Collectæ ex generali conſuetudine totius Italiæ impo
nuntur etiam forenſibus poſſidẽtibus prædia in ter
ritorio. Bart.in l.1. colum.penult. C. de mulier. in
quo lo.lib.10.& in l.cum neque. C.de incol. eodem
lib.Alexand.conſilio 101.num.4.uolum.1.& cõſilio
68.uolum.2. ubi late examinat. & conſilio 52.uol.
5.Deci.conſilio 358.num.2.conſi.694. ſub num.2.
uerſic.ſed tamen his.Roc.de Cur.c.fi.nu.720. cum
ſequen.de conſuet.Rube.conſilio 9.num.10. Crau.
conſilio 111. num.1. & conſilio 201. ſub num. 14.
Socin.iun.conſilio 58.nu.15. uolum.1. conſilio 76.
num.26.& conſilio 33.nu.10.in fi.uolum.3. Curt.
iun.conſilio 60.ſub num.2.& conſilio 61.num.5.&
utrobique addidi.Natta conſilio 150.in fi. conſilio
157.num.10.conſilio 218.ſub num.3.& conſi.304.
num.4.Purpur.inter conſi.feud.diuerſo.conſilio 6.
placet.num.5.Rolan.conſilio 32.num.8. cum ſeq.
uolum.1.& conſilio 79.num.18. uolum.4. Rimin.
iun.conſilio 2.num.31. Et pro declaratione vi. Cu-
ma.conſi.25.num.25. Parpal. in l.placet. num.20.
C.de ſacroſan.eccleſ.Gabriel.concluſ.lib.6. de iure
immun.concluſ.2.num.6.& 7.quid autem ſit in ſta
tuto, vide inf.verſ.ſtatuto fieri poteſt. & ideo talis
conſuetudo tanquam notoria nõ eget probatione,
ſed ſufficit eam allegare. l. ſi adulterium cum ince-
ſtu. §.ijdem Pollioni.de adult.Alexan.conſilio 67.
num.2.uolum.7.Deci.conſilio 447.num.12. & con
ſilio 449.num.25. Curt.ſen. conſi.74. num.61. &
74.Curt.iun.conſilio 60. num.5. vbi addo in verſi.
eam allegare.& conſilio 61.ſub num.7.Crau. con-
ſilio 137. num.5. an autem iudex poſſit de ea ſe in-
formare, & ſupplere,& quomodo.vide Corn.con-
ſilio 268.num.14.& Socin.iun. conſilio 65. nu.49.
uolum.1. vtrum autem credatur Doctori atteſtanti
de tali conſuetudine? ponit quod ſic Barto. in l. de
quibus,de legi.colum.9.verſic.quarto principaliter
* quæritur. cuius ſentẽtiam dicit veriorem Cur.iun.
dicto conſilio 60. ubi in hanc ſententiam citat Cu-
ma.in conſil.Paul.& alios quamplures. pro qua vi-
de Caſtr.conſilio 458.in fi.uolum.2.Socin.conſilio
252.colum.7.uolum.4.Goz. conſilio 59. colum.4.
in prin.Crau.conſilio 166.num.9. & conſilio 325.
colum.2.vide ſup.verſ.ciuitas nõ poteſt imponere.
Et ad materiam collectandi forẽſes, vide alibi Curt.
iun.conſilio 68. num.3. & conſilio 90. num.9. ubi
adnotaui ſuper uer.non exiſtit.vide inf. verſic.cur-
ſus longæui temporis,& uerſi.forenſes ad collectas.

Collectæ imponi poſsunt mutuãti pecunias uniuerſi-
tati ſub pacto non ſoluendi collectas, quia non ua-
let huiuſmodi pactum,imo nec etiam valeret ſtatu-
tum ſuper hoc, talis enim præſtatio ſapit uſurã pro
pter deprauatam intentionem mutuantis. ita Tho.
Parp.in l.placet.colum.13. C.de ſacroſan.eccl. poſt
Spec.tit.de vſur.in fi.per c.conqueſtus.de vſur. Al-
ber.de ſtat.p.2.q.40.an ſi ciuitas. Laur. de Rodul.
in c.conſuluit.de vſur.q.80.Quam opinionem, re-
probata diſt.onerũ ordinariorum, & circa alias im-
poſitiones onerũ extraordinariorum, tenuerũt Syl
ueſt.in Sum.ver.Vſura.verſ.nono quæritur. Caiet.
in Sum. ver. vſura exterior. not.1. verſ. nonus eſt.
Sum.Tab.in ver.vſura.2.verſ.ſecundus caſus. Vn-
garel.in addit.ad Sum.Ang.in verſic.vſura. num.8.
Zabarel.in c.conſuluit. nu.1. de vſur. vide inf. uerſ.
munera publica.

¶Collectarum ſolutio ſpectat ad eum, qui vſufructu
fruitur.l.ſi pendentes. §.ſi quid cloacarij. de uſufr.
l.fructus.C.de act.emp.l.fi.& ibi Sal.in 3.not.C.ſi.
cen.& reliq. Rol.conſilio 79.num.6.lib.4. Boſſi.in
pract.tit.de princip.num.127.nam quãtum ad hoc
vſufructuarius habetur loco domini. Bald. in l.1.C.
de anno.& tribu.lib.10. Alexan.conſilio 4. colum.
1.uerſic.& quantum ad hoc.vol.5.Borgn. in tract.
de vſufr.mul.relic.ſub num.162. uerſ.nam in hoc.
Deci.conſilio 245.ſub num.1.uer.confirmatur. Iaſ.
in l.1.nu.32.C.de iure emph. ubi dicit, quod onus
collectarum reſpicit fructus, & propterea ad eum
pertinet qui fructus conſequi debet. Soci. conſilio
217.colum.1.uerſi.quarto probatur.lib.2. Affl.de-
ciſ.252.ſub num.4.verſic.Item quia. Ceph.copioſe
declarans, conſilio 636. num. 55. cum pluribus ſe-
quen.& uide inf.uerſic. collectas ſoluendi onus. &
uerſ.collectas ſoluere conductorẽ.& copioſe Ceph.
conſi.637.num.7.cum plur.ſeq.

¶Collectas impoſitas per homines alicuius caſtri pro
bonis ibi ſitis,non tenentur ſoluere ciues alicuius ci
uitatis,a qua ipſum caſtrum ex toto eſt ſeparatum.
Cald.conſi.6.tit.de cenſ.Aret.conſi.133.alias 132.
in

in cauſa,quod eſt totum in hac materia. hanc, poſt
* multos quos citat,dicit communem ſententiã Cur.
iun.conſ.42.num.3. Et hoc maxime procedit, ſi in
loco eſſet ſtatutum,quod bona ciuium non poſſint
æſtimari cum ruralibus. ita in ſpecie Brun. conſilio
94.conſiderato.Socin.conſilio 129.colum.2. verſi.
circa ſecundam.uolum.1. Calca. conſ.101. num.1.
quem omnino vide. Alexand.conſ.148.num.6. uo-
lum.6. quod procedit etiam ſi bona per ciues eſsẽt
ab ipſis opidanis acquiſita, ut dixi ſupra verſ. ciues
collectas ſoluere. pro qua ampl.vide Pariſ. conſilio
52.tenetur.uolum.1.Belon. cõſilio 40. Rub.Alex.
conſi.9.in cauſa.colum.penult. cum ſequen. Bolo-
gni.conſilio 4.& dixi ad Curt. in dicto conſilio 42.
in uerſ.illius caſtri. & in verſ. niſi ſit ſubditus. De
qua materia late cum declarat.per Plot.in l.ſi quan
do.ſub num.21.verſ.notabis tamen. C. vnde vi.

Collectas non ſubditi non tenentur ſoluere, quando
imponuntur perſonis pro rebus, etiam quod poſſi-
deant prædia in loco in quo ſunt impoſitæ ipſæ col
lectæ.ita Bart.in l.libertus.§.ſola.ad munic. ubi di-
cit,quod niſi perſona ſubdita ſit ratione domicilij,
uel originis,collecta ei imponi non poteſt.per l.re-
ſcripto.§.fin.de mun.& hon. quam ſententiam di-
cit communem Curt. iun. conſilio 42.num.2. cum
declaratione tamen ut ibi.nume.3. & uide Bald. in
margar.ad Innocen.in uer.ciuitas. Brun.conſ.103.
incip.caſus iſti.Calca.conſi.101.in cauſa. Grat. con
ſilio 61.ſub num.33.uerſic.nam ciues.uolum.1. di
xi addendo ad Curt.dicto conſilio 42.in uerſi. ipſa
collecta. ad materiam in contingẽti caſu vide Ioan.
de Mon.Sperel.cõſi.378.incip.ad determinationẽ.

Collectas ſoluendi onus incumbit poſſeſſoribus.l.fin.
C.ſine cenſu vel reli.ubi Salyc. per illum textum di
cit,quòd ille qui fundum poſſidet debet ſoluere col
lectas pro libra,& æſtimo fundi, etiam ſi fundus nõ
ſit in eius æſtimo deſcriptus,idem not. Bald. in l. ſi
negotium.C.de neg.geſt.ubi inquit, quod emptor
cui res uendita tradita fuit,cum ipſe habeat poſſeſ-
ſionẽm,collectas ſoluere tenetur,licet alius ſit in æ-
ſtimo nominatus & deſcriptus. idem concludit Ro
ma.in l.Imperatores.in prin.de publica. dicens qđ
poſſeſſor ratione prædij quod poſſidet collectas ſol
uere tenetur,licet prædium ſit adhuc in æſtimo alte
rius,& nondum in ęſtimo poſſeſsoris poſitum, per
d.l.fin.C.ſine cenſu uel reli.ibi,& ſi nondum tranſ-
lata ſit poſseſſio cenſualis, ſed apud priorem fundi
* dominum permaneat. Et hanc eſse cõmunem reg.
dicit Curt.iun.conſilio 42. num.1. pro qua clarior
ratio ſic dici poteſt;quia onus ſemper ſuſcipere de-
bet qui commoda ſuſcipit.l.ſecundum naturam. de
reg.iur.c.qui ſentit.eodẽ tit.libro ſexto.& ibi Dec.
& Dyn. ideo ad eum ad quem ſpectat commodum
uel incommodum fructuum, ſpectat etiam graua-
mẽ functionum,& ſimilium onerum, ut dicit Alex.
conſilio 148.colum.3.uolum.6.Deci. conſilio 284.
num.2.& conſilio 694.per totum. alibi Alex. con-
ſilio 101.viſis.uolum.1.Iaſ.latiſſime cõſilio 83.uo-
lũm.3.Rolan.conſilio 32. num.4. uolum.1. & dixi
in adnot.ad Curt.iun.dicto conſilio 42. ſuper uerſ.
debet ſoluere. ad materiam uide Foſsan.deciſ.116.
num.5.& ſequen. & uide ſupra verſic. collectarum
ſolutio.

Collectas ſoluere conductorem non teneri,& ſi ſolue
rit a domino repetere, dicit Bald. in l.1. C. de iure
emph.columna prima,circa finem. per l.ædiles. de
uia pub.Iaſ.conſilio 109.in quæſtione.num.5. ubi
declarat.uolum.1.Alexand.conſilio 35.viſo proceſ
ſu.num.12.uolum.4.conſilio 4.videretur. num.3.
volum.5.Natta conſilio 409. & ſi principale. num.
5.vbi ampliat hoc intantum procedere, quod ſtatu
tum arctans colonum ad ſoluendũ collectas pro do
mino,eſset iniquum.& conſ.114. non eſt dubium,
quod totum verſatur in hoc, an ad collectas tenea-
tur dominus,vel conductor, ſeu emphyteuta. Pur-
pur.conſilio 332.Dominus meus.ubi late.Roland.
conſilio 79.& ſi vnuſquiſque.num.10.& 11.uol.1.
niſi ſit conductor ad longum tempus, quem teneri
ſoluere collectas dicit Natta conſilio 36.ſuper eod.
num.3.conſilio 114.non eſt dubium. & conſi.312.
exoritur.num.2.& niſi onera ſint mere realia, nam
ſpectant ad cõductorem,cuius ſunt omnes fructus,
& ſoluit penſionem in pecunia. ita Barto. in l.1.C.
de annon.& tribu.lib.10.Alexand. dicto conſilio 4.
num.4.Socin.ſen.conſilio 119. circa hanc. num.2.
uolum.1.Natta dicto conſilio 409. num.4. Corſet.
not.164.locatio.Rolan. dicto conſilio 79. num.15.
vide inf.uerſ.coloni etiam laicorum. & ſupra uerſi.
collectarum ſolutio.

Collectas vectigaliave ſubditis ſuis imponendi ius ex
immemorabili conſuetudine dominis acquiritur.
glo.in c.nullus Epiſcopus,il 2.in ver. ex uſu, il 2.1.
quæſt.1.Abb.conſi.7.colum.penultima.uerſic.po-
teſt & ſecundo.lib.2.Guid.Pap. conſilio primo. nu
mero 9.uerſic.& ſi quiſpiam. Gram. uoto 12.num.
8.& 9.Socin.conſi.7.num.4. uolum.3. hoc & alios
quamplures in hanc ſententiam refert Gabr.concl.
lib.5.de præſcr.concl.1.num.4.& 15.vide inf. verſ.
conſuetudo habet magnam uim.

Collitigans diſſigilans,aperiens.& legens acta proba-
toria penes alterum ſequeſtrata per iudicem,puni-
tur arbitrio iudicis,& non auditur ſi quid poſtea al
legare velit ad ipſa acta probatoria, ſeu cauſæ in-
ſtruentia, quæ pro collitigante faciunt,infringẽda.
c.cum olim magiſter. de off. delega. quem text.ad
hoc citat Rom.conſilio 346.num.12.ſequitur Fely.
in c.cum venerabilis.num.27.uerſic.vide etiam. de
except.& in dicto c.cum olim. num.2. poſt Ang.in
l.fin.de his quæ in teſt. delen. ubi loquitur in diſſi-
gilante acta tranſmiſſa conſultori.& in l.ſatis aper-
te.C.de falſ.Hyppol.in rubr.C.de probat.nu.208.
quid autem ſit in aperiente literas ſiue publicas,ſi-
ue priuatas. vide inf.verſ.literas aperiens.

¶Coloni eccleſiarum tenentur ad collectas pro par-
te colonica.Bald.in Auth.ſed periculum.C.ſine cẽ-
ſu,uel reliq.Fed.de Sen.conſ.111.an diœceſanus. nu.
9.Bertach.de gabel.p.7.quæſt.7.Gemi.in c.quam-
quam.in fi.de cẽſi.libro ſexto.Aret. in l.placet.col.
3.uerſ.capio gloſ.in uer.extraordinarium.C.de ſa-
croſan.eccl.Ioan.de Plat.in l.ſenatorum. C. de di-
gnit.lib.10.Bru.in tract.de ſtat.exclud. fœm. art.8.
quæſt.22.colum.3.uerſ.& pro hac parte.& in fi.il-
lius.q.Aegid.Boſ.de princip.num.121.Ferret.de ga
bel.num.537.& uidetur de mente Innoc. in c. non
minus.de immun.eccleſ.& ibi Abb.num.14. uerſic.
uel ſecundo, ubi uolunt quod coloni teneantur ad
quæ-

quædam munera a quibus Eccleſia eſt exẽpta. propoſitionem hãc veriorem dicit Foſſan. deciſ. 96. nu. 8. quia ſpecialia non ſunt multiplicanda. l. 1. C. de dot. promiſ.

Coloni Eccleſiæ & eccleſiaſticæ perſonæ, non ſortiuntur forum dominorum ſuorum, ſed corã iudice laico conueniri poſſunt, ita Feder. de Sen. conſilio 13. num. 9. Spec. de compet. iud. §. 1. num. 27. uerſi. 27. ubi dicit, quod ſi conueniantur iſti ex delicto vel contractu, ſortiuntur forum laicale. Abb. Aret. & Fely. in c. 2. de foro competen. & ibi addi. ad Fely. Prępoſ. poſt Ioan. de Fantuc. & Gemin. in c. 1. 11. q. 1. quam ſententiam tutiorem, & ſeruari in practica dicit Steph. Auf. in tract. de poteſ. ſecul. ſuper eccleſ. regu. 2. nume. 36. Dida. pract. qq. c. 35. ſub nume. 2. verſ. quinto non video. & magis communem dicit Capic. deciſ. 12. num. 2. circa finem. Grammat. conſ.
* ciu. 102. num. 16. & per totum, ubi dicit communẽ eſſe, vt coloni & familiares ad tempus ſeruientes nõ gaudeant priuilegio dominorum. vide inf. uerſic. priuilegia conceſſa clericis. & ad hanc propoſitionem vide Ant. Reſ. deciſ. Pedemon. 22. vbi eam limitat octo fallen. vide ibi.

Coloni etiam laicorum compelli non poſſunt pro parte colonica ad ſolutionem collectarum; nam ſolutio collectarum non eſt pro fructibus, ſed pro prædijs. Alexand. conſ. 37. colum. pen. uolum. 4. & cõſ. 4. uolum. 5. Curt. ſen. conſi. 36. Bellon. conſ. 27. nu. 8. 9. & 10. Natta copioſe conſi. 409. nu. 5. imo, ſi ſolueret, repeteret a domino, ut ibi per Nat. poſt Bal. in l. 1. colum. 2. C. de iure emph. & ſtatutum aliter diſponẽs eſſet iniquum. Bar. & Bal. in l. colonos. C. de agric. & cenſ. lib. 10. quam ſententiam uti æquiorem tenuit Oſaſ. deciſ. 83. ubi refert ita deciſum, licet multi ab eo relati contrariũ ſenſerint, refert Foſſan. deciſ. 116. num. 2. vide ſupra verſ. collectas ſoluere conductorem.

Coloni non tenentur ſoluere collectas pro prædio domini, ſed pro ſua negotiatione, ſeu pro rata fructuum ſuorum. Luc. de Pen. in l. fi. C. de quib. mun. nem. lic. ſe excuſare. quæſt. 17. lib. 10. & in l. fin. C. de fun. limitr. lib. 11. Iaſ. conſi. 109. li. 1. Bar. in l. 1. C. de anno. & tribu. li. 10. Fede. de Sen. conſ. 111. Gem. in c. quamquã. de cenſi. in 6. Nat. conſ. 409. nu. 1. & 6. habita tñ ratione ſuarum operarum in taxatione collectarum. Imo. in clem. i. de decim. nu. 14. uerſi. ſi autem ſint cenſuales. Oſaſ. deciſ. 83. Foſſan. deciſ. 96. num. 10.

Coloni partiarij non repelluntur a teſtimonio in cauſa dominorum ſuorum, niſi particulariter teſtificentur ſuper eo quod ad eorum commodum uel damnum ſpectaret. & ita de conſuetudine ſeruatur ſecundum Innocen. in c. in literis. de teſti. Ang. in l. quoniam liberi. C. de teſtam. quos refert & ſequitur Iaſ. in §. pater. Inſtit. de teſtam. in addi. ad Porc. & ante eos Spec. in tit. de teſte. §. primo. uerſ. Item excipitur quia eſt domeſticus. Nel. in tract. de teſti. c. 9. Salyc. in dicta l. quoniam liberi. Alex. conſi. 57. in cauſa, uolum. 7. Socin. iun. conſ. 146. in cauſa turbatæ. num. 17. uolum. primo, ubi dicit hanc eſſe ue-
* riorem & communiorem ſententiam. & conſi. 135. non ob. his. nu. 8. uol. 2. materiam hanc copioſe ponit Gab. cõcl. li. 1. de teſti. cõcl. 10. n. 58. cũ plu. ſeq.

Colonus cui non eſt appoſitum pactum in inſtrumento de melioramentis fiendis, ſi conueniatur ad penſionem, poterit opponere melioramenta per ſe facta in re, ex quibus euenerunt fructus, eſſe cum penſionibus compenſanda, & ſolum teneri ad eas penſiones, quæ ſunt debitæ ultra ualorem melioramentorum. l. penult. ff. loc. qui tex. in effectu uult, quod melioramenta cum penſionibus compenſentur. An autem ipſi detur retentio pro ipſis, uel debeat relaxare rem, ſaluo ſibi pro dictis melioramentis in re, ponit Cuma. conſ. 102. circa finem. Galeſ. ad form. camer. oblig. par. 4. quæſt. 11. num. 13. Cagnol. ad l. quatenus. in fine. verſ. probatis melioramentis. de reg. iur. Fran. Marz. in epit. in mat. fideicom. q. 66. ubi ponit deciſionem Rotę. Afflic. deciſ. 205. quidã clerici. hanc retentionem dari, ſed per cautionẽ tolli, dicitur in recol. Putei deciſ. 471. inc. die 15. Octobris, quæ eſt tota in hac materia. in qua Curt. iun. conſ. 144. in fi. dicit, quod quando ſunt facta talia melioramenta in plantando uel fodiendo, etiam in caſu quo eſſent ſoluenda, ſatis eſt ſoluere impensã factam, etiam quod ex tali impenſa accreuerit maior utilitas prædio, quàm ſit ipſa impenſa, quia talis augmenti nõ habetur ratio. ex Pau. de Caſt. conſilio 326. viſo. vbi multa alia Pau. ſcribit in materia melioramentorum. Cuius dicti ea eſt ratio, quia ſemper id quod minus eſt repetitur, vnde & ecõuerſo, ſi maior eſſet impenſa quam vtilitas, non repeteretur, niſi ęſtimatio utilitatis. l. ſi fundo. poſt prin. uerſ. & ſi plus. de rei uendic. Neguſ. de pignor. p. 5. memb. 4. uerſ. quarta concluſio. ubi inſtruit partem debere eſſe cautam in capitulando, & probando ipſas expenſas. Brun. conſilio 106. in fi. Rol. conſ. 28. num. 11. uol. 1. & nota iſtam materiam, quia in practica quotidie controuertitur. & vide inf. verſ. melioramenta facta in re.

¶ Comes Palatinus legitimare poteſt naturalem, abſque ulla cauſa, & agnatorum citatione, præſertim ubi id ad patris preces facit, ut copioſe ſcripſit Pariſ. conſ. 1. num. 27. & 28. & conſ. 8. num. 16. uolum. 2. & ante eum Socin. conſ. 63. num. 11. uerſ. ex quibus infertur. uolum. 3. ſi tamen princeps ſuam authoritatem quam in hoc habet, illi impartitus eſt, quod facere poteſt. c. quod tranſlationem. cum ibi not. de off. delega. Socin. ubi ſup. Pariſ. dicto conſilio 8. num. 15. Ceph. conſ. 23. nume. 14. Aduerte tamen quod facultas legitimandi etiam ad feuda, conceſſa a Principe comiti Palatino, reſtringẽda eſt ad feuda ab aliis quã a Principe ipſo impetrata. Ruin. conſ. 69. num. 18. & conſ. 99. num. 7. prope fin. uol. 3. & attende, quod propoſitio loquitur in allodialibus, in quibus non requiritur citatio, iuxta trad. per Doct. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de lib. & poſthu. quia pater de illis diſponendo agnatis præiudicare poteſt. Bar. dicto §. & quid ſi tantum; ſecus in bonis feudalibus. Rui. dicto conſilio 99. num. 3. in his enim requiritur agnatorum citatio. Imo. & Domin. in c. grandi. de ſuppl. neglig. prælat. Socin. conſilio 226. num. 3. ubi multa adducit. uolum. 2. pro declaratione, vide ſupra verſic. agnatorum citatio. & inf. uerſ. priuilegium comitis Palatini.

Comes Palatinus non poteſt legitimare infantem, niſi in ſuis facultatibus ſpecialiter inſeratur, quod poſ-

ſit ẽt infantes legitimare. ita p multa cõcludit Cardi. Alex. in c. per venerabilẽ. §. qđ aũt. qui fil. ſint legi. & iſtud fuit dictũ Ang. in q. nobilis quidã gñe. col. 4. vbi dicit, ꝗ poteſtas legitimandi eos qui non pñt expreſſe, nec tacite conſentire, cõuenit ſolum Principi, & non comitib. Palatinis, niſi ſpãliter hoc fuerit illis conceſſũ. ſequitur Cur. ſen. conſ. 4. col. fi.
* conſ. 19. & conſ. 64. ubi dicit hanc eſſe magis cõem ſniam. Soc. in l. qdã relegatus. col. 3. verſ. quinta cõcluſio. de reb. dub. & conſ. 295. nu. 11. Iaſ. in l. eam quã. in 1. no. C. de fideic. Cur. iun. conſ. 32. nu. 4. & conſ. 145. in fi. Rui. conſ. 72. col. 2. conſ. 60. in prin. conſ. 100. col. 8. uerſ. ex his. uol. 2. Pariſ. conſi. 2. col. pen. in prin. & conſ. 80. col. fi. in prin. uol. 2. dicti huius rationem vide inf. verſic. legitimatio, quæ fit. & verſ. verbum, cuiuſcunque.

¶ Commendatarij noſtri tpis faciunt fructus ſuos, cũ in commendis paſſim apponatur clauſula, quod liceat commẽdatario de fructibus diſponere. de qua per Rebuf. in praxi benef. ſub tit. de cõmen. n. 26. & 27. & ita tenet Capic. deciſ. 3. in cauſa Lęlij. n. 8. & 9. pro quo vi. Gui. Pap. deciſ. 152. cũ addi. & Io. B. Fer. conſ. 32. conſiderata. nu. 40. vbi an commendatarij noſtrorum tpum faciant fructus ſuperfluos ſuos, ſed tñ conſumptos ex cã neceſſitatis, & n. 41. & Caliſtus Amad. in ſua alleg. inter conſ. Gig. conſ. 24. ubi multa de hac materia. & n. 6. ubi ponit commendarũ moderni tpis formas. & nu. 43. ubi ponit quos fructus cõmẽdatarius de iure habere debeat. & vi. Put. deciſ. 25. in una Bellicen. lib. 1. ubi diſtinguit de commenda perpetua & temporali.

Commendatarius non dicitur uerus Prælatus Eccleſiæ ſibi commendatæ, ſed procurator cum legitima adminiſtratione. gl. in c. nemo deinceps. de elec. in vj. 21. q. 1. c. q plures. c. cũ nobis. ad fi. & c. is cui. de elec. in vj. Mil. in verſ. beneficium uacans reſeruatũ. Ale. conſ. 96. nu. 2. uol. 4. Soci. conſ. 32. ex his. nu. 17. li. 1. Fel. in c. cũ olim. q. 11. de maior. & obed. Bertr. cõſ. 23. n. 7. uol. 3. ĩ aut. Staphil. ĩtrac. de lit. grat. & iuſt. in præfat. verſ. ſeptima igitur forma, & hoc de tpali: ſecus de perpetuo, qui uerus prælatus dici põt. de hmõi cõmendis plura ſcribit Mandoſ. iun. ad Rom. conſ. 350. in caſu propoſitę. in ſuis pulchris addi. vi. ibi. & vi. Corn. cõſ. 66. uol. 3. Rot. Biſign. deciſ. 1. de præben. Gui. Pap. deciſ. 152. Feder. in trac. de perm. benef. q. 15. Alcia. in l. pactum curatoris. col. 1. C. de pact. vide inf. verſ. depoſitarius & commẽdatarius.

Commendatarius non differt a depoſitario, quia commendatarius non eſt aliud dicere quã depoſitarius. l. cõmendare. de ver. ſig. l. Lucius. depoſi. c. 1. de depoſi. c. ne quis arbitretur. 22. q. 2. c. ſi conſtiterit. de accuſ. no. de elec. c. nemo deinceps. Rom. conſ. 350. nu. 1. & 500. nu. 1. Rebuf. in praxi benef. ſub tit. de commen. nu. 5. I. B. Fer. conſ. 32. n. 38. ubi plura ponit pertinentia ad hunc, & ad præced. uerſ. in materia commendarum. vi. tñ Paui. de off. & põt. c. ſede uacan. p. 2. q. 3. nu. 12. ubi ponit in quib. differunt.

¶ Commiſſarius vel poteſtas vigore cuiuſcunq; ampli arbitrij quod hẽt circa maleficia, nõ põt ponere aliquẽ ad torturã, niſi hẽat legitima indicia. ita Iaſ. ĩ l. milites. C. de teſtam. mil. verſ. nota tñ. allegat Bald. Gand. Pau. de Eleaz. Alex. & alios, ut ibi per eũ. & alibi hoc firmat idem Iaſ. in l. 1. C. de ſacroſ. eccl. in 1. lectu. n. 6. ubi in hoc exemplificat, & adducit concor. & Iaſonis dicta ad hoc propoſitũ citat Apoſtil. ad Bart. Soci. in l. qui Romæ. §. Callimacus. de uer. obl. in ver. tribuitur. poſt quẽ ita ẽt dicit Hyp. conſ. 49. nu. 8. & 9. & conſ. 50. nu. 2. vi. dicta inf. uerſ. iudex licet habeat. Rationem ſupple ex dictis infra verſ. Principis mandato.

¶ Commodum quo quis alterius contemplatione priuatur, ad illum peruenit cuius contemplatione priuatio fit. l. 2. §. ſi duo. de collat. bon. l. ſi legatarius. C. de lega. l. ſi defunctus. C. de ſuis & legit. Abb. cõſilio 75. Primo eſt videndum. ad fi. uol. 1. Ro. conſilio 32. viſa. ſub nu. 8. 129. licet. verſic. tertia ratio. conſi. 411. quatuor ſunt. in fi. & in l. ſi cum dotem. in prin. nu. 43. ſol. mat. Cur. ſen. cõſ. 42. prima fronte. ſub nu. 11. Dec. in l. illam. ſub nu. 10. C. de collat. & conſ. 584. viſa. nu. 4. Socin. iun. conſ. 158. abũde. nu. 159. & conſ. 174. viſa. nu. 5. vol. 2. Cur. iun. conſi. 87. præſupponitur. nu. 4. ubi addo, ſuper ver. remouetur. & conſ. 93. habita. num. 7. ubi etiam dixi ſuper uer. aufertur.

¶ Cõmunio noua cenſetur inducta inter duos, ſi alter ex rebus alterius longo tpe, ut cõibus, & indiuiſis uſus eſt. Ro. conſ. 418. in eo quod. ſub nu. 2. uerſ. ita & pariter. quem ſequitur Soc. conſ. 260. in præſenti. poſt nu. 8. vol. 2. Iaſ. in l. 1. col. pen. uerſ. quid aũt eſſet. C. de inof. teſta. Crau. conſ. 73. dicendum videretur. poſt nu. 13. verſic. optime facit. Alber. Bru. remiſſiue. in trac. de refecti. col. ult. ante finem. vide inf. uerſ. diuiſio, ſeu ſeparatio.

¶ Communitas immunitatem concedere nõ poteſt. l. vacuatis. & ibi Bar. C. de decur. lib. 10. & l. immunitates. C. de agric. & cenſ. lib. 11. & hoc omnes admittere dicit Curt. iun. conſilio 60. nu. 12. quod & uidere licet apud Alex. in conſi. 101. colum. 3. verſ. nam regula eſt. uolum. 1. Curt. ſeni. conſ. 27. nu. 33. uerſ. ſed inferior. Deci. in c. quæ in eccleſiarum. de conſti. nu. 29. ubi citat concor. Iaſ. conſ. 101. nu. 1. uol. 4. conſ. 83. col. 2. verſ. non obſtat. uol. 3. Deci. conſ. 638. nu. 10. Calc. conſi. 101. nu. 2. Cur. iun. cõſ. 60. n. 12. Nat. conſ. 64. & 304. Purp. conſ. 156. viſo. ad fi. & cõſ. 371. pro cuius propoſitionis ampliatione, & limit. vide Moder. Mutin. in tract. de collect. p. 4. c. 4. a nu. 51. uſque in finem. vide inf. uerſi. immunitas a collectis. An autem communitas poſſit facere prædia tributaria, copioſe ponit Curt. iun. conſi. 68. nu. 5. vbi addo in verſ. tributaria.

Communitas paſcua communia habens cum altera communitate, non poteſt ex aliquorum ſententia diuiſionem uſus ipſorum paſcuorum petere, per l. vſus pars. de vſu & habit. Barto. & Doct. in l. ſtipulationes non diuiduntur. in 2. oppoſ. & in quarta quæſt. de verborum obligationibus. Alcia. libro primo paradox. c. 17. contraria tamen ſententia uera eſt, quia etiam in uſu locum habet remedium tit. com. diuidun. l. Item quæritur. §. ſi uſus. comm. diuidun. licet enim ſeruitus diuidi non poſſit, commoditas tamen, & uſus per rationes camporum diuidetur, ut tradit Cœpo. de ſeruit. ruſticorum præd. capitulo nono. numero vigeſimoſecundo, facit, l. communi diuidundo. §. cum de vſufructu, ff. commu. diuidun. Si vero id fieri non poteſt, fiet diuiſio per tempora, uel numerum pecorum. Cępo. ibi.

num.38. & ad tales diuiſiones deuenitur pp cauſas quas ponit ibi Cepo.n.39. præſertim uero diuiſionem recipiet quando ſolum eſt proprium cuiuſq; . l.4. §.de puteo.com.diuid. Foſſan.deciſ.71. qualiter aūt talis paſcui diuiſio inter plures communitates fieri poſſit,ponitur ab eo deciſ.72.

¶ Communitas ſeu uniuerſitas accipiens pecuniā mutuo non pōt obligare abſentes ex cauſa mutui, niſi origo illius mutui ex cā neceſſaria proueniat, Bart. in l.4.§.actor.nu.2.& ibi Ro.nu.32.de re iud.quia ſemper dēt inſpici initium,& origo.c.dudū.de elec. in 6.Bal.conſ.20.li.2.Soci.iun.cōſ.130.li.1.Rimin. iun.conſ.384.nu.42.Crau.conſ.583. nu.16. nec in hoc ſufficit neceſſitas cauſatiua , ſed dēt eſſe præciſa.Cyn.in l.uolūtariæ.C.de excu.tut.l.obligamur. §.neceſſitate.de act.& oblig.l.debitor.de uer.ſign. Burſ.conſ.16.num.77. uol.1.vi.inf.uerſ.communitas ſeu uniuerſitas non poteſt .

Communitas ſeu vniuerſitas ad hoc, vt obligetur ex contractu uel delicto, requiritur quod fuerit ſolemniter conuocata & congregata, & quod præceſſerit propoſitio facta, & ſuper ipſa conſilium, & deliberatio ſubſequuta, alias non dicitur facere vniuerſitas,ſed dñr facere ſinguli,l.ſemp.§.2.qđ ui aut clā . gl.in l.aliud.§.refertur.de reg.iu. quæ ponit qualitates ad hoc requiſitas.& eſt doct.Bar.cōiter approbata in l.aut facta.§.fi.verſ.quæro.oēs hoīes. ff. de pe.& dicit cōem Cur.iun.cōſ.vlt.in fi.ubi addo ſup ver.ſolēniter cōuocata,& conſ.174.nu.36. ubi etiā addo ſuper uer.nō dicitur facere uniuerſitas, & nu. 37.ubi addo ſuper ver.duæ partes ex tribus.ubi habes omnia requiſita ad hanc materiam,cum ſuis alleg.vi.inf.uerſ. uniuerſitatis actus .

Communitas ſeu vniuerſitas nō poteſt obligare abſentes,uel non conſentientes ad collectas, quę pro cauſis non neceſſariis imponuntur,uel pro ijs,quæ fiūt ad pompam & ornatum, ēt ſi impenſa eſſet utilis , ſed non neceſſaria,ut puta, ſi tendit ad meliorandū aliquod opus,non aūt ad neceſſariam conſeruationē.l.impenſę.de uer.ſig.l.qđ dicitur.§.fi.de imp.in re dot.fac.Nat.conſ.215.materia.n.4.& conſ.555. nu.5.& 6.ubi dicit,quod non pōt uniuerſitas obligare non conſentientes ad fabricādum nouā Eccleſiam in loco opportuniori deſignato, quia id uidetur ad pōpam potius quā ad neceſſariam cām. Bal. in l.ēt.col.pen.C.de re iud.Rō.in l.4.de re iud. nu. 6.per l.toties.de publi.& no.in l.1.§.pen. quod cuiuſq.vn.nom.in l.1.C.de oper.pub.in l.2. C.de im mun.nem.conc.li.10.Inn.in c.fi.de ſum.Trin.Bart. Salyc.Corn.& Iaſ.& oēs in l.ciuitas.ſi cer.pet. Ale. conſ.44.uol.1.vi.inf.verſ.cōſilium generale. & ſup. verſ. communitas ſeu vniuerſitas accipiens .

¶ Comparationem literarum plene probare dicit Alberi.in l.comparationes.C.de fi.inſtrum.ſub nu.3. uerſ.& ideo dicunt, ubi ait uidiſſe in iudicijs cōiter ſeruari,quod ſtetur comparationi , eiq; plena fides adhibeatur,quod maxime procedit,ſi talis comparatio oſtenderet ſcripturas ex qua, & ad quam eſſe per omnia ſimiles.§.ſi quis igitur.in Auth.de inſtr. caut.& fi.ibi,non tamen per omnia ſimilia , a contrario ſenſu.Cur.ſen.in l.admonendi.de iureiuran. num.118. Menoc.de arbitr.iud. lib.2. caſu 14. ſub numero 8.uerſic. ſi uero clariſſime. & numero 11. Viui.com. opin. lib.1. opin. 44. poſt princ. Ceph. conſi.454.nu.36.

¶ Comparens in iudicio tanquam talis, uel agere uolens contra aliquem tanquam talem , hoc probare debet, cum iſtud ſit fundamentum ſuæ intentionis, aliter non auditur,& ſuccūbit.arg.l.actor.C.de probat.c.ſciant cuncti.2.q.8. Bart.in l.non ignorat.C. qui accuſ.non poſ.ubi dicit quod quis admitti non dēt,ut talis,niſi probet ſe eſſe talem. Supple ut inf. verſ.ſententia lata contra defunctum.& uerſ.qualitas quando eſt cauſa. & ſup.uerſ. agnatum dicens , & rationem vi.inf.uerſ.perſona quolibet actu.

Cōparens iterū in iudicio ad reaccuſandū, licet reijciatur probata ſnīa primæ accuſationis:ut puta ſi accuſatus probet cōparentem ſciuiſſe , uel p publicā famā,uel qa ei fuit miſſa copia accuſationis, iux.l. nō eſt ferēdus.C.de tranſ.hoc tamen nō hēt locū quādo primæ accuſationi adijceretur noua qualitas, nā tūc rōne pęnæ,quæ p nouā qualitatē alteratur.l.3. C.ad l.Iul.de ui pub.reiteratur accuſatio.Bart.in l. denunciaſſe.§.fi.de adul.Marian.Socin.in c.de his. de accuſ.Clar.lib.5.ſent.§.fi.q.57.uerſ.ſed pone.in fi.ubi docet quid hoc caſu faciendum ſit .

¶ Compelli ad accuſandum non pōt quis, ēt per iudicē,niſi in crimine homicidij.C.ut nemo inui.in rub. & nig. l.in eum.de accuſ.l.ſi quis homicidij. C. eo. Bar.in d.l.in eū.quē ad hoc citat Ro.conſ.167.Antonius accuſatus.nu.7.pro quo videatur Iac. de Beluiſ.in prax.iud.tit.de qq.n.125.Bal.&Saly.in d.l.ſi quis homicidij.Luc.de Pen.ī l.1.ī uer diſtulerit. C. de deſer.li.12.Boniſ.de Vital.ī prax.crim.tit.qd ſit accuſ.in for.accuſ.por.p Synd.col.7.uerſi.ſed pone qđ pater.Ang.de maleſ.in uer.& ad querelā.ver.q̄ro alicui eſt illata iniuria.n.57.& ibi addē.obſeruat Mandoſ.iun.ad d.conſ. Rom. ſuper uer.homicidij.

¶ Compendioſæ ſubſtitutionis ad eſſe,non eſt neceſſe quod exprimatur dictio, quādocunq; deceſſerit, ſed ſatis eſt dicere,ſi deceſſerit. ita Bart.in l.Centurio. in 1.q. de uulgar. cuius ſnīam dicit cōem Curt. iun.conſilio 172. numero 1. ad quam,vide Bal.conſilio 55.uolum.3.Soc.conſ.113.col.4.Dec.cōſ.572. col.1.conſ.642.col.1.643.col.1. Ang.conſ.125. in prin.Iaſ.conſi.132.col.4. & 134. colum. pen.uol.1. Pari.conſilio 41.colum.5.in princ.uol.2. & hoc tenent in terminis,Alexand.conſi.71.col.2.uol.3. Pariſ.conſi.25.nu.15.uol.3.conſi.73.col.1.& 2.eodem uolum. quos citat ſimpliciter referendo Rol. conſi. 69.in princ.uol.1.

¶ Componens poſt litem motam , cū aduerſario,poſt acceptationē bñſicij ſub ſua gratia cadentis,bñficiū dimittendo gratiā ſuā illi conceſſiſſe cenſetur.Hoſt. & Io.And.in c.cū in multis.de reſcri.per c.ad audiētiam.e.ti.& not.in l.ſi id.§.ſi cōpromiſſero.de euic. Gomeſ.ſuper regu.de anna.q.14.n.5. poſt Gemin. in d.c.cum in multis. Archid.& alii in c.ne captādę, col.1.de conceſ.præben.lib.6.Rom.conſ.329.Præſens conſultatio.ſub num.8.in fi.Gemin.conſ.103. per tot.j.B.Fer.conſ.26. ſuper nu.2.

¶ Compoſitio ſeu trāſactio licita eſt in delictis,ut not. Iaſ. & alii in l. tranſigere. C. de tranſactio. Iacobus Nouel.in pract.cauſ.crimin.ſub tit. inquiſitio quid ſit.n.89.& in tract.ad defensā. ſub ti. An indicia p reo dāda ſint.n.117.Silueſ.ī Sū.ī uer.accuſatio.§.xj.

quia unicuique licet ſanguinem ſuum redimere , ut dicit glo.in dicta l.tranſigere.in verſ. prohibitum , & hoc omnes probant , ut dicit Purpur. ibi.nu.17. & Cur.iun.nu.4.Clar.lib.5.ſent.§.fi.q.58.uerſ.ſucceſſiue uideamus.& hoc paſſim ſeruatur, præſertim Romæ,& in toto ſta.eccl.ex inueterata conſuetudine,& ex bulla Pij IIII. reform.tribun.tit.de proc. fiſ.verſ.procurator prędfatus .

¶ Compromiſſa ad publicam utilitatem inducta ſunt ut lites abbreuientur,iux.tex. l.properandum.cum materia.C.de iudic.& c.finē litib.de dolo & contu. Bar.Bal.& Caſtr.poſt eos.in 1.conſt.C.col.1.Bar.in l.ambitioſa.col.5. uer.quęro quid ſi. & ibi Alex.in addi.de decr.ab or.fac.Alex.in l.1.§.lex falcidia.ad l.Falcid.in 1.not.uerſ.ſtatutum.n.& conſ.125.viſo proceſſu.col.fi.nu.7.cū ſeq.verſ.ſed nos loquimur. uol.7.ideo ſtatutū de cauſ.comprom. cum ſit fauorabile,extenditur ad caſus qui ſub larga ſignatione uocabuli pñt comprehēdi.Bal.Saly. & Pau.in l.qui ſe patris.C.vn.lib.notat Bal.in l.affinitatis. C.com. de ſucceſ.Anch.conſ.169.in Chriſti noīe,apud me. Blā.de cōpromiſ.in prin.Hinc dixit Bal.in l.fideicōmiſſa.§.ſi quis decem. de leg.3. quod cum per primum cōpromiſſum nō ſatisfit ſtatuto uolēti qōnes compromitti,puta,quia illud tpe finitū eſt,vel laudū nō ſequutū,dēt iterū queſtio compromitti,quia adhuc uendicat ſibi locum ſtatuti ratio,q p cōpromiſſa lites finē accipiant. ſequitur Ro.cōſ.504.n.1. & ibi Mandoſ.iun.in ver.compromitti.ubi concor. citat.vide inf.uerſ.dictio,toties quoties .

¶ Compromiſſum de queſtione iuris non eſse faciendum,dicunt Pet. & Cyn. in l.cum proponas . C. de reb.cred.ratio,quia compromiſſum fit de re dubia, ius autem eſt certum & clarum:quod dictum intelligitur quando quæſtionis deciſio reperitur clara & indubitata in iure per aperturam , & inſpectionem librorum.Rui.in terminis legitimationis, & in cauſa poſſeſſoria,conſ.87.quia Matthæus. ad fi.uol.3. refert & ſequitur Rol. conſi.22. nu.36.cum 3.ſeq. uol.3.Blan.de compromiſ.q.4.nu.2.poſt Soc.conſ. 51.pręſtantiſſime . nu.4.uol.2.ſecus ſi quæſtio non reperiretur deciſa per aperturam librorum, uel circa eam eſſent variæ opiniones Doctorum , tunc faciendum eſſe compromiſſum concludunt Bal.Saly. & Fulg.in d.l.cum proponas.& Ang.in l.2.in prin. C.quan.prou.non eſt nec. Im.in l. ſi ſic ſtipulatus . de ver.obl.vide inf.verſ.conſilio ſapientis .

Compromiſſum fieri non poteſt ab eo , qui nō poteſt alienare.c.cum tempore.de arbitr.ubi Ioan.And.in uer.licentiam.Abb.col.2.But.col.ſi.Lap.alleg.102. non poteſt clericus.ſub nu.3.uerſ. hinc eſt.Ro.cōſ. 175.dictum vltimū.& conſ.369.omnipotentis.nu. 18.tradit Abb.in c.contingit.cir.fi.de tranſ.cū ſim. ut per Dec.conſ.39.iuridicā.n.4.conſ.44.& pro tenui.col.2.uerſ.prædictis igitur.cōſ.300.uiſa.col.1. conſ.445.in caſu.nu.27.Gem.conſ.10. Abb.cōſ.83. col.2.Io.Bap.Fer.conſ.102.n.15.& Grat.reſp.155. dubitatur.nu.20.li.2. Tiraq. late ſuper leg.cōnub. gl.5.nu.203.Maran.de ord.iud.diſt.14. iud.n.5.Pari.conſ.134.nulli.n.11.uol.4.Reſp.7.Rip.n.12.de reſcr. lib.2. quia compromiſſum eſt ſpecies alienationis , ut ex ſuprad. elicitur . præſertim ex Pariſio ubi ſup.& ui.inf.uerſ.iurans non alienare .

Compromiſſum fieri non pōt de re ſpirituali in laicū. c.cōtingit. de arbitr. quia laici eccleſiaſtica negotia tractare non debent.c.2.de iudici. ſimul aūt cū clerico authoritate ſuperioris in eum cōpromitti pōt . c.per tuas. de arbit.quia clericus magis dignus trahit ad ſe laicū minus dignū.c.quod in dubijs. de cōſecr.eccl.uel alt.& quia in dubijs ſemper interpretari dēt,ut res potius ualeat quam pereat, & ſuſtineatur.c.Abbate.de uer.ſign. Et nedū in laicū de hmōi re,ut in arbitrū,ſed nec in eū,ut arbitratorē cōpromitti poſſe dixit Abb.in d. ca. contingit,ſed in hoc contrarium ſentit Anch.conſ.34.in hac. n.6.ubi dicit,qđ d.c.cōtingit.nō hēt locū in arbitratore . Ale. in l.quoties.nu.5.C.de iud.& cōſ.91.viſis actis.col. 1.li.2.Fel.in c.cū ſit.n.3.de foro comp.Rui.cōſ.66. quia dubia.nu.11.li.4.Iaſ.in d.quoties.col.pen.uer. quid aū t,& iſta eſt cōis,ut per Deci. in c.2.in 2.no. de iudi. Bap. a S. Blaſ. in trac.de arbit.& arb.q.17. uerſ. ſed quæro quid de arbitratore .

Compromiſſum,licet gñale, non intelligitur ea cōprehendere , quæ ſpecialiter per partes cōprehendi nō potuiſſent.l.ſi pater . de his quæ in frau.cred. l.Lucius.§.idem rñdit.ad municip.l.2.§.1.de adm.rer.ad ciui.pertin.c.gñali.ſi de feu.fuer.cōt.int.do.& agn. Bal.cōſ.417.in facto.col.1.uerſ.contrariū facit. li.2. Ang.cōſ.218.viſa.col.pen.uer. nec obſt.præd.Fulg. conſ.119.ſuper eo.col.1.uer.rurſus generale cōpromiſſum.Ro.conſ.88.trib.an.fi.conſ.108.idem poſt med.155.pręmiſſum.col.1.uer.nec refragatur. 403. pro deciſione.n.4.& 5.Barb.conſ.3.illud in mediū. col.2.uer.& plus ibi dicit.li.4.vi.dicta in p̄ced.verſ.

Compromiſſum nō fit de iure regulariter,niſi de eo ſuper quo eſt cōtrouerſia,uel eſſe ſperatur, ita dicunt Doc.arguēdo de trāſactione ad cōpromiſſū ī l. poſt rē.de trāſ.& in l.elegāter.§.1. de cond.ind.& l.ſi cā cognita.C.de trāſ.ubi no.qđ ſuper re iudicata ualida & indubitata trāſigi non pōt.Ro.conſ.155.promiſſum laudum.ſub nu.2.uerſ.ſed per ipſas partes. ſequitur Fel.in c.inter monaſteriū.nu.31.de re iud. præmiſſa.n. ad ipſius compromiſſi ualiditatē requiruntur.Barb.cōſ.3.illud.col.5.uerſ.& præmitto primo.li.4.Aret.cōſ.101.in caſu.n.2. Alex.cōſ.22.viſo inſtrumēto.n.3.uol.1.conſ.119. quęritur.n.4.uol. 2.Pariſ.conſ.24.n.100.uol.2.poſt Corn. conſ.144. viſo.& 164.uiſa.uol.1. & illud conſ.Pariſ.eſt amplū in hac materia.Ex hoc infer ad dicta inf.uerſ. lis qñ fingitur.& vi.Iaſ.ad l.1.ff.de tranſ.ubi nu.2. & ſucceſſiue materiam tract.& in l.cū Aquiliana.eod.tit. connecte dic.ſup.in uer. arbitrium cōceſſum alicui.

¶ Conatus licet de rigore iuris in atrocioribus poſſit non ſequuto effectu puniri pœna ultimi ſupplicij , ut ſup.verſ. effectus ſolus licet. Iudex tamen uerus iuſtitiæ cultor,cuius officiū eſt cuncta ad cauſam facientia diligenter rimari.l.properandum. §. & ſi quidem.C.de iudi.30.q.5.c.iudicantem.l.ubicunq;.de interr.act.alias eſt in culpa,ut dicit Ro.cōſi.479. in eo quod quęritur.ſub nu.2.uerſ.tamen in culpa, & fuit originale dictum Inn.in c.per tuas.nu.4. de teſti.cōſiderare dēt delictum cū ſuis qualitatib.oībus, & perſonā delinquētis,& iura in materia loquētia, cū alia ſint cōia, alia municipalia, & his ponderatis pōt ſalua iuſtitia, & conſcientia,reū etiā pęna leuiori afficere.Saly.in l.is qui cum telo.C.de ſicar.Ang.

conſi.14.in fi. Arim.in addi.ad Ang.in uer. mandatorem.Gram. voto.8.in fin.niſi ipſe reus ſimilia ſit ſolitus facere, tunc enim ad mortem naturalem eſſet damnandus, ut concludit Gram. voto.9. nu.23. & ſeq.& in hac materia,an & quando & quomodo puniatur conatus,aut affectus nō ſequuto effectu, recurrat iudex ad gl.& Doc. in l. ſi quis non dicam rapere.C.de epiſ.& cler. ubi eſt proprius locus huius materiæ.ad l.ſi fugitiui.C.de ſeru.fugit. Fely.in c.1.de præſump.& in trac.de conatu.ubi addo.Marſil.in l.qui falſam. de falſ. & in multis ſuis conſ. Tiraq.in trac.de pen.cauſa 37.cum trib.ſeq.ubi latiſſime cumulat, quid de iure cōi,quid ī ſtatutis,& qd de conſuetudine.& vide ſupra uer.affectus ſolus, & infra uerſ.ſtatuta pœnalia.Gabr.concl.lib.7.de maleſ.concl.1.nu.7.& ſucceſſiue.

¶ Concedi quod non poteſt priuilegio, non poteſt ēt præſcriptione immemorabili acquiri. ita Bellam. conſ.27.col.1.Affl.ſup conſtit.tit.de præſcr.nu.19. & tit.de prob.per inſtrum.nu.11. quod procedit reſpectu concedentis tantum, cōtra quem iſta præſcribi nō poſſunt:ſecus quo ad alias perſonas. Crau.de antiq.temp.p.4.ſub num.213.verſ.ſed aduerte.ubi ēt dicit dictum Bellam. procedere,qñ iſtud eſt oino inconceſſibile tam reſpectu dantis,quàm accipiētis: ſecus ſi ex parte dātis tantum eſſet prohibitū alienari, ſed ex parte accipiētis non eſſet prohibita acquiſitio.Et licet Iaſ.in l. quominus.de flum.ſub nu.42.uerſic.ſecunda ratio,teneat quod hmōi præſcriptione ea ēt præſcribātur,quæ ſui natura eſſent impræſcriptibilia,tamē eius opinio cōiter reprobatur. Card.conſ.57.nu.3.Io.Monac.in c.2.col.1.uerſ. Itē tp̄s.de præſcr.in vj.vbi ēt Io.And.col.fi.uer.cū ergo decimę.Gabr.concl.li.5.de præſc.cōcl.1.n.5.& ſeq.

¶ Conceſſio ab aliquo alicui facta non ualet, ſi de iure concedentis non conſtat. Inn.in c.inter dilectos. de fi.inſtrum.quem ſequitur Spec.in tit.de edit. inſtrum.§.nunc autem.verſ.Item op.contra cōfirmationem.ubi dicit, quod confirmatio Papæ de cōceſſione alicui facta ab alio non ualet, ſi de ipſa conceſſione per legitima documenta nō conſtat, quia bulla Papæ conceſſionem non probat, ſed cōfirmationem tantum inducit.c.1.de fi.inſtr.Bar. in l.ſi ſic legatum.§.1.in fi.de lega.1.Alex.conſi.28. viſis. nu.7.vol.1.conſ.114.viſo.nu.8.uol.2.Pariſ.conſi.27.in præſenti.nu.127.uol.1.& ante eos Old. conſ.164. viſo priuilegio,quod refert Fely.in c.2.ante nu.12. uerſ.aliquando uerò.de reſcr. & in c.de quarta.nu.26.de præſcri.Deci.conſ.302. & pro tenui.col.4.in prin.321.in cauſa.ſub nu.13. uerſ.non ob. illa ceſſio.390.perſcrutatis.nu.5.in fi.394.pro uera.n.10. in fi.& 514.in ſententia.nu.7.Curt.iun.conſi.108. nu.15.142.habita.poſt nu.8.179. præſupponitur. ſub nu.6.uer.accedit ad confirmationem. & cōſilio 184.præſupponitur.nu.3.Ripa reſp.8. Tholonenſium.nu.6.li.2.Pariſ.cōſ.25.primo.n.49.uol.1.Iaſ. in Auth.ſi qs in aliquo.C.de eden.nu.8.& ibi Dec. ante fi.l.B.Fer.conſ.85.inſtrumentum.n.2.quib.locis oēs concludunt, qđ conceſſio incerta nihil operatur,ut puta,ſi dicat quis, cōcedo tibi oē ius quod habeo in tali fundo,niſi oſtendat quale, & quātum ius haberet.ex Bar.ubi ſup.Fabi.de Mon.in trac.de empt.& uend.q.6.prin.Alex.in l.locus.num.3. de acq.poſ.Hyp.in rub.C.de prob.nu.413.Nat.conſ. 514.nu.29.& 30.ubi no.dicit, quod concedens qcquid habet in tali loco,nihil transfert,niſi de ſuo iure conſtet.ex Bart.ubi ſup. & aliis quos in hāc ſententiam exemplificando citat.

Conceſſio actionum debitorumve generalis nō extenditur ad actiones ſeu debita in diem.gl.2.in l. fideiuſſorem.ff.mand.quam ad hoc citat Ro.conſ.164. hæc quinquaginta.ſub num.5.Bald. in l. ſi ita ſcripſiſſet.verſ.ſecundo eſt.vbi etiam Imo.de leg.2.debitor enim in diem non dicitur proprie debitor, cū debitor ſit a quo inuito poteſt extorqueri. l. debitor.de uer.ſig.l.fideiuſſor obligari. §.fideiuſſor. de fideiuſ.Bart.in l.1.ſi cert.pet. Alex.conſ.106.viſis. n.7.& 8.uol.5.Bal.cōtra ī repe. l.& ſi poſt tres.col. antep.uerſ.& ſi quis donaret. ſi quis caut.Affl.dec. 359.i cauſis.ante fi.ubi affirmatiuā expreſſe tenet. & Alex.ſibi contrarius.in l.ſi ſtipulatus.§.fi.de ver. obl.quē ſequitur ibi Iaſ.dū hac propoſitionē tāgit: & affirmatiuā tenet,& Cur.iun.ad l.1. cir.fi. ſi cer. petat. & hæc uerior,quia actiones,& debitores dñr tam praſentes quàm conditionales,& in diē,nec differūt,niſi in mō exigēdi,ut inf.uer. debitor eſt ille.

Conceſſio alteri præiudicialis lite pendente obtēta, nihil operari poteſt.c.cauſam quæ,il 2.de teſti. c.fin. & ibi Abb.in cap.1.ut lite pēd.l.2. C.eo. & ibi Bal. in fi.uerſ.ſi uero quis.& in l.ſupplicare. uerſ. oppono.C.eo.Brun.conſi.46.cir.fi.uerſ.quarto nō competit.Inn.in c. dudum, il 2.de electio. ſub num.13. uerſ.ſicut enim pendente lite.Bal.alibi in l.præſcriptione.col.4.uer.in iſto exemplo. C.ſi cont.ius uel util.publ.Staph.de lit.grat.& iuſt.fol.144. uerſ. ſecundo dicitur.quem ad hoc citat Gabr.concl. lib.2. de iud.concl.4.num.1. & per tot. ubi more ſuo hoc dictum ampliat, & declarat. Quid aūt ſit in gratia non præiudiciali.ponit copioſe Gabr.ubi ſup.n.34.

Conceſſio alteri proficua, & concedenti non nocibilis negari poſſe non uidetur. l.2.§.Item varus.de acq. plu.arc.l.reſcr pta,C.de precib.Imp.offer.Bar.in l. 2.col.3.uer.ad huius declarationem.ſol.mat.Alex. conſ.9.lib.6.aliàs 174.lib.2. ubi loquitur in faciēte ædificium ſibi inutile ad damnum alterius.Deci. in l.ſi pater.ad fi.C.de collat.Iaſ.d.l.reſcripta.num.5. Socin. reg.185.quæ inc.facere quod mihi prodeſt. Crau.conſilio 35.nu.10. Ceph. conſi.628. num.8. imo quis concedere cogitur.ex alleg. per Deci. ubi ſup.applica dictis inf.uerſ.facere ædificium.

Conceſſio decimarum non operatur quo ad decimas per alios poſſeſſas,ſi de poſſidentium poſſeſſione non ſit facta mentio. capitulo ſecundo.in princ. de decim.in ſexto.& ibi glo.in uerſ.poſſidebant.c.dudum.de priuil. & ibi Innocen.uer.Ioannes autē dicit. uerſ. idem credunt. & uerſ. ſecus autem. & ibi Ioan.And.colum.1.in fine,verſic. & eſt ratio diuerſitatis.Butr.circa finem.uerſic.& eſt ratio.& ibi Hoſtien.columna ſecunda, uerſ.collatio uero. Anchar. columna prima, in fine,uerſic. oppono & uidetur, & uerſic.collatio uero. clare Oldr.conſilio 267.per totum. tradit Fely.iu c.in noſtra.36.corol.uerſ.nono nota. de reſcriptis. Quod tamen in conceſſione de decimis noualium intelligunt. Card. conſilio 92.& in dicto capitulo dudum. uerſic. quæro nunquid. & ibi Abb. in primo notabili. Mil. in uerſic.

priui-

priuilegium impetratū ſuper decimis. Caſſad.deci. 1.de priuil.copioſe Dec.conſ.113.col.fin.ſub nu.7. verſ.non obſt.quod uoluit Oldr.ubi illius conſ.declarat.vi.pro ratione inf. uerſ. impetrans poſſeſſionem.& uerſ.conceſſionibus intelligitur.

Conceſſio eſt interpretanda perſonalis,non realis, qñ hoc modo interpretando redimus ad ius cōe.glo.in Sum.21.q.3.c.cum veniſſent.in gl.in ver. perſonaliter.de inſtit.gl.fi.in c.tua. de his quæ fiunt a prel. ſine conſ.cap.Bal.conſ.115.li.1.Ioan.de An.conſi. 29.Alex.conſi.84.nu.6.conſ.86.nu.1. conſ.101. in in fi.uol.1.Nat.conſ.163.nu.15.uol.1. & ſi ſit dubium an ſit realis uel perſonalis ſtatur declarationi concedentis,ut per Dec.conſ.51.col.ſi.uerſ.non obſtat.conſ.114.nu.5.& in c.cū ueniſſent.nu.3.de iud. & ubi non conſtat de prima conceſſione, & dubitatur,an ſit perſonalis uel realis, cōſideratur quo titulo fuit poſſeſſa,d.c.cū ueniſsēt.de inſtit.& ibi Butr. in no.& in 2.col. ver.oppono ſecundo,& iterū col. 8.uer.opp.cū gl.& ibi ēt Im.col.3.pro quo vi.Nat. con.192.lata fuit.n.3.& conſ.661.in controuerſia. nu.28.Beci.conſ.101.in propoſita.nu.49. vide inf. verſ.Principis conceſſio.

Conceſſio facta alicui de non ſoluendis onerib.præbet ipsā alleganti iuſtā defenſionis cauſam, ut nullū ei nouum onus imponatur rōne decurſi tpis.l.fi.C.de fun.patrim.lib.11.per quem tex.ita bis conſuluiſſe Bar.dicit Ro.conſ.252.pro deciſione.nu.4. dūmodo tale tp̄s ſit ſaltem xl.ann.ut in conſ.Bar.59. cōe Spoleti.col.fi. verſ. præterea hoc certum eſt.ſequitur Alex.conſ.30.pōderatis.in 5.dubio.vol.5.Rip. reſp.14.ex impenſis.nu.23.li.1.Corn.conſ.142.videtur.nu.12.uol.3.Crau.conſ.111. ſpectabilis.col. 4.uerſ.ſexto dico.obſeruat Mādoſ.iun. ad cōſ. Ro. 198.nō eſt dubium.ſuper verſ.cām.& ad d.cōſ.252. ſuper ver.tpis.& copioſe Nat. ad d.conſ. Alex. ſup uer. Auni 40.& ſuper uer.non fuit ſolutum.quē vi. in materia præſcribendi immunitatē, & ad cōſ.136. uol.2.ſuper uer. ſoluerent. & vi.eund. Nat. in ſuis conſ.226.col.fi.446.nu.15.486.nu.11.13.& 14.& 621.Crat.conſi.111.Rimin.conſi.10.num.30. Pariſ. conſi.105.num.135.uol.1.Rimi.iun.conſi.34. per totum. qui omnes hanc materiam tractant.

Conceſſio facta alicui,quod poſſit cęnare vel ſpatiari, aut in fundo alicuius uenari, aut quod poſſit haurire aquā ex puteo uel ciſterna alicuius, uel quod ex aliena arbore poma colligere poſſit, non conſtituit realem,ſed perſonalem ſeruitutē,imo nullā ſeruitutem, * ſed obligationem perſonalē tantū,eſt cōis propoſitio,& uera ſm Cepol.in trac.de ſeru.vrb.præd. in tit.de reali.ſub nu.8.uerſ.in tertio caſu. vi. infra uerſ.fundum alienū quī ingreditur.& uer.poſſeſſio familiaritatis iure. nec talis conceſſio tranſit ad hæredes,nec eos afficit, ut teneātur ſtare.d.cōceſſioni. Ro.ſing.69.cōcedo tibi,p tex.in l.pen.de ſeru.urb. præd.rōnem ponit Rom.ibi. & Cœpola ubi ſupra.

Conceſſio feudalis ad eſſentiam ſuam requirit, quod iura directa remaneant apud concedentem, & ſola utilia trāſferantur.ita Bal.in l.ſi plures. col.2. uerſ. dicitur aūt.C. de cond.inſer. & in uſib.feud. col.6. & ibi Iaſ.col.8.verſ.no.ēt.poſt Oldr. conſ. 159. ex pn̄ti.11.dub.prin.Alb.in rubr.C.de don.col.2.Dec. conſ.389.nu.6.Soci.iun.conſ.76.nu.45. uolum.1. * Rui.conſ.18.nu.6.& conſ.42.nu.4. & hāc eē cōem ſententiam contra Curt.dicit Ceph.conſi.1. nu.16.

Conceſſio non faciens mentionem de alterius poſſeſſione,quando præceſſit cauſæ cognitio, per quā veriſimile eſſet concedentem intellexiſſe poſſeſſionē alterius,nō eſt ſubreptitia,& ualet.Inn. in c.dudū. de priuil.ſub nu.3.uer. cum enim non fiat exēptio. & nu.4.& ibi Hoſt.col.2.uerſ.ratio diuerſitatis eſt. & uerſ.intelligendum eſt.Io. And.col.1.in fi.uerſ.rō diuerſitatis eſt.& col.2.verſ.Item intelligendū eſt. Ant.de But.col.2.uerſ.& eſt ratio.& in fi. uerſ. nec obſtat.Anch.col.2.uerſ.ratio differentiæ eſt.& uer. ſed dicit ipſe.refert Gabr.concl.li.5. de acquirenda poſſeſ.concl.3.nu.28.

Conceſſio Principis,ubi aliàs nihil operaretur,ne fruſtratoria reddatur, uidetur intelligenda etiam cum præiudicio tertij,Dec.in c.ſuper eo.de of.deleg.col. 2.uerſ.prædicta concluſio.ubi allegat Cald.in quadā diſp.incip.dñs Papa cōceſſit.col.12. qa, ut actus ualeat, Princeps cenſetur uti uoluiſſe plenitudine poteſtatis.ſecundum Pau.de Caſt. in l.ex imperfecto.in fi.C.de teſta.& conſi.84.in facto præſenti. Alex.in l.quamquā.C.de teſta.Hyp.ſing.84.Princeps in dubio.Brun.conſi.3.Dec.alibi.in cap. quoniam Abbas.de off.deleg.col.6.uerſ. ſecundo limitatur.Crau.conſ.75.nu.3.vi.inf.uerſ.gratia reſtitutoria.& uer.Principis conceſſio ēt. Regulariter aūt citra iniuriam,& præiudicium alterius intelligi dēt. l.2.§.merito.& §.ſi quis a Principe,ne quid in loco pub.l.impuberi.de adm.tut.l.nec auus.C.de emancip.lib.cum ſim.vi.inf.uerſ.contractus feudi.

Conceſſio ſecunda facta uni a Papa non derogat priori factæ alteri de eiſdem bonis. c. capitulum S.Cru. de reſcr. c.tibi qui.& c.duob.eo.tit.li.6.c.eum cui. de præben.eo.li.Abb.conſ.94.in 3.dubio.li.2.Ro. conſ.298.n.2.Caſtr.conſ.156.ubi concludit, quod conceſſio ſecunda feudalis facta de quibuſdā bonis a Papa non tollit ius quæſitū alteri uirtute prioris cōceſſionis p Ep̄m factę.Fel.in c.cū olim.col.4. ver. & dixit Ludo.de re iud.Dec.cōſ.261.nu.5.580.nu. 5.588.nu.12.Curt.iun.qui ex Doc. per plura exēpla ſuper hoc diſcurrit.conſ.142. nu.2.& 3. Gram. in conſ.ciui.6.Magnificus.col.1.vi.inf.uerſ.conceſſionib.a Principe, & uerſic. Princeps uni primo. & uerſ.Princeps motu etiam proprio.

Conceſſionib. a principe factis ille p̄ponitur, cui prius cōceſſio eſt facta.Io.And.in c.olim.de uer.ſig.Ruy. conſ.298.Iaſ. conſ.27. col.1. lib.1. Curt.conſ.142. col.1.in fi.iunc.ſeq.Soc.conſ.14.col.3. Deci.conſi. 689.nu.9.Soc.iun.conſ.56.nu.9.uol.1.Tiraq.đ nobil.c.37.nu.50.Rebuf.in prax.benef.car. mihi 74. nu.33.Card.Alex.in c.1.§.ſi facta, col.2. ſi de feu. fuer. cont.Ceph.conſ.615.nu.36.ubi per uaria exēpla comprobat. & uide inf. in uerſ. honoribus, & dignitatibus. Et in uerſ. Donatū alicui a principe.

Conceſſionibus intelligitur ſemper reſeruatū ius tertij, niſi de eo in impetratione mentio fiat, ſiue ſimus in ſpiritualibus, ut in beneficijs, & in quaſi ſpiritualibus, ut in decimis, iuxta cap. Dudum. de priuil.& c.2. de decim. in 6. ſiue ſimus in prophanis,ut ſentit Card. conſil. 29. in fin.uerſicul. nimis reſtringit. Felyn.in cap.in noſtra columna 4.uerſi. nono nota. de reſcriptis. Ioan. de Sel. de benefic.

p.3.q.11.verſ.Item diſpoſitio.d.c.Socin. clare cõſ.
120.col.5.verſ.confirmantur prædicta.lib.3.Ruin.
conſ.4.col.fi.verſ.& quia patet.vol.3. etiam ſi con
ceſſio facta eſſet motu proprio Principis. Butr.in c.
cum in noſtris.de conceſ.præben.col.6.& 7. verſic.
Io.Cald.& verſ. iſta dicta non placent, & ibi Abb.
col.4.verſ.ſed D.Antonius.Imo.col.7.in fin.& ſeq.
verſ.in Papa aũt.& ibi Card.in 5.oppoſ.& in q.18.
Soci.conſ.120.ſub nu.6.uerſ.præterea qñ de poſſeſ
ſione.ubi dicit,quod gratia non releuat,qñ de poſ-
ſeſſione alterius non eſt facta mẽtio,ẽt ſi ſit adiecta
clauſula,motu proprio.allegat Ant.Abb.Domin.&
alios,ut per eum.Fel.in d.c.in noſtra.36.corel. uer.
11.nota,Io.de Sel.ubi ſup.verſ. Itẽ ſi Papa.q ſnĩam
* cõem dicit.Gomeſ.in reg.de annali.q.9.nu.2. & li-
cet Cald.conſ.11.de reſcr.& 13.de præben.& Mil.
verſ.gratiã beneficialem impetrãs. & Card.in d.c.
cum in noſtris.col.7. verſ.3.quæro.ſcripſerint con-
trariũ,prima tamen eſt verior,pręſertim ubi cũ mo
tu proprio adeſt certa ſcientia. ita Butr. ubi ſup.&
Imo.vbi ſup.ſeruit dict.ſup.verſ.cõceſſio decimarũ.

Conceſſum ad tempus ●nſetur poſt tempus eſſe pro-
hibitum.l.ſtatuliberum.§.Stichũ.de lega.2.l.pater
filium.§.fundum.de leg.3.l.ſi unus.§.ſi cũ reo. & l.
epiſtola.§.fi.vbi hoc no.Caſt.de pac.gl.ĩ reg.decet.
in vj.no.in l.Imperator.de poſtul.Bal.in l.obſerua-
re.§.proficiſci.in 3.q.de of.procõſ. ubi infert ad ſta
tutum de quo ibi per eũ.& poſt eũ Iaſ.cõſ.153.diffi
cultas.nu.3.uol.1.conſ.189.nu.3.uol.2. & cõſ.34.
ad fi.uol.3.Dec.in l.certi iuris.in prin.C.de teſtam.
mil.& cõſ.61.nu.3.in fi.Ceph.cõſ.77.nu.18.Crau.
cõſ.216.n.19.& ſucceſ.ubi ſimilia cõgerit.Tiraq. de
vtroq.retr.p.2.§.1.gl.2.n.46.Oſaſ.deciſ.85. n.13.

Conceſſum alicui in fauorẽ,nõ dẽt ei in dãnum redun
dare.l.nõ tantũ.§.ſi emãcipatus,il 1.de bo.poſ.con.
tab.ubi dicit Bar.qđ ſi ſtatutũ dicit,quod ſcholares
tractẽtur, ut ciues ĩ omnib. quod ſi ſcholaris primo
hẽbat aliqđ priuilegiũ ultra ciues,non perdit illud,
idẽ probatur ĩ l.ſi Ruffinus.C.de teſta.mil. per quã
legẽ ſimiliter Bal.& Ang.ibi dicunt,quod ſi ſtatuto
cauetur quod ſcholares habeantur pro ciuib.in eo-
rum priuilegiũ,dẽt intelligi quo ad fauorẽ, nõ quo
ad detrimẽta,ita ẽt no.Bal.in l.ea leg.C.de cõd. ob
cau.& in proe.ff.§.fi.q.6.& in Auth.habita. C. ne
fil.pro pat.Ang.in l.ſi a milite.§.1.per illum tex.de
teſta.mil.Ang.& Imo.ĩ l.talẽ.§.1.p illũ tex.de hęr.
inſt.Alex.cõſ.32.nu.3.uol.5.& vi.inf.uerſ.priuile-
giũ ſcholarib.cõceſsũ.& verſ.dignitas ſuperueniẽs.

Condemnari in criminalib.ad pœnam corporalẽ quis
non põt ex indicijs quamtumuis certis, & indubita
tis, ſed dumtaxat ad extraordinariam pecuniæ uel
relegationis, uel ſimili, quæ tamen non ſit corporis
afflictiua,& hoc de iure,ut late tradit Cępol.conſi.
crim.32.ſub nu.20.Gram.deciſ.8. nu.10. deciſ.56.
ſub nu.21.& deciſ.96.nu.7.voto 23. nu.20. & 21.
conſ.crim.36.nu.23.Marſ.cõſ.25.nu.55.in §.quo-
niam.in prac.crim.nu.31.uerſ.ſed contrariã.ubi re
fert Gandi. dicentem pro hac parte fuiſſe conſultũ
per oẽs Doctores qui ſuo tpe erant Bononiæ.ſequi-
tur Fel.in prac.crim.p.2.prin.n.18.Carer.in prac.
in trac.de homici.§.homicidij aũt.nu.89. & Gram.
dic.voto refert,per dominosde cõſilio male,ac per-
peram fuiſſe condemnatum reum ad pœnam trire-
miũ pro extraordinaria, & de hoc latiſſime tradit
Deci.conſ.175.col.pen.verſ.præterea. ubi dicit hãc
ſententiam eſſe communẽ. Niſi indicia,& præſum-
ptiones eſſent adeo uiolentę, quod iudex aliter cre
dere non poſſet:tunc.n.locus eſſet ẽt pęnæ ordina-
riæ,vt per eund. Dec.in c.tertio loco.nu.14.de pro
bat. cuius tamen ſentẽtia reprobatur ab omnib.cri
minaliſtis: quia ad effectũ condẽnandi pœna ordi-
naria,probationes debent eſſe luce meridiana cla-
riores.l.fi.C.de prob.c.ſciant. 2.q.8. cum vulg.vi.
inf.uerſ.condemnatio criminalib.verſ. præſumptio
ẽt violenta.& verſ. præſumptiones & coniecturæ.

Condemnatio criminalib.ex ſolis præſumptionibus,
licet urgentib.non ſequitur, niſi reus fuerit ſponte
confeſſus, uel legitime cõuictus per probationes lu
* ce clariores.l.fi.ubi Doct.communiter. C.de prob.
l.qui ſententiam.C.de pœ.l.qui accuſare. C. de e-
den. l. 1. C. de confeſ. l.abſentem.de pœn.c.nos in
quẽquam.& c.multi.2.q.1.Alex.conſ.66. viſo pro-
ceſſu.in prin.uol.1.Inn.in c.quia ueriſimile. de pręſ
ſum.Hyp.conſ.7.nu.36. ubi multa dicit in hac ma-
teria.conſ.10.nu.14.& ante in conſ.9. num.2.p.1.
Arim.ad Ang.de maleſ.in verſ. fama publica, a nu.
20.uſque ad 29.vide Carer.in pract.nu. 56. ubi di-
ſtinguit in materia pręſumptionũ,& nota.Dixi plu
ra in qq.meis.q.51.n.3.& 67.vi.copioſe Ceph. cõſ.
621.& 652.vi.ſup.verſ.condẽnari in criminalibus.

Condemnatio ●x confeſſione facta in tormentis fieri
non debet,ſi non pręcedentib.indicijs tormẽta ſint
adhibita, etiamſi poſtea in tali confeſſione tortus
perſeueraret.l.pen.ſecundũ intel.Bar.poſt gl. ff.de
qq.Ang.Im.Caſtr.& Alex.in l.qui in aliena. §.Cel
ſus.de acq.hær.Gand.de maleſ.tit.de tormen. rub.
quæritur nunquid cõfeſſus.& Alex.vbi ſup.col.vlt.
dicit qđ iſtud vidit pluries de facto obſeruari. Anc.
in clem.1.de homic.& in cõſ.22. viſa inquiſitione.
Matheſ.not.56.Alex.cõſ.5.col.1.vol.1.cõſ.108.col.
pen.vol.2.cõſ.144.poſt reditũ.nu.5. eo.uol.2. Ro.
cõſ.167.nu.5.& ibi Mandoſ.iun.Iaſ.cõſ.188.nu.2.
uol.2.& in d.§.Celſus.nu.39.Marſ.in prac. §.expe
dita.in l.1.in prin.nu.24.in l.qõnis.nu.12.ff.de qq.
Dec.conſ.189.Lętatus ſum.ſub n.14.uerſ. Itẽ Boer.
de ciſ.90.cõfeſſio.ad fi.Gram.conſ.crim.15. nu.11.
conſ.21.nu.11.conſ.37.nu.7.& 8.Rol.cõſ.3. n.55.
& ſucceſſiue.uol.3.dixi copioſe in meis qq.legal.q.
51. nu.200. & 202. ubi copioſe declara illud axio-
ma,quòd ex confeſſione condemnari quis poteſt.

Cõdẽnato ex delicto uel quaſi in pecuniã nõ dari be-
neficiũ ceſſionis,dicit Ioã.Fab. in §.fi.Inſt.de actio.
nu.4.quẽ ibi ſequitur Io.de Plat. relatus a Iaſ.ibid.
nu.13.& alibi idẽ Iaſ.in l.ſi qs id quod.nu.28.de iu
riſd.om.iu.ubi põderando tex. illũ in uerſ.& in eos
qui inopia laborant, dicit,collige qđ ubi ex delicto
imponitur pęna pecuniaria,nõ hẽt locũ ceſſio bono
rũ,ex quo corpus dẽt torqueri, & ita ſecundũ ipſũ
limitatur tit.ff.de ceſ.bo.imo plus ſubiũgit ipſe Iaſ.
ibi,vbicũq; aliqd debetur fiſco,nõ hẽt locũ ceſſio bo
norũ.& allegat Bar.in l.fi.ad l.Iul.pecul.huius ſnĩæ
fuerũt ẽt Sal.ĩ l.1.q.6.C.q bo.ced.poſ.& Auf. ſup
deciſ.Thol.28.uer.an aũt debitor fiſci.deciſ.61.uer.
& intellige pmiſſa.& deciſ.134.uerſ. adde q ſcripſi.
ubi ponit. q.cum deciſione. & multos ita tenentes
citat. Henr.Boic.Abb.& alij in capit.Odoardus.de
ſolut.

ſolut.hanc propoſ.late diſcutio in meis qq.legal.q.
9.per tot.quam dicit communiter teneri Cępo.cõ-
ſilio 9. quidam ex delicto. ſub nu.4.verſ.& ex pre-
dictis apparet.& hoc, ne delicta remaneant impu-
nita. in criminalibus enim qui nõ habet in ære luat
in corpore.l.fin.in fi.C.de ſepul.uiol.l.quicunque.
C.de ſeru.fugi.l.fin.de in ius uocan.l.1.§.generali-
ter de pœn.glo.in c.peccatum.de reg.iur.in ſexto.
per c.fraternitatis.12.quæſt.2.gloſ. in uerſ.crucia-
tus.per illum textum.14.quæſt.6.Angel. in l.2. de
ceſ.bon.Cępo.dicto conſ.9. nu.3. Iaſ.in d.l. ſi quis
id quod.nu.28.in prin. ex mente Bald.in l.cum ſit.
C.de ſepul.viol.vide ſupra verſi.ceſſionis bonorum
beneficium.

Condemnatus a iudice eccleſiaſtico in crimine mixti
fori tantum, poteſt adhuc a iudice ſęculari crimine
examinato puniri, nõ autem in crimine eccleſiaſti-
co.c.fœlicis.§.per hoc.de pęn.in ſexto.not.Abb.in
c.tuæ.col.pen.de procur.& in c. de his. de accuſ.&
in.c.1.de of.ord.colum.vlt.& ibi Ant.de But. idem
not.Bal.in l.placet. per illum textum. C. de ſacroſ.
eccleſ.& in conſi.260.Anchar.in reg. ea quæ. folio
penult.de reg.iur.in ſexto.Aret.in dicto c.de hic.&
ibi Fel.colum.ult.Ioan.And.Dom.& Franc. in d.c.
* fœlicis.§.per hoc. quorum ſentẽtia eſt communis,
teſte Alcia.in c.1.de excep.in gl.vlt.poſt Aret. cõſ.
58.in ſecũdo dubio.Bal.propoſitionẽ ad partes di-
ſputat, & per multas rationes concludit cum cõi in
d. conſ.260. per tot.& hanc ẽt eſſe cõem teſtantur
Alc.in d.c.1.de off.ord.nu.128.Couuar. var.reſol.
lib.2.c.10.poſt nu.6.Ant.Gom.c.1. delic.poſt num.
40.in 1.concl.quos citat Clar.lib.5.ſent.q.57. ver.
ſed quæro. Ratio huius propoſitionis patet ex di-
ctis ſup.in uerſ.abſolutus in foro eccleſiaſtico. vide
inf.in uerſ.crimen mixti fori.

Condemnatus reſtituere rem minori,tenetur illam re
ſtituere cum fructibus qui percipi potuerunt,etiam
ſi titulum habuit.gloſ.in l.patri. uerſic.Item ex di-
uerſo. ſuper uerſic. cum fructibus.de minor.quam
ſequitur Roma.conſilio 454.in re pręſenti.ſub nu.
28.Iaſ.in l.apud Iulianum.in princ.in 3.not. de le-
ga.1.illamque pro ſing.refert addi. ad Reper. Mil.
in uerſ.poſſeſſor malæ fidei,& ſecundum eam iudi-
caſſe Rotam Rom.dicit Mãdoſ.iun.ad d.conſ. Ro.
ſuper verſ. ſingularis.

¶ Conditio turpis,quę de iure reputatur impoſſibilis,
regulariter in ultimis uoluntatibus,appoſita inſtitu
tioni,uel legato,habetur pro non ſcripta, & inſtitu
tio uel legatum,vt purum ſeruatur.l.cõditiones. de
cond.inſtit.l.obtinuit.de cõd.& dem.l.un.C.de his
quæ pęn.nom.l.reprehẽdenda.C.de inſt. & ſubſti.
ubi gl.allegat cõcor.& de hoc eſt bona gl.in §.fi.In
ſti.de lega.& in.§.impoſſibilis.Inſt.de hær.inſtit.&
hoc eſt in his ſpeciale pro illis conſeruandis.l.in te-
ſtamẽtis.de reg.iu.Ang.in l.1.de cond.inſt.ubi glo.
Bar.& alij,& ibi latiſſime Imo.Aret.in d.§.impoſſi-
bil● Nat.conſ.618.nu.13.applica dictis inf.uerſic.
monaſterium licet non poſsit.

Conditio uolũtaria non patitur extenſionẽ ad alium
caſũ,ut ſi dicat teſtator,ſi filij naſcituri decederent,
hæc conditio non extẽditur ad caſum,ſi nõ naſcun-
tur.ita Bar.& alij in l.Gallus.§.& quid ſi tm̃, col.2.
de lib.& poſth.& in l.iã hoc iure. de uulg.& pupil.
Gabr.conſ.93.nu.6.Soci.in l.1. col.11. de vulg. &
pup.limit.8.in l.qui hęredi.de cond.& dem.& cõſ.
52.nu.2.& 3.li.1.Capra conſ.61.nu.17.Deci.cõſi.
11.ſub num.19.uerſic.quod dicit Bart.conſ.77. ſub
num.4.uerſ.primo ergo.& conſilio 227.ſub nume-
ro 12.uerſic.non obſt.ſubſtitutio.Rimin.ſen.conſi.
119.numero 33. in his enim conditionibus uolun-
tariis oportet uerificari non ſolum mẽtem, ſed etiã
uerba.l.qui plures.in princ.& l.ſi ita quis. de uulg.
& pupil. quod autem hęc conditio ſit uoluntaria,
oſtendit copioſe Ceph. conſilio 649. numero 62.
immo idem in neceſſaria conditione dicit Rimin.
ſeni. conſilio 119. numero 34. Socin.conſilio 140.
numero 9. libro primo. poſt Bald. & Imo. in l. qui
duobus.de acquirenda hęreditate.& Ang.in l.ſi pa
ter filium. de vulg. & pup. de conditione expreſſa
& tacita,earumque effectu,vide Iaſ.in l.Item quia.
de pact.a nu.21.vſque in finem.

Conditione poſitum non eſt in diſpoſitione. l. ſi quis
ſub conditione.ſi quis omiſ.cau.teſtam.l.is damnũ.
§.quod pendet.de reg.iur.ubi late Cagn.conditio-
nalis enim diſpoſitio non eſt proprie,& ſimpliciter
talis, ſed ſecundum quid. l.1. §. ſi quis ſimpliciter.
de verborum oblig.l.hoc legatum.de lega.3.Barto.
in l. cum Titio. ad legem Falc. ubi dicit, quod ſi de
contractu vel legato ſolui debet gabella, non ſolui-
tur de conditionali: vt etiam nobis relicta ſub con-
ditione non dicuntur noſtra ante conditionis puri-
ficationem, nec ipſis ſimplici renuntiatione poſſu-
mus renuntiare. l.ſi ita ſcriptum.§. ſi ſub conditio-
ne.de lega.2. nec bona conditionalia publicantur.
Iaſ.in l.ſi ſtipulatus.§.cum ſtipulamur.ſub numero
quarto, verſic. hinc etiam eſt. de verborum oblig.
Ripa in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.1. numero 17.
ad Treb.Ceph.conſilio 462.num.23. cum ſeq. co-
pioſe Tiraq.de retr.conuent.2.glo.1.nu.31. appli-
ca dic.inf.verſ.filij poſiti in conditione.

¶ Conditionem ſufficit eſſe ſemel impletam,licet non
duret impleta.l.ſi quis hæredem. de inſtit. & ſubſt.
Iaſ.conſ.67.perſpectis.nu.2.uolum.1. in d.l.ſi quis.
num.5.in l.fi.num.30.& 31.C.de ind.uid. tol.cõſi.
51.circa primum.nu.14.conſ.66. viſo teſtamento.
num.21.conſ.68.dicta legitimatio.ſub nu.23.uerſ.
ſecundo reſpondetur.uol.3.Tiraq. in l.ſi unquam.
uerſ.ſuſceperit liberos.nu.190.cum plur.ſeq. C.de
reuoc.donat.Rol.conſ.52.requiſitus.num.46.cum
ſeq.lib.2.ubi infert,quod quãdo teſtator fecit lega
tum,cum uidua fuerit, non attenditur legatum ſi fi
lia ſit effecta uidua, & poſtea nubat. & in conſ.56.
quoniam.nu.10.& 11.li.3. ubi quod in rogato per
fideicommiſſum reſtituere ſi ſine liberis deceſſerit,
conditio ſubſtitutionis dicitur defeciſſe ſi ei ſuper-
uixerint liberi,quicquid poſtea de ipſis contingat.
Foſſan. copioſe, quem poſt hæc ſcripta vidi deciſ.
248. nu.9. ubi hanc propoſitionem ex aliis plurib.
Doc.firmat.& deciſ.267.nu.8. ubi exemplificat in
patre prætendente immunitatem ob numerũ duo-
decim liberorum,ut ſufficiat filios extitiſſe,licet po
ſtea deceſſerint, & hoc multorum authoritatibus
comprobat, & ita iudicatum teſtatur. vide Gabr.
concl.lib.4.de fideicom.concl.8.

Conditiones debent impleri in forma ſpecifica. l. qu
hæredi. & l.Mæuius.in princ.de cond. & demonſti

propoſitionem hanc multipliciter declarant ſcribentes.ut Bar.in l.1.col.vltima.circa med.de cond.inſtit.quod ſcilicet ſufficiat impleri per caſum ſimilem.per l.legatum.de vſufr.leg.notat Ang. in l.paterfamilias.per illum tex.de hær.inſtit.ſequitur Iaſ.conſi.203.nu.17.uol.2.in rub.C.qui adm. ſub nu.6.in l.hmõi.§.legatum.nu.5.de lega.1.in l.3.§.hęc verba.ſub nu.1.quod quiſq.iur.l.ait prætor. §.ſi iudex.ſub num.3.de re iud.& in l.Centurio . ſub nu.62.de vulg.Iaſ.in l.id quod noſtrum.ſub num.7.in prin.de reg.iur.Beci.conſ.41.viſis.nu.27.alio modo limitat Iaſ.in l.Gallus. §.& quid ſi tantum. ſub nu.32.verſ.ſecundo not.de lib.& poſthum.& in l.1.in prin.ſub nu.66.verſ.& non obſtat.de vul. Soc.iun.conſ.63.nu.48.uol.3. vbi dicit ſufficere eam impleri per æquipollens vel ſimile, & loquitur in conditione voluntaria. Aliter etiam limitat Ceph. conſi.312.nu.132.ubi conditionum ſpecies partitur.

¶ Conductor caſum aduerſamq; fortunam in ſe ſuſcipiens non tenetur de caſu inſolito, eſt cõis ſcribentium ſentẽtia cum Bar.in l.ſed & ſi quis. §.queſitũ. * ſi quis caut.& dicit cõem Rip.in trac. de peſt.rubr. de priu.contr.ca.peſt.ſub nu.97.uerſ.quarta reſtrictio.eam firmat Bar.per l.fiſtulas.§.frumẽta.de cõtrah.emp.ibi,frumentis corruptis.&c.& ibi gloſ.in ver.tempeſtate.iunc.gl.ſeq.& alibi Bar. in l.Seio.§.medico.de an.leg. ubi qđ legatum non trahitur ad inſolita.Dictum.n.generale ad extraordinaria non refertur.Bar.ſequitur Bal.in l.falſus.C.de fur. Bald.& Sal.in l.licet.C.loca; Ang.conſ.176.pręmittendũ.Butr.& Abb. in c.1. de cõmod. Alex.conſ.28.viſis & accurate.col.4.uerſ.ſed ijs nõ obſtan.& cõſ.107.perſpectis uerbis inſtrumenti.col.4.verſ.nõ obſtat. Dixi copioſe in qq.legal.q.31.nu.50. & ſucceſſiue. vi.inf.verſ.datiarius remiſſionem.contrarium cũ diſtinctione concordante opiniones,uide d.q.31.nu.60.& ſucceſſiue.

Conductor gabellę ſi ſuſcipiat in ſe periculũ incurſionis hoſtiũ,& oẽ aliud periculũ , virtute horum uerborum,ſubiacet caſui peſtis,& cuiuslibet aduerſitatis.Dyn.in reg.contractus.nu.14.de reg.iu.in 6.vbi dicit,qđ ſi quidam caſus ſpecialiter exprimũtur, & gñalis ſubijcitur clauſula , ualet pactum, & extẽditur ad oẽs caſus in cõuentione nõ expreſſos.ſequũtur Bal.& Saly. in l.1. C.commod.But.Imo.& cõiter canon.in c.1.ext.eo.ti.quã ſniam dicit cõem Ri* pa in trac.de peſt.rub.de priuil.cõtr.cau.peſtis.nu.77.Bar.in l.ſed & ſi quis.§.quæſitũ.ſi quis caut. intelligit hoc uerum quãtum ad caſus ſimiles expreſſo; ſecus ſi ſint maiores.per c.ſedes.de reſcr.ubi ſub gñali clauſula,quidã alij,& res alię, multitudo effręnata nõ includitur,nec perſonę nec res maiores expreſſis,ſed pares,vel minores.ſequũtur alij,per tex. in l.fi.§.cum duleia.de ui.tri.& ol.lega.& in clem.nõ põt.de proc.Bar.in l.pen.§.quęſitum. de fun.inſtr. ſeu.l.quæſitum.§.pen. Fely. in d.c.ſedes. ſub nu.9. verſ.clauſula gñalis.Alex. conſi.28. viſis. ſub nu.9. verſ.capio ſecundum.uol.1. vide inf.uerſ.ſuſcipiens caſum fortuitum in ſe.& verſ.paciſcẽs quod caſum. & verſ.datiarijs remiſſionem.

Conductor non ſolum de propria culpa,ſed ẽt de culpa ſuorum tenetur,l.qui inſulã.§.fi.ff.loca. gl. in l.ne qđ.in ver.a poſſeſſorib. ff.de incen.rui. & nauf. velut is qui opera malorum vſus ſit. l.videamus. in prin.ff.loc.l.ſi ſeruus ſeruum.§.ſi fornacarius.ff.ad l. Aquil. & §.Item exercitor. Inſt.de oblig.quæ ex quaſi delic.naſc.Anch.late cõſ.349.poſt prin.facit. l. 1.§.familiæ.de publica.l.2.§.familiæ. vi bon.rap. l.pen.prope fi.nau.caup.ſtabul.Caſt.conſ.423.nu.6.li.1.Fely.in c.conſtitutus,il 1.ad fi.de teſti.Ceph.conſ.640.nu.3. & 4.

Conductor qui in ſe ſuſcepit caſum, ſi incidat in periculum culpa locatoris, ẽt ſi factũ locatoris ſit iuſtũ, dẽt ipſi locatori talis caſus ĩputari , & cõductori eſt faciẽda remiſſio.ita Pau.de Caſ. poſt Bar.in l.ſi merces.§.culpa.loca.& alibi Bar.in l.cotem ferro.§.qui maximos.de publica. & eſt ratio.nam ſi alicuius occaſione aliquis iniurietur ab aliquo,datur actio iniuriarum contra eum,cuius cauſa iniuriã paſſus eſt, ut ſibi reficiat damnum.l.nam & Seruius. de nego.geſt.quem tex.ſic ſummat Bal. qui ſtetit vel remanſit obſes pro aliquo , põt repetere quicquid ſoluit pro illo.quã.l.ad hoc propoſitum idem Bald.no. in c.ex reſcripto.de iureiur.ſub nu.1.uerſ.porrò de eo qui remanet.vi.inf.verſ.renũciãs omnib. exceptionib.& verſ.gabellæ dominus. prò quo facit. l.ſi fundus.ff.loca.ubi cõductor non tenetur ſi locator poſſet caſum amouere,& nollet. per quem tex.ita decidit Bal.in l.ſi ea lege.C.de vſur.& vi.Corn.conſi.128.videtur primo aſpectu.nu.9.uol.2.

¶ Confeſſio acceptari põt pro parte, & pro parte nõ. Iaſ.in l.ut vim.nu.13.de iuſt.& iu. Fel.in c. cũ dilecti.n.7.de accuſ.Barb.cõſ.53.col.pen.uol.3. cõtra* rium eſſe uerius,& cõiter teneri dicit Marſ.cõſ.136.conſului.nu.31.& 44.& cõſ.135.in pñti. nu.5. ubi uult qđ confeſſio cõnexa, & qualificata dẽt in totũ acceptari,uel non in totũ repudiari. de confeſſione qualificata.vi.Dec.conſ.510.in caſu.nu.2. Iaſ.in §.Item ſi quis.nu.21.Inſt.de actio. declarat Nat.conſ.31. non uidebatur. nu. 2. ubi quod confeſſio ſcindi poteſt,& pro parte acceptari, & pro parte repudiari,quando capitula ſunt ſeparata , & diuerſa, quòd autem qualificata diuidi nõ poſſit, eſt doctrina Bar. communiter approbata in l.Aurelius. §.idem quęſijt.de libera.lega.ſecundum Socin.conſi.294.viſo.in fi.uol.2.vide inf.uerſ.confeſſio qualificata.

Confeſſio acceptata a parte non poteſt amplius reuocari,quia ex tali acceptatione eſt acquiſitũ ius parti,l.fi.de pac.Bal.in l.Gallus.§. quidam recte.col.2. de lib.& poſth.Rom.in l.1.§. ſi quis ſimpliciter.de ver.obl.Alex.conſ.92.col.ult.uol.5.Iaſ. in l.error. nu.3.C.de iur.& fac.ign.in l. quicquid aſtringẽdæ. ſub nu.11.de uerb.oblig.conſ.2.nu.13. & conſ.21. nu.12.uol. 3.Dec.in l.1.nu.8.C.de erro.calc.Marſ. ſing.315.acceptatio.Rebuf.ſup cõcor.ſub tit. de regu. accep.an.fi. verſ.Itẽ nõ ſufficit.Tiraq.de vtroq. retr.tit.1.§.1.gl.5.nu.16.Gabr.concl.lib.1. de cõfeſ. concl.4.nu.18. niſi confitens probauerit de errore. Bal.in d.l.Gallus.§.1.arg.l.ſicut. C.de act. & oblig.

Confeſſio ad hoc , ut inducat plenam probationem,requiritur quod ſit facta non ſolum parte præſente , ſed etiam acceptante.Cyn.in l.unica.q.6. C.de cõfeſ.& ibi plene Sal.in decimaquinta oppoſ. idẽ Sal. in l.iubemus.C.de lib.cau.& in l.generaliter.quæſ. ſexta . C. de non numera pecunia. ubi refert ſe ita ſemper conſuluiſſe, & ita tenuiſſe . D. ſuum Ricar.

de Sal. Alex.conſi.20. in cauſa appellationis. num.1.uolum.4.Aret.conſi.78.ſuper articulo. & hanc eſ* ſę communem Doct.ſententiam dicit Iaſ.in l.error. colum.2. C.de iuriſ. & fac.ignoran. Deci.in l.poſtquam liti.C.de pact.colum.2.& in c.at ſi clerici. colum.11.de iudic.Socin.contra in conſi.228. in cauſa Gabrielis.num.6.lib.2.vbi ex Bart. & aliis docet ſolam præſentiam ſufficere abſque acceptatione ad hoc ut confeſſio plene probet , & hanc ſententiam veriorem dicit.ſequitur Alcia. in tracta.præſumpt. regu.3.præſump.21. Quid autem ſit de iure canonico,& eius æquitate , an ſcilicet confeſſio abſente parte facta operetur , tractat copioſe Gabriel. conclu.lib.1.de confeſ.concl.1. num.46.cum plur.ſeq. vbi hoc multipliciciter declarat.& concl.2.quæ tota in hoc verſatur.

Confeſſio auctoris nocet ſingulari ſucceſſori . ita Din. conſi.5.quem ad hoc citat Io.And.in addi.ad Spec. §.nunc tractemus.ad fin.in addi.incip.& huic contrario ſtatur.ſequitur Aret.conſi.112. in fi.idem tenuiſſe uidetur Caſtr.in l.facta.§.ſi hæres. il 1.num.3.ad Trebel. idem eſt in ſententia , quæ nocet remementi ipſa lata.l.ſi mater.in fi.de excep. rei iud.l.ſi ſuperatus.§.vlt.de pign. Imo.in c. cauſam quæ.il 1.de teſti.Ceph.conſi.683.nu.2.& 3.

Confeſſio damnati ad mortem , quod vſuras extorſit (licet ſit ſeruus pœnæ.& teſtari non poſſit , vt late ex Bar. & aliis proſequitur Couar. ad Rubr. extra teſtam.par.3.num.27.) fiſco tamen præiudicat,ut vſuræ reſtitui debeant,nec pręſumitur facta confeſſio in fraudem fiſci , niſi aliter per ipſum fiſcum facta probetur,quia nemo pręſumitur mori cum mẽdacio,& peccato.Bal.conſi.476.teſtamenta. vol.5. Crauet.conſi.6.num.53.vol.1.

Confeſſio,debitorem ſuum ſibi non teneri,facta a creditore dicente liberatum eſſe debitorem , abſentę debitore, ipſi creditori non præiudicat , ſecundum Bar.in l.non ſolum.§.liberationis. in fi. de liberat. lega.per dictum gloſ. fin. in l.idem in duobus . de pact.& alibi idem Bar. in l.certum. §.ſi quis abſente.de confeſ. Caſtr.conſ.84.ad id de quo quæritur. Felyn.in c.ſi cautio.col.9.verſ.fallit ſeptimo. de fide inſtrum.de hac materia.vi.infra,verſic.confeſſio liberatoria.

Confeſſio delicti non verificata non nocet confitenti. Aret.de malef.in ver.& veſtem. verſic. quid ſi quis confiteatur.Bal.ad Spec.de ſenten.colum.mihi 18. in fi.in l.cum probatio. in ſuis addit. de prob. & in Anthen.ſed nouo iure. C.de ſeru.fug. Ange.in l.1. C.de confeſ. Hypol.in l.1. in princip. nume.32.de queſt. conſi.14. nume.19. & conſi. 22. numero 9. Boer. quæſt. 164. nume.8.Crauet. conſi. 262. ſub num.3.verſ.quinimmo.& conſi.260.& 211.Bertr. conſi.257.volum.3.Ceph.conſi.230. nu.11. Paris de Put.de ſindic. ver. confeſſio. circa medium. poſt Bar.in l.1.§.ſed in eo.ad Syllan.Bal.alibi in c.bonæ. col.8.in fi.de elect,& in c.at ſi clerici,colum.3. verſ. tertio no.in fi.de iudici.Gram.deciſ.2.nu.38. Craue.alibi conſ.260,col.2.Pariſ.conſ.153.num.8. uolum.4.Delicti enim verificatio adeo neceſſaria eſt, vt ſit totum fundamentum cauſæ.vt dicit Bal. in d. Auth.ſed nouo iure.colum.2.in fi.verſic. ſed pone, quis confitetur.& ibi Paul.Caſtr. col.2. uerſic.aduerte tamen, quos refert & ſequitur Gabriel. conclu.lib.7.tit.de crim.conclu.17.num.2. & patet ex ſacris lit. Ioſue.cap.7.qui priuſquam condemnaret Acham de furto , miſit milites curiæ ad verificandũ furtum confeſſatum.de hoc dixi copioſe.q.51. nume.175.& ſucceſſiue,& vi.infra. ver.cõfeſſus damnari vt poſſit. ſeu verſicu. puniri ex confeſſione vt quis poſſit.

Confeſſio delicti præſumitur facta per tormenta, non autem ſpontanea,quando confeſſioni nullus adfuit præter poteſtatem & eius miniſtros. Anchar.conſ.23.viſa inquiſitione.colum.2.verſ. præterea aduertendum.Alex.conſ.189. in cauſa & lite. col.4.vol.6.Bal.conſi.669.præmittendum eſt.uol.6.& conſi.171.tres ſunt.eo.vol.Paris de Put.de ſind.car.mihi par.96.colum. 3.verſi. quidam fuit torturatus. ubi omnes ut ſupra tenentes dicunt , quod iudices qui ſecrete torquent,& poſtea faciunt ſcribere ad banchum,quod reus ſponte eſt confeſſus, ſunt homicidæ.Bald.in l.1.C.ne ex delic. defunct.& quod talis ſcriptura eſt falſa,vt alibi not.idem Bal.in l.2.C.de cuſto.reor.uerſ.& ideo aſſeſſores . de quo per Barba.conſi.70.viſo puncto.col.3.uol.4.Hyp. de Marſil.in multis locis.& præſertim ſing.1.

Confeſſio dicentis , confiteor prout in tali inſtrnmento continetur,eſt inefficax,ſi in eo non ita continetur.Bal.in l.j. C. de error.aduoc.quem ad hoc citat Rom.conſi.294.hæc confeſſio.ſub num.2. verſicu. & hoc modo intelligo . Alex.conſi.3. in cauſa.poſt princ.vol.2.Fely.in c.ex parte.il 1.nu.13. de reſcr. & in c.cum venerabilis.ſub nu.24. uerſ. unde dicit Bal.de excep.Pariſ.conſi.7.aliàs.nu. 4.vol.3. Deci. in Auth.ſi quis in aliquo.C.de eden.col.1.& conſi.302.num.3.& in l.edita.num.87.C.eod.Rip.reſp.5.in cauſa.col.2.tit.de diuerſ.reſc.Crau. conſ.497. quod mercatores.nu.15. Gabr. concl. lib.4. reg.2. ſub tit.de ſucceſ.ab inteſt.

Confeſſio dotis receptæ,cum præſumatur facta animo donandi, tanquam ſimulata non firmatur iuramẽto.ita Cyn.in l.1.C.de ſacroſ.eccl.Ioan.And.in addit.ad Speculat.in Rubr.de donat.inter vir.& vxo. Bar.in l.cum quis decedens .§.Titia. de lega.3.in l. Aurelius.§.fi. de libera.lega.Soci.in l.1.colum.19. verſ.ſecunda concluſio.ſolu.matr.Rom. conſ.292. nu.3.Socin.conſ.65.circa primam.colum.6.ad fin. Aret.conſi.74.colum.3.Curt.iun.conſi.95. nu. 4. Deci.conſ.52. & 202.Rip.reſp. 6. colum.2. & fin. par.3.Pariſ.conſ.62.colum.penul.uolum.1.Ruin. conſi.49.colum.pen.& conſ.169.col. penul.vol.2. & conſ.132.col.7.137.colum.2.volum.4. 154.colum.4.volum.5. Roland. conſi.93. nume.5. & 17. vol. 1. vbi alios in hanc ſententiam colligit. quam * magis communem dicit Alex.conſi.45.habita. col. 1.in fine.verſic.ſed præmiſſis. vol.1.& in l. ſi is qui quadringenta.§.dos legata.ad le.Falci.& conſi.26. & 153.col.fin. lib.2.Deci. conſ.184. & pro tenni. col.fi.vide inf.verſ. donatio inter uirum & uxorem conſtante. & verſ. dos confeſſata habet priuilegiũ. & ver.confeſſio facta inter coniuges.& verſic. dotis confeſſio.

Confeſſio emanata appellatione pẽdẽte a decreto de torquendo,eſt ipſo iure nulla.Aret. in tract,malef. in ver.fama.nu. 100.uerſ. aduertas tamen,arg.l.1.

nil nou.appel.pend.nec in hoc articulo, dicit ipſe, opus eſt ut ſuperior inhibeat, quia periculoſum eſſet expectare, ſecundum Bal.in l.1.C.com.vel epiſt. ſequitur Brun. de indici. quem citat & probat Cauen.in pragm.Reg.45.nu.48.& dicit alibi Bal.in l. generaliter.§.ſed iuramento .C.de reb. cred.col.2. verſ.ſed quid ſi eſt talis: quod talis appellatio ligat manus iudicis a quo etiam ante præſentatam inhibitionem,cum tortura ſit irreparabilis, vt dicit Rapha.in l.eius.de appel. recip. Bal. in l.ante ſententiam.C.quor.appel.non recip. & ſic non valet confeſſio vt ſupra emanata.Hypol.de Marſil.ſuper l.1. de quæſt.nu.34.uerſ.ſequeretur etiam.vi.ſup.uerſ. appellatio datur a decreto.

Confeſſio eſt tantæ potentiæ, vt etiam ſuper proceſſu nullo & inordinato ex ea quis damnari poſſit. Inn. quem omnes ſequuntur in c.qualiter. de accuſ.il 2. Bar.in l.ſi confeſſus.de cuſt.reo.Marſ.conſi.46.nu. 17.& 19.conſ.48.num.3. non enim requirit telam & ordinem iudicii. Bald.in l.properandum. ad fin. princ.C.de iudic. quem ſequitur Ange. de malefic. in uer.comparuerunt dicti inquiſiti, & confitentur totum.verſic.quæro an confeſſio . De cuius propoſitionis intellectu,vide inf.verſ. confeſſio plus operatur.cum reportatis ibi.& verſ.confeſſio iudicialis defectum.

Confeſſio etiam geminata, & medio iuramento deliberate facta,nō excludit quin de errore doceri poſſit iure communi inſpecto.ita Iaſ.in l.error.in fi.C. de iur.& fac.ignoran. Corn.conſi.90. num.44.volum.2.& conſi.196. num.18.eo. conſi.284.nu.10. & 228.num.12. volum.3. Socin.co. ſi.3.nume.18. volum.2.Alex.conſi.91.num.7.volum.6.Maran.de ordi.iudi.par.6.tit.de poſitio.nu.6. Oſaſ.deciſ.38. in fi.Pariſ.conſ.131.num.34.uolum.1. & conſi.49. num.47.volum.4. & hoc nedum in confeſſione uera,ſed & in ficta cauſata per ſtatutum, Corn.conſi. 47.num.7.uolum.3.Rom.ſing.304.tu habes. Affl. deciſ.83.num.3.Ioſep.Ludo. plura de hoc cumulās deciſ.Luc.5.num.48.Marſ.in l.1.§.ſerui.nume.13. de quæſt.in l.1.nume.44. C.de ſicar.& conſi.113. num.6.contrarium tenet,ſequitur Grat.reſpon.12. * num.43.& 68.lib.1.& hāc dicit communem Curt. ſen.conſi.55.num.13.Primam tenet Crauet.conſi. 151.neminem.Secundam Rolan.conſi.17.num.11. vol.1.ſed prima uerior ubi eſt error. vide infra,verſicu. confeſſio geminata , & verſicu. error non obligat.

Confeſſio extraiudicialis abſente parte facta probat ſemiplene. Iaſ.in l.admonendi. col.57. uerſ.tenen- * do tamen.de iureiur. vbi dicit hanc ſententiam cōmunem.dummodo per duos teſtes plene probetur. Alex.conſ.152.colum.pen.in fi.vol.5.& conſ.2.colum.fin.vol.7.Affl.tamen,deciſ.12.fuit agitata.tenet & concludit quod ſufficit unus teſtis, pro quo ui.Pariſ. conſi.7.vol.4.Dic tu, quod in ciuilibus ſemiplene probat,tamen in foro canonico , & ſecundum ius & æquitatem canonicam ſufficienter probat.gl.in c.quoties.in ver.promito.1.q.7. & eſt ſententia magis communis ſecundum Fely.in c.ſi cautio.col.6.verſ.ſecundo fallit.de fi.inſtrum.vt teſtatur Socin.iun.conſ.32.nu.18. vol.2. Si tamen talis confeſſio ſit facta coram ſacerdote & teſtibus pluribus.plene probat contra confitentem.Abb.conſ. 2.col.1.vol.2.Fely.in c.auditis.col.pen.de præſcri. * & eſt communis ſententia ſecundum Socin. conſi. 127.colum.2.volum.3.pro qua materia vi.Foſſan. deciſ.109.vbi plura de valore huius cōfeſſionis quo ad obligandum confitentem.& copioſe Rom.con-373.vi.inf.verſ.confeſſio facta abſente parte. Et de materia huius confeſſionis, tam in odium quàm in fauorem confitentis,quid operetur,vi.Roma.conſ. 167.Antonius accuſatus.ſub num.5.uerſi.ſexto ſatis . & ibi Mandoſ.iun.ſuper ver. accuſati.& ſuper ver.dubitet.

Confeſſio facta abſente parte in cauſa criminali facit indicium,in pecuniaria facit probationem ſemiplenam.ita Bar.in l.quoniam.de his qui not.infam.& in l.capite quinto.de adult.Bal.in l.1. num. 20.vbi etiam Ang.C.de confeſ.idem Bal.conſ.427.quędā. poſt prin.& idem Ang.conſi.10.nu.8. Rom.conſi. 373.ſub nume.6.verſicu. in quibus.Rot. deciſ.1.de confeſ.in nou.Bellam.deciſ.721.Ancha.conſi.286. ex prædicta.num.2.Anto.de Butr. in tract. de noto.art.2.nu.30.Abb.in c.ſi quis de gradu. de purg. cano.Ang.de maleſ.in verſ.necnon ad denunciationem.verſ.quæro an confeſſio.num.22. & in uerſic. quod fama. uerſ.quæro, an vnum indicium.nu.14. & in ver.non comparuerunt.num.4.Gand.de præſump.& indic.dubit. num.22. Mil.in reper.in ver. confeſſio extraiudicialis.uerſ.2. Socin.conſ.8.uiſis. num.5.volum.1. Corn. conſi.241. num.10.vol.1. conſi.260.viſa.nu.7.lib.3.conſ.176.in cauſa. num. 7.lib.4.Iaſ.in l.magiſtratibus.num.4.de iuriſd.om. iud.Felyn.in c.de hoc.num.1.de ſimon.Ruin.conſ. 80.nu.2. lib.4. conſ.14.nu.5.vol.5. ubi hanc pro- * poſ.communem dicit.Deci.in c.at ſi clerici . col.9. uerſ.circa ſecundum.de iudic.Boer.deciſ.90. nu.4. in fi.Gramma.conſi.cu.59.in cauſa. num.4.Marſi. in pract.§.diligenter.nu.76.ſingu.310.credo.& in l.de minore.num.59.de quæſt.Pariſ.conſi.153.nume.26.uolum.4.Boſſi.in tit. de confeſ.num.57.copioſe Mondoſ.iun.ad d.conſ. Rom.373. ſuper uer. facere.vide ſupra uerſicu. confeſſio extraiudicialis. faciunt ad dicta inf.verſ.donatio facta notario,vide Oſaſ.deciſ.138.num.3.& Foſſan.deciſ.109.num.8. Quid operetur talis confeſſio,cumulat copioſe Gabriel.concl.lib.1.de confeſ.concl.1.per totam,præſertim num.53.54.55.

Confeſſio facta inter coniuges,quando ſunt paris nobilitatis,præſumitur non ſpe futuræ numerationis, ſed animo donandi facta.Bal.in l.1. C.de don.ante nupt. per l. qui teſtamentum . de probat. & l.cum quis decedens.de lega.3.Alex.conſi.45.habita.nume.6.uol.1.Socin. conſ.61.nu.3.66. nu.16.uol.1. Rube.conſi.78.num.2.Grat.reſp.36. colum.1.li.1. & licet plures contrariū ſcripſerint,primam tamen multis probat Mandoſ.iun.ad conſ.Rom.44.ſuper ver.donandi.vbi dicit eam multo magis procedere, ſi in inſtrumento dotis confeſſatæ renunciatum eſſet exceptioni non numeratæ dotis:& ad hoc multos citat.ui.ibi.propoſitionem ſequutu r Atet.conſ. 86.col.fin. Iaſ.in §.fuerat. num.93. Inſtit.de actio. poſt Alex.conſi.26.uiſo.num.3. uol.2.Ruin.conſ. 183.viſis his.colum.1.volum.1.Craue. conſi.40.colum.1.volum.1.Purpura.conſi.461.uidetur. col.2.

Boer.

Boer.q.162.num.36. uide ſupra,uerſicu. confeſſio dotis receptæ.

Confeſſio facta metu torturæ æquiparatur confeſſioni factæ in tormentis.Bal. in l.interpoſitas. cir.fin. * C.de tranſ. cum quo eſt communis opinio, ut per Alex.in l. 1.§.Diuus.de quæſt.iſta enim paria dicit Bal.in l.nouiſſime.in prin.quod fal.tut.aut.& in l. 2.in fi.C.quor.appel.non recip.vbi dicit, quod ille qui formidine tormentorum aliquid facit non ſibi præiudicat. ſequitur Alex.conſi.47.uerſi. amplius puto.volum.4.Bal.& Alex.& hoc citat Ioan. Bolo. in repet.l.ſtipulatio hoc modo concepta. num.100. de uerb. oblig. vbi dicit, quod paria ſunt compelli per minas aut verbera, quando faciliter interuenire poſſunt.& idem repetit num.103.cum pluribus ſequen.ubi per plura diſcurrit in hac materia actus celebrati per metum.uide ſupra verſicu. actum dici non poſſe. & infra uerſicu. metus ſubſiſtente iuſta cauſa.

Confeſſio facta per torturam illatam non præcedentibus indiciis eſt nulla & inualida. l.pen. de quæſt. & ibi Bar. Ang.in l.1. C. de confeſ. Gand. in tract. maleſ.tit.de quæſt.& torm. col. 6. verſi.item pone quod quidam.Anch.conſ.23.viſa inquiſitione.Bal. ad Specul.tit.de confeſ.col.1.Rom.conſ.147.Antonius.nu.5.Ioan.de Ana.conſ.17. col. 1.& eſt com- * munis opinio omnium ſcribentium ,quod talis cōfeſſio nō valeat,ēt ſi ad banchum iuris ratificata ſit: prout eam cōem teſtatur Clar. poſt multos quos in hanc ſententiam refert lib.5.ſent.§.fin.uerſ.ſi uero confeſſio.cum glo.in d.l.pen.de quæſt.Iac.de Belui.in pract.crim.ti.de quæſt.col.13.Anch.in clem. 1.de homic.Saly.in l.1.col.fin. C.de cuſto.reor.Alex.conſ.5.in cauſa inquiſitionis.col.1.uol.1.conſ. 180.in cauſa Angelorum. poſt num. 10.uerſ. quinimmo.uol.2.conſi.224.uiſo proceſſu.col.2.conſi. 275.uiſo themate.cir.fin.vol.2.& conſ.1.col.2.vol. 7.Deci.in c.at ſi clerici.nu.8.de iudic. Gram.conſ. 37.viſo.num.7.& 8.in prin.Felyn. in c.qualiter & quando.il 2.§.licet. verſ.xj. limita.de accuſ.& in c. ad noſtram.in princ. col.1. uerſ. item inquantum. de probat.Imo.in c.fin.de confeſ.Carrer. in pract. crim. in prin.172.cum ſeq. & ante eos Matth.not. 55. nota quod quotieſcunq;.& ibi late per Veron. in addi.Et hoc nedum incriminibus ordinariis, ſed etiam in exceptis.Marſil.conſ.8.nu.13. & conſ.12. nu.39.& eſt tex.not.& ibi glo.Cyn.Bal. & Salyce. in l.ſi quis alicui. C.ad leg.Iul.maieſt.& Aretin.de maleſi.in ver.*che hai tradito la tua patria*.in prin.vbi omnes in hanc ſententiam conueniunt,Quod confeſſio emanata in tormentis, nullis præcedentibus indiciis, etiam ſi poſt interuenerit confeſsio ſpontanea, non ualet. uide infra, verſicu. confeſsio in tortura.

Confeſſio facta poſt terminum deliberatiuum erroris prætextu reuocari non poteſt. gloſ. in c. ex literis. de diuor. Archid.in c.ſi.de iureiur.in 6.Rom.conſi. 346.in hac cauſa.num.10.Hypol.in l.1.§.ſerui.nu. 13.& §.fin.nu.90.de quæſt. contrarium tenet idem Rom.conſ.391.vt propoſita.nu.2.3.& in l.ſi uero. §.de uiro.fallen.21.ſol.matrim.uerſ.38.concl.2.& * iſta eſt communis,ut per Iaſ.in l.error. num.28.C. de iur. & fac.ignor. in l.1.nu.8. ubi etiam Deci.nu. 7.C.de erro.calc.Fely.in c.cum venerabilis.poſt nume.5.& ibi Dec.nu.25.de except.Crau.conſi.112. in cauſa magiſtri.num.9.in ult.dicto.Mantu. conſ. 89.nu.5. & conſi.143.nu.13. & hoc ratione erroris;ut ſup.verſ.confeſſio etiam geminata.& inf.ver. error non obligat.

Cōfeſſio geminata extraiudicialis probat, quia habet uim confeſſionis iudicialis.Bar.in l. cum ſcimus. C. de agricol.& cenſit. lib. 11.Rom.conſi.390.num.7. Iaſ.§.in perſonam.ſub num.48.uer.item confeſſio. Inſtitu.de actio.& in l.ſi pacto. num.5. C.de pact. Marſ.in l.1.nu.40.C.de ſicar.& ad rubr. C.de proba.num.91.Ruin. conſi.72. ſuper eo.num.1. & 3. volum.4.Grat.reſp.54.in præſenti. num.21. lib.1. Gram. conſi.ciui.79. in cauſa. num. 12. Maran.de ordi.iudici.in 5.actu.2.par.iud.num.115. vide tamen ſup.verſ.confeſſio etiam geminata.De ui confeſſionis geminatæ, quod parte abſente facta plene probet, ponit,plures allegans,Gabriel. concl.lib.1. de confeſ.concl.1.num.61.& concl.3. per tot.

Confeſſio geminata facta ex interuallo impedit ne poſſit opponi exceptio non numeratæ pecuniæ. glo.in l.in contractibus.§.illis etiam.in ver.opponitur.C.de non nu.pec. Bal.& Ang.in d.l.§.ſed quoniam.Iaſ.in l.2.§.creditum.col.4. uerſ.ſecundus caſus.ſi cer.pet.& in l.qui pecuniam.colum.2.verſic. ſecundo prædicta.eod.tit. & ideo dixit Ioan.And. ad Specul.tit. de don. inter uir. & ux.quod contra confeſſionem geminatam non poteſt opponi exceptio non numeratæ dotis. quod dictum ſequuntur Abb.in c.ſi cautio. & ibi Felyn. colum.13. uerſi.& propter doctrinam. de fi.inſtrum. ex geminatione enim confeſſio ex maiori deliberatione proceſſiſſe videtur, vt in §. & hoc uero iubemus . in gloſ. in ver. iuſſio . in Authen. ut nul. iud. Roland. conſi. 17.num.11.volum.1.vide tamen ſup.verſ.confeſſio etiam geminata.

Confeſſio habetur pro iudicato . iux.terminos.l.1.ff. de confeſ.quando ſcilicet conſtat de delicto, quod intentatur.l.ſi is.eo.tit.& quando, conſtito de delicto,agitur ciuiliter ex lege Aquilia ad damna & intereſſe,non autem ſi criminaliter, ut dicit tex.in d. l.ſi is. & ſic quando delictum confeſſatum conſtat, & certum eſt,l.certum . eod.titu. & ibi gloſ.in uer. certum.& alia gloſ.ſubſequens in uer. ſi incertum. Barto.in d.l.1.Felyn.in cap.ſi cautio.de fi.inſtrum. uerſic. quarta declaratio . in fi. & eſt tex.in l.fina. de confeſ.

Confeſſio habita in tortura illegitima non ualet, etiā ſi poſt torturam & confeſſionem ſuperueniant indicia legitima.Cauen.in pragm.Reg.45.nume.44. poſt Gram.conſi.21. nu.18. & ſeq. idque ante eos * dixit Hypol. conſi. 120.num.38. & eſt communis opinio,ut per eundem Hypol.in l.penul. de quæſt. num.58. uer. ego dico . vbi hunc articulum diffuſe ponit num.31.uerſi.uiſis.Felyn. in c.cum dilectus. de accuſ.& in c.ad noſtram.de prob.in prin.uerſ.ſi enim hoc non eſſet.& uer.item inquantum.& in c. at ſi clerici.de iudici.num.4.uerſic. ſeptimo limita. ubi ultra theoricam , refert caſum in practica ex Flor.in Rubr.& in l.emptorem.de probat. qui Bononiæ tempore Domini Guelphi de prato defendit unum qui ita confeſſus fuerat.Dec.in regu.quod in initio.

initio.num.4.de regu.iur.Corn.conſi.134. in cauſa.colum.2.uolum.4. Campan. ad c.Regni, ſi cum ſceleratis.nu.30.dixi copioſe in qq.leg.q.51.num. 187.ui.copioſe Mandoſ. iun. ad conſi.Roma.167. Antonius.ſuper uer.perſeueratum fuerit. & ſuper uer.reconualeſcunt.

Confeſſio inualida de iure nullum operatur effectum, nam inualida non ſunt in conſideratione.l.4.§.condemnatum.de re iud.l.non putauit. §.non quæuis. de contratab.l.quoties.qui ſatiſd.cog. l.ſcire oportet.§.ſufficit.de excuſ.tut.Hypol. de Marſil. conſi. 46.num.18.& 19.nec confitens damnum ex ea pati poteſt,& talis confeſſio non comprehenditur ſub ſtatuto faciente mentionem de confeſſione. idem Hypol.conſi.39.num.42.ſequitur Rolan.conſi.31. viſo proceſſu. nu.8.& 12.lib. 1. Nec ſententia ſuper ea lata ſanat uitium inordinati proceſſus.Pariſ. conſil.161.in fi.volum.4. Socin.iun. conſi.37. vol. 2.Hercul.in tract.quis teneatur prob.negat. Quomodo autem dicatur confeſſio inualida, vide ſupra verſi.confeſſio facta per torturam. & verſ.confeſſio habita in tortura.

Confeſſio iudicialis defectum & ineptitudinem cuiuſlibet inordinati proceſſus ſupportat,facitq; ut ſententia ex eo valida ferri poſſit, non obſtante ineptitudine, vel nullitate ipſius proceſſus.ita Bal. in l.2. in fi.C.de re iud.cum multis trad.per Marſ.in prac. crim. §.conſtante.num.31. & §.poſtquam. nu.12. Afflict.deciſ.182. nu.2. & deciſ.191. num.9.Philip. Fran.in c.dilecto.colum.3. de appel. Vbi enim extat confeſſio,libellus non eſt neceſſarius, vt per ſuprad.doct.& licet fuerit ineptus,non uitiat.per regu.l.1. §.1. C.de rei vxo.act.l.cum tabulæ.de bon. poſ.ſec.tab.l.hæredes palam,circa prin. de teſtam. Ceph. conſi.21. num.13. & 14. Et hoc dummodo confeſſio ſit valida & ſponte facta,alias ſecus,ut ſupra,verſi. confeſſio inualida. ita Alex.in l.inter ſtipulantem.§.1.circa fin.de verb. obl. ubi etiam Iaſ. nu.2.quos refert & probat Clar. multa alia ad hoc congerens.lib.5.ſent.§.fin. quæſt.55. verſicu.item * poſſet.vbi teſtatur de communi ſentētia doct.quos ipſe refert ibi.vide ſupra, verſic. confeſſio eſt tantæ potentiæ.

Confeſſio iudicialis ex poſitione reſultans probat intentionem aduerſarii.Bal.in l.1. C.de confeſ. char. 7.verſi.vlterius quæro,pone confeſſus fuit.per tex. in l.ſiue poſſidetis. C. de prob. & allegat Dyn. hoc tenentem in gloſ.de confeſ. l.certum. §. ſed ſi fundum.in caſu.c.præterea.de tranſac. ſequitur Rom. conſi.91.viſis.in fi.& fuit dictum Spec.tit.de poſit. §.10.verſ.quid ſi actor. Lap.alleg.119.quæro. col. 1.Gemin.in c.fin.2.not.de iureiur.in 6.Alex. conſi. 83.in cauſa.num.3.vol.1.conſi.118.in cauſa.nu.5. volum.2.conſi.71.clariſſime. num.4.volum.3. Fely.in c.quoniam contra. ſub num.6. de prob.Deci. conſ.445.in caſu.nu.17.Cur.in tract.poſit.num.6. obſeruat Mando.iun.ad d.conſ.Ro.in uer.poſitione & id alibi firmat Ale.in l.2.col.j. ver. in tex.ibi. quo in libello.C.de inſtit.& ſubſtit.Pariſ. conſi.24. num.10.uolum.3.& hoc in ciuilibus,ſecus in criminalibus.Hyp.in pract.§.poſtquam.num.25. Gabr. lib.1.concl.ſub tit.de confeſ. reg.4. & 6. vide infra probatio uera contra reſpondentem.

Confeſſio liberatoria, quo ad aliquem liberandū tendit,de qua ſupra,verſ.confeſſio debitorem. eſt efficax ad obligandum, etiam ſi abſente parte fiat, ex ſnia Accur.in l.nō ſolū.la 2. §.ſi liberationis uerba. de libera.lega.ſequitur Bald. conſi.10. 63. & 392. lib.1.conſi.466.lib.4.41.lib.5.Marſil.ſing.202.tu ſcis.poſt Caccialup.in repet.l.admonendi. de iureiur.Alex.conſ. 245.nu.5. uol.6.Guid. Pap.q.176. Gram.conſ.ciu.17.num.9.quam ſententiam magis * communem & ueriorem dicit Bald. ubi ſup.A qua tamen ſententia receſſit idem Accur.in l.idem duobus.de pac.cum quo Bar. in d.§.ſi liberationis uerba.num.6.& 11.& in l.certum.§.ſi quis abſente. de confeſ.Caſtr.conſ.79.& 96.colum.3.uolum.2. Alexan.conſ.212. col.1.verſi. ſecundum principale.& num.28.& conſi.76.volum.6.Abb.in c.fin.colum. 6.in 6.requiſ.de confeſ.Felyn.in c.ſi cautio.nu.32. de fi.inſtrum.Bertr.conſi.178.lib. 1. Gabr.conclu. lib.1.tit.de confeſ.concl.1.num.22.verſic. contrarium.ubi hanc dicit communem.Socin. conſ.21.uolum.1.Corn.conſi.33. volum.2. ſequitur Maſchar. de prob.lib.1.lit.C.concl.347.num.61.in fi.copioſe Foſſan.deciſ.109.ubi num.7. conatur controuerſiam hanc concordare.

Confeſſio licet non habeat cauſæ adiectionem, ſi fuerit iurata probat.ita Rom.conſi.273.in caſu.nu.5. in fine.ſequitur Barb.conſi.25.ſcribitur. colum.7. uerſ.& adduco.uol.1.conſi.69. clementiſſimi.poſt princ.uolum.2.Marſ.in rubr.de fideiuſ. num.321. & in rubr.C.de proba.nu.79.in l.1.§.præterea.nume.95.& l.pen.nume.63. de quæſt.Ioan.de Ami. conſi.33.Iacobus,num.3. poſt Roma.in d.conſi.& Bal.quem ad hoc allegat,in rubr.C.de rer.permut. Gram.conſ.crim.40.in cauſa.num.18. Curt.iun.in rubr.de iureiur.nu.7.ad hanc propoſitionem, uide ſup.verſ.confeſſio dotis receptæ.& de ui confeſsionis iuratæ vi.copioſe Gabr.conclu.lib.1. de confeſ. concl.1.num.41.& ſeq.

Cōfeſsio mariti de dote recepta. licet ſibi præiudicet, non tamen præiudicat creditori ſuo, etiam ſi decurſa eſſent tempora apponendi exceptionem non numeratæ dotis.Alex.in l.1.colum.12.verſ.in eadem gloſ.ſol.matr.ubi impugnat Bar. contrarium dicentem in l.aſsiduis.C.qui pot.in pig.hab. ſententiam tamen Bar. etiam quo ad creditores, ſi decurſa ſunt tempora, præſertim ſi confeſsio receptionis facta * ſit ante contractum matrimonii, eſſe communem teſtatur Afflict.deciſ.402.colum.4. in fi.uerſ.item uera concluſio.ubi alios adducit.Gozad. conſi.42. colum.3.uerſ.quinto licet Alex.conſ.90. volum.3. & conſ.123.uol.6.Rol.conſ.85.num.27.41. & 42. par.1.conſil.58.num.14.par.2.conſil.20.nume.9. 13.14.18.& conſi.74.par.4.Menoch.conſi.81.nume. 15.& 22.uolum.1.conſi.54.num.19. & 20.uolum.2.vbi de materia.pro qua ui.ſup.ver.confeſsio geminata.& infra,uerſic. dos confeſſata habet priuilegium.

Confeſsio non acceptata à parte uel à iudice, confitenti nihil præiudicat, nec in ea ullum fundamentum fieri poteſt.Cyn.in l.un.q.6.C.de confeſ.& ibi Salyce,oppoſ.15.idem Sal.in l.generaliter.q.6. C.de non num.pecu.Caſtr.in l.certum. §. ſi quis abſente.de confeſ.& alibi Saly. in l.iubemus. C.de liber.

cau.

cau.ubi refert ſe ita ſæpius conſuluiſſe. ſequitur Alex.conſi.112. uiſo ſuperiori themate. colum.5.ad finem. & conſi.20.in cauſa.colum.1.& conſi.82.in cauſa.volum.4.refert & ſequitur Iaſ.in l.poſtquam liti.colum.1. verſ. ſecundo facit. C. de pact.& iſta eſt omnium opinio, ut teſtatur Rip. in Rubr. de uerb.oblig.num.22.uerſ.tertio facit.quam ſententiam probant etiam Bal.in Auth.hoc nouo iure.C. de pœna iud.qui ma.iud.in fi.Fel.in c.ſi cautio.col. 5.de fide inſtru.Marſ. in l.de unoquoque. nu.155. de re iud.& in Rubr. de probat.nume.16.Iaſ.in l.is qui hæres.colum.3.de acquir.hæred. Alexan.alibi conſi.90.col.1.conſi.111.col.4.uol. 3.Ceph. conſ. 90.Guielmus.num.55. De ui huius confeſſionis ui. copioſe Gabr.concl.lib.1.de confeſ.concl.1.nu.39. & ſucceſſiue.

Confeſſio non eſt proprie probatio,ex communi ſententia, ut dicit Deci.in Rubr.ext.de probat. col.4. cir.fin. verſ.expedita diffinitione. Hypol.in Rubr. C.eo. tit. vbi concludunt poſt multos quos ad hoc allegant,quod ſtatutum loquens de probatione nō habet locum in confeſſione partis, maxime in ſtatuto anguſtante facultatem probandi ex cauſa; ſententia tamen iſta non uidetur rationabilis, attento quod nulla cenſetur eſſe melior probatio quam partis aduerſæ confeſſio, per quam euacuatur etiā præſumptio iuris & de iure, quæ nulla alia probationis ſpecie ſuperatur,ut ponunt doct. in dic. loc. vi.latius inf.uerſ.confeſſio plus operatur.

Confeſſio plus operatur quam aliqua ſpecies probationis,ea enim habita nil vlterius quæri ſolet,& ceſſat omnis quæſtio.l.proinde.ad leg.Aquil.Bal.in l. cum mulier.colum.13.verſ.deinde quæro.ſol.mat. Marſ.conſi.94.nu.8. illud nanque dicitur uere apparere,quod conſtat per confeſſionem. Innoc.in c. cum contingat. verſicu. indigeat. de offic. delega. Et illud dicitur ſciri pro certo, quod ſcitur per confeſſionem.gloſ.1.iunc.tex. in c.ſi ſacerdos.de offic. ordin. Aequipollet enim inſtrumento. Bal.in l.fin. col.3.verſ.tertio quæro.C.de edic. Di.Adr. tollen. Et nedum dicitur probatio,ſed etiam legitima probatio.glo.in c.ad abolendam.in ver.deprehenſi.de heret.& inducit notorium.c.fi.vbi Doct.de cohab. cler.& mul.Franc.in c.cum ſpeciali.§.porrò. de appel.in 6.Et nedum ſi fiat in iudicio, ſed etiam ſi extra iudicium.Aret. in §.omnium.col. mihi 7.Inſtit. de actio.latius Marſ.in repet.Rubr. C.de prob.colum.mihi 16.& 17.Et nedum in ciuilibus,ſed etiam in criminalibus. Dummodo habeat requiſita, de quibus ſupra uerſ.confeſſio ad hoc vt inducat.uerſ. confeſſio delicti non uerificata.verſ.confeſſio extra iudicialis.verſ.confeſſio facta abſente parte.uerſic. confeſſio iudicialis,applica dictis ſup.ver. cauſis criminalibus non poteſt quis.

Confeſſio præſumptionem inducit contra confitentem,etiam ſi ſit erronea, & extraiudicialiter facta, & illi ſtatur donec contrarium probetur. Caſtr. & * omnes communiter in l.error. C.de iur. & fac.ign. Iac.Michel.patr. c.38.num.7. Chriſt.Caſtel.conſi. 7.num.11.& 13.Ancha.Regien.quæſt.famil. lib.1. q.1.num.11.Siluan.conſ.44.per tot.lib.1.vbi plura ad materiam huius propoſitionis congerit. & ui.ſupra verſic. confeſſio facta abſente parte,& qualiter probet in hac materia,vide Foſſan. deciſ.109. in fi. poſt Craue.conſi.257.nu.3.& Ioſep.Lud. deciſ.Peruſ.9.num.11.& 12.

Confeſſio procuratoris,curatoris, & tutoris facta per modum contentioſæ iuriſdictionis preiudicat domino,pupillo,& adulto,ut not.Bar.in l. certum.§.ſed an ipſos.colum.2.de confeſ.in l.non ſolum.in prin. de procurat.Corn.conſ.144.col.fin.vol.4. & conſ. 175.col.fin.in prin.eo.Deci.conſ.221. colum.1.& 297.col.fin.vbi dicit idem in confeſſione ſyndici.& Imo.in c.fin.de confeſ. quem ſequitur Iaſ.conſ.47. col.fin.vol.1. ubi dicit quod ſi procurator non haberet mandatum ſpeciale ad hoc,& tamen confitetur,illa confeſſio præiudicat domino abſenti. Præſertim ſi dominus notitiam habuit de dicta confeſſione, & non contradixit, quo caſu uidetur ipſe conſentire,& ſe obligare.glo.& ibi Abb. & Fely.in c.cum olim.in ver.protinus.de offi.deleg.Alex.cōſ. 179.col.fi.vol.6.Iaſ.in l.ſi procurator.verſ. octauo limita.C.de procur.Ruin.conſi.59.nu.7.volum.5. Crau.conſ.226.col.pen.vol.2. Rolan.conſ.70.nu. 3.30.& 31.vol.1.

Confeſſio qualificata non poteſt per aduerſarium diuidi,nec in parte ſine qualitatibus acceptari, eſt do* ctrina Bart. communiter approbata in l.Aurelius. §.idem quæſiit.de libera.lega.ſecundum Socin.conſil.294.viſo. in fi.vol.2. Roma.conſi.353. Quo ad primum.11.poſt.Legiſt.& Canoniſt. quos ibi citat Iaſ.in l.ſi cui.§.fi.ſeu.ſi a filio. poſt nu.8. verſ.contrarium tenet.de leg.1.idem Iaſ.in l.cōtra iuris.§.ſi filius.ff.de pact.num.12.& alii quos citat Mandoſ. iun.ad d.conſ.Rom.ſuper ver.annexa. vi.ſup.verſ. confeſſio acceptari poteſt.& inf.verſ.delictū quando deducitur. Aduerte tamen quod talis confeſſio probat aduerſus ipſum confitentem,ita vt ei incumbat onus probandi quantitatem. Soc.in l.1.nu. 10. uerſ.ſed in contrarium.de uulg.& pup.Ceph.conſ. 678.num.54.vi.infra,verſ.qualitatem deducens.& verſ.reus qui confeſſus eſt ſimpliciter. An autem ex tali confeſſione qualificata poſſit reus ſuper preciſa reſponſione torqueri,controuertunt Doct.Negatiuam tenent Ferrat.caut.20.Tancr. in compen.titu. de quæſtion.cir.mat.prob.q.vlt.Gram.uoto.2.nu. 6.& 7. Affirmatiuam voluit Bal.in l.un.C.de cōfeſ. ſequitur Lanfr. in c.quoniam contra. de probat.in ver.confeſsiones.cir.prin.uer.iuxta præmiſſa quero.Gram.uoto 24.nu.2.& hæc eſt ſeuerior,ſed magis ſeruatur in practica.& vi.inf.uerſ.contumax ad hoc ut habeatur.& uerſ.delictum conſtans.& verſ. qualitas quando eſt.

Confeſsio Rei torti,& in confeſsione perſeuerantis ne iterum torqueatur,non ualet.Bal.conſi.77.ad euidentiam.num.2.vol.3. per l.maritus.de queſt. & l. non tantum.de appel. Roma.conſi.167.Antonius. accuſatus.num.3.& ibi Mandoſ.iun. in addi. ſuper ver.perſeueratum.vbi ex doct.firmat, ratificationē non ualidare confeſsionem inualidam,ita etiam dixit Brun.de indici.par.2.q.5.num.47.Aret.de maleſ.in uer.fama.uerſ.quinto quæro. & nu.36.uerſ. aduertas tamen. iunc. addi. Arimi. ibid. & in uer. comparuerunt dicti inquiſiti.nume.16.verſ. vnum non omittam,& ibi Arimi.in addi.Cepo.cōſi.105. Barb.conſi.35.Bal.in l.ea quidem.C.de accuſ.& in

l.fin.

l.fin.in ult.ver.C.eo.Alex.conſ.179.in cauſa Angelorum.col.fin.uol.2. Iaſ.in l.qui in aliena.§.Celſus.num.39.de acq.hær.& conſ.188.num.2.vol.2. Et dicit Bar.in l.1.§.Diuus.de quæſtio. quod ſi Reus fuit ſufficienter tortus, & non ſuperſint indicia, ſi detineatur in carceribus vt fame vel ſiti moriatur & ex hoc confiteatur,non tenet confeſſio;ſequitur Are.in d.ver.fama.n.99.vbi Arim.in addi.hoc no. contra ignorantes aſſeſſores, qui dant malefactori carnes ſalatas ad comedendum,& non bibere,quia in ſindicatu tenentur.vi.inf. verſ.crimen falſum ſibi imponens.

Confeſſio tutoris de recepto non ſufficit ad probationem receptionis contra pupillũ, ex ſententia Bart. in l.Lucius.§.tutor.alias, tutelæ. de adminiſt. tut. contra dicit Curt. poſt Caſtr.in Auth. principales. §.quod obſeruari,nu.11.C.de iureiu.prop.calum. Primã tamen Bar.ſententiã dicit communẽ Tiraq. de vtr.retr.tit.2.§.4.glo.6.num.12.& pro materia vi.quod remiſſiue ſcribit Fely. in c.1.an. fin. vt lit. non cõteſtata,obſeruat Mandoſ.iun. ad cõſ. Rom. 152.quæritur primo. ſuper ver. contra pupillũ.vi. ſup.verſ.confeſsio procuratoris.

Confeſsio ut inducat plenam probationem, requiritur quod ſit facta non ſolum parte præſente, ſed ẽt ipſa parte eam acceptante, ſecundum Alex. conſi. 20.in cauſa appellationis.in princ. vol.4. ubi hanc ſententiam multorum authoritatibus comprobat. Socin.autem conſi.228. in cauſa Gabrielis. colum. * 2.uerſ.non obſtat unum. volum.2. dicit communẽ opinionem eſſe in oppoſitum,quod immo ſola præſentia ſufficiat in fauorabilibus, nam tunc etiam parte non acceptante expreſſe, talis confeſsio plene probabit.vi.ſup.verſ.confeſsio non acceptata,& verſ.confeſsio plus operatur. & de materia confeſſionis,vltra præſcripta, vi. dicta per me copioſe, q. 51.in mults locis, præſertim num.10.51.123.157. 164. 176. 199. 200. ubi omnia deſiderabilia habes.

¶Confinia probantur per antiqua inſtrumenta, etiã inter alias perſonas,ita Alberi. Bal. & Sal. in l.cum aliquis.C.de iu.delibe.pro quo dicto facit, ca.cauſam.de prob.gloſ.in c.cum olim.in ucr.inſtrumentis.de cenſi.& in c.ſi Papa.de priuil. in 6.Iaſ. conſi. 34.num.17.conſi.81.ſub num.7.& conſi.114.nume.12.volum.1.Craue.de antiq.temp.ſeſt.ampliatur nunc.num.6.Nat.conſi.235.ſub num.7. Socin. conſi.89.num.5.uolum.1.ubi quod per inſtrumenta de antiquo probantur confines Epiſcopatus, plura de hoc Viui. cõm. opin.lib.2. opin.144.uide Borgn.qui multis authoritatibus hoc confirmat in addit. ad deciſ.45. nume.24. & uide infra,uerſicu. uerba enunciatiua & uerſicu. ſententiæ antiquæ creditur.

¶Confirmans electum,quem expellere poterat, dicitur eum eligere. l.1.§.omnia. C. de uet. iur. enucl. Bar.& alii in l.more.de iuriſd.omn.iud.Bal. in l.ex uerbis.C.de donat.inter uir.& ux.Caſtr. in l.ſi qñ. de lega.1.Areti.Inſtit.de oblig.§.omnium.in 3.no. Deci.in l.1.nu.13.C.quan.non pet.par. Ceph.conſi.26.nu.23.Rationem & declarationem uide ſup. in uer.actus,a princ pio nullus.

Confirmatio Papæ uel Principis facta etiam cum clauſula (ex certa ſcientia) nunquam operatur effectũ, niſi quando Papa uel Princeps fuit certificatus de iniuria quæ fiebat alteri ex tali cõfirmatione,quia non præſumuntur uelle tollere ius alterius.ita Pau. conſi.84.quæſtio.ſequitur Alex.conſi.122.col.ult. volum.4.Iaſ.conſ.213.in fi.uolum.2.& conſi.12.nume.20.& 21.uolum.3.Felyn.c.nonnulli. nume.12. circa fin.de reſcrip.Ruin.conſi.97. ſub num.3.uer. ſecundo reſpondetur.& nu.7.cir.fi.volum.2.Deci. conſi.198. & pro tenui.num.6. Crauet.conſi.296. quæritur.colum.4.in fi.& in tract.de antiq. temp. par.1.num.40.Ceph.conſi.133. multa ſunt.nume. 110.Riminal.iun.conſi.54.nu.45.ui.ſup.uerſ.clauſula non obſtante.vi.Rol.conſi.29.num.32. lib.2. Nat.conſi.193.num.3.

Confirmatio ſequuta ualidat actum præcedentem ex ſe nullum,ſiue expreſſa, ſiue tacita fuerit confirmatio.l.1.& fi.C.ſi maior fac.Rom.conſi.54. uiſis. ſub num.3.uerſi.tertio iſta pars.Alex.conſi.117.viſo.col.2.vol.5.Barb.conſ.70.illud in medrũ.col.2. lib.3.Aret.conſ.128.Eximie.nu.1.Deci.conſ.232. Dura. num. 5. Pariſ.conſi.33.exarato. num.30.& conſi.49.contractus iſte.nu.24.uolum.1. Mandoſ. iun.ad d.cõſ.Rom.ſuper ver.cõfirmatio.Deci.alibi cõſ.367.viſo.cõſ.209.in caſu.nu.2. & in l.quod ab initio.nu.1.& in fi.de reg.iur. Oſaſ. deciſ.58.mater.num.12. Si tamen ante expreſſam confirmationem is,cuius confirmatio exigebatur,extraiudicialiter conqueſtus ſit, ſufficit ut non uideatur ratificaſſe,gloſ.& Salyc.ad d.l.1.Bal.conſi.184. ad intelligentiam.lib.2.Imo.conſi.95.in quæſtione,ad fin. & loquuntur præſ.doct.in minore, qui actum nulliter a tutore geſtum factus maior tacẽdo per quinquennium confirmaſſe uidetur,nec tamen excluditur minor quin dicto tempore tranſacto poſſit dicere de ſimulatione, quia taciturnitas quinquennii non ſupplet niſi defectum ſolemnitatis.Bald.conſi. 45.quandoque.lib.2.

Confirmatio ſtatuti non debet intelligi ut extendatur ad ſtatutum illicitum, ut dicit Bar.in l.1.de his qui ſunt ſui uel ali.iur.Bal.in l.un. C. de monopol. Ro. conſi.218.præſens caſus.ſub num.4. uerſic. ad hoc autem, ubi hoc multipliciter firmat. ſequuntur Alex.conſi.59.uiſo inſtrumento.num.9. uolum.1. Iaſ.in l.omnes populi.in 2.lect. num. 36.de iuſt.& iu.& in l.more.nu.38.de iuriſ.om.iu.Dec.conſ.17. colum.2.Hypol. conſi.10.nu.54. Et hoc præcipue quando confirmantur generaliter ſtatuta, in quibus eſt inſertum aliquod illicitum Bald. in l.1.in prin.de conſt. prin. Cyn.in l.ex his.de dona. inter uir.& ux.Bal. in c.1.in prin. per quos fiat inueſt.& conſi.377.præmitten.in 2.uol.Alex.conſi.125.uiſo titu.col.2.uol.2.ui.inf.uerſicu. ſtatuta licet confirmentur.

Confirmatio ſtatuti non poteſt retrotrahi in præiudicium eius contra quem eſt intentata actio, pone, aliquis agit contra alium ex forma ſtatuti non confirmati,& ex illo uult eum conuincere,lite pendente ſtatutum confirmatur a ſuperiore, agens uult illam confirmationem retrotrahi,ut ſibi proſit, reus opponit non ualere actionem & eſſe nullam, cum fundamentum fuerit nullum,quid iuris? & deciſum fuit propoſitam actionem non ualere, ſed reiterari debere,

debere, per theor.Bald.in l.ex placito.colum.4.C. de rer.permut.& per tex.in l.non poteſt.de iudici. pro ratione uide ſupra, in uerſic. actus a principio nullus. & infra, in uerſicu. ratificatio fieri non poteſt.

Confirmationis ſacramentum non eſt præciſe de neceſſitate ſalutis,c.quanto.de conſuet.S.Thom.par. 3.q.72. art.8. dum ſcribit infantes baptizatos etiã ſine hoc ſacramento ſaluos fieri.& alibi. q.75. art. ult.& in 4.ſenten.diſtinct. 7.q.1.ar.1.ad 2.q.& eſt * communis omnium theol. & doct. opinio, vt per Adrian. art. 1. a Couar.cum materia relatum lib. var.reſol.c.10.num.5.ver.ſecundo loco ex eodem. Hæc concl.ſine controuerſia militat in pueris. 1.q. 6.c.1. & per not.5. diſtin.c.1.per gloſ.& Archid.in adultis autem ſecus, pro quo tamen uide Steph. de Gac.in c.ad limina.30. q.1.§.2. in prin.ubi diſtinguit ſecundum Pet.de Pal.& alios.

¶Conſanguinei admittuntur pariter cum uterinis ad bona materna, gloſ.in Authen. itaque. C. com.de * ſucceſ.quam ibi Bar.& alii communiter ſequuntur, idem tenet glo.in auth.poſt fratres.C.de legit.hær. & eſt tex.in l.de emancipatis.ad fi.eo.tit.ibi,exceptis maternis rebus. Soci. qui teſtatur communem conſ.89.circa præmiſſum.in prin.& nu.17. in fi.& num.22.volum.4.& ibi nu.4.allegat Paul.de Caſt. etiam in fortioribus terminis ita tenentem conſi. 359.incip.viſo ſtatuto ciuitatis caſtelli.idem tenuit Dyn.in tract. de ſucceſ. ab inteſt.num.18.Roland. Paſſag.in ſim.tract.num.20.Ioan.de Plat.in §.cum filius.cir.med.Inſt.de hær.quæ ab inteſt.defer.Areti.in §.amotis.Inſt.de ſeru.cogn.nu.1.& plenius in §.ſi plures.num.3.Inſtitu.de leg. agn.ſuc. & hic iſta ſententia omnino tenenda eſt, cum fuerit recepta,a glo.pro quo uide infra, verſi.gloſarum authoritas.

Cõſanguinei emphyteutæ non ſuccedentes nec ex teſtamento nec ab inteſtato non admittuntur ad renouationem inueſtituræ contra extraneos. Alex. conſi.10.ponderatis.num.11. uol.3. & in l.ſi mihi. & Titio.col.pen.limi.1.de uerbo.oblig.Imo.conſi. 38.col.2.verſi.ſed de æquitate.Anchara.conſ.134. plene ad fin.Affl.deciſ.392.Rex. num.20. & in c. 1.poſt num.4.quemadm.feu. ad fil.pert. Rip.in l. 1.col.2.verſ.declara igit.de priuil.credi.Bero. conſ. 101.num.1.Crau.conſ.501.colum.2.uer. hoc ita.& conſi.502. & 508.colum.4.verſic.circa ſecundum.

Cõſanguinei in iure tribus modis capiuntur. Primo, pro fratre eodem parente nato. l. poſt conſanguineos.de ſuis & legit. in Authen. de conſan. & vter. fratr.in Rubr. & nig. Secundo pro agnatis. l.inter agnatos.ff. vn. legi. Tertio pro quolibet ſanguine coniuncto,ſiue ſit agnatus,ſiue cognatus,vt in Decretal.de cõſ.& affin. ita omnes declarant poſt Bar. in l.cum quidam.§.quod dicitur. de acquir.hæred. Huius uocis uim late ponit Corn.conſi.90.in lit. A. par.3.& conſi.21.in lit.M.p.1.vbi eos quatuor modis in iure ſumi dicit. & quomodo diuerſis modis conſanguinei dici poſſint,ponit Alex.conſi.82.volum. 1. An autem ſub hac uoce ueniant attinentes ex linea materna, Corn.conſ.13.in lit. C.la 2.uol. 2.conſ.74.lit.T. uol. 1. conſ.15.lit.A. vol.2.conſi. 222.fere per tot. vol.3. vbi quod ſub hac uoce ueniant maſculi & non fœminæ,refert Tiraq. in legi. connu.l.1.num.79.& de vtr.retr.§.1. gloſ.9.num. 202.& num.4.cum plur.ſeq.ubi late diſcutit qui dicantur conſanguinei,& infert ad multa,vt per eum ibi. An autem conſanguinei admittãtur ad teſtimonium per cõſanguineis, copioſe tractat Gabr. cõcl. lib.1.de teſti.concl.13.per tot.

Conſanguinei non auuocant ab extraneis emphyteuſim eccleſiaſticam deuolutam ad eccleſiam per mortem primi de qua ipſi extranei fuerint inueſtiti, ex ſententia Alex.in l.ſi mihi & Titio.de verb.obliga. & conſi.83.in cauſa. ſub num.4. verſic. dicit etiam Romanus:& aſſignat rationem,vt per eum. & Gozad.conſ.39.col.fi.& alibi Alex. conſi.122. vol.5. Ancha. contra conſi.171. & 174.Imo.conſi.27.& 38.Alex.conſ.80.viſo. in 2.dub.vol.1. Deci.conſ. 131.reuocatur.col.penul.528.in caſu. colum.ult. Ruin.conſi.12.circa.ad fi.volum.1.& ibi.num.36. eo.Bero.conſ.98.viſa fact. colum.1. & per tot.lib. 1.prima uerior de iure, ſecunda de æquitate, quæ ſuadet vt conſanguinei tantumdem offerendo præferantur extraneis. Bart.in l.1.de priu.cred.in fi. vi.inf.verſ.emphyteuſis finita, ſed ſi extranei offerant plus ipſi præferuntur. Rip.de remed.præſeru. con.peſ. colum.fina. & in d.l.1. nume.13. Imol.d. conſil. 38.

¶Conſcientiæ alicuius ſimplici ubi quid declarandũ remiſſum eſt, poteſt is mentem ſuam conſcientialẽ declarare partibus abſentibus, & non citatis: ita Bal.in l.fin.C.de legit.hær.in l.qui ſe patris. C.unde lib.& in l.certum.col.2.C.vn.legit.allegando gl.ſolemnem in clem.1.de offic.deleg.Menoc. de arbitr. iudic.lib.1.q.17.nume.14.ex quo Roma.in repet. Rubr.de arbitr.colum.2. per ea quæ habentur in l. Pomponius ſcribit,ſi negotium. de neg.geſt. dicit, quod quando factum eſt compromiſſum in arbitratorem ſecũdum eius conſcientiam,iſto caſu ſententia ſine citatione aliqua ferri poteſt.ſequitur Alex. in l.de unoquoque.colum.penul.de re iud.& conſ. 217.viſis verbis.col.2.& 3.vol.2. Socin. in l.ſi quis arbitratu.de uerb.oblig.uerſ. ſeptimo limita. & ibi Iaſ.verſ.octauo not.limita.Materiam hanc ad ſatiritatem tracto in meis qq.legal.q.12.nu.13.& ſucceſſiue.uide ibi.

Conſenſus, licentiaue vbi requiritur quod præſtetur ad integrandam perſonam alicuius,ſufficit quod in genere præſtetur, abſque eo quod deueniatur ad ſpecificationem indiuiduorum.ita Bart. concludit, * & communiter alij poſt eum, in l.ſi quis mihi bona.§.ſed utrum.de acquir.hæred.per not.per gloſ. mag.in l.ſi longius. §. 1. de iudic. & ibi etiam Bar. Specul.in tit.de act.§.1.verſ.ſed quid ſi pater filio. Iaco.de Are.& Cyn.in l.fin.§.neceſſitatem.in 3.q. C.de bon. quæ lib. hanc eſſe communem ſententiã teſtatur Alex.conſ.189.viſo ſtatuto.num.9. uol.7. pro qua allegat dictum Bal.in repet.l.1.C.de ſacroſan. eccl. colum. 9. dum dixit ſatis eſſe quod pater in genere det filio licentiam teſtandi ad pias cauſas, licet non dicat in ſpecie ſub qua forma, nec ad quam cauſam.

Conſenſus non inducitur etiam ex longa patientia & ſcientia in iis quæ ſunt magni præiudicii. Bart.in l. cum de in rem verſo. colum.3.in fi. de vſur.Caſtr. in l.

in l.licet.in prin.C.de iu.de lib.in l.in ſponſalibus. §. 1.de ſponſal.& ibi Bart.idem in l. 1.§.fi.de aqua plu.arcen.Aret.in l.1.§.item acquirimus.colum.2. de acq.poſ.Alex.conſ.94.uol.4.nec etiam ex temporis antiquitate . l. nullo . C. de rei uendicat.Iaſ. conſ.176. col.3.uol.2. & conſ.148. col.pen.uolum. 4.Crau.conſi.204.nu.9. uol.2. ui.inf.uerſ.conſenſus præſumitur.

Conſenſus præſumitur in actibus præiudicialibus,concurrente ſcientia & patientia longa eius cuius eſt præſtare conſenſum.Goza.conſ.11.num.14.ex no. per Bart.Alex. Iaſ.& Deci. in l.ſi certis annis.C.de pact.quos refert Gratus reſp.9. num.15. uolum.2. & reſp.121.num.6. & 7.ubi dicit ex temporis longinquitate præſumendum eſſe propinquorum conſenſum in actibus mulierum requiſitum interueniſſe,& dixit Alexan.conſ.79.in 2.dubio.uol.1.quòd conſenſus capituli p̄ſumitur interueniſſe in alienatione rerum eccleſiæ propter temporis diuturnitatem.ſequitur Deci.conſ.36.col.pen.in princ.conſi. 409.colum.1.Gozad.d.conſi.11.nume.32.& conſi. 73.nu.22.& 29. idem replicat Alex. conſ.219.ſub nu.25.uerſ.præterea.volum.6.ubi dicit,quod conſenſus capituli præſumitur ex diturnitate temporis,eſt quod de eo in unione non appareret,quia interuenire potuit poſt vnionem factam ab Epiſcopo.refert & ſequitur Menoch.conſi.90.num.29.& 44.p.1.& Rol.conſ.99.num.24.par.2.ui.inf.uerſ. ſuperioris authoritas. & verſ.diuturnitas temporis non coadiuuat.uide ſupra, uerſi.conſenſus non inducitur.Nota tamen ad hanc propoſitionem,quod conſenſus in præiudicialibus,ad præiudicium conſentientis non recipitur.uide infra, uerſicu.procurator licet.

Conſenſus requiſitus in actu,debet etiam in eius reuocatione adhiberi . Authen. contra ſi filius . in fine. C.de repud.l.ſi ut proponis. C.de nup.Bar.in l.hæredes palam.§.1.de teſtam. Caſtr.in l.quemadmodum.de acquir.poſ.Fel.in c.cum acceſſiſſent. nu.7. de conſtitu. Rip. in rubr. de acquiren. poſieſſ. nume.9. Curt.iun. in tract. feud.par.2. q.1. per tot. maxime num.10.Cagnol.in l.ſecundum naturam. de regu.iur.Tiraq.de legi.connub.glo.5. num.86. & eſt tex.in l.ab emptione.de pact. in l.prout quiſque.de ſolu.& in l.nihil tam naturale. de regu.iur. Ceph.conſi.91.num.14.& 461.num. 20. vi.infra, verſi.inferior conſtitutionem.

¶ Conſilio ſapientis cauſa committi non debet,quando articulus iuris eſt certus , & indubitatus.ita Bal. in l.1.C.de relat.Bal.conſ.51.uenio.ad primum.ſub num.22.uer.cum ergo in propoſito,vol.1.ubi alios adducit.Deci. in l.illam.nu.2.C. de collat. Blan.de comprom.q.4.num.3.quia qui hoc petit calumnioſe petit.Bar.poſt Iac.de Are.in l.ille aut ille. §.cum in uerbis.de lega.3.quem ſequitur Blan.ubi ſupra, & reſpondet contrariis.vi. ſupra uerſ. compromiſſum de quæſtione.

Conſilium ad homicidium datum præſumitur,ſi probetur aliquem alloquutum ad aures alicuius,& ille ſtatim hominem occidat.Bar.in l.ſi uentri.§.fi.uer. item probatur.de priuil.cred.& ibi Ang.verſ.ſic & ſi quis . ubi loquitur quando conſulens erat inimicus occiſi, Anchara.in c.officij, uerſ.ultimo not. de elect.& ibi Imo.verſ.not. quod ex his. Hyp.in l.1. §.præterea.num.27.de quæſt. Alex.in l.ſi cum dotem.§.ſi mulier.not.7.ſol.mat.Felyn.in c.1.nu.12. de offi.deleg.Grat.reſp.110.num.11.lib.1.ui.infra, uerſ.mandatum occidendi.& uer.opem delinquenti.idem eſſe in aſſociante aliquem ſtatim poſt delictum commiſſum,dicit Bal.in l.non ideo minus.colum.penulti. in fi. uerſicu. quæro an aſſocians . C. de accuſ.

Conſilium generale non poteſt etiam per capita domorum,imponere collectas in odium non conſentientiũ, uel abſentium,niſi id fiat ex cauſa neceſſaria,& ad utilitatem publicam , ut puta pro ſoluendo cẽſum principi uel alia ſimili cauſa, ut dicit Bar. in l.1.§. quod ſi nemo.ff. quod cuiuſq. uniuerſ. & in l.unica.colum.3.uerſ.quero hic primo.C.de mulier.& in quo lo.lib.10.Alberi.in Rubr. de muner. num.58.Caſtr.conſ.386.lib.1.Imo.in l.4. §.actor. de re iudic. ſecus ſi ex cauſa mere uoluntaria,ut eſt pro donando.Bal.in l.ad inſtructionem.C.de ſacroſan.eccl.Aret.conſ.5.Corn.127.lib.2. Ruin.116.li. 4.Abb.in c.non minus.de immu. eccl. Fel.in c.cum omnes.nu.17.verſi.fallit primo. de conſtitu.dicens poſt Bal.quod in actu non neceſſario nec conſueto
* ſoli conſentientes obligantur , & communem dicit Purpura conſi.438. num.84. ſubdens quòd in iſtis actibus uoluntarijs una faba nigra impedit actum. & late Nat.conſ.215.materia collectarum. num.4. & Foſſan. deciſ.257.num.4.

Conſilium reditur totum ſuſpectum quando caput eſt ſuſpectum . Bald.in l.1. columna 2. C. ſi rector prouin.Canon.in cap.1.ſuper gloſ.2. de iudici.Iaſ. conſi.16.num.18.uolum.3.Deci.conſi.151. maximi.ſub num.15.uerſ.modo ſic.& ſub num.20.uerſ. ad hoc.Craue.de antiq.temp.p.1.ſect.4.limitatur. num.80.Rip.in d.c.1.nume.41. & ibi Bero.nume. 123.Porti.conſi.91.inter illuſtriſſimos. num.19.& 20.Menoc.conſ.94.qui famæ.num.11.ubi alios citat,& rationem aſſignat.Hypol. Riminal.in d.c.1. num.52.& ſucceſſiue,ponit dubium, & uidetur inclinare in partem negatiuam.Tamen ſaluatur utraque ſententia cum diſtinctione , ut ſcilicet affirmatiua procedat,quando conſilium ita pendet a capite,ut eius nutu omnia fiant , Negatiua uero quando caput in conſilio nam habet niſi quandam preminentiam , & ſuperioritatem. ut dicta utriuſque partis conſideranti patebit.

Conſilium ſapientis non tenetur dare iudex cognoſcens de cauſa,nec uigore iuris communis, nec municipalis,quando calumnioſe petitur,aliàs dare debet de iure communi. arg. l.humanum . C.de legi. l.non dubium . C.de repud.l.1.§.1. de appel.not. gl.in Authen.de appel.§.ad hoc. colla.4. Signorol.
* conſi.56.ſtatuto ciuitatis Mediolani.& eſt communis opinio ſecundum Fely.in c.de cætero.de re iud. col.5.in prin.Iaſ.in l.1. de ope.noui nun. colum.5. uerſ.ſexto facit.ubi allegat concor. Roc.de Cur.in repet.c.fina.de conſuet. columna ſeptima , in fine. uerſicu. item poſſet exemplificari . uide Roland. conſi.41.primo quidem. num.12. uolum.1. An autem ſententia ad tale conſilium lata tranſeat in rem iudicatam , uide Deci. conſilio 278. non leuis. in fine.

¶ Conſtitutio declaratoria quæ ſecundum uerba poteſt referri ad præterita & ad futura, debet intelligi vt etiam ad præterita trahatur . gloſ. iunc.tex. in c.cum tu.in uer.ſiue poſt. de uſur.Domin.in c.1. col.fi.uerſ.item hoc uerum.de Sum.Trin. in 6.in c. deliberatione.§.uolentes.col.1.uer. ſed alia omnia. de offi.deleg.in 6.& in c.ex antiquis.col.2. uerſi.ſi conſtitutio.54. diſt.Bal. in l.non dubium.in 3.not. & in l.leges.in op.1. C.de legi.Bar. in l.omnes populi.col.17.verſ.primo caſu.de iuſt.& iu.Abb.in c. fi.nu.36.de præſcri. Io.de Ana. in c.cum Chriſtus. in princ.verſ. & prohibet iſta conſtitutio.de hæret. Feder.de Sen.conſi.112.col.1.uerſi. circa quod videatis. Socin. conſi.288. col.11. verſ. nec dicat aliquis . uol. 2. intellige ad præterita nondum finita. Alex.late conſi.7.nu.4.uol.2.Gabr.concl.lib.6. de reg.iur.concl.3.nu.10.& 11.

Cōſtitutio loquẽs p̄ verba generalia,nunquã ea intelligitur includere uelle, ſuper quib.ipſi ſtatuẽtes nõ potuiſſent ſpecialiter diſponere. l.Lucius Titius.§. Imperatores . ad municip. l.ſi pater . de his quæ in frau.cred.l.curatores.§.fi.de admin.rer.ad ciu.per. not. Ioan. And. in c.in eo. de immun. eccle.in 6.in Nouel. ſequitur Rom. conſi.299.in propoſita.nu. 8.& in l.Titia.num.13.ſol.mat.obſeruat Mandoſ. iun.ad Rom.d.conſi.ſuper verſ.diſponere. & ui.ſupra uerſi.agere nemo cenſetur.

Conſtitutio pœnalis & fauorabilis & odioſa diuerſis reſpectibus , & ideo extenſibilis.Bal. in l.illud.col. 3.C.de ſacroſ.eccle.gloſ.in l.venia.C.de in ius uoc. Iaſ.in l.1.col.2.C.de ſucceſ.edic. Abb.in c.non du-
* bium.de ſent.excom. & eſt cõmunis ſententia doc. glo.approbantium,in d.l.venia.quod facit ad interpretationem can. ſi quis ſuadente. 17.q.4. de quo late per Couuar.uar.iur.reſol.c.11.nu.5.poſt prin. Rom.conſ.318.num.5.iunc.addit.ſuper uer.intelligenda.& conſ.429.cum addi.ſuper uer.in perſonã.

Conſtitutio præcipiens filium aut filiam extantes a lucro dotis maritum excludere,ſaltem ex lata uocabuli ſignificatione, licet non ex propria , ad nepotem ex filia ſuperexiſtẽtem trahenda eſt Ro. conſ. 129.licet magna.col.1.uerſi.igitur conſtitutio.ſequitur Barb.conſ.10.col.6.uerſ. & plus dico quod.uol. 2.Deci.conſ.353.nu.5.Ruin.conſi.63.uol.3. Soci. iun.conſ.125.uiſis. poſt.num.35.uol.1.Pariſ.conſ. 52.in hac.num. 27. 78. in præſenti.num. 11.lib.2. 7.aliàs.num.19.17. circa. num.9. 52.certum eſt.nu. 20.lib.3.Et hoc ex identitate rationis, quo caſu ex ſtricta interpretatione ad latam fit extenſio . Dec. conſi. 19.& pro facultate.num.3.& 4. ubi de materia.& in l.fin.poſt nu.26.uerſ.ſed aduertendum.C. vn.lib.vi.inf.verſ.ſtatutum quod extante filio.

Conſtitutio pœnalis ad animarum fauorem principaliter tendens attendi debet,& eſt fauorabilis,& extendenda.Bart. poſt glo.in l.quemadmodum. circa med.C.de agric.& cenſ.lib.11.& in l.2. §.exercitũ. de infam.Bal.in l.non ſine.circa fin. C.de bon.quæ lib.Rom.conſi.105. uiſo themate.Caſtr. in l.bona fides.de poſi.Iaſ.conſi.118.nu.15.Soc.in l.1.nu.10. de verb.obl.Dec.in l.factum.§.in pœnalibus. num. 14.de reg.iur.conſ.65.& pro tenui.num.3.72.uiſo puncto.ſub nu.2.uer.tertio principaliter.352.uiſo puncto.num.1.372.uiſis.nu.8.520. in cauſa.nu.9. 660.reuocatur.nu.6. Crau.conſ.291. Ioan.num.3. Mandoſ.iun.ad Rom. conſi.105.uer. quemadmodum.ui.inf.verſ.priuationis.& inf.uerſ.exceptio dicitur fauorabilis.& uer.extenſio ſtatuti ubi tendit.

Conſtitutiones municipales accedunt & æquiparantur magis ultimis uoluntatibus quàm contractib. Bal.de regu.Caton. l.1.ad fin.& de pace Conſtan. in gl.ſuper uer.nos Romanorũ.& in l.quoties.la 2. in lect.ant.C.de fideiuſ.cuius dictum approbat Roma.conſi.399.ut præſens.nu.4.quicquid idem Bal. dixerit in l.omnes populi.ad fin.de iuſt.& iu.quod etiam idem Roma.alibi firmat in l.4.§.Cato.num. 44.de uerb.oblig.Cur.ſen.conſi.27. Magnificus.in 3.dub.uerſ.uerum iſtis.conſ.51.num.9.77. nu.11. Iaſ.qui dicit communem in l.non ſolum. §. morte. num. 45. de no.ope.nunc.Gram. conſi. ciu. 105.in cauſa magnifici.nu.17. Silua nupt. lib.2. ſeu 1.ſub nu.232.uerſ.de ſtatuto ad ult.uolunt. & in fi.uerſ. de ult.uol.ad ſtat.obſeruat Mandoſ.iun.ad d.conſ. Rom.in lit.F.

Conſtitutionis nouæ,per quam reditur ad ius commune,uerba latiſſime ſunt intelligenda,glo.in c.ſtatutum.in uer.numerandum.de præb.in 6. c.ab exordio. 35.diſt.l.ſi unus.§.pactus. de pact. Rom.conſ. 318.nu.5.Alex.in l.ſi conſtante.nu.5.ſol.mat.Cur. iun.alios referens conſ. 5.nu. 29. & conſ.6.nu.14. Craue.conſi.174.nu.7.quia huiuſmodi conſtitutio dicitur fauorabilis.Deci.conſi.3.poſt nu.5. uerſ.ſtatutum uero.Gomeſ.in c.1.num.95.de conſtit. in 6. & ſuper reg.cancel.de non tol.iu.quæſi.q.16.nu.2.

Cōſtituto bonorum omnium transfertur omnis poſſeſſio reſpectu bonorum omnium præſentium . ita Bar.in l.Celſus.de uſucap.in uer.ſed pone quod debitor obligauit.ſequitur Iaſ.conſ.147.nu.41.uol.2. poſt Alex.conſ.153.nu.5.uol.6.ubi dicit hãc Bart. propoſ.a doct.cõiter ubiq; approbari.Neguſ. de pignor.p.6.prin.memb.1.nu.35.Tiraq.de conſt.poſ. p.1.nu.12.& 34.& p.3.limit.14.nu.7. contrarium tẽnet Dec.conſ.225.declarat Crot.in l.ſi is qui pro emptore.nu.200.de uſuc.ui. Gabriel. concl. lib.5. de acq.uel amit.poſ.concl.8.

Conſuetudo cuius non eſt memoria in cõtrariũ hẽt uires priuilegij,& per eam præſcribunt ẽt regalia.l.2. §.ductus aquæ . de aq.quot. c.ſuper quibuſdam.§. præterea.de uer. ſig. & ualet iſta conſuetudo cõtra ius,& cauſat bonã fidẽ,ẽt abſq; titulo.c.ad decimas. de reſt.ſpo.c.1.de præſcr.lib.6.& æquipollet ueritati.l.1.ubi gl.mag.hoc no.C.de ſeruit.Alex.cõſ.6. viſo themate.ſub nu.1.uerſ.& talis cõſuetudo. uol. 1.Bal.conſi.87.quia conſuetudo.lib.4.& in c.ſi quis per triginta.col.3.ſi de feu.fuer.contr.Balb.de præſcr.p.1.q.6.Alex.conſi.16. in cauſa, nu.12.uol.5. Deci.conſ.85.diligenter.nu.6.conſ.534.procedendo breuiter. nu.9. vbi loquit̃ in iure colligẽdi pedagiũ . & conſ.638.cõmunitas.per totũ. & alibi Bal. conſ.201.caſus.lib.2.probat,ꝙ conſuetudo talis inducit priuilegium,& dat ius præſcribenti,& priuat dñm etiam iuribus regalibus.Io.Bap.Fer.conſ.142. punctus. nu.4.p.1. quia talis conſuetudo præſumitur iuſta & rationabilis. c.fruſtra. ubi Archi.diſt.8. Bal.in c.cum ueniſſent.nu.5.de eo,qui mit. in poſ. Dec.in c.2.nu. 38.de probat.ui.inf.uerſ.conſuetudo multũ poteſt.ſeu,conſuetudo hẽt magnã uim.&

uerſ.curſus longeui tẽporis. De conſuetudine temporis immemorabilis, quid operet̃,tractat copioſe Gabr. concl.lib.5.de præſcr.cõcl.1,quæ tota in hac materia uerſatur. & ibi num. 69. quod habet uim conſtituti.

Conſuetudo debet eſſe rationabilis. 4. diſt. erit autẽ. diſtin.1.c.conſuetudo.c.1.de conſtitu.in 6.l.2.de legi.Alex.ſimilia plura adducens in conſ. 3. in cauſa. num.6.uol.2. & eo.uol.conſ. 196.viſo teſtamento. nu.13.ubi multa de hoc.Iaſ. cõſ. 103.in hoc paſſu. ubi exemplificat,num. 4. & 5. uol. 1. Cott.in memor.uerſ. conſuetudo indiſcreta, Strac.de mercat. tit. quom. proced. ſit in cauſ.merc. nume.37.Viu. com. opin. lib. 1. opin.309. ſtatutum iubens.uerſ. limitatur primum. Rolan. conſ.3.quod nobilibus. num.44. uol.2. conſ. 92. in præſenti.num.7.lib.3. Crau.multa adducens,de antiq. temp.p.1.ſectione viſo.de uerbis enunciatiuis. num. 52.pro qua propoſitione ui.omnino Aret.cõſ.44.in propoſita.per totum.& iunge inf. uerſ.ſtatutum uel conſuetudo.

Conſuetudo eſt ſtricti iuris, & non excedit proprios terminos. c. quod ad translationem.ubi Ab.in ult. not.de off. lega. & habetur per Bart. in l. 1. in §. ſi quis hoc interdictum, ff.de itin.actuq.pri.hanc propoſitionem dicit communem Curt.iun. conſ.55.Facio primam concluſionem. num.5. quæ præſertim procedit quando conſuetudo eſt iuri contraria.Socin.iun.conſ.101.inſpectis puncto. num. 15.uol.2. Gig.conſ. 57. num.20.Goz.conſ.26.num.34.ui.in uerſ. ſequen. Materiam conſuetudinis, an ſcilicet extendatur de caſu ſimili ad ſimilem, & an & quando extendatur uel non,ponit copioſe Gabriel. conclu.lib.5.de præſcrip.conclu.2.num.14.&ſucceſſiue. & ad propoſitionem uide Cephal. conſilio 26. nume.17.

Conſuetudo etiam futura non poteſt procedere contra canonem uel legem, quæ ipſam reprobauit ſimpliciter.Abb.in c.2.num.7.de proba. Bar.in l.ulti.

* de lega. 2. & eſt communis propoſitio ſecundum Deci.in d.c.2.num.11.Iaſ.in l.de quibus. de legi.nume.55.& alibi. cum Alex.in l.ſi mihi & tibi.§.in legatis. ad fi. de leg.1. Ex cauſa tamen poteſt induci contra legem derogantem etiam expræſſim futuris conſuetudinibus.Ant.col. 2. Abb.col.ult. & Roch. de Curt.col.2.in c.ult. de conſuetu.Abb.num.8.& Deci.num. 42. in d.c.2. Et nota quod ad inducendam conſuetudinẽ contra legem,de iure ciuili ſufficit decennium,ex magis communi,per Alex. conſi. 132.col.1.uol.1. Curt.iun.conſi.42. nu.7. uerſi.& eo magis. eo. tempore pręt. ius inducitur de iure cano.glo.in c.ult.uerſi.conſuetudo.de conſuet.lib. 6.Bart.d.l.de quibus. colum.5.

Conſuetudo exorbitãs, a iure communi extendi non debet de uno caſu ad alium.l.ſi uero.§.de uiro. ſol. mat.l.quod uero.de legi.c.quæ a iure.de reg. iur.in 6.c.cum contingat.de decim. c.cum dilectus. de capel.monac.cap.dilecto.de offi.Archid. c.auditis.de præſcr.not.in c. fin.de conſuet.& in l.1.& 2.C.quę ſit lon.conſuet.Bar.in l.poſt dotem.ſol.mat. Bal.in l.fi.C.com.utr.iud.& cõſ.275.quod pro regula.colum.ult. uerſ. porro in conſuetudine.lib.2.Fulgoſ. conſi.66.Ser Guarnerius.ante fin. Rom. conſ.516. in caſu.num.4.Alex.conſ.115.vetus. circa medium. volum.1.Iaſ.in l.ſi fundum.§.ſi paterfam.num. 10. de lega.1.Bertran.conſi.346.& ſic non eſſet. num. 13.uol.2.in antiq.Roch.de Cur.in c.fi.in 3.requiſ. de conſue.not.plene Ant.de But.in d.c.fin.

Conſuetudo generalis eſt optima legum interpres, quæ ſeruari, non uiolari debet.cap.cum dilectus.de conſuet.l.minime.§.ſi interpretatione.de legi. Oldra. conſi.15.circa proceſſum.in fi.conſi. 9. poſito. colum.penulti. in fi. conſ.17. thema. colum.1.poſt prin.conſi.60.eſt tempus.colum. penult.poſt prin. Lap.alleg.36.utrum. in princ. alleg.78. in Dei nomine.colum.fina.verſicu. item hoc ius.Alberi.in 3. par.ſtat.q.44.colum.fi.in medium. & par.4.q.1.in med. & q.89.colum.2.in prin. Gand. de maleſ. ſub rubr.de bon.maleſ. colum.3.in med.uerſicu. econtra uidetur imputandum. & ſub rubr. de ſtatu. & eorum obſeruan. colum. 5. poſt princ. & ſub rubr. de multis quæſt.colum. 10. poſt medium. verſicu. ſexta.Roma.conſ.71.licet mihi.in fi.conſ.89.uiſis. colum.fin.uerſic.vltimo præfatam. conſi.325.quo ad primum.in fi.Socin.l.qui uſumfructum.num.7. de uerb. oblig.in l.ciuibus.num.9.de reb.dub.& in reg.248.magiſtratus. in fi.Iaſ.in l.Titia. nume.30. de uerbo. obliga.in authen. ſacramenta puberum. num.36.C.ſi aduerſ. vendit. in l.1. num.61. & 92. C. de iure emphyt. plura ad hoc congerit Niconi. ad repetit.c.quoniam contra. de probat.par.1.nume.134.cum ſequen. Conſuetudo enim facit licitũ quod aliãs eſſet illicitum.Rom.in l.certi condictio. §.ſi numos.ſi cet.peta. & ibi Iaſ. colum.6. in fi.per l.ſi pignore.§.fin.de pignora.act. per quam. l.not. ibi Bar. quod qui facit illud quod eſt fieri ſolitum, quamuis ſit illicitum,nedum non eſt in dolo, immo nec in aliqua culpa.cum Iaſ.concordat Marſil.conſil.90.columna quarta. & conſi.100. columna tertia.Ruin.conſi. 139.in fi.uolumine quarto.& conſilio 65.numero octauo.uolumine quinto. Crauet. conſi.48.in fine. & conſi.145.columna tertia.in fine. Hæc applica dictis infra., uerſicu. contractus quo quis.

Conſuetudo habet magnam uim, & in multis attenditur,ut in uectigalibus. l.licitatio. §. earum.de publican.Ferret.in tract.de gabel.num.236. Gabriel. concl.lib.6.de conſuet.conclu.1.num.16. & in conſuetudine collectandi.Nat.conſ.406. num.7.ut ſupra dixi,in uer. collectæ ex generali conſuetudine. Hinc eſt quod contractus ſimpliciter celebrati cenſentur facti ſecundum conſuetudinem loci. gloſ.in l.3..§.in commiſſoria. de lege commiſ. Barto. in l. nemo eſt. de duobus reis. & in l. magiſtratus. ad municip. Abb. in cap. cum M. columna prima. ad fin.de conſtit.& in c.cum ad noſtram.de reb.eccle. non alien.Ioan.Andr.in regu. qui facit. in mercur. Gabriel.d.conclu.1.nu.1.& dicit Bald. in l.1.quæſtio.2.C.pro ſocio,quod ſi ita eſt conſuetum,quod ita intelligitur tacite actum in contractu. l. licet. C.loca.& dicunt Bald.Butrig.& Imo.in d.cap.cum M.per illum textum, quod illud quod ſolet apponi in contractu habetur pro appoſito, etiam ſi non fuerit ſcriptum. Et ſicut in contractu ea ſemper intelliguntur inter partes adiecta, quæ de conſuetudine apponi ſolent, ita etiam ea exceptuata intelliguntur quæ de conſuetudine ex-

cipi conſueuerunt.l.fina.uerſic. ſin autem duorum. C.de iure emph.Iaſ.conſi.20.ſub num.14. verſicu. item quemadmodum. vol.1. vi. inf.verſicu. factum illud præſumitur.& ſup.uerſ. clauſulę apponi conſuetæ.& uerſic.contractus quo quis. & uerſic.mandato generali.& ui.ſup. uerſ.conſuetudo cuius non eſt memoria.

Conſuetudo inducitur cõtra ius canonicũ ſpatio quadraginta annorum,quando agitur de præiudicio eccleſiæ. Abb. in c.fin.de conſuet. Curt. iun. in trac. feu.par.2.quæſt.2.col.pen.poſt med.uerſ.allegata autem,niſi inducatur ſciente,& patiente ſuperiore, nam tunc non requiruntur quadraginta anni.Ant. de But.in c.fin.de conſuet.& in c.quia circa.de cõſ. & affin.Goz.conſ.101.col.6.Corn.conſ.293.col.3. lib.1.licet Iaſ.contra in l. de quibus. de legi.col.2. in fi.vi.Deci.conſ. 134. col.2.in fi.uerſ.accedit ſciẽtia. contra ius ciuile decem anni ſufficiunt, quando eſt vniformis.Curt.iun.conſ.42.nu.8.Corn.cõſ. 293.col.3.in fi.lib.1.& conſ. 268. col. 4.in fi.uerſ. nec requiritur ſcientia. lib. 4.Dixi ad d. conſ.Curt. in uer.x.anni. & ad eius conſ. 60.in uer.x.annorũ. & in uer.xxx.annorum.

Conſuetudo inducitur ex duobus actibus ſufficienter, ſiue ſint iudiciarij,ſiue nõ,ut poſt glo. Bart.& alios concludit Iaſ.in l.de quibus. de legi.ſub nume.51. uerſ.in 2.par.glo. Deci. conſ.222. viſo puncto.nu. 10.& conſ.441.præſens conſultatio. nu.11. in l.vt liberos.num.11.C. de collat. & in c.1. de conſuet. quæ ſic inducta uim legis obtinet. c.conſuetudo.1. diſt.c.fin.de conſuet. c.quam graui.de crimin.falſi. Gomeſ.ad regu. de ſubrog. collitig. quæſt.10.in fi. ubi dicit, cum ita ſeruet conſuetudo non eſt ulterius quærendum,habetur enim pro lege. & dicitur ius non ſcriptum,Corn. conſi.107. in hac.lit.M.& N.in 2.par. & ſeruanda eſt. l.minime. & l.de quib. de legi.clem.dudum.§.verum.& ibi Card. de ſepultu.c.licet ex ſuſcepto. de foro compet. & in tit. de pace Conſt.in prin.uerſic.ab antiquo.& ibi Bal.ui. inf.uerſ.conſuetudo non inducitur.

Conſuetudo in iudicio quãdo allegatur, iudex poteſt a ſeipſo interrogare tabellionem, an ita fuerit de conſuetudine ſeruatum,ita Bart.in l.4. de teſtibus. Alexan.in l.4.§.hoc autem iudicium. nume. 26.de damno infec. & in conſi.14. uiſo. num.1. uolum.5. ubi etiam ait quod talis informatio poteſt ſumi a iudice parte abſente & non uocata, & quod ſufficit ſolum eam per famam probari. Deci. conſi.447.in donatione.num.10.& 11. & iudex circa conſuetudinem ſupplet quando eſt notoria.Iaſ.in auth.iubemus.num.4.C.de iudici.Deci.ubi ſup.nu.12. quod tamen dictum Bar.Deci.conſi.402.in cauſa. nu.12. limitat, ut procedat in conſuetudine reſpiciente ordinatoria iudicii, ſecus in deciſoriis. & conſi.483. pro reſolutione. nume.29. & utrobique rationem aſſignat.

Conſuetudo legem diuinam nec naturalem mutare poteſt. S.Thom.1.2.q.97.arti.3. Docto.in c.fin.de conſuet. illam tamen poteſt limitare, diſtinguere, declarare, & augere. ut ex mente S. Thomæ dicit Sum.Arm.in ver.conſuetudo.§.3.vt puta,non poteſt facere quod contractus illicitus & uſurarius ſit licitus,quia repugnat legi diuinæ. Exod.23.Leuit. 25.Deuteronom.23.Eſdræ.2.cap.5.Pſal.15. & 55. & 14. Ezech.18.Luc.6.item.l.cano.tot.tit.de uſur. extra,in ſex.& clem.l.ciu.in Authen. de eccle.titu. & l.naturæ.Polit.lib.1.c.6.& 7.& lib.4. Ethic.c.1. & 5.Bal.in rubr.C.de uſur.Ioan.And.in reg. peccatum.in mercur.poteſt tamen interpretari quod talis contractus non cadat ſub conſideratione illiciti. Roch.de Cur. ſuper c.fi.de conſuet. fol. mihi 15.in paru.verſ.3.limita.

Conſuetudo non inducitur ex actionibus quæ in mera facultate conſiſtunt, ſecundum Cyn. in l.2. C. quæ ſit lon. conſuetu. ubi ponit de eo qui longo tempore iuit ad molendinum alicuius, quod per hoc non inducatur conſuetudo, quod in futurum ire teneatur,& de eo qui millies inuitauit,& hoſpitatus fuit amicum, quod ex hoc non inducatur conſuetudo ut in futurum hoſpitari teneatur,Innocen. in c.cum eccleſia Sutrina. de cau.poſſeſſ. & propr. Abb.in c.quo ad translationem.de offi.deleg.Dec. conſi.437. quæritur breuiter. in fi. vi.inf. uerſicu. poſſeſſio familiaritatis iure.& ver.præſcriptio iuſue aliquod. & ſupra,uerſicu. conſuetudo inducitur ex duobus.

Conſuetudo notoria non indiget probatione, dicit Bald. in l.1. C. ad Macedo.& in l.1. C. ad Velleia. circa finem.Ange.in l.uetuſtiſſimam.per illum tex. C.de iur.dom.impet.Soci.conſi.94.columna quarta. uerſicu. circa ſecundum fundamentum. lib. 1. Curt.iun.conſi.106.nume.5.in fine.Crauet.de antiq.temp.par.1.§.ampliatur nunc.num.16. vbi late de hoc. & conſi.198.in fine. Menoch. de arbitr. iud.lib.1.quæſt.26.in fi. Alexan.conſi.67. num.2. volum.7. Deci. conſi.447.num.12. 449. nume.25. Curt.ſen.conſi.74. num.61.& 74. Curt.iun.multis hoc comprobans conſi. 60. num. 5. Crauet. conſi. 137. num.5.dixi in addi.ad d.conſi.Cur.iun.Quid autem in conſuetudine probanda conferat atteſtatio Doctorum, dixi ad d.conſ. Cur.conſi.60. ſuper uer.niſi probetur contrarium.& ui.inf.in ver.teſtes deponentes de conſuetudine.

Conſuetudo nutritiua peccati nullo tempore, etiam immemorabili,firmari poteſt.Roch.de Cur.in cap. fina.de conſuetu.colum.16.uerſic. quinto amplia. & verſic.ſex.amplia.& col. 50. uerſicu. quinto aduerte. Pariſ. in cap. cum nobis. numero ſexto. de præſcript.& conſi.27.numero 52.& 54. uolumine primo.Crauet.de antiq.temp.par.4. numero 203. etiam ſi in modico eſſet peccati nutritiua.ut ſi permitteret uſuras in uno numo.Bald.in rubr.de conſuetu. numero 34. & ibi Barba. columna penultima.ubi plures allegat Roch.dicta col.16.ſecundum Par.impreſ.uerſicu.ſeptimo amplia.vide infra uerſicu. conſuetudo quamuis praua. & ad materiam, quod conſuetudo non excuſat in his quæ ſunt de genere prohibitorum, uide plura per Gabriel.conclu. lib.7.de malefic. conclu.8. nume.25. 26.& aliis.

Conſuetudo quantum habet de actu tantum habet de potentia, & non plus. ita Bald.in cap.1.in princ. colum.5.qui feud.da.poſſ. & in l.fina. C.com.utr. iudi. vbi dicit,quod conſuetudo tantum habet de potentia & effectu,quantum habet de uſu, & proprios facti & uſus terminos non excedit, ſequitur

Iaſ.conſi.163.num.10.uolum.2.Nat.conſ.502.nume.40.conſi.554. nume.27. conſi. 575. nume.17. conſi.637.nume.32.& conſi.675.num.19.ubi Bal. & alios in hanc ſententiam citat. Cephal. conſil. 709.dotem non ſolutam.num.13. & ſucceſſiue.ubi plura de hoc.& ui.infra,uerſicu. ſtatuta diſponunt tantum.

Conſuetudo quamuis praua, iniqua & irrationabilis excuſat a pœna humana, ſed non a pœna diuina, gloſ.1.in c.cum venerabilis.& ibi Abb.de conſtitu. glo.in c.denique. 4. diſtinct. Ange. in l.his verbis. §.1.de hæred.inſtit.Iaſ. in l.3.§. 1. colum. fina. de iureiur.Roma.conſi.466. num.2.Pet. Gerar.conſi. 83.tene menti.dictam gloſ.ſequuntur, Ancha.conſil.51.colum.1.ad fi.conſi.283. iure ſcripto. Rom. ſing.19.an conſuetudo.Barba.conſi.29.altiſſimi.colum.3.uerſic.& ſi opponitur.lib.2.inter conſi.Calca.28.illud afferam.num.13.Cur. ſen.conſi.69.circa primum.Deci.conſi.9.nu.5.& in c.nam concupiſcentiam.in 2.lect.poſt nu.7.verſic. tertio adde.de conſtit.Ruin.conſi.65.nu.8.lib.5. Gram. deciſ.48. monaſterium.num.3.Hypol.conſi.90.num.8.conſil. 100.num.8.in pract.crim.§.quoniam. num.97. & in l.1.in princ. num.93. de ſicar. Pariſ.conſi.29. num.18.volum.4.Grat.reſp.49.nu.3.reſp.151.nume.23.li.2.Ang.poſt Bal.in tract. malef.in uer.falſario.verſic.quæro quot modis,ibi, & eſt aduertendum quod conſuetudo. vide ſupra uerſic.conſuetudo nutritiua peccati.

Conſuetudo,quod Archidiaconus Vicarium Epiſcopi præcedat,ut irrationabilis non ualet, licet ſit immemorabilis.Abb.conſi.21.lib.1.Felyn.in rubr. de maior.& obed.colum.6.uerſ.non ualet. & in c.ſtatuimus.col.2.uerſ.& dicit Abb. eo.tit. Iaſ.in l.de quibus.nu.69. & 77. de legi. Caſſan.in cat.glor.mun. p.4.conſid.46.Rui.conſi.155.num.11.uol.4.Boer. in tract.de auth.mag.conſi.nu.148. ubi copioſe de hoc tractat,& plures alij, quos citat Gabr. conclu. lib.5.de præſcr.concl.2.nu.13.& 37.

Conſuetudo,quod inferior Epiſcopo poſſit in eccleſia curata inſtituere Vicarium ad tempus,non ualet.c. 1.de capel.monac.in ſex. Innoc.in c.in Lateranenſi.de præben.& Rot.inant. deciſi. 149. nota quod non admittitur conſuetudo. quam ad hoc citat Roma.conſi.356.circa primum. ſub num. 6. uerſ. nec etiam ualet.refert Crauet.conſ.96. Dominus.num. 3. Lap. contra in alleg. 5. in hac. per tot. ſequitur Pariſ.conſi.50.dominus Iacob.nu.6.uol.4.concordat contrarietatem Fran. in c. cum ex eo.in 4.not. de elect.in 6.quod conſtitui poſſit ad tempus modi cum.idem ſentit Ant.Butr.conſ.3. in facto.num.3. quod eſt repetitum conſ.51.obſeruat Mandoſ.iun. ad d.conſi.Rom. in lit.F. & copioſius Mandoſ.ſen. ad d.alleg.Lapi.ui.omnino.

Conſuetudo quod pater non teneatur alere filium nõ ualet.Roch.de Cur.in repet.c.quanto.de conſuet. * col.34. ubi dicit ita tenere communiter omnes canoniſtas.quia hoc eſſet contra naturam, quæ obligat patres ad alendum filios.l.1, §. ius naturale.de iuſt.& iu.& naturalia ſunt immutabilia.§.fin.Inſt. de iu.nat.l.2. de uſuf. ear. rer. quæ uſu conſum.ui. de hoc copioſe. q. mea.50. & infra, uerſicu. pater non cogitur.

Conſuetudo reſtringenda eſt, ut ſolum eatenus procedat quatenus contineat,nec ulterius progrediatur. Bar.per illum tex.in l.1.§.ſi quis hoc interdicto.de itin.actuq.priu.in l.fin.uerſ. vnum aliud quæritur. C.com.utr.iud.Deci.in c.1.col.13.de probat.conſ. 8.colum.3.verſic. tertio talis conſuetudo. & conſi. 483.nu.22.Crau.conſ.170.num.4.Anchara.conſ. 365.nu.11.Alex.con.110.num.10.uol.6.Aret.in §. ex non ſcripto.num.26.uer.quæro cum in legibus. Inſti.de iure natu. Riminal.in l.1.col.7.cir.mediũ. C. de eden. tex. in c. 1. de præſcr.lib. 6.Ratio eſt, quia eſt ſtricti iuris, & proprios terminos non excedit.Curt.iun.in tract.de feu.6.q.princ.num.5.Deci.d.conſi.8.num.4.verſi.ſed talis conſuetudo.Hoc exemplis comprobat Cephal. conſ.26. num.17.& ſucceſſiue.

Cõſuetudo redacta ad contractũ non poteſt per principẽ ſine cauſa reuocari.Pariſ.conſi.23.nu.79. uol. 1.qui poſt.Soci.inter conſ.Bruni, num.21. dicit,& eſt conſ.10. quod licet feudi materia in conſuetudine ſit fundata, tamen quando conſuetudo ad contractum eſt redacta, pro reducitur per inueſtituram qua contrahitur, nõ põt ne quidem a principe ſine cauſa & uaſalli culpa reuocari.Craue.conſ.135. nu. 5.prope fin.& eſt tex.in cap.1.de feu. ſine cul.non amit.Deci.conſ.410.nu.12.& 554.num.13.Ruin. conſ.7.num.30.uol.1.& conſi.99. nu.7.verſ. & de natura feudi.lib.3.Rube.conſ.130.num.8. ea ratione ductus, quia feudum eſt contractus nominatus, ut dicit Bart.in l.iuriſgentium.§.quinimo.col.6.de pact.Bald.& Ange.in l.legitima.de pact. & ideo in tali contractu non eſt licita pœnitentia. l.ſicut. C. de act.& obl. l.in commodato.§.ſicut. ff.commod. & idem dixit Craue.conſi.135.Boer. deciſ.107.nume.4.& in hac ſententia fuerunt,Bal. in l.donationes quas.in prin.C.de dona.int.uir.& uxo. Ant.de But.in c.1.colum.1.uerſ.idem ſi tranſiret in contractum.de conſtit. & in c.at ſi clerici. §.de adulteriis. colum.fin. verſ. an autem circa proprias. de iudici. Barb.conſ.1.col.5.verſ.item duo.uol.2. Caſtr.in l. digna uox.C.de legi.Rom.conſ.116. col.1.352.col. pen.Abb.conſ.35.col.2.uerſ.facit principaliter.uolum.1.Goz.conſi.5.nu.11. quod conſ.ui.omnino ſi occurrat caſus. & ui. Ceph. conſ.617. num.136.& ui.inf.verſic.priuilegium bannitis, & uerſ.Princeps non poteſt reuocare.

Conſuetudo tollit etiam ſtatutum, licet factum cum clauſula (non obſtante aliqua conſuetudine) ſi ipſa ſequatur ſtatutum. Barto. Angel.& Alexand. in l.ſi mihi. §. in legatis. de lega.1.ubi Alexan.columna quarta.uerſicu. quærit etiam hic Dyn. concord. plures adducit. & Caſtren. in l.cum conſuetudo. de legi. nam quælibet diſpoſitio recipit interpretationem ab eo quod conſuetum eſt, Innocen. in cap. olim. de uerbo.ſignific. Abb.in cap. certificari. de ſepult. Felyn. in cap.cum M.columna tertia,& quarta. de conſtitu. colligitur ex.l.ult. D.de fideiuſ.ex l.quod ſi nolit. §. quia aſſidua. de ædili. edic. & ex l.ſi prius. §.1. de aqua plu.arcen. ſequitur Deci. conſil. 441. ſub nume. 13. uerſicu. & eſt dictum Innocen. & in l. ſemper in ſtipulationibus.numero 10. de regu. iur. & in l.1.num.18. C.de eden.

Con-

Conſuetudo uolens, quod ſi maritus relinquat uxorẽ dominam,maſſariam, & uſufructuariã, exiſtẽtibus liberis, intelligatur ſolum reliquiſſe alimenta, non dicitur correctoria, quia fuit introducta propter concordiam illorum uerborum,dominam maſſariam & uſufructuariã, quæ aliàs uidebantur inter ſe repugnantiam continere.ita glo.in Auth.hoc locum.C.ſi ſecun.nup.mul.Iaſ.in l.fi.col.11.uer.ſexto facit.C.de ind.uid.tol.& in conſi.112. col. pen. an.med.lib.1.Roch.de Cur.in rep.c.fin.de cõſuet. car.34.in paru.col.2. in prin.Curt.ſen.conſ.11.ſtatuto.col.3.Curt.iun.conſ.6.ſub num. 18.ubi addo in uerſ. correctoria.Ang.conſ.109.Bal.& Imo.in l. Titia.§.fin.de leg.2.Iaſ.conſi.44. col.4.in fi. lib.1. Corn.conſ.210.in 1.dub.lib.3.

¶ Contractum acceptare debet eum cum omnibus pactis & omnibus clauſulis in eo appoſitis.Bal.in l.cõtra iuris.§.fi.cum ſeq. per illum tex. de pact.& qui approbat contractum alterius,& ex eo uult uenire, tenetur approbare in ſolidum,& cum omnib. qualitatibus ſuis.l.cum fundus.§.ſeruum tuum imprudens.in uerſ.penul. ſi cert.pet.& ibi hoc not.Alex. quem ſequitur Iaſ. conſi. 148. in fi. uol.2. & conſ. 88.in præſenti.col.3.verſ.quinto facit.uol.3.Bertr. conſi.15.uiſis.num.1.uol.3.Nat.conſ.334.num.2. quia contractus qualificatus non poteſt pro parte acceptari,& pro parte non.Bar.in l.Aurelius.§.idẽ quæſiit.de liber.lega.Iaſ.conſi.147.num.45.& 46. volum.2.

Contractum emptionis rei,quę reſpectu prætij reddit quinque pro cẽtenario lex iuſtũ uocat,quia in 20. annis collectus cõtinet rei æſtimationẽ. Auth.perpetua.C.de ſacroſ.eccl.iun.gl.in ver.iuſta. & in Authen.de non alien.aut permut.reb.eccl. §.quia uero Leonis.uerſ.ſi uero alicuius. in illis uer. & reputare ex pretio collecto.& ibi glo.in uer. computari Salyc.ſuper d.Auth.perpetua.q.penul.Rom.conſi. 423.pro pleniori.verſ.& quidem dicendum. Guid. Pap.conſ.180.Ang.in d.uerſ.ſi uero alicuius.Spec. in tit.de loca.§.nunc aliqua.uerſicu. dicitur autem. * qui eſt ſub 7.q.& eſt propoſitio communis,vt dicit Tiraq.lib.1.retract.§.1.gl.6. nu.19. quæ procedit, ſiue iſte redditus quinque conſtituatur ex redditibus alicuius fundi uel domus, ſiue ex laboribus liberæ perſonæ,uel ſerui. Inn. & Hoſt. in c.in ciuitate. de uſur.& ibi Abb.col.3.verſ.extra gl. copioſe dixi & declaraui in meis qq.legal.q.2.

Contractum firmari iuramento, & minorem maiorẽ repræſentare dicunt omnes per text. in Authen. ſacramenta puberum. C. ſi aduer. uend. Alex.poſt Bar.& alios in l.ſi quis maior.nu.10.C.de tranſact. Cur.iun.conſ.210.num.8. Deci. plures citans conſ. 682.nu.13.Craue.conſi.7. nu.16.gl.in d.Authen. ſacramenta puberum.Bar. in l.ſi quis pro eo.col.2. in prin.uerſ.ſed contra iſtud.& col.3.uerſ.& aduerte.de fideiuſ.& ibi Caſtr. Alex.poſt Bar. in l.qui iuraſſe.in princ.de iureiur.Socin.conſi.81.num. 10. lib.1. Affl.deciſ.322.nu.2.& 3. Alba conſi.1.nu.6. Ceph.conſi.466.nu.25.Talemque contractum beneficio reſtitutionis in integrum ex capite minoris ætatis reſcindi non poſſe.d. Auth.ſacramenta pube * rum.dicunt Bar.& communiter Docto. & in l.nam & poſtea.§.ſi minor.in fi.de iureiur.in l.ſciendum. ubi difuſe Alex.nu.24.& 35.de ver.oblig.Fel.in c. ſi diligenti.col.4.verſ.ſecundum correllarium.de foro comp.Cur.iun.conſi.192.nu.11.Soci.conſi.115. nu.7.Rimin.conſi.254.num.4.lib.2.Deci.conſ.31. ſub num.3. uerſ. & ſtante tali iuramento. & conſi. 403.col.pen.uerſ. quarto reſpondetur. Alba conſ. 11.nu.5.Crau.conſi.7.nu.3.Menoc.conſi.1.num. 361.Ceph.iun.inter conſ.patr.cõſ.651.nu.20.& 21.

Contractus ad hoc ut annulletur ex cauſa inobſeruantiæ & contrauentionis, oportet quod non implentis culpa interuenerit,ut poſt alios quos allegat tradit Crauet.conſi.204. vniuerſitas. numero 25. & ante eum Alex.in l.fin.prope fin. qui ſatiſd.cogan. quinimmo nõ ſufficere culpam, ſed dolum requiri, dicit Alci.in l.ſi quis maior. C.de tranſ.uerſ. ſi quis maior.ibi,addit Bal.& uerſ.non implendo.ibi, fortius.idem ſenſit Ale.in d.l.fi.& expreſſe tradit cõſi. 92.perſpectis his.col.pen.iux.fin.uerſ.per hoc bene facit.lib.1.Iaſ.conſi.84.uol.1. quamuis contradixerit in d.l.ſi quis maior.& alibi,ut dicit Ceph.qui ſuper hoc inſiſtit conſi.24.num.14.ui.inf.conuentionem etiam iuratam.

Contractus ad hoc ut præſumatur uſurarius, tria ſecundum aliquos requiruntur,modicitas pretii, pactum de retrouendẽdo,& quod emptor contractus ſimiles facere conſueuerit, & ſolitus ſit fœnerari, Cyn.& Saly.in l.emptione. C.plus ual. quod agit. Bal.in c.1.verſ. quæro de quibuſdam. de feu. da.in vi.l.commiſ.Card.in clem.1.§.fi.q.18.de uſur.Hoſt. in ſum.de emp.& uend.§.qualiter reſcindatur. uer. ubi.quando accedo.Laur.de Rodul.in repet.c.conſuluit.de uſur. par.2. q.60. & hanc ſententiam di- * cunt magis cõem, Socin. conſi. 248. numquid ex duabus.uol.2.Ruin.conſ.16.circa primum. nu.11. lib.4.Deci.conſ.166.in cauſa.num.3. Duo uero tãtum ſufficere dicunt alij: modicitas ſcilicet pretij, & pactum de retrouendendo. Glo.fin.in c.conquæſtus.de uſur.in uer.item ſi uendo. Alberi.in d.l.emptione. ubi dicit ita de facto obtinuiſſe coram magnificis peritis, & dicit Abb. conſi.72.in præſenti. lib.1.quod ita communiter concluditur,ubi ad hoc plura allegat.ſequitur Dec.plura ad hoc citans,cõſ. 692.viſo conſilio.num.2.& 3.Grat. reſp.11. quæritur.nu.14.uol.2.licet contrarium ſcripſerit conſi. 157.nu.lib.2.Tiraq.de utro.retr.tit.2. §.1.gl.2.nu. 66. & 67. quam ſententiam in Rota ſeruari,dicit Caſſad.deciſ.1.contractus.in princ. de uſur. vi.inf. uerſ.pactum de retrouendendo.

Contractus an damnoſus fuerit uel utilis, celebrationis ipſius tempus ſemper attendi debet,non autem tempus quod poſtea ſequitur.c.ad aures.& ibi glo. fin.de reb.eccl.non alien.c.cum dilecti.& ibi glo.2. de emp.& uend. c.cum cauſam. in uer. uenditionis tempore.eo.tit.Bar.& Bal.in l.2.C.de reſcin.uend. ita in eccleſia dicente ſe læſam dixerunt. Iaſ.conſi. 119.in præſenti.nu.8.uol.1.Crau.conſ.271.verba ſtatuti.col.6.uerſ.quinto reſpondeo. ad fi. & conſ. 264.nu.2.& 4.ubi declarat.& col.3.uerſ. tertio reſpondeo.& uerſ.quarto reſpondeo. Beci. conſ.3.tã docte.num.19.& in contractu emphyteotico idem affirmat Bertran.conſ.42.quaſi.num.11. uol.1.

Contractus an licitus ſit uel non, quo ad eius reſciſſionem uel confirmationem, pertinet cognitio ad le-

giſtas

giſtas & canoniſtas,non ad Theologos.ut per multa exempla proſequitur Guiel. Bont. in tracta. de vſur.ver.octauum motiuũ.Albe.in tract.de agnoſc. aſſer.q.10.num. 10.ubi dicit, quod licet ad Theologos ſpectet cognoſcere, an dicens uſuras non eſſe peccatum, ſit hæreticus, tamen an aliquis cõtractus ſit licitus uel illicitus & uſurarius pertinet ad canoniſtas.de hoc Deci.conſi.111.nu.6.& 7.

Contractus appoſitione ſigilli habetur pro abſoluto, ſi ſigillum recognoſcatur. Bal.in l.contractus.C.de fi.inſtr.col.2.uerſ.ſed quæro hic.ſequitur Rimin.in l.pacta nouiſſima. col. fin.uerſ. alius eſt etiam effectus.C.de pact.Deci.in c.2.num.27.uerſ.in 2.q.de fi.inſtru.Franc.in c.ſignificauit. col.1.uerſ.& quod per priuatam ſcripturam.de appel.Gabr.concl.lib.1.de præſump.concl.4.num.28.vi.ſup. uerſ. annulus ſignatorius.

Contractus continens diem certum cauſa differendæ ſolutionis, interim etiam ante diem producit obligationem & actionem, quamuis agenti obſtet exceptio, quæ per aduentũ diei ceſſat. l.cedere diem. de uer.ſign.l.1.in fi. quando dies uſuſf.lega.ced.cũ alijs per Bart.relatis in l. ita ſtipulatus. col.17.uerſ. primo ego quæro. de uer.obli.& eſt tex.in §.omnis ſtipulatio.uerſ.id autem.Inſt. de uer.oblig.Alex.in d.l.ita ſtipulatus.§.cum ſtipulamur.in prin.Affl.deciſ.279.num.1.& deciſ.359. num.9.ubi loquitur in legato.late Alcia.in d. l.cedere diem.& Tolent.Inſtit.de oblig.in prin.num.60.Ceph.conſ.626.n.3.

Contractus, diſpoſitioue cõtra bonos mores non obligat,etiam ſi fuerit adhibitum iuramentum. ca.non eſt obligatorium.de regu. iur. in 6.ut dicunt Bal.& alij in l.fin.C.de pact. Paul. de Caſt. in l.ſi quis inquilinos,§.ſi quis.de lega.1.Alex.conſ.21. num.16. volum.3.& conſ.26.num.3.volum.7.Bertr. conſ.1. nu.15.vol.1.Deci.conſi.345.colum.2. Rip.reſp.6. colum.penult.par.3: intellige tamen contra bonos mores canonicos,& in hoc uide diſtin. quam ponit Din.ad d.c.non eſt obligatorium. & ibi addi. in lit. B. quæ incipit. adde quod Barto. quomodo autem quid dicatur factum contra bonos mores canonicos,vi. late per Rol.conſ.98.nu.17.cum ſeq.vol.1.

Contractus duo cẽſent correſpectiui ad inuicẽ,& unus alterius gratia factus,nedum quando unico contextu fierent, ſed etiam quando intra breue tempus unus poſt alium.Anch.conſi.434.col.1. in fi. uerſ. præterea aduertendum, ubi loquitur quando una die unus,& die ſequenti alter contractus fieret.Caſſan.conſi.39.col.13. in prin.uerſ. & idem dicendũ eſt. Craue.conſi.53.col.3. uerſ. qui actus.Cur.ſen. conſi.55.verſ.& hoc maxime,vbi loquitur quando fierent vna & ea.hora. in hoc tamen Cępola, de ſimul.contr.colum.mihi 4.in 2.præſump. verſ. item quando eſt factum. dicit, quod factum uno & eodem die cenſetur factum incontinenti, niſi adiecta ſit hora. ſequitur Purpur. in l.in bonæ fidei.col.3. uerſ.declarantes præmiſſa. C.de pact.ui.ſup.uerſi. actus duo facti.

Cõtractus emphyteuticus eſt, quando quis dat alicui rem immobilem perpetuo & hæreditario iure colendam uel meliorandam,uel etiam ad tempus,puta,ſecundam uel tertiam generationem, ſub annua penſione,vel propter aliud pretium ſimul, & recognitionis ſolutionem,quo ad utile dominium,reſeruato ſibi dominio directo.l.1. C.de iu.emph. & ibi Iaſ.nu.48. & in Aut.qui rem.nu. 10. C.de ſacroſ.eccle.poſt Old.conſ.29.incip. de rigore iuris.& habetur in Auth.de non alien.§.emphyteoſim. & ita dicunt Canoniſt.in c.querelã.de iureiu. in c.dilectus. de capel. Monac.in clem.1. de reb. eccl. non alien. Alex.conſ.14.viſo.col.2.nu.13.uol.2. Corn.conſi. 39.vol.2.Socin.conſi.177.non inutilis.lib.2. Bald. conſ.21.viſis uerbis.par.1. Iaſ.alibi in l.2. C.de iu. emph.ſub nu.41.uerſ.tertio quæro.

Contractus emptionis cenſus factus non intentione emendi, ſed mutuandi pecuniã, eſt illicitus in foro conſcientiæ,in quo uſura ſola intentione committitur,ut per Archid.in c.2.14.q.3.Io.And.in c.conſuluit,de uſur.Feder. de Sen.conſ.ult.col.2.& 4. Calca.conſ.84.nu.4.& conſ.85.nu.10.in eo foro enim iudicatur intentio agentis.d. c.cõſuluit.Fede.d.cõſ. ylt.ſecus autem eſſet in foro iudicij, ut dicunt præfati doct.& ui.ſupra, uerſ.contractus an licitus ſit. & inf.uerſ.contractus qui cenſeri poteſt.

Contractus eſſentia & qualitas cognoſcitur potius ex effectu quam ex forma uerborũ.l.ſi uno. loca.Bar. in l.1.col.pen.uerſ.an uero.& uerſ. quæro quid differt,C.de iu.emph.Soc.conſ.88.num.2.uol.1. Dec. conſ.160.col.1.conſ.164.nu.3.conſ.190.col.3.uerſicu. ſexto.conſ.305.in prin.& in c.ad audientiam. in prin.de appel.Rui.conſ.161.nu.27.uol.1. Pariſ. conſ.88.nu.20.& conſ.72.nu.54.uol.4. Affl.deciſ. 72.ad fi.Craue.in Rubr.de lega.1. nu.26.& conſi. 214.poſt Rom.cõſ.509.nu.3. Ceph. conſi.687.nu. 11.& dicit Bald. in c.1.§.libellarię.de pace Conſtã. quod contractus eſſentia non colligitur a nomine, ſed a forma & qualitatib.ſuis,pulchre Soc.in l.Gallus.§.etiam.de liber.& poſth.col.2.& in conſ.167. nu.6.Ceph.conſ.1.nu.18.quid ex hac propoſitione inferatur, ui.inf.uerſ. feudum quando conceditur. Et ad cognoſcendam qualitatẽ contractus, ui.inf. uerſ.locatio an uenditio.& uerſ. uerba contractuũ.

Contractus etiam in vltima uoluntate fieri põt, cũ nõ infringitur ultimi iudicij amplitudo.gl.in l.heredes palam.§.ult.de teſtam. & in l.cum antiquitas.C.de teſta. & ibi Iaſ.nu.3.Boer.deciſ.253. mulier contra*xit.col.3.& d.glo.oẽs cõiter ſequi dicit Ro.cõſ.171. pro deciſione.nu.6.& conſ.293. præſuppoſito.ſub nu.2.uerſ.aut per eum.Dec.cõſ.186. in caſu.col.2. ver.ex quibus oĩb.& conſ.294.col.2. in prin.Pariſ. cõſ.46.qm̃ apud.nu.36.uol.4.Tiraq.de legi.cõnub. gl.5.n.101.Mãd.iun.ad d.cõſ.Ro.ſup uer.fieri poſſe

Cõtractus factus ab iniuſte carcerato ad commodũ & utilitatẽ carcerantis,nõ ualet.l.qui in carcerẽ.de eo ꝙ met.cau.ſecus cum alio, ſiue ad ſui,ſiue ad carcerati cõmodum,puta ut a carcere liberetur.l.nam & Seruius.in prin.de neg.ge.l.metũ. §.ſed licet.de eo quod met.cau.Bar.in d.l.qui in carcerẽ.quẽ ad hoc citat Ro.conſ.316.circa propoſitam.nu.2.Ale.cõſ. 241.perſpectis.in fi.li.6.Fulg.cõſ.176. Iacob.col.1. verſ.cęterum his non obſtantib. Cuma. conſ.68.in præſenti.nu.2.Dec.conſ.691.in facto. col.1. uerſ.nõ obſtat quod contractus.Rui.conſ.113. quia proponit.ꝑ tot.vol.5.Aff.deci.149.in cã.obſeruat Mand. iun.ad d.conſ.Ro.ſuper uer.iniuſto.ui.Bal.in rubr. C.de reſc.uẽ.& Lãce.Dec.in l.q a latronib.de teſta.

Contractus feudi inter principem & eius ſubditũ cui feudum concedit celebratus,non poteſt ſine cauſa ab ipſo principe diſſolui.Rom.conſ.352. quæritur primo.nu.24.Auth.incer.de crim.leſæ.maieſt.q.1. num.10.Iaſ.in l.teſtamentum. num.5.C. de teſta. Alcia.de præſum.lib.3.reg.3.præſump.8. nume.7. quam ſentẽtiam dicit ueriorem & communẽ Crau. de antiq.tem.par.1. poſt num.5. eam proſequitur Bertr.cõſ.360.ſpectabilis.an.fi.vol.1.in antiq.cõſ. 15.ex themate.nu.5. eo.in nou.conſ.360.benemerite.nu.6.uol.3. in ant. ſi enim in eius ſola uoluntate eſſet illum infringere, nullus cum eo cõtraheret, & ſic hominum cõmerico careret, quo nil miſerius. l.quod ſi minor.& l.nõ ſẽper. de minor.vi.ſup.uer. princeps obligatur.& uerſ.Principẽ etiã ſine cauſa. & uer. conceſſio Prin.

Cõtractus illicitus arguitur ex pręſumptione ſoliti & intentionis. Corn.cõſ.23.col.1.uol.3.nam vſura ſola intentione commiti poteſt glo. in ſum. 14. q.3. Archid.in c.2.14. q.3.Ioan. And.in c.conſuluit.de uſur.Fede.de Sen. conſ.ult.col.2.& 4.ſoliti conſideratio cadit contra eum qui aliàs ſimiles contractus fecit.nam ſemel malus idem ſemper præſumitur in eodem genere.reg. ſemel malus. lib.6. l.nõ omnes. §. a barbaris.de re milit.Hypol.in prac.crim. §.diligenter.num.99.Calc.conſ.63.num.2.Oſaſ.alios referens deciſ.88. num.27. ſolent enim uſurarij contractus ſuos palliare,pro quo faciunt quę habentur in c.ad noſtram.de emp. & uend.& in c.illo uos.de pignor.Dicunt enim Hoſtien.& Ant.de But.in d.c. ad noſtram,quod vſurarij ſunt perſonæ cautæ in eorum contractibus, & multas inueniunt figuratas cautelas.

Contractus illicitus & uſurarius dicitur quando taxatio certa ab initio fit ſuper dubio negotio. puta, ſi quis in ſocietate apponat pactũ, quod capitale ſaluum ſit, & ultra uelit partem lucri certi taxati. ita glo.in uer.negotiatores.in c.plerique.12. q.3.quã ſequitur Roma.in conſ. 238. num.7. ibi, una cum principali ſorte redenda. & conſ.520. num.7.in fi. uerſ.cum igitur.& num.8.Bero. conſi.128. nu.19. volum.1.Alex.conſi.131.nu.8.& 9.uolum.2. Dec. conſi.116.num.6.ibi.abſque aliquo onere uel periculo &c. hoc etiam firmat expreſſe in ſocietate animalium Caſſan.ad conſue.Burg.des droict. rubr.4. §.23.nu.69.in fi.Bal.in l.1.nu.11.C.pro ſocio.Afflic.ad conſt.Reg. lib.1. de uſur. Rubr.6.num.14. Nat.conſi.417.nu.5.conſi.586.in fi.uol.4. Rimin. iun.conſi.218.nu.87.& 88.vol.2.Burſa.conſ.320. nu.56.ui.inf.uer.mutuans pecuniã ad negotiandũ.

Contractus innominatus ſubrogatus loco contractus nominati ſortitur eius naturam, ut non habeat locum pœnitentia, ſicut in contractibus nominatis. Bal.in l.1.per illum tex. C.de rer.permut.in princ. Aret.in l.ſciendum.col.5.uerſ.ſecundo pro iſta conclu.de uer.obl. quam ſententiam dicit communem Gomeſ.in §.fuerat.col.7.Inſt.de actio.Soc.in rubr. de uer.obl.col.pen.uer.quarto pro iſta concl.& ibi Iaſ.col.5.uerſic.decimo adducit. & hoc ex regu.l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ſi quis cautio.quod ſubrogatum ſapit naturam ſubrogati. de qua per Gabr.copioſe concl.lib.6.de reg.iur.concl.2.

Contractus intelligitur ſolũ de eo ꝙ inter contrahẽtes cõuentũ eſt.reg.contractus de reg.iur. in 6.l.1.§.ſi conuenerit.depoſ.gloſ.fin.in fi.in l.tale pactum.de pact.Deci.conſi.439.col.fi.nu.9.& conſi.488. col. pen.num.16. unde ſi,puta,in contractu emptionis cenſus apponatur,quod uendit cenſum francum & liberum ab omni præſtatione,& ſolutione gabellarum,contractus in hoc eſt illicitus & uſurarius,quia inquantum uult quod pro emptore ſoluat gabellã uenditor,emptor per indirectũ habet ultra cenſum conuentum.de quo vi. Silueſ.in Sum. in uer.vſura. 2.verſ.nono.id tamen intellige in foro conſcientię.

Contractus licitus eſſe concluditur,cum inter emptorem & uenitorem ſit æqualis conditio,& ſors mortuo emptore non ſit reddẽda.& ita cõiter tenẽt oẽs Legiſtæ & Canoniſtæ,ut per Inn.& alios in c.in ciuitate.de uſur.& ibi Abb.col.ult.uerſ.extra glo.& alibi idem Abb.q.5.augerio patronatum.col.13.in verſ.ſecundo ad idem induco.vbi ex l.ſi ea lege. C. de vſur.& ex d.c.in ciuitate. concludit, quod talis contractus aliàs in ſe illicitus toleratur ratione incertitudinis, tum quia dubium eſt quantum poterat percipere,& quantum ualebit ſolutionis tempore, tum etiam quia dubiũ eſt quanto tempore contrahens victurus ſit,cum nihil hora mortis incertius ſit.l.1.de cond.& demon.

Contractus mutui eſt illicitus & uſurarius,quando in eo recipitur aliquid ultra ſortem.Pau.conſi.226.in cauſa mota.verſ.tertio reſultat.Dec.late conſ.123. perlectis.col.2.uol.1.& in l.de fideicommiſſo.C.de tranſ.Caſtr.alibi conſ.289.uol.1.Afflic.ſuper cõſti. Regni,vſurariorum. no.14. ſiue euidenter, ſiue ex coniecturis de tali contractu appareat, ut per doct. in c.ad noſtram.de emp.& uend.& in c.illo uos. de pignor.Affl.deciſ.65.in cauſa. Corn.conſi.241.Iaſ. in l.Titio.§.idem reſpondi.col.2.de uerb.obl. Calcan.conſ.25.col.11.

Contractus non dicitur ſimulatus, quando fit pactum de retrouendendo quandocunque placuerit uenditori, quia tunc apparet quod emptor non habuit animum lucrandi fructus, ex quo tenetur quandocunque reuendere.Bal.conſi.114.lib.3.ſi uero emptor habuit animum lucrandi fructus,non data facultate uenditori redimendi ad arbitrium, contractus arguitur ſimulatus.Bal.conſ.487. lib.1. Crau. conſ.156.col.2.circa medium.dixi de hoc,quæſt.3. num.12.& q.4.in fi.ubi de Bulla Pij.V.P.M.

Contractus præſumitur potius cenſualis quàm emphyteoticarius,in dubio.Socin.ſen. conſi.177.non inutilis.& conſ.266.uerſ.ſecundo quia.lib.2.quem citat Firm.in reper.in uer.cenſus.22. verſicu.Ruin. conſ.41.nume.7.conſi.169.nume.5.& 6. volum.1. Crauet.conſi.681.nume.2.Maſcar. de prob.par.1. concluſ.281.ubi de hoc. Quod uerum eſt,ſi ex illo contractu transferatur nedum dominium utile,ſed etiam directum, ſi tamẽ transferatur utile tantum, remanente directo apud dominum, iudicabitur emphyteuticus.Iaſ.in l.2. C.de iure emphy.nume. 164.& 165.Bero. quæſt.14. Socin. ſen. conſi.167. Clarus. §.emphyteuſis.quæſt.1.verſicu. ſed pone, Hoc ſcire proficit, quia cenſuarius ob non ſolutionem non cadit in commiſſum, emphyteuta ſic, ut communiter teneri dicit Ioan. Fab. Inſtit. de loca. & cond.§.adeo,ſub num.13.uerſ. nunc ueniamus,

cum quo reſidet Hypo. ſing.95.inc.contractus cenſualis,poſt Imo.in c. propter ſterilitatē. in vlt.car. col.1.verſ.itē aduerte. de loc. & conduc.Socin.cōſ. 208.viſis actis.col.vlt.Bal.conſ.406.talis eſt.p.3.& conſ.vlt.p.5. Oldr. conſ.29. quam propoſitionem dicit communem Deci.conſ.138.Et diligenter. ſub num.5.verſ.ſimiliter in cauſa cenſus. eāque tenent omnes,vt ego late proſequor in qq. legal. q.5. per totam,reiecta opinionē tenētium contrarium,vt in ea,quam tracto cum ſuis ampliat. & reſtrict. & vi. Foſſan.deciſ.Pedem.20.nu.5.

Contractus principalis vbi non tenet, nec etiam tenet clauſula conſtituti præcarij in eo poſita, regulatur enim ſecundum naturā ipſius contractus.gloſ. not. in l.ſi patronus.§.patroni. ſi quid in frau. patron. Alberi.in l.pupillus.de acq. rer. domi. vbi dicit ita fuiſſe determinatum.Rom.conſ.24.viſis.ſub nu.3. verſ.reſciſſo enim.conſ.57.in cauſa. col.2.iux.fin. verſ.facta per ſtatutum. conſ. 76. in cauſa nobilis. ſub num.8.verſic.quia ſi non tenet.conſi.115.uiſo compromiſſo.colum.3.ſub num.3.verſicu.his ergo præmiſſis.conſ.171.pro deciſione.ſub num.4.uerſ. quoniam nulla.& conſi.246.clariſſime.ſub num.2. verſ. ita & quælibet clauſula.ubi loquitur in ſpecie de clauſula prçcarii,prout & Cur.in conſi.131.nu. 12.in fine.Marſ.in rubr.de fideiuſ.nu.352.Maran. inter conſi.ciu.Gram. conſi.95. in cauſa præſentationis.ante num.30.verſi.nec obſtare habet.Tiraq. de iure cōſt.p.3.limit.7.nu.27.& 38. limit.8.nu.2. & limit.9.nu.6.Iaſ.inl.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.poſt nu.48.verſ.quarto nota.ubi cum plur.ſeq. de uerb.oblig. multa ponit ad ualiditatem uel inualiditatem clauſulæ contractui adiectæ,non exiſtente ualido contractu principali.

Contractus probatur ſimulatus per indicia & coniecturas.ita Paul.de Caſt.conſi.82. incip.viſis his. & conſi.326.incip.in cauſa mota. quia aliter probare eſt difficile. l.dolum. C.de dolo.ſicut etiam dicitur de contractu uſurario, qui probatur talis ex præſumptionibus.argum.c.cum in diecęſi.uerſic. ſi tamen argumentis.de uſur.Bal.not. in rubr. extra de offic.iudic.colum.6.ubi dicit quod contractus probatur uſurarius ex perſpicuis indiciis, ſicut dolus, propter ocultas fraudes uſurariorum. idem tenet Ioan.Andr.in c.ex literis.de iureiur.Ant.& Imo.in c.ad noſtram, de empt. & vendi. refert & ſequitur Iaſ.ad l.4.§. prætor ait. de eden.nu. 26. & 27. pro ratione ui.inf.uerſ.probatio in his.

Contractus proprie dicitur ubi eſt in ſcriptis celebratas.l.contractus.C.de fi.inſtrumen.& interim, donec ſctiptura facta ſit inter partes, licebit a conuentione recedere.Ioan.And.relatus a gloſ. ibi.Afflict. deciſ.105.nume.4.Deci.in l.pactum quod bona fide.num.3. C.de pact. & ibi Curt.iun.num.7.idem Deci.conſi.340.poſt Bart. Ang. & alios quos alle- * gat,& communem dicit. idem uidetur tenere Fab. in §.1.Inſt.de empt.& uend.& ibi Aret. num.2.ubi ponit multa pulchra & not. dicta. & hanc opinio. uidetur tenere gloſ.mag. in Authen. at ſi contractus.circa medium.C.de fide inſtrum. Odof.in d.l. contractus. num.9.& hoc quando conueniunt partes ut fiat ſcriptura, aliter non ualeat contractus; ſecus ſi partes ſimpliciter contrahunt, inde dicunt quod ſcriptura fiat, & de cōuentis rogetur inſtrm: nam tūc ſcriptura non erit de ſubſtantia niſi ad probationem, & non licebir partibus, a conuentione recedere, ſed dicetur res perfecta. gloſ.in d.l.con- * tractus.in ult. opin. quam ſequuntur communiter Doct.ut dicit Grat.conſi.107.num.4. & 6. Gabriel. tit.de pact.concl.3.num.1. verſ.contrarium. Brun. in tract.de forma.ſub rubr.ex quib. confic. forma. uerſ.eſt tamen aduertendum.Loffr. conſi.19.num. 20. Rota Rom. apud Put. deciſ.13.lib.3. ubi dicit opinionem contrariam Pau. Caſtren. communiter reprobari.poſt Deci.& Iaſ. Socin.ſen. conſi.32.colum.3.ver.nec eſt curandum.lib.3.Marſ. ſing.666. & ita iudicatum dicit Foſſan.deciſ.197.num.7.ubi multa de hac materia.Caſtr. in l.cum res. colum.1. C. de proba. dicit ſe in facto obtinuiſſe Florentiæ, quod quando contractus eſt factus coram teſtibus, & partes dicunt poſtea,quod de eo fiat inſtrumentum, non dicitur contractus,niſi quando conficitur inſtrumentum, quo tempore denuo contrahere debent.& in l.qui bis idem. de uerb.oblig.dicit ſe ita conſuluiſſe cum Fulgoſ. ut patet in conſi. Fulgo. 200. ita etiam dicit Areti. conſi. 140. in 2. dubio. ſequitur Deci.conſi.11. ſub nume.1.uerſi.hoc probatur ex eo.

Contractus qui ad damnum & lucrum habere ſe poteſt dicitur licitus.Abb.in q.5. Augerio patronatu. col.penul.uer.ſed ſi quærimus. ubi not.dicit,quod ſi quis ſe obligat in perpetuum uel ad tempus incertum, puta ad uitam ſe obligantis uel recipientis,talis contractus eſt licitus, ſecus ſi tempus ſit certum, ita quod ut amplius certitudinaliter percepturus,quam dederit,quod etiam clare conſulendo tenuit Oldrad. conſi. 207. vniuerſis. per totum.& præſertim.col.2. verſi. ultimo iſta quæſtio.ubi allegat Hoſt.ita determinaſſe in c.in ciuitate. de uſur. & in ſum.tit.de uſur.§.in aliis autem caſibus. uerſ. quid de iis qui oues,& uerſ.quid de iis qui emerūt, & idem tenuiſſe Innoc.Vinc. & Goſ. in d.c.in ciuitate.& Bern.in c.nauiganti.de uſur. qui omnes tenent quod talis contractus ratione incertitudinis eſt licitus. Archid. in cap.quicunque.14.quæſt.4. Ioan.Andr.in rubr. de uſur.Cyn. & Bal. in l.pater puellæ.C.de inoffic.teſtam.& in l.ea pactione. ubi etiam Salyce.C.de uſur.Alex. in l.de fideicommiſſo.C.de tranſ.Laur.de Rodulph.in repet. c.conſuluit.de uſur.par.2.q.15.& in tract.de uſur. quæſt. 12.Roma. conſi.512. pro pleniori. in 3.dub. Nam ſic contractus non claudicat: ſecus ſi claudicaret, quia tunc non eſſet licitus ratione iniuſtitię & inęqualitatis, quia quod claudicat iuſtum non eſt.l.ſi ſocius pro filia.pro ſocio.l.Iulianus. §.ſi quis a pupillo.de act.emp.l.fin.de acceptil.not. Bal.conſ.18. notiſſimum eſt.col.2.num.2.verſ.non autem.uol.1. ueritatem huius propoſitionis perpende ex dictis infra uerſi.fraus præſumitur ex eceſſu.

Contractus qui cenſeri poteſt licitus, & illicitus vel vſurarius,in foro iudiciali præſumitur licitus, non vſurarius.Bal.in l.rogaſti. §. ſi tibi.col.fin. verſ.extra not.ſi cer.pet.Alex.cōſ.221.col.2.in prin.verſ. accedit etiam. vol. 2. Iaſ. in l. ſi ſeruum fugit.uum. col.5.verſ.hic etiam dicimus. C. de ſeru.fugit.alibi Alex.conſ.200.col.1.in fi. uerſ. accedit etiā.vol.6.

Socin.

Socin.iun.conſ.83.col. 1. verſic. ſtantibus itaque prædictis.vol.2.Marſ.conſ.15. num.11.verſ.Et adduci poteſt.in foro autem conſcientiæ præſumitur illicitus & vſurarius fauore animæ. Gemin. conſi. 112.ex mēte Guiel.de Mon.Laud.in clem.1.de vſur. nam in illo foro ad imponendam pœnitentiam prę ſumitur potius delictum.Anch.conſ.179.prima facie.in eo enim timenda eſt culpa vbi non eſt.c. cōſilium.de obſeru.ieiu. Fely.in c. Dudum. col. 5.de præſump.vnde dicit Inn. in c.ad audientiam.de homici.quod in foro animæ debet quis in dubio ſe præſumere irregularem,quia in hoc foro durior ſētentia eſt ſecurior.c.iuuenis. de ſpōſal.& dicit Imo. in clem.1. col.fin. de hæred. quod pro pœnitentia iniungenda, in dubio præſumendum eſt pro hæreſi. quæ conſideratio nō cadit in foro iudiciali, in quo, cum agatur de irroganda pœna, in dubio pro Reo iudicandum eſt. vt dicit Abb.in d.c.ad audientiam.col.1.Bal.conſi.105.ad euidentiam. lib.1.Deci.conſ.415.viſo.col.1. Et iſta diſtinctio ſumitur ex glo.dubitatur. in c. nauiganti. de vſur.& ibi Ioan. And.Hoſt.& Abb.col.1.verſ. in eadē gl.& ibi Ant. de But.in fi.& Card. col.1. verſ. oppono in eo qui propter dubium. in quibus locis omnes diſtinguūt in materia fori,Gabr.concl.lib.7.de malef.concl.2. nume.3.

Contractus qui continet diem certum cauſa differendæ ſolutionis, interim ēt ante diem producit obligationem & actionem, quamuis agenti obſtet exceptio, quæ per aduentum diei ceſſat.l.cedere diē. de ver.ſign.l.1.in fi.quādo dies vſufr. lega.ced.Bar. plura referens, in l. ita ſtipulatus.col.17.in 1.q.de verb.oblig.& eſt tex.in §.omnis ſtipulatio. verſ.id autem.Inſt.de ver.obli. Alex.in l.ſi ſtipulatus.§.cū ſtipulamur.in prin.ff.eo. Affl.deci.279.& 359.nu. 9.Alci. in d.l.cedere diem. Tolen.Inſt.de oblig.in prin.num.60.Ceph.conſ.626.num.3.

Contractus quo quis emit redditum quinque pro centenario annuatim, non dēt iudicari fœneratitius,ſi in illa regione huiuſmodi redditus communiter frequētatur, & inter bonos ſeruatur,& inter mercatores.Bal.in l.1.col. 6.in fi. verſ. & hoc facit ad.q.C. de his quæ pœnæ nom.Bal.ſequitur Iaſ.in l.1.C.de Sum.Trin.col.9. verſ. quid autē de pecunia.Bertr. conſ.62.col.1.vol.2.idem reſponderunt Oldr.cōſ. 207.in fi.Ab.conſ.15.col. 1.ad fi. verſ. quid vltra. vol.1.ubi ad excludendam præſumptionem vſurarum,allegat conſuetudinem regionis. vi.pro ratione,ſupra uerſi.conſuetudo generalis.ibi,conſuetudo enim.& ver. cōſuetudo habet magnā uim.& infra,uer.vſura appellari non poteſt.& ui.Gen.c.47. Rom. conſi.369.circa primum. colum.2.verſic.ſecundo ſi cōſuetudo.& conſ. 423. pro pleniori.poſt prin.Corn.conſ.265.colum.2.uerſic. in iis enim rebus.uolum.1.& conſi.171.uiſis.verſ.nam iuſta merces.vol.2.conſ.201. viſis.col.5. uerſ. inſuper dicti. uolum.3.& conſi.285. uiſo. col.3. verſ.non refert. eo.vol.3.Bertr.conſi.318.quamuis.uolum.3.nu.2. * vbi dicit id cōmuniter teneri.Cępo.de ſimul.contr. præſum.1.Guid.Pap.conſ.180.circa proceſſum, colum.1.uerſ.ſecundo præmitto.& uerſ.& iis.Rebuf. in tracta.congr.port. nume. 126. Menoch.conſil. 236.num.20.

Contractus, quod gener non computet in ſortem fructus perceptos ex fundo ſibi obligato donec ſoluatur ſibi dos, eſt licitus,& non ſapit uſuram. c.ſalubriter.de uſur.& ibi Doct.Barto. in l.in inſulam.§. vſuras.ſol.mat.Bologni.conſ.19. omnes tam Sum- * miſt.quàm Theol.in trac.de vſur.& eſt communis opinio ſecundum Io.a Medi.de contrac.cap.de acquiſ.per uſur. §. ad.c.ſalubriter. & fatentur communem Bal.Nouel. in tract.de dot. par.7.priuil.3. & Pariſ.conſ.64.uol.4.

Contractus ratione incerti euentus ualet. l. ſi iactum. de action.emp.l.ſi ea lege. C. de uſur. habetur in c. fi.extra eo.Abb.in c.in ciuitate,nu.7.eo.& in c.conquæſtus,nu.8.uerſ.9.eſt eo.tit.Rom.conſ.302.uer. quarto.Caſtr. in l.de fideicommiſſo.num.3. C.de tranſ.quando ſic fuit intentio contrahentium, quæ attenditur in initio, qualitercumque eueniet finis. l.ſed an ultro.§.fi.de nego.geſt.ideo ratione periculi ualet.l.ſi pater.C.de inof.teſtam.uide infra uerſ. redditus annui poſſunt emi. & quod magiſtraliter in hac materia ſcripſi in q.1.num.10. & 11.

Contractus redditus annui decem pro centenario, reguraliter eſt licitus,permiſſus, & ualet: tam de iure quam de cōſuetudine,& ex forma conſt. pont. dūmodo res obligata fructus æquiualentes reddat. * Inn.& alii communiter in c.in ciuitate.de uſur.Alberi.in l.iubemus, colum.4. verſi. quid de tali contractu. C. de ſacroſ. eccl. Hoſtien. in ſum. de uſur. verſi.in alijs autem caſibus.ibi,quid de ijs qui emerunt.Ioā. de Ana.in d.c.in ciuitate.in 4.car.Ambr. de Vig.in trac.de vſur.ad repet.c.ſalubriter. num. 75.Guiel.Bont in ſuo quodlib.de uſur.per tot.Pet. Belu.in Spec.prin.Rubr.41.in tit.de mat. cenſ. vbi per multas car.hoc diſputat.Alex.Iaſ. & Deci. in l. de fideicommiſſo.C.de tranſ.Deci.in l.rogaſti.§. ſi tibi colum.2.ſi cer. pet.Iaſ.in l.1. in lect. & repetit. C.de Sum. Trin. Chaſ.in cat.glor.mun.p.12.conſi. 99.uerſ. Aduerte tamen. Et hoc tenet etiam Aſteſ. in ſum.lib.3. tit.8. de emp. & uend. uerſi. ſequitur videre.licet ibi colum.2.dicat, quod talis cōtractus non eſt ita honeſtus,& decens, ſicut eſt contractus prædialis,& aſſignat rationē ut ibi per eum.& eandē opinionē poſt Theol.& Summiſt. quos citat,tenet Sylueſ.in Sum.in uerſi. vſura.2.q.12. & legiſtæ paſſim tam legendo quam conſulendo,quos ego refero in qq.meis legal.q.3.nu.6.& per totam q.quā in hac materia copioſe diſcutio,uide ibi.

Contractus redditus annui ut ualeat & iuſtus ſit, requiritur quod redditus conſtituatur ſuper certis bonis, ita ut illis peremptis perimatur & redditus, Ioan.de Lign.in c.in ciuitate.de uſur. & in c.ult. q. 1.eodem titulo, quem ſequitur Aret. conſilio 151. colum.2.uerſ.ſed tamen his non obſtantibus.ibi,& ideo dixit Ioan. de Lign. poſt Laur. de Rodulp. in trac.de uſur.in 6.q.prin.uerſ.quæro 14. Abb. q.5. Augerio.colum.fin.verſ. ex his deciditur. Chaſ. in catal.glor.mun. par.12. conſid.99.qui etiam conſi. * 63. numero 3. dicit hanc propoſitionem communem,quam ego latius diſcuſſi in meis quæſtionibus, legal.q.4.per tot.

Contractus reſcinditur ubicunque re ipſa apparet læſio,& iniquitas,licet contrahens iurauerit non contrauenire, debet enim tunc iuramentum relaxari.

ita

ita Deci.communiter teneri dicit conſ. 349. col. 2. cir.fi.uerſi.Secundo principaliter,etiam quod talis læſio intra dimidiam contigerit, quando dolo lædentis aut decipientis ex propoſito contigerit, ſeu interuenit,nam tunc etiam in foro exteriori tollenda eſt.l.1. §.perſuadere,de ſeruo cor.l.& eleganter. de dolo.l.Iulianus.§.ſi venditor.de act. emp. Abb. & Ioan.de Anan.in c.in ciuitate.de vſur.Deci. alibi in c.1.nu.18.de conſtit. & eſt communis ſententia cum gloſ.in ca.cum dilecti.de empt. & vend.ut per Couuar.var.reſ.iur.lib.2.c.4.ſub num.11.ver. omnes tamen. Ad huius propoſitionis propoſitum vide ſupra verſ.abſolutio a iuramento.

Contractus ſocietatis factus a minore ſine ſolemnitate ſtatuti valet, vbi eius conditio redditur melior, glo.quam Ang.ibi dicit ſing. ad hoc,in l.1.de acceptil.& probatur in l.cum hi.§.ſi cauſa.& ibi hoc tenet Guiel.de tranſ.glo.& Bal.in l.quęcunqne.C.de bon.quæ lib.Ang.conſ.vlt.Imo.& Lud.in l.multũ. §.1.de acq.hær.Rom.conſ.453. Viſa.in princ.Soc. conſ.160.in præſenti.num.17. vol.2.& in l.in conditionibus.poſt prin.de cond.& demonſ.Fely.in c. iuris quæſtionibus.poſt num.1.de teſti.Ruy. conſi. 161.proponitur.num.3.vol.3.Grat.reſp.46.caſus. num.29.lib.1.Mandoſ.iun. ad d.conſ. Rom. ſuper ver.valuerit.& ſuper uer.ualidus.ubi concor.citat.

Contractus ualor & uirtus ad alium non extendit ſe quam ad eum qui expreſſus eſt. l. ita ſtipulatus. §. Chryſogonus.de uer.oblig.l. ad probationem. C. de probat.Rom.conſ. 168.circa primum.in princ. vbi dicit,quod renuntiatio in vno non inducit excluſionem in alio.l.ſi domus.de ſeruit.vrb. præd.l. 1.§.uidendum.de ſuc.edic.l.ſuum.C.de iu.delib.& infert ad filiam renuntiantem ſucceſſioni patris,vt ſibi non prȩiudicet in ſucceſſione fratris. pro dicto vide Doct.quos citat Mandoſ.iun.ad d.conſ.Rom. ſuper ver.perſona.& vide inf. verſ. filia quæ bonis paternis renuntiauit.

Contractus ubi eſt celebratus in ſcriptis,non datur fides inſtrumẽto niſi exhibeatur protocollum ſi fuit petitum.Bal.in rub.C.de fi.inſtrum.& in l.contractus.C.eo.refert & ſequitur Rom.conſ.174.ampliſſime.num.7.& in l.ſciendum.col.antepen.uerſ.attende tamen. de uerb. oblig.Alex. conſ.175.viſis. poſt num.4.uolum.7.Felyn.in c.ſicut. colum.4.in 3.declar.uer.ad quod exemplum.de re iud.Deci.in c.quoniam contra.colum.pen.uerſ. Tertia concluſio.de prob.& licet aliqui quos refert Mandoſ.iun. ad d.conſ. Roma.ſuper uerſ. fin.inſtr. dubitent de hoc dicto, non tamen audent contradicere Baldo. qui & idem tenuit in l.fin.col.5.uerſi.unde tamen. C.de eden.& cõſ.464.lib.4. Lanfr.in d.c.quoniam cõtra.uerſ.inſtrum.produc.n.18.uer.Attẽde tamẽ.

Contractus uenditionis non eſt perfectus,niſi celebrato inſtrumento, quando inter partes cõuenit quod fiat inſtrumentum, adeo quod ante confectionem inſtrumenti locus eſt pœnitentiæ. ita Pau. de Caſt. in l.cum res,C.de prob.& in conſi.241.in quæſt.li. 1.Socin.conſ.169.circa primum,nu.9.p.2.quod eſt repetitum conſi.120.uol.4.Iaſ.conſi. 151. in caſu præſenti,nu.3.uol.2.Deci. conſi. 11. & pro tenui. nu.1.conſi.159.nu.4.conſ.404.nu.10.& in c.1.nu. 10.de fi.inſtr.Barb.in rubr.de emp.& uend. col.2. Affl.decif.39.per binas,nu.4.Gabr.concl.lib.3. de pact. concl. 3. Nat. conſ. 357. miror. per tot. Hoc multis modis declarat Deci.conſ.340.pro reſolutione.Iac.de Mon.in trac.de emp. & uend.q.5.princ. nu.53.Nat.in l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto, nu.147.uerſ. non ob. ratio. C. de teſtam. reprobat Caſtr. & eius rationes.

Contractus uſurarius & illicitus ex actuum uicinitate prȩſumitur.Bal.in c.officii.per illum tex.uerſ.& eſt argumentum.de elect.Abb.conſ.5.col.1.uerſ. ſi.n. lib.1.Cæpo.de ſimul.contr.col.3.in fi. & ſeq.præſump.2.uerſ.præſumptiue autem. Barb. conſi.51. colum.5.uerſ.& adducit pulchrum.lib.1. Rip.in l. ſi uentri.§.fin.colum.2.uerſ.Sexto facit. de priuil. cred.Hinc eſt, quod præſumitur uitium añte uẽditionem, quando incontinenti poſt uenditionem uitium detegatur.Bal.in l.1.colum.3. uerſ.Quæro an uineam.C.de ædil.edic.uide ſup.uerſ.Actus præſumitur ſimulatus.& uerſ. Actuum uicinitas.

¶ Contrahens cum uidua ab altero marito cognita dicitur bigamus interpretatiue. Rebuf.de pacifi.poſ. nu.193.c.ſeriatim.32.diſtin.& c.maritum.33.diſt. & c.a nobis,c.1. & c. debitum. de bigam. & hoc ſi cognouit eam,aliàs non.d.c.debitum.Sum. Ang.in uer.bigamia.num.2.uerſ.quot mod.contrah.biga. & Rebuf.ubi ſup.uerſ.quartus eſt. dicit, quòd hoc modo fuit deriſus Bulgarus a ſuis auditoribus, ut refert gl.in l.rem non nouam.C.de iudici.cum nocte duxiſſet uxorem, & mane inciperet illam. l. & eſt glo.1.& cauſa riſus fuit,licet glo.non dicat, quia cũ ſtatim ducta uxore inciperet dicere, rem non nouã aggredimur, intellexerunt Bulg. duxiſſe uxorem corruptam,&aliàs cognitam, ſicque eum bigamum eſſe.Ant.& alii in c.2.de bigam.Richar. cum communi,in 4. ſent. d.27. ubi idem in corruptã a quocumque cognita.

¶ Contrahentium mens attenditur ex cõiecturis,quæ reſultare ſolẽt ex uerbis pactis apponi ſolitis,quando talia ſint quod ſit locus coniecturis,ſecus quando ſunt expreſſe concepta. l. uni. C. quæ res pign. oblig.poſ.& ibi not. Bal. & in l.ita ſtipulatus. §. ſi quis ita ſtipulatur.ibi, ex ſententia contrahentiũ. de uerbor. oblig.l.in uenditione.in fi.com.prædio. Bal.in l.ſub prætextu ſpecierũ. col.pen.uerſ.iuxta præmiſſa.C.de tranſac.& in Rubr.ext.de pact.col. 2.uerſi.nota cauſam, & conſ.107. quod iſta donatio.col.2.uol. 2.& conſ.417.in facto, colum.2.uol. 5.Ang.conſ.2.certum eſt col.pen.Bertr.conſi.1.colum.2.lib.2.Rube.conſ.149.col.3. uerſ. præmiſſis. & conſi.151.uerſ.præmiſſis. Tiraq. ad l.ſi unquam. C.de reuoc.don.in uer.liberis.nu.58.

¶ Contrarietas in duobus teſtibus operatur ut neutri eorum credatur. ita Ioan. And.in c.in noſtra. de teſti.& ibi magis communiter Doct. Feder. de Sen. in conſi.162.in fine. Alex.conſi.34. Viſo proceſſu, num.6.ubi dicit eſſe magis cõem,uolum.3.idem tenet Gram.alios adducens in conſi.26.num.21.conſ. 31.num.8. & conſ.78. num. 28. Gig.conſ.1. num. 32. Nec ex eorum contrarietate poteſt ad falſitatẽ inferri,cum potius dici debeat repugnantia inter teſtes,quam falſitas.Bal. in l. ſed ſi poſſeſſor. §. ſi uero.de iureiuran.in l.præſes.C. de ſent.in l. duobus reis.§.idem Pomponius,eo.tit. ubi etiã dicit Alex.

quod

quod data contrarietate inter teſtes vnius, & alterius partis, nullus ipſorum poterit de falſo puniri, idem ipſe firmat conſi.179. volum. 2. ſequitur Iaſ. in d.l.duobus.ex eorum tamen depoſitionibus tribuitur materia iudici ad procedẽdum in alterutrũ. Bal.in l.teſtium. q. 1. C.de teſti.vbi dicit hoc fuiſſe de facto Paduæ ipſo tunc legente.idem tenet Aret. conſi.71.ſequitur Iaſ.in dicto §. idem Pomponius, & ita Neapoli in magna curia vicariæ deciſum refert Gram. deciſ.60.nu.5.

¶ Contrariorum idem eſt iudiciũ. l.1. de his qui ſunt ſui uel alie.iur.c.cum veniſſent.& ibi Bal.col.ult.de iudic.& conſ.402.num.3.uolum.5. Crau.conſ.75. accuſatur.num.12. & 20. ſi modo eadem ſit ratio. l.fin.§.fin.de lega.3. & eorum eadem eſt potentia. l.ab emptione.ubi Bald.de pact.& eſt idem ſignificandi modus. Iaſ. qui alia ponit in rubr. de acquir. poſſeſ.conſilio 117.num.12.uolum.1. conſilio 180. circa primum.num.24.& conſ.205. in occurrenti. num.28.uolum.2.Deci.in l.ſecundum naturam. & in l.nihil tam naturale. de reg.iur.Alexan. conſilio 111.uideretur.num.13. volum.7. vide Oſaſ. deciſ. 25.mortuo inteſtato.nu.16. ſi autem ſubeſt ratio, contraria eſt diſpoſitio. l. cum quidam. de liber.& poſthum.l.& ſi contra.de vulg.& pupil. Imo.in l.1. ſub num.6.verſ.in gloſ.ſoluto matr.Manti.de coniect.vlt.volun.lib.3.tit.15. num.12. ubi etiam de vi argumenti a contrario ſenſu.& tit.16. per tot. vide ſup.verſ.argumentum a contrario ſenſu. & inf.ver. oppoſitum idem operatur. Applica dictis inf. verſ. exercitium duplex gerens.

¶ Contrauenire facto proprio non poteſt quis.l.ſicut. C.de act.& oblig.l.poſt mortem.vbi Bart.de adop. facit.l.in diem.de aqua plu.arcen.arg.l.quoties.C. de fideicom.c.quod ſemel.de reg.iu.lib.6.§.Titius. prope finem.ſi de feu.def.cont.ſit int.dom.& agn. uaſ. ubi ſi filius uel agnatus feudi alienationi cõſenſit,vel per annum ex quo ſciuit tacuit, omnino remouetur a feudi recuperatione.per quem tex.dicit Affl.in tit.quemad.feu.ad fil.fęm.pertin. num.11. quod ſi dominus faciat inueſtiturã,tanquam de feudo nouo,inueſtiẽdo fœminam, cum tamen feudum eſſet antiquum,agnati,qui habuerunt ſcientiam,& proteſtando non contradixerunt,ſibi prȩiudicant, & feudum quo ad ipſos dicitur nouum, & dicit ibi Affl. quod patientia unius anni ſufficit. & per Fel. in c.quæ in Eccleſiarum. de conſtit. ſub nume.123. verſic.tamen quia.Deci.conſi.328.num.4.395.prope finem.verſic.poſtremo. Gozad.conſ.71.num.1. per d.§.Titius.Ceph. conſi.30.nu.31. ſupple ex dictis infra verſi.vaſallus alienare.& verſ. vaſallus poteſt dum viuit.

¶ Contumax ad hoc,ut habeatur pro confeſſo ex forma legis vel ſtatuti,intelligitur quo ad caſum principalem,non autem quo ad qualitatem perſonæ aggrauantis delictum. ita Pet. de Anch.conſilio 408. incip.probata tanti viri ſęuitia.ad finem,& ante eũ Bart.conſ.inc.ſtatuto ciuitatis Florentiæ,coadiuuat Ang.cõſi.146.inc.primo dico.vbi tenet plus, quod etiam verè confitens delictum non videtur confiteri qualitates delicti. Aliud enim eſt haberi pro confeſſo quo ad factum, aliud quo ad qualitates facti. allegat tex.in l.1. §.quod autem. ne quid in flum. publ.facit doctr.Bar.in l.ſi cui. la 2. §.ſi a filio. per illum text.vbi dicit, quod ſi accuſatus de adulterio commiſſo cum S.vxore T. confitetur contẽta in inquiſitione eſſe vera, intelligitur quo ad adulteriũ, non quo ad qualitatem perſonæ,quod ſcilicet S. ſit vxor T. niſi ſit qualitas,quæ ueniat ex natura contractus,ut dicit Iaſ.in l.ſi duo patroni. §. ſi quis iurauerit.de iureiuran.num.9.cum ſeq. pro quo vide ſup.verſ.confeſſio qualificata.

Contumax bannitus indiſtincte ſubiacet ſtatuto de bannitis impune occidendis, ex ſententia Nel. in. in trac.ban.in 1.p.2.temp.q.1.contra Rayn.de Forli.in repet. l. omnes populi. de iuſt.& iu.car.5.col. 4.verſ. ex iſta doctrina, quia hoc non ſolum ſtatuitur pro delicto pro quo bannitus eſt, ſed etiam propter eius contumaciam, quæ eſt digna morte, c. 2. de maior.& obed.Marſ.conſi.10.num.8. & 12. cui ſententiæ accedit not. dictum Bal. in c.1. colum.2. uerſ. ſed pone,laicus.in tit.qui ſuc.ten. il 2. & in c. 1.§.iniuria.colum.4.uerſ. quæro utrum ualeat ſtatutum.de pa.iur.firm.ubi dicit valere ſtatutum, ut contumax puniatur etiam ad mortem. allegat Specul.tit.de fideiuſ.§.1.& Ioan.And.in c.veritatis. de dolo & cont.communis ſentẽtia eſt in contrarium, quia pœna impoſita pro contumacia eſt temporalis,ut dicit Deci. in c.ex lireris. num.47. de conſtit. verſic.& hoc confirmatur.Dictum Nel. procedit in contumace de crimine pro quo grauis pœna imponi debuiſſet,quibus congruunt dicta Menoc. in materia contumaciæ. in trac.de arbitr.iud. & de hoc, an ſcilicet contumax bannitus poſſit uigore ſtatuti impune occidi,non conſtito aliter de crimine, uide Alexan.poſt Bart.in l.obſeruare.C.quor.appel.nõ recip.& Carrer.in prac.num.39.de contumacibus, quam ſint legibus odioſi,& quibus incommodis afficiuntur,copioſe ſcribit Foſſan. deciſ.265.

¶ Conueniri coram iudice non ſuo aliquis non poteſt, niſi expreſſe, uel tacite conſentiat, ut tacite contrahendo, uel delinquendo. l. hęres abſens. §. primo. de iudic. c. fin. de foro comp. Auth.qua in prouincia.C.vbi de crim.ag.opor.not. Doct.in l. ſi conuenerit.de iuriſd.omn.iud.Afflic.deciſ.133. nu. 1.& 5.Alexan.conſi.89.ſub nu.2. volum.7. ubi hoc etiam in clerico procedere dicit, ut ratione contractus uel delicti coram non ſuo iudice conueniri poſſit. In hoc aduertendum, nam de laico non eſt dubium, de clerico non eſt ita ſimpliciter uerum, niſi in caſibus qui excipiuntur,pro quo uide ſup.verſic. clerici cum in ciuilibus. Clericus aſſaſſinij crimen. Clericus coram iudice ſęculari. Clericus laicum iudicem, & in aliis uerſ. ibi. & ad materiam propoſitionis vi.deciſ. Fiuiz. 2.

¶ Conuenticula & congregatio differunt, quia conuenticula eſt adunatio gentium ad malum finem in modum conſilij,ſectæ,vel fęderis, & fieri nõ poteſt, ſine permiſſu ſuperioris, congregatio eſt adunatio ad bonum finem facta,ſecundum Corn. conſi.216. colum.2. volum.3. ubi ponit ſpecies licitæ congregationis. & Crau. conſil.4. vbi loquitur in materia congregationis,an ſcilicet ſit licita, & quibus caſib. quæ autem requirantur in congregatione particularium perſonarum prohibita ex domini decreto, ut non dicatur delictum enorme, & graue, vi. Bald.

conſi.

conſi.261.decretum domini. lib.2. & dicit idē Bal. conſi.319.decreto domini,quod quando congregatio iuſto modo ab aliquibus uocata eſt, licet ex ea ſequatur poſtea malum, non tamen congregantes tenentur,quia ſatis eſt quod initium fuerit licitum, & ob cauſam bonam. ſequitur Crau.dicto conſilio 4.num.88.

¶ Conuentio inter duos, quod vno eorum decedente ſine liberis, ſuperſtes, vel eius liberi habeant certas res de bonis prædefuncti,non eſt a iure improbata: quia non eſt conuentio vniuerſalis, ſed particularis de certis rebus tantum, & quia prouenit ex præſenti contractu poſt illius mortem. iux. l. vnica.C.ut action.ab hær. & con.hær. & quia non eſt proprie donatio,ſed honeſta prouiſio, quam iura nō improbant. ita Oldr. conſilio 139. per tot.Ioan.And.ad Specul.tit.de inſtrum.edit.§.porrò.colum.vlt.uerſ. fuit etiam alia quæſtio.Alberi.Salyc. & Iaſ.in l.fin. C.de pac.Ang.in l.hereditarium.de bon.auth.iud. poſ.ff.& in l.ſancimus.C.de donat.Imo.& Ro.in l. Aquilius.ff.eo. Alex. conſilio 83.viſa. colum.3.ad finem,uolum.2.& conſ.28.ponderatis.colum.2. & fin.uolum.3.Iaſ.conſi.211.num.21. uolum.2. & in l.ſtipulatio hoc modo concepta.de verb.oblig. nu. 18.Socin.iun.conſilio 142.nume.27. uolum.1.Tiraq.de iure primog.quæſt.6.num.5.ubi alios adducit.Menoc.conſil.1.numero 161.Ceph.conſilio 44. num.24.vide inf.verſ.donatio reciproca. Pariſ. conſilio 26.ex tenore. nume.84.uolum.2.& conſi.72. num.18.& 19.uolum.quarto.Natta conſilio 474.de anno. n.8,& vide inf.uer.promiſſio ex cauſa donationis.& vide inf.in materia pactorū.& Gabr.concluſ.lib.3.de pact.& conuent.ubi materiam pactorum,& conuentionum huiuſmodi, & ſimilium tribus concl.cumulat.

Conuentio ſuper certis bonis non eſt improbata a iure,quia in illis non conſiſtit vniuerſalis ſucceſſio,& quia non aufert liberam teſtandi facultatē, ex quo de aliis bonis poteſt libere teſtamentum facere. ita tenent communiter ſcrib. in l. ſtipulatio hoc modo concepta.de verborum oblig.& in l.fin. C.de pact. Alexand.conſilio 29.perſpectis.in quarto dub.uolum.5.Bart.conſilio 71. ex facto proponitur. Paul. conſilio 146.ſuper ſecundo puncto. in princ. Ang. conſilio 5.Andræas.Alexand.conſilio 59. viſo themate,ſuper primo dubio.uolum.5.Iaſ. in dicta l.ſtipulatio. dicit hoc verbum eſſe ſingulare in practica. pro quo vide Rom.conſilio 26.colum.2. Corn. conſilio 15.in princ.uolum.1.Socin.conſilio 101. colum.1.uolum.3.Deci. conſilio 30.& 216. colum.1. 203.colum.1.251.colum.2.516.colum.4. 655.colum.2.Iaſ. conſilio 5.colum.4.60.colum.2.137. colum.5.169.colum.1.lib.4.Rol.conſilio 39. in prin. uolum.1.Socin.iun.conſilio 142.num.39. uolum.1. quem refert, & ſequitur Clar. libro quarto ſent.§. donatio. quæſt.19. verſ. ſecundo principaliter.

¶ Conuentionem etiam iuratam non tenetur ſeruare ille,cui ab eo cum quo conuenit non ſeruatur.l.quæro.§.inter locatorem.& ibi Bar.not.ff.loca. c.quēadmodum,& c.peruenit, il 2. & c. ſicut, & ubique hoc not.Abb.de iureiuran.Iaſ.conſilio 209.nu.11. & 216.in prin.uolum.2.Rolan. conſi.53. num.28. uolum.1. Fran.Beci. conſ.45. num.6. adeo quod ſi vnus contrahentium deficiat etiam in uno minimo capitulo, licitum eſt alteri non ſeruare conuentionem.Bal. in l.pacta conuenta. de contrahen.empt. quam legit in l. iuriſgentium. in princ.de pact.Iaſ. conſi.41.columna prima,uol.3. quælibet enim conuentio habet tacitam conditionem, ſi ſibi fides ſeruetur.d.c.peruenit.& l.cum proponas. C. de pact. & dicit Corn.cōſilio 343.colum.2. uolum.1. quod qui uult agere contra aliquem ad pœnam, debet ipſe adimpleuiſſe conuēta.Bar.ubi ſup. ſequitur Dec. conſi.386.in prin.quod probat Alexan. in addi.ad Bart.ibi.& conſ.173.in fi.volum.6. etiam ſi pars de non implemento non opponat, ſed eſt citra dubiū ſi exceptio non implenti oppoſita fuerit per partē. Corn.conſilio 106.colum.2.uolum.1.Alex. in l.filiæ licet.C.de collat.Fely.in c.in tantum. colum.fi. de ſimon.Iaſ.in §.actionum.num.24. Inſtit. de act. verſ. an autem.vide ſup.verſ. contractus ad hoc, ut annulletur.& quam ſit efficax iſta exceptio, vi.inf. verſic.exceptio implementi.& verſic.donans pacto adiecto.

Conuentionem ſimoniacam non præſumi ex eo ſolo quod actus incontinenti factus fuerit, ſentit Feder. de Sen.conſilio 258.vbi perpendit diſpoſ. c.officij. de elect.pro Feder.ſententia facit tex.in c.ſicut Epiſcopum. 1. q.2. ubi poſt ordinationē poteſt aliquid etiam incontinenti recipi à ſponte offerente. & ibi hoc firmat Card.Alex.in vlt.not. idem voluit gloſ. in c.tua nos,in uer.conſentiant. de ſimon. quæ expreſſe loquitur quando tempore ingreſſus quis aliquid donat Monaſterio,aut capitulo.& ibi Abb. ſuper gloſ.in verſ.pure,& Anch.in 3.not. Card. in 5. not.& Feli.in gloſ.2.& fin.Bal.in c.in præſentia.de prob.num.32.verſ.oppono quod non poſſit. Abb. in c.ad audientiam,il 2.col.2.in fin. uerſ. & ob hoc forte.de reſcr.Deci.conſi.118.uerſ. ſecundo reſpondetur. vbi copioſe de hac materia loquitur, & uoluit gloſ.in c.conſtitutus.in verſ. repræſentationē. de relig.domi.quę tenet, quod etiam poſt acceptū ſpirituale incontinenti dari poſſit temporale, quia ad euitandum delictum præſumitur in ſignum ſubiectionis dari.Caſſad.deciſ.2. nu.5. & 6. de ſimon. & hoc dummodo quid ſine pactione detur,aliàs ſecus.Bald.in l.1.colum.penultima. quæſt.10.C.pro ſocio.Ruin.conſilio 103.colum.4.verſic. & ideo in propoſito.lib.1.

¶ Conuerſus ad fidem per baptiſmum non poteſt amplius moleſtari ob delictum ante baptiſmum commiſſum.gloſ.in c.1.49.diſtinct.ſuper uerſ.ſi adhuc. gloſ.in c.quicunque.26.quæſt.1.in ver. ſatisfactio. gl.in c.in ſcripturis.in ver.purgatum. 8.q.1. & 46. diſtin.c.clericus,il 3.gloſ. fin. in c.quod autem.32. q.1.tex.in c.2.in fi.de conſecr.diſtin.4.& ibi glo.in ver.totum. Baptiſmus enim liberat baptizatum ab omni crimine,& hanc ſententiam tenuerunt Cald. Butr.Imo.Anan.& Feli.in c.de his.de accuſ. uerſic. ſecundo fallit.& Barb.ad clem.1.uerſic. nos igitur. colum.penul.de ſum.trin.& ita iudicatum fuiſſe Paduæ teſtatur Thom. Ferret. caut.24. quæritur. ſubnum.4.uerſ. tu autem iudex.in cauſa Iudæi qui cōmiſſerat vnum enorme furtum, quo commiſſo fecit ſe Chriſtianum,in qua cauſa,cum pro & contra interuenerint ſolēniores Doctores totius gymnaſij,

tandem

tandem fuit liberatus ab omni pœna corporali,eūque defendit Rui. ut patet ex eius conſi. 13. caſus de quo.volum.1.& refert Tiraq.de pœn.cauſa.25. contrarium tamen, vide ſupra verſ. Baptiſmus non liberat baptizatum, & declara ut ibi.& in verſ.Baptiſmus quantum eſt de ſe.

¶ Copula carnalis arguit matrimonium,præſumptione iuris,& de iure,intantū, quod licet ſponſus proteſtetur ſe nolle per copulam conſentire matrimonio,non tollitur tamen matrimonium,ſed per copulam videtur a proteſtatione receſſiſſe, c.ſuper eo.c. per tuas.& c.de illis.de cond.appoſ. & eſt propoſi-
* tio communis ſecūdum Rip.in c.cum M.Ferrarienſis.num.95.de conſtit. quam notat Aret. conſi.142. colum.7.Rub.Alex.conſi.60. circa caſum. num.4. ubi citat concor.De hac per Doct. in c. veniens. de ſponſal.quæ copula adeo neceſſaria eſt in matrimonio,ut tentatio,& conatus non ſufficit, etiam ſi nixus inter habiles ad matrimonium contingeret. c. vlt.vbi tex.clarus.& ibi Abb.de ſponſal.quam ſententiam dicit communem Præpoſ.ibi. Aret. ubi ſupra, columna quinta, & Alcia.de præſump.reg.3. præſump.38.

Copula,&c,inducit repetitionem qualitatū præcedentium ſub vniformi terminorum qualitate, ſeu paritate.l.Seiæ.§.Caio.de fun.inſtr. gloſ. in l.2.de opt. lega.Cur.iun.conſi.70.num.5.115.num.14. & 16. ubi declarat.& 164.num.3.Iaſ.conſi.228.num.12. uolum.2.Ripa in l.cum filiofamilias.nu.57. de leg. 1.& in c.2.num.39.& 40.de reſcr.& in c.1. nu.71. de iudic.Crau.conſi.9.num.3.Ceph.conſi.16.num. 20.cuius originalis natura licet ſit,ut requirat concurſum copulatorum,l.ſi hęredi plures.de cond.inſtit.Curt.iun.conſilio 3.num.5. quandoque tamen reſoluitur in diſiunctiuam, vt per Curt.iun.d.conſ. 115.num.16.pro quo vide copioſe apud Ioan. Bologn.in repet.l.re coniuncti.de lega.3. nu.88. cum pluri.ſeq.de cuius copulæ natura, & effectu ſcripſi ad Curt.iun.conſ.5.in ver.copula,&c.

¶ Correctio iuris communis facienda eſt minus quàm poſſit.iux.not.in c.cum dilectus.de conſuet. in l.fi. §.in computatione.C.de iure deliberan.in l.præcipimus.in fi.ubi Bar.& cæteri.C.de appel.Alexand. conſilio 15.lib.2.Iaſ.in l.1.col.3. C. de ſucceſ. edic. glo.in l.vltima.ff.fin.regun.quæ dicit,quod nō debemus ſic prompte legem corrigere, nec etiam ex maioritate rationis.gloſ.in Authen. quas actiones. ubi Barto.& alij.C.de ſacroſan.eccl.Caſtr.Alexan. & cæteri in l.illam.C.de collat.Cur.iun.conſilio 6. num.13.Iaſ.in dicta Authen.quas actiones. colum. 6.verſic.ſit ergo firma regula,& in l.fratres.colum. 3.verſic.ſi uelis tenere oppoſitum. C. de inoffic.teſtamen.& in Authen.non licet. colum.2.C. de lib. præter.Imo.conſilio 64.Aret.conſilio 27.colum.2. poſt medium.ver.non ob.quòd melior,Corn.conſ. 271.colum.4.poſt medium.lib.4.Dec. in l.non debet cui.de reg.iur. num.4. quicquid aliter uoluerit idem Deci.ſibi contrarius,conſi.333.colum.3.circa princ.verſ.& ad idem facit.poſt Imo. in l.ſi uero.§. de viro.ſoluto matrim.Ceph.conſi.616.num.87.& conſilio 623.num.1. & ſucceſſiue. vbi plura de hac materia.

Correllatiua cenſentur eiuſdem iuris.l.matrem. C.de probat. vnde ſtatutum loquens in uno, etiam ſi ſit
* correctorium iuris cōmunis,habet locum & in alio; eſt communis opinio cum Bart.in l.fin.C.de ind.uidui.tollen.l.1.& ibi Barto.C. de cupreſ.li.11. idem Bart.in l.fi.per illum textum.de acceptil. ubi dicit, quod ſi ſtatutum aliquid diſponat de muliere, intelligitur etiam diſponere de viro. & idem Bart.in l.1. per illum textum, quod met.cau.dicit rationem,cū uxor non poſſit eſſe ſine viro. vnde dixit Bald. in l. nemo martyres. C.de ſacroſan.eccleſ. quod in correllatiuis ſi vnum prohibetur, reliquum etiam prohiberi videtur,quod etiam dixit gloſ.in c.1. de confeſ.in ſexto.& in l.per interuallum. de iudici. dum vult,quod pœna impoſita Actori,reo etiam impoſita cenſetur,& contra,quia ſunt correllatiui, & hāc propoſitionem eſſe communem, authoritatib.pluribus comprobat Feli.in proœm.decretal.ubi ample tractat materiam correllatiuorum.& Curt.iun.conſilio 6.circa has.num.1. & num.12. vbi declarat, & ibi dico in addi.in verſ.maritum.& in verſ. diſpoſitum in alio. & in ver.poſſe reprobari. vbi plura dico de hac materia correllatiuorum, tam in contractibus quàm in ſtatutis.

Corrumpens virginē, de iure canonico eam de bonis ſuis dotare tenetur.c.1.de adult. & ita veteri lege cauebatur. Exo.& Deuter.c.22.quod procedit etiam ſi corrumpens negaret illam eſſe virginem. Abb.in dicto c.primo.quia pręſumitur virgo,vt ex commu-
* ni dicit Clar.lib.5.ſent.§.ſtuprum.verſ.ſed pone,niſi corrumpens probauerit eam tūc fuiſſe corruptā. Ioan.de Anan.in dicto c.1.num.3.quo caſu, in dubio,ſtabitur dicto ipſius puellæ,ut dicunt omnes.in dicto c.1.niſi adſint coniecturæ, & præſumptiones in contrarium. Pariſ.conſilio 160.num.28. uolum. 4.& hoc verum,niſi dotis remiſſionem a corrupta, eiuſque parentibus ſponte & libere, non vi, dolo, metuve obtinuerit. Chouer.de pub.concub.ſub rubrica, de ſtupro.num.4.quantitas autem dotis aſſignatur conſiderato ſtatu vtriuſque.Oſaſ.deciſ.107. quam ſic arbitrio iudicis moderādam dicit Foſsan. deciſ.3. nume.ſecundo. & vide inf. verſic. ſtuprans virginem.

¶ Crediti & debiti nomen ſumitur potius ex fine quā ex principio, & ſic potius ex tempore quo dies uenit,quàm quo ceſſit, quia actus denominatur ab hora in qua finitur.Cagn. plura allegans in l. ſi librarius.num.72.de regu.iur.denominatio enim fit potius a perfectione actus quàm ab inchoatione. Inn. in c.conſuluit.de offi.deleg.Rip.in l.1.in princ. nu. 67.de verborum obliga. perfectio enim eſt dignior inchoatione.l.1.§.omnia.C.de vet.iu.enucl.Ceph. conſilio 626.num.46. quod facit ad materiam crediti,vel debiti conditionalis,ſiue in diem, ut non dicatur proprie creditum uel debitum, niſi die, conditioneve adueniente. iux.l.debitor. de verbor.ſign. ut infra verſ.debitor eſt ille. Et ad materiam.l.ſi ita ſcripſiſſet. de lega. 2. vbi relictum creditorum non intelligitur de relictis in diem,nec de creditis conditionalibus,ſed de puris tantum,quæ tunc exigi poterant.Hyppo.in l.1.§.ſi ſeruus.colum.2. ad finem. uerſ.& dixit.de quæſtion.

Creditor computare in ſortem tenetur fructus quos percepit ex re ſibi pignorata, ex quo dominiū non habet.

habet.l.1.& 2.C.de pignorat.act.not.in c.conqueſtus.de vſur.Bar.in l.diuortio.§.ob donationes,ſol. matr.facit text.in l.epiſtola,§.1.de pact.& ſi aliter faceret eſſet vſura, quia perciperet lucrum ex pecunia,ut not.in c.conqueſtus.de vſur.14.q.3.c.plerique.not.Hoſtien.rationem aſſignans,in Sum.tit.de vſur.§.1.uerſ.& eſt ratio.cum verſ.ſequen.ſequitur Iaſ.alijs id comprobans.ad l.2.§.mutui datio. ſi certum pet.uerſi.vltra ſcribentes,xiiij,fallit.& in conſ. 117.num.7.uolum.1.pro limit.uide Rom. in dicto §.ob donationes,& ſing.325.creditor.& ſing.536. regula.Corn.conſi,94.colum.penult.uolum.2. Socin.reg.3.Alexand.in materia conſi. 121.viſo. vol. 4.& conſi. 141.viſo.num. 12. uolum.5.Socin.conſi. 170.colum.vlt.uer.ſecundum principale.uolum.2. quem ſequitur Curt.iun.conſi.82.in controuerſia. nu.8.Cagnol.in l.2.quæſt.21.C.de pact.int.empt. Pariſ.late conſi.60.conſului. uolum.1, & conſi.75. omnis difficultas,uolum.4.Ruin.conſi.47.in cauſa. num,5.uolum.4. vide infra verſ.emēs fundum mandato alterius.

Creditor, cui bona debitoris ſunt data in ſolutum, licet efficiatur dominus,ut ſupra verſ.bona data creditori, tamen ſi debitor veniens infra biennium velit debitum ſoluere,audietur.per l.fi. C.de iu.dom. imp.quod & Bal.tenere uidetur in l.2, §. ſi abſens. col.1.verſic.ex hoc habes. ſi ex nox. cau, agat. ubi dicit hoc procedere,niſi aliter per ſtatuta terrarum ſit prouiſum, nam tunc ſtatuta ſeruari debent, per gloſ.in dicta l.fin.in ver.recuperare, quæ nedum loquitur in biennio,ſed in quadriennio,quod facit ad ſtatutum Venetum in Auth.in conſul,Maior. conſ. Anni 1413.29.Decemb.incip.cum multæ fraudes. verſ.vadit pars,vbi recuperare uolēti aſſignatur terminus annorum quinque,precio reſtituto, & fabricis intra illud tempus factis, ſolutis.

Creditor cui conceſſa eſt res loco pignoris, ut ipſe tutus magis eſſet donec ſibi per debitorem præſtaretur fideiuſſor,nō tenetur pro cuſtodia dicti pignoris,& eius occaſione,niſi de culpa leui.l.ſi ut certo. §.nunc videndum.ver.ſed vbi vtriuſque.ff.commo. l.ſi cum venderet.§.venit.de pignor.act. l. contractus.poſt prin.de reg.iur.Bar.in d.§,nunc videndū. &in dicto §.venit.& in l.quod Nerua,num,30.depoſ.Aret.& alij Inſt,quib.mod. re contr. oblig. per tex.ibi.in fi.Igne.in dicta l.contractus.n.30. verſic. & ſic adde.ubi citat,l.ſi ſeruos. & l.ſi neceſſarias.in princ.de pigno.act.Menoc.conſilio 118.ubi plures in hanc ſententiam citat, quia pignus contrahitur gratia vtriuſque, quo caſu non venit, niſi culpa leuis.dicto §.nunc uidendum. Aret.vbi ſup.in not.4. Ceph,conſilio 640. nume.16.vide infra verſic.culpa leuis.

Creditor cui fuerunt hypothecæ loco obligatæ plures res, poteſt aduerſus quemlibet ex pluribus earum poſſeſſoribus inſolidum agere ad integram debiti ſolutionem, nec poteſt cogi cōtra omnes actionem hypothecariam, aut contra eorum quemlibet pro rata deducere in iudicium,gl.& Bart. in l.Moſchis. de iure fiſci. amplia etiam ſi hi poſſeſſores non ſint hæredes,nec ſucceſſores illius qui actione perſonali tenebatur. Corn.conſilio 135.uolum.1.& eſt vera, * & communis opinio. Affl.ad conſt.regni lib,1.rubr. 17. nu. 26. ubi tamen dicit ſententiam contrariam æquiorem,& in regno ſeruari. de hac late Couuar. lib.3.var.reſol,c.7.nu,7.

Creditor debitorem ſuum de fuga ſuſpectū iurare nō poteſt durante eadem conditione, quæ erat tempore contractus. Bald.conſilio 285. libro 1.Doct.in §. 1.Inſtit.de action.& in l.2.in princ.ſoluto matrim. in glo.ſuſpectum.Roland.conſilio 65.num.8. & 9. libro 3.Deci.in l.qui cum alio.de reg.iur.Corn.cōſ. 136,lit.D.libro 4.Menoc.de arbitr.iud.lib.2. cent. 1.caſu.87.Alexand.conſi.19. uolum.3. Nat.conſi. 430.uolum.2. niſi ipſe creditor conditionem debitoris a principio ignoraſſet.Bart. in l. quæſitum.in fi.de pignor.& in l.fin.C.de ſponſal.Pariſ.conſ.99. num,26.& 27.uolum.3.Gig.conſilio 96.ſub nu.10. quæ tamen ignorantia non præſumitur, ut per Purpur,cōſilio 282.num.27. & 28.uolum.1. & per adden.ad Bar.in l.qui bona fide.§.de illo.de dam.inf. & ibi Alex.in §.qui damni.nu.3. Alexan. & Crot. in dicta l. 2. in princ. poteſt tamen iſta ignorantia probari per iuramentum,niſi ſit ſupina.Pariſ.ubi ſupra,num.28.Bero.conſi.10.num.quinto,uolum.3. Caraui.ritu 169.num.2.& 3. Menoc.vbi ſup.num. 16.& 17.Curt.ſen.in tract.de ſequeſt.q.9.deciſ.Fiuiz.1.nu.21. de qua materia probationis ignorantiæ,vide inf.verſ.ignorantia præſumitur. cum duobus verſ.ſequen.

Creditor in executiuis, non obſtante exceptione litis pendentiæ,poteſt variare,& facere tranſitū de principali ad fideiuſſorem, & de vna re ad aliam, ac de re ad perſonam.Neguſ.de pignor. par.8. memb.3. ſub num.27.verſ.poſtremo.Iaſ.conſilio 28.ſub nu. 3.verſ.non obſtat vltimum.uolum.1. Corn. cōſilio 108.lit.F.p.4.Ang.conſilio 8.num.6.& 9.Iaſ.in l.1. num.22.& 23.ſi quis iuſdi.non obtemp.Siluan.cōſilio 23.num.6. Amanel. ſing.185. Nota qualiter. Bero.conſilio 107.uolum.3.Deciſ.Fiuiz.1.num.15. & ſucceſ.ubi copioſe tractat & declarat.

Creditor non poteſt detineri facere ſuum debitorem, niſi credito ſuo liquidato, aliàs captura erit nulla. Neuiz.conſilio 52. num.13. uerſ. ſecundo requiritur, nec ſufficeret poſtea probari creditum ad conualidandam capturam. Nat.conſilio 430.num.26. Caccialup.de debit.ſuſp.quæſt.6.prin. nu.9. & 12. & q.14.num.2.& 3.& ſi detineri fecerit,erit ſimpliciter ſine cautione relaxandus.Soci,conſilio 59.nu. 2.& conſilio 113.colum.fi.lib,3. niſi creditor iurauerit eum ſuſpectum de fuga.Caccia.dicta quæſt.6. num.17.Rolan.conſilio 75.num.1. nam tūc poteſt cum etiam propria authoritate capere.l.ait pretor. §.ſi debitor.de his,quæ in frau.cred.ergo multo magis cum authoritate iudicis detinebit, donec ſaltem ſibi cautio præſtetur.l.ſi fideiuſſor. §.fin. qui ſatiſdare cogan.

Creditor non poteſt impedire appellando,ne cadauer ſui debitoris ſepeliatur donec ſibi ſatisfiat, eiuſque appellatio hoc caſu recipienda non eſt, ſecundum gloſ. & Ioan.And,in c.ex parte,il primo.de ſepult. Arch,in c.ſunt quorum.verſ. ſi quis etiam auſus. 2. quæſt. 6. quos in hanc ſententiam citat Bellenc. de Charit.ſubſ.q.55.nu.5. quod eſt verum, ut firmat Remig.de Gon.in ſim.tract.q.68.num.5.Spec. tit. de appel.§.in quib.uerſ.8. quia cadaueris humatio

res

res eſt non percipiens dilationem,quo caſu non recipitur appellatio.l.fin.de appel:recip. Fel. in c.ſicut Iudæi.de Iudæ,ſub num. 2.verſ.vnde dixit Specul.Gram.deciſ.82.nu.2. p l.ſunt perſonæ,l.ſi quis ſepulchrū.& in l.ne corpora.de relig. & ſump.fun. idem probatur in glo.quam Doct. communiter tenent in dicto c.ex parte,& in l.fin.cum Auth.Item. C.de ſepul.viol. ad hoc vide omnino Abb. in dicto c.ex parte,& Gram.d.deci.82,inc.incidit ſermo inter fratres.vbi cōcludit curiam ſemper reieciſſe creditores iſta petentes,etiam ſi habeant inſtrumētum guarentigiatum.& vide infra ver. ſepultura non eſt impedienda. & verſi.debitor ex ſententia.

Creditor qui non poteſt conſequi ſuum creditum a debitore, ſi pro conſecutione ſui crediti aliquid ei ſurripiat,excuſatur,nec tenetur furti. Glo.in c.ius gentium.i.d.Innoc.in c.olim,il primo,num.8.de reſtit. ſpol.Alexan.conſi.135.num.1.uol.1.Feli.in c.quoniam.num.13.de ſimon.& in c.2.num.36. de ſponſal.Mariil.ſing.187.Boſſi.in tit.de fur.n.6.Couuar. var.reſol.lib.1.c.2.poſt nu.15.uer.quarto. Clar.in §.furtum.verſ.excuſatur.Burſ.conſi.3.num.4. uol. 1.Gram.conſilio 50.num.5.& 6.Plot.in l.ſi quādo. C.vnde vi.verſ.53.num.8.Card.Alban. ad Bart. in Aut.ſed nouo iure.num.2. C. de ſeru.fug. vide inf. verſ. fur non dicitur.

Creditor receptione illius, quod ſibi debetur videtur liberaſſe debitorem a contrauentionibus, & inobſeruantiis,ſi quæ præceſſiſſent.l.poſt diem.de le.cōmiſ.per quem tex.Cagnol.poſt Parpal. in l. ſi quis maior.C.de tranſ.num.198. dicit quod per ſecundam tranſactionem in qua omnia ſoluenda integraliter fuerunt ſolum, omnia pœnalia appoſita in prima fuerunt remiſſa, & ibi multos alios ad hoc allegat.& ad hoc eſt tex.in l.quamuis.la 2. C. de uſur. ubi dicitur, quod ſi de uſuris minoribus erat cōuentum,& caſu quo tali tempore non ſoluerentur, pro pœna maiores fuerunt promiſſæ ſi, poſtquam ex mora maiores deberi cœperunt, creditor minores recepit,cenſetur maiores remiſiſſe. & ibi illum tex. ad hoc multum not.Bal.facit etiam.l. Aemilius. & quod ibi tradit Bar.de min. per quæ iura aperte ita concludit Ruin. conſi.58. num.9. uolum.1. Crau. alios referens conſi.106.col.2.uerſ. ad idem Ceph. alios citans,conſ.24.nu.21.

Creditor ſecundus habens iura ceſſa ab anteriori creditore mediato uel immediato,uirtute iuris ſibi ceſſi præfertur cuicumque creditori poſteriori, l.2.C. de pignor.Neguſ.de pignor.par.5. memb.3. nu.3. 4.13.16.facit tex.in l.ſi priores.& ibi glo.fin.C.de his qui in prio.lo.ſuc.Rui.conſi.146. num.4. uol.4. Ang. conſi.37.ſub num.5.Crau.conſi.191.num.2. ante eum Alex. conſi.69.uolum.3. Crot.conſi.83. lib.1.Pariſ.conſ.19. col. fin.lib.3. Anguſ. conſ.137. num.9.& 10.lib.1.deciſ.Fiuiz.3.num.36. uide ſup. uerſic.arreſtum.

Creditori inuito licet aliud pro alio ſolui non poſſit. l.2.§.1.ſi cer.pet.l. eum a quo. & l.manifeſti.C. de ſolut.adeo ut dicamus,debitorem rem meliorē pro debito inuito creditori ſoluere uolentem liberationem conſequi non poſſe.l. fin. de uſu & habit.l. cū quid,in glo.ſi cer.pet.§.præterea.Inſt.de actio.Tamen creditor in pecunia cogitur mobilia accipere, quando debitor in ea ſoluendo non eſt.Auth. Hoc niſi.C.de ſolut. & in corpore unde ſumitur. Rom. conſi.163. conſtitutio. cir.prin. Deci.in l.2.§. Mutui.in nouiſ.lect.num.25.ſi cer.petat. ubi hoc inducit pro fal. ad d.reg. ipſamque fal. declarat, ut per eum ibi.& ibi etiam Cur.iun. nu.35. & Loſ. conſi. 14.ante num.74.uide inf. uerſ. Debitor eſt ille, & ad materiam, an & quando creditori inuito aliud pro alio ſolui poſſit, ui.copioſe Iaſ. in d. §. mutui. nu. 3.& 9.vſque in finem.

Creditoris iuramento, debito probato, ſtatur ſuper quantitate. ita Ray.de Forl.in l.1.de lit. iur. quem refert & ſequitur Cepo. caut. 210. Deci. in l. certi condictio.§.quoniam.nu.8.ſi certum pet.& in c.1. num.33.uerſ.tertiò accedat.de prob.conſi.146.columna 5.in fi.& conſ.536.num.12. Hyp.ſing.322. Crau.conſilio 198.nu.9.ubi poſt Bart. & alios quos citat, dicit, quando ex teſtibus uel alio modo conſtat de ſubſtantia debiti, tunc ſuper quantitate poteſt deferri iuramentum ſuppletiuum. Oſaſ. d.96. numero 3.

¶ Creditum & debitum,cum ſint contraria,non poſſunt ſimul ſtare in eodem ſubiecto, ideo confuſione extinguuntur,ut ſi creditor ſuccedat debitori, aditione confunditur creditum.l.Stichum. §.aditio.de ſolu.l.Vranius.de fideiuſ.l.1.§.ſi debitor. ad legem Falcidiam,l.debitori tuo.vbi eſt locus ſuus.C. de pactis.gloſ.Bart. & Doct. in l. frater a fratre.de cond. indeb.Alexand.conſilio 149.viſo proceſſu,num.3. uolumine ſecundo.Iaſ.conſilio 148. numero trigeſimo,30.uol.2.Pariſ.conſilio 121.nu.2.uol.1. Soci. iun.conſilio 175.numero nono,volumine ſecundo. Affl. deciſ. 237. quod dictum declarat idem Socin. iun.conſilio octauo,numero vigeſimonono, & conſilio 170. numero quinto, uolumine 2.Porti. Imol. conſi.92.nu.93.

¶ Credulitas & cauſa quælibet iniuſta, & fatua licet excuſet a dolo,& a pœna doli,ſecundum gl. ordin. in l.plagii.la 2.C.de plagi. per tex.in l. igitur. §. 1. de liber. cau. & dixi copioſe ſup. in uerſ. cauſa etiā fatua. Tamen illa fatua credulitas uel iniuſta cauſa numquam in deliquente præſumitur, niſi uehemētibus coniecturis & præſumptionibus probetur.ita not.declarat Bar. in l.inter omnes. §. recte. de fur. Ang.in l.ſed etſi.§.ſcire.de pet.hær.Aret.conſ.8.ſicut decet. uerſ.pro his facit.conſ.col.Piſ.104. inter conſilio crim.diuerſ.numero 7. vide infra, uerſ.rumor etiam uanus.

¶ Crimen falſum ſibi imponens metu mortis uel tormentorum peccat,ac ſi alteri illud impingeret. Archid.in c.non eſt.23.q.5. Abb.in c. ex parte.de ſepult.& in c.1.vbi Fely.col.2. de teſti. cog. Io.Lup. in repet.Rubr.de donat.int.uir. & vxo.§.70.num. 4.Sylueſ.in Sum.in uerſ.detract.q.3.Caiet.in Sum. in eo.ver.& 2.2.q.73.art.2.& eſt perinde ac ſi ſeipſum occideret.33.q.5.ſi non licet. quod ita prohibitum eſt,ſicut alium occidere. vt ibi, & S. Tho.2. 2.q.64.art.5.quod no. pro ijs qui tormentorū metu fatentur, quæ non commiſerunt. & applica dictis ſupra ver.confeſſio rei torti.

Crimen læſæ maieſtatis non committitur,niſi quando Principis maieſtas principaliter & directe offenditur, ſecundum Bal.in l.1.cir.fin. C.de priua. carcer.

& Brun.

& Brun.conſi.69.col.2.cir.med. Vnde prodens patriam, non odio principaliter Principis, ut ſcilicet ei ciuitas auferatur, ſed ob alium finem, non incidit in hoc crimẽ. Saly.in l.ſallaciter.C.de abolit. Crau. poſt alios conſi. 6. num. 79. Et interficiens conſiliarium Principis odio ipſius conſiliarij, non odio ipſius Principis principaliter, non committit hoc crimen. And. de Iſer.in tit. quæ ſint rega. uerſ. bona committentium crimen maieſtatis.colum.9.ibi. aduertendum eſt, & Bellam. conſi.15.col.5.

Crimẽ mixti fori, ita cognoſci poteſt a iudice laico ſicut ab eccleſiaſtico, ita quod punitus, & abſolutus ab vno, poteſt ab alio repeti, c.fęlicis.§. per hoc. de pœn.in vj.hinc dicebat Bal. in l. cunctos populos. C.de ſum.trin.colum.quinta, verſ. modo circa hoc. quod ſi iudex eccleſiaſticus puniuerit aliquem pœna inceſtus, quod tamen eo non obſtante iudex ſęcularis poterit etiam reum punire. pro quo dicit eſſe caſum in ſui ratione in l.2. C. de ſportul. & licet ibi ipſe Bal.non determinet, quia caſus pendebat de facto, tamen in l.placet.C.de ſacroſan.eccleſ. verſ. quærit hic Guiel. concludit, quod in crimine mixti fori poteſt accuſatus puniri ab utroque iudice, facit.l.ſi quid erit.de offi.proconſ.& lega.& l.fi. de off.præf.vig.& dicit Ang.de Peruſ. in l.ſi vacantia.C.de bon.vac.lib.10. ſe obtinuiſſe in facto per l.nullum.C.de teſti.Ioan.Monac. in c.1.de vſur. in 6. ponit caſum in uſurario, quem refert Domin.ibi colum.2.uerſ. quæro an punitus. & ibi Franc. poſt Ioan.And. vide ſupra verſic. condemnatus a iudice eccleſiaſtico.

Crimen omnino occultum ex natura ſua, & intra mẽtem ipſam latens, poteſt per humanam conſtitutionem puniri.gloſ.in clem.1.§.verum. in verſ. eo ipſo incurrant.de hæret. quæ tota verſatur circa hãc materiam, ponit contraria, ſoluit & diſtinguit, ut per eam. Abb.in c.2.de off.ord.colum.3.& in extirpandæ.§.quia vero.colum.8.de præben. Felin.in c.porrò. colum.1. de ſenten. excom. Arelat. in tracta. de
* hære.q.9. quam ſentẽtiam communem dicit Hadr. quodl.8. art.1. eamque veriorem cenſet. Campen. lib.6.de eccleſ.Hierar. c.16. hanc diſcutit Couuar. & contrarium firmat, & demum utranque ſaluat in reg.peccatum. de reg.iur.in 6. in initio. p.2. nu.7. vide illum.

Crimen Sodomiæ morte puniendum eſt, nedum iure diuino.Leuit.c.20.Roman. c.1. ſed & iure ciuili.l. cum vir.C.de adult. in Authen.ut non luxur.hom. con. nat. in princ. & ſecundum canones eſt grauius adulterio.c.vſus.32.quæſt.7. & illud committẽs fit infamis, & inteſtabilis ipſo iure etiam ante accuſationem.Deci.in l.1.num.7.C.de ſecun.nupt.& incapax officiorum & dignitatum, nec valet ſtatutũ pro eo pœnam pecuniariam imponens, ut in homicidio dicit Deci.in l.1.colum.2.quod quiſq.iur.licet contrarium in hoc crimine ſcripſerit, & male, conſi. 90.per tot.cum iſtud ſit delictum enorme, & improbentur ſtatuta pro his pœnam pecuniariam imponentia, vt inf.uerſ.ſtatutum imponens pęnam.vide Sum.Tab.uer.luxurioſus.§.7.& 8.& Nauar. in Manuali.c.27. num.249. vbi refert Bullam Pij Quinti in hoc crimine, illamque examinat, & vide inf.verſ. delinquendi occaſio.

¶ Culpa lata nunquam morte punitur. Bart.in l.1.§.1.ſi quis teſt.lib. iuſ. fuer. & culpa lata a dolo non differt, niſi quia dolus committẽdo, culpa verò ommittendo committitur.l.tutor qui repertorium. de admin.tut. & conſequenter dolus voluntatem poſitiuã arguit, culpa verò permiſſiuam. l.Metrodorus. de pœn.l.Iulianus.in prin.iunc.l.ſi ſterilis.§.cũ per venditorem.de actio.emp.glo.in ver.non etiam. de in lit.iur.l.in actionibus. Ang.de malef. late, & ibi Arim.in verſ.ſcienter.verſ.1.Deci.conſi.482.pro reſolutione.colum.2. uolum.3. vbi conſiderat multa in hac materia doli, uel culpæ.& Ioan.Mil.in pract. crim.verſic.ſi autem omnes. & car.par.110.nu.13. & 14. vide infra uerſic. delictum commiſſum in faciendo.

Culpa leuis dicitur deſidia, & negligentia, gloſ. in §. præterea.in uer.debet.cir.med.Inſtit.quib.mod.re contr.oblig. vel adhibitio minoris diligentiæ in rebus alienis quàm in propriis. l. quod Nerua. in fi. depoſ.& ibi Bar.col.3.uerſ.ſecundo oppono. text. in l.ſi ut certo.§.quod uero.iunc.gl.in uerſ.ſaluas. ff.commod.l.ſi cum uenderet. §.fina. cum l.ſeq.de pignor.act.l.ſi putator.uerſ.culpam autem. ad leg. Aquil.Bar.in d.l.quod Nerua. q.6.verſ.ad primum dico.Maynerius in l.contractus.num. 16. & 17. de regu.iur.Menoc.conſi.118.num.11. ubi alios citat, uel etiam leuis culpa eſt, facere quod diligens non faceret, uel omittere quod non omitteret, & ad hos habetur ratio in materia leuis culpæ, non ad diligentiſſimos, ad quos reſpicitur in culpa leuiſſima, non in leui, ſecundum Bal.in l.quæ fortuitis.col.4. uerſ.nunc uenio.C.de pignor.act.Menoch. d.conſ. nu.12.Barb.in c.1.num.16. de commod. dicit leuẽ culpam eſſe dimittere rem in camera oſtio aperto ſine cuſtodia, quod deuiare a diligentia uocat.Cur. conſi.256.num.9.& 10.lib.3. Ceph. copioſe conſ. 640.num.18. & applica dictis inf. uerſic. cuſtos rei ſibi pignoratæ.

Culpa quando præcedit caſum, tenetur quis etiam de caſu. ca.1.de commo.c.bona fides. de depoſi. l.ſi ut certo. §.interdum.cõmod.l.pen.ſol.ma.l.ſi merces. §.culpę.loca.l.cũ res.ad fi.de leg.1.l.ſi uehẽda.§.1. & fi.ad.l.Rhod.de iac. l.qui petitorio.de rei uendi. Ro.conſ.395.ut res clarior.ſub.nu.2.uer. ubi enim culpa.Corn.conſilio 108.videtur. nu.1. uolu.1. & conſi.28.in hac.poſt prin.uol.3. ſequitur Pariſ.cõſ. 156.vidi proceſſum.num.6.uol.4. obſeruat Mand. iun.ad d.conſ.Ro.ſuper verſ.de caſu. etiam ſi caſus ſit fortuitus, & de eo aliàs nõ teneretur. l.in rebus. poſt prin.cõm.verſ.quod autem.glo.in l.1.in uerſic. quærit.C.depoſ.Rom. conſi.413.nu.9. Aret. in §. item is.nu.4.Inſtit.quib.mo. re contrah.obl. Deci. plura adducens in l.contractus.ſub nu.42.verſi. ſecundo fallit.de reg.iur.& conſi.473. num.5. verſic. præterea dico. Oſaſ.deciſ.104. nu.5. quia non cenſetur proprie caſus fortuitus, quando culpa præcedit. Caſtr.d.l.in reb.in prin. Cagn. d.l.contractus. nu.117.Rimi.iun.conſ.210.n.39.Ceph.conſ.640. num.8. vi.inf. verſ. incendium.& verſ.faciens illud quod fieri.

¶ Curatum beneficium obtinens licet teneatur infra annum ſe promoueri facere ad ſacros præsbyteratus ordines, & ſi id non fecerit, ſit priuatus ipſo iure

eccleſia curata, c.licet canon. §.fin.de elect.in 6.tamen eſt neceſſaria ſententia declaratoria incurſionis pœnæ, & priuationis.c.cum ſecũdum.de hæret, in 6.& ibi Doct. & poſito quod declaratoria nõ requireretur in caſu.d.c.licet canon, vt videtur tenere gloſ.in c.commiſſa.in ver.iuſto impedimento.de elect.& Dom.in d.c.commiſſa.§.1. in fi.quẽ ſequitur Feli.in c.Rodulphus.in verſ. ſed declaratoria, & col.2.in fi.verſ. & hoc declarat. de reſcr. tamen videtur requiri monitio ad excuſandum factum, & ſi fuiſſet notorium, ut declarat Domin.in d.c.cum ſecundum.§.1.in 2.not.& ibi Fran.& alij.refert Gig. conſi.13.num.2.

¶ Curiæ ſtilus habetur pro lege, & in cauſis ſeruãdus eſt.c.quam graui. de crim. falſi.c. ex literis.de conſtit.c.in cauſis.de re iudic. c.per tuas.de ſenten.excommunic. l. ſacri affatus. C. de diuerſ.reſcr.Oldr. conſilio 332.ad idem.columna prima.in prin.verſ. & ſi diceres.& conſilio 254.quia tota.col.pen.poſt med.Lap.alleg.33.an frater minor. verſ. an credatur.Oldr.alibi.conſ.328.ad idem primo. col.1.ver. pręterea.idem de vſu longæuo, qui in cauſis allegari poteſt pro iure, dicit tex.in clem.ſæpe.§.& quia. de verb.ſign.ſiue ſit circa acta ordinatoria, ſiue circa deciſoria, ut in c.cum veniſſent. de eo qui mit.in poſ. Hinc videmus, quod ſi literæ emanant contra conſuetudinem cauſarum, præſumuntur erroneæ, nec eis creditur.l.fi. C.de cano.largi.trib. lib.10.& ibi not.Ang. quod eis non debet credi tanquam falſis. vide inf.verſ.ſtilus iudiciorum.& ad hanc materiam obſeruantiæ, & ſtili fori, vide copioſe Borgni. deciſ.Fiuiz 5.nu.19.& ſucceſſiue.

¶ Curſus longæui temporis titulum extare probat. l. hoc iure.§.ductus aquę.de aq.quot.æſtiua.ubi glo. & Bar.Abb.in c.quęrelam.nu.9. de elect.vbi in ſpecie loquitur de titulo iuris eligendi, & præſentãdi. Lambert.in tract.de iure patr.p.2. li.1.art.7. 11.q. prin.Aret.conſilio 42.in fi.Alb.conſi.64.nu.59.copioſe Menoc.conſ.90. num.64.& ſucceſſiue. & cõſ. 402.num.8. & ſucceſſiue. & ibi hoc comprobat ex conſtit.Concil.Trident.ſeſ.25.c.9. de reform. ubi, quod in iure patronatus, præſertim clericorũ, immemoriale tempus titulum ſufficiẽtem tribuat. Habet enim tale tempus uim conceſſionis, & priuilegij, & operatur quod præſumatur iuſtus titulus, ita ut in contrarium non admittatur probatio. c.1.vbi gloſ. & Doct.de præſcr.in ſexto.Abb. & alij in c. peruenit.de cenſi.Abb.& Felin. in c. ſi diligenti. de præſcrip.Socin.iun.conſi.76. poſt nu.94. uolum.1.Pariſ.conſilio 27. num.33. uolum.1. Mandoſ.ſen. ad Lap.ſuper alleg.37.in lit.F.in ver.non extet memoria.vide ſupra verſ.conſuetudo cuius non eſt memoria. Quid autem ſit in conſuetudine collectandi forenſes, an requiratur curſus temporis ſupradicti, ponit Alex.conſ.52.uolum.5. conſ.78. circa fi.uol.6. Aret.conſi.132.col.3.verſ.ſecundo reſpondeo.Dec. conſi.285.circa fin.Corn.conſi.268.col.6.lib.4.copioſe Crau.de antiq.temp. p.4. §. materia iſta.nu. 31.& 32.iunge hæc dictis ſup.verſic.collectæ ex generali conſuetudine. Et infra, verſic.ſolemnitas pręſumitur. Quale autem dicatur tempus longæuum, ſiue antiquum. vide ſupra in verſicu. antiquum tempus.

¶ Cuſtodiam alicuius rei ſuſcipiens cum mercede, tenetur non ſolum de lata & leui culpa, ſed etiam de leuiſſima. lege, qui mercedem. vbi gloſ.ff. loca. Iaſ. in lege, domus. numero ſeptimo. de legatis primo. Pariſ. conſilio 123. uolumine primo. Burſ. conſilio quinquageſimotertio, numero trigeſimoquinto, volumine primo. ſecus ſi gratis tale onus in ſe ſuſcepiſſet, ut in l.ſi ut certo.§.nunc videndum. ff. com. Corn. conſilio 108. & conſilio 242. in principio, uolumine primo. Ang. de Peruſ. in tract.de ſociet. parte ſecunda, numero decimoquinto. Ioſ.Lud.deciſ. Peruſ.10. numero duodecimo, parte prima. &
* deciſ.Luca.12. numero ſeptimo. vbi dicit communem. Et nota hic, quod ſi cuſtos poſitus ſi fuerit ad cuſtodiam territorij, ne committantur furta, & robarię, & fecerit contra mandatum, dominus qui eũ poſuit tenetur, ita Barto.in l. ne quid.de incen.rui. & naufr.& in lege, prima. §. familiæ. de public. & ita iudicatum fuiſſe in contingentia facti in ciuitate Neapol.dicit Afflic.deciſ.82.dubitatur, & ibi comprobat Vrſil. in addit. refert & ſequitur Carau. ſuper ritu quadrageſimonono.numero decimoquinto. vide ſupra verſic. ciuitas tenetur. infra verſic. furtum rei commiſſæ.

¶ Cuſtos deputatus ſuper damnis, non tenetur pro damno dato de nocte, & tali tempore commiſſo, quod ei licuit ignorare, niſi ei culpa, dolus, aut negligentia imputari poſſit. l.ſi cum exceptione. §.in hac, quod met.cau.argum.lege prima.§.occiſorum. ad Syllen.Barto.in l.annus. de calumn.Bald.conſilio 203.in principio, libro primo. conſilio 274.lib. ſecundo.& in c.quoſdam.de pręſumpt. Aret.conſ. 56.nu.1.Gram.conſ.crim.22.in cauſa.nu.5.Hyp.in l.1.in prin.nu.115.& 117. de ſicar. in l.1. §.præterea.nu.131.de quęſt.conſilio 44.numero quarto, & quinto. Boſſi. in tit.de dam.da.numero ſexto. materiam hanc vide copioſe apud Rom.conſilio 7. viſis. & ibi Mandoſ.iun. ſuper ver. ignorare. ſufficit enim ſi fecit quod potuit, nil enim ei ultra imputandum eſt. de rei vendic.l.utique.§.culpa.de vſufruc. l.arboribus.§.nauis. ad legem Aquil.l.quemadmodum. §. ſi nauis. Rom.conſilio 395. ſub numero 3. uerſic. etenim qui facit. & in l. ſi mora.numero vigeſimoquarto.ſol.mat. ſequitur Crau. conſilio 89. nume.2. quid autem ſit in cuſtode carcerum, an & quando teneatur de fuga carcerati, vide Gabr.concluſ.lib.7.de malef.concl.8.nu.55.

Cuſtos rei ſibi pignoratæ, pro re furto ſubtracta non tenetur niſi de culpa leui.l.ſi vt certo.§.nunc videndum.verſic.ſed ubi utriuſque. ff.com. l.ſi cum venderet.§.venit.de pigno.act. l.contractus.poſt prin. de reg.iur.Bart. in dicto §.nunc uidendum. & in d. §.venit.& in l.quod Nerua, nume.30.depoſ. Aret. & alij per illum textum.in fi.Inſt.quib.mod.re contrah.oblig.Ioan.Igne.in d.l.contractus.nu.30.ver. & ſic adde. vbi citat. l.ſeruos. & l. ſi neceſſaria. in princ. de pignor.actio. Menoc.conſi.118.vbi alios in hanc ſententiam citat, quia pignus contrahitur gratia utriuſque, quo caſu non uenit, niſi culpa leuis.dicto §.nunc videndum. Ceph.conſilio 640.numero 16. quæ autem dicatur culpa leuis. vide ſup. uerſic.culpa leuis dicitur, & applica dictis ſup.verſ. bonorum pignori datorum.

D.

DAMNI infecti cautio peti poteſt ab inquilino in domo ruinoſa habitante, & a procuratore,& ab alijs.l.4.§. abeſſe, de dam.infec.ſolum enim inſpicimus, quod dominus non ſit in iudicio, ubi poſſit ei denunciari,ut caueat, dicto §.abeſſe,& ibi not. Bologni.& idem alibi in l.ſi finita.§. Iulianus, columna ſexta.de dam.inf.in hac enim materia non attẽdimus dominium rei, ſed rem ipſam ruinoſam magis conſideramus, adeo quod ſi etiam eſſet aliena, & alius non dominus detinet uel poſſidet eam,poteſt ab eo hæc cautio peti,& ſi non caueat,habet locum ſecundum decretum verum in re illa aliena, & ſtatim qui petit ſibi caueri ex ſecundo decreto efficitur dominus,nec eſt opus uſucapione,vel preſcriptione aliqua.l.inter quos. §. ſi dominus. de dam. infec. ſecundum Bologni. qui illum locum not. declarat in d.§.Iulianus.col.5.uerſ.præterea.

Damnum,cum a quo datum ſit non conſtat, ab inimico datum præſumitur.l.1. §.cum aliquis. de quæſt. Specul.tit.de præſump.§.1.colum.3.circa med.Bar. in l.fin.de quæſt.Rom.conſilio 7.viſis.num.1.circa medium. Ang.de malef.in ver.quod fama.num.50. & ibi Arimi.in addi.Deci.conſi.64.& diligenter.columna fin.in prin.Calcan.conſi.65.& placet.nu.2. Grat.reſp.136.prima fronte.num.24. lib.1.Gram. conſi.22.in cauſa.nu.7.Crau.conſilio 35. ex pluribus.num. voto 34.in cauſa nobilis.

Damnum emergens non debetur etiam poſt annum vxori diuiti,& habenti unde uiuere aliunde poſſit, niſi contra ſibi debentes dotem reſtituere iudicium mouerit.Rimin.ſen.conſ.265.nu.22.26.& 27. vol. 1.194.uol.4.Rimi.iun.conſi.304. uol.3. ſecus ſi eſſet inops,& non haberet unde aliunde uiuere poſſet,quia poſt annum damnum emergẽs petere poſſet.Rim.iun. ubi ſup.nu.4. & 14. Crot.conſi.198. nu.20.& 21.lib.1.Burſ.conſi.9. nu.46. & 47. Ferrati.Garg.patroci.51.nu.3.& 4.Purpur.conſi.385. nu.4.lib. 1.Alex.134.uol.4.200.uol.6.Soci.conſi. 57.lib.4.Bal.ante eum conſ.137.nu.3.lib.5. debet tamen de tali damno clare apparere.Ceph.cõſ.133. col. fin. ubi dicit idem de lucro ceſſante in muliere ſolita negotiari.Crau.conſi.189.nu.7. Pariſ. conſi. 86. nu.14. & 15. uol.1. Rimin.iun.ubi ſup.nu.8.& 9.& conſilio 52.num.31.& 32.uol.1.Purpur.conſ. 282.num.32. & 33. volum.1.vide inf.uerſic.vxori ad exactionem dotis.

¶ Dans operam rei illicitæ in grauibus delictis, non ſolum punitur de eo quod ex propoſito deliquit, ſed etiam de delicto conſecutiuo.l.quoniam multa. C.de ui pub.l.ſi quis aliquid.§.abortionis.de pœn. l.ſi ſeruus ſeruum.§.ſi quis inſulã.ad l.Aquil. l. qui ſaccum.de fur.c.fin.de homic. in 6.Bar.in l. Diuus. colum.fi.de ſicar.Aret.conſilio 34. viſis.in fi.Hyp. conſilio 7.num.5.volum.1.& eſt deciſio Bart.in l.reſpiciendum.§.delinquunt.in fi.uer.de pœn.ubi dicit,quod ſi quis vult occidere Titium,& errore ductus occidat. S.pœna ordinaria homicidij puniẽdus eſt, ex eo quod dabat operam rei illicitæ. Et licet Bar.in hoc communiter reprobetur, & dicant Doc. quod eius deciſio ponit iudices maleficiorũ in magno periculo,vt copioſe de hoc ſcribens dicit Iaſ.in l.1.ff.de legi.num.18. & Royas de hæret. p.1. nu. 145.ſaluet Bart.quod non loquatur de pœna ordinaria, ego tamen in odium homicidarum cum Bar. deciſione iudicarem. vide inf.uerſ. mandans aliquẽ tantum vulnerari.& verſ.opem ſimplicem præſtãs. & ſup.verſ.amator amaſiam.& inf.verſ.rumor etiã vanus. & vide ad materiam Foſſan. quem poſt hæc ſcripta habui, deciſ.243. ubi tranſit cum communi contra Barto. & dicit ita iudicatum, ſed non bene mea ſententia. vi.inf.verſ. delictum & dolus.

¶ Datia iuſta, & ab habente authoritatem impoſita,omnes tam exteri, quàm ſubditi ſoluere tenentur,c.ſuper quibuſdam.§.præterea. de uerb.ſignif. Spec.in tit.de cau.poſ.& propr.§.primo. verſ.quid de colligentibus.Bal.in l.ſi plures.colum.pen.C.de cond.inſer.Franc.Marc.deciſ.440.Rolan. conſ.80. num.47.& 48.lib.3. ubi ait non ſoluentes incidere in commiſſum,iux.ſententiam Bar. in l.commiſſa. de publica.Ceph.conſilio 451. nu. 359. vide infra, verſi.gabellas iuſtas fraudantes.

¶ Datiarijs remiſſionem eſſe faciendam,ſi occurrat caſus inſolitus,& extraordinarius, etiam quod ſuſceperint in ſe caſum fortuitum. Barto. in tract.de gabel.parte ſecunda,queſtione vigeſimaquinta,per l. fin.C.de actio.& oblig.Socin.ſen.conſilio 123.circa præſentem.volumine quarto. quod totum eſt in hac materia: dictumque hoc multis exemplis comprobat,contrarijs reiectis, nõ enim homines ſe obligantes ad caſus,videntur de inſolitis ſenſiſſe, vt dixi ſup. verſ.conductor caſum aduerſamq; fortunã, ut & in ſtatuto puniẽte arrengantem, & proponentem quòd debeat imponi collecta, non includatur caſus guerræ uel famis, dixerunt Bald.& Ang. in l. Diuus,in princ.de petitio.hæred.Conductori enim in re conducta, qua frui non poteſt, iure communi mercedis remiſſio,ſeu exoneratio facienda eſt. l.ex conducto.§.ſi uis tempeſtatis,& §.ſed & ſi. l.ſi quis domum.§.in exuſtis.l.ſed addes. §.ſi quis cum.l.habitatores.l.ſi quis fundum.§.Imperator. loca. Imo. in l.pretia rerum.ad fin.ad legem Falcid. vide infra verſic.gabellæ dominus,& verſic.obligatum ad aliquid faciendum.

¶ Datio inſolutum & executio facta plus debito,& vltra contenta in commiſſione,eſt nulla.Bar. & com- * muniter ſcrib.in l. ſi non ſortem. de cond.indeb. in §.ſi centum. & in l.certi condictio. §.quoniam. ubi Soci.col.vlt.poſt Bal.ibi.ſi cer.pet.Alex. & Aret.in l.1.§.pen. de verb.obl. Fulg. conſilio 136. quia ex facto.in 1.dub.in prin.Deci.conſilio 403.quamuis. nu.21.Marſ.in l.fi.nu.44.de iuriſd.omn.iud.Curt. iun.conſilio 185.in prin.Rui.conſilio 136. primo. num.5.uol.1.Tiraq.de vtroq.retrac.tit.1.§.23.gloſ. 1.nu.23.Pariſ.conſilio 81.conſultius.nu.24. uol.2. Capic.deciſ.51.in cauſa.poſt prin.Rebuf.ſuper cõcor.ſub rubr. de concl.Lateran.Concil.in ver. Decretis.verſ. tertio extende.vi.inf.verſ.vtile in ſeparabilib.Aduerte tñ, quod licet talis datio in ſolutũ facta fuerit ex inordinato proceſſu, & per cõſequẽs nullo,ſi tamen talia bona erant tacite obligata creditori,poterit ea retinere loco pignoris, donec ſibi uerum debitũ perſoluatur, nec hoc caſu habẽt locũ

not.in d.§.ſi centum. ita Bal.in l. fundus qui.de reſcind. vend. cuius dictũ pro ſing. refert Crem.ſing. 94. tenuta. ſequitur Curt.iun.d.conſ.185. num.4. Burſ.conſ.73.nu.28.& 29.Menoc.de retin.poſ.reme.1.q.3.nu.34.Rimin.iun.conſi.121.num.32.& 33.uol.2.Rota Fiuiz.deciſ.3.nu.11.in fine.

¶ Debiti legitime probati quantitas creditoris iuramento probari poteſt.Rayn. de Forli. in lege 1. de in li.iur.quem cum alijs ad hoc refert Deci.in l.certi condictio.§.quoniam.numero ſeptimo.ſi certum petatur.l.in actionib.numero 13. uerſic. & ad hoc. de in lit.iur.in lege finali.numero 24.C.de eden.in c.1.columna 20.verſ.ſexto fallit.& in c.2. columna 12.verſ.ſeptimo.de probat.Marſil.in l.1.§. idẽ Cornelio.num.6. de quæſt. & ſing.689. Natta conſilio 102. ſub num.2. poteſt etiam probari coniecturis. Butr.in c.fin.de iureiuran.Alexand.conſilio 69. columna 2.verſ. confirmantur prædicta. uolumine 2. Natta vbi ſupra poſt Barto. in l. admonendi.col.9. verſi.quæro quid ſi teſtis.de iureiuran. quia facilius additur qualitas,quam inducatur ſubſtantia.glo.in l.talis ſcriptura.in verſ.vniuerſa. de legatis primo. Ang. & Alexand. in lege,ſi certis annis. C. de pac. Natta conſilio 253. numero 6. Ceph.conſilio 618. numero 17.& ſucceſſiue.

¶ Debitor alicuius eſſe quis probatur per plures teſtes deponentes de diuerſis confeſſionibus.Paul.Caſtren.conſilio 380.iudex.in fi.parte prima.& conſ. 143.viſo proceſſu.columna fi.parte ſecunda. Ioan. de Anna.conſilio 55.in ſecundo dubio. Alexan.conſilio 53.columna ſecunda.circa medium.verſi.ergo etiam præſuppoſito.uolumine primo.Calca.conſilio 19.columna 5.poſt medium.Deci.conſilio 650. col.2. poſt med. Aret. conſilio 65.in præſenti.in 2. dubio.Alexan.conſilio 18. in fi.uolum.3. & conſilio 156.columna 3.in fi. uerſic. non obſtat etiam ſi diceretur.uol.5.nu.16.

Debitor cedens bonis ignominioſe,iuxta modos traditos per Cyn.in l.fi. C.qui bon.ced.poſ. per Rolan. conſilio ſeptimo.numero decimo,& vndecimo,volumine ſecundo.per Menoc.de arbitr.libro ſecũdo, centu.ſecũda.caſu 183.numero decimoquarto. non tenetur ſuis creditoribus aliquid ſoluere, ſed in totum liberabitur, quia ex hac ignominia quam ita cedendo cõtraxit ſatis punitus videtur. Guid.Pap. deciſ.343.cedens bonis,ubi quid in hoc ſeruet conſuetudo Lugduni refert, Felin. in capitulo ad liberandum.de Iudæ.ſub numero tertio. verſic. ſed declara iſtam regulam, etiam ſi poſt deueniat ad pinguiorem fortunam. Rom.ſing.24. numero ſecũdo, & 3.Menoc. de arbitr.iud. lib.2. cent.2. caſu.183. numero 22. & 23. vbi tenet cum Guid. Pap. contra Couuar.

Debitor cogi poteſt ad ſoluendum creditori in loco commodo, licet in obligatione ſolutio deſtinata ſit in aliquo certo loco,ſi ille locus tutus non ſit creditori.C.de ſolut.l.uſuras.de offic.deleg.c.ſtatuimus. in vj.de foro compet.clem.1.Ro.ſing.72.Senenſis, vbi ponit caſum in terminis,& cõſ. 252.præſertim. nu.19. vbi loquitur in materia concilij, quod celebrari debet in loco ad quem partibus ſit tutus acceſſus.ſequitur Fel.in c.accedens,il 2.col.3.verſic. & ſi quis promiſit,ut li.non conteſ.& in c.cũ ſit.in prin. verſic.Item & alia limit. de foro comp.Deci.in c.ex parte,il 1.not.2.de appel.Hyp.ſing.261. niſi locus tutus non ſit ipſi ſua culpa,vt dixi infra verſ.terminus non currit non valenti agere. Quo autem ad locum concilij,ut ob non tutum acceſſum mutari poſſit,vide Fel.ubi ſupra.Deci.conſilio 146. col.1. circa med.copioſe Boer.deciſ.40.num.10.

Debitor creditoris ad inſtantiam captus per iudicem incompetentem, debet ante omnia relaxari. Bald. conſilio 285.libro primo. Soci.conſilio 99. libro 3. Aret.conſilio 75.Deci.conſilio 75. columna fin. & alij multi quos citat Neuiz.conſilio 52.nu.12.& 14. * ubi dicit cõmunem,& ita eſſe ante omnia ordinandum.numero 43.l.magiſterię,vbi Bald.C.de iuriſd. omnium iudic. captura enim per talem iudicem incompetentem facta eſt nulla.Rolan.conſilio 75.numero quinto, & ſexto. vbi dicit quod creditor hoc caſu amittit ſuum creditum. Vantic.de nullit.ſent. ex defec.iuriſd. numero 8. nec ualet conſuetudo in contrarium.c.ad noſtram.de conſuet. Guid.Pap.q. 325.nec hoc caſu poteſt ipſe debitor carceribus recommendari, licet recommendatio eſſet iuſta. Bar. quæſt.6.Lap.Alexan.in lege,legata inutiliter.de legatis primo.Socin.in l.1. §. Item ſi quis. numero 2. ne quis eum qui.Rip.in l.naturaliter. §. nihil commune.nu.57.de acq.poſ.Fel.in c.dilectus.col.3. de reſcr.Hyppol.in pract.§.attingam.nu.34.Brun. de ceſ.bon.quæſt.11.nu.24. & 37. Sed relaxari debet ita & taliter,quod non poſſit eo tunc iterum capi. Bart.in l.naturaliter.in prin. de acq.rerum domin. Pute.de Sindic.c.ſi iudex proceſſit,& in hoc proceditur ſummarie,etiam die feriata.Deciſ.Fiuiz 3. ex Doct.quos citat,nu.45.& 46.& 49.vi.inf.verſ. ſaluum conductum habens.

Debitor cui fructus ſunt ſequeſtrati vel pecunia, ſi ſit pauper, & non habeat vnde aliunde viuere poſſit, poterit dicto ſequeſtro impune vti, pro alimentis lite pendente.Curt.ſen.de ſequeſtr.quæſt.23.fallen. 3.verſic.circa iſtam fallentiam. Auf. ad deciſ.Tholoſ.477.columna ſecunda, in fi. Borgni.deciſ.Fiuiz 3.numero 41. & dicit Rom. conſilio 388.quod penſio reſeruata alicui pauperi clerico non eſt ſequeſtranda, quia cedit in cauſam alimentorum. ſequitur Felin.in capit.ad audientiam,il ſecondo. de reſcrip.Caccialup.de penſio.quæſtione nona. Gig.de penſio.quæſtione 51. & conſilio 130. numero primo.Rebuf.de pacif.poſ.nu.125.

Debitor debitoris tenetur manifeſtare quod debet ſuo creditori ad inſtantiam creditoris dicti ſui creditoris,ad effectum faciendi immiſſionem in ea quantitate quam debet.l.a D.Pio.§.ſic quoque. vbi Bar. & Ale.not.de re iud. Neguſ. de pign.p.3.memb.2. ſub nu.49.verſ.vndecimo dubitatur,tradit ẽt Bart. in l.2.§.ſi tabulæ.de tabul.exhib.Rebuf.in cõmen. tomo.1.de lit.oblig.art.6.glo.3.num.64.& ſic licet quis non teneatur manifeſtare res proprias, tñ res alienas ſic,ad utilitatem tertij, ut ſuper eis ius ſuum conſequi poſſit. vi.inf.verſ.obligatus rem aliquam.

Debitor eſt ille proprie a quo inuito pecunia extorqueri poteſt. lege,debitor. de verborum ſignificationibus.lege,fideiuſſor. §. fideiuſſor. de fideiuſſor. de fideiuſ. Qui vel eſt quantitatis in genere, vel eſt quantitatis reſpectu certæ ſpeciei,

vel eſt ſpeciei. Primus oblata quantitate creditori, & ab eo non acceptata, ope exceptionis liberatur, ſi eam poſtea amiſerit. text. eſt ad literam in l. qui decem. de ſolutio. Secundus ſcilicet quantitatis reſpecta certæ ſpeciei, quæ ſi extaret, inuito creditori a debitore tradi poſſet, loco illius quantitatis, perempta ea ſpecie liber eſt a quantitatis ſolutio- * ne. eſt communis opinio cum Barto. in l. quod te. ſi certum petatur. ſecundum Iaſ. ibi. numero decimoquinto. & eſt text. in l. 1. §. vltimo. ff. ſi cui plus quam per legem Falcid. l. ſi ſeruus communis. in princ. de fur. iunc. verſic. ex his igitur. Couuar. variarum reſolutionum, libro ſecundo, capitulo quarto, numero decimoquarto. Tertius autem ante moram eius interritu liberatur. l. quod te. ſi certum petatur. l. ſi ex legati cauſa. de verb. oblig. l. cum filius. §. fi. eodem titulo. vbi ſi ſpecies fuerit perempta poſt interpellationem in congruo loco, & tempore factam, debitor non conſtituitur in mora. ad idem text. in lege, ſi Stichus. eodem titulo. vbi ſi Stichus certa die dari promiſſus, ante diem moriatur, non tenetur promiſſor ad ſolution. l. ſi is qui alienū. de verborum obligationibus. Quid autem ſit de debitore in diē, an dicatur debitor proprie, vide Ceph. con. 626. nu. 32. & 33.

Debitor ex ſententia obligatus ſatisfacere pro delicto vel quaſi, ſi morte præuentus deceſſit, impediri non poteſt quin ſepelliatur, ita poſt Ant. in capitul. ex parte. circa finem. de ſepult. limitat Felin. in capitulo ſicut. de Iudæ. ſub numero ſecundo, in fin. verſic. & prædicta amplia. licet aliud dicat Archidi. ſecunda quæſtione prima, §. ſunt quorum, quod etiam procedit in vſurario manifeſto, cuius cadauer non poteſt prohiberi quin ſepelliatur, etiam quod vſuræ nō ſint reſtitutę. Intellige ſepelliatur in loco pro fano; ſecus in cœmiterio, & loco ſacro, in quo ſepelliri non poteſt antequam vſuræ fuerint reſtitutæ, ita Felin. vbi ſupra. Ripa in tract. de peſt. numero 102. Gram. deciſ. 82. numero quinto. Quæ ſentētia * nedum a legiſt. & cano. cōmuniter recepta eſt, ſed etiam a Summis Angel. in verſ. ſepultura. num. 34. Syluеſ. in eo. verſic. numero duodecimo. Tab. in eo. ver. verſ. 20. Armil. in eo. ver. numero 23. Et hoc verum in foro fori. Bologn. in repet. l. omnes populi. de iuſt. & iu. ſub numero 53. in fi. verſi. Item non valet. ſecus in foro poli, nam in eo multi dantur caſus in quibus denegatur ſepultura eccleſiaſtica. Ang. vbi ſup. num. 29. ponit. 12. caſus in quibus quis priuatur ſepultura. Silueſ. numero nono. ponit totidē, & numero decimo, ponit alios quatuor de quib. eſt dubium. Armil. nu. 18. Royas ſing. 180. & vi. ſupra. verſ. cadaueribus non eſt deneganda. & inf. verſic. ſepultura non eſt impedienda.

Debitor, licet alterius fori, quando ſolutio uenit faciēda pro re ſituata in foro creditoris, tenetur ire ad domum creditoris. ita Barto. poſt Guil. de Cun. in l. Item nulla. in princ. col. 2. ff. de conſt. pecu. in verſ. tu diſtingue latius. per text. in l. forma. §. ſi verò qs. de cenſi. & l. 2. C. de iure emphyt. & §. ſi quis igitur ex qualibet. in Auth. quib. mod. nat. ef. ſui. id etiam firmat Iaſ. in d. l. 2. nu. 92. & in conſilio 8. reiectis. numero 6. uolumine 1. Purpur. in l. vinum. nu. 27. ſi certum petatur. Rol. conſilio 87. non inſiſtendo. numero 13. & ſequen. vſque ad finem. vol. 1. Caſtr. conſilio 24. videtur. numero 1. uolum. 2. Nat. conſilio 513. cum vendidiſſet. numero 3. vbi plura in hac materia ponit. & Corn. conſilio 70. in hac. numero nono. uol. 2. Felin. c. licet Heli. nu. 5. verſ. ſecundo limita. de ſimon. Iaſ. conſi. 216. Gabriel. nu. 5. vol. 2.

¶ Decimas percipiēdi quaſi poſſeſſio probatur per teſtes ſingulares de quolibet actu deponentes, ut ſi vnus deponat de vno blado, alius de alio. Spec. i tit. de teſte. §. antepen. in prin. Io. And. in c. qualiter & qñ. col. 3. de accuſ. Cor. cōſ. 34. col. pen. 134. col. 1. vol. 1. & 247. col. 8. & 9. vol. 2. Cepo. cōſ. ciui. 3. col. 4. Io. de Ami. conſ. 1. nu. 64. Rui. conſi. 67. col. antepen. & conſi. 177. col. 1. uol. 5. & cōſi. 44. n. 9. vol. 4. Grat. reſp. 150. col. 2. li. 2. Crau. cōſ. 78. col. 2. Gabr. concl. li. 1. de probat. ſeu de teſti. concl. 2. nu. 34.

Decima ad Eccleſiam parochialē loci regulariter pertinet. c. ſtatuimus. 16. q. 1. c. cum contingat, vbi gl. de decim. Rebuf. in trac. de decim. q. 6. n. 12. Crau. cōſ. 258. nu. 14. verſ. ſecundo principaliter. Menoc. cōſ. 402. nu. 18. c. cum in tua. de decim. c. ad decimas. de reſtit. ſpol. lib. 6. c. 1. de præſcr. eo. lib. Fer. conſ. 102. ſuper caſu. nu. 3. vol. 1.

¶ Declaratio non inducit aliquid de nouo, & retrotrahitur ad tempus actus geſti, licet fiat poſt lapsū termini. Ioan. And. ad Spec. tit. de teſt. §. nunc dicendum. verſic. nec etiam. Ant. in c. licet cauſam. de probat. Bal. in l. 1. §. huius ſtudij. de iuſt. & iu. Socin. conſi. 97. in præſenti. columna penult. vol. 4. Deci. conſi. 63. & pro tenui. col. 3. & 4. Etiam quod extremum ad quod ſit inhabile. Feli. in c. licet cauſam. de prob. i 10. limi. Dec. cōſ. 25. col. 4. Crau. de antiq. tēp. p. 1. §. viſo de verbis. nu. 49. vi. inf. uer. emēdare.

Declaratio ſeu interpretatio Papæ ad poſtulationē ſingularis perſonę facta ad legē, vel ordinationē aliquā præcedentē, ius gñale inter oēs cōſtituit. l. vlt. C. de legi. c. in cauſis. cū ibi no. de re iud. Ro. cōſ. 260. n. 1. Fel. in d. c. ī cauſis. col. 2. uer. & qđ rñſio. & ſup rub. de reſcr. in prin. Crau. cōſ. 135. verba decreti. n. 39. Pauin. in prælu. extrau. Io. 22. poſt prin. Boer. deciſ. 223. Apoſtolicus. col. 3. in prin. Rebuf. ſup concor. tit. de collato. §. ſtatuimus, il 2. in ver. non. ver. & declaratio Sūmi Pont. & ſup rubr. de for. mand. apoſt. ver. ne refragat. Par. cōſ. 76. oīs difficultas. n. 29. vol. 4. obſeruat Mād. iun. ad d. cōſ. Ro. ſup ver. cōſtituit.

¶ Decretū irritans dat formā actui. l. 3. & ibi Bar. C. de vend. re. ciui. li. 11. Ro. cōſ. 23. neſcio. in fi. & cōſ. 66. vi. nu. 2. Ale. ī l. hac cōſultiſſima. nu. 4. C. q teſta. fac. poſ. Iaſ. in l. 1. de lib. & poſth. ī l. nō dubiū. not. 8. C. de legi. i l. pacta q̃ cōtra. not. 1. C. đ pac. ī l. ius publicū. ī fi. ff. eo, ī l. oium. ſub n. 8. C. đ teſta. Fel. ī c. cū dilecta. col. 7. ver. quintū ſignū. de reſcr. Dec. cōſ. 228. ſtāte. ſub n. 1. ver. ſecus qñ expreſſe. Pariſ. cōſ. 19. ad reſolutionē. n. 187. uol. 2. Gomeſ. ſup reg. đ anna. q. 6. ī prin. Rebuf. ī pra. benef. de deuol. n. 29. Tiraq. đ vtroq. retr. tit. 2. §. 4. gl. 7. n. 14. Mādoſ. ſen. ſup reg. de nō iud. iux. for. ſuppl. q. 20. nu. 15. Mādoſ. iun. ad d. cōſ. Ro. 66. ſup verſ. formā. qua forma nō ſeruata actus ex eo ipſo iure uitiat. c. ſi eo tpe. de elec. in vj. not. in c. 2. de præb. eo. lib. & habet p Dom. in c. ſibi cōtra. ut lit. nō cōteſ. li. 6. & per Gig. cōſ. 5. in cauſa. nu. 3. de huius decreti effectu uide copioſe Mando. iun. ad Rom. conſi. 330. ſuper verſ. puto.

Decretum irritans, non ſolum titulum, ſed etiam poſſeſſionem inficit, & diſcolorat, ut habetur per Rot. deciſ. 16. in no. Felin. in c. ſi conſtiterit. in fi. de accuſ. Rot. deciſ. 4. in tit. de reſt. ſpol. in antiq. Franc. in c. bonæ. col. 5. verſ. ſeptimo. de appel. & ita ſeruare pal. apoſt. teſtatur. d. deciſ. 4. immo non ſolum premiſſa operatur, ſed etiam detentationem ipſam vitioſam & infectā reddit, adeo, ut careat omni iuris adminiculo. ita Rota deciſ. 1. de reſtit. ſpol. in antiquior. Bal. Nouel. ſequitur in rep. §. nihil commune. l. naturaliter. de acq. poſ. car. vlt. Gomeſ. in reg. de trien. q. 49. n. 3. ubi dicit qđ decretū irritās quicqd inuenit deſtruit, & in oppoſitū uertit. refert Gig. conſ. 8. nu. 5. & ſeq. de cuius decreti vi, & effectu, vi. Put. deciſ. 281. num. 3. deciſ. 396. in prin. p. 1. deciſ. 180. nu. 2. p. 3. deciſ. 27. in prin. deciſ. 183. in princ. deciſ. 418. nu. 3. & 6. deciſ. 141. num. 2. deciſ. 142. in prin. p. 2. deciſ. 99. nu. 11. deciſ. 50. nu. 6. deciſ. 1. nu. 3. p. 1. & deciſ. 26. in prin. p. 3. Gig. conſ. 18. num. 2. conſ. 26. n. 7. vi. inf. verſ. poſſeſſio habita. & verſic. tituli probatio.

Decretum irritās regulatur ſecundū naturam eius cui adiicitur. Card. in clem. 1. q. 18. de elect. Rota deciſ. 95. §... nu. 2. & deciſ. 383. ſi Papa. nu. 3. in nou. Glo. pragm. ſanct. ſub tit. de colla. §. quod ſi quis. in ver. irritum. in prin. Feli. in c. 2. col. 5. ver. contrarium firmat. de conſtit. in c. cæterum. col. 2. uer. & iſtud dictum. ubi Dec. nu. 6. de reſcri. Io. de Sel. de benef. p. 3. q. 48. col. 1. Rebuf. ſuper concor. tit. de collat. §. ſi quis vero. verſ. ipſo iure. & uerſ. nā clauſula decreti. Rip. in c. cum M. de conſtit. nu. 37. Bertr. conſi. 21. viſo. nu. 48. & 49. uol. 3. in antiq. Caſſad. deciſ. 10. ad fi. Mandoſ. ſeni. ſuper reg. 7. q. 4. nu. 4. quem vi. materia occurrēte. & Mand. iun. ad conſi. Ro. 345. in fi. ubi de effectu decreti irritantis.

Decretum iudicis actui interueniens facit præſumi, qđ omnia ritè, & rectè proceſſerint: ita Spec. in tit. de emp. & uend. §. nunc dicendum. verſic. & breuiter ſcias. quem refert, & ſequitur Bald. in l. cum hi. §. ſi prætor. de tranſ. & in l. non aliter. de adop. in l. quęcunque. C. de bon. quælib. & alibi, ut per Iaſ. ipſum & alios referentem in conſi. 119. in præſenti. num. 6. uol. 1. poſt Alex. conſ. 125. viſis. nu. 5. uol. 1. & cōſi. 80. viſis. nu. 5. uol. 5. Alc. de præſum. reg. 3. præſum. 10. Rui. conſi. 189. circa primum. nu. 11. conſi. 217. videndum. nu. 4. uol. 1. conſi. 99. præſupponitur. nu. 4. uol. 4. Nat. conſi. 631. ſuper controuerſia. nu. 6. & ſucceſſiue. Cagnol. ad l. 2. q. 23. ſub nu. 158. C. de reuo. don. Et de vi & efficacia decreti iudicis vi. in præcit. locis. & Cur. ſen. conſi. 44. nu. 31. & Crau. conſi. 29. pro clariori. nu. 4. Cur. iun. conſi. 34. nu. 3. conſi. 67. nu. 3. conſi. 118. num. 1. vbi notaui, ſuper verſic. decretum iudicis.

Decretū iudicis ex falſa cauſa interpoſitū eſt nullū, de tut. & cur. dat. ab his. l. Seiæ. & l. ſi tutor petitus. de fideicomm. liber. l. cū uero. §. ſubuentū. de reb. eor. l. magis puto. §. ſi æs. cū ſeq. Ro. cōſ. 454. n. 12. Bar. in d. l. Seię. n. 3. Abb. in c. 1. n. 20. de re iud. Ang. cōſ. 193. añ fi. Imo. conſ. 98. n. 7. Ale. cōſ. 69. n. 3. uol. 3. conſ. 63. n. 18. uol. 4. 147. n. 1. uol. 7. Corn. cōſ. 98. n. 10. uol. 1. 132. añ fi. uol. 2. 101. ſub. n. 3. uol. 3. 91. n. 3. 132. n. 6. uol. 4. Rui. cōſ. 46. n. 3. uol. 5. Dec. cōſ. 403. nu. 20. & 479. nu. 7. Cur. iun. cōſ. 118. in fi. uer. ex p̄miſſis, Pariſ. conſ. 12. nu. 63. uol. 2. quam ſñiam cōem teſtatur Cur. iun. cōſ. 170. n. 2. ut refert Mand. iun. ad d. conſ. Ro. ſuper uer. nullū. Dixi ad d. conſ. Curt. 118. ſup uer. nullū. vide Alci. de præſump. reg. 3. præſum. 10. in fi. uide inf. uerſ. Decretum latum.

Decretum latum ex falſa cauſa nō afficit beneficium. l. 3. §. puberi. de Carb. edic. l. 1. §. hæc autem, ne vis fiat ei. Rom. hæc & alia iura ad hoc allegans conſi. 335. nu. 11. quem ſequuntur Grat. reſp. 36. ut fructus. ad fi. lib. 2. Rip. in c. cum M. poſt num. 197. de conſt. Gig. in tract. penſ. q. 70. vi. ſup. ver. appoſitio manus Papæ. ibi, niſi inutilitas. vide ſupra verſi. decretum iudicis ex falſa.

Decretum, quod poſſeſſio defuncti ipſo iure ſit continuata in hæredes, ſine aliqua apprehenſione, intelligitur, niſi illa poſſeſſio iam eſſet apud alium, quia tunc per actus fictos nō poteſt in alium transferri, non interueniente conſenſu ſiue facto illius in quē fuit translata. l. quamuis. §. 1. de acq. poſ. iunc. l. 3. §. ſi ſeruus. eo. tit. Iaſ. in l. ſi ſorori. C. de iu. deli. ubi refert hanc fuiſſe opin. Raph. Com. in l. Pomponius. §. quęſitum. per illum tex. de acq. poſſeſ. quam pro ualde not. refert Alexan. in l. cum hæredes. in prin. de acquir. poſſeſ. & conſi. 83. viſa facti. col. 1. uerſic. quia reſpondeo. & colum. 2. uerſ. nec dicatur. & cōſilio 153. circa litem. col. 1. in fi. & colum. 2. in prin. verſic. vnde dicit Raph. vol. 6. Iaſ. conſilio 147. circa primam. col. 8. uerſ. dico ergo quod decretum. uol. 2. Cur. iun. conſ. 108. num. 20. vi. inf. verſ. poſſeſſio verbis. De hoc decreto copioſe dico ad Curt. iun. conſi. 127. ſuper verſ. decreti ducalis.

Decretum ſecundum contra maiorem, ēt non latitantem interponi pōt, quando periculū eſt in mora, ſicut & cōtra minorem. Io. And. in c. conſultationib. de offi. del. in Nouel. Bal. in c. 1. de mil. uaſ. qui cōt. eſt. Ro. conſi. 454. ſub nu. 16. verſ. Vltimo, qđ etiā dixit Marſi. in l. qui cędem. n. 11. de ſicar. & in prac. §. conſtante. poſt n. 10. Ro. alibi in l. ſi finita. §. Iulianus. poſt nu. 31. de dā. inf. & ſing. 595. in hoc cōſului. Fel. in d. c. conſultationibus. & fuit dictū Inn. in c. dilecto, de uer. ſign. Imo. in l. cōtra pupillū. de re iud. ubi dicit quod indiſtincte interponi pōt contra non latitantem, quoties eſt magis utile reo qđ mittatur actor in poſſeſſionē ſecundi decreti. Dictū in propoſitione ſequitur Alex. in d. §. Iulianus. col. mihi 17. & hoc ratione periculi morę, ex qua cauſa plura conceduntur, quæ ponunt Ro. ſing. 499. Tu ſcis. & addentes ad ipſum. Et pro cognitione materiæ pertinentis ad ſecūdū decretū, recurre ad d. cōſ. Ro. 454. & ad Mand. iun. ad eum in addit. an aurē miſſus in poſſeſſionē ex ſecūdo decreto inordinate faciat fructus ſuos, uel illos reſtituere tenetur, uide inf. uerſ. miſſus in poſſeſſionem inordinate.

¶ Delegatus, cui Papa commiſit cauſam, ſi perierit, licet ob id delegatio ſit conſumpta, nihilominus ordinarius inferior non poterit ſe intromittere, ſed ſolus Papa, durat enim adhuc appoſitio manus eius, quę ita cauſam afficit, ut duret ſemper Papalis, vt dixi ſupra verſ. appoſitio manus Papæ. Archi. in c. his ita. 35. q. 9. quē ad hoc citat Bal. in l. ſi ut proponis. la 1. C. quomo. & quan. iud. & Ro. vtrunq; conſ. 335. n. 10. ſequitur Deci. conſ. 137. col. 2. in fi. Feli. in c. cum M. de conſtit. nu. 197. uerſic. amplia-

tur etiam.Gram.conſi.ciui.95.nu.25. & hoc etiam ſi cauſa fuerit de hæreſi alicui ſpecialiter delegata, in ea enim non poterunt amplius inquiſitores ordinarij ſe intromittere.c.ut noſtrum. de appel. c, paſtoralis.§.præterea.de of.deleg.not. Inn.& Doc.in c.cum circa.de cõſt.Lap.alleg.32.An frater minor. & ibi copioſe Mando. ſen. in ſuis addi.Deci.in c.cũ acceſſiſſent.de conſtit.Fely.in c.quoniam Abbas.in fi.de of.deleg.Iaſ.in l.more. in fi. de iuriſd.om.iud.

¶ Delicti ad excluſionem ſtandum eſt depoſitioni teſtium licet negatiuæ.glo.81.diſtin. c.clerici vel continentes.quam no.Bal.in repet.l.data opera.C.qui accuſ.non poſ.Rom.conſ.241. ſpectabiles, ſub nu. 5.uerſic.alia vero.Abb. in c.bonæ.colum.1. uerſic. & pro clariori intellectu.de elect. in c.ad noſtram. nu.4.de prob.Corſ.in ſing. verſ.teſtis. verſ.duo teſtes deponunt. Deci. conſi.109. & pro tenui. poſt prin.& nu.5.Hyp. ſuper rubr. de fideiuſ. num.49. in l.1. num.69. C.de ſicar. ſing.541. abſolutio. & conſilio 132.caſus.num.15.Curt.iun.in trac.de teſtib.concl.26. fal.3. & hoc verum data in teſtibus paritate; ſecus ſi affirmantes delictum eſſent digniores, puta clerici, & excludentes delictum laici, quoniam propter qualitatem clericatus reputãtur plures, quatuor enim clerici valent pro ſex laicis.c.Monachus.in ver.quorum.77.diſtin.Alexand.conſilio 44.num.5.uolum.7.Socin.conſilio 28.col.3. lib.3. Crau.conſilio 196.num.3. Iaſ.in l.1. col.7.de vulg. Dec.in c.ex literis.col.2. de probat.

Delicti attentatio, cogitatiove ſola non ſufficit in pœnis a lege ipſo iure indictis, ſed illius conſummatio & perfectio requiritur.gloſ.in cap.perpetuò.de electio.in ſexto.iunc. c.cum in cunctis.§.fin. eo.tit. Ioan.And.in cap.odia. de regulis inris. in Mercur. Barto.in l.ſi quis non dicam rapere. C. de epiſc.& cler.Ro.conſi.427.Iaſ.in l.auunculo.col.2. de condict.ſi.cau.Nicon.in rubr.C.de eden. nu.54.& 55. Excipitur crimen læſæ maieſtatis, in quo ſola cogitatio cum voluntate ſufficit ad pœnæ impoſitionem, ut per Gig. de crim. læſæ maieſt.c.66.vi.ſup. verſ.affectus ſolus.

¶ Delictum commiſſum in faciendo grauius eſt, quàm cõmiſſum in omittendo.gl.in l.ſi mora.in prin. ſol. matr.quam ad hoc citant, Iaſ.in l.ſancimus. nu.28. C.de iudic.Dec.in Auth.qui rem.ſub num.12.C.de ſacroſ.eccl.l.vn.nu.58.C.de ſent.quæ pro eo quod intereſt.& in l.diem functo.nu.11.in fi.de of.aſſeſ. vi.inf.in ver.mora eſt grauior, vide ſup.verſic.culpa lata nunquam.

Delictũ conſtans ex ſola confeſſione delinquentis qualificata ad ipſum alterandum, uel excuſandũ, nunquam vera pœna delicti puniri poteſt, ut ſi quis cõfeſſus fuerit ſe occidiſſe ad ſuam neceſſariam defenſionem.Ang.in conſ.27.quidam Victor.verſ.de tertio.ſequitur Abb.in c.auditis. col.fi.de præſcri.Fel. in c.ſignificaſti.col.pen. in fin.de homic.Hyp.ſing. 185.confeſſio inquiſiti. verſ. teneas, qui tamẽ conſ. 7.nu.6.uol.1.dicit, quod cõfeſſioni ſuę ſtatur, quod occiderit, ſed non ꝙ fecerit ad ſui defenſionẽ. & vi. Bald.conſ.272. pone quidam.col.6. & ad dicta per Hyp.d.conſ.7.vi.Arimi. in addi. ad Ang. de maleſ. in uer.de anno præſenti.verſ.tu in hac materia.Fol. in prac.crim.car.314.in paruis.nu.47.uerſ.& ut plenius.Gram.uoto.2.Reper.ad Felin.in verſ.homicida qui confeſſus eſt.Iaſ.in l.vt vim.de iuſt.& iu.ſub nu.73.ver.moueor.Alex.in addi.ad Bar.ſuper.l.cũ de indebito.de prob.in ver.aliquis. Royas omnino videndus, de hæret.par.1. num.158.cum plur.ſeq. Ioſ.Ludo.deciſ.Luca.19.nu.17.vide ſup.verſ.accuſatus de homic. & verſ.confeſſio qualificata. & inf. verſi.delictum quando deducitur.

Delictum conſtare debet, delictique corpus ante omnem perſonæ inquiſitionem, nec enim delinquentis perſona prius ſpectanda eſt, quàm ubi conſtiterit delictum eſſe commiſſum.lege prima. §.illud autem.ad Syl.l.1. C.ubi cau.fiſc.Bart. & Rom.in l.fi. de quæſtio. Hyppol.in l. ſi quis ne quæſtio. eodem tit.numero 153.& 154.& conſilio 64.in cauſa.numero ſecundo.conſilio quinto, conſilio 8.nu.1.conſilio 12.num.24.& 35.conſilio 14. num.13. conſi. 18.nu.4.conſi.35.nu.2.conſi.40.num.4.conſi.46. nu.1.conſ.48.nu.7.conſi.49.nu.10.conſi.53.num. 1.conſi.63.nu.2.conſi.64.nu.40.conſi.76. num.1. vol.1.conſi.130.nu.2.& 14.conſi.134.nu.1.uol.2. Socin.iun.conſi.37.uol.2.Mil.in pra.car.7. nu.54. Lud.Cat. inter conſi.crim.diu.conſi.99.Meno.cõſ. 83.n.17.p.3.Royas de heret.parte 2. nu.1. de quo dixi in qq.meis.q.30.nu.20.& q.51.num.13.Et ad hunc effectum quid ſeruetur in practica. vi. Boſ.in tit.de delic.in princ.Ang.de maleſ.in ver.fama. nu. 109.& ibi Arim.& nu.115.& regula adeo vera eſt, ut ſi quis confiteatur ſe interfectos proieciſſe in mare, & iuxta maris littus moraretur, & eſſet etiam aliàs malæ conditionis, non tamẽ poteſt ſuper hoc fieri fundamentum, ſecundum Ang. in l. 1. & in l. certum.C.de confeſ.delictum.n.non præſumitur.l. meritò.pro ſocio.Menoc.de preſum.lib.3.preſum. 86.nu.5.lib.1.q.38.num.11.lib.2. quæſt.55.nu.1. Quando autem a commorantibus in loco præſumatur commiſſum, ponit idem Menoc.præſ.lib.1.par. 89.nu.132.& ad reg.vide Boer.deciſ.164. alia inſuper.nu.8.quem etiam vi.ibi pro caſu confitentis occidiſſe, & occiſum in mari proieciſſe: Hinc dixit Barto.in l.1.§.& parui, quod vi aut clam, quod licet iudex poſſit iura trãſgredi in delicto atrociſſimo, hoc tamen eſt quando de huiuſmodi delicto cõſtat.arg. l.Diuus.poſt prin.de mil.teſt.§.planè. Inſt.eo.Dec. in c.ex parte, il 2.nu.10.de of.deleg.Rui.cõſ.28.nu. 19.& 20.uol.1.Marſ.in prac.in §.diligenter. n.169. & ſucceſſiue.Ceph.cõſ.627.nu.14. & 652. illuſtris. nu.63.& 64.691.in prin.vi.inf.verſ. habilitas eius. & verſ.furti in materia.& ver. iudicio licet de criẽ.

Delictum dolo fuiſſe perpetratum requiritur regulariter, vbicunque agitur de imponenda pœna corporis afflictiua, nam ſine dolo nunquam infligitur pœna corporalis, & conſequenter in pœnis corporalibus lata culpa nunquam æquiparatur dolo. l.in lege.de ſicar.gloſ.& Doct.in l.in actionibus.de in lit. iur.glo.in l.is quis cum telo.C.de ſicar.Az.in Sum. eiuſd.tit.Barto.in lege, quod Nerua.depoſ.& in lege prima, §.primo. ſi quis teſt.lib.eſ.iuſ.fuer. Hyppol.ad leg.1.de ſicar. §.præterea, numero 12. Crau. conſilio 2.p.1.Menoc.conſilio 83.numero 23. parte tertia. & eſt text. de ædilit. edic. l. cum autem. §. excipitur. vide ſupra verſic. capitis pœna non imponitur.

Delictum & dolus in his, quę ſunt de genere prohibitorum preſumitur regulariter.l.ſi non cõuitij. C.de iniuri.l.1. C.de ſicar.Alex.conſi.13.colum.6.Io.de Ana.in c.cũ dilecti.colum.3.verſ. in gl. retorqueri. de accuſat.& ibi Anch.col.2.verſ. Item per iſtud capitulum.Fel. in c.auditis.col.18.verſ. ſed limita. de præſcr.& in c.nonnulli.§.ſunt & alij. col.7.verſ. & ad iſtud.de reſcr.Alex.in l.non ſolum.§.ſed vt probari.verſ.nec obſtat.de op.no.nun.Dec. in c.in preſentia.nu.34.uſque in fi.de prob.& ibi Aret.in no. 8.ibique Pariſ.nu.35.& 36.Soci.reg.94. Pariſ.cõſi. 78.nu.16. verſ. tamen quia.& conſ.149. num.19. uerſ.illud eñ.vol.4.Rui. cõſi.1. col.fi.uerſ.nec obſtat.vol.2.vbi limitat.vide ſup.verſ.dans operã rei.

Delictum in conſcientiæ foro ad imponendam pœnitentiam melius eſt preſumere, quàm non delictum. Gemin.conſilio 112.in fi.Anchar. conſi.179. prima facie, quia in tali foro timẽda eſt culpa, vbi culpa nõ eſt.c.conſilium. de obſeru.ieiu. Felin. in c. dudum. columna quinta.de præſumptio.Innoc. in c.ad audientiam. de homic. vbi quod in foro animæ debet quis in dubio præſumere ſe irregularẽ, cum in hoc foro durior ſententia ſecurior ſit. cap. iuuenis. de ſponſal. Imola in clementina, prima, columna fin. de hæret. ubi quod pro pœnitentia iniungenda in dubio, præſumendum eſt pro hæreſi; ſecus in foro iudicij, in quo non eſt delictum præſumẽdum, quia in eo pure agitur ad pœnam, quo caſu in dubio pro reo potius quam contra reum iudicãdum eſt. Abb. in d.c.ad audientiam.col.1.Bald.conſ.105.ad euidentiam.lib.1.Dec.conſi.415.viſo.col.1. S.Thom. 2.2.quæſt.60.art.4.uerſ.ad tertium.vbi dicit, quod in iudicio perſonarum definiendo debemus in melius interpretari.quę ibi ſequitur Gaiet.in ſuo com. & fuit dictum.S.Auguſt.in libro de concor. Euang. ſuper cap.7.Matth. Nolite iudicare, & non iudicabimini.quem ſequitur Beda in glo.ad c.6.Lucæ.ſuper illis verbis, nolite iudicare. Applica dictis infr. vẽditio maiori precio.& vi.ſup.ver.bonus quilibet.

Delictum in dubio non præſumitur. l. meritò, pro ſocio. l.cum quidam, la 2. & ibi gloſ.in fin.de legatis ſecundo.l.1.§.probatio.& ibi Bald.de magiſt. conuen.cap.fin.in fi.de præſump.gloſ. exornare. in fi. in c.paſtoralis.de offic.deleg.l.1. C.de ſicar.l.2.C. de petit.hæred.c.eſtote.de regulis iur.l.moueor. & ibi Bald.C.de ſeru.export.l.quoties.§.qui dolo. de probat.Bald.in cap.in præſentia. de probat. nu.8. Oldr.conſilio 53.conſueuit. columna fin. in princ. conſilio 138.Durandus.columna penult.ad fi.verſ. ad tertiam.conſilio 246.quæſtio eſt. col.fin. verſic. aliqua vero. Alber. in 2. p. ſtat.quæſt.2.ex præd. col.7.in fi.Rom.conſilio 68.viſis.verſ.tertio ꝙ ſententia.conſilio 159.ſuper eo.col.pen.verſ. Item facimus.Oldr.conſ.270.in quæſtione.col.2.in fi.ver. ad tertium. & alij innumeri quos recenſet Niconi. ad c.quoniam contra.de prob.p.1.num.93.dixi in qq.meis.q.51.num.70.ubi declaro.& Gabr. concl. lib.7.de maleſ.concl.2.vide omnino Ceph.conſilio 467.nu.33.& ſucceſſiue.& conſ.652.nu.23.& ſucceſſiue.& Iaſ.qui infert ad multa, in l. ſi tibi decem. ſi certum pet.nu.10.

Delictum nunquam præſumitur ubicunque poſſibile eſt quod aliquid fiat ſine crimine. Bald. in eccleſia Sanctæ Mariæ.de conſtit.num.31. & in c.per inquiſitionem.num.2.de elec.& in c.Cumana. nu.3.eo. titu.Rom.conſi.320. hæc iſtorum. in fi.conſi.113. pro deciſione.poſt prin. per l.cum creditor. de fur. & l.ſocius.cum ibi not.eo.Iaſ. in l.1.num.24. C.de ſeru.fug.& in l.iuriſgentium.§.quod ferè. nu.9. de pact.in l.ſingularia.num. 48. ſi cer. pet.in l.admonendi.nu.169.de iureiu.per l.non omnes. §.fin.de re mil. & l.quis ſit fugitiuus. §. apud Labeonem. de ædil.edic.Niconi.in repet.c.quoniam contra.de prob.p.1.nu.94.& 95. vbi per multas alleg.firmat illas propoſitiones, quod a diuerſis non fit illatio. & quod ſeparatorũ ſeparata debet eſſe ratio. & ad propoſitionem ui.Gabr. conſi.175.num.2. Ceph. conſi.652.num.62.vi.ſup.uerſ. actus indifferens.& inf.uerſ.minæ faciunt indicium.

Delictum quando deducitur cum aliqua qualitate aggrauante, ſi talis qualitas nõ probetur, licet de delicto aliter conſtet, Reus abſolui debet.eſt communis Doct.ſententia in l.2.C.de prob.& in l.denunciaſſe.§.quid tamẽ. de adul.per tex. in l.quid ergo. §.pœna grauior.de his qui not.infam.& in l.Fulcinius.ubi Bar.ex quib.cauſ.in poſ.eat.refert & ſequitur Rom.conſi.110.quæſtio.Hypo.conſi.7. nu.65. uol.1.ut puta, T.accuſat.C.qđ occidit.M.& poſtea probat quod hoc fecit per alium, accuſans ſuccumbit, & proceſſus redditur nullus.Io.Mona. in regu. qui per alium.de reg.iur.in 6.Bal. in c.1. §.iniuria. colum.ult.uerſ.pone accuſo.de pace iuram.firm.Fely.in c.mulieres. col.pen. de ſent. excom.Vel S.accuſat M.quod interfecit Chriſtianum, vel aſſaſſinauit, & nõ probat illam qualitatem, Chriſtianũ, M. venit abſoluendus. Bald. in l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſc.& cler.vbi dicit ſe quendam a pœna mortis liberaſſe, ratione qualitatis non probatę. ſequitur Alexand. conſilio 224. columna ſecunda, conſilio 171.colum.2.vol.2.Hyp.cum multis aliis, conſi.7. num.65. uolum.1. aliud exemplum ponit Bar.in l.pen.C.de priuil.doti.de ſtatuto, quod delictum commiſſum in ſtrata puniatur: vt inquiſitus puniri non poſſit, ſi in inquiſitione ſit dictũ, in via. ſequitur Hyp.in dicto conſi.7. nu.66. uſque in fin. ubi multa in hac materia qualitatis probandæ refert.& Rol.conſi.45.nu.18. uolum.1. & vide infra verſic. qualitas quando eſt fundamentum. & ſupra verſ.confeſſio qualificata.

Delictum quando eſt par, honeſtiores perſonæ regulariter mitius puniuntur quàm viliores, & in hoc humana iuſtitia a diuina differt, apud quam non eſt exceptio perſonarum.lege prima, de fur.baln. lege prima.§.fin.de ſicar.l.ſacrilegij.§.cæterum. ad leg. Iul.pecul.lege ſi quis aliquid. §.abortionis. & lege capitalium. §.non omnes. de pœn.lege fina.de incen.ruin. naufr. Prob. in additio. ad Ioan.Monac. ſuper procem. ſacris. numero decimoquarto. Zabarel.de ſtatu monac.cap.ea quæ.numero quinto. Ioan.Mile. in practica crim. numero 50. Tiraquel. de pœn.cauſa.31.per tot.Roy.de hæret.parte prima.numero 548.& ſing.158. Ego autem ſentio durius puniendam digniorem quàm viliorem perſonam, cum iux. illud Iuuenalis: Omne animi vitium tantò conſpectius in ſe crimen habeat, quantò maior qui peccat habetur.

Delinquendi occaſio auferri debet.§.Sed nedum.inſt. vi bon.rapt.glo.in l.Ait prætor,ſi is. de iureiur. ſuper ver. liberabit, cum qua concor.l.conuenire.de pac.dot.& l.ſi vnus.§.illud.de pact.l.cum lex,de legi.per quem tex.Bar.& Bal.ibi dicunt,quod ſtatutum diſponens quod quilibet bannitus extrahatur de banno ſoluendo decem,non habet locum in bãniendo in futurum, quia ſic ſtatutum daret materiam delinquendi,& illam l.cum lex, ad hoc reputat ſing.Abb.in c.2.in prin.de conſtit. & ita tenent Salic.in l.2.C.de gener.abol. Bal. & Sal. in l. leges & conſtitutiones.C.de legi.Bal.& Imo.in l. cum in ſecundo.de iniuſ.rup.Cyn.Bal. & Imo. in l. cum tale.§.pen.de condi.& dem.Bal.in c.fin. ad fi. de præſcr.Butr.in c.quia circa.de priuil.Imo.in c.fi. de cõſti.& in clem.fin.col.17.de præſcr.Alberi.in 4.par. ſtat.q.56.incip.ſimilis.q.Ang.conſ.66.Municipali lege.Iaſ.de iureiurã.l.Ait prætor.nu.8.vi. inf. verſ. ſtatutum imponens pœnam.

Delinquens in legem uel ſtatutum eorum beneficio non gaudet. Bal. in l. fin. §. ſi uero. C. de iu.delib. Anch.conſi.140.col.2.Calca. conſ.7.n. 16. Cæpo. conſi.ciui.44.col.1.& 2.Fel.conſ.24.nu. 11. conſi. 25. nu. 21. Pariſ. conſ. 20.nu.43.44.nu.75.uol.2. conſi.158.nu.24.conſ.10.nu.17.uol.4. Rol. conſi. 63.nu.2.vol.1.Rimin.Seni. conſi. 180.nu. 4. in fi. uol.1.Rimin.Iun. conſ.203.nu.94.Deciſ.Fiuiz. 11. nu. 25.

Delinquentis principalis perſona vbi non conſtat,contra auxiliatores ſeu conſentientes inquiri aut procedi non poteſt, ut ſi vnus eſt interfectus ab vno de tribus,& dubitetur a quo, ratione dubitationis omnes debent euadere.Gl.in l.item Mella.ad l. Aquil. in ver.plures percuſſerint.Iun.ibi not.Quoniam incertitudo principalis obligati infert impotentiam procedendi in acceſſorio.Bar.in l.ſi is qui.§.ſi tu Titiũ.de fur.& in l.Denunciaſſe.§.fin.de adult.Anch. conſi.216.nos Bartholomeus.Zabar.de ſepult.c.ſacris.nu.6.Alex.conſi.15.uol.1.Hyp.ſing.217.Ter. & ſing.403.& conſ.81.ſalus omnium nu. 29. & ſequen.in l.1.nu.90.& in l.nihil intereſt col. pen. de ſicar. Gram. conſ.5.& deciſ.17.nu.4. Boſſi. in trac. crim.tit.de delic.nu.34.35.39.& per tot.tit. quam propoſitio, copioſe proſequitur Foſſan. deciſ. 31. incip.Plures ex propoſito,vi.ibi,quia poſt hæc ſcripta venerunt ad manus meas. Sed in hac materia non recedas a dictis per Hypol.in præcit.locis.

Denunciatio litis debet fieri etiam ſcienti litem motã, nam fit principaliter, non ad certiorandum auctorem,ſed ad hoc vt ueniat ad defendendum, & aſſiſtendum liti, niſi in obligatione interuenerit iuramentum,quia tũc ſola ſcientia ſufficit, propter vim iuramenti, ut inf.uerſ.iuramentum conuentionib. & ſi venditor reperitur in foro emptoris,poterit ibi fieri alias fieri debet ad eius forum ubi conueniri debet.Fel.in c. fi. uerſ. quarto fallit. de foro compet. Butrig.in l.quod te.n.45.ſi cer.pet. Alex.cõſi.103. nu.5.vol.5.Papien.in for.lib.in cauſa uendi.gl.promittens.nu.7.& habetur per Bar. & doct. in l. non ſolum.§.morte.de ope.no.nunc.Et in cauſa principali omiſſa poterit fieri in cauſa appellationis. Corſ.in ſing.ver.denunciatio. Hyp. in pract. §.ſequens.n.18.19.Couuar.var.reſol.lib.3.c.17. nu.6. * & 8.vbi communem dicit. deciſ.fiuiz.8.nu.21. 22.

Dependentibus ab animo & conſcientia alicuius ſtatus eius dicto cum ſacramento.glo.in c.ſignificaſti. il 1.in verſ.ſi eſt ita.de homici.glo.in §.ſed iſtæ.Inſtit.de action.gl.in l.at qui natura.§.cum me abſente.in ver.cum ita.& ibi Bart.de nego.geſ.Bart.in l. Celſus.col. 2. in fi. de uſucap.& in l.gerit.col.5.de acq.hær.in l.1.§.hoc interdicto.col. 2.de iti.actuq;. priu.in l.is poteſt,col.8. de acq. hær. in l.inter omnes.§.recte.de fur.glo.in l.1.in ver.animo.C. de ſicar. quam ualde ſingularem reputat Roma. in l. in illa.col. pen. de ver. oblig. ubi uoluit glo.quod iſte animus,ſcilicet quod quis uulnerauerit animo non occidendi probatur per iuramentum. Alex. conſi. 221.ſuper titulo.num.5.uol.2. Iaſ. conſi. 84. puto quod.nu.17.vol.1. & conſi. 185. in iſta.nu.14.uol. 2.& in l.pro hærede.in prin.nu. 15. de acqui. poſ. Deci.conſi.256.nu.9.& in c.cognoſcentes.num.18. in prin.in 1.lect.de conſtit.Rip. l. ſi conſtante. nu. 11. ſol.mat.Marſ.in pract.§. diligenter. nu.109. in rubr.C.de probat.nu.126.& conſi.9.nu.33.Mandos. Iun. alios referens, ad Rom. conſ. 398.ut clarior.nu.5.ver.probari.limitat Felin.nonnullis modis in c.quoſdam.nu. 7. de præſumpt.Iaſ.d.nu.15. Rip. in c.cum eccleſia Sutrina.nu.37.de cau.poſ.& propriet.Marſ.in l.qui falſam.nu.96. ad l.Corn.de falſ. & quoties occurrit materia propoſitionis, & quando ignorantia excuſet aliquem vel non, recurre ad ipſum ibi,incipiendo a nu.65. & ſucceſſiue uſque ad nu.97.Propoſitio iſta locũ non habet, quãdo ipſi aſſerenti obſtat aliqua præſumptio,vt declarant Bar. in l.inter omnes.§.recte.de fideiuſ.ſeu de furt.nu.2.Craue.conſi.225.nu.9. Nat. conſi. 230. nu. 6.ad propoſitionẽ ui.copioſe Ceph.cõſ.35.nu. 10.ui.inf.verſ. ignorantiæ probatio. Nec etiã locũ habet ubi contra aliquem laborat infamia.Fel.in c. cognoſcentes.de conſt.nu.14.Menoc.poſt ipſum,& alios quos citat de arbi.iud.lib.2.centu.2.caſu.186. nu.9.Fel.alibi in c.ſignificaſti.il 1.de homici. maxime quando agitur de maximo præiudicio alicuius, ut ibi nu.3.& Oſaſ.deciſ. 71.nu.3. 26. & 46. quem ad hoc citat Burſ.conſi.119.nu.11.& 14. uol. 1.

Depoſitio altero die iurata,altero autem loco facta,ad locum iuramenti diemque trahitur, & ſic licet fiat poſt terminum,tamen ex quo iuratum eſt in termino,fingitur facta in termino.glo. in clem.1. de offi. deleg.quam ſequitur Bart.in l.2. de bon.poſ. ex teſtam. milit. Bald. in l. 2. C. de Sacroſ. eccle.ſequitur Rom. conſi. 443. ſub numero. 6.uerſic.tertio. & in l. damni. §. Sabini.de dam.inf. num.10. Marſ. ſing. 113.& ita in iudiciis ſeruatur.Cur.de teſt.cõcl. 33.Fel.in c.licet cauſam.n.19.de prob. Quod uerũ, vbi eſt aſſignatus tãtum terminus ad probandum, ſecus ſi & ad probatum habendum.Bald.conſi. 33. num.1.lib.5.Fely.ubi ſup.nu.22. & fuit dictum Io. And.in c.pia.de excep.in 6.Butrig.in Auth.ſi dicatur.C.de teſti.Can. in d.c.licet cauſam. & ibi Abb. verſ.quarto caſu.Ioan.de Amic.conſi.108. nu.9.

Depoſitio duplex iurata in iudicio eſt tantæ potentiæ vt ſuperet omnem probationẽ, & ad eã tollendam opus eſt habere pleniſſimas ꝓbationes. l.Baliſta.ad Treb.l.1. C.de emẽ. C.Iuſti.l.1.C.de plus petit.Bar. in l.cũ ſcimus.C.de agric.& cẽſ.li.11.Old.conſ.253.

Caſtr.conſi.115.uolum.1.Crauet. conſi.201.num. 42.volum.1.poſt Bal.in c.eam te.colum.2.de reſcr. nam in actu uel dicto geminato non præſumitur error.l.ſi mulier.C.ad Velleia.Fely. in c.ſi cautio.nu. 31.de fide inſtrum.Deci.conſi.15.col.1. conſi.181. colum.3.in princ.conſi.599.num.5.immo non poteſt quicquam opponi contra id quod bis factum aut dictum eſt.Bal.in tract.ſciſm.quem refert & ſequitur Felyn.in d.c.ſi cautio.num.31. & c.fina.nume.1.de offic.deleg.Gozad.conſi.1.nu.37.& conſil.70.num.7.

Depoſitio teſtis ultra & præter interrogata reddit ipſum ſuſpectum, & non probantem. Innoc.in c.inquiſitionis.in gl.ſua.in uer.id facere. de accuſ. Bar. in l.ſi quis legatum.q.4. de falſ.in l.1.§. Diuus.il 2. de quæſt. & in l.ſi duo. §. idem Iulianus. colum.2. uerſ.pro cuius declaratione. de iureiur. præſertim quando profert uerba iudicatoria. Alex. conſi.42. uolum.4.conſi.84.uolum.6.conſi.73.uol.1. Campeg.de teſti.reg.214.Burſ.conſ.116.num.30. Doct. in c.cum cauſam.de teſti.Bald.& alii in l.ſolam. C. de teſti. Oldra. conſi. 210. in fi. hoc etiam habere locum in crimine hæreſis, dicit Albert. in tracta.de hæret. q. 34. nume.47.Gabriel.conſi.178.ut facilius.num.10.

Depoſitum repetenti obſtat exceptio ſpolii. gloſ.in c. cum dilectus.de ord.cognit.in uer. in modum exceptionis.circa medium. quam ibi Abb.colum.7. dicit communiter approbatam. & eam ſequitur Io. And. ibi colum.7.ubi ponit rationem quare in depoſito non admittatur compenſatio,& tamẽ admittatur exceptio ſpolii.& ibi Imo. col.antep.in fi.idẽ tenet Fran.in c.frequẽs.§.ad hoc.col.1.de reſt.ſpo. in 6.refert Gabriel.conclu.lib.5. de reſtitu.ſpoliat. concl.2.num.2.

¶Deputati executores ad diſtribuendum bona in pios uſus, poſſunt diſtribuere pro redemptione cõdemnatorum ex ſuo delicto.Bal.& Imo.in l.quamuis.per illum tex.cum l.ſeq. ſolu.matr. quod etiam adnotauit gl.in c.ſacrorum.12.q.2.quæ dicit,quod diſpoſitio illius.c. & l.ſancimus. C.de ſacroſ. eccle. quæ permittit res eccleſiæ alienari pro redemptione captiuorum, habet locum etiam quando quis eſſet captus ex ſuo delicto.& allegat concor.ut ibi,in uer.repetitionis.uerſic.ſed nunquid.quam gloſ.ſequitur Bal.in l.illud.in prin. C.de ſacroſan.eccle.& Ioan.de Ana.in c.ſignificauerunt. colum.4. de iudic.faciunt ad dicta infra uerſic.filius condemnatus ex delicto.

Deputati per conſilium ciuitatis ad adminiſtrandum bona,& ad ipſam ciuitatem regendam cum authoritate ſtatuendi, habent eandem authoritatem quã totus populus habet. Præpoſi. in c.Senatuſconſultum.diſt.2.allegans. §.Senatus. Inſtit.de iu.nat.& gl.in l.ſed ex dolo.§.1.de dolo. & in Rubr. quæ ſit lon.conſuet.idem tenet Franc.in procem.ſexti.§.ſanè.num.4.Bart.in l.omnes populi.num.16.de iuſt. & iu.Ang.conſi.62.num.1.Cagn.in l.2.nume.145. de orig.iur. Rolan. conſi. 99. nume. 20. uolum.2. Crauet. conſi.198.nu.8. & ſufficit quod ex talibus deputatis adſint duæ partes de tribus. Barto.in d.l. omnes populi.num.6. Deci.conſ. 466.num.12.Gozad.conſi.35. num.14. nec generale conſilium eos impedire poteſt. Præpoſ.in c.præterea. nume.9.de ſponſal.Ioan.de Amic.conſ.42.num.13. Ceph.conſil.96.num.21. An autem requiratur talium ſtatutorum publicatio ad eorum ualiditatem,uide infra, uerſ.ſtatutorum publicatio.

¶Deſcendentes a fœminis excluduntur per maſculos a ſucceſſione feudi,ſicut & ipſæ fœminæ excluduntur.cap.1. de grad.ſucced.in feu. & in §.hoc autem no.qui feu.da.poſ.Hoſtien.in ſum.de feu.§.quibus caſibus.Card.conſ.64.Calder.conſ.3.titu.de feud. Aluar.in c.1.§.& quia.in 2.not.qui feu. da.poſ.Anto.de But.conſi.46.num.3.Curt.ſen.conſ.49.num. 57.Ro.conſ.1.nu.4.Deci.conſi.390.quoniam.nume.1.Gozad.conſi.8. in hac.num.5. & conſi.26. in cauſa.poſt num.34.Pariſ.conſ.22.illuſtris.nume.1. & conſ.72.ad ueram.num.9. volum.4. Aretin.in l. Gallus.§.nunc de lege.de lib.& poſth.nu.53.Deci. in l.2.num.65.de regu. iur. Tiraq. de iure primog. q.12.nu.6.& ita ſeruatur in Regno Franciæ,ubi filia non ſuccedit in regno, & ſic nec maſculus ex ea deſcendens ſuccedet.licet apud Anglos contrarium ſeruetur.Bal.in l.1.de ſenator.Corſ. in tract. de poteſ. reg. q.33. uerſ.de rege Angliæ.& q.65.Tiraq. ubi ſupra. num. 5. & quicquid ſit in feudis regalib. dic idem in aliis, niſi fœmina fuerit a principe habilitata.arg.cap.propoſuit.de conceſ. præben.Curt. iun.conſi.1.ubi addo.Grat.conſ.4.nume.75. lib.1. uide inf.uerſ.fœmina in feudis.& ſupra,uerſ.agnationis ius.

Deſcendentes a teſtatore ignorare præſumuntur contenta in teſtamento.Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres.de uer.oblig.q.1.Aret.in §.ſui autem.Inſtit.de hæred.quæ ab inteſ.not.1.uerſ.ex quo etiam infertur.Deci.in l.eius qui in prouincia.§.quod ſi ſtipulatus.not.5.ſi cer.pet.& in l.qui in alterius. la 3.de reg.iur.& conſ.495.num.21.late Ioſ.Ludou. deciſ. Peruſ.19.num.14.& ſucceſſiue.Ceph.conſi.455.nume.50.niſi aliter de ſciẽtia probetur. arg. l.uerius. de proba. Ange. in l.tres fratres. de pact.ubi dicit, quod fratres diuidentes hæreditatem patris, non præſumuntur habere notitiam fideicommiſſi, niſi aliter de ſcientia probetur. ex reg.de qua inf. uerſ. ignorantia præſumitur.vi.tamen inf.verſ.hæres ſoluendo legata.

Deſcendentes caſu quo ſunt uocati ad fideicommiſſum aſcendentis,filius ſuccedit in locum patris, nepos in locum filij,& pronepos in locum nepotis,& ſic deinceps. §. cum filius.Inſtitu. de hær.ab inteſt. Bar.in Auth.poſt fratres.per illum tex. C.de legit. hær.Deci.conſ.1.num.2.& 4.& conſi.217.Cozad. 4.num.21.59.num.5.Pariſ.9.nu.20.38.nume.15. lib.2.42. nume. 25. lib.3. Rube. 40. nume.4. 82. colum.fin.verſic.& iſtud non negat. Soci.iun.116. num.9.126.nume.11.lib.1.Cur.iun.conſ.22.num. 11.& 111.num.12.Dida.prac.qq.c.38.ſub num.4. verſ.huic opinioni.& ſub num.5.uer. ego quidem. Gabr.concl.lib.4.de ſuc.ab inteſt.concl.1.num.17. Cephal.copioſe conſi.457.num.2. ubi pluribus in hoc uerſatur.& ui.inf.uerſ.filius locum patris.

Deſcendentium appellatione continentur maſculi & fœminæ.l.fin.C.de ſuis & legit.§.1.in Aut.de hær. ab inte.Deci.in l.2.nu.119.de reg.iur.in conſ.222. in caſu.num.1. conſ.364.nume.1.413.nume.11.&

conſ.570.num.9.Goz.conſ.20.num.2.Alex.conſi. 160.uol.2.& 118.nu.17.uolum.6.Ceph.conſ.616. Dominus Gaſparinus.num.55.Curt.ſen. conſi.74. in 1.dub.Fulgoſ.conſi.86. Nat.conſ.437.675.676. ubi declarat.& 678.Ruin.164.nu.4.lib.3.vbi concludit quod deſcendentium appellatio latius accipitur quàm poſterorum. Bero. conſ.102. num.25. lib.1.& conſi.55.num.7.volum.2. & Purpur.conſ. 325.viſis.col.4. Hoc enim uerbum reſpicit naturã, & naturalia tolli non poſſunt. l. iura ſanguinis.de reg.iur.Alex.d.conſ.160.Deci.d.conſi.222.& 570. num. 9. & nota pro ſucceſſionibus ad bona feudalia, & emphyteutica.& uide alibi Ceph.conſi.664. nume.26.

¶Deſiderium occidendi hominem,uel aliud delictum perpetrandi, non eſt punibile quo ad forum exterius,dummodo ſtet in ſuis finibus, ulterius non progrediendo.l.cogitationis.de pœn.l.fugitiuus eſt.de uer.ſign.not.Alberi.in 2. par.ſtat.q.168.inc.quærit Cyn.Saly.in l.is qui cum telo. C. de ſicar. Card. Flor.in clem.1.quæſt.3. de pœn. & dicit Bald.in l: non ideo minus.col.4.verſic. ſexto queritur. C.de accu.quod ſolus tractatus,& ſola ordinatio non punitur de iure, niſi ſit proceſſum ad actum ordinatũ de per ſe ad ipſum factum, per l.ſi quis non dicam rapere. C.de epiſc. & cler. de quo plura per Felyn. in tract. de cona.& ex hoc dicitur, non punitur affectus niſi ſequatur effectus. l. qui falſam. de falſ.l. qui ea mente. de fur.l.1. in fi. quod quiſq.iur.Domin.in c.gratia.col.fi.1.q.1.vi.ſupra,uerſ.affectus ſolus licet.

¶Deſponſatio facta in articulo mortis de concubina non legitimat filios ex ea natos,ad excludendum illum qui erat ſubſtitutus non extante filio legitimo.ita Ange. in l.ſed eſt quæſitum.ff.de lib.& poſthum.& in Auth.nuper.C.de natur.liber.quod dictum refert Curt.iun.conſ.26. ſub num.9. illud ſecuti ſunt,Ruin.conſi.211.num.7.& 8.lib.1.conſ.46. num.8.lib.2.& conſi.163.num.7.lib.3. Celſ.Hug. conſi.73.num.32.verſic.& licet iſta.Barb.conſ.18. col.7.uerſicu. & adduco quod uoluit.lib.2.Tiraq. ad l.ſi.unquam.in uer.ſuſceperit liberos.nume. 74. C.de reuoc.dona.qui idem tradit,& alios recenſet. idem etiam ſenſerunt Alcia. reſpon. 616. nume.4. Mantua conſi.38. nume.14. lib.2. & Cephal.conſil.239. num.10. & 17. lib.2. & Menoch.poſt Ioan. Andr. & alios quos citat conſil. 226. numero 21. parte 3.

¶Deſtinatio non habetur pro facto. l.ſi nondum. C. de furt.& ibi Bal.in fi.verſi.tamen nota.& ibi Aret. in 1.not.Bal.in l.cetera.§.ſed ſi parauerit.in prin.de lega.1.& in ea.l. Ang.in §.ſenatus.uerſ.ultimo nota.Imo.uerſ.item not.Caſtr.uerſi.& ſic not.Cuma. in prin.Aret. in 1.not. & Alex.in 1.not. ubi etiam Iaſ.in 1.not.facit etiam tex. in l.fundus.§.item inſulæ.de act.empt.per quem ita dicit Bal.in l.ſed Diui fratres.de rer.diuiſ. Alex. in l.1.§.fuit contrariũ. uerſ.quod ſingulariter limita.ad Trebel. ex hoc infert Domin.in c.1.colum.fina. uerſ. ſed pone teſtator. de in integ.reſt.lib.6. quod non poteſt peti reſtitutio in integrum pro bonis, deſtinatis pro ædificando monaſterio,ſequitur Felyn.in c.cum adeo. colum.3.uerſicu. ſimiliter Domin. de reſcript. uide ſupra,uerſic.bona nouitij.

Deſtinatus ad clericatum,aut monachatum,non dicitur clericus uel monachus proprie, vt dicitur communiter doct. in c.cum adeo. de reſcr.ubi Fely.col. 2.& 3. uerſ. contrariam partem.& uerſ.adde etiam & ibi Deci. in 4. not. uerſ. & dato. Staph. de liter. grat.& iuſt.fol.mihi 25.uerſ.ſimiliter purus. & fol. 123. uerſ. quod autem iſta. Crau. conſ. 134. col.9. uerſ.nono principaliter. Gomeſ.in tract.de expect. num.80. & fuit ſententia Ioan. And.in c. 2. de inſtit.cir.fin.uerſ.in glo.fin.& ibi Hoſtien.col.2.uerſ. ſed ius canonicum.Butr.cir. fin.uerſ.nunquid autẽ laycus. Card. q. 7. Anch.col.1.in fi.uerſ. nunquid autem laycus. Archid.in c.nulli.12.q.1.col.2.uerſ. Dominus Clemẽs.Ab. in c. ex literis.col.2.in prin. uerſ.item nota quod laycus.de reſcr.Et licet glo.in d.c.2.uerſ.ſi enim. dicat contrarium,eãque ſequantur Rot. in antiq. 312. Compoſ. in d.c.cum adeo. Staph.ubi ſup. fol.21.uerſ. eadem ratione.prima tamen melior. pro ratione ui. uerſ. præced. & ſup. uerſ. Contractus proprie dicitur. & uerſ.Beneficiũ eccleſiaſticum, a layco.Pro alia ſententia tamen ui. inf.uerſ.laycus purus quando.

¶Detẽtator ſeu poſſeſſor iniuſtus,poteſt etiam abſq; citatione poſſeſſione priuari, quando ſcilicet conſtat iudici ei nullam defenſionem competere. Lap. Ab.in c.fin.de elect. in 6. per iura quæ allegat: quẽ ad hoc citat Rom. conſ. 483. num.16.& conſ.499. num.4.in fi.quia in notorijs ubi conſtat abſenti defenſionem non competere, citatio non requiritur. Bal.in l.ea quidem.col. 9.uerſ.Tertio quæro.de accuſ. Abb. in c. cum olim. col. pen.de re iud.& in c. cum ſit Romana. col. fin. de appel. Deci.in l.ſi pacto quo pœnam. num. 5.C. de pact. & in d.c.cum ſit Romana.num.32.Ferret.qui copioſe hanc materiam tractat in conſ.12.num.11.& ſucceſſiue,& cõſ. 16. num.9.ubi dicit,quod prouiſio de beneficio facta contra decretum irritans Papæ, & poſſeſſio inde ſecuta dicitur incolorata, & caret omni iuris effectu, & ideo talis poſſeſſor poteſt amoueri de facto, abſque alia cauſæ cognitione,etiam illo non citato. allegat Ab. in c.quia clerici.in not.de iu:pat. & Deci.conſ. 191. col. 4.uerſ.ſed tamen.licet ſecus ſit ubi non ſumus in uere notorio, ut plene diſcutit Mandoſ.iun.ad d.conſ.Rom.499.ſuper uer.auferre.& nota, quia eſt materia utilis & quotidiana in iudicijs. & applica dic. inf. uerſ. Poſſeſſor etiam iniuſtus.

¶Detentus in carceribus pro cauſa capitali non poteſt examinari contra alium, & in materia quæ alij præiudicare poſſet.c.fin.de teſti.& ibi doct.Specu. tit.de teſt.§.1.verſ.item pendente.& ibi Ioan.And. & Bal.in addi. nam ex pendentia huiuſmodi cauſæ grauatur eius opinio, ut non dicatur integri ſtatus, unde ad teſtimonium admitti non debet.d.c.fin.& c.teſtimonium. eod.tit. maxime quando delictum pro quo detinetur infamat. 4. q.3. c.item lege Iulia.iunc.glo.ſuper uer.in uinculis. Barb. in tract.de teſti.p.1.nu.23.Clar.lib.5.ſent. §.fin. verſ. quæro nunquid.q.24.

Detentus iniuſte debet relaxari, licet poſt capturam ſuperuenerit legitima probatio,quia illa non ſufficit ad iuſtificationem capturæ, quando ſcilicet ordo datus ad capturam ſeruatus non eſt, eius præpoſteratio aut omiſſio detentionem uitiat. l.prolatam.C.de ſenten.l.2. §.prius. cum ibi not.de uulg. & pupil.& ibi plene Bart.quem ad hoc citat Rom. cõſ.241. ſpectabiles.ſub nu.5.ver.igitur eſt dicẽdũ. Alex.in l.legata inutiliter.num.4.de leg.1.Iaſ. poſt Ange.in l.ſi ab arbitro.in 3.not. qui ſatiſd.cog.Felyn.in c.cum dilecta.colum.4.uerſ. & dicit Ludou. de reſcrip.Deci.conſi.75.& pro tenui.colum.1.uerſic.& ideo cum iſto caſu.Boer.deci.259.iudex.poſt prin.Pariſ.conſi.101.citatio.ante fi.lib.3. Ripa reſpon.13.laycorum imperio.num.23.& in l.naturaliter.§.nihil commune.nu.56.de acq.poſ.ui.ſupra, uerſ.actum factum forma iuris. & pro ratione uide ſup.verſ.actus celebrari debet.& inf.uerſ. detentus pro fugæ ſuſpitione.

Detẽtus iuſte in carceribus pro crimine morte digno, ſi dimittatur fide præſtita de redeundo, redire tenetur,quamuis mortis periculo ſe offerat, gl.in cle. paſtoralis.de re iud.& ibi Card.uer.notoriũ.not.4. & uer.ceterũ.not.2. Anch.in reg.peccatũ.& in reg. poſſeſſor.q.3.in 6.Io.And.ad Spe.de iureiu.in rub. col.3.Abb.in c.inter alia. in fi.de immun.eccl. Brixien.q.dominic.38.Alber.in l. fideli. C. de his qui ad eccl.conf.Hypol.ſing.177.Auffr.deci.422.Cur. ſen.in l.admonendi.col.69.de iureiur.Præpoſ.in c. iuſgentium.num.10.1.diſt. Abb.in c.ſicut. num.3. & c.ſi uero.num.8.de iureiur.& in c.1.de teſti.cog. Couuar.copioſe hoc tractat lib.1.uari.reſol.cap.3. ſub num.8.uerſ. ceterum.& uide ſup.verſic. carcerato iniuſte.

Detentus pro fugæ ſuſpitione non poteſt exceptionẽ incompetentiæ iudicis opponere ad inualidandam capturam.Anchar.conſi.192. in auxilium,ubi hanc propoſitionem multis cõprobat.& licet Aret. conſi.95.reſpondeo.in 2.dub. quem ſequitur Iaco. de S.Geor.in l.2.§.ſed & ſi dubitatur.num.8.de iudic.eam impugnat & reprobat.Roma.tamen illam firmat authoritate Ancha.ubi ſup.conſ.242. unum
* eſt.in fi.& ibi Mandoſ. iun. dicit illam magis communem,cum modificatione tamen, quando ſcilicet periculum eſt in mora. & ad hoc plures doctores allegat,ut per eum. Et hoc præſertim in criminalibus grauibus, ne mora expectandi, uel adeundi iudicẽ competentem ſit periculum allatura. l.ait prætor. §.ſi debitorẽ.in ratione ſui, de his quæ in frau.cre. hinc dicunt Hoſtien.& Doct. in c.ut famæ.de ſent. excom.& in cap. cum non ab homine. de iudici.& Bar.in l.ſi quis in ſeruitute. in fi. de fur. & Bal.in c. 1.§.ſi quis uero. de pace iur.fir. quod iudex laicus poteſt capere clericum delinquentem propter ſuſpitionem fugæ,ut eum præſentet iudici eccleſiaſtico,ad quem ſpectat iuriſdictio. De hoc tamen,an in criminibus iudex incompetens poſſit aliquem capi facere,vi.Ioan.Bap.de S.Seuer.in trac. de deb.ſuſp. & fugit.& ui.inf.verſ.ſuſpectus de fuga uerè.

¶Determinatio una reſpiciens duo determinabilia non debet æqualiter determinare, quando eſt diuerſa ratio determinandi.Imo.in l.Caius. colum.3. ſol.mat.quod facit ad reſtrictionem. l.iam hoc iure.de uulg.& pupil.utdicit Imo.ibi.in princ.Ange. in §.hinc nobis.ad fi.per gloſ. ibi. in Auth. de hær. & falc.Alex.conſi.179.uiſo proceſſu. num.13. uolum.5.Iaſ.conſi.127.num.17. uolum.1. Socin.in l. quoties. 1.not. de cond. & dem. Deci.in l.in teſtamento.num.8.C.de teſtam.mil.& conſi.416.in teſtamento.num.17.Ruin.conſi.165. circa caſum.nume.7.lib.2.conſ.169.Viſo.num.11.uerſ.reſpon.lib. 3.Pariſ.conſi.73.ut præſens.num.51.conſi.110. ſtatutum.num.15. uolum.3. Ruin.contra conſi.162. primo quæritur.nu.9.volum.1. Alex. diſtinguit in d.l.iam hoc iure.ſub num.5.& in l.Gallus.§.quidã. colum.5.de liber.& poſthum.ut iſta reſtrictio procedat in diſpoſitione legis,ſecus in diſpoſitione hominis.Iaſ.conſi.172.in cauſa. nume.7. uolum.2.& conſi.75.non uidetur.in prin.uolum.3.pro qua materia uide Ruin. aliter diſtinguentem, conſi. 3. de pluribus. nume.20.uolum.2.& conſi.86.cum iſta. num.9.uol.5.Cur.iun. conſ.72. num.4.Iaſ.in l.cohæredi.§.qui diſcretas.de uulg.Socin.iun.cõſ.100. nu. 15. conſ. 128. num. 64. & conſ. 211.num.27. uol.1. conſ.1.num.48. uol.4.Crau. in l.cum filiofamilias.de lega. 1. num.13. & 15.ibique concludunt regulam. d.l. iam hoc iure. habere locum ſolũ vbi eſt eadem ratio,ſecus ubi eſt diuerſa.

¶Dicere aliquid non ſufficit,niſi id ꝙ dr̃ probetur.l.1. in prin.& ibi glo.in gl. dicatur.ff.ſi quadrup.paup. fec.dic.glo. in l.1. in prin.in uer. dicentur.de dolo. in prætor.in prin.ui bon. rapt.& in c.nõ eſt.in uer. allegat.de cõſuet.in 6.cum alijs adductis per Barb. conſ.17.col.5.lib.1. ſequitur Deci.alia adducens in l.fin.ſub num. 43. uerſ. & ideo illud uerbum.C.de edic.Diui Adr.tol.Domin.in d.c.non eſt.ubi per gl. ibi,ſupplet & probet,dicit, quod licet ſtatutum dicat, ſi pars alleget aliquid in iudicio, intelligitur quod etiam illud probet, Hyp. de Marſ.copioſe in l.1.§.ſi quis dicatur.num.2.de quæſtio. Crau.conſ. 260.num.2.ad fin. Ceph. conſ.462. num.14.iunge dict.inf.uerſ.qualitas in articulis deducta.

Dicere quis non præſumitur,niſi quod in corde habet. l.Labeo. §.idẽ Tubero. de ſupel. lega.l.nepos Proculo.poſt med.de uer. ſign. Bal. in l.ſi is qui.per illum text.in 3. not.de teſtam. in conſ. ſciſma.poſito in rubr. C. ſi quis aliq. teſt.prohib.num.21.in l. uoluntatis.in prin.C. de fideic.in l.de quibus.in fi. de legi.& in c. 1. num. 15. de conſt.Iaſ. in l.ſi quis filium.col.1.in fi. C. de lib.præter. in l.eam quam. C.de fideic.colum.7. uerſ.& pondera diligenter.& conſ.171.colum.1.in fine.lib.2.Deci.in l.ſemper in ſtipulationibus.col.1. de reg.iur.conſ.305.cir.prin. & 306.col.1.Pariſ.32.num.62. lib.1. & 72.nu.64. lib.4.Curt.iun.169.num.1.2.3.Craue.20. num.2. 290.prope fin.& 294. col. 10.uerſ.Secundo conſidero. Ceph. conſ. 462. num.12.vi. inf. uerſ.homo non creditur uelle. & uerſ. vox eſt inſtrumentum.

Dictio(alia)eſt nota ſimilitudinis.l.ſi fugitiui.ubi Deci.num.33.C.de ſeru.fugit.idem Deci.in l.quicunque.in 2.lect.in fine. C. qui admi.Calcan.conſ.14. num.2.Ruin.conſ.73.num. 20. lib.3. Gram.deciſ. 59.num.14. Fit enim per huiuſmodi dictionem relatio & repræſentatio eiuſdem qualitatis cuius erant illa de quibus iam erat facta expreſſio. tex. iunc.gl.2.in l.quidã relegatus. in prin.de reb.dub. cum concor.ut per Afflic. in c.1.col. 4.quid autem ſi venditur.de capitan.qui iur. uend. & ultra alleg. per eum, ita firmant Rom. conſ.156.in propoſita. cir.

cir. fin. Alex. conſ. 204. conſideratis. col. 2. uol. 2. Socin. ſen. conſ. 104. quoniam præſens. colum. 2. & conſ. 110. col. 2. in fi. uol. 3. conſ. 23. circa prædicta. col. 1. & conſ. 86. viſo capitulo. col. 3. uol. 4. Socin. iun. conſ. 160. num. 13. uol. 2. poſt Corn. conſ. 97. viſa facti. col. 5. & conſ. 119. placet mihi. col. 2. uol. 1. Afflic. deciſ. 243. illuſtriſſimus. poſt prin. Curti. iun. conſ. 183. præſupponitur. in prin. Menoc. cōſ. 401. num. 72.

Dictio (aliqua, uel aliquo) eſt vniuerſals, & comprehendit omnia. Soci. conſ. 3. uerſ. vnde reſpondeo. uol. 3. & in l. ſi filius qui patri. de uulg. & pupil. ſub num. 28. Bar. conſ. ult. Gemin. conſ. 65. Abb. & Fel. in c. paſtoralis. de off. dele. Corn. conſ. 41. lit. C. & D. in 1. par. & conſ. 243. par. 3. Et in minima parte uerificatur. glo. in clem. 1. in uer. aut earum parte. de fo. comp. Bar. in l. ſi ſeruum. §. prætor ait. de acq. hæred. Deci. conſ. 456. num. 6. Tiraq. in l. ſi unquam. in uer. omnia. ſub num. 14. 15. 36. 38. de reuoc. donat. C. Rui. conſ. 117. num. 3. lib. 3. deciſ. Fiuiz. 2. num. 30. & deciſ. 3. num. 4. vi. inf. uerſ. relatiui natura eſt. & uerſ. uerba, vndecunque ſit. uerſ. ſententia lata & executio. & uerſ. Dictiones quomodolibet. & uerſ. Dictionis, aliqua.

Dictio (alius) eſt repetitiua ſimilium. glo. in l. ſi fugitiui. C. de ſeru. fugit. & in c. ſedes. de reſcr. quas ad hoc citat Alex. conſ. 204. conſideratis. num. 4. uol. 2. Iaſ. conſ. 130. num. 17. uol. 1. Deci. conſ. 182. nu. 5. conſ. 425. num. 17. in l. quicunque. in fi. C. qui adm. Ruin. conſ. 92. de duobus. num. 22. uol. 3. conſ. 68. num. 3. uol. 5. Nat. conſ. 298. viſo. num. 5. Rimin. conſ. 11. in pręſenti. nu. 38. Pariſ. conſ. 29. num. 77. conſ. 64. num. 31. uol. 2. conſ. 20. num. 74. uol. 3. Crau. reſp. pro genero. num. 75. & 86. ubi limitat

* Et illam gloſam dicit communiter approbatam Curt. iun. conſ. 183. num. 1. eamque comprobat Anchar. conſ. 361. viſa. num. 3. Socin. conſ. 23. circa prædictam. nu. 3. & conſ. 86. viſo capitulo. nu. 10. uol. 4. Bertr. conſ. 324. pro pleniori. nu. 12. uol. 3. in ant. Deci. conſ. 425. in caſu. num. 17. Socin. iun. conſ. 160. circa præſentem. nume. 13. uol. 2. de qua dictione ui. clarius Rom. cōſ. 150. in propoſita. col. 2. iux. fin. uerſ. Nota dictionem, aliis.

Dictio, ante, & poſt, quando apponitur tempori momentaneo, ſignificat tempus totum quod præcedit vel ſequitur. ita Bar. in l. 2. §. creditum. ſi cer. pet. cuius doctrinam omnes in hoc ſeruant, ut per Pet. de Baiio in ſuo direct. elect. par. 2. c. 26. ubi in hanc ſententiam Pau. & Fely. citat. & dicit glo. in l. Pomponius. §. ratihabitionis. in uer. conteſtationem. de procur. quod ſatis dicitur fieri ante, & ſi poſt incōtinenti fiat, uel etiam tunc. & ad hoc allegat cōcor. accedit Rom. conſ. 45. qui dicit quod illud quod fit incontinenti non eſt diuerſum a facto, Bal. in l. petens. C. de pact. ſub. num. 54. uerſ. dicunt glo. quod dicitur fieri incontinenti, quod fit immediate ante uel immediate poſt. glo. in l. antiqui. C. ſi pars hæreditatis pet. ſuper uer. eodem tempore. ubi dicit id fieri eodem tempore, quod ſucceſſiue fit, uel ſtatim. notat Socin. in l. ſed & in illo. §. ſed & circa. per illū tex. de reb. dub. num. 6. vi. inf. uerſ. incontinenti dicitur. & uerſ. facere aliquid actu ipſo.

Dictio (dictis) puta, dictis bonis, dictis hæredibus, reſtringit ſecundum ſuam naturam. Corn. conſi. 315. num. 10. uol. 1. Ruin. conſ. 1. 181. num. 2. lib. 2. Socin. iun. conſ. 22. num. 30. uol. 3. Crau. conſil. 98. n. 2. idem Corn. conſ. 230. quamquam in hoc. col. 9. uolum. 3. uerſ. nec poſſumus dicere. dum uult quod diſpoſitio facta per illa uerba, ſi contingat aliquem ex dictis filiis decedere, reſtringatur ad eos de quibus ſupra erat facta mentio. & idem in ſimili dicit idem Corn. propter verbum, dicta, in conſi. 9. præmittendum eſt. colum. pen. in uer. quinimo participium, dicta, uolum. 1. tradit Bart. per illum tex. in l. talis ſcriptura. prope fin. de lega. 1. dum dicit, quòd uerbum, prædicta, reſtringit diſpoſitionem ad ea quæ ſupra erant expreſſa. quod etiam placuit Soc. ſen. conſi. 112. viſo proceſſu. nu. 13. uol. 4. & conſi. 62. uiſis. nu. 1. eo. uol. Menoc. conſi. 401. ſub nu. 68. verſ. nec obſtat.

Dictio, dummodo, licet ſui natura modum importet, tamen quando adiungitur ei quod uenit implendum, antequam actus perficiatur, ſignificat conditionem, non modum. l. Thais. §. Stichus. de manumiſ. teſtam. Caſtr. conſ. 5. quicquid dicatur. col. 1. uolum. 1. & latius conſi. 292. circa primum dubium. col. 1. & 2. uol. 2. Alex. conſi. 119. ſub num. 1. uerſ. & licet. uol. 1. poſt Bar. Imo. & alios quos citat Craue. conſi. 10. nu. 14. uol. 1.

Dictio, ex, importat cauſam proximam. l. 1. §. ex incendio. de incen. rui. & nauf. l. eo ipſo. §. fin. de procur. ubi Bart. l. non dubium. C. de legi. not. Deci. in auth. ſi quis in aliquo. in prin. C. de eden. Socin. in rubr. C. de ſent. quæ pro eo quod inter. nu. 80. Iaſ. in l. in bonę fidei. not. 2. C. de pact. in l. ex hoc iure. num. 23. de iuſti. & iu. Socin. in l. in teſtamento. ad fin. de cond. & dem. in l. & ſi pepercerit. poſt princ. de libe. & poſthum. in l. centurio. num. 13. de vulg. in l. cum filioſa. num. 17. de lega. 1. in l. ſi mihi & tibi. poſt princ. & ibi Iaſ. num. 11. eod. tit. idem Iaſ. in l. ſtipulatio iſta. §. ſi ſtipuler. num. 30. de verb. obli. in l. Gallus. §. quid ſi is. num. 23. de libe. & poſthu. in l. 1. nume. 31. ad Trebell. Barba. in rubr. de uerb. oblig. colum. 8. in fine. verſicu. pondero. vbi habes quotas.

Dictio, hæredum, in feudis licet accipiatur pro maſculis, id tamen uerum quando fuit acceptum per maſculum, ſecus in feudo fœminino, & emptitio, tunc enim & fœminæ ſub hac dictione comprehenduntur. Zaſi. de feu. par. 8. num. 38. verſi. ſuprad. concl.

* fallit. ubi dicit communem. Cur. de feu. par. 3. uerſi. ſecundo ſingulariter limit. Clar. in §. feudum. q. 73. Rolan. conſi. 76. num. 7. lib. 3. Princeps enim inueſtiendo fœminam cenſetur reſpicere cognationem, non agnationem. Gozad. conſi. 71. num. 6. vi. infra, uerſ. feudum per fœminam.

Dictio, intra, eſt incluſiua. l. 1. §. ſi intra. dę ſucceſ. edic. quam. l. ad hoc expendit Bar. in l. 1. in prin. de offi. præfe. vr. Vnde reg. eſt, quod qui tenetur intra certum tempus quid facere, ſufficit ſi illud ultima die determinati temporis egerit. l. ſi quis ſic dixerit. de verb. ſign. quem tex. ad hoc citat Rom. conſi. 221. ſuper iſto. nu. 2. Oldr. conſi. 49. conſueuit dubitari. num. 4. & 9. Alex. in l. Gallus. §. ille caſus. colum. 4. verſic. ultimo quia Bar. de libe. & poſthum. Iaſ. in l. ex trib. in prin. C. de inoff. teſtam. Tiraq. remiſſiue

de

de utroq. retrac. tit. 1. §. 1. glo. 11. num. 71. obſeruat Mandoſ. iun. ad Rom. d. conſ. ſuper uer. ultima die. & probatur iſta propoſitio expreſſe. l. 1. & fin. C. vt intra cer. temp. l. intra. de appel. recip. Aliquando tamen eſt excluſiua. l. qui Romæ. §. 1. de uerbo. oblig. vt obſeruat Oldr. d. conſi. nu. 4. in fi. & nu. 5. ubi idem dicit de dictione, infra.

Dictio, item, eſt repetitiua præcedentium qualitatum.

* ita Bar. in l. in repetendis. de lega. 3. & ibi alii communiter. & in l. Seiæ. §. Gaio. de fun. inſtr. Alexand. conſi. 99. num. 8. volum. 7. Iaſ. conſi. 207. num. 5. uolum. 2. Gomeſ. §. æque. num. 19. Inſtit. de action. Et hoc verum niſi in ſequenti ſit ſpecialis prouiſio. Alexan. conſi. 158. colum. 2. ver. ſecundo principaliter. uolum. 6. Bero. in ſubſcrip. conſi. 1. Gerar. Maz. nu. 7. item niſi ponatur inter orationes perfectas, quia tunc facit ceſſare repetitionem. Gerar. Maz. d. conſil. 1. num. 56. Rolan. conſi. 34. num. 36. par. 4. Menoch. conſi. 86. num. 81. Cur. iun. conſi. 44. nu. 6. ubi dicit hanc dictionem inducere repetitionem præcedentis qualitatis, quando eſt perſonarum uel rerum identitas, alias ſecus. & conſi. 102. reſolui. nu. 4. vbi alia ad hoc adducit.

Dictio, nullatenus, inficit actum ipſo iure. gloſ. ſing. in Authen. ſi qua mulier. C. ad Velleia. quam extollit Clar. Flor. in c. ſuper literis. de reſcrip. refert Iaſ. conſil. 7. num. 3. lib. 1. & in l. de pupillo. §. ſi quis forte. ſub num. 3. de oper. no. nunc. conſi. 168. nume. 33. 198. num. 11. lib. 2. 128. colum. 3. uer. quarto dicitur. lib. 4. Corſe. in ſing. ver. nullatenus. Crot. de teſti. num. 270. Rom. in l. 1. de uſucap. Marſ. in l. pen. num. 70. de quæſt. Gram. conſi. crim. 3. num. 12. & 13. Deci. 310. nume. 3. negatque omnem caſum & omnem potentiam, vt & dictio, nullo modo, l. vlt. C. de teſtam. mil. Deci. conſi. 3. nume. 7. Gozad. 71. num. 4. Crauet. 201. nume. 43. Tiraquel. in l. ſi unquam. in uer. reuertatur. num. 93. C. de reuocan. dona. & nu. 95. ubi in ſpecie tradit de dictione, nullatenus. Menoch. conſi. 383. nume. 14. de qua dictione nonnulla colligit Marſil. ſingu. 675. Felyn. in c. ex parte. num. 7. de conſtitu. Rolan. conſi. 57. nume. 51. lib. 2.

Dictio, omnino, de ſua ſignificatione omnem caſum compræhendit, glo. in l. ſi cum exceptione. §. quatenus. in uer. omnino. & ibi Bart. in 4. col. ad hoc not. ff. quod met. cau. & glo. in l. græce. §. illud. ff. de fideiuſ. refert Iaſ. conſ. 4. num. 9. uol. 1. & conſ. 23. octo dubia. ſub num. 3. uerſ. circa quartum. uol. 3. Rol. conſ. 84. in pręſenti. num. 24. lib. 1. conſ. 61. reiecta. num. 37. uol. 3. conſ. ult. num. 144. uol. 4. Ceph. conſ. 153. Magnificus. num. 33. Menoc. conſ. 1. nume. 21. & conſ. 2. nume. 256. & ſeq. & habet præciſam naturam. inquit Deci. conſ. 1. num. 4. & conſ. 582. incip. pro fundamento. nu. 2. Gram. uoto 31. num. 3. 4. 7. 8. de qua dictione multa congerit Tiraq. in l. ſi unquam. in uer. reuertatur. nu. 76. & 77. C. de reuoc. donat.

Dictio, omnis, appoſita in inſtrumento tranſactionis, comprehendit quodlibet ius quod poſſet præſtare materiam litigandi, ſiue ſit illud ius purum, ſiue conditionale. l. Iulianus. de lega. 3. l. omnia. l. certi condictio. in prin. ſi cer. pet. Aret. in §. non ſolum. col. 2. in prin. Inſt. de lega. Ruin. conſ. 57. num. 1. 2. 3. uol. 1. & talem dictionem apponentes in genere uidentur cogitaſſe de quocunque caſu. Nat. conſ. 321. num. 5. & 397. num. 3. acſi omnis caſus eſſet ſpecificatus. Bar. l. 2. de nouat. cū aliis per Crau. adductis conſ. 227. num. 13. & 14. conſ. 294. col. 4. uerſ. ſed magis. & conſ. 308. ſub num. 6. uerſ. quinto. hinc dixit Bar. in l. 41. ita fuerit fideicommiſſum. de lega. 3. per illum tex. quod diſpoſitio cum hac dictione compræhendit omne tempus, & nihil intactum relinquit. Bal. conſi. 305. verba principis. lib. 1. & de huius dictionis ui, uide Ceph. conſi. 622. nu. 24. & ſucceſſiue.

Dictio, omnis, eſt ita uniuerſalis, ut nulli excludantur. l. Iulianus. de lega. 3. l. periculis. §. Labeo. de auro & argen. lega. l. a procuratore. C. mand. ſub eaque illi includundur, qui aliàs non includerentur, iux. not. per Bar. in l. generali. §. vxori. de uſuf. lega. Deci. in l. omnia. in prin. ſi cer. pet. in l. certi condictio. circa prin. eo. tit. & in l. 1. num. 29. & 38. de reg. iur. conſ. 11. num. 13. conſi. 113. per totum. maxime in fi. ubi de exemptionibus loquitur, & ſub ipſis compræhenduntur ob ſignum uniuerſale quæ eo remoto non compræhenderentur. idem Deci. conſil. 472. nu. 1. 2. & 3. & conſ. 599. nu. 2. Crau. cōſ. 209. nu. 6. & 7. 294. nu. 1. 2. 308. nu. 5. circa prin. Rube. conſi. 135. nu. 3. Nat. conſ. 160. nu. 29. 397. nu. 1. 2. 321. nu. 5. 6. Aret. ante. in §. non ſolum. colum. 2. in princ. Inſtitu. de lega. Ruin. conſi. 57. nume. 1. 2. 3. lib. 1. comprænhenditur etiam caſus improprius. Bart. in l. Marcellus. in prin. colum. 3. uerſic. ultimo. ibi, omnem falcidiam, ad Trebel. ubi ſub nomine falcidiæ, exiſtente ſigno uniuerſali, continetur etiam trebellianica, quæ improprie eſt falcidia. glo. in Authen. Vnde & ſi parens. C. de inoff. teſtam. Rolan. conſi. 54. ad fin. lib. 3. vbi énim ſubeſt hęc dictio. cenſetur cogitatum de quocunque caſu in genere qui accidere poſſet, licet, in ſpecie cogitatum non eſſet. Nat. d. conſi. 397. nu. 3. per l. qui iure militari. de mil. teſtam. & alia per eum adducta ibi. num. 4. Crau. alibi conſi. 227. num. 13. & 14. Ceph. conſi. 451. nu. 39. & ſucceſſiue. vide ſup. uerſic. clauſula, omnibus & ſingulis.

Dictio, omnis, non includit ſpecialiter prohibitos, nec exemptos. Bal. in cap. 1. poſt prin. de iuram. calum. per l. decurionibus. C. de ſilentiar. lib. 10. l. Lucius. ad Turpil. l. quoties. C. fam. erciſ. l. ab omnibus. de leg. 1. l. legatorum. §. qui plures. de lega. 2. l. omnes. C. ſine cenſ. uel rel. Bal. alibi in c. eccleſia S. Mariæ. de conſtit. num. 15. ubi dicit quod generalis locutio non tollit priuilegia ſpecialia. Soci. conſi. 74. in præſenti. col. 3. poſt prin. uerſ. primo. ubi concor. citat. uolum. 1. conſ. 153. pulchra. colum. 9. in med. uol. 2. & conſ. 209. licet nulla. col. 1. in fi. verſi. ſecundo. uol. 2. conſi. 271. in præſenti. col. 2. in fi. uerſ. confirmatur. & conſi. 299. capio primum. colum. pen. ad fin. uerſic. præterea. uol. 2. & conſ. 75. circa præſentem. nume. 14. uolum. 4. Bald. in cap. 1. colum. 3. in fi. uerſ. pone. de reſcr. in c. cum ordinem. colum. pen. in fi. verſ. ſol. illa. de proba. Oldra. conſi. 300. factum. col. 1. ad med. Rom. conſ. 436. quod indultum. col. 1. in fi. uerſic. tertio. & conſ. 498. in caſu. col. pen. in prin. uerſ. ſecunda ratio. Iaſ. in l. Gallus. §. quidam recte, num. 43. in 1. lect. de lib. & poſth.

& in

& in 2. lectu.nume.26. filiusfam.§.Diui.nume.43. de lega.1.in l.cunctos populos.num.37.C.de ſum. Trin. in l.poſtquam liti. num.16. C.de pact.in authen.res quæ.num.15.C.com.de lega.in l.ſi fideiuſſor. §.ſi ſatiſdatum, nume. 16. qui ſatiſda. cogan. & in l.quod principi.num.16.de conſt.prin.Nicon. ad c.quoniam contra.de proba. par.1. nume. 118. vi.Curt.iun.conſ.1.num.4.

Dictio, per, de ſui natura indicat continuitatem. ita Ioan.And.poſt Ioan.Mon.in c.cum contumacia.in glo.per annum.de hæret.in 6.per c.Graue.de præben.7.q.1.preſentium. Lap. alleg.46.poſt num.3. uerſ.ad hoc etiam facit. Anch.in c.1.7.not.de reg. iur.in 6. quem ſequitur Caſtr. in l.fin. §. quoties. poſt num.3.de public. Gemin. in c.1. §. qui uero. in 1.not.& ibi Apoſtil.ubi etiam Fran.col.1.ad fin. de reg.iur.in 6. Mand.ſen.ad d.alleg. Lapi.in lit.F. & in 21.q.reg.de anna.& in gloſ. facultatum. §.ac etiam.in uer.per.

Dictio,perpetuo,extenditur in infinitum.Rip. in l.filiusfam. §. Diui. de lega.1. col.21.uerſic.unde tento.allegat Cur.conſi.40.aliàs eſt conſi.Cur.iun.161. præſupponitur in facto.nu.13.ver.alio etiam ſecundo reſpectu.ubi concludit ex iſta dictione, perpetuo, induci fideicommiſſum duraturum donec erit aliquis de familia.& dicit Bar.Socin.conſi.40. inter conſi.Cur.ſen.incip.cum in præſentiarum. in fine. quod uerbum,perpetuo, intelligitur ſine præfinitione temporis, per l. eum debere columnam. de ſeruit.urb. prædio. Quod autem iſta dictio,perpetuo,reſtringatur ad annos centum, uide infra, uerſicu.hæres a quo relictum eſt. & alia de hac dictione,uide infra, uerſicu.prohibitio alienationis facta liberis, & uerſic. prohibitio alienationis facta a teſtatore.& uerſ.uerbum,perpetuo.& uerſi. legatum annuum.

Dictio,plerunque,facit regulam.glo.in l.non dubitabimus.de cond.& demon.quam gl.ibi ad hoc ponderat Imo. qui pro hoc etiam allegat. l. 3. de offic. præfec.uigil.ſequitur Alex.conſi.50.uilis & oportune.num.1. uolum.1. fuit dictum Barto. in l.1. de tut.& ration.diſtrah.quod & Ale.dixit in l.qui plures.de vulg.in l.ſi quis iniquum.in prin.nu. 3.quod quiſq.iur.& in l.cum aliquis.C.de iur.delib.Dec.in l.1.num.11.de reg.iur.Ripa in l.ex facto.nu.65.de uulg.& pupil.

Dictio,poſt,denotat tractum ſucceſſiuum in futurum. Bart.in l. 2. §. creditum.ſi cer.pet.Deci.conſi.431. Alcia.in l.Gallus.§.quidam recte.de libe. & poſth. num.35.36.38.Ruin.conſi.99.nume.10. uolum.2. Socin.conſi.12.num.15.par.3.Ruin.conſi.173. nume. 13. volum.2. Ioan. de Ana.conſi.37. in princ. Cur.iun.conſi.48.ſub num.4. vbi addo in uer.poſt eos,Franc.Marz.in epitom.ad mat.fideicom.par.2. §.& poſt eorum mortem. verſicu. duodecimo.poſt Abb.conſi.29.in primo dubio. & nu.8.de hac dict. ui.plura per Foſſan.deciſ.30.

Dictio,præter,habet uarias ſignificationes,aliquando enim includit, aliquando excludit:in fauorabilibus excludit,in odioſis includit,ut per exempla,& quotas docet Roma. conſi.328.præſens, num.1. cuius dictionis naturam ponunt Doct. in l.actione. C.de tranſ.Archid.in c.Ebron.13.q.2.de pignor.act.l.1. de adim.lega.l.fundo.Inn. & Compoſt. in c.dudū. de elect.Iac.de Are.in l.qui bona.§.ſi quis.de dam. infec.Oldra.conſi.49.conſueuit.num.8. Archid.alibi in c.quoniam. 48. diſtin. & in c.epiſcopum.61. diſtin.Gemin.in c.ſubdiaconus.in ver.præter.77.diſtin.Card.in c.dudum.§.inſuper.q.12. ubi etiā alii. de elect.Luc. de Pen.in l.eos.in uer.præter licitum. C.de fabricen.lib.11. in l.ex eo.in uer. præterquā. C.de agen.in reb.eo.lib. gloſ.pragm. ſanct.in c.ſicut.§. quod ſi aliter. in uer. præter. & ibi Prob. in addit.de elect.Iaſ.poſt Rom.in l.1.in 3.not. ſi quis caut.& in l.ſi eum.§.qui iniuriarum. nu.36.ſi quis caut.latiſſime Tiraquel.de utroq.retrat. titu.1.glo. 11.num.73.

Dictio,prout,ſtat limitatiue.Bar.in l.edita.colum.penulti. & ibi alii not. C. de eden. ſuper uer. prout. Bar.in extrauagan.ad reprimen. in uer. prout.Canon.in c.prout.de dolo & cont.Bal.in d.l.edita.colum.antepen. vbi dicit hanc dictionem poni limitatiue & reſtrictiue,quando præcedit genus, ad cuius reſtrictionem ponitur. ſequitur Iaſ. conſi. 171. nume.23.volum.2.& ante eum id firmat Alexan.conſil.23.num.5.conſi.49.num.5.& 6.uolum.7.ubi loquitur de poſitione facta per uer.prout.Deci.conſ. 374.num.4.conſi.497.num.5.alibi Alex.dicit eam denotare modum & qualitatem.in conſi. 179. nume.9. volum.5. eamq; ſimilitudinem denotantem plenarie accipi dicit Menoch.conſi.2.num.255.immo eam eſſe ſignificatiuam identitatis dicunt, Ange.conſi.11.Alex.conſi.3.col.1.uol.2. Bologn.conſil.2.col.1.verſ.nam ſecundum Ang.Pariſ.conſ.23. num.5.uolum.1.Goza. conſ.8.num.18.Socin.iun. conſil.76.nume.45. uolum.1. Grat.conſi.9.nume. 88.lib.1.

Dictio,quibuſcunque,uniuerſalis accipitur ſecundum ſubiectam materiam,& in ultimis uoluntatibus reſtringitur ad hæredes ſanguinis,& ſic ad deſcendentes,Deci.poſt Bal.& alios quos allegat,in c.in præſentia.ſub num.42. uerſ. ſed tamen in contrarium. de prob. & conſi. 170. in cauſa uenerabilium. ubi hoc firmat contra Socin.in conſi. per eum ibi alleg. num.6.idem Deci.conſi.185.in cauſa.num.4.conſ. 193.diligenter.colum.fi.uerſ.non obſtat fundamētum. Rube. Alex. conſi.110. num.9.Gozad.conſi. 26.num.33.Corn.conſ.199.ſub num.69.uerſ.licet etiam.lib.2.Ceph.conſ.2. nu.16. ubi plures adducit,& conſi.3. nu.3. de hac dictione & eius effectu, vi.Cur.iun. conſi.1.nu.4. uolum.1.& quæ ibi addo ad uer.in clem.1. de iudic. uide infra, uerſic. hæredum appellatione in materia. & uerſicu. uerbum, cuiuſcunque.

Dictio,quoſcunque, appoſita in reſcripto legitimatorio, operatur ut comes poſſit etiam infantes legitimare.ita Bal.conſi.67.ſuper 1.artic. lib.1. & conſi. 204.in prin.Soci.conſi.3.in cauſa.num.23.uolum. 3.Cur.iun.conſi.32.num.8.cuius ſententiam communem dicit Pariſ.conſi.15.num.53. uol.2.& idem Curt.conſi.183.ſub num.6.Gozad.conſi.6. prima facie.colum.6,verſic.nono.Deci.conſ.55. colum.2. verſ. ſupereſt. ubi dicit ita conſuluiſſe Alexand. & idem Deci.conſi.316.colum.2. uerſic.ſecundo non obſtat.& conſi.367.colum.penulti. Caſtren. conſi. 227.Corn.conſi.177.in 1.dubio.uol.1.Iaſ.conſ.125. in 2.

in 2.dub.uol.4. & conſi.156.in 2.quæſito. eo.uol. Ruin.conſi.72.nu.9.& conſi. 100. col.pen. uol.3. Rolan. late conſi.61. num.34.uolum.1. uide infra, in uerſic.uerbum quibuſcunque, & uerſic. uerbum cuiuſcunque.

Dictio,ſaluo,eſt modificatiua præcedentis diſpoſitionis. gloſ.in l.item Labeo.in uer.pure.fam.erciſcun. & reſtringit ſupradicta,gloſ.in l.ſi debitor.§.1.quibus mod.pign.uel hypot.ſolu.Ang. conſi.27.42.& 290.Deci.conſi.656.num.6.Corn.79.nu.36.lib.1. 248.num.9.257.num.16.lib.2.338.nu.22. lib.3. & inducit exceptionem a præcedenti regula. Deci. vbi ſupra,num.7.vt de clauſula,ſaluo iure impertinentium,&c. quæ excludit omnem controuerſiam quæ ſuper datis articulis oriri poſſet, ut ſi in cauſa recuperandæ poſſeſſionis reus excipiat de dňio & det articulos,iſta clauſula ſaluat preiudicium intentantis interdictum.Afflict.deciſ.33.in prin.Ancha.conſi.205.num.12.Caſſan.conſi.45.num.13. Bertr.conſi.142. num.9. par.1. conſi.121. num.2. par.2. & 273.nume.5.par.3.de cuius dictionis,ſaluo,effectu & ui, uide Roland. conſilio 54. numero 13.lib.4.

Dictio,ſemper, iuncta actui qui continuo fieri poteſt. denotat actum continuum.c. ſacerdotibus.31.diſt. Car. Alex.in c. ſanctimonialis.23.diſt.iuncta uero actui interpellato non importat continuitatem,ſed admittit etiam interuallum, ut ſemper dicatur fieri quod fit ex interuallo, & debito tempore.glo.1.in c.ſi quis uoluntate.50.diſt. & ibi Car.Fel.in proœm. Grego. verb. Rex pacificus. col. 3.uer. ſed & iſta & ſimilia,& eſt tex.in l.Caio.§.Imperator.de alim. & cib.lega.ibi,& tecū ſint ſemper,uolo. ubi dictio, ſemp,denotat cōtinuationem & perpetuitatē.Boe. deciſ.158.nu. 6. ubi ex doct. per d.c.ſanctimonialis. dicit, quod Monachus habitum ſemper deferre debet,etiam ſi fiat Epiſcopus. de quo inf.uerſ.Monachus factus Epiſcopus.Huius dictionis materiam vi.copioſe apud Boer.ubi ſup. & apud.Doct.in l.1. ſol.matr.

Dictio, ſeu, ſtat declaratiue, ſeu correctiue, ac etiam ampliatiue.c.1.§. porrò. & ibi Archid.de ſtatu regul.in 6.& in c.Romana. §. cum uero.de appel.in 6.& in c.1.§.fin. ubi Gemini. de cogna. ſpirit.in 6. Archid.& Gemin.in c.ſtatutum.§.cū uere.de reſcr. eo.lib.glo.in c.ego Ludouicus.63.diſt.glo.in c.bonæ.il 1.in gl.fin. & ibi Abb.de poſtul.prel.Bart.in l.ſi quis ita.de auro & arg.lega. in l. generali. C.de ſacroſ.eccl.in l.ſi is qui ducenta. §. utrum.in 7.op.poſ.de reb.dub.& in l. cum quis decedens.§.fin.de reb.dub. Canon.in c. inter cæteras.de reſcr.gl.in l. ad protegendum.C.de in lit.tut. dan. Iaſ. conſ.64. dicam.nu.10.uol.1.conſ. 216. Gabriel. num.9.uol. 2.Crau.conſ.105.caſus. num. 6.Felyn. in d.c.inter cæteras.num.3.& ibi Deci. num. 7. Alex.conſ.79. eleganter.num.3.& 4.uol. 5. Socin.conſ.276.præmiſſa.num.2.Aret.ad Rubr.Inſtit. de action.nu.2. Nat.conſ.626.præſens articulus.num.11.de hac dictione plura Mandoſ. iun. ad Rom. conſ. 179.ampliſſime. ſuper uer. regulariter. Dixi ad Curt.iun. conſ.145.n.12. & de materia huius dictionis,quod poſita in beneficijs ſeu fauorabilibus diſpoſitionibus inducat ampliationem, ponit Rom.conſ.363. num. 2. & ibi copioſe Mandoſ. iun. ſuper uer.ampliationem.

Dictio, ſicut, non inducit omnimodam ſimilitudinē, & identitatem. c.cum in eccleſia. de præben. in 6. Rom.conſ. 328. Præſens conſultatio. num. 7. ubi plura de hac dictione.inducit tamen ſimilitudinem in actu cui apponitur. c. parrochianos. de ſent.excom.De cuius natura ui.Bal. in tit.de pace conſtan. c.in cauſis.in uer.ſicut. Luc.de Pen.in l.un.in uerſ. ſicut.C.de capi. ciu. exim.lib. 11. Iaſ. in l. ſi pater. col.7. uerſ. tamen reſponde.C.de inſt.& ſubſt.Fel. in c.2.poſt num. 15. de reſcr. in c. nouit. col. pen. uerſ.ſecundo conſidera. de iudic. Deci. cōſ.527.in ciuitate.ſub nu.11. uerſ.ſecundus eſt.Tiraq.de iure primog.num.30.& ui.inf.uerſ.dictiones,iuxta.

Dictio,ſuper, iuncta in oratione certæ rei,eius cui adiungitur hypothecam inducit. l.codicillos. §.inſtituto.de lega.2. quem ad hoc ponderauit Bart. in l. fundum.de ann.lega.citat Rom.conſi.388.num.2. Crem.ſing.46. mutuaui tibi.ꝙ dictū refert & ſequitur Rip.ſuper Rubr. de pignor.nume.5. Neguſ.de pignor.in 4.memb.2.par. prin.uerſ.33. caſus. Gomeſ.ſuper regu.de trien. q.11.ante,num.7. verſ.nā clarum eſt.Iaſ.in Authen. ſacramenta puberum.nume.26.C.ſi aduer.uend.Mandoſ. ſen. ſuper reg.de ſignat.per fiat.q.9.nu.6.poſt Bellam.conſi.44.Decanus.in fine.Roma.conſi.108.nume.2.& ponitur hæc dictio aliquando pro vltra.l.pen.ibi, ſuper pretium libertatis.iunc.glo.de peric. & com.rei uend. Luc.de Pen.ſuper rubr.C.de ſuperex. lib.10.& in l. fin.in prin.C.de manc.& colon.lib.11. Tiraquel.de utr.retr.tit.1.§.1.glo.12.nu.78.

Dictio, tantum, eſt reſtrictiua, l.ſi aduerſus. C. ſi aduer.uend.l.3.§.cum Titio. de adim.lega.Deci.in l. 1.num.3.de bon.poſſ.contratab.Gozad.conſi.53. num.10.Cur.iun.conſi.352.num.5.& 6. & excludit ea quæ in oratione non ſunt expreſſa,Roma.in l.un.colum.14.C.quan.non pet. par.Bart.in l.1.ſi quis ius dic. non obtemp. in l.cum ita legatum. de cond.& demon. in l.mutus. §.pen.de procur. & in l.ſeruum quoque.§.ait prætor.eod.tit.Bal.in repe. l.cum mulier.car.penul.ſol.matr.in l.ſi qui ex conſenſu.circa princ. C.de epiſc.aud. Ang. conſi.288. Domin.in c.quamuis.cir.prin.de procur.in 6.Imo. in clem.non poteſt.de procur.Cur.iun.conſ.12.nu. 4.Ceph.conſi.649.nu.83.

Dictio, toties quoties, apponi ſolita in compromiſſis, pro libertate data arbitris ipſa prorogandi,reſtringitur ad duas uices tantum, & non plus.Specul.in tit.de arbit.§.excipitur.uerſ.ſed quid ſi fuerit actū. Bal.in l.ſi diuerſa.colum.1.C.de tranſac. in c.præſentata.colum.penult.de teſtam.in c.cum tanto.colum.10.de conſuet.in c.olim ex literis. colum.2. de reſcrip.in c.tua nobis.ad fi.de appel. & in l.1.ad fi. C.de uſur.& fruc.legat.Rom.in repet.Rubr.de arbit.colum.8.Iaſ.ad l.4.§.prætor ait.de eden.ſub nume.10.verſicu.hinc eſt. Afflict.deciſ.46.num.2.ubi videtur innuere quod hoc habeat locum in una uice tantum. tamen Gram. in addi.ad eum dicit in practica ſeruatum,quod ſeruiat pro duabus uicibus. & citat caſus.& copioſe Vrſil.in adnot. ad d.deciſ. 46.poſt Tiraq.in l.boues. §.hoc ſermone. de uerb. ſignifi.limit. 6. in prin. quod autem iſta uerba habeant

beant locum pluries.& quouſque cauſa fuerit expe dita,uide ſup.uerſ.compromiſſa ad publicam.

Dictio, tunc, eſt denotatiua extremitatis temporis.l. 4.§.1.de cond.& demon.l.pen.de teſtam.tut.gl.& doct.in l.1.C.de codicil.gloſ.in clem.cum ei quem. de conceſ.præb.& in c.pręterea.de appel.Iaſ.conſ. 13.num.16.uolum.3.Dec.in l.lecta.num.23.ſi cer. pet.conſ.63.& pro tenui.num.2.& in c.paſtoralis. num.3.de excep.Cur.ſen.conſi.42.quia inquit.nu me.25.conſi.55.ſuper proceſſu.ſub num.1. uerſic. pondero enim.Soc.conſi.5.nu.7.uol.3. Ruin.conſ. 130.viſo.ſub nu.10.uol.1. Pariſ.conſi. 31. omiſſa. nu.26.uol.1.conſi.9.olim.nu.21.conſi.92.num.9. vol.3.conſ.143.in prin.uol.4.Mand.iun. ad Rom. conſi.204.lit.G.

Dictio,tũc & eo caſu,pluribus determinabilibus adiecta, debet ea pariter & uniformiter determinare.l. in teſtamento.C.de teſtam.mil.l.quamuis.C.de im pub.l.iam hoc iure.de uulg.& pup.Rom.conſi.131. prima. & ibi Mandoſ. iun. ſuper ver.tunc, Gozad. conſi.4.num.23.in fi.& conſ.uidetur.num.35.poſt Anch.conſi.357.ex ſerie.colum.3.uerſ.hoc probat quem ẽt ad hoc notat Dec.conſ.89.viſo pũcto. nu. 3Soc.iun.conſ.190.licet.nu.9.uol.2.Crau.cõſ.89. nobilis.nu.6.Pariſ.conſ.92.prima dubitatio.nu.10. li.2.Boe.deci.38.nu. 5.& non ſe extendit,ſed reſpi cit conditiones quibus apponitur, ut adimpleãtur formaliter,ita quod non fit extenſio.Pariſ. multos referens,conſi.86.nu.34.lib.1.

Dictio vniuerſalis negatiua comprehendit omnia cuiuſcunque generis,etiam ſi in una ſpecie militet ma ior comprehenſionis ratio quam in alia.l.1.§.quod autem prætor.in fi.de aleæ luſu.l.in fraudem. in fi. de milit.teſtam.Deci.in l.omnia.& in l.certi condictio.in fi.ſi cer.pet.conſi.5.& 11.num.13.113.in fi. 472. 599. & eſt idem acſi omnia fuiſſent ſpecificata.Bar.in l.2.de nouat.cum aliis de quibus per Cra uet.copioſe conſi.294.colum.4. uerſ.ſed magis. & 308.num.6.verſi.quinto. immo etiam ad incognita trahitur.Crauet. conſi.227.num.13.& 14.109. num.8.294.nu.j.& 2.& ad priuilegiata.d.l.in frau dem.§.fi.Ceph.conſi.463.nu.27.& ſeqq.

Dictio, ut ſupra, in fine poſita,non repetit aliquid de his quæ ponuntur in fine ad præcedẽtia,ſed potius repetit ea quæ dicta ſunt in præcedentibus ad ſequentia,Gemin.poſt gloſ. & alios in c.cupientes.§. inſuper.verſ.præmiſſa.& in §.ad hæc.uer.præmitti tur.de elect.in 6. & in c.1.de cler. coniug. eod.lib. gloſ.& doct.in clem.cauſam.de elect. Bart.in l.1.§. hoc edicto.de poſtul.Aret.conſi.155. num.1. Deci. conſi.127.nu.3.Bero.q.104.nu.7.Crau.conſi.208. nu.6.par.2.Menoc.conſi.220.num.74. & ſucceſſiue.par.3.Alex.conſi.59.prope fi. uol.3.Deci.conſ. 187.nu.10.& 377.ſub nu.5.uerſ.nec obſtat.Ruin. conſi.187.nu.1. Pariſ.conſi.19.num.68. conſi.41. nu.65.conſi.48.nu.14.conſ.64.nu.31.conſ.75.nu. 11.vol.2.Ceph.cõſ.622.nu.35.& conſ.638.nu.4.

Dictiones,iuxta,ſecundum,& ſimiles, cum ponuntur in priuilegiis,intelliguntur ſtare caſualiter, c.Abba te.de uerb.ſign. & cum ponuntur in reſcriptis iuſti tiæ,intelliguntur ſtare conditionaliter.c.quoniam. Abbas.ad fin.cum glo.de offi.delega. c.examinata. & c.ſeq.de confir.uti.uel inut.c.quia aduerſitatem. de conceſ.præben.Roma.conſi.336.num.3.Felyn. in c.2.num.10.de reſcrip.Deci.conſi.168.ſub nume. 4.uerſic.ultimo non obſtat.Rip.reſpon.30.nu.10. lib.2.Curt.iun.conſi.97.num.3.Gram.deciſ.59.nu me.24.Io.Bap.Fer.conſi.86.num.5. non enim talia uerba quando ponuntur in priuilegiis ſeu conceſſionibus gratioſis,faciunt quod aliquid probandũ ſit de more præteriti temporis, ſed reſoluuntur, id eſt,quia mos præteriti temporis ſic obtinuit.ita gl. in d.c.quoniã Abbas, & Bart.in l.eum qui.§.Iulianus.de conſtit.pecun. Oldr.conſ.121.num.12.Ioa. And. ad Specul. de feu. §. 1. uerſ.porro ſi feudum. not. Caſtr. conſ. 320.in cauſa decimali.Alex.conſ. 145.num.4.uol.2.Iaſ. in l. Admonendi.col.8.de iureiur.& in repe.d.l.col.12.Boeri. multa allegans,& ſic deciſum referens,deciſ.16.Dubium fuit.& deciſ. 247.Et videtur,& in reſcriptis iuſtitiæ quod dictio, iuxta,ſtet conditionaliter, & quod denotet continuationem,denotat.l.fiſtulam.de ſeruit.urb.præd. Alberi.in tract.de præpoſ.num.28.quod æquipolleat dictioni, ſecundum,ponit Abb.in d.c. Abbate. refert Gig.conſ. 92. quod decretum.col.3.uerſ.accedat.iunge dic.ſup.uerſ.dictio,ſicut.

Dictiones, quomodolibet, quouis modo, & quoquo modo, ſunt vniuerſales, & comprægendunt quæ aliàs non venirent,l.1. verſ. quoquomodo.de teſta. mil.l.quidam teſtamento.iunc.glo.in uer.quoquo modo, de fideicommiſ. libert. ex quibus habetur, quod propter uerbum, quoquo modo, prohibitio alienationis extenditur ad alienationẽ ex cauſa neceſſitatis factam,quæ ſub ſimplici prohibitione cõprægendi non ſolet.ſequitur Rol.cõſ.5.nu.47.li.1. Rimin.iun.conſ.180. num. 21. uol. 2.Ruin.conſi. 77.num.8. uol.2.& ui. ſup.uerſ. dictio, aliqua,uel aliquo. & inf. uerſ. ſententia lata & executio. Aduerte tamen quod non extenduntur ad ea quæ nõ ſunt ex natura actus. Bal. conſ. 67. col.2.uerſ.nec ob.ſi dicatur. lib. 3. Tiraq.de retr.ligna.§.1.glo.7. num.26.uerſ.ſed hæc. Craue. conſ.256.ſub nume. 8.uerſ.eodem modo.ubi dicit,quod dictio,quoquo modo,licet ſit vniuerſalis,tamẽ reſtringitur ad modos proportionabiles materiæ idoneæ in qua exprimitur. & dicit Nat.conſ.546.num.18.quod dictio, quoquomodo,eſt ampliatiua præcedentium, ſolum quo ad ea quæ ſunt eiuſdem generis cũ pręcedentibus. Burſ. conſi.157. nume. 29.& dixerunt Domin.conſ. 131.col.fin.& Craue.conſ.144.quod huiuſmodi dictiones uniuerſales ſemper reſtringuntur ad habilia, & ſecundum naturam actus cui attribuũtur,ut ſentit etiam Ceph. conſ.351.num.35. 36. Borgn. de uſufr. mul.relic.num.105. & ſub nu. 107.& deciſ.Fiuiz.5.num.16.

Dictionis, aliqua,natura eſt impropriare uocabulum, vt intelligatur etiam de qualibet minima particula,glo.in clem.1.cir.prin.in uer.aut earum parti.de foro comp. per quam ita dixit Bal. in l.ſi unquam. per illum tex.C.de reuoc.donat. ſequitur Iaſ.conſ. 29.num.4.& conſi.53.nume.15. uol.1. Crau.conſ. 135.num.29.& conſ.221.num.7.Couar.uar. reſol. lib.2.c.16.num.4.uer. ſecundo licet,ubi dicit quod negatiua cum nomine, aliquis,uerificatur etiam in qualibet minima parte. Tiraq. in d. l. ſi unquam. uerſ.omnia uel partem aliquam.num.14. cum ſeq.

Et

Et dictionem,aliquis,dici vniuerſalẽ, & omnia com plecti dicit Socin. conſ. 3. col. 3.uerſ.unde reſpon. uol.3.Crau.conſ.308.col. 3. in prin. uerſ. ſimiliter. & adeo eſt uniuerſalis ut comprehendat etiam impropria.Corne.conſ. 33.uiſa. col. 3. uol. 4. vi.ſup. uerſ.dictio,aliqua,uel aliquo.

¶Dictum gloſæ aut Doctoris intelligendum eſt ſecũdum legem quam allegat.Bart.in l. non ſolum. §.ſi liberationis uerba. de liberat. lega.quem ad hoc citat Rom.conſ.211. allegationes.num.5.Curt.ſeni. conſ.48.Memoriæ.num.32. conſ. 40. poſt nu. 72. conſ.56.num.5.in fi.conſ.59.num.11.in fi.& conſ. 64.num.4.Corſ. in reper. ad Abbas.uerſ. probatio eſt facienda.Deci.conſ.189.Lætatus. poſt prin.Lãber.de iu.pat. lib. 2. p.1.q. 9.art.18.num.7.Mandoſ.iun.ad d. conſ. Rom. ſuper uer. allegat.ubi ad hoc Bertr.in multis conſ.citat.

Dictum teſtis ſolius licet nõ probet perfecte.c.veniẽs. il 1.in fi.cap. licet uniuerſis.ca.in omni negotio.& c.licet ex quadam.de teſti. l. ubi numerus. ff.eo.l. iuſiurandi.C.eo.cuiuſcunque fuerit authoritatis, c. cum a nobis.ubi etiam gl. ext.eo.Iaſ.in l.1. §.ſi abſens. cir. fin. ſi ex nox. cau.agat. & in l.cum filius. in prin.col.pe.de verb.obl.tñ qñ ipſe teſtis deponit de facto proprio, ſatis probat. Caſtren. conſi. 34. num.3.84.nu.6.277. ad fi. lib.1.& 109.col.1.poſt med.lib.2. Alex.conſ.197.col.ult.uerſ.quia reſpondeo.uol.7.Soci.28.nu. 4. lib.3.Gram.conſ.crimin. 13.num.17.Crot.conſi. 106.num.18.ubi dicit cõ-
* munem.Iaſ.in l. cunctos populos. col. pen.uerſ.ſecundo fallit. C. de ſum. Trin. in 1. lect. ubi uidetur ſentire quod infamis deponens de facto proprio probat.uel ſi non plene probat, ut plures uoluerũt quos recenſet Menoc. de arbitr. iud. caſu. 99. facit tamen urgentiorem probationem quam ſi de facto alieno teſtificaretur. Crau. conſ.178.nu.7.Menoc. ubi ſup. num. 11. præſertim ſi cum eius dicto concurrunt aliquæ coniecturæ, uel indicia. Socin. iun. conſ.62.nu.6. lib. 2.Blan.de compromiſ. q.8.in fi. uerſ.ad illud. & fuit dictum Bar.in l.1.§.itẽ Cornelio.de quęſtio.ubi etiam Marſi.nu.3. Crau.cõſ.35. num.6.Meno.ubi ſup.nu. 17. Ceph. conſ.452.nu. 31.vi.inf.uerſ.teſtis idoneus unus.

Dictum unius admittitur & probat, quando continet factum proprium pertinens ad utilitatem tertii. ita Paul.Caſtr.in l.iuſiurandi. in fi. C. de teſti. motus, quia ſtatur dicto ſerui in his quæ explicantur per ipſum ſeruum,quamuis pertineant ad dominum. l. ſeruos. C.de teſti. l. intertogati. C. de quæſtion.l. quæro.§.fi.de ædil.edic.l.cum probatio. de proba. Saly.in l.ſi quis decurio.num.4.per illum tex.C.de falſ.vbi dicit ſtari dicto notarii,quia dependet a facto ſuo.idem tenet alibi Pau. in l.quicunque. ad fi. C.de ſeru.fugit.& in l.ſi debitorem.ad fi. ff.de nouat.in conſ.368.uiſis actis.ad fi.& in conſi.329.viſa petitione.col.1.ad fi.aliàs in impreſſione Papienſi eſt in conſi.110.col.2.vol.1.

¶Diffamatio debet inquiſitionem præcedere, ad hoc ut contra aliquem ſuper delicto procedi poſſit. eſt
* ſententia communis Inno.But. & aliorum in c.qualiter & quando.& in cap.inquiſitionis. de accuſ.ex Bar.in l.de minore.§.tormenta. de quæſt. Ang.in l. ſi uacantia.C.de bon.uac.lib.10.Hypo.conſ.14.ad hoc ut inquiſitio. Tollitur tamen talis diffamatio probata bona fama inquiſiti.Bald.in l.fi.col.vlt.C. de proba.Alex.conſi.113.viſo.col.pen.vol.1.Catal. de ſindic.verſ.adde quæ ſæpe. ante fi. Cuma.conſi. 135.ad primum.colum.2.uerſ.amplius.Cœpo.con ſil.39.Lucius.ſub nu.42.uerſ. ſed unum aliud.Dec. conſi.89.Lætatus ſum. colum.pen. Hypol.in prac. crim.§.diligenter. num. 196. Adeo quod ſi contra reum adeſſet unum indicium maleficiis, & pro reo ſit probata bona fama, reus non poterit torqueri uigore illius indicii,ſecundum Bal.in d.l.fi.& Alex. conſ.118.nu.47.vol.1.plura ad hoc ui.inf.ver.reus contra quem.

¶Difficultas ſuperueniens excuſat a mora eum qui ex parte ſua quantum in eo fuit expleuit quod conuenit, ſeu explere conatus eſt,l.quibus diebus. in princ.de condi.& demonſtr.c.ſignificante.de pignor.Rom.conſi.435.in pręſenti.in fi.ſequitur Neguſ.de pignor. par.4. princ. ſub nume.32. uerſicu. item adde.Deci. in l.quod te.in vlt. lectu. poſt nume.51.& ibi Rip.nume.42. ſi cer.pet. Tiraquel.de vtroque retract.tit.2.§.1.gloſ.2.num.58.Et hoc in obligationibus facti. l. ſi uehenda. §.penulti.ad l. Rhod.de iac.l.1.§.iubet.uerſicu.ſi frarer. de collat. bon.rationem aſſignat Deci. ubi ſupra, nume. 52. etiam ſi interueniat iuramentum. ibi. nume.53.& idem in debitore ſpeciei. ibi nume. 54. quid autem ſit in debitore quantitatis, ibid. nume.56. ubi copioſe de hac materia,qñ difficultas excuſet vel nõ.

¶Dignior quis dicitur ratione eius a quo habuit dignitatem. c. per tuas.& ibi Fely.de maior.& obed. idem Felyn. in rubr.eiuſd.tit.num.25.gl.in c.1.eo. & ibi Ab.col. 2. uerſ. ſecundo caſu.& in c.poſtulaſti.col.3.de conc. præb. tex. & glo. in l. 2. de albo ſcrib.Socin.trac.Fal.reg.129.doctoratus. Io. Montai.de auth.& præmin.mag.conſi.nume.7.uerſ.tamen ad propoſitum.Boeri.de ordi.& præced.grad. par.2.nume.21. Card.Alex.in c.Epiſcopos.colum. 2.uerſ. aut in prædictis eſt paritas. 17. diſt. Tiraq. de nobil.c.6.nume.7. & 8.& c.37.nume.62.Ceph. conſi.615.nume.42.cum plur.ſeq.ubi exemplicat. ui.inf.uerſ.oridinatus a digniori.

Dignitas ſuperueniens non debet eſſe ad diminutionẽ priorum commoditatum, ſed potius ad ampliationem. l. Alexandrinis. in fi. C. de decur. lib.10.per quem tex. dicunt ibi Ioan.de Plat.& Barto.quod licet Doctor qui legit per uiginti annos efficiatur comes.l.1.C.de profeſ.qui in ur.Conſtan.lib.12.ſi tamen ante erat propularis, & ſic tamquam popularis poterat ex forma ſuæ ciuitatis admitti ad honores & officia, ad quæ nobiles qui populares non erãt admitti non poterant admittetur: quæ enim inducta ſunt ad augumentum non debent operari diminutionem.l.ſi mancipia.de fun.inſtr.l.per adoptionem.de adop.per quem tex.ibi Bal.dicit,quod ſi per ſtatutum nobiles fiant populares,tamen non perdunt nobilitatem generis,ſed accreſcit eis popularitatis beneficium, nũquam enim interpretandũ eſt priuilegium ut priuilegiato poſſit eſſe nociuum. l.Diuus.ibi.nec ullorũ magis intereſt, &c. & ibi ad hoc notat Ang.de teſta.mil.Alex. conſ.32.nu.5.& 6.uol.5.vi.ſup.uerſ.conceſſum alicui in fauorem.& inf.uerſ.honor ſuperueniens.

Dignitate actu conſtitutus potior eſt illo qui facultatem habet ad eam actũ quærendam, l. 1. C. de conſul. lib. 12. l. 1. & 2. C. de offi. præf. prætor. l. 1. C. de præpoſ. ſac. cub. lib. 12. per quæ iura Fel. in rubr. de maior. & obed. num. 3. dicit, Doctorem iuniorem antiquiori præferendum, ſi iunior licentiatus fuerit prius quam antiquior, licet in aſſecutione gradus fuerit poſterior, ſequitur Boe. in trac. de auth. mag. conſ. nu. 98. poſt Rom. quem citat, conſ. 333. nu. 10. Staphil. de lit. grat. & iuſt. par. 1. ſub tit. de ui & ef. clauſ. uerſi. facit ad hoc. Contrarium aſſerunt, Iaſ. in l. cum quid. in 1. lect. nu. 16. ſi cer. pet. Fel. in proem. decretal. in uer. Gregorius. nu. 17. Alci. de præſum. par. 3. reg. 1. præſump. 46. nu. 7. & 8. Rui. conſi. 19. in hac controuerſia. num. 16. uol. 1. Grat. reſp. 116. quæſtio ſatis trita. lib. 2. materiam tractat; neutrã tamen ſententiam pro conſtanti tenet, licet primã debilem & dubiam oſtendat.

Dignitatum feudis omnes æqualiter ſuccedere dicit tex. in c. 1. in fi. de alien. feudi. vbi dicitur ita hodie eſſe uſurpatum. & tradit Alexan. conſi. 2. quoniam omne datum. colum. 6. verſic. preterea. uolum. 5. Socin. conſi. 67. num. 25. uolum. 1. repetito in conſi. 165. ſub num. 16. uerſic. primo quod diſpoſitioni. & conſi. 252. colum. fin. verſic. ſecundo dico. & conſil. 278. ſub num. 1. verſicu. ſed præmiſſis. uolum. 2. poſt Ioan. And. in addi. ad Specul. in rubr. de feud. uerſicu. non omittantur, Curt. iun. in tracta. feud. par. 4. quæſt. 30. uume. 122. uerſicu. octauo poteſt colligi. vbi alios citat. Tiraquel. plura adducens in tracta. de iu. primogen. quæſt. 4. nume. 37. Cephal. conſi. 617. nume. 50. & ſucceſſiue. uide infra, uerſicu. pater non poteſt prælegare. & uerſicu. feudum dignitatis.

¶ Dilatio hominis, & dilatio iuris a pari procedunt. c. ſignificante. de appel. ubi ſicut quod fit pendente dilatione hominis eſt nullum, ita & quod fit pendente dilatione iuris, iuxta tradita in §. diſponat. in Auth. de nupt. facit tex. in l. ſiue pars. ubi gl. Bar. & Bal. C. de dilatio. Specul. de dilat. §. 1. glo. in. l. 1. §. 1. in uer. nullius. de feri. glo. in c. ubi periculum. in uer. decem. de elect. in 6. Anch. conſ. 36. num. 6.

Dilatio ſubſiſtente litis materia prorogari poteſt, licet quo ad temporalem ſui formam ſopita ſit. C. de temp. appel. l. 1. ad fi. & ibi Bal. Alex. in l. 4. poſt prin. de dam. inf. Socin. conſ. 99. num. 2. lib. 3. Deci. in c. de cauſis. col. 5. uerſ. vltimo nota. de offi. deleg. Socin. iun. conſ. 39. col. 1. uerſ. præterea, & ſecundo. * lib. 1. quam ſententiam communem dicit Rebuf. ſuper concor. ſub tit. de prorog. dilat. glo. 1. uerſ. item apparet uoluiſſe. poſt Rom. conſ. 443. nu. 11. & ibi Mand. iun. in add. de quo copioſe per Gabriel. concl. lib. 2. tit. de dilat. concl. 3. per tot. & præſertim num. 8. & 9.

Dilatione pendente nihil eſt innouandum, c. non ſolum. de appel. in 6. niſi ſimus in penitus diuerſis, vel in non repugnãtibus dilationi. l. generaliter. §. nullo. C. de rebus cred. Barto. in l. ſiue pars. C. de dilatio. & in l. 2. num. 12. de re iud. Socin. regu. 93. fal. 1. & 16. Abb. in c. ſignificante. num. 9. de appel. Pute. deciſ. 12. ſub tit. de dilatio. ubi dicit quamlibet dilationem non impedire compulſorialium decretum, & alios actus ipſi dilationi non repugnantes, & ita Rotam tenere. Vel niſi ceſſet cauſa ob quam dilatio cõceſſa fuit, vel eãdem iudex cauſa cognita reuocaſſet. Bald. in c. 2. nu. 7. de dila. Bar. in l. a filia. §. alumno. ad Trebel. & conſi. 164. num. 2. Mil. in reper. in uer. dilatio.

¶ Diligentia præſumitur in priuato in rebus propriis. l. ſi conſtãte. §. ſi maritus. ſol. mat. quem tex. ad hoc citat Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. centu. 1. caſu 40. num. 10. & eſt tex. in c. ſuper. de renun. & in l. cum de indebito. de probat. ubi quod quilibet præſumitur diligens in facto ſuo. Craue. conſi. 129. nu. 6. Simon de Pret. conſi. 8. nu. 16. uol. 1. & diligẽs in vno præſumitur diligens in alio. Bar. in l. fi. C. de his qui a non dom. manum. ſunt. nec eſt veriſimile diligentem errare. d. l. cum de indebito. §. ſi uero ab initio. verſ. qui enim ſoluit. Ceph. conſi. 108. nu. 11. p. 1. ui. inf. uerſ. iactare ſuum.

¶ Diſpenſatio aduerſus canones conciliorum & decreta Pontificum licet Epiſcopis prohibita ſit regulariter, glo. c. cum dilecti. de elect. c. præterea. de æta. & qual. c. pen. §. fi. iunc. c. 1. de fil. præsby. Archid. 16. diſt. ſicut. 27. q. 1. virgines. 66. diſt. in ſum. in ca. 1. de conſuet. in 6. & hr̃ in c. de multa. & c. dilecto. c. dilectus. de preb. & in cle. 1. de elect. tamen ubi concurrit urgens & not. cauſa, poterit Epiſcopus aduerſus prædicta diſpenſare. Rota deciſ. 152. aliàs 262. religioſo. in nou. & 5. ti. de iur. pat. Rom. multa ad hoc alle. conſ. 325. nu. 7. & 8. & ibi Mand. iu. ſuper uer. diſpenſare. Rebuf. in pra. benef. ſub ti. de diſpen. ad plur. benef. nu. 31. & alibi. Rom. conſi. 492. ſed an poſſit. iunc. addi. ad eum.

Diſpeuſatio ceſſare debet ceſſante cauſa diſpenſationis. iux. tritã regu. l. adigere. §. quamuis. de iure pa. & c. cum ceſſante. de appel. ita Archid. in c. 1. per illum tex. poſt princ. & ibi Domin. colum. 1. uerſicu. quæro an iſta conſtitutio. 55. diſt. c. cænomenſem. 56. diſt. c. Monachus. 67. diſt. c. ult. in fi. 77. diſtin. c. quod pro neceſſitate. & ibi glo. & alii. 1. q. 1. c. eos. 1. q. 5. c. quod pro remedio. & ibi Card. Alex. c. exigunt. 1. q. 7. c. ordinationes. verſ. quamuis autem. 9. q. 1. gl. in c. poſt translationẽ. in uer. ceſſante. de renun. c. quod pro remedio. 1. q. 7. c. quia circa. & ibi Card. Ale. in 4. no. de conſan. & affi. Archi. in c. neophytus. in fi. 61. diſt. Bal. in Rubr. de conſue. col. vlt. ver. ceſſante cauſa. & in c. pen. ad fi. de elect. & in c. at ſi clerici. col. 4. uer. quero nũquid. de iudici. quod ſeruit ad dicta inf. uerſ. Papa non poteſt diſpenſare.

Diſpenſatio eſt de lege iuriſdictionis. c. conquerente. & c. dilectus. de offic. ord. in c. ueniens. de fil. præsb. Rom. conſ. 325. quo ad primum. nu. 12. Deci. copioſe conſ. 206. pulchrum eſt. nu. 4. & ſucceſſiue, ubi copioſe de materia, & an extendatur extra territoriũ. & in l. fi. de iuriſd. om. iud. Et nota, quod cum ſit iuris communis relaxatio reſtringitur ad locũ & perſonam, & ita obſeruatur, ut per Caſſan. in conſuet. Bnrg. tit. 8. §. 16. & conſi. 31. ſentit Alci. in l. 1. C. de ſum. Trin. & ui. no. in c. tuę. de cler. non reſiden. per quem tex. Lap. alleg. 57. ad ſeruandam. nume. 7. dicit, ꝙ diſpenſatio ſuper abſentia cauſa ſtudiorum non includit perceptionẽ fructuũ, niſi hoc expreſſe dicatur. & hoc quia eſt ſtricte interpretanda, ita ut ſolum expreſſa contineat, non autem alia, etiam ſi adſit clauſula, non obſtante. quia gratiã non auget,

ſed ſolum validat expreſſa. Ruin. conſ. 208. nu. 18. in fi. verſ. nec ob. lib. 1. Ceph. conſi. 186. num. 29. & ſi fit circa unum defectum, non intelligitur fieri circa alium. l. cum propter. de lega. præſtan. Cephal. conſi. 235. num. 16. & 684. num. 45. & 46. Hinc eſt quod ſi diſpenſatur cum aliquo ut duas dignitates conſequi poſſit, ſeu perſonatus, intelligitur in diuer- * ſis eccleſiis, non in eadem, communis eſt Doct. ſententia poſt Aegid. in c. de multa. de præben. ſecundum Abb. ibi nu. 4. & Bal. in conſi. 53. quod eſt poſitum inter conſi. Cardi. eſt ratio, quia cum materia diſpenſationis ſit odioſa, debemus capere intellectũ minus iuri odioſum. c. 1. & 2. de fil. præsbyt. in 6. c. quod dilectio. de conſang. & affin. & vi. inf. verſi. diſpẽſationes ſunt odioſæ. Nota tamen, quod licet ſit ſtricti iuris. d. c. 1. & 2. tamen extenditur ad ea quæ ſunt connexa & dependentia ab his ſuper quibus emanauit. c. ſi quis in clero. 17. q. 1. in gl. iunc. gl. in c. quia in tantum. de præb. c. ex literis. in fi. de exceſ. prælat. Ioan. And. in c. cum ex eo. de elec. lib. 6. An autem præſumatur ex curſu temporis, colligit Gabriel. concl. lib. 1. de præſump. concl. 1. num. 15.

Diſpenſatio permittitur aliquando, quæ aliàs forte nõ permitteretur, ad euitanda ſcãdala, & pro bono pacis atque concordiæ. Fely. in c. 2. col. 2. uerſ. 14. propter ſcandalum. de præſcrip. Dec. in c. at ſi clerici. §. de adulter. col. 5. uerſ. tertio fallit. & in c. nouit. in 8. not. de iudici. Staphil. de liter. grat. & iuſt. ſub tit. de reſcr. in for. breui. uerſ. ſimiliter eſt iuſta cauſa. Pariſ. conſi. 68. dubium exoritur. nu. 132. lib. 4. Gomeſ. in tract. breui. num. 24. Rebuf. in praxi benef. ſuper regu. de diſpen. in gra. proh. glo. 5. nu. 38. M. Mantua conſ. 121. nu. 64. & copioſe Barb. conſ. 1. in fi. per. 3. col. lib. 3. ubi cumulat ea quæ pro bono pacis permittuntur. Et nota hæc pro dictis inf. ver. matrimonium tolleratur. & verſ. Papa diſpenſare ex iuſta cauſa, & verſ. Papa ex cauſa diſpenſare.

Diſpenſatio ſuper beneficiorũ pluralitate, non facta mentione, quod impetrans illa illicite detinebat, fructus inde percipiendo, non ualet. Abb. in cap. ad aures. colum. 3. uerſic. pro hoc etiam dicas. de reſcrip. Hoſtien. in c. dudum. il 2. colum. 13. uerſic. ſed caueat ſibi. de elec. Rebuf. in praxi benef. in 2. par. ſignat. tit. de diſpenſ. cum regu. fact. num. 66. & par. 3. nu. 57. & 58. Gabr. concl. lib. 5. de acq. poſ. concl. 4. uum. 8. uide ſupra, verſ. beneficium impetrans ſi poſſidet.

Diſpenſatio ſuper inhabilitate requirit iuſtã cauſam, aliàs eſſet potius diſſipatio. c. ex tenore. de temp. ordin. Pau. Caſtr. conſi. 117. ubi dicit, quod diſpenſatio debet fieri aliqua iuſta cauſa ſubſiſtente. c. innotuit. de elect. aliàs peccat qui ſine iuſta cauſa diſpenſat. c. diuerſis fallaciis. de cler. coniug. c. ueniẽs. de fil. præsbit. & alibi idem Caſtr. conſi. 219. ſuper puncto. Si enim fit ſine cauſa dicitur potius diſſipatio quã diſpenſatio. Imo. in c. vn. in glo. fin. de æta. & qual. ut B. Bernardum referendo dicit Curt. ſeni. conſi. 19. aggredior. num. 6. Soci. iun. conſ. 120. nu. 28. uol. 2. & ideo requiritur cauſa, quia per diſpenſationem uulneratur ius publicum, dicit Put. in recol. Rotæ. Rom. lib. 2. deciſ. 111. incip. in una Rauen. quam cauſam non præſumi, cum ſit quid facti. l. in bello. §. factæ. de capt. dicit Menoc. de præſum. lib. 2. præſum. 20. nu. 6. ui. ſupra, uerſ. clauſula ex certa ſcientia apposita. & inf. uerſ. in habilis ad dignitatem. & ad materiam diſpenſationis, vide copioſe Ceph. filiũm inter conſ. patr. conſ. 684. num. 28. & ſucceſſiue.

Diſpenſationes ſunt odioſæ, & in eis fieri debet ſtricta interpretatio. c. 1. & 2. de fil. præsbyt. in 6. cap. non poteſt. de præben. eod. lib. c. quod dilectio. de conſangui. & affinit. nam diſpenſatio uocatur uulnus, quia per eam ius ipſum uulneratur. 23. q. 4. ca. ipſa pietas. vnde diſpenſatio circa unum defectum non porrigitur ad alium. Bart. in l. cum propter. ubi hoc not. ex illo tex. de lega. præſt. gloſ. 12. diſtin. c. nos conſuetudinem. Iaſ. conſ. 77. num. 8. uolum. 1. Nat. conſi. 163. in caſu propoſito. num. 5. ubi dicit quod diſpenſationes ſunt odioſæ, etiam ſi neminem lædant, & in eis fit interpretatio ut contineant quod eſt minus. idem conſ. 420. quamuis. nu. 23. Et adeo ſunt ſtricti iuris, ut non fiat extenſio ad caſum in quo etiam ſit maior ratio diſpenſandi. idem Nat. conſi. 179. viſo themate. nu. 27. conſ. 504. non ſum neſcius. nume. 4. & 5. ubi infert, quod diſpenſatio Epiſcopi monacho facta ad beneficium curatum non porrigitur ad ſimplex. vide Cephal. conſ. 235. Petrus. num. 16.

¶ Diſponere qui poteſt aliquo inuito, multo magis id facere poterit eo abſente & ignorante. l. qui poteſt inuitis. de regu. iur. l. 4. §. illud uideamus. de fideicom. libert. Roma. conſi. 212. quo ad primum. nume. 1. in fi. & 2. Alexan. conſi. 130. difficultas. poſt princ. volum. 1. & conſi. 6. circa proceſſum. col. vlt. uolum. 3. Soci. conſi. 4. ſuper. q. num. 25. uolum. 3. Iaſ. in l. 2. num. 21. C. de iu. emphy. Felyn. in c. cum olim. colum. 7. poſt prin. de re iudic. Marſil. in l. de unoquoque. num. 106. eod. tit. in rubr. C. de prob. num. 224. Deci. in l. qui poteſt. num. 2. de regu. iur. Cur. iun. conſi. 1. in 2. dubio. uerſ. facio tamen. Soci. iun. conſi. 111. viſo themate. num. 8. uolum. 2. Rui. conſi. 181. nu. 10. uol. 1. Goz. conſi. 1. diſcutiam. nu. 36. Io. Bap. Ferr. conſi. 31. nu. 25. ui. ſup. uerſ. citatio eius quo inuito.

¶ Diſpoſitio alienandi facultatẽ reſtringens eſt onus, & eſt ſtricte interpretanda, l. non uſq; adeo. ſi quis a par. fuer. ma. l. dudum. C. de cõtrah. emp. l. ſtatuas. C. de religio. & ſump. fun. l. nemo. C. de iudæ. l. falſo. in fi. cum. l. ſeq. C. de com. re. ali. l. nec emere. C. de iu. delib. l. 1. ubi Bal. Sal. & Caſtr. in 1. no. C. com. diuid. Alex. conſ. 59. col. 6. uer. nec ſi dicatur. uol. 3. Curt. ſeni. conſ. 45. ſub num. 17. Socin. 227. num. 8. lib. 2. Dec. 95. col. antepe. uerſ. & hoc idem comprobatur. 377. nu. 1. 378. cir. princ. & in fi. 445. nu. 52. 513. nu. 4. 635. nu. 11. & 636. nu. 7. Cur. iun. 110. nu. 8. Duran. de ar. teſt. tit. 5. caut. 18. nu. 3. Socin. iun. in l. filiusfam. §. Diui. num. 15. de lega. 1. Ceph. conſ. 451. nu. 208. vbi ſuper hoc per plura exempla diſcurrit. & nu. ſequen.

Diſpoſitio Authen. res quæ. non habet locum in filiis nondum conceptis, Alcia. conſ. 640. ubi dicit quod hæc ſententia non habet contradicentem, & hanc cũ eo tenet Menoc. conſ. 132. Burſ. conſ. 180. nu. 19. Pariſ. conſ. 64. nu. 46. uol. 2. Marzar. in epito. fideicom. q. 48. in fi. dicens ita iudicatũ per Rot. Floren. Did. vari. reſol. lib. 3. c. 6. in fi. verſ. illud tamen. vbi

allegat multos qui contrarium tenuerunt.& ſequitur Pet.Ant. de Petra.in tract. de fideicom.c.8.nu. 394.Ioſ.Lud.in Rota Lucen. deciſ.28.nu.96.Io.de Ana.conſ.61.in 3.dub.Rim.ſen. conſi.144. Domina Lucretia.num.2.& ſecundum hanc contra Alci. iudicatum refert Foſſan.deciſ.192.num.11.

Diſpoſitio Auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduer. vendi.habet locum etiam in contractu donationis, ut ibi per glo.in uer.contractibus.quam Bar.Alberi.& alii ſequũtur.& Imo. in c. cum contingat. col. 53. uerſ. item attende.de iureiur.& conſi. 123.col. 3. uerſ.nam poteſt reſponderi. Aret.in c.in præſentia.col.2.in 6. not. de prob.Alex.conſi.39.col.fin. * uerſ. nec etiam poteſt.uol. 4.& ita communiter teneri teſtatur Cur.iun.conſi.141.num.11.Deci.conſ. 108.col.3.cir.med.conſi. 181.num. 3.639.nu.2.& 3. Soc.iun.con.67.nu.38.uol.2.Ceph.conſ.24.nu. 11.applica dic.inf.verſ.læſio enormis non videtur.

Diſpoſitio cap.quamuis.de pac.in 6.non procedit vbicunque filia dolo inducta fuit ad renunciandum,ut ibi dicitur in ſenſu contrario, quia nulla diſpoſitio quantumcunque generalis caſum includit in quo dolus interuenerit. l. creditor.§.Lucius. mand. l. ſi pater.quæ in fraud.cred.Pariſ.conſi.107. num.37. uol.3.Rui.in l.1.in prin.de oper.no.nunc.num.16. quæ propoſitio locum ſibi uendicat etiam in dolo præſumpto, quia quo ad contractus reſciſſionem æquiparatur uero. l. 1. in fi. de doli excep.l.ſi quis cum aliter. de uer.oblig. Deci. conſi. 39.ſub nu.9. uerſ.nam ex enormi læſione. conſi.70.col. pen. ad fin.& conſi.479.num.11.Socin.iun. conſ.50.num. 6.uol. 3.Rimin.conſ.39.nu.13.& habetur per Bar. in l.fin.col.fin.de præter.ſtipul.ubi uult tex.in d.§. Lucius,habere locum etiã in dolo præſũpto,quando ſcilicet quis plus æquo arbitraretur uigore poteſtatis in contractu ſibi attributæ.& in l.ſi ſocietatē. §.arbitrorum.col.7. uerſ.ſed poteſt probari.pro ſocio.Caſtr. in l. ſi unus. §. illud. de pac.ubi cenſuit, quod ſicut uerus dolus de futuro remitti non poteſt, ita nec poſſit dolus præſumptus. Ceph.conſi. 467.nume.12. ſupple vt infra, verſic. leſioni enormiſſimæ.

Diſpoſitio captatoria ad pias cauſas valet.cap.cum tibi.de teſtam.Barto. & Bal.in l.captatoriæ. de lega. 1.& in l. 1.de lega.2.Barto.in l.1. C.de ſacroſan.eccleſ.in repet.in 3.quæſt.5.q.princ. vbi late examinat iſtum paſſum. & in l. Theopompus. de dote præl.in l.quidam.& in l.vtrum.de rebus dub.Ang. * in l.captatorias. de hæred.inſtit. & magis communiter Canon. in d.c.cum tibi. Alexan.in d.l.captatorias.& in conſi.14.circa primum. nume.6. in fine.& nume.7. vbi aſſignat rationem, volum. 1. & hanc ſententiam magis communem dicit Iaſon conſi.110.ego in præſenti.nume.9.uolum.1.Socin. conſi.49.viſo, num.10. uolum.4. ubi dicit opinionem Barto.magis communem. Deci. in l.captatorias.num.17.C.de teſtam.mili.cum aliis ut per Tiraquel. de priuil. piæ cau. priuil. 64. Clar. §.teſtamentum. quæſt.6.uerſicu. quarto infertur. ubi ait magis communem.Gabriel.concl.lib.6.de pia cau. conclu.3.nume.1.& per tot. ubi hanc materiam copioſe tractat.

Diſpoſitio cognoſcitur fauorabilis uel odioſa habito reſpectu ad id pro quo eſt principaliter introducta.l.qui exceptionem.de condi. indeb. l.rogaſti.l. ſi quis nec cauſam.ſi cer.pet.Roma.conſi.4. nume. 7.conſi.32.num.5.conſi.39.num.2.conſi.328. nume. 2.Cur.conſi.9.num.19.in fine. Pariſ.conſi.83. pro reſolutione.num.4.uolum.3. Tiraquel.de utroque retract.tit.1.§.30.glo.1.num.5.vbi copioſe de hoc ſcribit.obſeruat Mandoſ.iun. ad d.conſi.Rom. 328.ſuper ver.introducta.

Diſpõ generalis tollens pacta, non tollit pactaiurõ firmata.gl.in c.cum non deceat.de elect.in 6. quã di* cit communiter approbatam Curt. iun. conſi.98. num.7.tenuit Rom.ſing.8. vbi allegat glo.in clem. dudum.in ver.pacta.de ſepult. Felyn.in c.conſtitutus.colum.penult.verſic.conſidera tertio.& in cap. nonnulli.num.25.concl.10.de reſcrip.Iaſ.in l.ſi mihi.§.fin. in 1.lectu.in 1.not. de lega.1. & in l.fi.nu. 5.C.ſi cont.ius vel util.pub.poſt Roma. conſi.393. num.13.Alex.conſi.205.viſis his quę narrantur.in fi.uol.2.cõnſi.38.uol.3.& conſ.137.uol.6. ubi plura de hac materia dicit.ui.inf.verſ.prouiſiones conſtitutione.

Diſpoſitio generalis uel uniuerſalis non determinat præcedentia,in quibus aliquid ſpecialiter eſt diſpoſitum.l.doli clauſula.de ver.oblig.l. ſanctio legum. de pœn.l.legatorum.§.qui plures. de lega.2.l.quoties.C.fam.erciſ.l.cohæredi.§.qui patrem.de uulg. l.Sthicus nutricis.de alim.& cib.lega.l.vxori. §.feliciſſimo.de lega.3.l.decurionibus.& ibi Barto.C.de de ſilenti.lib.11.not.Deci.in l.edita. num.52. C.de eden.& in c.1.num.11. de reſcrip. Socin.conſi.251. quoniam in præſenti.poſt princ.verſic.præterea.& conſi.300.in cauſa.poſt princ.uerſic.prima regula. volum.2.conſi.22.videbatur.num.5.conſ.64.viſis. num.25.conſ.103.in caſu.nu.8.vol.3. conſ.46.eleganter.num.31.volum.4.Pau.& Saly. in l.1.C.de liber.præt.Bal.in l.in multis. de ſta.hom.in l.1.C.de legit.her.in c.ſecundo requiris.in fi.de appel.in ca. inquiſitioni.eod.tit.in c.ſi proponente.de reſcript. in 1.conſt.Cod.& in c.1.in fi.quo temp.mil. Iaſ.in l.talis ſcriptura.nu.37.de lega.1. in l.ſtipulationes. in princ.de verbo.oblig.in l.cohæredi. §.qui diſcretas.num.6.de uulg.in l. 3. colum.4. in princ. C.de iure emphy.in l.hac conſultiſſima.colum.2..nume. 4.C.qui teſta.fac.poſ. & in l.ſi quis id quod.nu.13. de iuriſ.om.iud.poſt Imo. in d.§.qui patrē. & alios quos in hanc ſententiam citat Niconi.in repet.cap. quoniam contra.de prob.p.1.nu.117.vi.inf.in ver. oratio uniuerſalis recipit.& ſupra,in uer.dictio,omnis, non includit.

Diſpoſitio iuris communis quando ad aliquem actum duos caſus parificat,tunc diſpoſitio coſtitutionis ſuperueniens loquens in uno caſu,trahitur ad alium ſibi parificatum,etiam ſi ex larga uocabuli ſignificatione caſus iſte a iure communi parificatus, & in ſtatuto non expreſſus ſub expreſſo comprehendatur.ca.ad audientiam.& cap. cum dilectus. de cler. non reſid.Roman.conſi.129.licet.columna prima. verſicu.Et hoc primo.& conſilio 221.ſuper iſto.numero tertio. Alexand. conſilio 207. ponderatis. ante finem.uolumine ſexto.Deci.in cap.translato. 1. lectu. in 2.not.& in 2. lectu. etiam in 2. not. de conſtitu. Rip. in l. ſi conſtante. numero 69. ſolu.

mat.& in l.2. num. 21.de lega.1.Doct.in §.ex maleficiis.Inſtit. de action. obſeruat Mand. iun. ad d. conſi.Rom.129.ſuper ver.parificatum.Dic propoſitionem veram, quando illa noua diſpoſitio ema* nat proprie in ea materia in qua erat facta æquiparatio a lege veteri,aliàs non.c.1.cum glo.in ver.declaramus.ne cler.uel mona.in 6.& in c.licet canon. cum glo.de elect.in 6. & ita intelligitur glo.in c.ea quæ. de regu. iur. in 6. quam ita intellexit Ant.de But.in c.fin. in 3. fal. de conſuet.Iaſ.in d.l.ſi conſtãte.in princ. colum.4. & in d. §.ex maleficiis.col.7. hinc dixit Bal.in l.hac edictali.ſuper verſ.quam obſeruata. C. de ſecun. nup. quod ſtatutũ loquens de nouerca non compræhendit nouercam magnam, id eſt ſecundam vxorem aui,quia iſta eſſet quędam extenſio, quæ non habet locum in ſtatutis præſertim odioſis,& tamen de iure ſæpe æquiparãtur nouerca magna,& nouerca ſimplex,& quælibet a iure appellatur nouerca. l. adoptiuus. §.nunc videamus.de ritu nupt.

Diſpoſitio,l. fœminæ.C. de ſecun.nup.quatenus concernit fauorem liberorum primi matrimonij adhuc * hodie procedit & ſeruatur.ita omnes ſentiunt communiter ſecundum Deci. conſi. 230.proponitur.in prin.vol.2.& ita habet locum in patre ſecundo nubente ſicut in matre. ita Deci. in d. conſi.230. ſeu 229.ubi plures adducit pro hac ſentētia,& in Rub. C.de ſecun.nup. Boer. deciſ. 113.Ruin.conſi.34.& conſi.58.vol.5.Ceph.conſi.463.

Diſpoſitio. l. nunquam. de vſucap. dicentis, iuris errorem non ſufficere ad vſucapionem, non videtur loqui in præſcrip.40.annorum,quæ iure Digeſt.nõ erat cognita.glo. in l. qui occidit.ad l. Aquil.Bar.in l.in omnibus.de actio.& oblig.& in l.prætor ait.§. hoc interdictum.de no.op.nunc. ſed videtur procedere niſi eſſet error iuris probabilis. Rom.cõſ.123. circa primum.ſub nu.2. verſ. primo quia.d. l.quod dictum refert Ruy.conſi. 204.pulchra.an.nume.7. li.1.contrarium tamen idem tenet ibi. nu.14.& Alex.conſi.121.viſo.nume.12.vol.4.Fely.alios referens in c. de quarta. col. 11.verſi.Limita tertio.de * præſcr.& eſt communis opinio ſecundũ Curt. iun. conſi.76.poſt redditum.num.5.& magis communē dicit Pariſ.conſ.66.nobilis.num. 126.vol.3.& in c. de quarta.in 5.col.de præſcrip. vbi ſequitur diſtin. quam in hac materia facit Balb. in repet. l. Celſus. de vſuc.in 4.limi.quem cum aliis refert Rub.Alex. conſi.75.præſupponitur.num.4.in fi.

Diſpoſitio.l.ſi quis maior.C.de tranſact. vt locum habeat,requiritur dolus, & nõ ſufficit lata culpa.Bal. in l.nec quicquã.§. proficiſci.uer.ſed nũquid iudex qui.de offi.proconſ.quē ſequitur Alex. in l.fin. cir. fin.qui ſatid.cog.& late conſ.92.perſpectis.nu.13. vol.1.Iaſ.conſ.118. num. 30.vol.2.Deci.in aut.qui rem.col.2.ſub num. 4. verſ.vlterius etiam.C.de ſacroſ.eccl.Fel.in c.1. col. 13.de iureiur.Alex. & Iaſ. in l.qui iuraſſe.de iureiur.Ant.Gabriel.concl.lib.2. * de tranſ.concl.1.nu.52. ubi dicit communem. Iaſ. conſi.84.puto quod. num.11.vol.1.vbi late de materia.& conſ. 179. concurro.num.1.ibi tamen.nume.3.dicit ſe ſemper tenuiſſe contrarium legendo, tam in d. l. ſi quis maior. quã in l.in actionibus. de in lit. iur. De veritate vi. Parpal. in l. ſi quis maior. nu.97.& Gabr.ubi ſup.num. 53.uerſi.contrariam.

Diſpoſitio legis uel ſtatuti non conuenit ei, cui non conueniunt uerba. l.quod conſtitutum. de teſtam. mil.Iaſ.conſi.31.nu.2.& conſi.50.nu.2.uol.1.conſ. 213.col.3.uol.2.Deci.conſi.669.num.6.& 7.Rom. qui hanc reg.exornat,conſi.434.in quo. dub.1.cõſ. 442.ut deciſionem.nu.2.& conſ.462. quo ad propoſitam.ad fin.cum aliis ibi per Mandoſ.iun.in addit. & copioſe Beci. conſ.1.nu. 25. & facit. l.4.cum ibi not.in §.toties.de dam.infec. quam ad hoc citat Oſaſ.deciſ.49.nu.9.

Diſpoſitio mentionem faciens de maſculis in vna parte,in alia verò de filiis ſimpliciter, non intelligitur de maſculis, cum id expreſſe non dixerit, quia diſponēs uoluntatem mutaſſe præſumitur, niſi ambæ mentiones in eadem oratione factę fuiſſent. ita declarat Vber.Zucar. in l.fin.num.69.C.de edic.Diui Adria.tol. Ruin.conſi.94. num.13.lib.2.Rimi.iun. conſi.78.nume.24. & conſi.80. nume.21. ubi plures citat.Gabriel.conſi.97.ſub num.28.verſ.Tertio quia etiam.& col. fin. poſt prin.ver. quarto etiam. Ceph.conſi.622.in fine.

Diſpoſitio non habet locum,ubi eius verba non verificantur, l. Quod conſtitutum.de milit. teſtam.l.ſi alijs.de vſufr.lega. l. in his.ubi etiam Soci.de cond. & dem.l.4.§.toties. de dam.inf.l.Fulcinius.§.1.ex quib.cau.in poſ.eat.l.& puto. §.1.fam.erciſ.Socin. in l.1.col.2.in 4.oppoſ.C. ſi quis omn. cau.teſtam. Rom.conſ.462.in fi.Socin.conſi.30.colum.6.uerſ. quinto.vol.1.Marſ.ſing.339. Felyn. in c.Nonnulli. verſ.ubi uerba non conueniunt.de reſcr.Nec etiam ex mente extenditur diſpoſitio vbi non conueniunt verba.Fely. in c. in præſentia.col.28.de proba.Alex.in l. 3.in fi. C.de libe.præter.poſt Bar.per l.in ambiguo.de reb. dub. dum reſpondet ad l.Nõ aliter.de lega.3. Aret. in l.a Titio. col. pen.de uer. oblig.Ruy.conſ.29.num.11.conſi.30.num.12.cõſ. 122.num.12.153.num.6.156.num.2.4.177.num. 11.181.nu.6.lib.2.conſ.7. nu.12.15. ad fi.43.nu. 9.134.nu.4.li.3.Iaſ.in l.uerbis ciuil.lib.3.no.de vul. & conſ.228.col.fi.uol.2.Ceph.conſ.638. num.15.

Diſpõ noua reducēs nos ad ius antiquũ, licet corrigat alia media iura,dr̃ eſſe fauorabilis, & late interpretanda,quia res de facili reuertitur ad naturã ſuã.gl. in c.ſtatutũ.in ver.numerandũ.de præb.in 6.q̃ no. Ant.de But.in c olim tibi.per illũ tex. de uer.ſign. Ale.in l.ſi conſtante.in prin.col.6.ſol.mat.Fel.in c. cũ acceſſiſſent.col.2.& 3.de cõſti. Iaſ.in l.ſi vnus.§. pactus.no.4.de pact.& conſ.116.nu.17.vol.1.Rip. in l.ſi cõſtante.nu.61.ſol.mat.Cur.iun.conſ.5.videret.nu.29.vbi addo in ver.extendenda. cõſ.6. circa has.nu.14.vbi ēt addo in ver.diſpoſitũ in alio.conſ. 102.reſolut.ſub nu.5.ver.puto ēt.conſ.153.circa cõtrouerſiã.n.2.Neuiz.in Sil. nup.p.6.ſub n.23.ver. itē in dubio.Crau.cõſ.174.nu.7.Dec.cõſ.3.& ꝑ tenui.poſt n.5.uer.ſtatutũ vero.Gome.in c.1.n.95.de cõſt.li.6.& ſup reg.cãcel.de nõ tol.iu.q̃ſ.q.16.n.2.

Diſpoſitio quæcũq; ēt correctoria extenditur de ſtricta ad latã uocabuli ſignificatione, qñ in his q̃ ex lata,& in his,q̃ ex propria ſignificatione ſub eodē vocabulo cõprehendũtur,eadē per oĩa eſt rõ.gl.in cle. 1.de ęta.& qual.& in Aut.minoris debitor.C.q dat.poſ.& in Aut.vt hi q oblig.§.ſed & ſi qs.Et hoc

dummodo nõ ſit pęnalis. gl.in cle.ut hi qui.de æta. & qual.Ro.conſ.129.licet.col.1.uerſ.ſecũda rõ.Iaſ. in l.fi.nu.5.de in ius uoc.in l.ſi quis id ꝗ.col.3.ver. ſeptimo.de iuriſd.om. iud.in l.cum quidam.nu.15. de lib.& poſth. in l.1.col. fin. uerſ. tertio moueor. C.de tranſ.& in Auth. non licet. col. 2. in fi. C. de lib.præter. obſeruat Mandoſ.iun.ad d.conſi.Rom. ſuper uer.pœnalis.

Diſpoſitio quando alicuius contemplatione fit, licet uerba expreſſe ad illum non dirigantur, tamen ei competit actio.l.ſeruo legato.§.ſi teſtator.de lega. 1.l.fideicommiſſa.§.interdum. de lega. 3. Roma. conſi.32.colum. 3.ſub nume. 8.uerſi.tertio hoc idẽ probatur, & in l.ſi cum dotem. num. 44. ſol. mat. Cur.iun.conſ.93.nu. 8. Brun. de ſtat.in ver. actor. verſ.actio ex ſtatuto. Dec.cõſ.383.viſo puncto.ſub nume.4.& in l.illam. nume. 10. C.de collat. Lap. alleg.101.in ciuitate Florentiæ. poſt num.27.verſ. nec obſtat quod verba ſtatuti. vi. inf. uerſ. lucrum quando alicui.

Diſpoſitio redigitur ſemper ad actum poſſibilem & licitum.Bart.in l. ſi ſub conditione. de cond. inſtit. Aegi.deciſ. 642. col. 2. Socin.conſi. 251.nume. 8. vol.2.Gabriel.conſi.83.clemens fuit.nume.17.vol. 2. Eiuſque verba debent impropriari vt aliquid operentur.l.ſi inſulam. de præſcr. verſ.l.ſi ſtipulatus. de vſur. l. ſi tibi pecuniam. ſi cer.pet. l. ſi tam anguſti.de ſeruit.vrb. præd. Rom.conſi.180.ſi admittimus.col.3. ſub num.5.verſ.in iuramento.Gemin.conſi. 122. quia reuerende.uerſ.præterea.Socin.conſi. 2. quomodo pleniſſime.ſub num. 8. vol. 4.Curt. iun. conſi. 16.ſub num. 11.vbi dixi in verſ. in teſtamentis.& conſi.45.num.3.ubi notaui ſuper ver.impropriari.

Diſpoſitio teſtatoris regulatur ſecundum diſpoſitionem legis.Bar.in l.1.C. de his qui.vt indi.in l.in cognitione.ad Syllan.Rom.conſ.65.viſo themate.Alex.in l.ea demum.C. de collat.& conſi. 185. col. 2. vol.2.Are.conſi.22.diligenter.Deci. conſi.227.nu. 8. æquiparatur enim diſpoſitioni ſtatuti ſeu decreti, §.diſponat. in Aut.de nupt.Bar.in l.ſi quãdo. §.hæres. prope fin. & in l. ſi quis legauerit.in fi.de lega.1.Deci.in l.legem. C. de pac. Crau.conſi.174. & 193.num.3. Cephal. conſi.616.num.67.& ſeq.& conſi. 664. num. 40. ſup.verſ.diſpoſitio teſtatoris & legis.

Diſpoſitione principalis nulla exiſtente, quæcunque ſibi acceſſoria, vitiantur. l.fin. de conſt.pecu.l.non dubium. C.de legi.l.pater.de euict.l.ſi patronus ex debita. §. ſi patronum. in gloſ. ſi quid in frau. patron.l.& ſi is.cum ibi not.C.de prædi.min. Roma. conſi.171.pro diuiſione.num.4.Iaſ.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus. poſt nume.48.verſicu.ſexto quando contractus. de ver.obl.Tiraq.de iur.conſt. par.3. limit.7.nu.15. & nu.32.& limit.8.nu.2.vi. ſup. verſ. acceſſorium & ſi regulariter.

Diſpoſitionem conditionalem conditione impleta effectum ſortiri debere, perinde acſi eſſet pura, dicit. l. hæc uenditio. in princ. de contrahen. empt. l.ſed & ſi de ſua. §.1. de acquiren. hæred. Bertran. conſi.45.nume.12.conſi.88.nume.5.& conſi.108. nume.6.lib.1. Socin.iun. conſi.172. nume.18. uolumine ſecundo.Sicut econtra, conditione defecta eſſe perinde acſi diſpoſitio facta non fuiſſet, dicit.l. pecuniam quam.ſi cer.pet.vbi etiam Socin. & l.neceſſario. §.quod ſi pendente. de peric. & commo. rei uend.Socin.iun.conſi.4.nume.16. & conſi.180. nume. 40. uolum. 2. Cephal. conſil. 638. nume. 13.& 14.

Diſpoſitionem legis, ſi unquam. C. de reuoc. donat. non habere locum in donatione remuneratoria, dicit ibi Bald.quem refert Curt.iun.conſi.142.nume.6. & eſſe communem opinionem dicit Dec.conſil.366. nume.10. vbi ad hoc allegat Bald. Roma. Ange.& alios.Nota tamen,quod pars quæ dicit donationem eſſe remuneratoriam debet probare ueritatem benemeritorum, nec ſufficit aſſertio ſolius donantis, etiam in ſpecie requiritur quod merita probentur. Bald. in l.fina. de exercit. per l.Aquilius Regulus.cum glo.de donat.& ponit exemplũ, ſi dicatur,quia me redemiſti ab hoſtibus. & in l.illud.& in 4.quæſt.C.de ſacroſan.eccle. Caſtren.conſil.105. verſicu. & ſi dicatur. Socin. conſi. 295. in cauſa contra filios. in 3.dub. pro quo addit.ad Alcia. in tracta. de præſump. præſump. 16. numero tertio, verſic. confirmatur per notata. vide infra,in verſic.donatio omnium bonorum. uerſic. quid autem ſit.

¶Diſpoſitum in uno ex æquiparatis a iure, & in alio militat. gloſ.penult. in cap. ſi poſtquam. §.fina.de elect. in 6. quam dicit ſingu. Barb. in rubr. C. qui adm. colum. 24. & 92. & eſt gloſ. fina. in l. ſi quis ſeruo corrupto.C.de furt.Iaſ.in §.ex maleficiis.nume.39.Inſtit.de action.gloſ.in l.quod uero contra. de legi.Roma.conſi.169.ampliſſime. columna tertia.in prin. verſic.non obſtat. conſi.221.ſuper iſto. ad finem.conſi.345.circa primum.columna penul. in med.conſil.383.in propoſito.uerſicu. cæterum. Socin.in l.cum auus. num.15.de condi.& demon. Iaſ.in l.in prouinciali. §.1. columna ſecunda. in fi. verſic.quinto.de no.ope.nunc. in l.ſi prius. nume. 55.eod.tit.in l.3.num.19.de acquir.poſſeſſ. in l.rẽ quę nobis.num.25.eod. tit.Socin.in l.1.num.10. de excep.in conſi.feud.num.25.& 30. in l.certi condictio. num. 14. ſi cer. pet. in §.quoniam igitur. Iaſ. in l.1.num.27.de lega.1.in l.qui condemnare. nume.7.de re iud.in l.1.num.5.de uulg. & pupil.in l. Gallus.§.inſtituens.colum.fina.ad fi.de libe.& poſthum.in 1.& 2.lect.in l.1.§.bonorum. num.24.ad Trebell.in auth.quas actiones. nume.19. C.de ſacroſan.eccle.in l.tranſigere.nume.15.C.de tranſac. in auth.nouiſſima.num.38.C.de inoffic. teſtamen. in l.iubemus. nume.10. C.de teſtamen.in l.edicto. num.21.C.de edic.Diui Adr.tollen.Nicon.alios citans,ad repet. c. quoniam contra. de proba.par.1. num.140.Curt.iun. conſi.6.circa has. num.14.ubi addo in uer.diſpoſitum.

¶Diſtributores nominati a teſtatore ſub nomine collectiuo ad aliquid faciendum, habent pro quoquo nomine collectiuo unam vocem tantum, per reg.l. ſi quis Titio & hæredib. de uſuf.accreſ.& l.ſi mulieri cũ liberis.& de hęr.inſt. l.interdũ.de vul.& pup. l.ſi pater filio.no.plene.C.eo.ti.l.ult.ut not.Bal.in Auth.cauſa quæ.C.de epiſ.& cler.ubi dicit, electione aliqua commiſſa Capitaneo & prioribus,Capitaneũ pro vna voce admitti,priores aũt oẽs collectiue

pro vna alia.ſequitur Rom.conſi.99. viſo. & Abb. conſi. 37.arbitror.lib.1. pro quo uide Iaſ.in l.iuriſgentium.poſt nu.9.§.fin.de pact. in l.ſi pater.la 1. nu.3.& col.pen.uerſ.reperio.de uulg.in l.fin.nu.4. C.de impub.Felyn.in c.paſtoralis.col penul.de reſcrip.& ibi Deci.idem Deci.conſi.122.pro tenui.colum.1.cir.med.Socin.iun.conſi.104.vt in pręſenti. num.17.vol.1.Ripa.in c.ex parte. nu.42.de reſcr. Io.de Selu.de beneſ. par.2.q.17.Mandoſ.iun. ad d. conſi.Rom.ſuper ver.viſo.

¶Diuiſio aut a communione ſeparatio inducitur,cum alter ex dominis rei communis partem rei ut propriam & diuiſam longo tempore poſſedit ſolus. gl. in l.ſi maior.C.com.diuid.quam gl.cõmuniter approbatam dicit Bal.conſi. 282.lib.2.Alex.conſ.92. viſo.in 1.dub.uol.2.Balb.de præſcrip.1.par.3.par. princ.q.10.nu.39.Dec.conſi.79.& pro tenui. in fi. & alibi Bal.conſ.396.lib.1.Rom.conſi.205.ſub nume.3.verſ.tertio principaliter.& conſi.418.num.2. ubi Mandoſ.iun.lit.A. Alex.alibi conſ.25.uol.5.& in l.qui in aliena. de acq.hær.poſt Bar.in l.cum de in rem uerſo.de uſur.ſequitur Iaſ.in l.1.num.15.C. qui admit.Rip.in c.ſæpe.col.2.de reſt.ſpol. & alibi Iaſ.in §.quædam.nu.40.Inſt.de action. Boer.deciſ. 58.hæc quæſtio,vbi copioſe de hoc. Tiraq.in tract. præſcr..gl.4.uerſ.14.tempus autem longum eſt decem annorum inter præſentes, dicit Alex. d.conſi. 92.nu.1.& quod ſolus ſoluerit onera,& fructus perceperit,dicit Deci.d.conſi.79.ſub nu.5.uer.& dato etiam,niſi inter minores & in habiles.Ruin. conſi. 29.poſtquam fundata.col.fi. uol.4.vi. ſup.uerſ.cõmunio noua.& inf.uerſ. diuiſio ex eo pręſumit. An autem quis in communione inuitus ſtare cogatur, ui.inf.uerſ.inuitus nemo cogitur.

Diuiſio bonorum fideicommiſſo puro uel iam purificato ſuppoſitorum ſimpliciter facta,facit cenſeri fideicommiſſum remiſſum.ita Caſtr.in l.qui Romæ. §.duo fratres.colum.3.uer.ſuper gl.mag.ubi Com. Alex.& communiter Doct. de verb. oblig. & idem Alex.conſi.100.col.ult.uol.7.Dec.conſ.79. num.3. & conſi.267.num.3.in fi.Ruin. conſi.139. num.6. 7.9. uol. 2. vbi hoc dictum late explicat. & Anto. Gabr.concl.lib.4.de fideicom.concl.1.num.28.Crauet.conſi.237. col.2.uerſ.tertio ex quo.ubi Bal. & alios recenſet exemplum ponit Menoch. de præſump.lib.3.præſump.115.nu.4. apud quem habes materiam diſcuſſam per omnes caſus quando per diuiſionem præſumatur remiſſum fideicõmiſſum. Dixi copioſe ad conſi.Cur.iun.conſi.45.ſuper uerbo renunciatio.& ſuper uer.fideicommiſſi.ui.infra in uer.fideicommiſſi ius.

Diuiſio eſt permutatio. l.cum pater. §. hæreditatem. de lega.2.glo.in l.ſi pupillorum.in prin.de reb.cor. glo.Cyn.Alber. & alij in l.ſi familiæ. C.fam.erciſc. & in l.1.C.com.utr.iud.Bart.& Bal. d.§.hæreditatem.& in §.euictis.in fi.ea.l.Corn. conſ.346.num. 5.lib.1.24.num.8.& 12.lib.2.38.nu.3. lib.3.128. ſub nu.6.uerſ.& inter cæteras.lib.3.Deci. in l.cum perſonas.la 2.num.2. C.de pact.adeo quod permutantes inuicem,transferunt omnia iura quæ habent in bonis permutatis ſeu diuiſis. l.1. de rer, permut. adeo quod ſi ab uno ex eis fuerint euicta, poterit ipſe actione in factum, ſeu præſcriptis uerbis agere cõtra eos cum quibus diuiſit. d.l.1.§.unde ſi ea res. Ceph. conſ. 468. num.56.cum alijs ſeq.& hoc uenit ex natura diuiſionis.d.l.ſi familię.& l.ſi fratres, C. com. vtr. iud.Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres. de uer.oblig.q.13.

Diuiſio ex eo præſumitur quod quis poſſedit partem alicuius rei vt propriam per annos uiginiti, & ſolus ſuſtinuit onera illius partis, & eſt præſumptio iuris:ita gloſ.in l.pen. & ibi Bart.& com.doct. C.comm.diuid. & facit text.in l.itaque. pro ſocio. Barto.in diſputat.quædam mulier. ad fin.Bal.Ange.& alij in l.qui in aliena. in prin. de acq.hære.& * hoc communiter approbari dicit Iaſ. in l. ſi certis annis. colum.3. C.de pact.conſi.128. ſub nume.4. uerſic.Secundo.uolum.1.conſ.172.num.9. volum. 4.Deci. conſ.79. & pro tenui.nume.2.Ruin. conſi. 117.in fi.uolum.3.quod etiam tenuit Felyn. in cap. illud. nume. 7. de præſump. & in cap. ſicut. ſub nume.34. uer.facit. de re iudic. Gabriel. plures citans,concl.lib.1. de præſumpt.conclu.1.nume.28. etiam ſi diuiſio eſſet inæqualis. Anto. de But.in repet.cap.peruenit.de cenſi.car.11.uerſicu.uenio ad ſecundum. Salyc.in l.pen.C.com. diuid.Alex.conſ. 92.viſo & diſcuſſo.colum.1. & 2.uolum.2. contrarium ſcribit idem Alexand. conſi.25.nume. 16.uolum. 5. quem ſequitur Bald. de præſcip. par. 5. 3. par.princ.q.10.num.44.& 45.ubi concludit ita eſſe tenendum & conſulendo & iudicando. pro quo uide Gabriel. ubi ſupra, num. 30. & Foſſan deciſ. 205.vbi plura de præſumpta diuiſione inter fratres. Qualiter autem ſit inter eos facienda ui.conſ. Rom.471.Lucrum,& pulchras addit.Mandoſ.iun. ad eum. & ui. infra, uerſi. fratribus ad bonorum diuiſionem.

Doctores terqueri non poſſunt de iure. l. Milites. §. oportet.C.de quæſt.ratione dignitatis,in qua ſunt. Bal.in l.1.col.fi. de iuſt. & iu.Io. And. in c. cum in contemplatione. de reg. iur. in antiq. Cyn.Bar.& Alex.in d.l. Milites. Ang.de malef.in uer. fama.fo. mihi.18. Galiau.in rep.l.centurio.num.25.de vulg. Matheſ.not. 59. Marſ.ſing.556.& in prac.§.expedita.num.70.Iaſ.in l. 1. C. de iur.& fac. ign.Gram. uoto. 1. nume. 4. nec contraria conſuetudo ualet. Gram.ubi ſup.& voto. 15.& 25.niſi grauiora indicia & magis urgentia contra eos quàm contra alios militarent.Rebuf. in concor. glo. Regium aduocatum.ver.18.in rub.de elect. derog. & ſuper Aut.habita.C.ne fil.pro pat. ſuper uer. profeſſoribus.cir. fin.dixi copioſe. q.mea.51.num.180.& 181.

Dolum non poſſumus remittere. l. ſi vnus.§.illud.de pact. Bal.in c.1.de iureiu.num.4.eſt tex.in l.ſi conuenit.& in l.conuenire.de pac.dotal.Bal.in c.Quintaualis.de iureiur.ſub num.18.verſi.item quia.Iaſ. in l.cum quid.num.9. ſi cert.pet. & in l.ait prætor. num.8. de iureiur.in l. ſi quis cum aliter. num. 22. in l.ſi plagii.nu.7.& in l.quidam cum filium. num. 22. de uer.oblig. Bal. in c.intellecto.num.2.de iureiur.Oldr.conſ. 294. vltra iam dicta.ſub nume.2. uerſ.vnde talis culpæ. Socin. conſ.201. abunde.colum. 2. uerſicu. quibus tamen. uolumine ſecundo, conſi. 71. ſuppoſita. in fine. conſi. 72. difficultatem, nume. 8. conſ.121.in cauſa.nume.7. volum. 3.& in regul.149.fidem frangenti. nume.5. Roma,

conſi.90.viſo themate. ad fin. quod uerum eſſe in dolo certo, ſecus in præſumpto, ex Bal.& aliis quos alleg. dicit Niconi. in repet. c.quoniam contra. de probat.p.1.nu.237.vi.infra,verſ. volenti dolus nō infertur, & uerſ.fraus & dolus.& verſ.quietatio adminiſtrationis.

¶ Dolus præſumitur ex enormiſſima læſione.l.ſi ſuperſtite. C.de dolo.l.ſi quis mancipiis. ad fin.de inſtit. Bar.in l.fin.de prætor.ſtipul.Caſtren.conſi.174.nume.1.lib.1. Socin.214.num.9. 265. nume.2. lib.2. Ruin.98.num.26.lib.1.140.ſub nume.10.uerſicu: nec prædictis.li.4.Aquen.in l.ſi quis cum aliter.colum.1.in fi.de ver.obl.Dec.in c.ad hæc.il 1.in fi.de appel.in l.fraudis.de reg.iu.num.3. conſi.180.nume.4.181.nu.2.3.349.num.6.uerſ.ſecundo principaliter.Pariſ.conſi.12.nu.83.lib.1. Rip.reſp.4.nu.6.tit.de donati.Soci.iun.98.nu.25.li.2.47.nu.29.lib.3.Alci.in c.cum contingat.num.77.ad fi.de iureiur.Couar.ad c.quamuis.de pact.in 6.par.3.§.4.num.5. & varia.reſol.lib.2.c.4.nu.5. Craue.conſi.142.nu.22.& 192.ſub nu.6.uerſ. tertio prncipaliter.Gram.deciſ.76.nu.12.Rimin.iun.conſi.5.num.
* 122.quam propoſitionem teſtatur communem Pariſ.ubi ſup.Ceph.copioſe conſi.467.nu.12. & ſucceſſiue,vbi de materia doli.

Dolus preſumitur in contrahente cū minore ſine ſolemnitatibus. c. qui contra iura.de regu.iur.in 6.l. quemadmodum. C. de agric. & cenſi.lib.11.infirmum enim eſt eius ætatis conſilium multis captionib. ac inſidiis ſuppoſitum. l. 1. in ptin.de minor. Rom.conſ.11.per tot.437.ſub num.2.uerſ.tamen iuſtta ſubſiſtente. cum ſeq. Butr. & Abb. in c.cum contingat. de iu. iur. Ruin. conſ. 51.ſub num.23. uerſ.& præſertim.lib.1. Ceph.conſ.466.nume.51. vi.inf.uerſ.iuramentum captioſum.

Dolus præſumptus re ipſa æquipollet dolo ex propoſito ad contractus reſciſſionē, proprius enim dolus eſt.Bar.in l.quod Nerua.col.2.uerſ.debetis ſcire.de poſ.refert & ſequitur Curt.iun.in rubr.C.de eden. num.26.& conſ. 141. num.6.ubi infert,quod ideo tex.c.quamuis.de pac. in 6. excludens dolum,cum generaliter loquatur,etiam excludit dolum præſūptum, præcipue quia liquidiſſima dicitur ac uera probatio.l.ſi quis locuples.de libera.cau.l.licet imperator.ubi etiam Doc.de lega. 1. quod latius etiā deducit idem Cur.conſi.53.nume.10.& 11. ubi dixi ſuper uer.lęſionem.Cagn.in l.omnis diffinitio.nu.41.de reg.iur.& in l.2.nu.79.C.de reſcin.vend.quę probatio oriens ex re ipſa, & ex euidentia facti eſt validior, urgentior, & certior cęteris, & nunquam cēſetur reiecta.§.fi.Inſt.de gradi.Iaſ.l.1.in prin.col.7.de no.ope.nunc.Marſ.in prac.§.2.nu.27.Rimin.conſi.358.nu.22.vi.inf.uerſ.uenditio iurata.

Domeſtici licet repellantur a teſtimonio, iux.no.in l. etiam.& in l.parentes. C. de teſti. & in c.repellantur.de accuſ. tamen admittuntur quando ueritas aliter ſciri non poteſt, Ant.de But.in c.tertio loco. de proba.Ioan.And.ad Specu. in tit. de teſte. §.1. verſ. quid ſi olim. in addi. inc. idem Gui. de Suz. Aretin.conſ.13.viſo diligenter.colum.11.Bal.conſ.202.proponitur.colum.2. uol.2.Rom.ſign.396.tu habes, Iaſ.in l.ſed & ſi quis.ſi qs caut.ubi nu.4.hēt caſus quibus domeſticus admittitur ad teſtificādū. Hypol.ſing.73.& conſi.5. nume.13.uolumine primo. vide infra,verſicu. familiaritas ſola. & uerſ.famulus ſeruiens. & ad materiam, quando domeſtici admittantur ad teſtimonium, vel non, ui. copioſe Gabr.concl.lib.1.de teſti. conclu.10.num. 9. 11.& 19.vide infra,verſic.familiares epiſcoporum. Quid autem ſit in his quę domi fiunt.ui.Gabr.ubi ſupra, num.38.cum plur.ſeq.

¶ Domicilii mentio ubi fiat a lege intelligitur de domicilio ratione habitationis, non autem originis. gloſ.in c.ſtatutum. de reſcript. in 6. not. Anto.de But.in c.fin.poſt medium. & ibi alii Doct. & Imol. ad finem. de foro compet. Alexan. ſequitur conſi.100.ex inſpectione.ſub num.9.verſ. comprobatur etiam.uolum.3.vbi loquitur in contrahentibus matrimonium.ad materiam vide Bal.in l.fi.C.de edic. Diui Adria.tollen. & conſi.529.lib.1. Butr. conſi.21.in fi. Anchar.conſi.437.Socin.conſi.129. Deci. conſi.353.Socin.in c.1. de foro compet. Iaſ.in l.1. C.de ſum.Trinita.& in l.ſi arrogator.nume. 46.de adopt.Euer.in lo. de contr. ad diſtra. Afflict.deciſ. 226.& 384.num.7.Hypol.in repe.l.fi. num.40.de iuriſd.omn.iud.

¶ Domicilium aliò licet quis tranſtulerit, tamen non poteſt renunciare proprio loco originis vnde oriundus eſt. l.aſſumptio. in princ. ad munic. Mutatio enim domicilij non eximit ciuem a iuriſdoctione ciuitatis originariæ. de decur. l.1. de mun.& hon.l. qui originem. in prin. Rom.conſ.39.in propoſita. cir.fin.& conſi.59. ad diſcutiendum. ſub nume.1. uerſ.ſecundo ne contingat.& fuit dictum Io. And. ad Specul.in tit.de comp. iud. adit. uerſi.42.ſuper uer.partis.Mil.in reper.uer. domicilium. Abb.in c. fin.in gl.1.de parroc. Alex.conſ.100.ex inſpectione.col.1. vol.3.Socin.in c.fi.nu.52. de foro comp. & conſi.35.nu.7.vol.1.Pet.Antib.in tract.de mun. & hom.par.1.num. 4. Mandoſ.ſeni.ſuper reg.16. q.41. num. 4. Mand.iun. ad d.conſ.Rom.59.ſuper uer. originis. vide ſupra, uerſicu. domicilij mentio ubi fit.

¶ Domini directi conſenſus in alienatione facta per emphyteutam interueniſſe præſumitur. Cyn. & Bal.in l.dotalem.ſolu.matr.quos refert Alex.conſ.189.nume.12. volum.2.ſequitur Iaſ.in l.1. colum.6. C.qui adm.in l.ſciendum.colum.6.uerſi. ſexto facit.de uerb.oblig.& in l.ſi certis annis. colum.3.C. de pact.Deci.conſi.183. colum. penult. in fi.Socin. iun.conſi.22.num.15.uolum.1.ubi ex Alexan. dicit, quod ſi emphyteuta alienauerit ius ſuum, & poſt tranſierit longum tempus, præſumitur dñs tali alienationi cōſenſiſſe, & per conſequens quod interuenerit ſolemnitas requiſita a l.fin. C. de iure emph.Gabr.concl.lib.1.de præſump.concl.1.nu.2. vi.inf.verſ.emphyteuta non requiſito.

Dominium directū acquiritur ſpatio antiquiſſimi temporis, puta centum annorum. Bal.Salyc.& Alexan. poſt alios in l.traditionibus. C. de pactis.per text. in l.hoc iure.§.ductus aquæ. de aq.quot.& æſtiua. Corn. conſilio 22. colum.fin. lib.3.Soci.127.nu.8. libro 1.Deci.85.ſub nu.2.verſ.& virtute talis præſcriptionis.Ripa in l.rem,quę nobis.nu.50.de acq. poſ.nec illi derogatur, etiā ſi in derogatione apponeretur clauſula, non obſtante quacunque præſcr.

Afflic.

Affl.deciſ.254.nu.45.& in tit.ſi de feu.defun.fuer. contr.§.ſi quis per triginta,num.19.Socin.iun.conſilio 76.nu.93.lib.1.Ceph.conſi.458. num.65.vide inf.verſ.præſcriptio cuius non extat. verſic. poſſeſſio antiquiſſima.

Dominium etſi ex poſſeſſione præſumatur, allegari nihilominus debet.ita Bart.in l.rem alienam.num.8. de pignor.act. Bal.in l.etiam. de re iud.& in l. non ignorat.colum.4.C.qui accu.non poſ.Fel.in c.cum ordinem.num.20.de reſcr.Alexan.conſi.69. num. 12.uolum.4.conſ.35.num.7. conſ.92.num.3.uol. 5.Crau.conſ.134.num.15. in fine. Ant. Burgos, in repet.c.peruenit. de emp. & vend.vult ſufficere qđ allegetur poſſeſſio, ſecundum Meno. qui opiniones concordat, de præſum.lib.1. quæſt.48. num.6. vide Ant.Burg.vbi ſupra num.6. & perpende illum. An autem dominium probetur ex perceptione cenſus. vide Rom.conſilio 127. poſito quod. & ibi copioſe Mandoſ. iun. multos ad hoc alleg. ſuper verſic. quæſitum.

Dominium & poſſeſſio transfertur per cōſtitutionem precarij.Bal.in l.1.quæſt.2. C.quan.lic.ab emp.diſce. & in l. quædam. de rei vendic. not.Ang.& alij in l.quamuis. §. ſi conductor.& in l. quod meo. in prin.& in l.interdum.de acq.poſ.not.Barto.in l.ab emptione.ad fin.de pac.& in l.ſi is qui pro emptore.quæſt.vlt.de vſucap.Bald.in c. Item inueſtitura. de no.feu.Iaſ.conſ.92.circa primum.num.8.uol.1. Deci.in l.1.num.3.C.vnde legit.in l.contractus.numero 16.de reg.iur.Hinc eſt,quod ſi dominus poſſidens uendat rem alicui, & conſtituat ſe nomine illius precario poſſidere, deinde poſtea vendit ſecundo, & actualiter tradat, tamen præfertur primus, quia cum per conſtitutionem præcarij fuerit tranſlatum dominium, & vera poſſeſſio in primum emptorem, vendendo & tradendo ſecundo emptori nihil potuit in eum transferre, & ſic non poteſt habere locum, lex, quoties. C.de rei vendic.& l.ſiue autē.§. ſi duobus. de public. ita originaliter tenuit Gui.de Suz.in l.fin.C. de ſacroſ.eccl.& in d.l.quoties.Io.And.ad Spec.de empt.& uend.§.ſciendum. uerſic.& nota quod ſi aliquis, Alex. conſ. 14.circa
* primum.num.8.uol.1.ubi dicit.communem,quem ſequitur Deci.conſi. 225.magiſter. colum.1.conſi. 246.colum.1.& conſ.432.colum.1. Alex.conſ.25. viſo teſtamento.num.8.uolum.3.conſ.109.& 124. volum.5.Bald.conſ.414.uolum.2.Soci.ſen.cōſ.29. volum.4.nu.2.& 7.vbi declarat.d.l.quoties.Ruin. conſ.121.prima donatio.colum.fi. lib.1. conſ.177. viſis.colum.2.conſ.180. adhuc de viribus. colum.2. eodem volum.& conſ.7. primo vidēdum. colum.6. volum.3.copioſe materiam tractat,& declarat more ſuo Gabr. concluſ. libro 3. de emptio. & vendit. concluſ.2.nu.18.

Dominium ex contractu principis ſolo transfertur, abſque alia traditione, & inductione in poſſeſſionem.c.tibi.& c.gratia.de reſcr. in 6. c.ſi tibi abſenti. de præben. eo.lib. c.inter dilectos. de fide inſtr. Bald.in prelud.feud.in c.1.quid ſit inueſt.& in c.fi. de no.for.fid.contra reg.l.traditionibus.C.de pac. & l.ſi ager. de rei vend. propoſitionem firmāt Bal. conſ.345.ad euidentiam.num.4.uolum.1. Caſtren. conſ.94.volum.2. Bertr. conſ.3. uolum.3. Gozad. conſ.14.num.2.4.& 27.pro veritate,vide Alexan. conſ.3.num.8.volum.5. & conſ.155. nu.15.& 16. uolum.6. propoſitionem hanc multis comprobat Iaſ.conſ.145.num.26.& ſeq.uolum.2. Deci. conſilio 187.num.4.conſ.341. num.14. conſ.640. nu.7. conſ.689.num.20.

¶ Dominus directus nominatus in dominum ab vſufructuario, emphyteota, & colono, ſi comparet pro ſuo intereſſe, trahit actorem ad ſuum forum. Abb. in c.fi.nume.23. 24. 28. vt lit.non conteſt. Cagn. in l.venditor.nu.18.limit.4.de iudic.Boer.deciſ.69. num. 28.& 30.Rota Luc. deciſ.34. parte 1.Rimin. ſen.conſ.344.vol.3.Rimi.iun.237.num.77.uol.3. Natta conſ.324.volum.2. Scot. conſ.34. colum.2. libro 1.deciſ.Fiuiz 8.nu.17.pro quo vide infra ver. emens bona fiſci, & verſic.fideiuſſor ex perſona ſui principalis.

Dominus obligatur ex contractu ſui procuratoris habentis mandatum duplex, ſufficiens & inſufficiens, l.habebat.de inſtito.Barto.in diſp.incip.generalis, Rom.conſ.446.in prin. quia præſumitur procurator contraxiſſe ex mandato ſufficienti, licet obligationem recipiēs aliter ſenſerit. Feli. in c.cum ſuper. poſt num.10.de offi.deleg.Caſsad.deciſ.7. quāuis circa medium.de appel.Loſ.conſi.41. in cauſa. numero ſecundo, obſeruat Mandoſ.iun. ad d.conſiliū Rom.ſuper ver.obligatur.

Dominium ita transfertur per ſignationem, ſicut per traditionem aliquando, ut in his, quæ ſignari poſſunt, ut in l.quod ſi neque.de peric.& com.rei uēd. dum lex in fine dicit, videri autem trabes traditas quas emptor ſignaſſet, & ibi gloſ.in uer. ſignaſſet, dicit.nota ſignationem vel deſignationem pro traditione haberi, ut hic. & ſup.nau.caup.ſtab. l.1.§. idem ait, in prin. dicit autem ſecus in vino, & alijs ſimilibus vino, vt l.1.§.ſi doliare vinum. eo.tit.quo caſu primus emptor vini uenit præferendus ei, cui ſecundo eſt traditus, quod ſecus eſt in recipientibus ſignationem, ut dicit Rom.ſing.285.Tu ſcis quod, quia ex ſignatione alia præſumptio quam animus tradendi ſumi non poteſt, ſed in vino, & ſimilibus alia ſumi poteſt, ne ſcilicet in uegete aliquid immittatur. ita authoritatibus comprobant adden. ad d. ſing.& Gabr.alios citans concluſ.lib.3. de empt. & vend.concl.2.nu.47.

¶ Domus appellatione verè & propriè loquendo, venit ædificium, & domus materialis.l.plerique.de in ius uocan.l.1.§.domum.de liber.agnoſcen. l. quod in rerum.§.penul.in fi.l.domos.& in l.ſi domus. de lega.1.l.ſi ita legatum. de leg.3.l.qui domum. ad l. Iul.de adulter. l. lex Cornelia. §.domum.de iniur. Rui.in rubr. de oper.no.nunc.ſub num.18. uerſic. nec etiam obſtat. & conſ.155. num.5.lib.3. Gabr. conſi.98.nu.14. Corn. cōſ.216. nu.2.in prin. uol. 2.Caſtr.cōſ.211.circa med.verſ.ſed clarum eſt.lib. 1. Felin. in c.ſedes. num.35.de reſcr. Riminal.in l. 1.ad finem. C.qui teſtam.fac.poſ. Ceph.conſ.636. num.12.& 13.

¶ Donans licet habeat beneficium, vt non conueniatur niſi inquantū facere poteſt, l.inter eos.§.is quo quo.de re iud.tamen hoc habet locum durante mera, & ſimplici donatione, non autem in donatione remuneratoria. Ang. in l.non tantum. de re iudic.

Rom.

Rom.conſ.26.pro deciſione.ſub num.8.verſ.tertio quia, & in l.ſi pater.§.vlt. de don. Ioan.de Plat. in §.ſed & ſi quis .colum.fin. Inſtit.de donat.Barb. de præſtan.Card.parte 1.q.3.ſub num.17.conſ. 28.colum.2.conſ.41.colum.5.lib.3. Iaſ.in l. ex hoc iure. colum.antepen.verſ.17. effectus. & ibi Aquen.col. pen.verſ. ſeptimus effectus . de iuſt.& iu. idem Iaſ. in l.ſi non ſortem . §.libertus. verſ.xvj.effectus . de condic.ind.& in l. inter eos. poſt num.3.de re iud. ut obſeruat Mando.iun.ad d.conſ.Rom. ſuper ver. remuneratoria .

Donans pacto adiecto quod ſibi a donatario alimenta præſtentur, agere poteſt ad reuocationem donatorum, ſi donatarius ſibi non prȩſtiterit alimenta, etiã ſi donatio Eccleſiæ facta ſit.l.1.C.de dona.quæ ſub modo,& c.verum.de condit.appoſ. ſecundum lect. gloſ.1.circa fi.Bal.conſ.250.ſi tibi dedi.li.3. Corn. conſ.102.in cauſa.ante num. 14.uol.1. Bertr.conſi. 259.adhærendo.poſt prin. uol. 1.in ant. conſ.151. viſo.circa med.uolum.2.in ant.Rip.reſp.8. Perona donauit.poſt prin. li.3. fidem enim frangenti fides ſeruari non debet,Bar. & Doct.in l.cum proponas. C.de pact.idem Bar.in l.pollicitationem. per illum textum.C.de iure dotium,Imo.conſ.15.& 81.Alex. conſ.32.opportune. colum.fi.vol.2. Et non adimplẽti non eſt adimplẽdum , vt ſup.verſ.conuentionem etiam iuratam.

¶ Donatario nullum ius quæritur ante ratificationẽ . l.abſenti. & ibi Barto. & communiter ſcrib. de donat.l.ſi ego.& ibi no.gl.& cõiter ſcrib.de neg.geſt. & in §.generaliter.quib.mo.nat.effi. ſui. & ita late conſuluit Pau.de Caſt.conſi.11. in antiq. quod incipit. in præſenti caſu,& eſt repetitum,conſ.182. in nouis , ubi loquitur in patre qui donauit eius filiæ, & dicit quòd illi non fuit ius quæſitum ante ratificationẽ:& loquitur in donatione, in qua erat clauſula conſtituti.Deci.conſ.226.colum.3. in fi.Curt. iun.conſ.120.num.1.quem refert Rolan.conſi.19. num.6. uolum.1. quod etiam procedit in donatione ad piam cauſam,ut aliquo etiam pro eo recipiẽte non ualeat,niſi ſequatur ratificatio,iuxta not.in in dicta l.ſi ego.Deci.conſi.35. in princ.conſi.226. colum.3.conſi.531. in fi. Rolan. dicto conſ. 19.nu. 5.vide infra verſic.ratificatio actus. & verſic.donatio facta notario .

Donatio antidoralis præſumitur,quando merita præceſſerunt,nam quod poſtea ſimpliciter datur,donatum creditur,ut dicit Bald.in l.2.num.2. C. de iure dotium.Bal.Nouel.in l.1.num.410. ſoluto matrim. Iaſ.in l.ex hoc iure,num.57.de iuſ.& iu. Purpur.in l.cum quid.num.129.ſi certum pet. Bellon.cõſ.60. num.10.late Tiraq.in l.ſi vnquam.in ver. donatione largitus.C.de reuoc.donat.quod dictum extendit,& late declarat Menoc.de arbitr.iud. li.2.cent. 1.caſu 88.nume.53.54.& ſeq. Et iſta donatio,licet non ſit potens ad agendum, producit tamẽ multos laudabiles effectus,quos enumerat Iaſ.in dicta l.ex hoc iure , vbi enumerat xix. effectus ipſius , quem refert Curt.iun.conſilio 54.num.3. ubi de hac materia plura dicit ad §. idem Papinianus.l.ſi uero nõ remunerandi. Mandoſ. & conſilio 34. ſub numero quinto . iunge dicta infra in verſicu. donatio non præſumitur .

Donatio cauſa mortis,quam donator irreuocabilem eſſe uoluit , eamque promiſit non reuocare , in ea clauſula,quȩ donationẽ inducit,tranſit in donationem inter viuos , nec ullam patitur conditionem , niſi totius uoluntatis donatem pœniteat,etiam nullo adiecto iuramẽto. l.vbi ita donatur. de mor.cau. don.ubi Bar.& alij not.idem Bar.in l.fi. C.de pact. ubi Dec.nu.21.id no. ex Bar. Ang. conſ.179. nu.6. Alex.conſ.14.uol.1.Caſt.conſi.138.uol.1. & conſi. 6.uolum.2.Iaſ.in l.non omnis. ſi certum pet.col.3. Soci.conſi.53.uolum. 1.Curt.iun.conſ.39. num.6. Couuar.ad rub.de teſtam.parte 2. ſub nu.12. uerſ. prima concluſio .

Donatio cauſa mortis,quam donator promiſit habere ratam, nec ei contrauenire , in ea clauſula quæ donationeminducit, tranſit in donationem inter uiuos,nec donator poterit pœnitere, per tex.in l.ubi ita donatur.de mor.cau.donat . quem in ſpecie ita intellexere Caſtr.conſ.61.& conſ.75. nu.7. uol.2. Iaſ.in l.non omnis,col.3.ſi cer.pet. & in l. quæ dotis.num.33.ſol.mat.Deci.in l.fin.C.de pac.nu.21. non enim refert, an donator uelit donationem eſſe irreuocabilem , uel promittat eam ratam habere, nec ullo tempore ſe contrauenturum. Bal.in l.cum quis.de cond.cau. da. Alex. tamen in l.quæ dotis. ſol.mat.nu.11.ex Bal.not. non eſſe donationem inter uiuos,ſi donationi cauſa mortis adiecta ſit clauſula,quæ omnia promiſit rata habere, omnia ſeruare,nec unquam eis cõtradicere, quod etiam adnot. Guielm.Bened.in repet.c.Raynutius.de teſtam. in uer.teſtamentum.nu.27.Deci.in d.l.nõ omnis,col. 3.& in d.l.fi.nu.21.& in conſi.304.iuridicam. nu. 6.ubi declarat Alex. ſententiam ueram eſſe quãdo d.clauſula apponitur inter uerba executionem contractus inducẽtia, ſecus ſi apponeretur in ipſius donationis diſpoſitione,tunc enim ſecundum eũ procederet propoſitio,uide ſup.uerſ.clauſula, quæ omnia & ſingula . Et in uerſiculo , clauſula poſita in executiuis .

Donatio cauſa remunerationis facta non reſcinditur prætextu metus in ea adhibiti , licet mera donatio ut quilibet alius contractus , ex tali capite reſcindatur.l.ſciendum.§.ſed ſi.quod met.cau.Rom. conſi. 26.pro deciſione.num.8.& in l.ſi pater.§.fi.de donat.Barb.conſi.11.illud afferam,col.4.cir.med.cõſ. 44.ſapienter.in fi. lib.2.conſi.2.illud afferam. col. 1.conſi.41.Deum inuocent.col.5.libr.3.in trac. de præſtan.Card.par.1.q.3.ſub.nu.17.Cur.iun. conſ. 6.circa has,nu.21.Dec.conſi.691.in facto, nu.5. vide ſup.uer.contractus factus ab iniuſte carcerato,& & ui.plura inf.in uer.metus.

Donatio de bonis præſentibus & quæſitis iuramento uallata inſinuationem non requirit.Barto.in l.cum de indebito.§.ſed hȩc.de prob.Feder.de ſen. conſi. 281.Cald.1.tit.de donat.Ang.94.col.pen.Abb.96. in fi.& 107.lib.2.Rom. 26. Imo. in c.cum contingat.col.78.de iu.iur. Aret. Alex.& Aquen. in l.nemo poteſt.de leg.1.Croſ.in rubr.de iureiur.col.15. in trac.de iureiur.priuil.26.num.51. Bauer.de uir. iuran.num.35.Aret.conſi.2.col. 2. & 5. conſi. 47. in fi.& 77.cir.fi.Corn.221.lib.1.125.col.pen. uer. præterea dato.eo. lib. 186.col.7.lib. 2. 36.&194. lib.3.Alex. 4.& 12.uol.1.157. uol.2.20.col.2. 21

col.

col.3.& 217.uol.6.26.& 167.uol.7. Soc.77. num. 12. & 13.78.num.2.79.& 80.lib.1.Iaſ.51. num.3. lib.1. 169. num.9. lib.4. Deci.239.432.488.536. Rube.59. Rip. reſp.5. & 11.lib.3. Guid.Pap.ſing. 341.371.375.Curt.conſ.47.colum.fin.81. colum. 3.Crauet.118.num.1. Durans de arte teſtan.tit.2. caut.10.num.3.Alci.d.c.cum contingat.num.177. Duen.regu.224.Fal.5.num.5. quam propoſitionẽ * dicit communem Iaſ. d.conſi. 51. Curt. iun. conſi. 34.num.1.ubi dixi ſuper uer.defectum inſinuationis.Soc.iun.conſ.67.num.20.lib.2. Simon de Pret. conſi.1.num.24.25.Rimin.iun.conſ.72.num.151. Ceph.conſi.467.nu.94.vide inf.uer. Donatio omnium bonorum licet.

Donatio facta concubinȩ per militem non ualet. l. 2. C.de donat.int. vir.& ux.hanc propoſitionem firmat Ioan. Guter. in tract.de contrac.iur.c.6.per totum,quã Doct.dicunt locum habere nedum in milite ſeculari,ſed & in eccleſiaſtico , ſcilicet in clerico . Bar.& Ang.in l.affectionis. de donat. quod ea ratione conſtitutum uolunt Doct. ne bona quæ expendi debent ab utroque ad ſeruitium Dei & Principis,in delictis & peccatis diſpenſentur , niſi talis donatio fuerit iurata,& hoc ratione uitandi periurii.Imo.in l. donationes.de donat.uel niſi facta fuerit propter benemerita & ſeruitia.Affl. deciſ. 102. Dummodo tamen benemerita & ſeruitia aliunde probentur quàm per confeſſionem donantis . Rol. conſi.98.num.53.Deci.conſi.132.Valet etiam vbi appareret quod concubinatus , non erat tempore donationis,licet ante fuerit.Caſtr.d.l.Donationes, num.2.in fi.Capici. deciſ. 102. in fi. Foſſan. deciſ. 112.in fi.vide inf.uerſ.militis donatio.

Donatio facta notario pro abſente ſtipulanti ante ratificationem reuocari poteſt.Ruyn. conſi. 119. nu. 7.vol.1.Soc.iun.conſ.127.num.8.uolum.3.Neuiz. alios referens,conſi.35.num.22. Syluan. conſi.22. num.12.Rol.conſi.19.per tot. uolum.1. Clar. in §. Donatio.q.13. Oſaſ.deciſ.33.per tot. Ruyn. conſi. 5.num. 3.uol.1.Ceph.conſi.617.num.43. vide infr. uerſ.notarij ſtipulatio.& verſ.ſtipulatio notarij.Intellige donatore moriente antequam donatarius ratificet,nec poſt donatoris obitum donatarius ratificare poteſt,& ſic donatio ipſa in effectu euaneſcit.Caſt.in l.Paulus.in fi.prin.de reb.dub. in conſ. 171.num.5.195.num.2.& 3.lib.2. in nou. quem refert & ſequitur Dec.in l.contractus.nu. 16. de reg. iur.l.certi condictio.§.ſi numos.nu.2.& 22.ſi cert. pet. in l.1. num. 22.C. de pact. conſi.226.num.8. 247.ſub num.5.uer.quinto idem ſuadetur.531. accurate.prope fin.uerſ.non obſtat. 598. viſis his. ad fin.661.in caſu num.12.Tiraq.de iure conſt.par.3. lim.30.num.10.Rub.Alex.conſi.131.Pariſ. conſi. 77.num.26.lib.1.Alc.in l.2.§.ex his nu. 3. de uer. oblig.in c.cum contingat.num. 234. & ſucceſſiue . * de iureiur.& num. 237. dicit communem in l. non ſolum.§.morte.num.1.de op.no.nun. Cur.iun.cõſ. 55.num.9.& 120.col.1. Socin. iun. alibi conſ.126. num.12.lib.2.Cagn.in l.quo tutela.§.nec paciſcẽdo.in fi. de reg. iur. And.ab Exea. in trac. de pact. num.118.& 210.Plot.in repet.l.ſi quando , nu.11. C.vn. vi.vbi ampliſſime de hoc.Nat.conſi.189.nu. 3. quam propoſitionem omnes procedere dicunt etiam ſi pio loco facta ſit,poſt Alberi. & Caſtr.in l. illud . prope fin. C. de ſacroſ. eccl. Si tamen fuerit ab aliquo donatarii nomine acceptata,ualet,& ipſi donatario ſtatim ius acquiritur ante ratificationẽ . l.ſi ego.de nego.geſ.l.bonorum. rem rat. hab. Bal. in l.cum a ſocero.C.de iu.dot.Socin.conſi.137.col. 2.uerſ.Secundo & ult.Doct.omnes in l.qui Romȩ. §.Flauius.de uerb.oblig.Iaſ. in l. fin. de pact. Aret. conſi.74.Deci.conſ.58.nu.3.239.nu.5.293.col.2. uerſ.& licet 607.nu.12.Socin.iun.conſi.118.num. 12.li.2.Rube.conſ.91.num.2. & 117. nu.10. Ruin. conſ.172.num.19.li.1.Rom. conſ.171. num.6. ubi idem concludit in donatione etiam teſtamento facta.quem refert & ſequitur Rip.lib.3.reſp.c.11.idẽ Rom.conſ.513.in fi.Crau. conſ.252. nu.2. & uide ſup.uerſ.actiones transferuntur .

Donatio inter patrem & filium,licet,quãdo eſt in poteſtate,de iure non ualeat.l.donationes,C. de donat.int.uir.& uxo.l.1.C.de inof.donat.appoſita ẽt clauſula, propter benemerita, niſi illa probentur . Doct.in l.frater a fratre,de cond.ind.Dom. de Rota.deciſ.177. in prin.in nou. iuramento tamen firmatur.Bal.in l.ult.colum.2.uerſ.ſed quid ſi fuit,C. de uſucap.pro do. Bal.Nouel.qui rationes adducit ſuper rubr.de uerborum obligatio.colum.4. uerſi. ex quo infero. Abbas in c. cum contingat.de iureiu * ran. Alex.conſ.8.& conſ.157.uolum.1.ubi communem affirmat. Alexan.& Rom.in l.ſi donatione,colum.3.C.de collat.& Rom.in repeti.rubr. de iureiuran.q.3.Are.in l.placet,de acquiren.hæreditate. & conſi.77.colum.pen. Deci.conſi.239. colum.1. Corn.conſ.306.colum.2.uolum.3.& hanc communem affirmat Ruy.conſ.121.col.1.uol.1. & magis cõ * munem dicit Grat.conſ.7.nume.8. uolum.2. Licet contra tenuerint Caſtr.conſilio 105.colum.2.uerſiculo , tertio uidetur,& Fulg.conſilio 199.uide infra in verſiculo , meritorum probatio , & uerſ. Pater poteſt filio .

Donatio inter uirum & uxorem conſtante matrimonio facta in ualida eſt,ea ratione præcipue, ne mutuo amore ſe ſpolient,l.1.& 2.de donat.inter uirũ, & ux.l.donationes,C.eodem.capitul o ultimo, eodem titulo.iuramento tamen firmatur,& ſtatim ualet.Bartol.in l.Seius & Augerius,uerſus fin. uerſic. Quæro quid in donatione,ff.de fideiuſ.Bal.in l. cũ nulla,C.de donat.ante nupt.Abb. in c.ult. colum. 2.q.3. de donation. inter uirum,& uxorem . & eſt * communior & uerior opinio,ut per Dec.conſ.202. columna prima,& ſecunda,& conſilio 231. columna tertia. Socin. conſilio 77.numero 15. uolumine primo.Contrarium tamen,eam ſcilicet non firmari iuramento,dicunt Bar.Fulg.& Salyc.in l.1.ff. de donatione . inter uirum,& uxorem.Bal. in l.ſi quis inquilinos,§.ultimo,de lega.1.Ruy.conſilio 130. columna ſecunda,uolumine primo,Curti. ſen. conſilio 66. numero tertio , ubi dicit hanc eſſe communem . primam tamen ueriorem , & magis communem dicit Mandoſ.ſeni.in repetit.Rubr.de probat. numero 41.uide Menoc.de præſump.lib.3. ca.23. uide infra,in uerſiculo,inſinuatio in donatione. Et ſupra uerſiculo,confeſſio dotis receptæ . Materiam huius propoſitionis late proſequitur Couuar. ad Rubr.de teſtam.par.2.num.10. quam propoſ.copioſe

pioſe

pioſe tractant Foſſan.deciſ.32.incip. donatio inter virum.vide ibi,quia habui poſt hæc ſcripta.

Donatio inter viuos cēſetur vbi eſt facta expreſſa mētio filiorum,& hæredum,licet in ea eſſet facta mentio mortis,quia mentio hæredum magis adaptatur ad donationem inter viuos, quàm ad donationem cauſa mortis, cum donatio inter viuos trāſmittatur ad hæredes, ſed non donatio cauſa mortis, ſi prius decedat donatarius quam donator, vel priuſquam exiſtat conditio donationis, cum habeat naturam legati,& legatum conditionale non tranſmittatur. l.1.§.ſinautem aliquid.C.de cadu.tol.ita Bald.in l.2.C.de iure dot.Alex.conſilio 14. in primo dubio. uolum.1.Iaſ.conſilio 5.num.39.conſilio 6.num.4.& 27.uolum.3.& in l.quæ dotis.ſol.matr.num.48. Ruin.conſilio 98.num.16.uolum.1. Crau. conſilio 214.num.18.Ceph.conſilio 44.num.27. Roland. conſilio 8.num.20.& 21.conſilio 77.num.12.uol.1.conſ.60.num.38.vol.2.Zanc.in l.hæredes mei.§.cum ita.ad Trebel.p.4.num.157.Deci.conſi.470.num.10. Ad materiam, ex quibus coniecturis deprehēdi poſſit factam eſſe donationem inter viuos vel cauſa mortis,vide Manti.de coniect. vltima volum.tit.13.

Donatio mortis cauſa non dicitur, vbi adeſt pactum quod non poſſit reuocari.Ioan.de Monte Sperel.in conſi.213.in cauſa vertente. nume.1.& hanc donationem ex receptiori ſententia Doct. vocant inter viuos.poſt Bart.in l.vbi ita donatur. de donat.cau.mor.& in conſulendo Angel. conſilio 175.num.6. Caſtren.conſilio 61.num.1.& conſ.75.nu.2.lib.2. conſilio 98.libro 1.Aret.conſilio 41.num.6. in fin.& conſi.74.colum.2.verſic. prima ratio. Alexand. conſilio 14.num.3.uolum.1.Corn.conſilio 158. ad fin.libro 4.Ruin.conſilio 178.in fi.& conſilio 182.num.6.lib.1.Ripa lib.3.reſp.c.11. Curt.iun. conſi.39.num.6.Mantua conſilio 102.num.1. Nat.conſi.104.num.6.lib.1.Rolan.conſi.8. num.26. volum.1.& conſ.61.num.43. uolum.2. a qua ſententia licet aliqui recedant,eam tamen vti receptiorem firmant Gabr.concl.lib.2.tit.de iureiuran.nu.2. concluſ.9. vbi multa in hoc congerit, & ante eum Couar.ad rubr.de teſtam.p.2.nu.11. ubi longo diſcurſu materiam tractat, quos ſequitur Menoc. aliquibus additis,de præſump. lib.3.præſumpt.35. num.21.& ſeq.vſque ad nu.31.& Mantic. de coniect.vlt.vol. lib.1. tit.13.num.5. & 7. Ad materiam vi.Iaſ. conſilio 6. numero 29. uolumine tertio. vbi habes declarationem.

Donatio non præſumitur in dubio.l. Campanus.de de oper.liber.l.cum de indebito. §. fin. de probat. gloſ.& Doct.in l.cum quid. ſi certum petat. Barto.& Doct.in l.quę dotis.ſoluto matrim.Bald.in l.generaliter. C.de non numerata pecu. ubi dicit quod præſumitur potius ſtultitia quam donatio.Iaſ.conſilio 193. concurro. num.2. uolum.2.& in l.qui in aliena.num.52. de acquir.hæred. Deci. l. cuius per errorem.num.5.de reg.iur.& conſilio 571. num.4. conſilio 644.num.5.Tiraq.l.ſi vnquam.ver. donatione largitus.num.206.C.de reuoc.donat.Rolan. conſilio 10.num.13.uolum.1.conſilio 54.num.33. uolum.2.Menoc.de arbitr.iud.libro 2.cent.1. caſu 88.num.3.Iaſ.in l.ſi donaturus.not.2.de cond.cau.da.in l.rogaſti.§.ſi tibi.ſub num.5. ſi certum petat. Rimin.iun.conſilio 1.num.33. Beci.conſilio 52.numero 70. Et hoc eſſe verum etiam, ubicūque poteſt cadere alia leuis cōiectura.ita Bald.in l.1.C.ad Trebel.ſequitur Iaſ. in l. ſi fundum per fideicōmiſſum. de lega.1.in l.1.§.denique.num.13.ad Trebel.Alexan.in l.ſi is qui.§.dos.num.4. ad legem Falci.Dec. conſilio 402.in cauſa.num.6. Tiraq.de vtroq.retr.tit.1.§.36.gloſ.2.num.49. Natta conſilio 73.nu.9. vide dicta ſupra in verſ.donatio antidoralis. Curt.iun.conſilio 56. ubi addo in ver. donatio in dubio.

Donatio ob cauſam de futuro non eſt inſinuāda.Bart. in l.Aquilius Regulus.de donat.per text. in l.fi.C. de donat.ante nup.& gloſ.in l.fi.in prin. C.de iure dotium. Ruin.conſilio 52.nume.8. & conſilio 126.num.8.lib.1. maxime ſi ſit ex cauſa oneroſa. Imo. in dicta l.Aquilius.colum.1.verſ. ſi autem fiat.Rui. conſilio 125.in fi.lib.1.& plenius conſilio 182.ſub nu.13.verſ.ſecundo reſpondetur.eo.lib.vbi quamplures ad hoc citat. Ceph. conſilio 454. numero 65. & ſeq.

Donatio omnium bonorum licet reuocetur per ſuperuenientiam liberorum.l.ſi vnquam. C.de reuocan.donat.Oldr.conſilio 238.cum mulier.num.1.Spec. in tit.de ſucceſ.ab inteſt.§.fin.colum.5.verſ. ſed ex facto. Iaſ. in Authen. ſi qua mulier. num.21. C.de ſacroſan.eccleſ.in l.ſi quis in conſcribendo. num.8. C.de pact.l.ſicut certi.colum.1.ad med. C.de teſta.milit.in l.generaliter. §.cum autem.in princ. C. de inſtit.& ſubſt.in l.ſi quis.num.7. C.eod.in rubr.C. de poſt.hær.inſtit.in prin.in l.cum acutiſſimi.num.2.C.de fideicom.in l.ex hoc iure.num.66.de iuſ.& iu.in l.tale pactum.§.pater.nu.7.de pac. tamen nō reuocatur, per legitimationem filij ſpurij. Bal. in l.2.ad finem.C.ſi quid in frau.patron.Saly.in l.ſi totas.C.de reuoc.donat. Bal.in l.1. colum.penult.C. de inoffic. donat. plura ad hoc cumulat Niconit. in repet.c.quoniam contra.de probat. p.1.num.266.& ſucceſſiue.vide infra ver. ſubſtitutio fideicommiſſaria facta. Quid autē ſi ſit iurata,& adiecta ſit clauſula, quod etiam ex ſuſceptione nouæ ſobolis non reuocetur,ponit copioſe Iaſ. conſilio 125. circa primum.nu.8.& alijs. uolum.1. Quid autem ſit in donatione remuneratoria,vide Iaſ.conſilio 154.ad habendam.num.4.uolum.2.& ad materiam donationis iuratæ vide Iaſ.conſilio 230.num.4. per tot.Gabriel.conſilio 127.num.37. Ceph.conſilio 94.num.35.vide ſup.in ver.bonorum omnium præſentium.& inf.verſ.donatio,ut per ſuperuenietiam.vi.Curt.iun.conſilio 6.num.21. conſi.67. ad fin. & conſilio 142.num.6.vbi dixi ſuper ver.remuneratoria,& vide ſup.in ver.diſpoſitio.l.ſi vnquam.& infra verſic. donator non videtur.An autem talis donatio comprehendat bona futura, & acquiſita poſt donationem,copioſe tractat Foſſan.deciſ.199. & uide infra verſic.donatione omnium bonorum. & verſ.donatio ut per ſuperuenientiam.

Donatio reciproca non eget inſinuatione.ita Ang.cōſilio 179.viſis.colum.penult. Iaſ. conſilio 211.num.17.uol,2.& in l.ex hoc iure. de iuſt.& iu. hanc propoſitionem eſſe cōmuniter approbatam dicit Cur. iun.conſilio 81.num.5. Tiraq. in l.ſi vnquam.verſ. donatione largitus.numero 27. C.de reuoc.donat.

Clarus.§. donatio. q.16.uerſ.ſed nunquid. Gabri. alios adducens concluſ. lib.3.de donat.concl.1.nu.65.Rationem ponit Curt.iun.ubi ſupra,qui multa bona dicit.ui. ſup. uerſ.conuentio inter duos.Quid de donatione facta pro ſalute corporis tuenda, an egeat inſinuatione?dixi copioſe ad conſ. Curt. iun. conſi. 6. num. 21. ſuper uer.inſinuatione. ad conſ. 67.ad fin. & 142. num. 5. ſuper uer. inſinuatione. Quid aūt ſit in donatione remuneratoria, ui. Rom. conſ.26.pro deciſione.num. 3.ubi negatiue ponit, & ibi Mandoſ.iun.ſuper uer.non indiget.

Donatio remuneratoria reuocari non poteſt prætextu ingratitudinis ſecutæ.l.ſi pater.§. ſi quis aliquē. de donat, & ibi glo. in uer. irreuocabilis. quam ad hoc citat Roma.conſ. 298. ſub num. 4.uerſ.Breuiter.Bal.in l.ſi cū mihi.de dolo. Mil. in reper.in uer. donatio facta ob merita, Abb. in c.fin.num.11.de donat.& conſ.3.q.26.uerſ.præterea.lib.2.Rom.in l.ſi pater.§.ult.de donat. in l. ſi uero. §. de uiro.in 4.fal.uerſ. octauo probatur. ſol. mat. & ſing. 520. donatio reuocatur, Iaſ. in l. ex hoc iure.col. 10. de iuſt.& iu.& in l. ſi non ſortem. §. libertus. col.4.de cond.ind.Deci. conſ.20.in cauſa.per tot.Rip.in l.ſi unquam.q. 14. C. de reuoc. dona. Gram.deciſ.65. num.24.Boeri.deciſ.27.Gomeſ.in §. item ſeruiana. Inſtit.de action. num. 44. ubi limitat, vt per eum. Corn.conſ.194. lib.3. Alex.conſ. 40.ſuper primo. vol.4. pro quo vi. inf. uerſ. priuilegium alicui conceſſum a Principe. & vi.copioſe per Mand.iu.ad d. conſ.Ro.298. ſuper uer.non potuit.Et ꝙ non eget inſinuatione,glo.& Doct.in l.Aquilius Regulus.de donat. nam non eſt proprie donatio.Rui.conſ.52. num.7.8. lib. 1. Bal.in l.poſt mortem. ad fin.uerſ. diceret aliquis.C.de fideic. Ceph. conſ. 454. num. 67.68.

Donatio, ſeu alienatio principis tendens in magnam diminutionem iuriſdictionis principatus, non ſubſiſtit, etiam iuramento firmata.c.intellecto. de iureiur, nec ſucceſſori præiudicat, ſecus ſi non diminueret multum iuriſdictionem.c.Abbate ſane.de re iud.lib.6.ita per præmiſſa iura, Bart.in l.prohibere. §. plane. ff. quod vi aut.clam.refert Iaſ.conſ.1. nume.5.lib.1.conſ. 56.incip.in cauſa & lite.nume. 5.eod.lib. conſ.227.incip.pro enucleanda. colum. 5.uerſ.quinto facit.lib. 2. & conſ. 10.incip.nōnulli. col.3. uerſ.præterea dicta conuentio.lib.3.firmant idem Alex.conſ.1. num. 18.uol. 5. Deci.conſ.191. nume.1.incip.in cauſa. & in c.1.nume.5.de proba. Craue.conſ.54.incip.queritur.num.2.vol.1.Natta conſ. 122. incip. in præſenti.num.2.& 11.& conſ. 640.incip.maximi. num. 8. & 9.Mandel.conſ.67. incip.communitas.nu. 2. Ceph.conſ.155.incip.ſex in facto.num.34. Beci. conſ.15.incip.prima fronte. num.23.Quod autem ualeat conceſſio uel diminutio regalium modica, ſecus ſi magna, alibi firmant, Natta conſ.638.incip. exorta.nu.4.Mandel.d.cōſ. 67.num.5. Gabriel.multos referens,com.opin.lib. 3.tit.de iu.quæſ.non tol.concl.5.nu.4.Natta conſ. 122.incip.in præſenti.num.20.limitat in regalibus particularibus,ſi ſint modici redditus, & aliis modis limitat Cephal.d.conſ. 155. num.28.& 29. vi. inf.verſ.princeps nec per contractum.

Donatio vallata iuramento eſt valida ſine inſinuatione.Ioan.And.in addit. Specul.tit. de inſtrum.edit. §.porro. in vlt. addit. Federi.de Sen. conſilio 281. ſtatuto cauetur.Ang.conſilio 94.cum lis. colum.penult.verſic.ſupereſt igitur videre.Calder.conſ.1.an ſi duo.ad finem.de donat.Abb. conſilio 95. quædā domina.B.conſilio 107.quatuor ſunt.colum.2. ver. ſed maius dubium. p.2. Gui.Pap.deciſ.350. vtrum renuntiatio.Alexan.conſilio 12.viſo.num.4.conſi. 125.viſis.num.11.volum.1.conſilio 32. opportune. num.6.conſilio 83.viſa.num.20. volum.2. conſilio 20.ponderatis.colum.2.verſic. poſſet etiam dici. & conſilio ſeq.num.11.& 12.uolum.3.conſilio 26.clariſſime.num.3.& 4.volum.7.Aret.conſilio 2.intellecta.& conſilio 47.viſis.ad finem.Corn.conſ.194. videtur.num.8.uolum.3.& conſilio 67.in hac conſultatione.num.8.uolum.4.Feli.in c.ſi diligenti. in 7.correl.de foro comp.Ruin.conſilio 51. primo videndum. num.18. conſilio 121. prima dubitatio. colum.1.& 2.conſilio 125.viſo themate.in fine. conſilio 172.non eſt dubium.in fi.volum.1. & conſilio 132.viſa confeſſione.num.5.volum.4.Bertran.conſilio 155.circa ea.num.2.volum.1. in nou. conſilio 88.viſo inſtrumento.colum.fin. ad finem. conſilio 103.circa proceſſum.in tertio dubio. conſilio 385. ponitur in facto.num.5.volum.2.in antiq. conſilio 22.viſa copia.num.4.& 5.volum.2.in nou.conſilio 9.multa ſunt.num.7.conſilio 302.viſis copijs. col. 3.num.13.volum.3.in antiq.Goz.conſilio 87. prima facie. num.13. Ripa reſp. 11. prima dubitatio. ante.num.11.lib.3. Alexan. alibi conſilio 57.viſo. num.19.uolum.2.& conſi.4.circa primum. nu.10. volum.1.Aret.alibi conſi.77.Et ratio,ad fin.verſic. ſecundo dico.Deci.cōſilio 239.primo non uidetur. ſub num.3.verſ.præterea. conſ.413. viſo eleganti. ad finem,conſilio 488.in cauſa. num.6. conſi.536. in cauſa.num.14.Curt.iun.conſilio 47.nu.8.& conſilio 141.verſi.poſtremo.vbi addo. vide ſup. verſic. bonorum omnium præſentium. & verſic. donatio omnium bonorum.contrarium vi.copioſe per Mandoſ.iun.ad conſ.Rom.12.ſuper ver.iuramento. vbi copioſe de hac materia ſcribit.

Donatio ut ꝑ ſuperuenientiā liberorū reuocari poſſit, debet eſſe rei tanti valoris, quod veriſimiliter arbitrio iudicis donans eam non feciſſet ſi de liberis cogitaſſet; ſecus ſi eſſet adeo parui valoris quod veriſimiliter feciſſet, etiā ſi de liberis cogitaſſet.ita Caccial.in l.ſi vt certi.C.de teſta.mil.Aret. in l. Titius. de lib.& poſth.Socin.conſilio 20.colum.vlt.in fine. volum.3.vbi dicit ſe vidiſſe ſępius conſultum, & ſe ita conſuluiſſe,& in hanc ſententiam multos adducit.Hoc idem tenet Ang.in l.ſi vnquam.C.de reuocan.donat.& in §.ſiue igitur. in Authen. vt cum de appel.cogn.collat.4. quem ſequuti ſunt Socin.ſen. & alij quos recenſet Curt. iun. conſilio 56.num.8. Ruin.& Alci.in d.l.ſi vnquam, quos ibi recenſet Tiraq.num.28.& 29.in verſ.omnia vel partem. & ibi Rip.num.17.qui Alexan.& alios recenſet.vide ſup. verſic.donatio omnium bonorum. & inf.verſ.donator non videtur.

Donatione omnium bonorum mobilium, & immobilium non comprehēduntur iura,& actiones, quia cenſentur tertia bonorum ſpecies. l.quam Tuberonis.§.pen. de pecul.l.a Diuo Pio. §. in venditione.

de re iudicata.l.2.§.mobiles.C.quan.& quib.quar.
pars.Barto.in Authen.de non alien.§.1. num.5. &
in l.mouentium.de ver.ſig.Gui.Pap.q.291.& 341.
numero 2.& 499.Deci.conſilio 237.& 414. nume
ro 11.Socin.regu.108.in ver.donatio.Tiraq.de re-
trac.§.primo,gloſ.ſeptima,numero nono,columna
prima,& ſecunda,etiam ſi adeſſet dictio,quęcunq;.
Tiraq. vbi ſupra, numero 27. & 28. contra Rolan.
conſilio 54. libro quarto , contra quem cum Barto.
iudicatum refert,Foſſan.deciſ.201. nu.6.

Donator in donatione,quę fit propter merita,tenetur
de euictione etiam poſt factam traditionem.ita Iac.
de Are.& Bart.in l.Iulianus ſcribit, §.primo. de ver
borum obligationib.ſequitur Iaſ. conſilio 34.nume
ro 25.& in l.ex hoc iure. numero 68. de iuſt. & iu.
Alexand. conſilio 47.numero 7.uolumine 3.quem
refert Deci.c.inſuper.numero 18.de teſti. Marſ.ſin
gul.333.pactũ.numero ſeptimo,circa finem.Crau.
conſilio 64.numero 3.Tiraq.l.ſi vnquam.in ver.do
natione largitus. nume.59. C. de reuocan. donati.
Viui.com.opin.libro primo.opi.80. incip. donatio
vbicunque incipit a promiſſione. verſic. ſublimita-
tur. ubi etiam aliter declarat , & dicit magis cõem.

Donator non uidetur extraneum proprijs liberis inad
uertenter prætuliſſe: hinc eſt,quod tam fauore pa-
tris,quàm liberorum , in donatione ſimplici ſubin-
telligitur a lege conditio,niſi liberi ipſi donanti ſu-
peruenian t.l.Lucius.la ſeconda.de hæred.inſti.l.cũ
auus . de cond.& demonſtr. l. cum acutiſſimi.C.de
fideicommiſ.Bart.in l.1.columna ſecũda.C.de inof.
donat. & in l.ſi totas.eodem tit. & ibi Ang.Fulgoſ.
& Caſtren.Ioan.And.ad Specul.de dona.columna
2.Bal.in l.Titia Seio.§.Imperator. de legatis ſecun-
do.in dicta l.cum acutiſſimi.columna prima, conſi-
lio 215.Punctus.libro quinto.Rom.conſilio 194. in
propoſita.columna 3.verſic.ſecundo quia,& col.4.
verſ.nec ſecundo,& conſilio 269. non eſt dubium.
in prin.Caſtr.conſilio 335.libro ſecundo.Corn.cõ-
ſilio 11.columna nona,libro tertio,& conſilio 194.
columna prima,eodem lib.conſilio 30. columna 2.
libro 4.Aret. conſilio 24. quatuor dubia. in dubio
primo. Socin.conſilio 225. viſa prædicta. columna
vltima,volumine ſecundo. Iaſ.conſilio 171. uiſo in-
ſtrumento.columna prima,volumine quarto. & ſic
lex benignę præſumit, quod ſi pater de liberis cogi
taſſet,veriſimiliter non donaſſet.Dec.conſilio 366.
columna ſecunda.verſ. ſecundo. ſub num.5. ubi de
hoc in ſpecie.vide ſup.uer. donatio omnium bono-
rum licet.& verſ.donatio, ut per ſuperuenientiam.

Donator poſſidens poſt donationem rem donatã, cen
ſetur ſuo nomine poſſidere, quinimmo & ipſe con-
tractus donationis ſimulatus præſumitur. l. ſicut.§.
ſuperuacuum,quib.mod.pign.vel hypot.ſolu. Bal.
conſilio 70.columna ſecunda , verſ. ſuper ſecundo.
libro primo.Cum.conſilio 155.numero quarto.Ro
ma. conſilio quinto , ſub num.primo. verſ. quarto
vendita . conſilio 246. in princ. & 304. numero 3.
Alexand.conſilio 28.numero vndecimo, uolumine
ſecundo.97.numero 3.uolumine quinto. Dec.con-
ſilio 587.ſub numero 8. verſ. ſecundo efficax,648.
ante.num.4. Cœpo.de ſimul.contr. præſumpt.24.
Afflic.in c.primo, numero 25.de feu.da.in vim leg.
* com. & iſtam eſſe apud omnes indubitatam cõclu-
ſionem dicit Mand.iun.ad d.conſ.Rom.246. ſuper
ver.præſumatur,per d.§.ſuperuacuum. quem text.
dicit ſcire nedum aduocatos,ſed etiam omnes curiæ
procuratores,ut inquit Bald.conſilio 268.ſuper pri
mo.libro quinto.vide Bald.conſilio 170. libro pri-
mo,& 438.libro quinto. Imo.conſilio 55. Alexan.
cõſilio 28.numero decimo,volumine quinto.Corn.
conſilio 105.libro 3. Iaſ.conſilio 36.libro primo,&
in §.Item ſi quis.num.13. Inſt.de actio. Pract.Pap.
in forma lib. in act. reali. gloſ. verſ. & in for.lib.in
cau.vend.glo.1.numero tertio.Bart.conſilio 31.co-
lumna ſecunda,parte prima. Affli.deciſ.65. in fine.
Dec.alibi conſilio 235.659.& 692.Gozad.conſilio
94. numero 55.& 56. Et quia multi tenent ex hoc
non præſumi ſimulationem, ideo vide Cur.iun.con
ſilio 108.numero 11.& 110.numero tertio,& 13.So
cin.ſen. conſilio decimooctauo , columna nona. in
fi.uolumine primo. Ruin. conſilio 119.numero pri-
mo, parte prima. Pariſ. conſilio 53. numero 21.54.
num.77.55.num.54.uolumine primo.82.num.39.
uolumine tertio.130.numero ſexto. 143.num.16.
uolumine quarto. & vide infra verſic. venditor aut
alienator .

¶ Donatum alicui a Principe ſi fuerit , licet poſtea ab
eodẽ vel eius ſucceſſore donetur alteri, ſemper pri-
mus donatarius eſt potior, & præferendus, etiam ſi
ſecundo prius fuiſſet tradita poſſeſſio . ita Rom. in
in conſilio 298.numero ſecundo.ubi iura,& glo.ad
hoc allegat.refert illum Iaſ.conſilio 27. numero pri
mo,uolumine primo.Dec.ſequitur conſilio 271.ſub
numero quinto.verſ.nec dicatur. conſilio 432. nu-
mero ſecundo.conſilio 580.numero quinto, conſi-
lio 588.numero decimooctauo.Pariſ. conſilio 11.ca
ſtrum.numero 40.uolumine primo. Iacob.in tract.
feu.in ver.princeps.ver.ſed cũ princeps. nu.17. pri
uil.52.verſ.ſeptimo ad idem.Crau.conſilio 296.nu
mero tertio . uerſic.tertiò principaliter . Niſi prin-
ceps expreſſe derogaret primæ donationi.Dec.con
ſilio 191.numero quarto.poſt Barto. in l.fin. C. de
locat.pręd.ciu.lib.vndecimo,ut etiam inquit Alex.
conſilio tertio,numero ſeptimo, uolumine quinto.
Iaſ.in l.fi.numero decimotertio.C.de pact. Corſ.in
ſing.in uerſ.princeps.uerſ.princeps conceſſit.Curt.
iun.cõſilio 142.columna tertia,uerſ. accedat ad con
firmationem.& conſilio ſeq.numero quinto,conſi-
lio 174.numero 20. proſequor late. quæſt.38. nu.
37.cum 3.ſeq.

Donatum mulieri, ut nuberet cuidam certæ perſonæ,
debetur illi,ſi per eam nõ ſtat quominus ei nubat ,
puta ſi præmoriatur deſignatus ſponſus , uel aliud
impediẽs modum adimpleri accidat, dummodo im-
pedimentum ex parte donatarię non ueniat. l.1.C.
de inſtit.& ſubſt. l.iure ciuili. cum ſimil.de cond.&
demonſtr. quæ iura licet loquantur in relicto in vl-
tima uoluntate , tamen habent locum etiam in hu-
iuſmodi donatione modali, quoniam a pari proce-
dunt modus,ſeu conditio adiecta ultimę uoluntati,
& donationi.l.fin.C.de don.quæ ſub mo. Ro.con-
ſilio 486.nu.2. quando enim per alium ſtat , quam
per facere debentem, quominus quid fiat, id pro fa
cto regulariter habetur,ut copioſe ſcribit Tiraq.de
vtr.retrac.tit.1.§.15.gl.2.n.7.Ro. ſequit Ripa in l.
fi.q.31.circa med.C.de reuoc.donat.uide ibi.

Dos

Dos cenſetur eſſe proprium patrimonium filiæ.l.Pom
ponius Philadelphus.fam.erciſ.& l.3.§. ſed vtrum.
de min.Iaſ.in l.ſi cum ſeruum . ſub numero 5. circa
medium.ſi certum pet.in l.extraneum.ſub numero
6.verſ.primo limita.C.de hær.inſtit. in Authen.no
uiſſima.numero vltimo. C.de inoffic.teſtamen.in l.
ſi arrogator.numero ſecundo.de adopt.in rubr.ſol.
matrimonio.ſub numero 25.verſic. ſed quia dos.&
conſilio 44. numero primo . Rolan. de luc. dot.q.
68.numero quinto.& imputatur filię in legitimã.l.
vnica.§.quo a nobis. C. de rei vx.act. pro quo vide
Ang.conſilio 124.& Corn.conſilio 47.in hac.nume
ro ſecundo, uolumine ſecundo. An autem ſuccedat
loco legitimæ,& faciat filiæ partem, vide octo con-
cluſiones apud Foſſan. deciſ.159. numero ſexto. &
ſucceſſiue .

Dos confeſſata habet priuilegium numeratæ dotis in
præiudicium mariti, nam licet non dicatur proprie
dos,ut in glo.l.aſſiduis.in ver.datæ.C.qui pot.in pi
gno.hab. nec valeat , quia præſumitur facta animo
donandi. l.2. C. de dote cau. non nu. quæ donatio
prohibetur.l.1.2.& 3. de don.inter virum & ux.&
dixi ſupra verſ.confeſſio dotis receptæ,tamen mari
tus receptionem confitendo præiudicat ſibi ipſi, cũ
confeſſio contra confitentem optime probet.l.cum
te.C.de tranſac.l.cum precum. C.de liber.cau. nec
ab eo vlla ratione improbari poſſit.l.poſt mortem .
de adopt.Deci. conſilio 454. numero ſexto.Tiraq.
de retrac.conſang. §. 1. gloſ.9.numero 37.Menoc.
conſilio 1.numero 66.præſertim ſi inſtrumento con
feſſionis appoſita ſit clauſula renunciatoria nume-
rationis,quæ operatur ut nec confitens,nec eius hæ
res ullo modo poſſint opponere exceptionem do-
tis non numeratæ.Socin.in l.1. numero 76.ſol.ma
trim.Gozad.conſilio 42.numero 13. Natta conſilio
438.numero octauo.libro 2.Bello. conſilio 15.nu.
10.Crau.conſilio 125.numero 2.Eo magis ſi ſint la-
pſa tempora marito competentia ad opponendum
exceptionem dotis non numeratæ , quæ illi de iure
competit intra biennium, l.vlt. & Auth. ibi poſita.
C.de donat.cau.non num.l.Publia.§.fin.depoſ. eo
nanque caſu dos dicetur uera,non confeſſata. Soci.
vbi ſupra, numero 75. & conſ.82. columna prima.
libro 3.Afflic.deciſ.402.nu.10.Crau.conſ.40.nu.6.
Rolan.conſ.85. num.42.uolum.2. Menoc.conſ.7.
num.10.& 11.parte prima. & eſt text.clarus in Au
then.de temp.pecu.non ſol.ſup.do.§.ſi autem, il 1.
verſ.ubi enim.colla.7.& vide ſup.uerſ.confeſſio ma
riti.Et ad materiam addo Foſſan.quem poſt hęc ſcri
pta vidi,deciſ.112.& per Ceph. copioſe conſ.474.
per totum .

Dos & bona dotalia non comprehenduntur ſub ſtatu
to generaliter loquente.l.fin. & ibi Salic.C.de iure
dotium.Iaſ.in l.1. not.3. ſoluto matrim. in l. quod
dicitur. la 2.columna ſecunda. de verborum oblig.
Gozad.conſ.43.numero 11.& 12.Ruin. conſi.61.
numero 3.uolum.3.Bal.Nouel.in tract.dot.p.6.pri
* uil.47. & eſt communis ſententia ſecũdum Neguſ.
de pignor.numero primo. 8.p. numero 23.ubi im-
pugnat Dec.contrariũ tenentem, eiuſque argumen
tis reſpondet. ſpecialis enim mentio de his requiri-
tur , ut in legato dotis dicit Iaſ. in l. ſi quando.§.&
generaliter.ſub numero 3.ver.confirmo.C.de inof.
teſtam. ubi quod legatum dotis non comprehendi-
tur ſub generali renunciatione facta omnibus lega-
tis in teſtamento relictis , ſed ſpecialis renunciatio
etiam de legato dotis requiritur.Ceph.conſilio 13.
numero 44.

Dos & legitima differunt , nam licet dos ab aliquibus
ſub nomine legitimæ ſumatur, tamen de ſtricto iu-
re tam communi quàm ſtatutario dos non ſuccedit
loco legitimæ, quia eſt q̃d diuerſum ab ea,& res oĩ-
no ſeparata,ut & innuit nominis diuerſitas.l.ſi idẽ.
C.de iure codicil.Menoc.de arbitr.iud.libro ſecun-
do,centu.2.caſu 149.numero decimo. poteſt enim
eſſe ſine legitima,& ipſa ſine illa , poſito quod ſuc-
cedat in locũ illius:poteſt enim filia remanere innu
pta in domo , & ſic ſine dote, quia non eſt dos vbi
non eſt matrimonium, & tamẽ erit locus legitimę ,
quod autem dos , & legitima ſint omnino diuerſa ,
dicunt Bart.in l.Titio centum. §.Titio genero . de
cond.& demonſt.Corn.conſ.151.in fi. frater enim
dotat ſororem,l.tutor.§.fin.de adminiſtr.tut. Doc.
in l.1.ſoluto matrim.non tamen tenetur ei dare le-
gitimam.l.fratres.C.de inoffic.teſtam. Item dos da
tur in vita,legitima in morte, ſeu poſt mortem . Et
mater tenetur ad legitimam, non autem ad dotem.
l.mater.C.de iure dotium.Alban.in lucubr.ad Bar.
in dicto §.Titio genero. ex quibus omnibus firma-
tur differre dotem & legitimam . Multa de his Foſ-
ſan. deciſ.159. An aũt dos data ab auo nepti impu-
tetur ipſi nepti in legitimã ſibi debitam in bonis pa
tris,copioſe vide apud Gabr.concl. lib.3.de iu.dot.
concl.5.num.12.cum alijs ſeq.

Dos filiæ debet eſſe competens , & congrua dignitati
nataliũ,& facultatibus obligati ad dotandũ, & qua
litati futuri mariti,habita ratione ad numerum libe
rorum dotantis, ad conſuetudinem aliarum mulie-
rum in ea familia nuptarum, & ad morem regionis.
l.quæro.de iure dotium.l.filiæ pater. de leg.3.Ful-
goſ.conſilio 32.ex facto.verſ.& notandum.Bal.No
uel.de dote.parte 5.priuil.16. columna 8. Brun. de
ſtatu.exclud.fœm.art.9.quæſt.1.nume.32.Cepha.
conſ.668.& conſilio 751.num.11.Meno.de arbitr.
iud.caſu 149.nu.38.& 39. non dicitur autem con-
grua,niſi ſit iuxta legitimã, & ideo licet dotata ex-
cludatur a ſtatuto, debet tamen congrue dotari vſ-
que ad legitimam.Salyc.Fulg. & Iaſ.in Authen. res
quæ.C.com.de lega. Tiraq. plures citans in l.ſi vn-
quam.§.ſuſceperit liberos.numero 110.C.de reuo.
donat.vide infra verſic.pater licet præſumatur . ad
hanc materiam vide copioſe Ceph.iun.int.conſ.pa
tris, conſilio 642.num.41.& ſeq.& ui.inf.uerſic.fi-
lia dotanda eſt.

Dos nepti ex filio data ab auo, filij intuitu data exiſti
matur,eiuſque cõtemplatione,cum officium patris,
non aui, ſit dotare filiam,& a filio talis dos profecta
cenſetur,& in legitimam imputatur, ac ſi ipſe filius
dediſſet.l.fin.& ibi Doct.C.de dot.promiſ.l.qui li-
beros.& ibi Bart.de ritu nup.Bart. conſilio 131.cum
quo tenet Alexand.in l.in quartam. ad legem Falc.
& ibi Ripa.idem Alexan.conſilio 8.uolum.3.conſ.
31.& conſilio 154.uolum.4.conſilio 138.uolum.5.
conſ.117.uolum.6.Dec.conſ.81.Crau. conſ.219. &
prius Ang.conſilio 79.colum.2. uerſ. non ob. dicta
l.auus.Rui.conſilio 113.colum.3.uerſ.accedit. li.1.

conſ.

conſ.138.colum.vlt.& conſ.196.nu.8.lib.2. & iſta fuit ſententia Ant.de But.in conſi.56.filiusfam.ubi dicit ſibi de facto contigiſſe, ex quo pater eſt proximior ſanguine, ex qua proximitate naſcitur onus dotandi, non autem in hoc attenditur ratio patriæ poteſtatis.dicta l.fin. & dixi infra verſ. dotis & alimentorum.& verſ.pater tenetur dotare filiam. Aduerte tamen quod Bart. & Doct. in l.quæſitum. de leg.1. dicunt videri regulariter auum dotem intuitu neptis dediſſe, quod & placuit Alexand. in l. in quartam.ad legem Falcid.conſi.199. uolum.2.conſilio 89.uolum.4.179.uolum.5.Corn. conſ.34.uol. * 4.tamen Doc.communiter tenent propoſitionem, vt per Menoc.conſi.81.nu.55.& conſ.183. ubi plene tractat hanc materiam.& Gabr.concl.li.3.de iu. dot.concl.5.præſertim.nu.20.

Dos primo viro data præſumitur data ſecundo, l.dotẽ quæ.de iure dot. & in ea habet locum ſtatutum de lucranda dote, ſicut in vera. ita Raph.Cuma. poſt Cyn.& alio.conſ.109.in primo dub. citatus a Cur. iun.conſi.4.num.17.vbi addo in ver. data ſecundo. & Bar. in diſput.incip. Mulier habens amplum patrimonium.Bal.in l.cum citra. C.de iure dot.quem refert & ſequitur Bertach.in 2.p.ſui Reper.in verſ. maritus lucratur.verſ.mihi 36.& alibi Bal. in l.nulla.C.eo.quem refert & ſequitur Socin.conſi.8. col. fina. libro 4.contrarium in materia. d.ſtatuti tenet Iaſ.conſi.50.lib.1. iſta propoſitio ſub diuerſo prin. eſt repetita infra, in ver. dotis lucrum competens. vide ibi.

Dos profecta a patre redit ad patrem excluſis filijs, quando prædecedit maritus, & inde moritur vxor. Bart.in l.1.num.2.de do.præleg. & in l.poſt dotẽ. ſol.matr. ubi Caſt. & ſequuntur omnes,ut teſtatur Iaſ.in l.poſt dotem.num.102.& ibi Alex. num.25. & conſi.115.lib.1.& hoc dicit no.in pract.Aret. in §.fuerat.num.22. Inſtit.de action. Silua nuptial.li. 2.num.79.Iaſ.in dicto §.fuerat.nume.22. Phan.de lucro dotis.gloſ.11.num.3.dicens ita in facti cõtingentia obtinuiſſe,per ſententiam Rot.Lucen.& durum eſſet in iudicando ab ea recedere,ut dicit Iaſ. in dicta l.poſt dotem.colum.penul.nu.102.& 103. quamuis ibi diſputando teneat opinionem contrariam,& cum Bart.iudicatum fuiſſe dicit Foſſan.deciſ. 138. & ad materiam, vide eundem copioſe deciſione 190.

Dotatio facta per fratrem ſorori, qui ignorabat ipſam prius dotatam fuiſſe a patre, licet iurata, tanquam erronea prætextu erroris reuocanda eſt, quia iuramentum non impedit reuocationem, quæ fit prætextu erroris,error enim, cum remoueat cõſenſum. l. ſi per errorem. de iuriſd.omn.iud. impedit etiam effectum iuramenti.Iaſ.conſ.160. colum.fi. volum. 4.Specul.ante tit.de poſit. §.8.verſ. ſed pone confeſſus,vbi quod confeſſio errantis eſt nulla.& Bald. in l.error.in fi.C.ad legem Falcid.ubi quòd error facit conſentientem haberi pro contradicente. & in c.1.§.Item ſacramenta. colum.2. de pace iur.firm. ubi quod error reddit iuramentum inualidum. Idẽ Bal.in Auth.niſi rogat.colum.penult.C.ad Trebel. ubi quod error excuſat errantem a periurio. Hyp. conſilio 118.numero 25.Socin.iun.conſilio 30.columna tertia,in fine, volumine ſecundo, vide infra verſ. error non obligat. & verſic. ſoluens ex cauſa tranſactionis.

Dotis ad reſtitutionem obligatus uel in pecunijs, vel in bonis,iuxta formam inſtrumenti,caſu reſtitutionis veniente,ſi velit reſtituere pecunias, ad eas, niſi poſt annum,grauari non poteſt.l.1.§.exactio.C.de rei vxor.actio.& ibi Doct.& in l.2. in princ. ſoluto matr.huius propoſitionis ratio eſſe poteſt, quia infra annum ſoluti matrimonij adhuc uxor cenſetur eſſe in matrimonio,quod infra annum fingitur durare.l.omnem.C.de bon.mater.Alexan.in l.diuortio.in prin.nu.17.& 19. ſoluto matrim. & ibi Bart. iux.fin.princ.Deci.in l.de alim. C.de tranſ.num.6. Ceph.conſ.618. num.42.

Dotis confeſſio definit eſſe ſuſpecta,ubi eius promiſſio præceſſerat.l.1.vbi Caſtr.& alij.ſol.matr.& ibi Soci.ſen.num.95.verſ.octauo & vltimo limita.& ver. hac tamen.in penul.colum.& in reg.dotis cauſa. limit.8.Afflic.plene deciſ.402.a num.4. vſque ad finem,quia confeſſio quæ ſequitur poſt promiſſionẽ videtur facta animo agnoſcendi bonam fidem. l.in contractibus,§.quoniam. vbi Caſtr. C. de non numerata pec.Ang.in dicta l.1.Rom. in l.ſi conſtãte. in 4.queſt.Bart.ſol.matrim.Aret.in §.fuerat.col.6. Inſtit.de act.Bal.Nouel.de dote.par.10.columna 8. Rub.Alexan.conſilio 78.ſub num.10.uerſ.tertio reſpondeo.Crau.conſilio 40.num.1.Ceph.conſ.239. in fi.& conſi.454. num.49. applica dictis ſup.verſ. confeſſio dotis receptæ.

Dotis & alimentorum conditio par eſt,& ratio.glo.in l.ob æs.C.de prædi.min.Alexan.in l.ſi cum is. §. ſi mulier.de cond.& demonſt.Bart.in l.2. §.Titio.de donat.Bal.in l.ſicut.ad finem. C. de actio.& oblig. & in l.mandatum.colum.3.C.mand.& alibi Bar.in l.ſi ego.in prin.& §.1.de iure dot.Ex quo infertur, quod,ſicut in alimentis,quæ debentur ratione ſanguinis,non patrię poteſtatis,l.iura ſanguinis.de regulis iur.l.1.§.ius naturale.de iuſt.& iu. & dixi ſupra verſ.alimenta adeo debentur. ita etiam in dote conſideratur ius ſanguinis, non patriæ poteſtatis.l. aſſiduis. C. qui pot. in pignor.hab. l.profectitia.§. pen.de iure dot.ibi,quia non ius poteſtatis, ſed parentis nomen &c.

Dotis fauor tantus eſt, vt verba enũciatiua inter alios prolata plene probent.ita Bar.in conſi.123. incip. factum ſic ſe habet, Titius.l.2. cum gloſ. C. de dot. prom.refert Caſtr.conſilio 82.incip.Innoc. de Bellan.Iaſ.conſilio 11.num.6.uolum.1.Deci. conſi.35. colum.2.conſilio 135. in fine.num.2. conſilio 213. ad finem.conſilio 407.num.4.& c.1.num.24.de fi. inſtrum.Rom.ſingul.540. incip.uerba.iunc.addit. Alexand.conſilio 99.num.2.in fi.volum.7. Marſil. ſing.442.incip.vulgata,& reg.cum fal.ponit Iaſ.in l.ex his,& ibi Dec.diſpu.C.de teſtam.mil. & declarat Menoc. conſilio 81. cauſa hæc, numero 22. Ad materiam fauorum dotalium vide copioſe Iaſ.conſ. 157.per totum conſ.vol.2.

Dotis incertitudo in eius conſtitutione, ex eius priuilegio,arbitrio boni uiri ſemper certificanda eſt. l.3. in fi.C.de dot.promiſ.l.cum poſt.§.gener,& l.quęro.de iure dotium.l.ſi filiæ.de leg.3.Bar.in l.Theopompus.colum.2.verſ.quæro dixit teſtator.de dote præleg.Socin.in tract.reg.uer.incertitudo.fol.2. ubi

vbi ampliat habere locum in quacunque incertitudine quãtitatis rei,& perſonæ,ex dicto priuilegio. Bar.in l.1.col.3.verſ.ego credo. ſol.mat. & eſt tex. ſecundum communem intel.in l.1. C. de dot. promiſ.ut inquit Aret.in rubr. ſol.mat. col.fin.verſ.qđ tamen dos.declarat Bald.Nouel. in trac.dot.par.6. priuil.8.& 9.Hyp.in rubr.C.de prob.nu.451.præſertim de iure canonico,quo iure incertitudinẽ non vitiare dicit Abb.in c.1.col.2. uerſ.in contrariũ. de decim.Alex.in l.ita ſtipulatus.nu.9.de ver.oblig.& in l.1.ſub nu.28.verſ.circa hoc.ſol.matr.Socin.in l. ſi quis arbitratu. ſub nu.28.verſ. poſtremo.de uer. oblig. vi.inſ.ver.incertitudo in dotis conſtitutione.

Dotis legatum licet plerunq; dicatur pium, non tamẽ eſt piũ illa pietate priuilegiata,quæ ſpiritu Dei ducitur, ut in legato pro anima.inſ. verſ.legatum pro anima,quia ſubiacet ſolemnitatibus iuris, niſi verè pauperi relinquatur, quę non habeat vnde dotari poſſit. ita Corn.conſi.50.col.5. lib.1. Alexã. in l.ſi conſtante.q.9.ſol.mat.Iaſ. in l.cum is. §. ſi mulier. de condic.ind.Bal.Nouel. de dote.par.5. princ.per tot.Dec.conſi.72.nu.3.ubi ex Doct.docet,quæ proprie dicatur cauſa pia.& in l.captatorias. nu.25.C. de teſtam.mil.Rui.in l.2.num.42.ſol.matr.Aret.in §.fin.num.4.Inſt.ad l.Falc. ubi ita diſtinguit in alimentis.refert Ceph.conſi.216.nu.3.vi.inf. verſ.legatum pro anima. & verſ. legatum pro dote.

Dotis lucrum competens marito vigore ſtatuti nõ ſolum habet locũ in dote uera,ſed etiam in dote pręſumpta,puta ſi dos erat data primo viro, quæ præſumitur data ſecundo, iux.l.dotem quæ. de iu.dot. ita Cuman.conſi.109.Domina Ioanna. in 1.dubio. Abb. in conſilio 46. tria mihi. in 2.dubio. Cumani dicta & rationes recenſet Cur.iun.conſ.4.nu.17.& fuit dictum Bar.in q.mulier habens amplum patrimonium.Bal.in l.cum citra.C.de iu.dot. quẽ refert & ſequitur Firm.in repert.in 2.p. in ver.maritus lucratur.verſ.mihi 36.& alibi Bal.in l.nulla. C.de iu. dot. quem refert & ſequitur Socin. conſ.8. col.fin. uol.4.contrarium,quod ſcilicet tale ſtatutum nõ habet locum in dote præſumpta,tenent Iaſ.conſi.50. uol.1. Corn. conſi.254. col. 4. verſ. ſed dato quod præmiſſa,& col.fin.verſ. inſuper ſi eſſet obligatio. vol.1. Dic tu,quod Iaſ. & Corn. loquuntur in dote putatiua & ficta,alij uero in dote præſumpta, quæ dicitur uera dos,ut per Crau.de antiq.temp.p.4.§. videamus modo.num.43.cum ſequen.vi.inf.verſic. fictio nunquam.

Dotis lucrum uxoris præmortuæ quod defertur marito vigore ſtatuti, ſiquidem obueniat filio viuẽte patre,debet cum alijs fratribus communicari & cõferri,ſi uero obueniat poſt mortem patris, non debet conferri, ſed apud filium inſolidum remanet.Cyn. in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur. ſol.matr.& in l.2.C.fam.erciſc.per tex.in l.ſi quis.§.ubi dos.de iure dot. hanc propoſitionem clariſſimam dicit Bart. in tract.de duob.fratr.p.1.q.5. quam firmat Bal.in d.l.2.& eam omnes communiter tenere dicit Deci. conſ.66.de duobus.nu.1.& conſ.ſeq.num.1.& per totum conſ.in quo materiam hanc tractat.

Dotis promiſſio dicitur ſatis probata, probata promiſſione vſurarum ipſius dotis.Glo.1.in l.2. C.de dot. promiſ.Deci.in rubr. C.de eden.col.1. in l.ſi creditores.col.2.C.de pac.in c.pręterea.col.5.poſt med. verſ. & videmus quod.in c.prudentiam. §. ſi uero. col.2.circa med.de off.deleg.in rubr.de iudic.col.2. in fi.uer.& quandoque ex acceſſorio. in c.paſtoralis.§.uerum.in 4.no.de appel.in conſ.588. col.fi.& in conſ.682. col.2. circa med. Curt.iun. conſ.168. ſub nu.5. in fine. Acceſſorio enim probato probatur principale.Bar.in d.l.2.per illum tex. ubi dicit, quod licet acceſſorium non ueſtiat principale, tamen probat illud eſſe uerum.

Dotis reſtitutionem non dari, quando teſtator prohibuiſſet expreſſe alienationẽ etiam ex cauſa dotiũ conſtituendarũ,vel reſtituendarum, dixit Cur.iun. in Auth.res quæ.C.com.de lega.nu.39. licet variauerit in cõſ.59.nu.6. ubi.q.proponit & examinat. & vtrunq; eius locum,materiam diſcurrendo refert Fran.Marz.in epit. ad mat. fideic. q.48. vbi omnia diligentiſſime congerit & diſcutit, poſt Pariſ.conſi. 52.col.pen.uol.2.& conſi.63.col.6.in fi.verſ.ſecundo ſuadetur iſta opinio. eod.uol.Rol.conſ.85.p.1. nu.23.& per totum, nam totum eſt in hac materia.

¶Dubietas nigri declaratur per generalitatem rubri, & ab ea recipit interpretationẽ.Iaſ.& alij in l.1.ſub n.1.ſi cer.pet.l.1.§.veteres.n.21.de acq.poſ.& Inſt. de actio.ĩ rub.n.8.& 9.Bar.ĩ l.1. C. de cap.ciu.cenſ. li.11.Aret.in proęm.Inſt.cir.fi.Ale.conſ.6.nu.2.& 3.uol.7.Grat.conſ.39.nu.11.&12.li.2. Ale.alibi in l.1.ſi cer.pet.Niconi.ad rub.C.de edẽ. col.1. & hoc qñ rubrũ hẽt orationẽ perfectam & deciſiuã, ut in rubr.C.ne fideiuſ.dot.den.& ſimil. Imo. in rubr.de uer.obli.ubi dicit ſe hoc habuiſſe de facto in quodã ſtatuto, cuius rubrum erat gñalior nigro, & hẽbat orationẽ perfectã, quo caſu tale rubrũ non reſtringetur per nigrũ,qđ non eſt ita gñale,ſed nigrũ ampliabitur per rubrũ.per d.l.1.& Bar.ibi.C.de capit. ciu.cen.idẽ dixit Ro. ĩ d.l.1.ſi cer.pet. ubi dicit Sal. qđ ſi rubrica ſtatuti dicit,qđ in cauſis laboreriorũ, & ſocietatum,procedatur ſummarie, & in nigro tñ dr̃ in cauſis ſocietatũ, quod intelligatur idẽ dicere ĩ cauſis laboreriorũ.arg.l.1.C.de diuer.reſcr.idẽ conſuluit Caſtr.conſ.83.li.2.in ſtatuto Senenſi,quod filia dotata excludatur a ſucceſſione matris vel auiæ, vt ſi rubrica ſit gñalis,excludat̃ ẽt a ſucceſſione p̃ris, licet in nigro nõ dicat̃.vi.inf.ver.rubrica demõſtrat.

¶Duces,Comites, ſeu Marchiones perpetuo inueſtiti cenſentur Principes in ſuo ducatu,comitatu,& marchionatu,& oĩa poſſunt in ſubditos ſuos, quæ poſſet Imperator in toto orbe.Pau.de Caſt. conſ.225. ſuper primo.col.3.refert Alex.conſ.2.uol.1.uerſic. quinimo plus,quod conſ.eſt repetitũ in 2. uol.cõſi. 87.Barb.conſ.34.præclare.col.penul.uol.2.qui loquuntur in duce Mediolani.Ang.conſ.193. in cauſa accuſationis.Curt.iun.conſ.61.nu.10.ubi loquitur in duce Mantuæ. conſ.1. nu.29. conſ.60. nu.8. idem in Marchionib.Montisferrati dicunt,Iaſ.conſi.235.col.2.uol.2.Pariſ.conſ.17. col.2.uol.1. Rol. conſ.29.num.30.uol.1.Alex.conſ.68.col.4. uerſic. & per ſtat.uol.2.& conſ.1.col.8.uerſic. pręterea dicta.uol.5.Ruin.conſ.83.videtur ex pluribus.col.2. lib.3.Deci.conſi.161.in princ.& conſi.199. num.3. Crau.conſi.135. num.2. Moder.Mutin. in trac. de collec.par.2.c.3.nu.13.

E

ECCLESIA aduerſus eccleſiam iure communi non utitur priuilegio. arg.l.2.C.de priuil.fiſci.gl. mag.in l.1. C. de priuil. dot. Barto. & alii Aut.quas actiones, C. de ſacroſan. eccleſ.Ripa in l.priuilegia,numero ſecundo, de priuil.cred.Aret.in l.ſi hominem, numero tertio,ff.depoſ. Deci. conſ.328. in caſu. col. fin.uerſ.Tertio reſponderi poteſt.Quod exemplificat Gomeſ.in §.rurſus,nu.27.uerſ. ſed aduerte. Inſtit. de actio.in ſcholari, cui contra ſcholarem non competunt priuilegia ſibi cõceſſa per Aut. habita. C.ne filius pro patre.Vt puta,ubi monaſterium excludit ſubſtitutum,non procedit quando aliud monaſterium eſſet ſubſtitutũ. in Aut.de ſanctiſ.epiſc. §.ſed hoc præſenti.Dec.in Aut. qui rem.nu.21. C. de ſacroſ.eccl.in fi.& in c.in præſentia. col.22.nu. 176.de prob.Oldr.conſ.119.Titius.in fi. quem ad hoc citat Ceph.conſ.7. nu.3.& 4.

Eccleſia alteri eccleſiæ unita ſortitur naturam principalis,& regitur eiuſdem legib.ita gl.& Doct.in c.1. ne ſede uac.Bar. Alex.& alii in l.1. & in l.ſi ex toto.in prin.de leg.1.Bar.in l.ſi conuenerit.§.ſi unde de pignor. act. Ang. in l.de quib. col. pen.de legi. Bal.& Sali.in l.etiam, C. de iu. dot.,& in l.cunctos populos.C.de Sum.Trin.ubi inferunt ad quæſtionem de caſtro ſeu uilla unitis ciuitati, quæ debent regi legibus & conſuetudinib. quibus regitur ciuitas.refert Gig.conſ.16.nu.10.

Eccleſia collectis non eſt ſuppoſita pro bonis quæ in eam peruenerunt, quando ſunt onera mere realia, aut prędia non ſunt tributaria,ex ſententia Bar. in conſ.180.cuius opinionem ſequitur Felin. in c. Eccleſia.S.M.nu.76. de conſtit. dicens hanc opinionẽ eſſe ueriorem,& ſuſtentabiliorem,& Bar.ſententiã * ſequuntur fere omnes Doct.& cõmunem dicit Bellon.conſ.40.Ruin.conſ.117.per tot.li.4.Ang.cõſi. 24.Bal.in l.placet, C.de ſac.eccl.& cõſ.132. caſus. Quidam.li.3.ubi loquitur in legato pio loco facto. & conſi. 280. Præmiſſo. lib.2. ubi dicit hanc partẽ tutiorem, & periculoſum eſſe tenere contra clericos.Nic.Feſtaſ.de collet.par.4.c.1.nu.3.per tex.in c.quamquam.de cenſi. & in clem.præſenti. eo.tit. Niſi eſſet conſuetudo,quod omnia onera diſtribuãtur ad æſtimum per æs & libram, & propterea bona eſsẽt allibrata,& regiſtrata in publicis cataſtris, quia tunc bona in eccleſiam tranſirẽt cum illo onere.Iaſ.in d.l.Placet,col.fin.Cur.iun.conſ.68. nu.4. Alex.conſ.145.nu.5.uol.2.Fran. Marc. deciſ.224.

Eccleſia commendata licet de iure uacet,tamen de facto non vacat.Archid.21.q.1. qui plures.cir.med. Mil.in reper.uerſ. Beneficium vacans reſeruatum. cir.med.glo.pragm.ſanct.ti.de elec.c.licet.in uerſ. cã.cir.med.uer.& durante cõmenda.Paui.de offi.& pot.ca.ſe.vaca.p.2.q.3.nu.13. & ita intelligitur gl. in c.nemo deinceps. de elec.in 6. dum uult eccleſiã non vacare durante commenda, ut dicit Gui.Pap. deciſ.152.quinta cõcluſio.ĩ prin.& ibi plura đ hoc in add.ſuper ver.vacare, & Rot. deciſ.27.nota qđ. in antiq.Capic.dec.2. poſt nu.5.ver.item qa eccleſia.Mand.iun.ad conſ.Ro.350.ſuper uerſ.qđ non.

Eccleſia in quam bona allibrata tranſeunt tenetur ad onera quib. bona illa per ante ſuppoſita erãt. Bar. in l.reſcripto.§.fi.ff.de mun.& hon.Anch.cõſ.303. in c.hoc ſtatutum.Cald.conſ.7.ti.de conſt.Soc.cõſ. 12.li.4.Dec.in c.Eccleſiæ.S.Mariæ col. 22.uerſ. qđ autem ſupra dictum eſt.de conſt. Quid aũt ſit in laico emente bona eccleſiaſtica.uide inf.ver.emens bona eccleſiaſtica.Ad propoſ.ui.inf.uer.immunitas ad bona allibrata.& huic adde Bal.in Margar. in verſ. eccleſia.n.1.per tex.in l.incola. ad municip. Ang. conſ.206.Belo.conſ.40.Remig. de Gon. de charit. ſubſ.q.61.nu.49.& 50.& hoc eſt ueriſſimum, quia bona iam ſunt pro collectis impoſitis hypothecata, & tranſeunt cum iſto onere,nec ob id dicitur grauari eccleſia,ſed bona quę in eã cum grauamine tranſeunt.Ang.conſi.24.vide ſup. verſ. bona omnia ſũt obligata.

Eccleſia uacans per mortem,cum conceditur in cõmendam, finita commenda,dicitur uacare per primum modum,ſ.mortis,Fed.de Sen.in tract.permut.q.15. quia commenda non facit commendatarium prælatũ,ut ſup.uer. commẽdatarius non dicitur.Ro.cõſ. 350.n.3.Corn.conſ.66.col.1.cir.med.vol.3. Paui. de offi.& pot.c.ſe.uac.q.3.nu.8.& 15.Bertr.conſi. 235.nu.3.vol.3.in antiq.Caſſad.ſup reg. deciſ.30. per obitum.& ſub ti.de unio.deciſ.2. n.6. & deciſ. 7.ſub tit.de reſc.n.2.Pariſ.cõſ.41.li.7.vol.4. Sarn. ſuper reg.de public.reſign.q.4.n.4.in fi.& hoc nedum in commenda temporali, ſed etiam in perpetua.Caſſad.ſub tit.de priuil.deci.5.in prin. de quo tamen dubitat Sarn.ſuper reg.de ualor.q.7.& Mãdoſ.iu.ad d.cõſ.Ro.ſup uer.Primũ modũ. ui.ipſos.

Eccleſia reos ſanguinis ad uitã reſeruat.23. q.5. reos. & c.circũceliones.& ob id Brix.in q.dñicali.37.carceratus.dicit quod eccleſia reum ad ſe confugientẽ reddere nõ debet, niſi reus primo fuerit ad mẽbra, & ad uitam ſeruatus.c.inter alia.de immu. eccl. ſequitur Alber.in l.fideli.C.de his qui ad eccl.cõfug. Præpoſ.in c.iuſgentiũ.nu.10. diſ.1.Abb. in c.ſicut, il 3.de iureiur.ĩ c.ſi uero.n.8.eo.ti.& ĩ c.1. de teſti. cog.Aufr.deciſ.442.Cur.ſen.ĩ l.admonẽdi,de iureiu. col.69.Marſ.ſing.177.malitiis hoĩum.col.1.uer. & dixit no.Io. An. Aduerte cir. hãc immunitatem, quod eccleſia maior iuxta eã paſſuum.50.in circuitu,minor vero 30.hoc immunitatis bñficio gaudet de iure 17.q.4.ſicut antiquitus. Old.conſi. 55.Bar. in Aut.de mand.princip.§.ſed neque.ad fin.Ange. de malef.in uer.in ſcalis.S.Petronii.uer. & nota qđ priuilegium.Rom.conſ.227. num.1.Iaſ.in l. plerique.uerſ.12.extende.de in ius uoc.M.Mantua conſil.60.quia carcer.nume.8.qualiter autem computentur iſti paſſus,docet Oldr.d. conſ.55. uide infr. uerſ.immunitatis eccleſiaſticæ cauſa, & uerſ. locus exemptus eſt.

Eccleſiæ faueri magis quam filio, excepta legitima, probat tex.in Aut.ſi qua mulier.in fine, & ibi Bal. & Salyc.C.de ſacroſan.eccleſ.quia in pia cauſa tractatur de fauore animæ teſtatoris,quæ filiis,& omnibus rebus mundanis anteponi debet.l.ſancimus. C.de ſacroſ.eccleſ.Barto.in repet.l.prima, C. eod. quæſt.6.prin.circa prin.Alex.in l.pactum. col. 4. C.de pact.& in cõſ.66. Viſo teſtamẽto,col.3. ad fi.

uol.2.Iaſ.in d.Auth.ſi qua mulier.vbi plene de hoc. & in conſi.1.nu.18. uol.1. & in l.poſt diuiſionem. §.pater.nu.11.ad fi.ff.de pact.in l.licet inter priuatos.nu.6.C.eo.Deci.conſ.426.in duob.n.3. & ſeq. cõſ.299.in cã.n.1.& conſ.504.ad fin.Tiraq.de priuil.piæ cau.priuil.17. Ex hoc dixit Anchar. in cõſi. 43.quod diſpoſitio.l.cum auus.de cond.& dem.nõ habet locum quando pia cauſa eſſet ſubſtituta, ex ratione ſuprad.refert & ſequitur Alex.conſi.92.ſuper eo.col.3.uol.3.plenius Iaſ.in l.generaliter.§.cũ autem.C. de inſtit.& ſubſtit.& in d.§. pater.nu.13. in d.aut.ſi qua mulier.nu.6.in fi.Deci.d.conſi.299. nu.1. qui tamen contrarium uoluit conſ.391. in caſu.ad fi.uerſi.Præterea etiam,in d.l.licet.nu.5.& in * d.l.generaliter,nu.7. Pro prima tamẽ communem eſſe dicit conſ.426.nu.4.ubi ponit & firmat propoſitionem, quod excepta legitima. magis faueatur eccleſiæ quam filiis.

Eccleſiæ in conſtructione, uel Capellæ, quando in ea publice diuina officia celebrata ſunt,Diœceſani cõſenſus ex curſus temporis interueniſſe præſumitur Imo.in c.officii.col.13.de teſtam. Ro.in l.ſciendũ. col.9.uerſi.Tertio quid ſi appareat.& ibi Iaſ.col.6. de uer.oblig.idem Iaſ.in l.ſi certis annis,col.3.C.de pact.& in l.qui in aliena,col.5.de acq.hær. Deci.in l.1.in 3.lect.C.qui admi. nu.82. ex Archid. & aliis quos citat,Pet.de Vbal.in trac.quar.Epiſc.c.4.uer. Secundo incidenter.Socin.conſ.1.col.1.uol.3. Roc. de iurepat.uer.Ex eo quod de diœceſani conſenſu. q.7.Barb.in rep.rubr.de fi.inſtr.car. pen. col.2. & in rubr.C.qui adm.col.3.conſ.1.col.5. & conſ.33. col.1.uol.4.Alex.conſ.101.col.1.in fi.iunc.ſeq.uol. 7.Afflic.deciſ.368.ubi nu.5.ex Archid.in c.nemo. de conſecr.diſt.1.& ex Card.Flor.in c.Requiſiſti.de teſtam.dicit,quod propter antiquitatẽ tẽporis præſumitur,quod eccleſia fuit authoritate Epiſcopi fundata,& eius conſenſu.Fely.in c.ſicut, col.16. de iudic.& in c.illud,col.3.in fi.de præſump.Socin.alibi conſ.270.col.3.Alex.conſ.219.col.4.uol.6.& cõnſ. 134.col.6.uol.4.Balb.de præſcr.par.3.nu.4.Ruin. conſ.41.col.1.in fi.uol.1.& conſi.108.col.1. uol.5. Gabr.concl.lib.1.de præſump.concl.1.nu.9.

Eccleſiæ res ut alienari poſſit, duo copulatiue requirũtur, videlicet, ſolemnitas, & quod fiat in caſibus a iure requiſitis,de quib.gl.in ſum.12.q.2.qđ probatur in c.2. de reb. eccl. nõ aliem.in vi.& iſta ꝓpoſi- * tio eſt communis ſecundum Socin. conſ. 52. col.2. uol.4.& conſ.15.n.26.uol.1.Deci.conſ.142.nu.4. copioſe Couaru.uar.reſol.li.2.c.17.n. 2. inter quos caſus eſt ut pauperib.ſubueniatur, & captiui redimantur, quia tunc alienãtur ẽt res quæ miniſterio Diuini cultus deſtinantur,l.ſancimus, C. de ſacroſ. eccl.c.ſicut omnino. C. aurũ. c.Gloria Epi.12.q.2. Rip.in l.obligatione,nu.54.de pignor.Couar.late, d.li.2.c. 16.n.8. Et nedum alienantur pro alendis his qui ſine ſua culpa in paupertatem inciderũt,ſed etiam his qui propria culpa pauperes facti ſunt, & etiam criminoſis & carceratis.Bal.in l.illud.in prin. C.de ſacroſ.eccl.Alex.in l.quamuis.col.2.ſol. mat. Deci.in c.paſtoralis.§.Verum.de appel. col.3. Couar.ubi ſup.d.c.16.nu.9.

¶Edictum contra ſcientes aliquid,& nõ denuntiãtes, intelligitur de his qui probare pñt quod ſciũt,& denũtiare iubẽtur,c.placuit. 6.q.2.c.ſi peccauerit.2. q.i.c.plerumq; 2.q.7.gl.in c.ſi ſacerdos,de pęn.di. 6.cum aliis multis per Rip.citatis in tract.de peſte. par.ult.n.120.& 121. ubi ẽt ait bonos uiros tacere qđ probare nequeunt.& Marſ.ſing.164.Hercul.in tract.quis tene.prob.negat. nu.8.Fel. in c.de cętero.§.fi.de re iud.ubi concludit,Epiſcopi uel Pontificis conſtitutiones mandantes quibuſcũq; ſciẽtibus aliquẽ tenere uel poſſidere bñficiũ cũ ſimonia dẽre propalare ſub pęna excõicationis latæ ſñiæ,nõ ligare ſcientes qui nõ poſsunt probare,& dicit Aret. in tract.malef.in uer.che hai tradito la tua patria, qđ ẽt in crimine læſæ maieſtatis, ſciens tractatũ ac proditionẽ contra Principẽ,ſi tacet,nõ incidit in pęnã. l.quis,C.ad l.Iul. maie. ſi ipſum tractatũ ꝓbare nõ poſſit.refert & ſequitur Rip.ubi ſup.nu.122.& 123. Roch.Cur.de iu.patr.uer.& utile,nu.11.Marſ.latiſſime ubi ſup.Ceph.conſ.462.nu.38.& ſeqq.

¶Effectus a noĩe ſequẽs,noĩe remoto ẽ ſine robore,l.a nullo.ubi Bal.hoc no.C.de feri.Iac. de Are. in l. cũ ex oratione,de excuſat.tut.Rom.deciſ.445.ſi legatus,col.pen.in prin.ſub tit.de præben.in nou.Ioan. And.in regu.non eſt ſine,col.1. uerſ. Tertio ſic, de reg.iur.in 6.& in addi.ad Specul.tit. de accuſ.§.fi. col.pen.ad fi.uer.quarto.Alberi.in 3.par.ſtatut.q. 59.poſt prin.& par.4.q.89.col.2.uer.ad uerba.Iaſ. in l.ſi ſeruus Stichũ.col.1.in med.de uer.oblig.Fran. Niconi.in repet.c.quoniam contra,de prob. par.1. num.250.

Effectus eſt inſpiciẽdus potius quã uerba,l.ſi uno,locati, & ueritas magis quã id quod quis ſimulate dixit uel ſcripſit.l.1.C. plus ual. quod agit. ueritati.n.locus ſemper eſſe debet.l.fi. de prob.l.3.§.fin. prope fin.de iureiur.l.2.& l.non eſt nouũ.C.de eden. c. ſi conſuetudinẽ.& c.conſuetudo.8.diſt.Dec.in c.quoniam contra nu.4.de prob.in d.l.2.nu.11. & in l.1. in 7.no.C.de ſent.quę pro eo quod intereſt,in utraque lect.ipſa enim oĩa uincit.Marſ.in pract.§.ſecũda.nu.19.quia nihil ea fortius eſt. d.§.ſecunda.nume.18.& uide inf.uerſ. ueritatis habendæ, & uerſ. iudex ad nihil aliud.

¶Eiectio de poſſeſſione uel quaſi non requiritur ad ꝑdendum beneficiũ, qa ſufficit quod quis titulo beneficij ſit priuatus,ad hoc ut beneficiũ uacare dicatur,iux.no.ꝑ Inno.in c.cũ noſtris,de cõceſ.ꝑbẽ.Anc conſi.34.in hac cã,poſt prin.Ro.cõſi. 350.in caſu ĩ 2.dub.in prin.& nu.17.ubi đt, qđ in beneficialib. q̃ritur ius in re ex ſola collatione abſq; poſſeſſionis ingreſſu.Iaſ.in l.traditionib.nu.20.C.đ pac.Ripa ĩ c.ſępe co.1.uer.quartũ cõmodũ.đ reſt.ſpol.Affl.ĩ c. 1.n.28.q ſucceſ.ten.ĩ uſib.feu.vi.ĩf.uerſ.titulũ hñs.

¶Egeſtate ſordeſcẽtibus uita ſupplicium eſt,mors uero ſolatium.l.quiſquis.C.ad leg.Iul.maieſt.Lap.alleg.101.in ciuitate.nu. 4. ubi dicit quod pauperes cum ſua paupertate ſordeſcunt, idque multis comprobat Mandoſ.ſen.ad eum,ſuper uer. ſordeſcunt, & dicitur Eccl.c. 40.quod melius eſt mori,quam indigere.Rom.conſi.411.nu.3.& ibi Mandoſ.iun. ſuper uer.ſolatium,ubi pluribus id comprobat.

¶Eligendi facultas non tranſit ad hæredes in his quæ alicuius arbitrio commiſſa ſunt.l. quarta, cum ibi not.per Bart.ff.loca.idem Bar.in l.centeſimis.§.fin. de uerborum oblig. ſicut de poteſtate declarandi

dicit gloſ.& ibi Bart.& Doc.in l.inter ſtipulantem.
§.1.de verb.obl.glo.& Doct.in l.Pomponius.§.fin.
de rei vendic.Barto.in l.edita.colum.2. C.de eden.
& in l.ſi quis intentione.de iudic. in l.gerit. colum.
4.de acq. hæred.& in l.naturaliter.§.1.colum.8.de
acq.poſ.ſequitur Iaſ.ſimilia colligens,conſi.148.nu
mero 28.uolum.2. Goz.conſ.22. nu.10. Deci.in l.
poſt dotem.nu.49. & ſeq.ſol.mat. Tiraq. de legib.
connub.gl.4.num.18.Soc.iun.conſilio 63.num.12.
uolum.2.Couuar.lib.3.varia.reſol.c.15. ſub nu.1.
ver.ſecundus caſus. Menoch. de arbitr.iud.lib.1.q.
68.nu.31.& conſ.1.nu.76.

Eligendi quaſi poſſeſſio actu conſtituitur unico . cap.
conſultationibus. de iure patron. not.in c.cum Ec-
cleſia Sutrina.& in c.cum olim. de cau.poſ. & pro-
prie.Feder.conſilio 234. ſuper primo. in 2. dubio .
cum alijs,de quibus per Deci. conſilio 117. colum.
penult.circa med.126.col.2. uerſic.præterea. 129.
colum.2. verſ.nam etiam. Crau.conſi.124. num.9.
322.nu.4.verſ.ſeptimo.& nu.5.Ro.conſ. 311.pro-
pe fin.Corn.conſilio 47.in præſenti. num.4.uol.3.
Balb.in trac.de preſcr. par.1.5. par.prin.q.8. nu.2.
ita quod electio vigore huius talis quaſi poſſeſſio-
nis facta debet ſubſiſtere,donec ſuper petitorio co-
gnitū fuerit,iux.trad. per Caſtren.conſ.5.in antiq.
quod eſt.3.in nou. & in l.ſi ſuper poſſeſſione . poſt
med.C.de tranſ.late Curt.ſen.conſ.61.per totum.
Bal.in l.fi.col.2. C. de edic.D.Adr.tol.in l.ſi pater.
C.qui bon. ced. poſ. in l.ſi ſeruus. C.quod cum eo.
Aret.in c.in preſentia.col.4.uerſ.& primo adde.de
probat.Fel.in rubr. de treu.& pa. ad fin.verſ.nona
declaratio.Pariſ.conſi.39.nu.5.lib.1. Et hoc, ſtante
regula generali,quod quicunque etiam ſimplex de
tentor eatenus ſit conſeruandus in ſuo detinendi iu
re , quatenus per ſententiam appareat ius ſibi non
competere,ut per eos,& late trad it Caſtr.in l.Aqui
lius Regulus.ad fin. de donat. vi.inf.verſ.poſſeſſor
etiam iniuſtus. & vi.Ceph.conſi.26.num.7.

Eligens iure proprio , poterit electione prima a ſe fa-
cta nulla exiſtente, iterum eligere,nec ex hoc quod
nulliter elegit priuatur ſuo iure eligendi,quādo ele
ctus remanet deceptus, & eligens id ignorans fece-
rit.Archid.in c.gratia.in fi.de reſcr.in vj. Hoſt.in c.
quia cunctis.de conceſ.præben.eo.lib. quos cū alijs
ad hoc citat Rom.conſ.492.nu.4.ſequuntur, Fely.
in c.ex tenore.num.9. de reſcri. Deci.in c.in literis.
col.3.in 5.fal.uerſ. & facit quod in not.caſu.de off.
deleg.Grat.reſp.46.ut video.num.13.li.1.vide ſup.
verſ.acceptans beneficium nulliter .

¶Emendare,aut corrigere qui non poteſt,poterit de-
clarare.Bal.in §.quibus.in 5.no.in 1.conſt.Cod. &
in l.edita. C. de eden.in 2.lect. col.2.uerſ.quod ad
ad ea.in l.hæredes palā.§.ſed & ſi notam . de teſta.
verſ.no.hic.& in l.tres denunciationes.in fi.C.quo
mo.& qn̄ iud.Imo.in d.l.hæredes palam. §.ſi quid.
in 1.no.Io.And.in reg.in generali.col.pen.verſ.vl-
timo quæritur.de regu.iur.in 6.Fely.in c.2. col.11.
verſ.vnde dicit.de lib.oblat. & in c. qualiter & qn̄.
col.14.uerſ.facit qđ not.Bal.de accuſ.Brun.in trac.
de forma.in verſ.ex prædictis ēt.Rebuf.in l.qđ iuſ-
ſit.de re iud.in 2.not.nu.157. nam ille qui declarat
non dicitur corrigere,vel emendare.Fely.ubi ſupra
verſ. ita illā fallētiam . Declaratio.n.non dr̄ emen-
datio proprie,ſed tantū largo modo,& improprie .
Deci.in d.l.edita. nu.24. ubi dicit quod emendatio
non poteſt fieri poſt litem conteſtatam , declaratio
ſic,vſque ad ſentētiam.per reg.d.§.ſed & ſi notam ,
quod qui declarat,nihil de nouo facit.de qua copio
ſe Gabr.concl.li.6.de reg.iur.concl.3.vi.inf.verſ. fa
cere aliquid poſt terminum .

Emens bona eccleſiaſtica, vel bona clerici,nō eſt exem
ptus a ſoluēdis collectis,uel gabellis,prout ipſe cle-
ricus foret immunis,c.quamquam.de cenſi.in 6.cle
men.præſenti.eo.tit. l.licitatio. §.fin. de publican.
Archid.in c.fin.de cenſi.in ſexto.Feder.de Sen.con
ſilio 111.nu.10. ubi ponit caſum , eumque refert &
ſequitur Gem.in d.c.quamquam. in ult.col.& Ioā.
de Plat.in l.ſenatorum.C.de dignit.li.12.& Iaſ.cō-
ſilio 20.n.9.uol.1.Rip.in trac. de peſ.tit. de remed.
præſeru.con.peſ.nu.127. Tiraq. de vtr.retr.tit.1.§.
1.gloſ.13.nu.12.Natta conſ.218.nu.8.pro declara
tione tamen vi.Feder. ubi ſup. verſ. verumtamen ſi
dominus.& Specul.in tit.de immun.eccl.in fi.& il-
lud conſ.Feder.pro ſing.citat Iaſ.in l.1.nu.12. C.de
ind.uidui.tol. Catel.Cot.in memor. in ver.colonus
Eccleſiæ. Quid autem ſit in Eccleſia,in quam tran-
ſeunt bona laici allibrata,vide ſupra in ver.Eccleſia
in quam bona .

Emens bona fiſci,ſi conuentus ab aliquo denunciat fi-
ſco cauſam,& fiſcus accipit litem in ſe, & petit cau-
ſam ad ſuum iudicē remitti, actor tenetur ire ad iu-
dicem fiſci,& hoc ex priuilegio fiſci. l.venditor . de
iudici.ubi Cagn.nu.16.& 17.verſ. tertia limitatio.
* dicit in hoc eſſe communem ſententiam Doct. pro
qua ſunt.l.cum uendente,& l.ad fiſcum.C.ubi cau.
fiſc.l.2.& 3.C.ſi aduer.fiſ.& ibi glo.Barto.& Alex.
& l.3. C.de iure fiſci. lib.10. licet Bald.in d.l.3.C.ſi
aduer.fiſc.colum.2.teneat contrarium, pro quo vi.
Did.pract.quæſ.c.8.ſub nu.3. & per tot.c.ubi tra-
ctat materiam declinandi iudicij ex priuilegio fori,
prout etiam ad hoc propoſitum facit Borgn. deciſ.
Fiuiz. 8. per totam , vide infra verſicu. fideiuſſor
conſequitur .

Emens frumentum ad credentiam pretio quo ualue-
rit ad menſe Maij, non tenetur ad ſummam immo-
deratam,ſi eueniat cariſtia inſolita. Imo.in l.pretia
rerum.ad l.Falc.in fi.ſequitur Iaſ.in l. ſed & ſi quis.
§.quæſitum.ſi quis caut.col.6.in fi.uerſ.Item adde
inquantum Bar.iunc.col.ſeq.Rip.in trac. de peſte.
rub.de priuil.contr.cau.peſ.nu.97.& 98.Fel.in c.ſe
des.col.2.uerſ.clauſula generalis,& col.ſeq.per tot.
de reſcr. Pinel. in l.2.C.de reſcin.vēd.car.83.n.29.
vide inf.uerſ.obligatus ad aliquid .

Emens fundum mandato alterius,licet a mandante nō
habuerit pecuniam ad hoc , ſed ex propria pecunia
emit , mandanſq; ſtetit per multum tēpus qđ nihil
dixit,ſi poſtea petat fundū ab emente , qui interim
fructus percepit,tenetur illū mādanti cōſignare , &
in capitali exburſato cōputare fructus quos medio
tpe ex fundo empto pcepit.ita Bal.multū ſingul.in
rub.C.de cōtrah.emp. q.15.refert & ſequit̃ Alex.in
lect.nou.ad l.2.§.mutui datio.n.12. ſi cer. pet. pro
quo faciūt dicta inf.uerſ.fructus cōputant̃ in fortē;
nā ibi dicta ſeruiūt ꝑ rōne ad hanc propoſitionē,&
dic ēt potiſſimā rōnē eē , qa creditor nō dēt cōſequi
aliquod commodum lucratiuū , cū ſit quædā quaſi

vſura

vſura conſequi vltra ſortem aliquid quod non exte
nuaret ſortem.ſi certum pet.l.rogaſti.§.ſi tibi. Bal.
in c.cum Bertoldus.de re iud. ſub num.12. in fi.Iaſ.
ad d.§.mutui datio.ſub num.10.verſ.xv. fallit. qui
dicit hoc dictum eſſe valde not.& cordi tenendum.
& vide ſup.verſ.creditor cui conceſſa eſt. & verſic.
creditor computare in ſortem .

Emens ignoranter rem fideicommiſſo ſubiectam,licet
poſſit opponere contra fideicommiſſarium exce-
ptionem diſcuſſionis, tamen ſecus ſi ſciat bona eſſe
fideicommiſſo ſuppoſita , tunc enim talem exce-
ptionem opponere non poteſt . ita dicit Curt. iun.
conſ.88.numero quinto.per text. in l.fin. §.fin. de
legatis ſecundo, cuius conſi. ita ad hoc propoſitum
citat Rolan. a Val. conſ. 9. numero 24. uol.1. poſt
Pau.de Caſt.conſilio 318.ad fin. volum.2.Alexan.
conſilio 184.circa fin.uolum.2.Deci.conſ.236.col.
5. in 7.dubio. Corn.conſ.294. vol.3. & conſ.133.
colum.2.uol.4.Socin.conſ.75. colum.fin. vol.1. &
& conſilio 49.columna fin.eodem volum.Soci.iun.
conſ.129.uol.1.

¶Emphyteuſi conceſſa pro ſe,hæredibus ſuis , ac ſuc-
ceſſoribus vtriuſque ſexus , non ſolum debent eſſe
hæredes qui volunt ſuccedere, ut per Iſer. in c.1.§.
hoc quoque.colum.2.de ſucceſ.feu.cum multis per
Deci.adduc.conſilio 208.nu.7.Ruin.conſ.108. nu.
5.& 18.uolum.2.Socin.iun.conſ.72.num.3.uol.1.
Bello.conſ.33.nu.2.ſed etiam deſcendentes ſoli cō-
tinentur.glo.in l.etiam.ſol.mat. & ibi Bart.& alij .
Caſtr.conſ.189.viſo inſtrumento. columna 2. poſt
medium.uol.2.Bal.conſ.114.quædam moniales.li.
1.& conſ.331.Reuerende pater. in fin.lib.2.Cald.
conſ.6.& 14.ſub tit.de loc. Imo.conſ.24.27.& 43.
Fulg.conſ.238.caſus talis. in 1.dub. Corn.cōſ.165.
col.2.li.2.& conſ.100.col.2.poſt med.uol.4.ubi te-
ſtatur hanc ſententiam eſſe uſu receptam,cuius ſen
tentiæ fuerunt multi quos refert Deci. in c. in præ-
ſentia.col.19.de probat.& conſ.171.ubi aſſerit eſſe
* communem. idem dicunt Calcan.conſi.74.ante fi.
Ruin.conſ.9.col.pen.conſ.48.nu.10.conſ.117.col.
2.in prin.158.in prin.160.col.fi. in prin. conſ.161.
col.1.in fi.162.nu.11.lib.1. conſ.68. nu.10. lib.5.
Cur.iun.conſ.165.Gozad.conſ.39.& conſ.75. col.
2.in fi.Corſ.ſing.41.contractus. Socin.iun.conſ.71.
nu.3.uolum.1.& conſ.58.num.16.uolum.2.Ceph.
conſilio 9. num.2.

¶Emphyteuſi finita cōſanguinei emphyteutæ defun-
cti præferuntur extraneis rem emphyteuticam pe-
tentib.Bar.in l.1.de priuil.cred.& in l.1. §.permit-
* titur.de aq.quot.& æſt.cum quo eſt cōis opinio.cū
qua reſident Bal. in c.in præſentia.ſub n.20.de pro
bat.in rub.de appel.nu.6.in c.1.qual.feu.ad fil.per
tin.& conſ.355.nu.6.uol.1.Ang.cōſ.184.ex forma.
ad fi.ver. ſed unum dico. Anch.conſ.171.nu.6.174.
col.pen.verſ.vlterius aduertendum. Imo.conſi.27.
nu.3.38.col.2.verſ.ſed de æquitate.68. col.2.uerſ.
in contrarium.Fulg.conſ.4.poſt med.220.ante fin.
Ro.conſ.22.nu.5.in l.2.in princ.col.2.verſ.24.ſol.
matr.in rub.de arbit.ſub nu.45.uer.& ſcias.& in l.
prætor ait.§.fi.ubi Iaſ.nu.15.de op.no.nun.Abb.in
c.bone,il.2.ſub n.28.uer.& per illum tex.de poſtu.
præl.Io.de Ana.cōſ.84.col.1.verſ. tertio negari non
pōt.Alex.poſt Bar.in l.ſi mihi & Titio. de ver.obl.
& cōſ.93.in fi.uol.2.Calca.cōſ.8.poſt nu.34. 101.
ad fi.Fel.cōſ.32.ſub nu.20.uerſ.tertia cā.Rui.conſ.
151.nu.16.155.ad fi.uol.1.Dec.cōſ.53.placet. col.
1.in fi.Grat.reſp.110.poſt nu.30.li.1. Affl.in c.1.§.
& ſi cliētulus.nu.15.de alien.feu.& in trac. de iure
prothom.ſuper rub.poſt nu.15.& deciſ.238. n.2.&
hanc propoſitionē dn̄t cōem alibi Alex.conſ.80. vi
ſo in 2.dub.uol.1.Cur.ſen.conſ.47.nu.9. Rui.conſ.
12.nu.18.li.j.Dec.cōſ.131.col.2.uerſ. ſed tn̄ ꝑdictis .
328.in caſu.col.1.verſ.qb.tn̄.Grat. reſp.79.n.2. 86.
ſub n.7.Ripa de rem.ꝑſeruat.con.peſt.poſt n.260.
Pariſ.conſ.28.in prin.vol.1.Ferr.conſ.87.n.16.103.
nu.7.108.in fi.uol.1. eamque magis communem te
ſtatur Iaſ.in l.2.nu.23.C.de iu.emph.de ea copioſe
Tiraq.de vtro.retr. tit.1. in præfa.nu.41. & ſeq.ubi
Docto.in utraque partem recenſet. Quid autem ſit
extraneis inueſtitis,vide inf.uerſ.extranei ſi fuerint
inueſtiti.& verſ. proximior eſt præferendus .

Emphyteuſi ſuccedere pariter filios,& filias dixit Bar-
to.in l.ut iuriſiurandi.§.ſi liberi.de oper.lib.dūmo-
do filiæ per ſtatutum a ſucceſſione ſtantibus maſcu
lis non excludantur,& Bart. ſequitur Anchar.conſ.
125.viſis.nu.6.Alex.conſi.9.ponderatis. poſt prin.
volum.5.Socin.conſ.51.viſa. nu.36.p.4. Bero.q.18.
ſequens.ſecus in feudo,in quo fœminæ non pariter
cum maſculis admittuntur,ut dicit Barto.conſi.60.
quæſtio iſta.in primo dub.Bal. in l. liberti libertæ-
que.col.6.uerſ.ſed an quando. C.de oper.lib.Pau.
Caſtr.in l.ex facto.§.fi.num.4. ad Trebel. Aduerte
* tamen communem eſſe opinionem cōtra Bar.quod
ſcilicet in emphyteuſi non ueniant fœminæ , cum
Guid.de Suz.ſecūdum Alex.conſ.61. ſuper eodem.
uol.1.& conſi.113.viſo.conſi.204.cōſideratis. uol.2.
& dicit communē Deci.in l.fœminę.nu.106.de reg.
iur.nam fœmina excluſa per ſtatutum a ſucceſſione
inteſtati,intelligitur etiam excluſa a ſucceſſione bo
norum emphyteuticorum,maxime eccleſiaſticorū:
eſt communis opinio ſecundum Alber.Bru. in trac.
de ſtat.fœmi.exclud.art.3.prin.q.22.col.2.in fi.&
poſt multos Pariſ.conſ.22.licet.nu.85.in fin.uol.2.
intellige dictum Bar.de quo in prin.quādo in acce-
ptione emphyteoſis ſunt expreſſæ fœminæ.Imo.in
c.potuit.de loca.in fi. & diſtinctionem inter feudū,
& emphyteoſim, de qua ſup. ponit Rom. conſ.22.
pro propoſitæ.col.prima,ſub nu.2.verſ.demū poſt
eius obitum.vi.inf.verſ.fœmina ad quam. Et vi.co-
pioſe Ceph.conſ.xj.per totum.vide infra verſ.ma-
ſculinum quando profertur .

Emphyteuſim acquiſitam pro ſe, & filijs ſuis, non po-
teſt pater totam uni filiorum prælegare, alijs exclu
ſis, ex quo unicuique filiorum pro rata iam fuit ius
acquiſitum,nō tam ex facto patris, quàm ex gratia
concedentis.ita Barto.communiter receptus in l.ut
iuriſiurandi.§.ſi liberi.de oper.libert. & in conſilio
55. Dominus Amatus. Bal.& Ang.in l.item viden-
dum.§.nunc uideamus. de petitio.hæred. ubi refe-
runt.ita conſuluiſſe Iac. Butr. Bal.in l.liberti liber-
tæque.columna ſexta.C.de oper.libert. & in c.1.in
princ.colum.quinta.de prohib.feu. alien. per Frid.
Din.Bal.Ang.& Paulus.in l. apud Iulianum.§.ſi qd
alicui.de legatis primo. Fede.de Sen.conſ.228.duo
fratres. Anchar.conſilio 317.in themate. Salic. in l.
fin.colum.5.C.de iure emphyt.Rom.in l.vn.q.12.

K 3 C.quan.

C.quan. non pet.par. Alex.dicens hanc eſſe magis * communem opinionem, conſi.106. nu.8.& conſi. 107.in prin.volum.4.ſequitur Iaſ.in l.2.q.vlt.C.de iure emph.& in conſ.213.nu.18.uolum.2. Rui.conſilio 43.circa id.nu.4.coſ.48. ponderatis.ſub nu.8. conſi.154. & conſ.213. in quæſtione. nu.4. uol.1. Dec.conſ.239.nu.6.Bertran.conſ.138.ex themate. nu.13.p.4. & dicit communem Chaſſan.conſi.53. nu.59.Grat.conſ.22.in cauſa.nu.9.conſ.54.in præſenti.nu.19.& conſ.132.& ſi præſens.nu.4. uol.1. Soc.iun.conſ.160.n.45.uol.2.poſt Corn. conſ.17. col.5.uol.1.Nat.conſ.531.mouentur.nu.43. Gabr. concl.lib.3.de iu.emph.concl.2.ſub nu.46.ver.cõtrarium. Tiraq. de retrac. p.1.§.11.gloſ.7.nu.23. cum ſeq.ubi diſtinguit,& loquitur etiam in feudo. vide inf.verſ.pater non poteſt prælegare.& verſ.pater emphyteuſim pro ſe.

Emphyteuſim deuolutam ad ſe dominus pro ſe retinere poteſt,nec ex hoc conqueri poſſunt renouationẽ petentes,ita limitatur Doct.Barto.in l. §. permittitur.de aq.quot.& æſti.uolentis,quod finita emphyteuſi per generationem dominus teneatur inueſtire hæredem,quæ tamen habet multos contradicentes, quos recenſet Gozad. conſilio 39.numero 18. ita inquam limitat Abb.in c.bonæ,il 2.de poſt.præla.Gozad.vbi ſup.numero 21. Mil.in reper.uerſic, emphyteuſi finita,& licet aliqui ab hac limit. recedant,ut Deci.conſilio 131. columna tertia. & 328. * columna ultima,tamẽ magis communiter tenetur. Curt.ſen.conſilio 47.ſub numero 10.Rui.met conſilio 152.lib.1.Ripa in l.1.col.2.uerſ. declara ſecundo. de priuil.cred.

Emphyteuſim eccleſiaſticam ad hæredes etiam extraneos tranſire, ubi pro ea ſoluitur penſio fructibus correſpectiua, quia tunc magis locatio ad longum tempus cenſetur quàm emphyteuſis. dicunt Bar. in l.1.in 1.oppoſ.& ibi Iaſ.colum.4. C.de iure emph. Bald.c.literæ.colum.3.de dilation. Ruin.conſi.77. colum.3.poſt prin.conſilio 157.numero 23.& conſilio 161.numero 21.uolum primo.Cagnol.ad legem 2.num.202.& ſeq.C.de reſcin.uend.Ceph.conſ.9. numero duodecimo.Nota tamen,quod hęc emphyteuſis ſi ſit ſuſcepta pro ſe, filiis, & nepotibus, ad eos tranſit,etiam ſi non ſint hæredes,ita Barto.in l. ut iuriſiurandi,§.ſi liberi.circa princ.de oper.liberto.ubi concludit, quod quando aliquis recipit emphyteuſim eccleſiaſticam pro ſe, & filijs, tales filij poſſunt repudiare hæreditatem patris, & acceptare emphyteuſim. & alibi dicit in l. ſi tibi decem millia.§.ſi pactus. de pact. quod quando pater recipit emphyteuſim eccleſiaſticam pro ſe,& filiis, uidetur paciſci filijs ut filijs,non filijs ut hæredibus,quia de natura talis emphyteuſis eſt quod non tranſeat ad hæredem extraneum, ut in Authent. de non alien. §.emphyteuſim,& ideo ſubdit Barto.quod ſi pater inſtituerit filios in diſparibus portionibus, tamen emphyteuſis diuideretur æqualiter. pro qua materia,vide Alexand. conſilio octauo, numero primo, uolumine tertio,& conſilio 119.numero quarto,uolumine quinto. quem refert Iaſ. in l.quod dicitur. nume.29.de verborum obligationib.Dilec. de arte teſtan.tit.11.caut.decima, poſt num.1. Rui.conſi. 48.nume.quarto,libro primo,& conſilio 179. nu.7. eodem volumine.Couuar.variarum reſolu.libro 2. cap.decimooctauo,poſt num.2.verſic. quinta concluſ. & poſt eos cum multis alijs quos ad hoc allegat,vide Clar.libro quarto ſenten. §.emphyteoſis. quæſt.37.Borgn.deciſ.30. de contrac.dixi ad conſ. Curt.iun.78. numero tertio, ſuper uerſic. non ſint hæredes. & uide inf. emphyteuſis conceſſa alicui.

Emphyteuſim eccleſiaſticã ad hæredes extraneos non tranſire indiſtincte,tenet, pro eaque multoties,tan * quam pro communi conſuluiſſe Alexan.dicit Dec. conſilio 170.in cauſa venerabilium,quòd eſt totum in hac materia,illudque refert Curt.iun.conſi.130. numero quinto.quã propoſitionem communem dicit Pariſ. conſilio 98. columna ſecunda, volumine ſecundo,& eam tenuerunt Imo.in l.ex facto.de hæred.inſtit.Afflic.deciſ.100. Barbat. conſilio 63. columna antepen,uolumine primo. Gozad.conſi.75. columna ſecunda. Ruin. conſilio 158. columna ſecunda,& conſilio 174.columna prima, uolumine 1. conſilio 109.numero 30.uolum.3. conſilio 23. nu. 24.uolum.5.Alex.conſi.87.colum.1. uol.7. Corn. conſ.131.colum.3.uolum.2.& conſ.141.colum.3. eo. quem refert & ſequitur Socin. iun. conſilio 71. num.3.uolum.1.Rolan.conſi.96. numero quarto, & quinto,uolum.1.Ceph.conſ.9.nu.8.& 9. par.1. Clar.lib.4.ſent.§.emphyteoſis. q.28.uerſ.& in ſpecie.quid ſit autem in emphyteuſi conceſſa a priuato,vide Rom.conſ.35.viſa facti.per tot.iunc.addi. Mandoſ.iun.ſuper uer.licet non hæredes, & vi.inf. uerſ.emphyteuſis conceſſa alicui ab Eccleſia, & vi. Pariſ.conſ.48.certum eſt.nu.10.uol.4.

Emphyteuſis acquiſita pro ſe & filijs legitimis, non intelligitur acquiſita pro legitimatis. Bald. in l.fin. per illum textum. C. de his qui uen. ætat. impetr. ubi Salyc. & Pau. Alexand. in l. ex facto. §.ſi quis rogatus.columna 13.ad Treb.conſilio 60.viſa. nu. 1.2.3.4.& 6.uolum.2.Socin.conſilio 246.elegãter. numero 13.uolum.ſecundo,& conſilio 63. viſis.nu. 18.uolum.3.Iaſ.in l.2.num.203. C.de iure emphy. in l.cum acutiſſimi.numero 3. C.de fideicom. & in l.filio quem pater.numero 14.& 17.de lib.& poſth. Nicon.in repet. c.quoniam contra de probationib. parte prima,numero 265. vide inf. uerſ. legitimati ſunt infames.

Emphyteuſis conceſſa alicui ab eccleſia pro ſe,filijs,& hæredibus,non tranſit ad extraneos. Anchar. conſ. 38.num.1.uerſ.& licet. Alexand.conſilio 9. uol.2. conſ. 89. in princ. uolum.4. ubi dicit communem. * conſ.21.num.8.uol.5. quam etiam communem dicit Corn.conſ.13.nu.4.uol.3. & magis communẽ dicit Socin.ſen.conſ.121.nu.18.uol.4. & communẽ teſtatur etiam Rui.conſ.117.nu.1.uol.1.Soci.iun.conſ. 71. nu.3.uol.1.Contrarium tenet Alex. conſ.189. nu.11.& 12. ad fin.uol.2.ubi dicit cõem eſſe,quod tranſeat etiam ad extraneos, & Corn. conſilio 131. nu.13.uol.2.& conſ.173.nu.15.& ſeq. eod.uol.Soc. iun.conſilio 124.num.75. uolum.1. quam propoſitionem late diſcutit Ruin. & concordat opiniones in conſilio 161. uolumine primo. Curt.iun.conſilio 4.numero primo,dicit communem, & ueram quòd tranſeat ad hæredes etiam extraneos, quando cum debitis ſolemnitatibus fuit conceſſa, & ſubdit magnam eſſe Doct. varietatem, & ſi eſt clauſula,

& cui dederis,ſecundum omnes tranſit.vbi addo in ver. Et quibus dederint. in uer.ad extraneos.& in ver.feudum extraneis. Dic tamen Eccleſiæ conſuetudinem in hoc eſſe ſpectandam. ſecundum Corn. d.nu.13.pro qua materia vi.Imo. in l.quod dicitur. num.8.& inf.de uerb.oblig. Alex. in l.etiam filios. num.4.ſol.matr.Gozad.conſi.39.num.1.& 6.Rol. conſi.96.uol.1.Couar.uar.reſol.lib.2.c.17. num.5. Ceph. copioſe conſ.400. & conſ.9. per tot.& præſertim num.13. ubi addit ver. & ſucceſſorib.& ubi ſubeſt aliqua etiam leuis coniectura, per cap. conſtitutus. de relig.dom.Bero. quæſt. decimaquarta, numero tertio,& quarto. vide ſup.in ver. clauſula, & quibus dederint.

Emphyteuſis extincta propter canonem non ſolutum extincta ẽt eſt,quo ad pręiudicium ſequentium,ita quod deſcendentes ab eo qui decidit,non poſſunt petere inueſtituram in eorum perſona renouari. Barto.in l.1.de interd. & relega. Bald. in l. adoptiuum.§.patronum.de in ius uocan. Salyc. in l.2. C. de iure emphy.q.22.in fi. poſt Spec.in tit. de loca. §.nunc aliqua.verſic.ſecundo.& dominus poteſt eã concedere cui uult.Dec.conſilio 329.pro defenſione.columna vltima,in fi.uerſic.non obſtat.Gozad. conſilio 46.viſis.numero 13.& 16.poſt Rom. conſ. 212.in princ.Alexan. in l.ſi mihi & Titio. columna penult. verſi. & ſimiliter dico. de verborum oblig. Soci.conſilio 167.non inutilis.numero 23. libro 2. Iaſ.in dicta l. 2.nu.21.& 22.Fely.conſilio 32.Plura. numero 9.Ripa in l.1.columna tertia, verſic.quarto intellige.de priuil.cred.Pariſ.conſilio 101.bona. numero 132. libro primo, quod etiam ſenſit Anch. conſi.174.col. penul.verſi. vlterius aduertendum, quæ faciunt pro dictis ſup.verſ. emphyteuſi finita. Aduerte tamen quod nõ ſeruatur iſta extinctio propter non ſolutionem canonis,ut inf.uerſic. emphyteuta Eccleſiæ admittitur.

Emphyteuſis renouatio tollitur per annum a tempore ſcientiæ,& taciturnitatis. ita Rom.in l.prętor.§.fi. de noui oper.nun. in repet. rubr. de arbitr. colum. decimanona. ſequitur Iaſ. conſi. 92. circa primum. num.20.volum.1.conſ.159.num.7.vol.2.conſ.24. in cauſa feudi. nu.36.uol.3. in l.petens. ſub nu.10. uerſ. ſecundo noto.C.de pac.& l.2.nu.23. C.de iu. emphyt.Deci.conſi.131.reuocatur.num.2. uerſ. ex quibus.Mandoſ.iun.ad Rom.conſilio 22. pro propoſitæ. lit. K. ubi latiſſime ponit. in ver. 8. limita. Goz.poſt Bal.Rom.& Alex.quos citat,in conſ.39. quæritur ſi emphyteuſis.nu.24.conſilio 71. in cauſa domini.ſub num.1.uerſ. ſecundo reſpondetur. & ſub nu.11.verſ.ſecundo reſpondeo. Ripa in l.1.nu. 11.cum aliis.de priuil.cred.Gabr.concl.lib.3.de iu. emph.concl.1.nu.10.verſ.quinimo etiam ſi.Clar.§. emphyteuſis.q.43.uerſ.quinimo.

Emphyteuta,cui dominus opponit de caducitate, probare debet ſolutionem. Cyn.in l.2. C. de iure emphyteu.poſt gloſ.ibi in uer.repellere. in uerſ. Item quis probabit. Specul. in tit. de loca. §. nunc aliqua. uerſic.31. Iaſ.in dicta l.ſecunda. colum.53. & 54.& ibi Alberi. numero ſeptimo. Anchar.in c.potuit.nu.24.ubi Imo.numero 54. de loca.Gabr.concluſ.lib.de prob.concl.6.num.21.

Emphyteuta Eccleſiæ admittitur ad moræ purgationẽ ob ceſſatas ſolutiones.Alexand. in l.ſi inſulam.nu. 17.in fi.verſic.vel dic. de uerborum oblig. & in l. ſi quis maior.num.7.in fin. C.de tranſac.Deci. plene conſilio 138.& diligenter. ſub nu.7.uerſ. & ad hoc bene facit.Ruin. plenius conſ.198. num.4. libro 1. Iaſ.in l.2.colum.2.verſ. uel aliter. C.de iure emph. ubi multos ad hoc citat. Imola in c.potuit. de loca. Affl.deciſ.174.num.1.Dec.conſi.166.& pro tenui. ſub nume.1.verſ. poſtremo.vbi dicit clarum eſſe in emphyteuſi Eccleſiæ, ut poſſit moram purgare.d.c. potuit,quamuis dubium ſit in emphyteuta priuati. idem Ruin.d.conſ.198. num.8.iunge dicta infra in uer.moræ purgatio.

Emphyteuta expelli ut poſſit propter deteriorationẽ rei emphyteuticæ, inter cætera requiritur quod id euenerit dolo,lata culpa,uel leui ipſius. ita Bald.in Auth.qui rem.in colum.prima. C. de ſacroſ. eccleſ. quem ibi ſequuntur Caſtren.Fulgoſ. & alij, & alibi idem Bald.in l.3.colum.penult. C.loca. & ita conſuluerunt Fulg.& Cum.in conſ.incip. ſer Antonius de la Croce,quod conſ. non eſt in meo lib.Iaſ.tamẽ illud citat.in conſ.17.num.3. circa med. uolum.1. & Bal.ſequitur in d.Auth.qui rem. nu.7. & in l.2.nu. 98. C. de iure emphyt. illiuſque dictum dicit ſing. Alex.conſi.118.num. 10.uolum.5.Rimin.ſen.conſ. 74.nu.16.Deci.in l.contractus.num.35.de reg.iur. Bero.conſ.120.incip.concludo.nu.30.cum ſequen. vol.1.Rol.conſi.49.decreueram. nu.20. cum ſeq.li. 2.Nat.conſ.481.nu. 3.4.& 9.ubi ponit reg.cũ ampliat.& declarat.

Emphyteuta non liberatur nec a toto, nec a parte cenſus,niſi re in totum penitus perempta. Alc.conſilio 265.Nat.conſ.49.quam ſententiam communiorem dicit Clar.in §.emphyteoſis.q.8.uer.quęro ẽt.& ſic ſufficit aliquid de re emphyteotica remanere,ut nõ liberetur,iux.glo.in §.adeo. Inſtit.de loca.& Iaſ.in l.2.nu.77.C.de iu.emph.Spec. de loca.§.nunc aliqua.q.135.uerſ.alij dicunt. Cyn.in l.1.de iu.emph. Burſ.conſ.22.nu.11.vol.1. alias conſ.11. num.22.& hanc ſententiã, etiam ſi magna penſio eſſet conſtituta,firmat Aurel.Corbul. in tract. de cau. ex qui. emph.iu. ſuo priu.tit. de cau.priu. ob non ſol.can. ampl.12.nu.4.& 5.Foſſan.deciſ.20. nu.4.

Emphyteuta non requiſito conſenſu domini emphyteuſim alienans,cadit ipſo iure ab emphyteuſi, nec requiritur alia ſententia. gl. in l.fin.in uer.cadat.& ibi Saly.& Ang.C.de iu.emphy.Alex.conſ.44. nu. 1.& 3.uol.3.Butr.conſ.22.viſis punctis.nu.1. ubi dicit dic.gl.a nemine eſſe reprobatã. refert Iaſ.in d.l. fi.nu.103.& 104.& in conſ.138.nu.4.uol.1.Clar.in prac. §.emphyteuſis. q.13. uerſ. adde quod.de hoc late dixi in qq. meis legal. q.5. nu.3. & 4.& q.45. nu.3.vi.ſup.uerſ. domini directi.

Emphyteuta non tenetur de iure cõmuni tẽpore guerræ ad penſionem illius anni, quo propter guerram nullos fructus percepit.ita Cyn.Bart.Bal.Saly.Fulgoſ.& alij in l.1.C.de iure emph.Bart.in l.interdũ. §. quod ex naufragio. de acquir. poſ. Ioan.And.ad Specul.tit.de loca.§.nunc aliqua.in ver.137.in addit.magna.inci.quid ſterilitas.Anch.in c.potuit.q. 11.de loca. & ibi Imola col.35. & ſeq. ubi dicit qđ iſta eſt cõis opinio Doc. & qđ ab ea non eſſet recedendũ in iudicãdo uel conſulendo,& quod de facto

ipſe ita conſuluit,ſequitur Iaſ. conſ.54.circa dubiū. nu.14.uolum.1.ubi dicit,quod licet iſte art.ſit valde dubius,& in eo Doct.varie ſentiant,tamē magis cōmunis opinio conſueuit eſſe,vt ſup.Clarus.§.emphyteoſis. q.8. verſ. ſed quid ſi emphyteuta,Aret. conſ.139.quia conſultatio.ad fin.Nat.conſ.49.vendidit.num.25. dicit remiſſionem emphyteutæ fieri in caſu tantum quo propter bellum non potuit fundus coli,nec aliquid ex eo percipi,quod placuit Iaſ. in l.3.§.in amittēda.nu.6. de acq.poſ. & Ale.conſ. 112.videtur in præſenti.nu.4.uolum.1.dicit, quod ſi quis conduxit fundum tempore guerræ,& impediatur propter guerram uti re locata, non poterit aliquam remiſſionem petere, quia culpæ ſuæ imputare debet quod tali tempore conduxit.idem dixit in d.§.quod ex naufragio,ſeu,qui naufragio,& alibi idem Alex.in l.ſed ſi quis.§.quęſitū.ſi quis caut. dicit quod ſuſcipiens cuſtodiam fortilitij tempore guerræ tenetur de violentia,cui reſiſtere non poterat,ſuſcipiendo eius cuſtodiæ periculū, quę faciunt ad reſtrictionem propoſitionis,materiam late proſequor in qq.meis.q.31.vide infra verſ. remiſſiones emphyteutæ.

Emphyteuta per ſimplicem venditionem non incurrit pœnam caducitatis, ſi non ſit proceſſum ad traditionem.l.fin.C.de iure emphyteu.Specul.in tit. de loca. §. nunc aliqua, verſic.95. Ioan.And. Paul.de Eleaz.& Ant.de But.in c.potuit.de loca. quia verbum,alienatio,eſt cum effectu intelligendum. l.1.§. hæc verba. quod quiſq.iur. & venditio non dicitur perfecta ante traditionem.§.venditæ. Inſtit.de rer. diuiſ.Saly.in l.fin.C.de reb.alienan. non alien. qui dicit,quod quando in contractu venditionis nō interuenit traditio, venditio habetur pro non facta, & ab ea nudo conſenſu receditur.l.ab emptione.de pact.Alberi.in dicta l.fin.in ult.verſic.Ant.de But. conſilio 97.viſo puncto. ad finem, & ita etiam tam in feudo,quàm in emphyteoſi tenet Alexan. conſilio 173.viſo themate.columna 2.uolum.2. Iaſ.in d. l.fi. quæſt. 19. vide inf.verſ.venditio pro non facta habetur.& uerſ.uenditum dicitur illud. & uerſ.prohibitus alienare non cadit.

Emphyteuta priuati ſi expellatur, quia non ſoluit canonem tempore conuento,meliorationes ſuas perdit,nec ſibi compenſantur cum canone. l. 2. in ver. nomine meliorationis. C.de iure emphyteu. quem tex.Bald.ibi in princ.ad hoc not.idem tenet Barto. in l.colonus.in princ.ff.locat.Bald.in rubrica.C. de iure emphyt. & in l.Senatus. §.Marcellus. de legatis primo. & in capitulo primo. §. ſi vaſallus. & ibi Aluar.in tit.hic fin.lex.& in l.fin.§.fin. C.commu. de lega.in l.1.loc.in l.1.in 4.differen. C. de iu.emphyt.& in l.in rem.§.fi.ad finem.de rei vend.Picus in Authen.præterea. numero decimoquarto, & ſequen.C.vnde vir & vx. Deci.conſilio 518. numero primo.vbi conſiderat duos caſus,quos etiam conſiderat Ficar.com.opin.lib.11. uerſic. melioramenta in re.Cagnol.in l.ſi quis maior.num.53.C.de tranſactio.& declarat Iaſ. in dicta l.2. numero 27. & in cōſilio 17.numero 6.vol.1.Natta conſ.426. quamuis.nu.2.quē vi.& vi.omnino.d.conſ. Decij. & Iaſ. in conſ.185.vol.2.nu.1.

¶Emptio facta pręſumitur nomine eius pro quo pręceſſit tractatus de emēdo nomine ſuo, licet emptio ſimpliciter facta fuerit. Bald. C. mand. l.ſi literas. Alexand.conſilio 58. poſt princ. uolumine primo, & conſi.90.colum.fi.uerſ.ad idem. volum.3. Barb. conſi.46.col.6.verſ. facit etiam. volum.4.Tiraq.de vtroq.retr.tit.2.quæſt.23. num.115.Alcia.de præſump.lib.3.reg.2.præſump.24.Deci.in l.certi condictio.§.ſi nummos.nu.14.ſi cert.pet.

Emptor an teneatur ſtare promiſſioni ſui auctoris. Pone, quidam promittit alteri nō facere feneſtram in pariete ſuo,& poſtea alienat fundū, emptor uult facere in eodem muro feneſtram,opponitur de promiſſione auctoris ſui, an poſſit? & Alber. Papi. dicit quod ſic. dicens ſe in facto ita obtinuiſſe, ut refert Specul.in tit. de contrahenda emptio.§.primo. verſic. pone P.cauit. ratio,quia cum talis conceſſio non ſit ſeruitus,ſed obligatio perſonalis tātum,emptor non tenetur, pōt tamen is,cui promiſſum eſt, contra promiſſorem agere,ſecundum Cœpo. in tracta. de ſeruit. tit. de reali. numero quinto. in fine, Limitatur procedere, quando in obligatione nulla cauſa exprimitur; ſecus ſi dicatur, ne aliquis vſus domus meę impediatur,quia tunc ſeruitus erit realis, & domus tranſibit obligata ad quemcunque. ſecundum Specul.ibi.& Cępo.ubi ſup.nu.6.

Emptor,conductorve vectigalium, uel reddituum alicuius priuilegiati, non gaudet priuilegio immunitatis quo ipſe priuilegiatus gauderet. Bar.& Caſtr. in l.licitatio.§.mercatores. per illum textum.de public.Specul.in titu.de immunitate eccleſ. in fi.Imo. poſt gloſ.in clement.fina. columna prima.de cenſi. Bald.in l.1.C.de nauicul.libro vndecimo, & conſi. 496.uol.4.Alex.in l.quia tale.col.3.ſol.mat. Iaſ.in Auth.quas actiones.col.pen. C. de ſacroſan.eccleſ. & conſ.20.col.3.uol.1.Gui.Pap.deciſ.208. in prin. Dec.conſ.48.col.1. & in l.in omnib.col.1. de regu. iu.Rip.reſp.22.col.pen.lib.3. Io.de Ami. conſ.18. nu.3.& ſucceſſiue,quam ſentētiam communem dicit Tiraq.de retr.lign.§.1.gloſ.13.num.12. eam ex Doct. declarat Gabr.concluſ.lib.6. de reg.iur.concluſ.2.nu.65. & ſucceſſiue.

Emptor cui euicta ſunt bona non poteſt agere contra venditorem ſibi obligatum de euictione, ſi illi non denunciauit litem motam. l.1. de peric. & com. rei uen.l.ſi parētes.C.de euict.deciſ.Tholoſ.407.iunc. apoſ. Aret.§.actionum. nume.18. ad fin. Inſtit.de actio. Alexan. conſilio 191. num.8. uolum.6.117. & 138.num.8. uolum.7. Papien. in for.libel.decli. iuriſd.gloſ.proteſtans dictus. num.13. ubi autem, quomodo, & quādo talis litis denunciatio fieri debeat,copioſe ex Doct. docet Borgn. deciſ. Fiuiz.8. nu.20.& ſucceſſiue.& vi.ſup.uer.denunciatio litis.

Emptor emens fundum cenſetur etiam fructus emiſse, quamuis non ſit expreſſe aliquo modo de eis conuentum.l.Iulianus.§.ſi fructus.de action.emp.ſunt enim fructus pars rei,& acceſſio, quæ emptoris lucro cedit.d.l.Iulianus.§.fi. ſiue illi maturi, ſiue immaturi ſint.l.fi.§.fructus.quę in frau.cre.fructus.n. pendentes fundi pars eſse uidentur,l.fructus. de rei vendic.late Tiraq. de retr.lignag.§.1.glo.7.nu.37. & 39.cum ſeq.ubi ad plura infert,& latius in tit.de retrac.conuen.§.5.gloſ.4.per totam.Couar. varia. reſol.lib.1.c.15.Fabia.de Mon. de emp.& vend.6.a princ. memb.5.num.22. & hoc verum ſi nihil de fructibus dictum ſit. & ita ſeruare Senatum Pedemon. dicit Foſſan. deciſ.55. numero 2. in fine. & ibi nume. 3. quid in fructibus ad colonum ſpectantibus. & num. 6. quid in fructibus tempore venditionis plene maturis,& ſtatim colligendis,quorum ad collectionem iam venditor ſe paraſſet, & manum apposuiſſet emptore ſciente.& deciſ.ſeq.Vi.inf.verſi. fructus cedere emptori. & verſicu. fructus pendentes.

Emptor ſecundus cui res fuit tradita licet aliàs præferatur priori.l.quoties. C.de rei uendic. non tamen præfertur ſi prioris emptionis ſcientiam habuit, ut ibi per Iaſ.in 9.limit. & in §. item ſi quis in fraudē. num.116.Inſtit.de actio.Ferrat.caut.48. Crau.ſub num.18.conſi.77.uerſic.ſimile uidemus.Socin.iun. conſi.94.num.7.in fi.lib.2.Viui.in com.opin.435. fal.pen.Ceph.conſ.468.nu.70.

Emptoris mala fides nocet etiam eius ſucceſſoribus.l. cum hæres.de diuer.& temp.præſcr.l.ſi ego.§.partus.de publici. Alexan. conſi.60. ſtantibus his.colum.4.uerſic.hoc præſuppoſito. uolum.4.& conſi. 46.num.15.uolum.6.Tiraquel.de præſcrip.§.1.gl. 2.uerſic.nec ſufficit.Ferrat.caut.38.explorati iuris. num.3.Docto.in c.ſi diligenti. de præſcrip.etiam ſi ex ſua perſona pręſcriptionem inchoare uoluiſsēt. Rom.conſi.149.ante finem.& conſi.201.nume.5. Cuma.conſ.147.Abb.conſi.19.lib.2.Alex.in l.Pomponius.§.cum quis.de acquiren.hæred.ſeu poſſeſſ. in conſi.84.colum.2.uolum.1.conſ.4.colum. pen. conſi.213.colum.pen.verſ.ſecunda ratione.uolum. 2.Socin.conſi.82.colum.9.in princ.uolum.4. Calca.conſi.26.colum.fin.Cur.iun. conſi.177. colum. fin.& conſi.181.colum.fin.Gozad.conſ.1.colum.8. circa finem.Rube.conſi.13.colum.4. in fine. Pariſ. conſi.29.nume.24.uolum.1.Gabriel.conſi.163.nu
* me.14.Ceph.qui teſtatur de magis communi,conſ. 624.nu.51.& 52.

Emptum ex pecunia dotali dos a iure reputatur. l.res quæ.l.ſi ex lapidicinis.l.Proculus.ad ſi.cum ibi no. l.ita conſtante.& l.fi.de iure dot.Barto. conſi.124. punctus. verſic. ſecundo conſiderandum. Afflict.in c.1.num.7.ſi de feu.fuer.cont.int.dom.& uaſ.Roma.conſi.201.num.2. & hoc in claris, ſecus in dubio,nam emptum præſumitur ex pecunia ementis, & nomine proprio ipſius. l.ex pecunia. C. de iure dot. Barto. in l.cum proponas. C.pro ſoc. etiam ſi emens & ſoluens fuerit alienarum rerum adminiſtrator, dummodo aliquid in proprio patrimonio habuerit,vel ſaltem induſtrioſus fuerit. l.ſi defunctus.C.arbitr.tut.& not. C.de bon. quæ lib.l.cum oportet. in gloſ. ſuper uer. ex eius ſubſtantia,quo caſu mulieri incumbit probatio, quod pretium ex ſuo patrimonio fuit ſolutum.Roma.conſi.274. dicta mater.iunc.add.Mandoſ.iun. ſuper uer. præſumantur.pro materia ui.Pet.de Peruſ.in tract.ſocie. par.4.q.1.Curt.iun.in l.1.colum.2.C.de fur.& Craue.conſ.129.vbi omnes concludunt, quod qui emit uidetur in dubio de propriis pecuniis emiſſe, licet alieno nomine emerit. & vide omnino Deci.conſi. 628.num.2.

¶Enunciatiua uerba principaliter prolata propter ſe, videlicet;Confiteor,vel proteſtor me eſſe heredem T.ſi proferantur ab eo qui non poteſt adire,non inducunt aditionem,nec probant voluntatem adeuntis,nec præiudicant,niſi ipſi confitenti, non autem quo ad alium quo præſente proferuntur. ſecus ſi ſint prolata ab eo qui poſſet adire.ita glo.in l.fi.ff. de interrog.actio.quam ſequitur Bart. in l.gerit.de acquiren.hæred.colum.4.verſ. circa ſecundum. refert Iaſ.conſi.3.nume.10. uolum.1. pro quo dicto, vi.Deci.conſi.278.incip.non leuis.num.6. ubi ampliat hoc procedere etiam ſi confeſſio facta ſit per uerbum,credo. Maran.l.is poteſt. nume.50. de acquiren.hæred.

Enunciatum propter ſe principaliter in inſtrumento, quamquam conferat ad ualiditatem eius de quo agitur inter partes,tamen non probat,ſi de eo principaliter in iudicio contingat diſceptari,non ſolum inter alias perſonas, ſed nec etiam in eaſdem. ita Ant.de But.in c.illud.in 4.no.de præſump.Matheſil.not. 80. Alex. conſ.136.viſo.num.11.uolum.1. Iaſ.conſi.81.in hoc. nume. 6.uolum.1.Alex.conſi. 21.viſo. nume. 4.uolum.1.Deci.conſi.42.nume.7, 118.nume.5.149. nume. 4.213. ad fin.310.nume. 4.343.in prin.360.num.6.389.nu.9. Craue.conſ. 29.num.3.De antiq. temp.p.1.ſectio.propoſitum. num.54. Dictum hoc improbant,Iaſ.in l.ex iis.nu. 2.uerſ.ſeptimo.C.de teſtam.mil.Socinus late conſ. 68.viſa.num.7.uolum. 4.Aret.in c.per tuas. de probat. Declarat Pariſ. conſi. 82. nume. 75. uolum.1. ponit late Bero.conſi.170.Legitimationem.colum. 2.uol.2.vi.inf.uerſ.verba enunciatiua licet.

¶ Epiſcopi conſenſus in actu ubi requiritur, eo abſēte ſupplet vicarius.ita Archid. 63.diſtin.c.Reatina eccleſia.ubi allegat Compoſtel. in c. quod ſicut. de elect. & dicit ſe ita obtinuiſſe,arg.c. ex frequentibus. de inſtit.cuius dictum refert Bal. in c. cum uenerabilis. de conſuet.ſequitur Iaſ.conſi.119.in præſentim.num.9.uolum.1.Fely. c.ex parte.colum.3. uerſ.an autem abſente. de conſtit. ubi refert Rom. contrarium tenentem ſing. 700. & eius rationibus reſpondet.id etiā uoluit Ant. de But. c. quod ſicut. col.3.de elect.Iaſ.in l.in prouinciali.§.ſi ego ſuperficiarius. de no.op. nunc.dicens hanc eſſe ueritatē, quicquid Rom.ſenſerit. d.ſing. 700. Rom. tamen ſequi uidetur Fel.in c.cum omnes.ſub num.9.uerſ. & non ſufficit.de conſtit.ut per eum.

Epiſcopus de iure in leuibus delictis procedere poteſt ſine conſenſu capituli, ſed ſolum de conſilio. Inno. in c.irrefragabili.de off.ord.in prin. & ibi Hoſtien. in §.exceſſus.& Anto.de But.col.3.Hoſt.& Cardi. in c.nouit.& in c.quanto.de his quæ fiunt a præla. Archid.in ſum.diſt.18. & ibi Domin. & Card.Alexan.Deci.in c.cum omnes.in 2.lect. colum. 3.uerſ. ſecundo prædicta.de conſtit.Anchar.in c.3.de con-
* ſuet.in 6.quam ſententiam communem dicit Henric.in tract.de ſyno.Epiſc.par.3.num.137. Secus in grauibus,ubi nedum conſilium, ſed etiam conſenſum capituli requirere debet. glo.in c.epiſcopus ſine conſilio.24.diſt.& in c.cum nos.in gloſ.1.de his quæ fiunt a præla.& gloſ.fin. in c.ſi quid uerum.in fi.86.diſtin.Innoc.in c.graue.uerſic. idem ſecus.de præben.Barb.in tract.de epiſc.in 4.par.3. lib. q.7. & iſta differentia colligitur ex not.per Abb.in d.c. nouit.num.6. & ibi Imo. colum.pen. uerſ.ſecundo limita.

limita. ubi tenet prælatum non poſſe clerico imponere pœnam perpetuæ diſpoſitionis ſine conſenſu capituli. idem Abb. in c. 1. num. 2. de exceſ. prælato, ubi uult quod Epiſcopus in arduis procedere non poſſit ſine conſenſu capituli, & hanc diſtinctionem videtur etiam ſentire Oldr. conſi. 251. circa finem. verſicu. ſecundo impugnatur. & Barb. conſi. 40. colum. 20. uerſic. idem ad literam. lib. 4. Dic tamen in hoc attendi conſuetudinem, ut dicit Innocen. in d. c. irrefragabili. in princ. ſuper uer. conſueuerunt. & uide infra, uerſi. Prælatus explicare ardua.

Epiſcopus, licet exemptos non iudicet nec excommunicet, poteſt tamen ipſos declarare excommunicatos. Domin. in c. ſi Papa. col. 2. uer. nota ex fine huius gloſ. 40. diſt. in c. Epiſcoporum. col. pen. uerſ. quicquid dicat Lap. de priuil. in 6. Imo. in clem. 1. col. 9. uerſ. nota bene glo. de ſequeſ. poſ. & fruc. Felyn. in c. non poteſt. col. 2. uerſ. facit glo. de re iud. & in c. 2. col. 11. uerſ. facit dictum Io. And. de lib. oblat. nam inferior, qui de facto ſuperioris cognoſcere non poteſt, poteſt tamẽ illud declarare. Card. in clemen. fin. in prin. q. 5. in fi. uerſ. regulariter tamen. de pœnit. & remiſ. Fely. in c. non poteſt. col. 2. uerſ. Et ideo pulchre. de re iud. & dicit glo. in d. clem. 1. in uer. cecidiſſe. quod licet ordinarius non ſe intromittat de cauſa commiſſa in Romana curia, poteſt tamen declarare uiolantẽ ſequeſtrum decretum per iudicẽ Romanæ curiæ cecidiſſe a iure ſuo. ſequitur Imo. ibi. col. 8. uerſ. glo. cecidiſſe. & Card. q. 8. uerſ. ſi quis autem. pro ratione ui. dicta inf. uerſi. Legatus qui aliquem excommunicauit.

Epiſcopus nondum conſecratus non dicitur proprie Epiſcopus, ſed electus in Epiſcopum, quia licet poſſit exercere ea quę ſunt iuriſdictionis, ubi habet dominium prælaturæ, & beneficia concedere. c. noſti. de elect. & c. tranſmiſſam. ubi doc. Bertha. plura adducens ad hoc in tracta. de epiſcop. par. 4. 2. par. princ. quæſt. 6. 8. & 19. non tamen poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis, & ſic ſpiritualia, dic. iur. & authoritatibus. Vnde in pœnalibus, ſi ueniret puniendus occidens Epiſcopum, intelligeretur de conſecrato, & ſic de Epiſcopo proprie. Fely. in c. eam te. nume. 1. de reſcrip. quia in pœnalibus verba ſunt proprie intelligenda. l. cum quidam. de libe. & poſthu. Cephal. conſi. 2. num. 18. & 19. intellige tamen niſi eſſet de proximo conſecrandus, quia tũc haberetur pro conſecrato, ex illa regula, de proximo faciendum habetur pro facto. de qua per Bar. in l. penul. de mil. teſtam. per illum tex. ubi Bal. in terminis dicit. conſecrandus de proximo habetur pro conſecrato.

Epiſcopus põt diſpenſare in bigamia ſimilitudinaria (quæ eſt cum quis ſacro ordine inſignitus, vel voto ſolemni aſtrictus cũ aliqua ẽt unica cõtrahit & cõſumat matrimo. c. quotquot. 27. q. 1. c. fi. de biga, licet illa ſit virgo. & ſentit Ang. uer. bigamia. §. 9. Siluef. in uer. bigamia. in prin. Antoni. par. 3. tit. 21. c. 1.) c. 1. cum glo. qui cler. vel uouen. ſi mulier erat uir-
* go. & ibi id tenent Abb. Cardin. Præpoſ. & communiter omnes, ut dicit Nauar. in manu. confeſ. ſub ti. de conſecra. ſub 1. ſpecie irregul. in fi. ca. 17. nume. 197. in fine.

Epiſcopus ſi mandat Abbatiſſæ & conuentui ut recipiãt unam certam in monaſterio non mendicantium, & Abbatiſſa concordat cum quinque, duodecim diſſentientibus, recipi non debet illa. Ioan. Monac. & Archid. in c. non ſolum. de regular. lib. 6. nec poteſt Epiſcopus illas cogere ad recipiendum, alias ſi appellant, appellatio eſt legitima de iure. cap. 1. de his quæ fiunt a maio. par. cap. Lap. alleg. 31. Prima concluſio, ubi num. 3. dicit hanc opinionem ueram per not. in cap. poſtulaſti. eod. titu. de his quæ fiunt a maio. par. cap. & hoc quia moniales habent eligere ſecundum propriam conſcientiam, non Epiſcopi. c. 1. de elect. reprobata ſententia Hoſt. de qua ibi. Lap. ſequitur Paui. de of. & pot. ca. ſe. uac. prælu. 5. num. 3. & Ruin. alios ad hoc referens. conſi. 50. num. 8. uolum. 5. Gemin. in cap. fin. num. 5. uerſicu, ſed pone. de regular. lib. 6. ubi hoc dictum declarat. refert Mandoſ. ſen. ad Lap. ubi ſupra, ſuper uer. ex his. Roma. conſi. 366. num. 7. dicit contra, & approbat opinionem Hoſtien. in cap. poſtulaſti. de conceſ. præben. & in cap. ſcriptum. de elect. qui tenebat, quod ſi Epiſcopus ut Epiſcopus habeat in ſua ſententia in capitulo unum uel duos canonicos, obtinebit, etiam ſi reſiduum totius capituli ſit contra, quia, dicit ipſe, tantum habet Epiſcopus ut Epiſcopus, quantum totum capitulum, refertur hoc dictum per Ioan. And. in c. vn. ne ſe. uac. lib. 6. & in cap. paſtoralis. de reſcrip. Iaſ. in l. iurigentium. §. fi. colum. penult. uerſi. ſecunda concluſio. de pact. reprobata ſententia ſecunda tenet primam. Felyn. uerba Iaſ. ad literam repetit in d. cap. paſtoralis. ante finem. prin. & Ioan. de Sel. in tracta. de benef. par. 2. quæſt. 17. colum. antepe. in paru. refert Mandoſ. iun. ad d. conſ. Rom. ſuper uer. Hoſtien. uide ad materiam copioſe, Feder. de Sen. conſi. 1. per totũ. & tene primam ſententiam pro conſeruanda libertate eligentium, niſi te in contrarium conſuetudo trahat.

¶ Epiſtola probat plene contra mittentem in fauorem abſentis. Anto. de Butr. in cap. fina. de confeſ. colum. 5. & ibi Abb. colum. 4. & Imo. colum. 5. per tex. in l. Publia. depoſ. ubi Caſtren. Bald. in l. 1. de interrog. act. circa finem. & conſi. 300. circa princ. uolum. 5. Butr. alibi in c. cum pridem. circa finem. de pact. & in cap. ſi cautio. de fide inſtrumen. col. 1. in fine. ubi Imo. colum. 4. & Felyn. colum. 8. in 6. limit. Barto. in l. nuda ratio. columna ſecunda. de donat. & ibi Caſtren. & Imo. Alexan. conſi. 90. columna prima, uolumine quarto. Ruin. conſi. 153. colum. fina. uolum. primo. Aquen. in l. poſtquam liti. colum. 3. & ibi Purpur. colum. 9. C. de pact. refert Gabriel. conclu. lib. 1. de confeſ. conclu. 1. nu. 56. Dummodo ſit per mittẽtem confeſſata, & agnita. d. l. Publia. §. fi. uel habeat eius ſigillum. l. ſi qua per calumniam. C. de epiſc. & cler. vel negata, comparatione literarum probetur. Bar. in l. admonendi. de iureiur. colum. 6. verſic. de tertio genere. cuius ſententiam plures ſequuntur relati a Boer. deciſ. 282. num. 6.

¶ Error etiam in facto proprio præſumitur ubi tractatur de dammo uitando, in dubio. glo. in l. cum de indebito. & ibi Bart. de probat. & idem Bar. in l. nõ fatetur. colum. 4. de confeſ. in l. ſi poſt diuiſionem. C. de iur. & fac. ign. per illum tex. in 2. not. Alex. conſi.

conſi. 69. colum. pen. uerſ. ad idem quod not. Bal. uol. 5. Aret. conſi. 13. cir. fin. uerſ. poteſt etiam dici. & conſi. 14. colum. 5. uerſ. poteſt ergo. Socin. conſi. 143. Diu. colum. 4. in fi. uerſ. præterea fortius. par. 1. & conſi. 263. nume. 11. par. 2. Deci. conſi. 62. col. 3. in fi. uerſ. comprobatur iſta. & conſi. 402. colum. 4. cir. med. Iaſ. in d. l. ſi poſt diuiſionem. in 2. not. Cur. iun. conſi. 92. nume. 11. Craue. de antiq. tem. par. 1. uerſi. viſo de uerbis. nume. 65. cum duob. ſeq. Imo. idem eſt ſi tractetur de perdendo lucrum acquiſitum, quia damno æquiparatur. Bal. in l. cum te ſpõſa. C. de don. an. nup. Bar. in l. non amplius. §. 1. de lega. 1. Ale. in l. 3. de dam. inf. Ad quod vi. inf. uerſ. lucrum iam quæſitum perdendo.

Error iuris mulieribus non prodeſt, nec in lucris captandis. l. error. de iur. & fac. ign. l. quamuis. C. eo. nec in damnis uitandis, niſi ſpecialiter expreſſum reperiatur. l. 1. eo. tit. in fi. pręſertim quãdo damna trahunt originem a lucris. l. ſi duo. in glo. de acq. hær. & l. ne paſſim. de iur. & fac. ign. Alex. conſ. 42. ſub num. 18. uerſ. pro hoc etiam. uol. 1. & conſi. 14. num. 1. uol. 2. ubi plura ad hoc allegat. & Deci. in c. Paſtoralis. col. 8. de excep. & conſi. 184. nume. 2. Tiraq. plura ad hoc citans de utr. retr. tit. 2. §. 4. glo. 6. ſub num. 13. & de hoc copioſe Alex. alibi. conſi. 75. num. 10. uol. 5.

Error iuris uſucapionibus non proficit. l. nũquam. de uſcap. Felyn. in c. de quarta. num. 26. de præſcr. ubi quod titulus ex errore iuris proueniens nõ prodeſt ad uſucapiendum ſeu præſcribẽdum. Balb. in rep. l. Celſus. de uſucap. not. 2. poſt prin. & no. 4. niſi fuerit præſcriptio 40. ann. quo caſu. d. l. nunquam. non habere locum. dicit Rom. conſ. 123. ſub num. 2. uerſ. primo quia. ex ea ratione, quia illa non erat cognita tempore. d. l. nunquam, & ſic de iure digeſtorum. gl. l. qui occidit. ad l. Aquil. l. Iulianus. quib. ex cauſ. in poſ. eat. Bar. qui allegat concor. in l. in omnibus. de act. & oblig. & niſi eſſet error probabilis, qui æquiparatur errori facti. arg. not. in c. cum dilectus. de conſuet. & not. Ioan. And. in c. 1. de poſtul. prælat. & ita. d. l. nunquam. limitat Abb. in c. ſi diligenti. de pręſcr. refert Rom. ubi ſup. Mandoſ. ad eum, ſuper uer. quadraginta. & ad conſ. 166. ſuper uer. proficit, & ſine titulo. De materia huius erroris, & quod impediat præſcriptionem, copioſe tractat Gabr. concl. lib. 5. de præſcrip. concl. 14.

Error non obligat errantem, licet obligationi iuramẽtum adhibuerit, etiam de iure canonico, Paul. de Caſ. conſi. 122. par. 2. ubi ſup. nu. 11. dicit, quod etiã de iure canonico, iuramentum ad hoc ut obliget, debet eſſe ex certa ſcientia præſtitũ, non p̃ errorẽ. cum iuramentum inter cæteros ſuos comites debeat habere iudicium. 22. quæſt. 2. c. animaduertendum. & not. C. de nupti. l. Imperialis. Hinc eſt, quod iuramentum dolo præſtitum non obligat de iure canonico, quia non habet uoluntatem iurantis, propter quam quis obligatur. cap. quamuis. de pact. in 6. vnde dicit Bal. in l. error. C. de iur. & fac. ignor. & in c. ſacramenta. colum. 2. de pace iuram. firm. quod propter errorem omnia iuramenta ſunt inualida. per l. fin. C. de non nume. pecu. & alibi dixit idem Bal. in l. fin. qui ſatiſd. cogan. quod iuramentum poteſt ſperni ratione ignorantiæ & erroris. idem cenſuit Socin. conſi. 25. uolum. 4. ubi loquitur de quadam diuiſione erronee facta, & iuramento confirmata, & tamen concludit quod poteſt retractari, quia iuramentum ratione erroris in facto conſiſtentis non obeſt. & in diuiſione idem concludit Deci. conſi. 408. col. pen. & fin. ui. ſup. uerſ. dotatio facta per fratrem. & infra, uerſicu. ſolueus ex cauſa.

Error non præſumitur nec iuſtificatur in facto proprio, graui & notabili, nec in eo longinquitas temporis inducit præſumptionem obliuionis, cap. ut animarum. ad finem. de ſenten. excom. Roma. conſil. 391. nume. 7. & 481. nume. 9. Socin. regu. 175. ignorantia in facto proprio. fal. 3. Crauet. conſi. 6. nu. 26. & conſi. 9. poſt nu. 28. Gram. conſi. 104. nu. 34. ui. tamen inf. uerſic. ignorantia præſumitur. cum duobus uerſ. ſequen. Ad hanc materiam, quomodo probetur error, ui. copioſe Ceph. conſi. 455. nu. 77. & ſucceſſiue.

Errorem circa ea quæ ſunt iuris naturalis non excuſare, dicit glo. in c. ſane. in uer. antiqua conſuetudo. de temp. ordin. glo. 1. in c. flagitia. 32. q. 7. Ang. in l. ex conſenſu. cir. fin. de appel. & in l. plagii. ad l. Fab. de plagi. Abb. in c. cum uenerabilis. de cõſuet. Iaſ. in l. de quibus. col. 2. de legi. Alex. conſi. 103. col. 7. uol. 3. & in l. iuſte. col. pen. de acq. poſ. Bal. in l. Celſus. col. 4. de uſucap. Cœp. conſi. ciui. 9. col. 5. Gomeſ. in §. ex maleficijs. num. 32. Inſt. de actio. & in regu. de impetr. benef. uiuen. q. 3. Zaſi. conſi. 23. lib. 1. idem in his quæ ſunt iuris ciuilis & indubitati, dicunt Imo. & Cuma. in d. l. ex conſenſu. §. fin. Fel. in c. nonnulli. §. ſunt & alii col. 15. de reſcr. Alex. d. conſ. Balb. ubi ſup. Cur. ſen. conſi. 56. nu. 28. idem in prohibitis a iure diuino dicit Hyp. in l. 1. col. 2. ad leg. Corn. de ſicar. & in pract. crim. §. quoniam. num. 99. 100. & ſequen. Calcan. conſi. 28. columna quinta. Cœpol. conſil. crimin. 21. numero 22. 23.

Errorem corrigens non dicitur de nouo facere, ſed potius declarare. Barto. in l. hæredes palam. §. ſed & ſi notam. de teſtam. verſic. ſecundo nota. & ibi Ang. verſic. nota ſingulariter. Imo. in d. l. §. ſi quid. uerſi. item no. quod declarare. & ibi Cuman. in princ. Et hoc, quando correctio erroris facti ſubſtantiam nõ reſpicit, alias ſecus. Ang. in d. l. uer. ubi autem error. Nec in declaratione neceſſe eſt docere de errore, Fely. in c. 2. col. 11. verſ. & pulchre inquit. de lib. obl. & ibi Maria. & in c. qualiter & quando. col. 14. uer. facit quod not. de accuſat. pro quo ui. ſup. uerſ. emẽdare aut corrigere.

¶ Eſſe hoc non probat quod ab hoc contingit abeſſe. l. non hoc. C. un. legi. l. neque natales. C. de probat. Alber. 2. par. ſtat. q. 174. talis quæſtio. colum. fin. in princ. Gand. de malef. ſub rubr. de indiciis quibus. colum. 1. poſt princ. Rom. conſi. 156. Honorande. in fine. Socin. conſi. 146. viſo. colum. 4. poſt princ. verſic. ſed his. volum. 1. & in l. 1. §. ſi uir uxori. colum. pen. in fi. de acquir. poſſ. Iaſ. in l. ſi conſtante. num. 125. ſol. matrim. & in l. in rem quæ nobis. nume. 38. de acquir. poſſ. Bal. in c. in cauſa. uerſic. ult. not. de reſtitu. ſpol. Rom. conſi. 192. ſicuti. in med. & conſi. 419. in primis. in fi. Iaſ. alibi in l. duobus reis. §. idem Pomponius. in princ. de iureiuran. in l. vete-

l.ueteribus. in princ.de pact. & in l.bonorum. col. fin.in med.C.de contrat.Nicon.in repet. cap.quoniam contra.de proba. par. 1. nume. 111. habetur in l.non nudis. & in l.non epiſtolis. C. de probat. Bar.in q.inter Dæmo.& virg. ſub num.11. verſicu. tu falſe.Hypol. conſil.92. nume. 2. & 3. & per totum conſ.

¶Euictio locum non habet ubi res pro qua quis tenetur de euictione eſt uendita, ſed ubi res effectualiter eſt euicta.l.ſi plus uel minus.de euic.l.qui rem. C.eo.Burſ.conſi.194.num.40.uol.2.Aut ſaltem ſit lata ſentẽtia ſuper euictione.Odofr.in d.l.qui rem. Crau.conſi.845.num.12.niſi conuentum ſit, quod venditor lite mota ſuper re uendita teneatur de euictione, uel ad pretii reſtitutionem, quamuis res nondum ſit euicta. l.ſi in libertatem. C. de euict. dicitur autem res euicta, ſi a poſſeſſore auferatur.Crau.conſi.682. num.6.Foſſanen.deciſ.85. num.2.& deciſ.102. per tot.ubi plura de hac materia.Ad hoc autem ut de euictione uenditor teneatur,an ſufficiat emptori demonſtrare uenditori copiam citationis ſibi factæ, uel teneatur ſuis expenſis tradere ſuo auctori copiam omnium actorum & iurium.ponit Foſſan.deciſ.218.incip.emptor cui.

Euidens dicitur illud quod ex coniecturis apparet. l. licet.& ibi Bar.de lega.1.l.ſi quis locuples. de manumiſ.teſtam.l.ſi creditor,C.de pignor.act. l.ſi tutor. C. de peric.tut.not. in l.ſi vero. §.qui pro rei. qui ſatiſd. cogan. in c.conſtitutionem. de conſtitu. in 6.Roma.in l.1.num.7.C.de teſtam.mili.& conſ. 271.verſ.præterea & ſicut.Ioan. de Ana. conſi.49. num.2.ubi conſuluit,quod quando apparet de falſitate per coniecturas, ille poteſt condemnari contra quem ſunt tales coniecturæ, & ibi etiam Bologni.in addit.Barb.in c.ſuper quæſtionum. §.intentionis.col.2.de offi. delega.ubi quam plura ad hoc adducit.Hyp.copioſe in Rubr.C.de prob.nu.314. in l.ult.num.3.C.de ſicar.in prac. crim.in prin.nu. 14.& conſi.7.nu.33.

¶Exactum ſemel iterum exigere eſt contra bonam fidem.l.bona fides.de regu.iur. & regula, bona fides.in ſex. Solutione enim eius quod debetur omnis tollitur obligatio.Inſtit.quib.mod.tol.oblig.in princ. ex quo doct. inferunt, quod contra ſententiæ executionem ſemper opponi poteſt exceptio ſolutionis.Roma. conſi.28.uiſa. nume.2.Anchara. conſi.259.ex verbis, ſub num.5. Alexan.conſi.113. uiſo.ſub num.8.uolumine quinto. Deci. in d.l.bona fides. verſicu. & cum prædictis. in l.non eſt nouum.nume.4.de eden.conſi.316.viſis.num.3.conſilio 348.de duobus.in 2.dub.in princ.375. iuridicam.in princ.& 562.nume.7.Ange. in l.& non tantum.§.quod ſi pro emptore.de petit.hæred. Quod facit ad ſtatutum, quod contra inſtrumentum nulla exceptio opponatur, ut nunquam exceptio ſolutionis excludatur.Io.And.in add. ad Spec.de exec. ſent.§.fin.in uer.16.in fi.poſt Guid. de Suz. quem ibi refert.

¶Excedens certum modum ſibi permiſſum, non de toto actu, ſed de exceſſu tantum puniendus eſt. l. Gracchus.in fi.C.de adult.l.ſi adulteriũ. §.Imperatores.ff. eo. & ibi not.Ang.Alex.conſi.140.ad fin. * uol.2.& conſi.119.ubi dicit eſſe communem. uol. 7. & eſt totum in hac materia. Cepol. conſi. 1.& conſi.29.Felyn.in c.dilecti filii.de excep.ubi multa in hac materia ſcribit. Hypol. conſi. 105. num.36. conſi.132.num.25. conſi.137. num.2.uol.2. conſi. 7.nume. 40. uolumiue primo. qui omnino uidendus eſt in l.1.de ſicar.num.41. Talemque puniri ut culpoſum, non ut doloſum dicit lex.1. §.fin. de ſicar.Butr.in c.olim.il 1.de reſt.ſpol.Felyn.in c.ſignificaſti.colum.fi.de homic. Hypol.conſi.4.num.25. p.1.Alex.conſi.76.viſa inquiſitione. num.1.uol.1. Felyn.plura in c.dilecti filii.col.8.de excep.Cœpo. conſi.29.colum.vlt.Socin.iun. conſi.36. nume.10. uolum.2.Imo. Bal.in l.ut uim.cir.ult.col. de iuſt.& iu. dixit, quod ſi etiam ex propoſito quis modum exceſſerit,non tamen punitur pro toto,ſed pro exceſſu. dictumque hoc in d. l. ut uim. firmant poſt Bart.Iaſ.& omnes.& Ange. de maleſ. in uerſ. & dictus Titius ſe defendendo. colum.8. Hyp.in pract. in §.quoniam. num.63.cum ſeq.Rom.ſingu.3.Afflict.deciſ. 206. incip. penes & apud.nume.3.& 4. ubi teſtatur ita fuiſſe iudicatum.& ibi Vrſil. nume. 14.& ſi occurrat caſus, uide apud Alexan. d.conſi. 76. ſub nume. 1. circa medium. ubi multas quotas citat. & uide Menoch. de arbitr. iudic. fol. mihi 278. caſu 278. & attende pro defenſione inquiſiti.

¶Exceptio ab eo cui cõpetit, nedum proponi debet, ut habetur Inſtit. de excep. per totum. & in l.ſi fideiuſſor.§.cuidam.manda.Bart.& Docto. in l.1.de excep.in l.eum qui.§.qui ſtipulatur.ſub num.4.de uerb.oblig.in l.lecta.ſi cert.peta. ſed propoſita per excipientem probari debet.l.ſuus quoque.uerſ.puto.de hæred.inſtit.tradunt Bar.& Doct.in l.non ſolum.§.ſciendum.uerſic.ſed ut probari. de oper.no. nunc.Iaſ.in l.cetera.ſub nume.5. de lega. 1. Nicol. Boeri.in addit. ad Dyn. in rubr.de regu. iur. Horman.det.late in l.4.§.Cato.ſub nume.322. de uerbo.oblig.Iaſ.alibi conſi.112.columna prima. lib.1. & talis probatio debet eſſe liquida, aliter opponentem non iuuat.Bald.conſi.201.in fine.uolumine quinto.

Exceptio agentem repellit, quem de euictione tenet actio.l.uendicantem.de euict. propoſitionem hanc aſſerit Iaſ. conſi.238. nume. 7. volumine ſecundo. eam firmant Deci.conſi.483.nume.16. Socin.ſeni. conſi.4.num.2.uolum.3.Alexan.conſi.3.nume.1. uolum.3.Roma.conſi.251.per totum.Alexan.conſilio 60.columna ſecunda, volumine tertio. ad eius limit.vide eundem Alexan. conſi.109.nume.4. uolum.4. Deci. ipſum refert conſilio 185. nume. 6.& conſi.445. nu.29. Bertr.conſi.129.in cauſa.uol.2.

Exceptio(audiri nõ debes,quia non ſoluiſti collectas) probari debet ab opponente. Bar.in l.in illa.col.2. de uer.obl.& ibi Rom.nu. 15. Ant.Butr.in c.ſuper his.col.10.de accuſ.Bal.in l.ſi a furioſo.col.3. ſi cer. pet.Ang.in l.1.col.7. C.inſt.cau. & fi.lib.10.in repet.& in l.pen.§. docere. ne quis eum qui.Alex.in d.l.in illa. col. pen.Bal. alibi in l.2.col.10.C.de iu. emph.& ibi Ang.cir. fi. & Iaſ.col.54.Bar.alibi in l. ſi quis conſortiũ.C.de fabricen. lib. 11.& ibi Ang. Gabr.concl.lib.1. de probat. concl. 6.num.22.licet Bal.contrarium tenuerit in l.cum mulier.col.15.& 16.ſol.mat.

Exceptio, ceſſi bonis, impedit litis conteſtationem.l. 3.de ceſ.bon.Iaſ.in §.fin.Inſt. de actioni.uerſ.nunquid autem ceſſio. quæſtionem iſtam breuiter tangit,& ſe remittit ad Bar. in l.penul.de ceſſio.bon.& ad tex.& ibi Bar.& Ang. in l.3. C.de bon.aut.iud. poſ.& ad tex. quem ad hoc dicit ibi Ange. unicum in iure, in l.item ſi unus. in princ. de arbitr. & hoc * cum Bar.tenent omnes communiter in d.l.penult. & ſecundum eam Tholoſæ iudicatum fuiſſe refert Aufrer. deciſ.136.an exceptio. & hanc ſententiam dicit communem Couuar.lib.2.uaria.reſol.iur.c.1. num.6.in fi.verſic.hæc autem exceptio.Ratio,quia perimit actionem,Abb.in cap.quia fruſtra. num.6. de uſur..præſertim ſi ceſſit ignominioſe,glo.in c.ſicut dignum.§.4.in uer.ſi habent. ibi, pro eo &c.de homic.Guid.Pap.quæſt.343.cedens bonis. num.2. ignominia enim,quæ pœna corporalis eſt,& ſuccedit loco debiti pecuniarii, ita ut ulterius non teneatur, etiam ſi ad pinguiorem fortunam deuenerit. Bal.in l.fin.de in ius uoc.Roma.ſing.24. quod non ualens.num.2. & 3.ubi allegat gloſ.in regu.peccatum.in 6.dixi copioſe, tuendo iſtam contra tenentes contrarium in meis qq. legal. quæſt. 7. per rotam.vide ibi.

Exceptio conſumptionis gratiæ eſt alta, profunda, & requirit iudiciariam & altiorem indaginem, ut per Doct.in cap.cum in multis. ſuper glo.fi. in uer. uariari.de reſcrip.in 6.Rota in nou.deciſ.43.& in antiq.42.Oldra.conſi.329.præſens.in princ. Lap.alleg.120.Fulcinius.Cald.con.6. tit. de conſuet. Gemin.conſi.103.in quibus locis late traditur, utrum gratia expiret per ſolam acceptationem & prouiſionem,an uero requiratur effectus pacificæ poſſeſſionis, & perceptionis fructuum, & utrum iuuet proteſtatio ſolita ſecundum ſtylum Rom. cur. qui ita inualuit, & utrum requiratur declaratoria iudicis,ſuper acceptatione,& puiſione, & ideo talis exceptio & diſcuſſio reſeruanda.Io.Bap.Fer.conſ.96. & quia.in fi.uol.1. Mandoſ.iun.ad Roma. d.conſi. 329.lit.A.ubi citat Staphil.in tract. de lit. grat. & iuſt.in 1.par.ſub tit.de ef.clauſ.uer.ſed de iſtis verbis.& Fer.ubi ſup.

Exceptio contra iudicis ſententiam, licet opponi non poſſit, poteſt tamen opponi exceptio nullitatis prouenientis ex defectu ipſius iudicantis, glo.in clem.1.de ſequeſt.poſ.& fruc.Bald.in l.Diuus.de teſtam.mili.in l.etiam.C.de exec.rei iud.& in l.ſi abſentis.C.ſi cer.pet.Fulgo.conſi.150.num.1. Cuma. 44.in fi.Ange.conſi.172. colum.3.uerſicu.ſi autem cauſatur.& 193.in fi.& conſi.ſequen.ad fin.Gemi. conſi.24.num.12.Abb. in c.ex parte. ſub nume.6. de offic.deleg.Roma.conſi.42.nume.2. in fi.conſi. 115.in fi.& in l.de pupillo.§.qui opus. de ope. no. nunc.Alexan.conſi.77.num.8. & 9.uolum.2.Corne.conſi.144.in fi. lib. 1.203. nume.8.lib.2. Deci. conſi.8.num.7.38.num.7.Hypol.ſingu.10.tu ſcis. & Pariſ.conſi.109.num.3. & 4.uolum.4. ubi declarat.obſeruat Mandoſ.iun. ad d.conſi. Rom. 42.ſuper uer.iudicantis.ubi plures citat, vide tamen Socin.in l.2.nu.4.de excep.qui ſimpliciter tenet contra.d.gl.in clem.1.

Exceptio contra teſtem eſt admittenda & probanda antequam teſtis examinetur. Alexand. de Neuo conſi.5.num.3.allegat Bald.in cap.1.de teſti.Ioan. And.in c.ex parte.de teſti. ubi dicit quòd exceptio a principio repellens teſtem,admitti debet ad pro* bandum. cuius opinionem communiter ſequuntur Doct.ut dicit Felyn.in d.c.ex parte.colum.4. uerſi. gloſa,in ver.notabiles.& dicit Abb.in d.c.ex parte. colum.8.verſicu. ego tamen. quod ſi exceptio non admittatur,poterit appellari, nam ex hoc infertur grauamen, quia teſtis qui non debuit examinari,ſi examinetur indicium ſaltem facit. Abb.in c.2. colum.6.uerſic.tertio probo.de teſti. notat Bart. in l. Maritus.de quæſti.& ideo dicit Abb.in d.c.ex parte. d.uerſ. ego tamen, quod intereſt excipientis ut teſtis contra quem eſt oppoſitum non examinetur ante diſcuſſionem exceptionis, ex eo quia ſaltem indicium faceret.ſubdens idem Abb.ſequendo opinionem Ioan.And. quod licet eſſet arbitrarium iudici,prius examinare teſtem,uel diſcutere exceptionem,ſi tamen non iuſte arbitretur, quod appellari poſſit.Declaratur tamen propoſitio non habere locum ubi iura diſponunt,exceptionem eſſe reſeruandam.Io.And.& Vinc.in c.cum cauſam.de teſti.Ancha.in d. c.ex parte.ſub num.12.

Exceptio declarat & ampliat regulam in caſibus non exceptuatis,l.nam quod liquidæ.§.fin. cum vulga. de pen.leg. Deci.l.1. numero 26.de reg. iur.conſi. 552.viſos.numero 3. conſi.604.in caſu.numero 7. & in c.cum dilecta.colum.2.ubi melius quam alibi. de confirm.uti.Tiraq.de utroq. retr. in fine.1.par. numero 93.cum ſeq.Bero. conſi. 38.ſuper capitulis.numero 8. uolum. 1., Declarat Beci. conſi. 32. numero 22.conſi.82.numero 18.conſi.101.nume. 82.& conſi. 111. numero 37. poſt Iaſo. conſi. 45. num.12.uolum.1. Felyn.in c.fi. in prin. ut lit. non cont.Oſaſ.deciſ.108. num.8.Deci.alibi conſi.657. num.7.Cagn. in d.l.1.ſub num.30.Pariſ.conſi.68. num.15.uol.1. Plot. in l. ſi quando. ſub num. 271. uerſ.quia exceptiones. C. vn. ui.ubi dicit quòd ex qualitate exceptionum declaratur, de quo loquatur regula.Borgn.deciſ.Fiuiz.5.nu.5.

Exceptio dicitur fauorabilis quando principaliter fauorem continet.Bart. in l. qui exceptionem.de cõdic.ind.ſequitur Calder. conſi. 14. odioſam. tit. de uerb.ſign.Deci.l.2. num. 5. C.de in ius uoca.in l.ſi quis nec cauſam.not. 3. ſi cer. pet. Rom. conſi. 4. ſententiam.nume.7.Alex.conſi. 141. viſo ſtatuto. num.10.uol.7.not.Crau. conſi. 242. duo videnda. col.1.& 2.limit. Aret. in d.l. 2. in glo.ſuper uer.liberis.Ad materiam ui.Rom.conſi. 328.nume. 2.& ibi Mandoſ.iuni.in uerbo.introducta.Alex.d.conſ. 141.& ibi addit.ad uer.fauorabile.vi.ſupra,conſtitutio pœnalis.

Exceptio doli contra ſententiam arbitri opponi poteſt,ſeu contra agentem ex ea, licet ab eadem non poſſit appellari.l.3.iunc.glo. & l. diem proferre. §. ſtari.de arbitr.Cardi.conſi.139.factum.col.5.uerſ. & dum etiam dicitur.Abb. in c. 2.colum. 3.uerſ.in glo.in uer.fauentes.& col.fin.ad fi.de arbitr.Rom. conſi.90.num.5.Alex.conſi. 47. col.3.uerſ.confirmatur. lib.1. Matheſ.not. 182. not. quod ſententiam.iunc.addi.ibi.

Exceptio dominij opponi poteſt agenti contra apprehendentem poſſeſſionem rei uacantis. glo. in l.

fin.in uer.ignorantiam. C. un. ui.ſi modo incontinenti eius probatio offeratur, ut in ea. cum qua tranſeunt Bar.ibi.col.fin.Ang.col.fin.Sal.col, pen. & ult.Bar.in l.ſi de ui.de iudic.Ang.l.2, C, de edic. Diui Adr.tol. Alex.in l,naturaliter, §, nihil cōmune.de acq.poſ.fal.15,& ibi Aquen.col.4. Cepo.cōſ. crim.59.col.3.Deci.conſi,190.col.pen.

Exceptio ex eo fonte oriens ex quo oritur petitio nūquam regulariter ſublata cenſetur.Bal. in Aut. præſente.C.de fideiuſ.quem ad hoc cū aliis citat Rom. conſi.244.ſub num.5. uerſ. Breuiter reſpondetur. & conſi.472.num.2.Corn.conſi.291, colum. pen. uerſ.nec obſtat quod ſecundo,uolum.2. Deci. in c. ex parte. il 2. colum, antep. uerſ. x. fallit. de offi, delega.& conſi,119.& pro tenui.col.1.in fi. uerſ.ſic etiam dicimus.& conſi.446.viſo. poſt princi. ut licet ſtatutum prohibeat exceptiones, non tamen cenſetur illam prohibere quę ex alterius ſtatuti tenore prouenit.Deci.in d.c.ex parte. col. 3. uerſ. 3. fallit. & multo minus eam quæ ex eiuſdem ſtatuti inſpectione reſultat.Deci.conſi.356.in cauſa.nu.4. Exemplificari poteſt ut ſup. uerſ.exceptio agente. & inf.uerſ.exceptio implementi,& ui.Alex. conſi. 77.num.16.uol,3.

Exceptio illegitimitatis pſonæ poteſt qñcunq; opponi,etiam poſt tres ſententias. l. licet. C. de procurat.Hyp.in l.ſi quis.num.10. de quæſt. Maran. de ord.iud.p.4.d.9.nu. 38. & p.ea.d.ult.nu. 16. poſt Bal.Alexan.& Iaſ.per eum allegatos. late Vant.de nul.ſent.ex def.inhab.& mand.comp.num. 1.& 2. in tit.an quæl.ſent.poſ.dici nul.nume.16.ubi dicit hoc procedere etiam ſi cauſa coram principe ageretur. Oſaſ.deciſ.1.n.35.& 36.nec talis exceptio includitur ſtatuto reiiciente exceptiones.Bart.in l. 1. §.& parui.uerſ. tamen circa hoc. quod ui aut clam. Anchar.in clem.1.verſ.x.& ultimo.de ſequeſ.poſ.& fruc. Vant.de nul.tit.de nul. ex def. inhab. num.2. reliqua ſupple ex dictis infra,verſic.perſona quolibet actu.

Exceptio implementi non ſecuti, & rei non traditæ quandocunque opponi poteſt.l.Iulianus.§.offerri. de actio.emptio,l.filiæ licet.C.de collat.ut ſi uenditor agat ad pretium,poteſt emptor excipere, tu nō tradidiſti rem,uel non impleuiſti.l.ex prædiis.in fi. C.de euict.l.qui pendente.de actio, empt. Nat.conſil.305.optimum. num. 1.ubi,quod;ſtante ſtatuto, quod contra inſtrumentum nulla exceptio opponi poſſit,adhuc tamen opponi poterit exceptio ſuprad.ita Bald.in d.l, ex prædiis. Anto.de Canar.de execut.inſtrum.quæſt.27,idque Nat.ibi rationibus comprobat.ita etiam Barto.in l. 1. §.parui. quod ui aut clam.Corn.conſi.40.num.7. uol.4. Deci.conſi. 452.num.7,Ceph.conſi.312.nu,100.& conſi.407. num.15.& 19,Craue,conſi.151.num.10.Nat.alibi conſi.360.nu.6,Rolan.alios citans,conſi.53. num. 32.lib.1.quem,& alios in hoc citat Ioſ.Ludu.deciſ. Peruſ.50.nume.1.& ſucceſſiue,par.1. & deciſ.Luc. 2.nume.1.

Exceptio ineptitudinis libelli poteſt quandocunque, etiam poſt ſententiam,opponi. cap.cum dilecta,de empt.& vend.ubi Imo. refert Pet. de Anchar.dicere, quod ſæpe audiuit Bald. allegare illum tex. ad hoc,idem tenet Bal.in l,1.col.penul, C.vt quæ deſ. aduoc.& in l.edita.colum.25.C.de eden: Ang.in l. 1.de of.proc.cæſ.Anchar.in clem. conſtitutionem. de elect.Rom.conſi.69.viſo.ſub nume. 10.verſic.& ideo poteſt. & ibi Mandoſ.iun.ſuper uer. opponi. Bal.in l.licet.colum.antepen.C.de procur.& in Authen.ſi quis litigans.C.de epiſc.& cler.Iaſ.Inſtit.de action.§.omnium.colum.9. Vanti. de nullit. tit.de nulli.ſenten. ex defectu proceſſ. num.22.cum ſeq. Felyn.in c.quoniam contra,colum,13.verſ.iſtum caſum limita,de probat.nume,44.Deci.in c.in literis. ſub num.45,uerſ.& iſta concluſio procedit. & in c. ex parte.il 2,num.70.verſic.XVI.fallit. de offic.delega. Rolan. conſi,31. viſo proceſſu. nume.19,uolum. 1. vide infra, verſicu.ſententia lata ſuper inepto libello.

Exceptio innocentiæ nunquam uidetur excluſa a lege uel ſtatuto excludente omnem exceptionem. Bar.in l,edita.col.pen.C. de eden.Io.de Ana.conſi. 59.viſa.Alex.conſi.112.viſo.col.2.uol.5.immo pro innocentia Rei tuenda,iudex ex officio, etiam inquiſito non petente, probationes recipere debet, etiā a teſtibus domeſticis & minus idoneis.l.abſente.de pœn.Specul.tit.de inquiſ. §. 1. uerſ. ſed nunquid.Alex.conſi.24.col.pen.uol.2. Hyp. ſing. 59. innocentibus.conſi.16.uol.1.num.1.3.14. 16. ubi ampliat nedun ante ſententiam, ſed etiam poſt. & ſing.72. fere per totam Italiam. ubi aurea dicit.faciunt.l.2.de cuſt.reor.l.ſi nō defendantur. de pœn. l.1,§,fi.l.4.§.hoc autem.de dam.inf.l.unius. §. cogniturum.de quæſtio. Bald. in Auth. at qui ſemel. C.quom.& quando iud.Aret.conſi.8. ſicut. col. 2. uerſ.hic tamen.

Exceptio proprietatis incontinenti propoſita obſtat
* remedio adipiſcendæ poſſeſſionis. Glo. communiter approbata in l.ſi de ui. de iudic.omnes in l. fin. C.de edic.Diui Adri.tol.& in l.naturaliter.§. nihil commune.de acq. poſ. & ibi Rubeus, num. 122. & Fabius nu.44.per glo.in l. 1.§. qui a me.de ui & ui arm.Affl.qui dicit ita tenere oēs,in c. 1.§.illud. nu. 49.de proh.feu.al.per Fed.Ceph. comprobat cōſi. 4.num.36.vi.inf.uerſ.poſſeſſionis adipſcendæ.

Exceptio ſpolii in cauſa matrimoniali non admittitur.Inno. in c. cum dilectus. de ord. cogn. num. 6. per.c.ex parte.de reſtit.ſpol.Io.And.in d. c. cū dilectus.col.4.ſequitur ibi Abb.col.7. cum hac declaratione,quod pro matrimonio agenti non obſtat exceptio rerum priuatarum.Specul.de petit.& poſ.§. 1.uerſic.quid ſi ago.Hoſt.in ſum.de reſtitu.ſpol.§. quando,uerſ.quid ſi.Fel.in c. 1.col.j. ut li.non conteſt.& in rub.de ſponſal.col.5.in 4.ſpecie. Secus ſi opponeretur exceptio eiuſdem cauſæ matrimonialis,quia illa admitteretur,c.conquæſtione.de reſtit. ſpol.Abb.ubi ſup.& Soci.regu.125.fal.7.

¶Excommunicatio per inſtrumētum probari poteſt ad effectum dilatione exceptionis, de excep.c.pia. in 6.de offic.delegati.c.prudentiam.§.ſexto. Rom. conſi.349.per totum.ubi ponit quot modis excommunicatio probari poſſit. quod conſi. ad hoc propoſitum citat Hypo.in pract. crimin.§.quia, in fin. dum quærit an delictum per inſtrumentum probari poſſit.& Felyn. in c. cum in eccleſiis. colum.ulti. verſi.pro iſta fallentia.de maior.& obed. & in c.fi. num,13,de except. An autem pobari poſſit per de-

nuncia-

nunciationem,& famam, ponit Rota deciſ.252. licet.& deciſ.490.ſi quis.in nou.Rom. in l.1.in prin. colum. 1.verſ.quo ad ſecundum. de no.oper.nunc. Felyn.in cap.cum contingat. colum.2.uerſic. quod autem fama.de reſcrip. Deci.in d.§.ſexta. columna penult. & in cap.paſtoralis. §.verum. in 4. not. de appel.& uide Pute.deciſ.65.dubitaui.lib.1.

Excommunicatus non poteſt eſſe arbiter, nec iudex. glo.in uer.infamē.in c. ſciſcitatus. de reſcr. & in c. propoſuit.in uer. tempore. de cleri.excom. miniſt. Inno.in c.cum ſuper abbatia.col.3.in fi.de offi.deleg.Lanf.in c.quoniam contra.§.interlocutoriæ.in prin.de prob.Vant.de nullit.tit.de nul.ſen.ex def. iur.ord.num.137.& tit. de nul. ſenten. ex def. iur. del. nume. 61. quod extenditur ad bannitum ex ſententia.Specul.titu. de arbitr. §. Differt.uerſ.ſed quid de bannito. Ang. in diſp. duo inuicem, Ioan. Bap.Peruſ.in tract. de arbit. lib.4.c.5.6.7. & c.19. Alex.in l.1.§.1. in fi. ad Trebel.dixi copioſe in qq. meis legal.q.15.num.8.& 11. ubi quid in deporta to.& num.20.ubi quid in bannito. An autem excommunicatus poſſit eſſe arbitrator, & an teſtari poſſit, dico copioſe d.q.15.nume.34. ad materiam, quid poſſit vel non poſſit facere excommunicatus ſiue publicus ſiue occultus tam in temporalibus quàm in ſpiritualibus,& ſacramentalibus, ponit copioſe Gabr.concl.lib.1.de prob.concl.8. a num.36. vſque ad 47.& an poſſit eſſe teſtis. vide Gabriel.d. lib.1.de teſti.concl.21.per totam.Et an, ſi fuerit ſpoliatus,veniat reſtituendus necne.uide.eundem.lib. 5.de reſt.ſpo.concl.1.nu.69. 181. & ſucceſſiue. ubi copioſe.

Excommunicatus regulariter teſtari poteſt, niſi in caſibus a iure expreſſis,cum omnes teſtari poſſint qui a iure expreſſim non prohibentur. l. ſi quæramus. de teſtam.§.fi.Inſt.quib. non eſt perm.fac. teſtam. l. 1.C.de ſacroſ.eccl. ita Archi.in c.pia.de excep.in 6.Ioan.And.in c.decernimus. de ſent. excom. in 6. Bar.in d.l.ſi quæramus. Bal.in l.fin.colum. 3. C. ſi a non comp.iud.Abb.in c.ueritatis.num.32. de dolo & contu.Imo.in c.2.de teſtam. Feder. conſi. 74. Fel.in c.cum uoluntate. de ſent. excom. & in c. ad probandum.de re iud.col. 2.nec refert an ſit publice uel occulte excommunicatus, ſecundum eos. excipitur excommunicatus pro hæreſi, c. excommunicamus.§.credentes.de hæret. Auth.credentes.C. eo.& excommunicatus quia percuſſit Cardinalem. c.Fælicis.de pœn.in 6.Multis hoc proſequitur Couar.ad tit.de teſtam.ſuper 2. par. Rubr.nume.18. materiam copioſe cumulat Gabr.cōcl.li.4.de teſta. concl. 1. An autem poſſit eſſe iudex, dixi copioſe in qq.meis legal.q.15.num.8.

¶Excuſſio, ubi certum eſt debitorē non eſſe ſoluendo licet non requiratur,ut perueniri poſſit contra fideiuſſores, requiritur tamen ut præcedat declaratoria, ſ. principalem non eſſe ſoluendo.Bart.in l. ſtipulatio.§. & habet. de no. op. nunc. & in l. a diuo pio. §. in uenditione. de re iudic. cuius ſententiā plene perpendit Bal. in Auth. ſed hodie. C. de act. & oblig.Rom.in d.§.& habet.conſi. 211.nu. 3. in
* fi.& 4. & 241. num. 7.ubi iſtam ſententiam communem teſtatur. & in addi.ad eum concor. habentur.& ui.Io.B.Fer.conſ.128.nu.5.& Pariſ.conſ.50. num.45.lib.1.ui.inf.uerſ.fideiuſſor regulariter.

Executio fieri debet ſecundum ſtatuta loci, etiā quod forenſis eam peteret. Soci. conſi. 167. uerſ. Tertio quæritur.uol.2.Iaſ.in l.a D.Pio. de re iud. §. ſententia uero.num.6. Roch.de conſuet.ſect.9. num. 54. Maran.par.6.actu.3.num.10. Caraui. ritu 28.nu. 7.Lancel.Conra. de offi. prætor. lib.1.rubr.de execut. ſenten. ſub num.13. deciſ. Fiuiz. 10. num. 31. Contrarium ſcripſi aliàs in qq.legal.q.19.ui.ibi.

Executiuis quis non impeditur intentare plures uias, unde ſi quis fecit in ſe transferri poſſeſſionē, aut fecit pignorare debitorē, non per hoc impeditur eum carcerari facere, uel econtra, ita Barto. in termin. in l. conſentaneum. columna ultima. C. quom.& quan. iud. Bal. in l. qui legati. per illum tex.C.ut in poſ.leg.& in Auth.quæ ſupplicatio.C. de præci.imp.offer.& in l.fi.uerſ. ſed ſi cum ſcio.ff. ſi cert.pet.Ang.in l. qui reſtituere. ff. de rei uend. quia in ipſis omnia iſta ſimul permittuntur, nec intentatio unius remediorum præiudicat quin alia remedia intētetur, donec ipſa actualis executio fiat. ita Iaſ.in l.1.in prin.num.23.ſi quis iuſdic.non ob temp.conſi.9.num.41.uol.1.& conſi. 28.ad fi. eo. Alex.conſi.130.num.15.uolum. 4. Deci. conſi. 12. ſub num.2.uerſ.quinto nam cum iſta.conſi.73. circa fin.conſi.460.num.9.conſi.562.nume.8. quam Bart.doctr.multi ſequuntur,quos refert Marſi.in l. unius.§.fin.num. 30.de quæſt. & in Rubr. de fideiuſ.num.378. & in pract. crim. §.attingam. nume. 53.Strac.de decoct.p.3.num.46.

Executor unus ex duobus teſtamentariis poteſt ſolus exequi altero abſente in partibus remotis. c. ult.§. fin.de teſtam.in 6.Capra regul.lib. 1. ad fin. uerſ. executoribus pluribus. niſi eſſet abſentia breuis & modici temporis, quia tunc debet abſens expectari.Io.And.in d.c.fi.in nouel.vel quando diſtributio eſt incerta relicta ad eorum arbitrium, ſed quādo eſt certa & limitata in teſtamento, ita quòd non eſt facienda niſi nuda executio, tunc unus ſolus poteſt exequi, & non refert per quem fiat. Bal. poſt Iac.Butri.in l.nulli.C.de epiſc.& cler.col. ult. uerſ. extra quærit.refert Iaſ.conſi. 110. in fi. uol. 1. vel quando teſtator aliter diſpoſuit,quia tunc attenditur eius diſpoſitio.Curt.iun.conſi.66. uerſ. Secundo & fortius. Ad hoc tamē ut alius ſine alio exequi poſſit,eſt remedium ut teſtator det executoribus in ſolidum licenciam exequendi. Dilec. de ar. teſt. tit.de tut.& executor.teſt.caut.8.ſi plures. num.2. vi.ſupra.uerſ.citatio, partiſue.præſentia.

Executores grauati ad diſtribuendum bona in pios uſus, poſſunt liberare carceratum etiam ob maleficium culpa ſua commiſſum. gl. in c.ſacrorū.12.q.2. Bal.in l.quamuis.ſol.matrim.quia tunc non agitur de preiudicio tertii,puta fideicommiſſarii,quo caſu alienari non poſſunt bona fideicommiſſi pro liberando ſua culpa carceratum.Ang. Imo. & Rom. in l.Marcellus.§.res quæ.ad Trebel.Alex.in d.l. quāuis.col.2.uerſ.Item lex bona fides.ibi.item non obſtat deciſio Ang.& in d.§.res quæ. col. 1. uerſ.non obſtat quod culpa. ubi etiam Iaſ. col.1. uerſ. & retenta.& in d.l.quamuis. nu.20.& 21. Ceph. conſi. 624.num.60. de hoc copioſe ſcripſi in meis. qq. q. 47.præſertim.num.7.& ſucceſſiue.

Execu-

Executori dicenti ſe poteſtatem habere ad exequendum ex mandato principis, non creditur ſine literis.l.prohibitũ. C.de iure fiſ. lib.10. nec ſufficit exhibere literarum tranſumptum ſeu exemplum, ſed originale exhibi debet.l. Sancimus.C.de diuer. reſcrip.25.quæſt.vlt.ſancimus. Rom.conſ.336.num. 5.Deci.in l.vn.num.8.C.de mand.prin.Boer.deciſ. 281.nu.8.in fin.Tiraq.de vtroq.retr.tit.1.§.2.glo. 1.num.10.Gomes.in cap.ſtatutum, poſt num.6.de reſcr. in 6. Mandoſ.ſen. ſuper reg. de non iud.iux. form.ſuppl.quæſt.6.nu.2. obſeruat Mand. iun. ad d.conſ.Rom.ſuper ver.originale.

Executoris officium ad hæredes ipſorum executorum non tranſit, niſi hoc fuerit à teſtatore dictum.l.antep.cum glo.ff.de tutel.& ibi Bar. & probatur in c. fin.& ibi glo.in ver. mortuo. de teſtam. in vi.notat Dyn.in l.alimenta.in prin.de alim. & cib.lega.Bar. in l.à filio.in princip. eo.tit.Iac.de Beluiſ. in Auth. de eccleſ.tit.in §. ſi quis autem. Specul.in tit.de inſtrum. edit.§.nunc vero aliqua. verſ. inſuper quærendum eſt.Cyn.in l.id quod pauperibus.in fin.C. de epiſc.& cler. & ibi Bal. in 3.colum. & in l.fin.§. Sed & ſi quis.C.com.de lega.Ang.in l.cum quis.de verb.oblig.Rom.conſ.69.num.6.Nic.mil.in reper. in ver.Executore teſtamenti mortuo. Lap.alleg.91. caſus talis eſt.ſub num.3.Curt.iun.conſ.66.nu.1.

¶ Exemplatio ſcripturæ preſumitur facta ſolemniter, & ſeruatis ſeruandis ex curſu temporis. Hoſt.Ioan. And.Butr.Imo. & Felyn.in cap. Albericus.de teſti. Cuman.conſ.158.colum.2.Alex.conſ.101.colum. 2.volum.7.Aret.conſ.36. colum.fin. in prin. Flor. in l.2.colum.1. de fin.inſtr. Affl.deciſ.368. colum. 3.Alexand.alibi conſ.50.colum.2.volum.5.ubi dicit quod ſtatur exemplo propter diuturnitatem. & vide Iaſ.in Auth. ſi quis in aliquo. C.de eden. colu. 3.in 1.limit. & ibi Rimin.colum.2. Soc.conſ. 187. colum.4.in prin.Corn.conſ.144. volum.2. Iaſ.cõſ. 114. colum.2.in fin. volum.1. Mant. conſ.83. Pro negatiua tamen vide Card.in d.ca. Albericus.& ibi Abb.colum.2.Socin.conſ.194.colum.pen. Aret.cõſil.36.colum.fin. Deci.in d.Auth. ſi quis in aliquo. colum.5.Corn.conſ.24.colum.pen. volum.4.declarat Deci.vbi ſup.num.24.

¶ Exemptio & priuilegium non excuſant ab onere taxarum equorum, & hoſpitationis militum.Pariſ. conſ.52.tenetur volum.1.Alexandri.conſ.9. in cauſa.num.6.Signor.conſ.82.in quæſtionibus. colum. 2.num.6.& pro hoc vide Deci. conſ.165. Viſo.col. 2.& 3.conſ.168.Reuerende.colum. pen.verſic.Secundo reſpondetur.Iaſ.conſ.131.volum.4.Felin.in cap.Accedentes.colum.3. verſ.nihilominus. de reſcr.Gomes.in proem.reg.canc.quæſt.5.verſ. & hoc vlterius.Bologn.conſ.4.Viſo.colum.fi. verſ.nec obſtat.& verſ.plus dico. Alex.conſ.216. nec arguẽdi. volum.2.Curt.iun.conſ.42.ſub num.2.verſic.præmiſſis tamen,& conſ.61.ſub num.14.verſ.ſtãte igitur inſolita.vide inf. verſ.immunitas cã emergente, & verſ.immuni.conceſſa alicui, & verſ.Priuilegium non ſoluendi decimas.

Exemptione aliquarum eccleſiarum vel capellarum non eſt neceſſe facere mentionem de alterius poſſeſſione.Inn.in cap. Dudum. de priuil.ſub nume.3. verſ.quidam tamen in aliquibus. vbi iſtam materiã declarat, & ibi Hoſt.colum.2. verſic. aliud quando dicit. & ibi Ioan. And. colum.1.in fin.verſic.aliud. Ant.de But. colum.2. verſ. aliud ſi dicatur, & Anchar.colum.2.verſ.quærit Innoc. Card.colum.2.in 2.& 3.oppoſ.& conſ.92.verſ. præterea præſuppoſito. licet contrarium voluerit Abb. ibi.col.1. verſ. ſed pro declaratione tex.

Exemptionis priuilegium late interpretatur in fauorem eius cui conceditur, quando verba priuilegij ſunt geminata. Oldr.conſ.306. colum.2. vbi dicit, quod ſi Papa concedat alicui priuilegium, vt bona ſua quæcunque à decimis ſint exẽpta, licet tale priuilegium ſui natura ſit ſtricte interpretandũ, vt inf. verſ. Priuilegium non ſoluendi decimas, tamen ob illud ver.quæcunque, comprehendit omnia, & quęcunque ipſius priuilegiati bona, vt etiam magis in ſpecie dicit Socin.conſ.297. colum.fin. verſ. pretérea hæc difficultas, vbi ſimiliter de priuilegio immunitatis decimarum loquitur.& Rub.Alex.in terminis priuilegij exemptionis à decimis, conſ.135. nu. 3. & in alijs materijs ob uim verborum geminatorum.Deci.conſ.113.colum.2.per totam. Crau.conſil.202. ſub num.42. verſ.alibi ſcribit Deci. Ceph. conſ.451. num.226. & faciunt dicta ſup. in verſic. Geminatio.& verſ.verba geminata.

¶ Exercitium duplex gerens, aut officium, duplex diſtinctum ſalarium petere poteſt. in Auth.vt iud. ſi. quoquo ſuffr.§.illud tamen, cum gl.ſuper ver.periculum, vbi eſt caſus. C.de aduoc. diuerſ. iud. l.binos, & ibi per Bal. de cond. & dem.l.qui duobus, vbi Bald.& idem Bald.in l. ſi ad ſcribatum.C.de appel.& in l.3. C.commu.de lega.not. Ioan. And. in nouel.in cap.cum olim.de re iud. Paul.in l. ſi eadẽ. nu.4.de of.aſſeſ. Rom. in l.2. in prin.colum.5.ver. octauo. de ver.obli.in l.binos.C.de aduoc. ſuprad. & in conſ.25.num.1.Brun.in tract. de augum.concluſ.12.num.4. Ad hoc dicit Bald.conſ.344. & pro iſta.lib.2. quod qui duplici iure officijs diuinis intereſt, duplicatas diſtributiones habere debet. & conſ.405.ad euidentiã. lib.3. quod cum Peruſii eſſet duplex officium, Conſeruatorũ & Maſſariorũ, eſſentque vnita, vtriuſque officij ſalarium vnico officiali debetur. Hæc cum alijs ad hoc cumulat Mandoſ.iun.ad d.conſ.Rom. ſuper ver.petere poteſt, & propoſitio eſt vera, quia illud quod in duabus perſonis recipitur, in vna duplici iure conſiderato recipi debet, l.ſingularia, ſi cer.pet. de pœnit. diſtin.3. Adhuc, vbi not.& 9.q.1.in ſcriptis. Vide inf.verſic. Qualitates duę.& verſ. ſalarium minuitur, & ſup. verſ.contrariorum idem eſt.

¶ Exhæredatio facta non intelligitur niſi nominatim ſit expreſſa.l.1.& 2.de lib.& poſth. Bal. in l. ſi defunctus.colum.1.C.de ſuis & leg.& in l.illam.col.1. C.de collat.ſequitur Iaſ.conſ.126.num.10.volum. 1.& conſil.205. num.13. volum.2. Barba.conſ.26. nume.1.volum.1. Ceph.conſ.161. bona iſta.num. 20.conſil.278.Deceſſit, num.11.& conſil.300.aduerſus. num.10. quod procedere etiam in exhæredatione materna, dicit idem Cephal. conſ.13. plura ſunt num.33.

¶ Eximens non iuſte carceratum non punitur. l.1. §. o filius.in ver. non deliquit. ff.ne quis eum qui. & ibi Bal. Alex.in l.ſed eximendi.§. item ſi quis.eod. tit.

tit.Boſſi.in tit.de capt.numero ſeptimo, & titu. de carcer.numero decimoquinto. Mari.Socin.tractat. de citat.artic. trigeſimoquarto. numero uigeſimoſecundo.verſiculo, Duodecimo excuſatur. Ioan.de Amic.conſilio vigeſimoſeptimo.numero vigeſimonono.& conſilio octuageſimoſexto, numero ſeptimo.Clar.in pract.crimin.§.fin. quæſtio. vigeſimanona.verſic.quid ſi ille.Marſil.in l.prima, in princip. numero decimoſexto. de quæſt. & in l. prima. numero 80. & 81. de ſicar. Dixi late in meis. qq. legal. quæſtio. 30. numero vigeſimoſecundo, vigeſimotertio, & 28. vide infra verſic. officiali iniuſte exequenti.

Ex nunc prout ex tunc, dictionum natura eſt, vt tempus futurum trahatur retro ad præſens. gloſ. in l. prima.C.de codicil. & ibi Ang.glo. in clem.prima. de conceſ. præb. Bar. in l. ſi ita ſtipulatus fuero ſi Titius.in princip. de verbor. obligat. Bal. in auth. Contra rogatus. C.ad Trebel.in l.ex illo.C.de appellat.in l. Gallus. §. nunc de lege. de liber. & poſthum. in capit.primo, de milite vaſal. qui not. eſt. in capit. primo. de teſti.cog. in capit. præterea requiſiſti.columna quarta.de appellat. in l.lecta. vbi etiam Roma.ſi cert.petat. Ang. & Imo. in l.huiuſmodi.la ſecunda.de verbor.obligat. Alexand.conſilio 111. perſpectis. numero vigeſimotertio, volumine ſexto. Iaſ.conſilio 147. numero quadrageſimo.Deci.l.contractus. columna quarta, de regul. iur. Neguſ. in tractat. de pignor. memb. ſecundo, par.ſecunda.numero quarto, & quinto. Tiraquel. de iu.conſt.poſ.par.tertia, limitat.ſecunda, numero decimoquinto.& de vtroque retract.titu. ſecundo, §.ſecundo, gloſ.prima.numero 86. Rip.in l.prima. numero quinto. de pignor. Pariſ.conſilio nonageſimoprimo. numero ſexageſimoſexto, volumine ſecundo. Natta conſilio 453. numero ſexto. uolumine ſexto. Bertrand. conſilio 223. numero ſexto. Felin.in capit. licet. columna quarta, verſiculo not. ſexto, de probat. Curtius ſenior conſilio quadrageſimoſecundo, numero vigeſimoquinto. vide ſupra uerſic. clauſula, ex nunc prout ex tunc.

¶ Expectans qui acceptauit beneficium quod errore probabili credit ſibi debitum, non conſumit gratiam niſi illud conſequatur. Roman. conſilio 329. præſens conſultatio.columna prima, verſic.aut errore probabili.per tex.in l.ſecunda, in fi. de optio. lega. vbi eſt expreſſum non conſumi facultatem acceptandi ob acceptationem factam illegitime errore probabili, quia verba quæ acceptandi facultatem concedunt, cum effectu intelligenda ſunt. capit.Relatum. de cleri.non reſid. ſecus ſi facta fuit collatio de beneficio non debito cum effectu, nam talis collatio non conſumit gratiam, & reſeruatio per eam non expirat, nec domino præiudicat, niſi doceatur de ratificatione, ut etiam conſulendo docuit Ferret. conſilio vigeſimonono. Agenti poſſeſſorio. in fin. volumine primo. vbi allegat Rot. in nou. deciſ.428. pro quibus videndi ſunt. Oldrad. conſilio 307. quod quando dies. numero tertio. Fely.in c.ex tenore. poſt numerum quintum.verſi. & acceptatio inualida. de reſcrip. Gig. de penſio. quæſtio.vigeſimanona, numero decimo. Tiraquel. in repet.l.boues.§.hoc ſermone.limit. vigeſimaprima. numero primo, de uerborum ſignificato. facit text. in l. qui per ſalutem. de iureiurand. per quem idem ſcribit Bald. conſilio 228. per Sanctiſſimum. uolumine tertio. Declara hanc propoſitionem ex dictis ſupra, uerſic. Acceptans beneficium uigore.

¶ Expenſæ an in criminalibus uenirent, fuit aliquando dubitatio inter Doct. antiquos, ut refert Barth. in l.non ignorat.C.de fruct.& lit.expen. poſt Iaco. Butrig. ibi. Tamen eſt expeditum, quod ueniunt officio iudicis, ut dicit Barth. in l.prima. in princip. ad Turpil. columna ulti. ad fin. ubi dicit ita com- * muniter teneri, & ibi refert ita tenere Innocent. in capit. cum oporteat. in fin. gloſ. mag. de accuſ. ſequitur Iaſ. in l.properandum. §. ſiue autem alterutra. numero uigeſimoprimo.C.de iudic. ubi ampliat hoc generaliter, ſiue procedatur per accuſationem, ſiue per denuntiationem, ſiue per inquiſitionem, ſiue ſimus in accuſatore, ſiue in accuſato uicto, ut ibi per eum, qui multa ad hoc allegat. hoc idem firmant Hypolit. de Marſil. conſilio trigeſimoſexto. incipi. nuper mihi. numero primo, & quarto. conſilio quadrageſimoquarto, incip. quoniam omnis.numero uigeſimotertio.conſilio 126. incip. in cauſa expenſarum. numero uigeſimooctauo, & ſing.207.incip. Victus uictori, ubi tractat materiam. & in practic. crimin. §. ſupereſt. numero primo, & latius idem in l.patre uel marito. numero decimoquarto, de quæſt. Iaſ.conſilio ſecundo, incip. in themate. numero quinto. uolumine primo. Ang. de Aret.& Arim.ad eum in tract.malefic. in uerſic. & ad quærelam. numero ſeptuageſimotertio.Franc. Marc.deciſ.776. incip. Quæritur an in cauſa criminali. numero quarto, & ſequen. par.prima. ubi dicit hoc communiter teneri. Alba conſilio quinto incip. licet communis.numero primo.Clar.in practic.crimin. §.fin. quæſtio. ſexageſimaſecunda. uerſiculo. Sed nunquid. ubi refert opiniones, & diſtinguit, ut per eum ibi. uide infra in uerſiculo, Victus uictori, ubi latius diſcutio.

Expenſarum condemnatio qñ fit contra ſuccumbentẽ in lite, iux.l.properandũ. §.ſin autem alterutra. C. de iudici.debentur non ſolum expenſæ litis, ſed etiam quæcunque damna, quæ tam occaſione rei, quàm propriæ perſonæ uictor paſſus eſt. ita Bar.in in l.prima.de alien.iud.mut. cau. fac. per gloſ.in l. prima, in uer.hoc iudicium. ſi quis iuſdic. non obtemp.quod ibi limitat Bart. in damnis reſpicientibus perſonam litigantis. idem tenet Iaſ.in d. §.ſin autem. numero decimotertio, poſt Specul. & Ioan.And.per eum relatos. Abb. in capit.finem litibus.numero decimonono, de dolo & contum. & clarius hoc tenet Alber.in l.terminato. C.de fruct. & lit. expen. vbi etiam dubitat, an debeatur equs captus à latronibus.& quod etiam damna debeantur, videtur tex. in l.omnes.la ſecunda, in fin.C.de de epiſcop.& cleric.& l.non ignoret. C.de fruct.& lit.expen.& §.hæc autem omnia.in fin.Inſt.de pœna tem.litig.& ibi Ang.numero ſexto.Iaſ.in l. ſancimus.

cimus. C. de iudic. Socin. in l. prima, §. hęc autem omnia. columna ſecunda, & fin. in fin. Fulg. in d. l. ſancimus. columna ſecunda, dicunt hoc uerum in expenſis quæ ueniunt ratione contumaciæ, ſecus ſi ratione uictoriæ. pro quo uide Bernar. Vualt. libro primo Miſcel. capit. vigeſimooctauo, & Foſſan. deciſ. 67. numero quarto. ubi in hoc diſtingunt de damnis intrinſecis uel extrinſecis: ut ad intrinſeca uictus teneatur uictori, non ad extrinſeca, & quæ ea ſint declarat, & uide infra in uerſ. Victus an condemnari debeat.

Expreſſio caſus unius fortuiti facit extendi uerba generalia ad alios caſus fortuitos non ſpecificatos uel expreſſos. gloſ. & doct. in l. ſed etſi quis. §. quæſitum. Si quis caut. Doct. in l. prima. ff. com. & in cap. * primo, de com. ubi hoc magis communiter concluditur. argum. capit. qui ad agendum. de procurat. in Sex. & communem dicit Alexand. conſilio tertio. Viſo inſtrumento ſub numero quarto, verſi. fortificantur. uolumine primo. Et licet contrarium ſcripſerit Ioan. Andr. ad Specul. in titu. de locat. §. nunc dicendum. in addit. mag. uerſic. adhuc ſcire debes. & illum ſequuti, Ruyn. conſilio 87. cir. fin. libro primo. Socin. conſilio 123. libro quarto. Bald. conſilio 247. libro tertio. & Calcan. conſil. ſeptimo. tamen cum prima ſit communis tenenda eſt, pro qua eſt Deci. conſilio 697. & conſilio 555. Dixi in qq. meis. queſtione trigeſimaprima, ubi latiſſime ſcripſi. Et uide infra uerſic. paciſcens quod caſum fortuitum.

Expreſſio cauſæ non eſt neceſſaria in appellatione à diffinitiua, capit. quod ad conſultationem, & cap. cum in eccleſia. de appellat. l. ſcio. §. quid ergo. & l. appellanti. §. non ſoluere, de appel. niſi quando appellatur in caſibus a iure prohibitis. Innocent. in capit. Paſtoralis. §. præterea. de offic. delegat. Specul. in titu. de execut. ſentent. §. nunc dicendum. uerſic. quid cum iudex. ſequitur Roman. conſilio 324. numero ſeptimo. Felyn. in capit. ſuper literis. columna ſexta. uerſiculo decimo, regula. de reſcrip. in capit. quo ad conſultationem. poſt numerum vigeſimum. de iudic. Deci. in cap. ad noſtram. columna ult. uerſic. & in appellatione. de appel. & conſilio octauo. Viſo, poſt princ. Maran. de ord. iudici. in ſecund. ac. prin. ult. part. iud. numero 143. Mandoſ. ſeni. ſuper reg. de Anna. quæſt. 62. numero octauo. Mandoſ. iun. ad d. conſ. Roma. 324. ſuper uer. neceſſaria.

Expreſſio eius quod uenit tacite ſubintelligendum nihil operatur. Bar. in l. tertia, per illum tex. de legat. primo, quem doct. ibi communiter ſequuntur, * teſte Bero. quæſtio. prima, famil. numero quinto, & Menoch. conſilio nonageſimoquinto. numero 120. par. prima. ut puta, ſicut prohibitio teſtatoris non impedit quominus prohibitus alienare poſſit habere hæredem extraneum ab inteſtato, pari ratione uidetur quod talis uocatus ab inteſtato inſtitui poſſit, ut uolunt Doct. paſſim materiam tractantes in l. filiusfamil. §. Diui. de legat. primo. & præſertim Rip. & ibi Iaſ. ſub numero 119. uerſic. primum eſt. & ſub numero nonageſimoſexto. uerſ. Septimo quærit Bart. & ita conſulti reſponderunt Socin. conſilio 227. numero octauo. uolumine ſecundo. Curt. ſeni. conſilio quadrageſimoſexto. columna quarta. Barbat. conſilio decimoquarto. columna prima. uolumine tertio. Ruyn. conſilio 139. numero decimonono, uolumine quinto. Quia huiuſmodi alienatio eſt legalis, à lege permiſſa. l. cum pater. §. cum inter. de legat. ſecundo. Menoc. d. conſilio nonageſimoquinto. numero 119. uide infra uerſic. Prohibitus alienare extra certum. obſerua tamen, quod operatur in fauorem eius pro quo illud tacitum inducebatur. l. Titia. ad l. Falcid. & ibi Alexand. numero nono. in lect. ultim. impreſſ. ubi hanc materiam brocardicam dicit. & ſe remittit ad not. in l. 3. de leg. 1.

Expreſſum illud dicitur quod ſub generalitate uerborum continetur, ita Bar. in l. prætor ait, in princ. de oper. nou. nunciat. per not. in l. fin. C. quod cum eo. Deci. conſilio 259. numero tertio. conſilio 389. ſub numero vndecimo. uerſic. Secundo poteſt. Iaſ. conſilio ſexageſimotertio. uidi motiua. numero ſeptimo, uolumine primo. Oſaſ. deciſ. 102. Secunda. numero tertio, de hac materia multa dicunt doct. Hinc expreſſum dici quod ex mente ſtatuti colligitur, inquit Alexand. conſilio 144. Viſo thematе. numero decimoſexto. uolumine ſexto. & illud etiam quod ex uerbis reſultat, etiam ſi pro forma requireretur. Ruyn. conſilio 122. de duobus. nume. undecimo, uolumine ſecundo, & illud quod ex ſignis euidentiſſimis colligitur. Pariſ. conſil. 32. potiſſima. numero ſeptuageſimooctauo. uolum. primo, illud quoque quod uirtualiter comprehenditur, ut quia ueniat ex mente & ratione. Pariſ. ubi ſupra. numero 79. Item illud quod ex legis præſumptione conſtat. Menoc. de adipiſc. poſſeſ. reme. quarto, numero 125. conſilio 37. numero 45. de preſumpt. libro primo. quæſt. 45. numero octauo, & libro tertio præſump. 42. nume. uigeſimoprimo. alibi idem Menoc. conſilio 95. & ſi docte. numero 36. ait, quod expreſſum illud dicitur quod coniecturis conſtat, dummodo tales coniecturæ ſint à lege probatæ. dicit idem Menoch. de præſumpt. lib. tertio, præſumpt. 122. numero trigeſimoquarto, & præſumpt. 134. numero trigeſimoſeptimo. Item aliquid dicitur expreſſum per relationem ad aliud. Menoch. conſilio ſeptuageſimoſecundo, rem hanc. numero decimoquinto. Oſaſ. deciſ. 129. Girardus. numero decimotertio, & hoc habere locum etiam in ultimis uoluntatibus, arguendo dicit Oſaſ. deciſ. 128. reſcripto. numero ſecundo, & quarto. ad propoſitionem uide Rip. in l. prima. numero 50. & ſeq. de vulgar. & pupil. relatum ad Magon. deciſ. ſexta. nume. 36. Ad expreſſum per relationem ad aliud, uide Tiraquel. de leg. connub. gloſ. ſeptima, num. 182. relatum à Magon. deciſ. 30. numero duodecimo. Et illud expreſſum dicitur quod in oratione tacite includitur. Curt. conſil. 49. poſt numerum 67. uerſic. illud enim. Curt. iun. conſilio 139. numero quarto. Felyn. in capit. Translato. numero quarto. in fin. de conſt. Rip. in l. prima. numero 53. de uulg. Mandoſ. ſeni. ſuper regul. cancellar. de ſignat. per fiat. quæſt. 12. num. 3.

Expreſſum ſpecialiter eſt maioris potentiæ & virtutis quàm expreſſum in genere, ita notat Bart. in l. ſi quis in principio teſtamenti. de legat. tertio, cum alijs de quibus per Rui. conſilio decimoſexto, numero ſeptimo, volumine primo. nam ſub generali obligatione veniunt bona hæredis. l. Paulus. de pignor. & tamen in ſpecie poſſunt obligari. Bald. & Ang. in l. Aſſiduis. C. qui pot. in pign. hab. Affl. deciſ. 26. numero tertio, & deciſ. 201. facit l. ſecunda. de liber. & poſthum. cum vulg. Alexand. conſilio vndecimo, volumine ſecundo. Ceph. conſil. 25. numero 46.

¶ Extenſio caſibus pœnalibus non fit, quia ſunt ſtricti iuris, & non recipiunt interpretationem extenſiuam. Bald. in l. cum proponas. columna fin. C. de hær. inſt. & eſt tex. in l. in teſtamento. la prima, de condit. & demonſt. per quem dicit Bald. in capit. primo, columna fin. qual. dom. propr. priuet. quod in pœnis liquida debet eſſe probatio vt pœna committatur. refert Curt. iun. conſilio 119. numero decimo. Iaſ. in l. cum quidam. in ſeptimo not. de lib. & poſthum. & in l. fin. de in ius vocand. Deci. in capit. ex parte. il primo, columna prima. in fin. de reſcrip. Et intellige, niſi lex expreſſe extenſionem admittat. Deci. conſilio decimonono, columna ſecunda. in fin. Roman. conſilio 129. Bologn. in addi. ad Ioan. de Ana. conſilio decimoſexto, in ſecundo dub. Alexand. conſilio vigeſimonono. columna ſecunda, volumine quinto. Et an huiuſmodi extenſio fiat vel non, vide copioſe Crauet. de antiquit. tempor. parte quarta, §. primo. numero 146. cum ſeq. Roland. conſilio vigeſimoſeptimo, numero decimonono, parte prima. Socin. iun. conſilio 29. numero vigeſimotertio, volumine quarto. Quando tamen imminet periculum animæ, fit extenſio etiam in pœnalibus. Felin. in capit. translato. de conſt. columna mihi ſeptima. & in cap. ſi cautio. de fi. inſtrument. columna octaua. Caſſiad. deciſ. prima ſub titu. de vſur. numero ſecundo. Dixi copioſe in qq. legal. quæſtio. 34. numero decimoquinto, & quæſtio. 51. numero 56. vide infra verſic. Exenſio in pœnalibus.

Extenſio de perſona ad perſonam ad ampliandum fideicommiſſum odioſum facienda non eſt. Aretin. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de liber. & poſthu. columna quarta, verſic. Secundo adde in quantum. Deci. conſilio 211. numero quinto. 218. numero nono. 291. columna penult. 377. numero ſecundo. 465. numero decimoſexto. 697. numero decimotertio, & in l. illam. numero vndecimo. C. de collat. Maxime quando verborum ſenſus nullo modo extenſionem patitur. Crauet. conſilio 98. numero decimotertio. & ſic ſemper dici poteſt, hoc caſu non loquitur ſubſtitutio quando non eſt expreſſa, ſecundum Ioan. Andr. ad Specul. titu. de teſt. §. primo, verſic. occurrit. in fi. Oldrad. conſilio vigeſimoprimo. Riminald. iun. plures citans conſilio ſexto. numero duodecimo, & decimoquarto, & in terminis. numero decimoſeptimo. Ceph. conſilio 472. numero 97. & 98. & conſilio 638. numero 32. vbi plura adhoc allegat. Hinc dixerunt Socin. ſeni. conſil. 63. columna tertia, verſic. & in primis iſta concluſ. libro primo. Iaſ. conſilio vigeſimonono, columna penul. conſilio 30. columna ſecunda. lib. tertio. Pariſ. conſilio trigeſimoprimo. nume. ſexto. lib. ſecundo. Socin. iun. conſil. 101. numero tertio. & conſilio 118. volumine primo. quod qui aſſerit ſe in ſubſtitutione contineri, debet id clare probare: non enim ſubintelligitur perſona extrinſecus. l. ſi ita ſtipulatus. §. Griſogonus. de verbor. obligat. Pariſ. conſilio 66. numero 72. volumine tertio. vide ſupra verſic. caſus omiſſus à ſtatuto. & inf. ver. Extenſio de perſona.

Extenſio de perſona ad perſonam non fit in vltimis voluntatibus. l. ſi quis ita. §. penult. de teſtam. tutel. gloſ. in l. Titius. in princip. de lib. & poſthum. quam gloſ. ſequitur, Iaſ. conſilio 220. numero decimo, conſilio 228. numero quinto, volumine ſecundo, in l. cum res. columna tertia. de leg. primo. & in conſilio vigeſimoſecundo. columna ſecunda. volumine tertio. Deci. conſilio 211. nume. quinto. conſilio 314. numero quinto. conſilio 291. numero quinto. conſilio 394. numero octauo. copioſe Tiraquel. in l. ſi vnquam. verſiculo, libertis. numero vigeſimooctauo, de reuocand. donat. C. Ceph. conſilio 210. numero 49. & ſucceſſiue. & conſilio 269. illuſtris. numero duodecimo. & 53. Gabr. concl. lib. ſexto, de reg. iur. concl. decima, numero nono. Roland. conſil. 56. quoniam. numero vigeſimoquarto. volumine tertio. Rimi. iun. conſilio 59. numero 52. vbi alios citat. Menoch. conſilio 97. numero 91. Etiam ſi in perſona ad quam fit extenſio militet eadem ratio. Alexand. conſilio 97. columna ſecunda. volumine ſecundo. Capra conſilio 137. columna prima. Corn. conſilio 97. columna fi. volum. tertio. conſilio 82. columna penult. & fin. & conſilio 307. columna prima, volumine quarto. Deci. in l. prima. columna fin. C. de ſucceſ. edict. Pariſ. conſilio 49. numero 82. volumine tertio. Socin. iun. conſ. primo numero 54. volumine primo. & conſilio 108. num. 37. volumine ſecundo. Ruin. conſilio 143. columna penul. volumine ſecundo. vide infra verſiculo, Subſtitutio ad caſum. & verſiculo, fideicommiſſum dicitur onus.

Extenſio de vna perſona ad aliam vt fiat ad effectum eas parificandi, requiritur quod omni caſu fiat parificatio, aut ſaltem in materia de qua agitur. gloſ. in capit. primo. in ver. declaramus. ne cler. vel mon. in vj. & in capit. licet canon. in ver. parochialis. de elect. in vj. & in capit. quæ à iure. de regul. iur. in ſexto, & in capit. conſtitutionem. de regular. in vj. Geminian. in capit. ſi poſtquam. §. fin. circa fin. de elec. in ſexto. Iaſ. in l. ſecunda, columna penultima. de iureiurand. in l. tranſigere. C. de tranſact. in §. ex maleficijs. numero quadrageſimoquarto. Inſtitut. de actio. & in conſilio 118. numero vigeſimoprimo volumine primo. Socin. conſilio 275. in cauſa fratrum. numero vndecimo volumine ſecundo. Pariſi. conſilio quadrageſimonono. numero 86. volumin. tertio. Mandoſ. iun. ad Roman. conſ. 179. ampliſſime. numero duodecimo. vbi alios adducit. Crauet. de antiquitat. tempor. par. quarta, ſect. tranſeo nunc. num. 101.

Extenſio debet ex identitate rationis fieri in correctorijs de ſtricta ſignificatione ad latam. gloſ. in

clemen, prima in ver. eligatur. & ibi Butri. & Imo. de elect. Imo. in l. ſi vero, §. de viro, ſolut. matrimo. dum tractat de extenſione circa correctoria. Alexand. in l. cætera, §. ſed & ſi quis, de legat. primo. Iaſ. conſilio 118. omitto duo. numero vigeſimoquinto, volumine primo. Dec. alios adducens in l. prima. C. vn. lib. conſilio 496. in cauſa Domini. numero quinto. conſilio 586. in cauſa, numero nono. & in capit. in præſentia. numero 44. de probat. Rip. in rubr. ſolut. matrimon. numero 61. & ſeq. & ibi Niconi. numero quadrageſimoquarto, & latius in materia in l. ſi conſtante. nume. 57. & ſucceſſiue eod. titu. & in l. nemo poteſt. numero quadrageſimonono. de legat. primo. Crauet. conſilio 155. verba teſtamenti, numero octauo. & conſilio 257. Teſtator. columna ſecunda, verſic. Quartò codicilli. Franciſ. Beci. conſilio 62. quod conſtitutio. num. 13.

Extenſio eſt licita etiam in materia correctoria, quando ratio eſt expreſſa in ſtatuto. l. his ſolis, in verſic. ſatis tacite cautum putamus. C. de reuocand. donatio. Curt. iun. conſilio 107. ſub numero ſeptimo, verſic. Et ideo poſſumus. conſilio nono, numero tertio. 111. numero decimo. 150. numero primo, vbi dixi. & conſilio 154. cum adno. ſuper ver. magis communem. Deci. conſilio 372. Viſis. columna ſecunda, verſic. Secundo præmittendum. Mantua in conſilio 182. quidam Ioannes. numero ſexto. Deci. in l. Venia. ante numero ſexto. C. de in ius vocand. Tiraquel. qui multa circa hoc remiſſiue citat in tract. ceſſante cauſa. limit. 21. in fine. vide Iaſ. verſic. Ratio aſſignari quando poteſt.

¶ Extenſio in materia correctoria non fit, etiam ex maioritate rationis. Authentic. quas actiones. vbi Bart. & alij. C. de ſacroſanct. eccleſ. facit. l. præcipimus. in fin. C. de appellat. l. Sancimus. C. de teſtam. Bar. in l. nemo poteſt. columna ſecunda, verſic. ſed iuxta hoc quæro. de legat. primo. maxime vbi agitur de facienda extenſione de perſona ad perſonam, quæ difficilius fit quàm de caſu ad caſum. Aret. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de liber. & poſthum. columna quarta, verſic. Secundo adde. Dec. in l. illam. numero vndecimo. C. de collatio. conſilio 218. numero nono. 211. numero quinto. 377. numero ſecundo. 465. numero decimoſexto. 697. numero decimotertio. Ceph. conſil. ſecundo. numero vigeſimoprimo, & vigeſimoſecundo. vide inf. verſic. Extenſio ſtatuti in correctorijs. & ad materiam huius propoſ. vide Iaſ. declarantem, in l. ſi vnus. §. pactus. de pact. & ibi in addit. ſuper ver. ex maioritate rationis. Iacob. Menoch. concor. vitantem & declarantem.

Extenſio in pœnalibus non fit etiam ex identitate rationis, vt per gloſ. in clement. ſecundo. de ætat. & qualitat. in ver. eiſdem. Bart. in l. illud. C. de ſacroſanct. eccleſ. Barbat. conſilio 64. ſcribitur. columna octaua, verſic. circa quod, volumine primo. vbi dicit, nota quod extenſio de ſimili ad ſimile non admittitur in pœnalibus. & eſt glo. in clemen. ſecunda. de hæret. in clement. prima. de reb. eccleſ. non alienand. & in l. fin. de in ius vocand. Socin. conſilio 275. numero duodecimo, in princip. verſi. non omitto. volumine ſecundo. Alc. de præſumpt. regul. tertia, præſumptio. 45. numero quinto. Ceph. conſilio 226. numero decimonono, & has extenſiones ceſſare in pœnalibus, poſt Crauet. ſcribit Menoch. de arbitr. iudi. lib. ſecundo, centur. tertio. caſu 275. numero vigeſimoſecundo. Dixi quæſtio. 51. numero 56. & ſupra verſic. Extenſio caſibus pœnalibus.

Extenſio ſtatuti in correctorijs non fit etiam ex maioritate rationis. gloſ. & Doct. in Authentic. quas actiones. C. de ſacroſanct. eccleſ. in l. præcipimus. in fin. C. de appellat. Fulg. in l. illam. num. ſecundo, in princip. C. de appellat. Bar. in l. Cæſar. columna decima, in princip. verſic. quarto quæro. de publica. Socin. in l. in quartam. ad l. Falcid. Maxime de perſona ad perſonam, vt per doct. de quibus ſup. verſic. Extenſio in materia correctoria, & per Soci. conſilio 74. numero quinto. lib. tertio. Iaſ. 128. & 220. libro ſecundo. Socin. iun. 176. & 185. libro ſecundo. Crauet. 161. columna penult. verſic. Sexto. Celſ. Vgo. 20. numero 50. Tiraquel. in l. ſi vmquam. in ver. libertis. numero vigeſimotertio. C. de reuocand. donat. & in tract. ceſ. cau. limitat. octaua. Et præſertim quando agitur de includenda perſona remotioris gradus, & de excludenda exiſtente in proximiori. Caſtr. conſilio 175. ſub numero quinto, verſic. cogitaui. lib. 1. Rom. 411. Anch. 41. Alexand. in l. ſi dotali. in fin. ſolut. matrimon. Campeg. de dote. par. vlt. quæſt. 27. Corn. conſilio 119. lit. C. libro primo, & 125. lit. A. libro quarto. Ceph. exemplificans, conſilio 470. numero 12. cum plur. ſequen.

Extenſio ſtatuti vbi tendit ad fauorem reipublicæ fit de caſu proprio ad improprium. Bart. in l. quemadmodum. C. de agric. & cenſ. libro vndecimo. Rom. conſilio 105. numero ſecundo, in fin. Barbat. conſi. 48. columna prima, libro ſecundo. Iaſ. in l. qui ſe patris. numero 56. C. vn. lib. in l. ſi filiusfamilias, columna penult. verſic. aliam notabilem regulam. ſi cert. pet. in l. cum quidam. colum. penul. in quarta. limit. de lib. & poſthum. Felyn. in capit. translato. columna fin. verſic. aliud eſt not. de conſtit. Deci. conſilio 65. & pro tenui. numero tertio. 72. colum. ſecunda, verſic. hoc intelligitur. 352. Viſo. columna prima. 372. Viſis. numero octauo. 570. columna penult. verſic. Sexto. 661. in caſu. numero tertio. 669. viſo. numero quarto. Ruyn. conſil. 60. in cauſa. numero quinto. libro quinto. Crauet. de antiq. tempor. par. quarta, numero 96. obſeruat Mandoſ. iun. ad d. conſil. Rom. ſupra ver. quemadmodum. Idem eſt vbi tendit ad fauorem animæ, gloſ. in Authentic. Sacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vendit. etiam ſi ſtatutum eſſet pœnale. Ioan. And. in capit. pro humani. de homic. in vj. vbi dicit quod fauore animæ, conſtitutio loquens de principe, quamuis pœnalis, vendicat ſibi locum in principe ſupremi gradus. ſequitur Corſ. in ſing. in ver. Extenſio. 3. Et quod fiat de caſu proprio ad improprium fauore Reip. ponit idem copioſe vbi ſup. verſic. Extenſio, ſecundo. Et ad præmiſſa vide ſupra verſic. Conſtitutio pœnalis, & verſic. Exceptio dicitur fauorabilis.

Extrahi inuitus de domo ruinoſa ad euitandum periculum quis poteſt. capit. ipſa pietas. §. item ſi duo. vigeſimatertia, quæſtio. quarta, vbi gloſ. Iaſ. in l. plerique. de in ius vocand. fal. 14. Felyn. in capit. contingit. columna ſecunda, de ſentent. excommunicat. Alexand. in l. non tantum. de appellat. Hyppolit. ſingul. 189. Alexand. alibi in l. quamuis. columna fin. ſolut. matrim. quod nota pro limit. reg. l. plerique. de in ius vocan. & l. liber homo. ad l. Aquil. Hoc tamen præcedente monitione fieri debet, vt dicit text. in d. capit. ipſa pietas. verſic. ſi duo aliqui. ne alioqui alienam domum uiolaremus, quæ cuique tutiſſimum refugium eſſe debet. d. l. plerique.

Extranei ſi fuerint inueſtiti à domino de emphyteuſi ad eum deuoluta per mortem primi inueſtiti, eius conſanguinei, qui aliàs in renouatione uenirent extraneis præferendi, vt ſup. verſic. Emphyteuſi finita, ad eius reuocationem non admittuntur, ex ſententia Roman. conſilio ſeptuageſimo numero tertio. Angel. conſilio 110. in fin. Alexand. conſilio decimo, ponderatis. in fin. volumine tertio, 83. in cauſa. columna ſecunda, verſic. nec dicatur. volumin. ſeptimo. Gozadin. conſilio trigeſimonono, columna vlt. verſic. quinto. Ruy. conſilio quinto, numero ſexto, volumine primo. Afflict. cap. primo. ſub numero quarto, quemad. feu. ad fil. per. quam
* propoſitionem dicit communem alibi Gozadin. conſili 71. in cauſa. numero primo, ipſamque approbat ibi colum. fin. verſic. concludo. vbi omnes concludunt conſanguineos re integra extraneis præferri, ſecus re non integra. Contrarium autem, quod immo etiam re non integra, pulſis extraneis admittantur conſanguinei, multi voluerunt citati in ſuprad. verſic. emphyteuſi finita, & Alexand. in l. ſi mihi & Titio. de verbor. obligat. Ruyn. conſil. ibi. numero 36. libro primo. Pariſ. conſilio 28. volumin. primo. ubi late de hac materia. quid autem ſit in emphyteuſi eccleſiaſtica, uide ſupra uerſ. conſanguinei non auuocant.

¶ Extrauagantes & Cancellariæ differunt ſecundum Roma. conſilio 260. in propoſito. numero quarto, vbi dicit, confeſſionem producentis extrauagantem, & dicentis eam non eſſe extrauagantem, ſed regulam cancellariæ, non obeſſe quin ſit extrauagans: confeſſio enim emanans circa id quod ipſe confitens non poteſt inducere, non præiudicat. ex Bart. in l. non epiſtolis. C. de probat. & Canon. in capit. vlt. de confeſ. Extrauagantes enim ius generale inter omnes conſtituunt, & ligant omnes ēt extra curiam, at regulæ cancellariæ inducunt ius ſpeciale, & non ligant extra curiam. Idem voluit Ancharan. conſilio 298. officialibus poteſt prin. Card. conſilio nonageſimonono. Dico quod acceptatio. in fin. Gomes. tamē in proem. regul. cancel. quæſtio. ſecunda, per tot. dicit hoc non eſſe verum, & communem opinionem eſſe in contrarium, niſi in quibuſdam caſibus, ut patet ex his quæ ſcribit Rebuf. in tracta. nominat. quæſt. 17. verſic. nec refragatur. de quo copioſe Felyn. in capit. ſecundo, colum. penult. verſic. Regulæ cancellariæ. de reſcr.

Extrauagantes in iudicio debent produci, ad hoc vt iudex ſecundum eas iudicare teneatur, Iac. Butrig. in l. fin. columna ſecunda, uerſic. & ideo ſi dicat iudex. C. quæ ſit lon. conſu. Card. conſil. 71. ſeriatim. in fin. Alexand. in Authen. iubemus. numero ſexto, C. de iudic. Caſſad. deciſ. octaua, dicebant maiores. numero octauo, de conceſ. præben. Iaſr. deciſ. 389. iudex tenetur. quia earum probabilis eſt ignorantia. Card. conſil. 40. prædictę conſtitutionis. in princip. Gemin. conſilio 78. formantur iſta. numeto primo, & ſecundo, & in capit. in tantum. columna penult. verſic. aut error exprimitur. vigeſimaprima diſtinctio. & in proem. libr. ſexti. §. ſane. in tertio, not. vbi etiam Franc. in ſecundo not. & in capit. primo, in quarto not. de conſtitut. eod. lib. Alciat. de præſumptio. lib. tertio, regu. tertia, præſump. 31. numero quinto. Niſi ſint notoriæ, quia tunc non eſt probabilis earum ignorantia. Bald. in l. leges ſacratiſſimæ. quæſt. ſecunda, C. de legi. & Franciſc. in d. capit. primo. Abb. & alij in capit. Paſtoralis. de fi. inſtr. & eo caſu non ſunt in iudicio producendæ neceſſario, paria enim ſunt extrauagantem notoriam exiſtere, uel eſſe in iudicio productam. Alexand. in l. cum prolatis. numero decimotertio, & decimonono, de re iud. Mandoſ. ſeni. in prima quæſtio. vigeſimaoctaua regu. numero quarto, & Pauin. in prælud. extrauagan. Ioann. vigeſimiſecundi, ubi ponit quæ dicantur Extrauagantes notoriæ. Et dicit Felyn. in capit. primo, colum. ſexta, uerſic. Secundus caſus. de re iud. quod ſententia lata contra extrauagantem notoriam eſt nulla. uide infra uerſic. ſententia lata contra extrauagantem. Et ad materiam uide Pute. deciſ. 281. xii. Martij. lib. 1. I. B. Fer. conſi. 146. & 188. num. 11. conferunt dicta inf. uerſic. Statuta loci.

F

FABER exiſtens ad mallendum iuxta ſcholas, uel iuxta domum ſcholaris, uel doctoris, etiam in ſua apotheca, poteſt ſpeciali fauore publicæ utilitatis prohiberi à malleando, & expelli, gloſ. in l. prima, ſolut. matrimon. poſt quam ita com
* communiter concludunt ibi omnes Doct. ut dicit ibi Iaſ. & in l. prima, C. de ſtud. liber. Vrb. Rom. lib. xi. ubi Ioan. de Plat. & alij. Canon. in capit. fin. de iudic. ubi plures quotas cumulat Fel. quod & ante dixerunt Specul. de feri. §. ſequitur. uerſic. ſed ſi magiſter. Hoſtien. eod. tit. §. fin. uerſic. quid ſi magiſter. Abb. in capit. Bonæ. il primo, de poſtul. prælat. columna ſexta. idem ſi exiſtat penes monaſterium & eccleſiam, & impediat cultum diuinum, dicit Ioan. de Amic. conſilio 104. numero nono, per text. in capit. pridem. decimaoctaua quæſtio. ſecunda, qui tex. loquitur in baptiſterio, & ſic in ſtrictioribus terminis. & hoc quia utilitas publica præferenda eſt utilitati priuatæ. l. utilitas. C. de primipil. lib. duodecimo, l. unica. §. fin. C. de caducis

tol. Dic tamen in his attendendam eſſe conſuetudinem, ſecundum Bar. & alios in d.l.prima. ſolut. matrimon. & Canon.in d.capit.fin. de iudic. & facit tex.in ca.ſignificante.de appel. & uide inf.uerſ. facere aliquid in ſuo.

Facere ædificium in ſuo unuſquiſque poteſt, etiam uſque, ut aiunt, ad cœlum tollendo.l. Altius.C.de ſeruit. & aqua.niſi id faciat non ad ſui utilitatem, ſed potius ad alterius æmulationem, quia tunc prohiberi poteſt.ita Ang. & Caſtr. in l.cum eo. de ſeruit.urb.præd.Im.in l. ſi in fundo. de aq.plu.arc. & * ita ſcribunt omnes in d.l.altius.ut de feneſtra ſcribit Cæpo.tract.de ſeruit.urb.cap.62. nu.ſecundo, uerſ.fallit,& de pariete, Alexand.conſil.174. num. quarto,uolum.ſecundo.Iaſ.conſil.98.col. ſecunda, uerſic.quarto principaliter. uolum. primo. Marſil. ſing.154. cuilibet. in fin. & in ædificio quod facit princeps uel ciuitas ad æmulationem alterius. Bald. conſil.188.dicitur. uolum. ſecundo. Cepo. de ſeruit.urba.cap.39. de ſolo & area.numero ſecundo, uerſic. Quinto fallit. Hinc dixit Bald. in l. prima. quæſtio.penult.C.qui teſtam.fac. poſ. quod ſi duo fratres habent caſtrum communem, & unus ad æmulationem alterius vult donare partem ſuam alicui magno principi non poteſt. & Bar. in l.cum allegas.C.ne fiſ.uel reſpu.dicit,per illum tex. quod ſi ſunt duo fratres habentes caſtrum commune, & unus expellat alium, expulſus non poteſt partem ſuam alieno principi uel ciuitati uendere, & uenditio ſi fiat eſt nulla,quia præſumitur ad æmulationē facta,& ſequitur ibi Paul.de Caſ.dicens ſe ita uidiſſe de facto Florentiæ. quando autem quis uideatur ad æmulationem ædificare,ponit Menoc.de arbitr. iud.lib.2.centu.ſecundo, caſu 156. uide infra uerſ. Molendinum condomino, & uerſ. Re communi. Poſt hæc ſcripta vidi hanc materiam nouiſſime tractatam per Foſſanen.deciſ. pedem.16.quam uidere poteris. Applica dictis ſup. uerſ. Conceſſio alteri proficua,& inf.uerſ.facere aliquid in ſuo.

Facere aliquid actu ipſo,uel ante,uel poſt incontinenti,paria ſunt.Iaſ.in l.qui in aliena.§.iuſſum.colum. 4.uerſic.in quarta par.de acquir. hæred.in l.non ſolum.§.morte.colum.quinta. uerſic. ex iſta ergo. de noui oper.nunc.Felin.in cap.cum oporteat.colum. ſexta,uerſic.ſed tu confirma. de accuſ. Rip.reſp.1. colum.tertia,uerſ.Secundo reſpondetur.lib.tertio. Rebuf. ſuper concor. in uer. uacationem. fol. 73. colum.prima,& ſecunda. Brun. in tract. de forma. fol.77.colum.prima. in fin.iunc.ſeq. uerſic. & non eſt omittendum.Tiraquel.plura cumulans,de retr. fol.mihi.339.uerſic. quoniam dubium eſt. Purpur. in l.bonæ fidei.colum.tertia,uerſi. prima igitur ſit. C.de pact.& in l.lecta. nume.47. ſi cer.pet.eſt reg. quod ea quæ incontinenti fiunt cenſentur ineſſe. d.l.lecta.uerſ.dicebam.ubi hoc omnes not. & in l.ſi quis.§.quia ita.de incen.rui. & naufr. Et hoc, niſi eſſemus in his in quibus momentum temporis eſſet in conſideratione.Bald.in capit.cum dilectus.de fi.inſtr.ſub num.4.uerſic. Sed quid ſi incontinenti. Purpur. d.num.47. uide ſup. uerſic. Dictio Ante & poſt.& inf.uerſic.incontinenti dicitur, & uerſ.fieri aliquid in termino.

Facere aliquid in ſuo, & artem quam vult in domo ſua exercere, cuique licet, etiam ſi uicino noceat in lucro amittendo, quia forte non poſſet uicinus propter illam artem locare domum ſuam, dummodo aliquid non immitat in domum uel rem uicini ipſam tangendo.l.Fluminum.§.fin. l.Trebatius. & l.Proculus. de dam.inf.ubi glo.in uerſ.uera eſſe. & * ibi etiam Bald.& magis communiter omnes.& præter cæteros melius declarat Paul.de Caſt.ibi. & per l.fiſtulam.de ſeruit.urb.prędi.l.ſicuti.§.fin.ſi ſerui. uend.l.ſi inferiorum.de iniur.dummodo non faciat ad iniuriam domini ſuperioris, ut ibi. in dubio autem non præſumitur quis ad iniuriam facere. glo. in d.l.Fluminum.§.fin.in uer.non teneri. quam ibi Doct.ſequuntur.& Cæpo. de ſeruit.urb.præd.cap. de fumo.ubi concludit,quod unicuique licet in domo ſua facere ignem, & ſi fumus uicino noceat. ſicut etiam de furno dicitur, in l. ſi ſeruum. §.ſi furnum.ad l.aquil.idem in taberna caſearia dicit Flor. in d.l.ſicuti. §. Ariſto. dummodo non faciat ignem uel fumum magnum,niſi hæc iure ſeruitutis faciat, ut pluribus proſequendo declarat Amic. conſ.104. numero ſecundo,& ſucceſſiue. idem in ciuitate aliquid ad proprium commodum, non ad æmulationem faciente dicit ex iur.& Doct. Ceph.conſ.451. num.75. & 76.uide ſupra uerſ. facere ædificium in ſuo,& inf.uerſi,faciens aliquid ex quo,& ſup.uerſ. faber exiſtens.

Facere aliquid poſt terminum qui non poteſt, declarare tamen poteſt. Bald.in l. Hæredes palam. §.ſed & ſi notam,de teſtamen. uerſic. Item eſt argum.in l.tres denunciationes. in fin. C. quom. & quando iud.in l.prima, §.huius ſtudij.colum.prima,uerſi. & eſt argum.de iuſtit.& iur.& in addi.ad Specul.in tit.de ſenten. uerſ.pone quod poſt ſententiam. Domin.in proem.Sex.in fin.princip.uerſ. & nota optimum text.& in capit.cognoſcamus.in fin.uerſic.& nota incidenter.34. diſtinct. Fel.in capit. ſecundo, columna undecima,uerſic.Item illam fallen.de lib. obl. in capit. qualiter & quando.colum.14.uerſic. adde etiam hic de accuſat. in capit.paſtoralis. col. antepenult. uerſic. declarari poteſt.de excep. & in capit.ſuper quæſtionum. colum.prima.in princ.de offic.delegat.Rebuf. in l.quod iuſſit. de re iudicat. numero 154.& 158.uide ſupra uerſ.Emendare aut corrigere.

Facere aliquid tempore licito. uel tempore illicito, & cōferre in tempus licitum & permiſſum paria ſunt. l.in tempus. de hæred. inſtit. Iaſ. in repet. l.admonendi.ſub numero 318. poſt med. de iureiurand.l. fin.in princip. C. de pact. l.interpoſitas. in fin. C. de tranſact.l.eum qui.ſub numero tertio,de iuriſd. omn.iud. & in conſil. 147. numero decimonono, uolumin.ſecundo,quod procedit niſi tempore quo fit, certa habilitas requiratur.l. ſi alienum ſeruum. §.in extraneis.de hæred.inſtit.Bart.in l.alia. §.eleganter.numero octauo,& l.ſi conſtante.§.quoties. numero ſeptimo,ſolut.mat. quem refert Iaſ. in d.l. fin.numero uctauo. C. de pact.uide ſupra uerſicu. actum ualere.

Faciens aliquid ex quo nullam conſequitur utilitatem, illud facere dicitur ſolum ut noceat, & præſumitur dolose facere, quod ei permittendum non eſt. Imo. in l. ſi in meo fundo. de aqua plu. arcen. cuius doctrinam refert Iaſ.conſ.32. num.3.volum. 1.& conſ.150.ad fin.vol.2. Rom. conſ.52. in quæſtione.in fin. & ibi copioſe Mandoſ.iun. in ſuis addit.Crauet.de antiq.temp.par.4.ſectione.circa pręmiſſa.num.33.Boer.deciſ.320. & præſuppono.nu. 9.& per tot.deciſ. vbi tractat de his qui in ſuo fundo aliquid faciunt ad alterius æmulationem. vide ſup.verſ.facere ædificium in ſuo.

Faciens illud quod fieri conſuetum eſt non eſt in culpa, Bar. in l. ſi pignore.§.fin. per illum tex. de pignorati.actio.Bal.conſ.441. quidam. colum.2.vol. 1. vbi loquitur de committēte cuſtodiam pecorum puero,quod non eſt in culpa, quando ita erat conſuetudo cuſtodiendi per pueros. Deci.conſil.473. quæritur.num.8. Iaſ.conſil.42.in fine. volumin.1. Crauet.conſi.6.plura.num.78.conſil.8. Aymo.nu. 22. Et excuſari debet à dolo vel lata culpa, dicit Corn.conſil.261. de duobus.num. 13. volumin.4. ſufficit enim quod faciat id quod ab alijs fieri ſolitum eſt.Caſtren.conſ.423. quia ſcio.colum.penul. vol.1.Crau.de antiq.temp.par.1.ſect.quarto limitatur.num.29.vide ſupra, argumentum à ſolitis, & inf.factum illud præſumitur. Et hoc etiam infer ad eum, cui pecuniæ vel alterius rei cuſtodia tradita eſt,vt ſi ſibi furto ſubtrahatur, ad nihil teneatur, ſi fecit id quod à maiori hominum parte fieri ſolet in re ſibi ad cuſtodiam data. Bal.in l.pignus. C. de pignor.act.vbi etiam Saly.ſequitur Barb.in c.1.num. 14.ex.commo. Cepol.in l. Quod ſi nolit.per illum tex.§.qui aſſidua.nu.18.de ædil.edict.Gabr.conſil. 159.nu.18.& ſucceſſiue.præſertim quādo culpa ad caſum non fuit ordinata, idem Gabr.conſ.123. nu. 14.in fin.& conſil.181.nu.10. Rim.iun.conſil. 110. num.38. Signor.ante eos.conſil. 111. num.17.vide ſup.verſic.Culpa quando præcedit, & verſ.Cuſtos rei ſibi pignoratæ.

¶ Facta in occulto non carent ſuſpitione doli, l.non exiſtimo. de adminiſtrat. tutor.l.fin. de ritu nupt. l.1.C. de interd.mat.in glo.capit. quia propter. ad fin.de elect.not.Innoc.in capit.vt noſtrum, vt eccl. benef.vbi alleg.concor.ſequitur Roman.conſil.54. Viſis circa id. ſub num.5. uerſic. Tertio. ubi loquitur in contractu uenditionis.facit glo.in capit.conſuluit.in uer.odit lucem.de offic. delegat. ubi Fely. numero 20.Alexand.conſil.31.habita.in fin.uolu. 7.Deci.conſil.35. in cauſa. colum.2. uerſic. quarta eſt præſumptio.Curt.iun.conſ.45.Habita. in 3.dubio.ubi addo. Pariſ.conſil.52. num.31. uolumin.4. Multa ad hoc congerit Mandoſ.iun.ad Roman.ubi ſup.ſuper uer.in occulto.

Facta ſunt fortiora ad declarandum uoluntatem quā uerba, quia uerba ſæpe proferuntur contra intentionem proferentis, capit.Dilecti.de appellat.cap. æſtimant.undecima,quæſt.1. Abb.conſ.116.uolum. 2.colum.pen.in prin.Bal.in ca.ſuper literis. colum. 3.de reſcrip. Iaſ.conſil.153.colum.1. uerſic. confirmantur. uolum.2.& conſil.3. num.18. uolumin.3. Gram.conſil.crim.13. in cauſa Miloniana. num.3. Crauet.conſil.204.num.1.& 228.num.3. Menoc. alios adducens,conſil.5.num.16.& conſ.1. nu.264. & in tract.de recuperand.poſſ.remed.15.num.124. Socin.iun.conſ.1.num.22.vol.4.Nota tamen quod cauſa facti magis eſt inſpicienda quam ipſum factū. glo.in l.legata inutiliter.in uer.interuenerit. de adimen.lega.glo.in cap.occidit.23. q.5. Felyn.in cap. Dilectus.nu.10.de reſcr.Crau.conſ.304.nu.3.Deci. conſil.94.num.17.per tex.in capit.fin. de tranſact. Ceph.conſi.620.num.63.uide infra uerſ.uerba intentionem,& uer.ratificatio fit, & uerſ.ſciētia cum patientia.

¶ Factis antiquis probationes faciliores & leuiores ſufficiūt,& ſufficit probatio per indicia uel cōiecturas, l.cēſus. cū ibi not.de ꝓbat.l.qui ex liberis. de bon. poſ.ſec.tab.c.cum cauſam.de prob.ca.cum olim.de cenſi.& vtrobique id not.Doct. & tradit Caſtr.cōſil.164.in præſenti cauſa.colum.1.uolu.2.Anchar. conſ.310.Tres domini.col.2.uerſ.& iſtæ probationes.& conſ.ult.in fin.3.dubij.ubi dicit,quod in antiquis ſufficit probatio coniecturalis, licet neceſſario non concludat.& eſt communis ſententia,ut dicit Anch.ubi ſup.Innoc.in c.veniens. de uer.ſignif. Bal.in l.cum aliquis.C.de iure delib. & in Authen. quas actiones. q.ult.C.de Sacroſ.eccl. & in his ſufficere qualemqualem probationem, affirmant Socin.ſen.conſ.166.col.4.in prin.uol.2. Ruyn.conſil. 92.num.9.uol.4.Deci.conſ.104.num.23. & conſil. 375.num.3.uide ſup.uerſ.Antiquitati.cum aliquid obſtat. & inf. uerſ. ſolemnitas præſumitur ex diuturnitate.

Factis negatiuis neceſſaria videtur præuia contradictio, ſine qua facere obligatus, nō uidetur poſſe inchoare præſcriptionem facultatis non faciendi,etiā ſi per mille annos non feciſſet, ut not.in cap. ſignificante.de appel.Iaſ.in §.æque.col.6. uerſ.circa tamen Inſt.de act. Alex.conſil.135. colum.pen. lib.2. ubi ita concludit in materia non ſoluendi collectas. & conſ.174.col.1.eo.& conſ.9. col.1.lib.6. Aret.in §.ſi quis uelit.num.2.Inſt.de ſeruit.glo. Bar. & alij in l.1.C.de ſerui.& aqua. cum alijs per Crau. adductis,de antiq.temp.par.4.num.205.uerſ.ſed aduerte.unde dicunt Caſtr.in l.hęc autem.num.5.in fin. de ſeruitut. urb.prædi. & Crauet. conſil.27. quod etiam ſi ſuperior ſteterit per mille annos, quod ſubditis non impoſuerit grauamina, quæ de iure imponere poterat, ob id non priuatur iure imponendi, niſi illi ſe pro liberis geſſerint, non pro ſubditis.uide tamen inf. verſic. uectigalia, & præſtatio. Quid autem ſit in uaſallis, qui per longiſſimum tempus non præſtiterunt domino iuramentum fidelitatis, an domino cogente eos iurare, poſſint ſe tali præſcriptione tueri, ut iurare non teneantur,ui.copioſe Ceph.conſil.628.& inf. uerſ. uaſallos,officiales.

Factum forma iuris & ſtatuti non ſeruata eſt nullum, l.cum hi.§.ſi prætor. de tranſ. Angel. conſil. 146. tria ſunt.numero primo.Decius conſil.decimo,numero ſecundo, & conſil.455. numero octauo, in fin.Marſil. conſil.15. ſub numero 24. ſeu 14. Ceph. conſil.219. numero tertio, quarto, & 241. nume. 59. Oſaſ. deciſ.164. numero quarto. Plot. in l. ſi quando.§.nono.num.ſexto, & ſeptimo, C.vn.ui. & ex conſequenti nihil operatur,c.non præſtat. de reg.iur.in 6.l.4.§.cōdemnatum. de re iudic. Ceph. conſ.741.num.19.& 20.

Factum hæredis reputatur factum defuncti.l.vxorē.§.agri plagam.de legat.3. quē tex. ad hoc citāt Ang. conſil.185. & Deci.281.nu.5. nec poteſt hæres qđ defunctus non potuit.l. hæredē.l. nemo plus iuris. de regul. iur. Nec facto defuncti contrauenire poteſt l.cum a matre. C.de rei vend.l.venditrici. C.de reb. alienis non alienand. l. ex qua perſona, vbi Deci. de regul.iur. Ruin. conſil.1. numero 12.13. 14. & conſil. 42. numero 12. lib.1. Ceph. conſil. 468. numero 62.vide inf. verſic. Hæres non poteſt defuncti.

Factum illud præſumitur quod fieri conſueuit.ita Bal. in l. incendium. cir.fin. C. ſi cert. petat. argum.l. quod ſi nolit,§.quia aſſidua. ff.de ædil. edict. Bart. in l.ſi prius. §. recte. de aqua plu.arc. Bald.alibi in l.fi. per illum text.C.de fideiuſ.in l. huiuſmodi.in princip.de lega.1.& in l. bene à Zenone. vbi etiam Ang.C.de quadrien.præſcr.Iaſ.conſil.20.ſub num. 14.verſic. alibi idem. volumin. 1. Nat. conſil. 195. num.3. nam præſumitur quis velle illud quod fieri eſt conſuetum. Nat. conſil. 379. num.7. nec eſt in culpa qui facit illud quod fieri conſuetum eſt. Iaſ. conſil.42.num.15. in fin. volumin.1. vide ſupra in ver. Actus quilibet ſemper, & in ver. Culpa non eſt in eo, & in ver.conſuetudo multum poteſt.

Factum in oſtio intra clauſuram domus dicitur factum in domo, nec talis ſic exiſtens poteſt pro debito ciuili capi.Barth.in l.1.§.1.de cloac,ſecus quando ſit extra clauſuram oſtij,quia tunc non dicitur factum in domo, & conſequenter ſic exiſtens capi poteſt. Ang.Alexand. & Iaſ.in l.plerique.de in ius vocan. & ibi Caſtr.loquens in porticu.Signorol.conſil.16. vbi loquitur in limine porte.Imo.in l.cætera.§.hoc ſenatuſconſulto, de lega.1.& in l.Gallus.§.ille caſus.de liber.& poſthum.Iaſ.in d.§.hoc ſenatuſconſulto.cir.fin.Marian.in tract. citat.art.17. quæſt.2. ampliat.5. vbi dicit quod ſi aliqua pars corporis, vel aliquod membrum eſſet intra clauſuram, talis capi non poſſet. vide infra verſic. Porticus non venit.

Factum non dicitur quod non durat factum.l.item.§. quod ſi actor,quod cuiuſque vniu.nom.l.ſi pro parte.§.verſum. de in rem ver.l.3.§.ſi quis ita.de hær. inſtit.& ibi Imo.Socin.conſil.91.num.2. & 3.volu. 1.Hypol.multis exemplis id comprobās in l. is qui cum telo.C.de ſicar.num.52.& ſucceſſiue, & in repet.Rubr.de fideiuſ.num.440.& ſucceſſiue. vbi ponit & comprobat illam regu.quod verba cum effectu intelligi debent,& quod ille effectus durare debet alias non eſt ſatisfactum legi.vide ſup.verſ.Bannitus qui ex forma.

Factum non eſſe aliquid, vel eſſe factum minus legitime, paria ſunt. l.quoties, qui ſatiſdat.cog.l.4.§. condemnatum, de re iudicat.l.non putauit. §.non quæuis. de contratab.l.ſi non ſerui. de dona. inter vir.& vxor.l.1.§. & quidem non eſſe, quod cuiuſque vniu.nom.capit.inter corporalia. §.ſed neque. de translat. epiſc.l.3. de fid. inſtrument. capit. qui ex timore, de regul. iur. in ant.capit. non præſtat, & capit. quæ contra ius. eod. titu.in 6. Hinc dixit Ioan.And.in capit. veniens. de accuſ. quod ſi bannitus eſt illegitime cancellatus de banno, poteſt impune occidi, ſicut ſi non eſſet cancellatus. vide inf.verſic. occidens bannitum non legitime cancellatum. illegitime autem quem eſſe de banno cancellatum apparet, quando non extat cauſa propter quam fuit cancellatus.ita Bald. in capit. cum ſuper colum.6. de re iudicat. poſt alios quos ibi allegat num.18.

Factum præſumitur iuridice quod longo tempore cōfirmatum eſt.l.ſi filiusfamilias.C. de peti. hær. Iaſ. in l.1.C.qui adm.in §. præiudiciales. nu.55. vſque ad fin. Inſtit. de actio. Gozadin. conſil. 11. Felin.in capit.ſicut num.29.de ſentent. & re iudicat. & ſub num.33.verſi.bene etiam fateor. Ang.& alij in l. ſciendum. de uerbor. obligat. Roman. conſil. 252.num.3.Deci.conſil.222.num.9. 375.nume.3. 486. num. 10. vbi dicit hanc propoſitionem com-
* munem. Ceph.conſil.152. num.32.170. num.22. & 192.num.42.Ruin.217.num.6.lib.1. Marſil.ſingul. 323. etiam ſi ageretur de magno præiudicio tertij.glo.Imo.& alij in c.peruenit.de emp. & ven. Fel.in cap.illud.num.10.de præſump.Ceph.conſil. 162.num.18.170.num.22.& 328.num.34.35.Ceph.fil.int.conſ.pat.conſ.651.nu.26.vide ſup. verſi. Antiquitas temporis inducit.

Factum probare debet ille qui in eo fundamentum facit, etiam ſi eum oporteat negatiuam probare. ita Bar. in l.in illa ſtipulatione.col.2. de verbor.oblig. Iaſ.poſt Bart.in l.penult.§.in eum.colum.1. verſic. nota. ff.ne quis eum qui in ius vocat. Alexand.de oper.no.nunc.num.40.ad fin.conſil.39.in princip. volum. 1.conſil.179.in fin.verſic. & pro hoc etiam facit.volum.7.& in l.is poteſt.nu.15.verſic.ſed iſta. de acq.hær.Deci.conſ.86.Viſo puncto. col.4. verſ. Tertio dato.& conſil.578. Viſo conſilio col.2. Alc. in l.proximi appellatione, de verbor. ſign. Couar. var.reſolut.lib.2. cap.6. vbi per plura exempla ſuper hac propoſitione diſcurrit. Crau. conſil. 249. colum.1.& fere per tot.idem Crauet.conſil.1.num. 9. & 10. & conſil. 112. nume.6. Cephal. conſil.4. numero 49.

Factum quādo ad dationem eſt ordinatum, illud non eſt in obligatione, ſed ipſa datio ad quam ipſum fuit ordinatum. Bar.in l. naturalis.§. ſi factum, de præſcr.ver.Socin.in l.quamuis.in 1.not.& in l.cum ſeruus.de cond.& demon.& ſic principium non eſt in obligatione, ſed finis, qui ſemper dicitur dignior omnibus illis quæ ad ipſum ordinantur, etiā ſi illa de per ſe conſiderata eſſent digniora. l. etſi non ſint. §.perueniamus. de auro & argen. legat. Cur.iun.in rubr.C. de eden.num.10. vt in contractu locationis, qui cum in facto conſiſtat.l.couſilio. in fin. de cura. furio. nec fiat ſine pecunia, l.2. in princ.loc. & cond.ideo in eo debemus conſiderare tempus dationis & ſolutionis, non tempus contractæ obligationis; licet enim finis ſit vltimus in executione, eſt tamen primus in intentione.Socin. & Cur.iun.vbi ſup. Ceph. conſil.626. nu.55. uide inf.verſ.finis vbi habet.

Factum quando eſt ita notorium, quod certum eſt nullam defenſionem abſenti competere, & ſententia in eum fieri poteſt, eius citatio non eſt neceſſaria. ita Abb. in capit. veſtra. colum. ultima.circa medium. de cohab.cleric.& mul.in cap.cum ſit Romana.ad finem. de appel. in c.bonæ, il 1.colum.4.

de

de elect.in c.cum olim. colum.6.de re iudic. in cap. 1.colum.2.in prin.de cau.poſ.& propr.in c.ex inſinuatione.ad finem.de appel.& in conſi.68.circa finem.par.2.Iaſ.conſi. 169.num.4.uolum.2. in conſ. 86.num.32.uolum.3.ubi plura de hoc, & in l.ſi qs arbitratu.num.23.de verb.obligat. & in l.ne quicquam.§.ubi decretum. de offic.proconſ.nume.45. Fel.in c.Eccleſia.S.M.de conſtitu.num.21.Tiraq.in tract.reſ.int.al.ac.verſ.poſtremo hinc eſt. Gab.concl.li.1.de citat.cōcl.1.n.4.ubi proponit,& ſucceſſiue.n.5.& ſeq.ubi diſtinguit de notorio,& multa cumulat.Pariſ.conſilio 1.num.33.uolum.1.Goz.conſ. 9.num.62.Menoc.de recuper.poſ.reme.1.nu.122.

Factum quod habet tractum momentaneum non præſumitur ſciri per coniunctum,Pau.de Caſt.in l.1.in fi.ſi cer.pet.& ibi Soci.colum.5.& Curt.iun. col.9. Alexan.conſilio 80.num.7.uolum.2.Cœpo.conſi. ciui.47.num.2.Fel.in c.literis.colum.2.de præſum. Rimin. in l.2. in fin.C.qui adm.Ioan.Lup.in c.per veſtras.§.18.num.35.de donat. inter vir.& vxo. & ob id dixerūt Ang. in l.quoniam ſororem.C.de iure deliberan.& Iaſ.in l.auia.eod.tit. quod coniunctus non præſumitur ſcire factum coniuncti, quod etiam dixerunt Alexan. in l.qui Romæ.§.duo fratres.colum.28.de uerborum oblig. Deci.conſ.445. num.35.& 36.Iſer.de natu.ſucceſ.feu. Corn.conſi. 268.lib.3.conſilio 147.lib.2.Bertran.conſi.15.nu. 39.libro 1.Ripa in repetit. l. qui Romæ.§.duo fratres.num.51.de verborum oblig.Gabr.concluſ.lib. primo.de præſump.concluſ.6. nu.24. & 25. vi.inf. verſ. vicinus.

Facultas probandi per iuramentum tranſit in hæredē, quando iuramentum defertur per iudicem legis authoritate ſibi neceſſitatem imponētis, quia lex ſemper loquitur,& ita reſpicit perſonā hæredis, ut eius cui ſucceditur.C.de hæret.l. Arriani. glo. in l.ſi per alium.§.hoc iudicium.in uer.hæredibus.ne quis eū qui.Rom.conſilio 290.nume.5.Iaſ.in l.ſi quando. num.52.& 53. C.vnde vi.& remiſſiue in repet.l.ad monendi.num.313. de iureiurand.Tiraq.plures citans,de utroq.retr.tit.1.§.1.glo.2.nu.7. & in trac. præſcr.§.2.glo.vn.verſ.vides igitur. Et ſic ipſi hæredi deferri poteſt,ſi tamen in eum iure ſanguinis deuenit hæreditas, talis enim hæres cenſetur habere notitiam geſtorum per defunctum: ſecus ſi non haberet notitiam.Iaſ.in l.pen. §. hoc iudicium. num. 7.ne quis eum qui.& in d.num.313.Tiraq. de utr. retr.tit.1.§.2.gloſ.2.num.9.& in d.gloſ.vn.verſ.id tamen quod diximus.

Facultatem licet quis liberam habeat faciendi actum quem facere non poterat, tamen in eo debet canonicam formā ſeruare. ita dicit Dominicus in c. eos. §.1.de temp.ord.in 6.& in c.ſi pro debilitate. de officdeleg.in not. ubi dicit, quod ille cui conceditur electio libera, non poteſt eligere non idoneum, & Cald.cōſilio 22.tit.de regular.ubi dicit,quod mandatum Papæ de vendendis fructibus certi Monaſterij reſeruati ſedi Apoſtolicæ,intelligitur,dummodo cum licentia ſuperioris illius Monaſterij. Idem dixit in conſi.8. ſub tit.de reſcr. Curt.iun.conſi.105. num.3. vbi refert Mari.Socin. conſi.23. Bonæ memoriæ Pius ſecundus.dixiſſe,quod indultum Pij datum Abbati Floren. vt poſſit facere vnionem abſq; alicuius ſuperioris licentia, nō tollit conſenſum conuentus,& dicit eſſe deciſ.Thomæ Faſt. dub.5. huiuſmodi enim facultates tanquam contra diſpoſitionē iuris communis taliter ſunt interpretandæ,ut lędāt ius commune quanto minus ſit poſſibile. d.§.1.Barbat.conſilio 59.col.2.in fi.volum.3. & latius conſi. 47.colum.5.in fi.& colum.6.uol.1.hinç dixit Cur. iun.conſilio 178.ſub num.18.verſ. poſtremo, quod cum facultas teſtandi data a Papa Cardinali ſit contra diſpoſitionem iuris communis, eſt ita interpretanda ut lædat ius commune quanto minus ſit poſſibile.per d.§.1.& uide Bart.in repet.l.1.num.54. C. de ſacroſ. eccl. Iaſ. in l.ſi quando.in princ.nume.3. C.unde ui.& in l.præſes.num.6.C.de tranſac. Rui. conſi.83.nu.9.uol.3.Deci.conſ.512. Menoc. de arbitr.iud.lib.1.q.7.nu.39.

Facultatem poſſeſſionem capiendi propria authoritate non tranſire in ſingularem ſucceſſorem,ſi agatur pro executioue iuris realis, & ſucceſſor non habet cauſam ab eo qui fecit pactum capiendi poſſeſſionē propria authoritate.dicit Bart.in l.creditores.C.de pignor.colum.7.verſ.ſecundo caſu.& verſic.ſi vero tale pactum.Ant.de But.in c.quia.colum.fin.verſi. quandoque agitur de executione.de iudic.Grat.reſpon.31.colum.2.& 3.libro 1.Ang.in dicta l.creditores.colum.fi.verſ.pro executione autem. Neguſ. de pignor.par.4.prin.colum.6.quæſt.7.Gabr.concluſ.libro 5.de acquir.poſ.concluſ.7.num.7.& ſucceſſiue,ubi copioſe tractat quando ius capiendi poſſeſſionem propria authoritate tranſeat in ſingularem ſucceſſorem,uel non.

¶ Fallitis ſeu decoctoribus non competit beneficium ceſſionis bonorum,ratione doli.l.fi.§.fi.de his,quæ in frau. cred. ſi ita bona diſtraxerunt, ut ab aliquo reperiri ſeu occupari non poſſint.Bald. in l.1.num. 8.C.qui bon.ced. poſ.& conſi.400. quod Iacobus. in fi.uolum.1.& fuit dictum Bart.in l.alia. §. eleganter.in fi.ſoluto matrim.quem ſequitur Iaſ. in §.fin. Inſt.de action.num.8.9.& 18.Pariſ.conſilio 94. nu. 11.uolum.1.Boer.deciſ.349. quæritur an ciuiliter. num.7.& 8.ubi ſubdit huiuſmodi decoctores doloſos non gaudere annali, aut quinquennali dilatione.Natta conſilio 361.num.7. Strac. de mercat.tit. de decoct.§.circa tertiam. num.9.10.29.30. & per tot. & in §. peſſimū genus. ubi habetur quid etiam in hoc ſtatuant municipalia iura. vide inf. verſi.occultans bona doloſe.

Falſi crimen eſt adeo atrox, ut eius pœna in libero homine iure communi ſit deportatio, & omnium bonorum publicatio. l.1. de falſ. quandoque ſit pœna capitis.l.1.C.eo.quandoque flamarum aduſtio.l.2. C.eod. & in eo pari pœna punitur faciens, & fieri faciens.l.filius.in princ. ff.eod.l.1.§.deieciſſe. de vi & vi arm. Oſaſ. deciſ.67. Clar. in pract.crim.§.falſum.quod crimen eſſe proditioni ſimile dicit Alberi.in l.quædam. de pœn. ſequitur Afflic. deciſ. penul.col.pen.verſi. nec alleuiat.& eſt tex. in l. præſbyteri.C.de epiſc.& cler.& dicit Cyn. in l.tranſigere. colum.3.uerſi.quidam Moderniores. C.de tranſac. quod per falſitatem homines ad nihilum rediguntur.& Ioan.And.in rubr.ext. de crim. fal. dicit id crimen tam abominabile quàm ullum aliud. immo illud eſſe deteſtabilius homicidio & veneficio,

ſcribit

ſcribit Ang.in §.minorem. in Auth. de nupt. quem ſequitur Afflic.d.deciſ.vlt. Soci.iun. conſ.39. num. 1.uolum.2.Marſi.ſing.163.crimen falſi. & in pract. §.attingam.colum. 2.& conſi.105. num.7.ubi dicit id crimen enormiſſimum, & propter eius enormitatem habere aliqua ſpecialia ultra alia crimina, ex Bar.in l.Lucius.in fi.ad Turpil.qui dicit,quod in generali ſermone remiſſionis delictorum,nunquā cōprehenditur crimen falſi.Anchar.in repet. c.1. col. 86.verſ.vnde ſi ſtatuto.de conſt.Ang. diſput.incip. renouata guerra.Nel.de ban.p.3.2.tēp. q.12.vbi dicit communiter teneri, bannitum pro falſitate non habere beneficium ſtatuti dictantis, bannitos certam quantitatem ſoluendo debere eximi de bāno. vide ſup.verſ.clericus aſſaſſinij crimen. & verſic.clericus coram iudice.

Falſitatis habet imaginem id quod a veriſimili eſt remotum.Bal. in l.1. col.4.C.de ſeru.fug. ſequuntur Iaſ.conſ.140.n.25.conſi.141.n.25. conſ.177.in pręſenti. num.32. uol.2. & in l.ſi extraneus. col.2. de cond. ob cau. Natta conſi.443.ſuper caſu.num.11. Rolan.conſi.11.ex pluribus.num.18.conſi.49.legitimationem.num.38.conſi.100.multiplici. num.114.uolum.4.Menoc.conſilio 1. num.258. conſi.2. nume.300. quod & ante dixit, de arbitr. iud. lib. 1.q.76.num.20.& lib.2.cent.1.caſu 85.Socin.iun. conſilio 3.num.24.conſilio 41.num.6.conſilio 77. num.41.conſi.83.num.17.uolum.1.Ceph. conſilio 204.nobilis.num.12. conſilio 225. num.37. conſilio 287.num.21.475.num.4.& 672.num.87.ubi & iuribus & authoritatibus dictum hoc comprobat. vide infra uerſ.verba inſolita. An autem falſi ſuſpitio habeatur pro falſo,uel pro ueritate, vide copioſe apud Gabr.concl.lib.7. de malef.concl.6.ubi tractat materiam.c.in memoriam.19. diſt.

Falſitatis præſumptio excluditur ex uerbis indifferentibus aptis importare falſum,& non falſum.Ang.in tract.malef.in uerſ.falſario.colum.1. uerſ. & nō eſt mirum. Alexan.conſi.70.colum.1. in fi. uerſ. accedit,quia.uolum.1. & conſi.74. colum.penult.uerſi. etiam videtur.eo.Hyp.conſi.2.num.8.& conſi.21. Gram.uoto 26.num.12.Alexand.in apoſtil.ad Bar. in l.ſi quis obrepſerit.de falſ. Cępo. conſi.crim.21. num.19.& conſi.22.colum.4.uerſi. & quod hoc ſit uerum. Alexan.alibi conſi.93.colum.penult. uerſi. nec prædicto inſtrumento.uolum.5. Pariſ. conſilio 169.num.58.uol.4. etiam ſi uerba ipſa aliquo modo improprientur.Ruin.conſ.14.col.pen.uol.5. & hoc ex regu.de qua ſupra verſ.bonus quilibet.

Falſum commiſſum in priuata ſcriptura non punitur pœna falſi, quia priuata ſcriptura regulariter non facit fidem.ex ſententia Bart.in l.1. §.qui rationib. de falſ.Ang.in l.qui ueluti.C.de falſ.Caſtr. conſilio 130.colum.2.uolum.1.Tancr. in compend. rubr.8. quæſt.5.verſ.præterea.Alexan.conſ.70. colum.fin. & 74.colum.3.uolum.1.Corn.conſilio 182.colum. penult. uolum.4.Socin.conſi.103.uolum.1.& conſ. 186.colum.2.uidetur ſentire gl.in l.damus.in verſ. priuatas.C.de falſ.in 2.fol. licet contrarium ſentiat in prima, ut ſentiunt etiam Bald.& Sal. in l.1.C.de ſeruo cor.Alexan.conſilio 77.colum. 1. uolum.1.Soci.conſilio 62. colum.3. uol.1. poſt Bald.in l.ſi quis decurio.in prin.C.de falſ.Prima tamen verior, niſi ſcriptura priuata faceret aliquā fidem ſeu præſumptionem.Bar.in l.1.§.qui rationibus. ad l. Corn. de falſ. & in l.ſi quis legatum,colum.3. eodem tit.Bal. & Ang.in dicta l.qui ueluti.Caſtr.dicto conſi.Bald. in rubr.C.de fide inſtrum.colum.9.uerſ. ſed quæro quid ſi ſcripſit.Soci.conſilio 186.colum.2. Ioan.de Anan.in c.falſidicus.colum.5.de crim. falſi. Caſtrē. in l.fin.in fi. C. de fide inſtrument. ubi loquitur de ſcriptura a tribus teſtibus ſubſcripta. Vel niſi ex cōſuetudine vel ſtatuto priuatæ ſcripturæ eſſet ſtandum.Socin.conſi.62.colum.2.in fi.& 3.lib.1.copioſe Gabr. concluſ. lib.7. de malef.concluſ.5.ubi per plura exempla tractat, & declarat illā propoſitionem,quod falſitas non pręiudicialis pœna falſi non punitur.

¶ Fama bona in genere etiam probata tollit omnē ſuſpitionem contra inculpatum extantem, & omne indicium criminis, & malæ famæ purgat; ut poſt Gand.uoluit Bald.in l.ea quidem. colum.pen.verſ. Item quæro an infamatus. C.de accuſ. cum concor. de quibus per Socin.iun.conſi.61. reperitur. num. 40.uolum.2.& conſi.6.uiſo.num.7.uolum.4.Iaſ.in l.1.colum.fin.C.com.de lega. Deci.conſi. 175. col. pen.ſequitur Rolan.conſi.16.num.24. uolum.1. & conſilio 45.nu.45.eo.ubi ex alleg. per eum ibi concludit,torqueri non poſſe eum pro quo eſt bona fama, licet penes ipſum in eius domo reperta ſit res furto ſubtracta.& alibi conſilio 96.num.25. uol.2. dicit & probat, quod bona fama remouet indicium cauſatum ex inuentione rei furatæ apud aliquem. & conſi.3.num.51.uolum.3. & iſta fuit doctrina Salyc.in l.2.colum.penult.C.de quæſt.ubi concludit, quod ſi ſit homo bonæ conditionis & famæ, tollitur ſuſpitio furti, licet res furtiua apud eum reperiatur, quam doctr. refert & ſequitur Deci.in l.qui accuſare.C.de eden.nu.7.& poſt alios in cauſa ſimili idem tenet,& multorum conſi.citat Menoc.conſ. 98.num.10.parte 1.& conſ.101. ubi multos in hāc ſententiam citat.num.40.& 41.vide infra verſ.qualitas vitæ præcedentis. Quid importet fama bona, vide inf.verſ. res furata apud aliquem.

Fama in antiquis ad probandum poſſeſſionem,imo & dominium ſufficit. ita poſt alios in ſpecie reſpondit Crau.conſi.258.num.17. conſilio 411.ſub num.63. verſ.ſexto reſpondeo.& conſi.434.num.3. Rota in terminis deciſ.3.tit.de probat.in nou.quæ decidit, per uocem & famam, & reputationem,probari ius conferendi pertinere ad aliquem, & illum conferre conſueuiſſe.ſequitur Menoc.conſi.402. num.59.dixi copioſe in qq.meis.q.42.num.35. cum quinque ſeq.vide Pute.libro 1.deciſ.60.num.5.quod autem fama in antiquis plenariam probationem faciat,late ponit Iaſ.conſi.81.in hoc puncto. num.7. uol.1. conſilio 114.ad obiecta.num.13.conſilio 128.in quęſtione.nume.3. eodem uolum.in l.cum aliquis. nu. 5.C.de iure deliberan. & in l.4. §. prætor ait.de eden.num.25.Natta conſilio 235.num.6. Gabr.concluſ.libro 5.de præſcr.concluſ.1. num.77. Crau. de antiq.temp.parte prima. ſect. viſo. Viui. com.nus. opin.libro primo.opin.109.fama publica. uerſi.interpretatur iſta.Marſi.ſing.505.antiqua. num.1.vide ſup. verſic. antiquum dicitur,& quæ dixi in qq. meis.quæſt.42.num.25. & ſucceſſiue, ubi plura di-

xi.ibi enim hanc materiam probationis,quę fit per famam copioſiſſime tracto.

Fama licet de per ſe regulariter non faciat plenā probationem,ut plene no. per glo.in l.3.§.eiuſdem.de teſti.& in l.de minore.§.tormenta. de quæſt. & ibi Barto.gloſ.& Canon.in c.veniens. de teſtib.tamen quando difficilis eſt probatio,ea plene probat.Ro. conſi.76.ſub nu.5. uerſ.tertio ad hoc.conſi.109. colum.2.uerſ.aut enim hoc.& in l. ſi uero. §. de uiro. fal.53.uerſ.ſeptimo defertur.ſoluto matrim.Felyn. in c.veniens,il 1.ſub num.16. uerſic.quarta concluſio.de teſti.Socin.iun. conſi.90.num.16. uolum.2. late Grat.reſpon.95.num.15.libro 2.Hyp.in rubr. C.de probat.num.315.in l.de minore. §.plurimū. nu.70.de quæſt.& conſi.116.nu.12.& ante. nu.10. quod & prius dixit conſ.44.nu.9.Iaſ.ad l.4.§.prætor ait.de eden. nu.24.

¶ Familia una ſeu parentela poteſt inter ſe certā conſuetudinem inducere. Ioan. And. ad Specul.de inſtrumentorum editione.§.compendioſe. uerſic.ſed nūquid dicemus.in addi.quæ inc. interpoſuit Vbertus hoc uerbum progeniei.ſequuntur Ang. & Imo. in l.3.de teſtamen.Iaſ.in l.omnes populi. num.42. de iuſt.& iu.conſi.46.omiſſa.num.5.uolum.1. Rolan.conſilio 99.viſo. num.16.uolum.2. Gabr.com. opin.libro 6.de conſuet.concluſ.5. nume.3.dictum hoc Ioan.And.impugnat Cuman.in dicta l.3. quia una parentela non poteſt ſtatutum facere, & ſimiliter Ang.in l.fin.C.de teſtam.& Alexan. in l. ſi nō ſpeciali.colum.2. C.eod.tenent contra hoc dictum Ioan. And. niſi tamen talis familia haberet merum Imperium,& ſic poteſtatem condendi ſtatuta. pro quo tamen uide Iaſ.in l.ſi quis a filio.§.fin. num.4. de legatis 1.& Tiraquel.de iure primog. quæſt.16. per tot. ubi citat authoritates pro utraque parte, & limitat.

Familiæ alienæ inſignia,nomen, & cognomen deferre quis grauari poteſt, & obligari, tam ex contractu, ut l.ex hoc iure.§.fin.de donat.quam ex teſtamento.l.facta. §. ſi uero nominis.ad Trebel. & tale pactum ſeu conditio contractibus, aut teſtamētis adiecta ad unguem ſeruari debet.Guid.Pap.q.251.& 467.Deci.conſi.273.nu.2. Anchar.conſ.decimoſeptimo.Ioſeph.de Ruſticis in tract. an & quando li. in cond.poſ.lib.2.c.6.etiam ſi inſtitutioni cum hoc grauamine non eſſet adiecta conditio, quia grauamen hoc caſu habetur pro conditione. Guid. Pap. d.q.251.Guiel.Bened.in c.Raynutius.in ver.Raynutius.num.44.de teſtam.Bologni.conſilio 12.Pariſ.conſilio 19.num.28.lib.2.vide inf.uer.grauatus ſeu inſtitutus.

Familiares Epiſcoporum, vel Abbatum pro eorum dominis teſtimonium dicere poſſunt.Bal.in l.2.col.1. in fin.uerſ.ſed Innoc.C.de teſti. & ibi Salyc. col.1. verſ.unum nota.Fely.in c.in literis. de teſti.colum. 2.uerſ.fallit ſecundo.Aret.in §.pater.colum.3.uer. unum nota.Inſtit.de teſtamen.Alberi.de teſti.§.ſupereſt.num.13.Flori.in l.teſtes.verſ.alij autem. de teſti. Barbat. in c. inſinuante. colum.1.uerſ. ex hoc mihi uidetur.de offic.deleg.Lanfran. in c.quoniam contra.de probat.§.teſtium depoſitiones.columna 19.uerſ. quæro ergo primo. Addi.ad deciſ.Tholoſ. 4.in prin.in uer.quod uerum.& in uer. Item admittuntur.& fuit dictum Iacob.de Beluiſ.in l.teſtis idoneus.uerſ.quid autem in familiaribus.de teſti.ex ea ratione, quia præſumuntur laudabilis uitæ & conſcientiæ, per doctr.Bal.in d.c.in literis. columna 1. uerſic.dicit Innocen.ubi dicit quod domeſtici bonę uitæ, & conditionis admittantur pro eorum dominis. ſequitur plura ad hoc cumulans Gabr. concluſ. lib.1.de teſti.concl.10.nu.19. & 20.

Familiaris abſque ſalarij participatione poteſt in teſtimonium produci pro eo cui, ita ſine ſalario famulatur. Specul. in tit.de teſt. §.1.verſ.de quo mercenario.refert & ſequitur Rom.conſilio 420.num.4. ſequitur Hyppo.ſing.5.regula eſt quod familiares. conſilio 68.num.22.in l.1.§.ad quæſtionem.col.1. limit.2.& in §.ſeruum mariti.verſic. Item Mūmio. nu.6.de quæſt.Steph.Auf. de teſti. in uer.famulus. obſeruat Mandoſ.iun.ad Rom. ubi ſupra in uerſic. produci.vide inf.verſ.familiaritas ſola.& verſic. famuli hodierni. Materiam teſtium familiariū copioſe habes apud Gabr.concl.lib.1. de teſti.concluſ.10. præſertim.nu.40.cum plurib.ſeq.

Familiaris & colonus Eccleſiæ indiſtincte forum eccleſiaſticum ſequitur.c.continua.11.quæſt.1.c.fin.de offic.Archid.quam ſententiam ſequitur glo. in cap. eos.32.diſtinct. in c.1. & in c.clericum. 11.quæſt.1. in c.generaliter. §.nouarum. 16.quæſt.1. & in cap. eccleſiarum ſeruos.12.quæſt.2.quod tamen loquitur in aſcriptitijs & municipijs. Ripa in tract.de peſte.tit.de præſeru.remed.§.deuenio nunc. nu.128. ſecus in familiaribus & ſeruientibus ad tempus, ut ſup.uerſ.coloni Eccleſiæ.& licet gloſ.in c.iudicatū. 89.diſtin.aliter diſtinguendo teneat quam glo. ſuprad.tamen maior eſt authoritas plurium glo. Neuiz.in ſil.nup.parte 5.nu.25. Hanc pariter ſententiam ſequitur Archid.in dicto c.clericum. quem refert & ſequitur Abb.ſibi contrarius conſi.53.lib.1. Alberi.& Caſtren.in l.ſi quis.C.ubi cau.fiſc. Gemi. in dicto c.eos.Rom. & Iaſ. in l.cum quædam puella.de iuriſd.omn.iud.Marian.in c.1. de foro comp. & quod familia clerici gaudeat fori priuilegio, dicunt expreſſe Aquen.& Cagn.in dicta l. cum quædam puella. vide infra uerſicu. priuilegia conceſſa clericis.

Familiaritas ſola non repellit aliquem a teſtimonio, ſed ſolum quando eſt nimia, & talis, quæ poſſet in ipſo teſte inducere ſuſpitionem corruptionis.Alex. conſilio 78.num.quinto, uolum.1. Curt.iun.conſi. 168. nume.16. circa quam qualitatem repellentem aliquem a teſtimonio ratione familiaritatis, ui.Bar. in l.lex Cornelia.in princ.de iniur.Iaſ.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chriſogonus.num.53.de uerborum obligationib.Gram. conſilio 12.nu.27. Tiraq. de pœn. leg.cau.51.num.68.Pariſ.conſilio 55.num.35. conſilio 58.num.15.conſilio 59.nume.26. & conſi.152. num.10.uol.4.Alcia.de præſump.regu.1. pręſumpt. 2.& 23.Gram.conſilio 26.num.42.conſilio 45.numero 4.& conſi.58.nume.7. deciſ.23.num.1.deciſ. 48.num.14.Rolan.conſilio 24. num.41. uolum.1. vide ſupra uerſ.familiaris abſque.

¶ Famuli hodierni licet a teſtimonio repellantur, l.2. & l.eos.C.de teſti.l.idonei. ff.eo. 4.quæſt.3.§. item eos. 4. quęſt.5. conſanguinei tamen ſi ſint honeſtæ uitæ,admittuntur,& fidem faciunt.Innocen.in c.in literis.

literis. de teſti. cuius doctr. approbat Bald. in d. l. 1. Rom. conſi. 420. num. 5. Ruin. conſilio 92. præmittendum. num. 3. libro 1. Hyppo. in pract. §. principium. nu. 10. ſing. 5, regula eſt, in l. 1. §. ad quæſtionem. num. 7. de quæſtio. & conſi. 68. viſa. num. 23. Auf. in tract. de teſti. in ver. famulus. Mandoſ. ſeni. ſuper reg. de impet. benef. vac. per obit. fam. Card. queſt. 8. num. 12. Mand. iun. ad Rom. ubi ſup. ſuper ver. Bar. & Gabr. concl. lib. 1, de teſti. concl. 10. nu. 5. & alibi in ea. nu. 19.

Famulus, cui a domino iniunctum eſt, ut aliquem uulneraret, ſi occidat, arguit dominum mandati de occidendo, c. fin. de homic. in 6. Bald. in l. non ideo minus. num. 34. C. de accuſ. Abb. in c. ex literis. de exceſ. prælat. Iaſ. in l. ſi quis mihi bona. §. ſed ſi mandaui. de acquir. hæred. colum. pen. verſ. iſtam deciſionem, præſertim ſi mandatum fuit ſecretum. Iaſ. in l. ſeruum fugitiuum. colum. 5. uerſ. fortius extendet. C. de ſeru. fugi. Socin. in c. ad audientiam. num. 63. de homic. Cœpo. conſi. crim. 34. & hoc etiam ſi famulus ſtetiſſet per multos dies quod homicidium non commiſiſſet. Innoc. in dicto c. ad audientiam. Barto. in l. non ſolum. §. ſi mandato. num. 12. de iniur. Fel. in c. ſicut dignum. nume. 12. de homic. Art. de malef. in verſ. & Sempronium mandatorem. nu. 15. ſiue iniuria principaliter illata fuerit ipſi domino, ſiue famulo. Carrer. in pract. crim. fol. 295. in paru. numero 41. vide tamen infra uerſic. offenſus mandans.

Famulus ſeruiẽs ſine ſalario, licet a teſtimonio pro domino non repellatur, ut ſupra uerſ. familiaris abſq; ſalarij participatione, ſi tamen eius expenſis viuit, repellitur, quia idem eſt, ac ſi cum ſalario ſeruiret. Ioan. And. ad Spec. de teſte. §. 1. uerſic. Item excipitur. in addi. in uerſ. libertus. Aret. in c. in literis. de teſti. colum. 2. uerſ. & aduerte. & ibi Fely. colum. 2. in princ. uer. ex quo datur intelligi. Alberi. de teſti. §. ſupereſt. num. 13. Aret. conſilio 13. colum. 8. uerſ. ſecũdo, quia. Lanfran. in c. quoniam contra. de probat. in uer. teſtium depoſitiones. colum. 19. uerſic. quæro ergo primo. Aufr. ad deciſ. Tholoſ. 4. in prin. uerſ. quod uerum eſt. Ioan. Fab. in §. in teſtibus. col. 1. uerſic. in ea. gloſ. in fin. Inſtit. de teſtam. quid autem ſit in domeſtico, vide ſup. in uerſic. domeſtici licet repellantur.

¶ Fauor publicus eſt, quòd bannitus bannitum occidat, ut dicit Bald. in l. cum mulier. colum. 5. verſi. ſtatuto cauetur, ſoluto matrim. & ibi Alex. colum. 2. uerſ. Itẽ quod bannitus. poſt Bart. ibi, ſequitur Marſil. in §. aggredior. in prac. crimin. num. 52. uerſi. redeundo. cum nu. ſeq. hinc eſt quod ualet ſtatutum, quod bannitus bannitum impune occidere poſſit. Afflic. in conſt. pœnam eorum, not. 15. uerſ. ſed pro intelligentia, Fely. in c. cum duobus. de ſenten. excommun. & uide infra verſic. ſtatutum de bannitis impune. Aduerte tamen quod licet propoſitio ſit uera in ſe, tamen quo ad occidentis particulare intereſſe, non omnis bannitus poteſt occidere bannitum, ſed tantum bannitus pro leui occidere poteſt bannitum pro graui delicto, & pro æquali banno bannitum, non autem pro leuiori. immo aliquãdo occidens bannitum minori banno, punitur, vt ſeruatur in Regno Neapolitano, iux. conſtit. terminũ uitæ, & late proſequitur ibi Affl. & in d. conſtit. pœnam eorum. not. 13, 14. & ſeq. ubi concludit quod foriudicatus non iuuatur ſi occidat bannitum, ſed tantum ſi occidat alium foriudicatum, quia maior eſt pœna foriudicati, quàm banniti, ut ibi per eum, & quotidie per Italiam, circa hoc fiunt proclamata de occidendis bannitis, & in illis inſeruntur huiuſmodi declarationes. Nota ad hoc unum, quod ſi ſolus zelus uindictæ, & utilitatis publicæ mouit aliquem ad occidendum bannitum, non tenetur in foro etiam conſcientiæ, ſi autem hoc faceret ex liuore & delectatione effundendi ſanguinem humanum, tunc peccaret mortaliter, ut dicit Nel. in tract. ban. in 2. p. 2. temp. quæſt. 11. ex mente Alber. de Roſ. ad quæ vi. multa bona in Catechiſmo. S. Conc. Trident. in expoſ. pręcepti, non occides, & uide omnino Bal. in l. 6. C. ſi cont. ius uel util. publ. nume. 4. & ad propoſitionem, uide infra uerſ. ſtatuta diſponentia de bannitis. & verſ. uerba ſtatuti generalia.

Fauor publicus non recipit reſtrictionem de habilitate, l. cætera. §. ſed & ſi quis. de leg. 1. & ibi Iaſ. num. 2. & in l. filiusfam. num. 4. ſi cert. pet. in l. in prouinciali. num. 4. de no. oper. nun. & eod. tit. in l. de pupillo. colum. 1. in fin. uerſ. ultra alios. & in l. prætor ait. §. deinde. num. 11. eodem tit. & in l. qui ſeruum. colum. penult. in fi. de uerb. oblig. poſt Bart. in l. 1. §. nunciatio. de op. no. nun. idem Iaſ. in l. cum quidam. num. 28. de lib. & poſthum. & in l. Titia. num. 18. de uerborum oblig. Bal. in l. 1. in fi. & ibi Saly. & Fulg. C. de preci. imp. of. Hinc decidit Salyc. in l. 2. colum. 3. C. de noxal. poſt Bart. in l. 1. C. de ſacroſ. eccleſ. quod, ſtante ſtatuto forenſem non poſſe acquirere immobilia in ciuitate, ſi fiat ꝓclama, quod quicunque apprehenderit talem latronem, uel malefactorem conſequatur talem domum, ſi forenſis cęperit talem latronem, non obſtante ſtatuto conſequitur talem domum, & hoc propter fauorem publicum, qui omnes habiles facit, ut late proſequitur Niconi. ad c. quoniam contra. de probat. par. 1. numero 124. & 125.

¶ Ferijs meſſium, vindemiarum, & ſimilium inductis ob neceſſitatem hominum renunciari poteſt, & in his ſine aliquo nullitatis periculo procedi de partium conſenſu poterit, l. 1. & l. ſi feriatis. ubi gloſ. & Doct. ff. de ferijs. gloſ. & Doct. in l. omnes. la 2. C. de feri. c. fin. ex. eo, Specul. de ferijs. §. nunc videamus. Alexan. conſilio 36. colum. 3. libro 1. Vanti. de nullit. c. 9. nu. 130. de effectu huiuſmodi renunciationis, & de multiplici feriarum ſpecie, & quib. renunciari poſſit uel non, & quibus caſibus, & unde nomen traxerint, plura ſcribit Foſſan. deciſ. 39. per totam. ẽt ibi dicta plurimum conferunt ad practicam. vide ẽt deciſ. 95. ubi de materia executionis, & in quibus feriis fieri prohibeatur uel non.

¶ Feudi paterni portio mortuo uno ex fratribus ſine filijs, deuoluitur ad fratres ſuperſtites, ex ſententia Hoſtien. in ſum. de feu. §. qualiter. uerſi. & bene dixi. quem ſequitur Bald. in c. quæ in eccleſiarum. de conſtit. nu. 27. not. ſcrib. in l. ſi mihi & Titio. de uerborum oblig. & in l. re coniuncti. de leg. 3. Io. B. Fer. conſi. 178. num. 12. ubi non facit uim, an hæc deuolutio fiat iure ſucceſſionis, an iure accreſcendi, licet Bar. de hoc dubitatiue loquatur conſi. 158. ex the-

mate. in 2. dubio, tamen Bal. in c. 1. per illum tex. de feu. Marc. tenet quod iure ſucceſſionis, ex ui & natura paternæ inueſtituræ, & Rom. in l. unica. nu. 38. cum ſeq. C. quando non pet. par. Alexan. conſi. 29. quoniam abunde. num. 3. conſilio 44. viſo. num. 3. uolum. 1. & conſi. 21. viſo. num. 5. uolum. 5. Cur. conſilio 28. col. 3. Dec. conſi. 262. in contractu. numero primo. Ioan. B. Fer. copioſe, conſ. 103. nu. 4.

Feudis attenditur origo, adeo ut ſi feudum ambulet per mille manus, vltimus eſt ſucceſſor primi inueſtiti, ſeu acquiſitoris, non autem ultimi morientis. Socin. iun. conſi. 72. num. 30. uolum. j. vnde factum patris, ſeu alterius præceſſoris, non poteſt filio nocere uel ſucceſſori. Bart. in l. emancipatum. §. ſi quis. de ſenato. nec filius tenetur ſeruare quod pater fecit, uel promiſit. Iſer. in c. 1. in fi. qui ſucceſ. feu. Socin. iun. conſi. 74. num. 11. uolum. 1. Ceph. conſi. 4. nu. 48. vide infra verſ. inueſtituræ primæ. & vide Car. conſilio 92. in prin. Bald. in c. 1. §. hoc autem. circa finem. verſ. quæro. qui feu. da. poſ. Rom. conſ. 367. Brun. conſilio 1. colum. fin. Pariſ. conſi. 2. num. 24. uolum. 1. dixi copioſe ad Curt. iun. conſi. 1. num. 5. conſi. 21. num. 7. conſilio 108. num. 17. & conſi. 181. num. 3. quomodo autem attendatur proximitas in ſucceſſione feudi, vide infra verſic. proximior ultimi defuncti.

Feudum alienatum a vaſallo ſine conſenſu domini, poteſt dominus authoritate propria reuocare, & recuperare. ita Bald. in c. cæterum. num. 4. de iudic. per glo. in Auth. ut de cęte. commut. eccl. rer. non ſi. in prin. ſuper ver. licentiam. Alex. ad Bart. in l. ſi alius. quod ui aut clam. Firm. in repert. verſ. pactum, primo, num. 41. declarat Iaſ. in l. ſi ita quis. §. ea lege. num. 35. & 36. de ver. oblig. & in conſi. 138. nu. 6. uolum. 1. & in hoc non requiri libellum dicit gl. in §. multis, in uer. in tranſitu. Inſt. de libert. ita Bal. in c. 1. §. ſi quis uero, il 1. de pace iuram. firm. Iaſ. in l. 2. num. 15. de iuriſd. omn. iud. l. vinum. ſi certum petatur, ubi Deci. in fi. idem Deci. in l. quæ dubitationis, in fi. de reg. iur. & in l. fin. nume. 31. C. de edic. Diui Adr. tollen. Marſil. in l. unius. §. fin. nu. 5. cum plurib. ſeq. de qq. Ripa ad rub. de leg. 1. nu. 2.

Feudum antiquum eſſe in dubio præſumitur. c. 1. §. 1. quem Bal. ibi ad hoc notat. de grad. ſucced. in feud. Deci. conſi. 269. conſultus. num. 5. conſi. 445. in caſu. nu. 5. Curt. iun. in tract. feud. p. 1. quæſt. 8. prin. verſ. iſta regula patitur. Crau. de antiq. temp. p. 5. ſecti. iam videmus. nu. 4. præſertim quando longo tempore fuit poſſeſſum. Fran. Beci. conſi. 88. cũ feudum. nu. 2. ubi alios adducit. Natta conſi. 634. perlecto. num. 1. ubi quod feudum antiquum præſumitur ex lõgi temporis poſſeſſione anteceſſorum. Rolan. conſi. 48. Magnificus. num. 19. & 20. & ſucceſſiue. uolum. 4. qualiter autem probetur feudum eſſe antiquum, vide infra ver. teſtes de auditu. Quomodo autem in tali feudo ſuccedatur. ponit Ceph. rationem aſſignans, conſ. 4. num. 43. & quæ requiſita habere debeat uolens ſuccedere in eo. ponit Curt. iun. conſilio 138. vbi addo, ſuper uerſicu. vltimo defuncti.

Feudum conceſſum alicui, pro ſe, & heredibus ſuis, nũquam tranſit ad agnatos, niſi etiam ſint hæredes illius acquiſitoris, ita Iac. de Beluiſ. in c. 1. de eo qui ſi. & hæred. ſuis. Iſern. in c. 1. §. hoc quoque. de ſucceſ. feu. & in c. 1. an agn. uel fil. dom. Alexan. conſi. 10. num. 8. uol. 3. Iaſ. conſi. 180. nume. 19. uol. 2. Deci.
* conſi. 78. num. 2. Curt. iun. communem dicit conſi. 1. num. 11. ubi addo ſuper ver. tractatur. Crau. conſ. 289. Clar. in §. feudum. quæſt. 9. uerſic. nunc proſequendo. Rolan. conſ. 3. num. 21. ubi alios adducit. libro 4. vel niſi ſint hæredes illius prędefuncti, de cuius portione tractatur. Curt. ſen. conſ. 50. colum. 8. Socin. iun. conſ. 114. poſt num. 12. uol. 2. Grat. conſ. 4. num. 42. lib. 1. Ferret. conſ. 103. num. 10. uolum. 1. materiam vide copioſe apud Ceph. conſilio 617. nu. 81. & ſucceſſiue. & conſ. 657. num. 12. & ſeq. ubi multos in hanc ſententiam citat.

Feudum de iure canonico alienari poteſt pro anima. Ant. de But. ex Hoſtien. in c. quæ in eccleſiarum. de conſtit. & Hoſtien. in ſum. de immu. eccl. §. inquantum. verſ. ſed nec illa immunitas. ubi caſus plures ponit, & inuehit cõtra principes impedientes ſe circa relicta eccleſijs, & alijs locis pijs pro anima, ſequitur Cald. conſ. 10. ſub tit. de feud. in 1. dubio. Rom. conſ. 199. num. 12. & ſing. 533. tu ſcis. Felyn. in c. inter dilectos. colum. 6. uerſ. in glo. conferebat. de fide inſtrum. allegat multos tenentes contrarium. tamẽ in c. Eccleſia. S. Marię. de conſtit. colum. mihi 25. tenet propoſitionem. Dicit tamen Afflic. in titu. an agna. &c. poſt Iſern. quod filius non poteſt a patre grauari in fructibus feudi ex pacto, & prouidentia, ad dandum unam candellam pro anima pro male ablatis incertis, de quo per eundem in tit. de ſucceſ. feu. numero 123. vide Tiraquel. de priuil. piæ cauſę. priuil. 104.

Feudum dicitur hæreditarium, quando eſt acceptum pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus. Iac. de Beluiſ. in c. 1. de his qui ſibi, & hær. ſuis maſc. And. de Iſer. in c. 1. §. hoc quoque. de ſucceſ. feu. & in c. 1. in tit. an agn. uel fili. Alexand. conſilio 10. num. 8. uolum. 3. & conſ. 19. uolum. 5. & in facto ſe conſuluiſſe dicit Fran. Curt. & in trac. feud. parte 1. 8. q. princ. de hoc Iaſ. conſ. 180. colum. 5. uolum. 2. & tale feudum nõ tranſit ad agnatos. Iaſ. conſ. 17. colum. 3. uolum. 2. Deci. conſ. 288. in ſecundo dubio. Curt. iun. conſ. 1. uerſ. ſecundam itaque. iunc. uerſ. confirmo hãc concluſ. ubi diſtinguit. & conſ. 183. num. 14. & 15. Affl. deciſ. 140. & deciſ. 195. nume. 7. ubi dicit quod eſt
* communis opinio. & poteſt alienari etiam ad deſcendentium præiudicium. Ceph. poſt Alex. conſi. 3. num. 13. & 14. dixi de hoc ad Curt. iun. conſ. 4. num. 4. in addi. ſuper uer. hæreditarium. vi. inf. ver. feudum receptum pro ſe & hæredibus.

Feudum dignitatis, Comitatusve, ad vnum tãtum primogenitum peruenire debet. ca. 1. de feudo Marc. Oldr. conſilio 238. Curt. ſen. conſilio 69. Rub. conſilio 133. num. 11. Crau. conſilio 125. numero primo. Pariſ. conſilio 23. num. 137. uolum. 1. eſt. n. feudum dignitatis ex legis prouidentia ad fauorem ipſius primogeniti. And. de Iſern. in c. 1. §. hoc quoq;. colum. 3. de ſucceſ. feu. Camerar. in c. 1. §. præterea. §. 765. uerſ. rurſum ſi conſiderabimus. de prohib. feu. alien. per Feder. Pariſ. dicto conſ. 23. num. 112. Afflic. deciſ. 112. inter dominam Lauram. per tot. & deciſ. 248. fuit diu. per tot. & utrobique de hoc Cæſar Vrſil. late in annot. Menoc. conſ. 401. n. 18. & 19.

poſt Iaſ.conſ.236.colum.penul.uerſic.pro eodem. lib.2.an autem tale feudum dignitatis ex voluntate principis diuidi poſſit. late ponit Menoc.d.conſ. 401.nume.27. & ſucceſſiue.Ceph.copioſe conſilio 617.dimidium feudi.num.1. & conſi.3. per totum præſertim. num.26.& ſucceſſiue. vide ſupra verſic. dignitatum feudis.

Feudum & ſi nõ poſſit in totum auferri per dominum confirmantem,ac renouantem, poteſt ſaltem alterari, & qualificari, etiam addendo perſonas prius non comprehenſas.Brun.conſ.1.Campeg.inter cõſi.Bruni, conſilio 2.Iaſ. conſilio 24.cum aliis adductis per Pariſ.conſilio 4. colum.fin. conſilio 17.nu. 8.uolum.1.conſ.1.nume.125. uolum.2. Curt.iun. conſilio 1.num.18.nam in his, quæ ſunt iuris poſitiui princeps habet liberam diſponendi poteſtatẽ, ut per eos,& per Cur.conſilio 110.nu.31.Hinc princeps ſpẽ ſuccedendi in feudis auferre poteſt. Pariſ. conſ.1.num.64.& 69.& conſ.2.num.35.uolum.1. & in his ſemper motus,princeps præſumitur cũ cauſa.gloſ.in l.relegati.de pœn.Ruin.conſi.76. nu.12. volum.5.plura ad hoc cumulat Ceph. conſilio 28. num.70.& ſucceſſiue.& ad præmiſſa,vide ſup.verſ. cauſam in principe præſumi.

Feudum exiſtẽs in vniuerſitate bonorum, uendita vel alienata vniuerſitate, & ipſum uenditum ſeu alienatum cenſetur.l.in modicis.de contrahen.empt.l. quædam. de acquir.rer.dom. Rom.conſilio 26. in fi. & 368.num.1.Mil.in ver.dominus feudi.Alexã. in l.2.in princ.nume.29.ſoluto matrim.Felyn.in c. dilecti.colum.2.verſ.intellige primo. de maiorit.& obed.Dec.conſ.61.in princ.& nu.1.in fi. Pariſ.conſ. 22.num.82.conſilio 23.num.4. uolum.1. & ita tenuiſſe Rotam obſeruat Mandoſ.iun.ad d.conſ.Ro. 368.ſuper uerſ.tranſit.

Feudum francum dicitur, quando a concedente in uaſallum transfertur omnis proprietas.Bal.in l.ſi plures.colum.2.verſ.dicitur autem frãcum.C.de cond. inſer.Ioan.Mon.in c.1.de reg.iur.lib.6. Alex.conſ. 3.ad fin.uolum.1.Iaſ. conſilio 57.num.6.ubi plura de hoc.uolum.1.Felyn.in c.in præſentia. de proba. num.81.fal.ubi dicit hoc eſſe not.quod tranſit etiã in Eccleſiam.Bal.in dicta l.ſi plures. Ruin.conſ.18. num.16.uolum.1.Dec.conſ.269.col.2. in fi.Ceph. conſi.1.nu.20.& 21.

Feudum improprium dicitur, non proprium, quando nedum promittitur ſeruitium perſonale, ſed etiam reale.Bald.in Auth.ſi quas ruinas. colum.antepen. C.de ſacroſan.eccleſ.refert & ſequitur Curt. iun. in tract.de feu.q.6.princ.num.6.Affl.deciſ.Neap.129. nume.2.ubi allegat Cyn. in Auth.ingreſſi. C.de ſacroſan. eccl. & infinita ad hoc cumulat Pariſ. conſi. 4.num.13.conſi.12.num.20.& 21.uolum.1. ubi allegat Dec.in pluri.conſi.& multos alios. Ceph.conſilio 1.nu.24.ubi declarat,& ponit rationem.

Feudum,inſpecto intereſſe, & publica utilitate, veluti ex cauſa probabili,ad ius primogenituræ reduci poteſt, ad illorum quoque præiudicium qui ex primis inueſtituris intereſſe pretenderẽt,cum interſit Reipub.magis ab uno gubernari quàm a pluribus. l.2. §.nouiſſime. de orig.iuris.7.quæſt.1.in apibus.Tiraquel.de iure primog.q.4.num.15.& 30. cum cõmunio pariat diſcordias. l. cum pater. §.dulciſſimis. de leg.2.& quod cõmune eſt negligatur.l.2.C.quom. & quan.4.pars deb.li.10.ita Caſtr.conſilio 179. in cauſa.num.3.uolum.1.in nou.Alexan.conſi.12.per ſpectis.ad finem.uol.5.Tiraq.ubi ſupra.q.77. ad fi. Ruin.conſi.2.nu.3.uolum.4.Iaſ.conſ.236. per tot. volum.2.& conſi.107.uolum.4. Curt.iun. in tract. de feu.p.2.prin.nu.73.verſi.& ideo.Crau. conſilio 135.nu.2.Ceph.conſi.3.nu.20.cum ſeq.

Feudum nouum ex pacto, & prouidẽtia prælegari poteſt a patre uni filiorum, conſentiente principe. Alexan.conſi.18.num.5.& 8.uolum.5.Cœpol.conſilio 31.in ciuil.num.9. & 11.Iaſ.in l.2. nu.214. C. de iure emp.Gozad.conſilio 75. num.13. Affl. deciſ.112.nu.6.& ibi Cæſ.Vrſil.in annot.& deciſ.138. ſtante conſtitutione.num.5.Alcia.reſpon.481. nu. 23.Brun. conſilio 115.nu.8. Natta conſilio 501.nu. 9.in fi.Meno.conſilio 401.num.47. quid autem ſit in feudo antiquo. vide infra verſ. Pater non poteſt prælegare. Et nota,quod in tali feudo præſcriptio non currit nondum natis,& non ualentibus agere. Pariſ.conſilio 23.num.199.uolum.1.Socin.iun.conſilio 76.num.27.uolum.1.Rub.Alexand.conſi.84. num.7.& per tot.Dec.comſi.445.num.46.Iaſ.conſilio 7.uolum.3. alibi Rub. Alexand. conſilio 13.& Ceph.conſilio 161. num.33. ubi alios in hanc ſententiam citat.& conſ.617.nu.3. ubi plures pro hac ſententia adducit.

Feudum nouum fieri de antiquo nunquã dicitur, quibuſcunque uerbis utatur dominus in ſequentibus inueſtituris,niſi prius ad eum fuerit deuolutum.Salyc.in l.peculium.§.ſi ære alieno.uerſic.or attende. de pecul.Iaſ.in l.ſi mihi & Titio. verſ.obſt. etiam ſi dominus dixetit. Doct. in c.1.de uaſal.decr.æta. & ibi Afflic.num.20.Dec.conſilio 445.num.6.& 7.& hoc præſertim quando ad antiquam inueſtituram habetur relatio.Are.dicta l.ſi mihi & Titio. colum. penultima.& conſ.pen.colum.penult.Et hoc etiam ſi prima inueſtitura eſſet finita,ſi alius de nouo ſimpliciter inueſtiatur, qui de eodem ſit genere, hæc enim ſubrogatio loco antiquæ cẽſetur,ut per Aret. ubi ſupra.Et vbi ille qui inueſtitur erat alias ſucceſſurus virtute primarum inueſtiturarũ.Caſtren. conſilio 159.punctus. colum. 2. verſ. nam ad hoc.uol. 2.Alexand.conſ.30.colum.3.uerſ.& licet noua conceſſio.libro 1.Rui.conſilio 7.num.9.uerſic.& licet. lib.1.Ceph.conſilio 27.num.17. Tiraq. in tract.lignag.§.1.glo.10.nu.27.verſ. & id ſaltim.

Feudum paternum, licet renouatum, non deſinit eſſe paternum,c.1.de vaſal.decr.æta. Card.conſilio 92. poſt prin.Rom.conſilio 1.in fi.conſi.315.in prin.& in l.unica.num.41.C.quan.non pet.par.Curt.conſilio 49.num.88.Iaſ.in l.ſi mihi & Titio. in fi.prin. de uerborum oblig.Dec.conſ.78. nume.6.262.col. 2.445.ſub num.6.Fer.conſilio 103. num.5. & 6. & conſilio 178.num.10.Crau.de antiq. temp. parte 4. num.14. Tiraquel.de utroq.retrac.titu.1.§.32.glo. vnica. num.38.

Feudum per fœminam emptum, efficitur fœmininum, ita ut in eo fœmina ſuccedat ſicut maſculus. Deci. conſi.390. num.7. Rolan. conſi.48. Clar.de feu.q. 73.ſapitque naturam allodialium.Burſ.conſ.4. nu. 16.quicquid dixerint And.de Iſer.Mart.Laud.Præpoſ.& Afflic.in cap.1.§.hoc autem notandum. &§.

& quia,qui feu.da.poſ. Iac.a S.Geor.in inueſt. feu. verſ.& fœminis. ibi,ſexto fallit. Socin.conſilio 19. uolum.1. Brun.conſilio 108. colum.7. Et nedum in eo admittuntur fœminæ deſcendentes, ſed & omnes aliæ, cum etiam in legitimam & Trebellianicã imputetur.Burſ.conſ.4. & alienabile ſit in quoſcunque.Burſ.ibi.& Celſ.Vgo conſilio 26. & hoc feudũ dicitur improprium.Crau.conſ.6. nu.109.reputatur inſtar allodij,& regulatur,ut cęteri contractus. Brun.conſ.137.uerſ.quinto moueor.libro 2.Natta conſilio 159. num.16. ubi dicit ſtultum eſſe in iſto feudo attendere regulas feudales. conſ.216.& 246. num.4.Bald.conſ.56.uolum.3.Foſſan. copioſe deciſio.146. numero nono. vide ſupra uerſicu. dictio (hæredum).

Feudum pietatis cauſa,hoc eſt pro anima,licet alienari non poſſit iure feudorum, c.1. §.donare.qual.ol. feu.don.pot. & in c.1. de prohib.feu.alien. per Feder.tamen de æquitate canonica poteſt. Anton.de But.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtit.ex Hoſtien. quem ibi ad hoc refert. ſequitur Roma.conſi.199. num.12.& fuit ſententia Oldr.conſi.279.in princ. ſequuntur Bald.in l.uoluntas.poſt num.6. uerſ. ſed an poſſit legare.C.de fideicom. & in dicto c.quę in eccleſiarum.num.14.ubi etiam Fely.paulo ante.numero 70.uerſ.cęterum.& verſ. iſtam concluſ. Deci. conſ.390.quoniam ex facto.poſt nu.2. caſu autem quo attendatur ius feudorum,nec etiam ęſtimationem deberi dicit Bal.in l.1.in 1.lectu.colum.4.ver. quæro ulterius.C.de ſacroſan.eccl. Affl. in dicto §. donare.colum.3.uerſi.ſed iuxta hoc,uide ſup.uerſ. feudum de iure canonico.

Feudum præſumitur proprium & rectum, & ex conſequenti inalienabile, cum longo tẽpore fuit in agnatione,& tranſiuit ultra quartum gradum. Bal. in c. 1.in princ.ſi de feu.fuer.contro.inter dominum, & agnat. Alexan.conſ.15.colum.pen.uol.5. Dec.conſ. 252.num.6.& 269.nu.5. Pariſ.conſ.2. in prin.uol. 1.& conſ.15.uolum.2.Ceph. conſ.92.num.12.uol. 1.Iacob.a S.Geor.in inueſti.feud.uerſ.feudum.Dec. conſ.395. colum.2. necnon etiam quando in inneſtitura ſunt uerba,feudum nobile antiquum,auitũ, & paternum. Oſaſ.deciſ.163. num.6. Foſſan.deciſ. 99.num.8.Crau.in reſpon.pro genero. num.334. & 359.

Feudum prætendens habere,& ad ſe ſpectare, niſi inueſtituram infra annum,& menſem petierit,priuatur omnibus ſuis iuribus.c.1.in prin.quo temp.mil. c.1.§.præterea ſi quis.de prohi.feu.alien. per Fede. c.1.in princ.quæ fu.pr.cau. benef.amit.c.1.in prin. de cap.Cor.Signor.conſilio undecimo.Brun.conſi. 42.in princ.Pariſ.conſilio 101.num.127.uolumine primo.Socin.iun.conſilio 76. nume.77. lib.primo. Ioan.de Ami.conſilio 149.nume.2.& 3. quam pro-
* poſ.dicunt communem.Curt.iun.in trac.feu.parte quarta causa 23.amiſ. feu. Clarus in §.feudum.q. 49.circa princ.& hanc priuationem procedere ipſo iure dicit Ioan.de Anan.conſilio 32. nu.undecimo. & hoc eſſe veriſſimum manifeſte oſtendit Cald. tit. de feu.conſ.6.in fin.probat Ceph.conſilio 657.nu. 33. 34. & 37.

Feudum precio acquiſitum non eſt proprie feudum, cum non ſit beneuola actio, ſed eſt mercenarium, ita Bal. in l.ſi quam. C.de oper.libert.& in l.qui ſe patris.colum.10.C.vn.lib.& in tit. de pace Cõſtan. in verſic.libellario.ſequitur Iaſ. conſilio 152. ſuper feudo.num.5.uolum.2.conſilio 45.nu.3.& 4.conſ. 57.num.7.& 8.conſilio 63.num.5.& 6. cõſilio 78. num.10. uolum.primo. & conſi.155. num.13.uol. 2.Tiraq.ad l.ſi vnquam.verſ.donatione. num.341. C.de reuoc.donat.vnde in eo ſuccedunt fęminę excluſis agnatis remotioribus.Bal.in c.ſignificauit.numero 2.de reſcr.& in c.1.§.decedenti. qui feu.dare poſ.hoc enim magis prouenit ex natura cõtractus quam ex natura feudi,ut dicit Odofr.in ſum.in rubrica.qui poſ.ſuc.in feu.quem ſequitur Bald.in c.1. §.pen.qui feu.da.poſ.Clar.in §.feudum. quæſt.73. uerſ. ſed quid in feudo empto, vbi credit hanc eſſe magis communem & ueriorem. pro quo tamen vide Rol.conſilio 41.viſo themate. volum.4. & Beci. conſ.30.vbi contrarium conſuluit, vide Gabr. concluſ.lib.3.de feu.concl.2.

Feudum quando conceditur, iura directa remanent apud concedentem, & ſola vtilia transferuntur, & iſtud eſt vnum de requiſitis pro ſubſtantia feudi, vt declarat Bald.in l.ſi plures. colum. 2. verſic.dicitur autem.C.de cond.inſer.& in vſib.feud.colum.6. & ibi Iaſ.colum.8.verſic.Nota etiam. poſt Oldr.conſ. 169.ex præſenti.in primo dubio. Alber.in rubr.C. de donat.colum.2.Dec.conſi.389.nu.6. Socin.iun. num.45.conſi.76.Ruin.conſi.18.nume.6.& conſi. 42.num.4. nam ſi iura directa transferantur, non dicitur feudum,ſed donatio, licet in contractu ſæpe fiat mentio feudi.Pariſ.conſi.13.nume.32. uolum. primo. pro ratione,vide ſupra verſic. contractus eſſentia & qualitas.

Feudum receptum pro hæredibus maſculis, ob verbũ, maſculis, cenſetur ex pacto & prouidentia. ita diſputãdo tenuit Ray.de Forl.in q.incip.quidam habebat duos filios.Bal.in l.Caius. columna ſecunda, verſ.& pro hoc determinatur.ſol.matr.in l.Gallus. §. etiam. de lib.& poſthum. & in l.cum virum.col. fin.uerſic. tu dic.C.de fideicom.Alexan. in dicto §. etiam.colum.3.in l.quod dicitur.num.17. de verb. oblig.conſi.105.colum.2. uerſic. & præſuppono.li. 1.Iaſ.dicto §.etiam.colum.6. ver.quarto vltra Bar. & conſi.118. col.3. lib.4. Deci. conſi.78.col.1.185. nu3.239.n.4.395.nu.6.cum aliis per Pariſ.adduc. conſi.23.num.133.libro 1.Rube.85. nume.4.& 5. 110.num.4.164.num.12. Cur.iun.171.numero 6. Brun.24.numero tertio. verſicu. ſexto eſt animaduertendum.Socin.iun.72.num.27.137. num.13.libro primo.142.num.6.libro 3.Rolan.67.num.22. 25.Natta 127.num.2.128. numero primo,& ſecundo.130.num.12.Crau.38.num.5.131. num.8.155.
* nume.6.Bero.q.17.nume.5. quam ſententiam dicit communem Rimin.iun.conſi.5. nu.46.& 47. poſt Bello. conſilio 33. numero 2. Ceph. conſilio 468. numero 97.

Feudum receptum, pro ſe,& hæredibus,uenit in diuiſione,& petitione hæreditatis.ita Ioã.And.in addi. Specul.tit.de loca.§.nunc aliqua.in add.incip. centeſimo quinquageſimonono quæritur. per l. item prædia. ff. fam. erciſcun. & ſic tale feudum dicitur hęreditarium. Alexan.conſi.10. ponderatis.colum. fin.uol.3.Iaſ.in l.2.colum.fin.verſ. & quamuis Bal.

C.de iure emph. Affl. deciſ.140.& 195. num.7. ubi * dicit quod eſt cōmunis opinio,ut refert Ceph.conſilio 3.num.13.ubi citat Curt.iun.conſi.1.num.13. vbi addo in ver.hæreditatis. Hinc infert Ioan.And. vbi ſup. quod in reſtitutione fideicōmiſſi uenit feudum, dummodo fideicommiſſarius ſit de habilibus ad ſuccedendum in feudis: quod facit ad limit.eorũ quæ dicit Bart. in l. ſi patroni.ad Trebel. dum uult quod feudum non veniat in reſtitutione fideicomdeicōmisſi,ut ſit uerum qñ fideimiſſarius non eſt de illis qui ueniunt ad feudũ, & cum hac ſententia Io. And.trãſeunt Pau.& alij in l.ſi patroni. ad Trebel. Aluar.& Præpoſ.in c.1.de eo qui ſi.de her.ſu.maſc. vide ſup. verſ. feudum dicitur hæreditarium.

Feudum receptum ſimpliciter,abſque aliquorum verborum expreſſione, dicitur ſui natura hæreditariũ, & per cōnſequens ſuſceptum pro deſcendentibus, ita demum ſi ſint hæredes,ita Bald.in c.1.colum.4. in tit.an agn.uel fil.Cum. conſi.166. viſa copia teſtamenti.quos refert Curt.iun.conſ.3.num.4. parte prima.vbi addo ſuper verſic.hæreditarium.& cũ Bald.etiam tenent Alexan. conſ.26.col.4.& conſi. 206.columna ſecunda,volumine quinto.Bru.conſ. 18.Pariſ.conſ.2.colum.4.& conſ.5.colum.3. uol.1. Barb.conſ.14.colum.10. & conſ.22. colum.5. uol. 2.Rolan. plura cumulans conſ.97. num.39. uol.1. Clar.lib.4.ſenten.§.feudum.quæſt.9.uerſ.ſed quid dicendum.

Feudum ſi uti antiquum,auitum,& paternum conceſſum fuerit,ſortitur naturam antiqui.Bal. in c.1. nu. 11.de alien.feu.pater, & in c.1.an agna. uel fil.Aluar.in c.1.num.3.de vaſal.decr.æta. Alexan.conſi. 30.colum.3.verſ.fortius dixit.uolum.1.repetito in conſi.2.uolum.5.& conſ.55. colum.8. uerſic. circa aliud dubium.uolum.4. Curt.ſen. conſ.49. colum. 8.& 9. Iacob.de Sancto Georg. de feu.uerſ.nobiles Agaſi.in fi.Ruin.conſilio quinto,in princ.& conſi. 14.num.5.uolum. primo.vbi aſſerit hanc ſententiã * eſſe communem. Socin.inter conſ.Bruni, conſi.10. num.16. Pariſ. conſ.5. num.vndecimo,vol.primo. Iaſ.in vii. feud. ubi loquitur de feu.pater. num.90. circa finem.conſ.primo.colum.3.uolum.3.& conſ. 136.colum.4.verſ. ſecundo ſpecialitas. lib.4. Deci. conſi.185.num.7.194.num.3.293.num.5.pleniſſime Curt.iun.conſ.primo. num.13. & in tract. feu. parte prima,quæſt.8.colum.2. Clar. in §.feudum. quæſt.8.Alba.conſi.3.num.4. Alcia. de præſumpt. reg.2.preſump.28.Crau.in reſpon.pro genero.nu. 328.& de antiq.temp. pars 5. nume.13.ubi latiſſime. Et in eo præiudicari non poteſt cōprehenſis in inueſtitura. c.1.de alien.pater.feu. Ceph.copioſe, ubi declarat, conſi.617. nu.53.54.& 55.

Feudum utrum alienari poſſit,quatuor tempora conſideranda ſunt. Antiquius, antiquum, nouum, nouiſſimum. Secundum primum vaſallus mediã partẽ alienare poterat.§.aut ſi liuellario.& ſeq.& §.fina. quib.mo.feu.amit.& §.1.de alien.feu.quo ad ſecũdum non poterat alienare, niſi per viam liuelli vſque ad medietatem. de alien.feu.in princ.ſecũdum nouum eſt prohibita indiſtincte.§.1. de prohib.feu. alien.per Frider. ſecundum nouiſſimum indiſtincte permittitur,conſuetudine approbante.Guid.Pape. deciſ.59.& 297.quæ conſuetudo ualet,Bald.conſi. 185.volum.1.& conſ.318.quidam.vol.2.Dec.conſ. 269.conſultus. num.8. & conſi.208.ad clariorem nu.9.ut de conſuetudine Mantuana teſtant̃. Curt. iun.conſi.26.num.7.Deci.586.num.1. Pariſ.conſi. 13.num.27.uolum.1.Goz.conſi.90. nu.9. qui ſcribunt conſuetudinem hanc valere, ſicut valet etiam illa,quæ uiget in Gallia,ubi ob conſuetudinem bona feudi redacta ſunt ad inſtar patrimonij, ac allodij,quod & Rui.affirmat conſ.4.colum.1.lib.1. qui ex Bal.& alijs reſpondit ualere conſuetudinẽ etiam in feudo eccleſiaſtico, ut habita licentia domini directi alienari poſſit feudum in præiudicium agnatorum,Rolan.conſi.2.nu.17.18. & conſ.42. num.23. & 24.uolum.1.Menoc.conſ.226.num.1.plura dico ad d.conſi.Cur.iun.26.ſuper ver.Mantuæ,& ſuper verſ.conſuetudo.

¶ Fictio impeditur trahi retro per actum medium. gloſ.in l.ſi indebitum.§.1.ff.rem rat.hab. quã Bart. ibi multum notat, idem Bart. in l.ſi uxor. §. ſi quis vxorem.ff.de adult.in l.quoties.ad fin.de nouat.& in l.poſtquam.in prin.ut lega.nom.cau.Iaſ.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum. de lib.& poſthum. ſub nu. 120.in l.ſi is qui pro emptore.num.340. de vſuc.in l.Pomponius.§.queſitum.nu.2.& 4.de acquir.poſ. Tiraq. alios citans in tract. le mort. p.5.declar.nu. 4.& ſucceſſiue. Actus enim medius obuiat coniunctioni extremorum,ut per plura probat Ioan.And. in regu. ſine culpa. in Mercur.in ſexto. Bald.in l.fi. C.ad Macedonianum. Iaſ. alios citans conſilio 22. num.5.volum.3.

Fictio nunquam concordat cum veritate, ita Bald.in rub.extra de probat.imo Gemin.in c.ferrum.col. 1. 50. diſt. dicit quod fictio proprie eſt contra veritatem.allegat glo.in ver.fictione in c.accuſatus.de heret.in 6.Cur.iun.cōſi.4.ſub nu.15.verſ. ſic etiam alibi. vbi exemplificat hanc propoſitionem. Ex quo fit quod fictio nõ habet locum in ſtatutis.l.3.§. hec verba.de nego.geſt. quia fictio eſt quędam improprietas quam ſtatuta non admittunt. l. tutelas. de capit.dimin.l.vlt.C.de ijs qui ven.æta. impetr.Bal. conſ.294.ad euidentiam. col.1. verſ. ſecundo præmittendum. vol.1.quem ad hoc cum alijs refert Menoc.de arbit.iudi.lib.2.cent.4.caſu.360.nu.109. vi. ſup. verſ. Dotis lucrum competens. Dixi ad conſi. Cur.iun.4.in ver.fictio nunquam.

¶ Fideicommiſſa licet ſtricte intelligantur, ampliãtur tamen etiam per rationem & cauſam.l.cũ pater. §. dulciſſimis. de lega.2.Bar.in l.regula. §. item ſi qs. de iur.& fac. ignor.& in l.pater fundum.de lega.3. Soci. conſ.63.col.9.verſ. Tertio quæro.& conſ. 77. col.1. verſ.Tertio. vol.3.Deci.conſ.15.Pariſ. conſi. 88.ad reſolutionem.col.4.uer. & fideicommiſſum. vol.1.Curt.iun.cōſ.22.præſupponitur in facto. col. 9.verſ.accedit ad confirmationem.& conſ.161. nu. 13.vi.inf.verſ.fideicommiſſi materia.

Fideicommiſſi ius remitti poſſe inquiunt; l. cum hæreditas.la 1. ad Trebellian.l. qui Romæ.§.duo fratres.de ver.oblig.l.ante reſtitutam.de ſolut.quibus locis id omnes Doct.notant.& apertius in l.1. C.de pac.& in l.de fideicommiſſo.C. de tranſact.Bald.in l.qui cum tutoribus.col. 2. de tranſact.Rip.in d. §. duo fratres.nu.101.Boer.q.147.nu.5.id uerum dicunt, cum de expreſſa uolũtate uolentiũ remittere

fideicommiſſum apparet.d.l.1.C.de pac. Quid autem ſit quando uerba non ſunt clara,vide inf.fideicommiſſum,ut dicatur. vide ſup.in uer. diuiſio bonorum fideicommiſſo.

Fideicommiſſi materia eſt odioſa,& ſtricte interpretãda, l. cohæredi. §. cum filiæ.de uulg.in dubio enim fideicommiſſum eſt potius remouendũ, quàm inducendum.Pariſ.conſ.41.nu.31.uol.3. Crau.cōſ.180. nu.1.in fi.& cum ſit facti probandũ eſt.Corn.conſ. 161. col. ult. vol.2. nec per coniecturas & præſumptiones,ſed clare & expreſſe. l.quod de pariter. & l.ſi fuerit.de reb.dub.Zanc. ad l.hæredes mei. §. cũ ita.ad Treb.nu.1255.& 1343.Ceph.conſ.620.nu.1. vide ſup.verſ. fideicommiſſa licet ſtricte.

Fideicommiſſi ſucceſſione,decedente uno ex utrinque coniunctis,ita conſanguineum, ut utrinque cōiunctum venire,ea ratione,quòd eadem affectio,& dilectio fuerit patris erga utrunque, ſcripſerũt Alex. conſilio 30.nume.4.& 5.uolum.2. Ruin.conſ.203. num.20.uerſ.non obſtat etiam.uol.2.Dec.cōſ.304. num.2.Bero.conſ.90.nu.18.uol.2. Socin.iun.conſ. 66.num.5.uol.3.Alba conſi.29.nu.18.Crau.conſi. 43.num.1.Gabriel.conſi.120. nu.2. & 9. Ripa in l. Lucius.nu.47.in fi. de uulg.& pup.Alcia.in l.cohæredi.§.qui diſcretas.nu.5.& in d.l.Lucius. num.48. de uulg.Manti.de coniect. ult.uolun.li.8. tit.7.nu. 3.& tit.23.n.7.Meno.conſ.434. cum cauſa.nu.48.

Fideicommiſſis,& alijs diſpoſitionibus fieri poteſt ſubſtitutio.l.ut hæredibus.de leg.2.l.1. §.ſinautem ſub conditione.C.de caduc.tollen.l.ſi legata. C.de leg. Aret.& cæteri in rubrica. de uulg.in princ. ubi Ripa.numero tertio, verſic. quarto obſtat. Iaſ.in l. 1. columna quinta,in princ.uerſic.iſta differentia.eodem titulo. Paul.Leon.in tract.ſubſtitutio.numero quarto, & quinto. Ruin. conſilio 123.ſub numero tertio,libro ſecundo.& conſilio 19.numero 10.lib. 3.Deci.244. num.4. Socin.iun. 181. num.29.lib.2. Ceph.conſi.471.num.36.

Fideicommiſſo renuntiari poſſe certum eſt. l.1. l.cum proponas.C.de pac.l.de fideicommiſſo.C.de trãſa. cum ſim.l.ut per Oſaſ. deciſ.112.nu.16. præſertim ubi renunciationis uerba ſunt de futuro.Barto.in l. qui Romæ.§.duo fratres.q.6.in fi.de uerb.obl.Bal. in l.fin.ubi gloſ. C.de hær. uel act.uen.Deci.conſi. 288.ſub num.16.Ruin.conſ.112.nu.8.uol.2.Crau. conſi.24.num.11.Grat.conſi.60.num.8.& 9.& ita iudicaſſe Rot. Flor. refert Marz.in form. fideicom. p.3.q.59.idem & quando uerba ſunt ampla,generalia,& prægnantia.Dec.in l.omnia.ſi cer.pet.& in l.ex teſtamento.numero quarto.C.de teſtam.mili. Crau.conſ.290.nu.4.& 294.num.1.Tiraq.de retr. conſang. §.1.gloſ.7. nume.20. & his uerbis uidetur etiam renuntiatum fideicommiſſo conditionali, & de futuro,ut Doct.ubi ſup.dicunt, & Menoc.conſi. 87.num.27.ut communiter teneri dicit Gabr. concluſ.lib.4.tit.de fideic.concl.1. nu.22. maxime ubi adeſt clauſula,de rato, de euictione, ac defenſione. Ruin.conſi.118.nu.21.uol.2.Curt.ſen.conſ.65.nu. 26.Dec.conſi.11.n.7. Meno.ubi ſup.nu.33. Ceph. conſ.620.nu.5.& ſucceſſiue,vide infra uerſi.renuncians iuri ſuo.

Fideicommiſſo uocante familiam, & domum, an ueniant filiæ,uel ſorores nuptæ, uel innuptæ,uel nõ, magna eſt inter Doctores altercatio;quod fœminæ compræhendantur tenuerunt Alex. conſi.56. numero 4. uolum. 1. Deci. conſilio 287. numero 12. Roc.de iu.pat.uer.competens, numero 2.ubi tangit remiſſiue.Ioan.de Sel.de benef. quæſt.5. par.2. Goz.conſilio 34.numero 15.& 16.Socin.iun.conſilio 94. numero 10.uol.1. maxime quando non adſunt alii de agnatione,& alibi conſilio 11. num.13. uolum.2.Pariſ.conſilio 35.uol.3.conſ.88.num.20. conſi.40.nu.33.eo.uol.Bertach.de epiſc.par.4.numero 143.Iaſ.conſi.142.nu. 3.in fi. Maxime quando maritata eſt in familia.Curt.ſeni.conſilio 63.Socin.conſilio 40.Alcia.conſilio 632.in fi. Niſi teſtator proprias filias excluſerit.Ruy.conſi.153.numero 9.uolum.2.Zabar.conſi.91.colum. fin. Niſi ſubſtituerit cippum domus. Rip.in l.filiusf.§. Diui.de lega.1. numero 98. ubi ponderat conſiliũ collegii Papien. relatum a Curt. ſen. conſilio 64. columna 16. cum quibus etiam tranſit Alci. ibi. & ſequitur Port.Imo.conſilio 13.num. 31. Contrarium, quod ſcilicet non comprehendantur fœminæ,declarat Socin.iun. ſibi contrarius in conſilio 158. numero 44. uolum.2.conſilio 181.numero 40.eo.uolum. & conſilio 180.numero 8.poſt Corn.conſilio 26. uolum. 4.Crot.conſilio 16.numero 11. Mantua conſi. 117. numero 43.ubi etiam ſub dubio limitat.l.uolũtas, C.de fideic.non procedere in nupta.Rub. Alexan. conſilio 106.numero 1.conſi.63.in fi.ubi inclinat in fauorem conſeruandæ agnationis Goz.plene conſ. 79.& prius conſilio 45.numero nono, & decimo, ubi ſubſcripſit conſilio Decii 495.aduerſus conſili. 49.Curt.iun.Ruy.conſilio 24.uolum.2. Grat.conſilio 67.libro ſecundo,ubi conſiderat uſum communem loquendi Bononiæ,Peruſii, & ubique per totam Italiam, & loquitur etiam in fœmina teſtatrice.& conſilio 68.ubi tangit de utraque.q.hic poſita.& idem Grat.conſilio 154. numero duodecimo, ubi loquitur quando extant maſculi in pari gradu. & conſilio 39.numero 9. conſilio 115. numero 20. & conſilio 172.ubi loquitur de cippo. Pariſ. conſilio 1.numero 58.uolum.3.& conſilio 63.num. 24. uolum.2.licet contrarium tenuerit conſilio 35.uolum.3.Crau.conſi.180.& ante conſi. 35.Zaſi.conſilio 1.numero 4.& 5.lib.2.niſi nubant in familia. Ancha.q.72.numero 31.ubi etiam loquitur in nondũ nupta.Neuiz.conſilio 33.Porti.Imo.conſilio 11. numero 14.Et iſta eſt uerior, maxime quando extant alii maſculi de familia, quicquid dicat Tiraquel. §. 1.gloſ.9.numero 194.219.& 234. de retra. ubi tractat materiam, & quo ad illam ſuam conſuetudinẽ tenuit pro fœminis 241. Quando tamen fœminæ compræhenderentur, an intelligatur ſolum in earum uita,tradit Pariſ.conſ.36.uol.3. uide infra, in uer.proles capitur.

¶ Fideicommiſſum conditionale relictum ab aſcendentibus non tranſmittitur ad filios, uel deſcendentes, ſi fideicommiſſarius decedat pendente condictione, per reg. l. un. §. ſin autem ſub condictione, C.de cadu. tollen. ita in terminis eſt. l. hæredes mei.§.cum ita. & ibi gloſ.in uerſiculo, ſuſcepiſſent. ad Trebel. ubi Alex. colum. 4. ex illo tex. iunc.gl.expreſſe not.quod etiam iura conditionalia delata in hæreditate aſcendentiũ deſcendentib.

non tranſmittuntur per deſcendentes ad poſteros ſi deceſſerint pendente conditione. idem tenet glo. ordin.& ibi Barto. & alij Doct.in l.vnica. C.de his qui ante aper.tabu.Bar.in l.is cui. de action.& obl. Bal.in l.ſi auus.col.3. C. de lib.præteritis. Roman. conſi.480.in caſu propoſitæ.num.1. & 3. conſi.17. viſo puncto.per tot.conſi.124.idem concludendũ. in fi. & conſi.162. ſuper puncto.num.1. ubi Mandoſ.iun.copioſe cumulat ſuper uerſ. conditionalis. Iaſ.cõſilio 80.iſte caſus.ubi in fine dicit, nec ab hac * concluſione inuenio aliquem ſcribentium de mundo deuiare,quod & ante dixerat conſi.59. caſus ſic ſe habet.nu.3.uolum.1.& conſi.203.circa primam. num.22. uolum.2. & hoc uerum niſi ex coniecturis appareat uoluntatem teſtatoris fuiſſe, ut ius fideicommiſſi conditionalis tranſmittatur in filios.Dec. conſi.369.iuridicas.in prin.515.in caſu.numero 1. 574.in cauſa. ſub num.2.verſicu.ab iſta communi. 594.viſo teſtamento.num.7.Pariſ.conſilio 75.circa teſtamentum.num.68.uolum.2.& conſi.77. ſer Petrus.num.19.21.& ſucceſſiue. eodem uolum.ubi aliter limitat. propoſitionis ea eſt ratio, quia teſtator non præſumitur uoluiſſe hæredibus legatarij proſpicere, qui magis ſuccedunt ex diſpoſitione legis, & fortuito,quàm ex iudicio teſtatoris.l.ſed & ſi ſic. in fi.de lega.3.l.qui liberis.§.hæc uerba. de uulg.& pupil.& hanc rationem tradit Signor.in repetit.l.ſi poſt mortem.numero ſecundo,verſic. vnde pro euidentia.de fideicommiſ.refert Manti.de coniect.vlt. uol.lib.vndecimo, tit.20.nu.2. & per tot.illum tit. ubi exacte habes quando fideicommiſſum cõditionale tranſmittatur,& quando nõ. & uide Iaſ.conſi. 233.uolum.2.& quia materia iſta copioſiſſima eſt, dixique de ea multa in meis adnot. ad conſi. Curt. iun.69.ſuper uer.ad hæredes,& ſuper ver.fideicommiſſum conditionale.83.ſuper eo. ver.ad hæredes. 92.ſuper uer.non tranſmittitur ad hæredes.96. ſuper ver. non tranſmittatur. ideo vide ibi ad ſaturitatem.Materiam copioſiſſime cumulat Gabr.concl. libro quarto. de hæred.inſtit.concluſ.2. per tot. & præſertim nu.10.& 15.

Fideicommiſſum dicitur onus.l.cohæredi. §.cum filię. de uulg.Corn.conſ.199.in præſenti. colum.12.uol. 2. ubi quod uni appoſitum ad alium non extenditur, & refert ita fuiſſe conſultum,& iudicatum Florentię,quod poſt eum ad longũ dicit Cur.iun.conſ. 11.dominus Paulus.col.5.uer.& iſtam opinionem. ubi dico ſuper ver.col.fi.in grauaminibus.n.non fit extenſio ultra perſonam grauati, ut ſup.uer.extenſio de perſona ad perſonam.ideo,filiis grauatis,non cenſentur grauati nepotes.Curt.iun.ubi ſup.col.1. & conſ.135.col.3.Dec.conſ.95.in 2.dub.Rub.Ale. conſ.144.col.2.Pariſ.conſ.31.col.3.uol.2.Rui.cõſi. 131.col.1.uol.2.vi.inf.ver. filiorum appellatione, licet etiam. & uerſ.fideicõmiſſum præſumendũ eſt.

Fideicommiſſum inductum cenſetur dum teſtator expreſſe uult, quod bona ſua remaneant in agnatione.l.filiusfamilias.§.cum pater.de leg.1.ibi,in familia relinqueret.l.unum ex familia.§.ſed ſi fundum. de leg.2.ibi,ne de familia exeat.l.uolũtas. C.de fideic.& ibi Doct.& ĩ d.l.filiusfamilias.§.Diui. đ leg. 1.& in l.qui Romæ.§.cohæredes. de uer.obl.Pariſ. conſi.52.nu.1.lib.3.Cur.iun.145. num.10.in prin. Soci.227.in prin.per 3.col.Alba conſi.54.ſub nu.1. verſ.ſecundus caſus.Ex his enim uerbis oportet ſupponere fideicommiſſum, quo bona ipſa inter agnatos conſeruentur, l. cum ita. §.in fideicommiſſo.de leg.2.l.peto.§.fratre.eo.tit.l.fin. C.de uer.ſig.Bar. & alij in dicto §.Diui.& in d.§.cohæredes.Dec.cõſ. 23.nu.3.& 481.nu.2.Tiraq.de retrac.in pręfat.nu. 50.& hoc per reg.quod qui uult cõſequens,præſuponit neceſſarium antecedẽs. l.denique.§.interdũ. de pecul.leg.Bar.in l.Centurio.col.12.uerſ.cogitaui quod poſſemus ſuſtinere.de vulg. in l. uel ſingulis.eo.tit.in l.ex hac ſcriptura. col.2.uerſ. ſed cõtra prædicta.de don.Alex.poſt Imo.in l.ſi mihi & tibi. §.in legatis.n.3.in l.cum filiofamilias. col.2.de leg. 1.& ibi Soci.nu.4.& conſi.251.col.5. uerſ.primum probatur.li.2.Rui.in d.l. cum filioſ.col.5. conſ.111. nu.9.lib.2.& 139.nu.9.li.3.Dec.l.1.nu.34.de reg. iur.Rub.in l.naturaliter.§.nihil commune. de acq. poſ.nu.164.& conſ.2. nu.7. Ceph.copioſe materiã tractans conſi.477.nu.1.& ſucceſſiue,& vi.inf.uer. prohibitio alienationis ratione.

Fideicommiſſũ non præſcribitur, niſi ſpatio xxx.ann. a die quo eſt purificatum,& peti poteſt. l.fi.§.pen. C.com. de lega.quia in tali præſcriptione trig.ann. non requiritur titulus.Caſtr.ibi.& facit.l.fi.in fi.cũ ibi not. C.quib.cauſ.in integ.reſt. non eſt neceſ. & quod ibi not.Cyn.in 6.op.in uer.alij dicunt. Alex. conſi.59.num.12.uol.3. Doct.in l. filiusfamilias.§. Diui.de lega.1.Deci.conſ.266.num.4. Curt.iun. in Auth.res quę.col.2.C.com.de leg. Rui.conſ.41.nu. 26.lib.1.Pariſ.conſi.16.nu.134.libro 2.48.num.18. lib.3.Soci.iun.145.a nu.72.uſque ad 75.lib.1. Rebuf.in repe.l.1.nu.100.C.de ſent. quę pro eo quod inter.Gabr.concl.li.5.de præſcr.concl.13. ante eñ quam peti poſſit non nocet præſcriptio. iux.l.1.§. pen.& fi.C.de an.excep. Abb.in c.ex trãſmiſſa. de præſcr.& ibi etiã Fel.Aret. in l.pacta nouiſſima.nu. 3.C.de pac.Soci.conſ.43.in fi.li.3. etiam ſi lapſum eſſet tempus centum annorum. Gabriel.conſ.163. num.16.& 17.li.1.ubi copioſe de hoc, & uide ſup. uerſ. anni triginta.

Fideicommiſſum præſumendũ eſt in dubio nõ extare, & ita pronunciandum qñ de teſtatoris volũtate dubitatur.arg.l.3.§.liberis.de leg.pſtan.Rimin.conſi. 223.nu.56.& 57.Socin.113.nu.8.li.1.138. nu.4. li. 2.62.col.2.lib.3.Deci.187.nu.10.423.nu.8.593.in fi.Alc.529.nu.15.& 16.Crau.180.in fi.Alba.31.nu. 9.in fi.non enim inducitur fideicommiſſum,niſi ex uerbis, uel mente euidentiſſima, quæ id neceſſario inferat,ut dicit Alba ubi ſup. quia eſt onus.l.cohæredi.§.cum filiæ.de uulg.Dec.conſ.95.colum.antepen. uerſ. ſed tamen in caſu propoſito. & ob id uitandum. ad reg.odia. in 6.& l. cum quidam.de lib. & poſth.Ceph.conſi.477.nu.22.vi.ſup.uerſ. fideicommiſſum dicitur onus.

Fideicommiſſum reciprocum inducitur inter grauatos magis dilectos quã ſit ſubſtitutus, ex cõſideratione maioris dilectionis.Bar.in l.quidam teſtõ.prope fi. de uulg.& pup.in l.hæredes mei. §.cũ ita.ad Treb. col.1.uerſ.vnde ſoluit glo.& col.fi.uerſ. Item fallit. & ibi Socin.ſub nu.8.uer.aliquando & tertio. Cur. iun.conſ.11.col.4.uer.præterea & fortius.& conſi. 16.nu.4.Rube.conſi.2.n.9.Ceph.conſ.478.nu.31.

Fidei-

Fideicommiſſum reciprocum, licet inducatur inter filios,non tamen cẽſetur inductum inter nepotes poſitos in conditione. Socin.ſen. in l. hæredes mei.§. cum ita.ad Trebel. num.13. & conſilio 113.uol.1. Menoc.conſ.85.num.43.Zanc. in dicto §.cum ita. parte 7.nu.85.Burſa.conſ.41.& 151.nu.38.uol.1. & conſilio 52.Ceph.conſilio 188.num.20.præſertim ad excluſionem matris. Crauet.conſi.163.per tot.Menoc.alibi conſi.376.num.65.ubi poſt Doct. quos citat,dicit, ad reciprocam ſubſtitutionem inducẽdam,non ſufficere quod deſcendentes ſint virtualiter, & interpretatiue uocati,nec etiam cenſeri inter expreſſe uocatos inductam ſubſtitutionem,niſi illa in tota hęreditate facta fuerit cum aliquo ſigno uniuerſali,nec ſufficit ſi fieret ſimpliciter in hæreditate. Socin.conſilio 104. numero 10. ubi dicit * Docto. ita communiter tenere in dicto §. cum ita. Crau.conſilio 328.num.9. Menoc.dicto conſ.376. num.27. Crau.alibi conſ.306.nu.2. & magis communem aſſerit Burſa.conſilio 51.num.8.refert Foſſan.deciſ.248.nu.17.

Fideicommiſſum reciprocum, non dicitur onus, quia ita poteſt commodum afferre, ſicut incommodum, & ideo propter ipſum non competit quærela inofficioſi teſtamenti. ita Bart. & omnes colligunt in l. ſi pater puellæ.C.de inoffic.teſtam.refert Cur.iun. conſilio 22.nume.decimoquarto. ſequuntur Laur. Sylua.conſilio 64.numero decimonono. & ſub numero vigeſimoquinto. verſic. ideo in dubio. & numero 28.verſic.non reſpondetur. Mantua conſilio 328. cum duob.ſequentib.ubi refert argumentum aduoc.Venet.Alcia.conſilio 483.in fine. Fulg.ante eos conſilio 85.in fine.Neuiz.in ſil.nup.uerſi.quomodo iudicandum pro communi. ſub nu.47.uerſi. Item in dubio pro hærede, & uerſic. Item in dubio iudicamus.

Fideicommiſſum reciprocum,quando remittitur,neutra pars lædi videtur. Bald. in l. de fideicommiſſo. C.de tranſac.Doct.in l.qui Romæ.§.duo fratres.de verborum obligationib.ubi Rip. numero decimonono.Alexand.conſilio 100.nume.11.uolumine 7. Bero.conſilio 130.num.9.& 11.uolum.2.Rui.conſ. 139.de duobus.uolum.2. Deci.conſi.79. in 2.dub. Crau.conſilio 24.num.2.Burſ.conſilio 12.num.44. & 45.Beci.conſilio 111.ſub nume.25. in fine. Sim. de Præt. conſilio 137. nume.127. Fran.Marz.de fideicom. quæſt.59. in fi.Gabr.concl.lib.4.de fideic. concluſ.1.numero 28.verſic. ſecundo limita.& hoc ratione æqualitatis,quæ præſupponitur in incertitudine lucri. pro quo facit etiam text. in l. ſi pater puellæ.C.de inoffic.teſtamen. ubi not. Bald. per illum text. quod propter fideicommiſſum inuicẽ inter filios relictum, neuter filiorum uidetur grauatus, quia ambo ſunt in pari ſpe, & ideo non habet locum quærela inofficioſi.

Fideicommiſſum relictum ſub nomine collectiuo cognationis uel familiæ, debetur nominatis expreſſe a teſtatore,& illis deficientibus, omnes proximiores in eodem gradu ad illud ſimul cõcurrunt. l. cum ita.§.in fideicommiſſo. & in l.peto. §.fratre. de legatis ſecundo. & in l.fin. C.de verborum ſignif.ita Bar.in l.ſi cognatis.colum.ult. uerſic.quæro quo ordine.de reb.dub.Anch. & Imo.in cap.indicante.de teſtamen.Ang.conſ.38.quidam. & conſ.ſeq.Alex. conſ.25.col.1.uol.4.& in l.Gallus.§.quidam recte. car.2. de lib. & poſth. & ita Peruſij fuiſſe determinatum dicit Ang.in d.l.fin.per illum tex.C.de ver. ſign.refert Iaſ.conſi.215.nu.7.& 8.uol.2. Dec.cõſ. 79.& pro tenui. in princ.conſ.425.in caſu.num.7. conſ.513.in ciuitate.nu.9.conſ.619.licet.nu.6.ubi loquitur de conſortib.& conſ.662.accurate.ad fin. ubi dicit de uocatis ſub nomine ſuorum. Tiraq. de retrac.p.1.§.11.glo.4. nu.2.ubi alios adducit.

Fideicommiſſum tacite inducitur ex cõiecturis. l. licet Imperator. de lega.1.l.cum proponebatur. & l.qui ſolidum.de lega.2.l.pater filium. §. pater filios. dę lega.3.cum alijs relatis per Deci.conſ.15.nu.2. uer. & tacita etiam uoluntas.& conſi.23.nu.3.in princ. & 584.nu.12.Rimin.conſ.42.n.7.119.nu.11.255. nu.6.Soc.iun.103.nu.17.li.1. quæ coniecturæ in fideicommiſſis habentur pro expreſſa uoluntate,d.l. licet.Duran.de ar.teſt.tit.de ſubſt.caut.26.in fi.qđ & in reciproco fideicommiſſo, quod nõ uidetur inducendum,niſi ſubſtitutio ſit facta in tota hæreditate,& ab ultimo moriẽte,l.Titia Sęio.§.Sęia libertis. de leg.2.dicitur: inducitur enim aliter ſi uoluntatis teſtatoris exiſtant coniecturæ. Crau.conſ.113.nu.1. ad fi. ſicut etiam ex coniecturis interpretatur quod filij in conditione poſiti ad fideicommiſſum ſint uocati. Crau.conſ.62.nu.6.7.& ſeq. Ceph.conſ.478. nu.11.& ſucceſſiue. ubi recenſet coniecturas ex quibus fideicommiſſum tacite inducitur.

Fideicommiſſum ut dicitur remiſſum, quando uerba non ſunt clara, recurrimus ad coniecturas, quæ in hoc caſu ſufficiunt. ita Bald.in l.qui cum tutoribus. columna ſecunda,uerſicu. ſecundo modo. tranſact. Alexand.in l.qui Romæ.§.duo fratres.columna vndecima. de uerborum obligationib.Deci.conſi.86. numero quarto. Gabriel.qui alios citat, concluſ. libro quarto,tit.de fideicommiſ.concluſ.1.nume.35. Decian.conſilio ſecundo.84.uolum.ſecundo. Riminal.iun.conſilio 204. numero 32.uolumine ſecundo.Meno.de præſump.libro 3.c.115.num.2.& ſucceſſiue, ubi coniecturas recenſet ex quibus cenſeatur inducta remiſſio fideicommiſſi. & vide inf.verſ. diuiſio bonorum fideicommiſſo.

¶Fideiuſſio a lege requiſita in aliquo actu, etiam cum clauſula,non aliter ualeant &c.ita demum præſtanda eſt, ſi eam pars poſtulet. gloſ.ult.circa med.in l. uniuerſa.C.de precib.Imp.offer. & eſt tex. in l.peto.§.fin.de lega.2. ubi Caſtr. gloſ. in l.ſcimus. circa prin.in uer.ipſo iure.C.de inof.teſtam. in c.1.ne ſede uacante. in l.eleganter.in uer.nullam. & in gloſ. mag.poſt med.ubi etiam Bar.col.antepen.de dolo. Imo.in cap.ſi quis pręsbyterorum.de reb.eccl. non alien.& in l.cum hi.§. eam.ubi etiam Iaſ. de tranſa. Rui.conſilio 91.nu.10.lib.2. Deci.607. ſub num.7. uerſ.quia uerum eſt. Rip.in l.4.§. hoc autem iudicium.de dam.inf.in l.de pupillo.§.meminiſſe.num. 18.de op.no.nun.& in l.ſi unquam. quæſt.41.in fi. C.de reuoc.donat. Iaſ. ſimilia plura cumulans in l. 2.ſuper gloſ. in uer. uolenti. C. de iure emph.Rol. conſilio 81.numero quinto, & ſexto, lib.3. Cepha. conſi.454.nu.43.

Fideiuſſor ex perſona ſui principalis conſequitur aliquãdo illud, quod ex perſona propria cõſequi non poteſt.

poteſt.Bal.in l.quoties.num.5.C.de prec.Imp.off. Arnol.caut.32. quamuis, vt ſi quis conueniat fideiuſſorē fiſci coram ſuo iudice, & fiſcus ſuſcipiat cauſam in ſe, tenetur agens mutato foro illum corā iudice fiſci cōuenire, niſi eſſet priuilegiatus, ut fiſcus. gl.in l.1.C.ubi in rē act.& ibi Bar. & Bal.Bar.conſ. 219.num.1.lib.1. Rota Bonon.92. quæ tota in hac materia uerſatur.Capic.deciſ.197.nu.6.& 9.Aret. in §.actionum. ſub num.19. uerſic.quæro.Inſtit.de actio.Ioan.de Amic.conſi.19.& dixit Caſtr. in d.l. 1.quod ſi venditor ueniens ad defenſionem emptoris pro ſuo intereſſe, velit in ſe iudiciū aſſumere tanquam procurator in rem ſuam, debeo cum vēditore litigare, non cum emptore. pro quo vide ſup.verſi. emens bona fiſci, & verſ.dominus directus.

Fideiuſſor regulariter conueniri non poteſt, niſi prius excuſſo principali debitore, iux. text. in Authent. præſente. C.de fideiuſſ. etiam ſi renunciatum fuiſſet beneficio de fideiuſſoribus. Alexan. conſilio 31. incip.in cauſa executionis.col.2.& ſeq.volum.4.& etiā ſi fideiuſſor qui promiſit voluit teneri, ut principalis.ita Gui.Pap.ſing.604.Hoc dictum ampliant ad fideiuſſorem de iudicio ſiſti, & iud.ſol. Bald.in l. 2.§.ſi quis ex his. vbi Caſtr.Alexand.Iaſ.& Iacobi. * qui communem dicit. ff.qui ſatiſ.cogan. Ioan.Fab. in §. ſed hodie. Inſtit. de ſatiſd. Ampliatur etiam ſi fideiuſſor promiſerit pro alio ſe ſoluturum, libere, & ſine vlla exceptione. ita Roman. conſilio 211. Marſil.ſing.332. Fely. in cap.cauſam quæ. numero vigeſimoſecundo.de reſcr. ſi tamen iuratum fuerit, ſecus erit: nam tunc poterit, ut principalis conueniri: ita Cyn.in l.ſi ex cautione. C. de non numerata pecunia.Bald.Anchar.& Abb. in c.ex reſcripto. de iureiuran.Bar.in l.ſi quis pro eo. in octauo memb. ff.de fideiuſſor. Alex. conſilio 31.columna vltima. uolumine quarto, & in l.vlt.columna quarta.ſi certum pet.deciſ.Tholoſ.130.Marſil.rubr. C.de fideiuſ.col.2.Socin.reg.134.limit.1. Venetijs poteſt fideiuſſor compelli a creditore ut ſoluat, licet contra principalem debitorem non fecerit experientiam, ut in lib.6. ſtatut. c.15. vide ſup. verſ. excuſſio ubi certum eſt, & quæ ad hanc materiam cumulat Gabri.concl.lib.3.de fideiuſ. concl.1.

¶ Fieri aliquid in termino, vel incontinēti poſt, paria ſunt.gloſ.in l.Pomponius.§.ratihabitionis.de procur.quæ adducit concordantes, eamque ad hoc ſingul. reputat Imo. in l. ex conſenſu.§. eum qui.col. 25.de appel.& in l.2.§.prius. de uulg.& pupil.concor.gloſ.in l.2. in princ.in uer. narrationem. C. de iuram.calum.dum dicit, ſatis dicitur fieri in primordio, ſi ſtatim poſt fiat. l.lecta. §. dicebam. ſi certum petatur. & hoc expreſſe firmat Specul. in tit.de ſatiſd.§.viſo.verſic.debet autem præſtari. Iaſ. ad l.in pecuniarijs. numero 29.de feri. idem ad hoc multa cumulat in l.ita demum.C. de procur. & nota quia ſeruit hæc propoſitio ad multa, vide ſupra verſicu. facere aliquid actu ipſo, & infra verſic. incontinenti dicitur.

Fieri quod non poteſt de per ſe, & principaliter, nec ēt per prorogationem fieri poteſt: quoties prorogatio eſt eiuſdem formæ, & naturæ cum actu prorogato, tunc enim ſunt unum, & idem, ut not. in cap. hi qui, de præbend. in ſexto. & in l.cum in plures. §.lege dicta.ff.loca. ut in caſu, de quo infra uerſ.res alienari concedive, nam eo caſu conuentio perpetuitatis, ſeu renouationis non ualet, quia temporale per formam, & temporale per naturam non poſſunt trahi ad perpetuitatem.l.epiſtola.§.fi. de pac. ita firmat, & in contingentia facti conſuluit Bald. conſilio 327.ad euidentiam. verſi.ex quo ſequitur. uolumine tertio. & conſilio 392. locatio rerum. in princ. libro quinto. aliàs eſſet dare alienationē per indirectum, quod regulariter eſt contra conſtitu.§. neque illud.iunc.§.in emphyteuſim. in Authen. de non alienan.aut permut.reb.eccleſ. ut dicit Alexā. conſilio 165.viſis.columna prima, volumine ſecundo.& Card.in clementina prima.§.fin.columna vltima, quæſtione vltima. de reb.eccleſ. non alienan. & hoc eſt prælatis eccleſiarum utile, & aliis, quorum bona quæ de ſe ſunt inalienabilia, per indirectum alienantur. de quo per Iaſ. in l. manumiſſiones.columna penultima.verſic.circa hoc quæro. & columna vltima. de iuſt.& iure. Ang.conſilio 131. Ex forma. in vltimo dubio. Curt.iun. conſilio 88. numero tertio. Et ad materiam eorum, quæ fieri, uel non fieri poſſunt per æquipollens, vide Roma. conſilio 433.& in addi.Mandoſ.iun.ad eum, ſuper verſic. quo ad priumum. ubi copioſe tractat, an & quando publicatio, quę non poteſt fieri in loco beneficij fieri poſſit in loco æquipollenti.

¶ Filiatio probatur probando quaſi poſſeſſionem filiationis, puta quod habebatur, reputabatur, & tractabatur ut filius. ita Barto. in l.prima.§.primo.de quæſt.& in l.prima.C.quor.bon.& in l.non nudis. vbi etiam alij.C.de probatio. Butri.in cap.tranſmiſſæ. qui fil. ſint legi.Salic.in l.nō epiſtolis.in fine.C. de probat. Salyc. & Iaſ. in l. neque profeſſio. C. de teſtament. Alexand. conſilio 51. viſo & diſcuſſo. numero ſecundo, uolumine primo. Socin.conſi.89. in cauſa agitata. numero ſexto, uolumine primo. Curt.ſen.conſilio 17.in nomine Sanctæ.ſub numero decimo.poſt princ. Afflic.deciſ.25. in cauſa. numero primo, & ibi Vrſil. in annot. vbi late de probatione poſſeſſionis ſeu quaſi, fraternitatis, ſororeitatis, filiationis, an ſat ſit ad obtinendum in petitione hæreditatis. Alciat. de præſump. parte tertia, numero quinto. Ang. conſilio 87. pro deciſione. in fine.Iaſon conſilio 106. ſpectabilis. numero octauo, uolumine primo.Deci.cap. per tuas, ſub numero ſeptimo.de probat.conſilio 54.in cauſa domini. ſub numero primo, verſic.ſed tamen prædictis. ubi late.& conſilio 153. numero quarto. Rui.conſilio 128.quamuis.numero octauo, in quarto uolumine. Ioan.Bapt.Fer. conſilio 49. verum quia. per totum. vbi ample tractat materiam probationis filiationis, quo ad effectum ſuccedendi.uolumine primo. Hier. Magon. Rot. Luc. deciſione 86. egerat. per tot. vbi copioſe tractatur de probatione filiationis. pro qua materia, vide Nattā ad d. conſiliū Alexand.51. ſuper uerſ.filiationis. & ſuper uerſic. & de ueritate matrimonij. Menoc. de arbitr.iudic. libro ſecundo.caſu 89. numero 74. & de præſump. libro primo, quæſtione decimaquarta, numero 47. & queſt.58. numero duodecimo. vbi quod filiatio ſolis coniecturis, & præſumptionibus probatur. & q.37.num.7. q.35. nu.33. ubi ponit qualiter pro-

betur.& li.3.q.133.nu.14.& 16.ubi alios, & ſeipſū refert in libro 6.præſump.28.& de hac materia ardua, quæ ſępe in materia ſucceſſionis occurrit, vide Lanfran.in c.quoniam contra. de proba.num.428. & quod ſit difficilis & impoſſibilis, ponit Anton.de Butr.in cap.veſtra.de cohabitatione clericorum, & mulie. vide infra verſic. filius legitimus, vide Io.de Monte Sper. in conſilio 262. incipien. aliquem eſſe filium.

Filia a ſucceſſione inteſtati municipali iure excluſa extantibus maſculis, ſi a patre fuerit teſtamento præterita, nec teſtamentum nullum dicere, nec contratabulare poteſt. Bald. in l.poſthumus. §.ſi quis ex his.de inoffic.teſtam. ubi dicit ſe ita conſuluiſſe. & ita etiam dixerunt Ang.conſilio 105.nu.4. Cuma. conſ.90.nu.3.& 128.nu.2. Rom.conſ.13. num.1. Alexan.conſ.19. num.4.Iaſ.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.nu.58.vbi etiā Clau.nu.21.de lib.& poſth. & in l. non licet.col.fin.verſ.ſexto limita.C.de lib. * præter.Capic.deciſ.158.nu.6.in fi.quam ſententiā dicit communē.Aret.conſ.159.lōga eſt. in 11.dub. Dec.conſ.105.nu.1.Grat.reſp.21.nu.8.li.1.ubi omnes concludunt poſt innumeros quos ipſi citant, filiam in caſu præmiſſo non poſſe dicere de nullitate contra teſtamentum paternum, & quod nec etiam uenire poſſit per cōtratabulas, dixit Bal. conſ.329. cir.primū. verſ.in contrariū.uol.3. Alex.conſ.125. quoniam.num.2.uol.6.Iaſ.in l.filiæ dotem.num.5. C. de collat. Tiraq.de iure primog.quæſt.53. vide Alexan.in nouiſ.lect. ad d.§.& quid ſi tantum.nu. 54.& ſucceſſiue.

Filia cogere poteſt patrem officio iudicis, ut ipſam dotet.l.qui liberos.de ritu nupt.l.fin. & ibi Doc.C.de dot.promiſ.& ipſo defuncto, ad idem eius hæredes compellere poteſt. gloſ. & omne in l.1.ſol.mat.Pariſ.conſ.26.num.84.& conſi.29.nu.60. uol.3. etiā ſi ipſa filia ſit diues, & amplam ex bonis aduentitiis * aliunde dotem habeat, communis eſt omnium ſententia in l.fi.C.de dot.promiſ.& in l.1.ſol.mat.Soc. conſ.57. nu.3. uol.4. licet etiam ſine eius conſenſu nupſerit, ſecundum communem in d.l.qui liberos. & Doc.in d.l.1.ſol.mat.Pau.Caſtr.in Auth.res quę. C.com.de lega.& ibi Iaſ.n.14. idem Iaſ.in l.ſi donatarius.§.ſi quis.nu.5. de cond.ca.da. Abb.in c.cum cauſā.de raptor.in c.1.de adult.in cap.1. ubi alij.de ſponſ.Alex.conſ.141.uol.2.Pariſ.d.conſ.29.nu.62. etiamſi indigno, ipſoque patre non cōſentiente nupſerit.Alex.in d.l.1.n.32.Iaſ.in Auth.ſed ſi poſt.C. de inoffic.teſtam.Dec.in l.nuptias. de reg.iur.Imo. in c.accedens. de procurat. Deci.conſi.231.Socin. conſ.57. uol.4. & hoc intellige ſi filia ſit maior annis vigintiquinque. Quid autem ſi ſit minor, vide inf. verſ. Pater non cogitur dare dotem. & verſic. filia dotanda eſt a patre. & verſic. Pater tenetur dotare filiam.

Filia cui a patre relictum eſt legatum cum clauſula, ita quod de bonis ipſius teſtatoris nihil aliud petere poſſit, non impeditur de iure petere dotem maternam.ita Bart.in l.ut iuriſiurandi.§.ſi liberi. ad fi.de oper.liber. quia ſub nomine bonorum ſuorum non includitur dos uxoris.l.prætor.§.emācipati.de collat.bon.Bald.in l.liberti libertæq;. col.antep. C.de oper.liber.Saly.in l.ſi quando.§.fi.ad fi. C.de inoſ. teſt.Iaſ.in conſ.214.nu.12.uol.2.& in Auth. pretcrea.num.26.ubi Dec.nu.13.C.unde uir & ux.Gui. Pap.q.93.ſub nu.2.uerſ.ſed alia inſurgit, ubi ponit caſum in terminis, cū ratione deciſionis.Corn.conſ. 212.clarum.nu.14.uol.1.Pract.Pap.in forma libelli quo pet.hær.ex teſta. gl. in uerſ.in omnib.eius bonis.nu.7.Bertr.conſ.378.duo. nu.2.uol.3. Ripa in rubr.ſi cer.pet.n.4. Nat.conſ.186. viſo teſtamento. nu.2.vi.inf.uerſ.filius acceptans.& ſup.uerſ. clauſula (nec plus de bonis) & inf.uerſ. filia licet.

Filia cui pater reliquit mille ſi nupſerit, & centū ſi monaſterium ingrediatur, de iure mille petere poteſt etiam ſi monaſterium ingrediatur, ex ſententia Io. And.ad Spec.ſup rubr.de ſta.monac.Alberi. de Roſa.in 3.par.ſtatut.q.104. Socin. poſt Bart.in l.2.de his, quæ pœnæ nom.ubi dicit Alexād.in apoſtil.ad Bar.quod ita fuit iudicatum Bononiæ.conſ.35.col. 3.121.col.pen.uol.2.& 98.col.1.uol.4. quam ſen- * tentiam magis cōem dicit Crot. in l. nemo pōt.col. 31.de leg.1.& Soc.conſ.269.col.1. & 241. col.5.in fi.& Iaſ.in Auth.ſi qua mulier.col.4.& 5. C. de ſacroſ.eccl.Deci. eam clare firmat in tali relicto filio, in conſ.674.& in c.in præſentia. n.3. de prob.Rip. in l.1.n.62.ſol.mat.ubi cōem dicit Pariſ.cōſ.65.col. 3.uol.2.Soci.iun.conſ.160.col.3.uol.2.Secus de cōſuetudine, ut dicit Iaſ.conſ.43.col.5.uol.3.qui dicit iſtam opinionem tenēdam propter cōem obſeruantiam, & naturalem æquitatem, quæ cū ea cōcurrit. Brun.in trac.quod ſtan.maſc.art.9.q.3.& 4.diſtinguit, & effectualiter videtur iſtam partē tenere propter conſuetudinem, quę, licet ſeruetur, mihi tamen nunquam placuit, quia ſicut reijcitur cōditio retrahens a matrimonio carnali, l.quoties.de cond.& de monſtr. ita & fortius retrahens a ſpirituali, & ſic a religione, ut dicit Fel.in d.c.in præſentia. verſ.& ad hoc multum me inclinat.

Filia dotanda eſt a patre, de iure communi, l.qui liberos.de ritu nupt.l.filiæ.de lega.3. l.fina. C. de dot. promiſ.glo.& Bar.in l.obligamur. §. lege.de actio. & oblig.& in Auth.res quæ. C. com.de lega.Doct. omnes in l.1.ſoluto matr.Alexā. in l.huiuſmodi.§. cum pater.numero ſecundo.de legatis primo. Soci. conſilio 2.nu.29.libro 1.aliàs conſ.9.nu.22. Ceph. conſ.160.nu.2.Sim.de Præt.conſ.137.nu.30. & dotanda eſt de proprijs bonis ipſius patris. Alexand. plene in dicto §.cum pater.d.numero 2. & conſi.7. numero 10.in fin.uolum.2.Curt.iun. conſilio 202. numero 6.etiam ſi filia habeat de ſuo unde ſe dotare poſſit.l.fin.C.de do.prop.nup.Bald.in l.ſi pater. numero tertio. C. de do.prom.Alexand. d. numero 10. in fine. Iaſ.conſilio 133. colum.8. uolum.4. Ceph.iun.inter conſi.patris. conſi.642.num.37.& vide ſup.verſ.filia cogere poteſt, & verſic. dos filiæ debet eſſe.

Filia dotata, ut excludatur a ſucceſſione ab inteſtato vigore ſtatuti dictantis (filia dotata non ſuccedat) requiritur quod reperiatur dotata tempore ſucceſſionis, non poſt. ita Alexand.conſilio 151. colum.1. uol. ſecundo, quam propoſitionem idem teſtatur * cōem, conſilio 83. col.pen.uerſ. non obſtat.uol.3. quia qualitas appoſita in aliqua oratione intelligit ſecundū tps uerbi ad qd refert.Bar.in l.ex facto. de vul.& pu.Cor.cōſ.75.lit.E.uol.1.& i lit.S.uerſ.vtrū

autem.Iaſ.in l.fin. col.6.in fi.uerſ. tamen dominus Abbas.C.de pact.Cur.iun.cõſ.10.col.3.in fi. Deci. conſ.71.col.1.105.col.1.in fi.261.col.3.in princ.266. col.1. Natta conſ.74. col.pen. Brun. in trac.excluſ. fœmin.art.6.prin.q.16.Socin.iun. conſi.5. nu.16. uol.2.Ripa in d.l.ex facto.nu.31. Ceph.conſ.5.nu. 69.Rolan.conſi.96. incip.ſi ſola iuris. nu.13. lib.4. vbi habes materiam enucleatam.

Filia excluditur a nepote ex filio, ſtante ſtatuto excludente filias propter filios. ita Bart. in l.liberorum. de verborum ſignif. numero 12.cuius opinio eſt vera,& communis,ſiue in ſtatuto expreſſa ſit ratio agnationis conſeruandæ,ſiue non,ut not. Aegid.deciſ.724.in fi. Alexan.conſilio 36.numero 14.uolumine ſexto. Deci.conſ.372. numero octauo. & per totum. & conſ.443.num.30. Natta de ſtat.exclud. fœmin.q.10.3.q.princ.Fulg.conſi.78.col.fin.Brun. de ſtat.exclud.fœm.art.12.q.16.colum.2.ubi plurimos in hanc ſententiam citat.& Tiraq.de iure primog.q.40.num.49.Gabr.conſilio 1.num.8. uol.2. licet aliter ſcripſerint Bal.in l.ſed & milites. de excuſ.tut.Imo.in l.ſi uero. §. de viro.num.34. ſoluto matrim.Deci.ſibi contrarius,conſi.287.num.10.& conſi.451. num.9. vide inf.verſic. ſtatutum excludens fœminas extante fratre.

* Filia excluſa a ſucceſſione inteſtati vigore ſtatuti, videtur excluſa etiam a legitima,ex communi ſententia, de qua per Brun.in trac.quod ſtan.maſc.9.art. princ.quæſt.prima.Tiraq.de iure primigen.quæſt. 55.nu.9.Rimin.iun.in l.precibus.nu.146. C.de impub.Ceph.conſi.50.nu. 50. intellige tamen ſtantibus agnatis habilibus ad ſuccedendum. Bart.in l.2. §.ſed & ſi ſunt ſui. ad Tertul.l.1. §.qui habebat.de bon.poſ.cont. tab.Bal.in l.fratres. C.de inof.teſta. & in l.in ſubſtitutione.circa fin.de uulg. in l.maximum uitiũ.col.5. C. de lib.præter. ſecus ſi non ſint habiles,utputa forenſes, qui non fruũtur beneficio ſtatuti,iux.no. in l.fin.de iuriſd.om.iud. in l.1.in fi. de tut.& cur.dat.ab his.Alex. conſi.44. videretur, col.4.verſ.& ſic manifeſte.& col.pen.verſ.nec prædictis obſtat.vol.1.Socin.iun.conſ.80. lib.4. Ceph. conſi.619.num.12. & ſucceſſiue. & conſi.34. num. 36. an autem filia augeat nnmerum, & numeretur cum filiis maſculis ad faciendum partem in legitima,vide Foſſan.deciſ.159.num.6.& ſucceſſiue, ubi habes octo opiniones.

Filia licet ex diſpoſitione ſtatuti debeat eſſe contenta eo quod pater ſibi dederit in dotem,nec aliud petere poſſe videatur,licet ſit dotata longo minori dote quàm ſit legitima. Caſtr. conſilio 208.in ſeptimo dubio.& conſilio 405.libro ſecundo. Alexand. conſilio 34.uolumine quarto.Curt.conſilio 44.columna duodecima. Iaſ.in l.voluntatis. C.de fideic. conſilio 231.numero quarto,uolumine ſecundo.& 133.numero quarto,uolumine quarto.Curt.iun.in Authen.res quæ.numero 10.C.com.de lega. Brun. in tract.quod ſtan.maſc.art.9.quęſt.1.columna 12. id tamen non procedit, quando agitur de eius excluſione,quia tunc in recompenſationem excluſionis debet pinguius dotari. Deci.conſilio 180. num. ſecundo.& in Authent. præterea. numero quinto. C.vnde vir & vxor. Nec ſimiliter ubi in magno exceſſu eſſet læſa. Ceph. plures citans conſilio 650, numero primo, & ſecundo. vide ſupra verſic. clauſula, nec plus de bonis &c. & verſiculo, filia cui a patre.

Filia nata ex filio præfertur patruo in ſucceſſione ſui patris,ubi teſtator non inſtituta filia,ſed dumtaxat dotata inſtituat filios, eoſque inuicem ſubſtituat. Socin.ſen.conſilio 227. columna fin. libro ſecũdo. & conſi.55.lib.3.Curt.ſen.conſilio 44. num.18. & ſucceſſiue.& conſi.63.num.10. Deci. conſilio 370. columna prima.verſ. ſed difficultatem.Alcia.conſi. 528. in impreſ. Lugd. Corn. conſilio 130. libro 3. Deci. conſilio 1.libro ſecundo. vbi latiſſime oſtendit hanc ſententiam eſſe communem. & Ceph. conſilio 45.numero ſexto,& nono. & conſ.46. nu.13. & 19.& 30.& conſ.616.uu.69.

* Filia quæ bonis paternis renuntiauit, non excluditur a bonis fraternis, quando frater adiuit hæreditatẽ patris,quia non dicũtur amplius bona paterna, ſed fraterna. glo.in l.1.§.veteres.de acquirenda poſſeſ. quam communiter approbatam dicit Cur.iun. conſilio 101. numero quarto, & ita dixit Ang. conſilio 52.Alexand.conſilio 198.columna tertia,verſ.non obſtant.uolumine 6.Deci.conſilio 31.columna fin. 230.columna ſecũda.266. columna 1.419. in fine. 506.columna ſecunda, in princ. Soci.conſilio 289. columna penult.in fi.volum.2.625.in fine.683.columna 1.volumine quarto. Iaſ. conſilio 159.col.2. uolumine ſecundo, & in l. eius qui in prouincia. ſi certum pet. §.quod ſi ſtipulatus. numero 11. Goz. conſi.9.num.60.Pariſ.conſilio 23. nume.52.uol.1. imo etiam hoc habere locum, licet non ſit adita hæreditas,volunt Rom.conſi.168.in princ.Deci.conſ. 309.columna ſecunda. in princ. 318.columna 3. in fine,uerſicu.vnde uidemus. 433.columna ſecunda. in princ.551. columna prima. & 581. ex ea ratione, quia ſatis eſt quod ueniat ex perſona alterius, & ex nouo iure ſuperuenienti.Capra conſ.12.cir.fi. Aret.conſ.161.in prin.quos ſequitur Rol.conſi.95. nu.44.& conſ.99.in prin.uol.1.ubi etiam plures in hanc ſentẽtiam citat,vide ſup.uerſ.cõtractus ualor.

Filia, quando renuntiauit iuri ad quod uenire poterat, & fuit enormiſſimo læſa, ceſſat diſpoſitio cap. quamuis.de pact.in 6. Anch.in c.1. de conſtit.char. 2. uerſic. ego etiam conſului. in regu.acceſſorium. char.3.uerſ.pro declaratione. de reg.iur. in 6.conſ. 38.pro clariori,& in multis aliis conſi.quę referunt ac ſequũtur Soc.conſilio 243.capio primum.col.3. verſ.præterea facit.libro 2. Rui.conſilio 107. num. 19.135.nu.15.170.nu.21.lib.1.conſ.60.nu.23.lib. 3.Socin.iun.conſ.129.nu.40.uol.1.Deci.conſ.180. col.4.181.nu.2.203. nu.6. 216.num.5.& conſ.615. viſo contractu,& ante eos, Cald.cõſilio 8.duæ puellæ.Fede.de Sen.conſ.119.aliàs 194.Quæritur an domina Margarita.Butr.conſi.45.iuris rigor. & in ca. cum contingat.col.8.uerſ.quartus caſus.de iureiur. Cuma.conſi.80. vñ. Abb. d. c.cum contingat.char. pen. uerſ.unus caſus.& conſ.107.quatuor ſunt. in 2.dub.uol.2.Caſtr.conſi.177.Aret.in l.1. §. ſi quis ita.col.7.& 8.de uerb.oblig.in l.qui ſuperſtitis.col. 8.de acq.hær.& conſi.93.viſo legato.col.2. Barba. conſi.21.col.5.lib.1. conſi.53. colum.2.lib.2.Corn. conſilio 11.124.214.lib.3.& conſilio 147.lib.quarto. & in l.pactum quod dotali.in 9.fal.C.de collat.ubi

dicit d.ca.quamuis non procedere quando apparet de enormi iniuſtitia.& Affl.deciſ.322.nu.11.Rimi. conſ.39.nu.14.Fel.in c.in pręſentia nu.11.verſ.& quis inter iſtos.de prob.vi.inf. verſ. Læſio enormis pręſumptionem.Materiam copioſe proſequitur Gabr.concl.lib.3.de iu.dot.concl.1.n.5.& ſucceſſiue, & vi.ſup.verſ.Dolus præſumitur ex enormiſſima.

Filia renuntians bonis paternis cum iuramento, ſi decedat viuo patre,non pręiudicat ſuis filiis,& ſic nepotibus,quin ad bona aui venire poſſint.Bal. Paul. & Alex.in l.pactum dotali. C.de collat. Bal. in l.fi. colu.4. verſ.ſed hic incidenter.C.de pact.Imo.in l. qui ſuperſtitis.col.3.de acq.hær.Bal.conſ.403. lib. 1.Caſtr.in l.fi.ĩ prin.C.de bon.quæ lib.Signor.cõſi.29.nume.6.Goz.conſilio 75.numero 21. 22.Deci. copioſe in d. l. pactum.numero 18.Gram.deciſ. 57.numero 39.Bero.conſilio 49.numero 38.lib.1. Dida.ad c. quamuis.de pac. in 6. par.3.§.ſecundo, numero quarto. & §. 3. numero 7. Ruin. conſilio 49. numero quarto.lib.1.192.numero 18.lib.ſecundo. 18.nu.10.lib.3.Pariſ.16.nu.75.lib.2.69.nu.45. lib.3.Rube.conſilio 42. numero 5. in fin. Et hoc ſi ſint proximiores, & hoc caſu etiã ſi habent cohæredes dotem maternam conferre tenẽtur,ut per Doc. in dicta leg. pactum dotali. vi.Ceph. materiam copioſe tractantem conſilio 467. nume.51.& ſucceſſiue. & ibi ſecus ſi filia patri ſuperuixit, numero 52. & per totum conſil. in quo habes copioſe diſcuſſam hãc materiã renunciationum, quas faciunt filiæ fratribus vel parentibus dum nuptui traduntur. & in conſilio 650. nume.7.& 8.

Filia vbicunque probat vel probare vult ſe in magno exceſſu fuiſſe læſam, non prohibetur a ſtatuto dictante, quòd filia ſit cõtenta de eo quod pater dederit in dotem.Caſt. conſilio 110.alias. 108. ſuper primo.alias ſub anno. referunt ac ſequuntur,Alex. conſilio 32. videretur. colum.fin. vol.quarto.Rui. conſilio 152. proſequendo. numero 12.vol.5.Iaſ. in l. voluntatis. C. de fideicom. Cur.iun. in Auth. res quę. numero 11.C.com.de lega.& conſilio 10. viſa. numero primo.ubi copioſe addo, ſuper uerſi. vbi Bal..Deci. conſilio 180. Viſa.colum.2.verſic.& ſtante tali læſione. Alci. de præſump. reg. 1. præſump.2. numero 8. ubi alios allegat. non enim tale ſtatutum attenditur,quãdo dotatio fuit indiſcreta. Cur. Seni. conſilio 27. Magnificus numero 38. verſiculo,& in hoc caſu. vbi clare loquitur in terminis propoſitionis.

Filiæ in odioſis filiorum appellatione non ueniunt, le. ſecunda, de lib.& poſthum. Hinc eſt, quod ſtatutũ excludens matrem a filiorum ſucceſſione, non dicitur excludere a ſucceſſione filiarum. Docto. in dicta leg. ſecunda. Archid. in capitulo, ſi quis ſuadente. 17.quæſtio. quarta.l.1. §. Quare. vbi gloſſ. in uer. filia. de uent. in poſſ. mit. Alic. in leg. prima. de verborum ſignificationib.Rol.conſilio 73. numero 22. & 23. per l.quiſquis. C.ad l. Iul. Maieſt. ſtricte enim ſtatutum eſt intelligendum. Roland. conſi. 80. nume.17. libro quarto.Nat.conſilio 514. numero 20. vi.infra verſiculo,filiorum appellatione in contractibus. Secus in fauorabilibus: tunc enim ueniunt & filiæ. lege, filii. lege, iuſta lege,liberorum. de verborum ſignificationibus,le. ſi quis ita. in princ.de teſtam.tut.Rebuf.in l. 1.uer. ſi quis hanc.de uer. ſign. ut,præter alia in exemplo de quo infra in uerſiculo, numerus duodecim liberorum.

* Filij legitimati præteritione ita rumpitur teſtamentũ ſicut præteritione filij legitimi & naturalis. l. filio. de lib.& poſth.l.non putauit. §. ſi quis emancipatus.de contrata.§.generaliter. in Auc. quibus mo. nat.ef.ſui.l.filius a patre.§.1.& ibi Bald.firmat. de lib.& poſth.idem Bal.in addit.ad Specul.tit. de ſucceſ.ab inteſ.cir.fin.Alex.conſi.139.nu.1.uol.1.Iaſ. conſi.184.nu.23.uo.2.& in rub.de lib. & poſth.n. 5.& 6.Dec.conſi.32.ſub.nu.1.Clar.§. teſtamentũ. q.84.ubi hanc eſſe communem concl.dicit.Ratio, quia per legitimationem uidetur renaſci. Imo. in l. certum.de iniuſ.rup.teſtam.Socin. conſi. 226. numero 5. Tiraq.alios referens in l.ſi unquam. in uer. ſuſceperit liberos.nu.57.de reuoc. donat. dicens ꝙ legitimatus cenſeri debet quaſi nouus filius. Vnde ſicut poſthumi natiuitate rumpitur,ita & per legitimationem.Soc.d.nu.5.& in d.rub.de lib.& poſthum.num.5.Deci.conſi.356. num.7. ubi communem dicit.Tiraq.ubi ſup.num.65.66.& 80. Manti. de coniec.ult.uolun. lib.11.ti.eo.num.29. vide inf. uer.legitimatũ conſequi.& uerſ.legitimatus excludit, uide ad materiam Foſſan.deciſ.84. quam poſt hæc ſcripta legi,& eſt pulchra. Et quod talis filius poſſit nedum contratabulare paternum teſtamentum,ſed etiam nullum dicere, conſuluit in naturali legitimato,Roma.conſi.34.Licet. idque iurium authoritate firmat, & eius ſententiam multis comprobat Mando.iun.ad eum.ſuper uer. contratabulare. & ſuper uer.nullum dicere.

Filii nati ex famula non legiimantur per ſubſequens matrimonium, maxime quando qui ex ea liberos ſuſcepit eſt perſona nobilis: famula enim dicitur perſona uilis,& deplorati ſtatus & conditionis, ut dicunt doct.in leg.humilem.ex illo text. C. de inceſ. nup.Barto.in l.ſi rogatus.de manumiſ.uind.ubi dicit, quod ſi pater priuet filium ſuum hæreditate, ſi ducet indignam in uxorem,ducendo famulam priuari debet.& idem Barto. in leg.3.C. de nup. dicit nuptias turpes illas dici, quas contrahit dominus cum famula ſua, uel cum filia famuli.Idem affirmarunt Alexand.in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur. numero ſexto. ſoluto matrimonio. Curt.iun. conſilio 136.numero decimo,in fine. Pariſ. conſilio uigeſimonono. numero decimonono.uolum.tertio. Menoch.conſil.225.numero 37.parte tertia, & in eodem conſi.numero 71.& 72,ubi hoc dictum impugnat,& male,& contra Bartoli conſi.117.Neratius.& in quæſtione decima,habeo filium. ubi dicit,quod licet nominatio patris in teſtamento inducat legalem legitimationem, tamen concubina debet eſſe talis,cum qua ſecundum bonos mores ciuitatis, & ſine dedecore familiæ potuiſſet contrahi matrimonium, alias ſecus, Bald. in capitulo, innotuit, de electione. Oldradus conſi.196.Hoſtien. in ſumm. titulo, de elect. §. fin. uerſiculo, uere autem.

Filii nato ex matrimonio bona fide contracto inter conſanguineos, cum ſolemnitatibus ſolitis ſunt legitimi. capitulo, ex tenore, qui per filii

ſint legit. Dyn.conſi.6.Capra conſi.116. nume.8. Soci.iun.conſ.86.num.57.uol.2.Cur.iun.conſ.27. nu.6.& conſ.52.nu.1.& 2.Pariſ.conſi.10.num.55. & 61.& conſ.15.nu.44.uol.2.conſ.57. num.28.& conſ.68.nu.306.lib.4.Rui.conſi.14.num.1.& 2.li. 3.& conſi. 51.num.16. lib.5.Iaſ.conſ.156.col.1.& conſ.268.num.14.lib.4.Paleo.de nothis & ſpur.c. 9.num.3.Gabr.concluſ.libro ſexto.de legitim. concluſ.4.in princ.etiamſi ex parentibus alter tantum in bona fide fuerit.gloſ.& Doct.in c.cum inhibitio. de clandeſ.deſp.Gabr.ubi ſupra.ver.primo amplia. Duen.reg.150.ſub num.2. verſ.circa quam. Ceph. conſilio 647.numero decimotertio.vide infra verſ. matrimonium contrahentes.

Filij nati in figura matrimonij, licet dicantur legitimi, tamen non eſt verum matrimonium,ſed putatiuũ. Glo.in l.qui contra. in verſic.acerrimo. C.de inceſ. nupt.circa finem. dum dicit,quod licet, ſtante ignorantia, filij ſint legitimi, tamen matrimonium eſt nullum, ideo tales filij non excludunt ſubſtitutum ſub conditione, ſi deceſſerit ſine filiis legitime natis. Deci.conſilio 624.numero quarto.Ruin.conſi. 92.numero decimoſexto,libro tertio. Natta conſilio 602.libro tertio. Rolan.cõſilio vlt. numero 47. uolumine ſecũdo. Ceph.conſilio 82. numero decimoſexto.& conſ.117.numero vigeſimoprimo,uol. 1.Menoc.conſilio 225. numero tertio, libro tertio. vide infra verſ. legitimatus excludit ſubſtitutum. Et uerſi.legitimatus per ſubſequens matrimonium. & uerſic. filius natus ex parentibus. & quo ad materiam excluſionis ſubſtitutio.Dyn. in terminis tenuit tales filios ſubſtitutum excludere poſſe a fideicommiſſo. in conſilio ſexto.quem ſequitur Dec. conſilio 153. poſt medium. verſicu. & præſertim. Pariſ.clare,cõſilio decimotertio. numero vigeſimotertio,uolumine ſecundo. Curt.iun. conſilio vigeſimoſeptimo,col.3. poſt princ.verſi.quinimo.Ceph. conſi.647.num.29.

Filij poſiti in conditione, licet non cenſeantur uocati, iuxta gloſ. approbatam communiter, in l.Lucius. * la ſeconda. de heredib.inſtituendis.tamen hoc non procedit, ubi apparet de coniecturata mente teſtatoris,ut late per Socin.in repet. l. cum auus. in fin. de cond.& demonſtr. quem ad hoc citat Curt. iun. conſilio decimoſeptimo, numero ſeptimo, conſilio 87. numero primo. & conſilio 96. numero ſecundo. ubi dicit quod hoc iudicis circumſpectioni relinquendum eſt. Ruin. conſilio 108. numero decimoquarto,libro ſecundo. conſilio 139. num.ſexto. libro tertio. Pariſ. conſilio 31. numero 33. 44. numero 25. 90. numero 40.& 42.volumine ſecundo. conſilio primo. numero 48.uolumine tertio.Socin. iun. cõſilio 141.numero octauo,& 23.volumine ſecundo. Corn.conſilio vigeſimoſecundo, in hac. columna 2. & 3. conſilio 74. viſo prolixo. columna ſecunda. & conſilio 146. in hac conſultatione. columna ſexta, volumine ſecundo. & conſilio 20. videtur.columna octaua. & conſi.273.dubia ſatis. poſt princ.volumine quarto. in quibus omnibus locis hæc materia copioſiſſime tractatur. Ceph.copioſe conſi.469.per tot.& 476. Item ubi adeſſet clauſula codicillaris in teſtamento, quia per eam liberi in conditione poſiti cenſentur uocati, ſtantibus digreſſionibus ad alios ſubſtitutionũ gradus, ex quibus coniectura uocationis elicitur. & ita deciſum fuiſſe dicit Foſſan.deciſ.86. ſub num.2. uerſic. ideo limitarem, & vide infra verſic.gradus ubi plures.& idem Foſſan. deciſ.96. vbi copioſe tractat. Et quia iſta eſt maxima quæſtio a multis paſſim tradita, ideo data occaſione recurre ad Manti.de coniec.vl. vol.lib.11.tit.3.

Filij quando acceptauerunt hæreditatem paternam, tenentur conuentionem per patrem initam ratam habere.l.ſi ego.§.1.de iure dot.Rom.conſ.18.num. 4.Cur.conſ.1.ad fin.Rui.conſ.1.ante.nu.14. conſi. 7.nu.39.conſ.156.in fi.208.nu.10.uol.1.25. num. 11.uol.2. Deci.in l.ex qua perſona. in prin.de reg. iur.con ſi.547. viſo puncto. num.4. Grat. reſp.25. nu.39.lib.1.& reſpon.91.nu.4.lib.2. Bertran.conſ. 88.nu.10.uolum.1.in nou.Boer.deciſ.21. poſt nu. 20. vbi multa de hac materia: non.n.eis ut hæredibus,licet proprio iure uenire contra factum defuncti. l. cum a matre. C. de rei uendic.hæres namque reputatur eadem perſona cum defuncto, §. primo. in Authen. de iureiuran. a mor. preſt. Fulgoſ.conſilio 67. paterfamilias. Imo. conſilio 112. in cauſa. verſicu. Item non uidetur. ubi dicit quod non poſſunt filii hæredes preiudicare diſpoſitioni teſtamenti paterni.

Filij qñ ſunt nominatim nominibus propriis prohibiti alienare a teſtatore,non ueniunt nepotes. ita Barto. in lege Gallus. §. inſtituens. columna ſecunda. de liber. & poſthum. Alexand.conſilio 37. columna nona, uolumine quarto. Curt.iun.conſilio 57. * numero ſecundo. vbi dicit communem. conſi.114. numero quinto.121.columna tertia. Ruin.117.columna prima. Gozad. conſilio quarto, colu. 2.29. col.3.36. col.3.Bertr.104.col.2.uol.2. Pariſ.conſ. 20.col.pen.uol.3.Crau.conſi.98.uolum.1.num.9. Socin.iun.conſi.149. nu.7.uol.2. faciunt dicta inf. uerſ.prohibitio alienationis quando.Quid autem ſi prohibitio reſpiceret rem prohibitam alienari, an eo caſu facta filijs extendatur ad nepotes, vide inf. uerſ. prohibitio alienationis, quando reſpicit rem.

Filij vt legitimentur per ſubſequens matrimonium, dotalia inſtrumenta requiruntur, de iure ciuili. l.cum quis. & l. nuper. C. de natural. liber. §. fin. & ibi gloſ. Inſtit. de nupt. rubrica, & toto tit. in Auth. de fili.an.dot.inſtrum. nat. ſecus de iure canonico, quo propter vim matrimonij hæc ſolemnitas non requiritur. c. tanta. ubi Doct. & Abb.num.2. qui fil. ſint legit. ubi dicit Abb. ita communiter teneri per Canon.& practicari per legiſt.& ſic ſe plnries de facto reſpondiſſe. & Deci. conſi.155. colum.2. * ubi dicit communem,& ita iudicãdum. Pariſ.conſ. 13. numero 47. libro ſecundo. Imo. in l. donationes. in princ. de donat.Ludoui.de Sard.de legitim. in rubr.de requiſ.in legit.quæſt.ſeptima.& hæc iuris canonici ſententia ſeruatur etiam in terris Imperij. Dec. ubi ſupra.Paleo.de noth.& ſpur.cap.duodecimo. numero ſexto,& ſeptimo.Hier.Gabr.conſilio 21. numero decimoquarto, libro primo. licet etiam ſit perſona illuſtris, quæ cum uili contrahat. Addi.ad Abb.in d.c.tanta. Silua.conſilio 3. nu.30. & 31.lib.1.Foſſan.deciſ.83. vide Statutum Venetũ lib.4.c.29.

Filio

Filio naturali tantum, ex concubina nato debẽtur alimenta de iure ciuili, quia illud ius concubinatum admittit.probatur in Auth.ex complexu. C. de inceſ.nup.& in cor.vn.ſum.& hoc voluit Iuriſc.in l.ſi quis à liberis.de liber.agnoſc.§.vtrum. in fin.ſecundũm intel.gloſ.ibi,quem approbat Socin.iun.conſil.8. Audio in præſenti cauſa. num.9. par.3. Alijs filius non, vt ſupra verſic. Coitum alium. De iure vero canonico,etiam ſi eſſet ſpurius,ei debentur alimenta,cum illud ius procedat de æquitate,quæ ſim* pliciter in foro canonico ſeruatur,vt dicunt doct.in capit. cum haberet. de eo qui dux.in matr. quam pol.per adult.per illũ tex. Rip.in l. ſi vnquam.nu. 68.C.de reuoc.don.Deci.in cap.clerici.colum.1.de iudic.& in cap.eccleſia.S.M.num.30. de conſtitut. Iaſ.conſ.26.num.13.vol.1. Deci.conſ.611. num.5. Ruy.conſ.102.vol.4. & conſ.98. num.4.volum.3. Bero.conſ.165.num.21.& 32.cum ſeq.vol.2.Burſ. conſ.1.num.32.conſ.62.num.7.& 9.conſ.83.num. 2.Gabr.concl.lib.6. de alim.concl.1. num.1.cui iuri canonico ſtatur hodie etiam de iure ciuili, quia eccleſia hoc induxit ex quadam æquitate naturali, ne filij alimentis priuati pereant, vt etiã ſentit Bar. in d.Auth.ex complexu. Dixi in meis. qq. legal.q. 25.num.15.& quæſt.50.num.17.vide infra verſic. Pater tenetur filium ſpurium.

¶Filiorum ab inteſtato decedentium bona nullis relictis liberis,ad aſcendentes ſpectant.l.ſcripto.§.non ſic.ff.vn.lib.l. Sancimus. C. com.de ſucceſ. §.ſi igitur.il 1.in Auth.de hær.ab inteſ.veni. Authen. defuncto. C. ad Tertul. ſiue fuerint bona aduentitia, ſiue caſtrenſia, vel quaſi.d.l. Sancimus. quod miſeratione quadam, & æquitate ſuadente, turbato ſucceſſionis gradu induxit. l.nam etſi parentibus. de inof.teſta. & d.l. Scripto.quam adæquationem inter patrem & matrem in ſucceſſione filiorum ſine ſexus diſtinctione fecit Iuſtinia. in d.§. ſi igitur. & in l.maximum vitium. C. de liber.præter. vt dicũt Guiel. Bened.in rep.c. Raynutius.de teſtam.in ver.& vxorem.num.635. contra quam ſententiam aliàs Tertulliano ſenatuſconſulto fuit cautum, ex quo pater matrem excludebat, l.2.§.obijcitur. ad Tertul.Et nota, quod lege Veneta mater ita demũ ad ſucceſſionem filij vel filiæ admittitur, ſi deficiũt aſcendentes,deſcendentes,& collaterales. vt in vol. ſtatut.lib.6.c.54.quod incipit,iniquum eſt.

Filiorũ appellatione in contractibus non venit filia fœmina. Archid.in cap. ſi quis ſuadente.17. quæſt.4. vbi refert ita tenuiſſe Guid. de Suz. in l.veteribus. per illum tex.de pact.ſequitur Imo. in cap. potuit. ad fin. de loca. vbi dicit ſe ita conſuluiſſe. & in l. ſi ita ſcriptum. de lib.& poſthum.Rom.in l.2.in princip·de ver.oblig. Alex.conſ.61. ſuper eod. num.2. volum.1.conſ.204.conſideratis.nu.9.vbi dicit ma* gis communem.volum.2.Iaſ.in l.ſi quis id quod.de iuriſd.omn.iud. & in conſ.116. num.22. volum.1. Deci.conſ.183.in controuerſia. ſub num.2. verſic. ſecundo Paulus. & conſil.222. in caſu. num.1. vbi concor. adducit. conſ.170. in cauſa, num.4. Gabr. multos referens.concl. lib.6.de ver.ſign. concluſ.6. num.87.rationem vide ſupra verſ.filiæ in odioſis.

Filiorũ appellatione in contractibus non veniunt nepotes.Bart.in l.liberorum.colum.5. de verb.ſignif. Butr.in cap.in quibuſdam.col.pen. de pœn. Anch. in clem.1.de pœn. Sal.in l.2. quæſtio.21.C.de iur. emphyt.Imo.in l.quod dicitur. colum.antepen. de verb.oblig.& in l.cum vir.de cond. & demon. & in cap.potuit.ad fin.de loca. Alexand.conſ.128.conſideratis verbis.num.6. volum.1. & conſ.61. ſuper eo num.2.185.viſo tit.num.2.eo.volum.conſ.204. num.8.volum.2.conſ.17.ponderatis.num.5.lib.5. Iaſ.in l.ſi extraneus.colum. vltim. de cond.ob cau. conſ.116.ſub num.22.verſ.eodem modo.volum.1. Cuman.conſil.166. in prin. Alexand. conſil.1. ſub num.16.verſ.quia in his.vol.5. Iaſ.in l.1.num.9. ſi quis in ius vocat.non ier.in l.ueteribus.in l.pactum inter hæredem.de pact.in l.quæ de legato. de lega. 1.in l.2.§.1.in l.ſtipulatio.§. in ſtipulationibus. de verb.oblig.Deci.in l.2.ſub num.106. verſic.in 2.q. de reg.iur.conſ.235.non parua. ſub num.5. verſic. nam videmus. vbi multis authoritatibus id comprobat.

Filiorum appellatione in diſpoſitione teſtatoris venit filius naturalis tantum. gloſ.in l.fin.in verb. contineretur.de iu.delib.Imo.in l.Lucius Titius.§.fi.nu. 19.de lega.2.in l.Ex facto.§.ſi quis rogatus. il 1.ad Trebel.Deci.conſ.1.num.8.in prin.nam nomen filij eſt nomen naturæ.l.tutelas. de cap.dimin.in fin. iunc.doc.per Alexand.in d.§.ſi quis rogatus. num. 16.poſt Bar.quem citat in l.pronunciatio.ad fin.de verb.ſig.idem Alexand.conſ.94. lib.1. & 185. col. 3.verſic.XIII. & colum.8. ver.XIII. volum.2. & uerba naturaliter ſunt intelligenda.l. fin. C. de his qui ven. æta. impet. & hanc propoſ. dicit commu* nem,Rip.in d.§.ſi quis rogatus.num.15.16. ubi dicit, conditionem, ſi ſine filijs deceſſerit, uerificari in ſolis naturalibus.refert Ceph.conſ.656.num.38. aliàs tamen contrarium reſpondi Venetijs, & ſic fuit iudicatum.

Filiorum appellatione licet etiam nepotes contineant regulariter,l.liberorũ.§.ſed & Papyrius.de uer.ſig. l.ſenatuſconſulto. de ritu nupt. Iaſ.in l. de quibus. num.16.de legib.Barb.conſ.55.colum.10. & conſ. 63.colum.1.uolum.2. Goz. conſ.90. colum.4. Pariſ.conſ.78.colum.2.uolum.2.hoc tamen habet locum in odioſis.l.iuſta.& l.filij appellatione.de uer. ſignif. Caſtr.conſ.38.dubium facit.& conſi.170.ne in proprijs.colum.2. ubi plus dicit, quod appellatione filiorum non ueniunt nepotes ex proprio ſignificatu in quacunque diſpoſitione legis uel hominis,ſed ex interpretatione.Corn.conſ.90.colum.2. 304.col.10.uol.3.182.col.2.uol.2. Alexand.conſ. 17.col.2.125.col.3.uol.5.37.col.pen.uol.6. Curt. iun.conſ.57.col.3.Gozad.conſ.36.col.2. Socin.iu. conſ.116.col.5.uol.1.108. col.4.uol.2. quam ſen* tentiam communem omnium dicit Socin. conſilio 152.in prima ſubſcriptione. quando non tractatur de ipſorum commodo & fauore,ſed de onere & grauamine,ut infra,prohibitio alienationis facta filijs. & ſupra.fideicommiſſum dicitur onus.

Filiorum appellatione nepotes ex filio non ueniunt quando filiæ propriæ excluſæ fuerunt.l. ſi uiua matre.C.de bon.mater.Caſtr.& alij in l.1.C.de cond. inſer.Ruin.conſ.110.num.112. uolum.2.& conſil. 168.num.12.uolum.3.Curt.iun.conſ.112. num.5. Menoc.conſ.197. nu.52.Foſſan.copioſe deciſ.188.

num.

num.10.& deciſ.248.num.1.Materiam, An ſimiliter quando filiorum appellatione nepotes uel neptes contineantur, cumulat copioſe Gabr.concluſ. lib.6.de uer.ſignif.concl.1.

Filiorum appellatione non contineri nepotes qui non erant in rerum natura tempore teſtamenti, nec tẽpore mortis teſtatoris, dicit Deci. conſ.95. num.7. in fin.verſic.& ita in proprijs terminis. & refert ita fuiſſe conſultum Florentiæ per Excell.iuriſc.vt patet in ult. conſ.1.uolum. conſili. Mari. Soc.ſen. ad hoc ſunt tex. in l.item prætor. & in l.Titius.de ſuis & legit.in l.1.§. ſi quis proximior. un.cogn. Socin. conſ.73. num.25. uol.4.poſt Bar. in l.qui ſe patris. in uerſ.contra hanc lecturam.C.un.lib.refert Rub. Alex.conſ.8.num.1.in fin.ſequitur Cephal.conſil. 3.num.36.

¶ Filius acceptans legatum ſibi relictum à patre, cum clauſula,quod plus petere non poſſit, dotem maternam,hac prohibitione non obſtante,petere poteſt. ita Bar.in l.ut iuriſiurandi.§.ſi liberi.de oper.liber. prope fin.uerſ.quæro pater inſtituit. & in conſilio 183. Bald.in l.liberti libertæque.col.antep. in fin. uerſic.ſed dubitatur. C. de oper.liber. & in l. quoniam nouella.C.de inoſ.teſta.Iaſ.conſ.214. in cauſa hoſpitalis. refert & ſequitur Durans de arte teſt. tit.3.caut.3.num.4. & Ceph.conſ.617. num.196. vide ſupra verſ. filia cui à patre. & inf. uerſic. filius patris teſtamentum.

Filius adiens hæreditatem cum beneficio inuentarij, retinet feudum liberum, dato quod nihil remaneat in hæreditate.l.fin.§.in computatione.C.de iu.delib.& ibi Bald.quem ad hoc refert Curt. iun.conſil. 155.num.7.Baldumque ſequuntur, Alexand.conſ. 13.colum.1. & 2. & conſ.26.col.3. & 4. uolum.5. Deci.conſil.85.colum.4.conſ.445.& conſ.468.Pariſi.conſ.10.colum.1.in fin.vol.1. & conſil.16.nu. 37.cum plur.ſeq.eo.uol.ubi multa in hanc materiã ſcribit.Et Cur.in tract. feud.fol.51. colum.3. uerſ. limitate prædictam. dicit communem opinionem eſſe,quod pater alienando feudum non præiudicat filijs ſuperſtitibus ad euntibus hæreditatem confecto inuentario.& idem tenet Afflict. deciſ.112.col. 1.in fin.pro quibus uide Rolan.conſil.97. numero 46.uolum.1.

Filius alienans aliqua ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, cẽſetur ea pro ſua legitima & trebellianica elegiſſe, eorumque alienatio ualet, nec retractari poteſt. Cyn.in Auth.res quæ. in fin. C. com.de legat. Alex. conſil.184. colum.fin. uerſic. & quia poteſt. uolum.2.Rimi.conſil.160.num.8. Aret.conſil.18. col.pen.uerſic.His breuiter.& uerſic. & hoc ſequitur. niſi inquantum ualorem quartarum excedat alienatio,quia pars excedens reuocatur. Socin.cõſ. 36.num.2.lib.3.Gram.deciſ.93.num.4. & 5.ubi id firmat authoritate Ang.& Imo.in l.4.C.ad l. Falci. & Aret. conſ.8.vult dicere.in l.in quartam. ff.ad l. Falc.& conſ.Aret. eſt ſuprad.18. nec ſuper iſtis detractionibus pro congruenti quantitate poteſt illi moueri quæſtio:quia filius poſt mortem patris, dicitur in premiſſis creditor ſeu quaſi, & ob id ſibi electio cõpetit,iux.l.creditoris arbitrio. de diſtr.pign. ut de Falcidia in d.l.in quartam.& de trebellianica in l.Marcellus.§.res quę.ad trebel.Et hoc dummodo non extarent aliæ res liberæ, quia tunc de illis eſſent detrahendæ,nec bona fideicommiſſi tangere poſſet niſi in ſuplementum. Bal.in rub.de rer.diuiſ. & in l.nõ amplius.de leg.1. Alexand.in d.l.in quartam.Rui.in l.filiuſf.§. Diui. uerſ.& prædicta procedunt. de lega.1. uide ſupra uerſic. Bona fideicommiſſi alienari poſſunt.

Filius condemnatus ex delicto ſuo, non poteſt pro redemptione ſuæ perſonæ alienare bona fideicommiſſo ſubiecta, quod licet Bart. cogitandum relinquat,in Auth. res quæ. C. com. de lega. quæſt.ult. Saly.tamẽ ibi determinat,ut ſupra: quia cum iſtud ſua culpa prouenerit, non debet alij grauamen afferre.l.ſiue hæreditaria. de neg. geſt. quod fieret ſi dicta bona alienare poſſet. Ang. & Caſtr.ibi.cir.fi. Bal.in Auth. contra cum rogatus. C. ad Trebel.ſu- * per ver. captiuorum. & in uer. Trebel. & eſt communis ſententia Doct.in d.Auth. Res quæ.ut ibi teſtatur Iaſ.col.6. uerſic. Sexto & ultimo.quia delinquens perdere debet priuilegium ſibi à lege indultum.l.ſed etſi ex parte.§.quamquam. ff.quod cum eo.l. relegatorum. in fi.de interd.& rel.Fulg.in d. Aut.res quæ. tenuit contrarium,conſiderata ueriſimili mente parentum.l.iſti quidem.in fi.quod met. cau. & hanc ſententiam tamquam humaniorem. * iux.l.utilitatem. & l.in cõfirmando.de confim.tut. in puncto iuris tenet & reputat ueriorem, Alexan. in l.quãuis,ſolut.matr.& in l.marcellus.§.res quæ. ad Trebel. Rationem uide ſupra, Deputati executores.

Filius conferre non tenetur nec in legitimam imputare officium uel beneficium,quod nec uendi, nec ad hæredes tranſmitti poteſt, nec etiam expenſas factas in perſecutione illorum. ut in terminis uolunt Bald. Ang. Paul. & Iaſ. in l.omnimodo.§.imputari per illũ tex.C.de inoſ.teſt. & in l.1. §. ſed id quod ff.de collat. bon. & eſt communis ſententia ſecundum Boer.deciſ.14.nu.3.

¶ Filiusfamilias ex forma ſtatuti nõ poteſt ſe obligare ſine conſenſu patris, modo pater aliter non conſentit filio contrahenti,ſed fideiubet pro eo, quæritur an iſto caſu uideatur illi conſentire, & præſtare cõſenſum, & Bald.in l.euictiones. C. de euict. ſeu excep. dicit quod illa lex facit quod ſic. attamen non vult id determinare,ſed alibi hoc determinando affirmat in ſua margar.in uer.ſtatutum. uerſ.ſtatutũ dicit &c. An autem poſſit cauſa mortis donare ſine conſenſu patris bona aduentitia, in quibus pater non habet uſumfructum?Et an de his ſine dicto cõſenſu teſtari poſſit,copioſe proſequitur Couuar. ad tit.de teſtam.ſuper.3.par. Rubr. num.8. Et quod de his aduentitijs prohibeatur teſtari etiam cum conſenſu patris,docet Couuar.ſuper.d.3.par.Rub. in fin.uerſ.prohibetur etiam.

Filius fideicõmiſſi onere grauatus detrahit duas quartas,legitimum ſcilicet & Trebellianicam.Iaſ.in l.filium quem habentem.col.4.C.fam.erciſ. & conſil. 146.3.num.lib.4. Pariſ. conſ.25.uol.2. conſ.1.nu. 99.uol.3.Socin.iun.conſ.131.num.59.132.& 137. uolum.1. conſil.170. num.22. uolum.2. Cagn. in l. Papinianus.§. Meminiſſe. num.10. de inoſ. teſtam. * quam propoſitionem dicit communem Oldra. conſilio 71.in fin. Deci.conſ.228.num.4. & 299. nu.3.

eamque

eamque in iudicijs & ſcholis ſeruari dicit Dec.conſ. 257.col.2.in prin.& ab vniuerſo mundo ita obſeruari aſſerit Guid.Pap.quęſt. 52.Iaſ.in Authen.Res quæ.2.not.C.com.de lega.Ceph.conſ.634.nu.7.

Filius fratris defuncti admittitur ſimul cum patruo in fideicommiſſo relicto familiæ.glo.relata ad text.in §.in fideicommiſſo.l.cum ita. de lega.2.iux.Auth. ceſſante.C.de legit.hær.quam gloſ.ſequitur ibi Io. de Imo.& Alex.conſ.26.volum.3.conſ.88. volum. 1.& conſ.137. eo. volum. vide ad hoc Deci. diſtinguentem,conſ.217. quem ſequitur Gozad.conſ.4. num.32.& conſ.59. num.5. Pariſ.conſ.38. nu.15. volum.2.conſ.42. num.25. volum.3. conſ.9. num. 20.volum.2.& alibi Alex.conſil.82. colum.fi.verſ. & iſtud non negat.Socin.iun.conſ.116.num.9.conſil.126.num.11.volum.1. Curt.iun. in l.2.num.8. & 9.cum ſeq.C.de ſucceſ.edic.conſ.154. num.4.& 9.conſ.22.num.11.57.num.8.58.col.1.128. num. 11.161.num.7.Grat.reſp.30.num.33.volum.1. Soc. iun.conſ.39.num.78. volum.2. Corn.conſ.22.24. 131.volum.2.conſ.230.nu.9.volum.3.vbi dicit glo. d.§. in fideicommiſſo. eſſe tenendam. idem dicit in l.fin.C.de ver.ſign. Soci.conſ.225. verſ.ad ſecundã rationem.conſ.73.colum.3. conſ.51.in fi. vbi aſſerit opinionem.d.gloſ.veriorem.quam etiam vti or- * dinariam ſequitur Iaſ. conſ.215. colum.5. verſ. ſed præmiſſis.volum.2.Bolog.conſ.17.in fin.Rui.conſil.8. num.9. volum.1. conſ.96. num.16. volum.2. conſ.101. num.18. conſ.181. num.5.203. colum.11.in princip.eod.uolum.& quod iſta ſit communis,vide Roland.conſ.68.num.31.volum.1. in quo habes nedum in allodialibus,ſed etiã quid in materia feudali. Dic ſecus quando tractaretur de ſuccedẽdo trãſuerſalibus remotioribus ab inteſtato, vt per Deci. conſ.217. vbi declarat dicta per ſe conſ.1. Ceph.cõſ. 16.num.32.287.num.18. Didac.in qq.pract.capit. 38.verſ.ſed hæc ratio.Tiraq. de primog. quæſt.40. num.191.192. Crau.conſ.67. num.5. & ita iudicatũ fuiſſe in Rota Flor. & alibi dicit Marz.in epit. ad mat.fideic. quæſt.18. vide infra verſic. filius fratris in fideicommiſſo.Quid autem ſi adſit clauſula, ſalua gradus prærogatiua,vide ſupra uerſic. clauſula, ſalua gradus prærogatiua.

Filius fratris etiam in ſtatuto repreſentat patrem, & concurrit cum eis cum quibus cõcurriſſet pater, eoſque excludit quos excluſiſſet pater.ita not. Alexand.conſ.88. num.3. & conſ.137. colum.fin.vol. 1.Aret.conſil.162.num.8. Deci.conſil.1.cir.fin.Pariſ.conſil.20.num.23.volum.2. Gabriel.conſilio 1. num.9.volum.2.Guiel.Benedict. in ca. Raynutius. in ver.duas habens filias.numero 182.de teſtam.Et in ſucceſſione patrui iure communi ſubrogatur loco patris.§.Reliquum.in aut.de hær.ab inteſt.ven. & in aut.ut fratr.fil.in prin. Alexand. in d.conſilio 137.in fine.Ruin. conſil.31.colum.3. volum.3.vide infra verſ.Nepos ex fratre.

Filius fratris in fideicommiſſo nõ admittitur ſimul cũ patruo,propter prioritatem gradus, & præſumptã affectionem teſtatoris, quæ maior eſt ad fratrem, quàm ad filium fratris.l.3.§.ſi duo. de legit.tut.ita Bal. & Raph.Com.in l.cum ita. §. in fideicõmiſſo. reprobata glo.ibi.de lega.2. idem Com. conſil.71. Aret. conſil.163. colum.pen. Alexand. conſil.204. num.6. verſic. confirmantur prædicta.volum.2. & conſil.4.volum.4.per totum conſil.Iaſ.conſi.4.nu. 2.volum.1. & in l.qui liberis.§. hæc verba. colum. 1.in l. ſi pater impuberis.in fin.de vulg.& pupilar. l.fin.colum.2.C.de ſucceſ.edict. & ibi Deci.colum. 1.& in l.1.colum.6.C.de ſecund.nup.conſ.50.conſil.478.colum.fin.conſil.480.colum.penul. Iaſ.cõſ. 141.colum.7.volum.1. Curt. in tract. feud. par. 2. colum.pen.par.3. num.57. conſil.22. num.9. Ant. Rub.conſil.85.Deci.conſ.1.memini me aliàs.num. 5.uerſ. & per iſtam rationem.ubi cõtrarium refert in hac concl.& in conſil.408.incip.in præſenti.col. fin.& Alexand.conſil.14.num.10.volum.4.& conſil.129. num.4. volum.5.Deci.in l.2.colum.1.C.vn. lib.& in l.2.num.6. C. de edict. diui Adr.Tol.Rui. conſil.152.primo quæritur.nu.3.volum.1. & in eo. conſil.169.& conſil.171.caſus iſte.colum.3.& cõſ. 181.Viſis conſilijs.num.5.& 6.volum.2. conſi.127. in præſenti.colum.3.lib.3.conſ.136. caſus talis eſt. colum.pen.volum.2. Pariſ.conſil.64.num.33. vol. 2.Boer.deciſ.204.num.41. Crau.conſil.135. ad fi. hic venirent omnia quæ habentur de patruo & nepote concurrentibus ad regnum, de qua materia alibi ſuo loco.Ad propoſ. vide Curt.iun. conſil.57. num.8.& conſil.58.num.1. & uide infra verſ.filius. locum patris.

Filius legitimus potius præſumitur quam ſpurius, etiã ſi adulter probetur dormiuiſſe cum vxore alterius. * eſt communis opinio omnium doct. hoc ibi not. in l.miles.§.defuncto.de adult.ita Bald.in l.1.C.de ſucceſ.edic.Curt.iun.conſil.31.præſupponitur.col. 1.num.3.Rol.conſil.11.volum.4. Gabriel.concl.lib. 1.concl.14.num.1.Etiam ſi eſſet meretrix ſe commiſcens cum pluribus. Bald.poſt Oldr. in l. filium. de his qui ſunt ſui vel ali.iur. & in l.2. colum.vlt.C.de prob.Caſtr.conſil.175.ſuper primo.colum.4.ſecundum nou.impreſ.Gabriel.vbi ſupra.num.9. Et etiã ſi pater & mater aſſererent contrarium, dõmmodo maritus fuſſet præſens, & fuerit poſſibile ex eo naſci. Fulg.in d.l.filium. vbi reprehendit filium Regis qui renũtiauit regno,quia mater ſibi dixerat quod erat natus ex adulterio, non enim debuit credere. Gabriel.ubi ſupra. num.12. & 17. Et etiam ſi natus aſſimilaretur adultero.Arg.l.fin.§.pen. ad municipa. quia tale quid potuit contingere propter cogitationem mulieris tempore conceptionis, per not. gloſ.in l.quæret aliquis. ſuper uer. fataliter.de ver. ſignif.uide illam. & Barb.conſil.27. ſcripſit doctiſſimus. maxime in ult.dub. & conſil.58. ſapienter. in prin.volum.2.Gabr.ubi ſupra num.7.Mohęd.deciſ.19.& deciſ.115. Et etiam ſi diſceſſiſſet à marito ut cum adultero habitaret.Barbat.d.conſil.58.ubi refert pulchrã deciſ.Cyn.in hoc.uide ipſum.& Gabr. ubi ſupra.num.2.pro qua materia uide Gozad.conſil.13.in hac cauſa.per totum. uide infra uerſi. filius natus.& ſup.uerſic. filiatio probatur.uide Ioan. de Mon.Sper.conſil.450.in cauſa vertente.

Filius licet olim exhæredatus à parentibus præſumeretur ingratus niſi probaret ſe gratum.l. liberi. C. de inoſ. teſt. tamen hodie præſumitur gratus, niſi probetur ingratus per hæredes teſtatoris. l.omnimodo.ubi Bart.& alij.C.eod.Iaſ.conſil.23.num.4. in fin.uol.1.nec ſufficit quod pater exprimat cauſas

in

in teſtamento,ſed oportet eas probare. Pariſ.conſ. 1.num.136.volum.1.Viui.commu.opin.lib.1.opi. 129.incip.filius exhæredatus.Clar.§.Teſtamentũ. quæſtio.40. verſic. quandoque pater.& verſic. aut ta lis cauſa.

Filius locum patris ſubintrat quando agitur de ſucceſſione aui,& aliorum aſcendentium.§.cum filius.inſtit.de hær.quæ ab inteſt.& in Auth.de hæred.quę ab inteſt.§.1. Bart. in Auth. poſt fratres. per illum tex.C.de legit.hær. Rolan.Paſſag. in tract.de ſucceſ.ab inteſt. ſub num.8,uerſic. ſed ſi cum alijs.Iaſ. in l.2. num.4. verſic. & ſi dicis. C. de ſuc. edic. vbi citat Nicol. de Neap. in §. cũ filius. Inſt. de hæred. quæ ab inteſt.& ibi Eguin. Baro. Cur.iun.conſ.22. num.2.154.num.1. & 8. Gozad.conſil.59. num.5. Rube.conſil.82.colum.vlt. Pariſ.conſil.20. nu.25. & 37.num.1. lib.2. Port. Imol.conſil.35. num.37. vbi plures citat.& num.51.& 58. Gabr.concl.lib.4. de ſuc.ab inteſt. concl.1.num.13. & 18. Pariſ.conſil. 38.ſub num.15.ibi,auo vel alteri aſcendenti.eo.lib. Burſ.conſil.67. num.9. Didac. copioſe.pract.qq.c. 38.num.4.verſi.ego quidem. vbi loquitur de ſuccedendo in fideicommiſſo ab auo conſtituto. Quod nedum procedit in ſucceſſione legali ab inteſtato, ſed etiam in fideicommiſſis, & hominũ diſpoſitionibus. Did. vbi ſupra per gloſ. magis communiter receptam in l.cum ita.§.in fideicõmiſſo.de legat.2. ſequitur Ceph.conſ.456.nu.22. & ſucceſſiue.456. per tot.& conſ.488.nu.42.& ſeq.ubi plures in hãc ſententiam citat,& num.44.aſſignat rationem quare non idem in fideicommiſſo tranſuerſali ſit.& uide ſupra verſic.filius fratris. & ſup. verſic. Deſcendentes caſu quo.

Filius naturalis licet poſſit quandoque admitti ſecundum voluntatẽ patris, nunquam tamen admittitur contra eius voluntatem, ideo præteritus in teſtamẽto patris non habet contratabulas, nec ius dicendi nullum.glo.l.1.in prin.& ibi Bart.de bono.poſ.cõt. tab.l.fin.& ibi Bal.C.de natur.lib.Bal.in cap.innotuit.colum.4.de elect.in cap.1. colum. vlt. de conſtit.in l.1.C.quor.bon. in l.fin.colum.4. C. vn.leg. Alex.conſil.74.num.4.volum.2. & in l.ex facto.§. ſi quis rogatus.ad Trebel. Iaſ.conſil.202. num.15. volum.2.& in l.1. colum.2. vbi Deci. num.9. C. de bon.poſ.cont.tab.in aut.ſi qua mulier.num.41.C. de ſacroſ.eccleſ. Deci.conſ.264. ſub num.2. verſic. vnde non obſtat. Nat. in l. hac conſultiſſima. §.ex imperfecto.num.72.ad fin.C.de teſtam. Clar.§.Teſtamentum.quæſt.42.verſic.ſed quid in filijs.Tiraquel.late in l. ſi vnquam. verſic. ſuſceperit liberos. num.58.C.de reuocand.donat.Quid ſi fuerit legitimatus,vide ſupra verſ.filij legitimati præteritione.

Filius natus ex muliere quæ habuit rem cũ pluribus, ſi ab omnibus recuſetur, præſumitur eius ex quo mater iurauerit ſe illum concepiſſe,præſertim ſi aſſimiletur illi quem mater nominat. Alci.lib.9. parerg.cap.12.ſolet enim plerumque filius ſimilis eſſe patri.glo.in l.quod ſi nolit.§.qui mancipia.de ędil. edic.Tiraq.in ll.connub.l.7.num.37.ubi plures ad hoc citat. & multa ad hoc congerit Menoch.lib.2. de Arb.iud.caſ.89. numero 97. copioſe Foſſan.deciſ.3.numero ſexto.An autem pater teneatur alere hunc filium quem mater dicit ex eo conceptum,uide infra verſ.Pater tenetur filium ſpurium.

Filius natus ex parentibus qui erãt in quaſi poſſeſſione matrimonij, & veri coniuges reputabantur, eccleſia non contradicente, cenſetur legitime natus. ita Ant.de But.in cap.2.in 5.not.qui fil.ſi.leg.Cur. iun.conſil.52.num.3.vbi copioſe de hoc. & ibi addo ſuper uer.in feudo. Deci.explicite conſ.153.ſub num.2.uerſic.& ulterius.uſque ad fin. conſi. Alcia. de præſum.regu.3.præſum.38.ad fin. ad legitimandam enim prolem ſufficit colorata opinio, & quaſi poſſeſſio maritalis,nec exigitur ueritas uinculi matrimonialis.Deci.ubi ſup.num.3. & Curt. ubi ſup. quos refert & ſequitur Ceph.conſ.647.num.15.& ſucceſſiue. quid autem ſit ad excluſionem ſubſtituti.uide ſup.verſ.filij nati in figura.

Filius natus ex uxore adultera cẽſetur genitus ab ipſo marito,& non ab amaſio, & hoc propter uelamen & fauorem ſacramenti matrimonij,quod omnia uetera crimina dicitur delere, vt in cap. quemadmodum.de iureiur.& in cap.inter.de ſponſal. caſus eſt ſing.in l.miles. §. defuncto. de adult. quem ad hoc celebrant,Bal.in l.ſi matre.C.de ſuis & legit.Ab.& alij in.c. per tuas. de probat. Barb.conſ.67. lib.4. conſ.27.colu.2.lib.1. conſ.58. lib.2. Bald.conſ.39. punctus.in fin.lib.5. Alex.conſ.87. in caſu.colum. pen.volum.3.conſ.157.inc. uidetur primum.uol.5. & conſ.88.vol.7.vbi latius.Paul.de Caſt.conſ.252. quæſtio iſta.in fin.uolum.2.Capra conſil.2.colum. 4.Deci.conſ.288. Crem.not.126. Gomes. in repet. c.mulieres.de iudic. num.19. Hypol.in repet.rubr. ff.de fideiuſ. num.55. in l.1. §. ad quæſtionem. de quæſt. num.20. ubi multos in hanc ſententiam citat.& num.21. ampliat etiam ſi mater filij confiteretur ipſum eſſe adulteri, non mariti. per tex. in l. fi.§.1.de probat.& in l.1. C. de Sicar. num.70. per d.§.defuncto,qui eſt clarus in hac materia. uide ſupra in uer.Filius legitimus.Dico ad Curti.iun.conſ. 31.ſuper uer. §.defuncto. Materiam habes copioſe apud Gabr.concl.lib.1.de præſump.concl.14.uide ipſum,& alios qui de ea tractant.

Filius natus in domo parentum uicinis ſcientibus, a, parentibus habitus & tractatus ut filius legitimus, & ita communiter & ſecundum uulgi opinionem reputatus,præſumitur legitimus, & pro tali habetur donec uerioribus probationibus oppoſitum ſit probatum:ita Bar.in l.de minore.§.plurium.col.fi. uerſic.item dico.de quæſti.Alberi.in l.filium.num. 6.in fi.cum ſeq. de his qui ſunt ſui uel al. iur. Ant. de But.in cap. tranſmiſſæ. num.4.in 5. not.qui fil. ſint leg. Alexan.conſ.51.col.2.in prin.uerſi.& ideo dicit.uolum.1. Ab.& Præpoſ.in c.per tuas.de probatio.Rui.conſil.128.num.9.10.& 11.lib.4.& conſil.52.& 53.lib.5.faciunt.l.1. §. per contrarium. de liber.agnoſc.glo.in cap.Michael.de fil.presb. Bart. in d.§.per contrarium.in l.1.§.1.de quæſt.in l.non nudis.C.de probat.& in l.1. C.quor.bon.Deci.in d. cap.per tuas.num.4.5.14.& conſ.54.Pariſ.conſi.3. num.17.uolum.2.Tiraquel.de retract.lig.§.1.glo. 16.num.7.

Filius non poteſt deducere legitimam ſuam ex re aliqua uel legato,uel fideicommiſſo ſuppoſita,uel aliter alienari prohibita, ſi comode poteſt eam eligere atque deducere ex alijs bonis hæreditarijs. ita

Bald.

Bald.in rubr.de rer.diuiſ.colum.1.uerſic. ſed pone. quem ſequuti ſunt Alexan. in l.non amplius.§.ult. in fin.de legat.1.in l.in ratione.la 2.colum.2. verſ. & adde inquantum.ad leg.Falcid.& in l.Marcellus. §.res quæ.colum.penul.ad Trebel. & conſi.12.nu. 2.volum.5.& conſil.117.colum. vlt.volum.6. Cor. conſil.106.colum.pen.lib.2.& conſ.180.in 4.dub. lib.4.Ruin.conſil.27. in fin.lib.1. & conſil.57. nu. 23.lib.2.& in l.filiusf.§.Diui.num.65.de leg.1.Iaſ. in l.filium quem habentem.num.17.C.fam. erciſc. & in d.§.res quę.col.fin. Picus in l.in quartam. nu. 53.ad leg. Falcid. Rip.in l.filiusfam.§.diui. nu.29. Couar. ad cap. Raynaldus.§.2. num.5. de teſtam. Gabr.concluſ.lib.6. tit.de legit. concl.6. Cuchus in tract.de legitima.tit.vtrum contra legatar. num.2. Men.de arbitr.iud.lib.2.caſu.163.num.20.& conſil.401.num.138. Socin. ſen. conſil.75. num.11. Deci.conſil.81. num.7. Grat.conſil.17. num.7.lib. 1.& conſil.65. num.36. lib.2. Rubeus conſil.156. num.12.Natta conſil.199. num.6. lib.1. & conſil. 238.num.5.lib.2.Crau.conſil.19.num.14.& conſ. 119.num.6. Roland.conſil.12. num.4. conſil.65. in fin.& conſ.78.volum.1. conſil.23. num.41.vol. 4.Gram.deciſ.93.num.7. Ceph.alios referens conſilio 134.num.5.

Filius paternam hæreditatem etiam non aditam trãſmittit ad quoſcunque hæredes iure ſuitatis,vt conſulendo pro matre contra auum in ſucceſſione filij infantis dixit Deci. conſil.87. num.2. 245.num.1.
* 250.per tot.331. num.5. qui dicit communem & veriorem æquitate inſpecta,inhærendo authoritati Bar.& aliorum quos ad hoc citat.quam ſententiam tenuit Alexand. in l. ſi emancipata. colum. fin. C. qui admi.in l.ſi infanti. num.5.C.de iu. delib.conſ. 113.num.3.volum.3. & conſil.79. num.11. & 12. volum.6.Socin.regu.173.limit.3.Caſtr.in l.filius à patre.colum.1.de lib.& poſthum.& conſil.80.vol. 2. Alciat. in l.Ventre. in 4. caſu tranſmiſſionis. de acquir.hæred.vbi dicit magis communem,& in cõſil.231.num.2.& 3. Oſaſ.deciſ.58.nu.2. & eſt tex. in l.apud hoſtes.C.de ſuis & legit.vide infra verſic. legis, ſi infanti. C. de iu.delib. & verſic.infans non tranſmittit.

Filius patris teſtamentum approbando ſimpliciter,nõ ſibi præiudicat in legitima,nec iuri ſuo petendi eius ſupplementum.l.omni modo.C.de inof. teſtamen. Anch. conſil.151. volum.4. verſic. Eſt videndum. Signor.80.Cur.21.num.3.Deci.81. colum.1. 136. colum.4.218.ſub num.3.verſi. nec obſtat.269.nu. 14.Crau.290.ſub nu.6.colum.2.in fin.Et hoc quia pater prohibetur filio in legitima præiudicare, Crauet.vbi ſup.Nat.conſil.255.num.3.Roland.78.circa primum.num.5.lib.1.preſertim cum approbatio fit in ipſo actu teſtandi, quo caſu, cum pater uiuat, filij conſenſus non eſt liber & abſolutus,ſed cenſeri poteſt præſtitus,ne pater turbetur.Iaſ.conſil.82.in fi.lib.3.Ceph.479.num.70. uide ſupra,verſic.filius acceptans legatum.& verſic.Actui præſens. An autem exiſtens in poteſtate uideatur contratabulando conualidare teſtamentum patris,vide Alexand. quod non, in nouis. lectu. ad §. Et quid ſi tantum l.Gallus.de lib.& poſthum.num.59.uide inf.verſic. ſciens ius ſuum.

Filius poteſt exhæredari non ſolum ex quatuordecim cauſis expreſſis in §.illud autem. in Auct.vt cum de appel.cognoſc. ſed etiam ſi committat conſimilem, vel grauiorem,licet ibi non expreſſam.puta ſi contra patrem dixerit verba iniurioſa & inhoneſta, ita Iaſ.in Auth.non licet.num.6.C.de liber.præter. & in conſil.23.nu.3.volum.1.Rip.in l.ſi vnquam.nu. 137.C.de reuocand. donat. Gerar.ſing.1. in princ. Marſil.ſing.78.Viui.cumulans, lib.1. opin.128.filius vltra.Clar.§.teſtamentum.q.41.verſ.ſed quæro ſimiliter.& verſ.ſed non propter.

Filius propter ingratitudinem nedum poteſt exhæredari à patre, ſed & alimentis priuari, & in caſibus quibus pater ipſum exherędare poſſet,in his etiam ualeret cõſuetudo quod pater non teneretur ipſum alere.Bar.in l.ſi quis à liberis.§. ſi quis ex his. de liber.agnoſc.& in l.ſi patrem.C. de alen. liber. quia licet educatio liberorum ſit de iure naturæ, quantũ ad inclinationem naturę.l.1.§.ius naturale.de iuſt. & iu.c.ius naturale.1.diſtin.tamen neceſſitas alendi cauſata eſt à iure ciuil.d.l.ſi quis à liberis.in prin. & iſtud cauſatum à iure ciuili poteſt à conſuetudine,lege,vel ſtatuto tolli. iux.not.in Auth. ex complexu. C. de inceſ.nupt. & §.fin.Inſtit. de iu. nat. Deci.in l.iura ſanguinis.num.3.verſic.quia licet.de reg.iur.Aquen.in d.§.ius naturale.Cagno.in d.l.iura ſanguinis.num.3. & 4.& hoc introductum eſt in odium ipſorum filiorum ingratorum, vt dicit gloſ. in d.l.ſi quis à liberis.§. idem iudex.in ver. detulerat.& in l.fi.in ver.promerueris. de alen.lib. C.Iaſ. in l.ius ciuile.col.pen.de iuſt.& iu.vide infra verſic. Pater non cogitur præſtare.

Filius reſtituere hæreditatem grauatus per fideicommiſſum detrahit duas quartas, quas ex perſona ſua ad quoſcunque tranſmittit hæredes,nec ipſis, eaſque detrahendi facultate priuatur.Doct.in c.Raynuntius.de teſtam.Ang.in l.cohæredi. §.cum filiæ. de vulg. & pupil. Alexand. in l. in ratione.§.quod vulgo.ad l.Fal.conſil.26.lib.1.& 3.lib.3.Iaſ.in Authen.res quæ.not.2.C.com.de lega. in l.filium quẽ habentem.col.4.C.fam. erciſc. & conſil.146.nu.3. lib.4.Deci.conſil.55.colum.5.203.227.nu.4. 257. col.2.in prin. & 299. nu.3. & ita cõmuniter teneri
* dicit Deci.d.conſil.227. verſic. quia ſecundum cõmunem.Quæ quartæ abſorbent dimidium portionis hereditatis in qua ipſe inſtitutus eſt. Imo.in l.cũ auus.in fi. de cond. & dem. Capra conſil.20. num. 8.64.num.26.65.num.5.89.num.23.106.num.4. Deci.d.conſil.227.d.num.4.Cagn.in l.Papinianus. §.meminiſſe.num.10.& 19.de inof.teſtam.Crauet. conſ.50.Ceph.conſ.464. nu.26. & 27. & 479.nu. 43.cum plur.ſequen.

Filius ſacerdotis in ſacris conſtituti eſt infamis de facto. Azo in ſum.C.de his qui not.inf. Bald. in l.generaliter. §. cum autem.C.de inſt.& ſubſt. Hoſt.in ſum. de fili. præsb. §. quæ eſt cauſa prohibitionis. Iaſ.conſil.71.circa teſtamentum. num.2.conſ.154. in cauſa.num.18.volum.2.Alexan.qui refert Azo. conſil.80.Examinato.num.2. volum.2. Rolan.qui alios adducit conſil.74.circa primum.num.30.vol. 1.conſilio 79.ſtante forma. num.44. & 45. volum. 2. conſilio 87. Viſo teſtamento. numero 2. & 3. volum.3.

Fiſcus

Filius viuo patre in feudis intelligitur inueſtitus, & dicitur poſſidere, ideo in eum continuatur poſſeſſio ſine alia inueſtitura. ita Bald. in l. cum antiquioribus.colum.7.verſic.decimo.C.de iure delib.in cap.1.de ſucceſſ.feu.& in cap.1.in vlt.colum. in tit.An mutus vel al.imp.in vſi.feud.Card.Alex.in c.1.col.9.uerſic.18.de feu.Marc. Laud. de primog. quæſt.38.colum.1.in fin.uerſic.quarto, quia licet. Caſtr. in l.1.§.fin.de acquir.poſ.Firm.in reper.uerſic.poſſeſſio transfertur.num.18.& verſic.poſſeſſio continuatur.num.1.& tract.de Epiſc.par.2.lib.3. quæſt.56.Iaſ.in l.in ſuis.colum.2. de liber. & poſthum.in l.quoties.colum.9. uerſic. not. etiam perpetuo.C. de rei uendic.conſil.87. num.8. vol.1.cõſ. 182.nu.18. uolum.2. & conſil.249. nonnulli nobiles. alias conſil.10.volum.3.nu.12.Ruin.qui comendat pro limitatione in l.cum hæredes.de acquir. poſ.conſil.219.in hac colum.1.lib.1. Rube.in l. non ſolum.§. morte.num.55.de nou.op.nunc. Crau.conſil.251. in propoſito.ſub num.4. uerſic.fortius uoluit.contra quam propoſitiouem ſentit Pariſ.conſil.1. nu.161.volum.1.Alciat.in d.l. cum hæredes. colum.2. Eam tamen defendit Tiraquel.tract. le mor. ſais.le vi.in præf.declar.4.num.1. & 2. & in tract. de iure primig.quæſtio.40.num.46. & ſucceſſiue. Roland. conſil.32.num.55.uol.4.Menoc.conſ.36.num.53.

Finis vbi habet relationem, & neceſſariam antecedentiam ad principium, non attenditur ipſe finis, ſed principium.l.3.§.ſcio.de minor.& ibi copioſe Bar. Alciat.in tract.præſum.reg.2.præſump.32.ſub nu.2.verſic.tu dic.vbi etiam num.3. ait qualitatem eſſe regulandam ſecundum tempus ſubiecti,cum ſine illo eſſe non poſſit.l.eius qui in prouincia.ſi cer.pe. l.1.de regula.Caton.Ceph.conſ.618.nu.26.& 27. vide ſupra verſic.factum quando ad dationem.

Fiſcus non poteſt capere bona acquiſita bannito poſt bannum tanquam ab indigno.ita Bald.in l.1.C.de hær.inſti.contra Bar. ibi. quod dictum refert & ſequitur Curt. iun. conſil.182. num.7. vbi etiam rationem aſſignat.& Fran.Crem.ſing.149.deportati. vbi dicit,quod deportati,& illi banniti qui æquiparantur deportatis, poſt bannum poſſunt agere ex cõtractibus iuriſgentium, & quod acquiſierint erit proprium eorum, & nõ auferretur à fiſco. per tex. in l.ſi tibi mandauero. §. is cuius.ff.mand. Et quia hic tacite diſtinguitur de bannitis. ideo uide ſupra verſic. Bannitus ex homicidio. Materiam hanc tracto copioſe in meis.qq.legal.q.16.per totã.& præſertim nu.25.& ſucceſſiue.

Fœmina ad quam ſpectat prima cauſa ſucceſſionis,maſculis non extantibus debet mitti in poſſeſſionem omnium bonorum,etiam feudalium, & conſtituetur rea, ſaluo iure aliorum competitorum in petitorio, cum poſſibile ſit quod in multis caſibus fœminæ ſint capaces, ut in multis caſibus contingit, de quibus per Curt.in tract.feu.par.3.quæſtio.21. & ſuprad.propoſ.firmant, Specul.in tit. de teſtam. §.ſequitur uidere. & ibi Ioan.And.in addit.colum. fin.Deci.conſil.424.& conſil.467. Alber.Bru.conſ. 1.iunc.conſil.ſeq.quod eſt Ioan.Campe.idem Bru. conſil.83. Gozad.conſil.7. & 10. Pariſi.conſil.13. colum.fin.& conſil.41.volum.1.Socin.iun.conſ.74. num.2.conſil.75.76.& 77.uolum.1. per tex.in ca.2.ſi de feu.controu.ſit. iunc.not.per Bart. in l.momentaneæ. colum.fi.in fi. ſecundo modo. C. unde ui. Regulariter tamen fœmina non eſt capax feudorum niſi uocetur ex inueſtitura, cap.1.§.filia.de feudi ſucceſ. Iaſ.conſil.138. colum.fin. uerſic. non obſtat illud. uolum.4. Campe.d.conſil.uerſic. tertia in hoc.in fin.ibi,alias rigor. & ibi, quod tamen intelligo. Ruy.conſil.27.viſo vol.5. ubi uide. Dixi ad Curt.iun.conſil.41.ſuper uerſic.ſint feudalia. & hoc ex rigoroſa feudorum conſuetudine, ut dicit Roma.conſil.1.num.3. & ibi copioſe Mandoſ.iun. in ſuis addit. idem Rom. conſil.33. ubi ad hoc habes bonam addi.eiuſd. Mandoſ.ſuper uer.ſuperſtite. & conſi.367.ubi plura de hoc.vide ſupra uerſic. Emphyteuſi ſuccedere. Et nota, quod in Regno vtriuſque Siciliæ,maſculis non extantibus,fœminæ in feudum ſuccedunt ex conſtitutione,ut per Iſern. in capit.1.§.ſed quia,uerſic. at in regno Siciliæ.qui feu.da.poſ.& in cap.1.de eo qui ſibi & hær.Afflict. lib.3. conſt. regni.rubr.24.conſt.ut de ſucceſſionibus,num.8. Regulariter autem uidetur incapax feudi, uel ſaltem agnatus uidetur illi præferendus, ut ſcribit copioſe Ceph.conſil.30. nu.2.38.50.& per totum.uide infra uerſic.Soror hæres fratris.

Fœminarum priuatio nõ admittitur niſi in caſibus ſpecificatis.l.at ſi quis. §.Diuus.de relig. & ſump.fun. glo.in cap.fin. de iure patro. cum alijs adductis per Deci. in cap.ex parte.il 1. num.5. de reſcr. in rubr. ext.de iudi.& conſil.19.num.3. in prin. Iaſ.in l.cũ quidam. colum. 4. uerſic. tertio adde. de liber. & poſthum. & in l. tranſigere. C. de tranſ. Rip. in d. Rubr. de iudic.num.15. & in l.quod te.num.51. ſi cer.pet.Ceph.conſ.616.num.66.

Fœminæ primæ mutatione, nomen quoque extinctũ & mutatum dicitur, nam noua forma dat nouum eſſe.l.Iulianus. §. ſi quis.ad exhib. l.mulieris.§. res abeſſe.de uerb. ſign.l. qui uſumfructum.in prin.de uſur.l.quid tamen. cir.med.quib. mod.uſuſf.amit. Socin.in l.2.§. mutui.num.15. ſi cert.pet.& ubi eſt noua forma ibi eſt noua res.ita Bald. loquens in cõtractu,in l.iuriſgentium.per illum tex.§.adeo.uerſ. pacta conuenta.not.4.de pact.ut, ſi ager mutet formam,deſinit eſſe ager qui erat. d.l. quid tamen. in prin.l.ſi ager.quib.mod.uſuſf.amit.l.adeo.§.quod ſi tota.§.cum quis. & §.fin. de acq.rer.domi. & eſt tex.in cap.in nouo.21. diſtin. ubi ordo ſacerdotalis ex nouo teſtamento conſtitutus, dicitur nouus ordo extincto priore.Ceph.conſil.615.num.96.uide infra uerſic.priuilegium extinguitur. & uerſic.nominum diuerſitas.Hinc fit ut etiam feudum dicatur nouum ob nouam formam ei additam, præſertim in ſubſtantialibus,ita Bald. in capit.1. §. inſuper.in fine.de proh.feu.alien.per Feder. in cap.1. an agn. uel fil.in cap.1.de uas. decr.æta.in c.1. §. hoc quoque,de conſuet.rec.feu.Alexand.in l. ſi mihi & Titio.de uerbor.obligat.col.9. Iaſ.conſil.24. num.4. uolum.3.Afflict.decif.112. num.5. & deciſ.248. nu.8.Ceph.conſ.12.nu.14.

Formæ ommiſſio uitiat actum.ita Bald.in l.1.de lib.& poſthum.& in l.fin.colum.2.C.de ſuis & legit.cum ſim.ut per Deci. in cap. de appellationibus. ext.de appel. Socin.conſil.11.circa præſentem. colum.1. poſt med.uolum.1.& habetur in ca. quia propter. de elect.l.cum hi. §.prætor. de tranſact. c.detrahe. 1.q.1.cap.maiores.de baptiſ.l. Iulianus. §. ſed & ſi quis.ad exhib. Socin.conſil.33. proſequendo. col. 1.in fin.verſic.& pro parte.& conſil.45. viſa appellatione.ſub num.9.verſic.vnde ſuccedit.vol.1.Quæ propoſitio non habet locũ in minimis, vt per doct. in rubr.de noui op. nunt.arg.l.1.§.fin. de vent.inſpic.Iaſ.in l.vniuerſa.num.3. C. de preci.imp.of.in l.hac conſultiſſima. C. qui teſt.fac.poſ. in l.ſi vnus. poſt prin.uerſic.nota quod omiſſio.C.de teſtam.in l.1.col.fin.in prin.de of. aſ.& in l. & ſi pepercerit. §.pure.num.14.de lib.& poſthum.Bald.in prooem. Greg.num.41.& in cap.& ſi Chriſtus.num.2.de iureiur.Gand.de malef. ſub rubr. de præſum. colum. fin.in prin.Roman.conſil.246.clariſſime.in fin.Niconi.copioſe in repet.cap.quoniam contra.de probat.par.1.num.128.& 129.In propoſito formæ,& quod illa ſit quæ regit rem,multa cumulat Niconi. ubi ſup.num.257. Immo quod etiam hoc procedat in minimis ponit multa allegans Iaſ.conſil.149.nu.12.volum.2. Tiraquel. de retr.par.2. §.4. gloſ.16. num.31.Beci.conſil.12.num.29. Et quod formæ nihil addi vel minui poſſit ponunt copioſe, Roland. conſil.33.num.10.& Ceph.conſil.454.nu.4.

Forenſes ad collectas ſeu onera perſonalia vel mixta de iure communi non tenentur.l. Reſcripto.§.fin. de mun. & hon.l.libertus.§.ſola.ad municip.l.cum neque.C.de incol.lib.10.l.1.C.de mulier. & in quo loco.eod.lib. Calder.conſi.6.tit.de cenſ.Iaſ.ad l.de quibus.de leg.1.num.47. Nat.conſil.157. num.3.& conſil.160.num.6.Alexand.conſil.101.colum.3.lib.3.Pariſ.conſ.25.col.8.li.1. Porti.lib.5.com.cõcl.cõcl.3.limi.3.niſi in contrarium ſit cõſuetudo. Rube. conſil.9.num.10. Gabriel.de iure immun. concl.2. Crau.conſil.851.num.14. Natta conſil.215.num.2. in fin. Burſ. conſil.16. num.13. 34. & 37. ubi dicit hanc conſuetudinem eſſe probandam, nec eſſe ſtandum doctori de ea atteſtanti. & Natta conſil. 160. num.14. Ad quæ autem munera teneantur forenſes,& ad quæ non,& pro quibus bonis, copioſe diſcurrit Foſſan.deciſ.149.& deciſ.257. & Gabr.concl.lib.6.de iu. immun.concl.2. vide ſupra verſ.collectæ ex generali conſuetudine.

Forenſes ratione rei ſitæ & hypothecæ,citandi ſunt in loco,ſi ibi inueniantur,& ſi abſint, debẽt citari per literas ſubſidiales ad locum ubi habitant vt compareant ad reſpondendum & eligendum domicilium. Doct.in cap. fin. de foro compet. & in l. hæres abſens.§.1.de iudic.Caſtr.in l.fin. colum.1.C.vbi in rẽ act.Rimin.ſen.conſil.729.num.18. & 19.volum.4. Maran.de ord.iudic.par.6.tit.de citat.nu.40.Caſt. conſ.352.colum.1.volum.1.Burſ.conſil.74.nu.101. & 102.volum.1. & ſi ipſi ad quos litteræ diriguntur nolunt citare, vel dare licentiam citandi, poterunt citari ad valuas,& per edictum,ratione primi & ſecundi decreti, & tunc habentur pro citatis. Rimin. ſeni.vbi ſupra num.19. Doct.in d.l.fin. C. vbi in rẽ actio.Borgn.deciſ.3.num.25.

Forenſes & ciues nouelli non ligantur ſtatutis, quorũ iuſtam ignorantiam prætendere poſſunt, puta ſi in eis ſit diſpoſitum quod generaliter per aliorum locorum ſtatuta diſpoſitum non eſt.cap. vt animarũ. de conſt.lib.6. & cap.cognoſcentes.ext.eo.l.fin.de decr.ab or.fac.82.diſt.propoſuiſti. & 16.diſt.capit. quod dictis.Bald.in l.cunctos populos.C.de ſumm. Trinit. & in l.fin.§. licet quis. de public. cano.poſt Innoc.in rubr.de conſuet.Bald.in repet.l. data opera.C.qui accuſ.non poſ. quem ad hoc citat Roma. conſil.491.nu.1.& 2.& ſing.74.nunquid ciui.Cur. conſil.27.num.18.Cur.iun.conſil.19.poſt num.5. Iaſ.in l.1. in 2.lect.poſt num.70. C. de ſum. Trinit. Felyn.in cap.2.poſt prin. de except. Ioann. a cani. in tract.de execut.vlt.vol.par. vlt.quæſt.pen. verſ. Secundo limitatur. Marſil.in l. qui ignorans. num. 23.& in l.qui falſam.num.83.de falſ.Boer.alios allegans,deciſ.260.in prin.Dicitur autem ciuis nouellus,qui annum in ciuitate nondum egit.l.fin.§.quoties.& ibi Bar.& doct. de publica. Vinc. Paleot.inter conſil. Alexand.conſil.54.viſo puncto.colum.2. lib.4.& ſimpliciter, quod Forenſes non ligentur ſtatutis,ponit Goz.conſil.76.num.12.

Forenſes ſicut non ligantur conſtitutione in concernẽtibus eorum damnum,ita etiam ea non comprehenduntur in concernentibus eorum fauorem,niſi ſint iuriſdictionis voluntariæ,Bart.poſt Iac.de Are.in l. cunctos populos. C. de Sum.Trin.Bald.C.de teſti. l.ſi non ſpeciali.Ang.conſil.73. Roman. conſ.224. num.6. Alexand.conſil.41. num.3. & conſil.111. poſt princip.volum.7. Socin.conſil.241.num.5. & conſil.292.num.1.volum.2.Ruyn.conſil.119.in fi. volum.1.conſil.195. in fin.& 200. num.12. volum. 2. Deci.conſil.114.poſt prin. Marſil.in repet.l.fin. num.116.& 130.de iuriſd.om.iud.ſing.253.& 519. Roma.ſing.478.num.2.Pariſ.conſ.12.num.26.vol. 3.Tiraq.de iure primog.q. 44.nu.4.

Forenſis contrahens in loco, tenetur ſeruare ſolemnitatẽ eius loci.Bar.in l.cunctos populos.col.6.ver.& primo quæro.C.de Sum.Trinit. & ibi Bald. in rep. in plur.locis.Aret.conſil.54.colum.2.73. colum.3. in fin. Capra.144. colum.2. Innoc. in rubr. de conſuet.colum.2.verſic. ſed hic melius. Imo.in cap.cognoſcentes.colum.4.in fi. verſ.nunquid autem ſtatuta.de conſtit. Anch.in cap.fin.colum.4.in 7.opp. de conſt.in vj.Felyn.in cap.1. colum.13. verſic.facit quod not.Inno.de ſponſal.Butr.in rubr.ex.de conſuet.in prin.vbi Imol.colum.1.Aret.alibi conſil.11. colum.fin.verſic.ſed tamen ex abundanti.Bal.alibi conſil.461.in 2.dub.lib.1. Imo.in ca.cum olim.col. 1.uerſic.item etiam. de cler.coniug. Rui.conſil.117. num.11.lib.5.Iaſ.conſil.48.colum.fin.lib.1. & conſ. 59.colum.2.volum.3.Gabr.concl.lib.6. de conſue. concluſ.2.num.4.

Forenſis & aduena differunt: dicitur enim forenſis ille qui eſt de loco vicino, & frequenter venit ad aliquem locũ. Aduena uero qui in aliena ciuitate moratur non ſubiecta domino loci ad quem uenit, & ſedem vel domicilium in loco non conſtituit.l.pupillus.§. aduena.de verb. ſignific. Iſid.lib.10.etym. l. hæres. abſens. de iudi. Alb. in ver.aduena. Purp. conſil.507.num.22.lib.2. Primus,licet ſtatim ſit receſſurus,ſortitur forum loci.l.1. C. vbi de crimi.agi opor.Fel.in cap. dilectus.num.12. de foro compet. il 2.Nat.conſil.430.nu.19.volum.2.Secundus non, vt ex doct. dicit Nat.vbi ſup.iſte enim non ſortitur forum loci contractus,ſed deſtinatæ ſolutionis,iux. not.in l.contraxiſſe. de actio. & obl. Caſtr. in d.l.

hæres

hæres abſens.§.ſi quis tutelam.col.2.Ant.de But.& Abb.in concl.2. num.4. capit.fin. de foro compet. de differentia inter iſtos vide in deciſ.Fiuiz.2.num. 15.& no.pro iſtis qui vadunt ad nundinas.vide infra verſic.incola vt quis.

Forum ſortiri,& ſtatutis ligari à pari procedunt.Inno. in rubr. de conſuet.& ibi Ant.de But.verſic.nam regulam habetis. Cald.in diſp.ſtatuto cauetur. Spec. in tit.de conſt.§.1.verſ.& no. Archid.in c.quo iure. 8.diſt.Cuma.conſ.139.col.2. Caſtr.conſ.69. col.5, vbi allegat Feder.conſ.96.Alex.cõſ.209.col. 1.vol. 2.aliàs 210.& conſ.19.nu.8.vol.6.vnde ſicut nõ poteſt quis forum ſortiri extra locum ſuum,ita nec ſtatutis extra ligari. Etiam ſi ſtatutum dicat expreſſe, quod eius diſpoſitio habeat locum etiam in eo qui extra territorium committit,quia hoc nihil operatur.Bar.in l.pen.q.7.C.de ſum.Trin.refert & ſequitur Imo.conſ.128.col.2. Alex.conſ.3. col.2. vol.1. Deci.in l.fi.de iuriſd.om.iud.in prin. Boer.deciſ.13. nu.14.& vide infra verſ.ſtatutum vires.

Forus contentioſus & ſecularis,& forus pœnitentialis ſunt diuerſi,& vnus nõ debet confundi ab alio.l. & an eadem.de excep. rei iud. Hoſtien. in ſum.de accuſ.§.effectus.not.pleniſſime in c.nouit.de iudic.& per Bar.in extrauag.ad reprim.in ver.denuntiationem.& de vno non infertur ad alium, cum diuerſi ſint.l.Papinianus exuli.de mino.l.inter ſtipulantẽ. §.ſacram.verſ.ſed hæc diſſimilia ſunt. de ver.obli.l. naturaliter.§.nihil cõmune.de acq. poſ. cum ſimil. Hinc infert glo.in c.de his.de accuſ. in fin. per tex. 33.q.2.c.admonere, cũ qua oẽs doct.tenent.quod licet quis fuerit ab aliquo crimine abſolutus in foro pænitentiæ, non impeditur quin de eodem in foro exteriori accuſari poſſit. quod dictum ego copioſe declaro in meis.qq.legal.q.17.nu.32.& ſucceſſiue. vide etiam in ver.offenſus licet remiſerit.Pro hac diuerſitate nota, quod in foro ſeculari ratione delicti commiſſi quis ſortitur forum in loco perpetrati criminis, licet aliàs minime in eo loco poſſet cõueniri, quia tunc ceſſat regu. de qua ſup. verſ. Actor forũ * rei.c.fin. vbi Abb. & alij cõmuniter.de foro comp. not.in l.1.vbi Bar.Bal.& alij.C.vbi de cri. ag.opor. & in l.ſolent.de cuſt.reor. gl.in l.à Diuo Pio.§.ſententiam.de re iud. Io.de Ana. in c.1.nu. 5. vbi dicit * communem.de raptor.& ibi Abb. col.2.ſecus in foro pœnitentiali,glo.in c.1.16.q.1.Abb.in d.c.fi.nu. 7.& in c.cum contingat.nu.29. de fo.comp. Anch. in c.poſtulaſti.eo.tit.nu.15. Abb.alibi in c.cum ab eccleſiarum.col.3.de of.ord. Rom.ſing.459.Roc. de Cur.in cap.fi. de conſuet.par.72. Alcia.alios citans,in c.pernicioſam. in glo.in ver. iudicare.de of. ordin.Deciſ.Fiuiz.2.vbi habes materiam competẽntię fori.& vide ſup.uerſ.Actor forum Rei.

Fractor pacis non dicitur ille qui ex noua cauſa offendit eum cum quo fecit pacem, cum promiſſione de ſe inuicem non offendendo, ex ſententia Bart.in l. aut facta.§. cauſa. de pœn. & in l.ſi de certa.C.de tranſ.Bal.in c.1.col.3. de pace ten. vbi ad hoc citat Hoſtien.& Io.And.in cap.fin.de iniur. Butr.& Im. in c.cum inter.P.G.de renunc. Caſtr.in l.qui ſeruũ. de ver.oblig.Rom.in l.ſemel mora. ſol.mat.Bar.alibi in l. quid ergo.§. ſi hæres. de legat.1. Bald. in l. Gracchus.C.de adul.Bar.Bal.& alij in l.2.C.quan. lic.ſe ſi.iud.vind.Bal.in l.paciſci.de pact.& in l.petens.C.eo.Io.And.ad Spec.de treug.& pac.Ang.& Im.in l.ſi ex legati cauſa. de ver.oblig. Marſ. in repet.Rub.de fideiuſ.q.19.& in l.1. §.fin.col.7.8.9. de quæſt.Alex.conſ.462.col.2. & conſil.19.col.1. vol.1.Rom.conſil.155.cir.fin.183.in prin.Marſ.conſil.76.num.30.119. num.1.122.num.18. Corn.cõſ. 42.lit.B.vol.2.Pariſ.265.num.26.lib.4. Socin.iun. conſil.103.vol.3. ad quem omnino recurras euenięte caſu pacis ruptæ.Pro quo facit, quia quando extant præſumptiones incluſiuæ & excluſiuæ delicti, attendimus excluſiuas,non autem incluſiuas.l.merito.pro ſocio.l.1.C. ad l.Cor. de ſicar.l.2.C.de petit.hær.iunc.glo. ut & inf.uerſ. Præſumptiones excluſiuæ. & uide inf. uerſ. offendens poſt pacem. & ver.Pax non dicitur rumpi.

¶Frater cauſis ciuilibus admittitur ad teſtificandum pro fratre,ita Bart.in l.qui teſtamento. §.quod autem.colum.vlt.de teſtam. Bald.in l.fin.colum.2.C. de probat. ſequuntur Iaſ.conſil.129. nu.14.volum. 1.Bert.conſil.212.ſuppoſita.num.9. volum.2.Soc. conſil.20. viſis.num.18. volum.1. cum alijs.& per Gabriel.concluſ.lib.1. de teſti. concluſ.14. num.1. uerſic.contrarium, quod immo.Imol. in capit.cum R.canonicus.colum.2.de offic. deleg. dicit hoc verum,ut ibi tenet glo.2.ſed ei diminuitur de fide, ut dicit Specul. in tit. de teſte.§.1. uerſic. ſed nunquid frater. niſi eſſet notæ & approbatæ fidei in loco, quia tunc nihil ſibi diminuitur de fide propter hoc ꝙ ſit frater,ut dicit Iaſ.in auth. iubemus.n.11. verſ. tertio facit.C.de iudic.ubi ſimilia adducit. & conſ. 170.quod prædicti.nu.27. vol.2.Felin. c. ſuper his nu.19.& c.cum oporteat.verſ.adde etiam.de accuſ. Crot.tract. de teſti.par.3.nu.85.& par. 4.nu.118. Marſil.in.l.1.§.ad quæſtionem.nu. 8.de quæſtion. Gabriel.d.concl.14.nu.2. & in caſu occurrẽti, an & quando frater admittatur in teſtimonium in cauſa fratris, ui.Gabr.per tot.d.concl.& lib.7. de maleſ.concl.22.ubi tractat, An frater, conſanguineus, uel familiaris admittatur in criminalibus ad innocẽtiam rei probandam.

Frater coniunctus utrinque ad ſucceſſionem fratris præfertur fratri conſaguineo tantum, & in hoc habet intentionem ſuam fundatam de iure communi. Auth.itaque.C.cõ.de ſuc.Auth. ceſſante. & Auth. poſt fratres.C.de legit.her.Bar.in l.poſt conſanguineos.§.legitima. de ſuis & legiti. cum aliis per Soc. Iun.adduc.conſ.50.nu.1.lib.4.Pariſ.conſ.16.nu.17. lib.3.& alibi per doct.ut per Gerar.Macio.conſ.8. nu.1.Rube.conſ.56.Porti.Imol.conſ.10.nu.5.6.& 22.Ceph.conſ.323.nu.14.& conſ.623.nu.1.§. Reliquũ.in Auth.de hære.quæ ab int.in Auth.de vteri.& conſang. fratr. §.1. Aret.in.§.ſi plures.nu. 3. Inſt.de leg.agnat.ſuc.Rolan. Paſſag.in tract.de ſucceſ.ab int.par.1.nu.20.Dyn.in trac.de ſucceſ.ab inteſ.nu.18.Cyn.in trac.de ſuccuſ.ab inteſ.par.3.nu. 1.Azo in Sum.de legit.hær.Soc.conſ. 89. nu. 12. & 13.lib.4. quia duo uincula magis ſtringunt quàm unum glo. in. l. 1.C.de pac.idem in ſorore conſuluit Ceph. conſi. 22. præſertim. nu. 27. Et hoc nedum in fratre,ſed & in ſorore, etiam ſi a ſtatuto maſculus fœminę præferatur. Caſtr. in d. Auth. poſt fratres.Tiraq.de retr.lignag.§.14.num.5.6. immo

relictum fratribus ſimpliciter ita cenſetur relictum vt detur primo fratribus vtrinque coniunctis, poſtea conſanguineis. Socin.conſil.133. num.24.lib. 1.Ruin.conſ.107.num.8.lib.2.

Frater diues tenetur dotare ſororem inopem ex vtroque parente natam,glo.Cyn. Bald.Saly.& alij in l. non omni.C.de adminiſ.tut.per tex. in l.cum plures.§.cum tutor.de adminiſ.tut. vbi ex illo tex.hoc * not. Bart. & ſequuntur communiter Doct. vt dicit Alex.in l.1.ſol.mat.& ibi Iaſ.nu.29.vbi dicit ita ab omnibus teneri,& quod eſt ipſa veritas.& communem dicit Rip.ibi.nu.83.ſequitur Gui. Pap.q.439. nu.7.Nat.conſ.401.nu.4.lib.2. etiã ſi filia alia bona habeat,vel legitimam,nõ ſufficientẽ,debet enim tunc frater de proprio vendere vt illam dotet.Abb. conſ.12.col.2.in 7.dub.& id etiam militat in alimẽtis, quæ frater diues inopi ſorori ſubminiſtrare debet & tenetur,vt per Guid. Pap.vbi ſup.nu.9.

Frater fidelis non debet priuari feudo propter feloniam fratris,imo qui commiſit feloniam iuuatur fidelitate fratris ad feudi conſeruationem.ita Bald.in cap.1.colum.2.quib.mo.feu.amit.ſequitur Iaſ.in l. ſi emancipati.num.10.C.de collat.in l.1. colum.2. C.de tranſ. & in conſ.130.num.26. volum. primo. Marſ.in l.de minore.§.tormenta. de quæſt.ſub nu. 11.verſ.item pro illo dicto.& conſ.84.nu.31.Corſ. in ſing.verſ.communitas in ver.duo fratres. Barba. conſ.36.ad propoſitum.ſub num.23. verſic.& adduco.vol.2.Alex.cõſ.122.nu.18.vol.4. Boer.deciſ. 300.& videtur.n.3.Cot.in memor.in verſ. vaſallus ſi deſeruerit dominũ. hoc dictum impugnat Rom. ſing.284.ſi vaſallus.vide inſ.verſ. Priuati habentes.

Frater licet fratrem in poteſtate non habeat,pro eo tamen feudum ſtipulari poteſt. Bald. & Salycet. in l. fi.C.res int.al.ac.Bal.in c.1. col.1.tit. ſi vaſal.priu. cui defer.Alex.conſ.10.vol.3. Ruin.conſ.5. num.4. volum.1.Alciat.reſp.172.nu.11. Contrarium dixit Iaſ.in l.ſtipulatio iſta.§.alteri.num.3. de verb.obl. quia vt frater pro fratre ſtipulari poſſit, requiritur intereſſe pecuniarium.gl.in l.in fideiuſſoris.in ver. neque. & ibi Bar.& alij. & in l.quod dictũ. de pac. Bar.in d.§.alteri.vbi Iaſ.num.25.Tiraquel. alios referens in l.ſi vnquam. in ver.libertis. nu.99. de reuoc.donat. Ceph.conſ.617.nu.45.& 46.

Frater patruelis non gaudet beneficio ſtatuti ſtatuentis & diſponentis fratres & filios fratrum maſculos excludere ſorores dotatãs, ac filios deſcendentes ex eis in hæreditate auita, paterna, materna, vel fraterna. Bar.in l.Lucius.§. quæſitum. de lega. 3.in fin.Rom.conſil.16. num.2. vbi citat gloſ. in l. prima.de inoſ.teſtam. & in l.fratres.C.eo. Alexan. in l.prima.numero 46.ſi cer.pet. Corn.in l. humanitatis.ſub num.35. poſt prin. ubi etiam Cur. iun. numero 18.C.de impub.cum alijs adduc.per Brun. quod ſtan.maſc.artic.12.quæſt.16.num.209.& ſucceſſiue. & numero 214. dicit hanc propoſitionem * eſſe communem.& Iaſ.conſilio 206.colum.5.verſ. non obſtat ergo primum ſtatutum. libro ſecundo, quia non eſt frater proprie & ſimpliciter, ſed ſecundum quid.vt dicit Corn.conſilio 57. videtur prima facie. prope fin. vbi ad hoc ponderat plures rationes.& Ceph.conſ.616.num.73.& ſucceſſiue.

Frater peculium aduentitium, id eſt quod ex ſua negociatione acquiſiuit,fratribus conferre non tenetur.l.fin.C.de collatio.Inſtit.per quas perſo.§.quæ autem ex alia.l. cum oportet. C. de bon. quæ lib. Rom. conſil.469. ſub num.1. dummodo ſuo proprio nomine negotia geſſerit, ſecus ſi paterno vel fraterno.d.l. cum oportet.in gloſ. & per eam Specul.in tit.de iudic.§. ſequitur. verſic. quid ſi aliter. & facit.l.certum.C.fam.ercis.Ang.conſ.85. ex themate,Socin.conſil.62. circa primum.in 5.dub. vol. 1.162.conſiderata.volum.2. Corn.conſil.24.viſis. col.2.uol.1.213.Philippus.col.1.311. ad euidentiã. col.2.uol.3.conſ.59.ad euidentiam.num.7. uol.4. Deci.poſt Bar.Iaſ.& alios in l.pen.col.fin. C.de collat.Bertr.conſ.71.pro faciliori.col.2. & 3. uol.1.in nou.& 284.venio ad primum.num.4.uol.3. in antiq.Rip.in l.in quartam. num.157. & ſucceſſiue. ad leg.Falcid.Craue.conſil.65.ſuper puncto.

Fraternitas contrahitur inter extraneos ex cõuentione,vt in ſocijs.l.uerum. in prin. pro ſocio. poſſunt enim partes conuenire de ſe tractando ut fratres. Iaſ.in l.quidam cum filium.nu.5.uerſic. Item iſtam legem.de uer.oblig.Alex.in l.ſi pater tuus.nu.5.C. de hæred. inſtit. poſt Imo. in l. ille autem.col.2.ff. eo.non tamen ex tali fraternitate quæritur ius ſucceſſionis.Ang.Bal.Fulg.& Alex.in l.nec apud.C.de hæred.inſtit.Imo.in l. ille autẽ.ff.eo. & Iaſ.d.nu.5. ẽt ſi expreſſe cõueniſſent quod alter alteri ſuccederet,ſecundũ ipſos: niſi conſuetudo aliter induceret. Imo.in d.l. ille autẽ. pro quo vi.Foſſan.deciſ.113.

Fraternitates diſciplinatorũ nõ sũt pia loca, & domus eorũ nõ ſunt pię domus,vita.n.illorũ eſt potius qdã honeſtus modus uiuẽdi,q̃ pius,nec eorũ loca diuino cultui perpetuo deputata ſunt;ita Bal.coſ.162.qdã in 4.dub.uol.5.poſſent.n.domũ,in qua cõgregãtur uẽdere,& deſtruere.l.1.& fi.de colleg.illic.ubi Bal. not.ſequunt.Iaſ.cõſ.218.nu.1.uol.2.Cor.cõſ.18.n. 3.cõſ.297.nu.4.uol.4.Soc.ſen.cõſ.82.col.pe. uerſ. pro parte uero.uol.4.Pariſ.cõſ.34.n.23. & 27.uol. 4.Gabr.alios adducẽs cõcl.li.6. de pia cã.cõcl.1.n.1. Cõtrariũ multis firmat Dec. in cõſ.72.uiſo ſub n.2. uerſ.Tertio principaliter. qd aũt ſit de relict. talib. fraternitatib. an.ſ.dicat ad pias cãs.ui. Pariſ.d.cõſ. 34.n.26.& an de eo debeat quarta Epõ. Calca.cõſ. 21.nu.1.uerſ.modo reuertẽdo:ꝙ cõſ.eſt mirabile ad hãc materiã,ꝙ huiuſmodi fraternitates nõ ſint loca pia.& Fed.de ſen.cõſ.130.quędam domus.Menoc. de recuperand. poſ. Remed.15. nu.31. Gabr.concluſ.lib.6.de pia cauſa.concl.1.

Fratres mendicãtes dicunt oẽs religioſi eorum ordinũ, quos uel regula uel conſtitutio prohibet, tam ſeparatim,quam ſingulariter,cõiter,collegialiterue,bona,annuoſue redditus poſſidere.c.1.§.1.de relig.domi.in 6.ubi ita dicunt cõiter Doct.& Cald.conſil.7. de regular.Feder.conſ.145.Lap.alleg.4. & 44.licet habeant nonnulli aliqua bona ad aliquem particularem vſum deſtinata, & per ſuum ſuperiorem mediantibus aliquibus miniſtris adminiſtrata: nã hoc mendicitatem non excludit.not.Bar.in l.a, filio.de alim.lega.Doct.in clem.1.de teſta. & in cap.2. eod. tit.in 6.& in c.in præſentia.de probat. vbi Dec.nu. 69.nec nõ illi q ex priuilegio bona cõiter poſſidet, ex qb. ordo cõmodũ ſentit. Lap.ubi ſup.Fran.in d. §.1.Pet.de Vbal.in trac.de ſucceſ.cler.reg.p.2,n.2.

Gabr.loquens in Ieſuitis.conſ.28.lib.1.alias rationes cognoſcendi qui ſint mendicantes & non, vide apud Lap.d.alleg.4. qui loquitur in monialibus.S. Claræ. & d.alleg.44. vbi loquitur in Carmelitis.& ibi Mandoſ.ſeni. multa ad hoc cumulat. & in 3. q. 23.reg.de Mendica.

Fratres ordinis minorum non poſſunt eſſe executores teſtamentorum,quia ſic venirent cõtra regulam, & contra votum ſolemne.Clem. exiui.de ver.ſignific. & ſi ſe ingerant, executio eſt nulla.c.meminimus. qui cler.vel vouen. nec etiam de ſuorum ſuperiorũ licentia.gloſ.in Clem.1.in ver.ſuſcipere.de teſtam. Bal.conſ.131.ante med. lib.5. Socin.conſil.17. ſupradicta.in fin. vol.1. vbi dicit, quod religioſum.S. Franciſci non poteſt etiam de licẽtia ſuperioris eſſe diſpenſator,ſeu executor teſtamentarius etiam piæ cauſæ.& dicit Bal.conſ.399.de principali.in 2.dub. lib.5. quod impoſſibile eſt fratres minores in ijs ſe rebus immiſcere, in quibus agitur de pecuniarum adminiſtratione,quæ illis penitus eſt interdicta, & ſuæ regulæ prorſus contradicit.dic hoc verum ſi eis opponatur,aliàs ſecus. vt per Ioan.Bap. Fer.conſil. 213.per totum. & per Roman.ante eum.ſing.245. Religioſus nõ poteſt.& conſ.409.vbi plura de hoc, & vide omnino Dec.conſ.494.num.7.& conſ.499. nu.2.& 3.& nu.5. vbi ex doc.dicit,quod habentur funditus pro mortuis,& omnino extinctis. & nu.6.

Fratres ordinis minorum ſunt incapaces relictorum, Clem.exiui.§.quia igitur.de ver.ſign.& illis relictũ in alios pios vſus diſtribuendum eſt, iux.l.legatũ. de vſufr.lega.Clem. quia contingit. de relig. domi. vt puta in vſum eorum eccleſiæ, & ipſorum fratrũ. authoritate diſtribuẽtis,non iudicio teſtatoris.Clemen. dudum.§.verum. de ſepult.Bal.conſ.416.lib. 4. Secus in relicto eorum eccleſiæ, nam tale relictũ valet, quia intelligitur relictum ad vtilitatem ædificij,non ipſorum fratrum,vt explicat Bar.lib.1. Minor. diſtin.4.cap.1.& 2. & in relicto ad cultum diuinum. Abb.conſ.63. nu.4. lib.2. ſi tamen eis aliqua bona relicta fuerint,hoc adiecto, vt vendantur, & prætium in eorum vſum conuertatur, tale relictum in modica quantitate ſuſtinetur. Bart. vbi ſup.diſt. 5.c.1.& 2. & nedum hoc modo valet, ſed. etiam ſi ſimpliciter ſit relictum, eſt enim modo quo ſup.intelligendum. Bar.vbi ſup.lib.2. diſt.4. c.1. & quia ſæpe occurrit iſta materia, ne & ipſi fratres regulæ contraueniant,& ſuperiores eis nimium indulgentes ſint, ideo videantur, data occaſione,Doct.quos ad hoc citat Gabriel.concluſ.lib.4. tit.de lega.concluſ.1.num.1.& 2. & de hær.inſtit. concl.1.per totam.& de lega. concl.1. & Mantic. de coniect. vlt. vol.lib.8.tit.6.num.28.& lib.9.tit.9.nu.13.vbi an eis debeatur æſtimatio, & quod differãt ab alijs mẽdicantibus in hoc. Præmiſſa tamen intellige de fratribus minoribus.S.F.verè, non autem de fratribus minoribus tertij ordinis, quia ipſi immobilia in cõmuni poſſidere poſſunt.Clem.cũ ex eo, & ibi not. de ſent.excom.& vide infra verſic. Hæredis inſtitutio dubia.& verſic.hæreditas patris profeſſi.

Fratres prædicatores, & alij mendicantes, minoritis exceptis, hæredes inſtitui poſſunt, ad effectum vt vendant,& prætium in eorum vſum conuertant, in eorumque neceſſitates erogent, quia non ſubſunt diſpoſitioni Clem.exiui.de uerbor.ſignif.ſicut ſubſunt minores.Guid.Pap.q.327.Alexan.conſ.88.in
* prin.uol.2.ubi communem dicit.& eam etiam communem dicit Dec.in c.in præſentia.nu.70. de probat.& conſ.559.nu.3.& 4.& fuit dictum Cald.cõſ. 46.tit.de teſtam.Nic.de Vbal.in tract.ſucceſ.ab inteſt.cler.nu.5.Matheſil.in eo.tract. art.3.num.41. Hyp.late ſing.132. in alienatione. Quod potius de conſuetudine,quã de iure procedere, dicit Cuman. conſ.132. & 169.Feder.de ſen.conſ.12.Bal.in Aut. ſi qua mulier.col.3. C. de ſacroſ. eccl.uerſ. ſed modo reſtat. Conſuetudo enim poteſt quo ad omnes mendicantes,minoritis exceptis, operari. Anchar. conſ.56.in fi.Abb.conſ.27.col.2.lib.1.Aret. in l.1. col.7.in fi.uerſ.circa tertium.de teſtam.Cald.tamẽ cõſ.1.in tit.de regul. & Fel.in d.c.in præſentia.col. 27. dicũt,quòd etiã in iſtis mendicantibus conſuetudo non poteſt operari vt capiant. Dic tamen propoſitionem ueram, & habere locum etiam in minoribus,non ex vi regulæ, ſed vigore priuilegiorum apoſtolicorum,ut dicit Corn.conſ.162. in prin.uol. 1.& ẽt ex conſuetudine.Bal.conſ.479.uol.2. Capra conſ.147.col.1.& 2.ubi loquitur in fratribus. S.Auguſtini.de fratribus mendicantibus qui dicantur,uide ſup.uerſi.fratres mendicantes dicuntur.

Fratres prædicatores minores præcedunt ex eo, quia eorum inſtitutio eſt antiquior,ut nota.in c.quorundam.de elect.in 6.in glo.in uer. prędicatorum.glo. 2.in c.fi.de pac.in vj.Archid.in c.1.per illum tex.de decim.in 6.Bal.in l.obſeruare.§.antequam. de offi. proconſ.Anch.conſ.210.Boer.de ordi.grad.p.1.nu. 26.Alc.de præſum.reg.1.præſu.45. nu.2. poſt Fel. in rubr.de maio. & obe. Nat.conſ.62.nu.4. Ceph. conſ.615.nu.28.cum alijs ſeq.ubi multa in materia præcedentiæ.& ui.inf.uerſ.honoribus & dignitatibus.& ſup. uerſ.conceſſionibus à principe factis.uide ſup.uerſ.dignior quis dicitur,& inf.uerſ.ordinatus à digniori. & ad materiam propoſitionis uide Fran.Burſ.poſt alios.cõſ.343.ſub n.8.uerſ.octauo.

Fratres prædicatores non ſunt mendicãtes ex regula, ſed ex conſtitutionibus ſuis à ſede apoſtolica confirmatis,ut dicit Feder.de ſen.conſ.9. Doct.in ca.in præſentia.de probat.Bald.in l.cum acutiſſimi.C.de fideicom.Ant.de But.in cap.nimis praua. de exceſ. prælat.Alex.conſ.88.nu.5.uol.2.& ideo eos ſuccedere poſſe ab inteſtato dicit Alberi.in Aut.ingreſſi. nu.5.in fi.C.de ſacroſ.Eccl.ubi refert Archid.dicentem uidiſſe bullam Clem.4.circa hoc.hoc tamẽ impugnat Boer.deciſ.354.nu.9.ubi de his plura.

Fratri fratrem bannitũ occidere non licet,nec illi prodeſt ſtatutũ de bãnitis immune occidẽdis,ita diſputando determinauit Aegi. de Foſcar.ut refert Nel. in tract.Ban.in 3.p.2.temp.q.53. quæ incipit, duo ciues fratres.& Cępo.conſ.5.nu.23.uerſ.Sexto pro hoc.quia ſtatutũ indefinite loquitur:ſed indefinita nõ æquipollet uniuerſali,niſi in quolibet caſu ſit eadem ratio.Dyn.in rubr.de reg.iu.in vj.& in l. ſi pluribus.de lega.1.& ibi Bar.& alibi Bar. in l. ſi neceſſarius.§. ſi annua.de pignor.act. & plene per Gem. in c.vt circa.de elect. in 6.& per Doct. in c. qm̃. de coniug.leproſ.ſed non eſt eadem ratio in fratre quę in extraneo,nec patitur æquitas, nec iuri cõſonum eſt quod frater fratrem occidat.l.ſi magnum.C.qui

accuſ.non poſ.pro quo vide Roland. conſil.45.nu. 64.volum.1.

Fratribus ad bonorum diuiſionem deuenire volentibus diſcordat communis doct.ſententia ab eo quod paſſim ex aliquorũ opinione ſeruatur, nam ex vſu maior portiones facit,& minor eligit,arg.ad hoc in c.1.de paroch.ibi.ita vt ille diuidat qui amplius tẽporis in Epiſcopatu habet, & minor eligat. de quo Iaſ.late in §.quædã.Inſt.de act.col.11.verſ.pro habenda.hanc ſententiã firmant Bal.in l.ſuus quoque de hær.inſt.in l.1.C.de his qui ſe deferũt.lib.11.& in l.inter pupillos.de admin.tut. Nic.de Neap. in l.2. C.quando & quib.quar.pars deb.lib.10.Flor. in l. arbiter.ff.com. diuid.Hoſt.Io.An.But.Anch.& alij
* canon.communiter in d.c.1. Legiſtę cõmuniter tenent quod diuiſio fiat officio iudicis, vẽl ſorte.§.fi. Inſt. de of.iud.id expreſſe determinãt Bar. & Ang. in d.l.1.C.de his qui ſe deſ.lib.10. Bar. & Bal.in d. l.2.Bal.in l.ſi maior.cir.prin.C.com.diuid.in l.iubemus.in prin.& de ſacr.Eccl.col.2.in l.2.C. de pact. & in l.fi.ad fin.C.com.delegat.Imo.ind.l.ſuus quoque.in prin.Aret.in d.§.quædam.& in tract.malefic.in uer. dandis & ſoluendis. dic in hoc ſeruãdam eſſe locorum conſuetudinem,ſed firmior eſt diuiſio quę fit cũ iudicis authoritate,vbi tamen fieri de plano conſentientibus inter ſe fratribus, ſine interuentu authoritatis iudicis. dic fratrem dici maiorem nõ natu,ſed adminiſtratione,per d.c.1. & ibi Abb.Iaſ. ſi cer.pet.l.1.num.39. contrarium tamen ſeruatur, quia attenditur ſola maioritas natu. vide ſup. verſ. diuiſio ex eo præſumitur.

Fratribus contendentibus poſt mortem patris ſuper bonis quæ maior aſſerit eſſe ſubiecta primogenituræ, donec de iure maioris conſtet; ſecundo genitus eſt immittendus pro rata in poſſeſſionem bonorum paternorum.capit.primo, §.defuncto.ſi de feud. def.cont. ſit int.dom. & agna. & in l.fin. C.de edic.Diui Adr.tol.Ioan. And.in addit.ad Specul.tit. de teſtam.§.penult.in fin. Alexand.in d.l. fin.num.31. Iaſ. conſilio 172.colum.2. poſt med. volum.4.Deci.conſil.390.num.9.conſilio 424.nu. 11.conſilio 467.num.10.Curt.iun. in tract.de feu. p.3.prin. numero 23. Pariſ. conſilio 23. num.89. volum.1.Socin.iun.conſil.74.num.2.& conſil.75. num.26.cum ſeq. volum.1. Ceph.conſ.4. nu.1. & num.6.vbi declarat.

Fraus & dolus à iure ex enormi læſione præſumitr̃ interueniſſe. C. de dolo. l. ſi ſuperſtite. verſic. ſane. capit.ſuper hoc. de renun.not. Bar. in l. fi.de prætor.ſtipul.Bald.in cap.1.§.item ſacramenta. de pace iuram. fir. per l. omnes.§. Lucius. quæ in frau. cred. & l. ſumma cum ratione. de pecul. & conſil. 153.lib.2.Cald.conſil.3.ſub tit.de arbitr.Butr.conſil.24.& 45.poſt prin. Abb. in capit.quintauallis. verſic.in vlt.memb.de iureiur.Rom.conſil.54.nu. 4.68.num.3.& conſil.90.in fin.colleg.Padua.conſil.29.inter conſ.Card. & 208. inter conſil. Anch. Alexand.conſil.42.num.6. volum.1. Barb.conſil. 28.inter conſil.Calca,num.16.uerſic.vnde ex tam enormiſſima. Corn. conſil.214. num.4. volum.3. Deci.in capit.ad hæc.il 1.in fin.de appel. conſ.39. numero 6.

Fraus ex eo colligitur quod ſtatim fit.l. ſi ventri.§.fi. de priuil.cred.Bar.in l.poſt contractum. de donat. colum.4.verſic.quinto præſumitur. Rom.conſ.68. num.4.Cępo.conſil.crim.17.colum.pen.verſ.item ſi poſt.& in tract.de ſimul.contr.colum.3.in fin.& colum.4.in 2.pręſump.verſic.præſumptiue autem. Bald.poſt Cyn.in l.poſt hac.C.de bon.poſ.colum. 1.in fi.verſic.breuiter non poſſumus. & ibi Angel. colum.2.in fin.verſic. Idem ſi donauit.Corn.conſ. 61.colum.8.verſic. & illud. volum.3. vbi loquitur quo ad fraudem vel ſimulationem detegendam. Deci.conſil.235. colum.2. uerſic.quinto præſumitur.Rip.in d.§.fin.uerſ.Sexto facit.uide ſupra uerſic.actuum vicinitas. & verſic.actus ſimulatus præſumitur.

Fraus & dolus fraudulento & doloſo patrocinari non debent.l.verum.§. hoc quoque. pro ſocio.glo.in l. Titio.in prin.ad munic.Bal.in l.ſi in fraudem.C.de leg.nam venit appellatione maleficij, etiam in ſtatutis.Bal.& Doct.in l.1.§.nunc tractemus.de tutel. & ratio.diſtrah.& dicit Alex.in l.1.§.fi.ſi quis iuſd. non obtemp. quod quilibet dolus malus eſt delictum.Idem Alex.in l.ſi quis.ſi cer.pet.& in l.quod nerua.depoſ.Iaſ.inſtit. de action.§.item ſi quis.nu. 107.& probatur ex coniecturis.gloſa in c.fi.de renunc.in vj.l.quoties.§.qui dolo. de prob.l.dolum. C.de dolo. Fel.in c.ſi autem. de reſcr.ipſam tamen allegant i incumbit probatio.l.quoties. §.qui dolo. de prob.l.dolum.C.de dolo.Rom.conſ.68.ſub nu. 8.uerſ.qui ergo dolum.

Fraus pręſumitur ex exceſſu in contractib.l.cum ij.§. vult igitur.verſ.modus.de tranſ.l.omnes. §.Lucius. de his quæ in frau. cred. Bar.in l. poſt contractum. in 1.præſump.de donat.Alex.conſ.55.num.7. & 8. vol.1.alias conſ.108.nu.3.& 4.uol.4.Oſaſ.dec.67. nu.7. & deciſ.168.nu.15. Abb.in c. in ciuitate.nu. 7.cir.med.uerſ.nec obſtat ſi dicatur. de uſu.ut puta ſi quis emeret redditus annuos,& maiora lucra inde perciperet,quã ſi erogaret pecunias in emptionem prædiorum.& hunc contractum illicitum eſſe cenſet Henr.de Gand.quodlib.1.q.39. & quodlib. 11.q.15.ubi ẽt ipſum uſurarium eſſe aſſeuerat,vt dicit Couar.uar.reſol.lib.3.cap.7.nu.3. in prin. vide tamen inf.uerſ.Redditus annui poſſunt emi.

Fraus præſumitur in his quæ clandeſtine, & ſecrete fiunt. Bar.in l. non intelligitur. §. tacite. ff.de iure fiſci. per not. in l. fin. de ritu nup. quæ enim in occulto geruntur,ſuſpitione non carent.nam qui male agit odit lucem.cap.conſuluit. de offic. delega.in uer.odit lucem.& ibi Felin.num.20. & Deci. col.3. verſic.ultimo nota.num.43.44.45.glo. in cap.1.in uer.oculta.ut eccleſ.benef. Abb.in c.1.de clandeſt. deſponſ.Bald.in cap.1.colum.2. uerſic. item ait.de fin.inſtrum. Specul.in titu. de ceſ.act. §.1. colum. 4.uerſic.Tertio ſi facta ſit.Roman.in l.poſt contractum.num.7.de donat.in l.pupillus.§.fin. de auth. tut.& in conſil.54.viſis circa id. colum.3. ſub num. 5.uerſic.Tertio ſimiliter. & ibi Mandoſ. iun. in addit. in lit.I. ſuper verſic. in oculto. ubi ad hoc multas concord. citat. Hinc eſt, quod licet non dicatur quid clam factum cum teſtes aliqui adhibentur, uel inſtrumentum conficitur, ut dicit Gomes. in §.ex maleficijs.num.21.inſti.de action. & Ruin. conſil.14.num.10.uolum.2.non tamen id procedit

quando actus huiuſmodi in ſecreto fiunt, licet cum teſtibus & notario, vt dicit Curt.iun. conſil.64.ſub numero ſecundo. verſic. quod eſt intelligendum. & Ruin.conſilio 128.numero quinto.libro quarto, & conſilio 149. numero 7. volum.5. vide ſupra in ver.Clandeſtinitas excludit.

¶Fructus beneficij maturati beneficiato defuncto nõ ſoluti ad ſucceſſorem in beneficio pertinent.ca. quia ſæpe.de elect.cap.præſenti.de offi. ordi. in vj. cap.illud.cap.non liceat. & cap. hæc huius.in prin. 12.quæſtio.2. Ioan.And.in cap. nemo plus.de reg. iur.in 6. Abb. in capit.quærelam. num.7. ne præl. vic.ſuas.Did.var.reſol.lib.1.cap.15.num.12.& 13. Borgn.deciſ.44.num.1.23.24. & 27. &ſeq.par.1. Lud.deciſ.Peruſ.33.num.15. & eſt bulla Iulij.III. 9.in bullario, inter ſuas. vbi diſponit eos ad ſucceſſorem in beneficio ſpectare, etiam ſi pro illorum conſecutione anteceſſor in beneficio iudicialiter egiſſet.& dum prouidetur de ſucceſſore, redditus penes œconomum integri reſeruantur. capit.quoniam.75.dinſtinct. vel aliquando ex conſuetudine camera Principis eorum curam habet interim dum prouidetur de ſucceſsore.Foſsan.deciſ.131. & 143.

Fructus cedere emptori pro rata prætij ſoluti ad eius lucrum, quando ſoluit integrum prætium, donec rei emptæ reale dominium aſſequatur, abſque incurſu uſurarum, dicunt doct.per l.fin. de fun.dotali.ita Bart.in l.Iulianus.§.offerri. verſic. quæro circa hoc.de action.emp. & in l.fiſtulas. §. qui fundũ. de contrah.empt. Bald.in l.ſi traditio. quæſtio.11. C.de actio.emp. Saly.in l.curabit. C. eo. Abb.conſil.66.viſo quodam.colum.3. conſil.67.duo ad claram.in 2.dub.Aret.conſil.160.longa eſt.in 5. dub. Alexand.conſilio 73.colum.1.in princip.volum.2. quod eſt repetitum conſil.121. colum.1. volum.4. Socin. conſil.170. colum. penul. volum.2. Corne. conſil.150.colum.pen.volum.4.Deci.conſilio 119. & pro tenui.conſ.183.in controuerſia.ad fin.conſ. 614.in cauſa.col.pe.cõſ.543. in caſu.nu.20. Cagn. in l.curabit.nu.40.C.de act.emp.Ruin.conſil.44. de pluribus. dub.2. volum.1. Iaſ.conſil.117. num. 13. volum.1. Tiraquel. de retract.conuent. ad fin. quæſtio.8.num.63.64.& 71. vbi ſpecialiter agit de d.l.fin.de fun. dot. Gabr.concluſ.lib.3. de emptio. & vendit.concl.3.num.1.Nat.conſil.384.num.10. & 11. vide ſupra verſic.emptor emens fundum. & infra,fructus pendentes.

Fructus computantur in ſortem de iure canonico.ca. illo vos.de pignor.cap.ad noſtram.de empt. & vendit.cap.1.& 2.de vſur. Alexand. conſil.31. ſub nu. 13.verſic.præterea.& conſil.200.num.6. volum.6. notatur in capit. ſalubriter.de vſur. & etiam de iure ciuili, quo fructus rei pignoratæ computantur in ſortem l.1.2.3.& fin.C.de pignorat.act.præſertim in contractu mutui. Crau. conſil.189. ſub num.7. verſic.uideamus modo.vbi voluit intereſſe etiã conuentum non deberi, nam talis conuentio eſt vſuraria.Bald.in l.1. C. de diſtr.pign. Ioan. Lup.de vſur. commen.3.§.6. num.10. Sebaſt. Medi. in tract.de compenſat.par.1.quęſt.9.num.9.Borgni.deciſ.48. num.32.& deciſ.29.num.13.par.2.reiecta ſententia Alberi.in l.ſi ea lege.C.de vſur. & hæc propoſitio eſt vera, niſi aliunde ꝓbetur intereſſe partis, & quod tanti interſit quantum valebant fructus rei pignoratæ, tunc enim non diceretur vſura, ſed legitimum intereſſe, vt dicit glo.in cap. conqueſtus.de vſur.& ita iudicaſſe Senatum Pedemon.dicit Foſſa. deciſ.78. num.4. vide ſupra verſic.emens fundum mandato alterius.

Fructus & introitus bonorum ad eũ ſpectãt qui ipſorum bonorum dominium habet. l.fructus.l.in fundo.l. ſolum. §. meum. de re uẽdic.l. Herennius. de vſur.l.ſi dominium.C. de pignor.l.1.& 2. C. de pignor. act. ſunt etiam dominij acceſſorij. l.indebiti. & ibi not. de cond. ind.l.1. C. eod.illud ſequuntur. d.l.1.iux.regu.cap. acceſſorium.in 6.& l.cum principalis.ff.eo.Ceph.conſil.63.& 131. num.14.215. num.49.& 626.num.4.5.& 6.

Fructus ex bonis fideicommiſſo ſubiectis percepti & cõſumpti a filio grauato fideicommiſſo, vel ab eius hæredibus, computantur in quartam trebellianicã ipſi filio volenti detrahere duas quartas legitimã: ſcilicet & trebellianicam.iuxta.l.fideicommiſſaria. in princ. ad trebel. hoc dictum ponit & approbat Iaſ.conſilio 231.numero octauo,volum.ſecundo.& conſilio 43. numero 27. volum.3. Crauet. conſilio 16.numero 10. & 11. vbi oſtendit doct. parum ſibi in hoc conſtitiſſe. Nat.conſilio 321. num. octauo. Gabr.colcluſ.lib.4.ad trebel. concluſ.1. num.11.&

* 12.contrariam ſñiam cõem dicit Cagnol. in l.Papinianus.§.meminiſſe.numero 12.de inof.teſtamen. eamque veriorem & magis communem uocat Socin.iun.in conſilio 132. num.2. volum.1. vbi materiam diſcutit,& plures in hãc ſententiam citat, pro quo uide Gabriel. vbi ſup. num.10. ubi ponit doct. utramque partem tenentes.concluſ.12.& Ceph.copioſe conſ.479.num.43.cum plur.ſequen.

Fructus pendentes, uenditore uolente redimere ex pacto retrouenditionis, diuiduntur pro rata temporis inter emptorem & uenditorem. ex cõmuni ſen-

* tentia.Cuman.in l.qui Romæ.in prin. de ver.obli. & in l.1. de iure fiſci. quam poſt alios quos citat ſequitur Tiraquel.de retract. conuen.§.5. glo.4. nu. 6.eamque æquiorem & practicandam dicit Couar. var.reſol.lib.1.capit.15.num.7. Fabian.de Mon.de emp.& vendit.6. quæſt.pri.numero 25. quam late proſequitur Roland. conſil.27. nu.13. & ſucceſſiue uſque in fin.lib.2. eamque firmat deciſ.Peruſ.79. per tot.Caualc.deciſ.16.num.15.par.1. hanc propoſitionem copioſe declarãt, & multis proſequuntur Foſſanen.deciſ.56. incip.fructus fundi. per tot. An autem fructus pendentes in fundo uendito uel locato cedant emptori, conductori, uel domino, ultra dicta ſupra uerſic.fructus cedere emptori. uide Rom. conſil.10.& 309.Deci.conſil.543.num.20.& Grat. reſp.18.num.8.lib.1. & Gabr.concl.lib.3. de empt. & uend.concluſ.4.

Fructus percipiens ex fundo ſibi uendito ſeu in ſolutum tradito tenetur ad onera pro ipſo fundo debita. l.ſi pendentes. §.ſi Cloacarij. de vſufruct. l.fin. C. ſine cenſib. uel reliq. l. Imperatores. de public.Bart. in l. neque. de imp. in re. dot. fac. Alexand. conſilio quarto, in princ. uolum. 5. Socin. conſil. 243. uolum.2. Anub. in tract. de muner.§. nu.64.etiã ſi ſit appoſita conditio menſuræ, & onera ſint impoſitã ante mẽſurationẽ, dummodo ante menſu-

menſurationem res ſit tradita emptori.Ang.& Caſtr. in l. ſecunda. C. de peric. & comm. rei vend. Deci.conſil.79.num.2. nam etiam ex contractu cõditionali dominium trãsfertur, ſi ante purificatam conditionem fiat traditio. gloſ. & Caſtr. colum.1. in l.ſeruitutes ipſo iure.de ſeruit.Are.in l.1.§.ſi vir. num.6.de acq.poſ.Affl.deciſ.280. num.4. pleniſſime Tiraq.§.1.glo.11.num.28. & tract. de iu.conſt. in fi.1.par.& hoc verum dicit ibi,qualiſcunque fiat traditio. & hoc not.Ceph.conſil.643. pro declaratione §. in his. l. Quod ſæpe. de contrahen. empt. num.10. & per tot.conſil. ubi late materiam ponit & declarat.

¶Fuga ante inquiſitionem facit indicium ad torturã, ſecus ſi quis iam accuſatus vel inquiſitus aufugit, quia tunc potius metu vexationis,quam ex conſciẽcia delicti aufugiſſe præſumitur.Bart.in l.prima.de bon.eor.qui ſibi mortem conſciuerunt.Bar.& Ang. in l.fin.de quæſt.Roman.in l.lege Cornelia.ad Syllan.& ibi Bar.Matheſ.ſing.145. verſi.nota aureum. Iaſon in l.ſi is qui.C.qui teſtam. fac.poſ.& in l.admonendi. colum.68. uerſic. limita ſingulariter. de iureiurand.Deci.conſ.234. in effectu.colum.prima in princip. Hyp.in Rubr. C. de probat. colum.45. in magnis.& in paru.colum.113.verſic.alio modo, & ſing.115.Brun.de indic.char.8.in paruis.verſ.circa tertium.Blan.in l.fin.de quæſt.in ver. contumacia.num.293. vbi etiam an contumax bannitus,ad inquirendum,ſi intra tempus biennij quod ſibi datur à lege ſe præſentauerit vel captus fuerit, poſſit illico haberi in quæſtionibus. & uide alibi Matheſil.ſing.154. nota quod tota. Angel. de malefic.in ver.fama publica. verſic.an fuga ſit ſufficiens, & in uer.Quærit Ludouicus.iunc.add. Arim. Ioan.Mille.in pract.crimin.num.30.ver.fuga.Menoc.conſil. 83.num.23.24.25.volum.3. Royas de hær.par.2. numero 185.

¶Fundi dominus poteſt aquam quæ naſcitur in ſuo fundo diuertere in præiudicium vicini inferioris, in cuius fundum deſcendit aqua. l.prima.§. denique.de aqua quot.& æſti.vbi gloſ.in ver. habere.l. fluminum.§.fin.vbi Bar. & Caſtr. de dam. inf.Angel.in l.ſi manifeſtæ.C. de ſeruit.Decius conſi.244. numero ſecundo.Pariſ.conſilio 112.volum.1. Boer. conſilio 24.numero ſeptimo. Non ſolum ſi aqua in ſuo fundo naſcatur, ſed etiam ſi in eũ intret, & per eum tranſeat,nam ſtatim quod intrat in fundum naturali curſu fit domini.l.prima.§.illud.de aq.quot. & æſti.per quem text. ita dicit Bart. in l.quamuis. numero 25. & ibi Iaſ. & Rip. & Bald. in l. aquam. C.de ſeruit. & aqua. idem Bald. conſilio 241.num. ſecundo,libro ſecundo.ad idem eſt tex.in l.hoc iure.§.aqua.de aq.quot.& æſti.Alexand.conſil.108. numero ſecundo,libro ſecundo.Deci.conſilio 244. numero quinto. Crauet.conſil.412.num.3. Riminald.iun.conſilio 24. lib.1. Vegi.conſil.24. num.1. & 2.& etiam ſi per mille annos illa aqua decurriſſet in fundum vicini.l.proculus.l. fluminum. §.videamus.de dam.inf.l.ſicuti.§.Ariſto. ſi ſerui. vend. l.aquam. C. de ſeruit. l. ſi in meo fundo. de aqua plu.arc.

Fundi, reique venditæ menſuratio facienda eſt ſecundum conſuetudinem loci celebrati contractus, non autem loci vbi res vendita ſita eſt, niſi aliud dicatur. Bar.in l.ſemper in ſtipulationibus. & ibi Deci. de regul. iur. vbi Cagn. ſub numero ſeptimo. dicit hanc propoſitionem communem. Brun. in tractat. de aug.mon. concl.fin. verſic. etſi ſit. Afflict.deciſ. 363. numero quinto. Socin. conſil. 247. circa primum.ſub numero quinto.verſic.non ob.quod tertio loco.volum.4.ubi hoc clare dicit ex Bar. vbi ſupra firm. in verſic. venditio qualiter fiat.num.41. Purpur.in l.vinum.num.93.ſi cer.pet. Pariſ.conſil. 64.num.71. volum. primo. Gabriel. concluſ. lib.6. concl.2. de conſuet.num.21.

Fundum alienum qui ingreditur vt amicus & familiaris, non vt ſuum poſſidere dicitur, ſed iure familiaritatis, l.qui iure.de acquirend.poſ.per quem tex. ibi decidit Bart. Quod ſi filij vadunt ad fundum matris, & per hoc dicant ſe poſſediſſe tanto tempore, quod non ob id in dubio videntur ire vti poſſeſſores, ſed iure familiaritatis & amicitiæ. id etiam alibi idem firmat in l. & habet. §. hoſpites. per illum tex.ff.de precar. vbi dicit tota die occurrere caſum. d.l.qui iure. quod etiam tenet Bald. in l.ob maritorum.C.ne uxor pro mar.in ſecunda colum.& Angel.in l.in ſuis.de liber.& poſthum. Alexand.conſil.6.circa proceſſum.numero 15. volum. tertio.conſilio 167. quoniam. numero 4.vol.6. vbi dicit, quod hæredum vnus totum poſſidens,præſumitur iure familiaritatis poſſidere.Curt.iun.conſil. 108. circa controuerſiam. numero 26. vbi addidi. in ver. iure familiaritatis. Gozad.conſil.99. in hac cauſa.numero ſeptimo. ubi loquitur in matre & filio. Crauet. conſil.61. Dominus. numero ſecundo. vbi loquitur in marito & vxore; Capra conſilio 93. numero 13. Alc.tract.præſump.reg.2. præſum.23. numero 6. & 7. vbi in conſanguineo fratre minore & vxore.Ruin.conſilio 34. in hac lite. numero 13. lib.1.vbi de filio primogenito,ad quem pertinebat dominium caſtrorũ cum fratre minore: & in fratre poſſidẽte,qui nullũ habet titulũ,quod præſumatur iure familiaritatis poſſidere.Nat.cõſ.502.ſuper præſenti num.14.cum ſeq. ubi late. Non procedit hoc dictum quando tot actus interuenirẽt, uel unus huiuſmodi qui excluderent præſumptionem familiaritatis & facultatis.Rip.d.capit.cum eccleſia.num. 55. Nec etiam ubi titulus præcedit. Curt.iun. conſilio 168. habita. numero 33. & ſeq. ubi addo, in ver.titulo præcedenti.Menoch.de arbitr. iud.libro ſecundo, centur. ſecund. caſu. 160. numero 20. Cæph. conſilio 4. illuſtris. numero 37.38.cum ſequen.Item nec quando titulus fuiſſet quęſitus poſt poſſeſſionem aduerſarij. Alexand. d.l. qui iure. & conſilio 88.numero 12.uerſic. & plus.uolum.quinto.Nat.conſilio 419. in præſenti.ad fin. In materia uide Im.in d.l.qui iure.Iaſ.conſilio ſexto. ſpectatiſſime.numero ſecundo uolum.primo. Ruin.conſilio 5. uiſo proceſſu. numero 13. uolum.quarto. Tiraquel.de iure primig.quæſtio.25. Bertrand.conſilio 54.incip. adhærendo. numero 2. uolum.2. Nat.d. conſ.502.nu.20. Menoch. de præſumpt.præſump. 131.numero 81. parte prima. Dico ego per plura exempla,quæſtio.42.numero octauo,nono,& ſeq. uide infra uerſi.Poſſeſſio familiaritatis iure.& uide. Ceph.conſ.4.num.40.in fin. ubi ponit caſum quãdo

do quis præſumatur poſſidere iure familiaritatis. & Foſſan.nouiſſime deciſ.244.nu.4.

Fundum vendens rogatus à teſtatore, licet illum minus iuſto pretio vendat, non habet remedium. l.2. C.de reſcin.vend.l.ſi fideiuſſor.§.Meminiſſe.de legat.1.& ibi not. Bal.& Imo. Socin.in regu.226. limit.7.Alex.in apoſtil.ad Bart.in d.l.2. Aret. Alex. & Iaſ.in d.§.meminiſſe. Tiraquel. de retr. lig. §.1. gloſ.18.num.5.in fin.Gabr.concl.lib.3.de empt. & vend.concl.1.num.67.& per tot.vbi materiam d.l. 2. copioſe tractat. quando eius remedium competat & non.

Fundus à marito legatus vxori ad vſufructuãdum pro toto tempore vitæ ſuæ, dummodo vidua manſerit, & poſt eius mortem alij, ſi vxor nubat, debetur ſtatim legatario, non expectata morte naturali vxoris. Ratio, quia præſumitur quod ueriſimiliter ita diſpoſuiſſet ſi de hoc caſu cogitaſſet. ita Ioan. And. in addit. Specul.in tit.de ſecun.nup.ſuper Rubr. Bart. in repet. auth. hoc locum. colum. quinta,& ibid.Bald.& Alber. de Roſ.C. ſi mul. ſecund.nupſ.Caſtr.Rom. & alij in l. ſi quis hæres ita ſcriptus.per illum tex.de acquiren.hæred.Caſtr. & alij in l. ſi mater.C.de inſtitut.& ſubſtitut.Iaſ.conſilio quarto,numero quarto, volum.1. conſil.220. nodoſa.num.7. & conſilio 203.Vanotus. num.11. volum.2.conſil.66.nobilis. colum.3.verſic. Quinto.volum.tertio.Alexand.conſilio 130.attentis verbis.num.5. volum.2. conſilio 100. viſa parte.num. 7.volum.4.Deci.conſilio 485. caſus. num.13. Bertrand.conſilio 134.ponitur.numero tertio, volum. 2.Curt.iun. conſilio 19. viſo. num.15. conſilio 83. præſupponitur. ſub numero quinto. Roland.conſilio 70.quoniam.num.37.volum.3.Iaſ.in l. ſi mater.numero ſecundo. C.de inſtitut. & ſubſtitut.vbi * dicit communem, contra tenet Deci. ibi. num. 6. ad quam vide Manti.in terminis.de coniect. vlt.volunt. lib.3. tit.19. num.19. vide infra verſic. Teſtator præſumitur ordinaſſe. & verſic. vſufructu relicto.

Fundus habens onus ſoluendi collectas ſi tranſiret ad eccleſiam, eccleſia tenetur ad illas.vndecima,quæſtio.prima. capit. ſi tributum.23. quæſtio. octaua. capit.tributa.16.quæſtio.3.capit.placuit. & l.placet.vbi Bart.& alij.C.de ſacroſanct. eccleſ.gloſ.ordin. & approbata, in capit.primo. in verſic. bonorum.de immunit.eccle.in 6. idque ibi tenent,Ioan. And.Archid. Gemin. & Anchar. quod etiam tenet Abb.in capit.non minus. colum.5. de immunit.eccleſ. & latius in capit.primo. vbi multa ad hoc adducit,de cenſi. Ang. conſilio 42.incip. Eccleſia non tenet.Hinc dixit Bald.not. in tit.de pace Conſtan. colum.ſexta.quod ſi poſſeſſio per eccleſiam acquiſita erat iã deſcripta & allibrata pro muneribus patrimonialibus, & collectis, iux.l.reſcripto.§.fin.& l.munerum.§. patrimoniorum.de mun. & hon. eſt onerata,& cum illo onere tranſit: adeo quod clericus ad quem peruenit, pro illa ſoluere tenetur.l. alienatio.de contrah.empt.l.traditio. de acquiren. rer.domini.l.omnes.C.ſine cenſu vel reli.Bero.conſilio 150.num.19. volum.3. Syluan.poſt eum conſilio 66.numero ſexto, nam bona deſcripta in æſtimo dicunt tacite hypothecata pro collectis. Bero. d.conſil.150.numero 29. Ang. conſilio 206. num. ſecundo.Iaſ.conſilio 83. numero quinto, volum.3. Deci.conſilio 186.numero quinto, & conſilio 285. colum.ſecunda,in fin. refert cum alijs, & ſequitur Oſaſ.deciſ.91.numero quinto, & deciſ.95. numero 32.pro quo vide Roland.conſil.79.numero ſecundo, libro quarto.vbi plures id aſſerentes citat. Boſ. de princip. numero 102. & ſeq. & de fiſco, numero 26.uide ſupra uerſic. collectæ de iure communi. & uerſic.ciues collectas ſoluere.in 1.limit.

¶Fur non dicitur qui furatur ei a quo nõ poteſt creditum ſuum conſequi, nec puniri poteſt: immo excuſandus eſt.gloſ.in capit.ius gentium.1.diſt. Inno. in capit. olim.il 1. num.8. de reſt.ſpoliat. Alexand. conſil.135.num.1.uolum.1. Felin.in cap. quoniam. num.13.de Simon. & in cap.2. num.36. de ſponſal. Marſil.ſing.177.Malitijs hominum.in fi.Duen.reg. 88.num.5.Boſſi.in tit.de fur.num.6.Couar.uar.reſol.lib.1.cap.2.poſt num.15.uerſic. Quarro ex principali.& eſt communis opinio de qua per clarum in pract.crim.§.furtum.uerſic.excuſatur. Burſ.conſil. 3.num.4.volum.1.Gram.conſil.50. num.5. & 6. & hanc Inno. ſentẽtiam ſequuti ſunt, Paul.conſ.399. uolum.1. Bald.in aut. ei qui iurat.col.9. C. de bon. aut.iudi.poſ.Iaſ.in l.1.colum.4.C.de teſt. Cagnol. in l.2.num.206.de orig.iur. Ant.Rub.conſil.13.colum.2.Conr.in ſum.de contrac.quæſ.32.concluſ.2. & quæſtio.42. de quo & alibi per Alexand. conſil. 127.num.8.volum.4.& conſil.129.col.ſecunda. eo. volum. & hanc propoſitionem ſequitur Dec. in l. non eſt ſingulis. de regu.iur. Alexan. in apoſtil. ad Bart.in l.ſi quis in tãtam.in uer.eum.C.un.ui. Hip. in prac.§.conſtante.nu.36. cum plur.ſeq. & Anto. ubi ſup.num.8.uerſic.quo caſu.ampliat etiam in rebus immobilibus debitoris, ut liceat creditori eas de facto occupare. ad hanc tamẽ.pro poſitionem uĩ de Ioſeph.Lud.deciſ.Luc.1.num.5.& ſucceſſiue, ubi eam per caſus declarat. & pro declaratione etiam vide conſil. Nic.Balbi.poſt deciſ. Oſaſ. nu.41.uide ſup.uerſ.creditor qui non poteſt.Propoſitio iſta eſt ſatis periculoſa tam in foro exteriori, quàm in foro conſcientiæ, idcirco pro eius declaratione uidendus eſt Aug.in cap.non ſanè.14.quæſt.5.Inn.in d.cap. olim.Ricar.in 4.diſt.14.& S.Thom.2.2.q.71.

¶Furor ſuperueniens extinguit pænã quam quis pati deberet pro homicidio commiſſo ab aliquo dum eſſet ſanæ mentis, ita ut amplius puniri non poſſit pœna corporali, ex ſententia Bald. in l. furioſum.C. qui teſtam.fac. poſ. & in l.humanitatis. C. * de impub.quam dicit communem Iaſ.in l.ex facto. num.30. & 31. ff. de vulg. & pupil. & in d.l.furioſum.colum.penult. & fin. Carrer. in pract. crimin. tit. de homicid. §.ſexto. num.14. Did. ad Clem. ſi furioſus. de homicid.in initio ter.par.relec.numero ſecũdo,furioſus enim habetur loco abſentis,& quieſcentis.l.ſecunda, §.furioſus. de iu. codicil. quod & alibi firmat idem Bald. in capit.primo. de eo qui interſ.frat.dom.ſui.Imo.in capit.Raynutius.de teſtam. in materia exemplar. ſubſtit. contra uidetur. tex.in l.diuus. de of.præſi.ubi dicitur, furoris morbo non eſſe dandam ueniam in criminibus puniendis: & eſt regula, quod in publicis delictis, in quibus pœna eſt certa & determinata à iure, atten-

dicitur tempus commiſſi delicti, non obſtante mutatione ſtatus perſonæ.l.1.de pœn.l.1.§.1.ad Turpil.l.ſi quis decurio.C.de falſ. Propoſitio Bal.communiter tenetur.vt per Cagn.in reg.in negotijs.de regu.iur.& clar.poſt alios in pract.§.vlt.q.60.verſ. item quæro.& ſeq. contrarium de rigore iuris procedere dicit Iaſ.in l.ſi ſeruum.num.7. ſi ex nox.cauſa aga.vbi bona addi.in ver.ſequitur.caſum decidit tex.in d.l.diuus.cuius claram diſtinctionem cõmunis practica ſeruat.uide illum.

Furor,vel inſania alicuius non probatur per teſtes ſimpliciter,niſi aſſignent rationem dicti ſui, etiam non interrogati.ita in terminis Bal.& Alber. in l.nec codicillos.C. de codicill. quod etiam tenuerũt Socin. ſeni.conſil.42.incip.in caſu.num.4.volum.1.Corn. conſil.21.incip.Viſa dicta.nu.5.lib.2.Bertran.conſil.6.incip.viſo.num.10.vol.3. Pariſ.conſ.88.incip. viſo proceſſu. nu.55. volum.3. Deci.in l.furioſum. num.28.C.qui teſtam.fac.poſ.Quę ratio debet eſſe ſpecialis de inſania,vt puta quod teſtis dicat, ſcio quod eſt furioſus vel inſanus,quia vidi eum lapides proijcientem,vel audiui,eum inſania verba loquentem,more furioſorum vel inſanorum; niſi enim teſtis hæc verba adderet, nõ probaretur furor vel inſania,ita Bald.in §.item furioſi.Inſtit. quib. non eſt permiſ.fac.teſtam.nam etiam ſani aliquando & lapides proijciunt, & vana loquuntur. quod dictum pro ſing.refert Alex.in d.l.furioſum. & in conſ.86. inci.viſis.num.10.volum.2.in conſil.54.inc.ad quæſitum.num.2.in prin.conſil.141.incip.ponderatis. nu.2.volum.1.Socin.d.conſil.42.num.2. Pariſ.conſil.87.incip.ad ueritatem.num.4.lib.3. Corn.conſ. 22.incip.viſis nonnullis.num.5.volum.4.Deci.conſil.448.inci.vis tota.num.1.Iaſ.conſil.2. inci.in thémate.num.9. Ruin.conſil.67. incip. in quæſtione. num.8.vol.1.Bertran.conſ.48. num.20. & 21.vol. 2.Gram.conſ.crim.16.incip.in cauſa.nu.8.Menoc. conſil.82.num.213. vbi multa dicit in materia probandi furoris & inſaniæ,multoſque citat.vide infra verſic. Sanitas habet. ſeu verſic. ſanitatis probatio. & ſup.verſic.actus geſtus per mentecaptum. Ad materiam autem huius propoſitionis vide Foſſan.dec. 92.vbi de teſtamentis furioſi,& fatui,an ſcilicet teſtari poſſint,& an eorum teſtamenta valeant. Et ad materiam prę̃ſumendi & probandi furoris,uide Couar.in epit.in 4.Decr.par.2.c.2.nu.5. & 6.

¶Furti actio datur etiam pro re minima.§. Gallinarũ. inſtit.de rer. diuiſ. vbi Doct. poſt glo. & glo. in l.ſi oleum.de dolo.Henr.in cap.& ſi quæſtiones. de ſimon.Corſet.in tract. de excel. Reg.4.q. Hyp.in l. fureni.nu.8.& 9. de ſicar. eſt tex. in l. vulgaris. de furt.& in c.vulgaris.de pœnit. diſt.prima. nõ enim res conſideranda venit,ſed affectus furantis.cap.vl. 14.quæſt.ult.Couar.uariar.reſol.lib.1.cap.3.num. 11.ubi copioſe declarat.

Furti in materia conſtare debet ante omnia de delicto,ſicut & in cæteris.ita Barto.in l.ſi is qui. §. ſufficit.de fur.Bal.in l.iuris.in fin.C.quib.res iud.non noc.Salyc.in l.1.C.de rap. uirg.Fel.in ca. ſicut tuis. de ſimon.colum.1.uerſic.Septimo nota.Hyp.conſ. 12. num.34.14.num.14.18.num.4. & 48. num.7. Blan.in l.fin.de quæſt.num.15. Nouel. in praxi, in materia furti.nu.1.& 2.car.parua 37.& 79.in prin. ubi dicit ita ſeruare conſuetudinem. Hyp.alibi conſil.92.per tot.ubi ponit requiſita proceſſus in cauſa furti.Roland.conſil.51.iudicantem.num.18.ubi ſimiliter ponit praxim procedendi in hoc delicto. & allegat Bar.in l.ſi quando.C.un.ui.in fin. in illa quæſtio. de ſtatuto diſponente, quod ſi ſit factum furtum ſcholari, quod de damno ſtetur iuramento ſuo,ut non habeat locum niſi conſtet de furto. quẽ ibi ſequitur Iaſ.num.36.cum plur.ſeq. & Alexand. conſil.53.uiſo.num.3.uolum.2.ubi ponit requiſita neceſſaria ad probationem furti.Ioan. Bologn.in l. in actionibus. de in lit. iur. ſub num.89. uerſic. ſed tamen quia furtum.Socin.iun.conſil.37. uolum.2. Mil.in pract.crim.num.54. Clar.lib.5. ſent. §. fin. quæſt.4. in prin. Boſ. in pract. crim.tit. de delic. in prin.Bertr.conſil.257.uerſic.& quamuis.num.3.in antiq.conſil.124.colum.1.uerſic.Et primo quidem. uolum.2.Pariſ.conſil.153. colum.2.uerſ. Antequã. uolum.4.Et nedum de delicto, ſed etiam de perſona delinquentis.Afil.lib.1.conſtit.Rubr.27. conſti. incip.ſi damna clandeſtina.num.55. uerſic.11. nota.ubi ponit præmiſſa duo copulatiue requiri, quorum uno non exiſtente, crimen non eſt.l.inter omnes.§.recte.de fur.l. ſi hæredi plures. de cond.inſt. l.cum hi.§.ſi prætor. de tranſ. Oldrad. conſil.291. num.5.cir.fin. uide ſupra uerſic. delictum conſtare debet.

Furtiua res apud aliquem reperta eſt ſufficiens indicium ad torturam.ita Bal.& Imo.in l.fin. de hæred. inſtit.Bal.& Sal.in l.inciuilem. poſt gloſ. ibi. C. de fur.Bart.in l.ult.col.ult.uerſic.ſed quęro.ad fi.ff.de quæſt.Iaſ.conſil.2.num.14.uol.1. Hoc tamen intelligi debet,alijs concurrentibus; puta, quod talis ſit malæ conditionis & famæ,& ſimilibus aſſuetus. ita Alex.conſil.5.num.2. & conſil.50.num.8. uolum. 1.Hypol.ſingul.392. incip. aduertas. ubi dicit hoc aliàs ſibi honorem feciſſe, & utilitatem non modicam dediſſe. idque comprobat conſil.52. num.33. conſil.72.num.21.& in l.qui falſam. nu.112. ff.de falſ. Gram.conſil.crim.14.nu.1. & 2. Crauet. conſ. 73.num.28.Alci.de præſump. reg.3. præſump.29. nu.1.Rolan.conſ.45.nu.39.& ſeq.uolum. 1. Secus enim eſſet ſi reperiretur penes hominem bonæ conditionis & famæ.ita Deci.in l.qui accuſare. num.7. C.de eden.Marſil.d.ſing.392. & d.conſil.52.num. 40.& d.conſil.72.nu.22. dic.l.qui falſam. nu.116. & conſil.132.num.42.Roland.d.conſil.45. nu.41. * Hancque diſtin. cõmuniter Doct. ſequi dicit Clar. in §.fin.q.21.uerſic.ult.declarat Boſ.in pract. crim. tit.de indici.numero 55.uerſic.aliud indicium.& in alijs plur. numero ſeq. Plot. de in lit. iuran. §. 53. numero 7.

Furtum rei commiſſæ cuſtodię alicuius,cuſtodis culpa factum præſumitur, niſi factum ſit in loco qui bene cuſtodiri non poterat, uel factum ſit tempore quo cuſtodiri non potetat, nam tunc per rerum naturam culpa abeſſe probatur. Bald. in l.tertia,§. cognoſcit. prope fin. de offic. præſ.uig. quem citat Blan.in l. fin. de quæſt.numero 425. idem Bald. in l.ſi creditor.verſic. ſi autem probetur.C.de pignor. actio.Corn.conſil.28. numero tertio, libro primo. Fran.Mar.deciſ.61. numero primo. Menoc. conſil. 82.num.91.poſt Bald.in l. prima.numero ſecundo.

C.de locatio. Iaſ. in l. ſi quando. nu.39. C. un. ui. Bar.in l.ſi quis ex argentarijs.§.an vero.colum.fin. verſic.breuiter.de eden.quam tamen culpam leuiſſimã eſſe dicit glo.in §. Præterea.in uer.debet.circa med. Inſt. quib.mod. re contrah. oblig. per l.cum duobus. §. damna. pro ſoc. Corn. conſil.242. poſt prin. lib.1. quod etiam voluit dicere Bart. in d.§. an vero. d.verſic. breuiter. vbi dicit, furtum non poſſe faciliter euenire ſine culpa, nam ſenſit de leuiſſima, quæ cum difficultate euitatur. gloſ.in d.§. damna. in uerſic. ſurreptum. verſic. & nota. iunc. verſic.& ſic nota. Idem ſenſit Rom.conſil.413.nu. 11. vbi ait non committi furtum ſine aliquali culpa, quod verbum, aliquali, verificatur in minima culpa. iux.l. cum quid. ſi cer.pet. & l. ſi ſeruum.§. prætor ait.verſic. non dixit prætor.de acq. hæred. quæ culpa minima eſt leuiſſima, vt ſup.quam propoſitionem intellige de eo, qui ſuſcipit cuſtodiam alicuius rei cum mercede. & vide ſupra verſic. Cuſtodiam alicuius rei.

Furtum ſine ulla prorſus culpa quandoque committitur, & tunc appellari caſum fortuitum, dicit lex, cum qui.la 2.in princip. ff. de fur. vt quando nulla culpa interuenit, gloſ.in l.cum duobus. §. damna. ff. pro ſoc. in ver. ſurreptum. quæ exemplificat in furto facto per vxorem, uel alios de domo, in quibus paterfamilias præſumitur habere fiduciam. Bar.in l.ſi creditor. ad fin.C.de pignor.act. Saly.in d.§.damna.Barb.in capic.1.num.18.commo. Aretin. in §. ſed iſtæ. num.4. vbi etiam Iaſ.num.25. & 26.Inſt.de actio.& conſil.42.nu.3.lib.1. Curt.iun. conſil.246. num.12. & 13.lib.3. Nicaſi.in §.fi.nu. 8.Inſti.quib.mo.re contra.oblig.Cagn.in l.contractus.num.24.de reg.iur.Ceph.conſil.640.nu.29.

G

GABELLA de contractu inualido ſeu nullo ſolui nõ debet.l.2. C. de reſcinden. vend. vbi Bald. hoc not. nam contractus nullus nõ dicitur contractus. quemadm. teſtam. aper.l.2. ad fin. de re iud.l.4. §. condemnatum. de contratab. l.non putauit.§.non quæuis. cum ibi not.nec comprehenditur ſub ſtatuto loquente de contractu. Roman.conſil.78.nu. 2.ſequitur Alexand. conſil.104. ſtatutum. num.5. volum.1. & conſil.36. uiſo. ſub num.5. verſic. & etiam de actibus inutilibus. volum.4. Aret.conſil. 128.in 2.dub.Bertac.de gabel.par.5.prin.quæſt.5. uerſic.ad quod etiam facit. & par.8. prin.memb.3. q.15. Rip.in d.§. condemnatum. uerſ.tertio facit. Hyp.conſil.30.num.41.43.nu.3.117. nu.54.120. nu.4.131.nu.25. & in l.fi.nu.18.de quæſt. Tiraq. de utroq.retr.tit.1.§.1.glo.2.nu.7. Idem eſt in contractu reſciſſo.Bald.in l.fin.§.ſed noſtra.C.com.de lega.Barb.conſil.14.colum.2.uolum.4.quod tamẽ intellige quando incontinenti partes ab eo receſſerunt antequam ad alios actus diuerterent, ut per Tiraq. ubi ſup.tit.2.§.6.glo.2.nu.10. alias ſecus,ex Barb. conſil.43. in 1.dub.li.2.& ad materiam uide Doct. quos allegat Borgn. deciſ. Fiuiz.5.num.31.

Gabellæ dominus in eius uenditione, ex tacito pacto, licet non exprimat, ſemper cenſetur promittere datiarijs, nihil facere, propter quod impediatur gabellæ exactio. ut dicit Corn.conſil.23. incip.uidetur.lib.2.ex Bald.in cap.1.§.ad hæc.de pace iur. firm. quod & alibi firmat idemmet Corn. conſ.38. quamuis.colum.pen.eo.lib. Immo etiam ſi aliquid occurrat,per quod impediatur gabellæ exactio, dominus tenetur gabellario remittere penſionem pro tempore impedito. ita in facto reſpondit Dominus Vinc.de Per. in ciuitate Interamnæ,pro gabellario qui ſumpſit in ſe caſus fortuitos, ut ponte diruto, per quem merces tranſibant, non teneretur,ut refert Ant. Fran. in addi. ad Abb. in cap.1. de commod. ſuper litera.C. quod tamen declarat ibi Abb. ſub nu.15. uerſic.pone exemplum. habere locum, quando impetu fluminis & ui tempeſtatis corruiſſet, ſecus ſi erat in ſtatu ruinoſo, & præcaueri potuiſſet.& loquitur in domo,quę corruens interfecit equum domino domus commodatum. uide ſupra, uerſ.conductor qui in ſe ſuſcepit.& uerſic.datiarijs remiſſionem.

Gabellæ,mulctæ,confiſcationes,pedagia, & alia principi reſeruata, centum annorum ſpatio præſcribuntur.Caſtr.in l.licitatio.§.eorum.de publican. Bald. in cap.primo.in tit.quæ ſint rega. in uſi. feu. Butr. Imo.Rom. & alij,quos refert Alexand.dicẽs ueriorem, conſil.6.nu.4.uolum.1.ubi id firmat ex doct. * etiam ſine ſcientia ſuperioris. quod late proſequitur Bald.de præſcr. in 2.par.3.p.prin. quæſt.6. nu. 22.Iac.de S.Geor.in inueſt.feu.in uer.cũ mero,mixto imp.colum.fin.Cur.iun.conſil.158.num.12.Rube.conſil.21.colum.fin.Alcia.in l.munus. de uerb. ſign.Socin.iun.conſil.76.num.89.lib.1.Boer.deciſ. 264.nu.19.Rui.cõſ.69.nu.13.lib.5.Curt.iun.alibi cõſ.174.nu.26.& 27.qui omnes ut ſup. cõcludunt, omnia principi reſeruata ſuprad. temporis curſu præſcribi. prout etiam de mero & mixto imperio tradunt Doct.in l.imperium. de iuriſd.om.iud.præſertim Iaſ.Purp.& Cacial. quod & in feudis habere locum copioſe ſcribit Socin. iun. d.conſil.76. num. 85.& Ruin.conſil.3.num.18.& 19.lib.1. Nam huiuſmodi præſcriptio habetur pro pacto. Deci.plura allegans conſ.586.nu.2.& 6. & reputatur ipſa ueritas. Rip.in l. quominus. num.41. de flumin. etiam ſi iuris præſumptio uideretur contra præſcribentem. Crauet. conſilio 27. numero 1. & debet talis præſcriptio tamquam lex inuiolabiliter obſeruari. Bald.de pace Conſtan.colum.7.uerſic.Pono etiam. & in l. conſtitutiones. in fin. C. de bon. quæ lib. Deci.conſilio 685. numero tertio. nam iſte titulus dicitur legalis. Crauet. de antiquit. temp. par. 4. ſub numero 159.uerſic.his præmiſſis.Ceph.conſil. 458. nu.67.cum ſeq.uide ſupra uerſi.Poſſeſſio antiquiſſima. & uerſic. Præſcriptio cuius non extat.

Gabellam licet quis ſoluere non teneatur de aliquibus rebus ex priuilegio ſibi conceſſo, tenetur tamen ipſas res profiteri, & de ipſis, officialibus notitiam dare.l.fin. §.diui. ubi Bart. & alij. de publica.Bald.conſilio 79.in ſecundo dub.libro 2.& hoc, ne fiat colluſio & fraus gabellæ, appoſitis alijs rebus prohibitis.l. Sacroſancta. C. de ſacroſanct. eccleſ.quia hoc caſu res aliquali inquiſitione indiget. glo.in clem.ult.de cenſi.l.prima, §.accuſatus.uerſ. econtra

econtra

econtra mouet,ad turpil. Affl.in c.1. §. vectigalia. num.159.ti.quæ ſint rega.vbi dicit,quod quamuis gabella de re aliqua non ſit ſoluenda, tamen publicatur ſi non oſtendatur gabellarijs, uel cum apodiſſa immunitatis extrahatur ex ciuitate. Bertach. de gabel.par.ult.q.29.Pract.Pap.in for.libel. ſuper ſo. lut.pedag.uerſ.panni borſalini.col.2.uerſ. Attamẽ. Iul.Fer.de gabel.num.209.ubi ait, quod licet muliones & ſimiles baiulantes res principum eorumq; familiarum,non teneãtur ſoluere gabellam pro ipſorum rebus ad ſuum uſum portatis.l.ſi publicanus. §.rebus.de publican.ubi glo.l.uniuerſa, ubi Bal.C. de uectig. & commiſſ.tamen publicanis denuntiare tenentur,& apodiſſam accipere, alias confiſcantur.Ceph.conſi.451.num.259. cum ſeq. & ita ſeruatur fere ubique.

Gabellas iuſtas fraudantes peccant. Abb.conſilio 68. & 102.lib.1.Iul.Ferret.de gabel.num.92.ubi iſtud ampliat procedere,etiam ſi eſſent mercatores principis,& ob hoc a lege imponitur pœna amiſſionis rerum quæ portãtur,de quibus nõ eſt facta profeſſio neque ſolutio.l.1.ubi Doct.C.de uectig.& commiſ.Hinc dicitur,quod ſi quis eſt immunis a gabellis,& portat res alienas,& mentiẽdo dicit eſſe ſuas, dicitur fraudare gabellam.l.1.ubi Bar.C. de nauicul.li.11.& in l.fi.ubi etiã Bar.C. de anno. & trib. lib.10.ubi dicit, quod ſi ciuis exemptus dixerit in fraudem gabellarum uel collectarum, res obligatorum ſoluere gabellam, taxam, ſiue collectam, eſſe ſuas,eaſque emiſſe, uel proprio nomine emi feciſſe, res ipſæ confiſcari debent. Ferret.ubi ſupra, nume. 184.Rol.conſ.79.num.96.lib.3.Ceph.conſi.451. num.267.pro qua materia vide Nauar. in manu.c. 17.num.201.202.& 203.tunc enim quando mentiendo fraudat gabellam, priuilegio ſuæ exemptionis abutitur,quo caſu eo carere debet.cap. priuilegium 11.q.3.c.ipſe ligandi.ibidem.l.1.C.de heret. quia reincidit in iniquitatem.glo.c.reſcripta.25.q. 2.Roland.conſi.1.numer.162.li.2.uide inf. uerſic. datia iuſta.

¶Geminata uerba multum habent importare.l. Baliſta,cum uulg. ad Treb.Iaſ.conſ.9.inc.circa primũ. num.17.vol.1.Corn.conſi.249.in c. quoniam, nu. 4.conſi.267.in hac.num.11.uol.4.Deci.conſi.1.nume.9.verſ.iſta enim uerba. con 1. 23. & pro tenui. num.4.uerſ.quinto quia. conſ.60.uiſo.num.2.cõſ. 113.num.4.Socin.ſen.conſi.65.num.18.uol.1.conſ. 170.num.8.uol.2.Dec.conſ.191.nu.8.& conſi. 216. circa fi.Pariſ.conſ.50.num.15.uol.4. Nat.conſ.110. num.4.in fi.& 5.Crau.conſi.ult. num.6. uolum.2. Fran.Bec.conſi.66.incip.reſpondi.num.15. & horũ uim oſtendit Manti.de coniect.ul.uol.lib. 8. tit.18. num.18.uide infra.verſ.verba geminata. Plus enim operantur quàm ſimplicia,gl.in clem.de ſent.excom. de elec.in uer.alio modo.in clem.fi.de ſent.excom. in clem.1.de re iudic.Bal.in cap.Imperialẽ. in prin. de proh.feu.alien.per Fede.in l.ſi domus.§. de euictione.de lega.1. & ibi Alex.in princ. Et includunt maiora expreſſis.gloſſ.in clemen.1.in uer.quamuis, quamibi ponderat Imo. de re iudic. Barto. in leg. emptor.§.Lucius. de pact. refert & ſequitur Natta conſil.410.num.7.Rimin.iun.conſ.77.num.10.uol. 1.Ceph.conſi.622.num.34.vide inf.uerſ. uerba geminata legiſlatoris, & uerſ. legiſlatoris uerba narratiua. & ſupra uerſicu. clauſula, omnibus & ſingulis.

Geminatio aliquid operari debet, ne alterum uerborum prolatorum ſtaret ſine effectu Iaſ. in l. ſi quis in conſcribendo.in fi.C.de pact.Pariſ.conſi.71. numero 19.& 20.& 21.uolum.3.arg.l.ſi quando.C.de inoſ.teſtam. Alex.conſi.110.col. pen. uolum.1. & * eſt communis opinio cum glo.in c.ut circa.in uerſiculo,omnia & ſingula.de elect.in ſex.ut dicit Hier. de Mon.in ſuis quæſt.q.2.numero 12.vide infra, in uerſ.immunitas conceſſa. De effectu & ui geminationis,uide Menoc.conſi.401.num.187.& ſup.uerſ. Clauſula, omnibus & ſingulis. & uerſ. Exemptionis priuilegium.

Geminatio moræ excludit facultatem purgationis. l. traiectitiæ. §. de illo.iunc. uer.per eiuſdem. de act. & oblig.l.ſi inſulam.de uerb. obl.Rom. conſi.352. numero 8.ſequitur Iaſ.in l.cum procurator.§. ſi dominus,numero ſeptimo,de noui op.nunc. d.l.ſi inſulam, numero 26. de uerborum obligationib.in l. 2.poſt numero 79. uerſiculo, confirmatur iſta limitatio,C.de iu.emphy.Hyp.in l.1.§.quæſtioni,num. 13. de quæſt.& conſilio ſecundo, numero 63.Goz. conſi.57.ſub numero 18.uer. quarto quoties adeſt. Fely.in c.ſi cautio.de fi.inſtrum.& fuit dictum Bar. in d. l. ſi inſulam.Prob.in addi.ad gl.pragm. ſanct. tit.de collati.§.ſtatuti.in fi.in uer.irrita.

¶Generationis uerbo natura ſola ſignificatur, c. fin. de condit.appoſ.l.liberorum, de verb.ſign.c. ſtatutum.il 3.de hæret.in 6.Ale.conſ.61.cir.fin.uol.1. p̃ſertim ubi tractamus de ſucceſſione. Alex.in l.1.§.1. in apoſtil.ad Bar.de iu.immun.Curt.inn. conſi.49. ſub num.6.uerſ.nihil etiam. & ſic ſub eo oẽs utriuſque ſexus comprehenduntur.Bal.in l. 1. de public. Imo.conſi.6.num.62.Dec. in l.2.de reg. iur. quod ſecus eſſe in priuilegiis dicunt Curt. ubi ſup. Deci. conſi.223.poſt Brun.& Imo.quos citat,& Bar. in l. 1.de conſtit.prin.& Cur.ſen.conſi.74.num. 10.uer. uerum inter maiores. ubi concludit quod in priuilegio immunitatis generi conceſſo,non comprehenduntur fœminæ.Moder.Mutin.in trac. de collec.p. 4.c.8.nu.21.22.

¶Genitiuus caſus habet uarias ſignificationes,ut traditur in rubr.de noui op.nunt.per Bar.in l.1.§. poteſtatis.de pecul.in l.2.de relig.& ſump.fun.in l.parui. nau. caup. ſtabul. in 1. conſt.Cod. Bal.in l.3.in prin.de orig.iur.Ab.in c.quia v.de iudici.& ibi Deci.numero undecimo, dum dicit quod non ſemper importat dominium, ſed quandoque quandam facultatem adminiſtrationis.Iaſ.conſ.107.nu.13.uol. 1.aliquãdo ponitur pro accuſatiuo: & econtrario, accuſatiuus pro genitiuo, qñ alias eſſet mala grãmatica & inepta locutio.l.filiuſ.§.Diui.de le.1.ubi i tex. dr̃, eos, & gl. exponit, ideſt eorũ, quia uerbum, eos, ſtaret ſine regimine, & praua eſt grammatica,ut p Bar.ibi in 1.opp.Ceph.conſi.87.Leonellus. nume. 12.Et importat dominium.Nat.conſi.292. Simon. num.5.& conſ.333.ſentio.num.1. præſertim in pœnalibus: niſi ptobaretur communis uſus in contrarium.Oſaſ.poſt alios deciſ.71.in proceſſu. nume.18. Aliquando tamen ſignificat dominium, aliquando poſſeſſionem,aliquando detentionem, prout materia

ria

ria ſubiecta exigit. Tob,Non.cõſ.37.cum dominus Fabius.num.4. de hoc, quando ſcilicet importet dominium,multos citat Deci.remiſſiue,in c.ad hæc.de poſtul.prælat.num.60.& quod,licet ſecundum propriam ſignificationem denotet dominium, tamen ratione ſubiectæ materiæ poſſit importare aliud quam ius dominij. ſcribit Alexand.conſilio 35.nu. 14.uolum.4. vide Burſat. conſilio 457. num.25. & conſ.459.nu.3.

¶ Gerundium denotat actum verbi prout eſt in fieri, non prout eſt in facto. Cyn. & Barto.in rubrica. C. de edendo. ubi de uerbo, ſuccedendo, id eſt, ſi ſucceſſerit. Barto. in l.ſi tu ex parte,in fin,de acquir. hered. ubi gloſ. exponit, adeundo,id eſt, ſi adiuerit. & Bart. ibi dicit,quod gerundium referẽs ſe ad futurum tempus inducit conditionem, quem refert & ſequitur Ioan.de Monte Sperel. conſ.225. viſo ſuprad.teſtamento. num.4. & Bart.in l.1.q.8. de cond.& demonſt. ſe refert ad d.l. ſi tu ex parte. ad oſtendendum importantiam gerundij, cui naturam eſſe modificare, & qualificare diſpoſitionẽ cui adiungitur, poſt Bart. & alios antiquos quos citat, dicit Socin.conſi.91.viſa.num.2.uolum.1. quem refert ſimpliciter,Ceph.conſi.462. quæro in primis. num.18.& vide eund.Ioan.de Monte Sperel,conſi. 281.inſtrumentum prædictum.num,5.alias incipit. viſo ſupradicto. & Mari.Soc.ſen. ad rubr. extra de cond.appoſ. num.56. & quia controuertunt Doct. an importet neceſſitatem præciſam in rubr. de lib. & poſthum.ſuper illis uerbis, inſtituendis uel exhæredandis, ideo vide Alexand.ibi in noua lect. num. 6. vbi plures citat. & etiam ſeipſum remittit ad per ſe dicta ſuper rubr.ff.& C.de in ius uocan. & quod eius natura ſit importare neceſſitatem, eſt gloſ. in rubr.ff.de eden,quam ad hoc citat Iaſ.in l.2.§.mutui datio. ſi cer.pet. iunctis concor.in addi. ad eum ibi,in uer.neceſſitatem.

¶ Gloſę dictum licet rationabile,non tamen eſt authorizabile. c.ego ſolis.9.diſtin. Oldr.conſilio 49.conſueuit dubitari.in fi.Iaſ. in l.illam.num.6.C.de collat.& in l.2.num,28.ſi certum pet.Barb.in l.1.§.fi. colum.7.in fi.de uerb.oblig.refert Fran.Niconit.ad c.quoniam contra. de probat.parte 1. num.36. dic tamen,quod ubi glo.habet authoritatem pro ſe,illa eſt communiter approbata. ſecundum Butrig.in l.1.C.qui pro ſua iuriſdictione, imo Bald.in l. cum hæreditas.C.depoſ.dicit quòd opinio gloſæ omnes alias antecedit. cuius authoritas quanta ſit, ponit Bald.in l.precibus.C.de impu.in Auth.ceſſante.C. de legit.hære. Ang.in l.1.de accuſat,Salyc. in l.traditionibus.C.de pact.Orian.in l.1.colum.2. de offi. eius. ſi tamen aliquã legem non allegat non eſt credendum.Bal.in l.reſpublica.C.ex quib.cauſ.maio. Neuiz.conſilio 2.viſo.num.13.& 14.Marſ.conſilio 136.conſului.num,4,5.& 6.ubi de doct.& glo.nihil allegantibus.Rolan.conſilio 45.viſa. num,37. uol. 2.conſilio 1.num.187.uolum.2. Ceph.conſilio 64. menſe.num.14.& conſi.177.hæres.num.23.& quod etiam Doctori licet magno non credatur, niſi dictũ ſuum probet per authenticam ſcripturam, habetur in c.ego ſolis.9.diſtinct. Archid. in c.nolite. per illũ textum. vndecima quæſt.3.Anchar.quæſt.34.quidam.nu.6. p.1.

Gloſarum authoritas maxima eſt,& ab eis in decidendo non eſt recedendum, teſte Soci.conſilio 80. nu. 4.& conſi.181.libro primo.& in l.2.in fi.de excep. rei iud.Deci.in c.1.de poſtul.prelat.in c.primo.nu. 43.de conſtit.conſilio 23.num.6.colum.74.colum. fin.Affl.deciſ.384.num.3.Gui.Pap.queſt.39.num. 2.& pleniſſime Vber.Zucar. in rubr. C.de pact.nu. 14.& 15.præſertim cum gloſ. ſunt communiter approbatæ.Cepha.conſilio 698.numero duodecimo. quam propoſ. applica dictis ſupra verſ. conſanguinei admittuntur.

¶ Gradus prioritas attenditur in fideicõmiſſarijs ſubſtitutionibus, in quibus conſideratur teſtatoris affectio.ita Bal.in l.cum ita.§.fin.de leg.2. in l.Lucius. de hær.inſti.Iaſ.conſilio quarto, numero ſecundo, uolum.1.conſilio 140.alias primum, nu.23.& conſ. ſequen.num.24.uolum.2.Corn.conſilio 131. videtur.num.3.uolum.3.Alexan.conſilio 129. perſpectis.num,4.uolum.5.Deci.conſilio 1. nume.4.& 5. conſilio 408. in præſenti. num.13.conſi.412. viſo. num,5.& 6.conſilio 478.in cauſa. nume.11. & 12. conſilio 480.in caſu. num.10. & in l.1.num.18.C. de ſecun.nupt. Curt.iun.trac.feud. parte 3.colum. 35.verſic. ſeptimo. ubi hanc deciſ. extollit. Grat. conſilio 17. cum magnifica. num.20.parte prima. ubi dicit gloſ.in l.cum ita.§.in fideicommiſſo. de legatis ſecundo, eſſe communiter reprobatam. Contrarium tamen tenet idem Iaſ. conſilio 215.nu.17. uolumine ſecundo,conſilio 159.in præſenti per tot. uolum.4.Socin,conſi,51.viſa facti.num.19.uolum. 4.Alexand.conſilio 88.repet.conſi.137. uolumine primo,& conſi.124. viſo proceſſu. columna prima, uolum.7.Corn.conſi.263.colum.2. uerſic. ad hoc. uolum.primo,conſilio 115.in hac. columna ultima, conſilio 131.premittendum.uolumine ſecundo. conſilio 42.videtur.columna penul.uolumine quarto. Crau.conſilio 67.vltra per me.num.5.ubi ait priorem opinionem non trãſire ſine dubio. Ceph.conſilio 16.viſis omnibus.num.29. Gabr.concluſ. libro quarto.de fideicommiſ. concluſ.3. numero primo, & ſequen,ubi adducit tenentes contrarium, & limitat vtramque opin. Pro ſecunda conſuluit Rolan. conſilio 68.perſpectis.per tot. uolumine primo. & conſil,97.viſo.in fi. uolumine quarto.vbi neutram firmat. Tiraq. de iure primig. quæſt.40. num.188. cum ſequen. ubi multis relatis ſecundam ſequitur, ut etiam alios referens firmat Cepha. conſilio 456. numero 20,& 21.& 465. num.10. vide ſupra verſic. filius locum patris.

Gradus vbi plures ſunt in ſubſtitutione,licet unus deficiat, deuoluitur hereditas ad ſequentem, vtputa ſi dicat teſtator, T. ſubſtituo. M. M. S. S. C. deinde moriatur. M. vel S. poſtea. T. C. vltimo loco inſtitutus uel ſubſtitutus, primis decedentibus ſuccedet teſtatori,ſeu primo inſtituto, ac ſi fuiſſet illi ſubſtitutus.ita Bart.in l.1.§.pro ſecundo.in fi.C.de cadu. tollen. & in l.quamdiu. la 3.de acquiren. hereditate.numero decimo.ubi tex.clarus.cuius ſententiam
* dicit communem Soci.iun. conſilio 101. numero 14. uolumine primo.Iaſ.latiſſime conſilio 148.columna quarta, libro ſecundo. a qua non eſſe recedendum dicit Pariſ.conſilio 73.numero 10.28.& 35. uolum. primo, Marz. in epit. fideicom.q.25.Ant.Gomez.

var.

var.reſol.libro 1.c.3.num. 10.in 4.& 8.illat. Crau. conſilio 363.num.2.Hier.Gabr.conſi.95. num.19. & conſi.117.num.16.etiam ſi ſubſtitutis omnib.adiecta eſſet conditio,ſi ſine liberis deceſſerit,& unus ex ſubſtitutis moriatur cum liberis,tamen ſuccedet tertius primo inſtituto uel ſubſtituto,& ſic utranq; portionẽ hẽbit.l.cohæredi. & l.ſi Titius. de uulg.& pup.Ripa in l. Centurio. de uulg. & pup.n.151. & ita iudicatum fuiſſe ſcribit Foſſan.deciſ.86. ubi plura de hac materia,vide ſupra verſi.filij poſiti in conditione licet.

Gratia perficitur ſolo verbo abſque ſcriptura. Bart.in l.humanum.in fi.C.de legi.l.fin.in prin. C.com.de manum.in l.fin.C.ſent.reſc.non poſ.in l.ſi qua per calumniam.C.de epiſc.& cler.in l.falſus. C. de fur. ita quod ſi poſt gratiam factã ſolo verbo Papa moriatur,gratia non expirat.Bal.in dicta l.humanum. in fi.& eſt text.in c.ſi ſuper gratia.de officio deleg. in 6.Deci.conſilio 407.num.17.in c.relatum.num. 3.de offic.deleg.in rubr.de conſtitu.num.37. & ibi addit.Alexand.conſilio 107.num.5.uolum.7.Affl. deciſ.253.duo regij.num.4.& licet Felin.dicat contrarium in c.ex diligenti.num.34. de ſimo.propoſi
* tionem tamen noſtram communem dicit Bero. cõſ. 176.in cauſa.num.37.uolum. 1. & in d.rubr.de conſtit.num.83.& ſequen.Gabr.concluſ.libro 6.de pręben.concluſ.1.num.2.ubi ſequitur Bal. in d.l.humanum. pro quo vide Ripã reſp.20. & Corn. Benin. trac.de conſtit.q.8.per totam. vbi de communi,vide inf.uerſ.literas Apoſtolicas.

Gratia reſtitutoria non prodeſt quo ad bona medio tempore a principe alienata, & in alium translata. Bart.in l.ult.num.8.uerſi.ſi uero erant alienata. C. de ſenten.paſ.& in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.numero 12.ubi Iaſ.in 1.lect.nume.63. & in 2.lect.nu. 25.de lib.& poſthum.Barb.conſ.43.colum.4. verſ. aut illa bona. parte 2. Calca. conſ.36. num.29. & conſ.52.licet.colum.antepenul.in fi.& ſic per conſequens.ſub num.12.Iaſ.conſilio 21.in fi.uolum.3. Rui.conſ.33.num.5.uolum.1.Deci.c.ult.colum.3. uerſic.& ampliatur iſta. de conſtit. Pariſ.conſil.69. num.165.uolum.3.conſi.1.num.34.& conſi.94.numero 25.uolum.4.Alci.conſ.169.num.15. Boer.q. 65.num.3. Neuiza. conſ.68.nu.47. Natta conſilio 470.num.20. & conſi.ſequen. Bero.conſ.60.num. 19.parte 3. & hãc propoſitionem poſt Abb. & Fel. in c.inter quatuor.num.4.de maio.& obed. dicunt
* communem Viui.com.opi.li.1.uerſ.Princeps.Plot. in le.ſi quando.in fi.C.vn.vi.Burſ. conſ.54. nu.12. p.1.Menoc.conſ.103. num.25. & eam ego late diſcutio in meis qq.legal.q.19. per totam. & vide inf. uerſ.reſcriptum reſtitutorium.& ſupra verſ. conceſſio Principis.

Gratia reſtitutoria, ſeu reſcriptum cum clauſula, non obſtantibus,non prodeſt impetranti, quando de iure tertij agitur, & ipſum poſſet lædi, cum ſpecialis mentio requiratur, Doct. in c.nonnulli. de reſcrip. Corn.conſilio 344.colum.penult.uolum.1.& conſ. 17.viſo.volum.2.Pariſ. conſ.79. aduertendum eſt. num.24.uolum.4.nam illa clauſula ſolum ius Principis reſpicit, ſecundum Bald. in Authen. hoc inter liberos.colum.1.ad finem. verſ.de clauſula autem, quæ apponitur. C. de teſta. refert & ſequitur Celſus in trac.de clauſul.in clauſ.reſcrip.clauſ.non obſtante.la 3.Rebuf.in praxi benef.in reſcri.etiam & perinde ualere.numero 27. ubi dicit,quod clauſula (non obſtante)ſubintelligitur,dummodo non fuerit tertio ius quæſitum.Rationem vide inf.uerſ. reſcriptis ſemper ſubintelligitur.

Gratia ſi ſit etiam facta motu proprio, non tamen videtur ſuperior uoluiſſe tertio præiudicare, Abb. poſt Hoſtien.& alios,in c.cauſam quæ, il 2.de teſti. quos cum alijs ad hoc refert Deci.conſ.580. quæritur an petitio.num.3. quod & idem Deci. firmat in c.ſuper eo.de offic.deleg.columna ſecunda, verſic. ſecundo ampliatur.& in c.ſuſcitata. columna 4. de reſcri.quia motus proprius nõ lædit ius tertij. Celſ. Hug.de clauſ.ĩ clauſ.motu proprio. la 4.Aegi.cõcl. 391.motus proprius.Abb.in c.ad aures. de reſcrip. & ibi Fely.ſub num.25.verſ.tertius caſus.Gomeſ.ad regul. cancel. de iure quæſi. non tol. q. 1. in princ. Quid autem ſit in gratia conceſſa cum clauſula, ex certa ſcientia,vide ſupra verſ.clauſula ex certa ſciẽtia appoſita in reſcripto non operatur,& verſ. clauſula,motu proprio & ex certa ſcientia. De materia gratiæ, an & quando re integra morte concedentis expiret,vide Gabr.concluſ.libro ſexto,de præben. concluſ.1. & quod poſterior pure facta præferatur priori conditionali, ibidem concl.2.

Gratię duæ expectatiuæ quando concurrunt pares in data,is qui fuit diligentior,& obtinuit prius proceſſum fulminari, præfertur in aſſecutione beneficij uacantis,& acceptati. ita Ab.in c. capitulum. de reſcr. & ibi Felyn.col.3.uerſ.fallit primo,& uerſ.ſunt autem quatuor.& col.4.in fi.uerſ. & an cęteris parib. & ita uoluit Rota deciſ. 100.in no. refert Gig. conſi.12.num.4.

¶ Grauati,non grauantis, proximitas in fideicommiſſis ſpectanda eſt,l.cum ita.§.in fideicommiſſo.de lega.2.Bar.in l.re coniuncti.col.pen.uerſ.tertio quęro.de lega.3.Soc.in l.ſi cognatis.col.pen.uerſi. Sexta & vlt.concl.de reb.dub.& conſi.249. lib. 2. 86. col.5.lib.3.23.col.4.lib.4.Corn. conſi.22.col. fin. uerſ.& ſic doct.uolunt.lib.2.Caſtr.conſi. 123. col. pen.162.colum.4.171.colum.fin.lib.2.47. colum. fin.lib.3.Bertr.conſi.300.uerſ.primo ad prædicta. lib.3.Goz.conſ.4.ſub num.17.Rube.36.per totũ 38.col.fi.40.col.2. 82.col.1.& ultima,quã ſententiam communem eſſe firmat Soc.iun. cõſ.123.126. & 135.lib.1.Marz.in form.fideic.lib.2.q.35.uerſ. ego poſtquam cogor.& conſi.1.uer.& generaliter. Ceph. conſi.457.num.1.eam in terminis proponit & diſcutit Manti.de coniect.ult.volun.lib.8. ti.12. num.30.& ſucceſſiue, & uide inf. uerſ. proximitas in fideicommiſſis.

Grauatus ſeu inſtitutus ſub conditione ferrendi nomen,cognomen,& inſignia familiæ teſtatoris, non poteſt habere hæreditatem, niſi ex ſui parte teſtatoris uoluntatem adimpleuerit.Gui.Pap.deciſ.251. immo ſi adiuerit hæreditatem antequã adimpleat, priuabitur hæreditate,per l.fin.C.de reuoc.donat. Rol. conſ.70.num.65.uol.3.Socin.in l.quibus diebus.§.Termilius.de cond.& dem.Pariſ. conſ.19.n. 30.& ſeq.lib.2.Decia.conſi.31.num.95. uolum.1. Melch.Palaez.in tract.maior.par.2.q.4.illat.8.nu. 1.tenet enim prius conditiones appoſitas a teſtato-

re

re omnes adimplere, aliàs ſi in uno defecerit, hæreditatem non conſequetur. Auth. hoc amplius. C. de fideicom. iunc. l. ſi hæredi plures. de cond. inſt. Soc. ubi ſup. num. 19. Palaez, ubi ſup. q. 8. num. 4. Eſtque tantæ potentiæ hoc grauamen, quod nec etiã princeps talem uoluntatem inanem reddere poterit. l. ſi teſtamentum. C. de teſtam. Crau. conſ. 592. num. 55. 669. num. 7. & 747. num. 45. Couar. uar. reſol. lib. 3. c. 6. Molina de primog. lib. 1. c. 8. num. 28. & ſucceſſiue, & ita iudicatũ dicit Foſſa. deciſ. 270. nu. 5. & ſexto, & ſucceſſiue. ubi copioſe materiam hanc tractat.

H.

HABILITAS eius de quo diſputatur ſemper præſupponi debet, uidelicet quod conſtet id de quo diſputatur, ut ſi ſtatutum loquitur de inſtrumento uel damno dato, debet prius apparere quod ſit inſtrumentum, uel damnum datum de quo ſtatutum loquitur. Bar. in l. Diuus. de teſtam. mil. in l. 1. §. & parui, quod ui aut clam. Bald. in l. ſi non ſortem. §. 1. in prin. de condict. ind. in l. 2. C. de exec. rei iud. Abb. in c. ex parte. il 2. de off. deleg. Alex. conſ. 33. Viſo themate. uol. 1. conſ. 3. in cauſa & lite. uolum. 2. Deci. conſ. 410. num. 7. Crau. conſ. 307. nu. 2. Moron. in tract. de treug. & pace. q. 113. nu. 11. & prout in materia delictorum dixi ſup. uerſ. delictum conſtare debet. & in materia furti dixi, ſupra uerſ. furti in materia.

Habitans in aliquo loco per annum præſumitur ſcire ſtatuta, & conſuetudines illius loci, perinde ac ſi eſſet ciuis illius ciuitatis, uel loci, nec ignorantia allegata eum excuſat, quin conſtitutione illius loci teneatur. ita Bart. in l. cunctos populos. C. de ſumma Trin. colum. 6. ad finem, uerſic. ſecundo quæro. per l. 2. cum glo. ult. C. ubi de crim. ag. opor. idem tenet Bart. in repet. l. de quibus. colum. 18. ad fin. de legi. tangit in l. fin. §. ſed licet. per illum tex. de publica. Anch. in c. canonum ſtatuta. quæſt. 12. de conſtit. Rom. conſ. 491. in caſu propoſitæ. per tot. & fuit dictum Specul. in tit. de conſtit. §. 1. uerſ. quid ſi extraneus. Bal. in l. leges. la ult. C. de legi. Rom. conſi. 228. num. 8. Iaſon conſi. 83. in caſu præſenti. num. 1. ubi loquitur in conſtitutione facta contra intrãtes clauſtra monialium. De materia propoſitionis Ripa tract. peſt. tit. de præſer. remed. cont. peſt. verſic. deuenio. nume. 119. 120. & ſeq. Rolan. conſilio 42. quod merces. num. 26. libro 3. Natta conſilio 251. ſuper nouo. num. 3. Gabr. concluſ. libro ſexto. de regu. concluſ. 5. num. 13. vide ſupra verſic. ciuis nouellus. & infrà verſiculo, ignorantia conſtitutionis per loca.

¶ Habitare cõtinue in ciuitate dicitur quis, & ſi interdum ab vrbe ob negotia ſua peragenda diſcedat, dummodo habeat propoſitum reuertẽdi, de condi. & demonſtr. l. ſi quis ita. de ſtatulib. l. cum hæres. §. Stichus ſi hæredi, & dũmodo ex iuſta cauſa abſens fuerit, nam tali caſu abſens præſens dicitur, de lega. 3. l. quæſitum. in prin. de fund. inſtruc. l. Seiæ. §. Pãphilæ. eo. ex quib. cau. maio. l. ſi quis Titio. de teſta. & cib. leg. l. teſtamento ita cãutũ. c. ex parte. & c. cũ dilectus. de cler. non reſid. ſecus ſi ex iniuſta cauſa fuerit abſens, pauciſſimo quantumcunque tempore, quia tunc continuo habitare non dicitur. de libera. cau. l. Paulus reſpondit. §. Caius. de ſtatulib. l. ſeruum qui. §. ſeruus. Rom. conſi. 264. num. 3. & ſing. 676. cõiter ſunt ſtatuta. Felyn. in proem. decretal. in verſic. rex pacificus. poſt num. 5. Pariſ. conſi. 159. ſtatutum. nu. 16. uolum. 4. Boer. deciſ. 260. quo ad hoc in fine.

Habitare dicitur in ciuitate is qui in ea domicilium habet. l. 1. de his qui deiec. uel effud. domicilium autem tunc quis habere dicitur, cum uel eo loco maiorem ſuarum fortunarum partem poſuit, uel eodem loco perpetuo ſtetit. C. de incol. leg. ciues. lib. 10. & plene not. in l. aſſumptio. §. iuris. & l. domicilium. ad municip. l. hæres abſens. §. 1. de iudic. Rom. conſ. 264. nnm. 2. Maria, Soc. ſen. in c. fin. in 6. q. prin. de fo. comp. Fely. in c. dilectus. il 2. in uer. ad domiciliũ ſortiendum. de reſcr. Tiraq. de utroque retr. ti. 1. §. 36. glo. 3. num. 7. Gram. deciſ. 67. ſuccedente homicidio. n. 3. Bertr. conſ. 158. in 5. dub. uol. 3. in antiq. dic hoc uerum, licet tribus menſibus in rure permaneat. Bar. in l. 4. §. pretor, de dam. infec. ſequitur Fely. in c. quoniam. nu. 2. de offic. ordin.

Habitare in ciuitate quis non dicitur ex eo ſolo quod in ea moratur ut ſua negotia expediat, mox receſſurus, quicquid dicat tex. in l. lex Cornelia. §. domũ, uerſ. ponamus enim. de iniur. quia ille tex. loquitur. de habitatione impropria, Saly. & Ale. in l. cum filius. ſi cer. pet. uerba autẽ accipienda ſunt in proprio ſignificatu, ut inf. uerſ. verba accipienda ſunt, ut igitur habitare proprie dicatur, requiritur, ut dixi in præced. ver. quod domicilium in loco habeat, domicilium autem nemo ſortitur, niſi animum perſiſtendi habeat. l. ciues. C. de incol. lib. 10. Ang. cõſ. 27. quidam victor. Abb. in c. fi. ante fi. verſ. nam ad conſtitutionẽ domicilij. de paroch. Corn. conſ. 244. videtur. nu. 19. uol. 2. Deci. conſ. 283. diligenter. col. pen. verſ. quinto iſta concluſio.

Habitare in ciuitate quis poteſt, & non eſſe ciuis, ut puta ſi habeat familiam, ſed non in ciuitate ubi habitat, illa enim habitatio dicitur impropria, nam ad ciuilitatem conſequendam requiritur quod cum familia habitet. Bald. conſilio 198. ſtatutum. nu. 3. lib. 2. Alex. in l. lex Cornelia. de iniur. Bart. in l. 1. §. habitare. de his qui deiec. uel effud. Socin. conſi. 129. præſtantiſſimi. Gram. deciſ. 87. ſuccedente. ubi plura de hac materia. Circa hoc autem de habitatione cum familia, aliqui uolunt, quod dicatur quis cum familia habitare in loco, ſi cum uno uel duobus ex familia habitat. per l. 1. §. familiæ. de vi & vi arm. alij quòd hoc non ſufficiat, per l. pronuntiatio. §. familiæ. de verborum ſign. Luc. de Pen. in l. quicunq;. col. 1. verſ. & not. quod etiam duo non faciunt familiam. C. li. 10. & hæc verior per d. §. familiæ. & vide ſupra uerſ. ciues & incolæ. & verſ. ciuis ut quis dicatur. & inf. uerſ. incola ut quis.

¶ Habitatio ad eſſentiam ciuilitatis originariæ nõ requiritur, ſed origo ſufficit, ut probatur ex his, quæ poſt gloſ. tradit Bart. in l. eius qui. §. Celſus. in prin. ad municip. nõ enim perditur domicilium originis, licet

licet quis ad alium locum transferat incolatũ. Ale. conſilio 100. poſt princ. verſi. pro hoc facit. uolum. 3. ubi pluribus hoc firmat. & totum in hac materia uerſatur, & tradit Alberi. in l. incola. la. 1. ad municip. ubi connumerat effectus originalis ciuilitatis quam retinet is qui alio domicilium habitationis transfert, & in l. aſſumptio. §. viris prudentibus. nu. 3. eo. tit. qui text. eſt in hac materia clarus. Eodem enim tempore quis eſt ciuis unius loci origine, & incola alterius habitatione. dicta l. incola. iunc. glo. ciuis. l. 1. C. de municip. & origi. lib. 10. gloſ. in l. priuilegio. per illum tex. C. de incol. eo. lib. & in dicta l. aſſumptio. Ceph. conſilio 451. num. 107. & ſucceſſiue. pro cuius materiæ diſcuſſione vide Barb. conſi. 4. uolum. 2. Bero. conſilio 55. num. 6. libro 2. Deci. conſi. 283. num. 7. Crau. conſi. 441. colum. 1. & infra uerſic. originarius ortus in loco. & verſic. ius cauſatum ab origine.

¶ Hæredes defunctorum data auctorum ſuorum mala fide non poſſunt ex ſua perſona incipere preſcriptionem, quia ipſorum conſcientiam exonerare tenentur. Fel. in c. ſi diligenti. colum. 4. & ſeq. de præſcri. ubi poſt relatas opiniones Doct. cõcludit hanc
* ſententiam eſſe magis communem, & hanc materiã copioſe tractãt, Alex. Iaſ. & alij in l. Pomponius. §. cum quis. de acquir. poſ. idem Alex. conſilio 51. colum. 3. uolum. 5. conſi. 4. colum. penult. uolum. 2. a qua ſententia fauorabili animæ defunctorum nõ eſſe in iudicando recedendum, dicit Cur. iun. conſilio 177. ſub nu. 14. verſ. poſtremo non obſtat. pro qua. q. videas Rom. conſilio 201. pro deciſione. ſub nu. 5. uer. & hoc eſt falſum. iunc. copioſa addi. Mandoſ. iun. ibi ſuper verſ. falſum. vbi habes concl. ad partes propoſitam, & quæ ſit communis.

Hæredes licet habeãt cætera iura hæreditaria poſt aditionem hæreditatis, non tamen habent ullam poſſeſſionem, niſi eam naturaliter apprehendãt. l. cum hæredes. in prin. de acqu. poſ. l. 1. §. Scæuola. ſi quis teſtam. lib. eſ. iuſ. fuer. gloſ. in l. ſi ager. verſ. recte. de rei vendic. in prin. Barto. in l. ſi is qui pro emptore. colum. 5. uerſic. & hæc eadem eſt ratio. de uſucap. Aret. Inſti. de hæred. inſtit. in princ. ſub num. 2. uer. in eadem gloſ. hæreditas enim in hæredes id tãtum transfundit quod eſt hæreditatis, non ergo poſſeſſionem, cum hæreditas nullam poſſeſſionẽ habeat. dicto §. Sceuola. licet enim poſſeſſio ſit iuris. l. peregre. in prin. de acquir. poſſ. quia tamẽ animo retinetur, qui extinguitur morte. l. 4. loca. ideo etiam poſſeſſio extinguitur, & noua apprehenſione opus eſt. dicta l. cum hæredes. Nec ſtatutum uel decretum facere poteſt quod defuncti poſſeſſio non uacet, ſed immediate cõtinuetur in eius hæredem: nam ſecundum veritatem fieri non poteſt, quod poſſeſſio poſt mortem duret, & retineatur per hæreditatem, cum non adſit perſona uera, quæ poſſit poſſidere, & poſſeſſionem retinere. Rui. conſ. 27. num. 8. li. 5. & hec etiam vera in hærede ſuo, cum ſuitas quo ad poſſeſſionem nihil operetur. Cepha. conſi. 479. num. 37. ideo inter poſſeſſionem defuncti, & heredis, ſemper datur medium, & eſt noua poſſeſſio. Bar. & Bal. in l. cum miles. quib. ex cauſ. maio. Bald. in l. fin. in prin. C. de edic. diui Adr. tollen. Bertach. de epiſc. lib. 3. p. 1. q. 56.

Hæredes poſſunt ex perſona defuncti petere reſtitutionem in integrum ex clauſula generali. l. 1. in fin. ex quib. cau. maio. utputa quando deceſſit neſciens ius aliquod ſibi competere. ita Bart. & alij poſt eum in l. Pantonius. de acquir. hæred. Ang. & Caſtr. in l. ventre. eo. tit. idem Bar. in l. qui duos. in prin. col. 2. verſ. oppono extra gloſ. de reb. dub. & ibi Caſtren. dicit hanc ſententiam a toto mũdo ſeruari, & quod ſemper ita conſuluit. ſequitur Socin. ibi num. 16. in fi. Bart. alibi in l. cum pubere. eodem tit. Ro. conſi.
* 58. num. 3. ubi hanc propoſitionem communem teſtatur, & Alexan. pulchre, conſi. 20. nu. 10. & conſi. 71. colum. penult. verſ. vel etiam poteſt reſponderi. volum. 1. & conſi. 169. colum. penult. in fine. verſi. vel tertio. uolum. 2. conſilio 86. num. 2. uolum. 3. refert & ſequitur Ceph. conſi. 482. num. 21. ubi dicit conſtare hanc ſententiam eſſe communem, & ſecundum eam eſſe iudicandum, iuxta l. fina. C. de pœna iud. qui male iud. & c. ne innitaris. de conſtit.

Hæredes tutorum tenentur adminiſtratę tutelę rationem reddere. l. tutelæ. l. omnes tutores. C. arbit. tutu. l. ult. C. de hær. tut. l. ex depoſiti. de actio. & obl. l. 3. §. hæc actio. de neg. geſt. Cyn. Alberi. & alij in l. 1. C. ex delic. def. Rom. conſilio 413. num. 2. Deci. conſilio 110. ſub num. 7. uerſi. & iſta redditio rationis. Marſil. ſing. 493. Pariſ. conſilio 88. num. 12. uol. 1. Burſ. conſilio 105. num. 1. & 2. ubi alios quamplures in hanc ſententiam refert. Ratio huius propoſitionis eſt, quia hæredes tutoris defuncti eius perſonam referunt, in Authen. de iureiuran. a mor. preſt. §. 1. gl. 1. Inſtit. de hæred. inſtit. maxime in iure creato tempore mortis tutoris. l. in depoſiti. ff. depoſ. Aret. conſilio 122. in cauſa quæ vertitur. columna 2. verſic. nec obſtat. ſequitur Rolan. conſilio 50. num. 8. uolum. 2. & conſ. 6. num. 15. uolum. 3. in obligationibus enim paſſiuis ſunt eiuſdem conditionis, & qualitatis cuius erant tutores. Hier. Gabriel. conſi. 106. num. 5. & 6. Ceph. conſi. 674. videretur. nu. 14. cum ſeq. uide inf. uerſ. liber rationum continere. & ſup. verſ. adminiſtrationis rationem.

Hæredi adire uolenti hereditatem eius qui ab eo dicitur occiſus, non poteſt per tertium extraneum ante ſentẽtiam opponi exceptio, tu es indignus, ſed per ſolum fiſcum. gl. in l. his conſequenter. §. 1. in uerſi. non pertinere. fam. erciſcun. Bart. conſilio 81. nu. 9. in fi. & conſi. 119. num. 5. Alexan. loquens in feudatario, conſi. 209. num. 21. uolum. 6. Alcia. conſi. 171. num. 5. Cagnol. in l. Papinianus. §. meminiſſe. nu. 2. de inoffic. teſtam. Ruin. conſilio 2. num. 2. libro primo. Natta conſilio 475. numero decimoquarto, lib. 2. Duran. de arte teſtan. tit. 11. caut. 12. Ceph. in ſim. conſi. 3. nu. 122. & conſi. 451. nu. 133.

Hæredi inſtituto non poteſt teſtator expreſſe prohibere, ne hæredem etiam extraneum inſtituat, etiã ſi adijciat cauſam, contemplatione familiæ, uel deſcendentium, fuit deciſio Ang. conſilio 57. domina Andrea. & in conſi. 7. ex dicto themate. illam refert declarat & commendat Curt. iun. conſilio 160. nu. 8. Iaſ. in l. filiusfam. §. Diui. de legatis primo. num. 101. in 1. lect. Socin. iun. conſilio 112. num. 11. & 12. uolum. 1. in quo conſuluit Paduæ ſuper fideicommiſſo de teſtis, & in eo. caſu conſuluit Mantua conſilio 275. & prius cõſi. 194. ubi conſuluit pro eadem parte,

parte, quamuis pro contraria illo caſu reſponderat Pariſ.conſilio 17.uolum.3.& ante eum Alexan. de Neuo conſilio 17.& in ea materia Iaſ.conſ.101.uol. 1.conſi.164.colum.3.uolum.4.conſi.142. columna 10.uolum.2.ubi ſequitur ſuprad.deciſ.Ang.etiam ſi ſit expreſſa uoluntas teſtatoris, quam ſententiam Ang.admittit diſtinguendo Card.Alban. conſi.41. nu.8.& 10. ſed quidam apoſtil.Alexand. ad conſi. 155.viſis.uolum.2.ſuper verſ.quod non,reprehendit Iaſ.tanquam contra propriam cōſcientiam conſuluerit prætextu deciſ.Ang.& Alex.& quod male conſulta retractauit poſtea,legendo. dictū.§.Diui. ubi Crot.n.112.dicit,deciſ.Ang.nullo pacto eſſe tenendam, & eſſe contra cōem opinionem,ut dicit ēt Couar.ſuper c.Rainaldus.de teſtam. nu.7. aduerte tamen quod iſta.q.eſt controuerſia. Deci.Ruin. & Crot. ſibimet in conſilijs contrarij fuerunt, ut per Tiraq.de retrac.§.26.gloſ.1.num.3.& 4.Ceph.conſilio 153.nu.32.& 33.Ripa in dicto §.Diui. nume. 96.ubi dicit communem eſſe pro hęrede.eam tamē ipſe limitat,& eam quoque pluries limitat Grat.reſpon.68.colum.2.lib.2.quid autem ſi eſſent uerba, quomodocunque & qualitercūque, an comprehendant etiam hęredis inſtitutionem,poſt Bar.& Aret. vide Rolan.conſilio 98.nu.15.uolum.2. Soci.conſ. 251.colum.4.uolum.2.Gozad.conſilio 52.num.2. cum ſequen.quos refert, & late proſequitur Ceph. d.conſilio 153.

Hæredis aſſertio confecto inuentario obtinet uim probationis,eique ſtatur dicenti eſſe tot bona in hæreditate,non plura, & legatario, ſeu cuiuis alij cōtrarium dicenti incumbit onus probandi. gloſ. in l.cū de lege.de probat.ubi hoc not.Bar.& alij.Nicon.in rubr.de no.op.nunc.num.269. Imo.& Aret.in l. ſi conſtante.ſoluto matrim. vbi Alexand.num.7.Iaſ. num.131.Rip.num.20.Crot.in 1.lect.nume.9.Aret. in l.in illa.colum.penult.de verb.oblig. Alexan. in l.decem.colum.5.eodem tit.Iaſ.in §.Item ſi quis in fraudem.Inſt.de act.num.70. Alci.de præſum.reg. 3.præſum.20.Rip.in c.cū Eccleſia Sutrina. de cau. poſ.& propr.num.83.Socin.iun.conſilio 26.uol.2. nam inuentario confecto non præſumitur hęres bona hæreditaria ſubtraxiſſe,l.meritò.pro ſocio. Couar.variarum reſol. lib.2. cap.6. ſub num.4.uerſic. nam cum maxima. Gabr. concluſ. lib.1.de probat. concluſ.7.num.12.

Hæredis inſtitutio dubia declaratur ex coniecturata mente teſtatoris,argum.l.qui filiabus. in prin.de lega.1.ut ſi quis inſtituat pauperes, intelligitur ſenſiſſe de his qui ſunt de eius domicilio,gloſ.in c.ſi pater.in uer.pauperes.de teſtam. in 6.& probatur ex l.nulli.C.de epiſc.& cler. & in l.hæc conditio. §.vltimo.de cond.& demonſtr.Couar.alios referens,in c.cum tibi.num.14. de teſtamen.vel ſi fuerint inſtituti fratres ordinis S. Franciſci, ut inſtitutio ualeat, iux.l.quoties. de reb.dub. videtur tęſtator ſenſiſſe de fratribus tertij ordinis,qui ſunt capaces in communi.clemen.cum ex eo.& ibi not. de ſent.excom. non autem de aliis minoritis, qui ſunt omnino incapaces.iux.clemen.exiui.de verborum ſignif. Barto. tamen lib.1.minor.diſtinct.3. tenet inſtitutionē cadere,cum illi qui ſecundū communem uſum loquēdi uocātur fratręs S. Franciſci ſint omnino incapaces,a quo uſu colligitur teſtatoris uolūtas,l.Labeo. de ſuppel. lega. & alij proprie uocantur fratres de pęnitentia.d.clem.cū ex eo,niſi appareat de illis teſtatorem ſenſiſſe.Couar.ubi ſup.vide ſup.uerſ.Fratres Ordinis Minorum.

Hęredis legitimi appellatione intelligitur is qui ab inteſtato ſucceſſurus ſit. l.cum pater. §.cum inter. de lega.2.& ibi Bar.in uerſ.nec obſtat. Pau.de Caſt.in princ.Imo.in princ.Comenſ.in ſummar.& in verſi. Doct.tamen dicunt. & eſt glo.2.in l.peto.§.fratre. verſic.Item contra,& uerſ.quædam, & ibi Barto.in verſ.aut prohibitio eſt facta.ff.eo.Caſtr.conſi.447. colum.1.parte prima. Ant.de But.conſilio 35.verſ. quia prohibitiones.Iaſ.conſi.4.colum.2. uerſ.quarto deueniendo. uolum.1. & conſi.120. colum.pen. verſic.tertio principaliter.eod.uolum. & conſi.31. colum.2.uerſic. ſecundo pro iſta parte.uolum.3.Socin.conſi.292. colum.fin. uerſ. ſed reſpondetur ſecundo.Curt.ſen.conſi.64. colum.16. uerſic. ad tertium principale.Alexand.conſi.56.colum. fi.uerſi. quinimo etiam.uolum.1.& conſi.23.colum.fi.uerſ. quinimo.uolum.2.& conſi.59.colum.4.uerſ.quinto probatur.uolum.3.Deci. conſi.182.col.1. uerſi. & ideo.conſi.377.colum.fin. verſic.circa primum, & conſ.422.colum.pen.& fin.uerſ.his tamen.Rui. conſi. 89. colum.11. uerſic.nec obſtat. conſilio 95. colum.3.uerſic.per talem ergo.& conſi.108. col.2. uerſ.& ubi etiam.uolum.2.& conſi.23.col.2. uerſi. & ſicut etiam.& colum.10.uer.non obſtat etiam.& conſi.51.col.fin.uerſic.& propterea.uolum.5. quæ faciunt ad dicta infra verſic.prohibitio alienationis facta extra familiam.

Hæreditas adita per filium non dicitur amplius hæreditas patris, ſed dicitur proprium patrimonium ipſius filij. ita Iaſ.in §.actionum.Inſtit. de action.nu. 220.& in l.eius qui in prouincia. uerſi. quod ſi ſtipulatus.num.10.ſi certum pet. in l.2.nu.7. C. de in ius uocan.& conſi.84.num.20. uolum.1. Decius in l.quoties duplici.num.6.ff.de reg.iur. & l. hæreditas.num.8. eodem tit. conſi.226. inci. ad excluſionem. num.1. conſilio 379.requiſitus.in prin. conſi. 419.viſo eleganti.num.10.conſ.433. viſa copia.nu. 5.conſilio 581.viſo puncto.num.10. conſi.625. viſo.num.9.& conſi.627. in caſu. num.9. conſi.655. incip.viſo eleganti.num.34. conſilio 683. in caſu. nume.5.& conſi.688.ad confirmationem.nume.6. Curt. iun. conſi.101. præſupponitur. num.4.5. & 6.cum concor.per me ibi adductis in add. ſuper verſic.ſed fraterna,& vide Chaſſan.conſi.23.incip.deceſſit.num.41.& Iaſ.conſilio 3.num.8.ubi applicat ad ſtatu.Bonon.uolum.1.vide inf.in verſ.ſtatutum Mediolani,& vide omnino Calcan. conſi.77. incip. in Chriſti nomine. per totum.Iaſ. conſi.120. num. 12.uolum.1.Corn.conſ.150.in hac.colum.3.uolum. 4.Niconi.in rubr.ſol.matr.num.38.Franc.Beci. qui plura congerit,conſilio 74. num.8.affirmat hanc eſ-
* ſe communem opinionem. Et hoc clare dicit Rom. conſilio 40.nu.2.in filio hęreditatem matris adeunte, ut adita deſinat hæreditas appellari, & dicatur proprium patrimonium hęredis adeuntis.per l.ſed & ſi plures.§.filia.de uulg. & pupil.& de acquirenda poſſeſ.l.1.§.veteres. & de acquirenda hæreditate.l. hæres per ſeruum. in gloſ. quod etiam mul-

tis

tis comprobat Mandoſ. iun. ad eum. ſuper verſic. appellari.

Hæreditas patris non adita tranſmittitur ad quoſcunque hæredes ex potentia ſuitatis. ita Bart. & magis
* communiter Doct.in l. ſi infanti. C. de iure delib. in l.venter.de acq.hær.in l.ex militari.§.fin.de milit.teſtam.Bald.in l.apud hoſtes. per illum textum. C.de ſuis & legit.in l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de caduc.tollen.& in l.ſi filius hæres. de lib.& poſthum. & dicit magis communem Iaſ. conſilio 130. nu.15. uolum.1.quod etiam tenuerunt Rom.conſi.58. in 2.dubio.Deci.conſi.250.antiqua.num.1.uerſic.ſed tamen prædictis. conſi.331.num.5.& 6.dicit communem Socin. conſi.8.poſt redditum.columna ult. uolum.4. vbi teſtatur communem cum Bart. quam etiam communem dicit Cor.182. circa primum. ad fin.uolum.1.conſilio 219.licet in hac.num.2.uol.3. Bertran.conſilio 38.ponitur.num.2.uolum.3.Nat. conſi.514. tria. num.22.Dilec.de arte teſtan.tit.de acq.uel repud.hær.caut. 1.nu.3.

Hæreditas patris,profeſſi ordinem fratrum minorum, mox abiecto habitu recedentis, ad conſanguineos pertinebit,non autem ad ipſum filium recedētem, nec ad monaſterium, quod bona poſſidere nequit, nec in cōmuni,nec in particulari.Feder.de Sen. conſilio 26.Barto.in trac.minor.lib.4.in q.incip.ſed ad quos pertinebunt bona. Bal.in Authen.ingreſſi. C. de ſacroſan. eccleſ. poſtquam enim illum ordinem profeſſus eſt,licet receſſerit,dummodo emiſſa profeſſione,eius naturam retinet,& ſic ſubiacet diſpoſitioni clemen.exiui. de verborum ſign. & hanc ſententiam ita communem dicit Rom. ut temerarium ab ea recedere arbitretur.conſ.268.& 296. Iaſ.in l. ex facto.§.fin.de vulg.in fi.Deci.in c.in præſentia. poſt num.68.uerſ.ſeptimo.de proba. Grat.reſpon. 68.num.13.lib.1.Tiraq.de utroq.retr.tit.1.§.1.gl. 9.num.103.vide ſupra uerſic. fratres ordinis minorum ſunt incapaces. & uerſicu.bona ingredientium religionem.

Hæreditatis aditio inducitur poſſidendo bona hęreditaria per decem annos. tex.eſt;quem ad hoc Barto. ibi & cæteri reputant multum ſing.in l.ſi filius. C. de petit.hæred.qui licet loquatur in filioſ.tamen locum habet in quolibet alio poſſidente, ut ſupra.ita Bald.in l.non hoc. in vlt.colum. in princ.C.vn.leg. Natta conſi.74.num.11.Iaſ.conſ.3.num.6.uolum. 1.Ceph.conſi.98.incip. D.Bartolus. num.27. cum ſequen.Gabriel.com.opin.lib.1.de præſumpt.concluſ.1.numero 43.vide infra verſicu. poſſidens res hæreditarias.

Hæreditatis aditio operatur,ut hæreditas efficiat proprium patrimonium adeuntis. ita gloſ.not.in l.1.§. veteres.de acquiren.poſ.& in l.hæres per ſeruum. de acq. hæred. & utrobique Rom.Raph.Cum. Iaſ. conſilio 3.num.7.conſi.4.num.17.conſ.120. num. 12.uolum.1.conſi.66.colum.4. uerſ. ſed præmiſſis. uolum.3.Deci.conſi.318.incip.in cauſa.colum.vlt. conſilio 419.incip.viſo eleganti.nu.10.Ceph.conſ. 45.num.18.Menoc.conſilio 81.incip.cauſa hęc.nu. 24.vide infra in uerſ. ſtatutum Mediolani. & ſupra uerſic. hæreditas adita per filium.

¶Hæredum appellatio, in materia feudali intelligitur de hæredibus ſanguinis, & ſic de filiis,ac deſcendentibus.c.1.§.& ſi clientulus.de alien.feu. Bart.in l.Gallus.§.etiam. colum.1. uerſ. circa quod dic. de liber.& poſthum.ubi & cæteri Doct.Dec.late conſ. 208.num.9.& 10.& conſi.445.nume.13.& Bero.q. famil.17.num.3.Afflic.deciſ.320.nu.7. etiam ſi fieret mentio de quibuſcunque hæredibus,quia illa dictio uniuerſalis,quibuſcunque, accipitur ſecundum ſubiectam materiam, & reſtringitur ad hæredes ſanguinis,& ſic ad deſcendentes.Dec.late poſt Bald.& alios quos allegat,in c.in præſentia. num.42.uerſi. ſed tamen in contrarium.de probat. & conſi.171.in cauſa venerabilium.num.6.conſi.185. in cauſa.nu. 4.conſi.193.diligenter.colum.fin.uerſi.non obſtat fundamentum. conſilio 208. ad clariorem. colum. fin.poſt princ.uerſ.3.Bald.Rube.conſilio 110.num. 9.Gozad.conſilio 26.num.33. Corn.conſi.199.nu. 69.uerſi.licet etiam.lib.2.Barb. in rubr. de feu.col. 2.& conſi.63.num.14.lib.1.Cepha.conſi.2.nu.15. & conſi.3. num. 3. de vi autem & effectu dictionis (quibuſcunque)vide ſupra verſic.dictio(quibuſcunque)& ver.dictio,quoſcunque.& verſ. hæres in feudis.& uerſ.verbum heredibus.

Hæres a quo relictum eſt legatum præſtandum perpetuo hoſpitali, ſi tranſactis annis centum ſoluere recuſat,an poſſit cogi ad illud ſoluēdum? & uideretur dicendum illud legatum ſemper deberi, propter illud verbum,perpetuo, tamen uerius eſt quod illud tempus reſtringatur ad ſpatium centum annorum, & poſtea extinguatur.per text.cum gloſ.& Bart.in l.annua.§.Titio.in fi.de annu.lega.Alexand.in l.2. in princ.ſoluto matrim. ubi dicit ſe ita conſuluiſſe, & obtinuiſſe. idem ante eum conſuluit Fulgoſ.conſilio 156.uiſis.col.4.Pariſ.conſi.1.nu.155.reſtringit iſtum terminum,perpetuum, ad ſpatiū triginta annorum tantum,ut ibi per eum.Pro qua materia,vide Pet.de Peruſ.in tract.de canon.epiſc. c.7. numero vndecimo.Iaco.Venen.de annu.præſt. quæſ.38. Trac.T.6.p.2.f.250.in vlt.edit.Venet.& vide omnino gl.in l.1.pro ſocio. & in l.nulla. eodem titulo. Zabarel. de teſtamen. cap. quia. num.9.vide ſupra verſic.dictio,perpetuo. & infra uerſic. legatum annuum ciuitati.

Hæres ab vſufructuario deſcriptionem, & ſatiſdationē petendo contra expreſſam diſpoſitionem teſtatoris,non ob id incidit in pœnam priuatę hęreditatis. ita Caſtren.conſilio 191.inci.antequam ueniam.per tex.in l.1.in fin. C.de his,quæ pœnæ nom.ſequitur Iaſ.conſilio 40.num.6.uolum.1. & in l.quæ de legato.num.21.de lega.1.Deci.conſi.565. num.2. & 3. Socin.iun.conſilio 115.num.25.& 26. uolum.1.Capra conſilio 9.num.8.in fi.Rolan.conſi.92.num.9. parte 1.Curt.iun. conſilio 173. num.13.facit reg.l. Seius & Augerius. ad legem Falcid.uide Iaſ.d.conſ. 40.numero 7.& infra verſicu. vſufructuarius tenetur facere.

Hæres emphyteutæ qui non ſoluit eſt excuſandus, ac in integrum reſtituendus, ſaltem ex clauſula generali.gloſ.fin.l.2.C.de iure emphyt. Alexand.conſi. 71.colum.2.uerſ.quę opinio.uolum.1.conſilio 160. viſo themate.colum.4.uerſi.iſta etiam fuerunt.conſilio 124. prope fin. uol.5. Deci. conſi.58. iux.fin. 164.colum.pen.uerſ.& ex his breuiter. Rui. conſi. 150.num.23.uol.1. prætendit enim ignorantiam,

quæ

quæ eſt probabilis excuſatio, l. fin. de decr.ab ord. fac.Bar.in l.1.§.ſi quis autem per inundationem.de itin.actuq; priua.Iaſ.§.fuerat. num.84. Inſtitu. de action.in l.quamdiu.C.qui admit. & conſi.200.li. 2.Ceph.conſi.24.nu.19.& 20.ignoranti enim non poteſt imputari cur non ſoluerit, ut infra uerſ. ignorans non dicitur.

Hæres in cuius electione poſitum eſt a teſtatore nominare unum ex pluribus filijs alicuius, ſi deceſſerit electione ſeu nominatione non facta, omnes ſimul admittuntur, quaſi omnes a teſtatore ad ſucceſſionẽ ſimul electi fuerint. Ioan.And.in addit. ad Specu.in rubr.de teſtam.colum.4.verſic.Item Lambertinus. per l.ſi Titio, aut Meuio.& l.cum quidam. in prin. la ſeconda.& l.unum ex familia.in §.rogo.de legatis ſecundo, quod dictum refert Alexan.conſ.26.uideretur.ad finem.uolum.3.& conſi.13.viſis.colum. 2.uolum.4.Rom.conſ.438.num.10.Iaſ.conſi.215. num.9.uolum.2.Deci.conſi.468. ſuperiori. nu.28. Ruin.conſ.167.prima.ad fin.uolum.3. Iaſ.conſilio 158.col.8.lib.4.

Hæres in feudis ex iure, atq; natura feudorum ille eſſe cenſetur, qui eſt legitimus deſcendens uaſalli, & nõ hæres extraneus.c.1.§.& ſi clientulus.de alien.feu. & in c.fin.ſi de feu.fuer.cont.int.dom.& agn.Bald. in c.1.verſic.& hoc facit ad.q.de nat.ſuc.feu.Caſtr. in l.ex facto.§.fin.ad Trebel.& in l. filiusfam. §.cũ quis.de lega.1.Abb.conſi.3. nitar.colum.4.uerſic. ex his infertur.lib.2.Rom.conſi.1.circa medium.& conſilio 494.ſub num.2.verſic.ex feudorum.Corn. conſilio 16.num.6.& 7.uolum.1.Dec.conſi.208.ad clariorem.colum.2.Grat.reſpon.4.dubitatur.num. 32.& reſpon.110.thema.num.48.parte 1.Gozad. conſi.9.in hac.num.52.Affli.in prælud.feud. num. 121.& 122. Ioan.B.Fer.conſ.178.videbatur.num.6. quam ſententiam dicit communem Deci. conſ.185. in cauſa.colum.2.& 195.in cauſa. colum.3. & in c. in præſentia.nu.48.de probat.Gozad.conſi.26.nu. 3.Rub.Alexand.conſilio 164.numero 13.Pariſ.conſilio 2. num.23. uol. 1. vide ſupra verſic. hæredum appellatione.

Hæres in re certa habetur loco ueri heredis quo ad ius accreſcendi, de hær.inſti.l.1.§.ſi ex fundo.& l. quoties.§.ſi duo.not.in l.quoties. C.de hæred.inſtit. & in l.ex facto proponebatur.ff.eo. Ro.conſi.81.ſub num.1.uerſ. ad hoc reſpondetur.Phil.Franc.in c.1. colum.8.uerſ. tertio quo ad ius accreſcendi. & col. 10.uerſic. in ea.gloſ.fin. de teſt.lib.6. Lambert. de iure patron.lib.1.parte 2.queſt.2.art.16.colum.2. verſ.tertio quo ad ius accreſcendi.Ripa in l.re coniuncti.nu.181.de legatis tertio. Pro hac tñ propoſitione, uide infra verſi. inſtitutus in certa ſumma, & verſ. ſubſtitutio facta in re certa.

Hæres inuentarium non conficiens, licet perdat falcidiam.§.ſancimus.cum ſequen.in Authent.de hære. & falci.non tamen perdit Trebellianicam. ita Iaco. de Beluiſ.poſt Goſ.in Authen.de hæred. & falci. in §.hinc nobis. ſequuntur Bar.Ang. & Alexand.in l. Marcellus.in princ.ad Trebel, & idem Bart. in Authen.ſed cum teſtator.C.ad legem falcid. & in conſilio 4.incip.an hæres. Bal.in l.filium quem habentem.colum.17.C.fam.erciſcun.& in l.cum tale.§.1. de cond.& demonſtr.Ang. & Imo.in l.1.§. hæc ſtipulatio. ſi cui plus quam per leg. falcid. idem tenet Ang.in §.ſi uerò expreſſim. in Auth.de hær.& falc. Ioan.And.in addit.Specul.in tit.de inſtr.edit. §.dicto.ſuper verſ.nunc dicamus.in addit. incip. ſed de Trebellianica, quæ eſt ſuper uer. fecerit, ubi de hac materia late.& Caſtr.conſi.163.viſa facti. hanc propoſitionem dicit ueram, & magis communem Iaſon conſ.84.puto quod. num.7. uolum.1. & conſ.114. viſa facti.nu.3.uol.4.Natta conſi.220. ex teſtamento.num.2.323.quoniam.nu.1. ubi dicit veriorem, & magis communem.Mazol.conſ.55. cum ngatur. num.18.ubi ait ſeruari in pract. Rol. de confec.inuenta.parte ult.num.19.ubi materia diſputata concludit, ut ſupra.& num. 22.ad finem, ait audiuiſſe, ita alias Mantuæ fuiſſe iudicatum. Contrariam ſententiam, quod ſcilicet perdat, tenet Gabr.concl.lib. 4.ad Trebel.conclu.10.num.2. ubi dicit magis communem, quam etiam amplectitur Oſaſ. deciſ.147. agitur.num.8.ubi latiſſime diſputat poſt Dec.conſ. 235.non parua.ſub nu.5.uerſ.alia eſt. tres rationes propoſitionis negatiuæ ponit Iaſ.in d.conſ.84. ſub dic.num.7.uer.principale.Materiam copioſe ponit Burſ.conſi.44.num.19. uolum.1. An autem Trebellianica poſſit prohiberi, uide late Iaſ.conſi.84.num. 24.& ſucceſſiue.Gabr.concl.libro 4. ad Trebel.concluſ.1.num.2.& ſequen.& concluſ.5.num.6.ad propoſitionem vide Mandoſ.iun.ad conſi. Roma.276. in ver.Trebellianica, ubi omnium opiniones refert, & poſt multa concludit, Trebellianicam indiſtincte amitti ob non confectionem inuentarij, & hanc di- * cit paſſim ſeruari, & eſſe longe communiorem aliis. Dixi ad Curt.iun.conſ.54.ſuper uerſi.Trebellianica.& conſi.120.ſuper uer.Trebellianicæ.

Hæres non poteſt defuncti facto contrauenire.l.cum a matre.C.de rei vendic.quem tex.ad hoc ibi no.Barto.Bald.& Sal. quod dictum omnes pro regula ponunt, ut obſeruant, Natta conſilio 448.vidi.num.9. Meno.conſi.87.quæ adhuc.num.91.& 99.cum ſeq. conſilio 99.de re.num.193.conſi.104.propoſita.nu. 29.Gabr.conclu.lib.6.de reg.iur.concluſ.11. num. 1.Rolan.conſi.97.prima facie.nume.43.& 44.uol. 2.conſi.30.in præſenti.num.29.conſi.90. tota machina.num.37.& conſi.vlt.num.143.uolum.4.quæ propoſitio non habet locum, quando teſtator non relinquit hæredi illud quod ei relinquere debet, ut not.in l.1.& 2. C. ſi quid in frau. patron. ſecundum Bart.in l.2.C.de inoffic.dona.Iaſ.conſi.7.aliàs 246. uolum.3.num.27.& 31.conſi.56.num.23.conſilio 64.numero vndecimo.conſi.168.ſub num.39.uerſi. tertio reſpondetur.uolum.4.Natta conſ.470.num. 17.Oſaſ.deciſ.180.nu.5. Tiraq.de retr.parte prima. §.1.gloſ.9.nu.58.Zanc.in l.hæredes mei.§.cum ita. ad Trebel.parte 4.num.430.declarat Cepha.conſi. 393.conſultus.nu. 180.vide ſupra verſ. factum hæredis reputatur.

Hæres non poteſt reuocare alienationem bonorum fideicommiſſo ſubiectorum factam a patre. ita Rom. conſ.18.num.4. Alexan.conſ.3.num.1.conſ.23.in fi. uolum.3.Rui.conſ.6.nu.23. libro primo, conſ.25. num.vndecimo, uolum.2. Pariſ.conſ.34.in fin.uol. 2.Socin.iun.conſi.107. nu.61. uol.3. Menoc.conſi. 89.num.34.uſque ad finem.Natta conſi.531. num. 20.Rolan.conſi.71. num.36.uolum.2. conſilio 34. num.

nu.71.& 72.uol.4.Gabr.tit.de reg.iur.concl.11. nu. 6.in 4.ampl.Burſ.conſi.3.nu.23. conſi.32. num.3. copioſe Marz.in form.fideicom. q.46. ubi alios citat. hanc propoſitionem dicit communem Cepha. conſi.620.nu.79.

Heres non poteſt teſtatoris uoluntatẽ in iudiciis declarare.gl.in l.idem Pomponius.§.fin.& ibi Bar.uerſi. nota quod ius declarandi.de rei uendic.& ibi Bald. verſ.in gloſ.quæ incipit.& Ang.uerſi.in gl.1. Iaſ.in l.inter ſtipulantem.§.ſi Stichum.col.4.uerſ. gloſ.in * ver.actori. de uerb.obl. ubi iſtam ſententiam cõem dicit. Fel.in c.2.col.11. uerſ. limita dũmodo.de lib. oblat.& in c.cum ueniſſent.col.2. uerſ.poteſtas interpretandi.de iudic.ubi Dec.col.2.uerſ.& etiã notandum eſt. Idem Deci.in l.cohæredem.col.2. uerſ. vnde poteſtas.de reg.iur.Curt.iun.in l.ſi quis intentione ambigua. col.2. de iudic. & hoc quando talis declaratio in alterius preiudiciũ cederet, aliàs ſecus. Bar.in l.ſi quis a filio.§.ſi plures. uerſ. ſed cõtra hoc oppono.de lega.1.& ibi Ang.uerſ.in ea.glo.ibi.idẽ Bar.in l.gerit.col.4.uerſ.venio ad quartam. de acq. hær.Iaſ.in d.l.ſi qs a filio.d.§.ſi plures.ĩ 3. no.Cur. iun.ubi ſup. col. 3. Gabr. copioſe hos & alios referens.concl.lib.6.de reg.iur.concl.3.nu.74.& 75.

Hæres poteſt in contractibus uel ultimis uoluntatibus ſui auctoris intentionẽ declarare. Bal.in l.idem Põponius.§.fi.de acq.hær.ſeu, de rei uend.Bar.in l.inter ſtipulantem.§.1. col.1. uerſ. ſed contra illud. de uer.oblig.Bal.in l.ſi quis a filio.§.ſi quis plures.uer. & ſic nota.de lega.1.Socin.in l.cum quæritur.col.1. verſi.prima eſt.de reb.dub.& ad materiam præced. & præſentis propoſitionis, vide copioſe Manti. de coniect.ult.uolun.lib.3.tit.1.nu.20.24.& 27.& per tot. ubi tractat, a quibus ambigua uoluntas teſtatoris poſſit, & debeat interpretari.

Hæres ſoluendo legata præſumitur habere notitiam teſtamenti, & fideicommiſſi, iuxta ea quæ late ſcribit Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres.in 3.q.de ver. oblig.Bald.conſi.117.uol.5.Alexand.conſi.3.nu.5. uol.3.Deci.conſi.236.col.5.conſi.267.col.1. conſi. 287.col.fi. conſi.303.col.2. Curt.iun.conſ.49.ſub nu.11.in fin.Pariſ.conſ.46. col.3.uol.2.Crau.conſi. 193.col.3.Rol.conſ.85.nu.21.uol.1.Applica dictis inf.uerſ. deſcendentes a teſtatore.

Hæres ſub conditione grauatus uel in diem, fructus interim perceptos nõ tenetur reſtituere. l. in fideicõmiſſariam.uerſ.quoties. ad Trebel.quia per aditionem efficitur dominus, ad quem fructus ſpectant, vt ibi per Bar.col.1.uerſ.ſed poſſet dubitari, & hac ratione non compenſantur ſibi in melioramentis factis.l.domos.ubi Doc.de leg.1.gl.l.emptor.in verſ. ſuperfluum.in fi.de rei uendic.Bal.& Ang. in l.inſulam.§.fructus.ſol.mat.Neguſ. de pign. memb.4.5. p.num.12.concl.5.Tiraq.ad l.ſi unquam.uer.reuertatur.nu.235. C.de reuoc.donat. Ruin. conſi.131. nu.14.uol.1.conſi.117.in 1.dub.& conſi.135. num. 14.uol.3.Bertr.conſ.21.Thema.nu.15.uol.1.Pariſ. conſi.55.nu.22.uol.3.Ceph.conſi.3.nu.80.

Hæres ſuccedit in bonis defuncti cum ſuo onere & ſua cauſa, prout erant apud defunctum. l. Pomponius. §.cum quis. de acq.poſ. quia hæres non debet eſſe melioris conditionis quam fuerit defunctus.l.nemo plus iuris, & l.hæredem.de reg.iur. l.cum heres. de diuer.& temp.præſcr.cum ſimil.confert quod in ſimili habetur in l.Statius.§. Cornelio. de iure fiſ. in l.cum pater.§.hæreditatem, il 1.de legatis 2.in l.ex facto.§.ex facto, il 1.ad Trebel.& in l.1. C.de hær. inſtit. ubi ſi fuerit relictum fideicõmiſſum poſt mortem grauati, & grauatus fuerit deportatus, fiſcus interim retinet omnia bona cum ſua cauſa, & onere reſtituendi. Ang.in l.Papinianus. §.meminiſſe. col. fin.uerſ.in tex.de inof.teſtam. idem firmat Cepha. conſi.33.nu.17.

Hæres tenetur exonerare animum defuncti.c.fi.de ſepult.unde ſi defunctus fuerit in mala fide, ex ea ipſe hæres impeditur, uolens de nouo preſcriptionem inchoare. Ant.de But.& Panor. in c.ſi diligenti. de præſcrip.reprobantes opinionem Dyni in reg. poſſeſſor.de reg.iur.in 6.eandem opi. tenuit Abb.in c. nihil.col.3.ext.eo.Imo.ĩ c.fi.col.3.eo. & alibi Ant. de But.in c.cura.col.4.de iu.pat.Bal.in l.Põponius, §.cũ quis.de acq.poſ.& in Auth.ad hæc.col.7.uerſ. ſed quid dicemus de hærede.C.de uſur. Rom.conſ. 201.ſub nu.5.verſ. qm̃ cum loquamur. ubi declarat in quib.terminis Dyn.loquatur. Abb.conſi.19.libro 2.Caſtr.in l.ſequitur.§.hæres.de uſucap. & hãc ſen- * tentiam dicit cõem Fel.in d.c.ſi diligẽti. col.4.& 5. ſequitur Cur.iun.conſ.177.ſub nu.14. uerſ. poſtremo, ubi addo. & cõſ.181.ad fi.ubi dicit magis cõem. Et ad hanc propoſitionẽ, vide cumulata per Mand. iun.ad d.conſ.Rom.201.ſuper uer. falſum.& Deci. omnino conſ.303.in caſu.col.2. uerſic. nec obſtat, quòd Monaſterium.

Hæres teſtamento non abolito nec cancellato, nec in aliqua parte uitiato ſcriptus, eſt mittendus in poſſeſſionem bonorum repertorum tempore mortis teſtatoris, nec fideicommiſſarius eſt legitimus contradictor ad impediendam talem miſſionem. l.fin. C. de edic.Diui Adri.tol.& ibi omnes.& ita in ſtatuto Paduæ dixit Curt.iun. conſi.92. num.1. & in eo caſu quo ad petitorium conſuluit Mar.Mant.conſi.115. & Pariſ.conſi.75.uol.2. quod facit ad ſtatutum Vicentinũ.rub.de mit.in poſ.rer.& hær.defun.in quo fit expreſſa mentio de fideicommiſſo, & nihilominus practicatur, quod fideicommiſſa petũtur de manu hæredum, & poſſeſſorum, uel per modum libelli, uel per uiam tenutæ, quæ in iudicio poſtea producitur, ut dicit Fran.Marz.in epitom.ad materiam fideicom.parte 3.circa prin.uerſ. & quoniam ſuperius.pag. mihi 48.uerſ. aduertendum eſt, ubi ponit modum practicandi in hoc.

Hæretici puniri poſſunt ubicunque inueniuntur, gl.in c.ut commiſſi.in uer.procedendi.de hæret.in 6.Pacten.de agnoſc.aſſer.cathol.q.25.nu.12.& ita diffidati ſunt, ut ẽt fides præſtita illis ſeruanda non ſit. Siman.de hær.c.45.nu.14.Pla.epit.delic. li.1. c.37. nu.11.Clar.lib.5.ſent.§.hæreſis.uerſ.præterea hæreticis.& ij adeo omnib.odioſi ſũt, quod, licet regulariter bona damnatorũ cõſernent filiis. Auth.bona damnatorũ.C.de bonis proſcr.tñ de iure bona hereticorũ confiſcantur, exiſtentib.ẽt ipſis filiis catholicis, & ortodoxis.c.uergentis.de hæret.Auth. Gaza- * ros.C.eo. quam ſñiam dicit cõiter teneri Clar. poſt Carer.& Siman.quos citat, ubi ſupra, uerſ.& ſcias.

Hæreticus probatur quis per teſtes ſingulares in genere, puta, quod talis eſt hæreticus. Iacob.Butrig.in l.

O Arriani.

Arriani.C.de hæret. Bald.in l.1.C.qui num.tut. & in l.actor.colum.3.C.de prob.Ioan.de Ana. in c.1. in fi.de hær.Alex.conſ.141.col.2.uol.1.conſ.85. colum.fi.uol.2.& cõſi.92.col.4.uol.5. item conſ.175. col.2.uolum.2.Saly.in l.quicũque.C.de hær.Crau. conſi.78.col.2.Hyppol.conſi.1.Socin.iun.conſ.99. num.12. ſecus ubi tractatur de probanda aliqua hæreſi in ſpecie.Fely.in c.licet ex quadam.columna 5. de teſti. Ad materiam vide copioſe Pariſ.conſilio.2. uol.4.& Boer.deciſ.342. per tot.

¶Homicida,cuius bona uigore ſtatuti publicãtur pro dimidia,& pro alia dimidia hæredibus interfecti, ſi reſtituatur, non recuperat medietatem hæredibus occiſi quæſitam.Anch.in c.1. de ſucceſ. ab inteſt.in fi. ubi refert ita terminatum fuiſſe Bononiæ per Legatum Apoſtolicũ, quod in eiſdem terminis ponit Bal.poſt Cyn.in §.& quid ſi tantũ.l.Gallus. de lib. & poſth.ubi refert Alex. col. 9. uer. & per hoc infert Bal.ſed non facit mẽtionem de Anch. & ad hoc allegat ẽt l.1.de excep.doli.in fi.l. quoties.de pollicit.& quod no.in l.fi.C.ſi con.ius uel util.pub. pro hac materia vi. plura exempla, quæ pono in materia effectus reſtitutionis in meis. qq.legal.q.19.

¶Homines de uniuerſitate poſſunt eſſe teſtes in cauſa uniuerſitatis,quando cauſa non ſpectat ad eos tanquam ad priuatos principaliter, ſed ad uniuerſitatem,licet ad eos in quandam conſequentiam,ut per Bar.in l.intantum.§.uniuerſitatis. de rer.diuiſ. & l. fi.§.manumittitur.de in ius uocan. Specul. in tit.de teſt.§.ſed nunquid.aliàs.§.1.uerſic. nunquid in cauſa.& in uerſ.quid ſi omnes,cum multis,ut per Iaſ.in l.dictantibus.colum.1.& ſeq.C.de teſtam.ea eſt ratio,quia multa conceduntur in conſequentiam,quę principaliter non concederentur.l.1.de auct.tut.Oldra.conſi.126.nam cuiuſque.poſt prin.verſ. ſecundo.Rom.conſilio 73.pro deciſione.ad fin. conſilio 299. in propoſita. poſt princip.uerſiculo,Secundo & conſi. 508. ſub num. 5. uerſ. quo ad ſecundum. Bal.in c.ſtatuimus.de of. deleg. nu.3. & in c.tuam. de ordi.cognit.& in c. tertio loco.de prob. ſub nu. 4.uerſ.item not.& nu.7.ubi loquitur in teſtibus de capitulo. Ad materiam vide Niconi.multa cumulantem in repet.c.quoniam contra.de probat. p.1.nu. 177.& uide inf.in uerſ.legatarius poteſt.& uerſ. minor curatorem habẽs.ſi autem utilitas obuenit particulariter ipſis de uniuerſitate, non poſſunt eſſe teſtes. Gram.conſi.crim.77. num.1. & inf.Ruin.conſ. 119.in cauſa.num.8.Crau.de antiquit.tem. ſect.qd in libro officialis.num.20. pro regula ui.Deciſ.cõſ. 342.in cauſa.num.4.& in c.inſuper. poſt alios. de teſt.Iaſ.conſ.225.nu.4.uol. 2. & late in l.ſed ſi hac lege.§.patronum,de in ius uoc.Affl.deciſ. 400. nu. 2. ubi diſtinguit cum Barto. in l. intantum. §. uniuerſitatis.de rer.diuiſ.Corn.conſ.217.num.5. uol. 4.Ioan.de Ami.conſi.8.in cauſa,num.30.conſ. 20. talia.num.33.Curt.iun.conſi.61. Habita.ſub num. 12.Pariſ.conſi.138.dico.num.33.34.uol.4. Capici. deciſ.152.vniuerſitas.num.5.& 6.Meno.de arbitr. iud.caſu.106.nu.4. plura ad hanc materiam cumulat Gabr.concl.lib.1.de teſti.concl.10.num.48.

Homines nõ præſumuntur uelle niſi illud quod dicũt, ita Bald.in l. uoluntas. ad fin.C.de fideicom.refert Iaſ. conſi.108. abſolui.num.1.uolum.1. conſi. 142. in pręſenti.ſub num.23.uerſi.quinto facit,& num. 30.conſi.220.nodoſa eſt.num.18.& 19.conſ. 228. iſto themate,num.8.conſi.239.iſtud dubium. nu. 17.uol.2.conſ.29.uideretur. num.16.conſi.66. viſo teſtamento.num.31.uol.3.Tiraq.in l.ſi unquã. uerſ.liberti.ſub.nu.21.C.de reuoc.donat.Nat.conſ. 470.conſiderato.num.7.Rol.conſ.56.num.5. & 6. conſi.59.num.46.lib.3.Oſaſ.deciſ.110.num.15.Menoc.conſi.85.num.87.declarat Deci.conſi. 514. ſatis nota.ad fi.uerſ. Vltimo non obſtat. Verba enim ſunt cordis nuntia, nam non præſumitur aliquis loqui niſi quod prius mente agitauit. l. Labeo. §. Id Tubero.de ſupel.lega.Menoc.de præſump.lib.1.q. 22.nu.1.& lib.3.præſump.1. nu.39.uide inf. uerſ. Homo non creditur.

Homines particulares,licet ſint de corpore uniuerſitatis,non tamen pro debito uniuerſitatis detineri poſſunt,niſi ſit conſuetudo aut ſtatutum in cõtrarium. Bal.in l.etiam.nu.19.& 25. uerſiculo. modo reſtat quærendum,C.de execut.rei iud.Fran. Mar. deciſ. 705.in 1.par.Maran.de ord.iudic.par.6.actu 3.nu. 42.Duen. regu.275. nu.9.Nouel.regu.197.nu.14. ſed pro tali debito poterit ipſius uniuerſitatis procurator & ſindicus grauari,ut in præd.locis,quibus poſtea competit regreſſus contra ipſam uniuerſitatem ad damna & intereſſe.Lup.in c.per ueſtros.de don.int.uir.& uxo.§.5.uerſ.quinto infertur.Siluã. conſ.35.nu.8.& 9.etiam quod ipſe ſindicus iniuſte grauaretur, ſi fecit quicquid potuit ſe defendendo, ut per Hyp.in rubr. de fideiuſ.nu.186.& ſeq.Hier. de Mon.q.27.alias ſecus.Zabar.conſi.5.Pariſ.104. lib.3.deciſ.Fiuiz.1.nu.35.& 36.

¶Hominibus improbis cautius eſt in tempore occurrere,quam poſt exitum uindicari. l.1. C. quando lic. ſine iud.ſe uind.l.fina. C.in quib.cauſ. reſt. in int. non eſt nec. Oldr. conſilio 161. Orta materia, numero 1. Gandi. de malef. ſub rubr.de defenſ. a reis faci.§.ſupradictum eſt.in princip.Ioan.And.ad Specul.de arb.& arbitr.§.ſequitur de quibuſdam, columna quarta,in fine in addit.incip.nihil adhuc. in addit.ad rubr. de execut. ſent. in med. & in addit. ad tit.de appel.§.quibus autem, columna nona, in fi.in addit.incip.Vtile.poſt med.Socin.conſilio 61. incip.fruſtra,numero 50.uolum.1.per cap.quanto, de diuor.& cap.1. de ſeru.non ordin.idem conſilio 241.Circa primam,colum.penult. in prin. uolum. ſecundo.Niconit.ad c.quoniam contra.de prob. in princ.num.27.

¶Homo diues,grauis,honeſtus,& nobilis non præſumitur delinquere.c.in literis.in fi.de teſti.c.ult.97. diſt.l.3.in prin.ubi glo.in uer.honeſta.de teſti. Innoc.in c.prudentiam,col.1.de offi.deleg. Marſ.in l. 1.§.ad quæſtionem.ſub nu.8.uer.Limita etiam. de quæſt.& in prac.in prin.ſub nu.8.uerſ.nam clarum eſt.Iaſ.in l.admonendi.col.71.uerſ.Limita multum ſingulariter.de iureiur. Et ab eo remouetur omnis ſiniſtra ſuſpitio, & præſumptio, quæ alias eſſet contra inculpatum.Saly.in l.fin.C. de quæſt. Marſ. in d.§.ad quæſtionem,ſub numero 8.uerſ. & facit. & hoc ad excludẽdam ab eo præſumptionem falſitatis,dicit Bal.in l.2.C.ad l.Corn.de falſ. Cepo. conſ. crim.50.Gram.conſ.crim.30. num.9. & 10. Crau. conſ.75.nu.8.Ceph.conſ.652.nu.28.& ſucceſſiue.

¶Homo liber, licet in cauſa ciuili ciuiliter intentata torqueri non poſſit, l.Diuus,& ibi Barto. de quæſt. tamen fallit hoc, niſi factum pro quo ciuiliter agitur,haberet delictum annexum.c.1.de depoſ.& ibi Imo.poſt Ant.de But. dicit, quod ita limitatur dict. §. Diuus. Alexand. conſilio 77. in cauſa accuſationis. numero octauo. Deci.in l.Imperium.numero 47.uerſic.ſed reſponderi poteſt. de iuriſdictione omnium iudicum. Boſſi. in titu.de indic.& conſid. ante tort.numero 90.verſic.hinc eſt.Craue. cõſilio 134.numero 26.ubi declarat.Neuiz.conſilio octauo. numero 40. ubi ſimiliter declarat. conſilio 37. numero duodecimo,& conſilio 68.numero 34.Natta conſi.633.

Homo liber mercede conuenta ſeruiens non dicitur idoneus teſtis.gloſ.de familia. verſic.familiares autem.ibi,mercenarius.in c.in literis. de teſti. Specul. in tit.de teſte.§.1.uerſic. item excipitur. Cyn. in l. 2. in 1.quæſt. in fin. C. de teſti.Alexand.conſi.90. num.8.uolum.4.Grat. conſi.81.colum.pen. uerſic. nec obſtat.& conſi.ſeq.verſ.decimo non obſtat.lib. 2.Crot.de teſti. colum.pen. Rom.conſi.420. nu.5. Henr.Boic in d.c.in literis.col.2.uer.in 2.caſu.Imo. in c.inſinuante.col.1.uerſ. & aduerte etiam.de off. deleg.Iacob.Butrig.in l.2.uerſ.idem quęro.C.de teſti. Chriſt.Porc. in §.in teſtib.col.fin.uerſic. in fine colligitis.Inſt. de teſtam.ord.Alberi. de teſti. §. ſupereſt.nu.13.& 15.glo.in Sum.3.q. 5. Gram.conſi. 26.uerſic.præterea apparet. Alex. alibi conſi. 150. verſ.non probant.uol.3. Abb. in d.c.in literis.not. 3.Nel.de teſti.colum.2.uerſ.domeſtici.Faber in l.2. verſ.ſupponit ergo.C.de teſti. Rui.conſi.29. col.3. lib.5.Gram.conſi.crim.164.col.pen. vi.ſup.uer.familiaris abſque ſalarij participatione.

Homo non creditur uelle, niſi illud quod uerbis exprimit.l.ſi repetendi. C.de condic.ob cauſam. l. quicquid aſtringendæ.de uerb.oblig. Bal. in l. uoluntatis.in princ.C.de fideicommiſ.in l.ſed & reprobari. in princ.de excuſ.tut.ubi per illum textum, ait,qđ ex loquela hominis animus iudicatur, & ob id ſunt nomina, & uerba inuenta, ut oſtendatur uoluntas dicentis.idem Bald.in rubrica de teſtib.in fi.& in c. ſuper literis.numero vndecimo. de reſcr.ubi allegat Cic.lib.1.de legib.dicentem orationem eſſe mentis interpretem. & refert ibi Bal.illud uulgare dictum, loquere & cognoſcam te.& in l.generaliter. in primo no.C.de non numerata pecunia,dicit,quod nullum maius mentis noſtrę teſtimonium eſt quã qualitas inſpecta uerborum,in l.tres denũciationes.numero quinto.C.quom.& quãdo iud. i l.ad recognoſcendos.in princ. C.de ingen. & manumiſ. Iaſ. in l. neque profeſſio. numero ſexto. C. de teſtamen. & in l.ſi quis filium.in fine. C.de liberis præter. Deci. in l.ſemper in ſtipulationibus. de regulis iuris. numero quarto. Tiraquel.in l.ſi unquam.in uer.libertis.numero 18.C.de reuoc.dona.vide ſupra uerſicu. dicere quis non præſumitur. & infra verſic.vox eſt inſtrumentum, & ſupra uerſiculo, homines non præſumuntur.

¶Honeſtas perſonæ non facit, ut ſibi credatur in pręiudicium tertij. gloſ. in c. ſicut. de ſenten.excom. Abb.in c.cum in iure.de of.deleg.& in c.cum olim. num.9.de priuil.Bal.in c.1.in fi.ut lite pend.Dec.in l.qui accuſare.num.12.C.de eden.Iaſ.in l.admonendi.num.189.de iureiuran.Barba.in l. ſciendum. col. 67.in med.de uerborum oblig.Niconi. in repet.ca. quoniam contra.de prob.parte 1. num.168.nã ubi agitur de præiudicio tertij pręſumptio bonitatis nõ attenditur.dicit Abb.in d.c.cum in iure, quia propter meritum uitæ non eſt recedendum a iuris diſpoſitione. dicit Bald.in dicto c.1. in fin. & in c.iurauit.num.10.de probat.Barb. conſi.17. colum.11. volum.2. Deci.in c.poſtremo. in fin.de appel.& in c.dilecti.eo.tit.nu.58.

Honor ſuperueniens non mutat conditionem priorẽ, quamuis augeat ſtatum.l.falſa. §.ſed ſi cui. de condit.& demonſtr.per quem text.dicit ibi Bald.quod tabellio factus Doctor nõ deſinit eſſe tabellio,& poterit conficere inſtrumẽta,facit. l.ſi quis decurio. & ibi Cyn.C.de falſ.l.3.C.de dignit.li.12. ubi dicitur quod maior dignitas nulli debet circa priores dignitates,ſeu militias præiudicium facere, cum concor. alleg.ibi in glo. Ioan.And. ad Specul. de iud.deleg. §.reſtat.in addi.incip.ibi no.&c.l.eos.in fi.ubi Bar. Ioan.de Plat.& Luc.de Pen.C.de excuſ.mun. li.10. Panorm.in c.quoniam Abbas.de offic. deleg. Paul. in dicto §.ſed ſi cui. Socin.in l.fina.ſi ex noxal.cau. aga.Alexand.conſilio 32.num.7.uolum.5. vi.ſupra verſ.dignitas ſuperueniens.& inf.uerſic. Monachus factus Epiſcopus.

Honoratus grauatus ad reſtitutionem,abſque hæreditatis commemoratione, tenetur etiam fideicommiſſum reſtituere.glo.Bar.& alij communiter in l.Marcellus.§.quidam liberis.ad Trebel. Imo. & alij in l. ita tamen.§.qui ſuſpectam.eod.tit.& in l.cum uirũ. C.de fideicom.ubi Caſtr.dicit in fi.quod ſi teſtator fecit mentionem de portione hæreditaria,nõ includitur prælegatũ,ſecus ſi ſimpliciter grauauit, ut ibi per eum.& prius per Bart.in l.ſi Titius. ibi,uel ſimpliciter,uel uniuerſaliter.de leg.3. idem dicit Alex. conſilio 66.col.fi.uerſicu.& quod in caſu.uolum.2. ubi ſubſtitutio facta alicui ſimpliciter, ſi deceſſerit ſine liberis, comprehendit nedum portionem ſuam in qua fuit inſtitutus, ſed etiam illam quæ ſibi obueniſſet ex ſubſtitutione fideicommiſſaria reciproce facta,quod etiam ſentit Deci. conſi.597. num.7. & prius conſi.81.ſub nu.2.uerſ.circa tertium. Pariſ. conſi.26.nu.50.lib.2.Ceph.conſi.471.nu.24. cum duob.ſequen.

Honoribus & dignitatibus attenditur data; vnde ille præferendus eſt,qui prior honorem,uel dignitatem acquiſiuit.ita text.& gloſ.in uer.tempore. in c.dudum.de electio.in cap.1.de maiorit. & obedien.l.1. de albo ſcrib.ubi etiam Bart.l.reſcripto.uerſ.ſciant. de munerib.& honorib.l.1.C.de conſul.libro duodecimo.l.2.C.de off.pręf.præt.l.2.§.prius.ubi Bar. columna ſecunda,verſic. circa ſecundum quæritur. de uulg.& pupil.ubi etiam Iaſ. col.8.uerſi. circa ſecundum caſum.Aret.§.fin.num.2.uerſic.& aliquando dicitur. Inſtit.de iure nat,gen.& ciui. Abb.in d. c.1.& in c.ſtatuimus.de maior.& obed.& in d.c.dudum. Butr.d.c.1.num.3. & in c.1. de parro.gloſ. & Domin.in ca.lex eſt.2.d.ubi quod maioritas in nobilitate,& antiquitate conſiſtit. Imo.dicto capitulo primo,nume.1. ubi inquit maioritatem ſpectari ex tẽporis prioritate.Fely.in rub. de maio.& ob.nu.4.

Deci.c.clerici.nu.3.de iudic.in l.cũ quid. ſub nu.7. verſ.& antiquior.& ſub nu.20.verſ.ſed tamen conſiderandum.ſi cer.pet.& conſi.161.nu.1.uerſ. ſecundo dominus.Ceph.alios referens,conſi.615.nu.25. cum ſeq.vide ſup.verſ.Fratres prędicatores. & verſ. conceſſionibus a Principe factis.

Honoris diminutio prędualet cuicunque rerum diminutioni.l.ſi in duobus.de re iudic.Bart. in l.quidã conſulebant.colum.2.verſic.præterea.eo.tit. Alexand. in l.iuſiurandũ.§.procurator. n.4.de iureiur. in l.ſi uictũ.nu.2.in l.ſæpe.nu.10.de re iudi.Dec.cõſ.310. aliàs 686.nu.10. Alci.de p̃ſum.regu.3.p̃ſum.45.nu. 11.Ceph.conſi.615.nu.89. honor enim omni lucro præferendus eſt,ut per Iaſ.in l.reprehendẽda. C.de inſtit.& ſubſtit.Barba.conſi.47.col.19.uol.1.Bal.in c.1.de vi.& hon.cler.ſub nu.8.uerſ. ſanè. ubi quod honor non poteſt precio nũmario æſtimari. ſi quis om.cau.teſtam.l.Iulianus.Hinc Bar.in l.tranſigere. col.1.C.de tranſ.reddẽs rationem quare trãſigi poſſit ſuper falſo, dicit poſt Hugol. & Cyn.quia nõ eſt crimen in mundo quod maius opprobrium ingerat homini quàm falſum,nimirum ſi ei conceditur redimere honorem.ſequitur Niconi.in repe.c.quoniam contra.de prob.p.1.nu.179.

¶ Horæ expreſſio in confectione inſtrumentorum nõ inducit temporis prioritatem: toto tit.in Auth. ut præpo.nom.Imp. ubi data forma conficiendorũ inſtrumentorum nulla de hora mentio fit.ideo ſi quis in inſtrumẽto exprimat horã, nõ ob id inducit concludentem probationem.c.duob.uerſ.ſi non apparet.de reſcri.in 6.nam ſi hoc concluderet,momentũ temporis probaret,cum tamen tale tẽporis momentum non curetur.l.fi.& ibi Bal. C. de bon. quæ lib. idem Bal.in l.ſi pater.q.8.C.de inſtit.& ſubſt. & in l.matre.per illum tex.C.de prob. ubi habes in terminis materiam probandi temporis.hoc tamen uerum dic,niſi vtraque pars fundet ſe in tempore, tũc enim probans certius tempus prępfertur.Sali.in l.de rebus.C.de don.ante nup.l.re coniuncti.de lega.3. ubi quodlibet minimum adiunctum inducit prælationem.Immo dic horam inſtrumentis apponendã, quando ad aliquid expediret,Bar. in l.præſcriptione.col.7.C.ſi cont.ius uel util.pub. Io.And.ad Specul.de edit.inſtr.§.breuiter.in uer.hora,nam ratione horæ unum inſtrumẽtum dicitur plenius altero. gl.ſing.in l.ſi ex plurib.cauſis. §.fi. de ſolut.quã ſic alleg.Bal.in l.Imperator.la 1.de ſta.hom.col.5.& in l.fi.C.de edic.D.Adr.tol.in l.cum proponas.in fin. C.de interd.mat.in c.ego.N.in prin.de iureiu.in c. licet.in c.quoniam contra.de proba.in c.2.de cõfeſ. in c.paſtoralis.in prin.& in c.capitulum. in 1.col.de reſcr.& in c.conſuluit.de of.deleg. vt ẽt in reſcripto dñt Io.And.Ant.de But.Imo. & Abb. in d.c.paſtoralis.in prin.quod ratione unius horæ unum reſcriptum dicitur poſterius altero, licet ambo habeant datam eiuſdem diei.facit tex.in l.Titius. §.Lucius. in uer.hora diei ſexta.& ibi gloſ. & Doc.de liber.& poſth.& l.ſi quis eũ.§.1.& ibi Bal.& Ang. de vulg. Iaſ.in l.1.de eden.3.editiones.nu.4.& 5.applica dictis inf.uerſ.inſtrumentum priuati continens.

Horas canonicas dicere priuatim tenętur poſſidens beneficium eccleſiaſticum,licet tenue.glo.fi.in c.1.de celeb.miſ.& in c.clericus uictum.91.diſ.& ibi Doc. Card.in clem.1.de celeb.miſ.Alb.de Ferrar.in trac. de hor.can.q.8.incip.quæro quid ſi clericus. Glo.in pragm.ſanct.tit.qualiter horæ cano.ſint dic.in ver. teneantur.Nauar.in c.quando.de conſec. diſt.1.nu. * 27. quam ſententiam communem teſtatur Couar. lib.3.uar.reſol.c.13.ſub nu.8.uer. & licet beneficiũ. & fuit ſententia Hoſt.in ſum.de conſec.eccl.uel alt. §. & a quib.Gof. in ſum.eo.tit,quam materiã, quia late tracto,per ampliationes, reſtrictiones, & declarationes in meis qq.legal.q.40.ideo ad eam remitto ſtudioſum, multa enim uidebit, quæ legiſſe non pœnitebit.

¶ Hoſpitale dicitur eſſe locus pius,& venerabilis. clement.2.& ibi Anchar. poſt alios. de relig.domi.18. q.2.c.quidam.& c.de xenodochijs. de relig.domi. not.Arch.in c.ſi ex laicis.10.q.1.Specu. de inſtrum. edit.§.nunc uero aliqua.uer.ut ſcias.Bal. in l.orphanotrophos.in fi.C.de epiſ.& cler.& in Auth.ſimiliter.C.ad legem falcid.Alexand.conſi.130.ſuper eo. colum.1.& 2.uolum.1.conſi.19.viſis. conſi.209.ſtatutis.colum.1.uolum.2.Iaſ.conſi.214.in cauſa hoſpitalis.num.1.uolum.2.intellige, dummodo ſit fundatum authoritate Epiſcopi,aliàs non. Cur.iun.conſ. 20.præſupponitur.num.3.ubi addo ſuper uerſ.hoſpitalitas.Gabr.concl.lib.6.de pia cauſa. concluſ.2. in prin.ubi alios adducit. Tiraq.de priuil. piæ cauſæ.in prin.uerſ.item relictum hoſpitali.& duo.ver. ſeq. quid autem ſi non ſit conſtructum authoritate Epiſcopi,pietatis tamen opera in eo exerceatur, an dicatur locus pius.uide Bal.cõſi.465.in ciuitate Brixię.uol.1.conſi.116. ordinatio teſtamenti. in princ. uol.4.& conſi.320.præmittendum eſt. uol.5.Ang. in trac.de teſta.gl.25.itẽ iuſſit.ad fi.& an de relictis tali hoſpitali detrahatur trebellianica. vi. Cur.iun. conſi.120.præſupponitur. nu.14. ubi addo.quid ſi aliter non apparet illud eſſe Epĩ authoritate cõſtructum,an præſumatur,& Archi.in c.nemo.de conſe. d.2. tenet quod ſic. quem ſequitur Rom.in l.ſciendum.de uer.obl.& conſ.477.nu.21. ubi an ſit locus pius.& Felyn.conſi.2.pro clariori,verſic. & ſubdit. circa medium.

Hoſpitale petere poteſt reſtitutionem in integrũ rõne læſionis,ſicut Eccleſia.Io.And.ĩ c.2.de in integ.reſt. in 6.in nouel.Abb.in c.ex literis.in 2.not.de cõſue. Iaſ.conſ.214.nu.3.uol.2.Deci.conſ.36.nu.9. & cõſ. * 282.viſo.nu.7.ubi dicit cõem.Bellon.conſ.46.n.15. Tiraq.de priuil.piæ cauſæ.priuil.138.Gab.concl.li. 6.de pia cauſa.concl.2. nu.16. quod tñ beneficium intellige illi cõpetere intra quadrienniũ tñ,& nõ vltra,nã nec Eccleſię vltra cõpetit,ut firmãt gl.Bar.& cõiter Doc.in Auth.quas actiones.C.de ſacroſ.eccl. Hoſt.in c.cõtingit.de tranſ.& in c.1.de præſcr.Inn. in c.1.de in integ.reſt.Rom. conſi.166.viſa. nu.13. in fi.& conſi.407.nu.2. ubi Mand.iun.in addit.concor.citat Aret.loquens in Eccleſia,conſi.15. ad fin. Alex.conſi.81.reuocatur.nu.8.& 9.uol.5.

Hoſpitalia & alia loca pia authoritate Epiſcopi cõſtructa gaudent priuilegijs Eccleſiarum. l.omnia priuilegia.& ibi Bart.& alij.C.de ſacroſan.eccleſ. §. fin. in Auth.de eccl.tit.c.ex literis.& ibi Abb. in 2.not. de conſuet.glo.in cap.cupientes.§.1.& ibi Gemi.de elect.in 6.Dec.conſi.273.in caſu.in prin.conſ.504. in caſu.num.1.Felin. in c.de quarta, colum.2.& 3.

de

de præſcr.Gabriel.concluſ.libro 6. de pia cauſa.conclu.2.num.4.Crauet.conſi.204.vniuerſitas.ſub nu. 22.uerſ.amplius. Hinc eſt quod in alienatione rerũ immobilium hoſpitalium, uel alterius loci pij,requiruntur ſolemnitates requiſitæ in alienatione rerum eccleſiaſticorum.Bald.in Auth.hoc ius porrectũ. C. de ſacroſan.eccleſ.Cano.in c.nulli. de reb.eccl.non alien.Pau.de Eleaz.& alij poſt eum,in clemen.quia contingit.§.illud.de relig.dom. Ang.in repet.l.1.C. de fide inſtrum.& iu.haſ.fiſc. lib.10. Butr.conſi.40. nulla eſt. Alexan.conſi.4.uiſo.col.3.uol.3.vide ſup. verſ. hoſpitale petere poteſt.

Hoſpitalia locis ſacris,& religioſis æquiparantur,illorumque fruuntur priuilegijs. Authent.hoc ius porrectum.C.de ſacroſan.eccleſ. c.hoc ius porrectum. 10.quæſt.2.Felin.latiſſime per caſus. 19. in cap. de quarta.num.3.de præſcr.late Iaſ.conſilio 214.col.1. uolum.2. Ruin. conſi.3. num.7. uolum.2.Bologn. conſilio 33.colum.1.& 2.Rom.conſi.477.iunc.addi.Mando.iun.Pariſ.conſilio 50.num.36.uolum.2. conſilio 36. num.15. uolum.4. Rebuf.in tract. nomin.q.15.nu.12.Couar.uar.reſol.lib.2.c.ult.nu.4. latiſſime Tiraquel.de priuil.piæ cauſæ. in præfat.in uerſi.item relictum hoſpitali,ubi ad longum ponit, an hoſpitale ſit, uel non ſit locus pius. Et hoc ſcire effectus eſt maximus propter detractionem Trebellianicæ, quæ de relictis locis pijs detrahi non poteſt. vide infra verſ. Trebellianica non detrahitur.

Hoſpitans aliquem in domo ſua per longum tempus, non ob id tenetur in futurum hoſpitari, nec ex hac tanti temporis hoſpitalitate cauſaretur conſuetudo,uel præſcriptio. Innoc.in c.cum Eccleſia Sutrina. de cau.poſ.& propr.& in c.bonæ, il 2.de poſtulat. prælat.quod dictum ſequitur Abb. in c.quod tranſlationem.colum.2.de offic.deleg.& in c.Abbate.S. Siluani.de uerb.ſignif. & conſi.113. Iaſ.conſi.161. num.10.uolum.2.& in l.quo minus. de flumin.nu. 30.& ibi Rip.nu.132. & in d.c. cum Eccleſia Sutrina.ubi multas quæſtiones adducit ad propoſitũ materiæ concernentis meram facultatem.& Menoc.de prę ſump.lib.1.præſumpt.131. num.81. dixi multa ſupra verſic. fundum alienum qui ingreditur. idem dicas de furno,& alijs ſimilibus, quæ ſunt meræ facultatis.Pro quibus omnibus, uide Redoa.de ſimo. parte 3.c.ultimo,num.27.& 28.& de furno.vi.Cępol.de ſeruit.urban. prædio. c.de furno,q.2.& inf. uerſ.obligatio non naſcitur. Declara tamen, ut inf. uerſi.ſeruitutibus negatiuis.

Hoſpitanti in aliquo hoſpitio ſi quid reperitur ſubtractum,& ignoratur a quo, nec aliqua præſumptio, vel indicium eſt contra familiam hoſpitis, an iudex ex ſuo officio,ſine alijs indiciis familiã hoſpitis torquere poſſit? & Barto. in l.1. nau.caup.ſtabul. dicit ſemel practicaſſe, quòd ſic. & ponunt Angel. & Arim.in tract.malef.in uer.fama.numero 107. & ratio eſt, quia tales hoſpitatores ipſo facto uidẽtur recipere, & promittere ſaluum fore quod in eorũ hoſpitium illatum eſt,quamuis res intromiſſę non ſint ei ſpecialiter aſſignatę. ita Bal.in dicta l.1.per illum text.cuius dictum approbat Hyppol.de Marſil.cõſilio vigeſimotertio, in cauſa & lite. numero ſeptimo,uolum.1.

¶ Hypotheca fundi extenditur ad domum poſtea in illo fundo fabricatam,ſtante hypotheca.l.domo.de pignorat.acti. l.Paulus.§.domus. de pignor.an autem hoc caſu creditor teneatur in aliquo emptori ratione ædificij.Bar. poſt gloſ. tractat in l.cum poſtulaſſet.§.damni.de dam. infec.

Hypotheca generalis bonorum omnium, ſiue lanæ, argenti,uini,frumenti,uel alterius cuiuſcunque rei, non appoſita certi loci deſcriptione, ſeu reſtrictione, ad venalia extenditur, eaque comprehendit, uel ſit hypotheca expreſſa, uel tacita, ſecundum Barto.in l.generali. §. uxori. de uſufruct.lega.& in l.ſi conſtante. ſoluto matrim. in 3.par. quæſt.3. & eſt text. in l. cum tabernam. de pignor. modo res uenales ſint penes debitorem,nec venditæ fuerint, ſecundum Alexand. in dicta l. ſi conſtante. ſuper * quæſt. Barto. & eſt communis ſententia cum Bart. ibi. ſecundum Curt.in 2.lect. num.203. idem aſſerit Gomeſ.in §.Item Seruiana.numero 22. de actio. & Neguſ.in tract.de pignor.parte ſecunda. memb. 2. numero 14.

Hypotheca ſiue ſpecialis, ſiue generalis, etiam abſque prohibitione alienationis, ſufficit,ut colonus uel inquilinus poſſit iure hypothecę rem ipſam detinere, & ſe ab expulſione tutari, donec a ſucceſſore ſingulari ei ſoluatur intereſſe,ſecundum Ang.conſi.245. * nu.6.& eſt communis ſententia,ut per Neguſ.de pignor.& hypot.primo memb.2. p.nu.6.

Hypotheca ſoluitur eo ipſo quod a poſſeſſore, uel ſecũdo ſucceſſore ſoluitur intereſſe primo.l.Sempronius. §. qui pignoris. ff. quib.mo.pign. uel hypot. ſolu.l.cum ſeruus. ff.de diſtrac.pignor. & eſt communis ſententia Bart. Salyc. & alior. ut per Neguſ. de pignor.memb.1.2.par.nu.7.

Hypotheca tacita ad certum locũ reſtricta, qualis eſt illa rerum inuectarum in domum conductam, non continet res venales,l.certi iuris. C.loca.l.debitor. * de pign.& eſt magis cõis ſententia ſecundum Iaſ.in §.item Seruiana.nu.51.Inſtit. de action.ut teſtatur de cõi,Neguſ. de pign.p.2. memb.4.num.165.pro qua vi.Couar.uariar.reſol.lib.2.c.5.nu.2.

Hypothecæ ratione conueniri quis poteſt in loco ubi res hypothecata reperitur. l. hæres abſens. de iudici.Spec.in tit.de comp.iud.adit. §.1.uerſ. ſeptimus ratione rei.in fi.Bald.in l.magis puto.§.illud.de rebus eor.& in l.multum.C.ſi quis alt. uel ſibi.Rom. ſing.478.circa med.& ibi adden. Alexan.in l.fi.C. ubi in rem act. Socin. in c. ſanè. colum.4.ſub nu.6. declar.7.de foro compet.& ibi add.Rui.conſi.169. num.4.lib.4.Fel.in c.dilectus, il 2. nu.10.de reſcri. Tiraq.de primog.q.48.nu.7. Ceph. conſi.215.nu. 53.Purp.conſi.28.& 88.lib.1.deciſ. Fiuiz.3.nu.16. & ſi cõueniendus ſit forenſis,qualiter citari debeat, uide ſup.uerſ.forenſes ratione rei ſitæ.

Hypothecaria agi poteſt contra poſſeſſorem, nulla ẽt diſcuſſione facta contra debitorem principalem,qñ pendente iudicio debitor rem hypothecatam alienauerit.gl.mag.in fi.ĩ Auth. hoc ſi debitor.C.de pi * gno.vbi Bar.dicit hoc tenere cõiter Doc.& ibi Ang. & Saly. Azo in Sum.C.de pign.Socin.reg.134.in limit.2.idem tenent Pet. Cyn.Bart. & Salyc.in l. diſtractis.C.de pignor.Bald.in l.1.uerſic.quid ſi debitor.C.de reuoc. his quæ in frau.cred.Alexan. in apoſtil.ad Barto.ſuper dicta Authen.hoc ſi debitor.

Pariſ.conſi. 80.colum.8.uol.1.Gabr.concl.lib.3.de fideiuſ.concluſ.1.nu.48.

Hypothecaria conuentus, ſi meliorauit rem, poteſt offerre actori veram ipſius rei ęſtimationem, demptis melioramentis, ad effectum, ut non teneatur hypothecaria, l.2.C.de præd. & omn.reb.nauicular.lib. 11.quod communiter ibi eſt adnotatum a Doct. & tenet Socin.conſi.224.ad fin.vol.2.Brun.in trac.de augm.concluſ.5.princ.verſi.quinto, & eſt propoſitio * communis, ut per Neguſ.in trac. de pignor.p.5. memb.4.num. 21.ut teſtatur Couuar.lib.1.uar.reſol.iur.c.8.uerſ.his præmiſſis.

Hypothecaria filio, licet non competat pro cõſequenda integra legitima. Alexan. in l. in quartam.num. 16.& ibi Ripa, nu.114.ad legem Falcid. Affli.deciſ. 76.num.2.162.nu.14.Neguſ.de pigno.4. memb.2. par.ſub num.164.uerſic.24.caſus. Deci.conſi.234. in caſu.num.6. tamen ſecus eſt pro conſequendo legitimę ſupplemento. Fulgoſ.conſi. 84. Bonacurſus ſub num.2.uerſi.illud poſtremo.Deci.ubi ſup.prope finem.verſic.non obſtant aliæ rationes, ubi citat Bart.Bald.& Ioan.de Anan. Neguſ.ubi ſup. Soci.in l.ex toto.nu.3.de leg.1.Ceph.cõſ.728.Magnificus. numero 20. hanc propoſitionem late proſequitur Ruin.in l.1. numero 98.& 99.& ſequen.uerſic. ſed quamuis.de leg.1.ubi reſpondet Soci.ubi ſup. & dicit ſententiam contra Socin. eſſe ueriorem, æquiorem, & crebriorem.

I.

IACTARE ſuum nemo uelle præſumitur, l.cum de indebito. de proba.c.quia uериſimile.ubi gl. & Doc. de præſump.glo.in l.Iulianus.§.qui fundum. de ver.oblig. in fi.cum indemnitati ſuæ omni meliori modo quilibet conſulere pręſumitur.l.qui ſeruandorum. de præſcri.uerb.l.præſes.de ſeruit.& aqua.c.ſi non licet.23.q.5.Bar.in l.gerit. col.4. nu. 21.de acquir.hær.Bal.conſi.199.col.1.lib.1.& conſ. 312.col.1.li.4.non enim uериſimile eſt aliquem velle alteri benefacere cum ſuo diſpendio. gloſ.in c. ſi Romanorũ.19.diſt.hinc dicit glo.in c.nisi.de auth. & uſu palij. inſanum eſſe aliquem ita diligere, ut ſeipſum negligat.Ceph.conſi.631.num.32. & ſucceſſiue. & vide ſupra uerſic. diligentia præſumitur in priuato.

¶Ignorans aliquem deliquiſſe, ſi eum fugientem, uel fugam capere uolentem aſſociatus fuerit, non incidit in pœnam conſtitutionis contra tales ſociantes emanatæ, ſcientem enim, non ignorantem lex uult obligari.C.de tabul.l.generali. lib.10. de decre.ab ord.faci.l.fin.ext.de conſtit. c.cognoſcentes. & eo.tit.in ſexto.c.vt animarum.gl.in l.1.de recep. quam ſequitur Bar.in l.omnes.C.de agric.& cenſi.lib.11. dum uult, legem ſeu conſtitutionem punientem receptantem latronem, non includere eum qui ignorans receptauit, l.metrodorum. in ver.ſciens a contrario ſenſu. de pœn.ſequitur Rom.conſi.473.Feli. in c.1.col.antep.uerſ.limita niſi pręſtans auxilium. de offi.deleg.Soc.conſ.188.viſa bulla.col.pen.verſ. pręterea non uidetur.uol.1.Grat.reſp.49.proponitur.nu.35.lib.2.Gram.deciſ.25.Magnificus. nu.3. Pariſ.conſ.152.vidi exẽplum. in prin.uol.4. an autem talis ignorantia præſumatur, & qualiter probetur. vi.inf.in verſ. loquentibus de ignorantia.

Ignorans non dicitur uelle, ex quo ad ignorata uoluntas non porrigitur.l.mater decedens. §.ult.de inof. teſtam.ubi glo.& Doc. & ibi Bar. in 4.not.l.in repudiando.de acq.hær.Alex.conſ.8.viſis.in fi.uol.3.& conſ.14.viſo.uol.2.n.5.Affl.deciſ.53. Iaſ.conſ.107. nu.11.uol.4.Dec.450.n.26.& conſi.530. nu.11.& 12.Soci.iun.conſi.128.nu.119.uol.1.Crau.conſ.257. nu.2.Tiraq.in legi.connub.gl.6.nu.176. Meno.cõſ. 402.nu.82.& ideo non delinquit, nec dolum cõmittit uel culpam.l.3.§.ſi quis ignorans.ad Syllan.l.ex maleficijs.§.1.uer.longe minus.de act.& oblig. l.eo tempore. §. dominus.uer. reſtituitur. de publican. Crau.conſi.260.nu.2. Affl.deciſ.290.nu.3. & 4. & ex conſequenti pęnam pati non debet.l.ſanè.C.de pœn.l.aliud eſt fraus.in prin.de uer.ſign. Rui.conſ. 184.num.10.in fi.uol.2. hinc dixit Crau. conſ.204. uniuerſitas.nu.21. quod ignoranti non poteſt imputari cur nõ ſoluerit.vi.ſup.uerſ. hæres emphyteutæ.

Ignorantia conſtitutionis ex communi cõſuetudine loci receptæ, & practicatæ, in ea ſe fundantem nõ ex* cuſat.Bar.communiter receptus, in l.cunctos populos.C.de ſum.trin.& fi.cath.& in l.interdũ.§.licet. de publica.dicitur enim ſupina, quæ nõ prodeſt. de poſtul.prælat.c.1. 16.diſtin. c.quod dictis.de iur.& fac.ign.l.regula.& l. ne ſupina. C. de peric.tut. l.ſi tutor.in glo.Ro.conſ.238. nu.8.& 9. cuius dictum refert & approbat Ioan.a Cani.in trac.exec.ult. uolun.par.vlt.q.3.uer.ſecũdo finitur officium. Anch. conſ.45.per conſtitutiones. in prin. ubi loquitur in conſtitutionib.ſynodalib.pręſertim ubi conſtitutio eſt de illis quas ſciri oportet, nec ſunt difficiles cognitu, ut inf.uerſ.ſeq.& uerſ. ignorantia ſupina.

Ignorantia conſtitutionis per loca publica publicatæ non eſt tolerabilis.16.d.c.quod dictis. & ibi gl.no. in uer.regionib.habetur in clem.1.de iudic. gl.in c. propoſuiſti.in uer.non probatur. 82.d.Abb.conſi. 35.uidetur.li.1. Dec.c.ad hæc.not.17. de reſtit.ſpol. aliàs, de poſtul.præl.Gabr.concl.lib.6.de reg.iu.concluſ.5.nu.9.nam quilibet pręſumitur ſcire quod publice ſcitur.gl.in l.ſi tutor.& ibi Bart.eam not.C.de peric.tut.gl.in l.quinquaginta.de excuſ.tut. glo.in §.qui autem.in uer.cognouerit.Inſt.eo.gl.in l.is poteſt.& ibi late Bart.de acq.hæred.glo.& ibi Bart.in l.1.de receptat.Bart.in l.ſi cui.§.ijſdẽ.de accuſ.& in l.abſenti.de donat.Alexan.conſi.36. viſis ijs.col. 2. uolum.1.Iaſ.conſi.83.num.3. & 4.& conſi.107. nu. 12.uolum.1.& in l.ſi per errorem.nu.11.& 12. de iuriſd.omn.iud.Dec.conſi.154. nu.1. & in c.1.nu.20. de poſtul.præl.Rol.conſi.36.in caſu.nu.13.libro 2. Natta conſi.251.ſub nu.3.vide ſupra verſ.ciuis nouellus, & uerſ.habitans in aliquo loco.

Ignorantia præſumitur, niſi probetur ſcientia, regulariter, l.verius.de probat.§.quod autem.Inſtit.de lega.late proſequitur Gabr.concluſ.libro 6.tit.de regu.iur.conclu.5.Menoc.de arbitr.iud. libro primo, q.72.numero 3.& conſi.91.num.51. & ante conſi. 82.num.176.Burſ. poſt Socin.iun. & alios quos citat, conſi.14.nu.8.p.1. niſi ſit ignorantia ſupina, vel

fatua,

fatua, talis enim pro ſcientia habetur. Bal.in c. licet de ſuppl.neglig.prælat. Rom.conſi.227.num.9. & 403.nu.16.Rui.39.nu.2.uol.2. Burſ. conſ.118.nu. 13.par.1.ſupple ex dictis ſup. verſ. ignorantia conſtitutionis. & inf. verſ. ſcientia eius quod publice. Applica dictis ſup.verſ.cenſum non ſoluens pro re, & verſi.deſcendentes a teſtatore.

Ignorantia ſupina, & iniuſta in integrum reſtitutionẽ non præſtat.l.nec ſupina.de iu.& fac.ign.nec ignorantem excuſat, ut eſt ignorantia eorum, quæ publice apud omnes nota ſunt.c.1. de poſtul.prælat.l.regula.de iu.& fac.ign.l.ſi tutor.in gloſ.de peric.tut. Rom.conſi.227.nu.2.Fel.in c.vigilanti.col. 4.uerſ. limita tertio.de præſcr.Deci.conſ.36. & pro tenui. ſub nu.9.uerſ.& per hoc tollitur. Pariſ.conſi.66.nobilis.nu.95.uol.3. Tiraq. de utroq.retr.tit.1.§.35. gl.4.nu.33.habet enim uim ſcientiæ. c.cum in tua. qui mat.ac.poſ.c.quoſdam.& c.quãto. de præſum. Rom.conſ.340.in fi.Hyp.in l.qui ignorans.nu.24. & in l.qui falſam.nu.94.de falſ.Gomeſ. in c.2. poſt nu.53.uerſ. limitantur tamen omnia.de conſt.in 6. Tiraq.de utroq.retrac.tit.1.§.35.glo.4.nu.33. vide ſup.verſ.ignorantia conſtitutionis ex communi.

Ignorantiæ probatio regulariter per iuramentum admittitur.c.ſi uero, il 2.uerſic. uel ſi hoc dubium fuerit.de ſent.excom.c.in lectum. 14.q.2. ubi de dormiente cum ſorore quam uxorem putabat. gl.in l. ſicut.§.eiſdem. & ibi Barto.ff.de accuſat. gloſ.in c. innotuit.in uer.ignorantiam.de elect.glo.in c.ſignificaſti. de homici. gl. in c.2.de temp.ordin.libro 6. in c.ut circa. & in c.nulli. de elect.eod.lib.glo.mag. in l.atqui natura. §. cum me abſente. de neg. geſt. Card.in clement.prima, quæſtione octaua. de conſang.& affin.Abb. & Felyn.in c.quoſdam. numero quinto.ad finem.cum ſeq. de præſumpt. Rom.in l. admonendi. columna octaua. de iureiurand. Alex. conſilio 71.videtur.colum.vlt. uolum.1. Rota, deciſ.502. nota quod exceptiones. in antiq. & deciſ. 30.fuit dubitatum.in nou.in fi.Hyppol.ſuper rub. C.de probat.nume.124.ignorantia enim eſt quoddam intrinſecum in animo conſiſtens, nimirum ſi per iuramentum eius probatio admitti debet, vide ſupra verſic.animus, & intentio.& ad materiam vide late Iaſ.conſilio 3.numero ſeptimo, uolumine 3. Oſaſ.deciſ.101.in hac.numero 24.Menoc.de arbit. iud.libro ſecundo. cent.2.caſu 186.numero tertio, & quarto. ubi adducit rationem.& conſilio 74.numero decimoſeptimo. Cephal.conſi.242.num.16. idem eſſe de errore, ut iuramento probari poſſit ad euitandum falſum, dicit Beci. conſilio 78. in cauſa. numero 30.qui & idem dicit de impedimento, conſilio 104.dubitandum. numero decimo. vide ſupra verſic. dependentibus ab animo. quod tamen ſolo iuramento non probetur, niſi aliter coloretur, vide Rom.conſ.481.nu.10.& ibi Mandoſ.iun.in addi.ſuper ver.non probatur.

¶Immunitas a collectis, ut præſcribi poſſit, quatuor neceſſariò requiruntur, ſcilicet, quod illam prætendens probet quandoque ſe requiſitum, ut ſolueret: Quod huic requiſitioni contradixerit, quod adſit bona fides in pręſcribente, quod probetur ſcientia, & patientia communitatis contra quam præſcribitur. Alexan.conſilio 136.in cauſa. colum.6. uolum. 2.quem citat Cur.iun.conſilio 60.num.17. & idem ſcribit Bal.in l.male agitur.colum.3.uerſi. per quas leges dicunt.C.de præſcr. triginta uel quadraginta annorum.Alexand.alibi conſi.30.colum.penult.in 5.dubio.uolum.5.Iaſ.conſi.210.in fi.uolum.2. conſilio 25.colum.2.in fi.uol.3.conſi.101. col.fin.uól. 4. Alex. inter conſi. Calca.conſi.49.col.2.Crau. de antiq.temp.par.4.§.circa præmiſſa.num. 38.& pro requiſitis ad præſcribendam immunitatem a collectis, uide Ripam reſp.14.colum.4. parte 1.reſp.4. colum.penult.& reſpon.26.columna 3.parte 2.Alberi.de Roſa.in rub.de mun.& hon.quem ſequitur Iacob.de S.Georg.in tract.de homag. columna antepenult.Balb.in tract.præſcrip. parte quinta, q.7. Pariſ.conſi.25.colum.penul.uolum.1. Rolan.conſ. 5.nume.55.uolum.1. vide ſupra uerſi.communitas immunitatem.

Immunitas ad bona allibrata extenditur. Oſaſ. deciſ. 136.num.2.poſt Bart.conſilio 180.Bald.conſ.132. & in ſua margar.in §. Eccleſia. num.1. columna ſecunda.Abb.in c.fi. de uita & honeſtate cler.& in c. Meſſana.in fin.de elect.conſilio 53.libro 1.& conſilio 13. libro 2.Gemin.& Franc. in c.1. de immun. eccleſ.in ſex.Calder.conſi.18. tit. de regular. Ang. conſilio 24.Thom.Parp.in l.placet. C.de ſacroſan. eccleſ.Felyn.in c.Eccleſia Sanctæ Mariæ.de conſtit. ſub nume.77. uerſic.ſecundo not. Silua.conſilio 31. Remig.de Gon.de charit. ſubſi. quæſt.61. num.44. * ubi dicit communem.Guid.Pap.q.381.ubi dicit ita fuiſſe iudicatum. Barb.conſ.1.lib.3. & hanc ſententiam tutiorem dicit Syluеſ.in Sum.in ver. immunitas.1.q.5.& Rui.conſi.117.nu.3.lib.4.& ita iudicatum refert Foſſan.deciſ.234.num.7. vide ſup.verſi. Eccleſia collectis non eſt ſuppoſita.

Immunitas cauſa emergente, nouiter ſuperueniẽte, reuocatur.Bald.in l.fin.ff. de ſenat. Alexand.conſilio 215.columna ſexta, verſic. nono. uolumine ſecundo. & tunc non admittitur excuſatio ratione alicuius priuilegij. Felyn.in cap. cauſam quæ. de reſcri. numero 56. & Doct. in l.ſi ex toto. de legatis primo. vbi decidunt, priuilegia immunitatum ſuperueniente guerra non prodeſſe exemptis. & Marſil. in pract.crimi.§.aggredior.numero 63.dicit exemptiones reuocari ſuperueniente neceſſitate Reipublicæ, uel alia noua cauſa emergente. idem ſi ſuperueniant fames, peſtis, uel alia ſimilis neceſſitas, dicit Roma. conſilio 436. incipien. quod indultum. numero decimo. Dixi ad Cur.iun. conſilio ſexageſimoprimo. ſuper uerſic.omnes exemptiones. vide infra, immunitas conceſſa alicui. & ſupra uerſiculo, exemptio & priuilegium, & infra verſicu. immunitas conceſſa ab aliqua, & uerſicu. neceſſitas legi non ſubijcitur.

Immunitas conceſſa alicui ab oneribus, & collectis ordinariis, & extraordinariis, ſolitis & inſolitis, non extenditur ad onera, quæ imponuntur ratione diuini belli, puta peſtis, uel humani, niſi exprimatur. ita Cyn, Dyn. Alberi. Alexand. Socin. Iaſon, Ripa in l. ſi ex toto. de legatis primo. ubi Ripa in fine, numero decimoſeptimo. dicit, quod iſta eſt com* munis opinio. Felyn.in cap. cauſam quæ. columna decima, numero 17. verſic.quinta declaratio. de reſcrip.Rom.conſilio 436.incipien.Quod indultum.

Alex.conſi.215.incip.nec arguendi.nu.21.uol.2.& de hoc eſt text.cum glo.in l.1.& not.ibi Doct.C.ut nem.lic. in emp.ſpec. ſe excuſ.lib.10. quod locum habet etiam ſi ſit conceſſa verbis generalibus,& amplisſimis, dicit Iaſ. cum magis communi in dicta l.ſi ex toto.numero octauo,& 12.in fine.Ioan.And.ante in addit.Specul.in tit. de cenſi.§.ſecundo. verſic. ſciendum eſt. Alexand. conſilio 216. uolumine ſecundo.Bald.conſilio 106. incip.lata fuit. uolumine quinto. Non tamen habet locum,quando conceſſa fuiſſet ſub his uerbis ab omnibus, & quibuſcunque oneribus,nam geminatio illorum uerborum extendit immunitatem etiam ad curam belli,peſtis,& alterius magnæ neceſſitatis Reipublicæ. ut per Alexan.conſilio 30.incip.ponderatis.numero decimoquarto,verſic.circa ſextum.volumine quinto.Pariſ. conſilio 25.incip.primo aſpectu.num.113.& conſilio 68.incip.queritur.num.decimoſeptimo,& 29. verſic.& idem etiam eſt dicendum.uolumine 1. Ad materiam vide Rolan.conſilio quinto.incipien.pulchra profecto. uolumine primo. vide ſupra in verſ. geminatio aliquid, vide ad hanc materiam Foſſan. deciſ.267.num.15.

Immunitas conceſſa alicui ab oneribus ob numerum duodecim liberorum dicitur priuilegium mere perſonale, ea ratione cōceſſum, ut pater educationi filiorum multorum, & magnæ familiæ uacare ſolus poſſit.l.2.§.numerus.de uacat.mun.l.ſemper. §.legem.de iure immun.Ripa l.ex facto.nu.13.de vulgaris & pupil.vnde morte patris extinguitur,illoq; filij non gaudent.Socin.conſilio 84.in prin.uerſi.& ultra.uolum.3.feſtas.de æſtimo & coll.parte quarta,cap.3.num.74. Aegi.Thon. de collec. §. Medici uero.numero vndecimo. tunc enim filij habentur pro pluribus familijs, & non una. Alberi. in l. cum ratio. §. fi.uerſ.& ſic eſt argumentum. de bon.damnat.etiam ſi filij mortuo patre remanerēt in eadem domo indiuiſi,ut dicit ibi Alber.& ita iudicatum refert Foſſan.deciſ.267.nn.11.

Immunitas conceſſa ab aliqua communitate alicui ciui nouello,reuocari non poteſt.Ioan.And.ad Spec. tit.de cenſi.§.nunc dicendum.in addi.inci.per hāc. l. præſertim quando tranſiuit in formam cōmiſſionis,ſeu conuentionis.Bart.in l.2.de iu.immun.&in l.omnes populi.de iuſt.& iu.not.Bal.in l.qui ſe patris.C.unde lib.& de dolo.l.ſicut mihi. Abb.conſilio 41.videndum. nu.5. lib.1. Car.conſi.85.caſus. colum.vlt.Rom.conſi.252.nu.2.Alex.conſi.101.viſis. col.1.uol.1.conſi.193.ex themate. num.10.216. nec arguendi.col.1.uerſic.ſecundo probatur. lib.2. Barb. inter conſi.Alex. conſi.ult. & quidem.nu.18. & 19.uol.4.Fely.poſt alios in c.nouit. nu.9. de iudici.& in c.1.nu.2.de prob.Deci.conſi.286.in cauſa.col.3.uer.ſed tamen his.& 292.& pro tenui.nu. 7.& in d.c.nouit.num.11.& 13.Goz.conſi.5.nu.11. & conſi.6.poſt nu.19.Affli.deciſ.341.nu.10. Gram. conſi.ciu.100.num.91.Gomeſ.in repet.c.1. nu.141. de conſt.in 6.poſt Gemi.ibi.in ult.oppoſ. Io.B.Fer. conſi.94.reſpondendo.col.1.uerſ.quarto ad idem. vbi omnes concludunt id habere locū nedum in immunitate a communitate conceſſa,ſed etiam in conceſſa a principe,ut etiam notat Innoc.in d.c.nouit. & Ant.in c.cum M. de conſtit. pro ratione vi. infra verſ.Princeps obligatur ex pacto. Limita tamen vt ſup.uerſi. immunitas cauſa emergente.

Immunitas conceſſa ciuibus,comitatiuis,& habitantibus cuiuſcunque gradus ſint, complectitur tā ciues ex priuilegio quàm originarios,ob illud relatiuum, cuiuſcunque. ita Bald.in l.1.q.34.de rer.diuiſ.& in c.Imperialem.de prohib.feu.alie.colum.pen. uerſi. ſed quid ſi conceſſum eſt.Rom. in l. id tempus.§.1. de uſucap.& in l.etiam.ſoluto matrimo. Alex. in l. quædam.§.nihil intereſt.colum.1.de eden.in l.etiā. ſol.mat.in l.ſi patroni. colum.penult. ad Trebel.in l.quod dicitur.col.pen.de verb.obl.conſi.30.col.4. lib.5.conſi.7.col.2.conſi.95.col.2.uol.7.Iaſ.in d.§. nihil.col.1.in l.fideiuſſor.§.prætor ait.col.fi. de lib. & poſth.in l. 2.colum.90. C. de iure emphyt.conſ. 17.colum.penult.conſi.55.colum.2.uolum.3.conſi. 115.colum.7.& conſ.118.colu.3.libro 4.Soci.conſi. 266.colum.16.Dec.conſilio 436.colum.pen. Ceph. conſi.451.numero 55. & uide infra uerſic. verbum cuiuſcunque.

Immunitas conceſſa Eccleſijs, & locis ſacris, ut ad ea confugientes tuti ſint, licet proſit excommunicatis illuc ob aliquod crimen confugientibus, ſecundum Hoſt. in ſum.de immun.eccl.& Imo.in clem.1.de pęnit.& remiſ.Henr.in c.ult.de immun.eccl.colum.5.
* Boer.deciſ.110. num.7.qui hanc ſententiam communem dicit, non tamen prodeſt infideli,cum eius fidei,& præceptis ſe committere recuſet. gloſ. in l.1. C.de his qui ad eccl.confug.& glo.in §.publicorū. in Authen. de mand.prin.Abb.in c.inter alia.de immun.eccleſ.num.6. Boer.deciſ.110. Anna.in c.iudici,il 1.de Iudæ.Oldr.conſi.54. Saly.in d.l.1. Cyn.in l.præſenti.q.1.C.eo.de his qui ad eccl.confu.& hāc dicit eſſe cōem ſententiam Hyp.in l.ex Senatuſconſulto.nu.10.de ſicar.Contra tn̄ notant,gl.in d.c.inter alia.& ibi Hoſt.Ioā.And.& Card.q.1.Tiraq.de primog.q.66.nu.8.Fely.in d.c.Iudæi.Imo.in d.clemen.1.Syluеſ.in ver.immunitas.3.§.3.Hyp.in l.vn. C.de rap.vir.nu.114.primum tene ratione ſuprad. & per l.1.& l.præſenti.C.de his qui ad eccl.confug. & vi.inf.uerſ. locus exemptus eſt.

Immunitatis a collectis priuilegiū perdit immunis ſoluens collectas ſine proteſtatione. Barto.in l.1.C.de his qui ſpō.mun.ſub.ver.nota finē.l.1.Io.And. in c. 2.col.2.in prin.uerſi. maxime ſi talis priuilegiatus. de immun.eccl.Alex.conſ.136.col.3. uerſ. rurſus dico.uol.2.Abb.in c.cū acceſſiſſent. de conſtit. col.fi. uerſ.& vi.omnino.& ibi Fel.col.13.uer.tertia regula, niſi coacte ſoluiſſet, quo caſu illud non perdit. Rui.conſ.196.col.fi.uerſ.poſtremo non obſtat.li.1. & conſ.111.nu.20.li.5.Rom.conſ.252. in fi. idem ſi ſoluiſſet iuſſu ſuperioris.Abb.conſ.94.circa fi.verſ. non ob.lib.1. non tamen illud perdit per unicam ſolutionem, ſed requiritur ſolutio continuata ſpatio xxx.ann.Abb.ubi ſup.Alex.conſi.193. col.fi.uerſi. poſtremo. uol.2. & conſi.33.col.1.& 2. uol.5.Iaſ. conſ.25.num.2.verſi.nec obſtat.uol.3. Gui.Pap.q. 387.Grat.reſp.61.nu.45.lib.1.Et hoc uerum in priuilegio habente tractum ſucceſſiuum, nam ſecus in priuilegio momentaneo.Alex.d.conſ.33.Gui.Pap. ubi ſup.Bal.& Saly.in l.uoluntarie.C.de excuſ.tut. Abb.Anch.& alij in c.ſi de terra. & in c.accedentibus. de priuil.

Immunitatis eccleſiaſticæ cā licet tractetur aliquando apud iudices ſeculares, ſtandum eſt potius canonibus,quam legibus,cum de reuerentia locis ſacris habenda tractetur,quorum cura ad eccleſiaſticos pertinet.glo.in cap.inter alia.de immunit.Eccleſ.& in cap.ſicut antiquitus.12.quæſt.4. Oldrad.conſ.154. Imo.in Cle.1.in fi.de pænit.& remiſ.&.ibi Card.& Bonifac.Abb.in d.c.inter alia.nu.24.Fulg.in l.fideli. C. de his qui ad eccl.confug. Ioan. Fab. in §.ſed hoc tempore.Inſt.de his qui ſunt ſui vel alī.iur. Alexand.conſil.143.volum.7.colum.2. & 3. Chaſſan. in conſil.Burg.rubr.1.§.5.verſic. Archid.num.111. Pet.Bellu.in Spec.prin.rubr.11.§. ſed quia.nu.12. & licet Saly. in Auth. hi qui. C. de adult. in fin. & Ang.de maleſ.in ver.fama.verſ.quarto quæro.Practic.Papi.in forma inquiſitionis.num.31.& Alciat. de præſump.regu.3.præſumptione.33.teneant cōtrarium, tamen prima ſententia communis eſt, &
* omnino tenenda,teſte Couar.var.reſol.lib.2. c.20. num.3. & eueniente caſu tractandi materiam immunitatis prædictæ,lege totum illud cap. & errare non poteris. Maxime tu qui tam facile inclinas ad extrahi faciendum confugientes ad eccleſias. & vide.ſupra verſ.eccleſia res ſanguinis.

Impedimenta quot ſunt, tot eſſe debent impedimentorum ſublationes, de noui op. nunc.l.de pupillo. §.ſi ex pluribus.de no.op.nunc.not.glo.plures concor.allegans in cap.cum pro cauſa. de ſent.excom. ſuper ver.tamquam excommunicatum. & de offic. ord.cap.ex parte. Bal.in l. ſi non lex alia ſentia. in prin.per illum tex. de hær.inſt.inſtit. Caſtr.conſil. 222.ſuper puncto Rom. conſil.326. nu.3. Domin. conſ.33.pro examinatione,nec ſufficit clauſula generalis, ſed opus eſt de ſingulis mentionem facere. Bald.in l.1.uerſic.vnum etiam ſcias.C. de fur. Deci. conſil.541.uiſa.ſub num.21. uerſi.præterea.& hoc quando ad eundem effectum cōcurrunt. de ſeruit. urb. prædi.l.ſi domus. de auth. & vſu palij. cap.ex tuarum.de ſent.excommun.cap.ex officij.Roman. ubi ſup.num.2.in fine. Fely.in capit.debitores.col. 5.uerſic.Tertio quæro. de iureiur. Gram. deciſ.66. num.13.Grat.reſp.23.in prin. lib.2. Pariſ.conſ.43. num.18.volum.1.

Impedimentum præſtitum per tertium habenti implere intra terminum, non ſuffragatur impedito, qui ab illud tollendum poteſt ſibi prouidere adeundo ſuperiorem,ſi non adiuit.de condit. & demon.l. quibus diebus.in prin. Rom.conſil.352. quæritur. num.10. ſequitur Fely.in capit. ex tranſmiſſa. poſt prin.uerſ.ad idem tex.de præſcr.impedito enim licet non currat tempus,ei tamen curtit,quando potuit impedimentum remouere, nec ullam in eo remouendo diligentiam adhibuit. Felyn.vbi ſup.col. 1.uerſic.facit ad hæc regula. Balb. de præſcr. 4.par. 4.par.prin.colum.fin.uerſic.primo quia.vide infra, uerſic.impedito agere.

Impedito agere propter dilationē aduerſarij non currit tempus ſtatuti diſponentis quòd cauſa terminetur intra certum tempus.ita Salyc. poſt Cy. in l.fi. per illum text.C.de adulter.& in l. ſi cum ipſe. de excuſ.tut.Bal.in auth.clericus.num.9. C. de epiſc. & cler.Iaſ.in l.ſi eum.§.qui iniuriarum. num.12. ſi quis caut.ubi limitat in tempore inſtantiæ. in l. 2. §.quod diximus. eod. tit. ubi ferè totus verſatur in hac materia probandi impedimentum.& in l.petēdæ.C.de temp.in integ.reſtit.pet. & l. cum non eo die.num.3. C.quan.prou. non eſt nec. & conſ.35. num.5. nec etiam cuicunq; alij impedito legitimo impedimento currit tempus.cap. commiſſa. §.1.de elect.in 6.l.ſi cum ipſe.de excuſ.tut.l.fi.C.de adul. Afflict.deciſ.29.in fi.& deciſ. 50. num.6. Cephal. conſ.618.num.57.vide inf.verſ.terminus non currit non valenti. & ſupra verſ.impedimentum præſtitum.

¶ Imperator creans & inueſtiēs aliquē de Ducatu vel Marchionatu,nō poſſet poſtea pro libito eum diſueſtire,ſed ſolum propter feloniam.ita Bald.in c.1. de nat.feu.per illum tex.refert Iaſ. conſ.1. nu. 23. & conſ.56.num.5.vol.1.conſ.177.nu.2.conſ.227. col.4.uerſ.tertio facit.uol.2. conſ.10.colum.2.cōſi. 93.col.2.verſ.feudum.& uerſ. item Rex uel Imperator.uol.3.Rub.Alex. conſ.130. præſupponitur. num.8.Soc.iun.conſ.78.num.4. vol.1. cum alijs ut per Cæph.conſ.23.num.4.ratio dicti eſt, quiá licet Deus ſubiecerit Imperatori leges, non tamen ſubiecit contractus ex quibus obligatus eſt. inquit Bald. in d.cap.1.ubi etiam ampliat,quod de plenitudine poteſtatis non poteſt derogare contractibus a ſe cū alio initis. quod tamen declara vt per Rolan. conſ. 3.num.136. & ſeq.lib.1.vide infr. in verſ.Princeps obligatur.

Imperator de poteſtate ordinaria facere non poteſt quod vni parti credatur in prę iudicium alterius.ita dicit Rom.ſing.715.incip. an Papa. vbi idem dicit in Papa.per c.indicas Hermanum. 3. q.9. Felin. in c.veniens.il 1.de teſti.in ca.conſtitutus. verſ.limita quadrupliciter.& verſ.ſecundo limita. de reſcri. in c.cum olim.col.10.in fin.de re iud. in c. ſicut. circa prin.verſ.& hoc eſt adeo verum, de ſent.excomm. etiam quod faceret ex iuſta cauſa. ſecundum Bero. in c.ſicut.num.46.de prob.Alc.l.1.§.ſi.num.22.de uerb.oblig.Hyp.conſ.33.num.35. ubi hoc dicit habere locum etiam in ſtatuto, ut non ualeat, quod credatur uni in præiudicium alterius. vide inf.verſ. perſonæ licet excelſæ.

¶ Imperfecta plura ſimul iuncta faciunt unum perfectum.l.non tantum.de procur.l.cum ſcimus. C. de agric.& cenſ.lib.11.l.2.C.quor.appel.non recip.l. ſancimus.C.de teſtam.in Auth. de fide inſtrum. §. ſi uero adminiſtrator.& §.ſi uero nullus.& coniunguntur ad effectum inquirendi & torquendi, Cæpo.conſi.32.col.7.Soc.conſ.54.col.1.uol.3. Alex. conſ.65. in fi.uol.1.& conſ.41.in fi.uol.2.Brun.de indici.col.2.Iaſ.in repet.l.admonendi.num.96. de iureiur.Felin.in ca.veniens.col.5. de teſti. maxime in reb.difficilis probationis,in quibus admittuntur probationes,etiam quod in genere ſuo ſint imperfectæ.Ant.de But.in c.ueniens.il 1. col.fin.de teſti. Rom.conſ.7.col.2.in princ. & nedum coniunguntur plures imperfectæ probationes, ſed etiam plures præſumptiones,vt per gl.in l.inſtrumenta. iun. tex.C.de prob.& in l.2.§.1.in ver.legitimis. de excuſ.tut.glo.in c.accedens.il 2.in uer.oriundis.ut li. non conteſt.Soc.conſ.89.col.6.& ult.uerſ. nam ſimul quoque.uol.1.Dec.conſ.146.col.6.uerſ.ſexto & ultimo.Calc.conſ.76,col.1.2.Ioan.de Anan.cōſi.49.

ſilio 49.col.1.verſ.ex quibus pōt dici. Crau. conſi. 35.nu.6.conſ.73.nu.20. conſ.158. nu.9. vide ſup. verſ.adminiculum cæteris. & inf.probationum plures & diuerſæ.

Impetrans beneficium quod antea tamquam intruſus detinebat, tenetur etiam de fructibus male perceptis facere mentionem. Hoſtien.in ca. dudum.il 2. colum.4.verſi.ſed quid ſi dimiſiſſet.de elect. & col. 13.verſic. ſed & caueat ſibi. Ioan. And. ad Specul. de diſpēſat.§.dicendum reſtat. ſuper ver.prędictus. Fel.in cap.in noſtra. col.9. verſ. & adde in 2. corel. de reſcr.Mil.in verſic.Gratiam beneficij impetrans. Io.de Sel.de benef.par.3. quæſt.11.colum.5. verſic. non ſolum eſt facienda. Caſſad. deciſ.6.nu. 1. & 4. de præben.Franc.in cap.eum qui. colum.2.in prin. verſic.in ea.glo.in fin.de præben.in 6. Bertr.conſil. 24.colum.fi.verſic.debebit igitur.volum.2.in nou. Gram.conſil.ciu.144. colum. 1. Rebuf.in praxi benef.par.2.tit.de reſcr.perinde valere.num.63. & in tit.de ſubrog. collitig.glo.4. & hoc verum quando fructus deberentur tertio, & non cameræ. Caſſad. deciſ.17.de præben.

Impetrans poſſeſſionem alicuius rei penes alium exiſtentis, vt impetratio teneat, mentionem de ipſa facere debet.cap.cum in noſtris. vbi omnes.de cōceſ. præben.cap.dudum.& ibi glo.1. de priuil.cap.2.& ibi gl.in ver.poſſidebāt.de decim. in 6. vbi Domin. in 2.not.& Franciſc.in 1.Cald.conſil.19. verſic.nimis reſtringit. & conſil.11. cir.fin. de prębend. & conſil.13. in fin. verſic.præterea maius. de reſcript. Card.conſil.31.colum.fin. verſic.item talis confirmatio.Fel.in cap.ex tenore. verſic. limita ſexto.de reſcr.Rui.conſil.4.colum.fi. volum.3. applica dict. ſup.verſic.conceſſio decimarum. & intellige propoſitionem de poſſeſſione colorata, ſecus de non colorata, vt per Doct. quos ad hoc cumulat Gabr. concluſ.lib.5.de acquir.poſ.concluſ.3. num.29. rationem vide infra verſic.poſſeſſor etiam iniuſtus.

Impetranti gratiam non nocet tacuiſſe acceptationē quam nomine ſuo eius procurator fecit in partibus ipſo principali ignorante, licet poſt impetrationem illam acceptationē ratificauerit. Bellam.deciſ.177. concluſio quod habens gratiam. niſi eſſet veriſimile illum tunc notitiam habuiſſe acceptationis, & de hoc eſſent notabiles coniecturæ, quia tunc impetratio eſſet ſurreptitia.Rom.conſil.481.in prin. Fely. in cap.in noſtra.de reſcr.correl.18. Selua de benef. par.3.quæſt.12. verſic.nona qualitas.num.15. Rebuf.ſuper concor.in forma mand.apoſt. in ver.gratiam.verſic. aliud eſt reſcriptum gratiæ frequentiſſimum, & in verſic.pro expreſ.ad fin. verſic. fallit quando eſſet veriſimile.ad quam materiam vi.quæ copioſe ſcribit Gram. deciſ.103. nu.34. & trib.nu. ſeq.vbi per plura exempla diſcurrit quando ignorantia in facto proprio noceat, vel non.

¶Imperatio à ſurreptione vt ſaluetur, non ſufficit exprimi generaliter id factū, quod, ſi tacetur, reddit reſcriptum ſurreptitium, niſi etiam exprimatur modus per quem id factum extitit conſummatum. gl. in cap.dilectus filius.ſuper ver.cauſa.de reſcrip.vbi hoc dicit ex illo tex. & ex.l.vt reſponſum.C.de trāſac.illam glo. ſequitur ibi Inno. & Oldr. conſil.81. quod proceſſus.ubi dicit, quod narratio in genere ad euitandam ſurreptionem nō ſufficit. & hoc, quia ex generalitate princeps poteſt facile circumueniri.l.fin.ad fin.C.de dot.promiſ. Rom.conſ.272. ad fin.& conſil.326.num.12.Socin.conſ.59. in 2.dub. volum.3.Crau.conſi.68.num.3.79.num.2.Rebuf. in praxi benef.in 3.par. ſignat. in ver. necnon iure patronatus.num.34. & quod etiam modus exprimi debeat, dicunt Curt.ſeni. conſil.16.colum.pen. conſil.49.ſub num.94.verſic.iniquum enim.& conſil.73.num.25.in fin.Felyn.in cap.dilectus.1.num. 10.de reſcr. Dec. in capit.conſtitutus. in 2.not.eo. tit.conſ.541.num.20.Socin.iun.conſi.77.num.88. vol.1.Gram.deciſ.66.num.19.

Impetratione rei apud alium exiſtentis mentio facienda eſt non ſolum de illius poſſeſſione, ſed etiam de detentatione.Rot.in ant.206.& 783. Fel.in cap.in noſtra.colum.24.correl.36.de reſcrip.intelligendo, in detentatione proueniente ex reſeruatione, concurrente etiam poſſeſſione annali, & quod reſeruatio ſit ſpecialis, non generalis notoria: ita declarat Fel.vbi ſup. verſic.3.nota. Ioan.de Sel. de benefic. par.3.quæſt.11.verſic.& ſi beneficium.Æne.de Falco.in tract.reſeru.4.quæſt.prin.effec.11.num.3. vbi dicit in verſic.vnum tamen ſcias. quod licet reſeruatio inficiat poſſeſſionem beneficij reſeruati, tamen ſi quis detinuerit beneficium reſeruatum de facto, & alius illud impetrauerit à Papa, non facta mentione talis detētationis, impetratio eſt ſubreptitia, allegat Rot.& Fel.ubi ſup. Quādo autem de poſſeſſione apud alium exiſtente in impetratione facienda ſit neceſſario mentio, uel non, uide copioſe apud Gabr.concluſ.lib.5.de acq.uel amit. poſ.concluſ.3. per totam, & pręſertim num.16.uſque in fi. & nota pro impetrātibus aliquid, cuius ſit apud alium poſſeſſio, ſiue ſimus in eccleſiaſticis, ſiue in prophanis. & uide Lap. allegat.16. & 84. & Mandoſ. ſeni. ad utramque.

¶Implementū eius quod in contractum deuenit, non ſufficit, factum fuiſſe, niſi factum duret. de fideiuſ.l. ſtipulatus es.de arbitr.l.inter Caſtellianum. in 1.lectu.de ſolu.l.qui ſic ſoluit.de in rem uerſo.l. ſi proinde.§.uerſum.de diuor.l.3.de ritu nup.l.plerique. de don.int.uir.& uxo.l.uir mulieri.§.fin. Hyp.in l. fin.num.162.de iuriſd.omn.iud.in l.qui falſam.nu. 51.de falſ. in Rubr. de fideiuſ. num.375. in l. is qui cum telo.nu.55.C.de ſicar.& conſil.122.nu.3. qui omnes concludunt, quod nō ſufficit factum niſi duret factū, & ad hoc multa exempla adducit Hyp.ſuper d.l.ſi quis cū telo.à nu.52. uſque ad nu.68.quæ quia pulchra & utilia ſunt, ideo uide illū, ſeruiēt.n. ad multa tam in ciuilibus, quàm in criminalib.& ui. infra, uerſic. offerre minus legitime. quod dictum etiam multis modis exemplificat Rom.tam in contractibus, quam in ultimis uoluntatibus, conſ.510. ſub num. 24. uerſic. ſecundo quia licet. cum tribus num.ſeq.

¶Inæqualitas beneficiorum de per ſe ſufficiens non eſt ad reſcindendam permutationem factam, licet propter talem inæqualitatem ſit aliqualis preſumptio fraudis.Feder.de Sen.in tractat.permut.q.ult, vbi dicit ſe credere, & ſemper fuiſſe in hac opinione, quòd ſiue inæqualitas proueniat ratione redditum, ſiue onerum incumbentium vni beneficio &

non

non alteri, licet aliqualis fraus præſumi poſſit, quia non præſumitur quis velle iactare ſuum, cap.ſuper hoc.de renunt.non tamen permutatio reſcinditur. quia talis præſumpta fraus non eſt ad hoc ſufficiēs. idem tenet Ioan.And.poſt Ioan.Mona.in c.1.in fi. de rer.permut.in 6.ubi Io.Mon. in addi.reiecta cōtraria ſententia tenet iſtam, quod ſcilicet teneat pmutatio, per l.ſi quis donationis.de contrah. emp. nam cum emptio & uenditio originem a permutatione ſumpſerint, l.1.& 2.de contrahē. empt. ſicut ibi tenet uenditio, ita & permutatio. Hoc idem tenuit Calder.conſ.4.duo canonici.ſub tit.de rer.pmut.ſequitur Gemin.in d.cap.1.ſuper gloſ. in uer. fraude.per tex.in cap.quia veriſimile. de præſum. ubi probatur, quod valet talis permutatio niſi de fraude manifeſte probetur.& ex illo text. ita concludit in verſ.ſed hæc non eſt ſufficiens.& ibi Abb. in verſ.puto tamen.& Zab.num.2.Imol.in c.ſuper hoc.de renunc.& in clemē.1.de rer.permut. col.5. verſ.quid ſi habens beneficium. quia permutatio non ſumit initium a conuentione uel facto partiū, ſed ex officio ſuperioris.Pet.de Vbal.in tract. permut.benef.q.11.Anch.conſ.280.quęſtio.Felyn.in d.cap.quia ueriſimile.nume.1.Dec.conſ.210. viſo puncto.per tot.conſ.in quo trāctat hāc materiam, de qua ego copioſe dico.q.39.per totam.a nu. 44. vſque in fi.

¶Incendium, in dubio, non præſumitur interueniſſe niſi leuiſſima culpa, ſi aliud non probetur, glo.in §. præterea.Inſtit.quib.mod.re contrah.oblig.quam pro ſing.refert & ſequitur Salyc.in l.quæ fortuitis. cir.fi.C.de pignorat.act.in l. in iudicio, C. loca. & in l.ſi uendita.ubi bonus tex.de peric.& comm.rei vend. Alex.conſ.50.viſis.per tot.vol.1.in l.domos. col.pen.de lega.1.in l.ſi quis ex argentarijs.§. pretor ait.col.3.& 4.de eden.& ibi Iaſ. ad fi. Affli.deciſ.57.illo die.num.8.Iaſ.conſ.116.in cauſa mota. num.1.vol.1.& in l.4.§.quæſitum.num.41.ſi quis caut.quem omnino vidē, ſi tibi caſus occurrat.& in l.4.§.prætor ait.de eden.numero 30.ubi declarat. Maran.de ord.iud.p.4.princ.nu.71. Goz. conſ.63. videtur.num.16.Ioan.de Anan.in caſu ſing.conſil. 71.viſis.& ibi in addit. Bologn. ubi refert iudicium Ferrariæ ſecutum in hac materia. Rolan .conſ. 95. arguendo.ſub num.11.uol.2.Mazol. conſ.85.thema. num.49. vide ſup. verſ.culpa quando præcedit.& inf.verſ.incendium plerumque.

Incendium inter fortuitos caſus computatur, & nemini debet imputari. l.quæ fortuitis. C. de pignora. act.c.fi.de homic.quando non ab habitantibus, ſed ab alijs ignis eſt immiſſus. Alex. conſ.50. num. 4. vol.1.Gozad.conſ.63.num.11.Bertr.conſ.197.viſo caſu.num.3.vol.1.Iaſ.conſ.116.nume.2. uol.1. Pariſ.conſ.47.inhærendo.num.3.& 4.uol.4.& per agentem debet probari culpa vere vel præſumptiue, certa & determinata certi hominis, quia incendium ſine culpa determinatæ perſonæ cōmitti non poteſt. non enim præſumitur culpa indeterminati hominis.l.ſi uēdita.de peric. & commod. rei vend. Bal.conſ.441.quidam Magiſter.nu.2. lib.1.conſil. 491.quidam nomine.vol.4.Marian.Soc.in rub. de probat.num.420.Goz.d.conſ.63. num.12. Gram. deciſ.3.in cauſa Magnificæ.num.3.Roland.conſil. 95.num.16.vol.2.Menoch.de arbitr. iud. libro 2. caſu 390.num.4.6.12.& 20.Cephal. conſilio 640. numero 11.

Incendium plerumque fit culpa inhabitantium. l.3. §.cognoſcit.de off.præf.uigil.gl.in l. ſi vendita. de peric.& commo.rei vend.Alex.in l.domos. col.pe. de leg.1.& in l.ſi quis ex argentarijs.§. prætor ait. de eden.& in conſ.50. viſis. num.1. & ibi late Nat. in apoſtil.ſuper ver.quod incendium. quod Alex. conſ. obſerua quando occurrit materia incendij. vol.1. materiam incendij late ponit Marſil. in l. 1. de ſicar. poſt Bart.in l. 3.§. cognoſcit. de off.præf. vigil.idem Marſil. conſ.7.num.9.vol.1.& inter cōſ. crim.diuerſ.conſ.81.per tot.& conſ.92. per tot. & conſil.93.Quid autem, ſi propter ignem, ut conſeruentur domus uicinæ, domus in medio exiſtens diruatur, & ob illam dirutionem domus uicinæ conſeruantur, an aliquis teneatur ad refectionem illius domus dirutæ, & quis, late examinat Fran. de Aret. in conſil.30.inter conſil.crim. diues. quod incip.in caſu pręmiſſo.& conſil.31.& 32.Pute.deciſ.82.lib. 2.Gig.de crim.lęſæ maieſt.lib.2.Rub.de pœn.com. crim.læſæ maieſt.quæſt.37.quæ faciunt pro incendijs quæ occurrunt Venetijs, ubi deſtruūtur domus intermediæ, ne ignis comburendo progrediatur. & ad materiam propoſitionis uide Menoc.de pręſum. lib.1.quæſt.59.num.3.quæſt.97.num.11.& copioſe Foſſan.deciſ.Pedem.23.per tot. & ante illos habes conſil.Rom.401.qui tractat hoc, quod ſcilicet incendium domus præſumitur ortum culpa habitātium.& cōcor.citat Mandoſ.iun.ad eum, ſuper uer. & præſuppoſito. Quid autem ſi quis apud mercatorem deponat pecuniam, & domus mercatoris comburatur, an mercator pecuniā reſtituere teneatur, uel ob caſum liberetur, uide Gabr. ex doct. diſtinguentem.concl.lib.3. de reb. cred.concl.2. num.7. & nota, quia ſæpe occurrit. aduerte tamen quod talis culpa eſt leuiſſima, d.§.cognoſcit.Ioſ. Lud.deciſ.
* Peruſ.25.num.15.Menoc.magis communem dicēs in tract.de arbitr. iud.lib.2. caſu 390. nu.6.Ceph. conſ.362.num.29.& conſil.640.num.30.uide ſup. uerſ.incendium in dubio.

Incertitudo acquiſitionem & apprehenſionem poſſeſſionis licet impedire uideatur, l.3.§.incertam. de acquir.poſ. non tamen uidetur impedire retentionē. iux.l.per retentionem. C. de uſur. Capra conſ.19. num.10.Socin.conſil.158.num.28.Iaſ.in l.naturaliter.§.nihil commune.colum.2.uerſic.ſed tu aduerte.de acqui.poſſeſ.in 2.lectu.Dec.in l.diem functo. num.15.de of.aſſeſſ.& in l.diuus.num.5.de reg.iur. Crau.conſil.128.nu.2. Ceph.conſil.479. num.85. facilius enim conceditur retentio quàm acquiſitio. d.l.per retentionem.l.2.ubi Bal.in 3.not.C.de fidei com.cap.intelleximus.de iudici.iunc.ca. cum inter. de except.Deci.in l.præcibus.C.de impub. ſub nu. 24.uerſic.& ad hoc induci poteſt.

Incertitudo in dotis conſtitutione ſemper ex dotis priuilegio boni uiri arbitrio certificanda eſt.l.3.in fin. C.de dot.promiſ.l.cum poſt.§.gener.& l.quæro de iu. do.l. ſi filiæ. de lega.3. Bart.in l.Theopompus. colum.2. uerſic. quæro dixit teſtator. de do. præl. Socin.in tract.regul. regu.incip. incertitudo. fal.2. ubi ampliat habere locum in quacunque incertitu-

dine

dine quantitatis, rei, ac etiam perſonæ. Bar.l.1.col. 3.verſic.ego credo.ſolut.matr. & eſt tex.ſecundum communem intellectum in l.1.C.de dot. promiſ.vt dicit Aret.in rubr.ſol.mart.colum.fin.verſic. quod tamen dos.declarat Bal.nouel.in tract. de dot.par. 6.priuil.8.& 9.Marſil.in rubr.C.de proba.nu.451. Ceph.conſil.618.num.53.& 54.vide ſup.verſ. doctis incertitudo.

¶Incola vt quis habitando fiat, requiritur decenniũ. l.ciues.2.reſp. C. de incol.lib.10.& ibi Bart.l.incola.la 1.ad munic.l.pupil.§.incola.de ver.ſign. tãgit Alciat.parer.lib.2.cap.7.poſt med.verſic.igitur ſciẽdum. vbi conſtituit differentiam inter incolam & aduenam, vt incola dicatur non ſimpliciter alienigena & habitator, ſed is qui domicilium ac ſedem cũ maiori parte ſuarum fortunarum fixerit animo ibi perpetuo manendi: aduena autem is qui habitat ſine animo contrahendi domicilium in loco vbi habitat.de quo per gloſ. in l. eſt verum. in ver. incolas. verſic.ſed dic.C.de incol. lib.10. Silua.conſil.1. nu. 92.& ſucceſſiue. vterque tamen habitatoris nomine venit, & compræhenditur ſub immunitate habitatoribus ſimpliciter conceſſa.l.de pretio. de publicia.l.1.§.generaliter.de lega.præſtan. Ceph.cõſil.451.num.51.& ſeq.vide ſupra verſic.Forenſis & aduena.& verſic.habitare in ciuitate quis poteſt.& inf.verſic.municipes dicitur.

¶Incontinenti dicitur aliquid fieri, non ſtatim, ſed cũ temperamento, idque arbitrio iudicis. Bar.& Doct. in l.& ſi poſt tres.ſi quis caut.vbi Alexand.dicit cõmunem.& Rip.in l.ſi inſulam.de verb.obli. Meno. de arbitr.iud.lib.2.caſu 7.num.13. ita vt iudex ſpatium aliquod cum temperamento tribuat.l.1.§.itẽ ſi ita.ad leg.falci.l.quod dicimus.de ſolutio.l.ſi ita. §.Seia.in fi.de verb.obli.hinc infertur, quod ſi quis e carceribus aufugerit, inde ſponte redierit, incõtinenti, vel etiam poſt octo dies, nõ poſſet pœna effractionis carceris & confeſſionis delicti coerceri, ſed alia leuiori, propter inobedientiam, quia tunc dicitur habuiſſe animum redeundi. Gril. de relax. carcer.§.Nunc videndum.num.11.12. Gram.conſ. crim.57.num.1. ita ut non ſit locus torturæ, & ita iudicatum fuiſſe dicit Foſſanen. deciſ.78.nu.4. Pro qua materia uide ſupra verſic.ante & poſt.& infra, verſic.mora non purgatur.& quæ copioſe ſcripſi.q. 51.num.77.& inf.verſic.pactum contractui incontinenti.& ad hanc materiam, quando quid dicatur incontinenti fieri, & quid intelligatur quando cõmode fieri poteſt, vide omnino Dec. exemplificantem, conſil.460.viſo puncto. num.17. 18. & 19. & vide ſupra verſic.fieri aliquid in termino.

¶Indefinita non æquipollet vniuerſali in dicto teſtis, cum debeat de neceſſitate concludere. cap. in præſentia.de probat.ita Innoc.in cap.auditis. in glo.in ver.exceptione. & ibi Abb. in 4. colum. de præſcr. Anchar.& Im.in cap.quãto.de his quę fiunt à pręl. fine conſ.cap.Iaſ.conſil.13.num.18.volum.3. & in l.2.num.20.de lib.& poſthum.Crot.in tract.de teſti.p.7.num.292.Corn.conſil.103.num.15.volum. 1.Deci.in l.contractus.num.20.de reg.iur.Felin.in cap.auditis.num.24.de præſcr.Marſil.ſing.171. audiuiſtis. Rip.in cap.cum.M. de conſtit.numero 11. Curt.iun.conſil.17.licet.num.14. vbi dicit eſſe veram & communem concluſionem doct. quod indefinita in materia probatoria non ęquipollet vniuerſali.vbi exemplificat in dicto teſtis, vt ibi.vbi addo. idem dixit Gram.voto.26.exorta.num.1. & ſucceſſiue.Tiraq.late, de retr.p.1.§.1.gl.13.nu.1.Menoc. conſil.73.quæ ſubtili, num.3.

Indefinita prolata à lege æquipollet vniuerſali, gloſ. in cap.vt circa.in prin. de electi.in 6. Din.in Rubr. de reg.iur.eod.tit.num.8.Dec.in l.1.de reg.iur.nu. 12. Deci.& Cur.iun. in l.1.num.7. ſi cer.pet. & eſt communis opinio ſecundum Cagn.in d.l.1. de reg. iur.num.6.ex propria tamen ſignificatione diſtinguitur ab vniuerſali omnino, nec ei æquipollet, tametſi quãdoque ex ſubiecta materia, vel ex coniecturis adhibita benigniori interpretatione, in vniuerſum accipienda ſit, ſecundum Bart.in d.l.omnes populi.num.57.de iuſt. & iu.vbi materiam tractat. iunc.adnot.ibi.vbi concor.habentur. & ibi Crot.ſuper.3.quæſt.6.quæſt.prin. & eſt communis opinio Doct. in d.capit. vt circa. ſecundum Dec. conſil.3. colum.3.Couuar.var.reſol.lib.1.cap.13. num.5. & teneas pro conſtanti, quod quando ſumus in oneroſis indefinita non æquipollet vniuerſali. l.2. vbi doct.de lib.& poſth.Bart.in l.i.§.ſed etſi.de vent.in poſ.mit. Socin.iun. in l.hæredes mei. §. cum ita.ad Trebel.num.18. imo ſtrictiſſime debet intelligi, vt per Alexand.in d.l.2.de lib.& poſthum.in prin. & Iaſ.in l.1.num.7. ſi cert.pet. ſi tamen ſit eadem ratio eſt ſecus, vt per Bar.d.nu.57. & in l. ſi pluribus. de lega.2.poſt Din.vbi ſup. Alexand. in Rubr. ſol. mat.nu.20. Pro quo vide ſup.uerſic. fratri fratrem.

¶Indicia an ad torturam ſint ſufficientia necne, repoſitum eſt in mero iudicis arbitrio. Bar. in l.fin.d.q. 1.3.§.fin.de teſti.ita Bal.in l.2.colum.2.in prin.C. quor.appel.non recip. refert Iaſ.conſil.2. num.13. volum.1.Dec.in l.magiſtratibus.num.10.de iuriſd. omn.iud. & in conſil.363. num.1. non enim in hoc certa regula dari poteſt vt not.Bal.in l.fi.de quæſt. Abbas in ca. cum in contemplatione.in prin. de re. iu.poſt Ioan. And.ibi. Alexand. conſil.77. habito. in fin.& conſil.77.uerſic.ex his igitur.volum.1.Tiraquel.in l.ſi unquam.in uer. omnia.num.31. C.de reuoc. donat. Hypol. de Marſil.in d.l. fi.de quæſt. & in ſua pract. in uer.Tortura. & in conſil.8. num. 25.Clar.in pract.cri.§.fin.quæſt.64.uerſi.dixi quoque.ubi plures citat. Menoch. de arbitr. iud.lib.2. centur.3.caſu.270.num.3.quale autem debeat eſſe hoc arbitrium, uide Marſil.d .num.25 .Menoch.d. tract.lib.1.queſt.14.& conſil.42.num.20.Brun.de iudici.car.8.Ang.de malef.in uer.fama.nu.9. iunc. addit. Arim. ibi. Gui. de Suz.de indic.uerſic.quæ & qualia.& ibi per Bolog. in addi.Blan.in tract. de indici.§.1.num.9.Hyp.conſil.8. num.25.uolum.1. Menoch. conſil.83. num.2.p.3. Ceph. conſil.652. num.8. Plura circa materiam indiciorum ad torturam uide per Foſſan.deciſ.Pedem.23. per totam.& copioſam additionem Mandoſ.iun.ad conſil.Rom. 376.ſuper ver.ordinaria.& nota quod licet iſta materia ſit trita, eſt tamen à modernis iudicibus male intellecta, ex eorum enim propria ceruice, non ex legibus arbitrium ſuum moderantur. ut ſupra uerſ. arbitrium iudicis debet eſſe.

Indicium eſt minus quàm ſemiplena probatio, gl.not.

in

in l.cum probatio.de prob.quam ad hoc notat Bal. in l.non hoc.colum.vlt. C.vn.legit. & in cap.fi.nu. 19.de iureiur. Ang.in l.fin. in prin. quod met.cau. Bal.conſil.256.quanquam.in fin.volum.2.Alexan. conſil.89.viſo themate.num.6.volum.3.Iaſ.conſil. 131.num.5.volum.1. Corn.conſil.192. viſo. num. 3.volum.4. Clarus in pract.§.fi. quæſt.20. in prin. Beci.conſil.67.in cauſa.num.13.Immo indicium minus eſſe quam præſumptionem, dicunt Deci.capit. tertio loco. de probat. colum. pen. verſic. ſecundò Abbas inſiſtit. Crau.conſ.35.ex pluribus. num.27. Contrarium tamẽ in hoc dixi, & eſt verius, in meis. qq.legal.q.51.nu.61.

¶Indiuidui ratione conſequitur quis beneficium aliàs ſibi denegatum.quemadmodum ſeruit.amit.l. ſi cõmunem.ſi ſeru. vend.l. loci corpus. §.ſi fundus.l.1. & 2.C.ſi vn.ex plur.cap.pen.de conceſ.præben.cũ ibi not.cap.vno. in glo. ſuper ver.eccleſiaſticus. de iurepatro.in 6.Bar. & alij in l.2.C.de conſor.eiuſd. lit.Rom. conſil.195.num.4.Affl.deciſ.213.num.4. & ſuper conſtit. obſcuritatem.Vrſil.ad d. deciſ.Afflict.vbi plura cumulat. Ang.in d.l. ſi communem. Ceph.conſil.453.num.17. & 18. ſecus in diuiduis. Fel.in cap.1.de præſcr.col.5. verſic.primo quod nõ habet locum.Deci.in auth.Caſſa.in 2.not.C.de ſacroſanct.Eccl. & in l. ſi emancipati.nu.5. vbi etiam Iaſ.colum.4.C.de collat. Lamber.de iu. pat. lib.1. par.1.quæſt.1.art.6.num.25. Neuiz. in Silua nup. lib.6.num.43.& uide ſupra verſic.adminiculum cæteris præſtat.

¶Indultum derogans priuilegijs familiarium deſcriptorum in cancellaria apoſtolica, & quibuſcunque alijs, ad inſtar illorum, vel aliàs conceſſis perſonis alijs in genere, vel in ſpecie, ſub quacunque forma vel expreſſione verborum, non derogat priuilegijs auditorum ſacri palatij, quibus quilibet dicti collegij vti poteſt.Rom.conſil.436. quod indultum.in prin.& per totum conſil.in quo de hoc tractat.quod conſil.referunt & ſequuntur, Felyn.in c. eam te.poſt nu.15.verſic.& dicit Lud.de reſcr.Staph.de lit.gra.& iuſt.par.1. ſub tit.de ui & ef.claus. verſic.ex quibus infero. Gomes.in cap.2. num.67. de conſt.in 6.Ant.de pret.in clip.paſ.cap.3.nu.29. & 30.Mandoſ.ſeni.ſuper regu.de Annali. quæſtio. 51.num.5.obſeruat Mandoſ.iun. ad d.conſ. Rom. ſuper ver.non deroget.

Indultum habens clauſulam derogatoriam alicui conceſſum, etiam cum illis verbis (etiam ſi de eis oporteret facere ſpecialem mentionem) nunquam intelligitur tollere priuilegium conceſſum perſonæ vel loco aliàs priuilegiato, niſi de ipſius loci priuilegio in indulto expreſſa mentio fiat. Cyn.in l.vn.C.quãdo Imp.int.pup. uel uid.per illã.l. Rom.conſ.327. ſub num.8.verſic.Secundo reſpondeo. & in l.ſi uero.§.de viro.ſol.mat.fal.23. Felyn.in c.accedentes. num.4.de præſcr. Deci.conſil.142.nu.8. Ruy.126. num.5.lib.1.Rip.in cap.1.num.55. de reſcr. Hyp. in pra.crim.§.ſequens.num.14. & 15. Gram.deciſ. 20. quæ tota eſt in hac materia. Caſſad. ſuper reg. deciſ.10.num.2. Crau.conſil.68. num.7. Rebuf.in praxi benef. ſub tit.de clauſ.mand. num.20. Pariſ. conſilio 140.numero 10.lib.primo. Tiraquel.in ll. connub.glo.7.num.203.vide Ferret.conſil.32. nu. 50.& conſil.38.num.4. vide inf.uerſic.priuilegium ſecundum.

¶Infames, biruarij, mercenarij, & aliæ ſimiles perſonę viles, licet aliquando admittantur in teſtimonium ut crimine læſæ maieſtatis, & alijs maioribus, dummodo ſint duo teſtes, & non unus, vt late proſequitur Oſaſ.poſt multos quos citat deciſ.79. quoniam in hac cauſa.num.37. & 38. tamen non admittuntur ſine tortura, ut ipſe dicit ibi. & glo. in capit.illi qui.5.quæſt.6.& in §.ſi uero ignoti.in Aut.de teſt. Alex. conſil.61. colum.1. uolum.1. poſt Bart. in l.1. colum.5.C.de ſum.Trin. Aret.in cap.1.colum.7.de iudic.gloſ.in cap.cum.P. de accuſ.cap.in primis. in fin.2.quæſt.1.glo.in cap.per tuas.in uer.adminiculum.de ſimo.Hyp.in l.ex libero. in prin.de quæſti. Afflict.in conſt.proſequentes.num.12. Campan.ſuper cap.Regni.7.incip.frequens. ſub num.51. uerſ. & ſuperius. ubi multas cõcordantes citat. & ſuper cap.224.creſcit culpa.num.26.

Infamiam alicui irrogare quis dicitur, dicens illi, tu es illegitime natus.Azo in ſum. de infami.Bald.in l.in bonæ fidei.C.de reb.credi. Roma. conſil.96.num. 2.Alexand.conſil.2.viſis.nu.5. conſil.25. circa primum.num.4.conſil.67.conſideratis.ſub nu.5. uerſ. & tales.uolum.1. Bertrand. conſil.169. exiſtimo. in fin.Curt.iun.conſil.37. circa controuerſiam. num. 3.Tiraquel.de nobil.cap.15. num.14. Alexand.in l.3.in prin.de liber. & poſthum. Curt. ſen.in rep.l. admonendi.colum.3. de iureiur. Iaſ.in l. fratres. in fi.C.de inof.teſt.& in l.ſi is qui pro emptore.col.1. de vſucap.Hyp.conſ. 273. notiſſimum. col.1. uerſ. & ſubdit ipſe.ubi omnes concludunt, natum illegitime eſſe infamem infamia facti.uide infra uerſic.legitimati ſunt infames.

Infamis infamia facti & iuris repellitur in totum à teſtimonio.cap.præterea.de teſti.cog.capit.teſtimonium. & cap.licet ex quadam.de teſti.glo. Bart. & doct.in l.1.C.de ſum.Trin.Bart. in l.Caſſius.de ſenat.doct.in d.cap. teſtimonium. Iaſ.conſil.131.nu. 5.uolum.1.Crot.de teſti.p.2.nu.36. & 37.ubi ampliat. & hoc in bannito ex maleficio firmat Rolan. conſil.41.num.48.p.1.ubi dicit, quod licet bannitus ex maleficio nõ ſit infamis infamia iuris, & poſſit eſſe teſtis, tamen quando ſtatutum aggrauat cõtumaciam illius, ut quia pro confeſſo haberetur, tũc repellitur à teſtimonio, cum ſit infamis infamia iuris municipalis.adeo quod nõ facit indicium.Bal. in rubr. de Sum.Tain.colum. quinta. effectum huius propoſitionis uide ſupra in uer.indicium eſt minus quam.

¶Infans non tranſmittit in matrem, uel alium extraneum ius reſtitutionis in integrum ad adeundum, ex ſententia Guiel.Bened.ad capit. Raynuntius.de teſtam.§.itaque mortuo.il 2.nu.178. allegans tex. in l.ſi infanti.C.de iu.delib.& ibi Bal.Ang. & Saly. Anchar.conſil.363. Aret.conſil.161.col.3. & hanc propoſitionem examinat Caſtr.in d.l.ſi infanti.nu. 7.uerſic.ſecunda opinio.uide ipſum. & Burſ.conſil. 61.num.8.Foſſan.deciſ.88.num.6.& vide inf.uerſ. Mater quæ non poteſt. & nota quod infans patris hæreditatem etiam non aditam ad matrem tranſmittit.glo.in l.apud hoſtes.C. de ſuis & legit. Bart. in l.uentre.colum.5.uerſic.quarta regula. num.19.

de

de acquir.hæred. Alexand.in d.l. ſi infanti. colum. pen. vbi hanc opin. veriorem & communem dicit. Dec.conſil.245.colum.1.ex potentia ſuitatis.Pariſ. conſil.39. num.14. volum.3. & communem dicit Burſ.conſil.19. num.11. & nedum in matrem, ſed etiam in quoſcunque etiam extraneos, vt communi omnium opinione firmatum dicit Roman. conſ. 58.num.2. & ibi Mand.iun.ſuper ver. tranſmittit. & ui.ſupra verſ.filius paternam hæreditatem.

¶ Inferior à principe ſupremo ſi habet facultatem diſpenſandi inhabilem,eum promouendo,cum eo diſpenſare præſumitur. Specul.de diſpenſ.§.ſunt quoque.in fin. vbi loquitur de capitulo canonicorum, quod certis caſibus poteſt diſpenſare. eſt tex. cum gl.51.d.c.qui in aliquo.de ſciſm.c.fraternitatit.vbi de hoc.de præb. c.referente. & quod ipſo facto tũc diſpenſetur,probatur de fil.præsb.cap.veniens.38. d.diaconi.54.d.ſi ſeruus. de reſt.ſpol. literas. idem in Epiſcopo dicit Inn.de fil.presb.d.cap.veniens.& de bigam.c.ſuper eo. ſequitur Oldr. conſ.329. has allegationes.num.4.& 5.& in conſil.331. ad idem. num.3. vbi loquitur in capitulo & alijs prælatis inferioribus à Papa in caſibus in quibus poſſunt diſpẽſare,vt ſi ſcientur eligant indignum, videantur hoc ipſo cum eo diſpenſare. Idem in comite Sabaudiæ dixit Bald.in l.eam quam.C.de fideicom. num.39. & in duce Mediolani conſil.248. volum.1. idem in Marchione Mantuæ reſpondit Crau.conſ.958.nu.7.pro modificatione & declaratione huius propoſitionis, vide Menoch. de præſump. præſump. 20. num.25.lib.2. vbi multa in hac materia ſcribit.

Inferior ad hoc vt conſtituat in mora iuſdicentem, ſufficit interpellatio etiam vno contextu multiplicata.de appel.Clem.quamuis rigor. Alexand. conſil. 81.ſtantibus his.in prin.volum.4. vbi plura ad hoc allegat,Felyn.in cap. ex literis. colum.5. verſic.ſed hanc fallentiam.de reſcr.Dec.in ca.cum cauſa.ante fin.de offic.deleg.& fuit dictum etiam Rom.conſil. 427.ſub num.2.vbi Mandoſ.iun. ſuper ver. verum non eſt,multa ſcribit, & tandem concludit non eſſe verum niſi in caſibus à iure expreſſit, per cap.1.de ſuppl.neglig.prælat.

Inferior conſtitutionem ſuam à ſuperiore confirmatã non poteſt ex ſua generali authoritate reuocare.l. ſi hominem.ff.mand.l.actione.§.renuntiare. & ibi Bar.in fi.pro ſocio.l.ambitioſa. de decr.ab ord.fac. & ibi Bart. ſub num.15. Rom. conſil.218. num.5. ad fin.cum.num.ſeq.Ruin. conſil.46. num.18.lib. 1.69.num.18.99.ſub num.7.lib.3.quia poſtquam eſt confirmata à ſuperiore non dicitur amplius abſolute ſua conſtitutio, ſed ſuperioris. l.1. §.omnia. C.de vet.iu.enucl.l.lege obuenire.de ver.ſign.Dec. de confirm.vt.vel inut.ad fin.Deci.conſil.461. nu. 21.22.faciunt dicta ſup. verſi.actus à principio nullus.& applica dict.ſup.verſic.conſenſus requiſitus.

Inferior corrigere non poteſt factum ſuperioris. l.ille à quo. §.tempeſtiuum. ad trebel. l.nã & magiſtratus. de arbitr. Iaſ.conſil.144. num.10. conſil.145. num.4.volum.2.conſil.9.colum.2.uolum.3. Crau. conſil.21.homines.num.3.conſil.137.Magiſter.nu. 8.conſil.148.nobilis.num.3. & 4.conſil.238.Vicarius.num.5.Ceph.conſil.38.quæritur.num.3. cum ſeq.quod eſt totum in materia.& uide Felyn.in ca. cum acceſſiſſent.num.5.de conſtit. & Dec.in rubr. de appel.num.2.& 7.niſi cauſa Iuſta ſubſiſtat, quo caſu nedum illud corrigere, ſed & mutare poteſt.l. ſi hominem.manda.ubi Bar.& Bald. & alibi Bar.in l.ambitioſã.de decr.ab ord.facien. ſequitur Roma. conſil.428.in fin.Crau.conſ.21.num.3.

¶ Infirmitas grauis & notoria eſt iuſtum ac legitimũ impedimentum ad excuſandum à mora. capit.ult. iunc.glo.de cler.non reſid.cap. tenor. de ſent. & re iudic.l.2. §.ſi quis iudicio. ſi quis caut. l.ſi longius. in prin.de iudic.Bar.in l.fin.colum.2.de in integ.reſtit.Imo.in ca.2.de procur.Iaſ.in §.Rurſus.in prin. inſtit.de action.l.ſi quis in graui.in prin.ad Syllen. Pariſ.conſi.102.in fin.uolum.4.quæ propoſitio eſt uera nedum in propria,ſed & in ſuorum infirmitate.cap.communis.23.diſtin.ubi etiam glo.Alexan. in l.quęſitum.de re iud.Iaſ.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi prætori.de no.op.nunc.colum.9.uerſic. Quarto notabiliter.Ceph.conſil.618.num.29.

¶ Infirmitas grauis non impedit,quin laborans in extremis, habens linguam ingroſſatam & balbutientem, dummodo ſit intelligibilis, & ſanam mentem retineat, poſſit facere teſtamentum.l.quoniam indignum.ibi,ſeminecis, & balbutiens lingua profudit,C.de teſtam.& ibi doct.præſertim Ang.Paul.& Fulg. Rom.conſil.179. Ampliſſime. num.11. Ang. & Im.in l.in aduerſa.de teſtam. Ang.in l.in fraudẽ. §.1.de teſtam.mil.Areti. Inſt.de teſtam.in princip. Alex. conſil.33. ponderatis. num.7. uolum.7. Iaſ. conſil.124.num.23.uolum.1.Dec.l.diſcretis.num. 17.C.qui teſta.fac.poſ.& conſ.489. in caſu.num.4. Menoc. conſil.45. reſponſum.nu.37. & ſucceſſiue, ubi aliquos caſus diſtinguit.

¶ Ingrediens poſſeſſionem alicuius rei,ſi facta ſibi reſiſtentia occiſi ſint aliqui ab vna uel altera parte, an teneatur de illis occiſis, quaſi mortis eorum cauſã fuerit.& uideretur quod non, quia non fuit ei animus inferre mortem,ſed tm̃ ingredi poſſeſſionẽ,iuxta dicta infra in uerſ.mortis cauſam.tñ tex.in l.quoniam nulla facinora.C.ad leg.Iul.de ui. vult eum teneri.quam ad hoc notat Hypol. conſil.7. ſub num. 9.uerſic. facit etiam ad idem.uolum.1. & ibi ponit quomodo intelligatur illa propoſitio. uoluntas & propoſitum diſtingunt maleficia.

¶ Inhabilis à principe diſpenſatus pręſumitur, & habilitatus,quando inhabilitas fuit expreſſa in literis promotionis.Oldr.conſ.328.ad idem.num.6.& 7. conſ.329.has allegationes.num.2.conſilio 330. ad idem videtur.in fi.Ant.de But. in prooem.decretal. colum.5.verſ.ubi exigitur conſenſus. Bellam. concluſ.363.& 727.Rom.conſ.307.Felyn.in c.ſi quando.num.6.uerſ.dic ergo ſic.in c.nonnulli. num.12. de reſcr.& in c.cum vigeſimum. num.5. de off. deleg.Ioan.de Sel.de benef.p.3.q.8. num.40. Gabri. concl.lib.1.tit.de præſump.concluſ.8. num.2.Menoch.de præſumpt.lib.2.præſumpt.20. num.1.vide Felyn.in c.vlt.col.2. uerſ. & adde quod ſi Papa. de excep.Rom.conſ.216.electio.poſt num.7.verſ. aut certa ſcientia.Cæpol.in tracta. de imp.iud.deleg.cap.pen.num.26.Iaſ.qui hanc ſententiam communem aſſerit,in l.Barbarius.num.14.de off.pręt. Felyn.in cap.præterea.col.2.& ſeq. de teſtib. cog. Dec.conſ.614.in cauſa feudali.in fi. Quintil. Mandoſ.ſuper reg.de idiom.q.5. num.4. facit ad materiam de qua inf.verſ.iudex ad ulteriora.

Inhabilis ad dignitatem promotus à principe,cũ clauſula,ex certa ſcientia, an dicatur diſpenſatus ſuper habilitate,ſi in literis promotionis non fuit expreſſa inhabilitas,ſunt opiniones.Glo.n.in ca. ſtatutũ. in uer.literarum.de reſcr.in 6.& in clem. 2. eo. tit. dicunt præſumi diſpenſatum, & ſufficere hanc clauſulam pro tacita expreſſione inhabilitatis.ſequitur Zabar.conſi.117.num.2.Bal.in l. impetrata. col.1. C.ſent.reſcin.non poſ.& in c.1.col.1.per quos ſiat inueſt.Rom.conſi.216.electio. ſub num.7.uerſ. in qua quidem.Fely. in c.cum vigeſimum.nu.12.verſ. contrarium puto.de officio deleg.& in c. ſi aliquando. col.1.de ſent.excom.& in c.cum inter.col.1.de excep.Gram.conſ.48.in ciuil.col. vlt. Contrarium conſuluit Cald.conſ.8.tit.de regul.Oldr.conſ.325. Thoma.à nu.1.uſque ad 6. ubi concludit debere cõſtare per ſcripturam expreſſam diſpenſationem cõtinentem, & conſ. 326.quod articuli,a prin.uſque ad nu.6.Fely.in c.nonnulli.nu. 12. de reſcr. Gabr. alios referens concl.lib.1.de præſum. concl. 8. nu. 8.vbi ſcribit ita hodie obſeruari, hinc dixit Tiraq. de nobil.q.6.nu.24. quod ſi princeps appellat nobilem eum qui eſt plebeius, non præſumitur eum feciſſe nobilem, & ſic iſta ſecũda opinio eſt verior, pro quo vide omnino Rom.d.conſ.216.a nu.7. vſque in fin.vi.ſup.verſ.clauſula,ex certa ſcientia ſolum, & verſ. Diſpenſatio ſuper inhabilitate.

¶ Inhibitio facta ad retardandam executionem, & contra ſtatutum aut legem prohibentem appellationem, & executionem concedentem, non debet attendi,ſed ea non obſtante poteſt ad vlteriora, & ad executionem procedi.Alex. conſi. 9. vol.4. vbi nu.2.dicit magis communem,& Rot.deciſ. 412. in nou.& 357.in aut.Neuiz.conſi.60.nu.15. Soci.Iu. 138.nu.17.lib.3.Pariſ.108. num. 5.& 6.uol.1.Rip. reſp.165. de appel.lib.2. vant.de nul. ſent. quot & quib.mo.nul.prop. poſ.nu.29.Maran. de ord.iud. par.6.actu.2.nu.162.& 196. Deci. conſi. 460. in 2. dub.Pute.deciſ.121.lib.1.Gig.conſ.73.nu.8. & 9.& conſ.76.nu. 2. ubi ponit quando inhibitio dicatur legitima vel illegitima, & quem effectum operetur,& vide Borgn. deciſ.Fiuiz.9.num.5.

¶ Inimicitia facit indicium ad torturam contra inculpatum.Secũdum doctri.Specul.in tit. de præſump. §.2.verſ.Sed pone, quem uidetur ſequi Carrer. in Pract.crim.in prin.nu.118.Gram. uoto 15. num. 3. Fran.Brun.in tract.de indici.& tor. q.3.1. par.nu. 29.Dummodo ſit capitalis.alias non.Rom.in l.1.§. hoc reſcriptum.ad Syllan.Carrer.vbi ſup.vbi concludit quod debet eſſe capitalis, & cum ea concurrat fama.Ioan.de Amic.conſ.51. Nouel.in tract. ad defen.ſub rubr.an indic.pro reo dan.ſi.num.42.& ita intelligit dictum Specul.Marſ.conſi.72.num.8. & 12.Et hoc indicium non eſſe ſufficiens ad torturã tenuit expreſſe Gram.voto 34.nu.4.5.7. & conſi. ctim.44.nu.9.Blan.de indic. nu.175.& 176. Præſertim ſi accuſator alios inimicos habet, quo caſu propter incertitudinem ceſſat indicium,arg.l.Duo ſunt titii, de teſtam.tut. Bal. in terminis conſi.78. col. 2. verſ. dubitatur utrum fama.vol. 3. cum hoc ſit indicium remotum a facto. Gram. d. vo.34. nu. 7.& voto 30.nu.20.Boſſi.in tract.de indici.nu.47. vbi teſtatur practicari, nõ ſufficere ad torturam inimicitiam capitalem,niſi alia concurrant adminicula,quicquid dicat Clar.in §.fin.q.21. cuius ſententiam periculoſam dicunt Foſſan. deciſ. Pedem. 23. nu.7.verſ.Quamuis clarus.Materiam cumulat Gabr.concl.lib.7.de malef.concl. 18.

Inimico cogitur quis cauere de eum non offendendo. Bar.in l.2.in fin.prin.ſol.mat.poſt Guid.de Cun.in l.illicitas.§.1.de of.præſi. ſi probabiliter dubitat ſe poſſe offendi.Bart. & Ang. in l. ſed & ſi ſuſceperit. §.ſi libertis.de iudic. Specul.tit.de pign.§.ſequitur. verſic.quid ſi timeo. Imo.in l. ſi finita. de dam. inf. Cyn. & alij in l.denuntiamus.C.de his qui ad eccleſias confug.Bart.in l.capitaliũ. §.ad ſtatuas.de pen. Bal.in l.fin.C.de epiſc. & cler. ad quod facit conſil. Anchar.51.an ſtatutum, quod offendens poſſit petere cautionem ab offenſo & eius cõſanguineis, pro ſe & ſuis cõſanguineis, dicatur fauorabile,vel odioſum,& quod ſi maior pars conſanguineorum offendentis renuntiauerit ſtatuto,præiudicet minori parti petenti cautionem.& ad hunc effectum, qualiter ſit probanda offenſa,& qualiter conſanguinitas,vide ibi.& Bal.conſil.141.uolum.3.

Inimicus præſumitur qui non alloquitur nec ſalutat eum quem alloqui vel ſalutare conſueuerat. ita gl. in cap.cum Adrianus.63.diſtin. Abb.in cap.cum ſuper.de offic.delegat. & ibi Dec.nu.4. & clarius,nu. 13. alibi idem Dec. conſil.64. præſupponitur. ſub nim.6.verſic.quæ quidem inimicitia.Hyp.de Marſil.in l.1.§.præterea.num.8.de quæſt.Menoch.conſil.431.num.26. & fuit dictum Barb. in cap. repellantur. de accuſat.

Inimicus, quo ad repellendum à teſtimonio, non ſolũ dicitur qui odium in mente habet, ſed etiã qui cauſas inimiciciæ habet,vel habere præſumitur, etiam ſine mentis odio.arg.3.quæſt.5.cap.2. & 3. ita dicit Innoc.in cap. cum I. & A. de re iud. cuius dictũ pro ſingulari refert Bald.in l.2.num.36. C. ſi cont. ius uel vtil.pub. & Rom.ſing.319.inc.Inn.& idem Innoc.in ca.cum.P.de accuſ.Felyn. in cap. quoties. verſ.nota quarto.de teſti. & alij antiqui & Moderni,quos in hanc ſententiam citant Burſ. conſil.69. num.31.p.1.& Menoch.conſil.299. num.10. & in hoc non attenditur an iuſta cauſa inimiciciæ præceſſerit, vel iniuſta, ſed an habuerit mouere animũ eius ad odium. c.non eſt crudelis.23. quæſt.5.ideo repellitur de iure à teſtimonio.Ioan.de Ana.conſil. 17.colum.2.Craue.conſil.73. num.13. volum.1. & conſil.9.num.6.eo.

Inimicus reconciliatus non admittitur in teſtem contra eum cui reconciliatus eſt.Abb.in cap.cum oporteat.num.6.de accuſ. Felyn.in cap.eam te. verſ.infidelitas.limit.2.de reſcr.Alexand.conſil.99. in cauſa. colum.1. volum.1. quem cum alijs ad hoc citat Ioan. Roy.de hæret.p.2.num.231.poſt Dec.in cap. 1.in 1.lect. colum.3. & ibi Rip. num.17. de indici. Hypol.in l.1.§.præterea.de quæſtion.nu.4. & ſingu.178. inimicus. Alciat.de præſump. reg.2. præſump.11.Socin.iun.conſil.77.licet.num.42. vol.1. & alij quamplures relati,a,Menoch.conſi.299. nu. 13.uide infra verſic.Reconciliatus admittitur.

¶ Iniurię eſtimatio,ſiue agatur actione ciuili,ſiue pretoria

toria,fit per iuramentum actoris,taxāda poſtea iudicis officio,prout ei uiſum fuerit,iſta eſt communis ſentētia,de qua per glo.in l.lex Cornelia. de iniur. & in l.iniuriarum æſtimatio.ubi per Bar.eo.& in §. præterea.Inſtit.eo.per Cyn. in l. ſi non conuitij.C. eod.Specul.in tit.de iniur.§.1.verſic. in hac tamen actione.& eam dicit communem,& rationibus comprobat Roma.conſil.97. ſub num.2. uerſic. quo ad ſecundum.de qua ante eum per Azo. in ſum. C. de iniur.colum.pen.per Hoſt. in ſum.ex. eo.uerſic. & inquantum.Iac.de Beluiſ.in prax.iud.par.1.uerſic. & tantum dictas iniurias æſtimat.ibi, ſed nunquid eſt neceſſe.Bonif.tit.de iniur.colum.5.uerſic.& poteſt pro iniuria.Socin.conſ.146. viſo.colum.penul. verſ.ſed duplex.uolum.1.& Boſſi.in praxi crim.tit. de iniur.poſt prin.& ui.omnino Socin. ubi ſup.nu. 16.qui ponit concl.&recitat opiniones.

Iniuriæ remiſſio & pax abſenti cum effectu fieri non poteſt,niſi adſit qui pro eo recipiat. ita Bald.in l.2. colum.ult.C.de liber.& eor.lib.num.4. uerſ.ſed dubitatur nunquid pax.per l.ſi cum Cornelius. de ſolut. Cyn.in l.generaliter.quæſt.4. C. de non num. pecun.Bart.in l.non ſolum. §.iniuriatum. de iniur. Imo.in l.eadem.§.Cato.in fin.de uer.oblig.Hercul. de caut. de non offen.nu.7. & eſt magis communis opinio,ſecundum Alexand.conſ.131. num.9. uol. 4.Quod tamen non habet locum in pace perfunctoria, qualis eſt illa quæ fit in foro pœnitentiæ,nā iſta poteſt fieri abſenti cum effectu. Inſtit.de iniur. §.fin. huic ſupple ex dictis ſupra in uer. diſpoſitio etiam liberatoria. infra in uerſ. liberatio facta non per modum,& in uerſ.pax ſolemnis.

¶Iniuriarum actio etiam ſucceſſori vniuerſali nō datur.l.iniuriarum.de iniur. & ad eum non tranſit.ut per Alex.in d.l.iniuriarum.la 2.nec contra eum,ſecundum Bald.in l.per diuerſas.quæſt.17. C.mand, etiam poſt citationem,ut not. Alexand. & Doct.in l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ſi quis caut,ſecus poſt litem conteſtatam, ut not. Bar.in l.cum emancipati. §.emancipatus.de collat.bon.& in d.§.qui iniuriarum.Card.in Clem.1.§.ult.de pœnis.& eſt tex.in l. pœnales.ad leg.fal.

¶Inquiſiti mendacium & uariatio facit indicium ad torturam.Bar.in l.de minore.§.plurimum. num.4. & in l.fin.de quæſtio.Roma.conſ.8. Hypol.ſingul. 103.Oſaſ.deciſ. Pedem.79. num.5. Fran. Caſon.in tract.de maleſ.tract.9.cap.2.Boſſi.tit.de indici.nu. 36. ubi vult hoc indicium ſolum eſſe ſufficiēs ad torturam:idem de uariatione ſubdens.& num.38.contrarium cōmuniter teneri dicit Carrer.in pract.nu. 119.uerſ.communiter autem. ſubdens hoc eſſe indicium remotum,Gram.uoto 30.num.16.quo caſu plura debent concurrere indicia. Natta loquens in materia incendij,conſ.42.num.6. lib.1. & intelligitur quod cum alijs ſit ſatis ſufficiens cōiectura,ſi eſſet circa principale,ut per Carr.ubi ſupra in fi.poſt. Pariſ.de Put.Iac.Nouel.in rub.an indi.pro reo.nu. 54.Marſ.conſ.15. num.15. Foſſan.deciſ. Pedem.23. num.8. ubi dicunt Bar. loqui quando cum mendacio & uariatione concurrunt pallor & trepidatio. vide infra uerſ.pallor dicitur.

Inquiſitio non continens qualitates expreſſas ex quibus delictum punibile reſultat,eſt inepta,Ioan.An. in cap.1.in ver.Chriſtianis. de homic. in 6. Bart.in l.1.colum.2.ad Turpil.Cyn.in l.nec exemplum.C. de falſ. Bal.in l.ſi quis non dicam rapere. colum.3. verſic.propterea dicit Ioan.And.C. de epiſc.& cleric.Anch.conſ.271.in 1.dub.verſic.iſtæ autem qualitates.Roman.conſil.144.num.1. Fely.in capit.auditis.colum.pen.verſic.Secunda concluſio. de præſcr.& in c.ita quorundam. poſt prin.de iudici.Dec. in l.1.ante.num.41.C.de edic.Diui Adr.tol.& in c. 2.poſt num.13.verſ.& eſt reg.de reſcr. & in ca.licet cauſam.num.24.de probat. Hyp.in rubr.C.de probat.poſt num.439. verſic. pro quibus faciunt. in l. ſi quis ne quæſtio.num.148. de quæſt.in pract. crimin.§.quoniam. poſt num.52.verſic. &ideo dixit. in §. & quia. poſt num.11. uerſic. & faciunt dicta, conſil.48. num.16. & conſil.110. num.1. Boſſi.in tit.de inquiſ.poſt. nu76.Grat. reſp.91.num.6.lib.1.

Inquiſitio quando eſt inualida,etiam ſi probatio eſſet apta per confeſſionem inquiſiti, non tamen poteſt ſequi condemnatio, ſecundum Ang. conſ.175. ubi dicit,quod aliàs defendit in ſindicatu dominū Raynerium de Piſis olim poteſtatem Peruſij, qui ſemel abſoluerat malefactorem propter ineptam inquiſitionem, licet inquiſitus confeſſus eſſet ſe delictum feciſſe.refert Aug.Arim.in addit.ad Ang.ſuper tra. malef.in ver.de anno.nu.7. verſ.item adde ad cōfirmationem. quod nota tu qui verſaris in practica.dicitur autem inquiſitio inualida, quando qualitates fundamentales ipſius inquiſitionis non ſunt probatæ.Signor.conſ.10.col.3.quem cum alijs multis ad hoc citat Soc. iun.conſ.37. ſub num.34. uerſ. quia vltra ſupradicta.uol.2.

¶Inſinuatio in donatione requirebatur de iure antiquiſſimo in ſumma vltra ducentos aureos,ad quod ius antiquiſſimum redactum eſt ſtatutum vrbis in nouis reformat. cap.18. ſub tit.de donat. in ſin. de iure nouo vltra 500. qua non interueniente, donatio nulla eſt.l.ſancimus. in prin. & l.penul. in fi.C. de donat.Bart.in l.Modeſtinus. ff.eo.iuramento tamen ſuppletur: ita dicunt Feder. de ſen. conſil.28. Ioan.And.ad Specul. tit.de inſtrum. edit. §.Porro. verſic.quid ſi renuntians. Bal.& Abb. in capit.cum contingat. de iureiur. Aret. Alexand. & Aquen.in l.nemo poteſt.de leg.1.Roma.conſil.26. in 2.dub. Ab.conſil.107. in 2.dub. lib.2. Corn. conſil. 221. volum.1.& conſ.36.volum.3.vbi communem dicit. Iaſ.conſ.169.nu.16.volum.4. Dec.conſil.239. nu. 2.ubi eſſe commnnem affirmat.

¶Inſtantia coram vno iudice cepta,poteſt coram alio perfici,quando primus principaliter & directo non poterat ſuper ea ſe interponere.Ioan.Monac.& Io. And.in cap.accuſatus.colum.2.de hæret.in 6.& ibi Domin.in §. de quæſtionibus.vt in vſurario, cui in foro pœnitentiæ inquiſitor vſurarum reſtitutionē mandat, ſed ipſum ad talem reſtitutionem ordinarius compellit.Bal.in cap.hac edictali. §.ad hæc.de pace iur.firm.colum.1.Ioan.de Anan. in cap.poſtulaſti.de homic.Fel.in cap.ex tenore.in 4. limi.de reſcrip.Feder.de ſen.conſil.157. Pro vt de iuramento, quod pendēte iudicio coram iudice ſeculari, ratione iuramenti recurratur ad eccleſiaſticum,dicit Bal. in l.1.colum.fin.C.de reb. cred.ſequitur Iaſ. conſil. 9.colum.2.volum.1.

Inſtantia deſerta non dicitur,cum non partis,ſed iudicis facto labitur, præſertim ubi præcedit partis proteſtatio.Alex.cōſ.42.ſub nu.8.uol.3.& cōſ.104. n. 4.vol.5.p gl.in c.1.in ver.plerunque.de reſcr.Vant. de nul.ex def.iur.ord.ſub nu.117.ver.& propterea cōſueuit.Iaſ.in l.properandum.§.ſin aūt alterutra. C.de iudi.Craue.conſil.270.ſub nu.5.verſic.Sexto in terminis. & hoc quando proceſſus eſt exhibitus iudici:aliàs ſecus, quia non tenetur cauſam ſine exhibitione proceſſus expedire.Vanti. vbi ſup.Crau. vbi ſupra. etiam ſtatuto ſtante, quod iudex debeat cauſam intra certum tempus expedire. Carau.ritu 245.num.3.& 4.Couar.prac.qq.cap.20. ſub num. 6.verſic. inſtrumenta autem publica. Borgn. deciſ. Fiuiz.6.nu.11.& 26.vbi ex doct.docet, inſtantiam in dubio non cenſeri deſertam.

¶Inſtitutio facta in codicillis trahitur ad ſideicommiſſum.glo. eſt communiter approbata in l. verbis ciuilibus.de vulg.& pupil. dato etiam quod præcedat teſtamentum in quo alius eſſet inſtitutus. Im. in l.1.cum l. ſeq.in fin. de iniuſ. teſtam. per l. Scæuola. ad trebel. Alexand. in d. l. verbis ciuilibus. colum.quarta, & Ang.in l.noſtram.C. de teſta.Salic. in l.fin. C. de codicil. & ita magis communiter teneri dicit Alex.conſil.194. nu.3.volum.7. & Bertrand. conſil.201. viſis duobus. colum.1. volum.2. vide Caſtr.conſ.351.

Inſtitutus in certa ſumma particulari, ſemel tantum præſtāda pro omni iure,parte, & portione ad eum ſpectante, licet ſit filius, & in teſtamento nullus ſit hæres uniuerſalis, non venit per ius accreſcendi, quia ex his verbis teſtator videtur illud prohibuiſſe,quod facere poteſt. ita Bart.in l.ſi quis priore.ad fi.per illum tex.ad Trebel.quod plenius firmat cōſilio 177. Mathiolus. Alber.in l. ſeruo manumiſſo. de cond. ind. vbi dicit quod iſtam.q.habuit de facto.quos refert & ſequitur, reprobatis contrarium tenentibus,Iaſ.conſil.8.concor.citans,num.38.vol. 3.Dec.in l.1. num.2. C. de teſt.mili. Craue.de antiq.temp.p.4.ſect.1.num.130. Anch. in l. hæredes mei.§.cum ita.p.8.num.179. ad Trebel.Viui.com. opin.lib.1.opin.134.filius inſtitutus. verſi.contrariam vero.vbi dicit Bart. opinionem magis communem.Contrarium tamen tenuerunt Curt.ſeni.conſil.74. num.3. Sapia in l. vnica. num.61. C. quan. non pet.par. Crot.in l.re coniuncti.num.61. & ſeq. de lega.3.Socin.iun.conſil.111.nom.16. volum.1. & alij quos refert Clar. §.teſtamentum. quæſt.74. uer. punctus eſt. vbi dicit hanc magis communem, & iſta eſt tenēda,iux.l.1.§.ſi ex fundo. de hær.inſt. ne teſtator decedat partim teſtatus,& partim inteſtatus, ſecundum gloſ. in l. quoties. de hær. inſtit. Ceph.conſ.716. num.6. & pro intelligentia materiæ, vide Iaſ.d.conſ.8. nu.43. coniunge dictis infra in verſ.legatarius in re legata. & ſup. verſ. hæres in re certa.

¶Inſtrumenta ad concordiam debent reduci per omnem modum veriſimilem, ne cōtrarietas illa vitiet. ita Bart.in l.ſcripturæ.in fi.C.de fi.inſtrum.Iaſ.conſil.38.ſub nu.4.verſ.ſic etiam uidemus. vol.1. Dec. conſ.193.nu.4.conſ.195.n.4. & in verbis libelli,idē Dec.conſ.28.nu.7.& in poſitionibus.conſ.118.cir. fin.conſ.517. nu.4.ubi etiam de articulis & ſententia.& in verbis bullæ Apoſt.Dec.conſ.341. num.7. conſ.358.nu.4.ubi ſimilia adducit. & in verbis conuentionis inter fratres. idem Dec. conſ.374. num. 2.& in duabus prohibitionibus alienandi in teſtamento factis, idem conſ.386. nu.4. verſic. ſecunda. conſil.391. nu.6. vbi loquitur in teſtamento, & in literis Papæ,vna ſub plumbo, altera in forma breuis.Dec.conſ.602.viſo puncto.nu.4.5.& 6.idem in reſponſione quæ fit articulis,dicit Corn. conſ.196. in hac.col.fin.ver.accedat, & conſ.304. circa hanc. col.pen.uerſ.item alia reſpōſio.uol.1. uide inf.uerſ. uerba contractuum.

Inſtrumenta publica dicuntur probationes probatæ, non probandæ. Bald.in l.quoties.C.de iudic.in l.2. C.quando fiſc.uel priu.& dicitur ueritas apparens, ſecundum Bal.in l.Imperator.de ſtatu hom. & in l. intereſt.in ult. not.C.de ſolut. Cur.iun. conſ.109. num.20. ubi dicit quod ex inſtrumēto publico tres oriuntur pſumptiones,nō refero hic.dixi infra uerſ. inſtrumentum dicitur facere. & uerſ. præſumptiones duas.& uide Dec.conſ.36.colum.ſecunda.423. col.2.& 682.col.1.Iaſ.conſ.124.in prin. uol.1.137. col.3.in fin.uol.3.Rol.conſ.61.num.28. uol.1.ubi infert ad legitimatum habentem inſtrumentū ſuæ legitimationis, ut ex eo dicatur habere intentionē fundatam pro legitimationis ſuæ ualiditate, adeo quod opponenti contrarium incumbit onus probandi. ad quod allegat in terminis Goz. conſil.98. nu.11.& Deci.conſ.462.in prin.& Iaſ.conſ.184.in prin. vol.3.

Inſtrumento impugnato ſtatur etiam in fauorem impugnantis,quatenus illud quod facit pro impugnāte eſt connexum,cum eo quod facit pro producente.Inno.in c.cum olim.de cenſi.cir.med. uerſ.unde dico.& ibi Abb.col.2. uerſ. & ex dictis ſuis. Aret.in c.præſentium.col.7.de teſti.qui hoc relinquit arbitrio iudicis tam in connexis, quam in ſeparatis. & idem tenet Ant.de But.in c. cū dilectus. col.7.uerſ. uel ſecundo dic.de conſuet.& ibi Imo.col.9.uerſic. uel tertio poteſt dici. Abb.in d.ca.præſentium.col. fi.Fel.in c.capitulum.de reſcr. col.11.limit.5. & ita dixit Io.And.referens.q.Goſ.in c.fin.in prin.de iureiur.in 6.ubi Domin.& Anchar.

Inſtrumentum depoſiti habet exequutionem paratā. Alex.in l.ſi cum dotem. §.eo autem tempore.ſolut. matr.nu.6.& in l.fi.C.de edic.Diui Adr.tol.Iaſ.cōſil.85.lib.2.ubi vult etiam falſi exceptionē non impedire eius exequutionem. Bar.in l.ſi quis in principio.C.depoſ.nu.3. per illum tex. & licet contrarium uideatur uoluiſſe idem Iaſ. in d.l.fin. col.2. & Ant.de Canar.in tract.de exec.inſtr.q.7.dicens ita eſſe de conſuetudine:& contra Bart.dicit fuiſſe iudicatum Iacobin. in d.l.fi.nu.5. tamen hanc contrarietatem cōcor.Poma.in addi.ad Bart.ſuper.d.§.eo aūt tempore.in uer.iudicis officium.in fi. dū diſtinguit inter reale & confeſſionale depoſitū, ut Alex. & ſequacium ſententia intelligatur in reali, aliorū uero in confeſſionali.Boer.deciſ.295.nu.8. Rol.tamen conſ.17.per totum.lib.1. uult inſtrumenta habere paratam executionem etiam in confeſſionali. idque ratione probat Foſſa.deciſ. Pedem.26.nu.8.

Inſtrumentum dicitur facere rem certā. Bart. in l.1.in prin.num.8.de no.oper.nunt.Deci.conſil.302.col.

fin.& probationem manifeſtam. Bald.l.2. col.2.C. quando fiſ.vel priu.Pariſ.conſ.104.num.64.par.1. Nat.conſil.177.num.1.conſ.502.num.8. quod procedit poſt concluſionem in cauſa, ſecus ante. Nat. conſil.51.num. 19. & quando fuit productum in actis, & pars admonita vel citata ad opponendum nihil oppoſuit. Nat.conſil.194.num.16. & dicitur facere rem notoriam.cap.olim. de verb.ſign. Socin. conſilio 87.colum.fi. volum.3. Dec.conſil.389.nu.10.& ideo ſecundum Bald.in l.2. de ſta.hom.inſtrumentum non indiget diſceptatione fori.Nat.conſil.145.in prin.vide infra verſ.Præſumptiones duas.& vide Ceph.exemplificantem conſil.4.num.20.cum plur.ſeq.& conſil.651.num.8.

Inſtrumentum guarentigiatum licet habeat exequutionem paratam, tamen ſi nō ſit liquidum non exequetur niſi facta liquidatione.Corn.conſil.221.nu.2.vol.4.Oſaſ.deciſ.129.nu.4. & 5.niſi incontinenti liquidari poſſit, vt idem Corn. cōſuluit conſ.223.nu.4.lib.2. & firmat Bened.de Barzis late tract. de guarent.par.1. q.2. licet Franc. Marc.q.395.id relinquat cogitandum. Quod Bar. in l.1. de eden. & in l.defenſionis.C.de iu.fiſ.lib.10.intelligit eo modo procedere, vt liquidari poſſit in exequutione, pro quo vide Myſing.ſing.obſeru. centur.2. obſerua.6.& Did.Couar.lib.2.var.reſol. cap.11. vbi ponit praxim petendæ executionis inſtrumenti non liquidi.vide infra verſ.inſtrumentum regulariter.& verſ.ordo iudiciarius cum ſit.

Inſtrumentum in iudicio producens cenſetur illud approbare,glo.1.in cap.præſentium.de teſti. ita quod eo iudex cōtra ipſum vti pōt. Bal.in l.vni.C.vt quæ deſ.aduoc.poſt Inn.in cap.cum olim.de cenſi.num.5. etiam ſi producat cum proteſtatione, quatenus faciat pro ſe,quia nihil operatur. Sequitur Roman. conſil.433.quo ad primum.num.11.Ant.de But.in cap.cum venerabilis.de excep.& alibi Rom.conſil.23.neſcio. vbi loquitur in producente libellum, & ibi Mandoſ.iun.in duab. primis addit.plura cumulat ad hoc.& nedum hoc habere locum in producēte,ſed etiam in produci petente dicit Couar.conſil.275.quæritur.colum.1.& 2.Pariſ.conſil.104.in pręſenti.num.27.volum.1.vbi loquitur in capitulis.& conſil.115.viſo num.30.R 31.& conſ.131.Iacobus. num.5.vol.eo.vbi loquitur in poſitionibus, de quibus Felyn.num.4. & 5.de iudic. Dec.conſil.463.in cauſa.num.19.vbi de eo qui vtitur contractu,quod videatur ipſum ratificare. idē in ſupplicatione & capitulis dicit Dec.conſil.534.procedendo.num.4.& conſi.558.in cauſa.nu.7.vbi de inſtrumento.Ceph. conſil.77. cum in hac. num.11. vbi de inſtrumento tranſactionis. & de ſcriptura idem Ceph.conſ.236. iuribus. num.18. poſt Alexand. conſil.16.in cauſa. num.12.volum.5. Nat.conſil.573. vetus. num.37. Roland.conſil.2.in cauſa.num.116.volum.1.Quādo autem producens inſtrumentum non videatur fateri contenta in eo, ponit Alexand.conſ.108.viſo. num.5.vol.5. & propoſitionem non procedere in producente inſtrumentum animo impugnādi,dicit Crauet.conſ.175.edictum.num.7.Nec eam habere locum in capitulis.ſcribit Alexand. conſ.133.viſo. num.3.volum.1.& conſil.80. examinato.num.10. volum.2. quem ſequitur Maran. de ord. iud. p.7. actu.4.num.6. Nec etiam procedere in eo qui producit inſtrumentum falſum per errorem, dicit Beci. conſil.78.in cauſa.num.33.& conſ.102.inquiritur. num.22.& licet ſint opiniones quo ad proteſtationem, an.ſ.releuet producentem, negatiuam tamen veriorem dicit Mandoſ.iun.ad Rom. d.conſil.433. ſuper uer. non releuat. cum moderamine tamen vt per eum ibi, qui concor.citat.& per Nat.conſil.31. non videbatur.num. 3.& conſi.365.Dubitatur.nu.4.Viui.com.opi.lib.2.opin.145.quæ incipit inſtrumentum. Ad propoſ. ui.inf.ver. producens aliquid in iudicio.

Inſtrumentum locationis antiquum probare poſſeſſionem ipſius locatoris, etiam contra tertium, affirmarunt Soc.ſen. conſ.187. in controuerſia. ſub nu. 16. uerſ.confirmantur præmiſſa.vol.2. Craue.conſ.54. nu.11.conſ.411.nu.63.& cōſ.434.nu.5.& 12.Alba conſ.64.nu.5.& 16.Menoc.conſ. 402.nu.16.& ſucceſſiue. ubi declarat. & de materia probationis per inſtrumenta, uide Paul. de Caſt. conſ. 81. in cauſa. col.2. in fi. uerſ. patet etiam ex inſtrumento.lib.2. quem refert Dec. conſ.36.col.4.uerſ. primo igitur. Ab.in c.cum nobis. col.2.de præſcr. Soc.conſ.106. & 137.lib.3.Curt.iun.conſ.90. ſub nu.12.uerſ. ſuper hoc laborat Panor.de quo late per Crau.de antiq.temp.p.1.uerſ.uiſo de fama.nu.20.cum ſeq.

Inſtrumentum notarij confectū infra territoriū ipſum creantis ubique fidē facit, ēt ſi qui illū creauit eſſet inferior a principe ſupremo.Spec.de inſtr.edit.§.reſtat.uerſ.quid de his. Bar.in l.cūctos populos. uerſ. Septimo quæro.C.de Sum.Trin. Rot.in nou.deciſ. 291.Bellam.conſ.42.col.3. Abb.in c.cū.P.tabellio. de fi.inſtr.n.9.& ibi Imo.col.3. uerſ.aduerte tamē. Domin.in c.Romana.§.fi.de foro comp.in 6.Bal.in c.cum dilectus. in prin.de fi.inſtr. Ant. de But.in c. per uenerabilem.col.21.uerſic. ſed eſt dubium.qui fil.ſint legit. Præpoſ.in eo.c. §. quod autem.uerſic. quinto quæro.Gabr.concl.lib.1.de fi. inſtrum.cō cl.1.num.10. uide infra uerſic. Notarius creatus etiā.

Inſtrumentum notarij mortui probare,licet defectuoſum ſit,ſemiplene,dicit Bart.in l.admonendi. num.34.de iureiur. Alex.in l. de pupillo.§. qui nuntiat. col.2.de op.nō.nun.& in conſ.59.nu.6.in fi.uol.2. Corn.conſ.22.nu.8.uol.3. Ruin.conſ.134. num.5. uol.5.Crau.conſ.274.nu.4.Menoch.conſ.402. nu.58.Rip.reſp.5.nu.48.tit.de probat.lib.2.

Inſtrumentum priuati continens diem & horam præfertur inſtrumento dotali habenti diem tantum, ex ſententia Cyn.Bal.& Saly.in l. de rebus.C.de don. an.nup.& Saly. in l.qui debitor.C.de priuil. fiſ.Io. de Plat.in l.1.C.de iu.fiſ.lib.10.Maria.Soc.& Rip. in l.1.ſol.mat. Fely.in c.capitulum. col.14. uerſ.de concurſu duorum.de reſcr. Dyn.in reg. in pari cauſa.& in regu. Beneficium. in 6. contrariam ſententiam probant, Alc.in l.1.ſol.matr.& Socin.conſ.67. eadem die.uol.3.ubi eam firmat.Fely.in c.paſtoralis.de reſcr.col.2.uerſ.ratione unius horæ.in fin. & hanc teneo,& late proſequor.q.44. in meis.qq.legal.& uide ſupra uerſ.horæ expreſſio.

Inſtrumentum redditur multum ſuſpectum quando continet poſſibile, ſed non ueriſimile, & quando iudicis motus cum ipſo non concurrit. ita Bald.in l. ſcripturæ. circa medium. C. de fide inſtrum. Abb.

conſilio 99. in fi.uolum.1.Curt.iun.conſilio 17.nu.6.& conſ.178.num.10.& utrique addo Deci.conſi. vndecimo, colum.4.in fi.uerſ.nam quod non poſſibile.conſilio 94.colum. 2. poſt medium .uerſ. & in probationibus.conſ.189.colum.4.uerſ. ſecundo ad hoc facit.conſ.399. col.3. poſt med. uerſ. ſic etiam concludit Bal. quid ſi ſit falſum in parte, an in totū reputetur falſum, cumulat Gabr.lib.7.concl.de maleſ.concl.3.per totam.

Inſtrumentum regulariter non habet executionem paratam.l.minor xxv.annis cui fideicōmiſſum.de minor.quem tex.Ang.& Alex.in l.ſi cum dotem.§.eo autem tempore.nu.6. ſoluto mat. dicunt meliorem de iure.& ibi Alex.ponit concor. ſed melior tex. in l.ſi pacto quo pœnam.C.de pac.ubi Alci.in uer.more iudiciorum. idem Alex.conſ.192.uol.7. num.1. Iaſ.conſi.9.in prin.lib.1. Franc.Marc.q.393. quam
* ſententiam dicit cōmunem Franc.Bec.conſi.17. nu.2.eamq; firmat Oſaſ.deciſ.129.nu.3.Soc.ſen.conſ.231.uol.2.col.5.in fi.Boer.deciſ.295.nu.5. nam ab exequutione nō eſt incipiendum.l.1.& 2.C.de execut.rei iud.niſi ſit guarentigiatum.Ang. in l.ait pręt or.§.ſi iudex.de re iudic.Corn.cōſ.238.n.3.li.3.& conſi. 259. eo.lib. hanc propoſitionem copioſe diſcutit Foſſan.deciſ.Pedemon.26. uide ſup. uerſ. inſtrumentum guarentigiatum.

Inſtrumentum unum quādo habet relationē ad aliud, opottet quod cōſtet de illo ad quod fit relatio,quia ſi deficit exemplar,deficit exemplatum. l. in teſta-
* mento.la 1.de cond.& demō.& eſt communiter receptum, quod regulariter exemplum inſtrumenti nō probat,niſi originale exhibeatur. l. procurator. ad fin.C.de eden.l.2.de fi.inſtru. l.ſi quæ ſunt cautiones.& l.Pomponius.ff.fa.erciſ. cuius dicti rationē aſſignat gl.in d.l.2. & in Auth. ſi quis in aliquo. C.de eden.aliam rationem aſſignat Curt.iun. conſ. 166. nu.2. quid autem ſi agatur de fideicommiſſo, & non apparet publicum inſtrumentum,quomodo poſſet fieri probatio, Cepol.conſ.38. in 1.dub. ubi late defendit quandam ſcripturam aſſerti fideicommiſſr.Emili.conſi.56.Aret.conſ.36.col.fi.Crau.cōſ.72. ubi plura adducit contra inſtrumentum teſtamenti, tanquam non authenticum. & circa hoc vi. Marz.in epit.in mat.fideicom.q.66.ubi ponit quid deciderit Rota Rom.

¶ Inſultatus ab aduerſario ſine armis, ſi nō ſit uiribus inferior, & ueriſimiliter etiā ſine armis tueri ſe poſſet, non debet uti armis ad defenſionem, alioquin dicitur exceſſiſſe moderamen inculpatæ tutelæ, & de exceſſu punitur.Glo.Iac.de Are.Bart.& oēs.in l. 1. C.vn.vi.Inn.But.& alij in c.olim,il 1.circa fi.de reſtit.ſpol.Aret.conſ.34.viſis.Hyp.conſ.4.nu.21.uol. 1.Aret.de maleſ.in uerſ.uerba iniurioſa.nu.4.iunc. addi.Arim.ibi.Hyp.d.conſ.4.à nu.14. infra per tot. ubi ponit multa circa materiam inſultus, & ibi nu. 18. an inſultatus teneatur fugere, & quomodo intelligantur illa uerba, cum moderamine inculpatæ tutelæ, & ſing.100.occidens aggreſſorem. Pariſ. in repet.c.dilecti.de excep.nu.36.& 39. vi.inf.uerſic. prouocatus facto. Et in hac materia inſultus nota, quod in dubio præſumitur contra inſultantē, quod prior deuenerit ad arma,& prior percuſſerit, l.1.§. cum arietes.ſi quadrup.pau.feciſ.dic.Bart. in l.ſi ex plagis.§.tabernarius.in fi.ad l.Aquil. Aret.d.conſi.34.uerſ.aliquando cōſtat.Hyp.conſ.7.nu.5. uol. 1. l.1.C.unde ui.l.ut uim.de iuſt. & iu. & ad propoſitum, uide infra uerſ.percuſſus ſemel.

Inſultatus ab aliquo cum armis contra ipſum uenien te animo ipſum oecidendi, ſi in ipſo inſultu occideret inſultantem,ſolo inſultu probato euadit pęnam homicidij.ita Bald.in l.& ſi certus.§.ſi unus.ad Syllen.ſemper enim præſumitur ad defenſionem feciſſe.Bal.in l.1.§.cum arietes. ſi quadr.paup.feciſ.dic. & in l.2.C.de ſicar.ubi dicit,quod qui primò eſt inſultatus dicitur ad ſui defenſionem facere, non ad vindictam,ſi incontinenti faciat, & ſufficit probare quod aduerſarius ruit in ipſum animo occidendi, vt dicit Bal.in l.multis.in fi. C.de lib. cau. qui animus quomodo probetur,uide uerſ. occidendi uel nō occidendi. immo plus dicit idem Bal. in l. ſi in lege.ff. loca. quod ſi aduerſarius ſolum parabat ſe ad offendēdum me, poſſum occidere eum etiam antequam me aggrediatur.Bal.doctr.ſequitur Iaſ.cōſ.133. nu.10.uol.1. Marſ.conſ.8.circa cauſam.nu.10.conſ.129. non puto.nu.4.Gram.conſi.29.in cauſa.nu.8.& 12. & conſi.56.in cauſa.nu.4.Deci.conſ.678.num.4.vide infra uerſ.occidens aliquem venientem.

¶ Interdictum poſſeſſorium competit creditori aduerſus debitorem ſibi perſonaliter obligatum, occaſione tamen certæ rei. c.quærelam.de elect. per quem tex.ita firmāt Inno.& Io.An.in c.peruenit. de cēſi. ſequitur Rom.conſ.311. ſub nu.6.uerſ. Aliquando quæritur.Abb.cōſ.23.in cauſa.in 1.dub.lib.2.Dec. conſ.136.in cauſa.col.1.Rip.in l. rē quæ nobis.nu.16.de acq.poſ.Mil.in reper. uerſ.poſſideri an poſſit obligatio perſonalis. & in uerſ. poſſeſſorium & ius agendi.Grat.reſp.149.nu.12.lib.2.Rip.in l.fi.nu.3. quor.bono. ad quod uide omnino Abba. in d.cap. quærelam.in 3.not.

Interdictum Saluianum, quod datur domino fundi in rebus coloni, quas ille pro mercede fundi pignori futuras pepegiſſet, iuxta.§.ſequens. in fin. Inſti.de interd. procedit ſolum in locatione prædiorum ruſticorum,ſecus autem in urbanis. Cyn.in l.certi iuris.C.loca.col.2.uerſ.ad iura in contrarium.per rationem glo.in §.item Seruiana.Inſtit.de act.in uer. coloni.leges enim & Doct.quæ de hoc interdicto loquuntur, ſiue utili, ſiue directo, ſemper tractant de fundis ruſticis, non aūt de domibus urbanis.Roffr. in libel.de Salui.interd.quāuis aliqui doct.decipiātur ſecūdum Cyn.tenentes Saluianum ēt pro urbanis competere,ut Pet.de Fer. in lib.act.hypo.nu.8. & 15. qui ſummarium fecit ad libel. Roſ. ubi ſup. Competitque tātummodo quando expræſſe bona inuecta & illata pignorata ſunt, non autem ſufficit tacitū pignus.l.certi iuris. & l. item quia.de pact.l. eo iure. in quib. cauſ.pig. tac. contrah.quam enim ſciēte domino inducta obligata ſint. d.l.certi iuris. nō tamen competit Saluianum, ſed actio Seruiana. d.§.ſequens.& d.§.item Seruiana. reprobata expoſitione Accurſij in d.§.ſequēs.dum dicit, pepigiſſet, ſcil.tacite.quæ aūt dicantur inuecta & illata, ponit Menoc.de arbitr.iud.lib.2.cent.5.caſu.441.

Interdictum Saluianum,quod utile uocatur, & eſt remediū poſſeſſorium,competit dño fundi ad cōſecutionē acceſſorij rei pignoratę,ut in partu ancillę.l.1.

de Salui.interd. & idē poſſet dici de alijs fructibus .
& datur contra cōductorem prædij urbani.& quaſi
Saluianum dici poſſet, exemplo quaſi Seruianæ, de
quo quamuis iura non loquantur, immo Cyn. poſt
Pet.de Bel.per.in l.certi iuris. C. loca.col.fin. uerſ.
ſed nunquid.teneat contrarium : tamen Doct.ma-
* gis communiter ita tenent cum Bar. in l.1.num.2.
de Salui. Bal.in d.l.certi iuris.num.12.Rip.in rubr.
de pignor.num.19.

Interpellatio multiplicata uno contexto, non multi-
plex, ſed una cenſetur. ut ſi creditor ſuo debitori di
cat, ſolue, ſolue, ſolue.glo. in l.ſi conuenerit. de pi-
gnor. act. quam ad hoc pro not.allegat Bald. in
prœm.C.in prin.& in l.eos.in §.apoſtolos, C.de ap
pel.in prin.Rom.conſil.427.num.3. Felyn. in cap.
in literis.col.7.in prin.de conſt.Barb.in ca. fin.§.1.
de of.deleg. Dec.in ca.ſua nobis.ante fin. de appel.
Hyp.in l.1 in rixa.de ſicar.nu.23. ubi pluribus exē
plis id more ſuo comprobat.Quid autem ſit in ap-
pellatione, uide ſup.uerſ. Appellatio multiplicata.

Interpellatio non eſt neceſſaria, quando promiſſio eſt
iurata, & in hoc non eſſe contradictionem, dicunt
Curt. iun.conſilio 74. numero ſeptimo, circa med.
Gozad.conſilio 31.numero ſeptimo, & conſilio 57.
columna 3.Ripa.reſpon.7.parte 3.& reſp.2.col.fi.
parte prima, & in l.4.§.Cato.num.59. de verb.obl.
* ubi dicit hanc eſſe communem opinionem, quàm
etiam dicit communem alibi Goz. conſ.27. nu.10.
Crau.conſi.64.col.2.Rolan.conſi.77.nu.19. vol.1.
ubi dicit, quod mora, quę aliàs non committitur, ſi-
ne interpellatione, ſi in contractu eſt appoſitum iu
ramentum, interpellatio non requiritur, ſecundum
magis communem, & ad hoc adducit prædictas, &
alias authoritates, ut per eum .

¶ Interpretationi paſſiuæ locus eſt, ēt ſi lex noua cor
rectoria ſit.Barto.in l.1.de legi.tut. Doct. in l.2. de
legatis primo, ubi Ripa, numero 21. idem Rip. in l.
nemo poteſt.eodem tit.num.48. Alexand. conſilio
137.colum.fin.volum.1.Aret.conſi.162.nu.9. Soc.
conſ.153.nu.13.uol.2.Crot.in l.ſi conſtante. num.
* 61. ſoluto mat. quam propoſitionem dicit commu-
nem Dec.conſi.16.nu.3.in fi.Gabr.conſi.1.num.6.
ubi plura de paſſiua interpretatione.uol.1.

¶ Intimatio ſimplex iudicis authoritate facta cenſetur
legitima abſque oſtenſione alicuius inſtrumēti, l.fi.
C.com.de lega.quam ad hoc pōnderat Bart.in l.nō
ſolum.§.morte.de oper.noui nun.Rom. conſilio 6.
verſic.tertio hoc probatur. & eſt text.in l.fin. de le
ge commiſ.ubi Bar.& Bal.hoc not. quos ſequuntur
Anch.in clem.1.de exceſ.prælat. Alex. conſ.73. vi-
detur.num.3.vol.3. & conſi.78. viſo. nu.10.uol.5.
& in l.de pupillo . §. qui procuratorio.de ope.noui
nunc.poſt princ.Goz.conſ.57.multa . nu.14. Ripa
in c.cum M. num. 153. de conſtit. obſeruat Mand.
iun.ad d.conſ.Rom.in lit.B.

¶ Inuadens violenter rem, licet ſuam, apud alium exi-
ſtentem, uenit eius dominio priuandus, &, ſi nō ſit
dominus, debet reſtituere poſſeſſionē cum fructib.
& condemnari in rei æſtimationē.l. ſi quis in tantā.
C.vn.vi.etiam ſi putaret ſibi licere hoc facere. §. pe
nult.Inſt.vi bon.rap.Bar.in d.l.ſi quis in tantā. col.
pen.verſ.ſciendum.& ibi ēt Bal.q.7.Corn.cōſ.158.
col.2.uol.4.& ēt ſi ſpoliatus, & eiectus eēt prædo.
Corn.ibi.quæ lex hēt locū & in clerico vel prælato
uiolenter inuadente rē beneficij, vel eccleſiæ ſuæ,
licet per hoc non fiat eccleſię præiudicium. c. pla-
cuit.16.q.6.Gabr.concl.lib.5.de acq.vel amit.poſſ.
concl.1.vbi copioſe tractat materiam dict. l.ſi quis
in tantam.

Inueſtiturę primæ tenor in feudis ſemper inſpicien-
dus eſt.c.1.ubi Bal.de duobus fratr. a capita.inueſ.
not.in cap.primo, de feu.Mar. Rom.conſi.494.nu.
1.Ruin.conſi.20.& plenius conſ.187.uol.1.Iaſ.cōſ.
1.col.3.uerſ.primo moueor, uol.3. Deci. conſi.78.
ſub nu.6.uerſ.vnde ſi feudum, conſi.184.in cauſa,
col.2.& conſ.193.num.3.qui non uidetur poſſe mu
tari in præiudicium ſucceſſorum.Bal.in l.1.col.pen.
C.quando non pet.par.in c.1.§.ſi uero. prope fin.
de grad.ſucced.in feu.Ceph. conſi.3.nu.1. Nec eſt
reſtringendus, ſed interpretandus ſicut uerba ſo-
nant.Bal.conſi. 119.uol.1.in c.1.§.præterea.quid ſit
inueſt.& in prel.feu.in 4.diſt.Curt.iun.conſi.1.nu-
me.5.ubi addo in uer.Tenor inueſtituræ . Soci.iun.
conſi.71.num.1.conſi.77.num.13. uol.1. conſi.63.
nu.1.conſ.101.nu.21.uol.2.conſ.4.nu.4.cōſ.31.nu.
7.conſ.35.nu.16.ubi alios citat, uol.4.Ceph.cōcor.
citans, conſ.12.nu.1.& cōſ.657.nu.23.24. & ſucceſ
ſiue.Dixi copioſe ad conſ.108.Cur.iun.ſuper uer.at
tendi dēt, & vide ſup.uerſ.feudis attenditur origo .
Nec ēt princeps antiquā inueſtituram alterare pōt,
neque in ea compræhenſis pręiudicare abſque eorū
culpa, c.1. de feudo ſine culpa nō amit.c.1. de ſuc-
ceſ.feu.Deci. conſ.410.nu.12.544.num.13.Rube.
conſ.130.nu.8. Crau. conſ.135.Ruin.in ſpē conſi.
7.nu.29.& ſucceſſiue, conſ.30. uol.1.col.6.cōſ.108.
nu.28.uol.2.conſ.69.nu.23.& conſi.99.nu.8.uol.
3.Iaſ.conſ.1.nu.5.uol.1.177.nu.2.uol.2.86.ſub.n.
8.93.per tot.uol.3.Goz.conſi.26.nu.40. Soci.iun.
conſ.78.nu.4.uol.1.115.nu.10.& 11.uol.2.160.nu.
50.& ſeq.eo.uol.126.n.16.& 17.uol.3.Doct.in cap.
quę in eccleſiarum, de conſtit.Pariſ.conſ.11.nu.48.
& 22.nu.45.& 46.uol. 1. Affli. deciſ.282.nu.7. &
292.propè fi. Gram.deciſ.65.nu.33. nā inueſtiēdo
contrahit.Felin.c.quæ in eccleſiarum, nu.34.de cō-
ſtit.Pariſ.conſ.22.nu.47.& 23.nu.79.uol.1. ſuis au
tem contractibus contrauenire non poteſt, Ceph.
conſi.23.nu.50.& vide inf.uerſ.princeps obligatur
ex pacto.An autem contrauenire poſſit contractib.
ſui præceſſoris, vi. inf.uerſ. princeps ſucceſſori ſuo.
Si autem id faciat, an in eo præſumatur cauſa, uide
ſup.uerſ.cauſa in principe.

Inueſtitus pro ſe ac ſua gnatione, cenſetur ēt inueſti-
tus pro nepotib. & cęteris filiarū deſcendentib. ita
Bal.in l.2.col.2.C.de iu.emph.Caſt.in l.1. C.de cō
dit.inſer.in l.maritū, C.de procurat.in l.quia tale,
ſol.mat.conſ.316.ſupraſcriptus, li.2.nu.2.Im.conſ.
62.poſt exhibitum, Alex.conſ.61.col.fi.uerſ. & idē
dicit.uol.1.& in l.ex facto.§.fi.nu.4.ad Trebel. Ce
phal.conſi.615.nu.68.quia hoc nomen, generatio-
nis, ex proprio ſignificatu eſt aptum comprehende
re tam maſculos quam fœminas, c.ſtatutum, il 1.de
hæret.in 6.l.1.iunc.l.3.de liber.cau. uide Tiraq. in
conſuet. Pict.§.1.gl.9.nu.196.

Inueſtitus ſecundus bona tenens ac poſſidens præpo-
nitur primo inueſtito. Cæpol.caut.130. nu.1.Rui.
conſil.3.colum.2.in fi.& num.21. verſ.nec obſtant.

lib.1. Iaſ.in l.quoties.colum.7. verſic. breuiter te-
neo. C.de rei vend.ſequitur Pariſ. conſil.1.nu.106.
& conſilio 11.num.18.lib.1. Iacob.de ſancto Geor.
in inueſt.feud.verſic.inueſtiui talem.num.45.ſequi
tur Clar.in §.feudum.quæſt.26.verſic.quęro nunc.
Duen.reg.214. limit.1. & ult.Afflict. poſt Bald. &
alios in cap.1.§.ſi facta.num.14.ſi de feu.fuer.contr.
int.dom.& agna. Quia per ſolam inueſtituram ius
dominij uel poſſeſſionis non transfertur, glo.in ca.
authoritate. de inſtit. cap. ex ore . de his quæ fi. à
maio.par.cap. cum plur.per Iaſ.adduc. in d.l.quo-
ties.uerſ.& confirmatur. & in l.traditionibus.C.de
pact.& ibi Dec.ſub num.3. uerſic. 6. habet locum.
poſt Bald.in rubr. de contrah. emp. quæſtio.17. &
Alexand.in l.3.in prin. colum.5. uerſic.iuxta præ-
dicta.de acquir.poſſeſſ.Guid. Pap.quęſt.415.num.
2.Rui.conſi.115.numero primo.lib.5.Tiraq.le mor.
ſais.declar.1.numero quarto.nam inueſtitura realis
illa eſt, quæ ius transfert dominij utilis. Socin.iun.
conſilio 113.numero ſecundo, lib.2. ea autem quæ
fit ſine traditione eſt abuſiua. cap.1. §. ſi dominus.
qui.mo.feu.conſt.pot.Socin.iun. conſilio 75.num.
35.& conſilio 76. num.68. & 69. libro primo.Iac.
de S. Georg. ubi ſupra numero ſecundo, & tertio.
Clar.d.quæſt.26.in prin.& inueſtitura proprie di-
citur cum datur poſſeſſio.c.1.quid ſit inueſt.Ceph.
conſilio 468. num.71. & ſucceſſiue . & 658. nu.17.

¶ Inuitus nemo cogitur ſtare in communione, l.tutor
urgentibus.de minor.l.ſi quis aliam.de ſolution.l.ſi
non ſortem.§.ſi centum.de cond.ind.ubi Doct. ma
xime Iaſ.in 2.not.& Dec.conſilio 14.l.fin. quæ lo-
quitur inter fratres.C.com.diuid.etiam ſi annos cē
tum in communione ſteti ſſet. Iaſ.in d.§. ſi centum.
Gomeſ.alios citans in §. quædam. numero 21.inſt.
de action. ita quod etiam minor prouocatus tene-
tur diuidere. l. ſi pupillorum. in prin. de reb. eor.
Aret.conſilio 22.per tot.Dec.349.& 442.num.24.
& not.in l.iubemus.la 2.C.de ſacroſ. eccleſ.gloſ.&
Bar.in l.inter pupillos. de auct.tut. maxime quan-
do minoris intereſt ut diuiſio fiat, & quando alij
in cōmunione ſtātes ſunt rixoſi.l. ſi conuenerit.pro
ſocio. Aret.d.§.quędam.numero.7.Socin.in reg.in-
cip. lex pen.C.de prædi.min. fal.1. & in reg.incip.
pupillus ad diuiſionem.fal.2.& conſilio 165. num.
27.lib.2.Ceph.conſilio 466. numero 75. & ſeq. &
507.nu.30.& hoc uerum, etiam ſi adeſſet teſtatoris
præceptum de ſtando in communione. l.in hoc iu-
dicio. §.ſi conueniant.commun.diuid. Marſil.ſing.
9. in prin. dummodo quod de minore dictum eſt
fiat cum debitis ſolemnitatibus; alias ſecus, iux.l.ſi
curatorem habens.C. de in integ.reſtit. l.ſi uerum.
§.pen.& ibi not.de minor.cum diuiſio ſit alienatio,
l.1.C.com.diuid.l.1.C.com. utr.iud. Corn. conſil.
252.numero primo.lib.primo. Roland.83. nu.16.
lib.1.quæ decretum requirit. Alexand. d.l.ſi cura-
torem habens.num.3. Iaſ.conſ.84. col.2. uerſic. &
quamuis minor. lib.1. diuiſionis materiam require
ſupra in uer.diuiſio.

Irregularitas quæ contrahitur per bigamiam, non tol
litur per baptiſmum.Sum.Ang.in uer. baptiſmus.
7.nume.3. quia ſacerdos in eccleſia tanquam uica-
rius repræſentat perſonam Chriſti, unde non de
bet habere aliquid repugnans Chriſto, in compara
tione Chriſti ad eccleſiam, & conuerſo: cum autem
Chriſtus ſit vnicus ſponſus vnius eccleſię, & eccle
ſia ſit unica ſponſa unici Chriſti, ideo ſacerdos, uel
in ſacris ordinibus inſtitutus, qui habet aliquid re-
pugnans Chriſto, non repræſentat perfecte Chri-
ſtum, ſed bigamus qui habuit duas, vel viduam, ha-
bet aliquid repugnans Chriſto, ergo non repræſen
tat perfecte Chriſtum, quia dicitur ibi defectus ſa-
cramenti, ſcilicet ſignificantis Chriſtum unicum, &
eccleſiam unicam, & hoc ex inſtituto eccleſiæ ut di
cit Scot.in quarta diſtinctione 33.vi.ſup.verſiculo,
contrahens cum uidua . & infra uerſiculo, vxorem
ſuam propriam.& adeo contrahitur, ſeu non tolli-
tur (ut ſupra) hæc irregularitas, quod ſi quis ante ba
ptiſmum dimiſit vxorem propter fornicationem,
& poſt baptiſmum eam recipit, remanet irregula-
ris, quia eſt bigamus.S.Thom.in quarto ſententia-
rum diſtinctio 27.ſequitur Syluеſt.in verſicul.biga
mia.ſub nume. quinto, verſiculo, & ſimiliter.Sum.
Armil.in eo.verſi.numero ſecundo & ſexto.vi.Nic.
de Ly. ſuper epiſt. 1. ad Timot. capitulo tertio, in
verſiculo, unius vxoris virum.dum dicit ſcilicet poſt
baptiſmum. ſi enim ante baptiſmum habuit uxo-
rem, & mortua fuerit, non præiudicat ei quin poſt
baptiſmum poſſit accipere vnam aliam, quia baptiſ
mus tollit illam irregularitatem, ut dr̄ etiam in gl.

¶ Iudæus contrahens cum Iudęa appoſito iuramento
ſecundum legē Moſaicā, ad ipſius iuramenti obſer-
uantiam tenetur.l.iudæi.C.de iudæis.ca. iudęi. ex.
eo.1.q.1. ius quæritur.Imo, conſilio, primo, in caſu.
columna tertia, verſiculo, item nō videtur. Rom.in
l.qui ſuperſtitis.col.3. verſiculo, Septimo limita. de
acquirenda hæreditate.& in l.pactum.numero 112.
C.de collat. & ibi Deci. columna quarta, verſiculo
nono limitatur.Corn.conſilio 45.Duo, columna ſe-
cundo verſiculo, & maxime. vol. 1. Quid autem ſit
ſi contrahat cum chriſtiana, & iuret, ſiue ſecundum
legem Moſaicam, ſiue ſecundum noſtrum ritum, vi.
Rom.conſ.155.nu.8.vbi negatiue concludit, ratio
nibus vt per eum, declarat Mandoſ.Iun.ad eum, ſu
per uer.in contrarium. De iudæo carnaliter cogno-
ſcente Chriſtianam, qualiter puniatur, ui. Gabr. re-
ferentem tres opiniones, concl.lib.7.de malef.con-
cl.21.per totam.

¶ Iudex ad defenſam debet laborare, & teſtes recipe-
re, licet adſit vera & ſpontanea Rei confeſſio. Aret.
conſ.147. viſa col.3.poſt med.per l.1.§.ſi quis ultro.
§.fi.de q.& ibi Bart.idem Bart.in l.4.§.hoc aūt iudi
cium.de dam.inf.Bal.in l.cum precū.ad fi. C. de li-
ber.cau.vbi dicit quod ſalus hoīs tanquā res publi-
ca officio iudicis tuenda eſt. Immo eū ad hoc teneri
dicit Hip.conſi.60.nu.22. nā licet qs eſſet uere con
feſſus, probata innocētia nō puniretur.l. inde Nera
tius.ad fi.ad l.Aql.c.2.& ibi Inn.de purg.vulg. no.
Bal.in l.uni.col.vlt.C.de confeſ.Fel.in c.nullus.nu.
3.de præſump.vi.inf. uerſ. iudex ad reperiendum.

Iudex ad nihil aliud inuentus eſt quàm ad ueritatem
indagandam. Caſtr.conſil.295. Ant. Nicel.in con-
cor.gloſ. concor.120. Gram.deciſ.34. num.2. cum
ueritas ſit mater iuſtitiæ. Bald. in l.libertini. de ſta.
hom.in tract.ſciſm.colum.prima.& in.l.cum ita.de
cond.& demon. Rolan.conſ.6. num.9.lib.1.Ceph.
conſ.454.nu.61. & debet potius ipſe iudex ſcādalū

tolerare, quàm ueritatem omittere. Deci.conſilio 368.in fin.Pariſ.conſilio 51. in fin. & 53. num.33. lib.4. ipſius enim ueritatis magna eſt uis, ut per a.ſ.conſilio 77.in prin.lib.1. Brun.114. num.181. Afflict.deciſ.253.num.7. Gram.voto 32. num.10. Neuiz.in Sil.nupt.lib.5.num.92.112.& 113.Soci. iun.conſ.112.num.2.& 3.lib.1.& vide infra verſic. veritatis habendæ.

Iudex ad reperiendum maleficium & innocentiã rei tuendam, debet in quacunque parte iudicij vſque ad ſententiæ prolationem, etiam ſuper nouis articulis, teſtes recipere. Affl. ſuper conſt. Reg.terminum vitæ. car.pen. & poſt eum & alios quos citat Cauen. ſuper Ruin.71. num.3. Hyp. conſil.51. & 61.num.22.Aret.conſil.147. viſa. Ioan. Bologn.in repet.l.vt vim.de iuſt. & iur. ſub num.50. cir.med. ante verſic.igitur. vbi dicit, quod iudex nedum requiſitus,ſed etiam ex ſe ad hoc tenetur, & ſi publicato proceſſu petatur ex parte rei repulſa contra teſtes, debet eam illi dare. Bald. in l. milites. C. de quæſtio. Iſer. & Par.de Put. quos ad hoc citat Cauen.pragm.45.num.27.Bart.conſil.107. Carau.ſuper ritu.69.nu.1.& ſic ex Bar.not.Ioan.Michael in add.ad Cauen.ſuper d. ritu, in lit.B. Bar.in l.libellorum.de accuſ.in l. ſi non defendantur. de pœn.in l.1.in fin.de quæſt.Gemin.conſil.26. caſus.num.1. in fi.& Anan.conſ.59. viſa.vide ſupra verſic.iudex ad defenſam debet.

Iudex ad vlteriora procedendo, videtur tacite pronuntiare exceptiones oppoſitas nihil obſtare, & eas reijcere. Bart.in l.à procedente. C. de dilation. & in l.ſinautem.§.fin. ff. de negot. geſt. & eſt tex. in l.ait prætor. in ver. permittere. & ibi Bart. ff.de min.& in capit.exhibita. & ibi Ant. de But. & alij. de iudici. & in capit. ex parte.il tertio. de probat. & in capit.cum ſuper abbatia. de offic.deleg. Alexand. conſil. 37. numero 19. volum. ſecundo, & Corne.conſilio 85.numero 10.volum.quarto.Dec. conſil.107. in princ. verſic.nec obſtat. & in d. cap. cum ſuper.num.6.verſic.in gloſ.2. Hypol. de Marſil.in l. ſi quis ne quæſtio. numero 75. & 81. ff. de quæſtion.Iaſ.conſil.2. numero 12.volum.1. Quod videtur procedere etiam ſi de exceptionibus obiectis non eſſet cognitum.ita Ruyn.conſilio 117.nu. 19.volum.5.Limitatur non procedere,quando proceſſus eſt nullus.Alexand.conſil.84. ad fin. volum. 4.Dec.conſilio 276.numero 4.Felyn. in cap.ſuborta.numero nono.de re iud.Iaſ.conſilio 100.num.3. & conſilio 105.numero 10.volum.1. & in l.2.num. 46.ff.ſi quis in ius voc. non ier.Item quando iudex cognouit ſuper exceptione oppoſita, vt per Menoch. conſilio 24. numero 29. & 30. volum.1.cui tamen limitationi repugnat Ruyn.ubi ſupra. Alias limit.uide per Felyn.in d.cap. ſuborta. & latius per Gabriel.commun.opin.lib.2.tit.de excep.concluſ. 1.Oſaſ.deciſ.142.num.39.vide ſupra verſic. Articuli dari non poſſunt.vide infra verſ. Proceſſus factus poſt recuſationem.

Iudex commutare poteſt furi pœnam conſtitutionis illatiuam mortis, quando furtum eſt læuiſſimum. Rom. conſil.429. qui tamen ad hoc nihil allegat. habetur per omnes in l. hodie,de pœn. & in l.quid ergo. §.pœna grauior.de his qui not.infam.Bal. in l.& ſi ſeuerior.C.de infa. Arim.ad Ang. de malefic. in ver.& veſtem celeſtem.poſt num.13. verſ.tu autem in hac materia. quod facit pro limit. reg.quod iudex non debet eſſe clementior lege. de qua per Hyp. ſing.182. iudex non debet, vbi etiam poſt prin.ita limitat. & in l.1.§. diuus. numero quinto, de ſicar. Boer. deciſ.316. ſi quis. numero ſeptimo, pro qua materia vide Dec.in l. in ambiguis.§.fi. ad fin.de reg.iur.

Iudex compellere poteſt partem ante litem conteſtatam ad inſtantiam partis ad recognitionem priuatæ ſcripturæ,an ſit eius manu ſcripta: & hoc æquitate uel rationabili cauſa ſuadente, eius arbitrio.l. vbicunque. de interrog.act.cap.cum Ioannes.ad fi. de fi.inſtrum. Roman. conſil.373. num.2. Dec.in cap.1. num.25. de fid.inſtrum. & nedum ante, ſed etiam poſt.Cur.iun.in l.admonendi.numero 37.de iureiur. Deci.in capit.1. in 1.lect.in 4. not. & in 2. lect.col.3.verſ.quicquid tamẽ ſit.de iudic.ubi Rip. ſub num.21.verſ.Sexto aduerte.

Iudex debet ex allegatis & probatis in iudicio, quæ ſibi ut iudici nota ſunt, nõ ex his quæ priua tim ex particulari ſcientia perceperit ſententiam dicere.l. illicitas.§.veritas.de offi.præſi.cap.iudicet.3.queſt. 7.& ibi glo.& alibi glo. in cap.1. de offic.ord. & in cap.paſtoralis. §.quia uero.de of.deleg. gloſ.in l.2. de fer.Bart.in l.1.C. ut quæ deſ.aduoc. Ioan. And. in addit.Specul.tit.de diſput. & alleg. §.ſatis.num. 13.glo.quæ text.ibi ad hoc inducit in capit.1. de re iud.Iaſ.in §.ſi minus.num.15.Inſt.de action.Felyn. in d.§.quia uero.num.10. & ibi Barb. ubi num.36.
* dicit hanc eſſe communem opinionem.& ibi etiam Imo.colum.pen. & in d.cap.1.de of.ordin.num.14. & ibi Alciat.num.83.& Bal.in prælud.ad lib.2.decretal.colum.2.ubi dicit, propter conſcientiam nõ recedat iudex à legum tramite:ratio, quia conſcientia ſingulorum eſt,& nõ facit ius,lex autem eſt uniuerſalis. l.lex eſt. de legi. Et iſta opinio nedum eſt communis apud leg. & can. ſed etiam apud Theol. ut per.S.Thom.ſecunda ſecundæ, quæſtio.67.art. ſecundo per tot. ubi ponit rationes pro & contra. & ibi Gaiet. in comm. per tot.ubi etiam late diſcutit.Silueſ.in ſum.uer.Iudex.ſecunda.quæſt.quinta, ubi teſtatur hanc ſententiam frequentiori calculo à theol.probatam eſſe. Hæc tamen ſententia multas reſtrictiones recipit. Prima eſt, quando conſcientia iudicis eſſet informata à notorio, nam tunc illam ſequi debet.ita Geminian. in d.capit. iudicet. per glo.in capit. præsbyter.15. quæſtio. quinta, in glo.fin.hoc tamen intellige quando notorium conſtat iudici ut indici, non vt priuato, & non alio modo.per tex.in capit. Deus omnipotens.§.quando.ſecunda, quæſtio.undecima. iunc. gloſ. ibi. Secunda eſt in iudice qui eſt ſupra leges, hic enim indiſtincte poteſt præponere conſcientiam actis. ita Bart. & Bald. in d.l.prima. C. ut quæ des. aduoc. puta in quocunque domino, cuius dictum pro lege habetur in ſuo territorio, ſecundum Innocen.in cap. cum inter.R. de elect. Procedit tamen hæc reſtrictio in principe libero, aliàs ſecus. Bald.in cap. 1.ſi de feud.fuer. contro.int. dom. & uaſal. & in l. prima. C. quomod. & quan. iud. numero uigeſimoquarto, uerſic. extra quæro. ibi, niſi iſte

ſuperior

ſuperior eſſet princeps.Tertia eſt in cauſa criminali,tunc enim iudex debet imitari conſcientiam. ita Inn.in d.§.quia vero. & Ang. in l.à Diuo Pio.de re iudica.Intellige tamen niſi eſſet pœna pecuniaria, ſecũdũ Imol.in d.§. quia vero. & in d.l.à Diuo Pio. quia ceſſat ratio.l.liber homo. ad l.Aquil. Quid autem facere debeat circa abſoluendum vel condemnandum, ſi ſibi aliunde conſtet quàm ex actis de nocentia vel innocentia inquiſiti,quando aliter factum in actis deductum eſt quàm ſit veritas, quam tamen ipſe ſcit? & dic quod tunc non debet attendere allegata,quia potius mortem pati debet quàm committere peccatum mortale, occidendo innocentem, vel abſoluendo nocentem, ſecundum Anchar.in capit.1.de re iud.in 6.per capit.ſacris.quod met.cau.licet Imo.in d.l.à Diuo Pio.contrarium teneat. & de hoc late Gaiet. vbi ſup.verſic. in hac.q. multi ſcripſerunt. Quarta eſt in iuriſdictione voluntaria, nã tunc põt iudex indiſtincte ſm conſciẽtiam iudicare.gl.in fin.in l. bonorum. C. qui admi. quæ exemplificat in iudice dante tutorem pupillo non habenti:& in medio dicit,& not.hic,iudicem ſm cõſcientiam debere iudicare & poſſe. Procedit tamen iſta reſtrictio,quando iudex nemini nocet.Bal.in l. fin.col.pen. C. de pœna iud. qui male iudica.nu.4. verſic.& vnum ſcias. Quinta eſt in eo iudice qui poteſt iudicare in ſcriptis & ſine, & cuius ſimplici dicto ſtaretur.ita Bar.in aut.niſi breuiores.C.de ſent. ex peric.recit.Bal.in l.ſi ſeruus. de ſtip. ſeruo. & in l.iubemus.§.ſanè.C.de ſacros.eccleſ.num.9.verſic. quæro ergo. Sexta eſt quando probatio in ſui formatione vnũ oſtendat completa, & aliud dum fit. puta,ſi teſtis deponat cum palliditate, probet tamẽ illud ad quod inducitur, licet appareat quod cum pallore & tremore deponat, tunc enim iudex iudicare poteſt ſecundum id quod teſtis in fieri oſtẽdit, non autem in completa. & ſic iudicare ſecundum conſcientiam,attendendo pallorem,non autem depoſitionem facti,ſecundum Inn.in cap.quoniam cõtra.de prob.Bart. in l. Lucius. de his qui not.inf.ad effugiendum tamen ſindicatum, cum non iudicauerit ſecundum depoſitionem,faciat in actis de tremore & pallore apparere,& erit tutus. Bal.in l.cũ magiſtratus.C.quan.prouoc.nõ eſt nec.Septima,quãdo veritas iudici ita certitudinaliter eſt nota, vt aliter eſſe non poſſit, tunc enim non attentis contrarijs probationibus, conſcientiam ſuam in hoc ſequi debet.Fely.in d.§.quia verò.colum.fin.in fin.Reliqua ad hanc materiam uide in præcit.locis.& apud Couar.var.reſolut.lib.1. cap.1.à num.1.vſque ad 7. incluſiue.

Iudex declarare poteſt ſententiam ſuam durante officio,non autem eo finito.Bal.in l.ea quæ. verſ.quærit glo.C.commin. vel epiſt. in l.1.cir.fin. verſ.item quod reſcriptum. de conſt. prin. & in l.leges ſacratiſſimæ.in 3.not.C.de legib. Bar. in l.omnes populi.colum.20. verſ.ſed an recurratur ad illos. de iuſt. & iur.Imo.in l.ex facto.col.1.verſic.not.3. de vulg. & pupil.& ibi Alexand.in 2.not.Ioan.And.in cap. ex parte.il 3.de verbor.ſign. verſic. nec puto quod iudex.& ibi Abb.colum.fin.verſic.in glo.in ver.interpretatione. & in cap.cum olim. colum.1. verſic. & arg.huius tex.de arbitr. Fel.in cap. per tuas. il 1. col.1.verſic. Secundo no.de ſimo. Rebuf.in l.quod iuſſit.in ſecundo not.numero 160. & 172. de re iudic.Gabr.concl.lib.ſexto.de reg.iur.concluſ.tertia. numero 23.

Iudex ex officio, iuſta & rationabili cauſa ſubſiſtente, partem abſque alicuius petitione interrogare poteſt,licet in cauſa concluſum ſit. Spec. de renun. & concl.in prin.verſic.& ſcias. Bald.in l.1. C. ſent.reſcin. non poſ. licet aliàs ex reg.l.vbicunque. de inter.actio.ſecus ſit,vt not.gloſ. in cap.cum Ioannes. de fi.inſtr.Rom.conſil.176. ſub num.12. uerſic. & primo.& verſic. tertio. vbi dicit, quod licet in cauſis ſummarie & de plano agitandis concluſum ſit in cauſa, tamen iudex ad partis petitionem interrogabit aduerſarium.glo.in clem.ſæpe.in ver. interrogabit.de uerb.ſign. Concor.ad ipſum Ro. & declarationes ponit Mãd.iun.ſuper uer.cõcluſum. & ſuper ver.interrogabit.

Iudex habet præſumptionem pro ſe, ita quod ſpoliatus ab eo non poteſt petere ſe ante omnia reſtitui, prout petit ſpoliatus à priuato.glo.communiter approbata in capit.præſentium.ſeptima,queſtio.prima. Archid.in capit.quia præſulatus.prima, quæſt.quarta.in capit.hoc quippe. tertia,quæſtio. 6. Abb.in capit. licet ex ſuſcepto. colum. ſeptima. de foro compet. & in capit. dilectus. de reſcr. cum multis concor. cumulatis per Felyn. ibi in princip. Curt.iun.conſilio 175. numero 5. Quod tamen intellige,quando iudex procedit cum cauſæ cognitione, & ductus ignorantia probabili aliquem ſpoliaſſet,ut per Iaſ.in l. iuſte poſſidet. in prin. de acquir. poſſeſſ.Deci.conſilio 125. in cauſa ſpoliationis.columna penult.verſic.non obſtat quod magnifici. & numero octauo.Secus quando iudex de facto, ſine cauſæ cognitione, & iuris ordine non ſeruato ſpoliauit. nam tunc ſpoliatus ab ipſo eſſet ante omnia reſtituendus, quia hoc caſu tanquam officium ſuum excedens æquiparatur priuato, vt dicit Roman. in conſilio 158. circa articulum. ſub numero ſexto.verſic.tertio quia. & ibi Mandoſ. iun. in uer. iudicem. Spoliatus autem à priuato, ut dixi, ante omnia eſt reſtituendus, tam reſpectu poſſeſſionis, quàm fructuum. Curt. iun. conſilio 41. in fine. Iaſ. conſilio 162.colum. ſecunda, in fin.uolum. primo. in l.Sancimus.in uer. octauo extende. C. de iudici. Roland.conſilio 53.numero 25. uolum.1. quem citat ad hoc Menoch. de recuperand.poſſeſſ. remed. primo, numero 329. uide infra uerſ.c. ſpoliato authoritate iudicis. uide infra uerſic. Priuatus iniuſte.

Iudex inſtantia perempta licet iudicare non poſſit, ut per Bart.in l.properandum. C. de iudic.in prin. etiam parte non opponente. Alexand.conſilio 39. colum.prima. uolum.quinto. tamen poterit declarare inſtantiam peremptam, uel reum ab obſeruatione iudicij abſoluendum, & actorem in expenſis condemnandum. gloſ.in l. ſi præſes. C. quomo. & quando iud. Innoc.in capit. fin. de iureiur. Rot.in nou.98.& 153. Roman.ſing.795.poſt lapſum. Alexand.conſil.136.& ſeq.uolum.2. & conſil.39. col. 1.uolum.5.Dec.conſil.34.cir.fin. pro ratione uide infra uerſic. Legatus qui aliquem excommunicauit.

Iudex interrogare debet teſtes ſpecifice ſuper concernentibus cauſam, vt per ſpecificam reſponſionem eorum dictum declaretur, & veritas depoſitionis firmetur, vel falſitas detegatur, vt factum fuit in teſtibus qui contra Suſanam depoſuerunt. Daniel.cap. 13.quam hiſtoriam omnes iudicantes tãquam exẽplar ſibi proponere debent. de qua etiam in glo.fi. l.ob carmen.de teſt. Hyp.conſil.370. nu.9. cũ eius officium ſit cuncta ad cauſam facientia diligenter rimari. l.properãdum.§. & ſi quidem.C.de iudic.30. q.5.c.iudicantem.l.vbicunque.de interrog.action. alias eſt in culpa. Roma.conſil.479. ſub nu.2.verſ. tamen in culpa.& fuit originale dictum Innoc. in c. per tuas.nu.4.de teſti.

Iudex licet habeat arbitrium liberum à ſuperiore in criminalibus, non poteſt reum nedum torquere, ſed nec interrogare, ſi non præcedant legitima indicia. Ferrat.caut.13.iura.Pariſ.de Put.de ſyndic.in mat. repet.tort.car.mihi.85.col.3.in prin.Syl.nup.in ti. nõ eſt nuben. §.deueniendo igitur.nu.63. verſ.20. ſi iudex.pag.mihi.44.& hoc dicit veriſſimum Paul. de Leaz.in c.grauis.de depoſ.Alex.in l. filiusf.in 5. apoſt. de donat.alias tenetur in ſyndicatu. Hyp.in l.1.de quæſt.ſub nu.36. verſ.item adeo eſt verum. etiam ſi eſſemus in crimine leſæ maieſtatis.tex.glo. & Doct.in l.ſi quis.C.ad l.Iul.maieſt.Aret.in tract. maleſ. in ver. che hai tradita la tua patria. in prin. Brun.de indic.in fi.nu.16.uide ſup.uer.cõmiſſarius vel poteſtas.& infra verſ.teſtis licet delictum.

Iudex licet in ciuilibus poſſit ſe interponere vt partes ad concordiam reducantur.l.1.§. & poſt operis. de no.op.nunt.l.æquiſſimum.de vſufr. tamen in criminalibus partes componere non poteſt, antequam delinquens fuerit legitime punitus.glo.eſt in l.tranſigere.ubi notat Bald.nu.14.& Saly.C.de tranſact. Bal.in l.cum affirmes.C.de liber.cau. Saly. & Iaſ.in aut.ſi vero contigerit.C.de iudic.Fely.in cap.ſuper quæſtionum.§.verum.verſ.in ea.glo. de of.delega. Hypol.conſ.98.Caſus.per totum. Addi.ad Bar.ſuper l. ſi vſusfructus. §.ſed ſi inter duos. de vſufr. in ver.cogere partes.ad prin.huius propoſitionis uide multa bona per Foſſan.deci.89.nu.3.& Iaſ.in l.quidam exiſtimauerunt.ſi cer.pet.nu.3.& 4.

Iudex nulliter agentem ex officio proprio a limine iudicij repellere poteſt. de petit.hær.l.plane.& l.fin. nam actus fruſtratorij & inutiles, & qui nullum redderent iudicium, proprio iudicis officio reijci poſſunt. Bald. in rubr. C.de vind.liber. & in rubr. de manumiſ. Roman. conſil.42. num.4. Alexand. conſilio 77.numero 20.volum.3.Barb.conſilio 52. colum.4.volum.4.Gomeſ.in reg.de Anna.quæſtio. 4.num.7.Calcan.conſi.28.quod eſt Barbat.colum. vlt. Dec. in capit. cauſam quæ. in 2.not. de iudici. Marſil.in pract.§.ſequens.ſub numero 36. conſilio 16. numero 37. & 38. conſilio 73. numero 36. & fuit dictum Pet.de Anchar. in cap.cum inter priorem.de excep.& conſil.166.viſis.poſt prin.

Iudex poteſt fundare ſe in eo quod pars impugnauit, licet ipſa pars hoc non poſſit. Bart. in l. poſt legatum.de his qui. vt indig. colum.3. verſic. ad vnum tamen.Ant.de But.in capit.licet cauſam.colum.11. verſic.quero cum glo.de probat.& ibi Aret.colum. 20.idem Aret. in l.prima, §. ſi quis ſimpliciter. de verbor.obligat.& in capit.præſentium.colum.8. & ſeq. de teſti. Alexand. conſil.183. colum.prima in fi.vol.5.Dec.in c.atti clerici.col.8.de iud. Imo.in d. c.licet cauſam.colum. quinta.in fi.verſic.an iudex. qui hoc intelligit habere locum quando ex hoc ſequeretur quod alter locupletaretur cum aliena iactura, ut tenet Felyn.ibi colum.penult. & in cap.capitulum. de reſcr.colum. vndecima. in 6. limit. vbi declarat.Rui.conſ.21.col.3.conſ.47.col.3.cõſ.190. colum.tertia.in fin.volum.primo.conſil.135. colu. 3.uolum.4.conſilio 154. colum.2. & conſilio 158. colum.5.volum.5.vbi declarat.Gabr.conclu.lib.6. de regul.iur.concluſ.1.num.58. & 59. & dicit Inn. in cap.cum olim.de cenſ.in ver.impugnare.ſub nu. 4.quod licet pars non poſſit ſe fundare ex inſtrumẽto per ſe impugnato, poterit tamẽ iudex ex ſuo officio ſe ex illo fundare ad fauorem impugnantis.

Iudicij ad ſubſtantiam & ualiditatem is ſolus citandus eſt contra quem petitio dirigitur, ſecundum Innoc. in cap.fin.vbi late Fely.colum.2.in prin. de maior.

* & obed. & eſt communis ſententia cum gloſ. in l. de unoquoque. de re iudic. vt per Alexand. conſil. 86.uiſis.colum.1.uerſic.item licet ſententia.volum. 2. de qua per Capici. deciſ. 107. in cauſa Marci. colum.2.

Iudicio licet de crimine enormiſſimo, non poteſt reus dici tale crimen commiſiſſe priuſquam id ſit probatum.Marſ.conſ.52.ſub num.16.verſic. quia reſpondeo.& in prac.in §.diligenter.ſub num.169.verſic. ſed contrarium.cum nu.ſeq.nam licet in talibus iudex poſſit iura tranſgredi, id tamen verum quando de delicto conſtat.arg.l.diuus.poſt prin.de milit.teſtam.§.plane.Inſt.eo.cõfert.l.1.§.item illud.ad Syllan.Bar.in l.1.§.& parui. quod vi aut clam. Dec.in c.ex parte.il 2.nu.10.de offi. deleg. Ruin.conſ.28. nu.19.lib.1.Ceph.conſ.652.nu.63.uide ſupra verſ. delictum conſtare debet.

Iudicio poſſeſſorio ſufficit qualiſcunque titulus ad iuſtificandam ipſam quaſi poſſeſſionem. ita Caſſiod. de reſti.ſpolia.deciſ.1.in fi.& eo.tit.deciſ.8.Benint. deciſ.23.nu.5.& 6. Oſaſ.deciſ.16.nu.7. qui volunt ſufficere titulum coloratum. & hoc caſu ſufficere allegare quemcunque titulum dicit Puth. deciſ.436. in vna Barchin. num.1.lib.2.refert Menoc.cõſ.402. num.7.& ita dixit Aegi.deciſ.50.refert Fely. in ca. cum ſuper col.pen. verſ.dixit Ægidius. de re iudic. Hiero.Gig.conſ.2.nu.12.vide ſupra verſ.Curſus tẽporis longeui.

Iudicis omne verbum faciens ad cauſam, eſt ſententia interlocutoria, in Auth.de litigio.§.ad excludẽdas. C.de epiſc. & cler.l.cum clericus.in glo.Bal.in l.arbitri.in fin. qui ſatiſd.cog.in l.poſt ſententiam.ante fin.C.de ſent.Ang.conſil.214.colum.2.uerſ.finaliter concludendo. Roma. conſ.208. ſub nu.1.uerſ. certum eſt. Iaſ.in rubr. de re iud. numero ſecundo, & in l.ult. num.2.C.de proc. Bol. in addi.ad Ioan. de Ana.cõſ.93.poſt nu.7. Hyp.in rep.l.de unoquoque.de re iud.nu.8.ubi ponit iura contraria, & pro reſolutione remittit, ut per eum.

¶ Iura duo cum ad concordiam reduci poſſunt per diſtinctionẽ uel ſubintelligentiã, id ſemper agi debet, & correctio euitari.§.quibus.in 1.conſt.C.l.1.C.de inof.donat. c.cum expediat. de elect.in 6. gloſ. qui

ſatiſd.

ſatiſd.cog.l.ſi petiero.in Aut.offeratur. C.de lit.cõteſt.etiam ſi in cõſtitutione ſecũda ſit clauſula derogatoria, non obſtante, uel aliqua dictio taxatiua, ut ꝑ gl.in Aut.de hær.ab inteſt.in prin.ſuper uer.uacãtibus.glo.in l.non tãtum.in ver.nec ulla exceptio. de peti.her.Bart.in extrauag. ad reprim. ſuper ver. non obſtantib.Rom.conſ.322.num.2.Iaſ.in l.ſciendum.num.4. uerſ. amplia iſtam reg.qui ſatiſd.cog. Deci.in l.in toto iure.poſt nu.7.de regu.iur. Tiraq. de utroq.retr.tit.1.§.15.gl.2.in fi.Rebuf.in proem. concor. in uer. nihil. & vide infra uerſic. ſtatutum declarat ſtatutum.

Iura ſua, quæ habet quando quis cõcedit, oportet conſtare qualia eſſent talia iura, ut per Bar. & communiter ſcrib. in l.ſi ſic.de leg. 1. Alex. conſ.28. viſis. nu.7.uol.1.conſ.14.viſo. nu.7. uol.2. Oldr. conſi. 164.viſo priuilegio.Felin.in c.2.nu.11.in fi.uerſ.aliquando uero priuilegium.de reſcr. Curt. iun.conſ. 108.num.15.conſ.142.ſub nu.8.uerſ.Et ideo quando aliquis.& conſi.179.ſub nu.6.uerſ.accedit ad cõfirmationem. Pariſ. conſ. 27. in præſente, numero 127.uolum.1.

¶ Iuramentum aſſertionem erroneam non impedit reuocare, ſecundum Bal.in l.error, col. pen.C. de iur. & fac. ignor. Socin.ſen. conſi. 136. præſtantiſſime Doctor.num.11.uol.1.& conſi.97.in præſenti conſultatione, num.16.uol.4.Socin.iun. conſi.3. num. 19.uol.2.poſt Ant.de But.in c. fin. de confeſ. Erronea autem aſſertio dicitur preſumptiue probata ex eo tantum, quod probatur rem aliter ſe habere. Fulgoſ.conſi.237.Fines Guidonis. in fi. Hinc eſt quod poteſt quis poſitioni reſponſionem ſuam errore ẽt cum iuramento factam reuocare, c. præterea. & ibi Doct.de teſti.cog. Socin.ſen.ubi ſup.Corn.conſilio 229.poſt redditum.uol.2. Alex.& alii, in l. naturaliter.§.nihil commune.in 3.lect. de acq. poſ. & ibi Socin.iun.in 4.concl. Debet enim habere tres comi

* tes, ueritatem, iuſtitiam, & iudicium. Glo.communiter approbata in Auth.quod eis.C.de nupt.c.animaduertendum.22.q.2.Deci.conſ.180.numero 5. Cur.iun.conſ.141.nu.9.Crau.conſi.144.nu.16.Socin.iun.conſi.48.nu.25. uol.1. Declarat Couar. in c.quamuis.de pac.in 6.p.1.§.Sexto num.4.uide ſupra uerſ.error non obligat.

Iuramentum aſſertorium licet excludat minorem a beneficio reſtitutionis in integrum, tamen eum nõ excludit a beneficio nullitatis allegandæ, quæ prouenit ex defectu ſolemnitatis a ſtatuto requiſitæ. Io.And.ad Specul.in tit.de ſent.§.ut autem.uerſic. quandoque uero, in addi.in c.procedendum, quod dictum pro not.refert Socin.conſ.66.num.28. uol. 1.Crem.conſi.163.ſtatuto cauetur.Curt.iun. conſi. 118.nu.9.& conſ.ſeq.nu.6.& 7.copioſe Hyp.ſing. 299.Aduertas, ubi dicit ſecus in iuramento confirmatorio, & ad hoc plura allegat, & dicit tene menti, quia uere eſt not.uerbum in practica.poſt Rom. conſi.12.nu.5.quem referunt, Cur. conſ. ſen.43.n. 35.Socin.conſilio 61.nu.5.uol.1.Tiraq.de legi.connub.glo.8.q.16.

Iuramentum captioſum dicitur in minore & muliere, & debet relaxari, quia in eis præſumitur ſimplicitas, ut not.omnes in c.quamuis.de pact.in 6.Bar.in l.ſi ſocietatem.§.arbitrorum.pro ſocio. in l.fin. de prætor.ſtipul.in l.ſi quis cum aliter.de uerb. oblig. Bal.in c.1.§.item ſacramenta. de pace iuram. firm. Butr.& Imo.in c.cum contingat.de iureiur. Afflic. in d.§.item ſacramenta.nu.47.Anch. conſi.82.circ. fin.& in c.canonum ſtatuta.de conſt.Deci. conſ.31. num.2.& in l.pactum quod dotali. nu.7. C.de collat.Socin.iun.conſ.3.nu.44.lib.2.Ceph.conſ.466. num.47.uide inf.uerſ.iuramentum minoris.& ſup. uerſ.dolus preſumitur in contrahente.

Iuramentum conſtituit in mora abſque interpellatione.ita Iaſ.poſt alios in l. quod te. col.8. uerſ. iuxta

* prædicta quæro.ſi cer.pet.ubi Deci.nu.11.communem dicit.& Purpur.col.antep.uerſ.Septimo exemplificatur. Habet enim uim & uirtutem interpellationis.Spec.titu. de aduoc.§.1.uerſ. ſed nunquid is qui iurauit.Ioan.And.Ant.de Butr.Imo. & Abb.in c.breui.de iureiur. quod dictum aureum dicit Cremen.ſing.122.Alex. in l.2.uerſus fin. ſol. matrim. Aret.conſi.150.Viſis.col.4.Barb.in c.ex literis. col. 19.de conſtit.Aquen.in l.non ſolum.§.morte.col. 16.uerſ.Aliam nota limit.de no.op.nuntia. Fel. in c.ex reſcripto.col.pen.de iureiur. Afflic.deciſ.174. nu.5.& ibi Vrſil.in addit.Gozad.conſi.27. colum. 3.num.10.Gomeſ.Inſtit.de action.in §. item ſi quis poſtulante, col.6.Rip.reſp.199.incip.iuſte.num.1. ſub tit.de donat.quæ ſub mo.uerſ. Primo quod iuramentum.idem Rip.in l.4.§.Cato. nu. 39. & in l. inſulam.nu.91.de uerb.oblig.

Iuramentum in conuentionib.tollit defectum inſinuationis.Ioan.And.in addi.Specula.tit.de inſtrumen. edit.§.porro, col.pen.uerſ. ſed quid ſi renuntians. Calder.conſi.1.tit.de donat. uerſ. ſed omnibus his ceſſantib.Feder.conſ.281.caſus.Alex.in l.nemo poteſt, colum.3.uerſi.fallit niſi iuramentum, de leg.1. ubi dicit ſæpius conſuluiſſe ita, ut eius conſilio 4. colum.pen.12.colum. 2.uolum.1.20. col.2. uolum. 3.26.col.1.& 133.col. pen. uol.7. quã ſententiam

* dicunt communem Curt. iun. conſ.81.nu.6. Socin. conſ. 77. in præſenti conſultatione. Corn.conſilio 231.quia in hac.lib.1.& pro ea conſuluit Deci.conſilio 239.col.2.432.col.pen.488. columna 2. 536. colum.pen.Iaſ.conſi.118.col.2.169.col. antep. uol. 4.& ipſam, ut communem ſequitur Pariſ. conſ.33. col.7.conſ.69.colum.10.& conſ.26.nu.59.eo. uolum.Rui.conſi.121.colum.1.126.colum.4.uolum.1. Rolã.late conſ.19.nu.48.uol.1.latiſſime Clar.ſentent.lib.4. §. donatio.q.18.ubi hanc propoſitionẽ declarat, ut ibi per eum.uide inf.uerſ. iuramentum ſupplet defectum.

Iuramentum deferendum eſt ſemiplene probanti in defectum alterius ſemiplenæ probationis, quando probatio ſemiplena, uerè uel neceſſario concludit, ſecus ſi concluderet præſumptiue. glo. in l.3.§. 1.ad fin.in uer.leuior.de minor. & in l.non eſt uerisimile.quod met.cau.Rom.conſi.91.nu.10.Curt.ſeni.conſi.78. ſub num. 10.uerſ. & bene facit. Iaſ.in repet.l.admonendi, num.185. uerſ. ſeptimo dicta regula.de iureiur.Deci.in l.1.in ult.lect.num.66. ſi cer.pet.Grat.reſp.110.nu.19.lib.2.Hyp.ſing.83.in ore.ante finem. ſecus etiam ſi dicta ſemiplena probatio aliqua præſumptione minorari poſſet, quia nec tunc iuramentum deferendum eſt. glo. in l.1.C. qui & aduerſ. quos.not.in l.ſi duo patroni, in prin.

de

de iureiur.Iaſ.ubi ſup.num.186. uerſ.nono prædicta regula,Hyp.in l.maritus,num.49. de quæſt. in repet.rubr.C.de proba. num.111. in pract.§. diligenter.poſt n.3.& ſing.197.quoad hoc,& conſ.65. nu.37.vide inf.uerſ.iuramentum ſuppletorium, & ſup.uerſ.cauſis arduis.

Iuramentum deferendum non eſt alicui,ubi iudex præſumere poteſt quod iurans abiuraturus ſit, c. clericos,de cohab.cler.& mul.per quem tex. dixit Specul.in tit.de iuram.calum. §.nunc dicamus.in prin. quod iuramentum calumniæ de non petendis dilatoriis fruſtratoriis debet omitti, quoniam raro eſſet quod litigantes non eſſent periuri, ſequuntur Abb.in c.1.ſub nu.12.uerſ. nunquid. de iuram. calum.Felyn.in c.1.cir.prin.de of.ord.Bal. in l.ambiguitates,C.de iudic.uid.tol.ubi per illum tex.dicit, quod non debet dari materia deierandi, & ibi Iaſ. colum.fin.uerſi.ſecundo nota, & alibi idem Iaſ. in l.1.colum.fin.uerſ. quinto limita. qui ſatiſdare cogan.Marſil.in l.quæſtionis.nume.33.de quæſtion. Oſaſ.deciſ.66.num.5.vide inf. uerſic. iuramentum petens ab eo.

Iuramentum de iure communi habet executionem paratam,ita Bar.in l.2.ad fi.ff. de iureiur. & in l.ſed ſi poſſeſſori.§.fin.& in l.ſi duo patroni.§.ſi quis iurauerit,eo.tit.idem tenet Fulg.in d.l. 2. Caſtr. in l.nam & poſtea,§.ſi petitor.eo.tit.Salyc.& Rom. in d.l.ſed & ſi poſſeſſori,in fi.Bal.in l.1.C.de reb.cred. idem tenet, quando iuramentum eſſet præſtitum poſt contractum.Ant.de But.poſt glo. ibi. in c. ſup hoc.de renuntiat. eſtque uera, & communis concl. teſte Iaſ.conſi.9.incip.circa primum,nu.1.& num. 47.& conſ.85.punctus, num.2.uol.1.& in §.item ſi quis,il 2.Inſt.de action.nu.87.Cepo.caut.20.inc.ſi ex forma.Matheſ.not.20.inc.nota bonam, Corſet. trac.de iureiur.q. 8.priuil.10.& 42.Bauer.eo.trac. priuil.39.Deci.conſi.682.inc.in cauſa,n.5.Ant.Petruc.in l.1.num.221.de iureiuran.& Bart.doctr. dicit conuenire cum pract.ſui temporis, Curt. iun.in d.l.2.ſequitur Rip.in l.2. num.60. ſoluto matrim. Marſ.ſing.356.Socin.conſi.120.inc.cum in præſenti.num.11.uolum.1.limitat hoc dictum Bart.procedere in iuramento litis deciſorio delato a parte parti,ſecus in iuramento confirmatorio,quod non habet talem executionem,ſed confirmat contractum & addit forum foro,ut in c. cum, C. laicus, de foro comp.in 6.Socini reſtric.comprobat Nat.conſi.51. inc.viſo proceſſu,num.22.quod & ante dixit Iaſ.in d.l.2.nu.20.ubi limitat aliis quinque modis,ut per eum ibi.vide copioſe Foſſanen.deciſ.Pedemon.26. numero 7.

Iuramentum de non petendo abſolutionem, licet ualidum ſit,tamen ab illo abſolutio peti poteſt. Bal.in repet.l.2.col.29.uerſ.quoad primam,de iureiur.Felyn.in c.debitores,colum.5. uerſ. tertio quæro. de iureiur.Ruy.conſ.103. col. ult.uerſ. uel ſaltem antequam,uol.4.Afflic.deciſ.220.nu.12.Socin.conſi. 59.ſub num.6.uerſ.capio ſecundam,& num.7. ubi perpendit dictum Bal.ubi ſup.uol.3.

Iuramentum minoris appoſitum ſuper contractu reprobato a ſtatuto non ualet.Bar.in l.ſi quis pro eo. colum.3.uerſ.aduerte tamen,de fideiuſ.& in Auth. ſacramenta puberum,colum.2.uerſ.ego dico, C.ſi aduer.uen.in l.1.in fi.C.ne fideiuſ.dot.den. in Aut. decernit,uerſ.certe de hoc, C.de recep.arbitr. Bal. in l.iuriſgentium.§.& generaliter.col.1. in 2. lect. de pact.conſ.375.lib.1. 149. & 388.lib.2. Ang. in d.l. ſi quis pro eo. in prin. in d. Auth. ſacramenta, cir.fi.& conſi.160.colum.1.in fi.& ſeq.Anch.in c.licet mulieres,col.2.de iureiuran. 16.Alex. conſ.59. col.2.lib.1.38.col.2.lib.4.18.col.2.lib.6.Calc.79. colum.2.& 3.Deci.136.nume.16. Ceph.alios citans conſi. 466. numero 48. vide ſup.uerſ.iuramentum captioſum.

Iuramentum non dolo nec metu extortum ſeruari debet,etiam ſi ſuper actu a iure poſitiuo prohibito ſit preſtitum,nec ab illo abſolutio peti poteſt,nec relaxatio concedi debet,Anch.conſi.433.col.2. uerſic. ſed fortius Socin.conſi.115.nu.6. lib.1. Curt.conſi. 65.nu.25.Deci.in c.propoſuiſti, col.2. uerſ. tertio fallit,de prob.Bertr.conſi.175.nu.3.267.col.2.uol. 1.in antiq.162.nu.5.169.nu.3.eo.uol. in nou.293. col.2.uerſ.& idem uoluit. uolum.3.in antiq. Grat. reſp.93.nu.15.lib.2.Crau.conſ.7.nu.3.Rube. cõſ. 12.nu.10.& Gram.deciſ.101.ante finem. ſecus ſi ſit doloſum,quia tunc non obligat, cum ſit iniquitatis uinculum,quo caſu ceſſat diſpoſitio Auth. ſacramẽta puberum,C.ſi adu.uend.Anch.conſ. 82. cir. fin. 180.in fi.& in c.canonum ſtatuta,de conſtit.ſequitur Deci.infinitos citans conſ.31.num.2.45. num.1. 180.ad fi.379.num.15.403. num. 21. Ceph.conſi. 466.num.45.

Iuramentum non præiudicat minori aſſerenti ſe maiorem,quo ad beneficium allegandæ nullitatis quæ prouenit ex defectu ſolemnitatis a ſtatuto requiſitæ.Ioan.And.ad Spec.tit. de ſent.§.ut autem. uerſ. quandoque uero.in uer.procedendum.refert Soci. conſi.66.fruſtra,num.28.uolum.1.Curt.iun. conſi. 118.num.9.& conſi.ſequ.num.6. Curt. ſeni. conſi. 43.ſuper contingentia, num. 35. Socin. alibi conſi. 61.in præſenti,num.5.uol.1.Tiraq.in legi.connub. glo.8.q.16.Hypol. ſing. 299. Aduertas ad unum, cum aliis concor.ipſos ad hoc citatis,poſt Ro. conſ. 12.ſub num.5.uerſ.iſtud eſt ſingulare uerbũ. Quid autem ſit in muliere,uide infra,uerſic.mulier prohibita a ſtatuto.

Iuramentum obligat quem precise,gl.ſing.in l.ſi pecunia,in prin.ſuper uer.neceſſe habeas,de condic. ob cau.quam ad hoc ponderat,& ſequitur Bal.in l.un. colum.8.uerſ.modo quero de aliquibus,C.de ſent. quę pro eo quod inter. & in l. ſed & hæ.§. præter. de procur.ubi ad hoc allegat.l. ſi quis maior. C. de tranſact.& in prælu.feud.colum.7. quam gl. etiam ſequitur, & reputat ad hoc ſing. Roman. in repet. rubr.de arbitr.colum.29.uerſi.ſed redeũdo ad principale.pro quo eſt tex.in c.fin. ne præla. uic. ſuas, quem ibi ad hoc not. Butr. Alexan. conſi.37. viſo. num.25.conſ.91.viſis, num.5. uolum.2. conſi. 89. omiſſis.num.3.uolum.7.Socin.conſi.16.præſentis, ad fin.volum.4.Iaſ.conſi.9.circa primum, num.19. uolum.1.in §.actionum,nu.47.Inſt.de action.in l.ſi conuenerit,num.3. de iuriſd. om. iud.in l.ſtipulationes non diuiduntur,nu.33.de uerb.obligat.& in conſi.41.in duabus,colum.2.uerſ. præterea, uol.3. Gabriel.com,opin.lib.2. de iureiur. concl.8. & eſt * communis opinio,ut dicit Deci.c.1.in 1.lectu.n.23. de iudici.vide Rolan.conſ.6. quoniam,nu.32. uol. * 1.& Grat.reſp.86.num.18.par. 1.ubi eam communem teſtatur.Ad hanc materiam,quando ſcilicet iuramentum obliget iurantem necne, uide copioſe Burſ.conſi.442.per totum. Et quid quando poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ, uide deciſ. Fiuiz.9.nu.10.& ſucceſſiue.ubi copioſe de materia iuramenti ſeruandi.

Iuramentũ operatur & habet uim, ut actus ſuper quo * interuenit,ualeat omni meliori modo,prout eſt cõmunis ſententia Doct. teſte Iaſ.in l. ſtipulatio iſta, col.2.uerſ.quinto fallit.de uer.oblig. Soc.conſi.21. in preſenti conſultatione,in prin. uolum.3. Corn. conſi.129.nu.13.& 228.multum,uol.1.Deci. in c. cum ſuper,col.pen.uerſ.ſecundus, de of. del. Hyp. ſing.71.& 504.Mantua conſi.132.nu.4.Pariſ.conſ. 16.nu.119. uol.2. Hinc dicunt Doct. quod ſtatutũ non poteſt infringere uires iuramenti, quia iuramẽtum eſt res ſpiritualis, nec laicali prouiſioni ſubiacet.Bar.in l.omnes populi.in 3.q.prin.de iuſt.& iu. Alex.conſ.59.viſo inſtrumento, uol.1. & eſt communis ſententia ſecundum Curt. iun. conſi. 118. num.3.par.1.Ad propoſitum uide inf.uerſ. ſtatuta licet confirmentur.

Iuramentum petens ab eo quem ſcit falſum iuraturũ, deterior eſt homicida, quia homicida corpus tantũ occidit, ille autem ſuam & iurantis animam, quod plus eſt 22.q.5.c.ille qui hominem,& cap.ſeq. pro quibus vide Felyn.in c.Apoſtolicæ,col.2. uerſic. & prædictis.de except.Hyp. in ſua pract.§. poſtquã, ſub.nu.4.uerſi.& pro hac parte,vide ſup.uerſi.iuramentum deferendum non eſt. immo ſi uideret eum uelle iurare falſum,tenetur remittere iuramentum, aliàs grauiſſime peccat, c. hoc uidetur.22. q.5.glo. in cap.præsbiter 15.q.5. Iaſ. ſi cer. pet.l.5. §. ſi neque,num.5.

Iuramentum pœnalibus ſeu merè criminalibus nõ defertur,neque deciſiuũ litis,neque ſuppletiuum,glo. de iureiur.l.ait prætor. ſuper uer. agatur Bart. in l. * maritus, de quæſt. & eſt magis communis opinio, quam copioſe proſequitur Alex.conſi.66. viſo proceſſu. per tot. uol.1. Iaſ. in d.l. ait pretor,num.24. Hyp.in l.de minore.§.tormenta, num.2. de quæſt. ubi ampliat etiam locum habere in cauſa criminali ciuiliter mota.in l.maritus,num.12. eo. tit. & in l. 1.nu.78.C.de ſica.& ſing.635. memoria teneo,vbi ſua,& aliorum dicta in hoc recenſet. pro qua materia uide Ioan.Roy. in tract. de hæret. nu.213. cum ſeq.& ſing. 116.dixi copioſe q.41. num.12. & uide ſup.uerſ.actio criminalis.

Iuramentum prælatum obligat ad ſui preiudicium, quando ipſius præiudicium ſeparabile eſt a præiudicio eccleſiæ.c.cum ueniſſent.de inſtit. & ibi Ant. & tex.in c.ſimiliter.§.item ſi electus. de cap.Conr. not.in c.veniens.de tranſa.& ibi Hoſtien.poterit tamen ſuperior ex proprio officio prælato ſubuenire.Aret.conſi.114.in 2.dub.Domin.in c.de Conſtantinopolitana. 22.diſt.Felyn.in c.fin.col.fin.de præſcri.de qua propoſ.plene Rom.conſi.269.num.24. ubi Mand.iun.ſuper uer.obligat.

Iuramentum quo teſtator primum teſtamentum iurauit, habet uim clauſulæ derogatoriæ ad ſequentia teſtamenta. Ioan. And.in regu. quod ſemel.in fi.in Mercur.Bar. in l.ſi quis in principio teſtamenti. de leg.3.ad fin.& in l.omnes populi,in 3. q. princ. ad fin.de iuſt.& iu.Bal.conſ.161.uolum.3.Socin.conſ. 164.uol.2.Socin.in l.ſi mihi & tibi. de lega.1.§. in legatis, ſub num.11. uerſ.ſexto infertur,ubi de hoc tractat.Curt.iun. conſi.26. nume.5.ubi dico ſuper uer.ad ſequentia.Socin.iun. conſi. 44. nu.3.uol.2. Pariſ.conſ.24.nu.66.uol.2.

Iuramentum regulatur ſecundum naturam actus ſuper quo interponitur.l.fin.C.de non num. pecu.c. quemadmodum,& ibi Abb.de iureiuran. Iaſ. conſ. ſexto, numero 30. uolumine tertio, conſilio 90. num.25.uol.4.& in l.ſi ego,nu.2.ſi cer.pet.Deci.in l.ſi conuenerit,nu.7.de iuriſd.omn.iud.in l.1.nu.7. C.de pact.in l.ex his,num.30.C.de teſtam. mil. in c.1.nu.23.de iudi. Tiraq. de conſtit. poſſeſ.p.3. limit.7.nu.35.& 37.Gabriel.concl.lib.2. de iureiur. concl.10. declarat Craue. conſ.102.Ioannes.nu. 7. Marſ.ſing.226.emphyteuta.Rol.conſi.8. num.38. conſi.77.nu.17.& ſequentibus, uol.1. plura de hoc uide apud Couuar. de teſtam. ſuper 2. p. rubr. ſub nu.9.uerſ. hęc tamen Specul. aſſertio.Ceph.conſi. 34.nu.37.& conſi.211.nu.36.quod late proſequor in qq.legal.q.5.nu.19.

Iuramentum ſufficit ad probandam ſuſpitionem fugæ pro obtinenda commiſſione capturæ, non tamẽ ad probandam ſuſpitionem poſt capturam, quia tunc aliæ probationes requiruntur. Alex. in l. ſi fideiuſſor.§.fin.col.2.qui ſatiſd.cog.in l.2.nu.22. ubi etiã Aquen.nu.30.ſol.mat.& conſ.19.viſo.nu.2.uol.3. quam ſententiam dicit communem Deci. conſ. 75. & pro tenui,col.1.uerſ.quarto hoc deducitur.Pariſ. conſ.101.citatio.in prin.uol.3.Rip.conſi.13.ſub tit. de legi.pro qua materia, an ſcil.poſt capturam iuſtificari poſſit fugæ,vide Bal. conſi.285. col.2. poſt med.lib.1.Rom.conſi.241. Curt.conſ.157. & uide omnino Deci.ubi ſup.

Iuramentum ſuper actu reuocabili interpoſitum non impedit reuocationem, puta quando interponitur ſuper teſtamento, non impedit teſtamentum poſſe reuocari,glo.in c.vltima uoluntas.13.q.2.Bar.in l.ſi quis in principio teſtamenti, col.ul.de lega.3. & in l.cum duobus. §.idem reſpondet 1.pro ſocio.& in l. ſtipulatio hoc modo,de uerb.oblig.& in conſi.maritus fecit teſtamentum,& iurauit.Bal.in c.1.§.item ſacramenta, de pa.iu. firm. & in Auth. ſacramenta puberum,col.6.C.ſi adu.uend.& in rep.l.1.col.ult. C.de ſacroſ.eccleſ. & in Auth. hoc inter liberos, C. de teſtam.plene Ioan. And. in regu. quod ſemel. in mercur. quia hoc caſu iuramentum eſt contra bonos mores, quo caſu non eſt obligat, regu.non eſt obligatorium,in 6.aufert enim liberam facultatem teſtandi.d.l.ſtipulatio hoc modo, Iaſ.in l.ſi conuenerit, de iuriſdict.omn. iud. numero 5. & ſucceſſiue, ubi plura.

Iuramentum ſupplet defectum inſinuationis requiſitæ a iure,uel à ſtatuto in donatione, ita Ioan. And. ad Specul.de inſtrum.edit.§.porrò.in addit.ult.Feder. conſi.281.ſtatuto cauetur, num.3. ubi not.dicit,quod iuramentum in Auth.ſacramenta puberũ, C.ſi aduerſus uend. in c.cum contingat. de iureiur. in c. 2. de pact. in vi.non ſolum imponit ſilentium iuranti ne contraueniat, ſed etiam firmat contractum

ctum ſuper quo iuratur,ut not.gl.2. in d.Auth. ſacramenta,alias lex & canon deciperent contrahentes, quod non eſt ſentiendum.27. q. 2. de uiduis, Imo.in c.cum contingat, de iureiur.car. antep. ubi late,& Alex.conſi.4.circa primum, nu.10.uolum.1. ubi multis rationibus, & authoritatibus hanc ſententiam firmat,& in conſi.12.viſo inſtrumento.nu. 4.eo.uol.cõſ.32.col.2.cõſ.83.in fi.conſi. 157.in fi. uol.2.conſi.21.col.4.uol.3. Gui. Pap. q.350. 432. 488.Corn.cõſ.221.uol.1.conſi.36.uol.3.Bertr.cõſ. 103.q.3.lib.2.conſi.9.multa ſunt,col.2.lib.3.Cur. iun.conſi.34.nu.1.& 3.ubi addo.Rube.Alex.conſ. 59.circa primum,nu.1.Alci.in l.pacta,quæ contra, col.4.C.de pact. & in terminis ſtatuti,Bertr. conſi. 155.circa,col.1.p.1.conſ.163.ex themate,conſ.113. viſo inſtrumento,in fi.p.2.conſi.227. in re ſua,col. 1.234.viſo. col.1.306. quædam.331.viſo p.3. Sed in contrarium eſt Ioan.Fab.in §.aliæ.Inſt.de dona. Bal.conſi.113.quædam domina,conſi.115.uerba,in fi. lib.1. Rom.conſi.12. Curt.ſeni. conſi.66. & 67. Ant.de Canar. in trac. de inſin. q.63.Crot.in l.nemo poteſt,col.15.de leg.1.poſt Alex.ibi Barb.cõſ. * 16.col.13.lib.2.Primam communem dicit,& ab ea non recedendum,Iaſ.conſi.51.num.10.uol.1. conſi. 118.contra,conſ.169. duo teſtamenta,nu.9.ubi dicit magis communem,uol.4.Deci.conſ.239.primo nu.3.488.in cauſa,nu.6.536.in cauſa,num.14.ubi de communi.Neuiz.conſ.8.in preſenti, nu.8.Bero. conſ.50.ſpecie facti, nu.52. ubi de communi. & de magis communi idem Bero.conſ.53.in preſenti.nume.16.& ueriorem,& ubique ſeruandam dicit idem conſ.63.cum articulo,nu.30.conſi.203.uiſo, num. 28.uol.1.conſ.56.in præſenti, num.13.uol.2. Gui. Pap.conſ.32.circa donationem,num.2.Ruy.conſi. 126.primo uidendum, nu.9.p.1.conſ.159.donatio. nu.15.p.4. ubi dicit non eſſe recedendũ ab hac opinione in iudicando,Alci.conſi.111.breuiter, num. 16.ubi communem teſtatur, & conſi.132. aduerſus iſtam, nu.6.ubi magis communem aſſerit. & hanc concl.certam,quando expreſſe iuratum eſt nõ contrauenire ratione inſinuationis non factæ, dicit idẽ conſi.54.duo ſunt, in prin. ubi refert Corneum dicentem,quod in practica non putaret recedendum ab hac opinione, quam etiam communem affirmat Crau.conſi.118.in hac.nu.1.magis communem Albã conſ.4.caſus iſte,nu.2.Rol.conſ.39.in præſenti, nu.38.lib.1.conſi.25.dixi alias,num.13. conſi.70. quod hæredes, nu.22. lib.2. eamque communiter teneri dicit Natta conſi.28.inſtrumentum, num.3. Mandoſ.iun.plures referens ad conſ. Rom.26. pro deciſ.nu.4.ſuper uer.iuramento.Crot.ubi ſup. nu. 38.cum ſeq.adducit multa in contrarium, pro quo uide Socin.iun.conſ.8.in facto, in 3.dub.uolum.4. Duen.reg.224.donatio excedens, fal.5.ubi recitat omnium opiniones.Propoſitio ampliatur procedere ex Bertr.d.conſ.155. etiam ſtante ſtatuto de inſinuando, quia donatio non poteſt de nullitate argui, dummodo interuenerit iuramentum, & dicit idem conſi.120.quamuis, nu.5.& 6.lib.6. quod iuramentum firmat donationem non inſinuatã,quãuis ius municipale annullaret.hanc ampl. dicit Alci.conſi.107.num.18.non procedere,quando ſtatutum requirit inſinuationem fieri infra certos dies. Gabr.concl.lib.3.de donat.concl.1.num.67.Venetijs non habet locum iſta propoſitio: in donationibus enim debet ſeruari forma tradita à ſtatuto lib. 5.c.11. aliàs non ualet donatio. De materia dixi copioſe ad conſili. Curt. iun.141.ſuper uerſiculo, iuramento.

Iuramentum ſuppletorium,ſi eſt ſemiplene probatũ, actori deferri poteſt,ſi eſt perſona honeſta, quamuis cauſa ſit ardua,uel grauis,c.fin.uerſ.ſanè, de iureiur.Salyc.in l.in bonæ fidei, C. de reb. cred. col. 17.in fi.Rom.in l.admonendi, colum.29. & 34. de iureiuran.Alex.conſi.122.colum.3.uol.2.& conſi. 42.colum.ult.uolum.3.Fulgoſ.conſi.20.ad fi.quod dictum multis authorit. comprobat Iaſ. conſi.129. num.16.uolum.1.Marſil.ſing.27.Alex.conſi.76.numero ſeptimo,uolum.6.103.nume.9.uol.7. Crau. conſ.73.nu.26.& 198.num.10.Rol.conſi.26. num. 23.uol.1.Nat.conſi.305.num.5. uide ſup.uerſi.iuramentum deferendum eſt.

Iuramentum teſtis a partibus remitti poteſt,c.tuis, de teſti. quia teſtium iuramentum eſt principaliter inductum ſolo fauore partium. Iaſ.in l.quæ dotis, in fine, numero 107. ſoluto matrimonio, & in l. ſecunda,§.prius,colum.2. in prin.uerſi.ſecundo, de uulg.& pupil.Socin.in reg.403.teſtes,num.4. & in reg.424.teſtis,num.2.Iaſ.in l.nemo poteſt, nu.29. de lega.1.& in l.repræhendenda, num.3.C. de inſt. & ſubſt.in l.1.num.11.de for.in l.admonendi,num. 102.& 213.de iureiur.gl.in d.l.1.§.1.de fer.gl.in l.2. §.ſed quia ueremur. C.de iuram.calum.& in l.iuriſiurandi,C.de teſti.facit quod not. Bal. in d. §.1. de fer.ubi poſita q. quare iuramentum calumniæ non poſſit remitti de conſenſu partium,iuramentum autem teſtis ſic:reſpondet, quia iuramentum in teſte eſt inductum fauore priuato, ut propter iuramentum teſtes inducantur ad dicendam ueritatem, ſed iuramentum calumniæ eſt introductum fauore publico,ut partes a litibus comprimantur. Iaſ.in l.iubemus,colum.1.uerſi.Limita,C.de iudici.Fran. Niconi.in repet.c.quoniam contra. de probat. par.2. num.925.& p.1.nu.165.ubi nu. præced. & ſequen. multa ponit ad oſtendendum efficaciam conſenſus partium.

Iuramentum ualidat renuntiationem iuris futuri,cap. quamuis,de pact.in vi.l.pactum, in gl.C. de collat. Cuma. conſi.115. Antonius,in 4. dub. uerſ. in contrarium autem.Alex.in l.ſed etſi quis,§.quæſitum, num.4.ſi quis caut.Iaſ. poſt Cum. & Alex. in l.is q hæres,num.31.de acq.hær.Ruy.conſ.123. viſa nume.9.lib.3.Deci.conſi.31. & pro tenui. poſt nu.2. & num.5. & conſ.379. requiſitus, num. 10. Pariſ. conſi.26. pactum, num.5. lib.3. Afflic. deciſ.381. quædam,num.5. ubi concludit,quod iuri de futuro ex pacto poteſt fieri renuntiatio: allegat multa,uide ipſum etſi pacto,fortius iuramento, ut ſup.& uide Bal.in d.l.pactum,q.9.uide inf.in uerſi.iuri futuro.

Iurans preſumitur habere animum ſeruandi iuramentum.Alex.in l.poſtliminij.§.1.de captiu.quæ præſumptio eſt adeo urgens pro iurante, ut ad cogitandum quod quis contrauenerit iuramento, neceſſe ſit probare ipſum iurantem contrauenіſſe,uel contraueniendi animum habuiſſe.Bar. in d.l.poſtliminij.§. fin. nam iuramentum eſt de præcepto. Exo.

20. & nullo modo frangendum eſt. Specul. de inſtrum. edit.§.12. uerſi. quid ſi quis iurauit. & lex ſemper præſumit quod quis uelit ſeruare iurata, c. ad audientiam,de præſcr.uerſ.cum iuratus ſit,& ibi glo.quæ dicit, ſic ergo præſumitur pro aliquo rõne iuramenti 1.q.7.c.ſancimus,& c.illud.de preſump. & ratione honeſtatis ſuæ.cap.cum dilectus. de fide inſtrumen.

Iurans non alienare Rom.Pont.inconſulto,ut communiter iurant exempti,non poteſt etiam eo inconſulto compromittere,Hoſtien.in c.cum tempore. ſup uer.licentiam.de arbitr. Specul. in tit. de arbitr. §. ſed quæritur,uerſ.ſed nunquid uaſallus.Rom.conſ. 369.nu.18.ubi hanc propoſitionem pluribus comprobat: & ſequitur Fely.in c. cum olim. num.3. de præſcript. nam qui non poteſt alienare non poteſt etiam compromittere,ut in terminis propoſitionis dicit Lap.alleg.102.ſub num.3.uerſi.Hinc eſt.Lap. ſequuntur,Deci.conſi.39.iuridicam. num.4. conſi. 44.pro tenui.colum.2.uerſ.prædictis igitur, & cõſ. 445.in caſu,num.27.Grat.reſp.155. num.20.lib.2. Tiraq.de legi.connub.glo.5.num.203.I.B.Fer.cõſ. 102.ſuper caſu,num.15.Pariſ.conſi.134. nulli, nu. 11.uolum.4.Rip.reſp.7.num.12.tit. de reſcr. par. 2.Compromittere enim eſt ſpecies alienationis, ut in locis ſuprad.habetur,& dixi ſup.uerſic.compromiſſum fieri non poteſt ab eo. Quid autem ſi quis promittat & iuret nõ alieuare ſimpliciter, an ſi alienet,alienatio teneat?quod ſic,ponit copioſe Gabr. concl.lib.2.de iureiur.concl.nu.15.

Iurans ſoluere uſuras ad certum terminum,abſolutionem ſeu relaxationem iuramenti petere debet, ante terminum, nam ſi eo lapſo, ob non factam ſolutionem in periurium incidit, non debet amplius petens relaxationem audiri, quia cum commiſerit in legem,fruſtra eius auxilium implorat.de uſucap.c. quia fruſtra.de immun.eccl.c.fin.de min.l.auxiliũ. Feder.de Sen.conſi.300.factum,in fi.Abb.q.2.ſtante ſtatuto,uerſi.10.caſus Alex.conſ.17.ponderatis. num.4.uolum.3.118.viſo,num.9. uolum.7. Socin. conſi.59.in 2.dub.uolum.3.Felyn. poſt Abb.in c.1. num.28.de iureiur.Deci.in c.porrecta, colum. antepen.uerſi. quo caſu quando, de confirm. uti. uel inut.Pariſ.conſi.10.mortuo, num.94. uolum. 1. & fuit dictũ Anch. conſi.198. hoc tñ in praxi non ſeruari,dicit additio ad Alex. conſi.83. interrogatus, lib.5.ſuper uerſic.incidit.adducit rationem, ſed nihil allegat,uide ipſum.

¶Iurari poteſt in litem aduerſus tutorem inuentariũ, uel librum rationum non conficientem, uel confectum non exhibentem,& nõ reddentem pupillaria inſtrumenta,pupillo effecto maiori,æſtimando intereſſe ipſius ob præmiſſa non adimpleta,l. tutor, qui repertorium,de adminiſ. tut. l. 1. §. officio. de tut.& rat.diſtr.l.alio.C.de in lit.iur.Ang.conſ.176. ante fin.Fulgoſ.196.in prin. Anch. 316. colum.1. Rom.118.cir.fin.uerſ.quarta quidem,Alex.74.nume.2.uolum.7.Socin.46.in 2.dub.uolum.1.&159. colum.1.uolum.2.Deci.178. num.2. 192. colum.2. in princ.274.col.pen.& in c.ex parte,il 2.poſt.nu. 5.de appel.Goz.conſi.17.nu.9.Grat.reſp.23. num. 9.lib.1.Ruy.29.nu.12.uolum.5.Phanuc. de in lit. iur.par.2.nu.29.& 35.

¶Iuri adeundi hæreditatẽ præſcribitur ſpatio triginta annorum, ſecundum ueram opinionem gloſſ. & Doct.in l.licet,C.de iure deliberan.l. cum antiquioribus,eodem,tit.l.un.C.quan.non pet.par.l. quãdiu,la 1.de acquir.hær.Caſtr. conſ.388. in uet.impræſ.in 2.dub.Imo.conſi.73.in princ. Rom. conſi. 71.ſub num.3.uerſi.& ex hoc ſequitur,& conſ.149. * poſt princ.& eſt communis ſententia,ut per Corn. conſ.299. num.3. uolum.3. Felyn. in c.de quarta. poſt, num.22. uerſ. & ſcias.de præſcr. copioſe Tiraq.in l.ſi unquam,in uer.reuertatur. poſt nu.392. uerſ.ſicuti & quoque,de reuoc.donat.Balb.de præſcr.4.par.4.par.prin.q.19.

Iuri futuro pacto renunciari poteſt.l.1.C.de pact.l.& hæredi.§.filiafamilias,ff.eo. Feder. de Sen. conſilio 228.in 2.dub.Mil.in reper.uerſ.renunciari non poteſt iuri futuro.Signor.conſi.81.colum.1.uerſ.item in ſimili,& conſ.159.num.5.Rot.deciſ.831. primus in data,in antiq.& 287.licet appellatione in Nou. Rom.conſ.22.ſub num.ſecundo,uerſ.contrarium, Socin.regu.338.renunciatio. in 1.fal. Afflic. deciſ. 381.quædam,num.5.Pariſ.conſi.26. pactum, nume.4.uolu.3. Tiraq.late de utro.retr.tit.1.§.1.glo. 1.num.122.

¶Iuriſdictio ad certum territorium limitata, non põt effectus non limitatos producere, & ſic extra ipſũ. l.non ſolum.§.qui teſtamento. de excuſ. tuto.quia cauſa finita non poteſt producere effectum infinitum.l. in agris.de acq.rer.dom.l.2.ubi Bal. de ſeru. ex port.c.ea noſcitur.de ſent.excom.cum alijs alle. per Alex.in l.in ratione.la 1.§.fi. ad l.Fal. Soc.iun. conſi.170.nu.49.uolu. 2. & conſi.86.nu.6.uol.4.

Iuriſdictio ordinaria debet per ſcripturam probari, C.de mand.prin.l.1.C.de iu.fiſ.l.prohibitum.li.10. C.de ſuperind.l.1.C.de diuer.offi.l.probatorias.in Auth.de collat.§.eos.C.de epiſ.& cler.l. ſi qua per calumniam.Iaſ.in l.more.num.53.de iu.om.iud.ſicut etiam de iuriſdictione delegata dicit Fel.in cum in iure.de of.deleg.Ang.conſi.188.Rom.conſi. 59. num.6.ubi refert Bal.contrarium tenentem in perſona illuſtri,per c.nobiliſſimus.97.diſt. & cap. cum olim, cum ibi not.de priuil.pro reſolutione ui. inf. uerſ.legato de latere. de materia probandi iuriſdictionem,& ex quibus probetur ui.copioſe Cepha. conſi.458.ad quem ſemper recurre, quia ibi habes omnia deſiderabilia circa hoc, & eſt materia practicabilis.

Iuriſdictio ſpecialis cumulatiue conceſſa uidetur,etiã quando adeſt dictio taxatiua, tex.iunc.gl.in l. ult. C.ubi cauſ.fiſc. nec tamẽ per hoc uidetur adempta facultas ordinario inter eaſdem perſonas.l. cum aliquis.eo.tit.Bar.per illum tex. in l.1.C. de of. præf. urb.Bal.in l.1.uerſ.extra quæritur,de of.conſ. Ancha.conſ.163. eſt tex.in c. per hoc. de hæret. in 6. Rom. conſi. 393. num.3. quem ad hoc citat Deci. conſi.3. num.3. & in c. cæterum, num.5.de iudic. Grat.reſp.71.in 2.dub.in prin.lib.2.Ang. tamen tenet coutrarium in l.1.C.ubi & ap.quem. & Fely.in c.paſtoralis,colum. 2. uerſ. Limita tertio. de offic. ord.Rip.de remed.præſer.cont.peſ.nume.62. pro qua materia tñ uide Iaſ.in l. qđ in rerum.§.fi. ante fin.uerſ. ſecundo pro iſta parte. de leg.1. uide inf. uer.uſus iuriſdictionis.

¶ Iuris patronatus quaſi poſſeſſio per binā præſentationē, acquiritur. l. Mela. §. ſed ſi alimenta. de alim. & cibar. lega. l. 1. §. quod autem. de aq. quot. & æſti. Dec. in l. ſi emancipati. col. 3. uerſ. ſed tamen uidetur. C. de collat. Ruy. conſi. 35. num. 30. lib. 1. ubi dicit hoc maxime procedere de iure canonico. immo ex aliorum ſententia non ſolum ex bino, ſed etiam ex unico præſentandi actu ſequuta inſtitutione acquiritur in præſentando. Corn. conſ. 47. nu. 4. lib. 3. Dec. conſi. 117. col. pen. uer. quod autem quaſi poſſeſſio. conſi. 124. num. 1. Crau. conſi. 124. num. 9. & 322. num. 4. & 5. Ceph. conſi. 680. num. 20. 21. inf. uerſ. iuſpatronatus non præſumitur. & uerſ. poſſeſſio uel quaſi.

¶ Ius accreſcendi habet locū in feudo conceſſo a principe non recognoſcente ſuperiorē; l. prima, & ibi Bar. C. ſi ſoci. imper. liber. lib. 10. Bal. in l. un. §. in primo, C. de cadu. tol. & in cap. primo, de fratr. de no. ben. inueſ. & ibi Aluar. Com. & Caſtr. in l. ſi mihi, & Titio, de uerborum obligat. Ang. in l. 1. poſt Cyn. ibi. C. quan. non pet. par. ubi poſito quod ius accreſcendi non uendicat ſibi locum in contractib. excipit ſocios liberalitatis Imperialis, quia uno deficiente uocatur alter ad partem defectam. Sequitur Iaſ. in l. beneficium, nu. 31. de conſt. prin. in l. re coniuncti. nu. 223. de lega. 3. & in conſi. primo, nu. 20. & 21. uolum. 3. Socin. iun. conſi. 7. num. 22. numero primo, vbi dicit magis communē. Ceph. cōſi. 29. numero ſeptimo. Tiraq. de nobil. c. 37. num. 54. Contrariam ſententiam ueriorem in puncto iuris dicit Iaſ. in d. l. ſi mihi, & Titio. nume. ſeptimo. Ad euitandam dubietatem in hac propoſitione, Clar. lib. 4. ſent. §. feudum, q. 77. uerſ. ſed certe eredo. cōſulit, quòd in inueſtitura apponatur clauſula, & cuilibet eorum inſolidum, per hanc enim excluditur omne dubium, quin pars deficientis ad alium deuoluatur, ut dicit Bal. in c. primo, §. fin. num. 4. de ſucceſ. feu. Ad materiam uide copioſe Mandoſ. iun. ad Ro. conſi. 315. ſuper uer. in feudo. & Ceph. conſ. 29. num. 7.

Ius accreſcendi non habet locum, vbi eſt ius ſucceſſionis, uel ſubſtitutionis. iſtud enim eſt potentius illo, in Auth. de hær. & Falci. §. ſi uero, in fi. de uulg. ſubſtit. l. qui habebat. glo. in l. qui patri, de acq. hær. in uer. patris hæredi, uerſi. quia ius ſucceſſionis. Vnde ſtante ſubſtituto in caſu mortis pupilli per uulgarē ſubſtitutionem expreſſe uocato, coniunctus non ueniret per ius accreſcendi. Bar. in d. l. qui patri, colum. prima, uerſic. dicit tamen glo. et ibi Caſtr. col. 1. in fi. & ſeq. uerſi. in tex. ibi, pupillo. & Rom. colum. tertia, uerſ. non obſtat hic. idem tenet Bart. in l. re coniuncti, colum. 12. uerſi. & hoc eſt uerum, de leg. 3. Bal. in l. quidam eulogio, colum. penult. uerſ. & hoc niſi aliquis. C. de iu. delib. Iaſ. in l. qui plures, col. 1. uerſi. contra iſtum tex. de uulg. & ibi Imo. in glo. ad ſuperſtites. Gabr. concl. lib. 4. de hær. inſtit. concl. 2. nu. 58.

Ius accreſcendi operatur quod ſubſtitutio, quæ ſui natura non eſt tranſmiſſibilis efficitur tranſmiſſibilis, l. qui patri, & l. qui ex duobus, de acquir. hær. Soc. conſi. 6. num. 14. lib. tertio, Iaſ. conſi. 154. col. pen. uerſ. quarto principaliter, uolum. 4. Ruin. conſ. 201. num. 7. lib. ſecundo. Pariſ. conſi. 76. colum. ult. uer. poſtremo, & conſi. 77. num. 23. uolum. ſecundo: quos ſequitur Cephal. conſilio 283. numero uigeſimoſexto. Menoc. conſi. 95. num. 111. ubi dicit ita communiter teneri.

Ius accreſcendi prohiberi, an poſſit a teſtatore, ponit Bart. in l. ſi quis pro re. in fi. per illum tex. ad Trebel. in l. pater filium, col. pen. de inof. teſta. in cōſ. 156. incip. Titius fecit teſtamentum: & conſi. 177. Matheolus. Bal. poſt Dyn. in l. ſi quis ita hæres inſtituatur. de hær. inſt. in l. Dominus, §. primo, de uſufr. in conſi. 468. quidam Titius, conſi. 480. teſtator inſtituit, li. primo, latius conſi. 379. thema ſuper quo, colum. ſecunda, poſt med. lib. quarto. Alexan. in l. quoties, colum. ſecunda, C. de hær. inſt. in l. ſi quis priore, colum. fin. ad Trebel. Goz. conſi. 21. colum. 6. cir. med. Iaſ. conſi. 8. colum. ſecunda, circa med. par. 3. Calca. conſi. 33. colum. 4. & 5. Curt. ſen. conſilio 75. Curt. iun. conſi. 12. nu. duodecimo, ubi addo in uerſi. ius accreſcendi, Iaſ. conſi. 72. in fine lib. 3. Capra conſi. 9. in 3. dubio. qui tenent quod non. Tenentes autem contrarium ponit Crau. de antiq. temp. par. 4. §. primo, num. 129. cum ſequē. ubi per plura tractat hanc materiam: & ponit quid in legatis, & fideicommiſſis, & quid in inſtitutionibus, conſiderando diuerſas ſpecies inſtitutionum, ut ibi per eum, & Ripa in l. Re coniuncti. col. 32. de leg. 3.

Ius cauſatum ab origine eſt fortius, quàm cauſatum ab incolatu. l. Libertus, §. præſcriptio. ad municip. gl. fin. in l. adoptionē, C. de adop. in l. ciues, in uer. electio. poſt med. C. de incol. & in l. fin. C. de municip. & orig. lib. 10. & eſt de mente Bart. in l. aſſumptio. §. primo, ad municip. Alber. in d. l. adoptionē, Alex. conſi. 100. cir. princ. uolum. 3. Iaſ. in l. prima, colum. 6. uerſi. circa hanc concluſionem. C. de Sum. Trin. & fi. cathol. in lectura: Rui. conſi. 120. num. 4. lib. 4. Hinc eſt, quod filius ſequitur patris originē, non domicilium, l. aſſumptio, §. primo, ad municip. Ceph. conſilio 451. num. 112. & 113. & uide ſupra, uerſi. habitatio ad eſſentiam.

Ius ciuile licet non poſſit auferre ius naturale, uel gentium, c. quo iure, in fi. 8. diſt. l. eas, de cap. dimin. §. ſed naturalia, inſt. de iu. nat. gent. & ciu. ei tamen poteſt in aliquo derogare, & illud modificare, Bal. in l. omnes populi, 3. q. prin. de iuſt. & iu. per l. ius ciuile, & l. manumiſſiones, de iuſt. & iu. Curt. iun. conſilio decimo, numero ſecundo: & rectius, conſi. 138. num. 5. ubi addo in uer. poteſt auferre, ſicut ēt, licet ius diuinum non poſſit per Pontificem in totum remoueri, poteſt tamen declarari & limitari, Felyn. in capitulo, humilis, numero ſexto, cum ſeq. de maior. & obed. & in c. quæ in eccleſiarum, nume. 25. de conſtitu. tradit Afflic. in tit. de nat. ſuc. feu. in princ. nu. 119. refert Ceph. conſilio 691. num. 38. 39. 40.

Ius conſiſtens in ſola ſpe, tamquam debile & imperfectum poteſt reuocari facto, & uoluntate acquirentis abſque ſuorum deſcendentium conſenſu. l. tertia, de ſeru. export. l. qui Romæ, §. Flauius, de uerborum obligatio. l. prima, C. ſi manc. ita fuer. alien. Bar. in d. l. 3. & in d. §. Flauius. Bal. in d. l. prima, & in l. cum ſocero, in fine. C. de iure dot. Cuman. & Imo. in d. §. Flauius. idem Imo. in cap. potuit, col. penult. poſt med. uerſiculo, interdum uero. de loca.

Alexan. in l. ad optiuum, §. patronum, il primo, de in ius vocan. & conſilio 204. per tot. lib. 3. Aretin. conſilio 74. in dub. 3. Socin. conſilio 115. num. duodecimo, volum. 4. Rip. in l. fin. numero 220. C. de reuocan. donat. Nat. conſilio 501. numero nono. copioſe Ceph. conſilio 617. numero quadrageſimoprimo, & ſucceſſiue.

Ius defendendi, ac excipiendi trāſit in ſingularem ſucceſſorem, l. ſi tibi, §. pactum, de pact. l. etiam ſi in rem, de iureiuran. l. ſi a te, §. Iulianus. de excep. rei iudici. Caſt. in l. fluminum, §. adijcitur, de dam. inf. Crau. conſi. 148. num. 1. idem in iure retinendi dicit Socin. conſi. 158. nume. 28. Crau. conſ. 128. numero ſecundo. Doct. in d. l. etiam ſi in rē, & in c. quia, G. de iudic. idem de iure ſoluendi aliud pro alio, habetur in l. ſi quando. §. fi. ubi Bar. de leg. 1. not. Ceph. conſi. 655. nu. 14. 15. 16.

Ius offerendi competit ſcđo creditori hn̄ti hypothecā aduerſus primum, & anteriorem creditorem, l. prima, & l. prior, C. qui pot. in pign. hab. l. ſecundus, C. de pign. l. potior, §. fin. ff. qui potior, l. 1. C. ſi antiq. cred. pig. ſecus contra tertium. Crau. conſ. 298. Afflic. deciſ. 16. num. 4. & 5. Neguſ. de pignor. par. 1. memb. 3. 5. par. prin. ubi late hunc articulum examinat. Quod procedit etiam ſi data ſit res in ſolutum a iudice primo creditori. Neguſ. d. p. 1. num. 17. Rimin. iun. conſi. 3. num. 9. & 21. lib. 1. Sed ſi a parte res fuerit in ſolutum data, tunc ſi hypotheca ſecundi creditoris oriatur poſt dationem in ſolutum factam, non eſt locus iuri offerendi. Crau. ubi ſup. num. 4. Foſſan. deciſ. 157. ubi copioſe tractat quanto tempore huic iuri offerendi præſcribatur. Et an tali iuri offerendi præſcribatur ſpatio triginta annorum ponit copioſe Gabr. concluſ. lib. 5. de præſcr. concl. 7. ubi etiam ponit quando tali iuri præſcribatur, & quando non.

Ius patronatus ceſſione in alium transferri non poteſt ſine authoritate, & conſenſu Epiſcopi, c. illud c. cura, & c. ſuggeſtum, de iu. pat. tradit Abb. in q. 4. Augerio, colum. 3. & 4. Curt. in trac. de iu. patr. in ver. ipſe, uel is a quo, num. 15. qui ſcribit nec primogenito cedi ita poſſe. Pancir. conſ. 1. num. 50. & 52. intelligendo de ceſſione ſingulari, facta ſcilicet de ipſo iure patronatu ſolo, ita Bal. conſi. 31. quidam nobilis, uol. 1. & conſi. primo, an mulier, uol. 3. Abb. in c. illud, num. 4. & in c. ex literis, num. 7. de iu. patr. Fel. in c. cum Bertoldus, in fi. de re iudic. Pau. de Citadi. de iurep. par. 9. q. 15. Roc. de Cur. ubi ſup. q. 13. Couuar. uar. reſol. lib. 1. c. 13. nume. 3. ſecus in ceſſione uniuerſali omnium & quorumcumque bonorum, & iurium, nam tunc iuſpatronatus tranſit, ut in d. locis, & in ſpecie ſic reſponderit Deci. conſi. 127. numero ſecundo. Did. Cou. ubi ſup. nume. 4. Lamber. de iurep. lib. primo, p. ſecunda, art. ſecundo, q. ſecunda, & q. 22. Menoc. late proſequitur conſilio 401. num. 130. & ſucceſſiue. Acquiritur autem iuſpatr. ex triplici dumtaxat cauſa, ſcilicet conſtructione eccleſiæ, dotatione, & fundatione, ideſt, territorij ad eccleſiam fundatam applicatione, glo. in c. piæ mentis, 16. q. 7. & 73. diſtin. in ſum. Abb. & alii, in rubr. de iurep. Barb. inter conſi. Alex. conſi. 74. viſo puncto, nu. 25. uolum. 4. Lamber. ubi ſup. p. 1. art. ſecundo, q. 2. prin. num. 1. ubi alios adducit, & art. 19. 5. q. prin. nu. ſeptimo, & art. 2. 6. q. prin. num. ſecundo, & 10. q. prin. num. 1. extra quos modos acquirendi, non reperitur alius a iure traditus, ut not. Ioan. And. & alij in c. nobis, de iurep. Abb. conſi. 66. quidam dominus. Iaſ. conſi. 220. num. 1. uolum. ſecundo, Pau. de Citad. addit quartum modum, ſcilicet, priuilegio Papæ, in trac. de iu. patr. p. 3. cau. 6. num. 4. poſt Roc. Cur. de iu. patr. in uerſi. eccleſiam fundauit, q. 11. vi. decr. concil. Trid. Seſ. 14. cap. 12.

Ius patronatus, eiusve titulus probatur per famam, ex ſententia Caſſad. deciſ. 2. de prob. poſt Bal. in Authen. quas actiones, C. de ſacroſ. eccleſ. in l. in bonæ fidei, colum. fin. C. de reb. cred. & in l. cum ſuper, C. de rei uend. & hoc ubi agitur de probatione iuriſpat. antiq. Boer. deci. 42. n. 32. p. 1. Bal. refert & ſequitur Rom. conſi. 3. num. 6. uolum. 1. quando ſcilicet non extat memoria in contrarium. Barb. conſi. 17. uolumine 3. Corn. conſi. 35. numero 22. uolum. primo, & cōſilio 304. numero quinto, uolumine 3. Aret. conſilio 42. numero primo. Rom. conſi. 324. numero quinto. Socin. conſilio 86. numero ſecūdo, & conſilio 89. numero quinto, uolumine primo, cōſilio 166. numero 12. & 28. & conſilio 187. numero 18. uolumine 2. Cepo. conſ. ciu. 38. num. 10. Curt. ſeni. conſ. 70. numero 16. Bertran. conſ. 260. num. 7. uolumine 4. Ruin. conſilio 103. num. 16. uolum. 1. conſilio 44. numero 15. & 17. conſilio 92. num. 3. 151. num. 2. 173. numero 2. uolumine 4. Pariſ. conſi. 27. numero 19. 104. numero 20. uolum. 1. & conſi. 4. numero 8. uolumine 4. Grat. conſ. 18. numero 4. libro 2. Crau. conſilio 54. num. 10.

Ius patronatus non præſumitur, cum ſit quid oneroſum Eccleſiæ, cui per illud quædam ſeruitus imponitur, ideo debet probari. Bal. in rubrica, C. de uſuf. Feder. de Sen. conſilio 234. in fi. Roc. de Cur. de iure patron. in uerſ. & dotauit, quæſt. 2. Lamber. de iure patron. libro primo, art. 1. q. 6. nu. 3. Pau. de Citadi. de iurepatr. parte 3. cauſa. 2. q. 5. num. 7. Doct. in c. ſignificauit. per illum tex. de teſti. præſertim cum iſtud ius laico competat iure ſpeciali, prælatis uero iure communi ordinario. c. ſacroſancta, & c. Meſſana. de elect. c. 1. c. decretum. & c. regenda. 10. q. 1. iura autem ſpecialia non præſumuntur, ſed probari debent. l. ius ſingulare. l. quod uero. de legi. niſi illud prætendens ſit in quaſi poſſeſſione, quia tunc probatio, quòd non præſumatur, ſpectat ad opponentem negatiue. c. ex literis. de proba. l. ſi debitor. vbi Ripa, de pignor. Ruin. conſilio 128. num. 10. lib. 4. Crau. conſilio 61. numero octauo. Ceph. conſilio 680. numero ſecundo, & 22. de hoc vide infra verſ. præſentatio ad Eccleſiam. quomodo autem acquiratus iurispatronatus quaſi poſſeſſio, vide ſup. in ver. iurispatronatus quaſi poſſeſſio.

Ius quæſitum agnatis ſaltem ſpe probabili ex cauſa de præterito adhuc permanente, in conſtitutione primogenituræ, preiudicium pati non pōt, licet adhuc pendeat conditio. Ruin. conſi. 7. num. 30. & 31. uol. 1. & conſilio 99. numero quinto, uolumine 3. poſt Bar. in l. qui cum tutoribus, columna prima. de tranſac. in l. qui Romæ. §. duo fratres, in 1. ſol. de uerborum obligationib. Caſtren. in l. 1. numero quinto, C. de pact. Alexand. conſilio quinto, numero nono,

uolumine ſeptimo. Socin. iun. conſilio 95. num. 31. uolumine 3. Cagnol. in l. fi. numero 284. C. de pac. Socin. inter conſ. Bruni conſ. 10. concl. 5. & 6. num. 27. & 28. Ceph. conſ. 617. numero 110. vide infra uerſic. primogenitura conſtitui poteſt.

Ius quæſitum alicui ex alterius cōtractu, ſtipulatione, vel facto, nō poteſt ſibi amplius ab eo cum quo contraxit, eo non conſentiente, auferri. l. fin. de pac. l. 1. §. 2. cum glo. de ſtipul. ſeru. glo. mag. in l. certi condictio. §. ſi nummos. ſi certum pet. Caſtr. in l. inſulā. §. fin. ſoluto matrim. Salyc. in l. 1. C. ſi manc. ita fuer. alien. Bal. in l. ſi conſtante. in fi. C. de don. ante nup. ubi dicit, quod quando ex conſenſu contrahentiū, uel occaſione contractus, eſt alicui quæſitum ius, nō poteſt amplius in eius præiudicium, eo non conſentiente, ab illo contractu recedi. Aret. conſilio ſeptimo. procedendum. col. 2. ver. vnde ſicut ius. & conſ. 74. diligenter. num. 10. Iaſ. conſ. 213. nume. 17. uol. 2. Deci. conſ. 107. in cauſa. colum. vlt. verſ. nec obſtat quod. Tiraq. de retra. par. 2. §. 1. glo. 7. nu. 22. de legi. connub. glo. 2. num. 39. Ceph. conſi. 12. num. 33. ubi alios citat. & conſi. 133. multa. num. 122. cum alijs, ut per Oſaſ. deciſ. 179. probatur etiam. nu. 7. vide infra verſ. Princeps obligatur ex pacto. Et ad materiam vide Ro. conſi. 433. circa finem, vbi Mandoſ. iun. multa cumulat, ſuper uer. auferri. & ſuper uerſic. non poteſt. vide infra verſicu. teſti dicenti in articulo.

Ius quæſitum cum dicimus, intelligitur de puro, non autem de conditionali, & in pendenti exiſtente. l. ſi ita ſcripſiſſet. de legatis ſecūdo. l. Paulo Callimaco. §. Pomponius. de lega. 3. Cald. conſ. 8. in fi. de reſcr. Gram. conſ. ciui. 112. num. 11. Rom. conſi. 256. in fi. Fely. in c. cauſam quæ. nu. 26. in c. ſuper literis. col. 7. uerſ. quinta regula. de reſcrip. Staph. de lit. grat. & iuſt. tit. de mād. de prouid. poſt prin. uerſ. ex quo infertur. Caſſad. ſuper regu. deciſ. 24. colum. 1. Gomeſ. ſuper regu. de non tol. iu. quæſi. q. 1. poſt nu. 5. verſ. & omnia iſta. & q. 4. in 1. dubio. & ſuper regu. de public. quæſt. 17. & ſuper reg. de annal. q. 42. nu. 5. Rebuf. ſuper regū. de non tol. iu. quæſi. glo. 6. ante fin. verſ. 11. & in for. nouæ prouiſ. uerſ. dummodo tempore datæ. num. 2. Pariſ. conſi. 5. num. 96. & conſi. 82. ante finem. uolum. 4. Deci. conſi. 146. nu. 4. & eſt communis opinio. * Hinc eſt, quod impetrās in forma communi, non tenetur mentionem facere de iure alterius conditionali, per not. in cap. ſi motu proprio. de præben. in ſexto. cum glo. & Rot. deciſ. 20. tit. de præben. in nou. inc. item ſuppoſito. dicit, quod clauſula apponi ſolita in reſcriptis (cum alterius præiudicio) intelligitur de præiudicio præſenti: ſecus de futuro, quia futurum nō dicitur proprie præiudicium. Gig. conſ. 127. quæſtio. num. 13. & licet Rui. conſi. 3. videtur. colum. penult. uer. ex quibus patet. uol. 1. contrariū ſentiat, vide tamen eund. Rui. conſ. 161. poſt nu. 12. eo. lib.

Ius quæſitum eſt fortius quàm ius quærendum. l. ſi ita ſcriptum. §. 1. & l. ſi ita ſcripſiſſet. de lega. 2. gloſ. & Doct. in l. 1. C. de pact. facit. l. fin. C. de acquir. poſſ. l. qui autē. in prin. de his, quæ in frau. cred. l. ſi ſponſus. §. ſi maritus. la 2. de donat. inter uir. & ux. l. 1. §. confertur. de col. bon. l. ſeruus. C. de pact. ubi late Deci. & in l. 1. prope fin. C. de ſecun. nup. & conſi. 269. num. 8. in fi. ubi ex Feder. de Sen. conſilio 9. & alijs quos citat, dicit quod prælatus Eccleſię præiudicare poteſt in quærendis, non in quæſitis, & ibi ēt ſubiungit ſtatutum laicorum ualere in pręiudicium Eccleſiæ in quęrendis, non in quęſitis, & ad hoc plura allegat. & copioſe Goz. loquens in feudo, conſilio 9. num. 47. cum trib. ſeq. Crau. conſilio 175. nu. 7. Rube. copioſe loquens in filia renuntiante, conſi. 12. n. 7. & ſucceſſiue, Ceph. loquens in fideicommiſſo, conſilio 471. num. 17. & ſucceſſiue, & uide infra verſ. Prælatus licet Eccleſiæ.

Ius ſuccedendi debet eſſe inter conſortes reciprocum, l. lege xij. tabularum. C. de legit. hær. Hinc, ſi ex diſpoſitione ſtatuti contra ius cōmune, quis alteri ſuccedere poteſt, ut puta vitricus priuigno, ita ex tacita diſpoſitione legis econuerſo vitrico ſuccedet priuignus. Caſtr. dicta l. lege. & ſicut ius ſuccedendi reſeruatur emancipato, ita econtrario cenſetur reſeruatum emancipanti. Caſtr. l. ſi ab eo. C. de legit. hęred. & ſicut legitimatus per reſcriptū ſuccedit agnatis, ita & agnati ipſi legitimato ſuccedere poſſunt. Bart. in l. communium. C. de natur. liber. cum multis per Ruin. adductis, conſilio 94. nu. ſeptimo, uol. 3. Et parentes eo modo ſuccedunt naturalibus, quo naturales parentibus. Crau. conſilio 176. numero 3. vnde ſicut ſpurius non ſuccedit patri. Auth. ex complexu. C. de inceſ. nupt. ita econtra. Deci. in l. ſicut bonis. C. de pact. eſſet enim ualde iniquum, vt ego ſuccederem tibi, & tu non mihi. Caſtr. dicta l. ſi ab eo. poſt prin. l. non tantum. in fi. de re iudic. & dicit Ruin. conſilio 12. numero 6. uolum. 1. quod ſi in inueſtitura actum ſit, ut in feudo filius fratris ſuccedat patruo: ita econtra patruus filio fratris ſuccedere debet, ex ea ratione, quoniam ſucceſſiones æquales eē debent. Et in ſubſtitutionibus idem concludit Rui. conſilio 177. numero ſexto, uolum. 2. Rip. in l. Centurio. nu. 139. in fi. de uulg. Crau. conſilio 143. nu. 16. æqualitatis enim ſeruandæ cauſa aliquid includitur in diſpoſitione, quod aliàs non includeretur. Crau. conſilio 133. num. ſeptimo. facit regu. l. iam hoc iure. de uulg. & l. quamuis, C. eodem, cum ſua materia.

Ius ſuum unicuique ſaluum eſt vſque ad triginta annos. l. ſicut. §. non uidetur. quib. mod. pign. uel hypot. ſolu. glo. in c. Imperialis. in ver. permiſſione. de proh. feu. alien. per Lot. Alex. in l. ſæpe. num. 129. de re iud. Aret. conſilio 141. columna fin. Iaſ. in Authen. ex cauſa. columna 5. C. de liber. præter. Fel. in c. inter cæteras. ad fin. de re iudic. Rube. conſi. 125. nu. 5. cui nemo uelle renuntiare cenſetur in dubio, l. ſi cum aurum. de ſolut. Rip. in repet. l. ſi unquam. numero 109. C. de reuoc. dona. Ceph. conſilio 466. num. 15. & 16.

L.

LACERANS ſeu comburēs ſcripturam priuatam, uel librum particularē in parte nulli nocibili, non punitur, ſicut nō puniretur falſitas in ſcriptura tali priuata commiſſa. gloſ. quam omnes ad hoc allegant & ſequūtur, in l. damus. in verſ. priuatas. C. de falſ. ubi Azo ita tenuit, & conſuluit Caſtr. conſ. 130. videtur dicendum. colum. 1. lib. 1. ubi uoluit quod talis liber priuatus impune cōburi poſſit, & in hac parte, quando nulli damnum infertur. Caſtr. ſequitur Socin. ſen. conſilio 103. per totum. & conſi. 104. col. 2. uerſ. quartus & ultimus caſus. lib. 1. Saly. in l. 1. nu. 8. C. de ſepul. viol. & in d. l. damus. in fi. Bart. in l. ſi quis legatum. de falſ. & hanc ſententiam dicit communem Clarus libro 5. ſent. §. falſum. num. 35. uerſic. Item excuſatur. Quid autem ſit in gabellario lacerante librum in quo tenebat computa gabellæ, uide Foſſan. deciſ. 171. nu. 6.

Læſio demonſtrat dolum, l. ſi ſuperſtite. in fi. C. de dolo. not. Feli. in c. in præſentia. numero vndecimo. de probat. Cur. iun. conſilio 53. nu. 10. & 11. Cor. conſ. 111. nu. 5. lib. 3. Socin. iun. conſi. 59. num. 52. uol. 3. Ruin. conſ. 135. nu. 13. lib. 1. & conſ. 60. nu. 19. li. 3. Alci. in c. cum contingat. nu. 77. ad fi. de iureiuran. Deci. conſi. 45. nu. 1. Brun. alios citans in trac. quod ſtantibus maſculis &c. artic. 9. prin. num. 10. Craue. conſilio ſeptimo, numero quinto, & conſ. 142. nu. 21. Alba conſ. 81. nu. 49. Ceph. conſ. 62. nu. 22. conſilio 142. num. 26. Alba. nu. 81. & 403. nu. 2. Cepha. iun. inter conſi. patris. conſi. 642. numero 60. qui ad hoc citat Caſtren. conſilio 174. num. 1. libro primo. 215. numero quarto. & 305. num. 2. lib. 2. vide inf. verſ. Pater paruam dotem.

Læſio dicitur enormiſſima, quādo datur minus triplo uel quadruplo, quàm dari debuit. ita in ſpecie enormiſſimam læſionem conſiderant, Caſtren. conſ. 174. contra ſuperius, numero primo, & colum. 2. libro 1. Corn. conſ. 133. nu. 8. in fi. & conſ. 161. num. 6. & 7. conſ. 214. nu. 4. conſ. 288. nu. 16. uol. 3. & conſ. 258. nu. 4. uol. 4. qui ſemper reſpondit lęſionem enormiſſimam conſiderari, quando tantum non datur quātum valet quarta pars rei, quæ alteri remittitur. ita ēt Crot. conſi. 120. nu. 26. & nu. 35. lib. 1. idem cenſuit Bero. conſi. 50. nu. 1. in fi. num. 18. & 43. lib. 1. & conſi. 127. nu. 15. uol. 3. ita Purpur. in conſi. 21. nu. 3. reſpondit, enormiſſime læſam fuiſſe eam, quæ, cum mille habere debuiſſet, habuit tantum centū, & triginta, atque ita uoluit enormiſſimam læſionem dici quando eſt multum exceſſiua, id quod reſpondit & Crau. conſ. 221. in fi. ut contingit quando nō datur quarta pars eius quod iure dari debuit, ita & Arius Pinel. in l. 2. p. 3. c. 1. nu. 7. C. de reſcin. uend. ſcripſit, enormem dici, quæ parum excedit dimidiā iuſti ualoris. & Marz. conſi. 19. col. 12. uerſic. concluſione ita firmata. reſpondit, filiam in dote cenſeri enormiſſime læſam, quando pro duc. quatuord. mil. & ducen. accepit ſolum duc. quatuormille, atq; ita triplo minus eo quod conſequi debebat. idem reſpondit Menoch. conſi. 1. nu. 494. & conſi. 401. nu. 153. & ſucceſſiue. vide inf. uerſ. tranſactionem non reſcindi.

Lęſio enormis excepta intelligitur in quacūque generalitate uerborum. de oper. liber. l. ſi libertus ita. ff. mand. l. ſi creditor. §. Lucius. C. de dot. promiſ. l. 3. Ang. in diſput. duo inuicem. & conſ. 172. laudum. Bal. conſ. 380. lib. 1. Anch. 207. ad fin. Butr. 24. in 1. dub. Rom. 90. ſub num. 3. uerſ. in quacunque enim. Alex. 131. nu. 12. uolum. 2. Deci. conſi. 11. col. 5. uerſ. quarto principaliter. 39. iuridicam. num. 6. 60. viſo. colum. 2. 587. coram. ad fin. 632. quod ſup. col. 2. verſ. ſecunda concluſ. Grat. reſpon. 30. nu. 6. lib. 1. Curt. iun. conſilio 79. numero quarto. tenent omnes in l. ſi ſocietatem. §. arbitrorū. poſt Bart. ibi. pro ſocio. Ferrat. caut. 8. Socin. conſi. 24. col. 1. uolum. 1. Mant. 132. num. 52.

Læſio enormis non uidetur conſideranda in donatione, quoniam donatio prouenit ex liberalitate. l. j. de donat. c. 1. extra eodem. Curt. iun. conſilio 141. num. ſecundo. in eaque ſimiliter ceſſat beneficium. l. 2. C. de reſcinden. uend. quando conſtat uenditorem donare uoluiſſe. Bar. Bal. & alij in dicta l. 2. cum relatis per Deci. conſilio 181. nu. 4. & Curt. ubi ſup. Cald. conſi. 24. col. 5. in fi. Corn. conſi. 11. nu. 24. libro 3. Crau. conſi. 114. nu. 9. 160. nu. 1. & 192. nu. 1. Alex. conſi. 127. nu. 1. uol. 2. conſi. 27. 42. & 125. uolum. 1. Crau. alibi conſi. 7. ubi plene de hoc. Gram. deciſ. 66. per tot. Couar. li. 2. uar. reſol. c. 3. ubi multa not. in hoc tractat. Natta conſi. 569. Purpur. conſi. 349. col. 5. Ceph. conſi. 34. nu. 12. Applica dicta inf. uer. tranſactionem non reſcindi.

Læſio enormis præſumptionem doli inducit, quo fit ut abſolutio illo caſu a iuramēto peti poſſit. ita Bar. in l. fi. de pretor. ſtip. in l. ſi ſocietatem. §. arbitrorū. pro ſoci. Afflic. deciſ. 322. nu. 11. Rimin. conſ. 39. nu. 14. Fel. in c. in præſentia. nu. 11. uerſ. & quamuis inter iſtos. de prob. Dec. conſi. 45. nu. 1. Cur. iun. conſ. 52. nu. 10. 11. & conſi. 141. nu. 5. & per tot. Soci. iun. conſ. 47. nu. 29. & conſ. 59. nu. 52. uol. 3. quæ ſententia nec diſplicuit Ale. in l. ſtipulatio hoc modo. col. 5. uer. tertio limita. de uer. oblig. ſequitur Imo. in c. quamuis. de pac. in 6.

Læſio in materia. l. 2. C. de reſc. uend. conſideratur tripliciter. Enormis, quæ ad ſextam partem ueri precij deſcendit, ut dicit Cępo. conſ. ciu. 29. ſub nu. 12. ubi hoc dictum cōe dicit. ſequitur Curt. iun. conſ. 79. in fi. Deci. conſ. 39. col. fi. Ruin. conſi. 81. col. 2. uol. 1. Enormior, quę eſt ultra dimidiam iuſti precij. Calc. conſ. 84. col. 6. Gui. Pap. q. 170. Ruin. conſ. 16. col. 3. uol. 4. Cępo. ubi ſup. enormiſſima, quando adeſt læſio in totum. Rui. conſ. 109. col. 5. uol. 1. cōſ. 11. col. fi. & conſ. 16. col. 3. uol. 4. Cępo. ubi ſup. circa tamē huiuſmodi læſiones vi. Feli. in c. cum illorum. col. 3. de ſent. excom. Crau. conſi. 192. col. 4. Soci. iun. conſilio 48. num. 22. uol. 1. Pariſ. conſi. 89. nu. 53. uol. 1. ubi dicunt in hoc ſtari arbitrio iudicis.

Læſioni enormiſſimę renuntiari poſſe non uidetur. Alexan. conſi. 139. vol. 7. Iaſ. conſ. 135. uol. 4. Deci. conſilio 2. colum. 5. conſi. 11. 36. 60. & 632. Ruin. conſilio 11. uol. 4. Curt. iun. conſi. 79. nu. 49. uol. 1. Crau. conſi. 142. num. 23. ob id dixit Deci. conſ. 45. nu. 1. diſpoſitionem Authen. ſacramenta puberum. ceſſare etiam ex dolo præſumpto re ipſa, quod paſſim Doc. tradiderūt, quoniam quicquid ſit ex enormi, dolus pręſumitur ex enormiſſima lęſione, ut per eos, & per Bar. in l. ſi ſocietatem. §. arbitrorum. pro ſocio. Bal. in c. 1. §. item ſacramenta. de pace iuram. firm. Soci. iun. conſi. 38. nu. 47. uol. 1. & eſt text. in l. ſi ſuperſtite. in fi. de dolo. C. quē ad hoc citat Corn. conſi. 140. nu. 5. uol. 3. Calca. conſ. 14. col. 16. Ruin. conſi. 133. nu. 13. & 170. nu. 19. uol. 1. conſ. 60. nu. 19. & 22. uol. 3. Soci. conſi. 263. num. 2. & 7. uolum. 2. Crau. conſilio 142. num. 31. Cepha. conſ. 34. nu. 25. & 467. nu. 57. & uide ſup. uer. diſpoſitio. c. quāuis.

& vide Ceph.iun.inter conſi.patris, conſi.642. nu. 81. & ſucceſſiue.

¶ Laici licet non poſſint ſtatuere ſuper iure quæſito Eccleſiæ, nihilominus ex cauſa ſtatuere poſſunt ſuper iure quærendo. ita Bald. inter conſi. Pet. de Anchar. conſilio vndecimo. inc. ſub protectione. Cald. conſilio 21. Epiſcopus. ſub tit. de conſtit. Iaſ. conſilio 236. columna tertia, uerſic. ſimiliter laici. libro ſecundo, & conſilio 39. in fine. libro tertio. Deci. in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ. columna vigeſimaquarta, uerſic. tertio concluſio ſuprafacta. de conſtit. conſi. 269. columna quarta, uerſic. & hoc eſt præſertim dicendum. conſi. 271. columna quarta. in fin. uer. non obſtat alia ratio. Iaſon alibi in l. filiusfamil. §. Diui. columna vndecima, uerſic. tu ultra alios. de lega. 1. Deci. alibi conſi. 293. colum. penult. in fine. & in c. in præſentia. de probat. num. 8. Curt. iun. conſi. 68. columna fin. & conſilio 147. & utrobique dixi in meis adnot.

Laico per indirectum concedi nõ debet quod ei de iure non cõpetit, ſed ſolis in ſacris conſtitutis, ut, percipere decimas. c. decimas. 16. queſt. 7. beneficia cõferre. c. ſi quis deinceps. ea. cau. & quæſt. eligere. c. quiſquis. & c. Meſſana. de elect. recipere reſignationes. c. quod in dubijs. de renun. oblationes percipere. c. quia. & c. ſequen. 10. quæſt. 1. cauſas eccleſiaſticas cognoſcere. ca. 2. de iudic. tam per uiam iudicij, quàm per uiam compromiſſi. c. contingit. de arbitr. cum alijs trad. per Doct. in d. ca. 2. quæ omnia laicis omnino denegantur, ut pulchre not. Rebuf. in concor. rubr. de collat. §. 1. gloſ. prædicationis. uerſic. & iſti theologi. Rom. conſi. 368. col. 2. in fi. Deci. conſ. 117. colum. fin. in princ. quem ad hoc citat Rolan. conſi. 47. incip. viſis iuribus. nu. 13. & 34. uol. 1. vide ſupra verſ. beneficij eccleſiaſtici impetratio. & inf. verſ. taciturnitas eius. Denegantur, ut dixi, de iure communi; ſecus ex diſpenſatione Papæ, ad quem ſolum attinet diſpenſare ſuper ijs quibus ius commune reſiſtit. c. dilectus. de temp. ordin. & ut infra uerſ. Papa ſolus poteſt diſpenſare.

Laicus acquirit ius patronatus ex præſcriptione, ut tradit Io. And. in reg. quod alicui. de regu. iur. in vj. & in c. quærelam. per illum text. de elect. ubi Abb. * dicit hanc ſententiam eſſe communem. idem Abb. conſ. 76. plura ſunt. in 1. dub. lib. 2. Card. conſi. 69. quo ad primum. in 2. dub. Deci. conſilio 117. 124. & 126. quàm ſententiam dicit communem, & practicatam, Ioan. Bap. Fer. conſi. 293. nu. 3. par. 2. ex fundatione etiam, & dotatione probata temporis antiquitate, & longa a conſuetudine præſentandi. Abb. in d. c. quærelam. & in d. conſ. 76. in fi. 1. dub. & declarat Card. poſt antiq. in clem. 2. q. 5. de iu. patr. in quibus etiã probandis ſola fama ſufficit, ut not. Bal. in l. cum ſuper. C. de rei uend. & in conſilio 310. patronus. circa finem. libro quinto, & dicit idem Bal. in dicta l. cum ſuper, quod ad probandum iſtud ius ualet antiquiſſima poſſeſſio, quæ habetur pro titulo. l. hoc iure. §. ductus aquæ. de aq. quot. æſti. & in c. præterea. §. ſuper quibuſdam. de uerborum ſign. & eſt deciſio Ioan. And. in term. in dicta regu. quod alicui. quem refert Abb. in dicto c. primo. de relig. domi. col. 2. per tex. ibi.

Laicus clericus factus poſt delictum non debet per iudicem ſecularem coerceri, quia priuilegium ſuperueniens quem exiuit a priori onere quod ei incumbebat. l. ſpadonem. §. ſi autem quis tutor. & l. iure* peritos. in prin. de excuſ. tutor. & eſt communis ſententia ſecundum Alber. in tract. ſtat. parte 3. c. 141. incip. ſubijcio. licet Hyppol. teneat contrarium in ſing. 534. Attende. Materiam tractat Alexand. de Neuo. in conſilio incip. communis opinio eſt. & conſilio incip. tria ſunt. Dummodo non ſit condemnatus. Niſi in fraudem clericauerit, quæ præſumitur ſi poſt accuſationem factus eſt clericus. Oldr. conſilio quarto. incip. quod laicus. numero ſecundo. Card. in clement. 1. q. 9. de cenſi. Cepola caut. 2. nu. 8. Io. Ant. de Nig. in clem. vn. de ui. & hon. cler. nu. 510. De hac materia, vide Doc. in l. pen. de iuriſ. om. iud. Aduerte tamẽ quod iſta præſumptio fraudis ceſſat, nec præſumitur in eo qui religionem uouerat ante delictum perpetratũ. Bal. in l. 1. C. an ſer. ex ſuo fac. in fi. & de hoc ſtatur iuramento ſuo, ut per Hyp. d. ſing. uerſ. hoc tamen limita. Pet. Gher. ſing. 52. vide ſup. verſ. dependentibus ab animo.

Laicus cognoſcere cauſam ſpiritualem coram ſe incidentem per ſe ipſum non poteſt, ſed illam debet ad iudicem principalem cauſæ, ſcilicet Epiſcopum remittere. ita Bart. in l. Titia. ſoluto matrim. quod copioſe tractant Alexand. conſilio 9. uolum. 4. & Feli. in c. cum ſit. de foro comp. ut etiam in teſtamento, quod allegatur nullum, quia confectum ab uſurario, quod iudex eccleſiaſticus cognoſcit, dicit Abb. conſilio 22. quamquam conſultum. parte prima, & conſilio 64. Venio ad primum. ſub num. 5. uerſi. ad tertiam obiectionem. p. ea. non obſtante partiũ conſenſu de litigando coram laico, cum eius iuriſdictio incapax ſpiritualium prorogari non poſſit. Io. And. in cap. tuam. de ord. cognit. & habetur in cap. quod clericis. de foro compet. an autem cognoſcere poſſit inter clericos in cauſa beneficiali ſuper poſſeſſorio, vide copioſe Foſſan. deciſ. 82. incipien. iudex laicus.

Laicus eſt inhabilis, & incapax habendi iuriſdictionem in clericos, nec iuuatur conſuetudine immemorabili, quæ in hoc non operatur. Rota in antiq. 840. & Biſign. 2. de conſuet. Felin. in cap. ſecundo, columna prima, uerſic. & adde Rot. de maiorit. & obedien. Crot. in l. omnes populi. columna duodecima. verſic. ſecunda concluſio. de iuſtitia, & iure. Ferrat. caut. 28. in principio. Rebuf. ſuper concor. in fi. uerſi. tertio infertur. Gabr. loquens in Rege Angliæ. concl. lib. 5. de præſcr. concl. 1. nu. 17.

Laicus purus, quando impetrat beneficium eccleſiaſticum ſibi conferri per executorẽ, ob id, quod adſcribi deſiderat militiæ clericali, ualet impetratio, quia Papa fuit certificatus quod tunc non erat clericus, ſed clericandus poſt. ita firmat diſputando Calder. in c. 2. de inſtitut. & ita tenuit Imo. poſt Hoſtien. in c. ex literis. de tranſ. columna fin. in glo. fin. ubi dicit ex ſtilo curiæ ſcribi ſolere, quod ei prouideatur cum fuerit adſcriptus. de hoc per Specul. in titulo. de actio. & petitio. §. ſupereſt. uerſic. ſed nunquid ſcholaris. & per Doct. in cap. cum adeo. de reſcript. & uide ſupra verſ. beneficium eccleſiaſticum impetratum. & uerſ. deſtinatus ad clericatum. & ver. nouitius intra annum.

Laicus purus tonſurã nondum habens, non poteſt impetrare literas ſuper beneficio eccleſiaſtico, quia non eſt capax. c. cum adeo. de reſcr. c. ex literis. de tranſ. Archid. 12. q. 1. c. nulli. ſi tamen impetrauit, & poſtea tonſuretur, literæ ſumunt uigorem, & ille cui ſcribitur prouidere tenetur, licet prius non teneretur, & cum hoc tranſiuit Specul. in tit. de act. ſeu petit. §. ſuper petitionibus. uerſ. ſed nunquid ſcholaris, ubi dicit quod ſic fuit iudicatum, & cum hoc tranſiuit Bald. in addi. ſua parua ibi, dum alleg. l. ſi ſuperatus. de pignor. & idem Bal. in d. c. cum adeo.

Lapſus termini nunquam excludit iudicem a cognitione, atque pronunciatione, ubi ſtatutum ad finiẽdam cauſam ponit terminum perſonæ iudicis, uerbis in eum directis. C. ut omn. iud. tam ciui. l. 1. ad finem. & ita per illum textum dicit Bald. in l. properandum. C. de iudic. & in l. ſcire oportet. §. conſequens. de excuſ. tut. Ioan. And. ad Specul. tit. de iudi. deleg. §. reſtat, verſic. quod & in ſtatuto. ſequitur Rom. conſilio 415. in fine. Iaſ. in l. properandum. in principio, numero vigeſimoſexto, C. de iudic. Felyn. in cap. penult. columna quinta, uerſic. ſecundo limita. de iudic. & in cap. de cauſis, numero octauo. & ibi Deci. numero nono. de offic. deleg. Ripa in l. admonendi. numero 78. de iureiuran. Marſil. ſing. 283. lapſus. poſt med.

Laudimium ſoluere non tenentur comprehenſi in prima inueſtitura, ſi ad eos feudum deferatur per inueſtituræ renouationem, uel ſi ab aliis portionem, vel illud emant. Ruin. conſilio 169. numero octauo. verſic. & quemadmodũ. libro primo. Ripa in l. qui Romæ. §. duo fratres. numero 87. uerſicu. ſimiliter. de uerborum oblig. Affl. de feu. tit. de proh. feu. alien. per Feder. §. illud primo. numero 14. hinc Bald. in c. quæ in Eccleſiarum. de conſtit. num. 72. concludit laudemium nõ eſſe ſoluendum de feudo filijs renunciato, niſi prius fuiſſet ad Eccleſiam deuolutũ. ſequuntur Alexand. conſilio quinto, columna prima, uerſi. & licet illa lex. uolumine quinto. Iaſon in l. fin. colum. 11. uerſ. & ad id quod retuli ſupra. C. de iure emphyt. Curt. iun. in tract. de feu. par. quarta, prin. regu. 3. ſub num. 154. uerſic. poſtremo; ſecus in perſona noua non comprehenſa in prima inueſtitura, nam ſi in eam feudum transferatur, tenetur laudemium ſoluere. Crau. poſt Sal. & Iaſ. conſi. 215. num. 8. quia ubi acquirens eſt perſona noua, nõ comprehenſa in priori inueſtitura, dominus poſſet aliquod intereſſe prætẽdere, & damnum ſentire ob mutationem noui debitoris. contra. l. ſi mandato. in prin. ubi etiam Bart. ff. mand. ideo in quandam recompenſationem laudemium ſoluere debet nouus uaſallus, & dominus recipere. Iaſ. d. l. fina. q. 3: quia tunc dominus illum contractum laudat, ex qua laudatione dictum eſt laudemiũ. Affl. d. nu. 14. in prin. uerſ. & dicitur laudemium.

Laudimium quod debet emptor directo domino ratione emptionis rerum feudalium, uel emphyteoticarum, non deberi pendente termino luendi, tenuerunt Doc. quos refert Boer. conſ. 3. & deciſ. 182. nu. 39. & deciſ. 234. nu. 5. ex ea ratione, quia talis uenditio non eſt omnino perfecta, ſed reuocabilis, unde cum res poſſet reddi ad nihilum, non debet interim ſolui laudimium. Contrarium uerius uidetur, quia re uera non obſt. ante pacto de retrouendendo uenditio eſt perfecta. Tiraq. de retrac. conuen. §. 2. gloſ. 1. nu. 34. & §. 6. nu. 19. Cagnol. in l. 2. num. 237. C. de pact. int. empt. & uend. in hoc tamen ſtandum eſſe conſuetudini locorũ, quę in hac materia uarię ſunt, dicit Tiraq. d. §. 6. nu. 4. & nota quod prima ſententia ſapit æquitatem, ut dicunt Foſſa. deciſ. 75. & Venetijs ſeruatur, ubi non ſoluitur laudimium, quod vulgo dicitur la Meſſetaria, niſi de contractibus & uenditionibus liberis.

Laudum arbitratoris abſque partium præſentia ualet in his, quæ per ſe formare poteſt, ut ſuper ualore alicuius rei quantum ualeat, uel ſuper aliqua dote danda, & quantum dare cõueniat, uel ſuper alienationibus quas executores teſtamentorum faciũt, & in ſimilibus. ita Bal. conſilio 64. nunquid arbiter. uerſ. & hoc teneo quando compromiſſum ſit. uolum. 3. per. l. lex quæ. in argumen. C. de adminiſtr. tutor. & per dictum Innoc. in c. Rainaldus. de teſtam. num. 1. ſuper uer. ex forma, & in alienationibus quas faciũt executores teſtamentorum, ita Bald. in l. fin. C. commu. de lega. & in l. captatorias. in fi. C. de teſtam. milit. Aſin. in prax. iudic. §. 7. uerſ. 53.

Laudum eodem die latum, quo & compromiſſum factum fuit, eſt nullum, cum ex breuitate temporis appareat quod non fuit adhibita cauſæ cognitio. Bal. in capitulo primo, in fine. de inueſtitu. de re alien. fac. ubi dicit ita fuiſſe in iudicio contradictorio pronunciatum. ſequitur Abb. in capitulo. Quintauallis. columna penultima. de iureiurand. idem uoluit Iacob. Butrig. in l. prolatam. C. de ſenten. & interl. omnium iudicum, ubi quæritur, quid ſi compromiſſum factum ſit cum plena poteſtate, utrum arbiter poſſit poſt compromiſſum immediate pronnnciare? & determinat quod non, quia eſt cõtra ius quod ita fulminet, omiſſo ordine, & hanc deciſionem ſequitur ibi Bald. columna penultima, ubi dicit pro hoc facere id quod habetur in l. ſed & ſi per prætorem. §. quoties. ex qui. cauſ. maior. idem tenuit Cardin. conſilio 144. columna prima. Socin. conſi. 87. columna penultima, libro quarto. Pariſ. conſilio 89. numero quadrageſimoſeptimo, uolumine primo. pręſertim ubi per partem non eſt emologatum. Socin. ubi ſup. Rolan. conſi. 76. nu. 23. uol. 1. vide infra uerſ. ſententia arbitratoris.

Laudum extra compromiſſum prolatum eſt ipſo iure nullum. de arbitr. l. quid tamen. §. fin. l. ſi cum dies. §. ſi intra. l. non diſtinguemus. §. de officio. cum ſequen. extra eodem, capitulo cum dilectus. Ang. conſilio 218. columna penultima, uerſ. & hæc ſufficiant. Rom. conſilio 141. per totum. 155. in princ. & 175. numero ſecundo. Socin. 27. numero ſexto, libro primo. Deci. in cap. examinata. nu. 1. de iud. & eſt adeo nullum, ut nec etiam partium conſenſu in uim laudi ratificari poſſit. not. in dicto ca. examinata. Calcan. conſilio primo. ante num. 18. Deci. in l. quod initio. numero ſecundo. de regulis iuris. & conſilio 475. nu. 33. Hyppol. in prac. §. diligenter. nu. 186. Pariſ. conſ. 23. nu. 156. uol. 2.

Laudum fieri generalem inter partes finem, & quietationem mandans, tanquam quid iniquum, & captioſum continens non ualet. l. 3. §. contrarium. de cont. iud. tut. not. Barto. de tranſactio. l. Aquiliana.

Bald.conſilio 417.in princ.libro 2.Rom.conſi.155. & conſi.403.nu.7.Alex.conſi.11.nu.9.uol.2. Lanfran.de arbi.par.5.q.9.Corn.conſi.140. nu.2. li.3. Iaſ.in d.l.Aquiliana.in 3.no.& in l. ſi de certa . nu. 5.C.eodem.Fely.in c.ſignificauit.ante finem.uerſi. pro quo facit.de teſti.Tiraq.ad l.ſi unquã.in princ. num.46. C.de reuoc.don. vide infra uerſic. quietationem generalem .

Laudum ratificatum a partibus habet uim confeſſionis iudicialis irreuocabilis.Bero.conſi.32.num.4.lib.3. & ualet in uim tranſactionis uel pacti.l.2. ubi gloſ. C.com. utri.iud.Rom.conſilio 173.Pariſ.conſi.24. colum.pen.& fin.lib.2.Abb.conſi.62.nu.2.uolum. 2.Papien.de ſent.diffin. §. primo. num. 16.conſilio 125.& 245.li.2.Soc.conſi.220. viſis compromiſſo. in prin.3.col.uol.1.Angel.conſilio 198. Foſſan.deciſ.263.num.5.

¶ Legatarius cui relicta ſunt centum ſingulis annis ſibi ab hærede præſtanda ſingulis annis,hoc adiecto, quod niſi hæres tale legatum congruo tempore ſolueret , teneretur legatario ultra legatum præſtare unum plauſtrum uini toties quoties,an ceſſante hærede per plures annos legatum ſoluere, poſſit ultra legatum plura plauſtrum uini petere,& heres ei ſoluere teneatur?& uideretur quod ſic,cum hoc ueneri ex diſpoſitione teſtatoris, cuius uoluntas ſeruanda eſt.§.diſponat.in Auth.de nupt.cum concor.tamen contrarium uerius uidetur per tex.in l.ſi legatum.§.ſi cui.de annu.lega.ubi dicit Iuriſc. legatum deberi,ſed in uſuris , nõ in modum probabilem vſurarum excedat, ex teſtamento autem etiam non debetur uſura ultra legitimum modum, ut dicit ibi gl. in uer.probabilem.& facit tex.in l.placuit.de vſur. vide inf.uerſ.uxori a marito legatum.

Legatarius in re legata eſt hæres quodãmodo.l.id tempus.§.1.de uſucap. & ibi Roman.Abb.conſilio 3. nitar.in tertio dubio.uol.2.Alex.in l.Gallus. §.etiã ſi parente.de lib.& poſth.in l.quædam. §. nihil intereſt.de eden.in l.etiam.in prin. ubi etiam Ro.ſol. mat.Curt.iun.conſi.1.nu.2.uol.1. Barbat. conſi.23. col.2.p.2.Alexan.conſi.7.attentis.nu.6.uol.7.Soc. conſi.297.uiſo priuilegio.col.pen.in fi.uol.2.Iaſ.in l.1.§.nuntiatio.nu.6.de nō.op.nun.in l.2.nu.198. uerſ.quartodecimo quæro.C.de iu.emph.& in præludijs feu. num. 49. Corn.conſi.16. aperta fronte, poſt nu.12.& conſi.239.pro deciſ.col.2.uolumine 1. Alexan.conſilio 195.colum.2.uol.6.& conſ.7. col. 9.uol.7.Deci.conſi.78.colum.pen.in prin.& conſi. 395.colum.fi.in prin.Socin.conſi.257.col.pen.Iaſ. conſi.17.col.pen.uol.3.conſi.118.col.3.uol.4. Curt. iun.conſ.4.in fine.vbi addo in uer.hæres ſingularis. conſi.48.ſub num.3.ubi addo in uer. legatariũ.conſilio 32.ſub num.8.& conſi.183.nu.6.& utrobique addo in uer. & legatarius . in quibus locis concord. inuenient.& conſi.62.nu.2. ubi addo in uer. quam hæres. Caſus autem in quibus inſtitutus in re certa habetur loco hæredis,vide apud Phil.Franc. in cap. primo,columna 8.9.&10. de teſtamen.libro ſexto. Lamber.de iure patron.libro primo. parte ſecũda. artic. 16.queſt.ſecunda,numero quarto.Signor.cõſilio 179.columna prima, uerſic.nam excepto caſu. Alexan.conſilio 128.conſideratis.uol.1. Corn.conſilio 103.num.5.uolum.2.Ruin.conſilio 43.num.9. conſi.190.nu.6.uol.2.Rube. Alex.conſi.43. ex teſtamento.num.5.Socin.iun. conſi.91. nu.10. uerſic. nec obſtat quod alias.uolum.1.& conſi.147. col.2. uol.2.uerſic. & licet alias. Coniunge dictis ſupra in uer.inſtitutus in certa ſumma. Quid ſit in teſtamento extranei,& quid in teſtamẽto patris inter filios, vide Rom.conſilio 179. numero decimo . & ibi copioſe per Mandoſ.iun.ſuper uer.legatarij.quod inſtitutus in re certa non habet hæreditarias actiones,nec actiue,nec paſſiue,ſicut legatarius .

Legatarius poteſt eſſe teſtis in teſtamento in quo legatum ſibi relinquitur , quia in conſequentiam , non principaliter negotium ad eum ſpectat. l. qui teſtamento.de teſtam.l.ſi quis ita.de reb.dub. & ibi no. Barto.§.legatarij.Inſtit.de teſtam.& ibi Ioan. Fab. Abb.in cap.inſuper.columna penultima.de teſtam. gloſ.in cap.ſuper prudentiam.decimaquarta queſt. ſecunda.gl.in l.nullus.de teſti. l.dictantib.ubi Bal. C.de teſtamen.Bart.in l.ſi cui ita legetur. per illum textum.de legatis primo.Iaſ. in l.quoties. numero duodecimo.C.de iudici.Multa enim in conſequentiam conceduntur, quæ principaliter non concederentur.l.1.de auth.tut.dicta l.quoties. & ibi Cyn.l. tutor rerum.de adminiſt.tutor.Aret.in l.ſi quis nec cauſam.in princ.ſi certum petatur.Iaſ. in l.cum pro curator. in fine.de oper.noui nun.Bald.in c.cum in iure. ſub numero quarto.uerſi.naturaliter. de elec. in c.licet cauſam.de probat.num.21. Oldr.conſilio 170.ad hoc,ut id.poſt prin. uerſ. ſol. dicunt. Alber. de ſta.parte 1.q.139.in fi.Gandi.de maleſ. ſub rubr. de pœn.reor.colum.4. poſt medium.& ſub rubr. de furt.columna prima,in fine. vide ſup.uerſ. homines de uniuerſitate . Hinc dñt Bal.& Ang.in l.1.§.huius ſtudij. ff.de iuſt. & iure, qđ ſi legatarius productus teſtis,& interrogatus,an ad eum cauſa ſpectet,dicat non,certe per hoc non eſt falſarius,quia intelligitur quod principaliter non ſpectat ad eum,licet ſpectet in conſequentiam.

Legatarius uſusfructus ueſtium,& aliorum mobilium, finito uſufructu ad aliud non tenetur , niſi ad bona uſufructuata reſtituenda in terminis in quibus tunc reſtituuntur,ſiue reperiuntur, ita ut conſumptio cedat damno hæredis,ex ſententia Imo.in cap.fin. de pignor. per textum.in l.1.uſufruct.quemad.cauea. Firma. in reper. in uer. uſufructuarius conuenitur, numero nono. l.ſi vſusfructus. §. ſi ueſtis. uſufruct. quemad.caueat.dummodo non doloſe conſumpſerit.dicto §.ſi ueſtis. Franc.Mar. deciſ.817. numero quinto . & deciſ. 818. parte prima . voluerunt alij eum teneri cauere ſe reſtituturum in eadem bonitate , ſeu æſtimatione, habito reſpectu ad tempus quo uſufructuarius bona recepit.Socin.conſilio nono, uolumine quarto. per l. ſi uini. de uſufruc. ear. rer.quæ uſu conſum.& §.conſtituitur. Inſti. de uſufruc.Alexan.conſilio 58.numero 5. & 6.uol.3.Bal. conſi.231.lib.5.Bertr.conſi.40. nu.7.libro 2. Corn. conſi.187.nu.4.uol.2. Pariſ.conſi.96. nu.3. uol.2. Rol.conſi.92.num.22. & 25.uol.1.& hanc communem dicit Pinel.in l.1.par.2. nu.75.78. & 80. in fi. C. de bon. mater. & magis communem dicit deciſ. Peruſi.61.nu.15.p.2. de qua materia copioſe Foſſa. deciſ.80. incip. uſusfructus ueſtiũ, ubi de qualitate huius cautionis,& qđ in hoc deciſũ ſit, ego iudicarem pro prima ſententia , ſi legatarius eſſet homo probus,& diligens in rebus ſuis,nec uerſaretur cum dolo in bonis ſibi ad vſufructuandum relictis , alias ſentirem pro ſecunda,in omnem caſum tamen mandarem fieri deſcriptionem bonorum pro cautione hæredis .

Legatio quam Papa iniungit Cardinali ultra mare , in fauorem fidei, mortuo Papa non expirat. Hoſtien. in c.cum ex literis.de in integ.reſt.colum.2.uer.iuriſdictio uero legati.Fel.in c.eam te.col.7. uerſic.& adde Hoſtien.de reſcr.Iaſ.in l.more.colum.3. uerſ. 7.fal.de iuriſd.omn.iudicum.Salyc.in l.mandatum. colum.5.uerſic.vnde op.C.mand.& col.8.uerſ.fallit in iuriſdictione. & in l.inter cauſas.columna prima,in fi. uerſ.exemplum tertij. Mand.Ioan.Fab.in §.Item ſi adhuc.colum.2.uerſ.quid ergo dices.Inſt. eo.& ibi Aret.colum.2.uerſ.exemplum uero tertij. vi.Deci.in d.l.more.nu.16.& 17.

Legato de latere,licet Cardinali , uel alij excelſæ perſonæ non creditur in præiudicium alterius de ſibi commiſſis uiuæ uocis oraculo, ex doctr.Ang. conſilio 182. mandatum principis . refert Iaſ. in repet.l. admonendi.de iureiurand.numero 189.uerſi.ita in ſpecie,etiam ſi Papa ſit preſens in loco,ut ibi per eũ late,quod ponit etiam Rom. conſilio 59. ſub num. 6.uerſic.quarto uidendum, ubi ponit caſum in poteſtate Fani,ut ibi per eum,iunc.copioſa addit.Mãdoſ.iun.ad eum.in lit.K.nam illa ſuppletio præſentiæ Principis non habet locum,ubi tractatur de præiudicio tertij, ſecundum Caſtren.conſilio 46.col.fi. uolum.2.Anchar.conſilio 398.colum.fin.Aret.conſilio 365.col.3.Goz.conſi.5.colum.4.Dec.in c.quę in Eccleſiarum.colum.12.de conſt.conſ.357.col.3. 576.in fine.& conſi.606.& eſt glo.fi. in c. ſicut nobis.de ſenten.excommun.per quam ibi infert Abb. quod ſi Cardinalis etiam de latere diceret Papam ſibi aliquid commiſiſſe , quod reſpicit damnum , uel præiudicium tertij,ſibi nõ creditur, niſi Bullas Apoſtolicas commiſſionis oſtẽdat . Comprobat Caraui. ſuper ritu 54.numero tertio.in nouiſ.edit. Quinimmo & Papæ non ſtari quando agitur de alterius graui præiudicio, dicunt Gram.conſilio 65.numero 9. & 10.deciſ.103.num.227. & deciſ. 105. nu.2. cum plurib.ſequen.Cur.conſilio 142.colum.4. Pariſ.15. colum.fin.67.colum.3.uolum.4. Crau.48. & 171. colum.3.& de ant.temp.parte prima,nu.44.Ruin. conſi.175.colum.2.& 4.uol.1.Gabr.concl.lib.1.tit. de prob.concl.2.num.28. pro qua tamen materia, præſertim ubi adſunt illa verba (uiuæ uocis oraculo)uide Lap.alleg.32.an frater.iunc.addit.Mando. ſen. ſuper uerſ. uiuæ uocis oraculo, & ita ſeruari de ſtilo,quod ſcilicet illi propter illa uerba credatur,dicunt Cald.conſilio 2.de offic.lega. Corn.conſi.155. in fine.uolum.1.Alex.ex Lap.conſilio 107.num.19. uolum.2.glo.pragm.de ſubl.clem.literis.uerſi. quibuſcunque.Iaſ.in l.nec is.in princ. de acq.hæred.& conſilio 108.lib.1. Alci. de præſump. regu. 1. præſump.48.nu.3.

Legato omnium bonorum uſufructu uenire etiam bona poſt teſtamentum acquiſita,dixit Bar. in l.ſi ita. ſub nu.4.verſ.aut in teſtamento.de auro & arg.leg. per l.quoties.de vſufr.melior tex.in l.vxori meę.de uſu & uſufr. quam ſententiam late defendit Bero. conſi.44.nu.20.li.2.& q.30.nu.5.& 6. Imo.in l.ſi . §.qui indiuiſam.de lega.2.Ceph.iun. in conſilio patris conſi.773.per totum.Caualca.in trac. de uſufr. mul.rel.dubitat de hac opinione Bar.& dicit eam eſſe diſputabilem,Crau.in rubr.de lega.1. nu.32. tenet contra Bar.& Socin.iun.conſi.99.per totum.li. 3.ubi multa allegat.Socin.in l.1.in princ.de lega.1. per l.ſi ita.de au.& arg.lega.deciſ.Peruſ.61.nu.37. in fi.p.2.quæ ponit regulam in contrarium.ſententiam tamen Bar. magis communem dicit Foſſa. * deciſ.168. nu.2. ſecus tamen ſi mobilium tantũ bonorum relictus fuerit uſusfructus, tũc enim, cum ſe reſtringat teſtator ad particularitatem,dicta bona nõ ueniunt.Bar.in d.l.ſi ita.& Fulgoſ.conſi.100.col.2.

Legatorum uerba proprie accipiuntur.l.non aliter.de legatis tertio . vnde ſi teſtator dixit, lego mobilia , quæ reperiuntur in domo , licet in pluribus domibus bona habeat,intelligitur de una domo tantum, c.gaudemus.§.uerum.de diuort.uerſic. nec dixit.c. cum illis.§.fin.in fine.de præben.in ſexto.Bal.conſilio 242.numero primo. uerſic.circa iſtud. libro 3. ſingulare enim non reſoluitur in plurale, niſi ex improprietate ſermonis. Deci.in l.quamuis . in fin.C. de impube. ideo ſicut legatum domus non continet omnes domos indefinite,l.ſi domus . de legatis primo,ita legatum bonorum in domo exiſtentium intelligitur nõ indefinite, ſed ſingulariter tm̃ de una . Ceph.conſilio 636.num.15.& ſucceſſiue,& tunc electio eſt hæredis. d.l. ſi domus.ubi Iaſ.nu.6.l.legato generaliter,ubi omnes.eo.tit.

Legatum alimentorum a teſtatore uxori relictũ in domo, ſi non poteſt morari ex iuſta cauſa,ei extra debetur,ita Barto.in l.Caio.§.fin.de alimen.leg.utputa,quando eſt odium inter hæredes,& uxorem, uel eius uitæ inſidiantur, nam tunc eſt iuſta cauſa recedendi. ita Bal.in l.1.C.de lega.quæſt.3.& in Auth. hoc locum. columna ultima. C. ſi mul.ſec.nup. Iaſ. conſilio 44. num.4. uol.1. Crau.conſilio 268.nobilis.columna prima,uerſi.ſed minus oneroſum.& colum.3.uerſ.quarto quod ubi.Menoc. de arbitr. lib. 2.cent.2.caſu.170.num.16. Rolan. conſi.22. circa primum.num.12.cum ſeq.uolum.1. & ibid. nu.17. ponit quod legatarius tenetur probare cauſas ex quibus aſſerit ſe non poſſe habitare cum hærede in domo teſtatoris.Natta conſilio 387. in quæſtione. num.5.Gabr.com.opin. lib.1. de prob.concl.6.nu. 33.uide Dilec.de arte teſtan.tit.de leg. caut.56. incip.alimenta .

Legatum alimẽtorum æquiparatur legato ad pias cauſas.§.interdicimus. in Authen.de eccleſ.tit.no.Barto. poſt gloſ. in l.alio. de alimen.& cibar.lega.tex. eſt in l. Mela. in principio. ibi, pietatis intuitu . ff. eodem. firmat Rom.in repetit.aut. ſimiliter. C.ad legem Falcidiam.in 20. ſpeciali piæ cauſæ inter ult. uolunt.ad finem. per textum in l.4.§.fina.de alim. & cib.leg.quem refert & ſequitur Alexand. in l.licet Imperator.de legatis primo,colum.4.ad finem. refert Crau.conſilio 199.ad ſubtilia.nu.10.Menoc. conſi.72.rem hanc.num.13. quam ſententiam,poſt Barb.conſi.77.aſſerit communem Duran.de ar. teſtan.tit.6.caut.20.numero primo. & Soci.cõſ.108. ad finem,uolum.1.& conſ.121.num.48. uolum.4. refert Ceph.conſilio 244.numero 17. Pro qua materia,

teria, vide Natta conſilio 613. videtur dicendum. numero quinto. vbi late, & Alexan. in l. hæreditatum. in princ. ad legem Falcid. ubi ex Bal. ponit fallentiam in ſpurio.

Legatum annuum ciuitati, Eccleſięve relictum perpetuo, centum annorum ſpatio terminatur. l. ſi vſuſfructus municipibus. de vſufruc. leg. Alexan. conſilio 59. viſo. columna penult. uolum. 1. poſt Fulgoſ. conſilio 156. viſis. colum. 4. Couar. libro 3. variarum reſolut. cap. 9. numero decimo. & ita Paduæ conſultum fuit ſuper legato perpetuo relicto hoſpitali. S. Franciſci, quod hæredes recuſabāt ſoluere poſt certum tp̄s, & concluſum fuit quod illud tp̄s reſtringeret ad ſpatium centum annorū, & poſtea extinguatur, per text. cum glo. & Bart. in l. annua. §. Titio. in fin. de ann. leg. & ita tenuit Alex. in l. 2. in prin. ſol. matr. ubi dicit ſe ita cōſuluiſſe, & ita obtinuiſſe. & i l. Gallus. §. etiam ſi parente. de lib. & poſthum. in nouiſ. lectu. num. 40. immo Pariſ. conſilio 1. num. 155. parte prima. reſtringit iſtud uerbum, perpetuo, ut non excedat terminum triginta annorum. Dic tamen quod in iudicijs iſtud uerbum extenditur in infinitum, vide ſupra uerſic. hæres a quo relictum. & Couar. ubi ſupra, qui copioſis allegationibus hanc materiam tractat, vide ſup. uerſ. dictio perpetuo.

Legatum creditorum, nominumque debitorum non extenditur ad ea, quæ debentur in diem. l. ſi ita ſcripſiſſet. de legatis ſecundo. & ibi Bald. & Imo. quem ad hoc citat Alexan. conſilio 106. num. 8. uolum. 5. & illius legis uerba clara ſunt, in eaque eſt dictio, quicquid, quæ idem importat ac ſi dixiſſet, omnia, l. hæredes mei. in princ. & l. Baliſta. ubi Imo. colum. prima. ad Trebel. Deci. conſi. 69. nu. 5. nam ad hoc ut extendatur, expreſſe dici debet, ut etiam habetur in l. ſi ſtipulatus. §. cum ſtipulamur. & l. ſi a colono. de uerborum obligat. ubi debitum in diem non comprehenditur niſi expreſſe dicatur, uel uerba futuri temporis exprimantur: quando enim teſtator facit mentionem de debito, non intelligitur, niſi de debito efficaci, & ad præſens exigibili. Contrarium tenet idem Alex. in dict. l. cum ſtipulamur. quem Iaſ. ibi ſequitur, ubi tangit hanc propoſitionem, & tenet oppoſitum. & Curt. iun. ad l. 1. in fi. ſi certum petatur. Pro concor. opin. vide Ceph. conſilio 14. num. 8. & ſucceſſiue, ubi per plura exemplificat. & conſi. 626. num. 35. cum ſeq.

Legatum liberationis non comprehendit ea, quæ poterant per teſtatorem a legatario uendicari. l. Aurelius. §. Meuia. de liber. lega. iunc. glo. ibi. quam ſequitur Alex. conſ. 170. nu. 6. uol. 2. Rui. conſ. 25. nu. 17. lib. 1. Iaſ. conſi. 171. lib. 2. Dec. conſ. 178. col. pen. Corn. conſi. 29. lib. 1. Iaſ. Inſt. de act. in prin. col. fin. Gabr. conſi. 8. col. 2. lib. 1. & alibi Dec. conſ. 191. nu.
* 4. ubi dicit ſecūdum communem opinionem, quod legatum liberationis uerbis etiam generalibus conceptum tutori factum, nō intelligitur liberare eum quominus conueniri poſſit ratione doli, & reliquorum, quod multorū authoritate probat, ut per eum diſtinguentem de dolo in faciendo, & in non faciendo. in uer. concordando tamen. Add. dic. inf. verſic. tutor datus teſtamento.

Legatum pro anima dicitur ad pias cauſas, de leg. 2. l. ſi quis Titio. in gl. quem text. ad hoc ponderat Bal. in Authen. ſimiliter. C. ad legem Falc. & in l. 1. C. de ſacroſau. eccleſ. & in c. 1. §. donare. columna 2. uerſi. Item nota quod. qual. feu. ali. poſ. Abb. in rub. de teſtamen. num. 9. in c. relatum, il primo. colum. fi. ver. vltimo aduerte. eodem tit. & in c. 2. num. 10. in fin. de præſcri. Rom. in dicta Auth. ſimiliter. poſt princ. & conſi. 69. num. 2. Deci. conſi. 72. viſo. col. 2. uerſi. tertio principaliter. & 120. & pro tenui. poſt princ. Tiraq. copioſe in tract. piæ cauſæ. in præfat. verſic. Item relictum pro anima. Et hoc ſolum proprio modo & ſtricte loquendo dicitur ad pias cauſas, ut per gloſ. in dicta l. ſi quis Titio. ſi enim non concernit fauorem animæ defuncti teſtatoris, non dicitur proprie pia cauſa. facit text. in §. ſi unum. in fine. in Authent. ut cum de appel. cogn. vide ſupra uerſic. dotis legatum.

Legatum pro dote mulieri, non dicitur ad piā cauſam, etiam ſi teſtator dixerit mulierem eſſe pauperem, & ſe illi relinquere pro anima ſua, niſi ipſa mulier ſit uerè pauper, ut not. in l. illud. C. de ſacroſ. eccleſ. & hanc qualitatem paupertatis mulier probare debet, cum ſit fundamentum ſuæ intentionis, ut not. in l. ſi uero. §. qui pro rei. qui ſatiſd. cogan. Soci. conſilio 24. numero 42. libro primo. Alci. de præſump. regu. 2. præſump. 27. numero 4. & regu. tertia. præſump. 3. in fi. Deci. conſi. 120. col. 1. & dixi inf. uerſi. qualitas quando eſt fundamentum. maxime ſi legataria eſt conſanguinea. Bal. in l. ſi quis Titio. de leg. 2. & in c. de priore. de appel. Barto. in l. 1. 2. q. princ. C. de ſacroſ. eccl. Imo. conſil. 73. Alex. conſi. 123. & ſeq. uol. 4. Iaſ. conſi. 183. in fi. lib. 2. ubi dicit idem ſi affini relinquatur, & idem in amico dicit glo. in d. l. illud. Barba. in c. ad hęc. colum. pen. de teſtam. Auf. ad deciſ. Tholoſ. 214. Ceph. conſi. 216. nu. 4. & ſeq. ubi de materia, & vi. ſup. uerſ. dotis legatum. & inf. uerſ. pauperi relictum.

Legatum relictum alicui poſt tempus, uel mortem alicuius, uidetur denegatum ante tēpus, uel ante mortem, ut econuerſo. l. cum lex. de legib. l. Imperator. de poſtul. l. ſi unus. §. ſi cum reo. l. Epiſtola. §. fina. de pact. l. ſtatuliberum. §. Stichum. de legatis ſecundo. l. pater filium. §. fundum. de legatis 3. ubi etiam Bar. in ſum. glo. & Bar. in l. peto. §. fratre. de legatis 2. Anch. conſi. 221. hæc quæſtio. colum. 4. ante verſ. non obſtat. Dec. in l. certi iuris. in prin. C. de teſtam. milit. & conſi. 61. num. 3. in fine. Ruin. conſilio 77. columna prima, uolumine quarto. Crau. conſi. 216. ſub numero decimonono. tempus enim limitatum dicitur de forma. Auth. quæ ſupplicatio. ubi Bald. C. de precib. Imp. off. ubi etiam Salyc. & Iaſ. numero quinto. & in l. 1. §. editiones. numero tertio. de eden. idem Bald. in l. poſt mortem. colum. pen. uerſ. modo quæro. C. de fideicommiſ. cuius formæ omiſſio uitiat actum, ut ſupra uerſicu. formæ omiſſio. & infra uerſiculo, legatum, ſeu relictum ſub conditione.

Legatum relictum alicui rogato reſtituere pauperibus Chriſti, dicitur legatum ad pias cauſas. ita Bal. in l. auia. §. Titio. per illum text. de cond. & demō. facit. l. ſed & ſi non ſeruus. circa med. ad leg. Falci. in l. 3. §. pen. de leg. præſt. l. ſi patroni. §. 1. ad Trebel. & in l. cum dotem. ubi Caſtren. & Alex. ad l. Falc. Rom. in repet. Auth. ſimiliter. C. ad leg. Falc. ſub nu. 101.

uerſ.

uerſ. itē attende, & conſi. 206. nu. 7. & ibi Mandoſ. iun. ſuper uerſ. mediate. Iaſ. conſi. 1. num. 35. uol. 2. Corn. conſi. 186. de duob. ſub n. 5. uol. 2. ſequitur & comprobat Deci. conſ. 504. in caſu. nu. 4. plura Tiraq. de priuil. piæ cauſæ. priuil. 26.

Legatum relictum ſi ſit alicui in eius arbitrium & electionem, poteſt is eligere non uocato hærede. l. ſerui electione. de lega. 1. per quem text. dicit Bal. in l. ſi quis arbitratu. de uer. oblig. & in l. fin. C. de contrah. empt. quod ubi quis habet iure proprio arbitrari uel eligere, hoc facere poteſt ſine partis pręſentia. ſequitur Socin. in d. l. ſi quis arbitratu. ſub num. 30. uerſ. tertio limita. & ibi Alex. nu. 13. declarando hoc dictum, ut per eum ibid. uer. Bar. tamen, & Bal. in l. unum ex familia. in prin. de leg. 2.

Legatum ſeu relictum ſub cōditione, cenſetur ſub contraria conditione denegatum. l. aliquando. in fine. de cond. & demonſtr. l. ſi legatum pure. & l. legata inutiliter. de adimen. lega. gloſ. in l. 2. in fi. in uerſi. conditionalis. de in diem adiect. Barto. in l. paterfamilias teſtamento. quæſt. prima. de hæred. inſtit. & in l. quibus diebus. §. quidam Titio. de cond. & demonſtr. ut in conditionibus contrariis, ſi naſcatur, &, ſi non naſcatur; arguit Socin. conſilio 52. ſub numero 3. uerſicu. quarto hæc concluſio. libro primo. applica dic. infra uerſic. natus qui non eſt. & vide ſupra verſic. legatum relictum alicui poſt tempus, & ſup. uerſ. clauſula, tunc & eo caſu.

Legatum uel fideicommiſſum conditionale non tranſire in fiſcum dicit gloſ. in l. nam ad ea. de condit. & demonſtr. quam not. Bal. in l. 3. C. ad legem Falcid. & in l. quoties. §. fin. de nouat. dicens non eſſe alibi, & eam approbat per l. ſi mandauero. §. is cuius. mand. & eum ſequitur Roma. ſublato contrario legis, inter ſocerum. §. fina. de pact. dot. ut dicit in conſilio 247. numero ſecundo. ſequitur Ang. de maleſ. in uerſicu. & eius bona publicamus. uerſic. & nota quod facta dicta publicatione. ubi omnes concludunt præmiſſa non uenire in confiſcatione bonorum, ſicut nec bona futura ex communi ſententia ueniunt, ut dixi ſupra uerſic. bonorum confiſcatione. Et dum Bald. in l. 1. columna penult. uerſic. ex prædictis apparet. C. de hæred. inſtit. dicat ea uenire, eius tamen dictum procedit in bonis debitis ex contractu conditionali, & in iuribus conditionalibus mixta uel poteſtatiua conditione, ut dicit Roma. ſingul. 170. Gloſ. ordinaria. & ſingul. 430. Nunquid confiſcatis. iunc. addit. ubi habes, quæ iura, & quæ bona ueniant, & non in confiſcatione bonorum.

Legatum uniuerſale continet plura quam generale. ita Barto. in l. generali. §. uxori. in fine. de uſufruct. lega. & ideo in primo ueniunt ea, quæ ſunt uenalia; ſecus in ſecundo. ſequitur Deci. in l. 1. numero 23. de regu. iuris. Iaſ. in l. 1. §. nunciatio. numero quinto. de no. op. nun. Socin. in l. ſi rem legatam. in fin. de excep. Iaſ. in l. qui Romæ. §. Callimacus. num. 5. de uerb. oblig. in l. 1. num. 2. C. de uerb. ſig. in l. fideiuſſor. §. prætor ait. colum. fi. verſ. ſecundo adduco. qui ſatiſ. cogan. Rom. conſilio 498. in caſu. col. fin. Deci. in c. ſedes. colum. 2. de reſcrip. in conſi. 27. col. ultima, & conſilio 295. num. 2. in fi. Ruin. conſ. 33. num. 9. uolum. 2. Curt. iun. conſi. 45. num. 4. Rube. conſilio 135. num. 2. Goz. conſ. 14. num. 22. Menoc. conſi. 401. num. 85.

Legatus conueniri non poteſt durante legationis ſuæ officio, dūmodo legationem ſuſceperit prius quàm grauari cœperit. l. penult. de legatione. in ſecunda parte. gloſ. citans concord. in l. 2. ff. eum qui appel. Martin. Laud. in tit. de legat. quęſt. 30. Azo in Sum. C. de legation. num. 13. libro 10. Bart. in l. 1. prope fin. de diuerſ. & temp. præſcr. Marian. Socin. in trac. de citati. art. 5. prin. nu. 53. poſt Imo. in l. quæſitum. nu. 6. de re iudic. Idem Imo. poſt Bald. & Ang. in l. ſi quis inſtituatur. num. 11. ad finem. de hæred. inſtit. nec ſi fuerit abſens cauſa Reipublicæ, tenetur procuratorem mittere. Caſtr. in l. 1. numero quinto. ver. primus fuit. C. de reſtit. mil. vide ſupra verſ. abſens Reipublicæ cauſa.

Legatus qui aliquem excommunicauit, finito munere legationis uel prouinciam egreſſus, & ſic eo tempore quo excommunicare non poterat, poteſt tamen excommunicationem per eum ante latam declarare. Ioan. And. in c. nouit. in fi. de offic. lega. Fel. in c. ſuper quæſtionum. columna prima. verſ. vltimo. Io. And. de off. delega. Rebuf. in l. quod iuſſu. in 2. not. nume. 159. de re iudic. nam qui declarat nihil addit, & nihil de nouo facit, ſed iam factū apperit. l. hæredes palam. §. ſed & ſi notam. de teſta. l. adeo. § cum quis. de acquir. rerum dominio. l. aſſe toto. de hęr. inſtit. l. unum ex familia. §. ſi de Falc. de leg. 2. clem. prima, in princ. de iure patron. ubi declarare & addere ponuntur tanquam diuerſa. hinc dicunt Doct. quod qui declarat non diſponit, ſed quod actum eſt in præteritum oſtendit. Bal. in l. cum teſtamentum. in fin. C. de manumiſ. teſtam. Deci. in l. edita. numero quadrageſimoſeptimo. C. de eden. & in numero ſeq. ubi copioſe hanc propoſitionem declarat, quod qui declarat nihil de nouo facit, uide ſup. verſ. Epiſcopus licet exemptos.

Legem, hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſt. habere locum in liberis naturalibus, ſi legitimi nō extant, tenuerunt Specul. Gaſtr. Roman. & Bald. quos refert Iaſ. in d. §. ex imperfecto. colum. ſecunda, numero quarto. & dicit Caſtr. quod eſt ſatis rationabilis illa Specul. opinio. idem tenent Ioan. Fab. Alberi. Socin. & Guiel. Bened. quos citat Boer. deciſ. 240. Tiraq. in leg. ſi unquam. uerſi. ſuſceperit liberos, num. 60. de reuoc. donat. & dicit Boer. ubi ſupr. num. 14. uerſ. ſed quod diſpoſitio, quod opinio Specul. habet maiorem apparentiam, & num. 19. dicit ita fuiſſe per curiam iudicatum. Negatiuam uero, quod ille. §. non procedat in liberis naturalibus, tenuerunt multi quos citat Iaſ. in d. §. ex imperfecto, ſub num. 4. uerſ. ſecundo limita. dicens, quod in contingentia facti omnes Doctores, ita conſuluerunt, & Alexand. in leg. ex facto, §. ſi quis rogatus. num. 45. ad Trebel. Clar. de teſtam. quæſtione 12. Paleo. de noth. & ſpur. quæſt. 32. num. 2. & 7. Dec. conſi. 610. Curt. ſen. conſi. 74. numero 155. Aretin. in leg. qui teſtamento, §. nec furioſus, colum. 2. & tertia. Rubeus conſilio ſeprimo, numero 7. & pro hac ſecunda iudicatum fuiſſe dicunt Foſſan. deciſ. 94. in fin.

Legem ſeu diſpoſitionem quamlibet generaliter loquentem, comprehendere omnia, quanquā in uno

militet maior ratio quàm in alio, dicit text. in l. in fraudem. in fi. de milit. teſtam. quem ad hoc cũ alijs citat Deci. in c. ſedes. numero 12. & 13. de reſcr. in l. ſenium. numero 53. C. qui teſtam. fac. poſſ. in l. ex teſtamento. nu. 5. & 6. C. un. lib. conſi. 20. num. 3. verſic. quarto vt ſupra dixi. Et in diſpoſitione ſtatuti tradit Gozad. conſilio 19. num. 17. conſilio 35. num. 6. & conſi. 103. num. 3. vt & ſermo generalis comprehendit etiam milites. dicta l. in fraudem, in fine. Deci. in l. quamquam. num. 8. C. de teſtam. milit. Item comprehendit fiſcum. Deci. in l. iuſtum. 2. not. C. de eden. idem de dote dicit conſi. 5. & in l. pactum quod dotali, numero 7. C. de pac. ubi idem concludit de Eccleſia, cæteriſque priuilegiatis, qui ſub generali diſpoſitione includuntur, ut per eum. Ceph. conſilio 29. num. 1. ſupple, & declara ex dictis ſup. verſic. diſpoſitio generalis. verſicu. Dictio (omnis) appoſita, & uerſic. Dictio (omnis) non includit. & infra verſicu. renuntiatio generalis non præiudicat.

Leges ſicut contrarijs moribus utentium abrogantur, ita & moribus utentium confirmantur, 3. diſtin. §. leges. l. de quib. de legi. ubi quod tacito omniũ conſenſu leges per diſſuetudinem abrogantur. de interrog. act. l. 1. §. interrogatorijs. in Authent. quib. mod. nat. effic. ſui. §. ult. Felyn. multa ad hoc citans in c. 1. colum. 3. verſ. lex noua. de treug. & pa. Marſ. in prac. §. aggredior. num. 40. Deci. in l. eſt receptũ. in princ. de iuriſd. omnium indicum. Rebuf. ſuper concor. tit. de collat. §. præfatique ordinarij. uerſic. poſt præſentium acceptationem. ibi, nec requiritur conſuetudo. Quid autem ſit in ſtatuto, uide inf. ver. ſtatutum utentium moribus.

Legis uerba id determinant, quod materiæ congruit. l. 4. §. toties. de dam. infec. l. hos accuſare. §. omnibus. de accuſ. l. ſi uno. in princ. loca. l. ſi inſulam. & ibi Barto. de uerborum obligationib. l. ſi olei. ubi gloſ. & Bart. C. loc. l. ſi ſtipulatus. de vſur. Ioan. And. in reg. qui ſentit, in fi. in Mercur. & in additio. Specul. in tit. de teſte. §. nunc uidendum. poſt princ. in addit. 1. uerſic. per eundem. Bald. in tit. de pace iur. firman. §. conuenticulas. columna prima. in med. uerſic. pone quod dominus. in rubr. de reſcri. numero decimo, & in cap. primo. de vita, & honeſtate clericorum. numero 4. Iaſ. in l. 1. nu. 8. qui ſatiſd. cog. in l. in prouinciali. §. ſi ego ſuperficiarius. ad finem, de oper. noui nunc. in l. ſi quis ante. in princ. verſicu. huic, de acquiren. poſſeſ. in l. qui Romæ, §. duo fratres. numero 61. & in l. quod dicitur. numero 32. de uerborum oblig. in l. Iulianus. §. qui fundum. nu. 8. eodem tit. in l. ſi conſtante. numero 194. & in l. quæ dotis. numero 32. ſoluto matrim. in l. is qui putat. in fi. in l. pro hærede. §. ſi quid tamen. numero primo; & in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. numero decimoquinto. de acquir. hæred. in l. filius qui patri. numero nono. de vulg. & in l. Gallus. §. in omnibus. numero quarto. de liber. & poſthum. in l. 1. num. 8. C. de pact. in l. cum quis. numero 6. C. de iur. & fac. ignoran. in uſib. feud. numero 13. & 103. in l. licet. numero 5. C. de iu. delib. in l. non omnis. numero 2. ſi certum pet. quod probarunt, & multi alij relati a Niconi. in repet. c. quoniam contra. de probat. p. 1. numero 242.

Legis, ſi infanti. C. de iure deliber. priuilegium compe tit ſolum patri, & aſcendentibus maſculis, non autem matri. Caſtr. in dicta l. ſi infanti. num. 9. uerſic. quæritur. & ibi Alexand. num. 2. Iaſ. num. 3. quam * propoſitionem cõem dicit Aſcan. Clem. in tract. de pat. poteſt. cap. 6. effec. 13. nu. 15. uerſ. vnde bene, quod etiam dixit Bar. in d. l. eamque communem aſſerit Eman. Coſta in c. ſi pater. parte prima. in uer. habens. numero 25. de teſta. libro 6. Guiel. Bened. in c. Rainutius. §. itaque mortuo, il ſecondo. nu. 172. & 173. de teſtam. qui dicit idem in auo paterno, niſi mater ſit in medio, ut ibi. numero 170. & 171. inferendo, quod hoc caſu non tranſmittat infans in auum propter matrem proximiorem, neque in matrem, quia ad illam non ſpectat priuilegium tranſmiſſionis, ſicut nec alij extraneo. dicta l. ſi infanti. §. ſin vero. vnde infert ibi, qđ ſi mater eſſet cũ auia materna, tunc haberet locum tranſmiſſio, & ſuccederet auia materna cum auo paterno, ſed quia eſt mater, ſuccedet ſolus auus ex perſona filij, uti hæreditate non adita. ita Caſtr. vbi ſupra uerſic. quidam habebat. & Guiel. Bened. in dicto §. mortuo itaque. numero 178. & alij quos referunt Foſſan. deciſ. 88. numero tertio. & ſucceſſiue, ubi examinãt hanc propoſitionem, & ad intel. dictę l. ſi infanti. plura dicunt, & require ſupra uerſi. filius paternam hæreditatem, & vide infra uerſicu. mater quæ non poteſt.

Legiſlatoris uerba narratiua, ſeu enunciatiua non diſponunt, nec probant, nec conſtituunt ius. c. ſi Papa. de priuil. in 6. clement. prima. de probat. Feder. conſilio 39. viſo. ante finem. Rom. conſilio 191. nu. quinto. Alexan. conſilio 17. numero quinto, uol. 2. Iaſ. plura citans in l. 1. numero 38. de offic. eius. in l. 1. in 1. lect. numero 26. & in ſecũda lect. numero 33. eo. & in Authen. ingreſſi. ſub num. 31. C. de ſacroſ. eccleſ. Curt. iun. conſilio 125. ſub num. 6. uerſ. ergo * ſuccedit, ubi dicit hanc eſſe communem ſententiã. & Franc. Balb. in l. Celſus. in 3. not. de uſucap. de quo uide plene infra uerſic. narratio facti. & uerſic. verba geminata legiſlatoris.

Legitima & Trebellianica detrahi poſſunt ex fideicommiſſo in diem incertum, uel ſub conditione fa- * cto, ſecundum communem deciſionem omnium canoniſt. & conſuetudine approbatam, in c. Rainutius. & in cap. Rainaldus. de teſtam. ut dicit Roma. conſilio 185. numero quarto. & ita ubique ſeruari dicit, Guid. Pap. deciſ. 52. licet. in prin. Anchar. conſilio 27. numero tertio. Curt. ſen. 51. numero decimoquinto. Rip. in l. in fideicommiſſaria. poſt num. 30. ad Trebel. Deci. conſilio 201. ut præſens. poſt num. ſeptimũ. 228. in caſu. columna ſina. 236. non parua. in quarto dubio. 238. columna ultima. 257. columna ſecunda. 299. numero tertio. 320. numero quarto. 419. poſt princ. 613. numero quinto. 688. poſt num. ſeptimo. Pariſ. conſilio 51. num. 3. uolumine 2. Socin. iun. conſilio 83. num. quinto, uolumine primo. De hac copioſe Mandoſ. iun. ad d. conſi. Rom. ſuper uerſ. facto. & hanc ſententiam approbatam eſſe in iudicijs, & in ſcholis, dicit Deci. dicto conſilio 201. ſub d. nume. 7. verſicu. venio ad ſecundum. ubi Caſtr. Alexand. & alios in hanc ſententiam citat.

Legitima

Legitima etſi in totum tolli non poſſit pacto, renuntiatione, vel ſtatuto, tamen minui poteſt. Bart. in l. Titio centum. §. Titio genero. de cond. & dem. nu. 6. Iaſ. in auth. nouiſſima. num. 56. in fine. C. de inof. teſtam. Socin. ſen. conſ. 150. num. 3. vbi omnes hoc fateri dicit. Curt. iunior conſ. 101. num. 9. in fi. Rui. conſil. 52. num. 9. lib. 2. Menoch. conſil. 401. nu. 49. de materia copioſe per Manti. de coniect. vlt. volun. lib. 11. tit. 22. num. 41. & ſucceſſiue. ei tamẽ apponi non poteſt aliquod onus vel grauamen, & appoſitum reijcitur. l. quoniam in prioribus. & l. quoniam nouella. C. de inof. teſta. Alexand. conſil. 139. eleganter. cir. prin. vol. 1. Curt. iun. conſ. 120. num. 16. Pariſ. conſ. 16, nu. 65. vol. 2. & Crau. conſ. 17. per tot. vol. 1.

Legitima filij debita ſibi in bonis patris non venit in generali fideicommiſſo. glo. in l. præcibus. C. de im * pub. communiter omnes in l. ex tribus. C. de inof. teſtam. & in l. 1. de vulg. & pupil. per tex. in l. cohæredi. §. filiæ. in verſ. ſalua falcidia. ſecundum expoſitionem Dyni. & in verſ. nec fideicommiſſo. ad Trebel. hanc ſententiam multis in locis firmat & pro conſtanti ponit Dec. vt in conſ. 81. in caſu. vbi plures eam tenentes citat. & rationem ponit, quam & omnes doct. adducunt, quia, filius in legitima grauari non poteſt, cum immo ab ea omne grauamẽ adiectum remoueatur, ut per Abb. Alex. & alios quos ad hoc adducit Mandoſ. iun. ad conſ. Rom. 185. ſuper ver. non veniat.

Legitima filij non poteſt à ſtatuto tolli, vt dictum eſt ſup. verſ. legitima etſi. intellige, ſine cauſa. §. aliud quoque capitulũ. in Auth. vt cum de appel. cognoſ. etiam ſi pauperibus relinquatur. c. quicunque. 17. q. 4. Alex. cõſ. 3. circa premiſſam. col. pen. uerſ. quinimo. uol. 7. Corn. conſ. 150. hanc quæſtio. in fi. lib. 1. Dec. plures ad hoc allegans in l. iura ſanguinis. de reg. iur. num. 7. iunc. addit. in ver. contrarium tamẽ. ubi habes quæ in hac propoſitione ſit cõmunis opinio apud canon. & quæ apud legiſt. & harum quæ tenenda ſit, & ibi de authoritate deciſ. Rotæ, quod communi opinioni præualeant. Signor. conſilio 37. quædam mulier. Capra conſ. 165. num. 10. Arelat. in addi. ad Alciat. de præſum. præſum. 8. Alex. conſil. 211. viſo themate. colum. 2. uerſic. Secundo reſpondeo. uolum. 7. & conſilio 168. uiſis. in prin. eod. uol. Curt. iun. conſil. 153. num. 15. Pariſi. conſil. 23. nu. 3. uolum. 2. ubi habetur pro & contra. Mantic. de coniec. ult. uol. lib. 5. tit. 15. num. 37. propoſitionẽ hanc authoritatibus munitam pro indubitata ponit. Rom. conſ. 32. ſub num. 10. uerſ. ubi eſt aduertẽdum. An autem minui poſſit, uide ſupra verſ. legitima etſi.

Legitima filiorum non uenit in confiſcatione bonorũ patris, ſed illis reſeruatur, l. 1. & l. cum ratio. de bon. damn. Boſi. in tract. de alim. uxo. præſt. num. 5. quia macula patris nocumẽtum filijs afferre non debet. l. crimen. de poen. niſi in crimine læſæ Maieſtatis. per l. quiſquis. §. filij. C. ad l. Iul. Maieſt. l. fin. C. de bon. damnat. 6. quæſt. 1. cap. ſi quis cum militibus. & in crimine hæreſis. Cyn. in l. fin. de bon. proſcr. cir. fin. Foſſan. deciſ. 104. num. 1. & per tot. ubi docet copioſe quota portio tali caſu debeatur filijs pro legitima.

Legitima matris & patris poteſt à ſtatuto etiam ſine cauſa tolli, ut dicit Bald. in l. 1. §. ius naturale. ad fin. de iuſt. & iu. quẽ refert & ſequitur Curt. iun. conſil. 153. num. 15. & eſt ratio, quia legitima in bonis filij debetur parentibus de iure poſitiuo, ideo per ſtatutum auferri poteſt, & per ſubſtitutionem mater omnino ab ea excluditur, etiã in foro canonico, ut eſt * magis communis & uera ſententia contra Archid. ſecundum Corn. in l. præcibus. C. de impub. colum. 1. in fin. Galiau. in repet. l. Centurio. de vulg. colum. 70. Alexandri. conſil. 99. in fin. Pariſ. conſil. 16. nu. 53. volum. 2. & conſil. 23. eod. volum. poſt Roman. conſil. 32. colum. fin. & ibi Mandoſ. iun. ſuper ver. quod ſic. Capra conſil. 15. pro pleniori. & conſilio 151. ſubſcripſi. Aduerte tamen, quod in foro canonico videtur cõtrarium, nam in eo mater etiam per expreſſam pupillarem non excluditur à legitima, vt communiter teneri cum Archi. teſtatur Dec. conſilio 210. ſubtilis. in fi. & ad dictum, quod ſine cauſa, illud non eſt tutum, vt per doc. in capit. ſi pater. de teſtam. lib. 6. quod etiam in hoc ſtatuitur, eſt propter exiſtentiam agnatorum, vel aliam ſimilem cauſam. ut dicit Alexand. conſil. 68. circa præmiſſam. colum. 1. circa med. uerſ. & conſtat. uol. 4. nam ex. d. cauſam extantiæ agnatorum nedum poteſt matrem excludere, ſed etiam filias, ut dicit Alexand. d. conſil. 68. uerſic. quinimmo ſecundum. Iaſ. in l. ſi quando. §. & generaliter. C. de inof. teſtam. idque ex pluribus comprobat Pariſi. conſil. 23. num. 5. & 6. uolum. 2.

Legitima non debetur ei cui non debetur ſucceſſio inteſtati. Ang. conſil. 300. Caſtr. conſil. 96. nu. 2. uol. 2. Dec. conſil. 26. num. 4. conſil. 276. colum. 2. conſ. 296. num. 2. conſ. 299. num. 2. & 5. conſ. 303. num. 9. conſil. 39. num. 5. conſil. 505. num. 7. & conſ. 525. * num. 4. ubi dicit communem. Alexand. in l. Gallus. §. & quid ſi tãtum. de lib. & poſth. Socin. conſ. 150. num. 18. uol. 1. conſil. 288. num. 12. 24. & 25. volu. 2. conſil. 35. num. 10. conſil. 89. num. 24. & conſil. 127. num. 2. uolum. 4. & ubique teſtatur eſſe communem. & multos alios citat, ut per eũ. & per Crauet. conſil. 11. num. 13. conſil. 236. num. 2. idem uoluerunt Ruy. conſil. 40. num. 1. & 2. uolum. 3. Barb. conſ. 50. num. 8. & 9. uol. 3. Goz. conſi. 43. num. 24. ubi ait, ſublata ſucceſſione ab inteſt. intelligitur ſublata legitima. citat Aret. Corn. & alios, ut per eum. Pariſ. conſil. 93. nu. 12. conſil. 94. num. 23. uol. 3. Rube. conſil. 122. num. 2. ubi plures in hanc ſententiam citat. Tiraq. de primog. quæſt. 55. num. 9. Alciat. de præſump. reg. 1. preſump. 13. nu. 6. quem, & alios ad hoc citat Cephal. conſ. 5. num. 43. & ſucceſſiue. ubi rationibus & authoritatibus id comprobat.

Legitima ſicut relinqui debet deſcendentibus titulo & iure inſtitutionis, ita & aſcendentibus, cum par * ratio utriuſque ſit. & hæc eſt magis communis opinio, cũ qua trãſeunt, Caſtr. in Auth. nouiſſima. n. 6. C. de inof. teſtam. & ibi Doct. & Vaſqui. num. 282. & Bart. in hoc contrarium ſentientem communiter reprehendi ſcribit Ioan. Roy. in epito. ſucceſ. capit. 29. num. 42. & c. 31. nu. 9. late Molina in tract. primogen. lib. 2. c. 15. nu. 16.

Legitimæ in detractione attendi debet quantum ua-

vel

luerint facultates tempore mortis eius de cuius bonis uenit detrahēda, licet alio tempore poſtea plus vel minus ualuerint. l. cum quæritur. in ver. mortis tempore. & in auth. nouiſſima. in ver. ex ſubſtantia deficientis. C. de iuoff. teſtam. Bal. in l. ſi qua pœna. in 1. lect. de his qui ſunt ſui vel al. iur. Saly. in l. ſcimus. §. repletionem. col. vlt. C. de inoffic. teſtamen. Paul. & Alex. in l. in ratione. la 2. in princip. ad leg. Falc. Iaſ. conſ. 214. num. 5. vol. 2. Decius conſil. 89. viſo puncto. in fi. conſ. 228. in caſu. num. 3. uerſ. & cum eſſent. conſ. 231. uiſo caſu. ad fi. Crauet. conſi. 19. poſt redditum. col. 2. uerſ. quarto arguo. Ceph. conſ. 165. honeſta. nume. 20. nec detrahitur niſi de bonis allodialibus, in eiuſque aſſignatione requiritur iudicis arbitrium, qui in una uel pluribus rebus poterit eum aſſignare, ut concludunt Bart. & com- * muniter ſcrib. in l. in quartam. ad l. Falc. Soc. conſ. 57. num. 35. uol. 4. Aret. conſ. 156. num. 9. Curt. iun. conſi. 21. num. 10. Dec. conſi. 236. num. 9. Bolog. conſi. 59. col. 1. Ruin. conſ. 131. num. 15. lib. 1. conſ. 57. uum. 25. uol. 5. Pariſ. conſi. 45. lib. 2. nu. 5. Couuar. ad c. Raynaldus. §. 2. num. 5. de teſtamen. Menoch. cumulans de arbit. iud. lib. 2. cent. 2. caſu 163. numero 20. & 21.

Legitimæ ſupplementum fieri debet ab his qui retinēt bona hæreditaria, ſiue ſint hæredes, ſiue legatarij. Bart. quem cæteri ſequuntur. in l. in quartam. col. fi. ad l. Falc. Soc. in l. Marcellus. §. idem Pomponius. prope fi. ad Trebel. per text. l. 1. §. interdum. ſi cui plus quam per l. Falcid. Bald. in l. omnimodo. C. de inoff. teſtam. Corn. conſi. 148. vol. 4. præſertim quando legata ſunt ampla, de quibus in hoc idem iudicatur quod de hæreditate. l. Saluius Ariſto. de lega. præſtan. Alex. in authen. ex cauſa. nu. 20. C. de lib. præter. vbi etiam Iaſ. & tenuit Bart. in l. fi. colum. 1. verſ. quæro quæ eſt ratio. de hæred. inſtit. & in d. l. Marcellus. §. quidam liberis. poſt princ. uerſ. quæro quid ſi teſtator. Rip. poſt alios in l. Centurio. ſub num. 100. de vulg. & pup. Crauet. in rubr. de lega. 1. num. 15. Ceph. conſ. 728. num. 23. & 24.

Legitimati per matrimonium ſequens non veniunt in fideicommiſſo, quo uocati ſunt procreandi ex legitimo matrimonio. Bald. conſil. 367. quidam tres hæredes. lib. 5. cuius opinionem communem teſtatur Socin. iun. conſil. 77. num. 14. volum. 3. & conſil. 12. volum. 4. Roland. conſil. vlt. num. 42. lib. 2. Cæpha. conſ. 82. num. 24. 67. & 111. lib. 1. & conſ. 364. lib. 3. Curt. iun. conſ. 64. num. 12. Alciat. conſil. 59. & 124. Manti. de coniect. vlt. volun. lib. 11. tit. 12. num. 20. uerſic. & hanc. Gabr. de legit. concl. 1. num. 22. & 23. Ruy. conſil. 92. num. 14. lib. 3. Nata conſ. 624. num. 15. & 16. vbi etiam diſputat quid in legitimatis per reſcriptum, quia tales non dicuntur legitimi vere, ſed ficte. Alexand. conſil. 2. num. 10. lib. 4. Dec. conſi. 284. num. 12. Ant. de Roſel. in tract. de legit. lib. 2. cap. fin. num. 2. & ita iudicatum dicit Foſſan. deciſ. 196. num. 3. & 4. vide infra verſic. legitimatus per ſubſequens matrimonium.

Legitimati ſiue per ſubſequēs matrimonium, ſiue per reſcriptum principis habentur pro vere & proprię legitimis, ad faciendum patrem immunem ab oneribus ob numerum duodecim liberorum. Bar. in l. ſi is qui pro emptore. quæſt. 3. in prin. de vſucap. Dec. conſ. 399. num. 5. Ferdin. Paez in tract. de excuſ. paren. num. 55. & 56. Ruin. conſil. 124. lib. 4. & ita iudicatum refert Foſſan. deciſ. 267. num. 7. pro quo vide not. infra uerſic. Numerus duodecim liberorum.

Legitimati ſunt infames infamia facti. ut not. Azo in Sum. C. de infam. circa prin. ſequitur Alexand. conſil. 2. num. 5. & conſil. 25. num. 4. uolum. 1. & in l. 3. in prin. de lib. & poſthum. & conſil. 67. ſub num. 5. uerſic. & tales. uolum. 1. Roman. conſil. 117. Bald. conſil. 60. colum. 2. & conſil. 373. lib. 1. conſil. 129. lib. 2. Curt. ſen. in l. admonendi. in repet. colum. 3. de iureiur. Iaſ. in l. fratres. in fi. C. de inof. teſt. in l. ſi is qui pro emptore. col. 1. de uſucap. Bertr. conſ. 188. exiſtimo. in fi. lib. 2. Hyppol. nota. 273. notiſſimum eſt. in princ. Curt. iun. conſ. 37. num. 3. Nicen. in repet. c. quoniam contra. de probat. p. 1. nu. 264. Bald. in l. 1. C. de iu. aur. an. & in l. generaliter. C. de inſt. & ſubſtit. Alex. conſ. 57. in caſu. circa primum dubium. uol. 4. Afflict. in conſti. reg. tit. de pugn. ſubl. num. 5. uide ſup. uerſ. emphyteuſis acquiſita pro ſe. & uerſ. infamiam alicui irrogare.

Legitimatio facta à Comite Palatino authoritatem habente ab Imperatore, de ſubdito alicuius etiam immediate ab ipſo Imperatore infeudati, non ualet niſi interuenerit conſenſus ipſius infeudati. cap. per venerabilem. circa med. uer. inſuper. ubi Abb. & cæteri. qui fil. ſint legit. ubi non ualet legitimatio comitis Imperialis de ſubdito eccleſiæ in terris eccleſiæ, ſiue conſenſu pontificis, propoſitionem firmat Curt. ſen. conſ. 73. ſuper memorata, in 5. dub. prin. ſequitur Iaſ. conſil. 70. colum. pen. cir. prin. uerſic. confirmo etiam. uolum. 3. Socin. iun. conſil. 100. nu. 11. uol. 2. & conſil. 129. num. 22. uolum. 3. ubi concludunt legitimationem à comite Palatino authoritatem habente ab Imperatore Mediolani factam non ualuiſſe, quia non interuenerat conſenſus Ducis Mediolani neceſſarius, licet Dux ab eodem Imperatore infeudatus fuiſſet. Ceph. conſil. 23. num. 77. & 78.

Legitimatio filiorum naturalium obtenta à patre non habente filios legitimos, reuocatur per ſubſequentem natiuitatem filiorum legitimorum, ex preſumpta voluntate teſtatoris, qui ueriſimiliter non feciſſet legitimari naturales ſi ſperaſſet ſe habiturum legitimos. ita per illum tex. not. Guiel. de Cun. & Alber. in l. tale pactum. §. patet qui. de pact. ubi dicūt ita tenuiſſe Dyn. in conſ. & in lect. quos ſequūtur. Deci. conſil. 307. & 576. & Socin. iun. conſilio 142. lib. 1. pro ratione uide infra uerſic. teſtatoris diſpoſitio collata. Intellige tamen reuocari quo ad bona, non quo ad ſtatum perſonæ, licet enim bona, non ipſis, ſed legitimis ſupernaſcentibus debeantur, non * tamen amittunt legitimationem. ita ſcrib. communiter, in l. ex facto. de vulg. & fuit ſententia Specul. iunc. addit. Ioan. And. in tit. de ſucceſ. ab inteſt. §. 1. verſic. Sed ex facto quæritur. ut per Ant. Abb. & alios canon. in cap. per uenerabilem. qui filij ſint legit. quam ſententiam hos & alios plures referendo, firmat & communem dicit Iaſ. in l. tale pactum. §. pater qui. num. 8. ff. de pact.

Legitimatio non valet, niſi fuerit derogatum diſpoſitioni cap. naturales. ſi de feu. fu. contro. ut dicit Bal.

ibi. qui tamen reprobatur, dum dicit requiri ſpecialem derogationem: quia quod ad tollendam diſpoſitionem d. cap. ſufficiat generalis derogatio, eſt cō- * munis opinio, vt ibi teneat, Aluar. Card. & Laud. Com. conſ. 168. Reuerendus. colum. 2. Curt. iun. de feud. p. 3. quęſt. 17. in materia ſucceſſionis deſcendētium, in prin. vbi dicit. quod ſecundum communiter doct. ſufficit quod Princeps legitimet in genere ad ſucceſſionem feudorum, licet non exprimet ad talia & talia feuda. & in conſ. 257. nu. 28. & eius dicta ſequuntur, Pariſi. conſil. 1. num. 76. volum. 2. Ruin. conſil. 36. num. 18. lib. 1. Boer. deciſ. 123. nu. 6. poſt Afflict. deciſ. 195. num. 4. Clar. lib. 4. ſen. q. 82. in prin. in §. feudum.

Legitimatio poſtliminio æquiparatur. l. fin. de natal. reſtit. l. ſi quis filio. §. pen. de vulg. & pup. quod omnia iura reſtituit; etiam alteri quęſita. l. poſtliminiū. de capitu. d. l. ſi quis filio. §. ſed ſi pater. vbi filius reuerſus excludit nepotem qui occupauerat iura ipſius, eſt enim legitimatio natalium reſtitutio. §. liceat. in Aut. quib. mod. nat. ef. ſui. & fingit legitimatum medio tempore non fuiſſe ſpurium. d. l. fin. per quam Bart. ita tenuit in l. 2. in prin. colum. 2. verſic. item talis legitimatio. vbi Alexand. colum. 4. verſic. ſucceſſiue. de vulg. Ang. in l. his verbis. §. interdum. verſic. & idem dicant. de hær. inſtit. Anchar. conſil. 225. videtur. colum. 2. verſi. his nō obſtan. Comen. in l. filio quem pater. in prin. de lib. & poſthum. Iaſ. poſt multos alios quos in hanc ſententiam citat in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de lib. & poſthum. in 1. lec. colum. 15. verſ. circa primum. & in 2. lec. col. 10. verſic. prima concl. & conſil. 127. dubitatur. col. 7. verſic. & quod legitimatio. volum. 4. vide infra verſic. reſtitutionis natura eſt. pro veritate huius propoſitionis remitto ad per me dicta, quæſtio. 36. numero 15.

Legitimatio quæ fit etiam viuo patre à principe debet facere mentionē, quod pater alios liberos, uel agnatos habebat ſucceſſores, aliàs, hoc non expreſſo, nō ualet legitimatio, quia ad tertij præiudicium. ita Ant. de Butr. in c. per uenerabilem. qui fi. ſint legit. poſt med. dum tractat quod citatio requiratur. & refert ita ſentire Vber. de Bob. idem dicit Paul. conſi. 107. lib. 2. ſequuntur Rom. conſ. 194. ſub num. 5. uerſ. his tamen. cum concord. ibi trad. per Mandoſ. iun. ſuper uer. exieſtntiam. Alex. conſ. 25. incip. circa primum. num. 7. vol. 1. Iaſ. conſ. 184. col. 3. lib. 2. conſ. 11. & conſ. 68. per tot. lib. 3. conſi. 110. per tot. lib. 4. Dec. conſ. 52. circa fin. conſ. 85. col. pen. conſil. 288. col. 2. conſ. 307. col. 2. conſ. 393. col. 2. & conſ. 698. ubi de liberis idem tenet, licet non de agnatis. Crot. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de lib. & poſthum. car. 10. vide inf. uer. legitimatio quę fit per reſcriptum.

Legitimatio quæ fit per reſcriptum eſt mera gratia, & relaxatio iuris communis: & ſic quælibet qualitas, vel aliud tacitum, quo expreſſo non ita facile fuiſſet conceſſa, eam nullam ipſo iure reddit. hanc ſententiam tenet Ab. in cap. per venerabilem. colum. 7. qui fil. ſint legit. ſentit Oldr. conſil. 246. Alber. in rubr. C. de natur. lib. Bald. in l. eam quam. C. de fideicom. Phil. Fran. cap. 1. ſuper glo. 2. de fili. præsb. in 6. Prępoſ. d. cap. per venerabilem. §. quod autem. quæſt. 4. num. 20. Felyn. in cap. poſtulaſti. colum. 3. de præſcr. Anchar. conſil. 241. Signorol. conſil. 218. Ab. conſil. 107. lib. 2. Bald. conſil. 146. lib. 1. conſil. 399. lib. 2. conſil. 26. lib. 4. Rom. conſil. 326. colum. fin. Fulg. conſil. 23. Cepo. conſil. ciu. 66. num. 34. Alexand. conſil. 195. ſub num. 5. verſ. oppono. vol. 2. & conſil. 129. volum. 6. Curt. ſen. conſil. 16. col. pen. conſil. 17. conſil. 29. conſil. 35. colum. 7. & conſilio 73. Alber. Brun. conſil. 15. colum. 1. Deci. conſ. 55. 238. 288. & 462. Materiā late proſequitur Iaſ. conſil. 11. per totum. præſertim num. 3. 7. & 15. vol. 3. vide ſupra verſic. comes Palatinus non poteſt. & verſic. citatio alicuius in legitimatione.

Legitimatio redditur ſurreptitia ex taciturnitate filiorum legitimorum & naturalium, & non valet. Ant. de But. conſil. 2. viſis. Corn. conſil. 34. in hac num. 5. volum. 1. Curt. ſen. conſil. 13. ſtatuto. num. 22. conſil. 19. viſo. in 3. dubio. conſil. 35. ſtatuto. num. 28. Curt. iun. conſil. 32. num. 6. & conſil. 157. num. 3. & vtrobique addo. Iaſ. in l. Gallus. §. & quid ſi tātum. de liber. & poſthum. num. 103. Bertran. conſil. 112. viſis. num. 28. volum. 2. in antiq. Tiraq. in l. ſi vnquam. C. de reuoc. donat. ſuper uer. libertis. nu. 310. poſt. Rip. ibi. q. 23. poſt prin. Roland. conſ. 89. num. 33. uol. 1.

Legitimatum ad feudum nobile non ſuccedere, niſi id dicatur expreſſe, dicit Bald. in l. eam quam. colum. antep. verſic. quæro vtrum legitimatus. & ibi Barb. in addi. C. de fideicom. Anchar. conſil. 308. prima facie. colum. 2. uerſic. 3. Lauden. in §. naturales. ſi de feu. fuer. contr. int. dom. & agna. Cur. iun. tract. de feu. par. 2. par. 3. prin. quæſt. 17. num. 39. Tiraq. de nobil. cap. 23. num. 16. & 17. quia non eſt veriſimile principem, aliumue nobilem de huiuſmodi prole ſenſiſſe, ideo oportet ut id dicatur expreſſe. Tiraq. ubi ſup. Ceph. conſil. 23. num. 45. Rom. conſil. 33. viſo. ſub num. 1. uerſic. nec prædictis, hanc propoſitionem ſimpliciter firmat, non diſtincta qualitate feudi: & Mandoſ. iun. ad eum hoc multis authoritatibus corroborat. Id tamē fallere in legitimato per ſubſequens matrimonium dicit, & bene, quia talis eſt ſucceſſibilis ad omnia, niſi aliud appareat ex inueſtituræ tenore, qui attendendus eſt, vt ſup. uerſic. Inueſtiturę primæ tenor. & infra uerſic. legitimatus per ſubſequens matrimonium. & pro plena cognitione materiæ ſucceſſionis ad feuda legitimatorum per ſubſequens matrimonium, uide alibi Rom. conſil. 367. & ibi Mandoſ. iun. in lit. b.

Legitimatum conſequi iura ſuitatis notata Bal. in l. eā quam. colum. 1. in fi. C. de fideic. Iaſ. approbat cōſ. 154. num. 22. & in aut. ſi qua mulier. ſub num. 48. uerſic. tertio moueor. C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. ſub num. 2. uerſic. ad idem. C. de teſtam. & in l. 2. ſub num. 10. uerſic. hinc uidemus. de vulg. & in l. qui ſe patris. C. un. lib. colum. 4. uerſic. Adde etiam quod dicit. ubi dicit ſe hoc alibi non legiſſe quàm apud Bal. ubi ſupra. & idem Iaſ. conſil. 184. num. 24. & conſi. 202. nnm. 13. uolum. 2. Roland. conſil. 67. num. 19. uol. 3. Tiraq. multa cumulans in l. ſi unquam. uer. ſuſceperit. num. 78. C. de reuoc. donat. eique deberi legitimam in bonis patris ſicut & alijs filijs legitimis & naturalibus, dicit idem Bal. in cap. de cauſis. de offi.

deleg.nu.62.ſequitur Iaſ.d.conſ.154. num. eod.d. conſil.184.num.25.& d.conſil.202.num.13. Rol. d.conſil.67.num.20.& conſil.96.num.50.eod.uol. Tiraq.vbi ſup. num.79. Ipſique præterito in teſtamento patris competere ius contratabulandi, & dicendi nullum, ſicut & alijs filijs, dicit Rom. cõſ.34. per tot. cui addendo Mandoſ. iun. multa cumulat. Clar.§.teſtamentum.quæſt.84. per tot. vide ſupra verſic. filij legitimati præteritione. Dixi ad Curt.iu. conſil.153. num.11. ſuper ver. nihil differre à legitimis.

Legitimatus excludit matrem vigore ſtatuti excludẽtis fœminas propter maſculos, nam & omnes agnati illam excludunt, eſt verior ſententia, vt per Iaſ. alios referentem & ſequentem in l. cum acutiſſimi. C.de fideicom. Dec. conſil.52. viſo eleganti.conſil. 275.in cauſa quæ Lucæ.col.pen.& conſil.ſeq. clariſſime.colum.fin.vbi videtur tenere contrarium.primam tamen firmat rationibus, conſil.315. in caſu. in fin.& Curt.iun.conſi.153.num.14.vbi dixi ſuper ver. comprehendat legitimatum. vide tamen ad materiam, Dec. in l.liberos.C.de collat.in fi. in l.1.col. 4.C.de bon.poſ.cont.tab.& in cap.cum in cunctis. in prin.num.10.de elect.Tiraq.in rep.l.ſi vnquam. in ver.ſuſceperit liberos.num. 88. C. de reuoc. donat.& in tract.primig.quæſt.34. num.49. & 50.& Goz.conſil.6.per totum. vbi copioſe circa hoc verſatur.

Legitimatus excludit ſubſtitutum regulariter, vt per Alexand. in l.generaliter.§.cum autem. C.de inſt. & ſubſtit.ſub cond.fac. Alexand.conſil.2.volum.1. vbi teſtatur hanc eſſe communem opinionem: vt etiã teſtatur Im.in l.ex facto.§.ſi qs rogatus.ad Trebel.in fine,& idem Alexand.conſil.120.viſo themate.colum.fin.volum.2.Socin.conſi.63.viſis. colum. 3.volum.3.vbi dicit quod Doct.ita communiter cõcludunt. Corn.conſil.179.egregie. in fin.volum.1. Pro qua.q.apud Doct. controuerſa vide Socin.iun. conſil.65. volum.2. Mant. conſil.191. inc. collegij Patauini.Pariſ.conſil.12.lib.2.Idem Socin. conſ.91. num.15.volum.3.Grat.reſp.158.par.2.& reſp.65. p.1,Franc.Marz.in epit.in mat. fideic.p.2.quæſtio. 30.vbi ad hoc citat multas authoritates, conſilia,& deciſiones, docetque quid in prac.ſeruatum ſit tam in bonis allodialibus, quam in feudalibus. hanc propoſitionem non procedere dicit Curt.iun. conſ.64. ſub num.12. verſic. tamen iſta communis, quando inſtitutio eſſet facta per illa verba, ſi deceſſerit ſine filijs legitimis & naturalibus & ex legitimo matrimonio deſcendentibus, per tex.in cap.innotuit. & in cap.cum cunctis.de elect.ita limitat Bal. in l.Gallus.§.ſi eius,in fin, de lib.& poſthum. Hanc propoſit. recipere multas diſtin.reſtric.& limit.dicit Tiraquel, in l.ſi vnquam.verſic. ſuſceperit liberos.num. 25.C.de reuoc.donat,vide ſupra verſic. filij legitimati præteritione.& verſ. filij nati in figura.

Legitimatus per ſubſequens matrimonium non excludit ſubſtitutum vocatum per illa uerba, ſi deceſſerit ſine filijs legitime natis.ita Alexand.conſil.5.attentis.uolum.7, Ant,Butr.in cap.per uenerabilem.qui fil.ſint legit, ſub num.17.in fin. uerſ. quid ſi dixerit,Brun.in tract.de ſtat.exclud.fœmi.art.6.quæſt. 4.uerſic.tertio limitatur.Ruin.conſ.92. num.13.& 14.volum.3.Nat.conſ.624.in 2.dub.num.14.verſ. ſuboritur nunc.& conſ.602.in 1.dub. Franc.Marz. in epit. ad mat.fideicom.quæſt.3.p.2.uerſ.at maior difficultas. Quoniam teſtator ad legitimitatem ſecundum natiuitatis tempus ſe retuliſſe uidetur. Ceph. conſil.82. num.16. & conſil.117. num.21. ubi concor. citat. & propoſitionem hanc pro fallentia declarat ad reg. de qua ſupra, uerſ.legitimatus excludit ſubſtitutũ. & uide ſupra uerſ. legitimati per matrimonium.

¶Legum, iuriſue communis correctio induci non debet per coniecturas, uel per ſubauditos intellectus. ita glo. in cap. cupientes. §. quod ſi per uiginti. de elect.in 6.Iaſ.in l.ſi arrogator.num.53.de adopt.in l.ita ſtipulatus.num.5.de uerbor.obligat.conſ.126. numero 13. conſilio 127. numero 7. volum. primo. Felyn.in c.cum olim.de except.poſt Rom. in auth. ex teſtamento.C.de collat.Craue.conſil.70. in contractu.num.8. Cæphal.conſ.137.num.23. Rolan. conſ.80.circa primum.num.49.volum.1. & conſil. 5.præſens.num.22.uolum.4. & ante eos ita firmat Alexand.conſi.17.uiſis.num.2. uerſ.bene facit.uol. 2.Corn.conſil.1.num.35.uol.2. Minus enim corrigi debet ius commune quàm fieri poteſt, iux.not.in c. cum dilectus.de conſuet. l.fin. §. in computatione. C.de iu.delib.in l. præcipimus.in fin.ubi Bar. & cæteri.C.de appel.Alexand.conſ.15.uol.2. Iaſ.in l.1. colum.3.uerſic.ultimo multum ſtringit. C. de ſucceſ.edic. non enim debemus ſic prompte legem corrigere.glo.in l.ult.fin. regun. nec etiam ex maioritate rationis, glo.in Aut. quas actiones.ubi Bart. & alij.C.de Sacroſ.Eccleſ.Caſtr. Alexand. & alii in l. illam.C.de collat.Curt.iun.conſ.6.num.13. Ceph. conſ.616.num.87.

¶Lex, aut diſpoſitio quælibet generaliter loquens, cõprehendit omnia, licet in uno militet maior ratio quam in alio, l.in fraudem.in fin.de mil. teſtam. cũ aliis adductis per Dec.in cap. ſedes.num.12. & 13. de reſcr.in l.ſenium.num.53.C.qui teſtam.fac.poſ. in l.ex teſtamento.num.5.& 6. C. un.lib. conſ.20. num.3.uerſ.quarto, ut ſupra dixi. Idem in diſpoſitione ſtatuti tradit Gozad. conſ.19. num.17. conſ. 35.nu.6.& conſ.103.nu.3. & comprehendit etiam milites.d.l.in fraudem.in fin. Dec.in l.quamquam. num.8.C.de teſtam.mil. & fiſcum, ut per eundem Dec.in l.iuſtum. not.2.C.de eden. & de dote idem dicit conſ.5.& in l. pactum quod dotali.num.7.C. de pact.ubi idem concludit de eccleſia, & de cæteris priuilegiatis, qui ſub generali diſpoſitione includuntur, ut per eum, & Ceph.conſ.29.nu.1.

Lex, aut ſtatutum ubi tranſit in priuilegium non ſubditi, ſeu in contractum, non poteſt reuocari. Anton. de Butr.& Caro.Floren.in ca.nouit. de iudici. poſt Innoc.ibi.ſecus ſi tranſiret in contractum, uel priuilegium ſubditi. Inno.in cap.in noſtra.de iniur.Butr. & Card.ubi ſup. Hoc ultimum Imola in d.cap.nouit.dicit eſſe uerum cauſa ſubſiſtente, aliàs ſecus, ex Innoc.in cap.quæ in eccleſiarum. de conſtit. & per tex. in l. quod ſemel. ff.de decr. ab ord. faci. refert Iaſ.conſ.1.nu.16.par.1.qui etiam in conſ.56.incip. in cauſa.num.10.par.ea. & conſ.208. incip.uideretur.num.12. & conſil.227. incip. pro enucleanda. colum.2.uerſ.XIIII.in non ſubdito dicit, nec cum cauſa, nec ſine, Gabriel.com. opin. lib.3. concluſ.6. num.20.in ſubdito autem cum cauſa, vt ſup.iuxta præd.ſententiam,& aliorum, quos citat Gabriel.d. concluſ.6. num. 19. & in ſubdito nonnulli volunt etiam ſine cauſa, Natta conſil.160. incip.in cauſa. num. 43. ſaltem de plenitudine poteſtatis. idem Natta conſil.122.incip. in præſenti. num.12. Ceph. conſ.58.incip.proponitur.num.82.& conſ.168.incip.Guilielmus.num.29. vbi multa congerit. Qualis autem debeat eſſe cauſa ex qua princeps moueatur ad tollendam legem vel ſtatutum, habetur in l. ſi hominem.ff.mand. & ibi Bart.& idem Bart.in §. quibus. in prima conſt. Cod.& in l.ambitioſa.ff.de decr.ab ordin.faci.Bal.in §.hæc igitur.in 1.conſtit. Cod.Abb.in c.ſtuduiſti. de offi, lega.vbi dicit quod requiritur quod ſit noua cauſa, vel etiam antiqua, quam princeps ignoraſſet tempore conditæ legis vel ſtatuti, quæ ſit nouiter detecta,& ſit talis, quam ſi princeps ſciuiſſet tempore conceſſionis ueriſimiliter non conceſſiſſet.Fely. cap.1.num.49. vbi multa ſimilia adducit.de conſt.Dec.l.in ambiguis pro dote.§.fi.de reg.iur. Mandoſ.iun. ad Rom.conſ.428. in fin.Oſaſ.deciſ.90.incip. & ſi ad num.15. Cæph. conſi.302.num.139.Menoch.conſ.90.nu.34.Fran. Beci.conſ.3.num.59.

Lex aut ſtatutum pœnam corporalem imponens, ſemper intelligitur reſpectu criminis dolo commiſſi, & non culpa, quamuis late cauſati. Bart. in l.1.§.1.ſi quis teſtam.lib.eſ.iuſ.fuer.Bald.in l. data opera.C. qui accuſ.non poſ.Bal. & Saly. in l.2. C. de noxal. Hypol.conſil.34.ſi unquam.colum.6.in fin.verſ.& ideo dicit Bald.Deci.conſ.483.pro reſolutione.col. pen.Hypo.alibi.conſil.69. veris exiſtentibus.& eſt tex.in l.lege Cornelia. de ſicar. Ang. de malefic.in verſ.ſcienter.in 1.verſ.iun.addi. ſuper ver.interueniat.Crau.conſ.6.verſ.17,vol.1.

Lex, aut ſtatutum licet non trahantur ad præterita, cũ legis virtus ſit dare formam futuris negotijs, l.leges. C.de legi.not.in l.tranſactione.C.de tranſ.& in ca. fin.de conſtit. tamen quando lex vel ſtatutum venit declarando, tunc porrigitur ad præterita, & retro ſe reſpicit.l.fin.C.de pact.l.fin.C.de tranſact.§. 1.in Aut.de fil.an dot.inſtrum.nat. Bart.& ſcrib.in l.omnes populi. de iuſt. & iu.in q.prin.in 2.q.verſ. circa tertium. Canon. in d.cap.fin. de conſtitut. & eſt ratio, quia qui declarat nihil de nouo inducit.l. hæredes palam.§.ſed ſi notam de teſtam. Bald.in l. pactum. C. de pact. Ioan. And. ad Specul.in tit.de teſte.§.nunc dicendum.verſ.nec etiam hoc.Anton. de Butr.in cap.licet cauſam.de probat.in quibus locis dicunt, quod declaratio non dicitur noua diſpoſitio, & nihil noui tribuit, ſed tantum illud quod eſt oſtendit. d.§. ſed ſi nota.l.adeo. §. cum quis.de acquir.rer.dom.Domin. de S. Gemin. in prœm.vj. Gozad.conſ.51. num.14.circa materiam,& quæ requiratur ad hoc ut iura dicãtur correcta, vide Fran. Nicon.ad repet.c.quoniam contra.de prob.p.j.nu. 91.vbi multa cumulat ad hoc, quod iura non debẽt corrigi niſi exprimatur à Pontifice. vide infra verſi. ſtatutum nouum declaratorium.

Lex correctoria non extenditur etiam ex maioritate rationis. Auth.quas actiones.ubi Bar. & omnes.C. de ſacroſ.eccleſ.glo.in l.tam his.§.1.de donat.Bart. in l.præcipimus. §.fin. per illum rex. C. de appel. Iaſ.in d.Auth.quas actiones. colum.6. verſ.ſit ergo firma regula,& in l.fratres.colum.3.verſ.ſi velis tenere oppoſitum.C.de inoſ.teſt.& in Aut.non licet. colum.2.C.de lib.præter.Imo.conſil.64.Aret.conſil.27.proponitur.colum.2.poſt med.uerſ.non obſtat quod melior. Corn. conſil.271. colum.4. poſt med.lib.4.Dec.in l.non debet cui.num.4.de regul. iur. quicquid aliter uoluerit idem Dec. ſibi contrarius in conſil.333.colum.3.cir, prin. uerſ. & ad idẽ facit.poſt Imo.in l.ſi uero. §.de uiro. ſol.matr.dixi ad Cur.iun.in conſ.6. num.13. in uer. Quas actiones.uide infra uerſ.lex pœnalis.& uerſ.ſtatuta correctoria. niſi nos ad ius antiquum reduceret, quia tunc eſſet fauorabilis & extendenda.rationem aſſignat Curt.iun.conſil.99.num.3.ubi dicit hanc eſſe communem concl.& conſil.294.num.73.ubi quando lex noua intelligatur corrigere ius antiquum, uel per illud declaretur, de quo in deciſ. Fiuiz.6. numero 14.

Lex, bene à Zenone.& lex, omnes.C.de quadrien.preſcr.uolentes, quod qui poſſidet aliquam rem ex tit. habito à principe non poteſt etiam à uero domino moleſtari, ſed quod ſolum uerus dominus poteſt intra quadriennium agere contra fiſcum, quo elapſo remanet excluſus, uti nimis rigoroſæ ſunt reſtringendæ, ut non habeant locum niſi in Imperatore. ita Bal.in cap.fin.in ult.colum.de re iud.quem ſimpliciter Iaſ.refert in aut.quas actiones.C.de Sacroſ. Eccleſ.id etiam tenet Ab.in conſil.3.nitar. q.13.p. 2.Ang.in rep.l.1.C.de fi.inſtrum.& iu.has.fiſc.lib. 10.ubi fortius uoluit.dd.ll.non habere locum in populo libero non recognoſcente ſuperiorem. refert cum alijs, Curt. iun.conſil.ult.nu.6. & 7. ubi addo in uer.niſi in Imperatore.& in conſil.142.colum.fi. ubi addo in uer. non recognoſcente ſuperiorem, & conſil.174.ſub num.33. iunc. per me addi.ibi ſuper uer. in Imperatore. quæ hic non tranſcribo, ſed ſi erunt impreſſa, uidebis & placebunt, ſin minus, auaritiæ nolo librariorum adſcribere.

Lex dictans, quod extantibus agnatis mater non ſuccedat, inducit diſpoſitionem, & excludit matrem, extantibus agnatis. Bart.in l.1.§.pen.uerſ.nunc ad propoſitum.de contractib.l.2.§.ſi duo.de col.bon. l.2.§.nunc uidendum.ad Tertul.Bal.in l.conuenticula.C.de epiſc.& cleric. & in l.ſeruo. §.ſi teſtator. per illum tex.de lega.1.quos ſequitur Roman.conſil.32.ſub num.7. in uerſ.Secundo arguo. Alexand. conſil.185.num.6.uolum.2.Barb.conſil.55.colum. 5.lib.2.Curt.conſil.42. nu.10. Dec.conſil.584.nu. 3.illudque quod à matre tollit agnatis applicat, ex ratione de qua infra uerſic. lucrum quando alicui.

Lex introducens nouum remedium, ſi non prohibet uti ueteri, arbitrarium parti eſt eligere quo uti uelit.l.quoties.de action.& oblig. Paul.in l.1.colum. 1.ad fin.ſolut.matr.Specul.in tit.de diſpenſ.§.dicẽdum reſtat.colum.1.in prin.in tit.de accuſ.§.1.poſt prin.Ioan.And.ad Specul.in tit. de iud.deleg.§.reſtat.colum.pen.in addit.incip.de facto.Oldrad.cõſil.94.ſub num.10.uerſic. unde per idem. Alber. in 3.par.ſtat.quæſt.63.incip. Diſputauit etiam. colu. fin.in med.& in 1.p. quæſt.8. incip. ſed an ualeat. poſt prin.uerſ.ſed poſito.allegat. §.ſi autem. inſti.

de noxal.cum concor. decens quod ius nouum non tollit ius. XII. tabul. Multa ad hoc cumulat Fran. Niconi. in rep. cap. quoniam contra. de prob.p.1. numero 209.

Lex pœnalis,dummodo non ſit correctoria, extenditur ex identitate, vel maioritate rationis, dato etiã quod taxatiue loqueretur. glo. not.in l.fin. in ver. voluerit.C.de reuoc.donat.iunc.tex. ibi,in ver. tãtum.quam Cyn.ibi ſequitur. & Sal.ſing.reputat.& eſt tex.in cap.1.in §.porro.cum.§§.ſeq.& ibi Bal.& alij not.quæ fuer.pri.cau.beneſ.amit.glo. in Clem. vt hi qui.de ætat. & qual. Alexand. in aut. non licet.C. de liber. præter.in l. ſi qs id quod. de iuriſd. om.iud.Fel.in cap.paſtoralis.in prin.de reſcr.Iaſ.in d.aut.non licet.& in conſil.118. num.17. volum.1. Abb.in c.Quintauallis.de iureiur.Ang.in l.lex Cornelia.in prin.de iniur. Dec.in cap. cum ſpeciali.nu. 5.de appel.Hyp.ſing.78.Bened.in repet.cap.Raynuntius.de teſtam.verſ.in eodem.il 2.num.29.Alexand.conſil.203.num.6. volum.2. Hyp.in l.vnius. §.cogniturum.de quæſt.Curt.conſ.182.habita.col. 4.Crau.de antiq. temp.p.4. ſect. transeo nunc.nu. 97. & licet aliqui contrarium ſcripſerint, vt eſt videre apud Fel. in d.cap. paſtoralis. vbi multa ſimi-
* lia adducit; tamen communis eſt cum propoſitione,vt per Rip. in d.l.fin. verſ.41. & in rubr. de iudic.num.20.vide infra uerſic. ſtatuta correctoria.

Lex poſterior quantumcunque loquatur generaliter, etiam ſi dicat,non obſtan. legibus antiquis quibuſcunque, non intelligitur loqui de illis legibus quæ ponunt caſum ſpecialem.glo. & Bar.in l.ſciendum. & Iaſon ibi.num.5.qui ſatiſd.cog. Socin.conſ.240. circa præſentem.ſub num.1.verſic.nam lex noua.& conſilio 67.eadem die.num.3.volum.3.glo.vocantibus.in Auct.de hęred.ab inteſt.Bar.late in extrauag. ad reprim. in verſ. non obſtan. & eſt tex. vbi hoc not.Fulg.in l.in teſtamentis. C. de teſta.iunc.l. hac conſultiſſima.in prin. vbi Iaſ.num.6. poſt glo. C.qui teſt.fac.poſ.idem Iaſ.in l. ex facto.num.32. de vulg.in l.1.§.ſed & ſi mihi.num.7.de ver.oblig. in l.1.num.9. ſol. mat. ubi addit aliquas deciſ. vide infra verſ.pater licet in aduentitijs.

Lex quando exprimit aliquem caſum ratione frequẽtioris vſus, non tamen per hoc intelligitur exclude-
* re alios caſus minus frequentes.glo.communiter approbata in l.vn.C.de rap. virg. quæ vult, quod licet in illa lege imponatur pœna homini rapiẽti mulierem, tñ eadem pœna cẽſetur impoſita mulieri rapiẽti uerum, quia caſus de uiro fuit poſitus ratione uſus frequentioris.gl.in Clem.1.in uer.præſidẽtes. in fin.de reſcr.quam not. Ant. & Imo. ibi,dicentes ita limitari regulam quæ vult, quod unius incluſio aliorum eſt excluſio, l.cum prætor.§.1.de iudic.ca. nonne.de præſum.& hanc propoſitionem pluribus confirmat Iaſ.in l.1.colum.3.de legib.Cur.iun.conſil.107.num.8.Alexand.conſil.65. in fin.uolum.6. Socin.iun.conſil.8.num.5.uolum.2. Barb.conſil.1. colum.6.uolum.1. conſil.42. colum.3. 69. colum. 14.uerſic.& ſi opponant.eo.uolum. Roland. conſ. 72.num.49.uolum.1.Clar.lib.5.ſent. §.raptus.uerſic. ſed pone quod mulier. ubi refert quid iudicatũ fuerit Florentiæ,& quid ſeruetur in Gallia, & dicit,
* communem eſſe in contrarium,& quod ſi caſus contingeret,ipſe diceret mulierem rapientem puniendam eſſe citra mortem, graui tamen pœna iudicis arbitrio ſecundum facti & perſonarum qualitatẽ. Ad hoc uide Bar.in l.2.de duob.reis. cir.fi. & Hyp. conſil.2. num.4. uolum.1. uide ſupra uerſic. caſus duo ubi æquiparantur.

¶Libellorum uerba extra proprium ſignificatum trahuntur, ut eorum contingat ſaluatio & ualiditas. Bar.in l.2.in fin. C.de his qui ex rat.pub.mut.pec. ac.lib.10.& in l.ſcire debemus.num.6.de uer.obli. Rom. conſ.245. num.4. & in l. ſed & ſi poſſeſſori. num.13.de iureiur.Alexan.in l.debitor.in prin.col. 4.uerſic.& dicit Bald. ad Trebel. Socin. conſil.146. num.4.lib.1.160.num.16.lib.2.Iaſ.in l.ſi tibi pecuniam.num.4.ſi cer.pet.& in §.omnium. num.169. Inſt.de action.Fely.in cap.auditis.colum.1.verſ. Secundo collige.de præſcr.Bertrand. conſil.65.num. 7.uolum.3.in antiq. Pariſ.113. num.9. lib.4. Grat. reſp.70.num.23.& 79. num.8. lib.2. Afflict.deciſ. 77.num.8. Gomeſ.in §.ſed iſtæ.poſt num.35. Inſt. de actio.Mant.conſil.117.in fin.

Libellus generalis & obſcurus licet in ciuilibus parte non opponente procedat,l.fin.C.de ann.excep.tamen in criminalibus etiam parte non excipiente repellitur.Bal.in l.edita.colum.2.C.de eden. & in l.1. colum.2.C. de confeſ. l.libellorum. uerſ. quid ſi libelli.de accuſ.& ibi not.Bart.ut puta, ſi tempus eſt de ſubſtantia in facto de quo quæritur,debet ſpecifice in libello deduci, alias, licet delictum probaretur,non probata qualitate temporis ſuccumbet accuſator.l.denuntiaſſe. §. quid tamen.& ibi Bart. de adult.l.prætor.§.docere.ui bon.rapt.not.Iacob.de Aret.& Cyn.in l.2.C.de probat.Iacob.Butrig.in l. & ſi ſeuerior.& ibi Bald.colum.pen.& fin.C.de infam.Guiel.de Cun. & Bald. in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.eo. Ioan.And. ad Specul. de accuſ.p.ult. Bald.in d.l.edita. in rep. Peruſ.in 6.quæſt.prin.C. de eden.& in l.1.car.pen. C. qui accuſ.nõ poſ.Saly. in l.2.C.ad leg.Iul.de ui.& Ang.in l.eum actum.de neg.geſt.dum per illum tex.dicit, nota contra accuſantes,qui punctualiter tempus in accuſatione deductum non probant.ſequitur Alexand. conſil.72. inſpecto.ſub num.5.uerſic.& licet.uolum.1. Hyp. conſil.49.num.61.ubi dicit,quod nõ procedit ipſo iure.& conſil.64.num.44.uolum.1. ubi dicit quod ex ipſo reus non condemnatur, nec ex uera nec ex ficta confeſſione.& conſil.82.nu.34.& conſil.134. num.14.uolum.2.

Libellus incertus & obſcurus ex facto & patiẽtia partis procedit. l.fin. C. de an.exc. capit.fin. de libel. oblat.Iaſ.in l.edita.num.6. & 19. C. de edend.in l. auiæ.num.7.C.de ſucceſ.edic.in l.1.num.9.de offic. aſſeſ.in l.1.num.1.de eden.in l.uinum.in fin. ſi cer. pet.Socin.in rubr.ſol.matr. num.22. in l.1. in prin. de lib.& poſthum.in l.certi condictio.nu.12.ſi cert. pet.in §.ſi numos.ea.l.num.12.& in reg.234.incip. libellus.num.1. Iaſ.alibi in l. inter ſtipulantem.§.ſi Stichum.colum.pen.poſt prin.& in l.ita ſtipulatus. §.Griſogonus.num.30.de uerbor.obliga.& in l.Titiæ textores. num.14. de lega.1. Barb. in l. qui ante calendas. colum.fin. de uer. oblig. Fran. Niconi.in repet. cap. quoniam contra. de probat. num.928. An autem exceptio ineptitudinis libelli poſſit quã-

docun-

docunque,etiam poſt ſententiam opponi, vide Iaſ. in l.ſi patronus.de iureiur. ſub num.2.verſic. & per hæc puto.vbi copioſe diſcurrit.

Libellus in vna & eadem concluſione poteſt pro parte eſſe aptus, & pro parte ineptus, pars tamen ipſa inepta aptam non vitiabit.eſt doctr.Hoſtien.in ca. ad diſſoluendum. de deſponſ. impub. quem refert Lap.alleg.54.num.6. & Lapum citat Rom. conſil. 240.in fin.245.num.7.vbi etiam ad hoc citat Bald. in l.ſi quis homicidij.C. de accuſ. Rom.alibi in l.1. §.ſi ſtipulanti. de ver.oblig. num.43. Socin. conſil. 146.num.4.lib.1.160. num.16. lib.2. & in capit.2. poſt num.58. verſic. Secundo caſu. de libel.oblat. Barth. Socin. reg.368. fal.4. Iaſ.in d.l.1. §.ſed etſi mihi.num.14.verſic. Quinto adde. Felyn. in capit. auditis. colum.2.verſi.etſi libellus.de præſcr.faciũt ad hoc dicta infra verſic.vtile in ſeparabilibus. & in verſic.petitio.

¶Liber defuncti qui erat bonæ conditionis & famæ, iunctis alijs p̃ſumptionib.plene probat.Bar.in l.admonendi.num.27. & ibi Iaſ.num. 128. de iureiur. poſt Specul. de inſtr. edi. §.nunc dicendum. verſic. regulariter. Caſtr.in l.rationes.C.de fid.inſtr. Abb. Butr.Fely. & alij,in capit.2. de fid.inſtr.Boer.deciſ. 105.num.5.& ſeq. vbi plura de hoc.Pariſ.conſil.7. num.15.& 16.lib.4.Gabr.concl.lib.1.de probationib. concl. 1.num.67.quod facit ad ſtatu.Vene.lib. 1.c.48.in fi.vbi de materia.

Liber rationum continere debet annum, menſem,diẽ, locum,data, accepta, cui dedit a quo accepit, ſigillatim,diſtincte, & clare, vt ex eo veritas vel falſitas probari poſſit.l.qui ſub conditione.de cond. & demonſtr.per quem tex.ita dixit Bar. conſil.150.nu. 9.Ang.276.Socin.159.num.4.lib.1.& 213. num.4. lib.2. Dec.110. num.7.8. Plot.in l. ſi quando. §.5. num.28.& 31.C.vn.vi. Afff. deciſ.360.num.2.in fi. Rip.in l.admonendi.num.115.de iureiur.Ruy.conſil.69.num.9.lib.2.Roland.conſil.49. num.22.lib. 1.Menoch.de arbitr.iud.lib.2.caſu 208. num.19.& 20.Gabriel.conſil.148.num.2.volum.1. nec ſufficit quod in eo libro dicatur,tantum habui, tantum expendidi.vt late per Burſ.conſ.105.num.4.& niſi ita conſcriptus ſit,non poteſt dici adminiſtrator rationem adminiſtrationis rediſſe, vt dicunt Roland. & alij ubi ſup. & contra eum poteſt iurari in litem quanti intereſt eius cui ipſe liber exhibendus erat. Plot.vbi ſup.Doct.in l.tutor repertorium.per illum tex.de adminiſt.tut. Dec.conſil.178. num.2. Ruy. 54.num.14.lib.1.& d.conſ.69.num.8. Ceph.conſ. 674.num.24.& conſil.678.num.47.& ſeq.vide ſupra verſic.Adminiſtrator quilibet.

Liber rationum in quo ſcribuntur partitæ omnibus communes probat plene confeſſionem in eo contẽtam,etiam pro abſente factam. Bar.in l.nuda ratio. colum.2.de donat.Bal.in l.ſi quis ex argentariis.§. ex hoc edicto.de eden.& in l.1. colum.3. C. de fal. cau.adi.lega.& in l.1.col.3.verſic. ſecundo opponitur.C.de confeſ.& ibi Caſtr.in fi. & in d.l.nuda ratio.& in l.Publia. §. fin.depoſ.Alexand.conſi.245. volum.2.Socin.regu.63.limit.7. Purpur. in l.poſtquam liti.col.9.C.de pact.Hyp.ſing.459.verſic.tu ſcis regulam. vbi loquitur in libro mercatoris. Ant. de But.in cap.fin.de confeſ.colum.5. & ibi Ab.col. 4.Idem Butr.in cap.ſi cautio.colum.1.de fi.inſtrum. vbi Fel.colum.8.limit.10.Dec.in cap.2.col.5. in fi. de fi.inſtr.quod verum in libro mercatoris, ſi librũ facere conſueuit,dicunt Bal. in rubr.de fi. inſtr.col. 9.uerſ.interdum dubitatur. Alexand. plene conſil. 145.vol.6.ſecus ſi ſit liber tantummodo tentus pro memoriali, vt per Fel. vbi ſup. De libro mercatoris vide infra verſ.mercatorum libro creditur. De apocha.vide ſupra verſic.Apocha priuata.

¶Liberatio facta ab vna cauſa principali, in qua ſunt aliquæ cauſæ acceſſoriæ, videtur facta etiam ab acceſſorijs,licet de eis nihil ſit dictum.Ita Bar.in l.Aurelio.§.Caius.de libera.lega.cir.fin.allegat.l.ſi cum tibi.cum ibi not. C. de iudici.ubi ſententia lata ſuper certa ſpecie iudicij generalis, nocet in omnibus eius acceſſoriis uel dependentibus,licet ſuper eis nõ fuerit diſceptatũ. & ne dũ ab acceſſoriis, ſed ẽt a cõnexis.ut not.Ang.& Imo.in l.qui Romæ.§. duo fratres.de uer.oblig.per glo.in uer.iudicari. in cap.Accuſatus.de hæret.in 6.in §.eum vero. in fi. Caſtr.in l.nõ exigimus. ſi quis caut.ubi per illum tex. dicit, quod ſi eſt facta tranſactio ſuper ſorte, uidetur etiã remiſſa pœna,data quod eſſet pœna talis quæ poſſet una cum ſorte imponi. Ad hanc propoſitionem uide infra uerſ. reſcriptum reſtitutorium. & uerſic. Principis conceſſio etiam.

Liberatio facta, non per modum confeſſionis, ſed per modum pacti,ſeu conuentionis, non prodeſt abſenti, niſi aliquis nomine abſentis receperit.ita gloſ.in l.idem in duobus.ff.de pact.Bart.in l.non ſolum.§. ſi liberationis uerba. ff. de liberat. lega. Bart. Ang. Fulg.& Caſtr. in l.poſtquam liti.C.de pact.Bart.in rubr.C.res inter al.ac.Ant.de But. in cap. perinde. de pact.& in cap.veniens. de renunt. Bald.in l.non idcirco.C.de iur.& fac.ign.Saly.in l.vni.in 5.op.C. de confeſ.& in l.ſi actionum.C.de pact. Bal.in ſpecie in l.1.ff.de inter.action. & ex mente ipſius hanc
* dicit eſſe magis communem opin. Alexand.conſil. 131.incip.in cauſa.colum.pen.in fin.uol.4.num.5. uerſ.ubi dicit. pro qua uide Roland. conſil.19.nu. 17.uol.1.Ioan.Bolog. ſi cert.pet.l.ſingularia.num. 53.uide ſupra in uer. diſpoſitio etiam liberatoria.

Libere qui aliquid poteſt,is abſolute poteſt. Pariſ.cõſ. 26.num.26.uol.4.poſt.Socin.conſil.170.colum.5. vol.2. Aret.conſil.76.num.3.ubi dicit,quod qui libere aliquid facere poteſt, is ſua ſponte,alio non requiſito poteſt.ſequitur Socin. ſen.conſil.13. in fin. lib.1.Dec.conſ.355.num.4.Menoch.conſil.192.hac de dubitatione.nu.9. ſi enim ſecus fieret, non eſſet libertas,quæ eſt facultas de re ſua ad libitũ diſponẽdi.l.dudum.C.de contr. emp.Roland.conſi.62.nu. 19.p.1.cõſ.22. nu.11.p.2. cõſ.86.p.4. ubi dicit id libere concedi quod totaliter cõceditur. poſt Crau. conſi. 122.num.5.par.1.& Soc.iun.conſ.1.num.13. uolum.4.reliqua ad hanc propoſitionem facienda, uide infra uerſ.libere uerbum.

Libere, uerbum notat quãdam prærogatiuam abſolutam,& dominium ſuper actum cui additur. l.procurator cui.de iureiur.l.iuſiurandum quod ex conuẽtione.§.fin.eo.cap.cum nobis olim. in fin. de elect. cap.lator.de homic.cap.à multis. in fin. de ætat. & qualit.cap.cum olim.ad fin.de arbitr.cap. cum plures.de offi. deleg.1.reſp.cap. ordinarii.§.1. de offic.

ordi.

ordi.cap.ſi tibi.cap. ſi beneficia.ca. ſi apoſtolica.de præben.in 6.cap.2.de teſtam.in Sex.c.fin.de cenſi. Clem.dudum. §.nos autem. de ſepult. cap. illud.in fin.de iurep.Adeo quod actus per quemlibet minimum actum impeditur ut liber non ſit, nam omnis prohibitio,ſiue perpetua, ſiue ad tempus contradicit libertati ſimpliciter cōſideratæ.l.libertas. de ſta. hom.Hinc videmus, quod populus liber dicitur qui nullius alterius poteſtati ſubiectus eſt. l. nō dubito. §.populus.de captiu. Faciunt addicta ſupra verſic. collator ad quem ſpectat.& vide infra verſi. verbū, libere, excludit.

¶Libertati ſeruitutum ruſticorum prædiorum vt præſcribatur,non requiritur bona fides, ſecus in præſcriptione libertatis vrbanorum prædiorum.Bar.in l.hæc autem iura.de ſeruit.vrb.prædi.vbi ponit rationem differentiæ.& ibi Paul. Caſtr.Bar.in l.ſequitur.§.ſi viam.de vſucap.vbi Caſtr. colum.2. & fi.& Rom.in prin. Idem Bar. in l.fin. quemadm. ſeruit. amit.Cyn.in l.1.colu.1.in fin.C. de ſeruit. & aqua. & Abb.in cap.fin.colum.1.in fin. cum ſeq. de præſcr.& ibi Imo.colum.9.Gabr.concl.lib.5.de prēſcr. concl.3.num.14.& 15.vbi declarat.

¶Libris cenſualibus eccleſiæ plena fides adhibetur in eius fauorem. ca.ad audientiam.de præſcr.l.cenſus. de ꝓb.in auth.ad hęc. C.de fi.inſtr.dummodo ſint publici,ſeu publica authoritate conſcripti.Roman. conſil.63.in fin.ſecus ſi ſint priuati,& ad priuatum commodum ipſius conſcripti. Fely.in d.cap. ad audientiam.colum.6.verſ.10. & vlt. concluſ. Crau. de antiq.temp. p.1.num.248.& 249.vbi hanc propoſitionem declarat, pro qua materia vide Specul. de prob.§.videndum.verſic.nono per libros.Abb.conſilio 74.duo principalia. & Dec. conſ.146. ſub nu. 14.verſ.quarto iſta concluſio.vbi abſolute tenet librum monaſterij in quo deſcripta ſunt bona allibrata eccleſiæ probare,per ſuprad.iura, & vide copioſe Gabr. concl. lib.1. de prob.concl. 5. num.8. 9.10.11.

Libris in parte defectuoſis vel falſis ſtari & credi non debet etiam in alijs.Inn.in cap.fraternitatis.de hæret.Bal.in l.ſi ex falſis.C.de tranſ.Iaſ.in l.admonendi.num.128.de iureiur.& conſ.4.num.16. volum. 3. Nat.conſil.59.num.17.Gabr.conſ.148.conſtat.nu. 9.Plot. conſil.88. in cauſa. num.8. Pariſ.conſil.23. num.253.uolum.1. ubi loquitur in ſcriptoribus annalium.quem refert Meno.alios adducens,conſil.1. num.300. & conſil.112.num.71. poſt Socin.iun. conſil.132. num.11. volum.3. vide infra in verſic. teſtis dicto ſuo.& in ver.teſtis in parte verus.

Libro regiſtri producto tamquam publico,& in archiuo publico, aut loco non ſuſpecto repoſito plena pro producente fides adhibetur, etiam ſi neque diē habeat. not.in cap. ad audientiam. de præſcr. in l. cenſus.de prob.in Aut. ad hæc.C.de fid. inſtr. not. Butr.& canon.in cap.1.de fi.inſtrum. Gemin.conſ. 82.num.6.& 7.Rom.conſil.165.in prin.260.num. 3.& 319.ante fin.Dec.conſ.146.num.10.& in Aut. ſi quis in aliquo.num.23.C.de eden. & in cap.cum cauſam.nu.7.de probat. Crau.de ant. temp.par.1. num.194.& 195.Hyp.in Rubr.C.de probat.num. 293.conſ.20.nu.57.& 58.& conſ.43.num.13.vide infra verſ.Scriptura archiuij.

¶Lis quando fingitur vt ad tranſactionem deueniatur,ipſa tranſactio eſt nulla.l.cum hi.§.ſi cum lis.de tranſ.l.in ſumma.verſi.ſin autem euidens. de cond. ind.ſecundum intel.Iac.Butr. & Bar.ad illum text. & in l.ſub prætextu.C.de trāſact.& gl.in l.2.C.eo. refert Rom.conſil.517. nu.19.idem in cōpromiſſo dicit Ang.conſil.66.colum.2. verſic. & licet. Socin. conſil.220.colum.3.in prin. lib.2. Pariſ. conſil.24. num.123. & 124. volum.2. pro ratione uide dicta ſupra verſ.Compromiſſum non fit de iure.

Lis,vt pendente ea conceſſio impetrata non poſſit operari,dicitur etiam ante litem conteſtatam pendere, dummodo citatio ſit executa. Archid. in cap. induciæ.verſ.ſed quid dices.3.quæſt.3.ubi facit differentiam inter reſcriptum reuocatorium priorum literarum,& non reuocatorium. & ibi Domin.§. ſi autem.colum.1.uerſic.quæro quid ſi impetratur. Ancha.conſil.16.col.1.verſic. dicitur enim reſcriptum. Abb.in cap.fin. colum.fin. uerſic.ultimo quæritur. ut li.pend.poſt Inn.ibi.uerſ.& nota quod lis.Hoſt. ſuper uer.emerſiſſet.Butr. uerſ.quæro quando dicatur.Iaſ.in l.2.colum.2.uerſic.item limita.C.ut li.pēden.Fel.in cap.1. uerſic.fallit ſexto. & in cap. cæterum.uerſi.limita.10.modis.de reſcr.Affl.deciſ.220. uerſ.Dicebatur per aduocatum. Mil.in uerſic. gratia ſi dicat. Gabr. concl.lib.2. de iudic. concluſ.4. num.25.& ſequen.ubi de hoc multa.

¶Lite pendente poſſeſſor non prohibetur de iure cōtinuare ſuam poſſeſſionem. Glo. in Clem.2. in uer. innouari.ut lite pend.& eſt tex.in cap. cum teneamus.de appel.per glo.mag. in capit. non ſolum. de appel.in 6.Inno.& Abb.in cap.uenerabilis.de cēſi. Innoc.in cap.1.in prin.ut lite pend. Ioan. Mona.in cap. cupientes. num.138. de elect.in 6. Guid. Pap. ſin.772.Rota deciſ.10.de appel.in antiq. Io.An.in Rubr.ut lit.pend. Abb.in capit. cum ueniſſent.col. pen.in fin.uerſ.ſed mihi plus placet. & uerſ. in glo. fin.de in integ.reſt.Card.in Clem.2.in 2.opp.ut lite pend.& ibi Anch.colum.1.in fin.Imo.in 1.oppoſ. & colum.3.ſuper glo.in uer.innouare. Fran.in cap. cum perſonæ.§. ſi vero.colum.1. de priuil. in 6.Fel. in cap.dilecti.colum.fin. de maior. & obed.Dec.in cap.ſignificante.in 3. not. de appel. & conſil.103. num.1. Gabr. concl.lib.5. de acq.poſ.concl.6. ubi propoſitionem hanc ampliat,limitat,& multipliciter declarat.

¶Literæ obreptitiæ, uel ſubreptitiæ nullam tribuunt iuriſdictionem,l.& ſi legibus.C.ſi cont. ius.uel util. publ. & ibi Bart. & alij. præſertim ſi omiſſum fuit, uel expreſſum tale quid, quo non omiſſo, uel expreſſo reſcriptum non fuiſſet impetratum.Glo.Cy. & omnes, in l. præſcriptione. C. ſi cont. ius uel ut. pub.& ibi Bar.in terminis.colum.3. uerſic.oppono quod quando. & eſt tex.in cap. ſuper literis. & ibi per glo.Butr.Ab.& Im. de reſcr.in cap. ſedes.in ca. ad audientiam.& in cap.cæterum.eod.tit. & in l.ſi quis obrepſerit. ubi doct. de falſ. Bald. in d.l.præſcriptione.colum.5.in d.l. ſi ex legibus. & in l.quæ ex relattionibus. in prin.C.de legi. Iaſ.conſ.2.inci. in themate. ſub num.1.lib.1. Pariſ. conſil.98. incip. Aſſerta.num.3.uolum.3.conſil.106.incip. Bonifacius.num.7.& 12.& conſil.45.incip. Ruit monitorium.num.1.uolum.4.Bero.conſ.117. nu.3.uol.3.

vide inf.verſ.reſcriptum redditur ſurreptitium.

Literæ ſurreptitiæ ad beneficia ſunt ipſo iure nullæ.Inn.Ioan.And. & alij doct. in c. ad audientiam. il 2.de reſcrip.vbi late Felyn.alios referens. col.14. verſ.literæ beneficiales.& Inn.in c.ad aures, eo. tit. Oldr.conſ.257.factum tale eſt.num.27.Lap.alleg. 23.limitat decretalem.num.6.ubi Mandoſ. ſen.declarat in addit.ſuper ver.narrantur.& in allega. 15. idem eſt. ubi declarat in quibus caſibus ſurreptitij materia locum habeat.Gig.conſ.5.nu.13.

Literas aperiens ad aliquem directas,ſiue publicas, ſiue priuatas,ut aduerſario mittentis illas oſtendat, incidit in pœnam falſi,l.1.§.qui depoſitam. de falſ. ſi autem aperiat ut ipſe videret, non ut alij oſtenderet,extraordinarie crimine ſtellionatus punitur. c. cum olim magiſter.de off.deleg.ita Bart. in l.qui teſtamentum.de falſ.& not.ad Sylla. in l. ſi quis tabulas.ſi tñ aperiat literas ad effectū iniuriādi hoſtes ſui principis,incidit in crimen læſę maieſtatis.l.1. circa fin.ad l. Iul. Maieſt. ſimiliter in crimen falſi incidit qui alicuius literas alteri pandit.Bart.in l.Titio.colum.2.uerſ.uenio ad ſecundam.ad municip.Bart.in d.l.qui teſtm̄. ſequuntur Abb.in c. cū olim. il 2.ſub nu.4.verſ.ſed reperio.ubi ēt Fely.nu.2.de off.deleg. & Roma.conſi.365. nu.3.quod ibi obſeruat Mand. iun.ſuper uerſ.falſi.vi.ſup.verſ.collitigans diſſigilās.

Literas Apoſtolicas eſſe de ſubſtantia probationis, nō autem de ſubſtantia gratiæ aut prouiſionis, not. Ioan.Andr.& Archid.in proœm.ſex.Abb.in c. qualiter.in 1.not.de elect.poſt Bald.in l. humanum. in fi.C.de legi.vbi Bal. ſpecifice dicit: Quod ſi Papa viuæ uocis oraculo dicat, Pronuntiamus talem Epiſcopum. eſſet, etiam antequam literæ Apoſtolicæ eſſent formatæ, quia literæ non requiruntur ad eſſe,ſed ad probationem.c.inſtitutionis. 25.q.2. Ex quo ſequitur ſecundum Bal. quod ſi Papa moreretur ante expeditionem literarum, nō expiraret ius quæſitum prouiſo:quia ex ſola pronunciatione Papæ quis efficitur uetus prælatus,& ei ius acquiritur, & licet Arch.ubi ſup.referat de hoc olim fuiſſe maximam controuerſiam,tamen dictum ſup.tenet alibi Bal.in l.ſi qua per calumniam. col.3. C.de epiſc. & cler. & in l.falſus. col.7.C.de furt. in l. idem Vlpianus.de excuſ.tut.in l.mandatum. C. mand.in l. beneficium.de conſt.Princ.& in l.ſi quis filio exhęredato.§.eius.de iniuſ.rup. ſequitur Iaſ. conſ. 145. num.16.uol.2.vide ſup.in uerſ. gratia perficitur.& uide inf.uer.ſeq.

Literas eſſe de ſubſtantia gratiæ, dicit extrauag.iniunctæ.Boniſ.Octaui.de elect. notat Card. in proœm. clemen.§.nec ſine.uerſ. quarto quæro. Rota deciſ. 332.licet.in nou.ubi dicitur Rom. Cur. obſeruare, quod gratia Papæ probari non poſſit niſi per literas.ad idem Felyn. in c. ſi diligenti. in fin. de ſimo. quinimo plus dicit idem Felyn.in c.ueniens. col.1. in fi.de accuſ. qđ intrans poſſeſſionem beneficij nō leuatis bullis, ius amittit,ſi quod habet in eo.Gig. conſ.26.nu.23. & 32. cū ſeq. iunge hāc cū præced.

Literas recipiens ſimpliciter, in quibus aliquid continetur præiudiciale recipienti,dicitur eis conſentire niſi expreſſe contradicat.clemen.1.de procurat.ita not.Bal.in rubr.C.de fide inſtrum. colum.18. uerſ. quęro quid de literis tranſmiſſis. & in l. ſi abſentis, C.ſi cert.pet.col.2.uerſ.tu dic quod quandoque.& in l.ſi literas.circa fi.C.mand.& in l.ſi procuratorē. col.1.de procur.& hunc modū extorquendi conſenſum alicuius,ſcil.ad eum tranſmittendo literas, ponit Matheſil.ſing.23.& Cæpo.caut.24. quos refert Iaſ.conſ.47.nu.2.uol.1.& ante eum Alex. conſ.78. in cauſa.nu.1.uol.1. Felyn. in c.2. num.20. de fide inſtrum.Dec.conſ.430.quod ſupra.ad fin. uerſ. his ſtantibus.quod eſt repetitnm conſ.632. nume. 16. Gozad.conſ.23.prima facie. nu.6. ubi quod literæ acceptatę & lectæ obligant legentem & acceptantē ad contenta in eis, niſi contradicat ſtatim. allegat Bart.in l.ſi filius.ad Maced. & in l. cum tabernam. §.idem quæſijt.in fi.de pignor. & alios ut per eum. Pariſ.conſ.47.intentio.nu.15.conſ.91. uiſo.num.3. vol.1.cum alijs ut per Menoch.de arbitr. iud. lib.2. cent.j.caſu 21.Gabr.concl.lib.1.de præſump.concl. 2.vide ſup.verſ.epiſtola probat.

Litigantes conſeruari debent in terminis in quibus reperiuntur tempore moti iudicij, donec lis fuerit terminata, arg. l. pen. ad fin. de aqua quotid.& æſti. Caſtr.in l.ſi ſuper poſſeſſione.poſt med.C.de trāſa. & conſ.3.lib.2.& Curt.ſen. conſ.61. per tot. Aret. in c.in præſentia.col.4.uerſ.& primo adde. de ꝓb. Fel.in rubr.de treug. & pace. ad fin. uerſ. nona declaratio.Dec.in c.cum teneamur.not.4.de appel.& in l.fi.num.7.C.de edic.diui Adr.toll.Soc.conſ.32. col.fi.lib.1.Guid.Pap.q.366.Pariſ.conſ.39.num.6. lib.1.& ante eos Bal.in d.l.fi.col.2. in l.ſi pater. C. qui bon.ced. poſ.& in l. ſi ſeruus. C. quod cum eo. Ceph.conſ.461.nu.23.

Litis conteſtatio non extinguitur nec ſuſpenditur per appellationem,ſecundum Bart.in l.ita demum.col. fi.per illum text.uerſ.deinde conclude. C. de procur.Abb.poſt Butr.in cap.exceptionem.col.5.uerſ. item ſcias.de except.Bald.in l.per hanc.col.5. C.de temp.appel.tradit Caſtr.conſ.73.inc. quod in cauſa appellationis. licet alias appellatio ſuſpendat & deuoluat inſpecto futuro euentu.Lap. alleg. 2. nu. 12.& alleg.107. uerſ. ſecunda ratio. & quoad præſentem ſtatum extinguat.Bal.in rubr. C.de appell. Butr.Imo.& Abb.in c.uenientes. de iureiur. Alex. conſ.37.viſo themate.col.2. vol.4. Soc. conſ.76.& viſa facti.col.2.Aret.in l.ſi cā cognita. C. de tranſa.

Litis pendētia ex parte agētis inducitur ex citationis decreto.cle.2.ut lit.pend. licet nondū citatio fuerit executa,qa,cū ipſe agens certus ſit,amplius certiorari non dēt,iux.reg.eū qui certus.in 6.de reſc.c.ab excōicato.de do.præleg.l.1.in fi.& ita Rotā determinaſſe dicit Rom.cōſ.330.ſub nu.2. uer. illud aūt certum eſt.& Mand.iun.ad eū,ſuper uer. loquitur. cōteſtes alias deciſ.Rotę refert tā impreſſas,quā manuſcriptas.Affl.dec.220.poſt nu.13.uerſ. & dicitur lis pendere.Pariſ.conſ.45. nu.32. vol.4. faciunt ad hanc propoſ.dicta inf.verſ. poſſeſſor pacificus.

Litis ꝓſequutio de pſona in pſonā nō trāsfertur,niſi in hæredibus,uel vſibus ſucceſſorib.Inn.in c. quia. G. de iudi.C.de acq.hær.l.fi.l. Pōponius.§.cū quid.de acq.poſ.Bal.in l.ꝑ diuerſas.q.10.C.mād. ubi dic t, qđ quis non pōt agere cōtra aliū, niſi doceat de ſua pſona.Bal.ſequitur Rom. cōſ.142. qđ ceſſionarius. cir.fi.ver.ſi igit clare probatū eſt.Iaſ.poſt Ang.Inſt. de act.§.fuerat.num.62.ſed ſi prius conſtet eum eſ-

ſe hæredem vel ceſſionarium,datur ei executio quā habebat ſuus auctor contra ſuum debitorem.Barb. conſ.25.vol.1. Saly.in d.l.per diuerſas, q.14.Ang. in l.poſtulante. ad Trebel. & in l.actio. C. ſi vn.ex plur.hær.cred.Bar.in l. creditores.C.de pignor.vide infra verſic. perſona mutata. & verſic. perſona quolibet actu.

¶ Locatio an venditio ex traditione rei inſurgat ſi dubitatur,declaratur ex quātitate eius quod ſoluitur, nam ſi erit cōformis penſioni, dicitur locatio,ſi erit conformis pretio dicetur venditio.glo.in l.1.§.1.de ſuperfici.quam ſing.dicit Bal.in c.literæ.nu.3.de dilat. Anch.conſ.402. nu.5.eāque alibi ſequitur Bal. in l.ex cōuentione.poſt prin.verſ. tertio caſu.C.de pact.Alex.cōſ.104.p tot.vol.6.pſertim.nu.5.& cōſ. 112.vol.1.Barb.cōſ.14.col.11.vol.2. Soc.cōſ.248. col.2.& 266.nu.8.vol.2.Corn.cōſ.326. nu.13.lib. 1.264.poſt nu.5.lib.3.Iaſ.in l.1, ſub nu.23.ver.dictā tn̄ gl.C.de iu.emphy.Dec.cōſ.4.ad fi.& in l.ſemper in ſtipulationib.nu.7.de reg. iur.per glo.ibi. & cōſ.347.nu.2.in fi.verſ.& hoc cōfirmatur. ex quātitate.n.ptij arguitur & demōſtratur qualitas cōtractus.Bar.in d.§.1.de ſuperf.in l.patronus.§.1.de leg. 3.& in d.l.ſemper in ſtipulationibus,Dec.cōſ.500. ſub nu.5.verſ.& quia ex quātitate.Fab.de Mon.de emp.& ven. q.5.prin.Ant. Burg.in c.ad noſtrā.nu. 51.de emp.& ven.Tiraq.de retr.prox.§.1.gl.14.n. 86.& vi.ſup.verſ.contractus eſſentia & qualitas.

Locationibus dicitur longum tempus decem annorū incluſiue,& abinde ſupra.ita Bart.in l.1.§.quod autem.per glo.ibi.de ſuperfici.Bald.in l.quæcunque. C.de bon.quæ lib. in l.iubemus. in princ.colum.3. C. de Sacroſanct. Eccleſ. vbi dicit quod ita de conſuetudine ſeruatur. idem tenet Ang. in l. ſi filio.§. fin.ſolut.matrim.Archid.12.quæſt.2.cap.alienationes.col.vlt.Ant.de But.in cap.fi.ne prel.vices ſuas. & dicit Card.Flor.in Clem.1.§.fin.quæſt.4.de reb.
* eccleſ.non alien. quod iſta opinio communiter tenetur,& quod ita ſæpius conſuluit, & quod ita ſeruatur.Alex.conſil.17.viſo inſtrumento.nu.10.vol. 4.& eo.conſil. num.1. dicit, quod locatio facta ad decem annos, dicitur eſſe facta ad longum & magnum tempus.Iaſ.conſ.94.pro domino.nu.3.vol.1. Dec.cōſ.204.in cauſa.nu.1.conſ.292. & pro tenui. nu.1.& in aut.præterea.nu.16.C.vn vir & vx.Couar.lib.2. var.reſol.c.16.ſub num.1.verſ.locatio autem. Bertrand.conſ.126. locatio. vol.3. de materia, Rui.cōſ.35.adeo plene.nu.6.18.& 21.& cōſ.86.nu. 5.volum.1.Bero.conſ.86. tria ſunt.in fin. & conſil. 13.in præſenti.n.3.vol.1. ſi vero tale tempus ſit intra decennium,dicitur modicum.Pariſ.conſ.98.nu. 4.vol.4. Quid autem ſit de locatione ad vitam, an vim perpetuę locationis habeat,cumulat Gabr.concluſ.lib.3.de locat.concl.2.

Locationis renouatio præſumitur ex patientia & taciturnitate domini permittentis conductorem lapſo tempore conuento continuare. l. item quæritur.§. qui impleto.ff.loca.ibi, taciturnitate vtriuſque partis colonū reconduxiſſe videri. & ibi,hoc enim ipſo quod tacuerint recōduxiſſe videatur. & in l.qui ad certum.eo.tit.l.legem.§.1.C.eod.vbi Saly.& Ang. Rui.cōnſ.61.num.5.in fin. verſ.ſed præmiſſis.lib.1. Bal.in d.l.legem. in ſummario. nam ex tali patientia & taciturnitate vtriuſque tam locatoris quā conductoris conſenſus inducit, qui ad huiuſmodi renouationem præſumendam ſufficit, l.iuriſgentium.in prin.de pact.l.conſenſu.de action. & oblig. Inſt. de oblig.quæ ex conſ.in prin.Anch.conſ.302.num.2. Alciat.loquens in præcario,de præſump.reg.2.præſump.17.ſub nu.4.verſ.ſed prior opinio. Ceph.conſil.475.nu.41.& ſucceſſiue.faciunt dicta inf.verſ.ſocietatis renouatio.ſecus ſi ante finitum tempus præmiſſa fuerit proteſtatio ſeu denuntiatio declaratiua animi nolentis locationem finito tempore durare,tunc enim non pręſumitur renouatio,ut per Alexan.conſ.28. ſub num.4. verſ. & poſito quod non francaret.

Locator re locata ob ſuam neceſſitatē indigens inquillinum ante finitum tempus expellere poteſt. l.æde quam. C.loca.ubi enumerantur tres caſus ex quib. hoc dominus facere poteſt.& ibi gl. & Doct. niſi tn̄ dominus locationi pactum priuatiuum adiecerit. Ang.ibi.Dec. in c.quæ in eccleſiarum.col.fi. de conſtit.Corn.conſ.103.col.pen.in fi. vol.2. Grat.reſp. 1.col.3.lib.1,Fel.conſ.43.nu.13.& 14.& hoc ut pactum aliquid operetur. Alex.conſ.91. col.fi.vol.3. Ruy.conſ.213.col.4.vol.1.quod tamen intellige de neceſſitate ſuperueniente poſt contractum, ſecus ſi tempore contractus imminebat,& tamen rem locauit,nam tunc illum expellere non poteſt. ita glo.in d.l.æde.in ver.neceſſariam, quæ concor.citat.eamque probāt Doct.ibi.& Corn.vbi ſup. vel etiam,ſi, poſtquam ſuperuenit neceſſitas, dominus mercedē a conductore accepit, ex hoc.n.facultati expellendi,etiam ob neceſſitatem renuntiare videtur.Bal.in d.l.æde.& Corn.vbi ſup.& hæc nota,quia ſæpe occurrunt,& faciunt ad ſtat.Vene.lib.6.c.27.

Locator tenetur remittere cōductori ratam mercedis pro tempore quo re locata frui non potuit, etiam ſi non adfuit culpa locatoris.l.ſi fundus.ff.loca. & ita per illum tex. dicit Bald.in l.vni. in 7. oppoſ.C.de ſent.quæ pro eo quod inter,& Imo.in l.ſi filio.§.fi. ad fin.ſol.matr.Roma.in l.ſi quis arbitratu.col.vlt. de verb.oblig. Hoſtienſ.in ſum.titu.de loca.§.quæ actiones.verſ.nunc videamus.Iaſ.conſ.109.in quæſtione.ſub num.1.verſ.& dicit tex.Socin.conſ.156. pro fundamento.num.4.& 11.vol.2.Bero.conſ.139. illuſtriſſime.num.1. & conſ.140. in cauſa.num.1.& 13.cum ſeq.vol.1.Grat.conſ.95.quidam canonicus. ad fi.lib.1. Ruin.conſ.65.circa primum. nu.3. vol. 1.Menoc.conſ.27.rigoroſis.nu.53. Nat.conſil.610. utrum conductor.nu.8.& 9.ubi declarat.

Locus adiectus ſubſtantiæ legati reſtringit legatum, vt ſi quis dicat, lego centum quæ habeo in arca, nam ſi in arca non eſſent niſi quinque, hæres tenetur illa quinque tātum præſtare.l.ſi ſeruus legatus. §.qui quinque.de lega.1. Alex.conſ.216. nu.2. vol. 7.Soc.conſ.25. ſub nu.2. uerſ.pro hac parte.vol.4. ſecus ſi ſit adiectus executioni, quia tunc nō reſtringit.l.quidā teſtamento.in prin.de leg.1. & ibi Bar. & in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.de verb.obligat. Bal.in l.2.C.de fal.cau. adiec.lega. & conſ.151.lib. 5.Alex.d.conſ.216.ſub nu.3. verſ.non obſtant iura.Ceph.conſ.636.nu.9.

Locus deſtinatus ad eccleſiā ædificandam non gaudet immunitate eccleſiaſtica,antequā ſaltē primus lapis

fuerit ibi per Epiſcopum poſitus.Hoſtien.in c.eccleſiæ.in prin.in ver.celebrantur.de immun.eccl.& ibi Io.And.verſ.in glo.1.& Anch. nu.29. Card. in q.1. Collect.in verſ.idem ſufficit.Abb.col.1. verſ.hæc faciunt ad multas.Henr.Boic.col.1. verſ.Aut quæris. Fel.in c.cum adeo.col.3. verſ.ad idem, quod not.de reſcr.immo vltra hoc requiritur,quod diuina officia ibi cępta ſint celebrari, vt dicit gloſ.1. in d.cap.eccleſiæ.Pro ratione vide ſupra verſic. deſtinatio non habetur.

Locus exemptus eſt acſi eſſet extra territorium, ita ꝙ nō ſubeſt iuriſdictioni iudicis loci.c.cum Epiſcopus. de offi.ord.in 6.not.Domin.poſt Io.And.in c.2. de conſt.in 6.plene ſcribit Fel.in c.graue. de offic.ord. vbi videtur potius tenere cōtrarium,ꝙ ſubditus delinquens vel contrahens in loco exēpto ligatur ſtatutis loci,ex quo perſona non eſt exempta, ꝙ dixit etiam Anch.in c.a nobis.de ſent.excomu.& in c.poſtulaſti.col.16.de foro comp.Iaſ.conſ.82. col.fi.lib. 1.propoſitionem probat Anch.in rep.c.1.col.56. de conſt.Gem.in d.c.2.Iaſ.in l.fi. de iur.om.iud.nu.5. & ibi Dec.nu.2. contraria nititur ſuper.l. ſi quis in hoc genus.C.de Epiſc.& cler.vbi iudex ſecularis punit delictum commiſſum in eccleſia, quæ eſt a ſua iuriſdictione exempta.ſed illud eſt, quia exemptio inducta in fauorem eccleſiarum, non complectitur delinquentes in eis. c.inter alia. de im. eccl. Dec. & Anch.& Alex.vbi ſup. in d.l.fi.d.nu.2. vide tamen ſup. verſ. Eccleſia reos ſanguinis. & verſ. immunitas conceſſa eccleſiis.

¶ Lucrum iam quæſitum perdendo dicitur quis pati damnum,ſecus vbi tractatur de perdenda ſpe lucri, nam non dicitur tunc pati damnum.glo.ordin.in l. 1.§.ſi quis autem propter inundationem. in ver.in integ.reſt.ff.de itinere actuque.priu.glo.in l.2.§.1. ne quid in lo.pub. Cyn. & Bal.in l. cum ſponſæ.C. de donat.an.nup.Bal.Ang.Imo. & Alex.in l.nō amplius.in prin.de leg.1.Caſtr.& Alex.in l.2.§.fi.per illum tex.qui ſatiſ.cog.Ale.in l.cū emptor. ad l.fal. Ratio, quia poſtquā lucrū eſt radicatū,& acquiſitū ſi auferatur,iudicatur de illo prout iudicatur de dāno. Alex.multa referens,conſ.89.viſo puncto.num. 13.vol.2.& conſ.169.nu.14.eo.Dec.in l.1. col.1.C. de inſtit.& ſubſt.Iaſ.in l. Reprehendenda. C.eo.in l.fi.§.in computatione.col.2.C.de iu.delib.in l.fin. col.3.C.de codicil.in d.l.non amplius. §.1. in l.3.§. Labeo.de acq.poſ.in repe.l.quominus. col.8.de flumin.conſ.87.conſultus.nu.7. vol.1. Ruin.conſ.95. Præſuppoſita.nu.12.conſ.219. in hoc dubio. nu.6. uol.1.Iaſ.conſ.108.abſolui alias. in fin. vol.1. Crau. conſ.188.num.10.Nat.conſ.282.quamuis.ad fi.Menoc.conſ.36.ſi iudicantem.nu.53.Franc. Bec.conſ. 42.quoniam.nu.23.& conſ.55.illuſtriſſimus. num. 34.vide ſupra uerſ.error etiam in facto proprio.

Lucrum quæſitum ex turpi quæſtu non tenetur quis communicare etiam cum ſocio, cum quo ſocietatē omnium bonorum expreſſe contraxiſſet.l.quod autem.iunc.l.præced.§.pen.& fin. pro ſocio.nō enim alicui,nec etiam filius patri tale lucrum acquirit, l. quod ſeruus.& ibi not.Doct.de acq.poſ. Io. An.ad Spec.de actore.§.1.ſuper ver.aduentitiū.not.Doct. in l.cum oportet.in prin.C.de bon.quæ lib. & in l. 1.in prin.poſt glo. ff. de his qui ſunt ſui vel ali.iur. Bal.in Auth.ex teſtamento. C.de collatio. ubi tex. in ſpecie, ſeu Bald. ibi loquitur de lucro acquiſito in ludo.& hoc præſertim uerum eſſe in ludo az ardi,dicit Aret. de malef. ſuper glo. metidore d'i mali dadi, cum talis ludus illicitus & prohibitus ſit.l.2. de alea.l.fin.C.eo.l.alearum. C. de relig.glo.in ca. clerici. & ibi plene doct. de vi.& hon. cler. Hoſt.in Sum.de exceſ.præla.§.1.verſ.clericus. & in ſum. de pœn.§.1.uerſ.quid de leuioribus.Imo.in l.ſi quis cū ſciret.pro empt.Alex.conſ.77.nu.5. uol.5. Auffre. deciſ.Tholoſ.192.Iaſ.in l.iuriſgētium. §.prætor ait. de pact.& in l.ſingularia.ſi cer.pet. Cæp.caut. LV. Dec.conſ.115.nu.3.& 4.contrarium ſentit, firmās ludum fortunę,ut eſt taxillorum,non eſſe ex ſe prohibitum, idque copioſe proſequitur Couar. ſuper reg.peccatum.in 6.2.par.relect.§.4. tu tene propoſitionem, declara tamen ut per Didacum ubi ſupra diſtinguentem de foro animę,uel de foro iudicij.& ad rem noſtram uide inf.uerſ. ſociorū bona omnia.

Lucrum quando alicui aufertur contemplatione alterius, debet illi applicari cuius contemplatione aufertur.eſt doctrina Bar.in l.2.§. uidendum.ad Ter-
* tul. quam communiter approbatum dicit Curt. iu. conſil.93. num.7. ita etiam dixit Abb. conſil. 75. primo eſt videndum.ad fin. lib.1. Curt. ſen. conſil. 42.prima fronte. ſub num. 11. Dec. in l. illam. ſub numero decimo. C. de collat. & conſilio 184. uiſa prohibitione. numero quarto. Socin. iun. conſilio 158. abunde. numero 159. & conſilio. 174. uiſa prædicta. numero 5.uolum.2. poſt Roman. conſil. 411.quatuor ſunt. colum. fin. in fin. dixi ad Curt. iun.conſilio 87.numero quarto, & ad d.conſil.93. ſuper uerſic. aufertur. & uide infra verſic. diſpoſitio quando fit. & applica dictis ſupra uerſic. lex dictans.

Lucrum quod filius facit cum pecunia patris, & quod quiuis alius cum alterius pecunia facit, pro medietate pecunię attribuitur domino, & pro altera labori & induſtriæ lucrantis, & iſtam eſſe communem conſuetudinem dicit Bar.in l.illud. C. de collat. & in l. nec caſtrenſe. colum.3.ff.de collat.bon.& non ſolum de conſuetudine, ſed & de iure uidetur hoc procedere,Bar.in l.1.pro ſoc.Alexand. ad d.l.illud. in fin.Abb.conſil.306.in prin.lib.2.Roman.conſil. 469.uſque ad num.6.Socin. conſil.92. uerſic. circa ſecundam.lib.1.Corn.conſil.24.col.2. lib.1.213.lib. 3.58.col.1.uerſic.& ideo.lib.4. & in Auth.ex teſtamento. C. de collat. Alexand.conſil.132. num.22. uolum.5.Crauet. conſil.125.in fin. & 165. num.1. Tiraq.de retr.conſang.§.1.glo.9.nu.60.61.62. Bar. Soc.inter conſ.Mari.ſen.162.colum.1.2.3. & conſil. 192.lib.2.& hoc uero,quo ad filium,quando etiam filius clandeſtine pecuniam patris accepit. Socin.d. conſil.92. col.fin. dictum in propoſitione procedit in dubio,ſecus ſi appareret quod lucrum pro maiori parte ex opera & induſtria perſonæ potius, quā ex pecunia proueniſſet, uel econtra, quia tunc lucri diuiſio arbitrio boni uiri fieri debet. Bald.in d. Auth.ex teſtamento.colum.10.in l.cum oportet.in prin.colum.3.C.de bon. quæ lib.uerſic. quæro pater in l.omnimodo.§.imputari.colum. penult.uerſic.iuxta prædicta.C.de inoffic.teſtam. & in cap.1. colum.1.uerſi.infert ad quęſt.ruſtic.de benef.fratr.

& ita Bar.declarat.Corn.d.cõſ.24.2 13. & 311.lib. 3.& d.conſ.58.facit tex. in l. ſi non fuerit. §.1. pro ſocio. vbi dicitur, quod plerumque tanta eſt induſtria ſocij, vt plus conferat ſocietati quàm pecunia, ut in l.quid enim.pro ſocio.& in §. de illa.verſ. ſeruius Sulpitius.Inſt.pro ſocio. & pro hac declaratione vide Crau.conſ.159.in fi. & conſ.165.nu.2.ſed ſi filius nomine patris negotiatur, lucrũ patri tm̃ acquiritur.Rom.d.conſ.469.Ang.conſ.85.col.2.Bal. in d.Auth.ex teſtamento.col. 10. & ſi nomine ſuo, & ſuo periculo tm̃,ſibi acquirit.Bar.in l.quia poterat.ad Trebel. Dec.in d.l.illud.nu.12. pro quo vide Calcañ.conſ.19.per totũ.Crau.conſ.165.nu.4.Soc. tñ contra,conſ.162.col.3. lib.2. In dubio tamen filius ex pecunia patris lucratus præſumitur. Ruyn. conſ.96.lib.5. vbi declarat. & late Calc.d.conſ.19. nu.24.& hæc nota,quia ſæpe occurrunt. & faciunt ad dicta inf.verſ.ſocij alicuius artis.

M.

MAIOR habens rem cõem cum minore vti tur priuilegio minoris. l. ſi cõem. ff.quemadm.ſerui.amit.vbi non præſcribitur fundus contra maiorem habentẽ eum cõem cũ minore.Fel.in c.1.nu.6. de præſcr.vbi multa cumulat.Gram.conſ.124.col.2.Soc.conſ.27. col.3.lib.3.Cum.conſ.7.col.5. Ruy.conſ.77.nu.5. cum ſeq.vol.4. Cur.iun.conſ.53. nu.4. & hoc facit ad materiam non exemptorum, vt ratione cõionis gaudeant beneficio exemptorum. hinc dicũt Rom. conſ.265.& Abb.in c.de quarta.de præſcr.ꝙ res laici cões cũ eccleſia nõ pſcribuntur minori ſpatio cõtra laicũ ꝗ contra eccleſiã.quod ẽt voluerunt Inn.in c.ad audientiam.in fi. de præſcr. & Boni. de ſtatut. vrb.præſcr.glo.19.nu.275.vbi alios citat.

Maior tanto quis exiſtit, quanto melioribus & honehioribus præeſt, & nobilior eo quis reputatur quo nobiliores habet ſubditos. §. nos igitur.in Auct. de defenſ.ciuit.Bal.conſ.338.lib.3. Abb.in c.ſolite.de maior.& obed.& conſ.21.viſo dubio nu.2.p.1.Gundiſal.de dignit.vicecancel.q.2. quem refert & ſequitur Gomeſ.ſuper reg. de impetr. benef. vacan. per obit.famil.Card.q.7. verſ.addo etiam. Ioan.Montai.de auth.mag.conſ.ſub nu.7.verſ. tamen ad propoſitum.Ceph.conſ.615.num.13.

Maiorum bona debentur poſteris iure naturæ. l.cum ratio.de bonis damnat.l.ſcripto.vn.lib.Soc.conſ.9. proſequendo.col.3.verſ.vigeſimo. vol.1. & cõſ.23. circa prædictam.col.4.in fi. verſ.decimo. p.1.conſ. 30.quamuis ex his.poſt prin. verſ.quauis. conſ.80. primum aũt.col.2.in prin.conſ.108.in hac.col.2.ad fi.conſ.150.&nos.col.10.in med. verſ. in cõtrariũ. & col.22.in prin.conſ.153.pulchra.col.4. ad med. verſ.ſecunda ratio.vol.2.Lap.alleg.101.in ciuitate. nu.2.Oldr.conſ.107.circa.nu.1. conſ.94. elegãter. nu.6.conſ.135.factũ.in fi. Soc.in l.cum auus. num. 39.de cond.& dem.Iaſ.in l.in ſuis. nu.42. de lib. & poſth.copioſe Niconi.in rep. c.quoniam contra. de prob.p.1. nu.104. & 105. vbi ius naturæ immutari non poſſe multis authoritatibus comprobat.

¶Mala facienda non ſunt vt inde eueniant bona. glo. in l.qui ſub prætextu.C.de ſacroſ.eccleſ.& in c.magna.ne cler.vel mon.c.ſuper eo. de uſur.c.ſacris. de ſepult.c.fortè.14.q.5.c.cum ex iniuncto.uerſ.quod licet.de hæret.c.quod ait.14.d.c.ſi aliquid.22.q.4. vbi quod non debet cõmitti malum, vt euitetur maius aliud malum.ad idem eſt tex. in §. illud verò ſatis.in proem.ff. Ab.in c.nouit.col.9.uerſ. Tertiò oppono. de iudic. hinc dixit Barb. in l.1. C.qui adm. ſeu in rub.col.35.& in conſ.36.col.16.uol.2. quod quando ad licitum nõ poſſumus peruenire niſi per illicitum,dicimur uti illicitò,nõ licito.refert Nicon. in repet.c.quoniam contra. de probat.p.1. nu.147. & ſeq.ubi plura de hoc. hinc habemus quod pro redimendis captiuis non licet uſuram exercere. c.ſuper eo.de uſur.p peccato enim ſuo quis non debet alterius ſaluti & comodo cõſulere. c.faciat homo.c.ſi quis à te fugerit.&c.ne quis arbitretur.12.q.2.Affli.deciſ.22.nu.3.& in cõſt.regni,uſurariorum. nu. 27.& habetur.14.q.5.per tot. non eſſe committendas uſuras ut eleemoſynæ & alia bona inde ſequantur.iux.præceptum Pauli ad Rom.c.3.nõ eſſe ſcilicet facienda mala ut eueniant bona. in quo tamen uide Alex.conſ.1.nu.2.uol.2.ubi tenet Rom.Pont. ex cauſa publicam utilitatẽ concernente poſſe permittere uſuras exerceri.pro eo tamen quod dictum eſt non debere committi malum, ut maius aliud malum euitetur. uide Cagn. in l. quoties. C. de iudic. ubi dicit,dictum illud, de duobus malis minus eligẽdum, procedere ubi duo mala urgent, & utrumque uitari non poteſt. ſequitur Oſaſ. deciſ.137. etſi in quæſtione.num.19.cogita.

¶Malæfidei poſſeſſor dicitur ille qui ſcit rem eſſe alienam,uel alteri debitam.l.ſi quis fundũ, & ibi doct. de acq.poſ.Balb.in tract. præſcrip.par.2. par.3. q. 1.Pariſ.conſ.26.& 51.nu.24.lib.1.& hic nullo tempore præſcribit.c.fin.de præſcr.regu.poſſeſſor.in 6. l. qui balneum. §. ff. qui pot. in pign. hab. l.ſicut. iunc.glo.in uer.poſſidente.C.de præſcr.30. uel 40. ann. Bar.in d.l. ſi quis fundum.cum ſua mat.ut per Socin.iun.conſ.145.num.64.lib.1.poſt Abb.conſil. 19.lib.2. etiam ſi tempus ſit tale cuius initij memoria non exiſtat. Aret.in §. furtiuæ.ſub nu.1. uerſ.in glo.prędic.Inſt.de uſucap.Pariſ.conſ.112.num.32. cum ſeq.lib.1.Crau.146.nu.2.Gabriel.163.nu.16.& 17.& hoc uitium etiam ſucceſſores inficit.l.cum heres.de diuer.& temp.præſcr.quam l.etiam de æquitate canonica locum habere dicit glo.in ca. Abbate ſane. de re iud.16.Bar.Caſt.& alij in l.Pomponius. §.cum quis. de acq. poſ. Celſ. Vgo conſ.34. nu.28. in fi.Ceph.conſ.455.num.85. & ſucceſſiue. & uide inf.uerſ.poſſeſſor etiam iniuſtus.

Malæfidei præſumptæ allegatio tollitur ſpatio triginta annorum, & non poteſt allegari niſi uſque ad triginta annos,ita Bar.in l.fi.ad fin. per illum tex. C. un.ui.ex tunc.n.prẹſumitur,lapſis annis triginta retro ſemper fuiſſe bonæfidei poſſeſſor.Bal.in l.ſuper longi.col.3.C.de præſc. longi temp. cum Bar.tenet Ant.de But.in c.ſepe.de reſt.ſpol.ſequitur Iaſ.conſ. 57.in cauſa mota.n.23.conſ.72.nu.11.uol.1.Alex. conſ.203.proſpectis.nu.12.uol.6.Soc.conſ.127.uiſis.nu.7.p.1.Dec.conſ.266.ad excluſionem.ad fin. cõſ.272.uiſo.n.9.conſ.375.iuridicã. ad fi. cõſ.558. * in cã.nu.12.& opinionẽ Bar.tanquã cõem ſequitur Bal.

Bal.in l.Celſus.nu.107.de vſucap.Gab.concl.lib.5. de præſcr.cõcl.1.n.55.Menoc.de rec.poſ.rem.13.n. 70.ad fi.Viui.com.op.li.2.opi.167.inc.mala fides. Boer.deciſ.39.n.7.poſt Salic. i l.2.col.fi.C.de ſeru. ꝗ materiã late proſequitur Crau. de antiq.tẽp.p.4. §.materia iſta.n.16.cũ plu.ſeq. vbi ponit tenẽtes cõtrariũ, & qd de iure ciui.& qd de iure cano. dixi ad Curt.iun.conſ.52.ſuper ver.intra xxx. annos.

¶Maleficio per aliũ perpetrato ꝗ interfuit, in dubio magis caſualiter,ꝗ conſulto interfuiſſe præſumitur, qm̃ in dubio benignior præſumptio capienda eſt.l. merito.ꝓ ſocio.l.cũ creditor.de ſur. Anch.cõſ.216. Feli.in c.ſicut dignũ. col.3.de homic. Hypol.in l. ſi in rixa.col.8.de ſic.Brun.de indici.nu.38.verſ.item inſurgit.Cæpo.conſ.1. p tot. Deciſ.Luca.xi. apud Ioſ.Lud.n.24.Hinc eſt, quod pro homicidio in rixa perpetrato non oẽs qui interfuerũt & percuſſerunt de occiſo tenẽtur,ſed ille ſolus qui letale vulnus inflixit.igitur vniuſcuiuſque ictus diligenter conſiderandus vel contemplandus eſt.d.l. ſi in rixa.gl.in l. item Mela.§. ſi plures.ad l.Aquil. in ver.cuius ictu. Anch.d.cõſ.216.col.fi.Hyp.cõſ.81.Salus.pro cuius materiæ declaratione vi.Ang.in.tract.maleſ.in ver. & Andreã.nu.19.iunc.add.Arim. Alex.in terminis. conſ.15.nu.4.vol.1.& cõſ.2.vol.7. Spe.in tit.de homic.verſ.ſed pone ꝙ quatuor. Bald.conſ.81. vol.5. Arim.ad Ang. in d.ver.& Andreã.nu.16. vbi ẽt an ſolutio vnius ex delinquentib. liberet aliũ. Gram. deciſ.17.in cã.nu.4.& in conſ.4.nu.1.& conſ.5.diſtinguit in hac materia Io. Mil. in pract. cri.nu.18. verſ.qñ aũt.cũ verſ.ſeq. & in tract.pœn. citra mor. nu.35.& in Reper.ad Feli.in ver.homicidiũ cõmiſſum p plures.ex pmiſſis ſequitur,ꝙ ſi quis lætaliter homine vulnerauerit,& alius ex toto peremerit vulneratũ,primus de vulnere tm̃, poſtremus de occiſo tenetur.d.l.itẽ Mella.§. Celſus. & l.huic ſcripturæ. §.1.eo.tit.Rõm.ſing.10.quidã fuit. Fel.in c.ſignificaſti.il 2.de homic. Ang.tñ in ſum.i ver.homicidiũ. il 1.nu.8.tenet ꝙ ẽt primus ſit homicida, & Cæpo. cõſ.11.Alex.conſ.14.vol.1.& Add.ibi.& conſ.115. vol.2. Crem.not.56.quidã malus aduocatus. Hyp. in pract.cri.§.oportune.col.2.vbi cõcor.multas allegat.& i l.1.de ſicar.n.87.Fulg.inter cõſ.cri.diuerſ. conſ.43.nu.17.Gram.conſ.4.nu.2. & per totum.

Maleficium conſulens ei qui alias facturus erat, non tenetur in totum de maleficio,ſed mitius punitur,niſi in delictis atrocioribus:velut in crimine læſæ maieſtatis,venenationis,proditionis,parricidij,& ſimili- * bus. & eſt cõis opinio ſm̃ Fel. in c.ſicut dignũ. in 3. not.de homic.vide inf.in verſi. opem ſimplicem.de materia aũt conſilij,an.ſ.conſultus eſſet alias facturus,vel non,ponit Saly.in l.1.in 6.p.C.de rap. virg. & in l.1.C.de ſeru.fugit. Decius in l.conſilij.de reg. iur.& habetur in c.nullus ex conſilio. de reg.iur.in 6.Ang.conſ.22.pro deciſione.quem refert Arim.in addi.ad Ang. de maleſ.in ver. & Semproniũ. nu.2. & 43.Ioan.Iac.de Leonar. inter conſ.Soc.iu.vol.2. cõſ.39.n.12.Dec.in c.quia quæſitũ.de of.del.n.43. vide not.in l.2.in fi.ff.mãd. Oſaſ.deciſ.66.Addi.ad Bar. ſuper l.1.C.de ſeru.fugit. in ver.conſilio. vide copioſe Dida. in Clem. ſi furioſus.de homic.2.par. relect.§.2.in prin.

¶Mandãs alicui vt faceret uindictã iniuriæ ſibi illatæ, non præſumitur commiſiſſe mandatario,niſi vindictã ſimilẽ iniuriæ, nã in dubio ſp intelligendum eſt, vindictam debere fieri cum moderamine inculpatę tutelæ. arg.l.1. cũ ibi not.C.vn.vi.l.1. §.cũ igitur. de vi & vi arm.l.ſcientiã.§.qui cũ aliter.ad l.Aquil. * vbi oẽs cõiter id tenẽt,vt teſtatur Bero.q.famil.10. nu.6.vnde ſi vulneratus cõmittat vindictã,pſumitur cõmiſiſſe ſimilia vulnera,non mortẽ, & licet in hoc interuenerit pecunia,non tñ dr̃ aſſaſſiniũ, nec cadit cõſideratio.c. ꝓ humani.de homic. in 6. ꝙ requirit occiſionẽ.vt dicit ibi Archid.col.1. Io. And.col.1.in fi.& Domini.col.2.in prin.vi.ſup.verſ.famulus cui, a dño.& inf.verſ.mandatũ occidẽdi.& nota,ꝙ,vt videatur mandatũ homicidiũ,tria requiruntur, inimicitia capitalis pcedẽs, loquutio mandantis ad aures mãdatarij, & ꝙ incõtinenti ſequutũ ſit homicidiũ. Cuma.i l.ſi rẽ.§.fi.de priu.cred.verſ.& ꝓ hoc.Io.de Anna.cõſ.59.col.2.verſ.eodẽ mõ dico.Ari.ad Ang. de maleſ.in ver.Semproniũ.in prin.Iaſ.in l.ſeruũ fugitiuũ.col.6.ver.quinto mirabiliter.C.de ſeru.fug. Rui.cõſ.6.col.2.vol.5. Aret.in c.tertio loco. col.fi. verſ.& ꝙ ſufficiat,de ꝓb.Fel.in c.afferte.col.fi. uer. datur etiam.de præſum.Rip.in d.§.fin. col.1.verſic. intellige omnibus concurrentibus.

Mandans aliquẽ tm̃ vulnerari vel percuti, citra animũ occidẽdi,licet mãdatarius occiderit, mãdãs ipſe * nõ tenet,ſed mitius de culpa punitur. eſt magis cõis Doct.ſnĩa.ut patet ex dictis Ant.de Roſel.conſ.95. in hac.q.Fran.de Capit.conſ.36.Ang.fil. Paul.Caſtr.cõſ.31.viſa.inter cõſ.Cæpo.Alex.cõſ.140.cõſ.uol. 2.Ari.ad Ang. de maleſ.in uer.appẽſate. Dec.482. pro reſolutione.Hypol.conſ.61. veris.& ſing.676. uoluntas.mandãs.n.in dubio,non pſumit cõmiſiſſe mandatario, niſi uindictã ſimilẽ iniuriæ ſibi illatæ, nã i dubio ſp intelligẽdũ eſt uindictã ad defenſionẽ fieri debere cũ moderamine inculpatæ tutelæ. arg. l.1.cũ ibi not.C.vn.vi.l.1. §.cũ igit. de ui & ui arm. l.ſciẽtiã.§.qui cũ aliter.ad l.Aquil.& id cõiter tenet ibi,& in d.l.1.ut teſtat̃ Bero.q.10.nu.6. licet cõtrariũ tenuerit Cæpo.latiſſime in cõſ.34.ſi unq.ꝗ pſequit̃ Bero.ubi ſup.& nu.8. & ego et ita iudicare. ꝓ ratione uide ſupra uerſ. dans operam rei illicitæ. & eſt tex. in ratione ſui, in c.fin. de homi.in 6. quem not.Hyp.in conſ.7.nu.4.& conſ.10.nu.51.uolum. 1.Ad propoſitionem uide Caſtr.conſ.192.in cauſa. Arim.ad Angel. de maleſ. in ver. & dictus Andræas armatus. in 1. addi. & conſ. Pauli refert Hippol. in conſ.7. num.19. vol.1. & Ang. de maleſi. in ver. & Sempronium.num.39.qui diſtinguit duos caſus. & in his terminis reſidet cum Cæpola. & Arim. ibi in addi.& vide Salyc.in l.non ideo minus. nume.3. de accuſ.Bal.in l.Gallus.de lib.& poſth.§.quid ſi is.nu. 3.& 4.Iaſ.in l.ſi quis id quod.de iuriſd.om. iud.nu. 36.copioſe dixi.q.34.nu.44.

Mandans exiſtens Ferrariæ alicui, ut occideret aliquẽ Florentiæ,ſi mãdatarius executus eſt, an poſſit mandans conueniri Ferrariæ, vel debeat in loco executi mandati?& Bar. in l.ſi ut proponis. de fideiuſſ. diſtiguit,aut obligatio oritur ex mãdato,& tunc Ferrariæ:aut propter delictum conſummatum,& tunc Florentiæ conueniri debet. tractant Angel. & Arimine.in tract.maleſ.in uerſ.exiſtens Florentiæ.numero 1.2.& 4.

Mandatis alicuius ſtare iurans, non poteſt ob id grauari mandato graui & inſolito. Abb.in ca. veniens. de iureiur.arg.l.fiſtulas.§.pen.de contrahen. empt. & ibi Bal.poſt Guil.de Cun.in l.pen. de arbit. Bart. in l.fi.de prætor.ſtipul. Cyn. & Bald. in l. ſi quis in conſcribendo.C.de pact.Ant.de But. Imol.Abb. & omnes in c.quintauallis.de iureiur.vbi dicunt,quod iurans non contrauenire laudo ratione alicuius læſionis, non præſumitur cogitaſſe de enormiſſima læſione,& ideo enormiſſime læſus poterit non obſtante iuramento contrauenire. & eſt cõis ſententia, ut teſtatur Abb. ubi ſup. ſub nu.32.uer.ego dicerem.

Mandato generali delictū & dolus nō includuntur.ff. quod quis.iur.l.3.§.ſi procurator. de damn.inf.l.ſi quis miſſum.§.1.de his quæ in frau. cred. l.ſi pater. mand.l.creditor. §.Lucius. Lap. alleg.127. num.5. Fulg.conſ.219.num.2.Imo. conſ.76. & 84. Roma. conſ.74.ſub nu.1.uerſ.cum in generali.Fely.in c.1. num.8. ut lit. non conteſt.Dec.in d.l.3. ſi quis. §.ſi procurator. nu.13. ubi not. mandato generali non venire quod à procuratore fieri poſſit illud propter quod dominus in pœnam incideret, & ad hoc multa allegat,ut per eum. uide inf.uerſ. mandatum requiritur ſpeciale.

Mandato generali ea ueniunt quæ ſunt de conſuetudine conſtituentiū.l.uel uniuerſorū.de pign. act.l.qui ſemiſſes.§.ult.de uſur.not.Bart. in l.1. C. de paſcu. publ.lib.11.uel ea quæ ſunt de conſuetudine ciuitatis.no.Bar.in l.ſi fraudatis.de his quæ in frau. cred. Bal.in l.1.C.ſi prop.pub.penſit.& eſt tex. in l.miſſi opinatores.C.de exact.trib.lib.10. Rom.conſ.114. ſub nu.4.uerſ.dicendū eſt.quod dictum citat & probat Fel.in c.cum M.col.3.uerſ.hinc eſt ꝙ ſi.de cõſti. & in c.ex literis.col.6.de fi.inſtru.Prob. in addi. ad glo.pragma.ſanct.tit.de collat.§. cui rei. in uer.ſolet.in his enim & ſimil. multum attenditur conſuetudo. ut ſup.uerſ. conſuetudo habet magnam uim. & uerſ.factum illud præſumitur.

Mandatum collatum ad pias cās morte non expirat re integra.clem.exiit.§. in eo uero caſu. de uerb. ſign. quā ad hoc ponderauit Bal. in Auth. ſi qua mulier. C.de ſacroſ.eccl.Rom.cõſ.119.in fi.poſt Lap. alleg. 91.nu.6.& ibi Mand. ſen.ſuper uer. & quia ad pias cauſas.& obſeruat copioſe Mandoſ. iun.ad d.conſ. Rom.ſuper uer.ponderauit.

Mandatum habens eius quod eſt conſequens,non cenſetur habere mandatum eius quod eſt antecedens, cum ipſum conſequens ſine antecedente commode explicari poteſt.l.1.§.igitur præpoſitio. de exercit. Rom.conſ.461.ſub nu.5.verſ.vnde ſuccedit. ſequitur Fel.in c.cum dilecta.col.16.in vlt.ampl.in fi.de reſcr.in c.præterea.col.2.ver. ſecundo alleg.de offi. deleg. in c.cām quæ.poſt nu.7. uerſ.ſimiliter dixit. de re iud.& in c.1. col.7. verſ.reſtringe ſecundo. ut lite nō conteſt.in c.cū olim.ante fi. de off. del. Dec. in rub.C.de eden.nu.3.Ruy.cõſ.59.poſt prin.li.5.

Mandatū nō præſumi ex diuturnitate tpis dicit Alex. cõſ.191.nu.4.vol.6.& cõſ.147.nu.7.eo.& cõſ.6.nu. 7.& 8.vol.4.Fel.late in c.1.nu.13.de fi.inſtr. Curt. iu.in Aut.ſi quis in aliquo.nu.48.& 50.C.de eden. Affl.deci.273.& ibi copioſe Vrſil.in Aut.late Vant. de nul.ſent.ex inhab.ſeu def.mād.n.71.Oſaſ.deciſ. 175.nu.4.& eſt tex.in l.q in aliena.§.1.de acq.her. id cõprobāt,Cur.ſen.cõſ.76.col.1. Dec.cõſ.220.Iaſ. cõſ.140.uol.4.Hyp.in l.ſi qs.de queſt. & ſing.323. Brun.cõſ.195.cõtrariū dicūt.Cur.ſen.d.cõſ.76.col. 2.Iaſ.in l.1.col.5.C.qui adm.Dec.cõſ.486.col.fi.& cõſ.638.Balb.de pſcr.p.1.3.p.prin.nu.28. dicēdū,ꝙ hoc accipitur,ſm ſubiectā materiā:& qd ex hoc reſultet,uide Alex.d. conſ.191.nu.4. & ad materiam uide Gabr.qui propoſitionem ponit,eamque more ſuo multipliciter diſcutit,cõcl.lib.2. de proc.cõcl.1.

Mandatū occidēdi iniunctū, pſumitur à patre uel dño filio ſeruoue ſuo iniuriato,ex illis uerbis, nō redeas domū niſi nouū ſentiā de hoc negocio, ſi inde iniuriās fuerit occiſus.Bar.in l. ſi qs mihi bona. §.pater. de acq. hær.& ibi Bal.uerſ.2.q.Caſtr.in ea.l.§.ſed ſi mādaui.uerſ.ultimo ꝑ iſtū tex.& ibi Imo.uer.Itē facit iſte tex.Rom.n.6.Iaſ.nu.12. q dicit cõem. Anch. in c.ex literis.nu.7.de exceſ.pla. & ibi Abb.uerſ.& facit ad.q.Abb.in c.ſñiam.n.20.ne cler.vel mo.Corſe.copioſe in ſing.uer.pceptū.1.ad hoc ui.Gab.li.7. cõcl.de maleſ.cõc.2.n.47.cū plur.ſeq.vi.ſup.uer.cõſilium ad homicidium.& uerſ.famulus cui. & uerſi. Mandans alicui.

* (margin mark beside "cit iſte tex.")

Mandatū ꝓcuratoris, quo mediāte dñs cõpelli nō põt ad rata habēda, aut cõfirmāda ea q̃ ꝑ ꝓcuratorē geſta ſunt, dr̃ inſufficiēs.gl.21.q.1.c. Relatio.q̃ approbāt Canon.in c.expoſuit.de dilat. refert Rom. cõſ. 60.in prin.& ſing.136.ꝓmitto ratū habere.& ī l.q bona fide.§.ſi alieno.n.12.de dam.inf. ꝓ qua gl.ui. Spec.de ꝓc.§.rõne aūt formæ,col.2. uerſ.itē excipitur.Abb.plura alleg.in d.c.expoſuit.nu.13.Fel.in c. cū olim.il 1.n.10.de of.deleg.Rip.in c.cū.M.nu.73. de cõſt.obſeruat Mād.iun.in d.cõſ.Rom.ſup uer.geſta ſūt.& Verõ. ad d.ſing.ubi multa ad hoc allegāt.

Mādatū regulariter licet expiret morte mādātis re integra,l.mādatū.C.mand.l.& qa.in fi. vbi oēs.de iuriſd.om.iud.Fel.in c.relatū.col.1.de of.del.Iaſ.materiā copioſe tractās,ſup verſ.placebat.l.eius q ī ꝓuincia.ſi cer.pe.Alphan.poſt multos quos citat ad.d.l. mādatū.in ſuis collect. iur.n.205.tñ nō habet locū in mādato cõceſſo à vulnerato ad faciēdā pacē cum inimico.durat enim poſt mortē fauore pacis ēt re integra.Bal.ad Spec. de homici.in fi. Iaſ. d.l.eius q in ꝓuincia.in 4.fal.verſ.placebat. ſi cer. pet. Cotta in memorabilib.in uer.pax.vi.inf.uerſ. pacis fauor.& ad ꝓpoſitionē vi.copioſe Gabr.cõcl.lib.2.de ꝓcur. concl.2.per totam.& concl.3.ubi ponit econtra.

Mādatū requirit ſpeciale ad hoc,vt ꝓcurator admittat ad faciēdū ea ꝑ q̃ dñs in pœnā incidere poſſit,l.1.§.ſi ꝓcurator.ſi qs ius dic.nō obtēp.& l. ſi ꝓcurator.de cõd.ind.Iaſ.in d.l.ſi ꝓcurator.n.11. Fel.in c.1.col.6. uer.& dicit.ut lit.nō cõteſt.Dec.in c.1.in.2.lect.col. 9.uerſ.& hoc pſertim.de iudic.& in c.nouit.de appel.n.6.Grat.reſp.159. n.2.li.2. Ad ꝙ faciunt dicta ſup. uerſ.mādato generali delictū. Hinc dixit Ang. Are.in l.ab executione.C.quor.appe.nō recip.col. 4.ꝙ in cā executiua requiritur ſpeciale mādatū, qa ſuccumbēs cadit in pœnā.d.l.& hoc ꝑpetuo eſſe mēti tenēdū,& ꝙ obtinuit in facto. & in §.pterea,il 2. col.17.verſ.& idē in cā matrimoniali. Inſt.de exce. Iaſ.in l.inuitus.C.de ꝓc.col.2.Rol.cõſ.43.cir.fi.l.1. Socin.iun.conſi.62.num.4.lib.5. & ante eos Franc. in c.qui ad agendum.§.procurator.de procur.in 6. notat Borgnin. deciſ.Fiuiz.10.num.33.ubi alios ad hoc citat.& vide omnino Socin.iun.ubi ſupra.

Mandatum ſpeciale requiritur ad acceptandum beneficia eccleſiaſtica,licet nō nominetur ſpecialiter aliquod beneficium,glo.3.in fi. in c. ſi tibi abſenti. de præben.in 6.& ibi Gemin. col.5. cir.med. verſic.in fine gloſæ.ibi,ſed contra iſtam glo. & alij doct.aſſerentes illam glo.communiter teneri. eamque communem dicunt doct. in Clem.1.de conceſ.præben. per glo.ibi in ver. præſenti. quæ aſſerit hoc probare ſtylū curiæ.& ita tenet Rota in anti.tit. de proc. deciſ.12.nota quod duobus. & deciſ.26.vtrum poſſit.eo.tit.& deciſ.ſeq.ſequit Staph. de liter.grat.& iuſt.pag.mihi.96. Mil.in reper. in ver. procurator. col.mihi.7.Rebuf.in tract.nominat.q.14.nu.94.in fin.per §.ſtatuit. in ver.procuratorē.de collator.in pragm.vbi allegat ita tenere Ant.Imo. & alios in c. accedens. de præben. & alibi idem Rebuf. in concor.Rubr.de elect.derog. glo.ſpeciale.verſ. Secundus caſus.fol.paruo mihi 100. ex ea ratione, quia inuito non acquiritur beneficium.l. inuito.de reg. iur.Ioann.de Sel.de benef.par.3.q.50. Bertr.conſ. 226.quæſitum.col.2.vol.3. ſecundum primam impreſ.de hoc dixi copioſe.q.38.nu.41. & ſucceſſiue, vbi contrarium pono, & reſoluo cum caſuum diſtinct.vſque ad nu.50.incluſiue.

* (margin mark beside "rentes illam glo.")

Mandatum ſuperueniens lite pendente inducit ratificationem geſtorum prius in iudicio.l. Iulianus.qui ſatiſd.cog.Ang.in l.non poteſt.verſ.vltimo concludē.& ibi Caſtr.verſ.recolligendo. & Iacob. colum. 1.in fi.verſ.in fi.glo.de iudic.Socin.ſen. in c.2.verſ. ſecundo caſu.de libel.oblat.Bal.quē omnes ſequuntur,in d.l.Iulianus.in 2.not. & ibi Ang. col.1.verſi. ſed vbi actus.Caſtr.col.1.in fi.verſ.& nota. Alex.in 1.not.Fulg.col.2.verſ.& ex hoc colligit Ang.Iaſ.colum.1.in fi.verſ.2. ſubtilior. Iacob.in 2.not. & alij ibi.Curt.iun.conſ.63.nu.6.verſ.quarto pro eadem cauſa.Pariſ.conſ.143.col.fi.ſub num.31. verſic.non obſtat. vol.4. & hoc nedum in mandato dato per principalem, ſed etiam in dato per procuratorem conſtitutum cum facultate ſubſtituendi.Rota in nouis.454.Rebuf.in tract.nomin.fol.103.& ſeq.dum modo de his quæ geſta ſunt concurrat ſcientia principalis procuratorem conſtituentis. Oldrad.conſil. 329.num.10.Ruin.conſ.8.nu.4.vol.4. Pariſ.conſil. 143.nu.31.uol.4.Gabr.concl.lib.2.de iud.concl.3. num.16.& ſucceſſiue.

¶Manum vnam tantum habens committit delictum, cuius occaſione uenit ſibi amputāda manus, an hoc fieri deberet quæſitum eſt,uel in aliam pœnam cõuerti,puta,deportationis,uel pecuniæ.Caſtr.i Aut. ſed nouo iure.C.de ſeru.fug. tenet,quod pœna conuertatur,per glo.1.d.Aut.dū exponit,vna ſola manus,id eſt illa in qua minus poteſt.Bal.in d.Aut.col. 4.tenet quod manus ei amputetur. quæ opiniones vna diſtinctione concordantur. Aut enim manum caſu amiſit, & tunc procedat opinio Caſtr. Aut ex aliquo delicto, & tunc militet opinio Bal.iſte caſus euenit Venetijs, & fuit cum Caſtr. iudicatum per conſ.de XL.ad crim.euenit etiam in Regno Neapolis,& fuit pro ſententia Bal.iudicatum.Quidā enim nobilis iuueni ſibi detrahenti,vulnus in os inflixit, & ei manus dextera abſciſa eſt, poſtea manu ſiniſtra alium occidit, prædictæ theoricæ fuerunt allegatæ,& tandem Bal.opinio præualuit, quia non caſu,ſed culpa ſua primam amiſerat manum.vide eundem Bal.in l.ex facto.§.item quæro. nu.2. de vulg. & Iaſ.in l.de quibus.de legi.nu.37.

¶Mariti uoluntas tacita uel expreſſa permittētis mulieri ſecundò nubere intra annum luctus,tollit ab ea pœnas quas mulieres dicto tpe nubentes incurrūt, de qb.in l. fœminæ.& l.eleganter.C.de ſecun.nup. ita gl.in Auth.de nup.§. duo igitur.in uer. unū itaque. Bal. in l.filiū quē habētem.C.fam.erciſ.& in l. 1.C.de ſec.nup. & in l.2.C. de his quæ pœnæ nom. & ad hoc allegat tex.in Aut.de nup.§.diſponat.rationes plures ad hoc allegat Rom.conſ.219.nu.1.& 2.cū ſeq.& ſing.251.tu ſcis.Aret.in tract. de teſta. gl.46.in uer.donec caſte. n.6.Soc.reg.272. mulier. fal.2.Iaſ.in d.l.filiū.nu.13. & in l.2.in 1. not. C.de indic.uidui.tol. Dec.in Rubr.C.de ſec.nup.col.pe. uerſ.& licet pænæ.& in c.Eccleſia S. Mariæ.nu.35. de conſtit.Boer.deciſ.185. pro quo uide inf.uerſic. mater ſecundo nubens.& uerſ.pænæ conſtitutæ.

Marito repetenti mulierem ut ſpoliato, opponi poteſt quod mulier eſt in gradu prohibito coniuncta,& ꝙ non debet ob id reſtitui quo ad copulā propter peccatum & animæ periculum, ſi probationes ſuper cõſanguinitate offeruntur incontinenti. Bal. & Alex. in 5.fal.in l.naturaliter.§.nihil cõmune.de acq.poſ. idem Bal.in l.ordinarij.col.fi.C.de rei uendic.Ang. & Pau.in l.2. C.edic.diui Adr.tol.Are.in §.quadrupli.col.10.inſt.de actio.fal.4.Luc.de pen.l.ſi coloni. q.24. C. de agric. & cenſi. lib.11. Rip.in d.§.nihil commune.nu.83.& ibi Rube. Alex.nu.148. Abb. per illum tex.in cap.literas.de reſt.ſpol.col.1. & in not.glo.in uer.iude.in c.bonæ.96.diſt.glo.1.in c.1. de reſt.ſpol.Lanfr.in rub.de cau.poſ.& prop.col.7. Feder.de ſen.conſ.283. propter enim timorem peccati & periculum animæ impeditur reſtitutio. cap. gaudemus. de diuor. Nec etiā reſtituitur ſi timetur eius ſæuitia.c.ex trāſmiſſa. de reſti. ſpol. gl.in ſum. 3.q.1.& in c.gaudemus.in uer. negaretur.de diuor. Corſ.in reg.ſpoliatus.lim.26. Rip.in d.§.nihil commune.num.84.

Maritus alere cogitur, & affectione maritali tractare vxorem apud ſe ſtantem,& non poteſt eam repellere ex capite quod ſit indotata, ſi dos nō fuit promiſſa.§.quoniam.in auth.quib.mod.nat. effic.legit.& in Aut.de nup.§.ſi quis enim. Bar.in l.ſi conſtante. nu.103.ſol.mat.Abb.conſ.39.nu.4.lib.2.Roma.in l.de diuiſione.nu.16.ſol.mat.Gui.Pap.deciſ.439.in prin.Iaſ.in l. ſi donaturus.§. ſi quis indebitam. nu. 4.de cond.ob cau.Soc.regu.258.Maritus.fal.3.I.B. Fer.conſ.34.in parenti.nu.7.& ita tenet glo.2.in l. ſi cum dotem.§.ſin autem in ſæuiſſimo.ſol.mat.quā ibi omnes Doct.ſequuntur. Inn.Hoſt.Ab. & alij in c.per ueſtras.de donat.Spec.in tit.qui fil.ſint legit. fol.ult.col.1.uerſ.nunc dicamus.ubi dicit,quod qui tenent contrarium dicunt falſum. idem tenet Inn. & Io.de Ana.in c.ſalubriter.in fi.de uſur.qui dicūt, quod ſi maritus impugnat matrimonium, tenetur, lite pendente, ſubminiſtrare expenſas litis uxori, etiam indotatæ.Roman.conſ.517.nu.1. in fin. vide infra uerſi.maritus poteſt repellere uxorem.& ſup. uerſic.Abbas Monacho, & infra uerſic. maritus tenetur uxori.

Maritus cogitur alimentare vxorem, quæ ab eo propter inſupportabilẽ eius ſæuitiam & ipſius mariti culpā diuertit, quia hoc caſu licita eſt ſeparatio, c. literas. ad fi. de reſtit. ſpoliat. Bal. in l. quod in vxorẽ. cir. med. & ibi quoque Saly. C. de neg. geſt. Gui. Pa. quæſt. 439. An vir teneatur. nu. 6. Cuman. conſ. 75. Rom. in l. ſi cum dotem. §. ſi maritus. ſol. matr. poſt num. 25. & conſil. 517. ſub num. 2. verſi. & idem eſt. Hyp. in l. 1. §. cum quis latrones. num. 13. de quæſt. Tiraq. de vtroq. retract. tit. 1. §. 10. glo. 1. num. 14. nec eſt quid quod imputetur ipſi mulieri. l. Labeo ſcribit. de contrah. emp. & eſt expreſſum in l. Caio. de alim. lega. Bart. in tract. de alim. colum. fin. I. B. Fer. conſil. 34. num. 10. ſecus ſi mulier ſua culpa à marito diſcedat, nec ei obſequialia ſeruitia præſtare velit. fruſtra enim ſibi debitum fieri petit, qui quod alteri debet non impendit. de ædil. edic. l. ædiles. ante fi. de act. emp. l. Iulianus. §. offerri. & l. qui
* pendentem. & eſt communis ſententia, quod hoc caſu maritus non teneatur alere vxorem, vt dicit Grat. reſp. 57. viſa. in fi. lib. 1.

Maritus cōſtante matrimonio tenetur alere vxorem. l. ſi cum dotem. §. ſi autem in ſæuiſſimo. ſol. matr. ad hoc enim datur dos, l. dotis fructus. de iure dot. & licet ad hoc teneri aliqui dicant iuxta dotis quātitatem & eius conditionem, d. l. ſi cum dotem. §. ſi conſtante. tamen dic etiam quod eſſet indotata. l. quod ſi nulla. de relig. Gabriel. conſil. 25. num. 16. volum. 1. niſi pactum in contrarium fiat. l. fin. de in rem verſo. l. patri. 1. reſp. de excep. immo dic etiam non obſtante pacto, ſi mulier laboret inopia. Spec. qui fil. ſint legit. §. ſed pone quidam emancipauit. & ibi Ioan. And. in addit. ſuper ver. reſpon. ſic ex mente Alber. Galeo. Quādo dedit dotem eſt ratio, quia cum ipſo viuente uxor non poſſit repetere dotem, niſi in caſibus not. in l. ſi conſtante. ſol. mat. nō decet eam pati famem, & ipſum fructibus gaudere, & onera matrimonij non ſupportare. Afflic. deciſ. 10. Ioan. And. ad Specul. vbi ſupra, in addit. quę incipit. §. exactio.

¶ Mediū ex præcedentibus & ſubſequentibus declaratur. l. qui filiabus. in prin. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. de leg. 1. glo. not. in l. ex verbis. in ver. vnde. C. de don. int. uir. & vx. Guiel. de Bened. in c. Raynūtius. verſ. eidẽ impuberi. col. 1. & 2. de teſtam. Barb. conſi. 10. colum. 1. lib. 2. Corn. conſ. 242. colum. 4. verſic. tamen licet. lib. 4. & ante illos Bal. in l. inciuile. de legi. & conſil. 301. col. pen. verſ. ſed videndum. lib. 2. & conſ. 136. poſt med. lib. 3. Dec. conſ. 15. ſub num. 3. & eſt tex. in l. 3. §. filius autem. de liber. & poſth. vbi ex medio præcedentia & ſequentia declarationem recipiūt. & ſic de medio dicit Ceph. conſ. 664. num. 42. & ad propoſitionem uide alibi Corn. conſil. 139. num. 19. lib. 1. conſ. 217. num. 5. vol. 2. conſ. 126. nu. 4. vol. 3. Corſ. in ſing. in uer. probatio poſſeſſionis. Alciat. de præſump. præſump. 17. Borgn. deciſ. Fiuiz. 10. num. 25.

¶ Maritus, cui ex forma ſtatuti defertur lucrum dotis decedente vxore in matrimonio, non poteſt plus habere quàm vnus ex filijs primi matrimonij. ita Bar. in l. hac edictali. in prin. C. de ſec. nup. vbi dicit tenendum eſſe menti, quia millies contingit. Bald. in cap. 1. an mar. ſuc. vx. in benefi. in l. 1. quæſtio. 3. C. de inof. dot. ubi poſt Iac. Butrig. concludit, reſecari lucrū ſtatuti propter. d. l. hac edictali. quia, quāuis ſtatutum ſit poſterius, tamen trahitur ad d. l. Idem Bal. in Aut. præterea. C. unde uir & vx. & in conſ. 495. quædam domina. col. pen. lib. 5. Paul. de Caſt. conſ. 339. Ad primum. in fine. conſ. 348. uiſo caſu. colum. 2. conſ. 398. præſuppoſito. lib. 2. Deci. in d. Aut. præterea. col. 3. in fin. & ibi Iaſ. late. col. 5. & 6. idem Dec. conſ. 19. col. 2. Curt. iun. conſ. 122. num. 10. Crotus in repet. l. omnes populi. colum. 1. de iuſt. & iu. Curt. ſen. conſ. 79. col. 4. poſt med. uide infra uerſ. uerba, in omni caſu.

Maritus dotis in reſtitutione poteſt deducere impenſam funeris factam in ſepelienda uxore, cum talis impenſa dicatur æs alienum dotis. l. impenſa funeris. C. de relig. & ſump. fune. l. 1. §. ultimo. cir. med. ubi etiam doct. ad l. falci. Aret. in §. fin. in glo. funeris. Inſt. eo. & in §. fuerat. num. 9. Inſt. de actio. Rolan. de luc. dot. q. 38. num. 12. & eſt tex. in l. Quod in uxorem. in fi. C. de negot. geſt. ubi text. clarus. & ideo ante omnia de uniuerſa dote huiuſmodi funeris impenſa deducenda eſt. d. l. impenſa funeris. Iaſ. & alij in l. fin. §. in computatione. in prin. C. de iu. delib. Boer. deciſ. 244. ſub num. 9. & 10. prope fin. Ceph. conſil. 625. nu. 27. 28. 91. ſi tamen quid apud maritum remanet de dote, ad d. impenſam etiam ipſe pro rata tenetur. glo. in d. l. quod in uxorem. in uer. conuerſis. ubi habes concor.

Maritus poſt repellere uxorem ob dotem ſibi promiſſam non traditam, nec hoc caſu cogitur eam alere. l. fin. C. de velleia. l. ſi donatarius. §. 1. de condic. ob cauſ. Bald. in l. quod in uxorẽ. cir. med. C. de negot. geſt. Roman. in l. de diuiſione. num. 16. ſol. matr. & conſ. 517. ſub num. 2. uerſ. aut eſt indotata. Abb. cōſil. 85. poſt prin. lib. 2. Guid. Pap. q. 439. poſt prin. Alex. conſ. 56. num. 10. uol. 4. Iaſ. in l. ſi donaturus. §. ſi quis. nu. 3. de cond. ob cau. Rom. in l. in inſulā. §. uſuras. col. 2. uerſ. non enim tenetur. ſol. mat. Ferret. conſ. 34. nu. 12. par. 1. copioſe Mandoſ. iun. ad d. conſ. Rom. 517. ſuper uer. poteſt. uide ſupra uerſic. maritus alere cogitur. & inf. verſ. Maritus tenetur vxori.

Maritus poteſt tanquam coniuncta perſona deducere cauſam in iudicium pro uxore ſine mandato, idem enim iudicamus de principio principiante, quod de his quæ ſequuntur à dicto principio. ita Paul de Caſtr. per illum tex. in l. maritus. C. de procur. quem ibi ſequitur Iaſ. & in l. Gallus. §. nunc de lege. colum. prima, de liber. & poſthum. Alexand. conſil. 43. colum. ſecunda, uolum. tertio. Cephal. conſilio quinto. numero 39. par. 1. Quæ propoſitio facit ad ampliationem. l. ſed & hæ. in princ. de procor. ut, dum loquitur in affinibus, extendatur ad maritum. quia, licet maritus & uxor non ſint affines, dicuntur tamen principia affinitatis. l. non facile. §. primo. de gradi. §. affinitatis. Inſti. de nupt. l. affinitatis. C. com. de ſucceſ. l. non ideo minus. C. de hær. inſtit. Curt. iun. conſ. 154. nu. 13. & conſil. 172. nu. 5.

Maritus ſecundus, & ſic uitricus poteſt eſſe tutor filiorum uxoris ex primo marito. l. fin. C. de contra. iud. tut. quem tex. ſic ſummat Bald. uitricus poteſt eſſe tutor priuigni. ſequitur Curt. iun. conſ. 94.

nu-

numero ſeptimo, quod dictum intellige, dummodo detur cum inquiſitione. iuxta. l. mater. C. de interd. matr. int. pup. & tut. & ſic uoluit Bal. in Authen. ijſdem pœnis. col. 2. uerſ. ſed pone quod iſta mater. C. de ſecun. nupt. & in l. omnem. col. 2. verſ. nunquid iſta nubens. C. ad Tertul. quem ſequitur Boer. deciſ. 266. num. 3. & ipſum ad hoc refert Menoc. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 2. caſu 151. nu. 9. vide inf. verſ. tutoris a matre nominati.

Maritus tenetur uxori ſecum litiganti pręſtare alimenta, & expenſas litis, ſi ipſa uxor ſit pauper, & pro ea ſtet ſententia in prima inſtantia, non obſtante appellatione mariti ab ea ſententia, & etiam ſi nondū ſit lata ſententia in prima inſtantia, dummodo probatum ſit matrimonium per uocem & famā. Spec. qui fil. ſint legit. fol. ult. col. 2. uerſ. quid ſi mulieri. deciſ. Neap. 10. & 11. per tex. in l. ſi inſtituta. §. de inoffic. ff. de inof. teſta. Guid. Pap. deciſ. 439. an vir. col. 2. uerſ. ſed an durante. per l. extraneo. de vent. in poſ. mit. & probatur per tex. & ibi not. in cap. ex parte. de accuſ. Affli. deciſ. 152. ubi pluribus id comprobat. Et nedum quando mulier ſtat pro matrimonio, ſed ſi ẽt veniat ad illud annullādum ex conſanguinitate, uel alio impedimento. Hoſt. in ſum. de accuſ. §. quis poſſit. uerſ. quid ſi contingit. I. B. Ferret. conſi. 34. ubi copioſe hanc materiam tractat. vide ſup. uerſ. maritus alere cogitur.

Maſculi agnati, etiā remotiores, in ſucceſſionibus, excludunt fœminas agnatas, etiam proximiores, tam de iure diuino, quàm humano. Numeri. c. 27. quam propoſitionem aperte firmat Ioan. de Ana. conſi. 4. & ibi Bologn. in addi. rationem ponit. Crauet. conſ. 180. 250. & 306. Rui. conſ. 146. num. 4. lib. 2. Pariſ. conſilio 22. num. 41. & 43. libro 3. Rimin. conſ. 121. libro 1. poſt Bald. conſilio 473. colum. 2. li. 5. Corn. conſilio 335. colum. 3. libro 1. conſi. 13. colum. 3. 224. colum. 2. 3. lib. 2. conſilio 26. & conſi. 41. lib. 1. Cur. iun. conſi. 154. & 172. Socin. conſ. 227. colum. 9. uerſ. ſexto & ult. lib. 2. Caſtr. conſ. 190. libro 2. & conſi. 47. uolum. 1. Socin. iun. conſi. 9. nu. 5. & conſ. 186. num. 15. uolum. 2. Alexan. conſi. colum. 2. in fi. libro ſexto. Deci. in l. fœminæ. num. 95. de reg. iur. & in rubr. C. vn. legit. Gabriel. com. opin. libro 6. de uerborum ſignifi. concluſ. 6. num. 60. Rubeus conſi. 47. ſuper hac materia copioſe ſcribūt Foſſan. deciſ. 37. num. 8. vide ibi.

Maſculi quando ſimpliciter nominantur a teſtatore, cenſentur non nominatæ, ſed excluſæ fœminæ. Bar. in l. cum auus. colum. 1. verſ. quęro dicit teſtator. de cond. & demonſtr. Cur. ſen. conſi. 49. colum. 6. in fi. Curt. iun. in trac. feud. par. 3. limit. 6. num. 8. circa finem. Pariſ. conſi. 72. nu. 47. uolum. 4. Ruin. conſi. 45. num. 14. libro primo. Deci. conſi. 155. nu. 2. Rub. conſilio primo. ſub nu. 11. uerſi. ſed ſi ualeret. Crau. de antiq. temp. parte 1. num. 166. in fin. Rimin. iun. copioſe. conſi. 80. nume. 2. nam quod uni applicatur cæteris denegatur. l. quod in rerū. §. ſi quis poſt. de legatis primo. in fine. l. fideicommiſſa. §. cum eſſet. de legatis 3. Guid. Pap. q. 435. ſi in aliqua. nu. 4. Ceph. conſilio 638. nu. 36. & eſt tex. in c. cum inhibitio. in prin. de clandeſ. deſponſ. Cagn. in l. 1. num. 26. de reg. iur.

Maſculinum fœmininum nunquam continet in locutione teſtatoris diſcretiua, dum ſcilicet dixit de per ſe de maſculis, & de per ſe de fœminis, quia expreſſum facit ceſſare præſumptum. l. ſi ita ſcriptum. de liber. & poſthum. l. Clemens patronus. de hær. inſtit. ita Bal. in l. in multis. de ſta. hom. Iaſ. in l. ſi quis id quod. limit. 3. de iuriſ. om. iud. & in l. tres fratres. in 7. limit. de pact. conſilio primo, num. 29. & conſ. ſecundo, numero 31. uolumine ſecūdo. Gabr. concl. lib. 6. de uerborum ſign. concl. 6. nume. 57. ubi alios adducit. Quod facit pro limit. reg. l. qui duos. in fin. de leg. 3. & l. ſeruis legatis. in princ. eodem tit. quod ſcilicet maſculinum ſemper concipit fęmininum. de qua reg. habetur etiam per Doct. in c. ſi quis ſuadente. 17. quæſt. 4. & in c. in generali. de elect. lib. 6. Pro limit. autem vi. Bart. in l. 1. ad fin. ad pecul. & Manti. alios referens, & materiam tractans multa dicit de coniect. ult. uolun. libro vndecimo. tit. 14. & præſertim, numero primo. 13. & 20. & Menoc. conſi. 496. & præſertim, num. 44. ubi de limit. iſta. & ad materiam, ubi & quando maſculinum contineat fœmininum, uide Iaſ. conſilio 142. num. 18. cum plurib. ſequent. uolum. 2. & Foſſan. deciſ. 37. incip. ſtatutum extat. vbi copioſe tractat, an ſtatutum excludendo cognatos propter agnatos, includat fœminas agnatas, uide ibi. & deciſ. 269. ubi late tractat quando maſculinum fœmininum concipiat in ſtatutis, ita ut appellatione filiorum ueniant filię, & uide ſup. uer. filiæ in odioſis.

Maſculinum quando profertur inter maſculum & fœminam in materia indifferenti, ſemper concipit fœmininum. de teſtam. tut. l. ſi quis ita. de uerborum ſignific. l. quicunque. C. de ſeru. fugit. c. ſi quis ſuadente. 16. quæſt. 4. c. generali. de elect. in ſexto. cap. dilecti. de foro compet. Lap. alleg. 100. nu. 6. Barto. in dicta l. 1. Rom. conſi. 35. num. 3. 98. num. 3. Fulg. conſilio 203. viſis. ante finem. Curt. ſen. conſi. 44. ſtatuto. num. 19. Deci. in l. 2. de reg. iur. ſuper illa regu. quod maſculinum concipit fęmininum. Hoc uerum in teſtamentis, in contractibus uero ſecus, ut dicit Archi. in dicto c. ſi quis ſuadẽte. quem Bal. all. de lib. & poſth. l. Gallus. cum quo Imo. in l. ſi ita ſcriptum. in princ. columna ſecunda. de lega. 2. in l. cum vir. de cond. & demonſtr. in c. potuit. ad finem. de loca. & conſilio 38. in caſu pręmiſſo. Iaſ. in l. ſi quis id quod. num. 23. de iuriſd. omn. iud. Fely. in c. quoniam. col. 2. uerſ. hoc etiam. de ſimon. Deci. in c. in præſentia. ſub num. 46. de probat. conſi. 170. in cauſa. num. 4. 223. in caſu. in princ. 201. in cauſa. num. 3. ubi dicit hoc in omnibus contractibus locum habere. ad hoc multas authoritates citat Mandoſ. iun. ad d. conſi. Roma. 35. ſuper uer. contrarium. & Ioan. Bap. Fer. in conſ. 103. viſo. nu. 9. ubi ex Doct. concludit, quod in contractibus maſculinum non comprehendit fœmininum, & loquitur in conceſſione emphyteotica. Pro regula tamen, quod ſit generalis, & quod etiam in contractu emphyteotico maſculinum concipiat fœmininum, uide ſupra uerſiculo, emphyteuſi ſuccedere pariter.

Maſculorum mentio ubi fit in una oratione, & in alia mentio ſimplex fit de filiis, qualitas maſculinitatis non cenſetur repetita, quamuis ſecus eſſet ſi in una, & eadem oratione fieret mentio de filijs maſculis, ac de filijs ſimpliciter. ita not. Vber. Zucar. in l. fina.

nu-

nu. 69. C.de edic. Diui Adria. tollen. ubi ait hanc
* ſententiam communem, eam ſequitur Rui.conſ. 3. num.20.uol.2.conſi.152.nu.6.& 153.num.8.& 9. eo.lib.Rimin.iun.conſ.78.num.24.& conſi.80.nu. 21.lib.1.Gabr.conſi.97.ſub nu.28.lib.1.ubi ait hãc ſententiam eſſe magis communem,niſi aliqua ratio ſit in oppoſitum,quæ ſit euidens & ualde probabilis,uel niſi de eiuſdem clauſulę & orationis interpretatione agatur.poſt Abb.conſ.36.Socin.ſeni.conſi. 116.lib.3.& Socin.iun.conſi.100.num.20.lib.1. & generaliter,quod non fiat repetitio ad ea, quæ continentur in alia oratione,ſed in eadem,dixit Bar.in l.in repetendis,col.2.de lega.3.in l.Seiæ.§.Caio.de fun.inſtr. & in l.prætor.§. critque hæc differentia, poſt prin.uerſ. latius. vi bon.rapt. Deci.conſi.599. colum.fi.uerſ.ultimo.Gabr.ubi ſup.nu.16.& 17.& conſi.98.numero 21. & 22.Ceph. copioſe conſilio 638.num.49.

¶ Maſculus extans,licet unus,excludit ſororem a ſucceſſione, ſtante ſtatuto etiam conditionali, quod ſi extant maſculi filiæ fœminæ non ſuccedant, ita Bal.in l.1.per illum tex.C. de cond.inſer. hoc enim caſu numerus pluralis uerificatur etiam in ſingulari.l.non eſt ſine liberis,de uerb.ſignif. Iaſ. in l.Gallus,§.quid ſi is.ſub num.3.uerſ.Tertio adde.de lib. & poſth.& in conſi.145.num.38. uol.2.de quo per Brun.in tract.de ſtat.excl.fœm.art.32. prin. q.13. cum aliis ut per Tiraq.in l.ſi unquam,uerſ.ſuſceperit liberos.nu.250.C. de reuoc. donat. Vide inf. in uerſ.numerus pluralis uerificatur.

¶ Mater & aliæ perſonæ coniunctæ non admittuntur pro filia in cauſa matrimoniali,c.ſuper eo il 2.de te
* ſti.ubi omnes ſcrib.hoc tenent.præſertim Abb.nu. 8.& Felin.nu.6.in fi.duplicemque huius rei rationẽ aſſignant,quas recenſet Cur.iun. conſi.27. ſub nu. 4.Socin.ſeni.conſi.17.col.pen.uerſ.nec obſtant allegata.lib.1. Alex.conſ.154.num.2.uol.5. Pariſ.conſ. 15.num.25.uolum.2.uide inf.uerſ. teſtimonii eius, & uerſ.ſtuprans uirginem. Gabr.cõcl.lib.1.de teſti. concl.9.materiam hanc late proſequitur, uide ibi. Quid autẽ ſit in aliis caſib. quibuſcumque uide eũdem.Gabr.ubi ſup.concl.17.per totum.

Mater,quæ ex forma ſtatuti excluditur ab hæreditate filii ab inteſtato decedentis, ueniente caſu quod filius in pupillari ætate decedit,uult admitti, quia ea mortuus eſt ætate in qua non potuit condere teſtamentum,concurrunt uenientes ab inteſtato,quæritur quid iuris.Hæc q. eſt bipartita, affirmatiuam tenuerunt,Ang.conſi.19.Caſtr.conſi.286.Ro. conſi. 4.&32. Alex.in l.generaliter.C.de Inſtit. Ang.Inſti. de hær.quæ ab inteſ.defer.in prin.poſt Bar.in l.1.in princip.de ſuis & legi.& ſic pro matre. Negatiuam tenuerunt,Alberi.in 1.p.ſtat.q.44.uerſ. item quæro ſtatutum. ubi refert ita fuiſſe determinatũ. Bal. in c.1.in prin.de ſucceſ.feu.& conſ.33.de iure communi,conſi, 44. quidam nomine Blaſius, colum.2. Fulg.conſi.48.quidam.P.uerſ. circa primum, uide inf.propoſ.ſeq.quod autem ſuſcepta tutela filij tráſiens ad ſecunda uota, non petito tutore filio priuetur ſucceſſione ſui filii impuberis decedentis, cumulat copioſe Gabr. concl.li.3.concl.9.per tot.& lib. 6. de tutel.concl.1.per tot.

Mater, quæ nõ poteſt iure & beneficio tranſmiſſionis uti, nihilominus excludit auum maternum a ſucceſſione filii inteſtati, ex remedio reſtitutionis in integrum,quod ſibi tranſmiſſum mater contendere poſſet,tam ex capite ignorantiæ,quam ex clauſula generali,ſi qua mihi iuſta cauſa, ita Rom.conſi.58. in
* 2. dub. & conſi.495. dicens communem . Anchar. conſi. 104.Bar.in l.ſi infanti,C. de iure delib.num. 11.& ibi Caſtr.nu.7.in fi.2.op. ibique Alex. & Iaſ. dicentes communem,arg.l.Pantonius, de acq.hær. Aſcan.Clem.in tract.de pat.poteſ.effectu,13.nu.7. poſt Pariſ.& alios quos ibi citat.Burſa. conſi.60.nume. 3. & 4. a qua ſententia in iudiciis recedere non eſſe tutum,dicit Guiel. Ben.in c.Raynutius , de teſtam.§. itaque mortuo.num.180.& Eman.Coſ.in c. 1.de teſtam.in Sex.in uerſ.habens,nu. 26. in fi. uide ſup.uerſ.Legis,ſi infanti,& uerſic. infantem non tranſmittere.ſeu uerſ.infans non tranſmittit.

Mater ſecundo nubens infert iniuriam filiis primi matrimonii, & ob hoc pœnam incurrit,in Auth.de nõ elig.ſecun.nub.§.Gregoria.in uer.& nullam eſſe licentiam, & in Auth.de nupti.§. ſoluto. quas euitat ſi eorum uoluntate nubat.Ang.in l.matrem,ad Tertul.per gl.in d.Auth.de non elig.ſec. nub.in uer.copulantur,& conſi. 396.col.4.uerſ.hæc autem regula.Rom.conſ.219.ſub num.2.uerſ. quarto. & num. 3.& ſing.251.Tu ſcs.Crem.ſing.75. ſi maritus, nu. 2. Corſe. in reper. ad Panor.in uer. cautela ut mulier.Deci.in Rubr.C.de ſecun. nupt.col. ult.in l.nemo fraudare,n.5.de reg.iur.cõſ.206.n.2.in fi.Grat. reſp.83.in fi.li.ſecũdo.Boer.deciſ.185.n.20.Pariſ.cõſ. 29.n.81.& ſeq.lib.3. Pro quo vide ſup. uerſ. mariti uoluntas,& uerſ. pœnæ conſtitutæ . & copioſe Gabriel,concl.lib.3.de ſecun.nup.concl.1. per totam, & concl. 5.& 6.7.& 8.quæ circa hanc materiã uerſantur,& Ceph.conſi.504.

¶ Matrimonij ad fauorem iudicandum eſt in dubio,c. fi. de re iud.c. licet ex quadam. in fi. de teſti. Ioan. And.in c.2.de cognat.ſpir. ubi dicit, quod quando in aliquo articulo ſunt uariæ opiniones Doct. in dubio iudicandum eſt pro illa opinione quæ eſt in fauorem matrimonii.Imo.in l.ubi ita donatur. q.ult. de donat.cau.mor.Iaſ.conſi.178.num.8. uolum.2. Bero.conſi.35.duo iuuenes,num.9. uolum.2.Pariſ. conſi.58.num.7. uolum.4. Felin. conſi. 39. num.7. Goz.conſi.77.num.6.immo Hoſtien.in d.c.2.dicit, quod quando ſingularis opinio unius Doctoris, uel minoris partis eſt pro matrimonio,illi ſtatur;& iudicandum eſt contra communem.ſequitur Abb.ibi & in c.fin.in 2.not.de re iud.& in conſi. 180.col.3. Imo.in l.1.colum.3.ſoluto matrimonio Barb.conſi. 6.num.30.uolum.1. Menoc.alios citans, conſi. 18. num. 15.declarat Rub.conſi.73. num. 9. & 10. Socin.iun.conſi.86.diſputatur,num.31,uolum.2.Gig. conſi.33,paucis agam,num.12. & 13.Ferret. conſi. 48.in cauſa matrimoniali,nu.4.p.1.

Matrimonium contrahentes coram conſanguineis publice ſecundum morem , & conſuetudinem patriæ dicuntur in bona fide , & omni ſiniſtra ſuſpitione carent.l. fin. de ritu nup.l. ſi adulterium cum inceſtu,in prin. ad leg.Iul. de adult.l. non exiſtimo. de admin.tut.l.pupillus.§.ſane.de aut.tut.glo.in l.qui, contra.in uer.errore.C.de ſucceſ.nup.Dyn.conſ.6. in fi.Ab.in c.cum inhibitio,colum. fin. de clandes. deſponſatione.Rui.conſi.91. num. 15.lib.5. Pariſ. conſi.13.nu.13.& conſi.15.nu.42.lib.ſecundo.Capra,conſi.116.num.8. Socin.iun. conſi.86. nu.57. & ſucceſſiue.lib.ſecundo.Rolan.conſi.93.num.29. lib.3.facit hæc propoſitio ad dicta ſup.uer.filii nati ex matrimonio .

Matrimonium quoad thorum, & cohabitationem ſeparatur ob uiri ſæuitiam , nec hoc caſu uxor tenetur cum eo cohabitare , licet uir ei cautionem præſtet.§.mitiores.in Auth.de nupt.glo.in c. de Benedicto.32.q.1.Specul.de ſponſal.§.fin.nume. ſeptimo.Abb.in c.literas,ultim. not.de reſtit.ſpol. & in capitulo primo,de diuor.& ibi Ioan.And. Marſ. in l.1.in fi.C.de rap. uirg.ut puta ſi flagellis eam uerberauerit.Bar.in l.cum ſatis,num.ſeptimo , C.de agric.& cenſi.lib.decimo.eique maritus extra domũ alimenta ſubminiſtrare tenetur. Alberi.in l. ſi cum dotem. §. maritus ſoluto matrimonio.Iaſ. in l. prima,C.de lega.num.quarto,& ibi Bal.num.9. eique reſtituuntur dos & donatum ante nuptias,d.§. mitiores.Vinc.de Franc.deciſ.244.li. 2. idem eſt ſi uir uitæ uxoris fuerit inſidiatus. Abb.in d.c.literas . & in c.2.de diuor.Præpoſ.in c.quæſiit.in 2.not.de diuor.Sum. Anton.de diuor.§. 1.& Silueſ.§.6.reprobata.glo.in c.2.de diuor.Idem quando uxoratus tenet concubinam in domo uel extra.Deci.conſ.530. nu.4.ſequitur Foſſan.deciſ.Pedem.130.

Matrimonium ſpirituale,ut eſt ingreſſus religionis,cõtractum coacte per filium filiamve propter reuerentiam paternam,inualidatur.ita glo.in c.præſens clericus 20.q.3.Iaſ.conſi.3.num.22.uolum.1.Deci.in aut.ingreſſi.nu.9.C.de ſacroſ.eccl. plura Marſil. in l.1.num.43.C.de rap.uirg.Imola in l. ſi cum dotẽ. in §.eo autem tempore.ſol.matr. dicit hoc ideo eſſe,quia maior libertas requiritur in matrimonio ſpirituali:cum uoluntarium militem,non coactum,eligat ſibi Deus 14. q. 1. c.ſi quid inueniſti. uide infra uerſ.metus reuerentialis tacitus .

Matrimonium tolleratur aliquando ex iuſta cauſa in caſu quo aliàs eſſet prohibitum ,c.quia circa.de conſang.& affin. ut ſi eſſet de facto contractum in gradu prohibito,& ex ſeparatione graue ſcãdalũ orire tur:& hoc caſu Papa diſpenſat,ut dicit Rom.conſi. 307. num.4. ſicut & quando in eo longo tempore perſeueratum eſt,& inde ſuſcepta proles.35.q.8.c. de gradibus.c.non debet.de conſan.& affin.ut etiã ſi immineat neceſſitas, ſeueritati enim iuris eſt ſubtrahendum aliquid,ubi ſi non ſubtrahitur multorũ imminet ſtrages.9.q. 1.ordinationes.ad fi. 50. diſt. ut conſtitueretur. iuris enim poſitiui diſpoſitio diſpenſatione relaxatur,ubi utilitas ſuadet. 1. q.2.§. niſi rigor.C.de multa.cum ibi not.de præben.uide inf.uerſ.Papa diſpenſare ex iuſta cauſa.& ſup.uerſ. Diſpenſatio permittitur aliquando, & uerſic. Papa ex cauſa diſpenſare .

¶ Media declarantur & probantur ex præcedentibus & ſequentibus.gl.in c.uolumus.16.q.4. ut de probatione poſſeſſionis dicit Abb. in c. accedentibus . de priuil. Anch.in c.fin.de præſcr. Corn.conſi. 139. num.9.lib.1.217.num.5.lib.2.126. nume.4. lib.3. Corſ.in ſing.in uer.probatio poſſeſſionis. Alcia. de præſumpt.præſump.17.Probatur propoſitio abſolute in omnibus.ut in l.qui filiabus.in princ. & in l. ſi ſeruus plurium.§.fi.de lega.1.glo.in l. ex uerbis. in uer.unde.C.de dona.int.ui.& uxo. eam firmant Guiel.Bened.in c. Raynutius. loquens de teſtamentis , in uer. eidem impuberi.col.1. & ſeq.de teſtam. Barb.conſi. 10.colum.1.lib.2.Corn.alibi conſ.242. uerſ.tamen licet. lib.4. Deci.conſi.15.ſub nu.3. ſicut etiam ex medio præcedentia , & ſequentia declarantur.l.3.§.filius autem,de liber. & poſth.Cepha.conſi.664.nu.42.idem in præcedentibus,& ſequentib.quod ſe inuicem declarant,dicit Bal.in l.fi. C.de hær.uel act. uend. Io. de Ami.conſi.67. nu. 4. & ibi uer.præcedentia declarant.

¶ Medicus promiſit curare podagram infirmo ſub certo ſalario,liberatur infirmus:de proximo poſt liberationem podagra reuertitur,medicus ſalarium petit,infirmus negat ſoluere,quid iuris? Bar.in l.martius.ff.loca. poſt gl.ibi concludit contra medicum , quia podagra uidetur reuerſa ex prima cauſa , ſecus ſi ex interuallo,quia cenſeretur ex alia cauſa ſuperueniſſe.ſequitur Abb.in c.præsbiterum,col.ult. de homici.& ibi Fel.in ult.uer.

¶ Melioramenta facta in re feudali debentur facienti, uel eius hæredi,& ad ea conſequenda datur retentio.l.ſi in area . de cond.ind.Curt.iun. conſi.41.nu. 10. quam melioramentorum materiam , in ſpecie ponunt Socin.conſi. 82.in fi.uol.4.Alex.conſ.106. in fi.uol.2.conſi.123.in fi.vol.1.Gui.Pap.q.296.& 296.Pariſ.conſ.55.uol.3.Bello.conſ.64.& 65.Rol. conſi.28.& 30.uolum.1.Boer.deciſ.44.Anch.q.46. Ruin.conſi.84.& 117.uolum.3.conſi.38.num.25. uol.1.conſi.165.num.6.uolum.4.Crot.in l.frater a fratre,n.77.de cond.ind.Crem.ſing.105.Soci.iun. conſi.182.nume.26.uol.2. Corn.conſi.158.uol.3. Ioan. de Anna. conſi. 99. colum.2. Campeg. inter conſi.Grat.conſi.9.num.14.lib.2.idem Grat. conſi. 132.eo.lib.Come. conſi.56. Fulgoſ.conſi.8. Capra conſ.55.nu.5.conſi.163. nu.13. Roma. conſi.276. colum.2.Porti.Imo.conſi.38.nnm.9.Cephal.conſ. 188.cir.fin.& conſi.213. & 659. nume.34. Craue. conſi.87.Ioan.de Amic. conſi.54. Nat. conſi. 601. Bero. q. 96. ubi loquitur in fideicommiſſario reſtituente,an ei competat retentio melioramentorum. & nota,quia hæc materia eſt multum practicabilis. Quid autem ſit in colono, vide ſup. in uer. colonus cui.Qualia autem melioramenta ſint neceſſaria, & utilia,ut pro eis competat retentio , latiſſime ponit Rol.conſi.28.per tot.uol.1.Et quid in eorum retentione ſeu refectiõe ſeruari dẽat,ui.Cur.iun.cõſ.144. in fi. & conſi.165. n.14.Et nota, quod licet eorum probatio uideatur difficilis,ut dicit Pau.de Caſ.cõſ. 326.colum.pen.uerſi.ad unum. tamen eſt neceſſaria,& oĩno fieri debet,ut ipſe ibi dicit. & Com.conſilio 102.in fi.Socin.iun.conſi.62.colum.1.uolum.1. Ruin.conſi.157.colum.2. uerſ. preterea non uidetur.uolum. 1.& conſi.18.colum.pen.in prin.uol.4. Pariſ.conſi.33.colum.antepen.uerſ. Et aduerſariis, uolum.1.Rol.conſi.28. num.31. uolum.1. & qualiter teſtes ſuper eorum æſtimatione deponere debeant,ponit Cur.iun.d.conſi.165. ſub numero decimooctauo,uerſi.Accedit ad confirmationem.Foſſan.deciſ.251.

¶ Mendacium inter maxima indicia ad torturam poſuit Bar.in l.fin.de quæſt.per.l.unius.§. teſtes.eod. tit.

tit. & c.literas.de præſump.refert Rom.conſi.8.ſub num.2.verſ. tertium quidem.Alexand.conſi.77. in cauſa.colum.2.uer.primum eſt indicium. uolum.1. Arim.ad Ang.de maleſ.in uer.fama.q.9.Iſern.ſuper conſtit.ſi damna.colum.7.dicit mendacium indiciũ facere,ſed non ſufficiens ad torturam.ſequitur Affl. ibi ſub num.63.verſ. ſed quęro hic.Gram. uoto 30. num.16. Ioan.de Ami. conſilio 134.num.3. Socin. tamen conſi.54. num. 13. lib.3. uult hoc eſſe ſufficiens indicium ad torturam, quod etiam dixit Cur. ſen.conſilio 41.ad finem.Felyn.in c.literas. ante nu. 3.de præſump.Marſ.conſi.51.num.67.& ſing.103. Gram.conſi.5.num.5.conſi.17. num.9. Boer.deciſ. 163.ad finem.Boſ. ſub tit.de indic.& conſider.ante tort.num.36.

Mercator liberatus non dicitur dato expromiſſore, ſi expromiſſor fugam incontinenti arripuit, ſed eius creditor poteſt eum etiam de dolo conuenire, nec tenetur eum liberare. Ang. in l.ſi cum dotem. §. ſi mulier.ſoluto matr.quem Doct.ſequuntur in l. ſingularia. ſi cer.pet.

Mercatorum libro creditur contra ſe. Bald. in l.vnica. colum.3.C.de cõfeſ.niſi ſit perſona fide digna, quo caſu ei crederetur etiam pro ſe in aliquibus poſtis minutis.Iaſ.in repet.l.admonendi.colum.48.uerſi. quarto principaliter.ff.de iureiur.Cur.iun. conſilio 122.num.8.in fi.ſecus in ſummis magnis.Bar.in d.l. admonendi.colum.7.ubi dicit quod ſolum facit pręſumptionem aliquam, ubi ſcribens eſſet bonus homo.Idem vult Bal.in l.rationes. C.de proba.& Bar. ſequuntur communiter Doc. in dicta l.admonendi. & Ioan.de Anan. conſi.53. de qua materia late per Crau.de antiq.temp.parte 1.§.vidimus. num.2. & 3.cum ſequen.& Rom.conſilio 346.num.4. de quo etiam Mandoſ.iun.ad eum.ſuper ver. mercatorum, vide ſup.verſ.liber rationum in quo.

Mercatorum officium eſt,negotiari,non autem ſcribere. Ioan.And.de inſtrumen.edit. §.nunc dicendum. quem ſequitur Roma.conſ.204. num.3.in fi. Aret. conſilio 33. poſt prin. & conſi.44. ante med. Iaſ. & Deci.in l.age cum Geminiano. C. de tranſac.nu.4. Iaſ.poſt Rom.& Alexan.in l.admonendi. in 1.lect. ſub nume.81. uerſ. ſecundo limita. & in 2.lect. ſub num.123.uerſ. tertio diligenter. de iureiuran.Fely. in c.cum ordinem.colum.5.uerſ.& dicit Lud.de reſcri.in c.ſi quando.colum.2.verſ. vltimo allego. de offi.deleg.in c.ceterum poſt num.8.uerſ.quarto.de iudic.in c.poſt ceſſionem.num.4.de probat. & in c. 2.poſt num.26.de fide inſtrum. Deci. in c.1.nu.30. uerſ.ſecundo.de probat.& conſi.40. nume.3.Hyp. ſing.560.ſuper rubrica,de fideiuſ.nu.183. & in l.fi. nu.170.de iuriſd.omn.iud.

Meritorum probatio requiritur ad ualiditatem donationis inter patrem & filium, ex ſententia Bal. in l. illud.colum.penult.C.de ſacroſan.eccl.Doct. in l.ſi donatione.C.de colla.Guid.Pap.ſing.375.Io.And. ad Specul.de reb.eccleſ.non alien. in rubri.Alexan. conſilio 101.num.6.libro 1.Ruin.conſilio 60.col.6. libro 3.Capici. deciſ.203. in fine.nec in hoc ſufficit confeſſio donantis.Gui.Pap.ſing.378.& 596.Alex. communem affirmans in dicta l.ſi donatione. nu.5. Corn.conſilio 144.uolum.2.Socin.conſi.65. col.2. uolum.1.Crau.conſilio 75.nu.2.Bertran. conſ.138. num.22.lib.2.in vlt.impreſ. vide ſup.in verſ. donatio inter patrem, & vide Ioan.de Mon.Sperel.conſ. 436.videtur dicendum, per tot.

¶Metus inanis excuſatio ſeu exceptio reijcitur.Clem. 1.in prin.& ibi Card.de ſenten.excom. Firm.in repert.in ver.excuſatio. verſ.13. nec releuat ipſum allegantem.l.metum.& l.ſequen. quod met.cau.l.interpoſitas.vbi Doct.C.de tranſa.Iaſ.conſi.72.col.1. uol.1. & is dicitur ubi non eſt iuſta ſuſpitio timendi.Bald.in l.fin.colum.1.in fi. C. de iure deliberan. Alexan.de Neuo inter conſi. Alexan.poſt conſi.44. uolum.4. quem citat Firm.in ver.metus. uerſic.97. quis autem dicatur iuſtus metus, vide inf.verſi. metus perditionis, & verſ.metus reuerentialis tacitus. Quod autem requiratur metus iuſtus, nõ vanus ad actum aſſertum meticuloſum reſcindendum, facit c.fin. de appel. l.vani timoris.de reg.iur.l.2.§.1.C. de his qui per met.iud.non app. vi.in verſ. ſequen. & verſ.metus ſubſiſtente.

Metus non præſumitur niſi probetur, & plene, ſaltem per legitimas coniecturas.l.dolum. C. de dolo.l.interpoſitas.vbi omnes.C.de tranſ. Alci.de præſump. reg.3.præſum. 3.& 4.& conſi.504. num.8. Plot.in l.ſi quando. num.77. C. vnde vi.Burſ.conſi.72.nu. 12.& 3. & conſi.343. nume.57. ad materiam,vide Ceph.conſ.91.num.46.& 46.nec ſufficit præcedens proteſtatio ſecundum Cagn.in l.in omnibus cauſis. num.vndecimo. de reg.iur. & Peruſ.in c.fin.nu.15. de appel.non enim metus ſolis proteſtationib.probatur.l.metum. C. de his quę vi met. ut cau.fiunt. Rip.in rep.c.cum M.num.42. de conſtit. poſt Bart. & alios in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi prætori. de no. op.nun.Ceph.late,conſi.654.nu.43. & ſucceſſiue, quæ faciunt ad omnes eos qui facta ſua metu excuſare volunt.

Metus perditionis bonorum eſt iuſtiſſimus,& equiparatur metui mortis. ita Bart.in l.ſi ob turpem. ff.de condic.ob tur.cau.per c.2. quod met.cau.& l. propter litem.de excuſ.tut.Iaſ.conſi.165.nu.2. & conſ. 177.num.21.uolum.2. Pariſ.conſi.1.num.28. uol.1. Socin.iun.conſi.77.num.38.uolum.1. Gram.conſi. 13.in cauſa Miloniana.num.21.conſilio 31.num.25. Natta conſi.50.num.10.Rolan. conſilio 2.in cauſa. num.55.uolum.1.immo Bart.in l.creditor.circa fin. princ.de ſolut.dicit quod oſtendere ordinamentum factum ſuper perditione bonorum eſt iuſtus metus. per l.fin.§.1.quod met.cau.ſequitur Dec.conſ.468. num.22.& conſ.498.nu.15.verſ. ſed ad hoc.

Metus præſumptio ceſſat ex præſentia amicorum, ita Bart.& alij in l.tranſactionem.C.de tranſact. refert Iaſ.conſilio 3.numero 18.volum. 1.& conſ.158. nu. 4.uolum.2.vbi ponit de præſentia iudicis, pro qua materia,vide Deci.conſilio 232.Duran.nu.4. Crau. conſilio 114.Ioanna.num.2.& 3.Deci.conſilio 351. in caſu.numero 2.& 6.vbi de præſentia affinium,& coniunctorum.Cotta in memor. ver.præſentia conſanguineorum.Cępol.caut.24.vbi conſilium dat tutoribus quid facere debeant in contractibus pupillorum,ut non teneantur. Iaſon in l.1.ad finem.ff.de tranſac.quod dictum declarat Ang. conſi.215. thema tale.col.vlt.verſ. nec aduerſatur. Limitat Natta conſi.50.materiam. num.19.

Metus reuerentialis mariti, vel patris, vel ſola eorum

præſentia

præſentia non ſufficit ad faciendum reſcindi actum geſtum per vxorem vel filiam,vel ad reſcindendum contractum per eas pręſtitum,niſi interuenerint minæ vel verbera.ita Barto.in l.1.§.quæ onerandæ. ff. quar.rer.act.& in l.ad inuidiam. per illum textum. C.quod met.cau.Innoc. in c.accedens. de conuerſ. coniug. & ſe ita conſuluiſſe & obtinuiſſe dicit Ang. in §.quadrupli.columna 4.& 5.Inſtit.de action.per c.quamuis.de pact.in 6.ſequitur hanc concluſ.Dec. c.1.2.not.de offic.deleg.& eſt communis,ut ait idẽ Dec.in c.cauſam matrimonij.num.5.eodem tit.Rolan.conſilio 95.nu.30.uolum.1.Limitat Soci. regu. 379.& conſi.263.num.3.& 4.volum.2.non procedere quando conſtat de enormi læſione.Confirmat hoc Crau.conſi.282.nu.9.Ancha.conſilio 260. col. vlti. ad med. vbi loquitur in ſubditis qui munera a dominis non exigunt.Bal.conſilio 148. in caſu. numero ſecundo,volumine 1.Rui.conſilio 170.de tribus.num.16.& 17.uolumine primo.conſi.60.num. 19.uolumine 3.Capici.deciſ.159.nu.32.Alba.conſ. 77.numero 21.Burſ.conſilio 343. numero 58.Soci. iun.conſi.47.num.33.volumine 3.dicit, ſolam reuerentiæ cauſam probabilem eſſe qua reſcindatur contractus,quod etiam tenuit Rip.lib.3. reſpon. c.15. numero octauo,in fi. pro quo tamen, vide Barto.in d.§.quæ onerandæ.Aret.conſilio 24.nu.7.Rui.conſilio 98.num.24.volumine 1.Affl.deciſ.69. num.4. Cur.iun.conſilio 101.circa finem. Ceph.conſilio 34. numero 31.& conſ.142.num.39.vol.1. poſt Crau. conſi.49.nu.2.ubi de materia.

Metus reuerentialis tacitus patris, vel domini probatur ex qualitatibus.ita Bald.in c.1.§.item ſacramenta.columna 3.quæſtione 4.in tit.de pace iuram.firman.in vſib.feu.Iaſon conſilio 3.num.17. uolumine 1.& conſilio 160. columna 2.verſ. tertio principaliter.volumine 2.Barbat. conſilio 53.ad dictam. nu. 7.libro 2.Dec.conſ.180.viſa renuntiatione.num.4. ad finem,puta,ſi filius renuntiauit hęreditati ſibi debitæ.l.pactum. C.de collat. & hoc in multis exemplificari poſſet,vt in terminis.c.cum virum.de regular.per quem Anto.de Butr.& cæteri Doct. ibi not. quod puella coacta Imperio patris virginitatis habitum ſuſcipere, poteſt illum ſine præuaricatione deſerere,quia non ligauit eã, & ſubiungit ibi Butr. volo te notare, quod parẽtum Imperium cauſat ſufficientem metum ad irritandum actum a libera voluntate pendentem,& idem not.Innocen. in c.cauſam matrimonij.de offic.deleg.vide ſupra verſ. matrimonium ſpirituale.

Metus ſubſiſtente iuſta cauſa, non tollitur per ratificationem, ſemel enim illatus ſemper perſeuerare videtur,ideoque quod metu factum ab initio eſt,ſi poſtea confirmatum fuerit, nullas vires habet,ſed metu confirmatum videtur. l. ſi per impreſſionem. C. quod met.cau.Cyn.in l.2.C.eod.& ibi Barto. idem Bar.in l.penult.de cond.ob tur.cau.Bal. in l.nouiſſime.in fi.prin.de eo quod fal.tut.auct. & in l.omnẽ. in fi.C.ad Tertul.Ang.in l.ad inuidiam.C.de eo qđ met.cau.gloſ.& Doct.in c.1.quod met.cau. Iaſ.conſilio 165.volum.2. etiam quod in ipſo actu interuenerit iuramentum.Burſ.conſilio 72. numero 27.volumine primo, vide infra verſic. ratificatio ſpontanea,& ſupra verſic.actum dici non poſſe, & verſic. confeſſio facta metu, & verſiculo, metus inanis.

¶Militis donatio vel legatum in concubinam nõ ſubſiſtit,l.2.C.de donat.inter vi.Ioan.And.in c.de his. columna fin.verſ.confert.de ſepult. licet non ſit verus miles,ſecundum ea quæ ponit gloſ. in l. penult. ex quib.cau. maio. dummodo in armorum exercitio quotidie verſetur. Rom. conſilio 43. numero 5. & hoc ad clericos, quia Dei milites ſunt, extendit Ioan.And.vbi ſupra,quod etiam dixit Bart. in l.affectionis.de donat.in l.miles.in prin. numero quarto,vbi Iaſ.numero 15.de re iud.Abb.in cap.1. num. 4.de cleri.ægrot.Ripa in l.Centurio.numero 19.de vulg.& in l.ſi plagij.nu.13. de verborum oblig. Angel.conſilio 171.Deci.conſi.132. numero 1.Capic. deciſ.102. niſi ſit donatio vel legatum cauſa remunerationis.Anch.conſilio 46.ſiue 247. ſequitur Bertr. conſilio 176.ſub num.14. verſic. & quod talis donatio.uolumine 3. in nou. quod approbatum eſſe per conſ.Neap.dicit Affl.deciſ.102.his uerbis.Legatum factum per presbyterum concubinæ pro bonis ſeruitijs, ſi eſt moderatum reſpectu ſeruitutis, & probentur ſeruitia, debetur ſecundum qualitatem ſeruitiorum. ſuper quo vi. Vrſil. in annot. ad d. deciſ. vbi copioſe hanc materiam tractat,& ibi.num.9.ponit quid in aduocato,& Doctore: in quo citat Iaſ.in l.miles.de re iud. quid autem ſit in licentiato, vide Lup.in repet.c.per veſtras.§.36. de donat. vide ſupra verſ.donatio facta concubinæ. Propoſitionem etiam locum habere in nobilibus qui continuis armorum exercitijs dediti ſunt,dicunt text.in l.reſcripta.de teſtam.milit.& in l.ſcriniarios. C.eo.Deci.in rubr.C.de teſtam.mili.nu.5.& conſi.516.quoniam. col.1.Boer.deciſ.355.nu.1.

Minæ faciunt indicium ad torturam. Specul. in tit. de præſump.§.ſpecies.verſi.ſed pone. Luchin.de Cur. loquens in materia incendij,conſi.61. num.8. inter conſi.crimin.diuerſ.libro 1. etiam quod non fuerint in ſpecie de delicto pro quo reus inquiritur, ſed ſint æquiuoce prolatæ, ita quod capi poſſent in bonam & malam partem, vtputa ſi quis alicui diceret, io ti farò gratar la rogna, quæ verba poſſunt intelligi via iuris,vt tradunt Doct.in l.1. C. de his qui.vt indign.Ceph.conſilio 424.numero 22.preſertim alijs concurrentibus.Ang.quem refert & ſequitur Iaſ.in dicta l.1.numero 5.Foſſan. deciſ.Pedemont.23. nu. 3. quod dic verum in viro malæ famæ, & ſolito minas exequi,vt per Carrer.in pract.num.126. dicens ita communiter teneri.Idem firmat Nouel. in rubr. an indicia pro reo, numero 51. & 76. vbi de illo qui ſe iactauit.Brun.in tract.de indic.quęſt.3. num.33. Boſſ. tit.de indic.nu.44.hoc autem dictum,vt minę probent contra reum,de quo Blan. in trac.de indic. num.179. videtur habere locum vbi de delicto iam clare, ſaltem per confeſſionem rei conſtat, & ita in terminis incendij conſuluit Natta conſilio 42.num. 2.vbi plus dicit, quod hoc dictum de minis intelligitur quando neceſſario ſonant in delictum ſpecificum, ut quia minatus eſſet ſe incenſurum uel occiſſurum, & ſequeretur incendium uel occiſio, vt per Crau. conſilio 35. ſecus ſi minæ poterant in bonam partem accipi, vt ſi dicta ſint verba importantia viã iuris,nam tunc minans præſumitur via iuris vti velle,ad excluſionem delicti.Marſil.conſi.72. & ſupra

verſ.

verſ. delictum nunquam præſumitur. Dec. conſ. 188. num. 17. vel etiam ſecus ſi minæ tenderent ad aliud delictum, vt ſi quis minaretur alicui vulnera, & ille poſtea paſſus eſſet incendium, & neſciretur a quo; nam hoc caſu minis probatis factum non præſumitur a minante. Gram. conſi. crim. 57. num. 8. verum quia iſta materia minarum eſt, multum periculoſa, ideo ab illis nos abſtinere debemus, nam faciunt, vt dixi, indicium ad torturam, maxime quando ſequutus eſt ipſarum effectus, quouis modo eueniat factum. l. metum. C. quod met. cau. vbi Bald. & alibi Bal. in l. Pacumeuius. de hær. inſt. nu. 7. Cyn. in l. 1. C. ſi quis impub. maled. & ibi Salyc. Ant. in c. tertio loco. de prob. & ibi Abb. columna vlt. Gui. de Suz. in tract. de torm. uerſ. quæ & qualia. circa fin. Gandi. in tract. malef. car. mihi 10. columna 3. verſ. octauum. Alexan. conſilio 14. volum. 3. Hyppol. conſ. 3. num. 13. uolum. 1. Aret. in tract. malef. in ver. fama. num. 39. de quo, & qualiter intelligatur, vide Lud. Cat. conſilio 99. in 1. volum. conſi. crim. diuerſ. præſertim num. 16. & 17. & Hyppol. ſing. 640. & iudex in hoc debet eſſe multum circumſpectus, nam, ut eſt in prouerbio, facta longe diſtant a uerbis, & homines ſæpe calore iracundiæ multa dicunt, quæ non exequũtur, penſandæ igitur ſunt minæ, & qualitas minantis, & nota iſta, quia ſæpe occurrunt.

Minima non ſunt in cõſideratione. l. Seio. de in integ. reſtit. c. licet cauſam. in ver. nulla, vel modica. de probat. Inſtit. ad legem Falcid. in prin. ibi, pro nulla aut modica. Inſtit. de fideicommiſ. hæred. §. ſed quia. in ver. nullum uel minimum, & vide omnino Ant. Corſet. in tract. de excel. & poteſt. reg. ubi late examinat illud. de minimo non eſt curandum, & vide omnino Redoa. de reb. eccleſ. non alienan. rubr. de rer. mob. mod. alien. & rubr. ſeq. & in rubr. de rer. exig. immob. eccl. alien. num. 7. & 8. & rubr. 47. de caſib. in quib. fit alien. &c. & in q. 1. uerſic. deinde Abb. vi. omnino addi. ad Bar. in l. eleganter. §. qui reprobos. de pignor. act. & copioſe per Fran. Niconi. in repet. c. quoniam contra. de probat. par. 1. num. 173. cum plur. præd. & ſeq. vbi de modicis & minimis multas quotas ponit, & vide infra verſ. nuncio creditur, & vide Iaſ. hoc per plura exempla diſcurrentem in l. ſciendum. qui ſatiſd. cogan. nu. 7. cum plur. ſeq.

Minor æquiparatur ciuitati. l. reſp. C. ex quib. cau. maio. vbi Bart. idem Bart. in l. Rempub. C. de iure reipub. libro vndecimo. in prin. Socin. conſilio 299. capio primum. colum. penult. in princ. uerſ. circa tertiam. uolumine 2. & conſilio 66. viſo compromiſſo. numero 6. uolum. 4. Rom. conſi. 471. lucrum. ad fi. Iaſ. in l. Imperatoris. numero 8. de re iud. in l. 2. nu. 46. C. de iure emph. in l. fin. num. 16. C. de ſacroſan. eccleſ. & habetur in l. nihil. ad municip. & in c. 1. de reſt. in integ. in vj. Bart. alibi in l. nulli. quod cuiuſq. vniu. Iaſ. alibi in l. ciuitas. poſt prin. ſi cer. pet. & in l. ſi quis maior. nu. 7. C. de tranſa. vide inf. verſ. Reſpublica ſeu vniuerſitas.

Minor capax mali, dummodo pubertatem excedat, licet ſit intra vigeſimumquintum annum, ſi committat homicidium, tenetur pœna leg. Corn. de ſicar. per l. pupillum. de reg. iur. & §. in ſumma. Inſtit. de oblig. quæ ex delic. nec hoc caſu illi ſubuenitur. l. ſi ex cauſa. §. nunc videndum. de minor. l. ſi minor. de adult. l. excipiuntur. in fi. ad Syllen. nec ullam excuſationem meretur. Bar. in dicto §. nunc videndum. in fi. & pro hoc eſt glo. mag. in l. ſi quis in tantam. in princ. C. vnde vi. & in l. fere. de regu. iur. vbi tamen gloſ. diſtinguit inter atrox, & atrociſſimum delictũ, vt primo caſu mitius puniatur, ſecundo pœna ordinaria teneatur, quando delinquit in faciendo, nõ in omittendo. Socin. ſen. in c. 1. num. 15. & 16. de delic. puer. vide infra verſic. minor. de iure communi, & pro pleniori cognitione materiæ, ui de Foſſan. deciſione 161.

Minor confitens in iudicio delictum de quo aliter non erat probatum, debet reſtitui in integrum abſque alia probatione erroris, quia ex eo ſolo quod eſt minor apparet eum eſſe læſum. ita Ang. in l. certum. §. in pupillo. de confeſ. per tex. in c. 2. in gloſ. 2. de in integ. reſt. in fine. ſequitur Alexan. conſi. 115. in cauſa. nu. 6. uolum. 3. & in l. nam & poſtea. §. ſi minor. colum. penult. de iureiuran. vbi dicit quod iſtud dictum Ang. eſt diligentiſſime notandum. Iaſ. conſilio 133. num. 5. uolumine primo, conſi. 188. in prin. uolum. 2. in dicto §. ſi minor. nume. 7. & in l. error. nu. 10. C. de iur. & fa. igno. Alexan. conſi. 180. in cauſa. num. 2. uolum. 7. Corn. conſi. 198. licet in hac. num. 3. & 4. uolum. 4. Deci. in l. nihil conſenſui. §. non capitur. de reg. iur. Affl. deciſ. 208. minor. ad fin. Marſ. conſi. 130. num. 25. Gram. conſilio crim. 16. num. 1. Gabr. concluſ. libro 2. de min. concl. 3. num. 3. quod dictum etiam in quibuſcunque alijs confeſſionibus præiudicialib. procedere dicit Corn. conſ. 161. viſis. nu. 9. uol. 3. in ciuilib. tamen debet probare leſionẽ. Card. clem. 1. q. 11. de in integ. reſtit. Alexand. conſ. 55. quoniam. ad fin. uolum. 5. conſilio 172. in cauſa. num. 24. uolum. 6. Matheſ. ſing. 165. nota quod ſi minor. Ruin. conſilio 88. de duobus. num. 4. licet aliter loquatur, conſilio 59. in cauſa. numero 8. & conſilio 135. viſo. num. 8. uolum. 1. circa materiam confeſſionis minoris quid ſit de iure, & quid ſeruet conſuetudo, ſcribit Ioſ. Lud. deciſ. Luc. 17. numero primo. & ſucceſſiue.

Minor curatorem habens, licet non poſſit alienare bona immobilia ſine decreto iudicis, l. magis puto. §. ne paſſim. ff. de reb. eor. l. lex quæ tutores. C. de adminiſtr. tuto. not. Iaſ. in l. 1. §. ſi vir vxori. num. 14. de acquir. poſſeſ. in l. quæ de legato. num. 39. de legatis primo. in l. ſi ſic legatum. §. ſi quis ita. num. 20. eod. in l. manumiſſiones. num. 7. de iuſt. & iu. in l. nequicquam. §. vbi decretum. nu. 69. de offic. proconſ. in l. cum hi. §. illam. num. 2. de tranſact. in l. iuſiurandum. §. pupillus. numero 6. de iureiuran. Socin. in l. qui Romæ. §. cohæredes. numero octauo. de verborum obligationib. Rom. conſi. 386. in conſultatione. ad finem. tamen ingrediendo monaſterium in conſequentiam perſonæ ſuæ poteſt omnia monaſterio abſque iudicis decreto dicare, ut per Cyn. in Authen. ingreſſi. C. de ſacroſan. eccleſ. & Doct. in ca. in præſentia. de probat. Iaſon l. fin. numero 34. C. de pact. Niconi. ubi id pluribus quotis confirmat in repet. c. quoniam contra. de probat. parte 1. num. 186. vide ſup. verſ. homines de uniuerſitate, & uerſic. legatarius poteſt eſſe teſtis, & verſiculo, bona minoris licet.

Minor de iure communi non poteſt puniri pœna mor-

tis

tis naturalis, ſed alia arbitraria citra mortem. Boſſi. in tit. de confeſ. num. 69. in fi. Ang. de maleſ. in uer. ſcienter & doloſe. num. 12. Maria. conſi. 24. nu. 37. conſilio 39. num. 59. verſ. 47. num. 14. in princ. crim. §. quoniam. num. 95. & ſing. 628. in fi. Aret. conſilio 130. uerſ. venio ad ſecundum. Alberi. in l. ſi quis nõ dicam rapere. colum. 4. verſicu. aut eſt pubes, C. de epiſc. & cler. Fulg. conſ. 157. colum. 2. Carer. in prac. crimin. §. circa. num. 5. Foler. in prac. crim. p. 4. num. 17. Blan. in prac. crim. §. poſtquam. num. 26. Gram. * deciſ. 23. num. 22. & uoto 14. num. 1. ubi communẽ dicit. poſt Rolan. conſilio 77. num. 6. & ſucceſſiue. uolum. 3. ubi copioſe hanc materiã tractat, ad quã materiam plura ſcribit Ioſ. Lud. deciſ. Luc. 17. per totam. & eſt text. in l. auxiliũ. §. in delictis. de minor. & in l. 1. §. impuberi. ad Syllen. & l. ferè. de regu. iur. l. aut facta. §. perſona. de pœnis, vide ſupra verſ. minor capax mali.

¶ Miſſio in poſſeſſionem canonicatus uel prębendę habet vim collationis, ſi fiat per habẽtem poteſtatem conferendi. Rot. in nou. deciſ. 441. Fely. in c. eam te. colum. 3. uerſ. & idem in actuali. de reſcr. Deci. in rubri. C. qui adm. in ult. lectu. num. 79. poſt Io. And. in c. tranſmiſſa. de elec. Staphil. de lit. gra. & iuſt. par. 1. ſub tit. de mand. de prouid. in verſ. octaua forma. Gomeſ. in §. ſed iſtæ. num. 26. Inſtit. de actio. & ſuper reg. de trien. q. 30. poſt num. 3. uerſ. & iſta. Rebuf. ſuper concor. in for. man. Apoſt. in uer. inducentes. poſt prin. Io. B. Fer. conſi. 93. nu. 6.

Miſſio in poſſeſſionem, cum petitur ab hærede virtute teſtamenti non aboliti nec cancellati, uolũtas teſtatoris exequetur non ſeruato ordine iudiciario, niſi legitimus contradictor compareat. l. fin. C. de edic. Diui Adria. tollen. ubi Bart. Alex. & Iaſ. idem Alex. in l. ſi cum dotem. §. eo autem tempore. num. 6. ſoluto matrim. & hoc ibi alij Doct. firmant poſt Iaſ. ubi ſupra, & Cot. in memorabil. in uer. inſtrumentum, quod dictum Ioſep. Cum. in rit. mag. cur. cap. 19. nu. 70. intelligit procedere, quotieſcunque inſtrumentum teſtamenti eſt ſine uitio uiſibili, & extrinſeco, aliàs ſecus, ita in ſimili de inſtrumento teſtamenti cancellato ſcribit Iacob. de Sancto Georg. in dicta l. fin. num. 27. quem ad hoc referunt Foſſan. deciſione 26. num. 9.

Miſſio in poſſeſſionem ex primo decreto facta ex cauſa unius debiti partim falſa, & partim uera, eſt nulla in totum. Bar. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum. de condit. indeb. Bald. in l. certi condictio. §. quoniam igitur. ſi certum pet. Rom. conſi. 454. ſub nu. 12. uerſ. quinimmo dicendum, ubi rationem aſſignat, & ibi Mandoſ. iun. ſuper verſ. Bart. plures concor. ad hoc citat, materiamque declarat, & ibi in uerſ. tunc autem. docet quando talis miſſio ex cauſa partim uera & partim falſa fieri dicatur, pro quo uide ſup. uerſi. decretum iudicis ex falſa cauſa. Et quia hic cadit cõſideratio, an utile per inutile uitietur, ideo uide inf. uerſ. utile in ſeparabilibus. an autem talis miſſio, ſi fiat de facto, debeat de facto retractari, ponit Mandoſ. iun. ad conſi. Rom. 158. ſuper uerſ. reuocari, ubi copioſe habes.

Miſſus in poſſeſſionem inordinate, & ſine cauſæ cognitione, non facit fructus ſuos. Innoc. in c. conſultationibus. circa med. de iure patron. ſequitur Bal. in l. 2. §. penult. uerſ. ſed ſi quis eſt. C. de ſerui. & aq. Fely. in c. conſultationibus. num. 7. de offic. deleg. & in c. cum cauſa. num. 7. & ibi Deci. num. 4. eod. tit. Felyn. in c. de quarta. poſt num. 31. uer. c. Item quando titulus. de præſcr. Hyppol. in l. ſi in rixa. num. 28. de ſicar. & in prac. §. nunc uidendum. num. 35.

Mixta appellatione ſimplicium in odioſis nõ comprehenduntur, niſi expreſſim lege caueatur. de adult. l. uim paſſam. §. præſcriptione. nau. caup. l. fin. §. ſed & ſi quis. de uerborum oblig. l. 2. Ant. in proem. decret. Roma. conſi. 259. numero quinto. uerſic. in his enim. & conſi. 294. num. 4. Ioan. de Ana. conſi. 63. uerſ. & pro hoc. Alexan. in l. certi condictio. §. quoniam. num. 8. ſi certum pet. & conſi. 96. num. 6. uol. 2. & Deci. conſi. 213. num. 4. & 332. licet. num. 1. late Tiraquel. de legib. connub. gloſ. 5. num. 71. facit hoc ad ſtatuta loquentia in caſu mixto, ut caſum ſimplicem non comprehendant, ut per Deci. dicto conſil. 332. & Alexand. conſilio 82. num. 17. uolumine 3. Hier. Gabr. conſ. 197. numero ſexto, libro primo. vbi plura ad hoc allegat, & in ſtatutis in ſpecie idem dicit conſilio 8. num. 14. etiam ſi dictio uniuerſalis ſimplici adijciatur. ibid. nu. 17.

¶ Molendinarius capi non poteſt pro debito ciuili in molẽdino in quo habitat, & gaudet beneficio. l. plerique. de in ius uocan. & l. nemo inuitus. de reg. iur. Iaſ. in dicta l. plerique, nec obſtat quod molendinũ ſit prædium ruſt. ut per Cępo. de ſeruit. ruſtic. prædio. tit. de molend. quia diſpoſitio dict. iurium procedit in prædio tam ruſtico, quàm vrbano, dummodo in eo habitet, ut per Maria. Socin. in tract. de citat. arti. 17. quæſt. 2. ampli. 4. prout in nauta dictum eſt, inf. in verſ. nauta capi non poteſt. Hoc tamen niſi ſe obligauerit ad factum, ad quod pręciſè tenetur. Bal. in l. ex omnibus. C. de decuri. Iaſ. ubi ſupra fal. 9. & in l. ſtipulationes non diuiduntur. colum. pen. in fi. de uerb. oblig. & in l. ſi ita ſtipulatus eſſem abs te. eodem tit. vel niſi renunciaſſet beneficio dict. ll. Iaſ. ubi ſup. fal. 13. Marian. ubi ſup. amplia. 5. & niſi ſit ſuſpectus de fuga. Bal. in dicta l. plerique. in lect. antiq. & ibi Iaſ. fal. 10. & in l. 1. uerſ. ſed excipiuntur. columna fina. de feri. & in l. uinum. columna 3. ſi certum pet.

Molendinum condomino fluminis, licet ædificare in parte ſuperiori, licet noceat habenti molẽdinum in parte inferiori fluminis, ſi hoc principaliter faciat, ut ſibi proſit, l. fluminũ. §. fin. & l. Proculus. dę dam. infec. ſecus ſi faceret, ut principaliter noceret domino inferioris molendini. l. 1. §. denique. de acq. plu. arcen. Iaſ. conſi. 98. accedo. num. 2. ibi dicit ſic intelligi glo. l. ſi manifeſte. C. de ſeruit. & aqua. uolum. 1. & in l. ex hoc iure. ſub num. 8. de iuſt. & iu. & in l. 2. in fi. prin. ſoluto matr. & ante eum Bald. poſt alios, in l. altius. C. de ſeruit. in c. cum Eccleſia Vulterana. de elec. numero 8. Iſern. in c. 1. quæ ſunt regal. Alex. conſi. 203. perſpectis his. per tot. uolum. 6. Dec. con* ſilio 373. viſo conſilio, nu. 3. ubi communem dicit, & in hanc ſententiam multos citat Boer. deciſ. 320. & præſuppono, quæ deciſio tota eſt in hac materia, quando alicui liceat, uel non ædificare ad alterius æmulationem uel damnum. & Franc. Marc. in deciſ. 348. quæritur an ſit licitum. nume. 2. parte 2. Viui. com. opin. libro 2. opin. 181. molendinum. vi. infra

verſ.

verſ.re communi,& ad dicta ſupra de æmulatione,
vide in addit.ad Bart.ſuper l.altius, C.de ſeruit. &
aqua. vide ſupra verſ.facere ædificium. Et ad mate-
riam conſtruendi molendina, vide Rolan.conſi.22.
num.23.& 24.lib.2.conſi.80.numero 39.conſi.97.
num.7.lib.3.

¶ Monachus factus Epiſcopus non deſinit eſſe mona-
chus,iux.ea quæ traduntur 18.quæſt.1. c.ſtatutũ.
& 16.quæſt.prima. cap.de monachis.Bal.in l.falſa.
per illum tex.de cond.& demonſtr.arg.l.pen.de ſe-
nator.ubi licet quis de numero ſenatorũ efficiatur,
tamen quo ad honores adhuc retinet domiciliũ ſuæ
originis, non tamen quo ad onera. a quibus rele-
uatur propter priuilegiũ dignitatis ſenatoriæ, l.mu
nicipes.ad municip.l.ſenatores.C.de incol.libro 10.
Alexan.conſi.32.num.8.uol.5. hinc eſt quod ſem-
per debet deferre habitum monachalẽ. c.ſanctimo-
nialis.23.diſt.& ibi glo.Arch.& Card.elicientes ex
Luca de Pœn.in l.1.col.4. C.de caſtren.omn. palat.
pecul.lib.12.in uer.ſemper.Monachum factum Epi
ſcopum debere deferre,& non mutare habitum.ſe-
quitur Boer.deciſ.158.nu.5.& 6.quę autem ſeruare
teneatur monachus factus Epiſcopus,& quæ nõ,vi.
copioſe Sum. Tab.in ver.Monachus. nu.6. & Ang.
in Sum.n.7.vi.ſup.uer.honor ſuperueniens. & inf.
uerſ. dictio,ſemper.

¶ Monaſteriũ,licet non poſſit inuitari ſpe lucri ad reci
piendum aliquem in monachũ,c.non ſatis.de ſimo.
Iaſ.in l.Titia.num.10.de uerb.oblig.& in Auth.res
quæ,num.18.C.com.de leg.tamen ſi monaſterium
inſtituatur ſub conditione, ſi talem filiam ſuam ac-
ceperit monialem,iſta conditio tanquam turpis reij
citur, & inſtitutio remanet pura.Bar.in l.cõditioni.
C.de inſtit.& ſubſt.& in l.uxorem.§.hæres. ad fin.
de lega.3.Bal.in l. 1.col.1. C.de inſt.& ſubſt.Caſtr.
in l.Titio centum. §.1.in lect.Pad.de cond.& dem.
* ubi dicit iſtam opinionem eſſe magis in vſu, & ma-
gis approbatam.vide inf.in verſ.moniales non poſ-
ſunt.hoc uerum dicit Ant.de But. in c.quoniam. de
ſimo.ſi cõditio præcedat dationem bonorum, quia
tũc eſt ſimoniaca:iſtud eſt enim ſpirituale, pro quo
aliquid dare uel recipere ex pacto, eſt ſimonia, vt
inf.uer. ſimonia dicitur quoties. & quod reijciatur
iſta conditio tanquam turpis & ſimoniaca, eſt ue-
rior ſententia alijs reiectis, legato remanente puro,
concluditur per ſuprad.Immo Bald. in l.fin.circa fi.
C.de ſponſal.ſequendo Bart. vult, quod ſi promiſit
aliquis decem monialibus,ſi filiam eius monachaue
rint, non ualet promiſſio, quia in ſpiritualibus tale
præmium non eſt permiſſum,ut no. in l.illę autem.
in prin.de hær.inſt. pro hoc vide ſup.uerſ.conditio
turpis. & applica hic pro ratione.

Monaſterium. M.intrat, & in eo ſtat per annum & ul-
tra, & ſemper dicit expreſſe quòd non uult facere
profeſſionẽ,& tandem uult ad ſęculum reuerti:mo-
nachi exigunt expenſas illi in monaſterio factas,il-
le negat. pro parte monachorum fuit allegatũ con-
ſi.Alexan.12.numero nono, uerſ. ſed in caſu.dicto
c. Pro parte exeuntis fuit allegata deciſio Gemin.in
c.j.per illum tex.in prin.in uer.libere reuerte.de re
gular. in 6. & fuit iudicatum non deberi expenſas,
In hoc caſu conſiderandum uenit uerbum (libere)
an ſit abſolutum, uel reſtringatur, pro quo vide
Alexan.conſi.80.col.penul.uolum.1.Iaſ.in l.1.col.
antep.C.de ſacroſ.eccl.& in l.ſi filiam. in 3. not. &
in l.ſi quando. C.de inoſ.teſtam. Curt.iun.conſi.2.
Deci. in c.ſi pro debilitate.de offic.deleg. nu.13.vi.
remiſ.de quibus in ſeq.uerſ.

Monaſterium.P.ingreſſus eſt,& ante finitum nouitia-
tus annum,eſt ad ſęculum reuerſus, modo cum uel-
let eſſe aſſeſſor, quæſitum eſt an poſſit? opponeba-
tur quòd erat apoſtata, & ſic quod nõ poterat.But.
in reper.uer.teſtis. tamen deciſum fuit quod ſic, qa
cum haberet illum annum, poterat & ſtare & exire
antequam tranſeat, abſque eo quod timeat apoſta-
ſiæ nomen,per tex.in c.ſtatuimus. de regul.in prin.
& per tex.in c.1.eod.tit. in ſexto. in prin.ibi.libere
poteſt &c. Butr. enim loquitur in profeſſo, & in eo
qui uiuebat in habitu extra clauſtra, ut repellatur a
teſtimonio. Pro ratione,vide ſup.verſ. bona nouitij
morientis.& uerſ.deſtinatum nõ habetur pro facto.

Monaſteriũ. T.ingreſſus eſt, & mortuo patre exijt de
monaſterio,& uult hæreditatem patris:ſe opponũt
monaſterium & conſanguinei, uoluntq; admitti ex
cluſo filio.monaſterium ex perſona monachi, con-
ſanguinei ex perſona propria ab inteſtato. Rom.in
conſ.168.incip.in caſu propoſito. conſuluit,quod ſi
ingreſſus ſit monaſterium, quod poteſt habere bo-
na in communi,ſemper ſuccedit monaſterium, filio
excluſo, non obſtãte quòd religionem egreſſus ſit:
ſed ſi monaſterium non poteſt habere bona in com
muni,conſanguinei debent tanquã ab inteſtato ad-
mitti,& filius nihil debet habere,& ad hoc ibi pon-
derat aliquos.§§.in clem.exiui. de uerb.ſign.quam
deciſ.approbat Iaſ.in l.cum fundum. §. ſeruũ tuum
imprudens.ſi cer.pet.ad hocque in ſimili citat Bart.
in l.ſi adulterium.§.fin.per illum tex. ff.de adulter.
declara tamen ex dictis in pręced.propoſ.& vi.Bal.
in c.in præſentia.de probat.præſertim num.15.ubi
diſtinguit de exitu poſt profeſſionem, uel ante. ci-
tatque,c.1.§.1.de feu.fœm. & c.1. de eo qui ar.bel.
depoſ.& eſt tex.in c.1.§.1.in tit.Epiſ.vel Abb.& vi.
Boer.q.354. nu.4.5.& 7.

¶ Moniales etiã prætextu paupertatis aliquam in ſo-
rorem precio adhibito recipere non poſſunt. text.
in terminis in c.quoniam.de ſimon.ſi tamen ita ſint
pauperes quod non poſſent aliquo modo aliquam
recipere,dicit ibi gloſ.quod poſſent recipere ſub no
mine alimentorum recipiendæ, quod dicit uerum
Ioan.Per.c.ſi quis propter hoc. 1.q.2. dũmodo hoc
non fiat in fraudem,& fiat ſine aliquo pacto.ſecun-
dum tamen glo.prædictam cautius eſt,ut nullo caſu
aliquis uel aliqua recipiatur taliter:quod etiam ap-
probat gl.in c.non ſatis.eo.tit.& hoc ſequitur Abb.
in d. c.quoniam. huic tamen periculo cautius pro-
uidetur,ne plures recipiantur quàm quot poſſint vi
uere de redditib.monaſterij.c.vn. §.ſanè, ut hoc ſa-
lutare,de ſtatu regul.in vj.& ibi gloſ. in ver.abſque
penuria,licet enim monaſteriũ ſupportet onera pro
ingredientib.tamen pro ipſo ingreſſu nõ poteſt pa-
ciſci de iſta quaſi dote recipienda ſub ſpecie alimen
torum,quia eſſet ſimonia. ita Bald.in l.ſi quemquã.
C.de epiſ.& cler.ſi tñ, dicit ipſe,ſponte aliquid offe
ratur amore Dei,monaſteriũ poteſt recipere,& hoc
caſu non dicitur recipere pro ingreſſu, ſed pro ali-
mentis,& ſuffragio uitæ monachare uolentis. Bald.

in Auth.res quę, colum.2.ver.quęro quid ſi filia.C.
com.de lega.pro quo vide glo.in cap.1.prima,quę-
ſtione ſecunda. non enim eſt licita receptio ex pa-
cto. c. veniens. & cap.tua nos.de ſimo. & vide ſup.
verſ. monaſteria licet.

¶ Mora eſt grauior,quæ cõmittitur in faciendo, quàm
quæ committitur in omittendo. gloſ.in l. ſi mora.
ſoluto matrimonio.Iaſ.in l.iuris.num.5. C.qui ad-
mi.& in l.1.§.ſubſtituere. ſub nu.6. de vulg.in l.1.
in fi.ſol.matrim.ſeu de no.op.nunt. & in l.ſi prius.
num.49.eodem tit.in conſi.17. num.7. volum.1.&
conſi.174.ſpectabilis.num.28. uolumine ſecundo.
per d.gloſ.& per gloſ.in l.lege Cornelia.in prin.ad
Sylleni. Hinc eſt, quod culpa etiam leuiſſima in fa-
ciendo æquiparatur latæ culpæ in omittendo. ita
no.Barto.in repe.l.quod Nerua. columna antep.ff.
depoſ. & teſtator grauius delinquit faciendo iniu-
ſtam exhæredationem, quàm in præteritione, quæ
conſiſtit in omittendo. Deci. in l. liberi. ſub nume-
ro octauo.in ver.non obſtat quod facilius.C.de bo-
nor.poſſ.contra tab.vide ſupra in ver.delictum com
miſſum in faciendo.

Mora non purgatur regulariter ubi eſt dies, & pœna
quæ interpellat pro homine, ut per Doct. in l. & ſi
poſt tres. ſi quis caut. & in l.ſi inſulam. de verbo-
rum oblig. vbi Ripa num.37. allegat multa iura, &
* dicit communem. hanc propoſitionem multis mo-
dis fallere dicit Rip.ubi ſupra numero 42. & 45. &
præſertim in præparatorijs iudiciorum. poſt Barto.
in dicta l.& ſi poſt tres. & ibi Iaſ.numero vigeſimo.
Claud. Aquen. in dicta l. ſi inſulam. numero 19. &
Ripa numero 61. Dummodo incontinenti purge-
tur. Aquen. ibi. numero vigeſimoſeptimo, & com-
munem dicit Menoc. de arbitr. iudic. libro 2. caſu.
7.in prin. quomodo autem quid dicatur fieri incon
tinenti,vide ſupra verſ. incontinenti dicitur aliquid
fieri. Ad propoſitionis materiam,uide Foſſan.quem
poſt hæc ſcripta habui,deciſ.212,ubi perpenditur.l.
magnam.C.de contrah.& committen.ſtip. & quan
do moræ purgatio admittatur. & deciſ.260.nu.6.

Mora ut committatur, poſt expreſſam interpellatio-
nem,debet etiam aliquod temporis ſpatium præte-
rire.Dec.in l.in omnibus obligationibus.numero 6.
de reg.iur.Gozad.conſilio 27.numero tertio.Bolo-
gnet. plene poſt alios in l.quod te.nume.60. ſi cer-
tum pet. quod etiam in tacita interpellatione dicen
dum eſt,quæ conſtitueretur ſola præteritione tem-
poris non expreſſi nec certi,iuxta reg.l.cum quid.ſi
certum pet. cum ſua materia. Ceph. conſilio 618.
numero 38. Iaſ.copioſe materiam tractans, in l. vi-
num. ſi cer.pet.nu.9.& 10.

Moræ purgatio, vt dicatur ſublata de iure canonico,
requiritur ius Eccleſiæ ex mora deterius factum eſ-
ſe. Alexan.in l.ſi quis maior.C.de tranſac.Dec.con-
ſilio 138.ſub num.7.uerſic.& licet.Ruin.conſ.198.
num.4.verſ.tamen prima opinio. Iaſ. conſi.9. circa
primum.nu.8.lib.1.Cagnol.in d.l.ſi quis maior.nu.
156.Bertr.conſi.342.viſo.num.8.uol.1.Ceph.conſ.
25.num.7. & 8.ubi rationem aſſignat,& applica di
cta ſup.in verſ. emphyteuta Eccleſiæ.

¶ Mortis cauſam dans occidiſſe uidetur. leg. nihil.
ad legem Corn.de ſicar.l.qui occidit.§.penult.ad l.
Aquiliam. cum ſimil.vt per Cuma.conſilio 135.vi-
ſis. columna prima. declarat Hyppol.conſi.7.num.
51.libro primo. Quicquid enim eſt cauſa cauſæ eſt
cauſa cauſati. l. manumiſſiones. de iuſt. & iu. quod
procedit etiam in cauſa remota, quando eſt ordina
ta ad proximam. gloſ.in c.de cætero.de homic. pro
declaratione, vide Cępo. conſi.2.nu.12.

Mortis cauſam qui modo incogitato prębuit,lege Cor
nelia non tenetur, ſed mitius punitur:ueluti, ſi uo-
lens gladio uel haſta occidere aduerſarium, eum ad
ſaxum impulit, ubi colliſo in lapidem capite expi-
rauit.Mors enim nõ immediate ex ictu ſequuta eſt,
mediante caſu,& lapidis colliſione, & ſic modo in-
nopinato. eſt ſing. dictum Aret. conſilio 146. viſa.
columna penult.in fin.ſequuntur Feli.in c.de cęte-
ro.de homic.Hyppol.in l.nihil intereſt.col.2. de ſi-
car.per tex.in l.qua actione.ad legem Aquil.§.1. &
in c.ſtudeat.5.diſtin.Cępo.conſi.2.num.10. Ego ta
men in hoc caſu contrarium iudicarem, per dicta ſu
pra in verſi. dans operam rei illicitę. Secus dicerem
ſi quis non animo offendendi, ſed ludendo aliquem
occideret,vt puta ſi lapidem per ludum proijciat,&
aliquem occidat. Pau.de Caſt. in l.& ſi ſeuerior.C.
ex quib.cauſ.inf.irrog.vbi dicit quod ex hoc capite
defendit quendam a morte. vel ſi ludens ad iacien-
dum palum ferreum occidat aliquẽ ſine aliquo do-
lo,non debet aliqua pœna puniri. ita Socin. conſi.
16.circa prædictam.Hyppol.in l.1.nu.101. de ſicar.
& conſi.10.num.16. verum quia rei qualitas agentis
intentionem demõſtrat, & ex qualitate diſpoſitio-
nis colligitur ſpecies intentionis, l. non codicillum.
C.de teſtam.l.ſi extraneus.de acq.hær.ideo in prę-
miſſis conſiderarem intentionem agentis, nã quic-
quid agunt homines intẽtio iudicat oẽs. l.verũ.& l.
qui iniurię.de fur.c.lator.de homic.c.cum volunta-
te.de ſent.excom.vi.ſup.verſ.affectus ſolus.

Mortuum quem eſſe ex vulnere in dubio præſumitur,
quia effectus cauſam oſtẽdit,ut in procem.ff.§.pen.
uerſic.quos enim ludos. l. rem non nouam. in fine.
C.de iudic.l.ſi non conuicij.C.de iniuri.l.1. C.de ſi-
car. & quando periti in hoc ſunt in diuerſis opinio-
nibus,iudicatur contra percuſſorem. Bald.in cap.1.
quib.mod.feu.amitten.ſequitur Dec.in cap. propo
ſuiſti.columna quinta.de probat. Soci.conſilio 178.
libro ſecundo.Felin.in c.pręsbyterum. de homi.Al-
beri. de ſtat.parte 2.quæſt.36. Quid autem ſi tarde
adhibuit medicum, an ex uulnere uel ex noua cau-
ſa mortuus præſumatur, ponit Alex.conſi.183.col.
2.uol.7.& in materia,vide Gram.uoto 24.Hyppol.
in prac.crim.§.& quia.nu.16.Ang.in trac.malef. in
uer. ex interuallo. Cępo. conſi.40.dub.3.vbi quid
ſi recidiuat, de quo per Bald. in l.Martius. ff. loca.
& conſilio 328. an vulnus. conſilio 136.& 237. uo
lumine primo.Cuman.conſi.134.viſis. Florian.in l.
qui occidit. §.fin.ad legem Aquil. vide infra verſic.
vulnerati ſolius. in fi. Nota tamen quòd glo. in l.1.
C.de emẽd. ſeru. uoluit,ꝙ ubicunq; uulneratus fuit
uiſus per triduum a die uulneris ire cũ baculo,& po
ſtea moriatur,non præſumitur mortuus ex illo vul-
nere,ſed eam reprobat Alex. in l. non omnis.ſi cer.
pet.in lect.nouiſ.nu.5.ex Bal. in l.ait lex. per illum
tex. ad l.Aquil.& ex Pau.de Caſt.conſi.393.

¶ Mulier ciuitatis unius nubens in alia ciuitate, non
prohibetur acquirere in territorio ciuitatis ſuæ

originis, etiam ſtatuto prohibente forenſes acquirere. Barto. in l. fin. §. ijdem reſcripſerunt. ad municip. ſequitur Alexan. in l. cum quædam puella. numero quarto. de iuriſd. omn. iud. Iaſ. poſt alios in l. voluntas. circa prin. C. de fideicommiſ. Ferrat. caut. 29. dum Venetijs. vt plures in hanc ſententiam citat. Felyn. in cap. ſuper eo. il 2. de teſt. & in prooem. decret. numero quadrageſimoprimo. Quia adhuc retinet priuilegia ſuæ ciuitatis, nõ enim ſponte trãſfert ſuum domicilium, ſed ut ſequatur maritum. l. fin. C. de incol. libro decimo. tenetur enim accedere ad domicilium viri. l. exigere. de iudic. ideo excuſatur, nec ſubiacet dicto ſtatuto, quod ſolum locum habet in illis qui voluntarie deſerunt ſuam ciuitatem, & alio ſe transferunt animo omnino mutandi domicilium, nec amplius ſubeunt onera, aut honores primæ ciuitatis. iuxta gloſ. l. aſſumptio. §. primo, in ver. non domicilium. circa finem. ad municip. quam approbat Affli. deciſ. 384. numero ſecundo, & tertio. Boer. deciſione 26[illegible] ad finem. Cepha. conſi. 13. num. 45.

Mulier habet virum & filium, ambo ad bellum proficiſcuntur, & moriuntur, nec apparet quis prior deceſſerit, agnati, & mater ad hæreditatem concurrunt. petit mater ſibi adſcribi, & dicit filium mortuum eſſe poſterius, & petit ſe admitti per Tertullianum. Inſtit. ad Tertullianum. in princ. tanquam ad luctuoſam hæreditatem filij. l. fin. C. de inſtitutionib. & ſubſtitutionib. l. precibus. C. de impub. l. eum. ad Trebellian. agnati contradicunt filium præmortuum, & ideo petunt ſe ab inteſtato admitti, tanquam alios præuenientes præter ſuos, & quaſi ſuos per l. duodecim tabu. Inſtit. de legit. agnat. ſuc. in princ. quæſitum eſt quid iuris, & Iuriſc. in l. qui duos. §. cum in bello. de reb. dub. adiudicat hæreditatem matri, ex mente Adriani Imperatoris, qui credidit patrem prius mortuum tanquam natura anteriorem, ne eueniret illud dictum Bulgari, ordine turbato ſuccedis Bulgare nato, de quo in gloſſa, l. nam & ſi parentibus. de inoffic. teſtamen. vide Maran. in prooem. ſuæ praxis. numero decimoquinto, verſic. Item ſeruatur ordo.

Mulier iuri hypothecæ renuntiare poteſt pro dote ſibi competẽti, C. ad Velleianum. l. etiam. & l. iubemus. ſoluto matrimonio. l. Mæuia. §. fundus, vbi per Iac. de Aren. & Bart. quos citat Rom. conſilio 140. ver. ſecunda. & Papien. in praxi, in forma act. real. in ver. veris ac legitimis titulis. numero quadrageſimoquarto. Et hoc dummodo maritus habeat alia bona ex quibus vxori ſatisfieri poſſit. Neguſ. de pignor. & hypoth. tertio membro, ſexta parte princ. ante numerum decimumquintum. Pro quo vide Affli. deciſ. 313. per totum.

Mulier nubendo ſimpliciter non uidetur dediſſe omnia bona ſua in dotem, quia matrimonium poteſt eſſe ſine dote. l. fin. C. de donat. ante nup. l. fina. C. de repud. Authent. præterea. C. vnde vir & vx. ita Bart. late in ſua diſput. ſeu. quæſt. 7. mulier habens. eſt communis opinio teſte Curt. iun. conſilio 168. nume. quarto, vbi eam firmat, ampliat, contrariam reprobat, & ex Doct. declarat. ita etiam Ang. conſi. 335. ſtatuto communis. Rom. conſ. 44. ex ſupranarrato. ſub numerum 4. verſ. aliquando contrahitur. Alex. conſi. 142. viſo ſtatuto. volum. 7. Corn. conſi. 127. licet in hac. n. 2. parte 4. Dec. poſt Pau. de Caſt. & Iaſ. in dicta Authent. præterea. Idem Deci. conſi. 521. conſultus. num. 11. Hyppol. ſingul. 588. de iure communi. Pariſ. conſilio 34. ſtatutum de dote. col. 1. uolumine tertio. Etiam ſi maritus teneret, & poſſideret bona mulieris, & fructus percepiſſet etiam per decenniũ, ſciente & patiente muliere, quia agitur de magno præiudicio mulieris, ſaltem in caſu quo ſtatutũ diſponit, quod muliere prædecedente maritus lucretur aliquam partem dotis. Alex. conſilio 122. viſo. col. 3. & 4. volum. 7. per not. in l. 2. C. com. diuid. & per not. per Doct. in l. cum de in rem verſo. de vſur.

Mulier nupta, dotatave excluſa per ſtatutum fauore maſculorum, non cenſetur excluſa a legitima, ſeu illius ſupplemento, ſi ſtatutum de legitima ſpecialem mentionem non faciat. ita cenſent Doct. magis * communiter, ut per Canoniſ. in c. Rainutius. de teſtamen. & Legiſtas in Auth. nouiſſima. & in l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. teſtam. Bart. Bald. & alij communiter in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de liberis & poſthum. Brun. de ſtatu. art. 9. columna 4. Soci. conſilio 127. numero ſecundo, volumine quarto. Corn. conſilio 316. libro primo, conſilio 107. & 150. libro ſecundo. Deci. conſilio 16. numero quarto, & conſi. 296. Pariſ. conſilio 27. 28. & 54. libro ſecundo. Crau. conſilio vndecimo, numero decimotertio. conſi. 236. nu. 2. 3. & 24. late Decian. conſ. 6. num. 13. uol. 1. Foſſan. deciſ. 159. nu. 2. rationem, vide ſup. in ver. dos & legitima.

Mulier prohibita a ſtatuto contrahere, ſine certa ſolemnitate, ſi pro alio contrahat vel intercedat cum iuramento, non requiritur quod certioretur de beneficio Velleiani ſibi competenti. cap. ex reſcripto. de iureiuran. iunc. gloſ. in ver. & vxorem. in vlt. in* tel. & iſta eſt communis ſententia, vt per Alexand. conſilio 27. viſo libello. ſub num. 7. verſ. non obſtat. uolum. 1. & ita teneri iuxta. d. intel. glo. dicit Felyn. ibi. num. 13. quod antea firmauit ibi Abb. ſub num. 9. verſic. tertia ſolutio. & hoc vigore iuramenti, & dicit ſemper not. in hoc illum textum, iunc. d. gloſ. quod mulier obligatur ex fideiuſſione, ſi iurauit. per doctr. Bar. in l. ſi quis pro eo. de fideiuſ. quod. ſ. contractus fideiuſſoris firmatur iuramento, quod dicit ipſe Abb. bene not. nam mulier principaliter iuuatur in fauorem ſui, meritò contractus incontrarium firmatur iuramento. c. quamuis. de pact. in 6. quod & ibidem tenuit Imo. & ſequuntur omnes. Hanc concl. latiſſime firmat Rom. in l. ſciendum. de verb. oblig. col. 10. quia iurans cenſetur cogitaſſe ſe nullo beneficio, ſi quod ſibi cõpeteret, uti poſſe, & ſufficit cogitaſſe in genere, licet non in ſpecie. per d. Bal. in l. 2. C. de reſcin. uend. & d. c. ex reſcripto. ſequitur Alex. in l. quoties. de in ius uoc. tenet But. in c. ſi diligẽti. col. 6. de foro comp. Archid. & Io. And. in dicto c. quamuis. Caſtr. in l. ſi. circa finem. ad Velleia. per tex. in Auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduer. uend. quod uidetur de mente Bart. in d. l. ſi quis pro eo. in 5. membro. cum quo ita concludit Alex. conſi. 42. ſuper præmiſſo. ſub nu. 16. uerſi. ſeptimo. Pro qua materia uideas ſcripta mea copioſa in qq. legal. q. 22. nu. 38. & ſucceſſiue.

Mulier recipiens aliquid vltra ſortem ſoluto matrimonio eſt vſuraria, nec iuuatur diſpoſitione. c. ſalubriter. de vſur. quia tunc ceſſat fauor conſiderabilis re* ſpectu onerum matrimonij. eſt communis ſententia cũ Imo. ſecũdum Abb. in d. c. ſalubriter, & dicit communem Affl. deciſ. 284. & Crau. conſi. 189. nu. 7. ad fi. nec etiam pro alimentis donec ſibi ſoluatur dos. nam diſpoſitio. d. c. ſalubriter. non habet locum ſoluto matrimonio, vt dicit ibi Inn. communiter receptus. Corn. conſ. 77. & 222. lib. 3. Alex. conſ. 200. li. 6. & 141. lib. 5. contra dicit, quod immo ratione intereſſe damni emergẽtis, aut lucri ceſſantis poſſit id * vidua ex pacto conſequi, quam ſententiam dicit cõmunẽ Iaſ. conſi. 92. uol. 1. ex eadem ratione, qua maritus intereſſe petere põt donec ſibi ſoluatur dos: hoc enim non recipitur per modum vſuræ, & mutui palliati, ſed uia promiſſionis cuſtodiæ ipſiusmet dotis, quæ tacite reſultat ex natura illius, & ex fine ob quem datur, & accipitur, & conſeruari debet donec deſinat eſſe dos, arg. l. cum quid. ſi cert. pet. cum ibi no. & ita concludit Nauar. in commen. reſol. vſur. c. 20. n. 75. vbi infert ad diuerſa ſtatuta de hoc loquẽtia, quod ſalua conſcientia ualeant, vt eſt Venet. ſtatutum lib. 1. c. 60. incip. cum ſecundum conſuetudinem, vbi ordinatur quantum tempus viuere debeat vidua de bonis mariti. & vide infra verſ. pactum de ſoluendo intereſſe.

Mulier ſicut priuatur dote propter adulteriũ, ut dicit Bal. in c. tuæ. de procur. nu. 5. per c. plerunq;. de donat. int. vir. & vx. ita ẽt propter oſculũ luxurioſum, vel tactum mãmillarum, per c. 1. §. 1. quib. mod. feu. amit. hanc Bal. doctr. declarat Dec. in rub. C. de edẽ. nu. 2. diſtinguendo inter actus præparatorios adulterij, vt per eum. Crau. conſi. 137. dicit quod de conſuetudine hodie mulier propter adulterium non punitur, oſculantẽ tamen luxurioſe extraordinarie puniri dicit. Gram. conſi. 48. dic quod in hoc attenduntur ſtatuta, & conſuetudines regionum, & pro materia oſculi, & aliorum præparatoriorum ad adulterium, vide Bar. in l. gerit. de acq. hær. Alex. in l. ſi ſororẽ. C. de his qui. ut indig. & conſ. 89. nu. 9. vol. 6. Soci. conſ. 185. nu. 3. lib. 2. Rui. conſ. 149. nu. 4. li. 5. Deci. conſ. 146. col. 3. in prin. 577. nu. 4. & 5. & in c. ſecundo requiris. in prin. de appel. Crau. conſ. 6. col. 3. Socin. iun. conſ. 32. vol. 2. & quæ damna patiatur mulier propter adulterium, vide ſupra verſic. adulterium mulierem priuat.

Mulieres conſilium habent infirmum & inualidum, ideo a propinquis & alijs facile ſeducuntur. l. cuius bonis. poſt medium. de curat. furio. Bald. in c. ad audientiam. ad fin. de reſcr. eaſque facile ſeduci quandoque minis, & quandoque blanditijs, & pollicitationibus dicit Bal. in l. 2. q. 9. C. de reſc. vend. & in l. 2. circa med. C. de adop. nam earũ conſilium plerunque contra propria commoda laborat, dicit text. in l. ſi pater. ad fi. C. de ſponſal. Iaſ. conſ. 204. nu. 7. uol. 2. & conſ. 47. nu. 3. volum. 3. vbi multa ad hoc citat. Crau. de antiq. temp. p. 1. ſect. quæritur etiam. nu. 34. Tiraq. de legi. connub. l. 1. nu. 70. cum ſeq.

Mulieres deſcendentes dotari poſſunt de bonis fideicommiſſo ſubiectis, maſculis non exiſtentibus, vt habetur in Auth. res quæ, vbi etiã Ang. in prin. C. com. de lega. & in Authent. contra rogatus. C. ad Treb. Ruin. conſ. 137. nu. 17. & conſi. 199. nu. 6. vol. 2. poſt Iac. de Are. & Saly. in l. voluntas. C. de fideicommiſ. Alex. in l. mulier. §. cum proponeretur. ad Treb. nu. 15. Iaſ. conſ. 89. nu. 4. lib. 2. Bal. Nouel. in trac. de dote. parte 6. ſpeciali. 13. Curt. iun. in d. Auth. res quæ. ſub nu. 18. ver. retenta tamen. etiam ſi alienatio expreſſe prohibita eſſet, & ab initio legitima ſufficiẽs fuiſſet ad ipſam dotandam. Gozad. conſi. 97. nu. 8. * Deci. conſi. 376. per totum. Doct. magis cõmuniter in l. filiusfam. §. Diui. de lega. 1. & hanc communem teſtatur Deci. conſi. 519. num. 4. & etiam ſi ex cauſa dotis eſſet facta prohibitio. Caſtren. conſi. 80. lib. 1. Iaſ. d. Auth. res quæ. limit. 13. Cepha. conſi. 683. nu. 7. & nota eſt, vide ſupra verſic. bona fideicommiſſi alienari.

Mulieres dotatæ, ſeu maritatæ excluſæ per ſtatutum a petitione bonorum, intelliguntur regulariter excluſæ tantum ab hæreditate dotantis, ita quod alijs ſuccedere poſſunt. ita Bal. in l. 1. C. de legit. hæred. qui * ad hoc communiter allegatur. & hanc ſententiam dicit communem, tutã & tenendã, Ceph. conſ. 278. num. 95. & 96. Anchar. Regien. qq. lib. 3. quæſt. 33. numero 3. Deci. in l. pactum. numero 8. C. de collat. Chaſſan. in conſuet. Burgun. tit. des ſucceſſions. §. 12. verſic. & non tendlon poynt. Afflic. deciſ. 178. etiam ſi ſtatutum ſimpliciter dicat, filia vel fœmina dotata non ſuccedat, quia intelligitur in bonis dotantis. Deci. conſilio 589. numero ſecundo, & conſilio 634. Rube. conſi. 13. 16. & 61. non enim extenditur ſtatutum ad perſonas non ſpecificatas, ex cõmuni ſententia relata a Gabr. concluſ. libro 6. de ſtatut. concl. 7. Niſi ſtatutum ulterius progrediatur nominando a quibus uelit dotatas excludi. ita Bal. & Deci. vbi ſup. nam tunc licet ab uno tantum dotata ſit, dicitur excluſa ab hæreditate omnium nominatorum. hanc propoſitionẽ late per plurium caſuum poſitiones proſequuntur Foſſan. deciſ. 62. & 63. Pro qua vide cumulata per Mandoſ. iun. ad conſ. Rom. 485. lit. A. & B.

Mulieres non poſſunt teſtari de portione dotium, quæ ad maritum vel alium pro lucro defertur ex forma ſtatuti, quia velint nolint ad alium pertinẽt. ita Pau. Caſtr. in l. ſi cum dotem. in prin. num. 11. ſol. matr. Bal. in l. 2. colum. pen. uerſ. ad euidentiam. C. de hæred. actio. de quo late Fran. Beci. conſ. 76. nu. 8. quia quod lex dat, homo non tollit. l. ſi arrogator. §. ſed an impuberi. de adopt. non enim poteſt quis teſtando venire contra diſpoſitionem ſtatuti, neque eius mentem alterare. l. quidam decedens. de admin. tut. Fab. de Mon. in trac. de emp. & vend. 3. q. princ. nu. 52. & hoc uerum, ſi ſtatutum loquatur per uer. lucretur. Caſtren. vbi ſup. Iaſ. conſi. 127. lib. 1. ubi late. Fulgoſ. conſi. 203. Bal. conſi. 107. colum. fin. libro 1. Deci. conſi. 386. colum. pen. uer. venio ad ſecundum dubiũ. aut per ver. habeat, vel per ver. relinquere teneatur. Alex. conſi. 55. conſideratis. col. 1. vol. 1. qui idem uoluit, in uer. petere poſſit. Secus ſi in ſtatuto ſit ver. ſuccedat, uel pertineat, tunc enim quis nõ habet partem, niſi ſuccedat iure hæreditario, ex teſtamento, vel ab inteſtato, non tamen auferatur ex eo libera teſtandi facultas. ita Caſtr. conſi. 82. in negotio. circa fin. ſecundum nouam impreſſionem: lib. 1. Oſaſ. deciſ. 20. Foſſan. deciſ. 33. nu. 2.

Mulieres nuptas alibi non amittere originem naturalem ſuæ patriæ, dicit.l.origine. C.de muner. & origin.libro decimo,& nõ effici de domo viri, niſi quo ad iudicialia,& niſi in foro, & in his in quibus euocarentur ab actibus matrimonialibus. l.cum quædã puella.de iuriſd.omnium iudicum. Bart.in l.fina.§. ijdem,ſeu,Item reſcripſerunt. ad municip. cum cuius opinione tranſeunt,Bald.conſilio 351. in bonis. nu. 8.libro 1.uerſic.ſed iſta.& conſi.310. ad euidentiam.num.7.verſ.Item dicitur.lib.3.& conſilio 139. ſtatuto communis.lib.5. Caſtr.in l.rei iudicatæ.ſol. matr.Alex.conſi.56.colum.2.verſi. & per hoc.li.1. & conſi.100.uol.3. Corn.conſi.55.lib.1. Curt.iun. conſi.5.num.42.verſ. ſecundo reſpondetur.Rimin. conſi.184.nu.21.lib.1.Felin.in c.1.col.fin.circa fi.de
* ſponſa.vbi dicit hanc ſententiam communiter probari. Alb.conſ.23.num.11.præſertim ſi ſit ſolutum matrimonium.ex quo infertur,quod in talibus vxoratis habet locum ſtatutum originis naturalis. Cur. vbi ſup.Campeg.de dot.par.5.q.7.ideo non dicuntur aduenæ,licet ſint de domicilio viri.Purpur.conſilio 507.nu.21.& 22.uol.2.& conſi.84.circa fi.vol. 1.In oppoſitum, quod immo mulier maritata dicatur proprie ciuis, & originaria ciuitatis vbi nupſit. Bal.conſi.100.conſideratis.lib.5.& conſi.456.li.1. Socin.late,in d.l.cum quędam puella.in 1.nõ.& eſt magni effectus, quia ſecundum hanc ſententiã Bal. mulier non poterit diſponere,niſi iuxta conſuetudinem loci mariti,ut dicit idem Bal.d.conſi.139. in fi. ad quam materiam,vide Tiraq.de legi.connub.lib. 1.nu.30.& copioſe Foſſan.deciſ.124.

Mulieri an factio teſtamenti a ſtatuto prohiberi poſſit,niſi adſit conſenſus mariti, dubitant Doctores. Negatiuam aſſeruit Caſtren. in l.ex facto. in princ. de vul.& pupil.per illum textum, dum uult tale ſtatutum eſſe iniquum,quaſi auferat mulieri teſtamenti factionem.ſequitur Alexand.ibi.in princ. columna quarta, & conſi.155. numero 6. uolum.2. Iaſon conſilio 127.numero ſexto,uolumine primo.& in l. ſtipulatio hoc modo.num.2.de uerb.oblig.Affl.deciſ.260.nunquid mulier.in prin. & ad fi. ubi tamen ait dominos in contrariam ſententiã inclinaſſe propter ſexus fragilitatem,& per alia, ut ibi.quam etiã affirmatiuam tenuit Bald.in l.3.de teſtam.Ang.conſilio 126. teſtamenti factio. Deci. conſilio 445. placet. in princ.conſilio 612.concluſionem.circa prin. quia poteſtas teſtãdi eſt inducta de iure ciuili,quod alio iure ciuili tolli poteſt. Ad materiam, vide Deci. in l.pactum quod dotali.colum.ſecunda.C.de pact. & conclude quod hoc fieri poteſt a ſtatuto cum cauſa, ſicut etiam hoc facere poteſt ius commune. Anchar.conſi.225.prima facie.

Mulieri de iure Digeſt.non erat prouiſum de tacita hypotheca pro dotibus ſuis in bonis mariti, ut notant omnes in l.ſi conſtante. ſoluto matrimonio,ſed prouiſio illa a Iuſtiniano introducta eſt. l. aſſiduis. C. qui pot.in pign.hab. l.unica. §. & ut plenius. C.de rei uxo. actio. quæ hypotheca qualis ſit, & quam vim habeat, & an frangat iura fideicommiſſorum, vide infra uerſic. prohibita, quæ ſunt per teſtatorem. Quid autem ſit pro alimentis, an ſcilicet ei competat tacita hypotheca in bonis mariti,dixi copioſe in qq.legal.q.46.

Mulieri dotẽ repetẽti obſtat exceptio, quod prius excutiẽdus eſt maritus, quàm deueniendum ſit ad poſſeſſorem rerum hypothecatarum pro dote. Bald.in l.ubi adhuc.colum.antep.C.de iure dot.& ibi Saly. q.12.poſt Cyn.q.11.Bar.in l.ſi conſtante. in 2.q.1. par.ſol.matrim.Bal.in l.3.C.de hæred.act.ubi dicit quod non poteſt deueniri contra nomina debitorũ mariti,licet ſint pro dote hypothecata, niſi præcedente diſcuſſione ipſius mariti. & Corn. conſi.267. uolum.3.Neguſ.de pign.& hyp.par.8. prin. col.8. Lup.in rubr. de donat. inter vir. & vx.§. unum circa.num.21.Alexan.conſ.153.nu.6.uol.6.Boer.deciſ.200.& licet Rom.in d.l.ſi conſtante. & Bal.Nouel.in tract.dot.par.8.priuil.37. contrarium dicãt;
* primam tamen magis ueram, & magis communem dicit Neguſ. ubi ſupra.

Mulieri innuptæ ex coitu ſtupratorio concipienti, & parienti,dicentique partum eſſe alicuius certę perſonę,& ita iuranti,viro negante habuiſſe rem cũ illa,& dicente filium non eſſe ex ſe conceptum, non creditur,nec eius dicto etiam iurato ſtabitur, tenebiturq; ipſa filium alere.Bal.cõſ.437. cuius dictum dicit memorabile Cotta in ſuis memor.in uer.hęres ſuus.Alex.conſ.157.circa primũ.lib.5.Ang.ad §.nouiſſime.col.2. Inſtit. ad Tertul. Boer.deciſ.299. ubi hanc materiam copioſe tractat, ſed ſi vir cõfiteatur habuiſſe rem cum illa, ſed negat partum eſſe ſuum, quia mulier etiam cum alijs cõcubuit, tunc ſtabitur mulieri dicenti partum eſſe illius viri,niſi vir cõtrarium probaret.Bal.in l.neque natales. C. de proba. Alex.& Boer.vbi ſup.Foſſan.deciſ.3. nu.4.

Mulieri viduæ alimenta debentur,& conſtituuntur ab hæredibus mariti, etiam ſine vitio vſurę, donec ſibi reſtituatur dos, ut dicit Abb. in cap. ſalubriter. de vſur.ſi per eam non ſtat,quin ſibi reddatur. Ancha. in c.peccati venia.q.4.de reg.iur.in ſexto. Caſtren. conſi.429.viſo caſu. col.2.verſ. de alimentis. uol.2. Imo.& Alex.in l.diuortio.nu.24.ſol.matr. Alexan. conſi.63.ſtantibus his.nu.3.ver.quo etiã ad alimenta.uol.4.& conſ.31. viſo themate.ſub num.5.uer.& dixit.& conſ.200.perſpectis.ſub nu.7.uer.accedit. uol.6.conſ.141.viſo themate.ſub nu.6.uerſ. accedit ẽt.vol.5.Crau.conſ.189.col.2.& pen.p.r. & ita iudicatum dicit Affl.deciſ.248.an ſoluto.ver. domini de conſilio.ſiue ſit diues,ſiue pauper,ut ſup.ver.alimenta mulieri viduæ.Dixi,ſi per eam non ſtat,quia tranſacto anno luctus, non debentur ſibi alimenta, nec vſurę, ſi per eã ſtat quominus dotẽ conſequat̃, vt not. in l.inſulã.§.vſuras.ſol.mat.Inn.in d.c.ſalubriter.Anch.conſ.150.ĩ quæſtione.col.2.poſt med. ſecus ſi non ipſa in mora petendi,ſed hęredes mariti in mora reſtituendi eſſent,ne ipſa ex mora aliorum patiatur,& ne ex mora ſua hæredes cõmodũ reportent. Anch.d.conſ.150.nu.4.Caſtr.d.conſ.429.uerſ. tranſacto vno anno. Alex.d.conſ.141.ſub nu.6.ver. accedit.Pro hac materia,vide Foſſan.deciſ.43. quas deciſ.vidi poſt hęc ſcripta.& deciſ.44.

¶Multiplicatio plurium iuriũ in eiuſdẽ perſona, quorum nullum de per ſe eſt ſufficiens ad conceſſionem prærogatiuæ, eiusve conſecutionem, conceſſionem eiuſdem inducere non cenſetur.l.ſpadonẽ.§.qui iura multa. de excuſatio.tut. exemplum in licentiato in decretis,& magiſtro in artib.ut nõ poſſit vti prærogatiua contra Doctorem decretorum, quia nullum horum de ſe ſufficit, ut quis prærogatiua Doctorum decretorum uti poſſit. Rom. conſi.333.nu. 7.& ſucceſſiue.quem ſequitur Fely. in rubr. de maior.& obed.poſt nu.2.in c.clerici.col.2.ver. ille qui habet.de iudic.Deci.in l.cum quid.in 1.lect. numero 17. ſi certum pet. Boer. de auth.mag.conſi.ante nu.97. Rube. conſi.86. nu.2.Staphil.de lit.grat.& iuſt.par.1.ante fin.ver.octaua concl.Rebuf.in trac. nominat.q.21. poſt nu.44.uerſ.intellige quod Doctor.Tiraq.in legi.connub.glo.2. num.2.quam ſententiam communem dicit Mandoſ.iun. ad d. conſi. Rom.ſuper uer.quod non. Pro qua materia, ui.omnino Deci. d.nu.17. cum plur.ſeq. ubi plura tractat de iſtis gradibus quo ad pręcedentiam.& Gig.conſ. 70.nu.145.& 146.quem omnino vide.

¶Munera publica pecunia redimi non poſſunt, vnde non ualet contractus quo aliquis dat pecuniam, ut muneribus publicis non grauetur,& ſi dat,eam perdit,& nihilominus muneribus grauatur.ita Bar.per illum text.in l.in priuatis. §.cum quidam. de pollicit.Laud.in trac.de fiſco.nu.205. per tex.in l.illud. C.de excuſa.mun.lib.10. quæ ſententia uidetur cõprobari in l.ad portus.& in l.omnes prouinciarum. in fi.C.de oper.publ.l.fin. C. ſine cenſu,uel reliq.l. omnes.C.de annon.& trib.l.un.C. de ſuperind.l.1. C.de immun.nem.conced.concordat.l.unica. C.ut nem.lice.ab empt. lib.10. l. uacuatis.C.de decur.l. 3.C.de mun.patrim.l.1.2. & fin. C. quib.mun. uel præſt.nem.lic. ſe excuſ. lib.10. vide ſup.uerſ.collectæ imponi poſſunt.

¶Municeps dicitur is proprie,qui munera ſubit, uel in loco ſit natus, uel in eo receptus ſit, ut munerum ſit particeps.l.ad municip.& ibi Barto. colum.pen. uerſic. Secundo nota. Immo etiam ſi onera non ferat,ut quia ipſe, uel ſuæ originis locus ſit exemptus priuilegio, adhuc eſt municeps,dummodo ab honoribus quoque non ſit excluſus. Hoſtien.in Sum.tit. de foro compe. §.quibus ex cauſis,ſub numero ſexto.circa finem.uerſic. hi tamen caſus. ſi enim etiam honoribus eſſet priuatus, non eſſet municeps proprie,ſed abuſiue. Alcia.in l. municeps. in fi. de uerborum ſignificat. de hoc plura, uide in Lexi. Prat. in uer.municeps.Et differt ab incola,qui eſt ille qui aliunde uenit habitatum,animo ibi permanendi,& domicilium conſtituendi,l.pupillus.§.incola.de verborum ſign.l.ciues.2.reſpon.C.de incol. libro decimo.glo.in l.1.C.de municip.& orig.libro 10. & in l. incola.la 1.ad municip.Did.pract.qq.c.37.ſub nu.1. verſic.quis vero dicatur proprie incola, quia ſi haberet animum recedendi non diceretur incola, l.2. C. de incol.gloſ.in l.ſcire.ad municip. Soc.iun.conſ.7. nu.7.lib.2.Qui animus domicilium conſtituendi ex lapſu decennij in dubio præſumitur,vt ſup.verſ.incola ut quis,& ante decẽnium eſt ſimplex incola,& ad munera ſubeunda non cogit.l.3.C.de incol.poſt decennium uero ad munera tenetur.l.cum neq;.& l.ſi in patria.eo.tit.l.incola.la 2. iunc.glo. ad municip.quo caſu de incola efficitur municeps. d.l.1.§.1. ad municip.Ceph.conſi.451.nu.119. & ſucceſſiue.

¶Murus deſtinatus ad eleuandum,& altius tollẽdum poteſt inuito ſocio attolli.l.cum duobus.§.Itẽ Mella. pro ſocio.l.ſi ædes.com.diuid.Specu.lib.quarto. tit.de iudic.§.generalia. numero ſecundo.vbi dicit, ſocium non poſſe prohibere ſocium, ne faciat id ad quod murus factus eſt. Cyn. in l.ſicut proponis.C. de ædif.priu.Dyn.in c.in re communi. de regu.iur.
* lib.6.& eſt communis Doct.opinio,de qua Bero. q. 26.num.2.Burſ.conſ.57.num.2.lib.1. Foſſan.deciſ. Pedemon.23. ubi quomodo probetur quod murus ſit communis, & quid ſi appareat communis a dimidio infra, an pręſumatur etiam communis a dimidio ſupra. Et ibi num.3.quomodo appareat deſtinatus ad altius tollendũ. Et quid ſit in muro antiquo. nu. 4. Et quid ſi eleuatio noceat ſocio. Et an murus ſuperadditus communi efficiatur communis. Et quando cenſeatur pro diuiſo, vel indiuiſo communis, & ad propoſitionẽ,vide copioſius eundẽ deciſ.41.quid ſi murus nõ eſt ad illum vſum deſtinatus. vide infra verſ.re communi. & eund.Foſſan.deciſ.219.

¶Mutatione dominorum loci conſenſus totius populi exigitur,ita quod uno reſiſtente,uel contradicente nihil agi poteſt.Cagn.in l.2. de orig.iur. nu.145. uerſic. Item quando. poſt Ang. & alios quos citat in l.ſuos.§.hodie.cum l.ſequen.de pact.faciunt quę dicit Corn.conſilio 72. numero 14. uolum.quarto. & eſt deciſ. Lapi alleg. 85. viſis omnibus, vbi dicit non potuiſſe ciuitatem Tuderti mutare dominum, niſi de omnium conſenſu, & idem in alijs non conſuetis,& præiudicialibus,ut ibi per eum. Bart.in l.ſi quis a filio.§.1.de legatis 1. & in l.omnes populi. in 2.q.prin. nu.17. de iuſt.& iu.Imo.& Iaſ.in l.ſi quis alicui.§.fin.de lega.1.& eſt glo.aperta in c.cum omnes. de conſtit.in fi.faciunt ad hæc dicta ſup.in uer. communitas,ſeu uniuerſitas.

¶Mutuans pecuniam ad negotiandum,ſaluo capitali, cum dimidio lucri,facit contractum uſurarium, & illicitum.Bald.in l.1.C.pro ſocio.quem ad hoc refert Rom.conſ.238.nu.8.conſi.500.nu.11. & conſ.520. nu.7.Bolog.ad conſ.92.Io.de Ana.ad fin.Deci.in l. ſi paſcenda.nu.8.C.de pac.conſi.116. colum.1. in fi. 123.col.2.circa med.Crau.conſ.145. nu.13. quia reprobata eſt ſocietas in qua quis ad partem lucri, & damni ſtare non vult. ſecundum Bald. ubi ſup.q.9. l.Lucius.ff.commod.& fuit de mente gloſ.in c. plęrique. 14.q.3. in uer. negotiatoribus, ubi dicit non eſſe licitum, quod ex pecunia data mercatori, quis habeat partem lucri, ſi periculum ad recipientem pertinet,& conſulẽdo late proſequitur Caſtr.conſi. 330.Anch.in repet.c.peccatum.de reg.iur.uer.quinto quęro.Abb.in conſ.114.lib.2. & in c.per ueſtras. de don.inter vir.& vxo.Salyc.in Authen. ad hęc.q. 14. C.de uſur.Alex. conſi.80.circa primum.uol.3. Aret.in l.de illa.pro ſocio. vide ſup. uer.contractus illicitus & vſurarins.

¶Mutuum implicitum in contractib.emptionum eſſe poteſt,ita poſſint dici continere vſuram,propter intentionem lucrandi.Abb.in c.fi.nu.6.de uſur.& ibi Io.Cald.col.3.in 5.not.Archiep.Flor.in Summa.p. 2.tit.1.de uſur.ex mutuo.§.1.uerſ. quamuis enim in alijs contractibus. & latius eo.tit.1. de uend.rer. ad term.§.15.& 16.Caiet.in Sum.in ver.vſura.verſi.de vſura autem conſurgente ex mutuo implicito. *Silueſt.*in Sum. in uer.vſura,il 2.§. vſura ſecundo conſiderari poteſt.Tabi.in Sum.in ver.vſura.ver.quinta,ratione emptionis.

Mutuum recepiſſe confeſſus, ſi poſtea infra biennium illud, puta pecuniam recepiſſe negat, & opponit exceptionē non numeratæ pecuniæ, non tenetur probare ſe non recepiſſe, ſed mutuans mutuaſſe probare debet. gloſ. in l. exceptionibus. de probat. Rom. in l. in illa. colum. quarta, in fin. de uerborum oblig. verſic. præterea ſi ſpeciale eſt, & ibi Iaſon columna quarta, in fin. uerſic. iſta regula fallit. poſt Bart. ibi. columna ſecunda, verſic. fallit in exceptione non numeratæ pecuniæ. Dec. in l. 2. numero decimortio. C. de eden. Iaſon in l. qui pecuniam. in prin. ſi cer. pet. * no. communiter Doc. in c. ſi cautio. de fide inſtrum. Gabr. concluſ. lib. 1. de prob. concl. 6. num. 57. non enim poteſt renuntiari exceptioni non numeratæ pecuniæ, ut not. in l. ſi ex cautione. C. de non num. pec. ubi Deci. colum. fin. poſt Alex. conſi. 35. col. 1. uol. 1. & facit tex. in l. doli. in uer. diuerſum, & quod ibi not. Bart. de nouat.

N.

NARRATIO facti per legiſlatorem relata iuris diſpoſitionem non inducit. glo. mag. in gloſ. vel dic tertio, in l. 1. C. quando non pet. par. Io. An. de prebend. c. dilectus. de priuil. cap. ſi Papa. libro ſexto. clement. 1. de probat. Feder. de Sen. conſilio 39. ante finem. Rom. conſilio 191. numero quarto. Alex. conſilio 17. numero quinto, uolumine 2. Iaſ. in l. 1. numero 38. de offic. eius. in l. 1. in 1. lect. num. 26. & in ſecunda lect. numero 33. & in Authent. ingreſſi. ſub num. 31. C. de ſacroſan. eccleſ. & ita omnes com * muniter tenent, teſte Curt. iunior conſilio 125. numero ſexto. vbi dixi ſuper ver. ad decidendum. & Franc. Balb. in l. Celſus. not. 3. de vſucap. niſi legiſlator factum proprium narret. Tiraquel. de vtroq. retrac. tit. primo. §. primo. gloſ. 14. numero 49. de quo copioſe per Mandoſ. ſen. ad Lap. alleg. 7. ſuper uerſ. diſceptat, ubi ponit, an & quando narratiuæ Papæ ſtandum ſit, & per Mandoſ. iun. ad d. conſil. Roma. ſuper verſicu. non inducit, ubi ponit regulam cum fallen. & vide ſupra verſic. legislatoris uerba. & inf. verſ. verba geminata legislatoris.

¶ Natura, & ars fruſtra nihil agunt. Ariſt. libro ſecundo. de cœlo. text. 59. libro 3. de anima. tex. 45. & li. 1. polit. probatur in l. qui bis idem. de verb. obligat. in l. non cogendum. §. Sabinus. de procur. in l. hæc ſtipulatio. §. Diuus. vt lega. nom. cau. Iaſon in l. non exigimus. §. quod diximus. ſi quis cautio. colum. 1. ad finem. verſ. ultra alios. l. ſi ego. colum. penult. in med. ſi certum pet. in l. puberem. in medio. C. de iure delib. in l. 1. num. 47. de acq. poſ. l. 3. §. ex plurib. num. 38. l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. nu. 12. eo. tit. l. is cui bonis. colum. 3. in medio. & l. decem. num. 19. de uerb. oblig. l. ſeruum. §. Titius. num. 2. de uulg. l. poſt dotem. num. 7. & l. ſi conſtante. nu. 14. ſol. matr. Franc. Nicon. in repet. c. quoniam contra. de prob. parte 1. nu. 49.

¶ Naturales legitimati, licet non ſint ſimpliciter feudi capaces, c. naturales. ſi de feu. fu. cont. inter dom. & agn. Oldr. conſi. 247. Bald. 229. libro 3. Calder. 5. Signor. 220. Deci. 275. num. nono. Pariſ. 14. nu. 29. uolum. 2. Soci. iun. 72. num. 49. uolumine primo. tamen ubi ſunt ad feuda ſpecifice legitimati, ceſſat diſpoſitio dicti cap. naturales, ut ibi dicit gloſ. Socin. plene conſ. 3. uolum. 3. Cur. iun. 156. num. 15. & 28. ubi ſe ipſum citat in ſuo tract. de feu. Deci. conſilio 624. num. quinto. Ripa in l. ex facto. §. ſi quis ita. numero decimooctauo. ad Trebel. quam propoſi * tionem communem eſſe cōſtat ex multis relatis per Pariſ. conſilio 1. num. 122. uolum. 2. & per Boer. q. 123. nume. quarto. nam princeps legitimans remouere poteſt obſtaculum incapacitatis inductæ per conſuetudinem feudorū, & ſic de iure poſitiuo. Cur. iun. conſilio primo, numero 30. & 32. conſilio 157. numero decimotertio. Pariſ. conſilio primo, numero decimoquarto, uolumine primo. Deci. 390. numero vndecimo, & duodecimo. copioſe Ceph. conſ. 23. num. 3. & ſucceſſiue, ubi multa ponit de effectu legitimationis, & uide ſupra uerſ. Comes Palatinus legitimare.

¶ Natus qui non eſt non moritur. glo. in l. qui duos. §. 1. de manumiſ. teſtam. per quam Oldr. conſilio 142. & conſilio 177. decidit, quod agnati proximiores ſi ſint ſubſtituti, ſi filij maſculi naſcituri decederent in pupillari ætate, filijs non natis non admittuntur, & Ioan. Arul. ad Specul. tit. de teſtam. §. in primis. in ult. addi. Fulg. conſilio 49. Caſtren. conſi. 219. lib. 1. Anchar. conſilio 357. Alexan. conſilio 1. columna 5. uerſ. inſuper. uolumine primo. Socin. in l. 1. colum. 16. de vulg. & conſilio 76. columna penultima. ver. quinto eadem concluſio. libro 3. Crot. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de lib. & poſth. ſub nu. 91. Rui. conſi. 104. & conſi. 172. uol. 2. & in l. hæredes mei. §. cum ita. ad Trebel. Soc. iun. conſilio 169. lib. 2. quam Oldr. ſententiam communem dicit Alci. conſi. 492. nu. 21. ad impreſ. Lugdun. vide Soci. conſi. 140. col. penul. uerſ. his tamen, ſub num. 9. libro 1. Ripa in l. 1. num. 26. de uulg. plura ad hoc congerit Cephal. conſilio 649. num. 18. & ſucceſſiue, vide ſup. verſic. legatum ſeu relictum.

¶ Nauta capi non poteſt pro debito ciuili in naui in qua commoratur, nec aliam habitatione habet. Alberi. in l. pen. per illum text. de his qui deiec. uel effud. §. fin. & in 2. par. ſtat. q. 35. Deci. in l. nemo. de reg. iur. Tiraq. de retrac. lignag. §. 1. gloſ. 7. num. 87. Idem in capanna dicit Maria. Soc. in tract. citat. art. 17. quæſt. 2. Gabr. concl. lib. 7. de malef. concl. 10. nu. 8. ubi refert Rom. tenere contrarium in l. 1. §. domū, il 2. ad Syllen. & Iaſ. in l. plerique. de in ius uocan. ibiq; materiā d. l. plerique. & d. l. nemo. copioſe tractat, & quid ueniat appellatione domus, ut quis capi poſſit, uel non.

¶ Neceſſitas legi non ſubijcitur, ſed lex neceſſitati, ca. 2. de obſerua. ieiu. capitulo ſecundo. de conſuet. ca. qui propter neceſſitatem. de furt. c. finem. c. ſicut. c. quanto. de conſecr. diſtin. 1. Iaſon in l. Marcellus. §. res quę, columna ſecunda, uerſic. neceſſitas enim. ad Trebel. Præpoſ. Alexand. in c. quoniam. 48. diſtin. Feli. in c. querelam. columna penul. in uerſ. in glo. in uer. neceſſitate. de iureiuran. & in capitulo, cum in Eccleſia. de ſimon. Deci. late in l. quæ propter neceſſitatem. in princ. de regu. iur. & ob eam diſceditur a quacunque iuris regula. d. l. quę propter, idq; permittitur quod aliàs nō permitteretur, etiā quod non

eſt licitum. c. quod non eſt. de regulis iur. in 6. Deci. ubi ſupra, numero 1. Iaſ. in l. 1. §. huius. not. 5. de offic. eius cui mand. eſt iuriſd. & in l. principalibus. columna ſecunda, uerſic. quarto limita. ſi certum petatur. Cephal. conſilio 451. numero 282. & ſucceſſiue, ubi plura ad hanc materiam cumulat, & declarat. & vide ſupra verſiculo, immunitas cauſa emergente. & infra verſiculo, vendere, licet nemo. Si uis etiam cognoſcere multa ſpecialia neceſſitati attributa, uide collec. per Iaſon. in l. principalibus. ſi cer. pet. quæ poſſent tibi deſeruire ad multa.

¶ Negans, licet fundare non poſſit ſe in poſitione negata, poteſt tamen ſe fundare in probationibus ſuper poſitione negata factis. Bart. in l. poſt legatum. de his quib. ut indig. columna fina. verſicu. quæro ego negaui. Angel. conſilio 155. columna ſecunda. Franc. in capitulo primo, columna fi. circa medium. de confeſ. in ſexto. Aret. in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter. columna fin. de uerborum obligationib. Anch. conſilio 108. columna fin. verſic. hinc dicimus. Cardin. conſilio 29. columna fin. Prob. in addi. ad Ioan. Mona. in capitulo primo, de confeſ. in ſexto. nume. 12. & 13. Abb. in cap. venerabilis. de exceptio. columna nona. uerſic. & ex hoc quod ſupra dixi. Innocent. in cap. cum olim. circa finem. de cenſ. Alexan. conſilio 183. numero quarto, uolumine quinto. Iaſ. ad l. 3. in princ. de acquirenda poſſeſ. copioſe Hyppol. plura ad hoc allegans ad rubricam, de fideiuſ. numero 387. & ſucceſſiue. Gabr. concluſ. libro ſexto. de regulis iuris. concluſ. 1. numero vigeſimonono. Cuius propoſitionis initium nititur illa regula, quod ex actu impugnato quis commodum ſentire nō debet. c. ex eo. de reg. iur. in ſexto. quam copioſe perpendit Gab. dicta reg. 1. per totam. ubi ponit materiam negantium, uel impugnātium aliquid, & an & quando ex tali negatione, uel impugnatione ſe iuuare poſſint necne, omnia cumulat.

Negans qui ſuam negationem reuocauit, antequam actor in probationis onere grauetur, non ſubiacet diſpoſitioni. l. fi. de rei uendic. quæ ſolum locum habet ubi actor ex negatiua rei, probationis onere grauatur. Bald. in repet. l. edita. C. de eden. in l. contra negantem. C. ad legem Aquil. & in l. ea quæ. C. de cond. ind. Bar. in l. qui ea mente. ff. de fur. Rom. conſilio 70. nu. 6. Abb. 17. in 1. dubio. lib. 2. Barb. 72. in f. dub. colum. 4. lib. 3. Ad quam materiā facit illa q. An negans, ſi mox pœnitentia ductus confitetur, beneficium confeſſionis conſequi ualeat, de qua vide Iaſ. in l. ſicut autem. §. fin. in 3. limit. de re iudic. in l. eum qui. numero tertio, in princ. de iureiuran. in §. omnium. num. 86. & in §. ex maleficijs. nu. 28. Inſt. de actio. ubi etiam Gomeſ. nu. 40. Hyppol. in rubr. de fideiuſ. quæſt. 46. in 3. limit. Tiraquel. de utroq. retr. tit. 2. §. primo. gloſ. quinta, verſi. 15. & in l. boues. §. hoc ſermone. in prin. uerſ. 55. de uer. ſig. Materiam dict. l. fina. de rei uendic. priuantis poſſeſſione negantem ſe poſſidere, conuictum de mendacio, copioſe proſequitur Gabr. concl. libro quinto. de acq. poſ. concl. 5.

¶ Negatiua (alios non eſſe hæredes) & ſic locum eſſe ſubſtitutioni, probatur dicendo, dico nullos alios eſſe hæredes, qui vult dicere contrarium oſtendat, ita gl. in l. cum de lege. de probationib. per quam Ang. in l. mutum. §. 1. de acquiren. hæred. tradit modum ad probandum talem negatiuam, nullos eſſe creditores in hæreditate, & Barto. in l. is poteſt. columna penult. de acquir. hæred. tradit modum probandi hanc negatiuam, ſcilicet, quem non feciſſe teſtamentum. & in l. ſi conſtante. in princ. 1. quæſt. 1. parte princ. ſoluto matrimonio. tradit modum probandi illam negatiuam, ſcilicet, viri facultates ad dotis exactionē uel quantitatem non ſufficere. & in l. conficiuntur. §. codicilli. in fine. de iure codicil. tradit modum probandi negatiuam, plures teſtes non eſſe repertos in rure. & in l. fina. §. licentia. C. de iure deliberan. dat modum probandi iſtam, plura bona non eſſe hereditate. Et alibi idem Barto. in rubr. de oper. noui nunc. columna ultima, uerſic. ſed quęro an illa. & in l. decem. in princ. de acquirenda hæred. vbi tradit alios modos probandi ſimilem negatiuam. quem ſequitur Rom. conſilio 276. & clarius conſilio 245. numero nono. refert Iaſon cōſilio 34. numero primo, uolumine primo. ſimili modo probandi utitur etiam Alexand. conſilio 41. in fine, uolumine tertio. 71. in fi. uolum. quarto. 179. ad finem. uolumine ſeptimo. Ruin. 154. numero quarto. uol. 3. Aret. 120. ad finem. Deci. 519. numero ſeptimo. Ripa in c. cum Eccleſia Sutrina. numero 83. de cau. poſſ. & propr. Crau. plures author. cumulans conſi. 218. columna prima, & 225. num. 12. Gabr. multos adducens. de probat. concl. 7. num. 1. Rolan. de inuent. fol. parte 162. uerſi. hæres cum inuentario. poſt Iaſ. in d. §. licentia. poſt prin. & in l. cum ex cauſa. in fi. de re iudic. Curt. conſilio 27. ſub num. 17. Curt. iun. conſi. 150. ſub num. 10. Crau. conſi. 2. ſub numero 10. Alcia. regu. 3. præſump. 20. vi. ſup. verſic. acta producenti.

Negatiua (aliquid eſſe in ſcriptura) aſſerentis, ex inſpectione ipſius ſcripturæ probatur. l. fin. & ibi Docto. C. ſi certum petatur. & not. Doct. in l. Titiæ textores. in princ. de legatis, primo. Bald. in l. cum teſtamento. C. de teſta. manum. in l. iuſtum. C. de eden. & in l. hi qui ad ciuilia. C. de appellatio. Iaſon conſilio 62. numero decimoſeptimo. ubi loquitur in notario negante recepiſſe teſtamētum alicuius, ut hæc negatiua ex inſpectione ſuorum protocollorū probetur, libro primo. & pro ueritate propoſitionis, uide Iaſ. conſilio 176. ad fin. libro ſecundo. Deci. 218. numero ſexto. Crau. 138. nume. quinto. Ceph. 250. num. 3. ubi loquitur de inueſtitura. Natta 45. num. 3. 66. numero 15. 360. numero 13. vbi loquitur in teſtamento, & in libro matriculæ, ubi ſcholaris non ſit adſcriptus. Rolan. conſilio 1. num. 72. 2. nu. 131. parte 1. 2. num. 4. parte 3. Contrarium alibi conſuluit Crau. conſi. 112. num. 9. poſt Corn. conſi. 210. circa fin. uol. 4. ubi dicit, quod negatiua, aliud inſtrumentum non eſſe receptum per notarium, non probatur ex eo, quod aliud inſtrumentum in ſuo protocollo non reperitur.

Negatiua eſt efficacior affirmatiua, quia plus negat quàm affirmatiua affirmet. gloſ. in l. hoc genus. de cond. & demonſtr. & in c. cum dilectus. de conſuet. Dec. conſilio 490. numero 6. latiſſime Tiraq. in l. boues. §. hoc ſermone. limit. 7. de uerb. ſig. Crau. conſi. 294. nu. 6. Imo. in c. cum cōtingat. nu. 56. de iureiur. Dec. conſ. 3. n. 4. Men. 401. nu. 180. Ad cuius veritatē

omnia debent eſſe uera.gloſ.in c.nemo poteſt, la 1. in uer. obligari.in prin.de reg.iur. in 6.Bart. in l.3. §.liberti.de ſuſp.tut.& in l.nullam. C.ex quib.cau. inf.irrog.intelligendo de negatiua uniuerſali,ut per Manti.de coniect.ult.uolun.libro vndecimo, tit.10. numero vndecimo.& libro duodecimo, tit.14.num. 13. Cuius ea eſt natura, ut deſtruat quicquid inuenit,& oppoſitum inducat.Signor.conſi.34. Deci.in c.nam concupiſcentiam.de conſti. Natta conſ.469. numero decimoquarto. vbi quod negatiua deſtruit omne quod ſibi obſtat. Eſt tamen impoſſibilis probationis concludenti modo,ideo ſufficit eam probare prout poſſibile eſt, vt per Corn. conſilio 136. ad finem, & 140. columna fin.uolumine primo.268. columna tertia. circa medium, & columna 7. circa medium,uolum.4. Crau.1.nu.9. & colum.pen.ubi habes modum probandi negatiuam, & cui onus illam probandi incumbat, & uide inf.uerſ. teſtes negatiuam probare uolentes.

Negatiua eſt,facti,iuris,qualitatis. Prima ſi non habet adiunctam determinationem loci uel temporis, uel alterius rei, nunquam probatur directè vel indirectè,ut ſi dicat aliquis ſe non fuiſſe citatũ.cap. bonæ memoriæ,il ſecondo.de electio.l.actor. C.de probationib. ſi autem annexam determinationem habet, tunc indirectam probationem admittit, cap. ex tenore.de teſtib.l.optimam.C.de contrahen.& committen.ſtipulatio.Secunda ab eo probari debet qui eam proponit,cum omnia licere præſumantur, l.ab ea parte.de probationib.l.necnon. §. quod eis. ex quib.cauſ. maio.Tertia dicitur illa, ubi qualitas negatur, ut cum dicitur, talis non eſt dignus, non eſt idoneus,non eſt ſoluendo, & huius probatio incumbit proponenti. l.cum quidam. ſecundo reſpon. de legatis ſecundo. has ſpecies late ponit gloſ. in l. 2. de probationib.

Negatiua in materia teſtium eſt triplex,vna quæ cadit in plenam notitiam teſtis, ut, quod ego non ſum in tali loco, quia teſtis uidet intuitiue locum uacuum, & per hoc intelligit quod non ſum ibi ſemper,tamen intelligentia opus eſt, & iſta dicatur facti inſtantanei.Alia eſt,quæ cadit in præſumptiuam notitiam, ut, quia teſtis negat. T. hoc anno poſſediſſe,quia uidit ſolum. S.hoc anno intrare & exire, & fructus percipere, præſumitur quod non habeat compoſſeſſorem, & hæc dicitur facti continui;Tertia eſt,quæ non cadit in ſenſum teſtis,ut eſt illa quę non habet concomitantiam certi loci, & temporis; In prima teſtes negantes probãt, ut affirmantes.In ſecunda creditur magis duobus affirmãtibus, quàm decem negantibus, in Tertia non creditur negantibus.de prima in l.optimam. C.de contrah. & committen.ſtip. de ſecunda in l.diem proferre.§.ſi plures. de arbitr.& in cap.primo. de pœn. libro ſexto. de tertia in l.actor.C.de probat. & de omnibus Innoc.in c.cum Eccleſia Sutrina. de cauſa poſ. & propriet.Bald.in ſua Margar. ad Innocen.in uerſic. negatiua non probatur.

Negatiua ſe fundans illam probare debet, l.2. cum gl. iunc. l. cum de lege. de probat. eſt doctrina Innoc. in cap. ſuper his. de accuſat. & Barto. in l.in illa. & in l. hoc iure. de uerborum obligationib.& Docto. in l.2.C.de iure emphyt. Iaſon conſilio 9. num.24. uolumine primo. Crau.112.numero ſexto.121.numero vndecimo. Dec.in l.ſi emancipati.numero ſecundo.C.de collat.Ripa in cap. cum Eccleſia * Sutrina.numero 44.de cau.poſſeſ.& propriet.& eſt communis opinio teſte Viuio com.opin. libro ſecundo. opin. 192. incip. negatiua. cum alijs ut per Tiraq. de retrac.conſanguin.§.32.gloſ.vnica. numero 95. Gabriel.com.opin.libro primo. de probat.concluſ. 6.poſt Bar. per illum tex.in l.penul.§.docere. num. ſecundo.ne quis eum qui.Rom.in dicta l.ſi emancipati.numero ſecundo. Abb.in cap.bonæ.de poſtul. prælat.Caſtr.conſilio 16.num.1.71. nu.1.in fi.lib.1. Anchar.254.num.5.Alexan.124. num.2. uolum.7. Corn.123.nu.duodecimo.libro primo.105.nu.22. libro 2.Manti.de coniect. ult.uolun. libro 11.tit.4. num.4.Menoc. de præſump. libro 2. præſump.50. num.15.&16.materiam probandi negatiuam,& de multiplici negatione,uide apud Franc.Nicon.in repet.c.quoniam contra.de probat. in princ.num.16. & ſeq.& apud Gabr.ubi ſup.&uide inf. uerſic.præſumptio vbi eſt.

¶ Negligens circa officium ſibi commiſſum poteſt, & debet ab eo remoueri, gloſ. in c. grandi. in uer. regis.de ſuppl.neglig.prælat.in 6.& ibi Ioan.And.Gemin.& Franc.Ioan.And.& Gemin.in cap.1. eod.tit. Bal.in l.1.§.quies.in fi.de offic.præf. vr. in l. nullus. not.2.uerſ. Item eſt argumentum.C.de ſacroſan.eccleſ.Butr.in cap.1.in ult.not.de offic.cuſt. Cor.conſilio 183.columna 1.libro 4.Iaſ.in l. eum qui res. columna ſecunda.C.de procur. Fel. in c.irrefragabili. colum.1.de off.ord.in c.1.columna 2. de treu.& pace.Deci.in l.penult.in 6.not.C.de pact. Lamber.de iure patron.lib.3.q.2.art.2. columna fin.Crau.conſilio 132.columna ſecunda,uerſic.ſed præmiſſis. De hac materia,ui. copioſe Gomeſ. ſuper reg.de trien. q.28.ubi quamplures caſus ponit quibus negligens punitur. not. Menoc. ad Deci. ubi ſupra ſuper ver. priuari.

¶ Negotia aliena gerens,adminiſtrationis eorum quæ geſſit,rationem reddere tenetur, quicunque ſit qui aliena negotia geſſit.l.1.§.officio. de tut. & rat. diſtrah.& ibi Barto.Soci.conſilio ſecundo, numero 6. 46.numero 1.73.col.1.lib.1.213.lib.2.40.nu.1.lib. 4.Rom.350. nu.1. in fi.Deci.178. circa princ.192. per.tot.255.nu.2.Pariſ.3.nu.6.7.84.nu.17.18. 89. num.16.libro 1.Rui.20.num.12.lib.5.Crau.218.in princ. nititurque hæc propoſitio authoritate ueteris & noui teſtamenti, ut in ca. qualiter & quando, il 2.de accuſat.Bero.q.5.poſt Archid. & Abb. quos citat, & loquitur in omnibus prælatis. Socin. dicto conſilio 2.num.7.in patre & matre. Idem Socin. in filio,dicto conſilio 40.numero 3. & in fratre. Rom. conſilio 414. in princ. Deci.110. numero ſeptimo. & eſt tex.in l.2. de negot.geſt. Ad quod etiam eius hæres tenetur,l.uerũ.§.in heredẽ. pro ſocio.Marſil. ſing.493.nec liberatur præſcriptione longi temporis, ſed requiritur tempus ſaltem triginta annorum. l.aduerſus.ubi gloſ.& Doc.C.de negot.geſt.l.tutores. C. arbit. tut. & eſt regula generalis in actionibus perſonalibus, ut in lege,ſicut. & in l.omnes.C. de præſcriptio.triginta,vel quadraginta annorum. vi.ſup.uerſ. adminiſtrator quilibet.& uer. anni triginta,& uerſ. ius ſuum unicuique.

Negotijs

Negotijs arduis & magni ponderis non poſſunt antiani,conſeruatores, deputatiue locorum & ciuitatum aliquid decernere,niſi congregato conſilio generali per capita domorum. Bar.in l.fi. num.16.de decr.ab ord.faci.Cagn.in l.2.de orig.iur.num.145. & præſertim in villis, vbi decuriones non ſunt doctores,vel alij viri graues & ſagaces, vt dicit Cagn. vbi ſup.& Crau.conſil.581.num.8. verſic. quarto. & talis congregatio fieri debet cum ſolemnitatibus de quib.per gl.in l.ſed et ex dolo.§.1.de dolo.Bar. in l.2.in ver.ad curiam.C.de decuri. lib.11. & in l. omnes populi.num.16.& 17.de iuſt.& iu.Iaſ.conſi. 71.lib.2.101.lib.4. & hoc caſu vnus ex illis non vocatus poteſt aliorum geſta retractare. Abb.in ca.1. cir. fin. de his quæ fi. à maio.par.cap. & in c.quod ſicut.& c.bonæ.de elect.& quod in omnibus arduis ſint vocandi abſentes,ponit Gabr.concl.lib.2. de ciuitat.concl.1.nu.252. Quid autem ſit in prælato, vide inf.verſ.prælatus explicare ardua.

¶ Nepos appellatione filij continetur, & admitti debet in ſubſtitutione fideicommiſſaria, quando teſtator,dum viueret,nepotem ſuum vocabat filium, & eum tanquam filium tractabat;& hoc ex coniectura voluntatis, quæ ſumitur ex conſuetudine loquẽdi teſtatoris.ita Bal.conſ.186.lib.4.ibi,niſi ex cõiecturis appareat latitudo voluntatis,vt, quia nepotẽ uocabat filium.& tradit Bar.per illum text.in l.alimenta.in prin.num.4.de alim. & cibar.lega.Rom. in l.ſi vero.§.de viro.num.66.ſol.mat.& conſ.438. in vlt.ver.Aret.conſ.145.in fi.verſ.facit.Crot.in l.4. §.Cato.num.4.de ver.oblig.Tiraq.in l. ſi vnquam. in ver.libertis.num.84.de reuoc. donat. Manti. de coniec.vlt.vol. lib.3.tit.9.per tot. & lib.8.tit.8.nu. 14.Non continetur autem nec venit vbi filius nominatus eſt proprio & ſpecifico nomine, Cur.iun.con* ſilio 57.num.2. vbi hanc propoſitionem communẽ dicit.& conſ.114.num.5. Crau.98. Rui.129.lib.3. Soc.iun.149.num.7.lib.2. Gabr.concl.lib.6.de ver. ſign.concl.1.nu.70.Burſ.conſ.128.nu.26.

Nepos ex fratre ſuccedit patruo ex perſona propria, & ex iure quod habet à lege, non autem ex perſona patris.Bar.in l. qui ſupeſtitis.col.1. de acq. hær. & in l.1. §. ſi filius. de coniung. cum eman. lib. in l.1.§.ſi ſit.de col.dot.Soc.conſ.153. num.21. lib.1. Alex.55.num.5.vol.4.& 20.num.9.volum.1.quod priuilegium habet à lege, & eoſdem excludit quos excluderet pater ſi viueret, quia eius locum & gradum ingreditur.§.reliquum.in Auth.de hær.ab inteſt.venie.verſ.huiuſmodi.& verſ.illud palam.& in Auth.vt frat.fil.in prin.Bal.&alij in l. poſt fratres. C.de legit.hær.ita vt gradus patris non corrumpatur.Dec.conſ.527.nu.8. Excluditurque ab omnib. à quibus pater fuiſſet excluſus, d.§.reliquum.verſ. vnde cõſequens eſt.& d.§. illud palam. uerſ.ſi etiã. Faber inſtit.de hær.ab inteſt. uenien. §. cum filius. num.4.Alexand.conſil.137.num.2.uolum.1.Aret. 162.nu.8.vide ſupra uerſ.filius fratris etiam in ſtatuto.Quid autem ſit in fideicõmiſſo, an ſcilicet admittatur ſimul cum patruo,dixi ad Curt. iun.conſ. 128.ſuper uer.cum patruo. & uide ſupra uerſi.filius fratris in fideicommiſſo.

Nepos licet legitimus & naturalis ex filio ſpurio non poteſt ab auo inſtitui,legitima ſobole extante. glo. fin.in 2.par.in l.fin.C.de nat.quæ eſt clara, & tex. clarus cum ſua ratione in hoc,& ibi Saly.Caſtr.in l. Gallus.§.quid ſi quis.de lib.& poſthum. Bar.conſi. 118.Caſtr.conſ.pen.lib.2.col.pen.Alex.conſil.74. quod eſt totum in hac materia.uol.3.158.uol.7.& in d. §. quid ſi quis. num.7. ubi communem dicit. idem dicit Corn.conſil.25.col.2.uol.1. Iaſ.qui etiã * dicit communem, in l.hæreditas. num.8. C. de his qui.ut indig.Præpoſ.in c.per uenerabilem. §.quod autem.col.104.&105.qui filij ſint legit. Alex.alibi in l.2.col.1.C.de hær.inſtit.Dec.conſ.433.num.15. & 462. num.17. & 19. Rip. in l.1.num.69. ſol.mat. Aquen.in d.§.quid ſi quis.Craue.conſ.194. 200. & 219.Secus ſi non extat legitima ſoboles, eumq; ſui ipſius nepotis, non filij contemplatione inſtituat, Bar.Imo. & Iaſ.in d.§. quid ſi quis. Saly. in d.l.fin. Quid autem ſit de alimentis, uide ſupra uerſ. filio naturali tantum. & uide.Gabr.concl.lib.4. de hær. inſtit.concl.3.ubi copioſe tractat, an & quando inſtitutio de nepote legitimo ex filio ſpurio ualeat & non.

Neptis ex fratre prędefuncto admittitur ad hæreditatem patrui cum alio patruo, & in hoc habet intentionem fundatam a iure communi.§. ſi igitur. & §. ſeq.in Aut.de hær. ab inteſt.ueni.in Aut.ut fra. fil. in prin.& Aut.ceſſante.C.de legit.hær. Corn.conſ. 57.num.6. & 7.uol.2. Alex.36. num.16. uol.6.Iaſ. in l.is poteſt.colum.6.uerſ.& ita etiam.de acq.hęr. Doct.in l.1.C.de ſucceſ.edic.Pariſ.conſ.37. num.2. lib.2.cum alijs per Crau. addu. conſil.127. num.2. Burſ.71.num.1. Ceph.915. num.41. Benin. deciſ. 51.ſub nu.2.uerſ.tamẽ fuit concluſum. & deciſ.88. in prin.procedit nedum in ſucceſſione ab inteſtato, ſed etiam in fideicommiſſis. glo. in l. cum ita. §.in fideicommiſſo.de lega.2. Alex. conſ.88. poſt prin. * lib.1.ubi teſtatur de communi. Gozad. conſ.4.nu. 16.& 32.Ceph.16. num.29. Did.prac. qq.cap.38. Benin.d.deciſ. 88. poſt prin.à uerſ. ſecundus caſus. uſque ad fin. Burſ.d.conſ.71. ubi latiſſime. & teſtatur de communi.

¶ Nobilitas ex parte matris attenditur etiam in beneficialibus,ut per Caſſan.in catal.gl.mun.par.8.conſider.39.per c.nouit.de iudic.& quod ibi no. Hoſt. Io.An.& Abb.facit glo. iunc. tex.in §.1. in uer.generi.in Auth.de inceſt.nup.ideo inoleuit ſtylus curiæ Romanæ,ad facilius obtinẽdum gratiam in beneficialibus,quod in ſupplicatione exprimatur nobilitas ex utroque parente, quinimmo non ualeret diſpenſatio facta per Papam cum nato ex coniugato nobili,& ſoluta nobili, niſi de nobilitate materna mentio facta fuerit.ut per Io.And. in cap.fin.de fil.præsbit.Fel.plene in c.poſtulaſti. col.4. de reſcr. Gig.conſ.70.nu.132.cum duob.ſeq.

¶ Nomen filiorum eſt collectiuum in ultimis uoluntatibus, cum comprehendat etiam filios ac deſcendẽtes,ita Bero.quæſt.104.num.5.ubi plures citat,poſt Socin.in l.Gallus.§.inſtituens. colum.2. uerſ.tertio loco.de liber. & poſthu. hoc dicit expreſſe Ant.de pra.uet.inter conſ.Alex.conſ.13. col.2. uerſ.nomẽ autem filiorum.uol.4.& hoc nomine uocati cẽſentur uocati ordine ſucceſſiuo.l.cum ita.§.in fideicommiſſo.de lega.2.l.fin.C.de uerb.ſign.Soc.conſ.104. num.10.lib.3.Nouel.ad Duen.regu.111.incip.nominati

minati

minati in teſtamento. uide infra uerſic. uocati ſub nomine collectiuo.

Nomina debitorum non ueniunt donatione uniuerſali omnium bonorum mobilium & immobilium, terrarum, dominiorum, & prouentuum ubicunq; ſint, quia ſunt tertia ſpecies ſeparata inter mobilia, & immobilia, l. à Diuo Pio. §. in uenditione. de re iud. * l. quàm Tuberonis. §. pen. de pecul. Bar. & communiter omnes in l. poteſt. de aut. tut. in l. mouentium. de uerb. ſign. l. 2. in prin. C. de quadrien. præſcr. ubi Bal. not. per illum text. determinatam eſſe iſtam. q. quod nomina debitorum non ſint mobilia, nec immobilia, cum in illo tex. ponantur tanquam tertia ſpecies. idem tenent Bald. Ang. & alij in l. ſi conſtante. §. fin. ſol. mat. Abb. in cap. nulli. de reb. eccl. non alien. Iaſ. conſ. 5. num. 11. lib. 3. Dec. 237. num. 1. Rol. 65. num. 10. & 11. lib. 1. Ceph. 288. num. 40. 41. Rimin. iun. conſ. 42. numero. 28. Tiraq. in l. ſi unquam. in uer. bona. num. 8. C. de reuoc. donat. & de retr. par. 1. §. 1. glo. 7. num. 9. ubi ad hoc infinitos citat. Gabr. concl. lib. 6. de uer. ſign. concl. 7. ubi alios adducit. Clar. in §. donatio. q. 19. uerſ. pariter.

Nominatio prior arguit maiorem affectionem teſtatoris erga prænominatum, quàm erga alios; quibus prænominatum prætuliſſe cenſetur. l. quoties. de vſufr. l. cum pater. §. pen. & l. ſi quis ſeruum. §. ſi inter duo. de lega. 2. l. hæredes mei. §. peto. ad Trebel. l. generaliter. §. quid ergo. de fideicom. liber. c. pen. de elec. in 6. cap. mandato. de præben. in 6. Dec. in Rubr. de præben. & dignit. in fi. in ca. Auaritiæ. nu. 2. & ſucceſſiue. eo. tit. in cap. Nicolao. num. 3. de appel. & in conſ. 504. ſub num. 9. Soc. conſ. 135. nu. 5. lib. 1. Fely. in cap. cum dilecta. §. ordo ſcripturæ. de reſcr. Ang. Imo. & alij in l. qui ſoluẽdo. la 2. de hær. inſt. Bar. & alij in l. 2. §. prius. ad fi. de vulg. & pup. Crau. conſ. 62. num. 7. quod maxime habere locum in vltimis voluntatibus dicit Alexand. conſil. 167. verſ. item non obſt. volum. 2. Ceph. conſil. 638. nu. 26. vide infra verſ. ordo denominationis.

Nomine proprio nunquam præſumitur pluralitas; ita Bar. in l. ſi in rem. per illum text. de rei vendic. Ant. de Butr. in cap. 2. colum. 2. de libel. oblat. Bar. etiam in l. ſi quis ſeruum. §. ſi inter duos. in fin. de lega. 2. vbi dicit ſe reſpondiſſe ſuper facto. vide illum, & Iaſ. ipſum referentem conſ. 34. num. 18. 42. num. 13. 62. nu. 7. 70. nu. 3. 71. n. 1. 114. nu. 14. lib. 1. Bero. 187. num. 4. volum. 1. Nat. 235. num. 4. & Borgn. deciſ. 14. num. 37. vbi loquitur de pluralitate teſtamentorum, quod non præſumatur. de quo etiam per Socin. conſ. 129. num. 3. vol. 4. Iaſ. in l. 2. num. 7. & 15. de bon. poſ. Craue. conſ. 198. nu. 1. & vide ſup. verſ. actuum pluralitas.

Nominis ſimilitudo ſola, ſiue nominatio nõ ſufficit ad confirmandam cuiuſque originem, ſed eſt neceſſe quod nomen præcedat locum. vt puta, appellare aliquem Hiſpanum ſeu Lombardum non eſt denotare originem, ſecundum magis communem opinionem Doct. ut not. glo. in l. fin. §. fi. in ver. ſolam nominis. per illum tex. ad municip. ſed dici debet, Ioãnes de Hiſpania, ſeu de Lombardia. l. 1. & ibi Luc. de Pen. C. de municip. & orig. lib. 10. l. prouinciales. de ver. ſign. plene Alexand. conſ. 41. col. vlt. in prin. verſic. minus etiam habet obſtare. volum. 5. quod repetitur conſ. 116. num. 9. volum. 6. & per omnes doct. poſt Bar. in l. 1. col. vlt. ſol. mat. Boer. deciſ. 13. num. 24. pro quo vide addi. ad Bar. ſuper rub. ſol. mat. in ver. & quia. & in ver. appellatiuum. & vide ſupra verſ. ciuium appellatione.

Nominum diuerſitas demonſtrat diuerſitatem entiũ in ſubſtantia l. ſi idem. C. de codicil. quam ſententiam ita ad hoc allegat Iaſ. in l. 1. in prin. de legat. 1. Bal. ante in tit. de capit. qui cur. uend. cap. 1. colum. 4. in prin. verſ. ſed in contrarium. Ioan. And. in reg. cum quid. in mercur. & in regu. nullus ex. colum. fin. in prin. Gand. de maleſ. ſub rubr. quom. de male. cognoſ. colum. pen. in fin. & ſub rubr. nunquid tranſactio. colum. ſexta, in fin. ſub rubr. de pen. reor. colum. 12. in med. & colum. 13. in med. & in rubr. ubi & in quo loco. colum. fin. in med. Iaſon in rubr. C. de procur. in prin. Oldr. conſil. 121. ſub nu. 6. uerſ. in contrarium. Soc. conſ. 96. ſub nu. 12. uerſ. ex diuerſitate enim. conſ. 152. num. 4. uolum. 1. Niconi. alios referens in repet. cap. quoniam contra. de proba. par. 1. nu. 260. & 268. uerſ. declaro, & eſt uera declaratio, ubi hanc propoſitionem declarat, & vide ſup. uerſ. formæ primæ.

¶Notarij creati à Papa uel Imperatore poſſunt ubiq; locorum inſtrumenta conficere. Specul. in tit. de inſtr. edit. §. reſtat. uerſ. quid de his. Rot. in nou. deciſ. 291. Bellam. deciſ. 21. conſ. 42. colum. 1. & 3. 43. col. 3. & 246. Imo. in cap. cum P. tabellio. colum. 3. uerſ. An autem conſtitutus. de fi. inſtr. Ant. de But. in ca. per uenerabilem. colum. 20. uerſ. ad primum & ſecundum. qui fil. ſint legit. Domin. in cap. Romana. §. fin. de foro comp. in 6. Abb. in cap. ſicut. nu. 12. ne cler. uel Monac. Fel. in d. cap. cum P. colum. fin. & in cap. ad audientiam. colum. 4. de præſcr. uerſic. fatetur tamen. Præpoſ. in d. cap. per uenerabilem. §. quod autem. uerſ. quæro quarto. Boer. deciſ. 242. quæ tota in hac materia uerſatur. Hoc tamen Abb. intelligit, ſi partes conſentiant, non aliàs. in d. cap. cum P. col. fin. & ibi Fel. nu. 17. Gabr. concl. lib. 1. de fid. inſtrum. concl. 1. num. 5.

Notarij error, inaduertentia, uel ſimplicitas nõ debet uitiare diſpoſitionem & partis intentionem. l. fin. prope fin. ubi etiam glo. in uer. ſimplicitas. C. de fideiuſ. Iaſ. in Auth. nouiſſima. colum. 8. uerſic. quid autem. C. de inof. teſtam. l. ſi librarius. ubi omnes Doct. de reg. iur. Guid. Pap. quæſt. 124. 127. & 130. Dec. conſ. 174. ſub num. 7. uerſ. Septimo nõ obſtat. & in cap. ad audientiam. ſub num. 11. uerſ. & prædicta. de reſcr. & ante eum Caſtr. conſ. 246. col. pen. prope fin. lib. 1. Doct. in cap. per tuas. de teſti. Rui. conſ. 155. num. 1. uolum. 2. Craue. 147. num. 5. tex. ubi Bald. & alij in l. Imperator. de ſta. hom. ubi dicit, non lædi ſtatum liberorum ob tenorem inſtrumenti male concepti. Ceph. conſil. 87. nu. 14. quod facit ad conſiderationem conſul. Venet. de qua in conſul. ex Authen. cap. 19. An ſcilicet negligẽtia notariorum in præſentandis inſtrumentis noceat nominatis in ipſis. Pro qua materia uide omnino conſ. Alex. 119. uol. 6. & an in notario præſumatur potius error quàm dolus; ponit copioſe Gram. deciſ. 60. n. 6. & cumulat Gabr. concl. lib. 7. de maleſ. concluſ. 2. num. 16. & ſucceſſiue.

Notarij ſtipulatio tanquam publicæ perſonæ nomine abſentis

abſentis facta eſt ſufficiens ad acquirendum ius ab- * ſenti, etiam ante ratificationem. eſt communis ſententia ſecundum Alexand. conſil. 31. num. 6. 185. num. 7. volum. 6. 53. nu. 4. volum. 7. Guid. Pap. deciſ. 49. vbi poſt Bar. dicit ita fuiſſe deciſum. & deciſ. 222. 316. & 317. Dec. in l. quo tutela. in fin. de reg. iur. & alibi dicit Alex. conſil. 31. vbi ſup. col. pen. ex hac ſtipulatione acquiri abſenti vtilem actionẽ ſine ceſſione. Caſt. tamen contrarium dixit conſil. 195. verſ. Secundo videndum eſt. volum. 2. vbi ponit caſum in terminis, & allegat duo iura, vt per eum, conſil. 171. eo. Dec. in l. contractus. num. 23. de reg. iur. & conſil. 226. 243. 432. prima verior in practica, vt dicit Guid. Pap. vbi ſup. & vide infra verſic. ſtipulatio notarij.

Notario aſſerenti de commiſſione ſibi facta, & iuriſdictione ſibi attributa nõ creditur. Hoſtien. Ant. Imo. & Abb. in cap. quoniam contra. de probat. quorum * opinionem veram & communem dicit ibi Fel. col. 21. eamque tenuit Bal. in l. iuriſiurandi. C. de teſti. & in l. iudices. C. de fi. inſtrum. Abb. in cap. fraternitatis. de cler. non reſid. Vnde voluit Bald. in d. l. iudices. quod ſi notarius ſcriberet procuratorium ſibi factum, non crederetur ei, quia ſibi auctoritatem vel officium adſcribere non poteſt. ſequitur Gig. conſil. 4. num. 38. Affl. deciſ. 317. num. 3. & ibi Vrſil. in addi. Guid. Pap. quæſt. 126. Alexand. communem dicens conſil. 213. colum. 2. verſ. quinimmo. volum. 2. & conſil. 212. colum. 4. verſic. præterea. volum. 6. & conſil. 104. cir. fin. vol. 5. Ceph. conſil. 540. nu. 90.

Notarius adſcribere non poteſt ſibi, vel patri, in cuius eſt poteſtate, legatum, vel fideicommiſſum in teſtamento in ſcriptis, & ſi adſcripſerit, pœna legis Corneliæ de falſo tenetur. l. 1. §. inter filium. ad l. Corn. de falſ. & l. Senatuſconſulto. C. de his qui ſibi adſcr. & tale relictum non valet, l. ſi teſtator. C. eo. ſecus in teſtamento nuncupatiuo, in quo notarius poteſt ſibi adſcribere, & legatum vel fideicommiſſum valet. in eo enim poteſt purgare & probare innocenciam ſuam per teſtes, quia audiuerũt voluntatem teſtatoris. Bal. in l. 2. C. de his qui ſibi adſcr. Raph. Cuman. conſ. 79. quidam fecit teſtamentum. Guald. de arte teſtan. tit. de lega. caut. 1. nu. 3. Manti. de coniectur. vlt. volun. lib. 1. tit. 6. nu. 5.

Notarius creatus etiam ab inferiore inſtrumentum cõficere poteſt etiam inter non ſubditos, infra tamen territorium eius qui ipſum creauit. Ant. de But. in cap. per venerabilem. qui fil. ſint legit. colum. 21. verſic. ſecundo poteſt intelligi. Præpoſ. in eo. cap. §. quod autem. verſ. quinto quæro. Abb. in cap. cum P. tabellio. de fi. inſtrum. col. fin. verſ. ſi vero tabellio. & ibi Fel. quæſt. 14. Gabr. concl. lib. 1. de fi. inſtrum. concl. 1. num. 11.

Notarius de aliquo inſtrumento rogatus, ſi negatur eſſe notarius, licet pro notario ſe exerceret, eius inſtrumentum non valet, nec pro ipſo præſumitur, * quia requiritur verus titulus. eſt communis ſententia ſecundum Alex. conſil. 138. num. 2. 7. & ſucceſſiue. volum. 1. iunc. plur. adnot. ibi, in quibus apparet de veritate huius propoſitionis. Iaſ. in l. Barbarius. colum. 10. de offi. præſi. limitat pluribus modis. & Dec. conſil. 36. colum. 2. limitat quando ſumus in antiq. & quando inſtrumentum produceretur in partibus longinquis. Hyp. in l. ſi quis ne quæſtio. col. 22. 23. & 24. de quæſt. Alcia. de præſump. regu. 2. præſump. 3. nu. 15.

Notarius imbreuiaturas ſui rogitus extendere poteſt ſine iudicis authoritate per ſe ſolus. Bal. Ang. Imo. & Cuma. in l. Gallus. §. idem credendum. de liber. & poſthum. Bal. in rubr. C. de fi. inſtrum. col. 12. verſ. quarto quæro. Alexand. conſil. 27. volum. 2. & 163. num. 12. volum. 7. Socin. conſil. 94. lib. 1. Hyp. ſing. 123. Crau. cõſ. 75. n. 4. ſed alius loco ei9 nõ põt, licet ei ſucceſſerit, quia ſucceſſor tanq̃ nõ informatus nõ põt factum ſui prædeceſſoris declarare. glo. in l. Põponius ſcribit, ſi frumentum. §. fin. de rei vendic. & in l. inter ſtipulantem. §. 1. de ver. oblig. niſi hoc ſibi commiſſum ſit generaliter. Bar. in l. argentarius. in prin. de eden. Specul. de inſtr. edit. §. oſtenſo. verſic. quid ergo ſi imbreuiatura. & ibi Ioan. And. in addi. incip. ad materiam huius ver. Butr. Imo. & Abb. in cap. cum P. tabellio. de fi. inſtrum. vbi dicunt, quod etiam alius notarius, quam ille qui eſt rogatus, poteſt imbreuiaturas extendere abſque ſpeciali iudicis authoritate, quando ſibi generaliter commiſſæ ſunt authenticandæ rogationes. quod etiam placuit Bal. conſ. 469. lib. 5. quam ſententiam de iure veriorem dicit Imo. in d. cap. cum P. per illum tex. ſequitur Iaſ. in d. l. argẽtarius. in prin. Dec. in l. vt liberis. col. 3. C. de collat. & in l. ſemper in ſtipulationibus. de reg. iur. Petraſan. ſing. 41. Marſ. ſing. 663.

¶Nouitius intra annum probationis gaudet priuilegio fori. ſecundum Ang. in l. 1. de pœn. quem ſequitur Iaſ. in Aut. ſi qua mulier. in fi. C. de Sacroſ. Eccl. & fuit dictum Hoſtien. in cap. ſtatuimus. ſuper ver. poſſe. de regular. & qui eum dicto tempore percutit incidit in can. ſi quis ſuadente diabolo. 17. quæſt. 4. Hoſtien. ubi ſup. & ibi Henr. Boic. in fin. verſic. ſuper eo. cap. Ioan. And. colum. 1. verſ. intra annum. Butr. colum. 2. in prin. verſ. quæro an verberans. Anch. in fi. verſ. tangit Ioan. And. & ibi Card. in vlt. ver. licet. Inno. contra in d. cap. ſtatuimus. ſuper d. ver. poſſe. quia, ſecundum eum, nouitius non eſt perſona religioſa. Sed prima verior, quia, licet non ſit verè religioſus, eſt tamen ad hoc deſtinatus, & habitu inſignitus. ut dicit Archid. in d. cap. ſi quis ſuadente. in glo. etiam. pro quo tamen vide ſup. uerſic. deſtinatus ad clericatum. verſ. beneficium impetrãs licet. & verſ. laicus purus quãdo. & propoſitionem dic abſolute ueram, vt per Domin. per illum tex. in cap. religioſo. §. quamuis. de ſenten. excomm. in 6. ibi, ſi quis tamen violentas manus.

¶Nullitas actus ad alicuius fauorem inducta tunc demum locum habet, ſi ipſe uoluerit. l. filio præterito. de inius. teſtam. l. ſi conſtat. in prin. iunc. fi. C. de cõpenſ. glo. in l. 2. in ver. volenti. C. de iu. emph. & in l. uniuerſa. C. de preci. Imp. of. in l. ſcimus. in prin. in uer. ipſo iure. C. de inof. teſtam. in l. elegãter. in uer. nullam. & ibi glo. mag. poſt med. de dolo. in cap. 1. ne ſed. uac. Bar. in d. l. uniuerſa. copioſe Iaſ. in d. l. 2. 4. & 5. not. Socin. in l. 1. colum. 2. in princ. per illum tex. ad Trebel. Guid. Pap. quæſt. 221. Imo. in cap. ſi quis præsbyterorum. de reb. eccleſ. non alien. Dec. conſ. 185. num. 9. Rip. in l. 4. §. hoc autem iudicium. de dam. inf. in rep. l. ſi unquam. quæſt. 41. in fin. C. de reuocand. donat. Aret. in §. not. 6. Inſtit. de donat.

nat.Crau.conſil.212.Roland.81.num.5.&6.lib.3. Ceph.conſ.475. num.27. Applica dict.infra verſic. vaſallus propter non petitam.

Nullitas & iniquitas fraternizant, omne enim nullum eſt iniquum.l.ſcire oportet.§.fin. & l.qui teſtamento.vbi Bal.de excuſ.tut.idem Bald. in l.1. colum.3. verſic.quarto oppono.C.de fruc.& lit.expen.& ad Spec.tit.de ſenten.verſ.ſtatutū dicit.Vnde cum nulliter factum dicatur male factū,pars grauatur.Bald. poſt glo.in l.ſi vt proponis.in fin.C.quom. & quando iud.vnde idem Bal.in l.1. colum.3. verſ.caueant tamen iudices. C. ſi a non comp.iud.dicebat, quod aduertere debent iudices, ne per malitiam fingerēt ſententiam eſſe validam,cum eſſet nulla,quia,vltra damna & intereſſe partis, tanquam falſi ſimilitudine iudicij punirentur.Bellam.concl.343.Tho.Faſt. cau.4.dub.14.facit tex.in cap. ſi quis dixerit iuſtū. & in cap.veh qui dicitis.11. quæſt.3. quia nulla eſt maior iniuſtitia quam nullitas. Bellam. vbi ſup.Innoc.in cap.dilecto. vbi Franc. de appel. Gig.conſil. 42.num.59.

Nullitas ex defectu iuriſdictionis proueniens non includitur ſub ſtatuto, vel alia diſpoſitione reijciente nullitates, etiam quod eſſent latæ tres conformes, quo caſu quis aliàs non poſſet vlterius audiri, iux. terminos Clem.vn.de re iud. etiam quod quis iuraſ * ſet non dicere de nullitate. eſt communis opinio cū glo.in Clem.vn.in fin.de ſequeſt.poſ.& fruc.vt per Corſ.in ſing.in verſ.ſtatuto cauetur.Alexan.conſil. 77.num.8. volum.2. ubi diſcutit materiam dictarū Clemen.Fel.in cap.ex parte.colum.5.fal.17. de of. deleg.& in rubr.de foro comp.verſ.tertium fundamentum.Alexand.alibi conſ.79.in fin.vol.7.ubi dicit communem.Dec.conſil.8. colum.fi.in prin.Vanti.late de nullit.car.50.num.37.& car.140.num.4. in paru.Add.ad d.conſil.Alexand.77. in uer. defectu.copioſe Gig.conſil.35. num.6. & 75.num.1. & 2. vbi hoc firmat etiam quod per Pontificem eſſet excluſa omnis nullitas. & nu.3. ubi plures citat.idē dicit conſil.86.num.10.89.num.4.& prius.num.3. ubi hoc firmat etiam quod expreſſe per pactum renuntiatum eſſet nullitati.iſta enim nullitas reſultās ex defectu iuriſdictionis eſt maior cæteris nullitatibus.gloſ.ord.in Clem.1.de cau.poſ. & propr.Gig. conſ.162.num.2.

Nullitas hoc modo propoſita, dico ſententiam nullā, & ſi qua eſt,appello,intelligitur in iudicio principaliter deducta, non autem incidenter & ſecundario. ſecundum Anchar.in Clem.1.colum.4. de appel.& ibi Dec.colum.fin.ubi Franc.quæſt.43. & 58.uerſi. tu aduerte. dicit etiam hanc ſententiam eſſe ueriorem. idem contra gloſ. & Saly, teſtatur Alexand, conſil.2.colum.penult.uerſ.& certe,& uerſic.ſed in hoc.uolum.3.& conſil.225.colum.6. uerſic.præterea.uolum.6.Immo Dec.in cap.dilecto.col.3.nu.7. * de iudic.dicit hanc opinionem eſſe communem,cui adſtipulatur Gram.conſ.ult.nu.41.par.2.

Nullitas in iudicio in modum exceptionis propoſita, ſi altiorem indaginem non expoſcit, executionem impedire conſueuit; quia talis exceptio dicitur ſummaria,peremptoria,& præiudicialis,ut per Rot.deciſ.13.de excep.in nou. Bald. in l.ab executore. C. * quor.ap.non recip. & eſt communis opinio, ut teſtatur Alex.conſil.33. in fin.uol.1.95. num.8.uol. 2.181.col.2.uol.6.fallit quando ſic propoſita proueniret ex defectu iuriſdictionis, quia, etiam quod altiorem indaginem expoſceret, retardanda eſſet executio,ſecundum Ang.Alex. & Iaſ. in l.fin. C. ſi ex falſ.inſtr.& Iaſ. in l.4.§.iudicatum.colum.4. uerſic.ſecundo limita.de re iud. Incidenter autem propoſita,petito principaliter ſententiam ex actis eiſdē reformari,habita ſententia pro nulla, poteſt coram eodem iudice proponi, qui & de ea ut de quæſtione incidēti cognoſcet.Si autē ſit propoſita principaliter,poterit,uel coram iudice ad quem, uel coram iudice,à quo, ad electionem grauati, proponi. ita Doct.communiter diſtinguunt, teſte Fel.in cap. per tuas.colum.fin. de ſent.excom. poſt Imo.in l.ſi iudex.de re iud. & alibi Felin.in cap.in literis.colu. pen.uerſ.quis dicatur.de of.deleg.

Nullitas opponi contra ſententiam ſemper & perpetuo poteſt.glo.35. quæſt.9. cap. vnde quæritur. in fin.glo.magnæ.Ang.in l. ſicut.per ibi not. per glo. C.de præſcr.trig.ann.Bal.late in l. data opera. col. 26.C.qui ac.non poſ.& in l.ſcire oportet.§.fin. de excuſ.tut.Saly.in l.ſi præſes.C.quom.& quando iudex.Alexan.conſil.59.uiſo titulo. num.15. uolum. 4.Iaſ,21.num.4.uolum.1.Socin.10.num.12. lib.4. Dec.in ca.ex parte.il 2. de offi.deleg. & conſ.8.ſub num.6.uerſ.& retenta. Craue. conſil.266. num.6. & 7.& de antiq.tem.par.2.num.25.quia ſententia nulla nunquam trāſit in rem iudicatam.l.ſi expreſſim.ubi gloſ.& Doct.de appel. l.ſi cum nulla. & ibi Bar.& alij.de re iud.Craue.conſil.276. num.5. ubi ait, quod iuri agendi de nullitate præſcribitur trig. an.contra priuatum,& quadraginta contra communitatem.& ecclæſia, quod nullitas non poteſt abſq; appellatione deuolui ab ordinario ad Metropolita * num, & ita magis communiter teneri dicit Fel.in c. per tuas.colum.fin.de ſent. excom.per tex.in cap. Romana.in prin.de foro comp.in 6.contra Abb.in cap.in literis.de of.deleg.qui ab omnibus reprobatur,ut per Fel.ibi,in fi.

Nullitates ex defectu iuriſdictionis & ſolēnitatis non obſeruatæ procedentes non uidentur ſublatæ à ſtatuto omnem recurſum tollente. Fel. & Dec.in c.ex parte.il 2.num.24.& 25.de offi.deleg. Alexan.conſil.77.num.12.uolum.2.Socin.46.num.5.& 6.uol. 4.Caſtr,165.colum.fin.uerſ.nec obſtaret ſtatutum. lib.2.Ruin.iun.273.num.44.& 45.uol.3.Maxime quando incontinenti de his nullitatibus apparet,& notoriæ ſunt ex oſtenſione proceſſus. Dec. conſil. 159.ſub num.6. uerſic. ſed in his. Rimin.iun. 269. num.33.34.uol.3.Cæſar Cont.in l.un.limit.7.nu. 55.& 56.& limit.12. num.1.& 2. C. ſi de momen. poſ.Borgn.deciſ.Fiuiz.5. nu.29. & deciſ.10. nu.21. ubi copioſe de hac materia tractat, & ipſā declarat.

Nullitatis cauſa cumulari poteſt nedum cum cauſa iniuſtitiæ, ſed etiam ſimul & ſemel ſuper utraque probationes admitti poſſunt,ſecundum Bar. in l.1.col. 3. uerſ.circa ſecundum. C. quando prouoc.non eſt nec. ubi dicit quod communis conſuetudo ita obſeruat,& Imo.in l.ſi expreſſim.colum.32.de appel, * ubi aſſerit hanc propoſitionem eſſe communem, quam tamen Rot.deciſ.7. inc.licet.de reſtitut.ſpol, in nou. limitat non procedere ubi eſſet repugnantia

tia.ui. Put.deciſ.127.num.2. & deciſ.434.lib.2.

¶Nuncio creditur de ſua relatione in re modica, l.ea quidem.C.de accuſ.c.cum parati.de appellat.Cyn. in l.ſi quis decurio.colum.1.C.de falſ.in l.magis puto.§.ne ratio.de reb.eor.l.1.§.pen. de of.præf.vrb. l.diuus.la 2.de cuſto.reor.glo.in iudicio.in cap.venerabilibus.§.ſecus.de ſent.excom.in 6.glo.nō probatur.in prin.in cap.propoſuiſti.82.diſt.glo.in executoribus.in cap.ſi teſtes. §.teſtes.4.quæſt.3.Bal.in cap.ex parte.num.19.de confeſ. Lap. alleg.77.nu. 6.Bad.in cap.præterea.num.8.de teſti.cog. Gandi. de malef.ſub rubr. quom.de malef.cogn. verſ.nonnunquam ponuntur.Bar.in extrauag.ad reprim.in ver.per nuncium. in fin. Hoſtien. in Sum. de dolo. ſub rubr.de contum. §.qualiter. verſic. quid ſi abſens.Rom.conſil.497.verſ.obijcitur ſecundo.Bald. in cap.quoniam contra.de probat.num.45.Soc.regu.89.num.4.in l.ſciendum. colum.56. in princip. de ver.oblig. Iaſ.in l.ſanum mente. poſt prin.C.de tranſac.& in l.ſenium.poſt prin. C. qui teſtam.fac. poſ.Gandi.de malef.ſub rubr.de citat. in fin. Niconi. qui multis hoc dictum firmat in d.cap.quoniam contra.par.1.nu.58.Pro qua materia vide Menoch. de præſump.lib.2.præſump.25. & 26.ubi ſe ipſum & alios citat,& multa ad propoſitum vide per Niconi.vbi ſup. num.173. cum plur. præced. & ſeq. vbi de minimis & modicis multas quotas ponit. & de fide nuncio præſtanda vel non, vide eund.ibid. nu. 185.& Ioan.Bap. Fer. in rep.eiuſd.cap. num.37.& de materia relationis nuncij vide copioſe Gabr.concluſ.lib.2.de citat.concl.4. per totam.vide ſup.ver. minima non ſunt in conſideratione.

O.

OBLATIO verbalis debitorem non liberat,niſi realiter, & cum fideiuſſoris præſentia facta ſit. Ang. in l. de pupillo. §.is cui. & l. prætor ait. §. ſi quis paratus. de op.no.nun.Anch.conſ.86. ante fin.235. in prin.331.poſt prin.Rom.163.cir.fin.Pract.Pap. in for.lib. quo agitur ex compromiſſo. verſ. legitime obtulit. Aquen.l.ſi mora.num.9. ſolut.matrim. Marſil. in l. is qui cum telo.num.67. C. de ſicar. & ſing.479. oblatio. vbi plura de hoc. Iafr.late deciſ. 359.oblatio verbalis.quid autem ſit quando creditor non vult acceptare,tractat cumulando Gabr.cōcluſ.lib.3.de ſolut.concl.8.& 9.vbi tractat materiā. l.magnam.C.de cōtrah.& commit.ſtipul.quod ſcilicet dies interpellat pro homine.

¶Obligās de perſona ſe ipſum, & quod vbique locorum conueniri & capi poſſet, poterit vbi reperitur conueniri,& iurari ſuſpectus, & capi, nam volenti nulla fit iniuria,vt inf.verſ.volenti dolus non infertur. & vnuſquiſque fauori & priuilegio ſuo renunciare poteſt,per clauſulam,renuntians omni legum auxilio, de qua ſupra verſ.clauſula renuntians &c. Gozad. conſ.69.num.19. & 20. vbi Corn. & alios ad hoc citat. Crau.conſil.290. num.4. Anch.Regi. quæſt.37. par.1. vbi dicit, quod hoc caſu etiam in domo propria capi poterit. de quo per Maſ. Galeſ. ad form.oblig.camer.quæſt.4.& 6. Bero.conſ.138. num.4.10.& 11.volum.1.Bal.in l.Titio centum.§. Titio centum.il 2.de cond.& dem.Doct. in l.ſi conuenerit.de iuriſd.om.iud.deciſ. Fiuiz. 1. num.3. & ſucceſſiue.Dixi in qq. meis lega.quæſt.8. num..vbi copioſe tracto, an quis ſe ipſum carceri obligare poſſit. & per tot. quæſtio.præſertim num.16. vide verſic.ſeq.

Obligare licet poſſit quis ſe, vt vbique locorum fuerit repertus cōueniri poſſit, ad capturā tñ pſonalē obligare ſe non poteſt,ex reg.l.liber homo.ad l.Aquil. nec valet huiuſmodi pactum etiam reſpectu iudicis & officialium, cum hanc iuriſdictionem capiendi non habeant reſpectu paſtorum,ſed authoritate legis & ſtatuti.Luc.de Pen.in l.1.colum.2. verſ.quæri conſueuit.C.de Curioſ.& ſtatio.lib.12. Bal.conſil.285.nu.9.lib.1.Curt.de ſequeſtr. quæſt.22.Purpur.conſil.282.nu.24.25. volum.1. quam propoſ. teſtatur communem Mat. Brun. de ceſ.bon. quæſt. 20.prin.num.14.15. Anch. Regi. quæſt.37.par.1. Viui.in op. com. in ver.debitor non poteſt. colum. 2.& quia Socin.conſil.99. nu.11. volum.1. dubitat de hoc,& alij, de quibus in deciſ. Fiuiz. 1.num.7. & ſucceſſiue.contra dixerunt:dic tu cum Bald.& Ang. in l.alia.§.elegāter. ſol.mat.propoſ.procedere quo ad carcerem priuatum, ſecus quo ad publicum, ut uoluit etiam Imo.in cap.2.de pignor.nam hoc caſu in uim pacti poterit quis carcerari, etiam quod haberet bona ſtabilia. Abb.conſ.42.colum. 1.uerſ.tamen his non obſtan. Put. de Sindic. tit. de barat.§. captura.uerſ.tamen debitū. & ita ſeruatur in pract. Gig.conſil.96.num.13.14.15. & vide infra uerſ.uolenti dolus non infertur.

Obligari ex pacto licet quis ad caſum fortuitum poſſit.Rom. ſing.441.tu ſcis quod quis. tamen quādo caſus eueniret culpa eius cui promittitur, promittens non obligatur,l.cum proponas.C.de naut.fœno.& l.qui officij.§.fin.de cōtrah.emp.pro quo dicto in facto conſuluit Rom. conſil.183. in caſu.col. 2.uerſ.quarto Bal.ubi ex mente Bal.in d.l.cum proponas. per illum tex.dicit, quod promittēs aliquid ſub pœna,non tenetur, ſi non obſeruet culpa illius cui facta eſt promiſſio. uide infra uerſic. promiſſio facta de alium non inquietando.& uerſic.renuciās omnibus.

Obligatio acceſſoria fideiuſſoris,ad id ſe obligantis ꝙ primo in obligationem deuenit, non augmentatur ex eo quod augmentetur in principali obligatione propter moram,ſeu cōtumaciam.l.ſi fideiuſſores magiſtratuum.in prin.& l.fin. de fideiuſ. ad municip. l.libertus.§.fin.not.plene in l.quæro. in prin.loca. in l.centum Capuæ.de eo quod cer.lo.& in l.2.§.ſi. qui ſatiſd.cog.Rom.conſ.507.ſub num. 1. uerſ.tūc ergo. Ang.de malef. in uer. pro quibus. uer.quæro an fideiuſſor teneatur. Fel.in ca. cum ordinem.col. 5.in prin.de reſcr.Marſ.in rubr.de fideiuſ.quæſtio. 91.copioſe Boer.deciſ.314.ſub num.4. uerſ.præterea condemnatio.ut puta,fideiuſſor iudicatum ſolui tenetur ad id in quo reus eſt condemnatus,reſpectu principalis petitionis, non autem ad id in quo condemnatus eſt reſpectu incidentis negationis in iudicio factæ, uel reſpectu accreſcentis cōtumaciæ. glo.or.in l.ſiue in duplū.qui ſatiſd.cog.quā ad hoc citat Rom.conſ.270.nu.7.& Boer.ubi ſup.

Obliga-

Obligatio ad antidora in pactum deduci non poteſt. vt, mutuo tibi centum, cum hoc, vt tu mihi etiam mutuare debeas cum opus fuerit. gloſ. 14. quæſt. 3. cap. ſi fœneraberis. Bal. ex. S. Thoma. in rubr. C. de vſur. Abb. in cap. conſuluit. in fi. de vſur. Rom. conſil. 500. num. 9. Laur. de Rodul. in d. cap. conſuluit. colum. 1. verſ. opponitur ſecundo. Archiep. Floren. in tract. de vſur. colum. 3. verſ. nã etſi teneatur. Iaſ. in l. ex hoc iure. colum. antep. verſ. xv. effectus. de iuſt. & iu. Rebuf. in praxi benef. ti. de pura ceſ. in fi.

Obligatio in futurum non naſcitur in his quæ gratuito conceduntur, & ſunt meræ facultatis. cap. poſſeſſiones. 16. quæſt. 1. glo. fin. in l. ſolent. de of. procõſ. Balb. de præſcr. 4. par. 5. par. prin. queſt. 1. Cyn. Bal. & alij in l. 1. C. de ſeruit. & aq. exemplificant in eo qui per longiſſimum tempus iuit ad molendinum alicuius, vt ex hoc cogi non poſſit continuare, quia iſtud ire fuit per modum facultatis. quod idem Cy. alibi dixit in l. 2. C. quæ ſit lon. conſuet. Io. And. in cap. Ioannes. de cler. coniug. Iaſ. in l. quominus. nu. 29. de flumin. Dec. in l. ſi certis annis. num. 3. C. de pact. Rip. in cap. cum eccleſia Sutrina. num. 44. de cau. poſ. & propr. Iac. de S. Geõr. in tract. feud. verſ. & cum molendinis. num. 4. Gabr. concl. lib. 5. de præſcr. num. 4. vide ſupra verſic. Hoſpitans aliquem. & infra. Præſcriptio iuſue. & verſ. ſubditis ſuis.

Obligatio in genere non tollitur per emptione pecuniæ debitæ, quia genus perire non poteſt: niſi de voluntate in contrarium aliquo modo appareat, quia tunc ſecus. Doct. in l. incendium. C. ſi cer. pet. vbi Saly. in 3. opp. Bar. in l. quod te. colum. 1. ff. eod. & ibi Iaſ. idem Iaſ. in l. ſi pluribus. col. 5. de lega. 1. Alex. in l. in ratione. §. diligenter. ad l. falci. & in l. ſi ex legati cauſa. vbi alij. de ver. oblig. Bertr. conſil. 83. col. 2. volum. 3. Socin. iun. conſil. 120. num. 16. volum. 1. Gabr. concluſ. lib. 3. de reb. cred. concluſ. 1. num. 2. vbi d. l. incendium. materiam tractat cum limit. & ſublimit.

Obligatio inter patrem & filium ciuili iure non oritur. l. frater à fratre. §. quæſitum. de cõdic. ind. quia perſona patris & filij cenſetur vna & eadem. l. fin. C. de impub. & nulla maior coniunctio inter eos eſſe poteſt. Rimin. iun. conſil. 21. num. 56. & hoc ob patriam poteſtatem, quæ iuris ciuilis eſt, l. nam ciuium. de his qui ſunt ſui vel al. iur. §. 1. Inſt. de pat. poteſt. & ſibi ipſi nemo obligari poteſt. l. ſi quis pro eo. §. 1. de fideiuſ. Alexand. in l. cũ filiofamilias. nu. 2. de lega. 1. Alberi. in l. licitatio. §. fiſcus. de public. Secus de naturali obligatione, quæ eſt de iure gentium, & ex ſolo conſenſu naſcitur. l. cum amplius. §. is natura debet. de reg. iur. natura enim iſti ſunt ſeparati, vt dicit Montic. in tract. de patr. poteſt. §. ius autem. num. 12. & de iure naturali filius non acquirebat patri, ſed quiſque per ſe bona ſua poſſidebat, & ob id naturalis obligatio inter eos oriri poterat. Vacon. lib. 1. declar. iur. ciui. declar. 10. prope fi. verſ. at de iure naturæ. Ceph. conſil. 467. num. 69. & ſucceſſiue.

Obligatione generali non veniunt bona hypothecari prohibita. ita Bar. in l. codicillis. §. inſtituta. num. 5. de lega. 2. Alex. conſil. 16. num. 10. & conſil. 20. nu. 9. volum. 5. Neguſ. de pigno. par. 2. memb. 2. num. 29. Clar. in §. feudum. quæſt. 31. verſic. in propoſito. Sicut in feudo dicimus bona feudalia in obligatione generali non comprehẽdi. vt per Neguſ. vbi ſup. num. 43. & regula. l. fin. C. quæ res pign. oblig. poſ. Quod obligatio vel hypotheca generalis non ſolũ comprehendit omnia bona præſentia, ſed etiam futura, procedit quando omnia poſſunt hypothecari, ſecus quando deficit potentia, vt ſup. & ita iudicatũ refert Foſſan. deciſ. 193. in fin. Quæ autem ſub hac obligatione veniant, & non, ponit copioſe Gabriel. concl. lib. 6. de reg. iur. concl. 12.

Obligationem abſenti quæri ex probatione reſultante ex confeſſione emanata, nõ principaliter ad obligandum confitentẽ alteri, ſed tantummodo ad probandum, dicit Ang. in §. ſi vero expreſſim. in Auth. de hær. & falci. colum. 4. quem ſequuntur Soc. reg. 63. fal. 7. Fel. in cap. cum M. de conſtit. col. 17. Bald. per illum textum l. deſiderium. C. depoſi. vt, ſi quis approbat aliquod inſtrumẽtum tamquam verum, vigore huius approbationis omnes quorũ intereſt contra approbantem agere poterunt. Hyp. alios allegans, ſing. 202. verſ. Item confeſſio facta. & in repet. rubr. C. de prob. ſub num. 110. verſic. & teneas etiam menti. Cur. iun. conſil. 168. colum. 3. Fel. alibi in cap. ſi cautio. de fid. inſtrum. colum. 8. limit. 3. Io. de Anan. conſil. 85. colum. fin. Affl. deciſ. 375. num. 3. & 5. diſſentiunt ab hac ſententia, Bar. in l. admonendi. de iureiur. colum. 6. verſ. Item quæro quid ſi inſtrumentum. & ibi Iaſ. in rep. colum. 65. Butr. in cap. fin. de iureiur. Caſtr. conſil. 92. lib. 2. Feli. in d. cap. cum M. colum. 16. in fi. Pro cõcordia vide dicta ſup. in materia confeſſionis.

Obligatus ad aliquid faciendum, ſiue ex ſtatuto, ſiue ex pacto, non tenetur, ſi occurrat caſus inſolitus, & extraordinarius, Alber. in l. fiſtulas. §. frumenta. de contrah. emp. vbi infert ad ſtatutum Paduæ diſponens, quod villa teneatur ad emendationem damni dati ex incendio, vt non teneatur ſi de cœlo fulgur cadat, cuius ictu accendatur ignis, quia talis ignis ex inſolita cauſa dicitur eueniſſe, per illum text. & in l. Seius. §. medico. de annu. lega. Fulg. conſ. 193. factum ſuper quo. colum. 3. verſ. ad tertium reſpondetur. vbi conſuluit, conductorẽ molendini q in ſe omnem caſum ſuſceperit, non teneri ſi flumen mutauerit alueum, quia de tali caſu non videtur cogitatum, & ex conſequenti talis caſus tamquam inſolitus & incogitatus iuris communis diſpoſitioni relinquendus eſt. l. commodiſſime. de lib. & poſth. l. ſi extraneus. de cond. ob cauſ. Quid autem in hoc diſponat ius commune, vide ſup. verſ. datiarijs remiſſionem. & verſ. emens frumentum.

Obligatus aliquam rem reſtituere, tenetur ſuo iuramẽto eam propalare, Bertach. in tract. de Epiſc. nu. 28. & 29. Cagno. in l. 1. num. 45. C. de eden. Bero. conſ. 33. lib. 2. glo. in l. 2. C. quan. & quib. quar. pars. lib. 10. quæ dicit. quod vxor tenetur manifeſtare bona hæredibus mariti per iuramentum. ſequitur Craue. de antiq. temp. par. 1. ſect. 5. ſub nu. 17. Sylua nupt. lib. 2. ſub num. 49. ſicut & hæres tenetur pro veritate inuentarij manifeſtare bona defuncti. Bertr. conſ. 128. num. 4. & 270. in fin. vol. 3. vide ſupra verſ. debitor debitoris.

Obligatus ex diſpoſitione teſtatoris reſtituere poſt mortem ſuam vni ex perſonis quã eliget, & ſic non

certæ,

certæ, ſed incertæ perſonæ certificandæ poſt mortem, nõ poteſt viuens eligere, & reſtituere: quia intereſt eorum qui futuri ſuperſtites poſt mortem eligi ſperant, vt non fiat electio in vita, ne forte electo præmoriente, reſtitutione facta, ipſi fruſtrentur ſua ſpe quam habent ex diſpoſitione teſtatoris, l. cum pater. §. à filia. de lega. 2. ex quo textu infert ibi Bart. quod qui ex teſtatoris præcepto tenetur reſtituere pauperib. poſt mortẽ, nõ põt ante mortẽ reſtituere, quod ſi reſtituat, huiuſmodi reſtitutio nõ obeſt pauperibus ſuperuenientibus poſt reſtitutionẽ, vt dicit etiam Rom. in terminis dicti. §. à filia. in cõſil. 452. nu. 3. Alexan. poſt alios in l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis dolum. num. 6. de verbor. obligat. Bar. Ange. & alij in l. poſt mortem. C. de fideicom. Bal. conſil. 77. lib. 1. hanc ſententiam dicit communem Alexan. vbi ſup. quam multis exẽplis comprobat Dec. conſil. 416. num. 20. & ſucceſſiue. Anchar. tenet contrarium conſil. 202. circa primum. num. 4. Pro quo vide Dec. in l. cum tempus. de reg. iur. num. 2. & 3. Pro declaratione vide ſupra verſic. bona fideicommiſſi alienari.

Obligatus facere aliquid ex diſpoſitione teſtatoris, ſub pœna priuationis relicti, ſi per ipſum non ſtat quominus adimpleat, nullum damnum pati debet, ſed relictum conſequi debet, ac ſi omnia à teſtatore ordinata impleta fuiſſent, l. iure ciuili. de condit. & dem. l. iure ciuili. de reg. iur. cap. imputari. cap. cum non ſtat. de reg. iur. in 6. l. ſi eum. §. qui iniuriarum. in fi. ſi quis caut. l. Labeo ſcribit. de contrah. emp. l. fin. prope fin. de reſcin. vend. l. ſi poſt diem. §. item ſi qua. quan. dies lega. ced. l. 3. de cõdit. inſtit. l. Iulianus. la 1. de cond. & dem. vbi Soc. nu. 7. l. prætor. §. ſi quis paratus. l. de pupillo. §. ſi is cui. de oper. nou. nunc. l. ſi cum fundum. in fin. de pact. glo. & Bar. in l. ſi ſuper poſſeſſione. C. de tranſact. Caſtr. & Soc. in l. in teſtamento. la 2. de cond. & dem. Alex. conſil. 33. colum. fin. lib. 6. Dec. in d. regu. iure ciuili. de regul. iur. & conſ. 70. colum. 3. verſic. Tertio reſpondetur. late Durand. de ar. teſtan. tit. 6. caut. 35. Idem ſi à caſu & fortuna adimplere fuiſſet impeditus. vt plura allegans dicit Ceph. conſ. 633. nu. 19. & 20.

¶ Occidẽs aliquem venientem contra ſe cum enſe vel cultello, ad ſui defenſionem occidiſſe dicitur, & hoc probato ſtatim eſt probata defenſio, quæ omni iure permittitur. l. vt vim. de iuſt. & iur. l. 1. §. cũ arietes. ſi quadrup. paup. fec. dic. ita Bart. in l. ſed etſi quæcumque. in prin. per illum tex. in 2. not. ad l. Aquil. ſequitur Alexand. conſil. 109. num. 2. conſil. 76. nu. 4. volum. 1. Iaſ. conſil. 133. num. 9. volum. 1. Cæpola conſi. 59. viſo proceſſu. Corn. conſil. 167. viſa inquiſitione. num. 9. volum. 1. conſil. 162. in hac. num. 21. conſi. 204. pro deciſione. num. 8. eo. vol. Dec. conſil. 459. viſo eleganti. num. 1. & 2. conſ. 469. viſo. num. 9. conſi. 676. in caſu. num. 3. conſil. 678. caſus. num. 2. Marſil. in l. 1. in prin. num. 38. & 40. de ſicar. & conſil. 4. de vultu. num. 17. Crau. conſil. 309. vbi plura de hoc, uide ſupra in ver. inſultatus ab aliquo. & in verſic. inſultatus ab aduerſario. & inf. verſ. prohibitio aliquo caſu.

Occidens bannitum captum exiſtentem in manibus familiæ, tenetur lege Cornelia de ſicar. ita Nel. in tract. ban. in 2. par. 2. temp. quæſt. 28. incip. Bannitus captus erat à familia. per §. trãsfugas. l. 3. de ſicar. quia tunc eſt ſub protectione curiæ. l. fi. C. de cuſto. reor. vnde nimirum ſi offendens illum debet puniri. ita Bart. in l. in laqueum. de acq. rer. dom. in d. §. transfugas. & in l. legis Iuliæ. ad l. Iul. de vi priua. Bald. in l. libertas. de ſta. hom. vbi ſubdit in propoſito, quod ſi bãnitus eſt captus, carceratus, & debet ſuſpendi, ſi affines eius cum ueneno occidant in carcere, ne vituperentur, debent puniri tamquam parricidæ. idem dixit Ioan. de Anan. in cap. cum iuramento. colum. vlt. de homic. & de bannito carcerato tenuit idem Bal. in l. fin. C. de malef. in l. fideicõmiſſum. §. ſi quis. de lega. 3. & in l. 1. C. vn. vi. colum. pen. Bar. in §. arripiat. in Aut. ut om. ob. iud. Io. An. ad Specul. de accuſ. p. 4. §. ſequitur. in addi. magna. colum. 3. Imo. in l. Publius. §. 1. de cond. & dem. Io. de Anan. in cap. 1. in fi. de ſortil. Gand. de malef. rubric. de ban. pro malef. colum. 7. verſic. ultimo duas quæſtiones. Marſil. ſing. 150. Acceſſus. uerſ. nam licet. & ita practicatur, præſertim in regno, vt dicũt Iſer. ſuper conſt. regni. pœnam eorum. colum. vlt. & ibi Afflict. ſub num. 75. verſic. ſecunda quæſtio. cum num. ſeq. & in conſtit. pacis cultum. ſub nu. 35. verſ. 21. lib. 1. conſtit.

Occidens proditione priuilegio eccleſiæ gaudere non debet, quia proditorius actus inter cæteros deteſtabilis eſt, & ab omnibus exemptus. cap. 1. de homic. cap. inter alia. de immun. eccl. cap. 1. de homic. in 6. cap. ſi contumax. & cap. diffiniri. 17. quæſt. 4. Hinc eſt, quod bannitum proditione occidens non iuuatur à ſtatuto permittente bannitos occidi, ſed perinde punitur ac ſi hominem ſimpliciter occidiſſet, ſecundum Ang. in l. fin. per illum tex. C. de delator. lib. 10. Cæpo. conſil. 34. ſi unquam. Hyp. ſing. 16. proditores. & conſ. 32. plura ſunt. colum. 2. dixi copioſe, in queſt. 26. num. 26. Quis autem dicatur proditorie occidere, habetur in conſtit. Ægidiana. fol. 283. num. 4.

Occidere homines prohibitum eſt lege Diuina. Exo. c. 20. Deut. cap. 5. Mat. ca. 5. naturali, & poſitiua, ſeu ciuili. ut in prin. Decret. & Inſti. de oblig. quæ ex delicto naſcunt. in prin. & l. 1. in fi. de fur. nam tale ius proprio naturali inſtinctu nefas reputat hominem homini inſidiari. l. ut uim. de iuſt. & iu. in fi. & Gen. cap. 4. cir. med. ibi. ſanguis fratris tui clamat ad me de terra, & 8. diſt. c. 1. §. 2. & cap. ſeq. Inſt. de iu. nat. gen. & ciu. §. pen. & in Decretal. toto tit. de homic. & in rub. & tit. ff. & C. de ſicar. Clem. ne Romani. de elect. in prin. uide infra uerſic. prohibitio aliquo caſu.

Occiſus, ſi ignoratur à quo ſit occiſus, an præſumatur ab inimico capitali occiſus. Puta. T. eſt inimicus capitalis. S. reperit eſſe occiſus. S. & ignoratur à quo, ſuſpitio eſt contra. T. quæritur an probata capitali inimicitia. T. ſine alijs indicijs poſſit poni ad torturam. & Specul. in tit. de præſump. §. ſpecies. uerſ. ſed pone Petrus &c. in fi. tenet quod ſic, quem ſequuntur omnes Doct. quos recenſet Hyp. conſ. 3. nu. 10. & conſ. 8. num. 8. uolum. 1. cum multis cõcor. ibi per eum adductis. Contrarium tenet Arim. in addi. ad Ang. in tract. malef. in uer. fama publica. num. 29. & 50. uide illos, quia ſunt libri communes.

Occultans bona doloſe non gaudet beneficio ceſſionis

bono-

bonorum.iux.l.hæreditatum. §.fin. & ibi Paul. & Alexand.ad leg.falci.Immo punitur in duplum eius quod occultauerat. Bald.in l.1.C.qui bon.ced.poſ. col.2.in prin.verſic. quæro quid ſi cedens. & verſi. quærit glo.an iſte.& ibi Salyc.colum.2.verſi.redeo ad.q.ſequitur Aret.in §.fin.colum.1.Inſt. de actio. & ſub num.8.verſic.quæro aliquis ceſſit. Ratio patet ex dictis ſupra verſ. ceſſionis bonorum beneficium.& vide Bald.conſ.400.in libris.colum.2. vol. 5.& Nat.conſi.361.videtur.num.6.ſimile eſt quod dicitur ſupra in ver. fallitis ſeu decoctoribus.

Occultans inſtrumentum in quo quis habet intereſſe committit falſum, & punitur de falſo. l.Paulus. & ibi Bart.de falſ.glo. in l.ſi quis affirmauerit.ff.de dolo.& ibi Bal.not.dicit, quod ita bis fuit in ciuitate Peruſij per illam glo.iudicatum. Iaſ.in l.ſi teſtamentum. in fi.C.de teſtam. vbi loquitur in ſubtrahente inſtrumentum. & ibi idem dicit de notario negante ſe rogatum de inſtrumento, intellige ſi cõuincatur. l.ſi quis decurio.C.de falſ.Ioan. And. ad Specul.de inſtrum.edit.§.inſtrumentum.in prin. ſuper ver.in fine.vt dicebat Odofr.in 2.q. Bal.in l.qui accuſare. C. de eden. quem ibi Alexand. & Purpur. ſequitur.num.1.& 8.Bal.& Iacob.de San. Geor.in l.prætor ait.§.prætor ait. ff.eo. num.19. Caſtr. in l.non idcirco.C.de teſtam.Feder.de ſen.conſ.113. credo. Alexand. conſil.74. colum.pen. verſ.fortificantur. an.fin.volum.1.Iaſ.conſil.225. num.7. volum.2. & hoc niſi excuſaretur notarius, quia proceſſiſſet diuturnitas temporis,& eſſet bonæ famæ,quia tunc nõ teneretur. Ioan.And. vbi ſup. ſequitur Alexand.in d.l.qui accuſare.in 2.not.& ibi Soc.in 5.not. Boer. deciſ.292.nu.5. Fel.c.accepimus.num.16. de fi.inſtrum. Dec.d.l.qui accuſare.nu.5. Ang.de maleſ.in ver.falſario. num.9. vbi loquitur etiam in lacerante & comburente.

¶Offendens poſt pacem non præſumitur offendere ex cauſa antecedenti propter quam pax facta fuit, ſed potius ex cauſa de nouo ſuperueniẽti,ne in plures pœnas incidere dicatur,l.factum. §.in pœnalib. & l.ſemper in obſcuris.de reg.iur. cap.in pœnis. & cap.in obſcuris.eod.tit.in 6.Rom.conſ.183. in fin. Iaſ.in l.qui ſeruum.in 2.not.de ver.oblig.Pariſ.cõſil.165.num.26.& 28.lib.4.& fuit ſententia Bar.in l.aut facta. §.cauſa.de pœn. & in l.ſi de certa.C.de tranſact. Mandoſ.iun. ad d.conſil. Rom. ſuper ver. ſuperueniẽte.hoc intelligit,dummodo de noua cauſa appareat, alias ex præced.cauſa offendiſſe præſumeretur,& ita Rotam tenuiſſe teſtatur. de hac materia copioſe dixi,quæſt.41.& vide ſup.ver.fractor pacis.& vide Cephal.conſil.35. in prin. & 462.nu. 15.vide inf.verſ.pax non dicitur rumpi.

Offendi quis dicitur quando ex aliquo ſibi illato ad iracundiam iuſte prouocatur,licet ex eodem veniat inferrenti pœna imponenda, vel non.de manum.teſtam.l.teſtamento Centurio.not. Bar.in l.licitatio. §.quod illicite. de public. & in l.1. de his quibus vt indign.Rom.conſil.183. num.2. Iaſ.in l.cum te.C. de inoſ.teſtam.Grat.reſp.136.num.13.lib.1.Pariſ. conſil.165.num.4.lib.4.Gozad.conſi.31. num.13. vbi dicit, quod offenſa eſt quicquid aliquem ad iracundiam prouocat,dummodo pœna imponi poſſit. allegat Bart.in l.ſi.C.ſi cont.ius vel vtil.publ.

Offenſi exculpatio adeo releuat inquiſitum, & omnia alia contraria indicia debilitat,vt ex eis torqueri nõ poſſit,nec condemnari,niſi crimine manifeſte liquidato.Bal.in l.2.& ibi Iaſ.colum.fin.C.com. de lega. Alex.conſil.24.colum.4.verſic.fortifico. vol.2.allegando tex.in l.Paul.§.1.de bon.liber. Fel.in cap.1. ad fin.de præſump.Hyp.conſil.61. poſt redditum. & ſing.22.confeſſio.Pet.Gerar.ſing.55.nota bene. Hyp.in pract. §.diligenter. num.118. Gram. voto 24.in cauſa Nicolai.Cæp.conſil.2.num.16.& num. 17.vbi ponit, quid ſi offenſus primo inculpaſſet offendentem,& poſtea moriens eũ exculpaſſet.& idẽ dicit Gomeſ.in reg.de infir.reſign. q.9.40.Spec.in firm.Crau.conſil.6.num.64.volum.1.Couuar.var. reſol.lib.2.cap.13.num.8. Foler.in pract.in octauo folio.char.322.num.78.Plot.in conſil.110. in cauſa.in vol.1.conſ.crim.diuerſ.Gig.de crim. læſæ Maieſt.lib.2.rubr.quom. & per quos.q.26.nu.5. Cæpola caut.1. Iaſ.de eo per quem fac.erit.l.1.num.9. vide infra verſ.vulnerati ſolius aſſertio.

Offenſus licet remiſerit omnem iniuriam in foro conſcientię,non ob id excluditur,quin poſſit in foro cõtentioſo agere ad emendationem damni, glo.in c.ſi quis contriſtatus.9.diſtin.Bart.in l.ſi tibi decem.§. quædam. de pact.& in l.non ſolum. de iniur.Bald. in cap.1.§.iniuria.de pace iuram.firm.iniuria enim & uiolentia eſt de per ſe, & damnum de per ſe,ſecũdũ Bal.in l.ſi domus.de ſeruit. vrb.prædi.niſi in remiſſione adeſſent uerba,plenam remiſſionem. Bald. in d.§.iniuria. Rom.in l.2. ad Syllan. uide ſupra in uerſic.forus contentioſus. & in uerſic.abſolutus uel punitus.

Offerſus mandans alicui uindictam pro iniuria ſibi illata,præſumitur eam iniuriæ ſimilẽ mandare, unde ſi mandatarius occidat iniuriantem, & ne excedat in uindicta, mandans non tenetur de homicidio. Cuma.in l.ſi quis mihi bona. §.iuſſum. num.17.de acq.hęr.Rom.in ea.l.§.ſed ſi mandaui.num.6.uerſ. & inducitur. Alex.in l.1.C.de his qui.ut indig.uerſ. item ſecundum. & conſil.126.colum.fin. uerſic.nec obſtat.uolum.4.Arim.ad Ang.in uer.Sempronium mandatorem.quæſt.21. Iaſ.in d. §. ſed ſi mandaui. colum.fin.uerſ.tenendo deciſionem Bar.& in l.ſeruum fugitiuum.col.5.uerſ. Secũdo not. limit.C.de ſeru.fugit.& conſil.188. uolum.2. Dec.conſil.622. Bero.q.10.Gabr.concl.lib.7. de maleſ.concl.2. nu. 54.& uide ſupra uerſic. mandans aliquem tantum vulnerari.

Offerre minus legitime, & non offerre, paria ſunt.l. quoties.qui ſatiſd.cog.ubi tex.ad lit. Quoties uitio ſe cautum uel ſatiſdatum eſt, non uidetur cautum. & ibi not.Bar.non refert,non fiat, uel male fiat.idẽ in l.cum hi.§.prætor.de tranſact.in l.ſi ſoluturus.& in l.creditor.ſecundum unam lect. ff.de ſolut.ſequitur Iaſ.conſil.9.inci.circa primum dub.nu.13.in fi. & conſ.44.inc.ad dubia.ad fi.lib.1.quod & aſſeruit Rol.conſil.14.inci.quoniam.num.25. & conſil.63. perſpectis.num.28.uolum.1.conſil.73. uiſo inuentario.num.30.uolum.2.conſil.8.inc.præſuppoſito. num.28. conſ.41. Habita.num.42. conſil.42. quod merces, numero 21. & conſil. 73. habita, numero 26.uolum.3. uide ſupra uerſic. implementum eius quod.

Officiales

¶Officiales adminiſtrationem temporalem habentes non poſſunt durante officio cõueniri de geſtis ante officium.l.pars literarum.& ibi glo. & doct.de iudici.Catal.de ſind.par.3. col.2.in paru.verſ. An autẽ durante offic.Pariſ.in ſim.tract.car.44.in paru.Ro. conſ.415.nu.3.& 4.Alex.conſ.12.nu.1.vol.4.aliàs cõſ.1.n.12.Iaſ.in l.2.n.2.& 3.de in ius voc.Soc.reg. 249.Ceph.cõſ.439.n.82.& 83. Borg.deci.Fiuiz.5. n.20. vbi videre potes differẽtiã inter officialẽ habẽtem iuriſdictionem & imperium, & habentem imperium & dignitatem. quod ſeruit ad multa circa materiam controuerſiarum iuriſdictionaliũ.& quo ad propoſitionem vide eundem ibi.num.22. & 23. vbi docet contrarium de cõſuetudine ſeruari. Quid autem importet iſta obſeruantia, vide ſupra verſic. curiæ ſtylus.& inf.uerſ.ſtylus iudiciorum.

Officiales licet teneantur pro baricellis,nuncijs, & familia, pro ijs ad quæ ſunt deputati, ff.fur.aduer.nau. l.1.§.ſerui.de publican.l.1.§.quod nouiſſime. & §. familiæ.cum ibi plene not.per Bar.Bal.in l.obſeruare.§.proficiſci.de offi.procõſ. & in Rubr.C.de pœna iud.qui male iud. not. plene in c.cum ad ſedem. de reſtit.ſpoliat.tamen, ſi ipſos exhibeant,liberantur.l.quantæ.de publican.Bal.conſ.230.nu.4.lib.1. Abb.in cap.1.ſub num.7.de reſtit.ſpoliat. Fel.in c. Petrus.col.3.verſ.quinto declara.de homici.Dec.in l.2.num.13.quod quiſq.iur. Marſ.in repet. rubr.de fideiuſ.ſub num.182.in l.fin. num.169. de iuriſdict. om.iud.Ægid.Boſ.in tit. de carcer.fideiuſ. commit. num.37.& in tit.de fur.num.56. Felyn.in cap.licet cauſam. poſt num.12. de probat. vide infra verſic. poteſtas ubi tenetur. ſeu, poteſtas conuenitur ciuiliter.

Officiali iniuſte exequenti licitum eſt de facto reſiſtere.l.prohibitũ.C.de iure fiſci.lib.10. vbi Bar.hoc notat.& l.defenſionis facultas.eo.tit. Bald.in l.1.in repet.q.12.C.vn.vi.& in l.vt vim.q.7.de iuſt.& iu. Iaſ.conſ.20.nu.20. & conſ.86.num.15.vol.3. Dec. conſil.151.Maximi.num.6. & in c. ſi quando.nu.2. de offi.deleg.Marſil.in l.1.num.15.de quæſt.in l.1.in prin.nu.71.& ſucceſſiue. vbi ſimilia adducit. ad leg. Corn.de ſicar.& in pract.crim.§.diligenter. nu.51. cum ſeq.Socin. in l.plerique. nu.4. de in ius vocan. vide ſupra verſic.eximens non iuſte. & infra verſic. vim inferenti.

Officialis malefactorem capere volens, ſi eum inſequi incipiat in ſuo territorio, non poteſt ipſum fugientem in alieno territorio capere, ex ſententia Bal.& Flori.de Sanc.Pet.in l.ſicuti.§. Ariſto.ſi ſeru. vend. vbi Paul. Caſtr.not.non licere immittere in alienã. & ibi glo.in ver.facere licet. dicit,nota, in ſuo facit quod vult quilibet, non in alieno. & alleg. concor. vt in ea.& Bal.vbi ſupra, reiecta oppoſitione.l.capite quinto.de adult.dicentis, licere marito adulterũ è domo fugientem, etiam extra domum capere.firmat propoſitionẽ, per caſus poſitos in d. §.Ariſto. & quia mutatio territorij inducit mutationem poteſtatis. arg.l.ſi dominiũ.de fur. l.quis ſit fugitiuus. §.item.Celſus ſcribit. de ædil. edic. Sequitur Aret. de maleſ.ſuper uer.quod fama.ſub nu.62.uerſ.quærit an ſi officialis.vbi infert, quod iudex loci capturæ poteſt captum repetere, c.ex parte. de uer.ſig.il l.vbi liquet quod capitulum Carnotenſe excommunicauit quandam Comitiſſam, quia officiales nolebant reſtituere quemdam latronem ab eis captũ in territorio dicti capituli.& ita dicit Bar.in l.ſi cui. de accuſ.Remitto de hoc ad copioſe per me dicta in qq.legal.q.30.nu.42.& ſucceſſiue.

¶Onera alicui impoſita,diminutis facultatibus diminuenda ſunt, ca.propter ſterilitatem. de loca.l.forma.§.illud.de cenſi.l.2. C. de alluui. & paſc. de iu. immun.l.cura.§.deficientiũ.glo.in l.omnes.la.1.C. de annon.& trib.lib.10. Rom.conſil.369.num.30. Fely.in cap.cum ex officij.num.2. & in fine.de præſcr.Bellenc.de charit. ſubſi.q.34.nu.2.Gig.de penſio.q.35.nu.8. & q.62. Rebuf.de pacif. poſſeſ.poſt nu.115.uerſ.10.concl.Craue.conſ.195. nu.6.emergens enim calamitas nouum expoſcit auxilium, & nouum ſuffragium.l.de ætate. §.ex cauſa. de interrog.actio.habetur in c.pen. de cler.non reſid.in ca. ſuggeſtum.de decim.l.ex facto. de vulg. Hyp.ſing. 142.233.& 619.vbi plura ad hoc adducit, & dicit, quod exactor tributorum habet facultatẽ arbitrio boni viri diminuendi tributum ei cuius patrimoniũ aduerſa fortuna collapſum eſt: non enim afflictio addi debet.capit.cum percuſſio.7.quæſt.1. Hypol. ſing.241.vbi concor.citat, & applicat. vide ſup.uer. collecta eſt imponenda.

Onera extraordinaria fieri poſſunt ordinaria ex diſpoſitione ſtatuti.l.1. C. de indiction. lib.10. & ad illa tenetur eccleſia.Ioann. Cald.conſil.7. an ſi ſtatuto.in tit.de conſtit.Ioan. And. in cap.1.de cenſi. in 6.Guiel.de Cun. & Iacob. Butrig. in l.placet.C. de Sacroſanct. Eccleſ. quorum dicta cum alijs ad hoc refert Curt.iun.conſil.68.num.4.Quod tamen dictum procedit, modo non fiat ſtatutum odio clericorum & eccleſiæ principaliter. Bald. conſil.280. præmiſſo ſtatuto. lib.2. & conſil.434. licet iudex. verſic.utrum autem priores.lib.3.dum allegat Inn. in cap.poſtulaſti.de for.compet. Bar.in l.reſcripto. §.fin.de mun.& hon.quẽ ſimpliciter ſequitur Abb. conſil.26.uolum.1.& Iaſ.conſ.39. in fin.uol.3.dixi ad Curt. iun. conſil.147. ſuper uer. non poſſit ſtatuere.

Oneribus diſtribuendis æqualitas ſeruanda eſt, cum ſit nutritiua & conſeruatiua concordiæ.Socin.conſ. 4. colum.4. lib.quarto. aliàs conſil.51. nu.8. lib.4. Crau.conſil.148. num.13. & conſil.414. num.15. non enim debet unus alterius onera portare, tot.ti. C.ne mari. pro ux. & ne fil.pro pat.l.1. C. ut nul. pro alie.deb.conuen.lib.11. & nemo ultra modum ſuarum facultatum grauari debet. l.1. C. de muner.patrimo.Bald.in l.per ſingula. C. de diſcuſ.ſed onerum diuiſio pro modo facultatum fieri debet.l. reſcripto.de mun. & honor.glo.& Bar. in l.1.C.de apoc.publ.lib.10.

¶Opem delinquenti tuliſſe, nec auxilium præſtitiſſe dicitur,qui non ex propoſito,ſed incidenter, atque fortuito armatus delicto aſtitit. Anch. conſil. 216. uerſic. hæc autem contraria. Felyn. in cap. ſicut dignum.col.3. uerſ. & omnia iſta limita. de homicid. & c.1.col.6. uerſ.limita niſi præſtans.de offic.deleg. Pariſ.plura ad hoc allegans. conſil.152.numero 32. & conſilio 164. numero 11. lib.4. uide infra uerſic. præſentia ſola. & ſupra uerſic. conſilium ad homicidium.

Opem ſimplicem præſtans vel fauorem delinquenti, qui ſine tali ope idem delictum veriſimiliter commi ſiſſet, non æque punitur vt principalis, ſed mitius arbitrio iudicis.glo.in c.fœlicis.in ver.ſimplici fauo re.de pœn. in 6. & in Clem.1. in ver. defenſauerit. de pœn.Ang.in l.in furti.§.ope. & in l.is qui operi. de fur.Arim.ad Ang.de maleſ.ſuper ver. dicto male fic.Hyp.in l.ſi in rixa.col.6.de ſicar. Cæpo.in materia, in conſ.2.per tot. Soc.iun. conſ.38.num.15. vol.2. Ad hoc facit,nam faciens aliquid contra prohibitionem legis certam pœnam non ſtatuentis,extraordinem arbitrio iudicis punitur. gloſ. eſt ſing.
* & communiter approbata in l.nemo martyres. C. de Sacroſ.Eccl. de quo arbitrio iudicis in pœnis vi. Fran.Nicon.in c.quoniam cōtra.de probat.p.1.nu. 197.cū plur. ſeq. & ad propoſitionem vi. ſup.verſ. Auxilium dantes. & verſ.maleficium conſulens.

¶ Operarius conductus in fundū ad incidēdum ligna, ſi accuſatur tanquam mandatarius de damno dato non tenetur,ſed tantum eum conducens, quia credebat bona fide fundum eſſe conducentis,l.in rem. §.tignum.de rei vendic. ſed ſi artifici nunciatum ſit quod non incideret ligna vel fabricaret in tali fundo,quia ſpectat ad denunciantem, tunc laborando vel ædificando conſtituitur in mala fide, & tenetur ex mandato. Rom. in l.de pupillo.§.ſi forte.de no. op.nunc.pro veritate vide Arim. ad Ang.de Maleſ. in ver.& Sempronium.nu.15. Fel.late in c.conſtitutus.de reſcr.ſub nu.19. verſ.ex hoc quotidie.

¶ Opinio alicuius doct.ſingularis non dēt mouere iudicem ad recedendum à communi opinione in iudi cando. ita Bald.in l.1.in fin.de ſenat. Roman.conſil.179.ampliſſime.colum.5. ſequitur Iaſ.conſil.19. num.3.conſil.26.num.6.conſil.71.ad fin.volum.1. & ſi inhæreat ſingulari relicta communi, præſumitur per ignorantiam iudicare.Iaſ.conſil.84. omiſſa. num.8.volum.1.& in l.2.num.15. & 16. de iureiur. vbi multa dicit de ſingulari opinione. & in l. ſciendum.§.ſi fundum.num.7.qui ſatiſd.cog.Hinc dicūt Bald.& Paul.in l.fin.C.de inſtit. & ſubſt. quod etiā propter opinionem Bart. non eſt recedendum à cōmuni opinione.Si tamen ſit doctor authēticus, qui ſtet pro matrimonio, eius ſententia præualet communi, & ſecundum eam iudicandum eſt contra cōmunem.ita Hoſtien.in capit. ſi vir.de cogna. ſpirit. quod dictum extollit Abb.ibi. & in cap.fin. 2.not. de re iud.& in conſil.180.colum.3. Im.in l.1.col.3. ſolut.matrimon. Barbat.conſilio 6. num.30. lib.1. Boer.conſil.40.num.89.Menoch.alios citans, conſ. 18.num.15. hoc dictum Socin.iun. in l.1. in 3. not. ſol.mat.& in conſil.86.num.31.volum.2.declarando dictum Hoſtien.vbi ſup.dicit verum,quādo agitur de matrimonio iam cōtracto diſſoluendo, & de ſeparandis his qui ſimul vti matrimonialiter cōiuncti aliquo tempore vixerunt: non autem quādo agitur de probādo matrimonio ab initio inter aliquas perſonas, quæ nunquam ſimul vti matrimonialiter coniunctæ habitauerunt,& altera pars matrimoniū abſolute negat.& aſſignat rationem,vt per eum ibi. & vide Iaſ.conſilio 178.numero 9. volum.2. Vel ſecundo præfertur ſing. communi, ſi melioribus rationibus innitatur.ita Dec.conſilio 250. viſis.num. 1.conſilio 271.numero 12.conſilio 284.ad fin.conſ. 366.num.7.conſil.456. num.9. Nat. conſ.120.nu. 1.conſ.358.num.10. Roland.conſil.100. num.49. cum ſeq.par.2.

¶ Oppoſitum idem operatur in oppoſito, quod propoſitum in propoſito.l.fi.§.fi.de leg.3. Dec.in c.2. nu.1.de conſt.in 2.lect.exemplificat Oſaſ. deciſ.25. nu.16.Contrariorū enim eadem eſt diſciplina.l.1.de his qui ſunt ſui uel ali.iur.l. & ſi contra. ubi gloſ.de vulg.& pup.dixi ſupra uerſic. contrariorū idem eſt iudicium.ex quo inferri poteſt, quòd ſicut occidens non legitime bannitum non iuuatur ſtatuto permittere bannitum impunere occidi, ita occidens nō legitime cancellatum non incidit in pœnam, ſed iuuatur dicto ſtatuto, ex Cæpol.conſ.7. crim.quod late proſequitur Marſil.ſing.340.uerſ.hoc eſt uerum.

¶ Oratio vniuerſalis recipit limitationem de habili, & de quo ius ſentit, vel alibi diſpoſuit.l.inter omnes. vbi Bart.qui ſatiſd. cog.idem Bar. in l.1.§.nūtiatio. col.3.verſ.venio.de no.op.nun.& ibi Iaſ.& omnes. Bal.in c.canonum ſtatuta.poſt prin.verſ.extra quæro.de conſtit.gl.in l.1.C.de Sacroſ.Eccl.in l.qui certo loco. de cond.ind.l.ut gradatim.§. ſed ſi lege.de mun.& hon.l.1.mand.not.in l.omnes. C. ſine cenſu vel reliq.glo.quibuſcumque.in §.1.Inſt.de verb. obli. Iaſ.in l.quamdiu.col.1.in fi.C.qui adm. Oldr. conſ.332. col.pen.in med.uerſ.non obſtat. Lap.alleg.29. conſilium fuit. nu.7. Alber. de ſtat.p.1.q.9. item quæro.col.3.poſt prin.Rom.cōſ.180. ſi admittimus.col.1.in me.uerſ.redeūdo. Iaſ.in l.fideiuſſor. §.prætor ait.in 1.not.qui ſatiſd.cog.& in l.quodcūque.nu.2.de uer.obl.in l.filiusf.nu.3. ſi cert.pet.in l.1.nu.35.de acq.poſ.in l.ſi is qui pro emptore.nu. 208.de uſucap.in l.moribus.nu.27. de vulg. Niconi.in repet.c.quoniam contra. de prob.p.1.nu.114. Quod enim quis non poteſt facere in ſpecie, non præſumitur uoluiſſe facere in genere. c.quod clericis.de foro comp.vbi Ant.de But.& alij.Ioan.And. in c.eius.de immu.eccl.in 6.Barb.conſ.53. num.19. uol.2.Dec.conſ.218.in cauſa.nu.3. hinc dixit Bart. in l.ſi quis ſub conditione. uerſus fi. de cōd.inſtit.ꝙ uerba generalia ſtatuti nō aptantur ad impoſſibilia & illicita.quē ſequitur Rui.conſ.111. uiſo ante.nu. 17.& conſ.125.& primo.poſt nu.4. uol.5. Barb.d. conſ.53.nu.18.uide inf. uerſ.uerbum nullum adeo.

¶ Ordinatio defuncti in feudo nō ualet.c.1.de ſucceſ. feu.Iaſ.conſ.236.col.4. in prin.lib.2. Dec.cōſ.606. nu.16.Pariſ.conſ.98.nu.3.uol.2. Curt.iun.in tract. de feu.par.4.nu.125. cum ſeq. Affl.de feu.cogn.in prin.uerſ.Secundo modo, Bero.q.95.nu.4. Clar.in §.feudum.q.40.& hoc ubi domini conſenſus nō interuenit, Ceph. conſ.657.nu.4. pro quo uide infra uerſ.res alicui conceſſa in feudum. & uerſ. uaſallus alienare feudum,& in alijs uerſ.ibi.

Ordinatio facta de clerico ex curſu temporis præſumitur ſolemnis & ualida. l.ſi filiusfamilias.C.de petit. hær.Bar.in l.qui aliena.§.1.ubi alij. de acquir.hær. Ang.in l.ſciendum.de uer.oblig. Dec.qui plures citat,conſ.222.nu.9.375.nu.3.& 486.nu.10.ubi atte
* ſtatur de communi.Ruy.cōſ.217.n.6.uol.1. Ceph. cōſ.152.nu.32.ubi loqui uř ēt de ſubſtātialib.actus, & conſilio 170.nu.22.& 192.nu.42. etiam vbi agitur de magno præiudicio tertij.glo.Imo.& alij in c. peruenit.de emp.& vend.Fel.in c.illud.num.10.de

præſum.in cap. ſicut.num.36.de ſent. & re iud.Iaſ. in l.1.nu.15.verſ. Tertio ſingulariter limita. C. qui adm.Ceph.conſ.163.nu.18. & conſ.170. nu.22. & ſufficere diuturnitatem decem annorum dicit Iaſ.in l.ſi certis annis. C. de pact. clericus enim præſumitur recte inſtitutus, quando diuturno tempore tenuit eccleſiam.Fel.d.cap.ſicut num.29. Nat.conſil. 162.num.26.vol.1. Alia cumulat ad hoc Gabr.con cl.lib.1. de præſump.concl.1. nu.16. veritatem huius propoſitionis vide copioſe apud Ceph. filium conſi.684.inter conſ.patris.per totum.

Ordinatus à digniori & maiori, licet poſterius receptus, cæteris præferendus eſt.l.fin. de albo ſcriben. vbi hoc not.omnes poſt glo.ibi. & in c.per tuas.vbi Ab.2.not.& Feli.nu.2.de maior. & obedi. & in rubr.eo.tit.nu.4.Boer.de author. mag.conſ.nu.12.& 81.Mart.Laud.de dignit.not.32. & 92. Vnde ordinatus à Papa,quamuis poſterior, præfertur ordinato ab Epiſcopo,& ſi anterior ſit.c.quia ſæpe. cap.hi qui.cap.ſi à ſede.de præben.in 6. Burſ.conſ.343.dū ordo.nu.10.Quid in hoc ſit de conſuetudine, ponit Boer.vbi ſup.vi.ſup.verſ.dignior quis dicitur.

Ordo denominationis prioris demonſtrat ordinē charitatis & maioris dilectionis, Ang. & Imo. in l.qui ſoluendo non erat.de hære.inſtit.Bal.in l.pen.in 3. oppoſ.C.de ver.ſig.& in l.1.C.de edic. Diui Adria. Tol.Alex.in l.qui duos.col.2.nu.5. de lega.1. vnde ſi in aliquo inſtrumento vna domus eſſet obligata Titio, & in eo. hypothecata Sæio, hypotheca Seij erit poſterior propter ordinem ſcripturæ, Ang.in §.etenim.in Auth.de hær.& falci.An autem & quādo talis ordo attendatur, vide Bal.in l.2.§.prius.de vulg.& pup.iunc.addi. in ver.ſeruando. vide ſupra verſ.Nominatio prior.& inf.verſ.teſtator præſumitur maiorem.

Ordo eſt figura ſubſtantiæ cuiuſcunque rei, & nihil conſtat ſine ordinis compoſitione.vt ſcribit Bald.in cōſ.ſchiſm.poſito ſub rubr. ſi quis aliq.teſt.prohib. col.2. reaſſumptus a. Iaſ. in præf. ad tit. C. de iure emphy.& relatus à Catel.Cot.in ſuis memor.in lit. O, in ver.ordo. in prin.ex illo enim breuis inſurgit rerum omnium diuiſio,quæ ſolet rem clarā & apertam reddere.c. ſuper literis. de reſcr.glo.in proem. Inſtit.§.eaſdem.Crau.in proem.tract.de antiq.tēp. relatus à Menoc.cū Neguſ. & Neuiz.in procem.tracta.de arbitr.iud.in fin.

Ordo iudiciarius cū ſit de ſubſtantia in quolibet actu, pactis priuatorum tolli nec peruerti poteſt, vt notat Myſing.conſ.28. nu.32. ex quo inferunt Doct. pacto partium fieri non poſſe vt inſtrumentum habeat exequutionem paratam. Iaſ.in l.quæ de legato.nu.6.& 7.de leg.1.Fran.Marc.q.396.qui id etiā admittit ſtante ſtatuto de inſtrumentis exequēdis. vnde vrbanius eſſe ſine iudice poſſeſſionem nō apprehendere dicit.l.3.C.de pignor.quod tamen procedere in obligatione perſonali dicit Ant. de Canar.de exeq.inſtrum.q.32. ſecus in reali, quo caſu pacto partium poteſt inſtrumentū habere exequutionem paratam, Lanfr.poſt Abb.in c. de cauſis.de off.deleg.cuius dictū probat Galeſ. ad form.camer. oblig.par.3.q.4.in fi.Franc.Beci.conſ.17.num.2.in fin.Foſſan.deciſ.Pedem.26.nu.6. uide ſupra verſic. inſtrumentum guarentigiatum.

¶ Originarius ortus in loco, verus & proprius ciuis dicitur.l.ciues.C.de incol. lib.10.glo. in l.ciues. C. de appel.l.incola.ia 1.de ver.ſign.& hoc eſt in dubitatū de mente Bar.in l.1.col.3. verſ.quæro ēt an capitulum.ad municip. Aret.conſ.77.col.1.verſ.cir ca primum.ubi dicit quod appellatione ciuis in materia ſtatuti,& in materia ſtricte & proprie intelligenda,continetur originarius qui ibi ortus eſt.citat gl. in l.1.in fin. de tutor. & curat.dat.ab his. & quāuis non habitet in loco originis, eſt tamen uerus ciuis illius loci,ita ut ibi cōueniri poſſit.Bar.in l.eius qui. §.Celſus.poſt prin. ad munici. uide ſup.uerſic.ciuis vt quis dicatur.& verſic. habitatio ad eſſentiam. & uerſ.ciuium appellatione.

P.

PACE facta inter Principes ad inuicē belligerantes,reſcindi debent ſententiæ late contra rebelles occiſione rebellionis, ita Bal.in c.1. §.ſententiæ quoque.num.1.de pace Conſtan. quia ceſſante cauſa, quæ fuit diſcordia,ceſſare debet effectus,ſcilicet,ſententia.arg.l.generaliter.C.de epiſc. & cler. immo Bal. ibi in §.poſſeſſiones.nu.2.ſubdit,quod poſſeſſiones quæ poſſidebantur ante tempus belli, pace facta,reſtitui debēt illis qui ante bellum poſſidebant.Bal.ſequūtur,Rol.cōſ.1.n.118.vol.3.& refert Meno.cōſi. 103.nu.3.& 4. multa ad hoc congerit not. Tiraq.in tract.ceſ.cau. p.1.44.45.46. & hoc fauore pacis,cui multa tribuunt priuilegia, Fel.in c.quæ in eccleſiarum.col.mihi. 22.uerſ. Secundo nota in hac materia.de conſt. Alex.conſ.136.col.fi. uerſ.non obſtat poſtremo.uol.1.& ut copioſe dixi infra uerſic. pacis fauor.

Pacis fauor & prærogatiua tanta eſt, ut pro quiete & tranquillitate ſubditorum poſſit princeps remittere damna illata ſubditis, & eorum iura penitus tollere.c.in noſtra.in fi.de iniur. Bartol. Ang. Paul. & alij in l.conuentionum.ff.de pact. Bal.in tit.de pace Cōſt.in uer.priuilegia omnia.Ang.in l.uenditor. §.ſi conſtat.ff.com.præd. & in l.Antiochenſium.de priuil.cred.Alex.conſ.94.nu.18.uol.5. Iaſ.cōſ.236. nu.6. & in l.conuentionum.ff.de pact.num.8.& 9. Grat.conſ.114.nu.7.lib.2. Bero.conſ.76. num.37. uol.1.Soc.iun.conſ.68.num.21.& 158.uol.1.Barb. conſ.41.ſub nu.14.uol.1.conſ.1. ſub nu.106. uol.3. conſ.3.ſub nu.7.uol.4. Fel.conſ.ult.nu.10. Rim.iu. conſ.103.nu.17.Ceph.conſ.121.nu.15. qui loquitur in arbitro uel arbitratore, quod pro bono pacis poſſunt extendere manus ad ea quæ ſunt extra cōpromiſſum.uide inf.uerſ.ratificatio actus. Hinc eſt, quod ſi Princeps bānitū reſtituat ob pacē publicā, alienata per principē ēt ex contractu reuertuntur ad ipſum reſtitutum.Bero.d.cōſ.76.nu.110. & 113. uol.1.quem cū alijs in hanc ſententiam citat, & dictum declarat Burſ. conſ.54. num.15. & late Ruin. conſil.21.num.7. & nedum ob pacem publicam, ſed etiam ob priuatam familiarum. Pacis enim fauore multa ſpecialiter contra communes regulas conceduntur.Rom.conſil.332.in 4.dub.Fel.in cap. ad audientiam.il 2.concl.2.de reſcr.per tex.in cap.

niſi eſſent. de præben. Ad propoſitum vide ſup. verſic. mandatum regulariter licet. & verſ. pace facta. & inf. verſ. ſuperior ad lites.

Paciſcens, quod caſum fortuitum non opponet, ſi aliquibus caſibus expreſſis, ſubiecit clauſulam generalem, tenet caſuum fortuitorum omnium renuntiatio. glo. ſuper ver. admittetur. in §. ſed ſi aliquis. ca. qui ad agendum. de procur. in 6. Alex. conſ. 3. viſo inſtrumento. col. 2. poſt med. verſ. fortificantur prædicta. vol. 1. per not. gl. in l. ſed & ſi quis. §. quæſitū. ſuper verſ. ſpecialiter. ſi qs caut. no. in c. bona fides. depoſ. & ibi glo. ſuper ver. de culpa. cir. med. verſic. caſus fortuitus. de quo Alex. late in l. ſi extraneus. in prin. de cond. ob cau. in l. ſi cum dotem. in prin. ſol. mat. & in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de lib. & poſth. vbi late tractatur materia extenſionis vnius caſus ad alium. Iaſ. late in d. §. quæſitum. nu. 30. & ſeq. & Canoniſt. in c. propter ſterilitatem. de loc. & cond. vbi eſt proprie locus huius materiæ. & vi. ſup. uerſ. expreſſio caſus vnius fortuiti. & verſ. cōductor gabellæ ſi ſuſcipiat. & inf. verſ. ſuſcipiens caſum.

¶ Pacta etiam extranea, & quę regulariter non inſunt naturæ feudi admittuntur in feudis. Oldrad. conſil. 234. factum tale eſt. nu. 2. vbi rationem aſſignat, & concor. citat. ſequitur Iaſ. in prælud. feud. nu. 98. & in conſ. 17. nu. 6. vol. 3. & inter conſ. Bruni. conſil. 9. Roland. conſil. 96. viſo inſtrumento. nu. 46. & 47. vol. 1. Beci. conſ. 88. cum feudum. num. 17. & conſil. 101. in propoſita. nu. 19. & 20.

Pactorum quorumcunque derogatio generalis nō includit pacta confirmata per principem, niſi de eis mentio ſpecialis fiat. glo. not. in Clem. dudū. §. pen. ſuper ver. pacta. de ſepult. ſequitur Iaſ. conſ. 105. in cauſa. nu. 6. vol. 1. & conſ. 173. circa primum. num. 27. vol. 4. vbi ſimilia congerit. & in l. fi. col. fin. C. ſi cont. ius vel vtil. publ. Alex. cōſ. 125. viſo titulo. nu. 8. uol. 2. conſ. 122. viſo puncto. nu. 7. uol. 4. conſ. 30. ponderatis. nu. 1. uol. 5. Barb. conſ. 23. capio primū. ſub nu. 4. uerſ. & ſi quiſpiam. vol. 1. Dec. conſ. 198. & pro tenui. ſub nu. 4. uerſ. & facit glo. Ruin. conſil. 229. uiſa licentia. nu. 6. in fi. uol. 1. Nat. conſil. 274. communitas. num. 3. comprobat Bero. conſ. 146. in cauſa nobilis. nu. 23. uol. 3. Pariſ. conſ. 140. inſpectis. nu. 6. uol. 4. uide Ro. conſ. 393. ſub n. 13. uerſ. unde ſuccedit. & ibi Mandoſ. iun. ſuper uer. confirmatas.

Pactum appoſitum contractui donationis, quod donatio prætextu ingratitudinis reuocari non poſſit, nō ualet, tanquam contra. l. fi. C. de reuoc. donat. ſecundum Paul. & Iaſ. in l. fi. C. de pact. Butr. & Imo. in c.
* fin. de donat. & eſt communis opinio ſecundū Alexand. in l. ſtipulatio hoc modo cōcepta. de uer. obliga. niſi interuenerit iuramentum, quia tunc tale pactum per illius appoſitionē confirmatur, Alex. conſil. 40. ſuper primo. col. fi. uerſ. fruſtra quæritur. uol. 4. Corn. conſ. 102. uol. 1.

Pactum contractui dotis appoſitum, quod gener non computet in ſortē fructus perceptos ex fundo ſibi obligato, donec ſoluatur ſibi dos, eſt licitus, & non ſapit vſuram. c. ſalubriter. de vſur. & ibi Doct. Bar. in l. in inſulā. §. vſuras. ſol. mat. Bologn. conſ. 19. & omnes tam Summiſtę quàm Theologi in tract. de vſur.
* & eſt cōis ſententia ſecundum Io. a Med. de cōtrac. c. de acq. per uſur. §. ad c. ſalubriter. & fatetur communem Bal. nouel. de dot. par. 7. priuil. 3. & Pariſ. conſ. 64. vol. 4. vide infra verſ. pactum de ſoluendo intereſſe. & ſupra verſ. mulier recipiens aliquid.

Pactum contractui incontinenti apoſitum dicitur pars illius. l. fundi partem. de contrahenda empt. Corn. conſ. 349. col. 1. uerſ. inſtamus itaque. lib. 1. Fel. in c. cum Ioannes. nu. 4. de fi. inſtr. cenſetur enim ei ineſſe, etiam ſi contractus ſit ſtricti iuris. Paul. Caſtr. in l. lecta. ſi cer. pet. col. 2. in fin. verſ. itē ex hoc tex. & ibi Alex. not. 2. Fulg. not. 2. Dummodo pactum reſpiciat rem quæ in contractum venerat, ſecus quando de alia re prorſus ſeparata pactum fieret. Fulgo. vbi ſup. Tiraq. de retr. conuen. §. 1. glo. 5. num. 24. verſ. ſed & ſecundo intellige. vbi materiam hanc copioſe declarat. Ex quo nota quòd pactum incontinenti appoſitum veſtitur cohærentia contractus. de quo late per Doct. in l. petens. C. de pact. & in d. l. lecta. per Corn. 288. col. 3. in fi. & 4. vol. 3. per Alexan. cōſ. 90. col. pen. vol. 1. & conſ. 118. col. 1. & 2. vol. 3. qui materiā declarat. Fel. in c. qualiter & qñ. col. 17. de accuſ. Rip. reſp. 13. lib. 1. vide ſup. verſ. incontitenti dicitur.

Pactum de non diuidendo in perpetuum non valet. l. in hoc iudicio. §. ſi conueniat. ff. com. diuid. & in l. fi. C. eo. Alex. & Iaſ. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum. de cond. ind. Rom. conſ. 13. Alex. cōſ. 13. col. 1. vol. 2. Curt. ſen. conſ. 52. col. 2. & 3. Cur. iun. conſil. 114. nu. 13. Dec. conſ. 265. col. 1. 282. col. 2. Marſil. ſing. 9. Iaſ. in §. quædam. col. 8. Inſtit. de action. & hoc verum nedum in ſimplici pacto, ſed etiam in iurato. Alex. Dec. & Curt. iun. ubi ſup. Rui. conſ. 54. col. 3. uerſ. non obſtat etiam iuramentum. vol. 1. & licet Alber. de Roſa. in d. l. fi. C. com. diuid. & Iaſ. in d. §. ſi cētum. & Pariſ. conſ. 127. uol. 4. uideantur ſentire contrarium, tñ eorum opinio non eſt bona. vt per Rol. conſ. 84. nu. 2. uol. 1. & de hoc late Ceph. conſil. 44. nu. 23. in 1. par. hanc materiam multis exornat Foſſan. quem poſt hæc ſcripta uidi, deciſ. 142. incip. Pactum de non diuidendo.

Pactum de non petendo reſtitutionem impedit prætēſionē ſpolij. Rot. in nou. 68. & 392. glo. in c. ex inſinuatione. de proc. & ibi Abb. col. 2. Inno. in cap. ſuper hoc. de renunc. nu. 2. Spec. de petit. & poſſeſ. §. 1. caſu. 15. deciſ. Tholoſ. 259. Soc. conſ. 59. col. 1. uol. 3. in l. rem quæ nobis. col. fi. de acq. poſ. & reg. 378. fall. 3. Iaſ. conſ. 38. col. 2. uol. 3. Pariſ. cōſ. 1. nu. 151. uol. 1. Rebuf. in pra. benef. tit. de ui in reſign. adhib. nū. 7. eo magis ſi ſit iuramento vallatum. Rot. 16. & 18. de reſtit. ſpol. in nou. Alex. conſ. 93. num. 5. uol. 5. Pariſ. ubi ſup.

Pactum de retrouendendo illicitum non eſt, ſi alia non concurrant in fraudem uſurarum, tam de iure, quā de conſuetudine. l. 2. C. de pact. int. emp. & uend. & ibi Doct. & in c. illo uos. de pig. Aſt. in ſum. lib. 3. tit. 6. c. ſequitur uidere de quarto. uerſ. ſeptimo quādo. Siluef. in ſum. uer. uſura. 2. q. 15. Doct. in c. ad noſtram. de emp. & uen. Bald. conſ. 133. Guiel. Bout in quodl. de uſur. Belluga in Spec. prin. rubr. 41. in tit. de mat. cenſ. ſiue ad certum tempus, ſiue in perpetuum fiat. d. l. 2. & ibi Salyc. in terminis. Siluef. ubi ſup. Guid. Pap. in tract. de uſur. nu. 18. & 28.

Pactum de ſoluendo intereſſe certo contractui appoſitum, etiam in cauſa dotali, donec differatur ſolu-

tio, eſt illicitum, & facit contractum vſurarium, ſecundum Doct. in cap. ſalubriter. de vſur. Alex. conſil. 27. volum. 4. 74. & 141. volum. 5. 31. volum. 6. &
* eſt communis ſententia ſecundum Socin. conſil. 88. num. 18. 130. num. 10. volum. 4. & fuit dictum Cardin. in d. cap. ſalubriter. Dec. tamen conſil. 119. & in cap. cum venerabilis. de excep. tenuit contrariū in terminis. d. cap. ſalubriter. & l. curabit. C. de act. emp. idque commune dicit. & fuit ſententia Calderin. Anchar. & Abb. in d. cap. ſalubriter. Bal. nouel. de dote. par. 3. priuil. 3. Alex. conſil. 31. volum. 6. Rubeus conſil. 108. & iſta ſeruātur in praxi, vt diffuſe ponit & conſiderat Nauar. in com. reſol. vſur. cap. 20. vide ſupra verſic. mulier recipiens aliquid. & verſic. pactum contractui dotis. & verſ. vxori ad exactionem.

Pactum executiuum ſuper facultate apprehendendi poſſeſſionem propria authoritate, in contractibus, non tranſit in ſingularem ſucceſſorem, quando agitur de executione iuris perſonalis. Bar. in l. creditores. C. de pignor. colum. ſexta, in fin. verſic. aut loquitur de iure perſonali. & colum. ſeptima. verſic. hoc præmiſſo. Saly. in l. fin. in fin. C. de execut. rei iud. Iaſ. in l. a Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. num. 17. de re iudic. Pract. Pap. in for. exec. ſent. diffin. gloſ. 1. num. 18. Butr. in capit. quia. G. colum. fin. verſic. ſi ſucceſſor eſt ſingularis. de iudic. & ibi Aret. colum. pen. in fin. & ſeq. verſic. Aut igitur actione perſonali. Grat. reſp. 58. colum. 2. uol. 1. vbi dicit ita Doct.
* communiter tenere. & reſp. 37. colum. 2. eod. ubi idem dicit. Ang. in d. l. creditores. colum. fin. verſic. vnde eſt uidendum. Rui. conſil. 166. colum. 1. uol. 4. Socin. conſil. 13. colum. 1. uolum. 4. Ripa in l. 1. §. ſi hæres. num. 21. ad Trebel. Niſi alienatio facta in fraudem fuerit reſciſſa per iudicem, Bar. But. & Angel. ubi ſupra. ubi dicunt idem eſſe quando alienatio per legem reſcinderetur. uide ſupra uerſic. facultatem poſſeſſionem capiendi.

Pactum executiuū in vltimis uoluntatibus non exercetur contra ſingularem ſucceſſorem, quando agitur de iure executiuo perſonalis obligationis. Bar. in l. creditores. C. de pignor. colum. 6. in fin. uerſic. aut in ultimis uoluntatibus. Ant. de But. in ca. quia. G. de iudici. colum. fin. uerſic. in ultimis autem uoluntatibus. & ibi Aret. colum. pen. uerſic. aut agitur. & colum. ſeq. Iaſ. in l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. de re iudi. num. 10. Niſi doloſe alienatio facta ſit. ut per Doct. ubi ſup. quod intelligi debet, ut ſit ſpeciale in ultimis uoluntatibus, quod contra ſecundum poſſeſſorem exerceri poſſit pactum executiuum, quando alienatio eſt facta dolo, etiam ſine reuocatoria, nam in alijs regulariter agi non poteſt abſque reuocatoria. ita Bart. in l. ſi is cui. §. qui in poſſeſſione. ut legat. nom. caueat.

¶ Pallor dicitur indicium conduuans ad inferrendam reo torturam. Iaco. de Beluiſ. in ſua praxi crimi. tit. de quæſtio. nu. 20. uerſic. primum tremor & loquella. Fran. Caſſon. de maleſ. lib. 1. cap. 8. iux. illud Ouidianum, O quàm difficile eſt crimen non prodere vultu. ex pallore enim timor oritur, qui perpetrati delicti ſatis apertum indicium eſt, vt eſt apud Gel. noct. Affl. lib. 19. cap. 6. vbi dicit pallorem contrahi ex timore, ex eo quod ſanguis non diffunditur ad extra, ſed contrahitur ad cor. & dicit Cic. lib. 2. de oratore. vultum eſſe imaginem animi. Aduerte tamen ad hoc dictum, quia eſt multum fallax, ut dicit Carrer. in pract. num. 120. cum multi adeo puſillanimes ſint, ut etiam ſi ſint innocentes, læui metu terreantur. Boſſi. in tit. de indici. num. 41. Gram. uoto 30. num. 17. & quod iudex non debeat moueri ex ſolo pallore faciei. docet Bald. in l. præsbiteri. C. de epiſ. & cler. & hoc indicium eſſe fallax, dicunt Foſſan. deciſ. Pedemon. 24. num. 10. in fin. ubi hoc obſeruatione comprobat. uide ſupra uerſic. inquiſiti mendacium.

¶ Papa ad aliquid faciendum præſumitur ſemper moueri ex iuxta cauſa, niſi ubi aliquid facit contra conſtitutionem reſpicientem generalem ſtatum eccleſiæ, tunc enim non eſt ſuſtinendus, niſi faciat cum cauſa magna, alijs nota, quæ ſit expreſſa & probata, quia aliàs non præſumitur. Inn. in cap. quanto. de conſuet. not. glo. in c. literas. de reſt. ſpol. in cap. propoſuiſti. de conceſ. præben. & 15. q. 1. c. teque ad perpetuam. Rom. 483. nu. 13. & 499. nu. 3. Fel. in c. quæ in ecrleſiarum. nu. 64. de conſtit. & in c. ſi quādo. col. 5. uerſ. primo quando. de reſcr. Hyp. ſing. 8. Lamber. de iu. pat. lib. 2. par. 2. q. 6. ar. 13. nu. 4. ubi dicit quod cauſa exprimi debet. Crau. de antiquit. temp. par. 1. ante num. 7. Oldrad. conſil. 326. col. 3. uerſic. item non ſufficit.

Papa alicui beneficium conferens ſcienter ob aliquod temporale, præſumitur cum eo diſpenſaſſe quo ad incurſum pœnæ ſimoniæ. ita Syluef. in ſum. in uer. ſimonia. §. 4. & §. 13. Pet. de Pal. in 4. ſent. diſt. 25. q. 4. Soto de iuſt. & iur. lib. 9. q. 5. ar. 2. ad fi. & q. 8. ar. 2. Turrecrem. in c. latorem. nu. 4. 1. q. 1. Feli. in ca. 1. de ſimo. & in c. de cætero. col. ult. de re iud. Couar. in c. peccatum. p. 2. §. 8. uerſ. hinc etiam. de reg. iur. in ſex. quos ſequitur Menoc. de præſ. lib. 2. præſum. 20. num. 12. Reiecta ſimpliciter ſententia Abb. in c. 1. de ſimon. Adria. quodl. 9. art. ult. uerſ. ad quartū. Maior. in 4. ſent. d. 25. q. 3. col. pen. & Caiet. ſuper. 2. 2. q. 100. art. ult.

Papa alicui beneficium ſi conferat, & illud poſtea de plenitudine poteſtatis det alteri, tenetur primo prouidere de alio ſimili. ita Bal. in c. 1. §. ad hæc. col. 7. de pace iuram. firm. per glo. ibi. & conſ. 46. præſupponitur. col. 4. in prin. uerſ. ad idem facit. quem ſequitur Iaſ. conſ. 1. nu. 26. conſ. 27. nu. 5. uol. 1. conſil. 213. nu. 21. vol. 2. Marſil. ſing. 634. nu. 5. Rol. conſ. 71. & ſi inter. nu. 13. vol. 3. Cot. in memor. verſ. Papa auferens mihi. dictum tamen hoc reprobat idem Iaſ. in l. quoties. nu. 13. C. de rei vendic. Nat. conſil. 501. nu. 48. vbi diſtinguit, aliud de conſilio & honeſtate, aliud de præcepto. vide ipſum. & Crauet. de antiq. temp. p. 1. nu. 33. & ſucceſſiue. vbi omnino uidendum.

Papa confirmare cenſetur ex certa ſcientia actū cuius tenor eſt inſertus in reſcripto confirmatorio. c. pen. ubi hoc not. Butr. & Abb. de confirm. vti. vel inut. Iaſ. conſ. 19. nu. 13. ubi loquitur in confirmatione traſactionis factæ inter laicos ſuper decimis. uol. 3. & ita conſuluerunt Roman. conſil. 327. iſtæ ſunt. ſub nu. 7. conſ. 336. circa propoſitam. ſub num. 2. Abb. conſil. 62. illud de iure ſub num. 4. uerſic. Ad ſecundum. vol. 1. Alex. conſil. 1. nu. 35. vol. 5. Pariſ.

conſil.3.ſingula.num.43.volum.4.Dec.in cap.Porrecta.colum.vlt. verſic. & iſta concluſio. de confirmat.vti.vel inuti.Gabr.concluſ.lib.6. de clauſ.concluſ.1.num.65.

Papa conuentionibus iuratis, & initis etiam cum ſubditis, vtitur iure communi, & eis ligatur vnà cum ſucceſſore, quia ſunt de iure gentium.l.ex hoc iure. de iuſt.& iu.nec ipſis contrauenire eum poſſe de poteſtate abſoluta, dicunt, Abb. Felin. Dec. & omnes in cap.1.de conſt. Mart.Laud.in tract.de princip.q. 88.Socin.conſil.4.num. 1. volum.3. conſil.86. nu. 14.vol.4.Crot.conſ.184.per totum.vol.2. Dec.conſil. 286.nu.5. & conſ.151. nu.10. vbi dicit Deum, non modo principem, ligari promiſſione propria: ex Bal.in l.1.in prin.de pac. ſequitur Crot. vbi ſup. nu.51.& idem Dec.conſ.689. num.17. refert Burſ. conſ. 342.in prin. vbi plura de hoc. vide inf. verſic. Princeps obligatur ex pacto.

Papa dans indultum Cardinali, non cenſetur tollere ius conferendi alicui competens, & ſic præiudicare tertio, l. 2. §.merito, & §. ſi quis a principe. ne quid in lo.publ.gloſ.in cap.ad aures. verſ.intentionis.de reſcri.glo.fin.in l.ratas. C. de reſcin.uendit. gloſ.in cap.penul.de eccl. ædif. gloſ. in cap. paſtoralis.de priuil.gloſ. in cap.2. de relig. dom. gloſ.in cap.ex multiplici.de decim.in ver.intentionis. & in capit.expoſita. de arbitr.cap. ſuper eo. vbi Abb.de of.deleg.ca.quamuis.de reſcr.in 6. cap. ex tuarum. de aut.& vſu pal.not.Bald.in l.1. colum.1. de conſt. prin. Oldr.conſil.268. quæſtio eſt. in prin. vbi loquitur in priuilegio generali papali ad decimas. Cald.conſil.12.ſub tit.de priuil. & verba potius impropriari debent, quàm ꝙ iuri tertij præiudicetur. Card.& Bald.in d.cap. ſuper eod.Alex.conſil,125. viſo titulo.uolum.2.& conſil.3. ex his quæ.colum. 2.volum.5. Card. conſil.65. num.5. verſic. ad hoc reſpondeo.late Dec.conſil.373. uiſo conſilio.num. 10.& in d.capit.ſuper eo.colum.1. Felin.multa cumulans in cap.cauſam quæ.colum.8.de reſcr.etiam ſi in ipſo indulto eſſet clauſula (ex certa ſcientia) Bald.in prælud. feud. colum.14. verſ.item dicit. & habetur per Dec.in d.capit. ſuper eod. colum.1.vbi allegat Paul.de Caſt.conſil.157. quæſtio iſta.Felin. in cap.nonnulli.in 5.limit.4.fal.de reſcr. Aret.conſil.15.colum.5. Alexand.conſil.23.uiſo. colum.fi. uolum.5. licet etiam in eo adeſſet clauſula, motu proprio, quia hæc operatur tantum quo ad præiudicium concedentis, non autem quo ad tertium. Dec.conſil.33.viſo puncto.nnm.6.& in cap.fin.nu. 12.de conſtit.Rota deciſ.7. in anti.de offi.Vic. Domin.in cap.fin.in fin.de offic.Vic.in 6. Gig.conſilio 22.num.1. & ſucceſſiue. uide infra uerſic.verba impropriãda ſunt.

Papa diſpenſare poteſt in his quæ ſunt iurſs poſitiui, etiam ſine cauſa, & pro cauſa ſufficit uoluntas, ut dicit Innoc. in capit. cum ad monaſterium. de ſta. monac.& ibi Card.& idem Card. in capit.perpendimus.colum.octaua, de ſent. excommun. Specul. in tit.de leg.§.nunc breuiter. uerſic.15. Abb. & Io. de Anan.in cap.fraternitati.de ſciſm. Anto.de But. in cap.1.in fin.de conſtit.dicens, quod ipſa liberalitas eſt pro cauſa diſpenſationis Papæ contra poſitiuum ius. quem ſequitur ibi Imo.colum.13. uerſic.poteſt etiam abſque cauſa. Cardin. Alexand.in cap. per uenerabilem. qui fil. ſint legi. per text.in capit.cum in ueſtris. de conceſ. præbend. in uerſic. ex indulgentia ſpeciali.Fel.in cap.primo.& in cap. quæ in eccleſiarum. de conſtit. & in capit.auditis.il ſecundo. de reſcr. uerſic. nihilominus attende bene.Imo etiam dicit Abb.in capit. ſecundo.de ſciſm. quod iſte ſic diſpenſatus eſt tutus quo ad Deum. Felin. in d.cap. auditis. Gozad. conſil.51.numero 15.ubi ponit an Papa diſpenſare poſſit, ut quis relictam fratris defuncti ſine liberis ducere poſſit. & dixit Anch.in conſilio 374. incip. reuocatur in dubium. quod licet de iure diuino nepos uxorem patrui ſui non poſſit habere, iux. illud Leuit. capit. 18. turpitudinem patrui tui non reuelabis, tamen Papa ex cauſa poſſet diſpenſare. & idem Anch. in conſil.409.inci.uiſo, & diligenter.ad materiam late Ferettus, conſil.68. incip. quamplures doctores. per totum.uol.1.

Papa dominio & bonis nobilem aliquem ſi priuauit, ipſa bona publicando, ex qua publicatione feuda ad dominos reuerſa ſunt, & eum poſtea reconciliet eccleſiæ,& reſtituat,recuperabit illa feuda, ita not. Ægid.deciſ.743. inci.concluſio patet.iunc.concluſ. ſeq.quæ incipit,his ſuppoſitis.quia liberatio rerum feudalium proceſſit immediate ab ipſa priuatione ſeu publicatione, nullo alio actu interueniente qui præceſſerit, & ideo taliter amiſſa reuetuntur ad priſtinum ſtatum facta ſimplici reſtitutione, per tex. in l.fin.C.de ſen.paſ.ipſum Ægid. refert & ſequitur Fel.in cap.inter quatuor.de maior. & obedi.colum. fin. ubi dicit dictum Ægidij eſſe intelligendum in reſtitutione, ſecus in diſpẽſatione,per dictum Bald. in l.prima.de rer. diuiſ.Abb.conſ.94. colum.2. vbi firmat, quod reſtitutus per Papam ad bona confiſcata, recuperat etiam res emphyteuticas per Papam iam alteri conceſſas, intellige mediante condemnatione. Alexand.in l.Gallus.§. & quid ſi tantum. de liber. & poſthum. colum. octaua, verſic. quod intellige. vbi defendit Baldum contra Cyn. vt ibi per eum. vide infra verſic. Princeps poteſt alicui.

Papa ex cauſa diſpenſare cum monacho poteſt vt contrahat matrimonium. quouſque legitima proles procrearetur. Ioan.And. in capit. quod ſemel Deo. de regul. iur.in 6. requiritur tamen quod cauſa ſit maxima, vt idem Ioan. And. dicit in capit. cum ad monaſterium. de ſtat. monach. & ibi Zabarel.in §. Abbas.quæſt.quarta, & hoc firmat poſt.D.Thom. & doct.a ſe relatos,Phil. Fran.in d.reg. ſemel Deo. verſic.& facit hæc regula. Anchar. in capit.primo, de conſtit. Im.in Clemen. prima. de conſanguinit. & affinit. Bald. in l.reſcripto.C.de prec. impub.of. verſic. item diſpenſat. vbi concludit idem in clerico conſtituto in ſacris. Doct.in capit. cum olim. de cler. coniug. Gozad. conſilio 51. numero 16. Ad hoc, an ſcilicet poſſit cum cauſa, vel etiam ſine, ex ſua pontificia poteſtate, vide Abb. in capit. ex publico.de conuer. coniug. Bartholom. Socin.in l. Gallus. in §. & quid ſi tantum. de lib. & poſthum. Fel.in c.ſi quando.col.3. verſ.propterea dicit Hoſt. de reſcr.ubi allegat Theolog.opin. & in cap.inquiſitionis.in prin.de ſent.excom.poſt Abba. & Im.in cap.

cap.ne dei eccleſiam. de ſimonia. uidendus eſt omnino Anchar. conſilio 339. incip. pro maiori. ubi poſt Ioann. Andr.in d. regu. ſemel Deo. refert illud exemplum de Remigio monacho ſacerdote de regia ſtirpe Aragonum, qui diſpenſatione apoſtolica (cum defeciſſent maſculi) duxit uxorem, ex qua ſuſcepit Petronillam, quæ ſucceſſit Regno, nupta Raymundo comiti Marchioni, ex quibus ortæ ſunt octo generationes illius domus Aragoniæ.ad materiam uide Ioann. Bapt. Ferret. conſilio 32.numero 19. & ſequen. uolum.1. & uide Aretin. conſil.59.in facto. & Dec.in conſil.112. in præſenti. colum.2.& Pariſ.in addi.ad Bar.ſuper Aut.ingreſſi. C.de Sacroſ. Eccleſ. in uerſic. ingreditur monaſterium.Socin.copioſe.ſuper cap.is qui fidem.de ſponſal.numero 23.Fely.in cap. ſi quando. poſt num.5. de reſcrip.Iaſ.in l.fin. ante fin. C. de tranſact. uide ſupra uerſic. diſpenſatio permittitur aliquando. & uide Roman.conſil.307.nu.4. & ibi Mand. iun.copioſe ſuper uer.oriretur.

Papa infamem ſcienter ordinando, præſumitur illum reſtituere famæ. Ab.in capit.2.num.3. de ſciſm. ex tex.in capit.præterea.de teſti. & ibid. Felyn. num. 6.idem dixit glo.in cap. cum autem. 44. diſt. ſuper uer.utrunque.quam glo.ſequuti ſunt,Bald.in l.Imperialis. §.ſi miles.C.de nupt. & Alex.in l.quidam conſulebat.num.8.de re iud.Idem in ſpurio dicunt, vt præſumatur cum eo diſpenſaſſe, ſi eum promoueat ad epiſcopatum ſcienter. Barb.conſ.26.col.3. lib.2.Iaſ.in l.Barbarius.num.13.de of.præt.Dec.in cap.ſi quando.num.5.de.reſcr.Ioan.de Sel.de beneſic.p.3.quæſt.8.num.41.Pariſ.conſ.44. nu.15.uol. 4.Mandoſ.ſen.ad reg.de idiom.q.5.num.4.Rebuſ. in praxi benef.tit.de diſpenſ.nu.7. Gram.d.81.nu. 8.uide ſupra uerſ. Papa alicui beneficium. & infra. Princeps ſcienter inhabilem.

Papa non poteſt de ordinaria poteſtate, inuitum tranſferre ſine iuſta & rationabili cauſa,& probabili, & ſic ante eius ratificationem eccleſia uacare non dicitur.cap. ſicut alterius.7. quæſt.1. arguendo de matrimonio carnali ad ſpirituale.Rom.pluribus id cõprobans.conſ.345.num.5. cauſam iuſtam, bonum pacis & concordiæ eſſe dicit Corſ. in uer.Pax.ſing. 2.poſt Barb.in cap.1.de feri. Fel.in cap. quæ in eccleſiarum.nu.43.de conſt.& in cap.2. col.4. uerſic. pro iſta limit.eo.tit.

Papa non poteſt id ſtatuere ex quo conſtat,uel ſaltem uehementer præſumitur uniuerſalem ſtatum eccleſiæ perturbari.9.quæſt.ult.cap.per principalẽ.Inn. de ſent.excom.cap.inquiſitioni. Rom. conſil.380. num.3. Staph.ſuper ſigna. ſub tit. de modo prouiſ. uerſ.ſed prædicta opinio. Loffr. conſ.40. num.28. Fely.in cap.ſi quando.colum.5.de reſcr.poſt Rom. conſ.345.nu.14. uide infra uerſ. prælatus explicare ardua.& uerſ.recedere à iure regulari.

¶ Parricidij committendi conſcius non tenetur reuelare, nec ob id incidit in pœnam.l.quiſquis.C.ad l.Iul.Maieſt.ex ſententia Bar.in l.utrum. ad l.Pompon.de parrici. Sed minori pœna quam pœna parricidij punitur. Hyp. in d. l.utrum.num.3. Alibi tamen Bar. crimen læſæ Maieſtatis & parricidij quo ad non reuelantis pœnam parrificat, in l.1. §.occiſorum. ad Syllen. Afflict. ſuper conſt. ſub rubr. de rap.virg.colum.1. Dec.in cap.1.colum.4. verſic.verum quia. de offi.deleg. quam ſententiam nimis rigidam dicit Hyp. vbi ſupra: qui tamen concludit conſcium non reuelantem teneri, ſed non pœna parricidij. idem in conſcio tractatus occidendi fratrem, & non reuelante, vt non mortis, ſed relegationis pœna puniatur, dicit tex. in l.frater. & ibi Hyp.poſt alios.de parricid. participium præteriti temporis ſtatuto appoſitum comprehendit negotia præterita & futura.ita Bart.in l.illicitas. in princ. de offic. præſid. vbi ſi ſtatutum mandat reſcindi venditiones factas cum minoribus, illud participium præteriti temporis, factas, includit factas tam ante, quam poſt ſtatutum. Ruin. conſil. 39.numero 18.lib.1. & conſil. 49. num.11.lib.3. Socin.iun. conſil.21. numero 5. verſic. & ad regulam.lib.1.Bald.in l.omnes populi. colum.7. verſic. ſed pone ſtatutum. de ius. & iu. vbi dicit, ſi ſtatutum excludat filiam dotatam ab hæreditate, intelligitur etiam de dotata ante conditum ſtatutum, ab hæreditate, tamen delata poſt conditum ſtatututum, refert & ſequitur Dec. in cap.Eccleſia S.M. colum.21.in fin.cum ſeq.de conſtit.Socin.iun.alios referens.d.conſil.21.num.10. Ceph. conſ.644.nu. 33.& ſeq.

¶ Paſcendi & lignandi in alieno territorio ius ex immemorabili conſuetudine ſeu præſcriptione acquiri poteſt. Hoſtienſ.in capit.dilectus. colum.prima. verſic. quid ſi aliquis miles. de arbitr. & ibi Ioan. Andr. in princ. Ant. de But.colum.ſecunda,uerſic. quid ſimiles. & ibi Abb. & alij. niſi talis conſuetudo ſeu præſcriptio fuerit violenta. vt per Doct.ſup. & Bertrand.conſil.ſeptimo,colum.ſecunda, verſic. præterea quamuis.volum.primo.in nou. & ibi.nu. 4.limitat quando ille locus, in quo quis præſcriprione tanti temporis acquiſiuit ius lignandi, vel paſcendi non habet tot nemora vel paſcua quæ poſſint vtriſque ſufficere, quia tunc ſemper dominus vel vniuerſitas loci, contra quam fuit inducta talis præſcriptio, tali caſu eſſet præferenda. Gabr.concl. lib. 5. de præſcr.concl.prima.num.10. & ſequen.

¶ Pater aſſignans portionem bonorum filio ſimpliciter, non adiecto quo titulo aſſignet, in dubo in peculium aſſignaſſe cenſetur. ita Bart. in l. vlt. de pecu. lega. & in l.ſi donatione. numero quarto. C. de collat. Bald.in aut. ex teſtamento. num.quarto. C.eod.in l.cum virum. numero 13. C. de fideicom. & in l.executorem.ſub numero 32.verſic. & vnum ſcias. C. de execut. rei iud. Alexand. in l. in quartam.numero 24.ad l.falci. & in l. ſi donatione. ſub numero 15. verſic. quando autem. & ibid. Dec. ſub numero 34. verſi.tertius caſus.C.de collat. & idem Dec. conſilio 86. colum. vlt. ſub numero octauo, verſic.nam reſponderi poteſt.Grat.conſil.ſeptimo, numero quinto,lib.ſecundo. Pariſ.conſil.33. num. 10.volum.tertio. Marſil.ſing.57. non præſumitur. Ceph.conſil.494. numero 25. volum. quarto. Decian.conſil.3. num.21. volum.1.per l. cum pater.§. pater pluribus. de legat.ſecundo. & l.ult. de pecul. leg.Menoch. conſilio 451. numero decimooctauo. Quod nota pro filijs à quibus fiſcus pro delicto vult auferre bona, & pro illis qui cum filijsfamilias

milias contrahunt, iux. terminum. l. 1. §.filiumfa. depoſ.& l. 5. §.filiusf.de ac.emp.

Pater emphyteoſim pro ſe, filijs ſuis, & nepotibus accipit, poſtea vult eam totam vni filiorum prælegare, quæritur an poſſit, quæſtio iſta eſt ardua, Alexand. conſilio 26.volum.5. conſuluit quod ſic, * & dicit eſſe magis communem opinionem. conſil. 107. volum.quarto, conſuluit contrarium, & dicit magis communem.hanc queſt.late & melius quam cæteri tractat Iaſ.in l. ſi reus.num.4. de pact.vbi ponit affirmatiuam. & ſeipſum remittit ad per ſe late ſcripta in l. 2.quæſt.22. & vlt.per 5.colum.C.de iu. emphy. in hac materia Fulg. conſuluit, conſil.166. viſa copia. & tenuit pro parte affirmatiua. contra opin.Bar.in l.iuriſiurandi.§.ſi liberi. de oper.liber. num.6. conſuluit etiam Roman. conſilio 35. viſa * facti. cum Bar. dicit communem Alexand. conſilio 8.num.15. volum.3. vide Arela. in addi. ad Alciat. de præſump.præſump.31.lit.I.Menoch.conſi.112. num.172.conſilio 226.num.13.vide infra verſ.pater non poteſt prælegare.& ſupra verſic.emphyteuſim acquiſitam.

Pater iniuriatus grauiter à filio, ei generaliter indulgendo, videtur ei remiſiſſe ſolum animi rancorem, prout petenti filio facere tenebatur, non autem etiam cauſam ipſum exhæredandi, quia in hoc non ſufficit generalis, ſed requiritur ſpecialis remiſſio.ita Bald.in l.in ipſius. C. famil.erciſcun.not. * Bart. & alij communiter in l.ſi tibi. §.quædam. ff. de pact. Bart. & Bald. in l. non ſolum. §.primo, de iniur.Bald.in l.ſi domus. de ſeruitu. vrban. Butr. & Imo. in capit.de his. de accuſat. Roman. in l.2. ad fin. ad Sylen.Bald.in capit.primo.§.iniuria.colum. 2.de pace iuram. firm. in vſi.feud. Ang. in tractat. malefic. in verſic. comparent dicti inquiſiti. num. 28. & ibi Arimin. teſtatur de communi cum Bart. Maran.par.6.prin.num.88.Marſil.ſing.246.remiſſio.vbi limitat non procedere quando facit plenam remiſſionem. vide ipſum.

Pater, licet de iure.ff.non eſſet prouiſum quod eſſet legitimus adminiſtrator bonorum filij, hodie tamen de iure nouo Cod. dicitur adminiſtrator legitimus.l.cum oportet.& l.fi.§.ubi autem.C.de bon. quæ lib. & l. 1.C.de bon.mater. Hinc eſt quod habet plus iuris quam tutor.nam pater poteſt, ſubſiſtente cauſa, alienare res immobiles filij, abſque decreto iudicis.l.fin.§.ſin autem alienum.cum ſeq.C. de bon. quæ lib. Azo in ſum. dic. tit. cuius dictum pro ſing. refert & ſequitur Bald.l.præſes.C.de tranſact. Secus in tutore.l.lex quæ tuores. C.de admin. tut. l.non ſolum. C. de prædi. min. toto tit. ff. de reb.eor.poteſt etiam pater ut legitimus adminiſtrator conſtituere alium procuratorem ante litem conteſtatam, Bart.& Doct.in l. 1.C.de bon.mater. reprobata gloſ. ibi. tutor non, niſi lite conteſtata. l.neque.C.de procur. Iaſ.in l.filiusfamilias. qui ſatiſdat.cogan. numero nono, & hoc propter confidentiam quam lex habet de patre, vt infra verſic. pater non præſumitur filios. pro quo uide Zabar. ad cap. Raynaldus. de teſtam. verſic.porro. & hæc no.pro ſtat.Vene.lib.4.cap.8.

Pater licet æqualitatem inter filios ſeruare præſumatur, l.vlt. C. commu. utr.iud. l.ut liberis.ubi Dec. C.de collat. Menoch. de præſump.lib.3. præſump. 15.numero 26. tamen eſt ſecus quando de contraria patris uoluntate conſtat: tunc enim lex non vult ſeruari æqualitatem, dummodo aliorum legitimam non diminuat. l.hac ædictali. §.ſin autem. C.de ſecund.nup. §.ult.in Aut.de nup. l.omnimodo. & l.quoniam in prioribus. & l. parentibus. C. de inoffic.teſtam. Bald.conſil.208. numero primo. uolum. 5. & conſilio 356. numero ſecundo. eod. uolum.Ang.conſil.394.numero tertio.Paul.conſil. 150. in princ. & conſilio 429. uolum.2. Curt. iun. conſilio 110. numero octauo, ad fin. & num.10. Manti.de coniect.ult.uol. lib.6.tit.2.num.5. & 15. ubi pluribus authoritatibus propoſitionem comprobat.& num.15. ubi illam declarat. & quid ſit in feudo, late proſequitur Cephalus conſ.3. num.55. de æqualitate autem ſeruanda uide ſup.uerſ. Æqualitas debet.& uide Ceph.conſ.638.nu.28.

Pater licet in aduentitijs generaliter habeat uſumfructũ in bonis filij, l.cum oporteat.C.de bon.quę lib. Inſtit.per quas perſon. no. acq. in prin. tamẽ iſtud non intelligitur in dote aduentitia, cum ſpecialiter ſtatuatur contrarium per iura antiqua Digeſt. ita Iaſ.in l. 2. §.quod ſi in patris.num.20.ſolu.matrim. & in l.poſt dotem.num.109.eod.tit.in l.marcellus. num.56.ad Trebel.in l.1.col. fin. in prin. C. de Sacroſ.Eccl.in aut.quas actiones.num.19. C.eod.in l. poſtquam liti.num.16.C.de pact.in l.fratres.num. 4.C.de inof.teſtam.in l.quoniam in prioribus.uerſic. 1. C.eo.in l. filium quem habentem.in fin. fam. erciſ.in l.bonorum.nu.13. C. qui adm. in l.1. num. 2.C.de ſecun.tab.in l.1.num.12. C. de contratab.in l.certum eſt.col.1. ad fin. uerſ.ſed audi.C.un.legit. ubi per iſtam propoſitionem decidit unam nouam. q.ut per eum.& in aut.ex teſtamento.num.5.C.de collat.in l.ſi pater.in fi.C.eo.in l.ſicut certi.num.8. C.de teſtam.mil.in aut. ex cauſa.nu.7. & 13. C.de liber.præt.in l.omnes populi.nu.61.de iuſt.& iu.in l.ciuitas.nu.17.ſi cer.pet.in l.iuſiurandum & ad pecunias.§.iuſiurandum.in fin.de iureiur. Rom.conſ. 40.uiſis.circa fin. uerſic. breuiter ego. & conſ.436. quod indultum.uerſic.Nono.Niconi.copioſe in repet.cap.quoniam contra.de probat.p.1.num.127. vide ſupra uerſic. Lex poſterior. & uerſic.pater aſſignans.

Pater licet in feudo nouo poſſit filijs præiudicare cum conſenſu domini.Iſern. Aluar.& alij.in c.1.de alien. feu. pater. ſecus tamen in feudo antiquo, ut ipſi dicunt.Alexand.conſil.55.nu.17.& 18.uol.4. Ruin. plene conſ.7.num.23. & 24. uolum.1. Dec.conſil. 395.colum.1.Bertr.conſil.1.nu.99. quos & alios ad hoc citat Ceph.conſ.12.num.4.& in tantum pater in feudo nouo poteſt filijs & deſcendentibus præiudicare, ut nec ipſi contradicere poſſint.Bal.in c.1.de uaſ.decr.æta. Affl.deciſ.112.nu.6. Crau.conſ.135. nu.8.Goz.conſ.9.nu.49. copioſe alibi Ceph. conſ. 3.num.34.ubi late ponit, qualiter in feudo cum cõſenſu principis qui illud conceſſit, ijs poteſt præiudicari quibus ius in ſpe tãtum competit.idẽ Ceph. conſ.468.nu.9. & ſucceſſiue. ubi copioſiſſime hanc materiam tractat, quando feudum dicatur nouum, quando antiquum, & an & quomodo pater filijs præiudicare poſſit: pręſertim nu.34.& 35.cum ſeq.

Pater

Pater licet præſumatur legitime dotare filiam, & tunc non ſoleat inſpici quãtitas patrimonij, ut dicit Dec. conſi.26.num.2. poſt Caſtren. conſi.108.in antiq. quod eſt in nou.275.ſuper primo.colum.3.num.6. libro 1.Curt.ſen.conſi.80.colum.fin. Iaſ.conſ.221. libro 2.Alexan.conſi.121.uolum.6.Ruin.conſ.27. & 34. uolum.3. præſertim ſi filia renuntiat: Tamen hoc limitatur quando ſtatutum municipale vlterius procedit diſponendo, quod talis filia ſit cõtenta dote a patre data, ita ut nihil aliud petere poſſit.Bal.in l.fin.colum.2.C.de dot.promiſ.verſ.ſed pone quod iſta filia.quem ſequitur Alexan.vbi ſupra, & Iaſon ubi ſup.qui dicit hoc ſeruari de cõſuetudine, & hoc caſu ſi cõſtaret de magno exceſſu, eſſet etiam augenda dos.Brun.in conſi.poſt trac.de ſtatu. exclud.fœmi.num.4.Menoc.conſi.251.per totum.Oſaſ.conſ. 76.nu.23. referens iudicatum per Senatum hoc caſu, ut dos reduceretur ad congruitatem non obſtan. ſtat.fœmin.excluſ. neque enim mulier dotata dicitur, niſi ei data dote congruenti. Natta conſilio 37. numero quarto.vide infra verſic. dos filiæ debet eſſe competens.

Pater non cogitur dare dotem filiæ minori, quæ indigno contra eius uoluntatem nupſit, ſecundum gl.& Archid.in cap.de raptoribus.36.queſt.1.Ioan.And. Butr.Abb.& Zab.in c.accedens. de procur. Abb. in c.cum cauſam.de raptor.in c.1.de adult. in c.1. ubi Præpoſ.de ſponſal.Fran.in c.1.§.porrò. de ſponſal. in 6.Bald.in l.fina.colum.penult. C.de dot.promiſ. Saly.in l.qui liberos.de ritu nupt. Fulg. in l.ſed ea. de ſponſal.Bald.in l.2.§.quod ſi in patris.ſoluto matrim.Anchar.conſi.21.Alexand.conſi.97. uolum.1. conſi.209.num.17.uolum.6.Pariſ.conſi.29.nu.61. uolum.3. Nec etiam filiæ ingratæ, quia ingratitudo tollit debitum naturę.§.optime.in Authen.de nup. Hoc tamen caſu ſi eſſet data non reuocaretur prætextu ingratitudinis.Bald.in dicta l.fin. Bal.& Imo. in l.poſt dotem.ſol.matrim.Iaſ.in §.fuerat.Inſtit.de actio.col.22.uerſ. tertio nota quod. vi.ſupra verſic. filia cogere poteſt patrem.

Pater non cogitur filium artificem alere, cum ex artificio uel lucro ſuo, ſaluo honore, alimẽtare ſe poſſet, ex ſententia Barto.in l.ſi quis a liberis.§.quod ſi filius.de liber.agnoſc.& in Authen.res quæ. C. com. de lega.poſt gloſ.in §.1.l.2.ſoluto matrim. Dixi, ſaluo honore, quia ſi dedecus eſſet filium operari, non teneretur laborare, & patris officium eſſet illum alere, dicta l.ſi quis a liberis, cum ibi no. de quo per gl. in c.cum haberet. de eo qui dux.in mat.quam pol. per adult.& ita declarat Abb.in c.ex literis.de conuerſ.infid.colum.2.uerſi.& intellige.ſequitur Deci. licet non alleget Abb.in cap.Epiſcopus.de præben. colum.2.uerſic.hoc tamen.Rolan.conſi.54. nu.48. parte 2.conſi.5.num.30.& conſi.14.num.16.& 51. parte 3. vel, ſaluo honore, quando ſcilicet filius haberet propria bona, & redditus, quo caſu non tenetur pater ei præſtare alimenta.Bald.conſi.30.lib.2. vbi plus dicit, quod tunc quis dicitur habere aliunde alimenta, quando propria bona & redditus habet, non autem quando ſua induſtria illa neceſſario quęrit, ſequitur.Crau.conſ.199.num.6.uerſ.quarto adduco.Soci.conſ.64.in fi.uol.4. Meno.conſ.8.nu. 22.p.2.Gabr.concl.1.de alim.nu.27.

Pater non cogitur præſtare alimenta filio beneficiato, quando filius ex redditibus beneficiorum alere ſe poſſet.Deci.conſi.576.colum.1. uerſi.quibus tamẽ. & in c.Epiſcopus.de præben.uerſi. nam ſi efficiatur clericus, quia factum Epiſcopi non debet nocere patri, regu.non debet.ff.de reg.iur.per promotionem enim ad clericatum filius eximitur a patria poteſtate, ſub qua manens laicus exerceret artem, vnde aleretur, uel niſi honeſte exercere poſſet, pater ipſum aleret, & ſi ipſe pater inopia laboraret a filio aleretur, iux.reg. correl. videmus enim quod pater fame oppreſſus poteſt filios etiã inuitos pignori dare pro ſe alendo, ut infra verſ. pater tenetur filium alere, etiam ſi.circa medium, ſed ſi filius ſit clericus, id de eo patri facere non eſt permiſſum.ca.indecorum, & ibi communiter Doct.de eta.& qualit.ordin. ut per Marſil.ſing.101.& Gerar.ſing.ult. igitur &c.vt ſup. verſ.conſuetudo quòd pater non teneatur, & uerſi. filius propter ingratitudinem.

Pater non poteſt aliquo onere filium in legitima grauare, c.Raynutius.de teſtam. l.quoniam in priorib. C.de inoffic.teſtam.Affl.deciſ.162.num.3. Rimin. iun.conſilio 50.num.76. & 77. quia debetur ex diſpoſitione legis, non patris. Bart.& Fulgoſ.in Auth. excipitur.C. de bon.quæ lib.& pro ea competit filio rei uendicatio cõtra tertios poſſeſſores, caſu quo patris hæredes non poſſideant tantum quantum filio pro legitima ſufficiat.Caſtren. conſilio 254. per textum.in l.ſancimus.§.repletionem.C.de inof.teſtam.Bart.& Alexan.in l.in quartam.ad legem Falcidiam.Afflic.vbi ſup.nume.7.Gram.ad eum. ſuper uer. tertios poſſeſſores. & Vrſil. in adnot.ad eum. num.2.ubi plura de hoc.& Ceph. conſi.467. nu.4. 5.& 6. vide ſup. in ver.legitima.

Pater non poteſt prælegare uni filiorum feudum antiquum ex pacto, & prouidentia. Alexand. in l.apud Iulianum. §.ſi quis alicui.num.4. de legatis primo, conſilio 89. num.vndecimo, & 106. colum.ult.uol. 4.Rui.conſilio 9.in fi.& conſ.25.num.13.uolum.1. Socin.iun.conſilio 72.num.40.uolum.1.& conſilio 160.nume.44. uolum.2.ubi diſtinguit de feudo, & multorum dicta recẽſet Tiraq. de iure primig.q.6. num.35.& quæſt.77. num.3. Clar. in §.feudum.q. 40.uerſic.quæro nunquid poſſit uaſallus, & uerſic. quæ omnia de plano.Pancir.conſ.1.num.11. relatus a Menoc.conſilio 401.num.3. vide infra uerſ.pater poteſt feudum uni. & ſupra verſi. emphyteuſim acquiſitam.& verſ. pater emphyteuſim pro ſe.& uer. dignitatum feudis.& Cepha.conſi.617.nu.52.61.& 62. vbi copioſe.

Pater non præſumitur filios filiasve decipere velle, l. iſti quidem.in fi.de eo quod met.cau.l. nec in ea.ad finem.ad legem Iul.de adult. l.fi.poſt prin.ver.quis enim.C.de curat.furio.glo.in l.uideamus. in princ. de in lit.iur.Socin.iun.conſi.59.nu.3.cum mul.ſeq. libro 3.Bero.conſi.46.num.27.lib.1. immo propter confidẽtiam quam lex habet de patre, poteſt pater contrahere cum filiabus abſque propinquorum ſolemnitate. Bald.in l.pactum dotali. quæſt.21. C.de collat.& ibi Deci.num.19. Iaſ.in l.multi non notæ. de lib.& poſthum. colum.2. Deci.conſi.26.num.2. Ripa in l.1.§.fuit quæſitum.num.2.ad Trebel.Cot. in memor.verſic.ſtatutum. Rimin.iun.conſilio 15.

Et

Et ob dictam confidentiam, pater, qui habet legitimam perſonam in bonis filij adminiſtrandi, poteſt eius bona immobilia alienare etiã ſine decreto. Deci.in d.l.pactum dotali.columna penult.in fin.poſt Azo.in Sum.C.de bon.quæ lib.circa medium. Tiraq.in l.ſi vnquam.de reuoc.donat.nu.29. & 30.in præfat. C. de qua confidentia paterna, vide Guiel. Bened.in repet.c.Raynutius.de teſtam.verſic. duas habens filias.num.251.Deci.conſi.611. in fin.Rip. reſpon.libro 3.c.10.num.1.Corn. conſi.175. num. 13.li.3.Pariſ.conſi.106.nu.50.lib.1.& conſ.26.nu. 66.& 67.libro 3. Ceph.conſi.467. num.39. & ſeq. & uide omnino Iaſ.ad legem, Barbarius.de offi.pręto.numero 8.

Pater paruam dotem filiæ relinquens non dicitur bonum conſilium pro ea capere, & præſumitur doloſe verſatus, qui dolus ex læſione ipſa demonſtratur, l.ſi ſuperſtite.in fi.C.de dolo.not.Feli. in c.in præſentia.num.11.de probat.Curt.iun.conſi.53. num.10. & 11.Corn.conſi.111.num.5.uolum.3. Socin.iun. conſilio 59.num.52.libro 3. Ruin.conſi.135.num. 13.uolum.1.& conſi.60.num.19.uolum.3. Alci.in c.cum contingat.num.77. ad finem. de iureiurand. Deci.conſilio.45.num.1. Brun. alios citans in tract. quod ſtan.maſc.art.9.princ.num.10.Crau.conſi.7. num.5. & conſi.142.num.21. Ceph.conſi.62.num. 22.conſilio 142.num.26.conſi.210.nu.81.& conſ. 403.num.2.Ceph.iun.inter conſi.patris, conſ.642. num.59.& 60. ubi plene materiam tractat, & uide infra uerſ.ſtatuta diſponentia quod filia, & ſup.uer. læſio demonſtrat dolum.

Pater poteſt dotis cauſa donare filiæ exiſtenti in poteſtate, & talis donatio ualet, & tenet. l.Pomponius Philadelphus.fam.erciſcun.gloſ.& Doc.in l.2.C.de inoffic.donat.Bar.in l.frater a fratre. q.vlt.de cond. indeb.facit text.in l.ſi cum dotem. in prin.ſol.mat. ſecundum primam lect. communiter approbatam, ut dicit Iaſ.in conſ.147.nume.8.& conſ.239. nu.9. uolum.2.Socin.regu.140.incip.donatio facta a patre.limit.6.Cepha.conſi.156.fructus agri.num.27. & 28. vbi ait ſecus eſſe ſi eſſet facta, ut eſſent bona paraphernalia.Iaſ.in l.in ſi extraneus. nu.16.de condic.ob cauſam.Deci.conſi.414.num.13.ubi idem ait in donatione facta cauſa matrimonij, quem ad hoc refert Beci.conſi 20.num.3.ubi alios citat. Hier. de Sanc.inter conſi.Socin.conſ.6.num.3. uolum.4.declarat procedere, quãdo pater proceſſit ad traditionem, aliàs ſecus. quem refert ſimpliciter Cagnolus in l.ſi emancipati.nu.149.C.de collat. ampliat Cot. in memor.in uer.donatio inter patrem, & filium ex cauſa dotis. in uer. & ulterius iſta. procedere etiam ſi matrimonium, pro quo eſt promiſſa dos, non ſequatur, quia adhuc dos acquiritur filiæ in poteſtate, etiam matrimonio non ſequuto. dicta l.ſi extraneus. in fin.

Pater poteſt feudum uni ex liberis relinquere, vel donare, ubicunque feudum ipſum gratis non fuit ſibi conceſſum. Bald.in l.1.ad fin. C.per quas perſ.nob. acq.ſequitur Corn.conſi.37.circa princ.ſub nu.13. verſic.ad idem facit theor.Bald.conſilio 51. uidetur prima. columna prima. prope finem.verſi. & hanc concluſionem. uolum.3. ubi limitat illam propoſitionem, quæ dicit, Patrem non poſſe vni filiorũ prælegare feudum in præiudicium aliorum, ut non procedat quando pater acquiſiuiſſet de pecunijs ſuis. ſequitur Corn.conſ.51.in prin.uerſi.ſed his non obſtan.uol.3.refert Gozad.conſi.75.Magiſter Paulus. num. 14. nam de feudo empto idem iudicatur quod de reliquo patrimonio, dicit Natta conſilio 216.vertitur quæſtio.num.5. refert & ſequitur Ceph.conſ. 3.num.114.& ſeq.vide ſupra uerſ. pater non poteſt prælegare.

Pater poteſt filio remittere vſumfructum quem habet in bonis ipſi relictis, leg.cum oportet. §.ſin autem. C.de bon.quæ lib.glo.& Bart.in l.2. C.de inoff.teſtam.Bart.in l.frater a fratre.num.57.de condic.indeb.& ibi late Iaſ.num.44.& Crot.colum.4.Cępo. caut.52.Deci.poſt Bal.in Aut.ex teſtamento. num. 1.C.de collat. Crau. plures citans conſ.39. num. 2. Duen.regu.223.fal.3. Viui. com.opi.li.1. opi.74. num.10.uerſ.fallit quoque, quæ remiſſio, licet ſit donatio, ualet tamen, nec ulla indiget confirmatione, ut per præd.& tradit Beci.conſi.ult.ſub.nu.8.lib.1. Et hoc, etiam ſi pater ab initio uſumfructum acceptaſſet, & deinde eum remiſiſſet, & ita cum proprietate cõſolidatus fuiſſet, ut late declarat Dec. ubi ſu. remittendo.n.uſumfructum, uel ſimpliciter reſtituẽdo ex poſt facto, declarat intentionem ſuam ab initio non fuiſſe percipiendi uſumfructum pro ſe & ad commodum proprium, ſed filii, cui illum in effectu reſtituit.Ceph.conſ.467.num.86.pro ratione uide ſup.uerſ.actus ſubſequens manifeſtat.

Pater quando ſuo teſtamento conſtituit fideicommiſſum, & grauat filios ne detrahant aliquam legitimam, licet eã grauare nõ poſſit, l.quoniam in prioribus.C.de inof.teſtam.ubi doct. omnes, tamen ſi patris approbant teſtamentum, eam amplius detrahere non poſſunt.ita Ruin.conſ.56.num.9.& 10. uo. 2.& Pariſi.conſi.1.nu.104.lib.3.Rub. conſi. 73. nu. 5.Soc.iun.conſ.122.num.9.in fi.& num.21. & 22. lib.1. Curt.iun.conſi.159.num.6.& 7. idem in trebellianica reſponderunt, Anch.conſi.151.nu.8.Gozad.conſi.67.num.1.Pariſ.conſi.16.num.60. conſ. 17.num.19.conſi.18.num.99.conſi.26.num.32. uo. 2.& hoc licet tacite illud approbet per aditionem, tanto magis ſi expreſſe.Curt.ſen.conſi.75. num.6. Menoch.alios referens, conſ.401.num. 144. & 145.

Pater ſciens filium uelle committere crimen læſæ maieſtatis aduerſus principem, nõ tenetur illum reuelare, ne uideatur ad ſupplicium filium offerre.p te. in l.milites.§. deſertorem.de re milit.ita dicit Saly. in l.propter inſidias.C.qui accuſ.non poſ. Ioan. de Anan.in c.fin.co.pen.de his qui fil.occi. Cepo.cau. 1.Fel.in c.1.colum.3.uerſ.limita nõ habere locum. de offi.deleg.& ibi Deci.col.4.uer.& quod dictum. Gomeſ.in §.rurſus.Inſtit.de action.ſub nu.22.uerſ. & pro hoc facit.obſeruat Gabr.conc.li. 7. de maleſ. conc.37.num.6.

Pater ſi filia non inſtituta, ſed ſolum dotata, inſtituat filios, eoſque inuicem ſubſtituat, ſi ex uno naſcatur ſola filia, ipſa tamen patruo pręfertur in ſucceſſione ſui patris, ita cõſuluerunt Soc.ſen.conſi.227.præſens conſultatio. colum. fin. uolum.2. & conſi. 55. uolum.3.Curt.ſen.conſi.44.ſtatuto. ſub. num. 18. uerſ.præmiſſis omnibus.& conſi.63. antiquiſſima. num.10.Deci.conſi.370.colum.1.uerſi. ſed difficul

tatem.

tatem.Corn.conſi.130.quamquam.uolu.3.Ceph. conſ.45.num.6.& 9.& conſi.46.num.13. & 19. & 30.& conſi. 616.num.69.Decian.conſi.1.lib.2.ubi latiſſime oſtendit hanc ſententiam eſſe ueram, cum uerbis, tum etiam ex mente teſtatoris.

Pater ſimpliciter feudum accipiendo abſque ulla mentione liberorum uel hæredum, cenſetur accepiſſe ẽt pro filiis, qui tamen ſint hæredes, cum quiſque ſibi ac ſuis hæredib.proſpexiſſe uideatur.c.1.poſt med. de duob.frat.a capit.inueſ.Bal.in c.1.colum.3. uer. ex quo collige tres caſus.tit.an agn.uel filius. & in c.1.in fi.ubi etiam Aluar.colum.pen.quib.mo. feu. conſt.poſſ.Cuma.Ale.& alii, quos refert Curt. iun. conſi.3.num. 4. & conſi. 138. ſub num. 15. uer. & iſtud comprobo.Caſtr.in Auth. poſt fratres. la. 2. ſub num. 2. C. de legit. hęr. & conſi. 217. num.1. uerſ.ſed ad primum reſpondetur.lib.2.Pariſ.conſi. 2.num.18.conſi.3.num.9.conſi.23.num.159. uol. 1.Rube.conſi.18.num.3.4.5.Alc. conſi. 160. num. 8.178.num.2, 180.& 183.uolum.1.Goz. conſi. 39. num.14.17.Cacial.de feu.cogn.ar.7.num.6.Rip.in l.in quartam.num.181.ad leg.Falc.Sylua.conſi.30. num.15.Rolan.conſi.97.num.39.& 40. Clar. in §. feudum.q.9.uerſ.ſed quid dicendum.Affl.in c.1.§. & quia.in 5.not.num.9.& 10.de beneſ. frat. Ceph. conſ.617.nu.86. cum plur. ſeq. ubi materiam hanc declarat.

Pater ſtipulans emphyteuſim ſibi, ſuiſque filiis, ordine ſucceſſiuo ſtipulari uidetur, ut primo ſibi cõpetat, & poſt eius mortem filijs ſimul. Bar. Bal.& alii in l. quod dicitur.de uerb.oblig. tam maſculis quam fœminis.Cald.cõſi.12.tit.de loca.Anch.143.poſt prin. & 225.num.7.Rom.conſ.22.num.2. Curt.ſen.73. colum.5.Iaſ.in l.2.num.186.C. de iu.emph. Et ita communiter obſeruari dicit Corn. conſi. 47. num. 5.lib.4.Ioan.de Amic.conſi. 133.num.9.Pariſi.23. num.128.in fi.lib.1.ita tamen ſi filii ſint in poteſtate patris, ſecus ſi ſint ſui iuris, quia tunc ſtipulans ut ſup.ſibi, & filiis æqualiter ſtipulari cenſetur ab initio.Bar.in l.Gallus.§. quidam recte, de lib.& poſth. ſub.num.8.uerſ. hoc etiam in filiis, & ibi etiam Im. Et quod dictum eſt de fœminis, intellige dummodo per ſtatutum a ſucceſſione ſtantibus maſculis nõ excludantur.Bar.in l.ut iuriſiurandi. §. ſi liberi.de oper.liber.ſub num.15. uerſ. item prædicta uera, Anch.conſi.125.num.6.Alex. conſi. 9. poſt princ. uol.4.Soc.conſi.51.num.36.uolum.4. quam ſententiam dicit communem Cur.iun.conſi. 171. nume.3. ubi copioſe dixi in addit.ſuper uer.quam fœminæ.

Pater tenetur dotare filiam & filium alere, non auus, quia pater eſt cauſa proxima & immediata liberorum, auus autem remota & mediata, magis uero attendenda eſt cauſa proxima & immediata, quàm mediata.l.ſocium qui in eo.pro ſocio.glo.in c.de cætero.de homici.l.mulier.rer.amot.l.fin. de cond.ob cau.cui cauſæ immediata tribuẽdus eſt effectus, gl. in Auth.defuncto, C.ad Tertul.Bar.in l.nõ quemadmodum.de liber.agnoſc. in fine. uer. ubi ex mente Cyni, & Iac.de Are.concludit, vt ſupra ex dicta ratione, per text.in l. ſi quis a liberis.verſic.& magis. de lib.agnoſ.vide ſup.ver.dos nepti ex filio.& uerſ. filia cogere poteſt. & infra verſ. ſocius omnium bonorum. Materiam quo ad dotem copioſe proſequitur Gabr. concluſ. lib. 3. de iure dotium. concluſ.5. & præſertim, num.7.& 8.vbi quid ſi filius eſt diues, & quid ſi eſt inops.

Pater tenetur filium alere, etiam ſi non habeat vndę commode viuere poſſit, ex ſententia Bald. in l. ubi adhuc.quæſt.10.uerſ.iſta quæſtio.de iure dot.C.& etiam ſi ſeorſum a patre, defectu tamen nouercæ habitet, ut dicit Ang.in Auth.ut lic.mat. & auiæ. §.illud.verſ.ſi uero per cauſas.Doctrina Bal.non eſt tuta ita ſimpliciter intellecta: nam nec pater nec mater tenetur alere filios de eo quod ipſis non ſupereſt, argum.l.ſi quis a liberis.§.de alimentis. ubi notant omnes, de liber. agnoſc. & id pariter not.omnes in l.2.ſol.matrim.Abb.in c.cum haberet. de eo qui dux.in mat.quam pol.per adul. Gabr.conſ.25. numero.17.uolum.1. iura enim ita patri fauent, ut nullo modo ipſum egere permittant.immo ſi fuerit fame oppreſſus poteſt filios etiam inuitos pignori
* dare pro ſe alendo.glo. communiter recepta in l.2. C.de patr.qui fil.diſtrax. & per eundem Bal.in l.in ſuis. de lib.& poſthum. Menoc. conſilio 31.nu.10. parte 1. Dic tamen dictum Bal.verum in ſuis terminis, non ſcilicet in caſu quo pater fame opprimeretur, ſed in caſu quo filium alendo etiã & ipſe uiuere poſſet, licet non ita commode, & hoc ut ſeruetur ordo naturæ: cum pater plus filium quam ſeipſum diligat.l.iſti quidẽ.qđ met.cau.cuique filij uita magis chara eſt ac ſua, cum naturalis ſtimulus parentes ad charitatẽ liberorum impellat.l.unica.§.ſilent.C. de rei ux.act.l.1.§.ius naturale.de iuſt.& iure.l.amiciſſimos.in fin.de excuſ.tut. & qui naturalem in filios charitatem non curat, uidetur habere morbum cerebri, & defectum rationis, dicit Manti. de coniect. ult.uolun.libro 4.tit.12. num.41. idque ex multorum exemplis comprobat Tiraq. in l.ſi unquam. in præf.num.7.& 8.C.de reuoc.donat.quem refert, & ſequitur Menoc. conſ.1. num.277.p.1. quid autem ſit in filio illegitimo, & naturali tantum, vide ſupra verſi.filio naturali tantum.

Pater tenetur filium alere, licet legitimã ab eo ſibi datam conſumpſiſſet, abſque dolo tamẽ, & culpa ſua, ex ſententia Specul.in tit.qui fil.ſint legit. §.1.uerſ. ſed pone tertio.Bal.in l.2.§.1.ſoluto matr.& in Authen.ſi captiui.C.de epiſco.& cler. Alexan.in dicto §.1.l.2.Gabr.concluſ.1.de alim. in fi.ſi tamen dolo, & culpa ſua conſumpſiſſet, ſecus uideretur dicendũ ex mente Bal.in Authen.contra rogatus.C.ad Trebel. tamen etiam hoc caſu uerior eſt propoſitio, & magis tenẽda, prout eã tenuit idẽ Bal.in l.1.§.ius naturale.num.7.de iure natur.gent.& ciui. & in dicta Authen.ſi captiui.in fi.quem Caſtr. refert & approbat in l.ſi cum dotem.§.ſi poſt.num.7. ſoluto matr. & ibi Ang.colum.1.Iaſ.in Authen.quod locum.nu. 8.C.de collat.Guid.Pap. ſingul.568. nota pactum. verſic.circa hæc quæro.

Pater tenetur filium ſpurium alere, matrique eius alimenta pręſtare, dum eſt in puerperio, de iure canonico.Bart.in tract.de alim.num.17.per c.cum haberet. de eo qui dux. in matrim. quam pol. per adult. ſecus de iure ciuili. Authen. ex complexu. C. de inceſ.nupt.immo matrem teneri ei alimenta dare, dicit Specul.in tit. qui fil. ſint legit. parte 4.num.17. per tex.in l.ſi quis a liberis.§.vtrũ autem.& §.idem

reſcri-

reſcripſit . de libe. agnoſc.& tenet Iacobi.in l.heres abſens.§.ſi quis tutelam.de iudic.Bart.in d.§.Vtrũ. nume.2.dat onus hoc patri, per diſpoſit.iur.canon. Alex.conſi.74.nu.3.vol. 3. dicit hoc non ſeruari in terris imperij. Tamen verior eſt ſententia Bar.intelligendo tamen quando mulier eſt inops : nam tunc pater ſpurij tenebitur omnia alimenta ſoluere. Bal. in l.ſed & ſi.§. 1.ad exhib.Syl.nupt.lib.3. num.26. & matrem inopẽ alere, Royas in epit.ſucceſ.ca. 22. nume. 13.qui ita ſæpius iudicatum aſſerit,quamuis alias in vxore dicatur,quod teneatur alere filium vſque ad triennium l.nec filium.C.de pat.poteſt.glo. ſi.in d.c.cum haberet.Foſſanen.deciſ.3. num.7.Vi. ſupra verſic. filio naturali tantum . Quid autem ſit in fratre,an teneatur alere fratrẽ naturalem & ſpurium,copioſe tractat Foſſan.deciſ. 211.

¶Patris conſenſus in contractu filij requiſitus a ſtatuto,præſumitur ex curſu decennij interueniſſe. Bal. in l.ſi filius.de petit.her.Alex.conſi.79.colu.3.vol. 1.Barb.conſi.33.col. 1.in fi.vol.2. & in repet.Rub. de fi.inſtrum.car.pen.col.2.& in c.requiſiuiſti. col. 24.& ſeq.de teſtam.Goz.conſi.73.ſub numero 26. verſi.Quarto adduco Bal.Deci.conſi. 222.alias 221. Viſo puncto.numero 6.vbi plura de hoc.Corn.conſi. 94.col.pen.in fin.vol.2. vbi dicit,ꝙ ex diuturnitate temporis præſumitur filius adiuiſſe de conſenſu patris.Gabr.concl.lib. 1.de preſump.concl. 1.nu. 6.vbi refert contrarium tenere Saly.in d.l.ſi filius . col.1.in fi.& ibi Caſtr.

Patroni conſenſus ſubſequens validat, quod in beneficio patronato factum eſt authoritate Epiſcopi. de iu.pat.c.ſuggeſtum . ſufficit enim dictum cõſenſum quandocunque interuenire.c.cum nos . de his quæ fiu.a præla.Hoſtien.in ſum.de iu.patron. §. fin.cir. fin.verſ.quid ſi in eccleſia.Rota deciſ. 27. permutatio facta.in nou.Rom.conſi.356.nume.9. Felyn.in c.cum Bertoldus.col.3.verſiculo, Limita prædicta . & col.5.verſic.Limita quinto.de re iud.Lamber. de iu.pat.lib.2.par.1.q.6.art.6.nume. 46. vbi copioſe de hac materia loquitur.

¶Patronus præſentare poteſt ad beneficiũ quo quis ipſo iure priuatus eſt, licet ille poſſeſſioni illius de facto inſiſteret.Rota deciſ. 30.alias 364.notà nunquid patronus.in antiq.Inn.in c.qualiter & quãdo. il 2.de accuſat.verſ.credimus. in fin. pro quo dicto vi.Curt.de iu.patr.in ver.honorificum q. 53. Lamber.in eo.trac.lib.2.par.1.q.6.art.9.vbi copioſe de hoc ſcribit.& Crau.conſ.82.poſt prin.Pariſ. conſil. 47.nume.33.lib.4.

¶Patruus contrahere non poteſt ſocietatem cum nepotibus pupillis nec tacite, nec expreſſe, ſine tutoris authoritate,pro ſocio.l.ſed in conditionibus . licet eſſet ſocietas inter ipſum & patrem pupillorũ, qa eius morte dicitur extincta,nec ad hæredes tranſit,eo.tit.l.nemo.Bart.in l.ſi patruus.ante fin. verſ. ſi vero vterque.C.com.vtr.iud.Bal.in l. cum oportet.col.2.verſi.ſi autem vnus poteſt negotiari.C.de bon.quæ lib.Anch.conſi.103.Alex.49.nume.1. volu.1.Socin.conſilio 160.nume.12.lib.2.Iaſ.in l.1.n. 6.C.qui teſtam.fac.poſ.Deci.conſilio 556.nume.1. Pariſi.conſi.84.uume.52.uol. 1. obſeruat Mandoſ. iun.ad conſi.Rom.282. in uer. potuiſſe.licet etiam poſt mortem patris pupillorum interueniant cum patruo promiſcui & ſociales actus.Bar.in l. Titium, & Meuium.§.altero.de adminiſt.tut. Ang. conſilio 60.112.& 113. Et etiam ſi de ipſorum pupillorũ utilitate tractetur,Bal.ubi ſup.per l.obligari . de auth. tut.2.reſp.niſi pater pupillorum mandaſſet cõmuni nomine exerceri & negotiari. Bal. vbi ſup.per l. qui negotiationem.in prin.de adminiſt. tut. Corn. conſ.1.per tot.lib. 1.& conſ.213.lib.3.Si tamen patruus eſſet tutor minus id etiam poſſet,ſed recurrere debet ad iudicem pro authoritate ſibi præſtãda; quia nemo poteſt ſibi ipſi authorizare, vt ſupr.ver. Authorizare in facto proprio.

¶Pauperi relictum, videtur ad pias cauſas relictum; quamuis teſtator hanc qualitatem piæ cauſæ non expreſſerit.Ioan. And. ad Specul.de ſucceſ.edict.§. nunc uero aliqua.nume.62.in addi.incip.ad iſtum. Alberi.in l.ſi quis ad declinandam.3.col.C.de epiſ. & cler.& in q.ſtat.inc.alia eſt. q.in 2.par. Alex.cõſi.123. & 124.vol.3.per tex.in d.l.ſi quis ad declinandam.ſequitur Iaſ.conſi.183.lib.2.vbi citat Bal. in l.illud.col.1.C.de ſacroſ.eccl.ubi loquitur etiam ſi perſona legatarii ſit teſtatori cõiuncta. Ceph.conſilio 216.in princ.& per totum conſi. vbi habes diſtinctos gradus perſonarum, ad cognoſcendũ quando quis dicatur pauper vel non.& vi.ſup.verſi.legatum pro dote .

¶Pax non dicitur rumpi ex verbis iniurioſis, Bart. de pœn.l.aut facta.§.cauſa.per text.ibi,ſi iniurias non fecit ex cauſa antecedenti, ſed ex noua ſuperueniẽte.vt ſup.verſi.fractor pacis. ex ratione de qua ſup. ver.offendens poſt pacem.Bar.ſequitur Rom. conſilio 183.nume.1.& in l.ſemel mora.col. 2. verſicu. quarto quia non poteſt dici,& ibi Alex.ſolut. mat. idem Alex.conſi.19.numero 2.vol.1.Corn.conſilio 51.numero 3.lib.1.Iaſ.in l.cum proponas.la 2. nu. 7.C.de pact.Fely.in c.cum ordinem.col.5.verſiculo,& dicit Bar.de reſcr.Hyp.ſing.503. & conſi. 76. col.pen.Pariſ.conſi.164.in fi.& conſi.ſeq. num.26. lib. 4. Deci. conſilio 380.numero 2.ubi teſtatur de
* communi . & nedum modo præmiſſo,ſed etiam ex aliquibus factis, puta ex adulterio, vel furto, cum hæc duo non fiant cauſa reuiuiſcendi iniuriam iam pace ſopitam,ſed cauſa libidinis uel lucri.Bart.l.verum . de furt. Ang.de maleſ.in verſiculo, che m'hai adulterata.verſic. quid autem ſi pax,Alex. conſilio 113.numero 3.vol.2. Corn.ubi ſup.nume. 4. niſi ex aliquib.coniecturis apparere poſſet quod talia cõmittens ea fecerit non luxuriæ, nec utilitatis cauſa, ſed in uindictam.Goz.conſilio 31.nume.14.vi.ſup. verſic.offendens poſt pacem.

¶Pecuniam dãs mercatori ad negotiandum,hoc acto, quod capitale ſit ſaluum, & ſi lucrum interueniat diuidatur, eſt vſurarius, & ideo quicquid percipit de lucro eius capitale extenuat.ita Bald.in l.1. q.9. C.pro Soc. quem refert & ſequitur Roma. conſilio 238.numero 7. & 8.quam exornat ibi in addit. Mãdoſ.iun. intellige ſi actum eſt quod ad recipientem ſpectet periculum capitalis.Archi.poſt tex.& gloſſ. ibi.in c.plerique. 14.q.3.glo. in l.ſi non fuerint . ff. pro ſoc. in §.Ariſto.iun.tex.ibi.Hoſtien. in ſum. de vſur.§.an aliquo.verſiculo,eſt tamen ueritas.Ab. &
* communiter alii in c.nauiganti,de vſur.Caſtr. conſilio 55.vol.2.Iaſ.conſilio 174.numero 18.p.2.Deci.

conſi,

conſ.116.in 1.dub.& in l.ſi paſcenda.nume.8.C.de pact.Nat.conſ.403.cum diligens.numero 1. vbi alios adducit,& theologos ita tenere dicit, ex ea ratione,quia iſte dicitur eſſe contractus mutui, & per conſequens illicitus, cum ex mutuo lucrum percipiat, vt ibi per eũ,qui pulchre diſcurrit ſuper hoc. vi.inf. verſi. tutor tenetur de iure.& verſi.vſura cenſetur id quod .

Pecuniam in domo & capſa teſtatoris repertam contineri legato mobilium,& legatario cedere, dixit Deci.conſilio 381.nume.4.& conſi.472.col. 1.& poſt eum Tiraq.de retr.glo.7.nu.102.Pariſ.conſi.67. numero 11.lib.2.Manti.de coniect.vlt.volun.lib.9. titu.3.numero 2.Nat.conſi.117.nu.5. Stra. de mercat.par.1.nume.76.Pinel.in l.1.par.2.nume.44.C. de bon.mater.per l.ſi chorus.§.1.de lega.3.quia pecuniam mobiliũ appellatione venire, & mouentiũ omnes ſcripſere,in l.mouentium.de verbo.ſign.Iaſ. contrarium ſenſit,quod immo tali legato non comprehendatur pecunia,in l.ſingularia.nu. 28. ſi cert. pet.& ibi Alci.& in d.l.mouentium.in fin.Cor.conſilio 49.lib.3.Gabriel.conſi.98.nume.20.ex l.queſitum.§.1.& l.ſi mihi Mæuia.in fin.de lega.3. Primã ſententiam dic veriorem,præſertim quando cum dictione (mobilium) teſtator addit dictionem,quæcunque,vel,omnium.Curt.Iun.conſi.183.nume.4. Alex.conſ.118.nume.5.vol.5. Ad quam materiam vi.copioſe Foſſan.deciſ. 160.vi.ſup. verſic. Pecunia deſtinata .

Pecuniam non ſufficit offerri in marſupio,niſi prius coram teſtibus fuerit realiter numerata.in Authen.ut exact.dot.§.2.& l.cum ſeruus.de cond.& dem. vbi Bar.quem ſequuntur Doc.in l.acceptam.C.de vſur. & Roman. conſilio 352.numero 3.in fin.Papien.in for.lib.in cau.vendit.in verſ. ſupraſcriptum pretiũ. in fi.copioſe Tiraq.de vtroq.retr.ti.2.§.4.glo.6.nume. 19.Capic. deciſ. 19.colum.2. & fuit dictum Bal. in Rubr.C.de fi.inſtrum.col.5.& vi.ſupr. verſiculo oblatio verbalis .

Pecuniam venire obligatione bonorum mobilium, dicit Bar.in l.cum tabernam.§.fin.de pignor.not. Alexan.in l.ſi conſtante.in prin.in 3.q.3.par.prin. ſol. mat.verſic.confirmo,uam in generali. ſequitur Negus.de pignor.par.2.memb.1.numero 11. verſiculo quarto amplia.Pariſ.conſi.50.nume.24.uolu.1. Strac.de mercat. tit.manda.ſub nu.5.Rationem vi. ſup.ver.Pecuniam in domo.Etiam ſi eſſet parata ad emptionem prædiorum,vt ſupra verſiculo,pecunia deſtinata.& copioſe deciſ. Fiuiz.3.nu.13.

Pedagii, aliarumque ſimilium exactionum colligendi ius conſuetudine immemoriali acquiri poteſt, etiã ſine ſcientia ſuperioris Bal.in c.1.in tit.quæ ſint regalia.in vſibus feu. Ant.de But.in c.peruenit. de cẽſi.in repet.col.24.in uer.per hoc apparet.& colum. 20.in ver.ex his apparet . & eſt verior & magis cõmunis opinio ſecundum Alex.conſilio 6.vol.1. ubi numero 4. illam multis comprobat Ioan. Andr. in addit.Specul.tit.de feud.in Rub.col.pen. verſiculo non omittam,ſequitur Barb.inter conſi.Curt.Seni. conſilio 67.col.2.cir.med. verſiculo ſed ſtat difficultas.& col.ſeq.Old.conſilio 172.quia omnes.colu. 1. in fi.conſilio 237.per lectis.colu.1. conſilio 244.ad obiectus.col.2.in fi.verſ.quinto opponebatur.Alexan.ubi ſupra.Curt.Iun.de feu.p.4.q.30.col.2.cir. fin.Declarat Craue.de antiq.temp.p.4. §. Abſolutis.nu.18.& 19.

¶Penſio a conductore locatori non debetur, niſi pro rata fructuum pendentium.l.Iulianus. §. ſi fructib. in glo.de act.emp.& not.in l. 1.C.de vſuf.lega.Bar. in l.fin.de iu.fiſ.Alex.conſilio 28.numero 2. vol.1. conſilio 15.nume.3.vol.2.Cum. conſ.20. Fabia. de Mon.in tract.de emp.q.6. princ. numero 22.Iaſ.& alii in l.diuortio. in princ. ſoluto matrimonio.idem in penſ. eccleſi. dicunt Caccial. de penſ. quæſt. 25. & Gig.q.53.

¶Penſionis tranſlatio facta ab executore ante expeditionem & præſentationem literarum non ualet, ex quo non habet exercitium iuriſdictionis. ad not. per Mil.in ver. gratia apoſtolica.Rom.conſil. 353. verſi.quo ad tertium.Fely. in c.eum te. verſi. fallit quarto.de reſcr.deciſ.Rot. 19. de conceſ. preben. in nou.licet contra ſit,deciſ.4.eod.tit.in antiquior.ad quam vt reprobatam reſponſio colligitur ex d. deciſ.19.& Fely.in d.c.ſciſcitatus. col. antep. numero 13.de reſcr.ita Creſcen.deciſ.198.pro ui.Staphil.ſuper ſignat.grat.& iuſt.par.2.verſic.in commiſſionibus iuſtitiæ,Caſſad.deciſ.8.numero 8. & 9. ſub tit. de reſt.ſpoliat.& ſuper reg.Cancel.deciſ.33. numero 3.Pariſ. conſi.12.nume. 18.lib.4. Galeſ.ad form. Camer.oblig.2.par.3.part.princ.ſub tit.de proceſ. nume.4.& 5.Mandoſ.ſen.in 1.q.31.regu.nu.4. & 5. Mandoſ.iun. ad d.conſilium Rom. ſuper uerſiculo. Quod non .

¶Percuſſus ſemel,uel inſultatus, in dubio preſumitur ſemper durante rixa repercutere ad defenſionem ne ab aduerſario offendatur.gloſſ.in c.ſignificaſti,il 2.de homic.Anchar.in clem. 1. de homic. Saly. in l. is qui aggreſſorem. C. de ſicar.Aretin. conſilio 34. verſic. Tertio caſu.Alex.conſi.76. numero 4.vol.1. immo fortius, ſi inſultatus inſequatur aggreſſorem fugientem,non de dolo, ſed de exceſſu & culpa punitur.Butr.& Abb.in c. olim. ad fin. de reſtit. ſpoliat.Fel.in d.c.ſignificaſti.Hyp.in l. is qui.colum. 2. verſiculo,quin immo dico . de ſicar. & in ſing. 100. contra Iac.de Are.in l.1.C.vn.vi.in fin. Ang.de maleſ.in ver. & dictus Titius.& ibi Arim.in add. Aret. conſ.80.ſicut decet.Caſtr. conſilio 192. in cauſa incarceratorum.col.ultim.Socin.iun. conſilio 36. volum. ſecundo. Hyp.in l.1.in prin. de ſicar. numero 48.vi.ſupra uerſiculo,inſultatus. & uerſiculo,occidens aliquem.

Percutiens aliquem baculo tenetur pœna iniuriarum. l.Item apud Labeonem. §.ſi quis pulſatus.de iniur. Carrer.in §.homicidium.num.344. uerſ. iure uero. & ſic pœna extraordinaria.l.fin.de iniur. ubi Iuriſſul.ponit varias pœnas,iuxta offendentis,& offenſi qualitatẽ,prout etiam lex apud Labeonem.§.quod ait.eo.tit.Gram.deciſ.17.in fin.ubi quod percutiẽs baculo perſonam mediocris qualitatis ſit banniendus,& talem extraordinarie puniri dicit Affl.in conſtit.ſi quis aliquem.num.25.ubi dicit talem penam arbitrariam.Barthol. de Capua in d. conſtit. ſi quis aliquem.nume.2. & ita deciſum dicit Foſſan. deciſ. 224.nu.1.quid ſi ex percuſſione cũ baculo ſequatur mors,an percutiens teneatur de occiſo. vi.ſup.verſ. occidendi,uel non occidendi animus.

Pere-

¶Peregrinus in hoſpitio receptus, ſi animũ perſiſtendi non habeat, habitare non dicitur. l. vni. §. caupo. ff. fur. aduerſus naut. leg. lex Cornelia. verſiculo, cæterũ. de iniur. l. 1. §. habitare. de his q deiec. uel effud. Ang. conſilio 34. numero 3. quia domus peregrinationis non dicitur domus habitationis. Bald. in l. ea quæ. in fi. C. quom. & quando iud. Fely. in c. quoniam. col. 1. ver. & nota ꝙ qui eſt in hoſpitio. de offic. ordin. Alia ad materiam, uide ſupra in uer. habitare.

¶Periurij crimen non ſufficit obiectũ eſſe, niſi ſpecifice & ſigillatim obiectum fuerit. Rota deciſ. 252. decis. ſeq. & 255. in nou. Iaſ. in l. Titię textores. nu. 12. de lega. 1. in l. 1. col. 4. verſ. dicit etiã Bart. C. de teſt. Deci. in c. 1. in 2. not. in fi. de excep. Boer. deciſ. 321.
* numero 2. ubi dicit hanc ſententiam crebriorem.

Periurus non dicitur qui iurat falſum credens eſſe uerum. de iureiur. c. quãto. 22. q. 2. c. homines falſum. cum ſeq. Rom. conſi. 391. num. 4. in fi. & in l. ſi vero. §. de viro. fal. 31. verſ. tertia concluſ. ſoluto matr. Iaſ. in l. error. num. 30. C. de iur. & fac. ign. Deci. in c. venerabilis. poſt nume. 25. de excep. Gram. uoto. 7.
* poſt medium. & iſta eſt uera, & communis opinio, quicquid nonnulli ſentiant, quos imperitos uocat Rom. in dicta l. ſi uero. ut obſeruat Mandoſ. iun. ad d. conſi. Rom. ſuper verum, vide ſupra ver. blaſphemia. Ad materiam periurij & quas pœnas periurus incurrat, vide copioſe apud Iaſon. in l. ſi duo patroni. §. ſi quis iurauerit de iureiur. & uide ſupra uerſi. beneficij collatio.

Periurus nõ poteſt agere, & in iudicio ſtare, & a iudice debet repelli. Curt. conſi. 65. nu. 25. & 26. Hyppol. Rimin. conſi. 87. nu. 1. & 2. uolum. 1. Alba conſi. 11. num. 4. & 5. Grat. reſpon. 30. num. 14. & 15. libro 1. Menoc. conſi. 24. num. 28. Rolan. conſilio 26. num. 27. libro 3. Purpur. conſilio 60. num. 6. libro 1. licet poſſit excipere, & ſe defendere, niſi hoc etiam non facere iuraſſet, quia tũc ſi eſt debitor ſoluere debet, & poſtea repetere. Rolan. conſilio 81. num. 28. lib. 4. Natta conſilio 658. num. 13. Purpur. ubi ſup. nu. 5. 6. & uide Abb. in c. 1. nu. 7. de iureiur. antequam tamen admittatur exceptio periurij iudex interloqui debet, an ſit periurus necne. Grat. ubi ſup. nu. 18. Rimin. iun. conſilio 203. num. 128. uolum. 2. vnde ad hoc eſt introducta abſolutio ad effectum agẽdi, de qua ſupra, ver. abſolutio a iuramento ad effectum. quæ tamen peti debet ante tempus datum ad ſoluendum, & ſic ante moram, & non poſt, quia nihil ualeret. quãdoque ubi quis eſt effectus periurus non poteſt eam petere. Abb. ubi ſup. & ibi Feli. nu. 28. ubi declarat, Ioan. And. in c. debitores. eod. tit. Alexand. conſilio 66. num. 14. & 15. uolum. 2. Affli. deciſ. 30. num. 6. Crot. conſilio 244. ſub num. 25. & 26. libro 2. Ioan. de Ami. conſilio 34. num. 5. & ſucceſſiue. ubi copioſe de hac materia ſcribit. Ad materiam, vide copioſe in deciſ. Fiuiz. 6. quæ tota verſatur in hac.

¶Permutatio operatur quod res aſſumat naturam rei permutatæ, res enim ſurrogata cenſetur eadem. l. filiæ. §. Titia. de cond. & demonſt. ubi Socin. not. hinc res permutata cum re ſubiecta fideicommiſſo efficitur fideicommiſſaria. l. Imperatores. §. fin. de leg. 2. glo. in l. in fideicommiſſi. §. nonnunquam. in ver. ſuperſit. de uſur. & in l. Titius rogatus. ad Trebel. Iaſ. conſilio 231. numero 2. libro 2. Pariſ. conſilio 55. numero 67. volumine 3. Tiraq. de retr. ligna. §. 23. gloſ. 1. numero 27. Caſtren. ante conſi. 373. libro 2. Crauet. conſilio 295. numero 4. Ceph. conſilio 188. numero 37. Meno. conſilio 70. numero 4. & 8. ſicut & res accepta in permutatione fundi dotalis efficitur dotalis. Afflic. deciſ. 336. quidam nobilis. Ceph. conſilio 615. num. 6.

¶Perſona excluſa cẽſentur pariter excluſæ omnes ab ea deſcendentes, & dependentes. Ang. in §. reliquũ. in Authen. de hær. ab inteſt. uerſic. ex diuerſo. not. Bald. in l. fin. colum. 1. de lib. præter. Cuma. conſilio 117. in princ. facit text. in l. ſi uiua matre. C. de bon. mater. & in l. fi. C. de natur. liber. vbi ſicut excluditur ſpurius, ita deſcẽdẽtes ex eo, quia ex radice infecta veniunt. not. Bal. in l. fin. C. de verborum ſignifi. Anchar. conſilio 389. columna 1. Alexand. 174. lib. 5. Capra 136. columna fin. Deci. in l. illam. C. de collat. ſub nu. 13. uerſ. ſed dici poteſt. & conſi. 484. nu. 2. ita in matre, quod ea excluſa cenſeantur excluſi pariter omnes cognati ab ea depẽdentes, & qui eius medio ſunt coniuncti & attinentes, tradit Bart. in l. 2. §. videndum. ad Tertul. Fulgoſ. conſilio 86. Ceph. plures referens, conſilio 470. numero 24. & 25. & vide infra verſic. ſtatutum excludens filiam propter maſculum. & verſ. radice amputata.

Perſona mutata mutatur ſtatus rei. Roma. conſilio 87. circa id, num. 3. vbi dicit luce clarius extare quod illa exceptio, quæ cedẽti obſtat, & quę ſolum ex perſona ſua prouenit, ceſſionario obijci non poteſt. gl. in c. 1. in uer. ſemeſtre. de iurep. l. an uitium. de diuerſ. & temp. præſcr. l. vitia. de acquiren. poſſ. Spec. in tit. de procur. §. fin. uerſic. quid ſi excommunicatus. Imo. in l. ſi cum dotẽ. §. ſi patri. ſoluto matrimo. Ioan. And. in dicto c. 1. in nouel. Bart. in l. apud Celſum. §. ſi cum legitima. de doli exceptio. & in l. doli mali. columna vlt. quæſt. pen. de nouat. iunge dicta infra verſic. res quælibet. & ſupra verſiculo, litis proſequutio.

Perſona quolibet actu in primis, & ante omnia legitimanda eſt. l. ſi quæramus, & ibi omnes Doc. hoc no. de teſtam. §. omne autem ius. Inſtit. de iure nat. gen. & ciui. c. quærendum. c. alieni. c. ſunt qui, il 2. 2. q. 7. c. 1. de accuſ. l. ſenatus. l. non ignorat. l. iniquum. l. penult. & fi. C. qui accuſ. non poſ. l. liber captus. C. de petit. hæred. & l. quidam referunt. de iure codicil. l. 1. de procu. in iudicio etiam quantumcunque ſummario. Gloſ. ſing. in l. 2. & ibi Barto. in fi. & alij poſt eum. C. de edic. Diui Adria. tollen. Idem Bart. in extrauag. ad reprimendum, in uer. ſine figura iudicij. columna 2. Bald. in l. 3. §. ibidem. ad exhib. tradunt Doct. omnes in rubr. C. qui adm. Felin. in c. veniens. columna 6. de teſti. Alexand. conſilio 59. columna prima, uolumine 1. Petr. Gir. ſing. 23. Marſil. in l. ſi quis ne quæſtio. de quęſt. Crau. cõſilio 104. in prin. Rolan. conſilio 71. numero ſexto, uolumine primo. Aſin. in praxi iudic. §. 28. capitulo primo, numero 2. & adeo uera eſt iſta propoſitio, ut de illegitimitate & inhabilitate perſonæ ad actum, de quo agitur quandocunque opponi poſſit. Deci. in c. ex parte, il 2. de offic. deleg. Crau. & Rolan. ubi ſup. & ut ſup. dictum eſt in uerſi. exceptio illegitimitatis perſonę.

quam

quam propoſitionem nullum contradictorem habere dicit Iaſ. in dicta l. 2. numero 5. C. de edic. Diui Adria. tollen. Aſin. vbi ſup. numero 3. Deci. late in c. conſuluit, il 2. in 3. not. de appel. & in dicto c. ex parte. numero 5. Ruin. conſilio 78. proſequendo ordinem. nu. 8. volum. 4. Ripa in l. 4. §. condemnatũ. de re iudic. num. 4. Gram. in addi. ad conſi. Rober. Maran. inter conſi. ciui. ipſius Gram. conſ. 95. in cauſa præſentationis. num. 35. vide infra verſ. ſtatutum loquens de inſtrumento.

Perſona una duplici iure conſiderari poteſt, ſi cer. pet. l. ſingularia. de pœnit. diſtin. 3. adhuc inſtant. ubi not. 9. q. 1. in ſcriptis. vnde Prælatus unius Eccleſiæ poteſt habere iura canonicalia in eadem. de conceſ. præben. cum in Eccleſijs. libro 6. de prob. ex literis. Aliquis poteſt eſſe tutor, & legatarius. C. de admin. tut. l. cum quidam. Colligens ſe æqualiter, & collocans in duobus locis, utrunque dicitur habere domicilium. ad municip. l. Labeo. & l. aſſumptio. §. iuriſpruden. de ſepult. c. cum quis. 2. reſpon. lib. ſexto, vice quorum locorũ grauatur, & honoratur, ut ibi. & ad munic. l. incola. Item eligit quis iure ſuo proprio, & ut procurator alterius, ac ſi duę eſſent diuerſæ perſonæ. de elect. c. ſcriptum. & c. pen. §. porrò. in 6. & filius inſtitutus hæres rogatus de reſtituenda hæreditate detrahit, ut filius legitimam ſibi debitam iure naturæ, & ut hæres Trebellianicam. de teſtam. c. Rainutius. & c. Rainaldus. quia ubi diuerſa iura non repugnantia cõcurrunt in una perſona, poteſt uti ſicut poſſent duo. iur. præd. Lap. alleg. 99. commune Florentiæ, vide infra verſi. qualitates duę accidentales.

Perſonæ appellatione venit ciuitas, vniuerſitas, ſeu collegium. c. 1. §. conuenticulas, & ibi Bald. in 2. not. dę pace iuram. firm. Bal. in l. ſed ſi hac. §. qui manumittitur. de in ius uocan. & in l. 2. C. de impu. & ali. ſubſtit. gloſ. in c. ut circa. de elec. in 6. Quod non ueniat vult Decius in l. ſi familia. numero vndecimo. de iuriſd. omnium iudicum. Dic propoſitionem veram ex legis extenſione, ſeu lata uerbi ſignificatione. de fideiuſ. l. mortuo. l. 1. iunc. l. nihil intereſt. ad Maced. ſecus de ſtricta vocabuli ſignificatione, & maxime in materia reſtringibili. Rom. conſ. 436. quod indultum. nu. 2. & in materia exorbitanti, & correctiua. Rom. cõſi. 400. quæritur an ſtatutum. ubi Mandoſ. iun. concor. citat. in uer. exiſtimo.

Perſonæ eccleſiaſticæ omnes bonorum temporaliũ reſpectu ſubſunt iuriſdictioni Principum ſęcularium a quibus bona recognoſcunt. Oldr. conſilio 17. thema. ubi quod clericus qui tenebat in emphyteuſim prædium a domino temporali, ſi cõdemnetur de hęreſi, prædiũ applicatur dño temporali. vbi vi. Rain. Corſet. in addi. ſuper uer. tale eſt. Oldr. ſequitur Aufr. de poteſ. ſęcul. ſuper eccl. & eccl. perſ. reg. 4. col. 2. uerſ. clerici enim. habetur in c. nos ſi. 2. q. 7. c. ſed notandum. diſtin. 19. ubi expreſſe dicitur, Reges & Principes in cauſis ſęculi ſacerdotib. præeſſe, in cauſis verò Dei illis ſubeſſe, quod glo. allegat in c. Valẽtinianus. uer. ſubmittimus. 65. d. & alijs iur. comprobat, ut & hanc ſententiam probat Deci. in c. per venerabilem. qui filij ſint legit. Franc. Mar. deciſ. 455. columna prima, parte prima. quem cum multis aliis ad hoc refert, & declarat Oſaſ. deciſione 180. propoſita. numero quinto, & vide ſupra verſiculo, cauſæ appellationum.

Perſonæ licet excelſæ non creditur in præiudicium alterius, etiã ſi eſſet Cardinalis legatus de latere. Angel. conſilio 182. mandatum principis. Abb. in c. ſicut nobis. per glo. fin. ibi. de ſenten. excommun. ubi dicit, quod ſi Cardinalis etiam de latere diceret Papam ſibi aliquid commiſiſſe quod reſpiciat damnũ, uel præiudicium tertij, ſibi non creditur, niſi Bullas Apoſtolicas commiſſionis oſtendat. Proſp. Carau. ſuper ritu 54. nume. 3. & ritu 259. in 2. not. Iaſ. in repet. l. admonendi. de iureiuran. ſub nu. 189. verſ. ita in ſpecie tenet. etiam ſi Papa eſſet præſens in loco. Roma. conſilio 59. ſub numero 6. uerſic. quarto uidendum eſt, ubi ponit caſum in poteſtate Fani. Caſtren. conſilio 46. columna fin. uolum. 2. Ancha. conſilio 398. columna fin. Aret. conſilio 365. colum. 3. Gozad. conſi. 5. colum. 4. Deci. in c. quæ in eccleſiarum. columna duodecima. de conſtit. conſilio 357. columna 3. conſilio 576. in fi. & conſi. 606. ubi concludunt non ſtari Papę atteſtanti, quando agitur de alterius graui præiudicio. ſequitur Gram. conſi. 65. num. 9. & 10. deciſ. 105. num. 2. Curt. conſi. 142. col. 4. Pariſ. conſi. 15. columna fin. & conſi. 67. colum. 3. uolum. 4. Crau. conſilio 48. & 171. & de antiq. temp. parte 1. numero 44. Ruin. conſilio 175. colum. 2. & 4. uolum. 1. Gabr. concluſ. libro primo, tit. de probat. concl. 2. num. 28.

¶Pertinentia illa ſunt, quæ rei principali ſunt acceſſoria. c. vbi periculum. §. porrò. de elect. in 6. Innocen. in cap. cum ad ſedem. de reſtitutione ſpoliat. Bald. conſilio 468. uolum. 3. & conſilio 445. uol. 5. Barb. conſilio 57. columna 10. uerſic. & ideo cum Innoc. uolum. 4. Corn. conſilio 321. columna penult. uol. 4. Socin. conſilio 47. uolum. 1. Dec. conſilio 516. num. 23. Socin. iun. conſilio 106. num. 3. uolum. 2. ubi loquuntur de ſiluis, nemoribus, & ſimul. Hinc dicebat Bal. in c. 1. colum. 1. uerſic. modo queritur. de capita. qui cur. vend. quod ſi Imperator concedat alicui caſtrum cum pertinentijs ad ipſum caſtrum ſpectantibus, non ueniunt in hac conceſſione molendina priuatorum, quia talia molendina, cum non cohęreant caſtro, nec ſint de pertinentijs ad ipſum, non includuntur in conceſſione. Cuma. conſilio 162. Firm. in reper. in ver. pertinentiæ. Ceph. conſi. 3. num. 46. in 1. parte. ita etiam in cauſa caſtri Bagnoli Mantuanæ diœceſis conſuluit Aret. conſi. per totum, & in alio caſu Curt. iun. conſilio 158. præſertim. nu. 26. & ſucceſſiue. & hæc faciunt ad dicta ſupra verſic. caſtrum cum venditur.

¶Peruenire, eſt verbum commune, aptum ad directã, & fideicommiſſariam ſubſtitutionem, ſicut & verbum, ſubſtituo, l. heredibus. §. fin. & l. hæredes mei. in princ. ad Trebel. Bart. in l. Centurio. colum. pen. in fi. de vulg. & in l. Lucius. quæſt. 2. eo. tit. Bald. in l. iam hoc iure. §. 2. eo. tit. in l. fi. C. de ſacroſ. eccleſ. & in c. ſi pater. de teſtam. in ſexto. Ang. in l. precibus. C. de impub. Canon. in c. Rainutius. de teſtam. Iaſ. in dicta l. Centurio. num. 63. & in conſ. 4. incip. Redemptoris, numero vndecimo, uolum. 1. Rip. in d. l. Centurio. num. 188. & ibi etiam Socin. iun. nu. 332. Alexan. conſilio 171. viſo proceſſu. in prin. uolum. 2. conſi. 36. viſo themate. in princ. uol. 3. Deci. in l. qui

ſe pa-

ſe patris.num.15.C.vn.lib.Bertran.conſilio 92.pro faciliori.num.7.conſi.460.iam pridem.num.4.lib. 7.conſi.328.viſo caſu.nu.1.& 2.li.9.conſi.94.incip. tota aut principalis.numero 2.li.10. Pariſ.conſ.93. incip.potuit proculdubio.nu.18.uolum.2.conſ.74. vidi teſtamentum.num.62.uolum.3. Grat.arguendo,conſi.33.dubijs mihi.num.2.conſi.103. viſo teſtamento.num.3.volum.2. Ceph.conſi.137. incip. teſtamentum.num.9. Sfort.Od.de comp.ſubſtit.p. 4.ver.perueniat.

¶ Petere aliquis non debet id cuius contrarium fuiſſet non poſtulaturus.l.pen.C.de ſolut. l. ſi rem & precium.de petit.hæred.l.ſi ea lege. C. de vſur. l.ratas. C.de reſcin.vend.gloſ.in c.pen. in ver.pecuniæ. de cenſ.Crau.cōſi.161.prope finem.ver. quarto reſpondeo,ut de actu qui ita poſſet prodeſſe ſicut obeſſe, ut non poſſit quis de eo conqueri, habetur in l. de fideicommiſſo.C.de tranſac. & in l.ſi pater puellæ. C.de inof.teſtam.Deci.in l.1.nume.17. C. de pact. conſilio 11.num.5.& conſi.532.nu.11. poſt Corn. conſi.15.colum. pen. in fin. lib.4.Crau.alibi conſi. 294.ſub num.7.uerſ. 15.Tiraq.de iure primig. q.6. num.4.& in l.ſi unquam.in ver.donatione largitus. num.94.& ſucceſſiue. C.de reuocan.donat.Cepha. conſi.654.nu.9.& 10.

Petitio calumnioſa deneganda eſt, C. de falſ. l.ſatis aperte.not.Innoc.de conceſ.præben.c.poſt electionem.Bal.in l.iudices.in 5.not.C.de fide inſtrumen. Feli.in c. de cætero.num.12.de re iudic. Caſſad.deciſ.3.ante med.de dilat. Grat.reſpon.138. ante fin. libro 2.Rom.conſi.273.num.3.Hyppol. in l. patre uel marito.de quæſt. ſub num. 80. verſ. pro quibus etiam,ubi hoc multis comprobat. Nota tamē quòd petitio eſt de ſubſtantia iudicij.Card.clem. ſæpe.q. 12.de uerborum ſignif.Vanti.de nul.ex def.proceſ. num.9.10.18.& 19.uerſic.libelli itaque.nam ſine ea ſententia eſt ipſo iure nulla.Bart.in l.prolatam.col. 2.uer.dico quod illud. C. de ſent. & ibi Bald.col.1. uerſ. Item præmitto.deciſ.Fiuiz.11.nu.14.& 15.

¶ Piæ cauſæ ad fauorem iudicandū eſt in dubio.l.ſunt perſonæ.de religioſ.& ſump.fun.quam regulam eſ-
* ſe communem dicit Curt. iun. conſi.35. numero 7. Barb.conſilio 36.colum.3.& conſi.50. in fi.uolum. 1.Neuiz. libro quinto. ſil.nup. num.73. & libro 6. num.28.& 47. Gomeſ. in §. ex maleficijs. num.49. uerſ.ſed tamen.Inſtit.de actio.Meno.conſi.224.nu. 33. parte 3. poſt Tiraq. quem citat in tract. de priuil.piæ cauſæ.priuil.127. qui multos in hanc ſententiam adducit. Imo lex magis fauet piæ cauſæ, quàm filijs,excepta legitima eis iure debita.Bar. in l.1.nu. 74.C.de ſacroſan.eccleſ.Abb.in c.1.de ſucceſ. ab inteſt.Alex.in l.pactum quod dotali. C. de pact.col. ult.Felin.in c.in preſentia.colum.21. de probat.Couar.in c.relatum,il 1.num.10.uerſi.ego in priori. de teſtam.Menoc.d.conſi.224.num.29.& 62.ubi plurimos ita tenentes ponit, vide infra verſiculo, dotis legatum.

¶ Pluralitas aliquando reſoluitur in ſingularitates. l. 3.de nego.geſt.l.demonſtratio falſa.§.ſi quis ita. de cond.& demonſt.l.prætor.§.homines.ui bon.rapt. Socin.conſi.43.ſub num.1.uerſ. quod etiam ſecundo,& fortius.lib.1.& conſi.76. num.2. lib.3. Ruin. conſi.154.num.10.lib.1.ut in conditione, ſi habuerit uel non habuerit, uel deceſſerit ſine liberis, de qua in l.filiusfam.§.cum quis. de lega.1.& in l. ex facto.§.penult.ad Trebel. quæ etiam in uno ſolo verificatur. l.non eſt ſine liberis.de uerb.ſign. l. pater Seuerinam.§.1.de cond.& demon.l.iubemus. §.penult.C.ad Trebel.l.1.C.de cond.inſer.Aret.in trac. de teſtam.in gl.ſi deceſſerit ſine liberis.Ceph. conſ. 662.nu.21.& 22.

¶ Pœna delicti ordinaria, & uera,ubicūque ex aliqua cauſa relaxatur,nunquam ſurrogatur pœna corporis afflictiua,ideſt quę totum corpus vel partem deſtruat.l.ſi adulterium.§.Imperatores.ff.de adult. & ibi Doct.& in l.1.§.fin.de ſicar. l.lex Iulia. §.ſin.C. ad l.Iul.repet.l.ſi quis in graui. §.ſi tamen maritus. ad Syllen.l.Gracchus.C.de adult.Bal. per d.l.lex Iulia.§.fin.in l.addictos.C.de epiſc. aud. & in l.1.col. 5.C.ne de ſta.defun.& in l.ſi quis filio. §.hi autem. de iniuſ.rup.teſt.Ang.de maleſ.in uer. pręſente Caio.uerſ.quid autem ſi non obſtante.Hyppol. in l. 1. nu.61.C.de ſicar.& in l.1. §.Diuus.num.40. ff. eod. Gram.deciſ.23.num.13.Alexan. conſi.55. in cauſa inquiſitionis.numero 3.uolum.7. Crau. conſi.224. columna prima.& 2. vide infra verſiculo,puniri delicti vera pœna.

Pœna delinquenti minuitur ob lapſum longi temporis.Bart.& communiter Doct.in l.ſi diutino.de pœnis. per illum text.ibi,ſi quis diu in reatu fuerit,quā ſententiam ſequitur Balb.de præſcr.4.par.4.par.§. ſecundo quæro.verſic. ſecundo limita. Marſil.ſing. 454.inc.curſus temporis. ubi dicit non poſſe tūc homicidam decapitari,& eſt de mente glo. in dicta l.ſi diutino.& quod tūc minuatur pœna,tenet Baſil. in tit.de crimi. perac. num.18. & Tiraq.de pœn. molien. cau.29. ubi ponit rationem. Carer.in pract.§. homicidium.numero 368.ſicut enim crimen recens acrius punitur,ut per Marſil.C.de rapt.virg.l.1.nu. 178. ita antiquum mitius puniri debet. eo magis ſi poſt delictum commiſſum reus ſemper bene uixerit.Tiraq.d.cau.29.num.5.& 7.nam hoc caſu leniri pœna ſolet, & ſufficit ſi per triennium bene reus uixerit,ut poſt Doc. quos citat dicit Foſſan. deciſ.76. incip.l.ſi diutino.ubi hanc materiam declarat.

Pœna licet imponatur ipſo iure,tamen requiritur ſemper declaratoria facti.Bal.in l.eius qui delatorem.de iure fiſci.per illum tex.Barb.conſi.51. colum.16. & 17.uolum.1. Iaſ. in l.ſi quis maior. num. 25. C. de tranſac.Deci.in Auth.Caſſa.num.14.C.de ſac.ſan. eccl.& conſi.144.num.6.Ruin.conſi.50. nu.10. lib. 1.Socin.iun.conſi.68. num.59. & conſi.130. num. 29.uolum.3.Marſ.conſi.10. num.24. & 25. Tiraq. ad l.ſi unquam.in uer.reuertatur, num.22.C.de reuoc.dona. & hoc, quia mera commiſſio non trahit ſecum executionem, ſed adhuc hominis factum expectat,Crau.conſi.212.num.2. & conſi.239.nu.2. copioſe Gabr.concl.lib.7.de maleſ.concl.10.

Pœna priuationis non habet locum niſi in caſibus a iure expreſſis, ut in faciente citari aduerſarium coram diuerſis iudicibus,ut ob id non perdat cauſam, dicit Deci,in c.ex tenore, num.8. de reſcr.ut in implorante auxilium potentioris, quod in eum non habeat locum lex.1.C. ne lice.poten.tenet Deci.in c.1. nume.6. de offic.deleg.ut in mendacio dicunt, Goz. conſi. 46. nu.3. & in alio caſu Deci. conſ.90. col.2. uerſ.ſed tamen ulterius. & idem Deci. conſi. 553.num.5.conſi.581.num.10.Socin.conſ.153.nu. 39.quod eſt primum,in 2.vol.ubi per glo.in l.nepotibus.C.qui pet.tut.dicit,quod pœna legis priuantis non petentem tutorem, non egreditur matrem, quæ tenet primum locum, & dicit ſic eſſe commu-
* nem opinionem contra Bar. & quòd pro ea ſæpius conſultum uidit. & Alci.reſpon.479.nu.44.& omnes demum concludunt exemplificantes per diuerſos caſus, pęnam alicui non eſſe irrogādam niſi expreſſe a iure cautum ſit.Curt.iun.conſi.137.nu.17. vi.infra verſ.priuationis a lege.

Pœnæ conſtitutæ fauore filiorū primi matrimonij contra ſecundo nubētes,viro & mulieri cōmunes ſunt. Oldr.conſi.33.ad fin.uerſ.nec moueat. Aret.conſi. 71.in 2.dub.Socin.conſi.34.num.5.lib.1. Deci.87. nu.3. Boer. deciſ.187. Tiraq.in rep. l.boues.§.hoc ſermone.in prin.nu.156.& 157.de verb.ſign.& hoc de iure ciuili, ſecus de iure canonico, quo d. pœnæ ſublatæ ſunt.c.pen.& fi.de ſec.nup.Paleot.de noth. & ſpur.c.4.nu.4.prima uerior.Ioan.de Ana. conſil. 73.in 4.dub.& ibi Bologn.in addi. Alex.conſilio 3. num.12.lib.7.Dec.in c.Eccleſiæ S.Mariæ.de conſti.
* num.35.iſtam dicit communem,licet aliam in puncto iuris defendi poſſe exiſtimet. opiniones concordat Anchar.conſi.101.in princ. quod prima loquetur de pœnis conſtitutis fauore filiorum,ſecunda de ſtatutis ob celeritatem nubēdi infra annum luctus. ſequitur Pariſ.conſi.29.nu.80.lib.3.& Crau. conſi. 36.vide ſup.verſ.mariti uoluntas.

¶ Porticus non uenit appellatione domus,& in eo exiſtens capi poteſt etiam pro debito ciuili. Ang. Caſtren.& Iaſ.in l.plęrique. de in ius uocan. Bald.in l. ſed & ſi.eo.tit.Imo.in l.cætera. §.hoc ſenatuſconſulto.de lega.1.& ibi Alex.& Iaſ. unde factum in porticu non dici factum in domo,tenēt Bar.Ang.Caſtr. Imo. Alex.& Iaſ.in d.§.hoc ſenatuſconſulto. Bal.in rubr.ſol.mat.col.1.& Maria.Soci.in trac.cit. art.17. q.2.in 7.ſpe.cit.ad domum.& licet Bald.in d.§.hoc ſenatuſconſulto.& Calcan.conſi.73.uideātur tenere contrarium, tamen propoſitio eſt uera,quia ipſi loquuntur in porta,nō in porticu.& vi.Bar.in l.meminiſſe.de of. proconſ. ubi tractat de hoc,an portiticus ſit,ut domus tutum refugium, & vi.ſup.verſi. factum in oſtio.

¶ Poſſeſſio ab iniuſte etiā poſſidente auferēda nō eſt, nulla pręcedēte citatione, aut cauſæ cognitione, C. ſi prop.pub.pēſit.l.ſi deſerta.C.ſi p uim uel al. mo. l.fi.vn.vi.l.meminerint.not.Inn.in c.cū olim.de priuil.uerſ.per portariū.Bar. in l.fi. C.de edic. D.Adr. tol.Bal.in d.l.ſi deſerta.cōſi.135.in prin.li.2. Cald. conſi.4.tit.de dilat.Rom.conſi.158.in prin.& ſing. 773.& ibi add.Alex.conſ.5.poſt prin.uol.2.Feli.in c.fi.nu.24.de præſum.Soci.conſi.12.poſt nu.6.li.1. Deci.in l.ſi pacto.C.de pac.nu.4.conſ.190. nu.9.& 509.nu.6.Hyp.ſing.195.Grat.reſp.76.nu.1. lib.2. Gram.conſ.ciui.81.nu.15.conſ.86.n.13. & cōſ.150. n.6.vi.inf.uer.poſſeſſor ēt iniuſtus. quid aūt ſi talis poſſeſſio ſit iniuſta notorie.vi. Gabr.concluſ. lib.2. de citatio.concluſ.1. nu.76.

Poſſeſſio antiquiſſima,cōſtitutionis ſolēnis,decreti, legis,& priuilegij vim obtinet.c.pterea ſup quibuſdā. de uerb.ſign.l.3.§.ductus aquæ.de aq.quot.& ęſti. Alex.cōſ.7.col.pen.li.1.Soc.cōſ.76.& 127.n.8.li.i. Dec.85.num.2.468.nu.3.Iaſ.in l.de quib.nu.43.de legi.Pariſ.conſ.114.n.2.li.1.Balb.de præſcri.2.p.3. p.prin.q.6.Cur.iun.conſ.157.nu.11.& 124.nu.10. Affl.dec.254.nu.4.& hēt pręſumptionē iuris, & de iure,adeo ut probatio in oppoſitū non admittatur. Fel.poſt Ant.de But.in c.cū nobis.col.3.ver.ſcias ēt. de præſcr.ſeqtur Rub.cōſ.13.col.3. Ceph. cōſ. 458. nu.62.63.& ſeq. de effectu aūt huius antiquiſſimæ poſſeſſionis,vi.inf.uerſi.præſcriptio cuius nō extat, & ſup.uer.dominiū directū.& ver. gabellæ mulctæ.

Poſſeſſio colorata dicitur, qñ qs hēt titulū authoritate illius q hēt ptātem cōferrendi.ita Io.Cald. in c.cum noſtris.de cōceſ.præb.q.3. & ibi Abb.col.2. cū quo
* eſt cōis opinio.Lap. alleg.103.incip.ſæpe mihi.n.3. Rot.in antiq.deciſ.65.Mil.in ver.poſſeſſio.uerſ.poſſeſſio in beneficialib.Gui.Pap. dec.85. inc.curia parlamēti.vbi dicit,quod poſſeſſio bñficij iuſtificatur titulo prima facie ualido,quo ad formā extrinſecam. Bertr.cōſ.2.inc.viſo.nu.21.li.3. p.1. Pariſ.cōſ.125. incip.an collatio.ad fin.uol.4.Caſſad.deciſ.7.incip. proponebatur.nu.3.Ferret.conſ.1.nu.5. uol.1. ubi hāc opinionem cōem teſtatur.Mand.ad 16.reg.cancel.q.27. vi.inf.uerſ. poſseſsor etiam iniuſtus.

Poſseſſio cōtinuata,& in eē deducta,& ſi inſtrumētis pbari nō poſſit, actus tñ ex quib.reſultat ipſa poſseſſio illis ſatis pbari pñt.ita Oldr.cōſ.199.p fundamēto.n.6.& cōſ.209.in cā hoſpitalis.ſub n.4.uerſ.qm ī dubio.Bertr.cōſ.253.viſo pceſsu.col.1.uol.1. ubi cōcor.ponit.copioſe Soc.ſen.cōſ.205. difficultas.n.5. & 6.uol.2.Crau.cōſ.54.nu.11.& conſ.411. nu.64. Alba cōſ.64.n.16.Rol.conſ.46.ſub n.18. uer.tertio ex acquiſitione.uol.2.Menoc.conſi.402.num.12.

Poſseſſio decreto inducta dicit ciuiliſſima.Bal.ī l.raptores.C.de epiſ.& cler. nec inducit remediū interdicti recuperādæ.Bal.in Aut.defuncto.q.3.ad Tertu.quē ſeqtur Ale.in l.in ſuis.de lib.& poſth.ubi dicit quod
* ita cōiter tenēt antiqui & Mod.Doc.refert Iaſ.conſ. 21.n.25.uol.3.Zucha.ī l.fi.n.107.C.d edic.D.Adr. tol.Gabr.cōcl.li.5.de acq.poſ.concl.7.n.1. cōtrariū tenēt multi quos citat Tiraq. ī tract.le mort ſaiſit le vi.p.6.decla.4.n.2.& 4.Men.de rec.poſ.re.1.n.351.

Poſseſſio ex fructuū pceptione probatur.l.Titia.de ſolut.l.2.& ibi Bar.C.de acq.poſ.no. in l.q uniuerſas. §.p colonū.de acq.poſ.& i l.litib.C.de agric.& cēſ. li.11.l.ſi qs ſup.C.fin.reg.not.in l.ſtipulatio iſta.§. hi quoq;.de ver.obl.gl.approbata i c.cōmiſsa.ī uer. pacificā.d elec.li.6.Gem.cōſ.78.& 101.Ale.cōſ.161. viſo.n.6.uol.6.ēt ſi minor pars fructuū exigatur, ut ī bñficialib.iūcta poſseſſione ſpūali,dicit glo.in d.c. cōmiſsa.Rot.Rom.in nou.61.& in anti.55.Caſsad. de cau.poſ.dec.9.col.1.Io.B.F.cōſ.1.n.3.p.1.qd aūt ſit in locatione,an.ſ.ex ea probet poſseſſio, tractat copioſe Gabr.concl.li.3.de locati.concl.4. per totā. vbi copioſe habes ex quibus probetur poſseſſio.

Poſſeſſio familiaritatis iure non attēdit,nec hr in cōſideratione.l.q iure.ubi Bar.& doct.de acq.poſ.Bar.ī l.cū uir.C.eo.Cor.conſ.190.n.2.uerſ.nec ēt. uol.1. Soc.conſ.131.in pſenti.uol.1.n.1.& 3.ubi loquit in uxore poſſidēte bona mariti.Goz.conſ.99.n.5. ubi loquit in matre poſſidēte bona filij,& ecōtra.Ruy. cōſ.162.n.25.in 3.uol.& cōſ.51.n.6.uol.4.Rebuf.ī trac.d pacif.poſ.in pſ.n.169.& 170.Burſ.cōſ.9.n.8.

Deci.conſ.232. nu.1.in fi.& conſ.400. viſo elegãti, n.4.in fi.Pariſ.conſ.93.n.19.uol.2.ubi dt qđ q iure familiaritatis poſſidet nõ dr̃ poſſidere. Alc. loquens in fratribus,de p̃ſump.p̃ſump.23.n.4.Cur. iun. loquẽs ſimiliter in fratrib.conſ.108.n.26.ubi dt cõem cũ Bar.in d.l.q iure,& ad Cur. ibi addo ſup uer. familiaritatis.Ioſ.Lud.multa ad hoc allegat dciſ.Luc. 3.n.3.& ſucceſſiue. uide ſupra uerſ.fundũ alienũ q̃ ingreditur,& inf.uerſ.p̃ſcriptio iuſve aliqđ & ſupra conſuetudo non inducit, & inf.uerſ.titulũ habens.

Poſſeſſio habita uigore tituli infecti rõne decreti irritãtis eſt adeo infecta,qđ nullũ poſſeſſionis ſeu detentionis cõmodũ parit.ita Rota deciſ.433.in nou. immo,ſi talis poſſeſſor ſpoliaretur, non poſſet petere reſtitutionem.Rota deciſ.16.in nou.Fel.in c.in noſtra.uer.36.correlarium.de reſcrip. Card. Alexan. in cap.reintegranda.3.quæſt.1.in 3. colum.uerſiculo quero an remedium. Aretin.in leg. naturaliter. §.nihil cõe.col.pen.de acq.poſ.Gig.cõſ.18.nu.2.vi. ſup.verſ.decretũ irritans.& inf.ver.tituli probatio.

Poſſeſſio iuris authoritate ſtatuti inducta,nõ preiudicat poſſeſſioni facti,nec facit aliquẽ poſſeſſorẽ facti, & cũ effectu,& quouſq; habeat actualẽ,& effectualẽ poſſeſſionẽ,perĩde eſt ac ſi nullã haberet. ita Ale. cõſ.82.col.2.uer.facit qđ no.Pau.de Caſ.uol.2. ut ĩ filia herede ſtatutaria, ꝙ nõ dicat̃ hr̃e poſſeſſionem exiſtentẽ apud aliũ,niſi eã cũ effectu apprehẽderit, dicit Com.ĩ l.Põponius.§.queſitũ.in fi. de acq.poſ. ſequitur Iaſ.in l.ſi ſorori.col.2.uer.Limita tñ. C.de iure delib.poſt gl.mag. ad fi. in l.cũ miles. in prin. ex quib.cau.maio.idq; cõcludit Rub.cõſ.121. ſub n. 3.ver. ſecũdo id qđ dr̃, & hoc p̃ſertim ſi poſſeſſio ſit apud aliũ ante aditã hæreditatẽ.Aquẽ.d.§.queſitũ. ſub nu.2.ver.tñ dictũ Raph. vnde volens eã habere dẽt poſſeſſorẽ citare.Ceph.cõſ.479.n.65.ſtatutũ.n. opat̃ ſolũ eẽ effectũ adipiſcẽdę poſſeſſiõis,nõ ãt retinẽdę.Iaſ.cõſ.85.col.2.cir.fi.li.3.& cõſ.146. col.1.li. 4.Dec.cõſ.84. vi.Iaſ.ĩ l.iubere.de iuriſ.om.iud.n.4.

Poſſeſſio prima preſumit̃ interrupta p ſecundã, ꝓbata ſcĩa prioris poſſeſſoris p ſecundũ.ita Bal.ĩ l.nõ igno rabit.C.ad exhib.p l.clã poſſidere.§. q ad nũdinas. de acq.poſ. Ale.conſ.35.viſo themate.nu.12.uol.6. Dec.conſ.400.viſo elegãti.nu.7. & in c.licet cauſã. de prob.ſub nu.9.ver. & p̃dicta cõcluſio.ubi ẽt Feli. ſub nu.9.verſ.Limita tñ p̃dicta.Iaſ.conſ.6. ſpectatiſſime.n.5.uol.1.Nat.cõſ.568.incip.quidã fr̃es. ad fi.

Poſſeſſio probat̃ p teſtes deponẽtes de diuerſis actibus poſſidẽdi,nec repellũtur,ut ſingulares.gl.in l.ob carmen.§.fi.de teſti.Bellam.dec.391.Imo.cõſ.101.n.5. Gem.conſ.4.in fi.Ro.cõſ.30.n.2.Alex.cõſ.100.ſub nu.5.uol.1.Cor.cõſ.91.nu.42.p.1.Soc.cõſ.95.n.19. p.3.Rui.cõſ.9.n.10.uol.2.Crau.cõſ.151.col.3.uer. eſt verũ.& de antiq.tẽp.p.4.poſt nu.157.uerſ.& in terminis.Cur.iu.conſ.168.n.31.& illã gl.dicit cõiter approbatã,Cor.cõſ.185.licet.col.2.uol.3. & Alex. cõſ.82.inſpecto.col.2.uerſ.& ad hoc oñdẽdũ.uol.1. Soc.conſ.103.in caſu.col.2. p.3. Materiã proſequit̃ copioſe Gabr.concl.lib.1.de teſti.concl.2.nu.33.& 34.& lib. 3. de loc.concl.4.

Poſſeſſio vel quaſi acquiritur per unicum actum,qui non conſueuit fieri iure familiaritatis,ſed ſolum per illos ad quos de iure pertinet.l.1.§.item quæſitum. de aq.quot.& æſti. Innoc.in c.cum Eccleſia.de cau. poſ.& propr.in glo.abſuiſſe.Balb.de præſcr.par.1. 5.par.q.8.nu.2.verſ. & quod ſufficiat vnicus actus. per c.ex literis.& c.conſultationibus.de iu.patr.Io. And.in c.cum de beneficio.de pręb.in 6.dummodo ille actus habuerit effectum. Ioã.B.Fer.alios citans, cõſ.2.nu.3.uol.1.& cõſ.135.n.5.eo.Ceph.cõſi.681. nu.1.& vi.ſup.verſ. iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio.

Poſſeſſio uerbis,& aſpectu nõ transfertur, quãdo alius erat in poſſeſſione, quia per illum actum nõ priuatur tertius poſſeſſione.Compoſt.in c.2. de conſuet. & ibi hoc no.Ab.& alij cõiter.Cur.iu. cõſ.108. nu. 20.Barb.cõſ.58.ſapiẽter.col.13.in uer. modo aggrediẽdo.uol.2.Alex.cõſ.121.inc.dñs Ioãnes. col.pen. verſi. ſecũdo id qđ dicitur. Io.Bap.Caſtel.in alleg. ſua,quæ eſt poſt ſing.Crem.& incip.Magnificę.col. 9.ver.nũc uero aggrediẽdo modum,& col.21.uerſ. imo dico,vi.ſup.uer.decretum quod poſſeſſio.

Poſſeſſionẽ antiquiorẽ iuniori p̃ferri, ẽt qđ ꝓbationes eſſent hincinde pares,dt Bar.in l.ſi duo.in prin.col. 2.in fi.vti poſſid.Felin.in c.licet cãm.col.7. de probat.Alex.conſ.76.in cã.n.27.uol.2.& conſ.88.qm̃. uol.5.Bal.in l.ordinarij.C.de rei uend.Deci.in d.c. licet cauſam.col.6.verſ.3.in interdicto.& cõſ.56.in cã.Boer.deciſ.239.& in prædicta.col.6.par.2.habetur in l.ſi de eo.per Bar.Alex.Pau.& Imo.de acquir. poſſeſ.Propoſitionẽ procedere,ẽt ꝙ poſſeſſio antiquior eẽt ſine titulo,& iunior cum titulo, ſi a parte allegabitur, quòd poſſeſſio iunior ſit clandeſtina, dicunt Doct. poſt Barto. in dicta l.ſi de eo.§. fin. & ibi Alex.& Curt. iunior conſi. 168.nu.32.

Poſſeſſionẽ auferre q uult ab aliquo, aſſerẽs defunctũ non hr̃e proximiorẽ ſe,hoc ꝓbare dẽt.Spec.in tit.đ teſta.§.ſeqtur uidere.ver.eſt ẽt alia.Aret.in §.actionũ.col.fi.uer.ſi aũt ab inteſt.de action.Aret.in l.ſed & ſi de ſua.col.pen.de acq.hęr.Bertr.conſ.232.col. 1.in prin.uol.3.in nou.expreſſe Soc.iun.conſ.26.n. 10.uol.2.declarat Deci.cõſ.321.col.fi. pro qua materia,vi. Alex.in l.is põt.col.5.uer.ſed iuxta p̃dicta. de acq.hęr. & ibi Iaſ.n.83.& 84.alibi Alex.cõſ.20. in fi.uol.1.& 179.in fi.uerſ.& pro hoc ẽt facit. uol. 7.Corn.conſ.95.nu.3.& cõſ.197.uol.4. & in l.2.C. qui admi.Soc.conſi.89. col.4.uer.quoniam ad hoc. uol.1.Ruin.conſi.154.col.1.uol.3. & conſ.67.nu.14. uol.5.pro ratione, vi.ſup.uer.agens ante omnia.

Poſſeſſionem beneficij occupans lite pendente,põt de facto eijci,& ſpoliatus non reſtituitur.Rota in nou. 160.col.2.in addit. Caſſad.deciſ. 9.de cau. poſſeſ. & propriet.nu.3. & 4. & ſuper reg. deciſ.7. Rot.in antiq.429. & deciſ. 4. Biſign. de reſtitut. ſpoliat. Sarn. in regu.de trien.q.41.n.2.& q.53.nu.3. & 4. Gabr.concl.lib.5. de reſtit.ſpoliat. concl.1.nu.203.

Poſſeſſionis adipiſcendæ remedio obſtat exceptio proprietatis incontinẽti probanda. ita gl. cõiter approbata in l.ſi de ui.de iud.& oẽs Doc.in l.fi.C.de edic. Diui Adria.tollen.& in l.naturaliter.§.nihil cõe. de acquir.poſſeſ. ubi Rube.nu.122.& Fab.n.44.ubi ẽt citat gl.in l.1.§.qui a me. de ui & ui arm.Afflic.in c. 1.§.illud.nu.49.de proh.feu.alien.per Frider.Ripa in rubr.quor.bon.ubi requiſita multa ponit,ut tale remediũ cõpetat.vide ſup.ver.exceptio ꝓprietatis. Nec non obſtat exceptio notarij nõ iuris in bñficialib.ẽt coram ſeculari.Deci.conſ.120.uol.2. quia nõ dẽt dari uitioſus ingreſſus ĩ bñficio.c. ex frequẽtib.

de Inſtit.Gig.conſi.10.nu.4.Ferre.conſ.188.legatus Papę.nu.7.uol.1. vide ſupr.uerſ.agenti poſſeſſorio adipiſcendę.

Poſſeſſionis beneficii ad acquiſitionem requiritur traditio, & corporalis inductio,nec ſufficit inueſtitura cum traditione annuli aut pilei.c.ut noſtrum. & c. ad hec.§.in quadam.de off.Arch. & eſt communis ſententia cum glo.in c.authoritate, de inſtit. ſuper uer.inſtituatur.in fi.c.pro illorum. de pręben. & c. cum noſtris,de cõceſ. pręben. & hoc uerum cenſent Doct.cum inueſtitura facta fuerit nulla pręcedente collatione beneficii,nec eius inſtitutione,nam eo caſu ipſa inueſtitura collatio eſt,& ſimplicis inſtitutionis uicem habet,gl.in d.c.authoritate.Compoſt. & Ioan.And.in c.tranſmiſſam,de elec.Abb.in d.c.authoritate.ſub num.9.uerſ.ſed aduerte latius.Oldr. conſi.143.num.4.Lambert.de iure patron.lib.2.q. 1.par.1.ar.12.num.21.& p.3.q.11.col.3. Abb. in c. 2.co.pen.de conſuet.Selua in tract.de benef.p.3.q. 10.Rebuf.de paciſ.poſ. ſub nu. 21. uerſ. non obſtat quod traditio. de hac materia copioſe diſſerui. q. 38.a nu.51.uſque in fi.uide ibi.

Poſſeſſionis iudicio,quãdo agitur de ui turbatiua, uincere debet qui probat de antiquiori poſſeſſione, quia alia pręſumitur clandeſtina & uitioſa, ca. licet cauſam,& ibi glo.not. & ſcrib. omnes, de probat. Bart.in l.ſi duo.uti poſſid.& in l.1.C.eo. Bald. in l. ordinarii.circa.5.col. C. de rei uend. & in d.l.1.C. uti poſ.Ang.§.quadrupli.Inſt.de action.§. retinendę.Inſtit.de interdic. Quod procedit etiam ſi habẽs poſteriorem poſſeſſionem haberet titulum acquiſitum poſt antiquiorem poſſeſſionem.Alex.conſ.88. quoniam omne,nume.12.verſ. plus dicit.uolum. 5. Deci.conſi. 303.& pro tenui.num.8.& in d. c. licet cauſam ſub num.9.uerſic. & iſta concluſio. Maran. tract.iud.diſt.9.num.17.uerſ.quod procedit etiam poſt Caſtr.conſi.441.inci.viſis.colum. 2.uolum.2. Rolan.etiam conſi.9.negari non poteſt, nume. 36. uolum.3.contrarium tamen tenet Alexan. ſibi contrarius conſi.76.in cauſa & lite.nume.5. uolum. 2. Crau.conſi.258.efficaciora.num.21.Ripa cap.cum eccleſia,num.23. de cau.poſſ. & propr.pro declaratione tamen uide dicta Iaſ.conſi.6.inci. ſpectatiſſime.num.4.uol.1.iunc. adnot.ibi.in uer. iuſtificãs, & numero ſexto,cum ibi adnot. in uerſic. tempore turbationis.

Poſſeſſionis mutatio fit ipſo iure ſine facto hominis.l. qua ratione.§.interdum, de acquiren. rerum dom. dummodo de animo mutantis poſſeſſionẽ conſtet, quia alias mutatio uoluntatis non pręſumitur.cap. maiores.cir.fin.de baptiſ.l.3.§.in amittenda.de acquir.poſſeſſ.Bertr.conſi.34.colum.fi.uolum.2.Pariſ.conſi.67.num.25.uolum.3.& conſi. 172.nume. 6.par.4.Ruin.conſi.2.num.2.uolum. 2. Et iſte poteſt uel uerbis declarari, ut per Pariſ. conſilio 131. numero 20.uolumine 1.& conſilio 15. numero 20. uol.2.uel uerbis & facto,ut per eund. Pariſ.conſil. 14.numer.30.uolumine 1.& conſi.149.numero 22. uolumine 4.de qua pręſumptione mutationis animi ſcribit Soc.conſilio 131.columna ſecunda,quem Deci.ſequitur conſilio 232. columna 2. conſ. 400. columna ſecunda in l.dotis,C.de collat.numero tertio.Alc.de pręſump.regula ſecunda pręſum.23.Roland. conſi. 77. numero 33. uolumine 1.vide infra uerſ. uoluntatis mutatio, & ſupra uerſiculo,animi cogitatio.

Poſſeſſor bonæ fidei triennalis non tenetur fructus perceptos, & naturales extantes reſtituere.Bal.in l. terminato.C.de fruct.& lit.exp.& in l.1.C. de uſur. & fruct.leg.per §.fructus,l.ſequitur,de uſucap.per gl. ibi cum qua ita etiam tenuit Bar.in l.3.in 1.lect.an. fin.uerſ.item ſcitis,ubi etiam Alex.num.8. C.quod met.cau.Abb.in c.de quarta,colum.pen.uerſic. ſecundo limito,de præſcr.in c.grauis,colum. 5. uerſi. aduertendum, de reſtit.ſpol.Balb.de præſcr.4. par. 4.par.princ.q.35.vbi ad hoc plura allegat, & communem dicit,de quo Tiraq. copioſe de utroque retr.tit.1.§.15.glo.2.num.17.Couuar.lib.1. uari. reſol.c.3.ſub num.7.uerſ.quarta concluſio.ubi pluribus hanc materiam proſequitur. Materiam poſſeſſoris bonæ fidei quo ad fructuum acquiſitionẽ, uel reſtitutionem, copioſe cumulat Gabr.concl.libr. 5. de acq.rer.dom.concl.1.& 2.& lib.7. de malefic. cõcl.2.num.27.

¶ Poſſeſſor etiam iniuſtus,titulo tamen colorato,non debet a ſua poſſeſſione amoueri,niſi ipſo citato, & cauſa cognita per iudicem competentem uideatur de petitorio,& ſequatur ſententia,cap.licet epiſcopus, de præb. in 6.ubi Phil.late in 2. & 3.not. Nec iuuaret,reſcriptum Imperiale contrarium,l. meminerint,ubi Bald.& Saly. C.vnde ui. Alex. conſi.83. incip.viſa facti,colum.1. uolum.2. Ferret. conſi. 1. n 4.uo.1.vide ſup. uerſ. poſſeſſio colorata,vide Iaſ. conſ.21.nu.3.uol.3.Natta conſi. 188. in fin.Ceph. conſi.100.nu. 21. Oſaſ.deciſ.93.Anno dñi,nu.4.& 6.vide Gig.conſ. 19. nu.2.& conſi.26. n. 20. & Io. Bap.Ferret.cõſ.1.n.4. & 5. immo etiã ſi eſſet prædo qui teneret.Socin.conſi.32.colum.fin.vol.1. Guid. Pap.quæſt.366.Marſ.ſing. 195.incip.nemo priuandus. Deci.conſi.191.num.9.facit tex.in l. 1. in fin. cum l.ſeq.uti poſſ.l.fin.C.de rei uendicat. l. fin. de acq.poſ.Deci.in l.qui accuſare,num. 14.C. de eden. Ceph.conſilio 26.numero octauo,& aliis ſeq. ſupple ut ſup.uerſ.eligendi quaſi poſſeſſio, & uerſ. detentator ſeu poſſeſſor,& uer.Poſſeſſio etiam ab iniuſte,& ſup.uerſ. impetrans poſſeſſionem alicuius, & uerſi.Malæ fidei poſſeſſor.

Poſſeſſor malæ fidei non facit fructus ſuos,immo enetur de extãtibus rei uendicatione,& de conſumptis condictione ſine cauſa.C.de cond.ex le.l.mala, ff. de rei uendic.l.ſi nauis.§.fi.Inſt.de offi.iud.§. ſed ſi in rem.& §.illorum.

Poſſeſſor autem bonæ fidei facit fructus induſtriales ſuos,ſiue ius habeat,ſiue non.ff. quibus mo. uſusfr. amit.l.ſi uſufructuarius.ff.fin.regun.l. 3. §. poſt litem, de acquir.rer.dom.l.bonæ fidei,de uſufruct.l. quid ſit,§.in alieno,inſtit.de rer.diuiſ.§.ſi quis a nõ domino. dummodo ſint conſumpti, niſi quatenus locupletior factus,ſi cer.pet.l.ſi me & Titiũ,ubi aũt non ſunt cõſumpti,ut qa eos adhuc in horreo hẽat, tenetur illos reſtituere,c.ex literis,de iu.pat.Inn.in c.in lireris,de reſt.ſpol.n.1.deducta tñ oĩ impenſa & opa p̃ſonæ.Bal.in l.ex diuerſo,in prin.col.ult. ff.de rei uẽd.Imo.late poſt Ang.in l.Neſen.§.1.de re iud. Bal.in l.1.C.de uſur.& fru.leg.Ale.in d.l.ſi me & Titiũ,& in d.l.Neſennius.Iaſ.in d.l.ſi me & Titiũ.n.1.

Poſſeſſor pacificus nõ dicitur qui cauſam commiſit, & decretum citationis obtinuit, licet nondum executum ſit, ita ex pluribus Gomeſ. ſuper regul. de trien.q.56.& Mandoſ.Seni.ſuper regu.de annali.q. 37. quia cum in præiudicium actoris lis dicatur pendere, ut per Rot.deciſ.4.ut li.pend.in antiq.& 6. vt lite pend.in nou.17.de dolo & contu.in nou.& 11. eo.tit.in antiq.Abb.& Feli.in c.cauſam quæ. col.fi. de teſti.Fel.in c.ſuper literis.col.8.in fi.de reſcr.ubi dicit diſpoſ. cle.2. ut lit. pend.non procedere in actore. ceſſat pacifica poſſeſſio requiſita ſtante lite. c.1.de confir.uti.uel inut.& clem.gratiæ.cũ ibi not. de reſc.& ita ex Creſcen. & Simone Rotam pluries iudicaſſe dicit Mandoſ.iun.ad conſ.Roma.330.lit. B.in fi.

¶ Poſſidens ex cauſa qua quis uériſimiliter iure proprio poſſidere poſſet, præſumitur poſſidere iure ꝓprio, non autem communi.gl.in l. quædam mulier. de rei uendic.facit l.2.C.de acq.poſſ.l.1. C. de impon.lucr.deſcr.Bar.l.cum ſolus.col.3.de uſuc.Fran. in c.bonæ.col.3.poſt prin. de appel. ad quod Alci. multa tradit de præſum.reg.2.præſ. 24. Curt. iun. conſi.88.num.6.ubi addo.in uer.ex titulo præambulo.& conſ.168.numer.33.ubi addo in uer. titulo præcedenti. non enim eſt credendum, ut qui eſt ſolus dominus, uelit iure communi poſſidere, & ſic ſuũ iactare.l.cum de indebito.ad fin.de prob. ut in ſimili arguit Crau.conſi.158.num.13.materiam proſequere ut per Ceph.conſ.4.num.39.& ſuceſſiue. Et ſic repertus poſſidere præſumitur ex titulo præambulo poſſidere.l. quædam mulier. de rei uend. Alc. de præſump.d.reg.2.præſump. 24. etiam ſi titulus eſſet inutilis. Soc.conſ.13.inſignis.col.5.Ruin. cõſ. 51.ſub.nu.6.uerſ.cum ergo.lib.4.vide inf.uer. rem habens præſumitur.

Poſſidens res hereditarias præſumitur adiuiſſe, l. 1. & 2.C.de rep.hered.not.in l.non hoc. C. un. legit. & ibi per Bald.& Saly.& propterea dixit not.Bald.in l.1.q.8.C.qui adm.quod qui poſſidet res hereditarias in dubio adiuiſſe preſumitur, niſi negatiuã probet.Maran.in l.is poteſt.num.58.de acquir. hered. Iaſ.conſi.3.num.5.in fi.& conſi.84.num. 19. uolu. 1.Maran.in l.is poteſt.num.58.de acq.hæred. Cæph.conſi.148.incip.viſis inſtrumentis.num. 10.hoc dictum limitat Natta conſi.448.inci.vidi. num.17. procedere, niſi poſſideret unam aut duas res uiles, & reliquiſſet meliora intacta, quia ex huiuſmodi poſſeſſione aditio non preſumeretur, ut per eum ibi, & Maran.ubi ſupra, qui alijs modis limitat, vide ſupra verſ.hæreditatis aditio.

¶ Poteſtas conceſſa officialibus deputatis a principe ad vendendas alicuius ciuitatis gabellas, intelligitur conceſſa quod ſolito more vendant.Barto. in l.1.C. de paſc. publ. uel priua. libro vndecimo, per illum textum in fine. quem ad hoc referunt, Rom. conſilio 94. numero 8. Corſet. copioſe, ſub uerſic. conſuetudo. ſing.1. Feli. in cap. cum M. de conſtitut. columna tertia, verſi.& ſi habentes vendere, & in c. ex literis. de fide inſtrument.columna ſexta. Ruin: conſilio duodecimo. ſub numero octauo, verſic. ad aliud. libro quinto. Deci. in l. in ſtipulationibus. numero octauo, & ſucceſſiue. de reg. iur. res enim intelligitur conceſſa ſecundũ morẽ ſolitũ, niſi aliud ſpecifice dictum ſit, ut per plura probat & exemplificat Boer.deciſ. 263. ſub nume.7. uerſ. & ideo iſte ſoluendi modus.

Poteſtas conuenitur ciuiliter tantum pro facto ſuæ familiæ, non autem criminaliter. glo. in l.obſeruare. §.proficiſci. de offi. ꝓconſ.ubi Bal.glo. in c.cum ad ſedem.de reſtit. ſpol. Pœna enim corporalis pro alio ſolui non poteſt. C.ad Turp.l.2.de fideiuſ. l.ſi a reo.§.quod uulgo, nec etiam ſi uellet, ad id ſe obligare poſſet.glo.26.q.5.c.cum homo. Bal. ubi ſupr. Rom.in l.1.§.familiæ, uer. inquantum hic dicit, de publica.in l.filiofamili.il 2. num.8.uer.Secundo dubitatur, ſol.mat.conſ.11.ſub.num.3.conſi.15. nu. 2.& ſing.129.ubi add. concor. citant. Et hoc dummodo poteſtas non ſit aliquid ex delicto cõſecutus, ut dicit Rom.in d.§.familię.ubi ſupr. pro quo uide Calca.conſi.66.colum.2.Fely.in c.cum ueniſſet.nu. 4.de teſti.Hyp.in prac.§. examinanda, num. 12. & conſi.16.num.27.

¶ Pręcedentia declarant ſequentia, & econtra. l. ſi ſeruus plurium.§.fi.de lega.1.Curt.iun.conſ.4.num. 10.in fine. Dictu, quod præcedentia declarant dubietatem quę in ſequentibus eſſe poſſet.& ui. Dec. conſi.425.in caſu.num.21.Ruin.conſ.162. viſo proceſſu.num.8.uolum.5.Socin.iun.conſi.52.num.16. uolum.4.ubi ſe ipſum citat in aliis conſiliis aliorum uoluminum. & eundem in conſi.60.num.35.in eo. uolum.4.ubi ſeipſum citat in conſi.111. nume. 13. uolum.1. Et dicta in pręcedentibus fortius operantur in ſequentibus, quàm econtra.leg.quiſquis. ubi
* Barto.& communiter ſcriben.de legat.3.Curt.iun. conſi.14.colum.in fi.conſ. 22. colum. ultim. conſi. 57.ſub num. 4. iunc. ubique not. ſuper uer. quam econtra.& conſi.70.tota uis.num.2.Matheſil.not. 51.nota ſingulare.Iaſ.in l.ſi ita ſit ſcriptum. nume. 12.de lega.1.in l.ſi quis ex argentariis.§.ſi initium. in prin.de eden.& in l.1.num.5.C.de lib. & poſth. Cur.ſen.conſi.63.num.16.Bar.in l.auia. de cond.& demonſtr.Iaſ.in l.pacta nouiſſima.nu.4. C. de pac. Deci.conſi.14.num.5.Ruin.conſi.23. ante fin.uol. 4. Goz. conſi. 82.num.13. Deci.in cap.inquiſitioni.in fi.de appel.Tiraq.de utroque retract.tit. 1.§. 1.glo.14.num.25.

Prælati teſtamentum præſumitur præcedente Pontificis iuſſu cõditum ex temporis curſu.Aret. conſi.36. Alex.conſ.101.col.1.in fi.& col.2.uol.7.Felin.in c. ſicut.colum.19.de re iudic.ubi videtur de hoc dicto dubitare, poſtea illud ſaluat. & Iaſ. in l.ſciendũ.col. 6.& in l.qui in aliena.col. 5.de acq.her.& hoc uerũ ſi ipſius conſenſus ex ſcientia, & patientia probaretur.Crau.de antiq.temp.p.3.nu.10.29.& 30. Rui. conſ.151.nu.16.uol.4.ubi hoc firmat, ſiue uere, ſiue præſumptiue probetur. ſequitur Gabr. concl.lib.1. de præſump.concl.1.nu.7.& 8.

Prælatus debet de redditibus eccleſię uiuere.c. cum ſecundum.de pręben.etiam ſi habeat patrimonium, quod, hoc caſu, licite poteſt ſuis hæredibus conſeruare. Innoc. & Abb. in cap. Epiſcopus.de pręben. Ioann.de Ligna, & Card.in cap.gratię. de reſcrip. Abb.in cap. Epiſcopus. in 1.not.per illum text. de rebus eccl.non alie.& in capitulo, poſtulaſti.de reſcript.Iaſ.conſi.222.num.12. immo licite ſuſtentat conſanguineos ſuos pauperes de bonis eccleſię.

Felyn.

Felin.in c.cũ deputata.nu.9.de iudi.Gabr.Sarra. in add.ad ſing.Matheſ.44.nota quod. num.12. quinetiam ſi debita contraxit pro neceſſitate ſuæ perſonæ, uel pro neceſſitate Eccleſiæ, ſucceſſor in beneficio tenetur illa debita ſoluere. Abb.in c.ex præſentium.de pign.Gem.conſ.1.ad fi.quinimo dicit Abb. in d.c.ex præſentium, quod ſi prædeceſſor cõtraxit debita ſub ſpe ſoluendi de fructib.percipiendis ex beneficio, ſed morte præuentus non potuit hoc facere, æquum eſt, ut ſucceſſor ad talia debita teneatur, & in c.1.& 2.de ſolution.dicit ſe pluries, ita de facto reſpondiſſe.Ad quæ vi.Fran.Mar.deciſ.436.quæritur.per totã.q.p.1.& deciſ.157. quæritur an de bonis.p.2.Redoan.de ſpolio.q.10. per tot. & præſertim, nu.33.ſecus autem eſſe in ſubrogato in beneficio, ut ſcilicet non teneatur ſoluere debita pręceſſoris, dicit Rebuſ.de ſubrog.num.45.vide infra verſi. prælatus licite.

Prælatus explicare ardua ſine capituli conſenſu nunquam debet.de donat.c.paſtoralis.de his quæ fiunt a præl.ſine conſ.cap.c.quanto. & c.nouit.Innoc. in c.1.de procur.Lap.alleg.48.num.6.& 8.Card.in c. edoceri.q.10.& ibi Feli.verſ.prima declaratio.nu.3. de reſcri.Rom.conſ.369.ſub nu.21. verſ. nunquam enim.Dec.in c.cauſam quę.col.2.ver. expeditis no. de iudic.& licet aliqui teneant ſufficere cõſilium, de quo per Abb.conſ.62.nu.1.& 2.lib.1. tamen Deci. in d.c.edoceri.poſt nu.8.uerſ.& prædicta. cõcludit requiri conſenſum. ſequitur Rip.ſuper rubr.de conſtit.poſt nu.18. quæ autem dicantur ardua, grauia, & grauiora, ponit Lap.ubi ſup.& deciſ.69.& 70. & ubique Mandoſ.ſen. in ſuis adnot. & in gl.facult.§. conſiderantes.in uer.grauitatem.& vi.ſup.verſ.Papa non poteſt id ſtatuere.& inf.verſ. rector Eccleſiæ non habentis. An autem de iure procedere poſſit in delictis puniendis ſine conſenſu capituli, vi.ſup.ver. Epiſcopus de iure.& verſ.negotijs arduis.

Prelatus inferior certam diœceſis partem poteſt præſcribere, excludendo prorſus Epiſcopum in illo loco ab exercitio iuris Epiſcopalis, non vt concurrat cum illo in exercitio. cap. auditis. de præſcri. ubi Abb. columna tertia, verſic. ex prædictis. notat ad hoc illum textum, & dicit quod alibi non tam bene probatur hæc propoſitio, & impugnat contrarium tenentes, quia dicunt contra illum textum ſecundum eum: nam ibi Papa imponit ſilentium Epiſcopo qui fuit negligẽs, & Abbati adiudicatur ius epiſcopale. ad idem Abb.allegat text.in c.cum olim.eo.tit. ubi idem probatur. hanc ſententiam late per iura, & rationes probat Bal. in conſi.201. caſus eſt.lib.2. ubi conſuluit in fauorem Epiſcopi, & canonicorum Eccleſiæ Beluecenſis, qui per tempus cuius non extabat memoria in contrarium, merum, mixtum Imperium, & omnimodam iuriſdictionem præſcripſerũt, quod præſcriptio illa fuerit inducta ad excludendum Regem, & ſuos officiales. & ſic priuatiue, non cumulatiue, & ibi columna ſecunda, in fine allegat text.in dicto cap.auditis. & Innoc. in c.dilectus. de capel. monac. numero tertio. quem etiam allegat Abb.in dicto cap.auditis. allegat etiam Bald.tex.in l.ſi ego.§.1.de publi. in l.quoties.de ſeruit. & in l. ſi forte. §.primo. ſi ſerui uend. & hoc poſt alios quos refert in capitulo, paſtoralis. de offic. ordin. col.3. in octaua fallen.tenet Felyn.quod dicit eſſe uerum, quando Epiſcopus uoluiſſet ſemel exercere actum, & fuiſſet impeditus a poſſidente, ſed Abb. in dicto cap.auditis. concludit idem eſſe ſi nunquam fuiſſet impeditus, quia iura ponderant ſolam negligentiam, per illum tex.

Prælatus licet Eccleſiæ non poſſit in quæſitis præiudicare, ſecus tamen in quærendis. Barto.& alij in l.iubemus nullam.C.de ſacroſan.eccleſ.canon.in c.1.de dolo & cont.Card.& Im.in cap.potuit.de loca. Feder. de Sen. conſilio nono, intelligendo de prælato ſolo ſine capitulo.Iaſ.in l.ſi ſeruus. numero ſecũdo. C.de pact.& conſ.108. num.9. uolum.1. Negligendo tamen etiã in quæſitis præiudicat Eccleſię.Alex. conſi.5.ſi uera ſunt.num.15.uol.5. Ruin.conſi.27. circa id.num.6.uolum.2.ubi quod delictum prælati pręiudicat etiã in omittendo, Eccleſię, etiam in quęſitis.De hoc, an ſcilicet prælati factum noceat Eccleſiæ, tradit Deci.in l.ſeruus.colum.fin. Iaſ.in l.3.§.ſi filius meus. num.2. quod quiſq.iur. & in l.is qui hęres. §. neque filius. de acquiren.hæred.& in l.legatum.columna fin.de legatis primo. Hyppol.ſingul. 198.Felin.in c.quæ in Eccleſiarum. num.50. de conſtit. Deci.in l.ſi certis annis. columna penult. C. de pac.in conſi.624. copioſe. nu.9. plura alia vi. apud Rom. conſi.184. & ibi Mand.iun. in lit.B. vide copioſe Gabr.concl.lib.4.de lega.concluſ.3.rationem vi.ſup.verſ. ius quæſitum eſt fortius.

Prælatus licite de bonis Eccleſię remunerat obſequiales ſuos. Abb.in c.conſenſus. per gloſ.1. ibi.de rebus eccleſ. non alien. & hanc eſſe vnam cauſam licitam alienandi bona Eccleſię, ſcilicet propter remunerationem ſeruitiorum impẽſorum nedum Eccleſię, ſed etiam pręlato, dicit Abb.in c. per tuas.in 2. not.per per illum text.de donatio.quia ſeruitium impẽſum pręlato uidetur impenſum ipſi Eccleſię, dicit Ab.in c.relatum, il 2.de teſta. quod autem pro remunerandis ſeruitorib.ꝑlati poſſint uẽdere bona Eccleſię, tenet Bar.in l.iubemus nulli.in prin.& ibi Pau.& alij. C.de ſacroſ.eccl.Bar.in l.iuſta cauſa.per illum text. de manum.uin.Ioan.And.ad Specul.de reb.eccl.nõ alien.ſuper rubr.Anchar.in clem.1.q.3.de reb.eccl. non alien.Iaſ.in l.ſi nõ ſortem.§.libertus. ſub nu.8. uer.ſextus effectus.de cond.ind. & in conſ.122.nu. 15.vol.2. Intellige tamen deueniri poſſe ad talẽ uenditionem, in rebus mobilibus, ſecus in immobilibus, pręſertim ubi ſequeretur perpetua alienatio. Rol. conſi.18.nu.6.& 7. uol.2. Natta conſ.414. nu.2.ubi alios citat, vide ſup.uerſ. prelatus debet.

Prælatus poteſt feudum decimale deuolutum ad Eccleſiam per mortem laici qui illud antiquitus poſſederat, alteri laico concedere, nec ob id dicitur de nouo alienare.c.2.de feud.ita tenent Ioan.And.But.Car. & Imo.in c.cum Apoſtolica. de his quę fiunt a pręl. Card.in c.cauſam quę. de pręſcri. Anchar.in cap.2. not.11.de decim.in 6.& ibi Gemin.in §.ſanè.Caſtr. conſilio 239. dubium facit circa primum. libro 2. Alexan.conſilio 6.viſo themate.num.5.uol.1.vbi di
* cit id communiter teneri, in d.c.cum Apoſtolica. & hanc propoſitionem eſſe cõem, & tenendam in conſulendo, & iudicãdo dicit Barb.conſ.35. uol.2. Nic. Mil.in reper.in ver.decima. Iaſ.conſ.156. nu.3.uol. 2.Deciſ.Thol.440.nu.2.Soci.iun.conſ.115.pręſens.

nu.38.vol.2.Crau.conſ.308. in franchiſia. ſub nu. 3.uer.ad iſtud.Nat. conſi. 561. ſuper duobus.in 1. dub.proſequitur Gabr.concl.li.5. de præſcr. concl. 1. numero 21. ubi diſtinguit de tempore ante concilium Lateranenſe, uel poſt. & diſtinguit ut ibi. numero 22.

¶ Prælegata an in fideicommiſſo uniuerſali ueniant, eſt maxima queſtio, & in utramque partem conſuluerunt Doctores: negatiuam tenuerunt multi quos citat Pariſ.conſilio 63.numero 22.parte 3.Sylua.conſilio 49. numero 23.uer.non obſtabit.Barb. conſi.58.colum.4.in uerſi.quarto.in fine.uolum.3. Zabar.conſi.68.numero 1.Dec. conſi.653. ubi reprobat Pau. de Caſtr. Corn. conſilio 91. columna tertia,verſ. inſuper & magis plane. uolum. primo. Iaſ.conſilio ultimo,circa fin.uerſi.Tertio.lib.4. Socin. iun.conſi.107. numero 45. uerſi. in tuti. uolu. 3.ubi allegat Fulg. Deci. & Pariſ.& illo caſu Mant. conſi.216.num.1.Alci. conſilio 480.nu.16.Aemil. conſilio 35.numero primo,uerſic.quod etiam probatur. & conſi.39.num.26.uerſic. poſſet. & conſi. 44. num. 6. uerſi. de expreſſa. Affirmatiuam uerò tenuerunt Caſt.conſilio 367. viſo. colum.2.uerſic. & ſi dicatur. in antiq. Oldr.conſi.158.circa finem. Alexand.conſi.25.num.8.uer.non obſtat. uolum. 1.& conſi.207.num.7.uolum.6.Ruyn.conſi.38.numero 17.volum.5.& conſi.32.num.8.uerſ.non ob. etiam,uolum. ſecundo, ubi conſuluit contra Deci. in d.conſi.653.ſequens Caſtr.ut refert Fran.Marz. in ſuis epitom.in materia fideicomm.in 2.parte ſuper uerſic.in omnibus aũt.ubi firmiter ſequitur affirmatiuam,& ad eam confirmandam adducit multas authoritates,ut per eum. Intellige dummodo ſit hæres grauatus reſtituere portionem ſuam. leg. Marcellus. §.quidam liberis. ad Trebell. Alexand. conſi. 32. poſt princip. uerſiculo, tamen his non obſtantibus.volum.4.Curt.iun.alios referens.conſilio 13. numero 3. & reſtituere quicquid ad eum peruenit.leg.cum uirum. C. de fideicomm. Barto. in dicto §.quidam liberis.in prima opin. Ruyn.conſilio 120.numero 10.volum.2.Goz.conſi. 30. num. primo.Crau.conſi.294.ſub num.primo. uerſic.ſimiliter.Ceph.alios referens conſilio 634. numero 28. & 29.

¶ Præſcriptio aduerſus eum non currit, qui ſciens totum ſibi deberi, ſolutionem partis recipit,receptione.n.partis tota conſeruatur obligatio.quib.mod. uſusfr.amit.l.qui vſumfructum.quemad.ſeru.amit. l. ſi ſtillicidium. in fin. §. & leg. ſi eo.in fin. ſi ſeru. uend. Dyn. & Bartolus, de aqua pluuia arcenda, leg.ſi prius, & quod habetur in leg. cum notiſſimi. §.in his.C.de præſcript.triginta, uel quadraginta annorum,& quod not.Barto.de itin. actuque priu. leg.prima,§. ſi quis hoc interdicto. leg. ſi publicanus.in fin.de public.Specul.de præſcrip. §. 1. uerſ. quid ſi debetur.& de loca.§.nunc aliqua. uerſiculo 32.Innoc.in capitulo, tua nos, de decim. Barthol. Brix.quæſt.domin. uigeſimotertio, Ioannes Andr. in regu.plus ſemper. in vj. Rom. conſilio 198. ſub numero 4.uerſic.& facit.Ioannes, de Amic. conſilio 101.in cauſa mota.num.7.Gig.de penſio.quæſt.84. in fine.

Præſcriptio aduerſus præceſſores, ſeu anteceſſores decurſa ſucceſſoribus non obſtet in feudo antiquo procedente ex pacto, ſeu prouidentia concedentis. Iſer.in capitulo 1.§.quid ergo.uerſic. quid in feudo antiquo.de inueſt. de re ali. fac. & in capitulo 1. §. hoc quoque.numero ſexto,de ſucceſ.feu.Dec.conſ. 445.numero 47.& 498.numero 23.Gabr.alios referens conſilio 163.numero 15.lib.1.preſertim ubi ſucceſſores agere non potuerunt.leg. 1. §. fin. C.de anna.excep.Abb.& Fel.in c.ex tranſmiſſa. de præſcri.Aret.in l.pacta nouiſſima.nu.3.C.de pactis.Socin.conſilio 43.in fi.libro 3.Crau. conſilio 201.nu. 29.Gabr.ubi ſup.nu.16.& 17.non.n.illis eſt imputandum id quod facere non potuerunt. Aret.conſi. 94.columna 4. poſt princ. vel ſaltem eis ſuccurrendum eſt beneficio clauſulæ generalis, ſi qua mihi iuſta cauſa &c. l.fin.in fine.ex quib.cau.maior.datur enim per talem clauſulam reſtitutio in integrũ aduerſus decurſum tempus. l.fina.pro ſuo.l.qui in alterius.de regulis iuris. Barto. in l.1.§.ſi quis autem per inundationem.de itin.actuq.priu. cum aliis per Iaſ.adduct. in §. fuerat. numero 84.Inſtit.de actio. Duran.de arte teſtan.titulo decimo. caut.6. Afflic. late deciſione 37. numero primo, & deciſ.329. per totum.præſertim a num. 5. vſque ad finem. Craue. ubi ſupra, & de antiq.temp.parte 4.§.materia iſta. nu.50.cum ſeq.Ruin.conſi.26.numero 19. libro 3. 54.num.9.libro 5.Cagno.in l. qui in alterius. nu.6. de regu.iur.& in l.2.nu.84. C. de pact.int.empt.& vend.Natta conſ.162.nu.38. Oſaſ. deciſ.Pedem.69. num.16.Ceph.conſi.455. nu.89.cum trib.ſeq. vide infra uerſ.præſcriptio contra agere.

Præſcriptio cauſata bona fide ſpatio triginta ann. ſine titulo ualido iure concurrit. C.de præſcr.xxx.ann. l.ſi quis emptionis,maxime cum ius commune contra præſcribentem non ſit,c.1.de præſcr.in 6.Rom. conſilio 166.nu.8.Feli.in c.ſi diligenti. col.fin.verſ. ſimiliter.de præſcr.Deci.conſ.267.nu.5. Pariſ.conſ. 66.nu.88.li.3.Balb.in repet.l.Celſus.in 1.not.uerſ. primo limita. de vſucap.& in tract.præſcrip.2.par. 3.par.prin.quæſt.6.ſi non adeſſet bona fides, ſecus eſſet: licet Bart.cõtra in l.ſequitur.§.ſi viam.de uſuca.cuius ſententiam,retenta prima, reprobant Anchar. conſi.5. Butr. conſi.46. ubi dicit quod opinio Bart.eſt communiter reprobata. idem dicit Abb.in c.fin.de iure pat.Alex.conſi.51.uol.5.quæ tamẽ bona fides ex iſto curſu præſumitur,in dubio. glo. Inſtit.de uſucap.in princ. in uer.bona fide. & in d.c.ſi diligenti.in uer.bona fides. Bar.in d.l.Celſus.Alex. conſilio 200. libro 2. ubi dicit quod ex titulo diuiſionis præſumitur bona fides. per l.pen.C.de euict. & ibi glo.& in c.1.§.ſi duo.de pace ten. non tamen ſufficit quod præſumatur,niſi allegetur.Ang.in l.eũ qui.§.fin.uerſ.his tamen cautus. de publican.Bal. in c.1.§. ſi quis per triginta. uerſ. quærit hic gloſ.ſi de feu.fuer.cont.int.dom.& agn.Alex.cõſ.76.& conſ. 94.uol.2.& conſ.69.uol.3.ubi multa.Materiam,an ſcilicet in præſcriptione ſit neceſſaria bona fides, copioſe cumulat Gabr.concl.lib.5.de præſcr. concl. 1.nu.57.& ſucceſſiue.vbi tractat materiam præſcriptionũ,& concl.3.ubi ponit,an præſcriptio in perſonalibus actionibus poſſit abſque bona fide operari.

Præſcriptio cẽtum ann.nunquam remota intelligitur, eſt deciſ.Ang.per textum ibi,in Authen. ut de cæt. commut.

commut.non fi.circa fin.iunc. gloſ. in ver. præſcriptio.Alex.in l.nemo poteſt.col.11.de lega.1.Curt. iun.conſ.158.nu.13.Feli.in rubr.de præſcri.col.fin. Deci.conſi.271.col.1.& 5.in fi.& conſi.496. col.2. in fine.quod procedit licet tollatur præſcriptio longiſſimi temporis.Abb.conſi.26.col.2.verſi.ſed prædictis.lib.2. & licet ſtatutũ loquatur per uerba uniuerſalia negatiua(quod nulla currat præſcriptio)nã hæc in eo non comprehenditur. Quid autem ſit in præſcriptione.xl.annorum,vide Bald.conſi.44.circa fin.uerſic. præterea dicit lex. libro quinto. Aret. conſilio 103.columna quinta,verſ. ſecundo præmitto.Iaſ.conſilio 92.columna penul.in fi.uolumine 3. De materia præſcriptionis immemorabilis, quid operetur, & non, & contra quem operetur, & non, vide plura apud Gabriel. concluſ. libro quinto. de præſcr.concl.1.per totam, & quid poſſit in materia decimarum.num.22. & an locum habeat contra ſupremam authoritatem Papę,& Imperatoris.nu.24. & ſucceſſiue.Et quid ſi lex huiuſmodi præſcriptioni reſiſteret.nu.27.& ſeqq. quid ſi eneruaret vires eccleſiaſticæ diſciplinæ.nu.35. quid ſi eſſet irrationabilis.nu.36.& an in ea requiratur ſcientia illius contra quem præſcribitur.nu.61.cum ſeqq.

Præſcriptio contra agere non ualentem non currit, vnde pupillo non currit donec fuerit in pupillari ætate.l.ſicut.§.penult.verſ.non ſexus fragilitate. C.de præſcript.triginta vel quadraginta annorum. Bart. in l.ult.columna fin.verſic.pro quarum declaratione.C.in quib.caſ.in integ.reſt.non eſt neceſ. Caſtr. conſilio 440.quia ſciendum.columna 3. uerſ. tertio obijcitur. libro 2. Guid.Pap. quæſt.31. ſecundum. numero 2.& 3. Gabr.conſilio 163. nu.12. nec etiam adulto ſi curatorem habeat. Caſtren. dicto conſilio 440.ea ratione,quia tales ęquiparantur pupillis.l.ſi curatorem habeas. C. de in integ. reſtitut. ſequitur Ceph.conſilio 624.num.53.& ſucceſſiue, vide infra verſ. terminus non currit non ualenti,& uerſi.tempus non currit parti,& ſupra verſic.præſcriptio aduerſus præceſſores.

Præſcriptio cuius non extat memoria habet vim conſtituti,& ſpecialis priuilegij.l.hoc iure. §. ductus aquæ. de aqua quot.& æſt.l.2.§.idẽ Labeo. de aqua pluuia arcen.Iaſ.conſilio 208.numero nono,& in l. de quibus.verſ.nota etiam.de legi.Felin. c.cum contingat.uerſ.tertius caſus.de foro comp.in c.cauſam. uerſ.ſigna theoricam.& in c.accedentes.uerſ.tertius caſus.de præſcr. Goz.conſi.8. in hac. nu.37.Socin. iun.conſilio 76. nu.34. uolum.1. Rol. late conſ.66. num.43.uolumine 1.Gabr.concl.li.5.de præſcr.concluſ.1.nu.62.ideo non requiritur in ea quaſi poſſeſſio,& conſequenter ſcientia,& patientia aduerſarij. gloſ.iunc.tex.in d.§.ductus aquæ.Imo. in l.ſi publicanus. §.fin. de publica. Iaſ.conſi.209.nu.1.uol. 2. Deci.conſi.85.num.2.conſi.341.num.14.conſ.496. numero 5.Pariſ.conſi.111.nu.53.& 54. ubi limitat. uolum.1.Gabr.concl.li.5.de præſcr.concl.1.nu.59. ubi alios citat.nec in ea eſt neceſſe oſtendere de aliquo titulo.l.ſi quis diuturno.in prin. ſi ſeru.uind.c. 1.de præſcri.in 6.Deci.conſi.271.nu.3.Balb.in trac. præſcr. 2.p.3.p.princ. quæſt.6. nu.25.& 26.Gabr. d.concluſ.1.nu.44.vide infra uerſ.vectigalia,& præſtatio,& ſupra verſ.gabellæ multæ.

Præſcriptio decennalis currit aduerſus ius petendi alimenta ſeu uſuras ob nõ ſolutionem dotis decurſas. Bald.conſilio 474.libro 3.quem ſequitur Alexand. conſilio 74.columna 2. uerſ. ſecundo principaliter, & columna vlt.verſ. ſimiliter ex alio capite.uolum. 5.Corn.conſi.206.col.vlt.uerſ. & pro dicta conclu. uol.2.Alci.de præſum.li.3.reg.1.præſum. 32. uerſi. ex ſuprad.infertur. & quia iſta propoſitio hẽt multos contradictores, qui communiter tenent contrarium,ideo remitto ad Gram. deciſ. 70. in cauſa Magnificæ,quę tota uerſatur in hac materia,& pro hac ſecunda cõcludit uotatum eſſe per ſacrum conſiliũ.

Præſcriptio,iuſve aliquod cauſari, acquirive nõ poteſt ex his,quæ ſunt meræ facultatis, & gratuito conceduntur.ita Cyn.Bald.& Doct.in l.1. C.de ſeruit. & aqua.ubi ponunt exemplum de eo qui per longiſſimum tempus iuit ad molendinum alicuius, ut non per hoc in futurum compelli poſſit ire, quia iſta itio fuit per modum facultatis.idem tenent Cyn. in l.2. C. quæ ſit lon. conſ. Ioan.And. in cap.Ioannes. de cleric.coniug.Cep.de ſeruit.vrb.in c.de furno. q.2. ex his enim quæ iure facultatis gratis fiunt non naſcitur in futurum obligatio.c.poſſeſſiones.16.queſt. prima.Iaſ.in l.quominus.numero 29.de flumin.vbi loquitur in molendino, & in conſilio 161. numero nono,volumine 2.Iaſ.in l.ſi certis annis,nume.3.C. de pac.Ripa in c.cum Eccleſia Sutrina, numero 44. & 45.vbi ſimilia adducit.de cau.poſſeſ.& propriet. Iacob.de Sancto Georg.in tract.feud.in uer. & cum molendinis.num.4. Balb.in trac. præſcri.parte 4.5. p.prin.quæſt.5.ſub num.2.Gabr.conclu.libro 5.de præſcr.concluſ. 10.numero 4. niſi deſiſtens ire,& ad aliud molendinum ire uolens prohibitus acquieuerit prohibitioni per longiſſimum tempus, quia a tẽpore prohibitionis naſceretur præſcriptio,& conſuetudo, prohibitus enim tunc non gerit actum gratuitum,ſed meræ ſeruitutis.ita Brun. conſ.56. in quæſtione furnorũ.Balb.vbi ſup.nu.3. Natta conſ.106. nu.9.conſ.107.in prin.& conſ.227.num.2.& conſ. 325.per tot.Rol.conſ.22.nu.24.uol.2. Oſaſ.deciſ. 17.nu.8.& 9.Rimi.iun.conſ.68.nu.23.vi.ſup.verſ. conſuetudo non inducitur ex actionib.& verſ. poſſeſſio familiaritatis iure, & uerſ.obligatio nõ naſcit in futurum. & ad materiam, vi.copioſe Foſſa.deciſ. Pedemon.16.& Gabr.concl.lib.5.de præſcri.concl. 10.& vide infra uerſ.uoluntati liberæ.

Præſcriptio licet contra minorem inchoari non poſſit, ſi tamen ſit inchoata contra defunctum, cui ſuccedit minor, bene poſtea perficitur contra ipſum minorum.gloſ.in l.1. C.ſi aduerſ. vſucap. & l. fina. & ibi Barto.& Doct.C.in quib.cauſ.in integ.reſtitut. non eſt neceſ.Barto.in l. etiam ei. ff. de minor. Angel.in l.ſicut.C.de præſcrip.triginta annorum.Barto.Bald.& Alberi.poſt antiquos,in l.ſenatus.de offic.Præſid. Bald.in l.quoties.C. de preci.Imp.offer. Butri.in cap.cum non liceat, & in cap. ex tranſmiſſa. de præſcript. quam propoſitionem uideri magis communem,& ueriorem dicit Iaſ.cõſilio 226.numero 3.volumine 2.& dicit communem Balb. in tract. præſcr.p.1.6.p.caſu 23. nu.33. Tiraq. de utroq.retrac.tit.1.§.35.gloſ.2.in princ. Rol.conſi.10.Dominicus.nu.16. uolum.2. Grat.conſi.101. ex ſerie.nu. 32.& nu.33.uol.2.

Præſcriptio ſuper iure feudali decurſa ex facto vaſalli, intelligitur decurſa in præiudicium uaſalli tantum, non autem in præiudicium domini. Rom. conſ. 166. viſa. ſub num. 10. verſ. ſecundo, per tex. ſequitur Felin. in c. ad audientiam. de præſcr. Balb. de præſcr. p. 4. p. 4. prin. q. 2. Ruin. conſi. 26. quamuis copioſe. col. fin. uol. 1. Grat. reſp. 9. facti ſpeciem. nu. 39. lib. 1. Pariſ. conſilio 1. viſa facti. num. 123. uol. 1. Signor. conſi. 10. in quæſtione. in fine. verſ. præterea filius. Alexan. conſi. 118. in cauſa & lite. colum. 4. & conſi. 169. viſo themate. colum. 2. volum. 2. Cur. ſen. conſ. 82. Deus pius. colum. 1. in fi. & ſeq. cum concor. per eum citatis. Curt. iun. conſilio 177. num. 8. ubi dicit eſſe veram, & indubitatam concluſionē, quod quando non tractatur de preiudicio domini directi, unus vaſallus præſcribit ius utile contra alium vaſallum. & Socin. iun. conſilio 76. cum diebus, numero 61. volumine 1.

Præſcriptioni futuræ, quæ continet odium renuntiari non poteſt. Bar. de vſuc. l. 1. & l. nemo poteſt. de leg. 1. Bal. in c. 1. §. præterea. de capit. Conr. in Aut. quas actiones. C. de ſacroſ. eccl. in l. 2. C. de conſt. pecu. in l. Cēturio. in fi. de uulg. & in l. fi. C. de temp. appel. Io. And. ad Spec. in rubr. de præſcr. Ant. de But. in c. cum non liceat. de præſcr. Roma. conſ. 201. nu. 4. & in rubr. de arbit. nu. 46. Gui. Pap. deciſ. 319. uerſ. ſed an ex pacto. & deciſ. 409. uerſ. ſed quid ſi uerba. Fel. in c. ſi diligenti. nu. 18. de foro comp. Contrariā ſententiam dicit communem Bal. in d. l. nemo pōt. poſt med. Propoſitionem tamē communiorem dicit Fel. ſuper rub. de præſcri. nu. 11. & eam tenet Iaſ. in d. l. nemo poteſt. nu. 80. & 81. ſecus in præſcr. iam completa, quia ei renuntiari poteſt. de fideiuſ. l. ſi quis poſtquam. Feli. ubi ſup. nu. 12. & in c. ſi diligenti. nu. 18. in fi. de foro comp.

¶ Præſentatio ad Eccleſiā dicitur de fructib. iurispatronatus, qui pertinent ad poſſeſſorem. c. conſultationib. de iu. patro. & ita per illum tex. dicit Por. Imol. conſ. 102. nu. 9. & 11. ubi per hoc concludit poſſeſſorem proprietario eſſe præferēdum. Decia. poſt eum conſ. 32. nu. 9. lib. 1. & hac poſſeſſione patronus ipſe non eſt a prætendente proprietatem ſpoliandus. c. eum qui. de prēb. in 6. c. in literis. de reſt. ſpol. Guid. Pap. q. 366. Soci. conſ. 32. col. fi. li. 1. Dec. in c. cum teneamur. not. 4. de appel. Pariſ. conſ. 39. n. 6. li. 1. Fel. in rub. de treu. & pa. ad fi. verſ. nona declaratio. immo eſt in ea a iudice tuendus, & conſecrandus. Gui. Pap. q. 578. ex quo Deci. conſ. 117. uer. ſed his tamē. col. pen. dicit præſentationē exiſtentis in quaſi poſſeſſione iuriſpatronatus, præferendā eſſe præſentationi a proprietario factæ, per d. c. cōſultationib. idē conſ. 126. nu. 2. & 129. nu. 4. Ceph. conſ. 680. nu. 16. & ſeq. & vi. ſup. ver. iuſpatronatus non præſumitur.

¶ Prēſentia ſola ex propoſito, operis & auxilij prēſtationem inducit, & conſequenter delictum. Innoc. de cler. percuſ. c. continētia. Bal. C. de ſeru. fug. l. 1. & in l. raptores. C. de epiſ. & cler. in l. ob hec. col. fi. uerſi. adde vltimo. de his qui not. infa. in l. 1. §. ſerui. in fi. ad Syllen. in l. data opera. col. 6. uerſ. unde qui armatus. & col. pen. verſ. & ſi dicatur. C. qui acc. non poſ. in c. 1. poſt prin. de benef. fratr. & in Mar. in uer. auxilium. Firm. in reper. in uer. auxilium. uerſ. 29. Iaſ. in l. cum te. in 2. not. verſ. ſimiliter ſufficit. C. de tranſac. Arim. ad Ang. de maleſ. in uer. dictus Andræas. col. 1. Hyp. in prac. crim. §. conſtante. nu. 56. & 61. in fin. vi. ſup. verſ. opem delinquenti.

¶ Præſumptio etiam uiolenta, quæ in ciuilibus uim habet plenæ probationis, non ſufficit ad condemnandum in criminalib. c. afferte. & c. quia uerisimile. de præſump. l. fin. cum ibi no. C. de prob. Inn. & Hoſt. in d. c. quia veriſimile. Bal. in d. l. fi. col. ult. Abb. in c. 2. de præſum. Ant. de But. in c. quanto. eo. tit. Ro. in l. 1. §. ſi quis. ad Syllen. Alex. conſ. 15. viſo. nu. 3. p. 1. Brun. in trac. de indic. car. 21. in paru. a nu. 13. vſque in fi. uerſ. notandum tamen. Ioan. Mil. in trac. de indic. in 7. & 8. col. cum multis aliis ſeq. & prēſertim in ver. verūtamen. & fuit dictum Ioan. And. ad Specul. de probat. §. fin. uer. 3. Rom. in l. lege Cornelia. ad Syll. Deci. in l. 1. col. 4. de reb. cred. late Hyp. in l. 1. nu. 57. C. de ſicar. Alex. conſ. 116. in fi. uol. 3. Dec. conſ. 175. col. 5. n. 6. ubi poſt Ab. & alios quos citat firmat hāc concl. & conſ. 189. lētatus ſum. col. 1. ver. & ideo præſumptiones. & cōſi. 615. viſa. col. 1. Boer. deciſ. 164. alia inſuper. nu. 1. & ſeq. Boſ. ſub tit. de conuic. nu. 43. Iaſ. conſi. 111. nu. 7. uol. 1. & conſi. 188. nu. 7. & 8. uol. 2. in l. 1. nu. 29. C. de ſeru. fug. in l. ut uim. ſub nu. 13. circa fi. de iuſt. & iu. ubi ait quod ex prēſump. uiolentis non debet quis capitaliter damnari. Matheſ. ſing. 118. nota quod præſumptio. Clar. in prac. crim. §. fi. q. 20. uerſ. ſcias tñ. vbi dicit Doct. in hoc art. varie loqui. Beci. conſi. 67. in cauſa. nu. 6. vi. ſup. verſic. condemnatio criminalib. & verſ. condemnari in criminalibus.

Præſumptio iuris eſt animi legiſlatoris ad veriſimile applicatio, onus probandi trāsferens in aduerſarium. Bald. in rubr. C. de prob. colum. 2. allegat. l. ſiue poſſidetis. C. eo. quem refert Curt. iun. conſilio 4. num. 15. Aduerte tamen, quod licet præſumptio iuris releuet ab onere probandi, non tamen releuat ab onere allegandi & articulandi. Bart. in l. cum ſeruus. de ver. oblig. Pariſ. conſi. 87. num. 29. uol. 1. Socin. iun. conſi. 7. nu. 9. uol. 1. Soci. ſen. conſi. 149. nu. 6. uol. 1. quod dictum Soci. iun. conſ. 29. nu. 19. uol. 1. reſtringit quando iuris præſumptio oritur ex facto illius, qui debet eam allegare, alias ſecus, ex mente Bar. in l. cum quid. ſi cer. petat. Dixi ad d. conſ. Curt. ſuper ver. in aduerſarium.

Prēſumptio legis ſufficit pro probatione, etiam ubi ſtatutum requirit inſtrumentalem probationem. ita Bald. in l. 1. C. de fideicommiſ. columna quarta, verſic. quæro quid ſi ſtatutum. per l. 3. C. de apoch. public. libro decimo. referunt Iaſ. conſilio 25. numero quarto. in fine. Deci. conſilio 54. numero 3. & in rubri. ext. de probat. numero decimotertio, verſic. & ideo hæc. Crau. de antiq. temp. parte 1. ſect. 4. limitatur. ſub num. 87. & parte 5. ſub nume. 13. Rol. de lucro dot. q. 75. numero 23. & ſeq. Tiraquel. in l. ſi unquam. uerſ. donatione largitus. nu. 159. C. de reuoc. donat. Menoc. poſt alios, conſi. 5. nu. 22. de hoc tamen dicto dubitat Cur. ſen. conſi. 78. domina. nu. 9. in fi. cum nu. ſeq.

Præſumptio ubi eſt pro negante, ipſe ſuam negatiuam probare non tenetur. Bart. in l. in illa. colum. fi. uerſ. prædicta uera. de uerborum oblig. & ibi Iaſ. col. 5. uerſ. tertiò fallit. Barto. alibi; in l. actor. columna 2. uer. nūc quero, qñ. C. de prob. Rot. dec. 556. in ant.

Roc.

Roc. Curt. de iu. patr. in ver. honorificum. quæſtio. 49. Rot. etiam alibi deciſ. 478. in nou. Caſſad. ſuper regu. cancel. deciſ. 5. in fin. Butr. in cap. fin. col. pen. verſ. quædam eſt negatiua alterius. de præſump. & in cap. Bonæ. colum. 11. verſic. quædam eſt qualitas. de elect. Pariſ. conſil. 28. colum. 3. volum. 4. facit ad dicta ſupra verſic. negatiua ſe fundans.

Præſumptio vehemens reſultat ex multiplicitate inſtrumentorum. Caſtr. in l. cum aliquis. C. de iu. deliber. refert & ſequitur Iaſ. conſil. 114. num. 22. vol. 1. imo plura inſtrumēta de antiquo habere vim probationis famæ, dicit Socin. conſil. 86. in cauſa communitatis. num. 1. volum. 1. vbi loquitur in materia probationis confinium. & conſil. 89. in cauſa agitata. ſub num. 5. verſic. præterea iſta concluſio. Crau. de antiq. temp. p. 1. ſecti. ampliatur nunc. nu. 14.

Præſumptiones duas ex inſtrumento publico oriri dicit Bald. in cap. 1. §. ſi inſtrumentum. de notis feud. ſcilicet ꝙ ſit verum, & quod ſit ſolemne, per not. in l. iuriſgentium. §. quod fere. ff. de pact. refert Iaſ. cōſil. 12. num. 13. volum. 1. & conſil. 170. num. 19. vol. 2. Dec. conſil. 36. colum. 4. verſic. Secundo præſupponitur. & conſil. 587. num. 1. Socin. conſil. 213. nu. 7. volum. 2. Nat. conſil. 194. num. 3. conſil. 635. nu. 9. Imo ſecundum Bald. conſil. 437. quidam. num. 5. lib. 5. ex inſtrumento (vltra præſcriptas) oritur & alia præſumptio, quod ſcil. omnia in eo ſcripta de voluntate partium ſcripta cenſeātur. ſequitur Neuizan. conſil. 79. num. 10. vide ſupra verſic. Inſtrumētum dicitur facere.

Præſumptiones & coniecturæ in criminibus occultis, quæ ſui natura non poſſunt plene & concludenter probari, veluti in adulterio, conſpiratione, venenatione, falſa moneta, & ſimilibus, loco plenē probationis ſufficiunt ad condemnandum. cap. Michael. de fili. præsbyt. cap. veniēs. il 2. de teſti. Butr. & alii in cap. tertio loco. de probat. Bald. & Iaſ. in l. ſi quis ex argentariis. §. prætor ait. de eden. Caſtr. conſil. 278. viſo proceſſu. Alexand. conſil. 24. Animaduerſis. volum. 2. Gram. conſil. 1. num. 11. vbi loquitur in homicidio facto de nocte. & ibi etiam de teſte, an credatur ipſi dicenti ſe corruptum ab aliquo. & in voto. 3. vbi loquitur particulariter in materia veneni: Cepha. conſil. 652. num. 2. & ſucceſſiue. vbi loquitur in materia falſitatis.

Præſumptiones incluſiuæ & excluſiuæ delicti quando extant, attendimus excluſiuas, non autem incluſiuas. l. merito. pro ſocio. l. 1. C. de ſicar. l. 2. C. de petit. hær. iunc. glo. Roman. conſil. 68. viſis. ſub nu. 8. verſic. cum enim duæ ſint. Gram. conſil. 7. Belluſ. in fin. conſi. 59. in cauſa Maſii. num. 31. voto. 10. cœleſtis curiæ. num. 30. deciſ. 18. in cauſa magn. num. 5. in dubio enim nemo præſumitur fraudem & dolū committere. l. quoties. §. qui dolo. de probat. Gram. conſil. 13. in cauſa Miloniana. num. 8. & 9. conſil. 31. in cauſa mag. num. 12. Alciat. de præſump. regul. 3. lib. 3. præſump. 1. non enim probat hoc eſſe quod ab hoc facile contingit abeſſe. l. neque natales. C. de probat. l. non hoc. C. vn. legit.

Præſumptiones legum rebus non veriſimilibus aptandē non ſunt. Bal. in l. fin. in vlt. not. C. de hære. inſt. facit. cap. quia veriſimile. cum ſim. de præſump. Iaſ. conſil. 140. & 141. quæ ſunt. 1. & 2. in 2. volum. nu. 25. in vtroque. Crau. conſ. 6. plura. num. 23. & cōſi. 75. accuſatur. nu. 14. Tiraq. in repet. l. ſi vnquam. in præfat. nu. 59. C. de reuoc. donat.

Præſumptioni reſultanti ex temporis antiquitate nō ſtatur, quādo euidētia facti eſt in contrarium, quia tunc ſumus in certis, in quibus non habēt locū cōiecturæ. l. continuus. de ver. obligat. nulla enim probatio maior eſt ea quæ ex facti euidentia reſultat. l. emptorem. de act. emp. Hinc dixit Caſtr. conſil. 50. in cauſa. colum. 3. quod ex diuturnitate temporis non præſumitur citatio, quando ex inſpectione actorum poteſt eius defectus deprehendi. ſequūtur, Alexand. conſil. 1. volum. 4. Iaſ. in l. 1. C. qui adm. in conſil. 176. volum. & conſi. 148. volu. 4. iſta enim præſumptio eſt iuris tantum, contra quam admittitur probatio per inſpectionem actorum & ſcripturarum. Gabr. conſ. 36. nu. 52. Roland. conſil. 53. nu. 25. p. 2. & vide infra verſ. ſolemnitatis præſumptio.

¶ Præcarij conſtitutio non tollit præſumptionem fraudis, niſi venditor de fructibus emptori reſponderit. Bart. in l. ſicut. §. ſuperuacuam. quib. mod. pign. vel hyp. ſoluitur. quod dictum ſequuntur Dec. conſil. 463. num. 20. Brun. conſil. 38. num. 14. Gozad. conſil. 94. in fin. ipſoſque refert & ſequitur Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. centu. 1. caſu. 39. num. 3. Curt. iun. conſil. 110. ſub num. 3. uerſ. cum igitur. declarat dictum Bart. intelligi debere in terminis. d. §. ſuperuacuam. quando ſcilicet tractabatur de præiudicio tertij. & allegat Alex. vt ibi. vide.

¶ Præmium propoſitum à ſtatuto accuſanti delinquētem, fauore utilitatis publicæ extenditur etiam ad denuntiantem. Ioan. And. ad Specul. tit. de denuntiat. in prin. in glo. nuntiatores. ubi ita tenet contra Guid. de Suz. Ioan. And. ſequitur Ang. in l. diuus. de cuſto. reor. Rom. in l. ſi quis in graui. §. hi quoque. ad Syllan. & not. in ca. 2. de accuſ. per Aret. & alios, & præſertim Felyn. num. 3. uerſ. ſed nota vnum. & not. Bald. Alexand. & alii in l. filiusfamilias. ſi cert. pet. faciunt quæ ſupra dicta ſunt de fauore publico ſup. verſ. fauor publicus eſt. & infra uerſic. ſtatuta diſponentia de bannitis. & uerſic. uerba ſtatuti generalia.

¶ Primogenitura conſtitui poteſt à patre in bonis ſuis hæreditariis, reſeruata aliis filiis legitima. Oldrad. conſil. 224. poſt quem ita ſcripſit Vaſqui. lib. 3. de ſucceſ. creat. §. 26. limit. 31. num. 95. & 96. quem ſequutus eſt Menoc. conſil. 158. num. 32. & conſilio 401. num. 11. idem in feudo alicui conceſſo pro ſe, filiis, & hæredibus, reſpondit Crau. conſil. 256. col. 2. uerſic. tamen in caſu noſtro. quod & ante eum dixit Curt. iun. in tract. feud. p. 4. nu. 132. in fi. Oſaſc. deciſ. 161. num. 6. Cæpol. conſil. 31. num. 12. in ciuil. Socin. ſen. conſil. 127. num. 10. uerſic. quinimo in caſu. volum. 3. Barb. conſil. 66. colum. 9. lib. 4. Crot. in l. qui Romæ. §. duo fratres. num. 143. de uerb. oblig. Clar. in §. feudum. quæſt. 40. uerſ. aut uero & ſecundo. Crauet. conſil. 501. num. 4. & 5. & 509. num. 2. 9. & 10. pro hoc uide late Menoch. d. conſil. 401. nu. 15. uide ſupra uerſic. feudum dignitatis. & inf. uerſ. Principem erigere poſſe. & ſupra uerſic. ius quæſitum agnatis.

Primogenitus caſu quo admittitur ex diſpoſitione primogenituræ à teſtatore ordinatæ, licet ſecundum

ordinem

ordinem primogenituræ ſucceſſio deferatur de primogenito in primogenitum, tamen intelligitur ordine ſucceſſorio in ijs qui ſunt in eadem linea priores & antiquiores.cap.licet. vbi omnes.de voto.ca. grandi.de ſuppl. neglig.prælat.quamdiu ſuperſunt aliqui de linea ſemel admiſſi, & vltimo mortui,non fit tranſitus ad perſonas aliarum linearum. capit.1. de nat.ſuc.feu.per quem tex. ita concludunt Iſern. in tit.de eo qui ſi.& ſuis hær. Præp.Alex.in capit.1. colum.10.ſub num.10.verſ.15.hoc probatur.de feu. Mar.refert Tiraq.de iu.primog.quæſt.10.ſub num. 21.ad fin. Alci.int. conſ.Grat. conſil.8. num.2.vbi
* ait communem eſſe ſententiam,filium primogeniti excludere patruum, & dicit fere omnes ita tenere, quando primogenitus fuit ſemel admiſſus ad feudum,citat Præpoſ.Alexand. vbi ſup. & hoc ſuadet coniecturata voluntas teſtatoris, qui vocando primogenitum videtur eius lineam alijs prætuliſſe. Ceph.copioſe conſil. 656. num.4. & ſeq. & vide infra verſic. Rex habet.Venetiis iudicatum fuit pro patruo contra lineam primogeniti in quadam cauſa Capella.

Primogenitus non poteſt donare bona primogenituræ in præiudicium habentis ſuccedere poſt eum in primogenitura, & donata reuocantur à ſuccedente poſt eius mortem.l.lex vectigali.de pignor.Cur. iun.in tract.feud.p.4.prin.num.85.Affl.in capit.1. §.hoc quoque. num.6. de ſucceſ.feu. Dec.in l.aliud eſt vendere.§.abſurdum.de reg.iur.Crauet.late cōſil.29.nu.1.& conſ.299.nu.4.Ceph.conſ.4.nu.42.

Primogenitus vt ſuccedat ſolus in feudo etiā antiquo conſuetudine induci poteſt. Tiraquel. in tract.primog. quæſt.4. num.13. vbi latiſſime.Maran. in l.is poteſt.num.39.de acquir. hæred.quam conſuetudinem validam,rationabilem, & obſeruandam, probant Bart.& alii plures relati per Tiraq. vbi ſup. & hanc conſuetudinem in huiuſmodi ſemper eſſe obſeruandam quantum ad ſucceſſionem, tradit Bal.in cap.1.de feu. mar.per tex. in cap.1. de feu. alien.in fin.refert & ſequitur Socin.conſil.69. num.28.vol. 1.& conſil.278.num.2.vol.2.Tiraq.vbi ſup.nu.38. Ceph.conſ.617.nu.17.& ſeq.

¶ Princeps alicui auferens de plenitudine poteſtatis feudū,tenetur vaſallo ad intereſſe, vel ad aliud feudum æquale in quantitate & bonitate.ita not. Bal. in tit.de pace iuram.firm.in vſi. feud. in cap.1.§.ad hoc.per glo.ibi,in ver.ſi verò.refert,& ſequitur Iaſ. in l.Barbarius.colum.8. verſi.inuenio tamen.de of. prætor.in conſ.1.num.26.volum.1. conſil.233.col. 8.circa med.volum.2.conſil.49.colum.4.volum.3. Franc.Marc.deciſ.338.num.11. & 12. deciſio.383. num.3.& 4.p.1.Craue.conſil.276.num.7.verſic.& ſi dicatur.& conſil.308.num.1.Porti.Imol.conſ.48. num.15.Bero.conſil.76.nu.24.volum.1.Pariſ.cōſi. 1.in fin.volum.1.Cel.Vgo conſil.120.num.87.88. Arius Pinel.C.de reſcind.vend.in 1.p.rubr.capit.2. num.14.Vaſq.de controu.illuſtr.cap.4.num.11.& cap.5.num.16.Nat.conſil.122.num.16.conſi.435. num.31.conſil.554.nu.14.uerſic. ex prædictis.Menoch.conſil.103.num.26.& ſeq. & in tract. de arb. iudic.lib.1.centur.1.quæſt.48.num.9. & 10.Rolan. ubi multos cumulat.conſil.69.num.10.lib.2.& conſil.71.num.12.lib.3.Gabriel.commun. opin. lib.3. de iure queſ.non toll.concl.2.nu.25.& 26.ubi plures alios in hanc ſententiam citat. uide infra uerſic. Princeps ſubdito rem. & ſup.uerſ.ciuitas nō poteſt per legem.

Princeps confirmans ex certa ſcientia actum qui ipſo iure nullus erat,ipſum actum conficere dicitur, Iac. de Beluiſ.in Auth.de mand.prin. §.interim.Bart.de iuriſd.om. iud.l. & quia. Bald.in l.ex placito.C.de rer.permut. & probatur per text. in l.adoptio non iure facta.de adop.& in l.legata inutiliter.de adim. lega.Bar.in l.Priuilegia.C.de ſacroſ.eccl. Alexand. conſil.59.colum.3. verſic. nec obſtat. uolum. 1. & conſil.1.num.35.uolum.5. Fely. in cap.1.in 4. not. de ſponſal.Dec.conſil.72.in fin.263. colum.fi.341. num.3.642.in fin.& in cap.1.in 3.not. de confirm. uti.Pariſ.conſil.3.num.39. & 45. lib.4. de quo copioſe per Hypp.ſing.567.incip. omnia noſtra facimus.& per Tiraq.de vtroq;retract.tit.1.§.1.glo.10. num.64.uide ſupra uerſ.actus,a,principio nullus.& inſ.uerſ.ſententia quæ non tenet.

Princeps confirmans ſimpliciter ſtatuta, ſi in eis reperiantur aliqua ualida,& aliqua inualida, uidetur in dubio tantum ualida confirmaſſe, quæ non egent diſpenſatione.ita Inn.& Ioan. And.in cap. dudum. de decim. quod dictū extollit ibi Ant. de But.quod etiam refert & ſequitur Bald.in capit.1: colum.1.in tit.per quos fiat inueſt. in uſib. feud. pro quo facit tex.in ratione ſui,in l.ex facto.§.1.de vulg. & pup. quem ad hoc ponderat ibi in terminis Raph. Cum. facit.l.ſi quando.in prin.C.de inoſ.teſtam.& capit. cum dilecta.de reſcr.ſequitur etiam Caſtr.in l.princeps.de legi. Alexand. conſil.33.num.4. conſil.59. num.9.uolum.1.Iaſ.l.legata inutiliter.num.12.de lega.1.l.quamquam.& l.in teſtamento. C. de teſtam. mil.Cæpo.conſil.ciui.5.in fin. Dec.in rubr.de confirm.uti.uel inuti.num.3. Alci.de præſumt.regu.3. præſump.36.

Princeps conſtituens aliquid generaliter, uel ſpecialiter motu proprio reſcribens, preſumitur ſemper ex iuſta cauſa id facere.adeo ut non admittatur probatio in contrarium. Cyn. in l.reſcripta.C.de præcib. Imperat.of.& l.fin.C.ſi cont.ius. Ant.de But.in ca. quæ in eccleſiarum. de conſt.Soci.conſi.20.inter cōſil.Curt.ſen.colum.4.uerſ.Tertio reſpondeo.Rom. in l.ſi uero.§.de uiro.ſal.24.uerſ.& ſi dicat. ſol.ma. quē refert & ſequitur Pariſ.conſil.1. nu.45.lib.1. & Hyp. ſin.6. inc.in principe ſp,& in repet.l.de nouo quoq; nu.14. de re iud. Gram. conſil.ciui.100. nu. 17.ſecus ſi id faceret ad alterius poſtulationem,quo caſu illa præſumptio ceſſat, tunc enim præſumitur ad poſtulantis importunitatem feciſſe.l.1.C.de petit.bo.ſub lib.10. Curt.ſen. conſil.65. poſt num.9. Socin.164.num.11.Dec.341.num.5.& in l.ſi quis iniquum.in prin.num.5.quod quiſq. iur. & in ca.quæ in eccleſiarum,poſt num.29. de conſt. Ruin.conſil. 41.num.23.& 175.num.12.lib.1.Gozad.conſil.41. num.13.& conſil.51.num.41. Gram.deciſ.65. num. 31.Curt.iun.conſ.170.nu.25. Grat.reſp.1.num.36. lib.2.

Princeps in dubio,nunquam præſumitur uelle vti plenitudine poteſtatis, ſed ordinaria poteſtate, & ſic iure communi.ita Bal.in l.ſi teſtamentum.C.de teſtam.ubi amplius, & fortius dixit, quod princeps nunquam vr̄ velle vti plenitudine poteſtatis, & ſic facere contra ius, niſi apponat clauſulam, non obſtan.&c.ita clare, quod appareat de eius mente, ꝙ vti intendit ſupremo iure ſupremæ poteſtatis. & ita,ſecundum eum, debet intelligi quod notatur in Clem.quia contingit. in glo. ſuper ver. Apoſtolicæ ſedis.de relig.dom.& ante Bald.fuit originale dictū Innoc.in cap.innotuit. & ibi. Abb.in vlt.colum. de elect.quod dictum extollit Ang. in l.bene à Zenone.C.de quadr. præſcr. & eſt bonus tex.in l.quamquam.C.de teſtam.mil.& alibi Bald. in l.precibus. C.de impub.colum.10.verſic.nono opponitur. Iaſ. conſil.1.num.27.& 36.volum.1. & conſil.167.nu. 4.eod.volum.Felyn.in cap. 1.num.27. de conſtit.& in cap.cum inter.num.6.de except. Dec.cap.2.nu. 5.de appel.Socin.iun.conſil.69. num.62. volum.1. Crauet. de antiquita.temp.par.1.in prin. num.39. Pro intellectu huius propoſitionis vide Caſtr. conſ. 414.num.5.lib.1.Dec.in l.in contrahenda. num.7. de reg.iur.

Princeps indignum eligendo ſcienter videtur cum eo diſpēſare: ita Bar.in l.quidam cōſulebant.in 2.not. de re iud. & in l.2. C. ſi ſeru.vel liber. lib.10. facit tex.in l.idē Vlpianus.de excuſat.tut.§.1.& ibi.Bar. & in l.Imperialis.§.1. C. de nup. Ab.conſil.1.videtur.lib.2.& in cap.præterea.verſic. nota bene.de teſti.cog.& in cap.frater.de ſciſm.Iſer.de proh. feud. alien.per Frider.Imo.conſil.132.num.6.Ioan. Fab. in l.pen.C.de neceſ.ſer.hær. Inſtit. Dec.conſil.614. num.20.Quod ampliat Imo.in d.l.quidam conſulebant.etiam ſi non ſit clauſula, non obſtante. Ioan. de Anan.in d.cap.frater.de ſciſm.quę ampliatio nō eſt vera, vbi lex habet clauſulam derogatoriā.vide late Oldrad.conſil.325.cum trib.ſeq.pro affirmatiua. & conſil.329. cum trib. ſeq.Pro negatiua, vide Ioan.de Anan.conſ.94.Iaſ.conſ.144.colum.3.volu. 2.vide inf.verſ.princeps ſcienter.

Princeps licet caſſet conſuetudines vel ſtatuta, nō per hoc intelligitur caſſare ſtatuta iuramento firmata, glo.fin. in cap.cum non deceat.de elect.in 6. quam allegat Ang.in l.1.§.quæ onerādæ. ff.quar.rer.act. Idem firmat Ioan. And. in cap.1. de fili.præsbyter. lib.6.in nouel.& Ab.in cap.1.de his quę fiunt à maior.par.cap.vbi dicit quod.d.glo.eſt ſingul.ad hoc. Idem firmat Imo.in ca.dilecti.de præben.& in Clemen.dudum de ſepult.& eſt tex.cum glo. in ver.iuramento.in cap.conſtitutus.de reſcr.& eſt commu-
* nis opinio.de qua Alex.conſil.27.colum. vlt.vol.1. & idem in conſil.125.colum.2.volum.eod.conſ.37. colum.7.& conſil.125.colum.3.volum.2. & conſil. 102.colum.2.volum.4.Nam diſpoſitio principis generaliter loquens,non trahitur ad caſum in quo interuenit iuramentum.glo.fin.in aut.ſacramenta puberum.C.ſi aduer.vend. Ioan. And. in addit.Spec. in tit.de prolat.ſenten. §.hoc autem notandum eſt. idem voluit Feder. conſil.272.incip. factum eſt ta-
* le.& eſt communis iuriſt.opinio,ſecundum Afflict. deciſ.5.incip.Dominus rex.nu.2.

Princeps,motu etiam proprio reuocās illud quod obſeruare tenetur,fingitur circumuentus, ita quod cōtrarium probari non poteſt, quaſi ſit prēſumptio iuris & de iure,quæ non admittit probationem in cōtrarium.ita Bald. conſil.279. pridie conſului. uolu. 3.Pariſ.conſil.11.Caſtrum.num.4.volum.1.Alcia.de præſump.lib.3.reg.3. præſum.11.num.11. Curt.iun. conſil.142.num.7. Gram. conſil. ciui.100. in cauſa. num.98. Grat.reſp.103. in præſenti.nu.15. lib.1.& reſp.26.& ſi cauſa.lib.2.Tiraq.de nobil.cap.37.nu. 56.Ferret.conſil.6.factum tale eſt.num.4. vide ſup. verſ. conceſſio ſecunda. & verſic. conceſſionibus à principe.& infra uerſ.Princeps vni primo.

Princeps non tollit ea quæ ſunt iuris naturalis ſeu gentium,quia immutabilia ſunt.glo. & doct. in l.fi.C. ſi cont.ius vel util. publ. Felin. & Dec. poſt Abb.in cap.quæ in eccleſiarum.de conſtit.Corn.conſil.90. num.4.conſil.313.num.3.uolum.4. Gabr.concluſ. lib.3.de iure quæſ.non tol.concl.1.per tot.ubi ample hanç materiam tractat. licet ex cauſa utilitatis, fauoris publici,pacis inducendæ, ſeu ſcandali vitandi contra dicta iura ſtatuat, & diſpenſet. Alexand. conſil.101.num.8.& conſil.136.num.13.uolum.1. & conſil.190.colum.2.uolum.2. Iac.de S.Georg.in tract.feud.in verſ.& adhęren.Dec.conſil.410.num. 13.Ruin. conſi.105.ſuper eo.colum.2.uolum.5. Iaſ. in l.2.colum.fin.de in ius uocan.& in l. Gallus.§.& quid ſi tantum.num.81.de lib.& poſthum. Burſ.cōſil.342. num.4. Niſi ex uoluntate ſua fuerit cauſa, ꝙ aliquod ius alicui quæratur: quia tunc ius ipſum ſola ſua uoluntate poteſt auferre. Ang.in l.Lucius. de euict.& in l.item ſi uerberatum.de rei vendicat. cum quo id etiam affirmarunt Goz. conſil.8. num. 38.& 45.Grat.conſil.9.num.174.lib.1. Brun.conſi. 1.num.50.Pariſ.conſil.11.nu.2.uolum.1.Bello.conſil.28.num.9.Mutin.in tract.de collec.p.4.capit.6. num.7.Dixi ad Curt.iun.conſi.1.ſuper ver.ſine culpa eorum.conſil.138.ſuper uer. poteſt auferre.& cōſil.157.ſuper uer.poteſt auferri. & uide infra uerſic. Princeps poteſt alicui auferre.copioſe Ceph.conſil. 617.nu.101.& ſeq.

Princeps obligatur ex pacto.Cyn. Bart.Bald.& alij in l.digna vox.C.de legi. & in l. Donationes quas.per illum tex.C.de donat.int.vir. & vxor. Bald.in l.ex imperfecto.poſt glo.ibi.C.de teſtam.in l.fin. in fin. C.de trāſact.& in l.unica.C.de dedit.liber.tol.tex. in cap.1.& ibi Ant.de Butr.& Panor.de probat.ubi dicit ipſe Panor. hoc idem habere locum in Papa: Ratio, quia licet princeps non ligetur lege legis, ligatur tamen lege contractus. Bald.in l.1.iux.prin. de conſtit.princ. licet enim Deus ſubiecerit principi leges, non tamen ſubiecit contractus ex quibus obligatus eſt.ita Bald. loquens in Imp. tenet in d.l. digna uox. & in cap.1. in prin. de natu. feu.Vnde ſi fecit pactum cum aliquo, tenetur illud obſeruare. Iaſ.in l.ſi pecuniam.in prin.num.2.& 3. de condic. ob cau.& in conſil.1.num.1.par.1.Roland.conſil. 13.incip.& ſi apud me.num.33.lib.3.eo caſu enim eſt vt alius quilibet priuatus.dicit Roman.in conſi. 436.incip. quod indultum. num.17. & vtitur iure communi.Bald.in l.ex imperfecto. in fi.C.de teſta. & ſic nec de plenitudine poteſtatis poteſt ipſi contractui contrauenire. inquit Gram. deciſ.65. incip. excellens.num.26.ſequuntur Cæphal.conſil.58.incip.Proponitur.num.78.& 79.Intantum, quod nō poteſt recedere à donatione à ſe facta, nec à quolibet alio cōtractu,etiam cum ſubdito inito, nec eius ſucceſſor.ita Ruin.conſil.17.incip. quia ſatis.nu.2.

lib.

lib.5. Preſertim ſi pepigit ex cauſa oneroſa. Rolād.
conſilio 45. incip. ſtante numero 8. lib.3. vbi dicit
* hanc eſſe communem ſententiam tam iuriſt. quàm
Canoniſt. ſequitur Beci. conſilio 45. incip. Reuoca-
tur. numero 26. Hoc tamen intellige ſine cauſa. Ro-
man. conſilio 352. incip. quæritur. numero 22. vbi
dicit, quod Princeps contractum feudi cum ſuo ſub-
dito celebratum nō poteſt ſine cauſa reſoluere. per
d.cap.1. de nat. feu. quod firmat idem Rom. d. con-
ſilio 436. numero 18. & Ruin. conſilio 36. incip. in
cauſa. numero 16. lib.1. vide ſupra in ver. donatio
ſeu alienatio. vide ſupra verſic. Papa obligatur con-
uentionibus. & vide Ioan. de Mon. Sper. in conſilio
337. clariſſima iuſtitia. numero 1. copioſe Pariſi. in
addi. ad Bar. ſuper d.l. digna vox. in ver. Imperator.
& vide ſupra verſi. contractus feudi inter principē.
& verſic. immunitas conceſſa ab aliqua.

Princeps, nec per contractum, nec alio modo poteſt re
galia concedere in præiudicium ſucceſſorum. ita
Bald. in Extrauag. de pace Conſtan. in verſi. ſucceſ-
ſorum noſtrorum. Iaſ. in prælud. numero 80. Socin.
ſen. conſilio 7. incip. ſuper queſtione. numero 6. lib.
3. Campe. inter conſilia Bruni conſilio 11. incip. viſo.
colum. 8. verſic. non omitto. Roland. late multa cō-
gerens, conſilio 2. incip. in cauſa. numero 102. lib. 1.
conſ. 1. numero 97. & 98. lib. 2. & Boſſ. tit. de princ.
in fine. Ruin. conſilio 91. incip. quæritur. numero
11. volum. 1. Oſaſ. deciſ. 101. incip. in hac quæſtio-
ne. numero 13. Natta conſilio 454. incip. Quod Se-
reniſſimus. numero 17. conſilio 591. incip. ſolet vul-
go. numero 9. conſilio 636. incip. multa. num. 200.
Ratio eſt, quia ſicut non poteſt princeps ſubuertere
iura ſucceſſorum ſuorim, ita nec minuere. l. ſi optio.
ff. qui & à quibus. Bal. in d. extrauag. Nam conceſ-
ſio regalium tenderet ad magnum præiudicium ſuc
ceſſorum, iux. cap. 1. & ibi not. per doct. quæ ſint re
ga. in vſi. feud. Iaſ. conſilio 1. numero 6. par. 1. hinc
dixit Nat. d. conſilio 636. vbi ſupra, quod ſicut prin
ceps non poteſt alienare iura imperij, nec regalia
concedere, nec quæcumque reſeruata regiæ dignita
ti, ita etiam non debet poſſe confiteri, nec per indi-
rectum permitteretur quod directo fieri prohibe-
tur, ne fraudi locus ſit. per tex. in l. 1. §. mutuam. ſi
quid in frau. pat. & ad hoc vide Bal. in l. cum multa.
C. de bon. quæ lib. & Archid. in cap. non liceat. 12.
quæſt. 2. Socin. conſilio 13. incip. præſens conſulta-
tio. colum. 2. lib. 1. vide infra in ver. regalia cedi. &
verſ. regalium conceſſio.

Princeps poteſt alicui auferre dominium de iure quæ-
ſitum ciuili, puta per ſententiam, per quam dicitur
acquiri dominium de iure ciuili, per ea quæ not. in
l. ex hoc iure. ff. de iuſt. & iure. & in l. 1. in fin. ff. de
conſt. prin. eſt theorica Bal. in l. fi. colum. 2. C. ſent.
reſcin. non poſ. quam refert Iaſ. conſilio 1. num. 19.
volum. 1. & ſequitur Natta conſil. 511. incip. vniuer
* ſitas. numero 12. opinio contraria eſt communis.
Crauet. conſilio 7. numero 10. volum. 1. & in tract.
de antiq. temp. par. 4. in prin. ſub numero 38. cuius
ſententiæ ea eſt ratio, quia licet modus, per quem
dominium acquiritur, ſit iuris ciuilis, dominium ta-
men ipſum ita acquiſitum eſt de iure gentium. Beci.
conſilio 3. numero 51. & 52. Viui. comun. opin. lib.
1. opin. 243. incip. princeps. regulariter igitur id nō
poteſt facere princeps, etiam legem cōdendo. & eſt
communis opinio legiſtarum & canoniſt. ut late fir
mat Bar. poſt antiq. in procem. ff. in prin. colum. 3.
& 4. in l. fin. C. ſi cont. ius vel vtil. publ. in l. ambitio
ſa. colum. 4. ff. de decr. ab ord. faci. & in prima cōſt.
C. in §. quibus. in fin. Idem Bart. & Angel. in l. 2. in
prin. C. de quadrien. præſcr. Innoc. & alij in c. quæ
in eccleſiarum. de conſtit. & in cap. quia plerique.
de immun. Eccleſ. Fallit tamen vt in dicto Bal. quod
ex eo patet. vide ſupra verſi. Princeps non tollit ea.
Ad hæc vide late per me tradita in meis. qq. legal.
q. 19. nu. 50. & ſucceſſiue.

Princeps poteſt cogere ſubditum tempore neceſſitatis
ad uendendum etiam viliori pretio frumentum &
alia victualia, & bona ſua ob publicum commodū.
cap. bonæ. de poſtulat. prælat. l. ius publicū. de pact.
Auth. res quæ. in fi. C. com. de lega. l. vtilitas. C. de
primipil. lib. 10. tradit Bald. per illum tex. iubemus
nullam. C. de Sacroſ. Eccl. & tenetur ipſe ſubditus
obedire. Nat. conſil. 454. num. 19. Bellon. alios refe-
rens conſilio 49. numero 2. ſecus in non ſubdito, vt
in reuocatione priuilegij diſtinguit Nat. conſ. 431.
numero 19. Affl. deciſ. 361. numero 9. & 10. vbi latiſ-
ſime. tradunt doct. in cap. 1. de probat. & in cap. no
uit. de iudici. Caſtr. in l. digna vox. numero 6. C. de
legi. in l. reſcripta. numero 3. C. de præci. imp. offer.
& conſilio 229. colum. fin. lib. 1. Dec. conſilio 407.
numero 17. in fin. cum ſeq. Ceph. conſilio 451. num.
329. cum ſeq. rationem vide ſupra verſic. neceſſitas
legi non ſubijcitur. & infra verſic. uendere licet ne-
mo cogatur.

Princeps recipiendo prætium in conceſſione priuile-
gij, dicitur vendere, licet vtatur verbo, indulgemus,
vel ſimili, & ſic talis conceſſio dicitur cōtractus, qui
non poteſt reuocari niſi ſecundum eius naturam. l.
fundi. C. de fun. patrim. lib. 11. & non priuilegium.
arg. l. fin. C. de præd. curi. lib. 10. ita tenuit Nicol.
de Matar. C. de Iuſtin. Cod. cōfirm. ex relatu Bal. in
l. qui ſe patris. C. vn. lib. colum. 10. ſequitur Iaſ. con-
ſilio 56. numero 15. par. 1. Socin. conſilio 87. nu. 12.
volum. 3. Afflict. deciſ. 128. numero 10. Lup. in rub.
de donat. int. vir. & vxo. §. 50. limit. 2. nu. 5. Gram.
conſilio 100. numero 91. Dec. conſilio 286. numero
4. verſi. ſed tamen, & conſilio 292. numero 7. Pariſ.
conſilio 10. numero 43. parte 1. vbi plura de uerbo,
indulgemus, in propoſito. de qua materia tractat
etiam Iaſ. conſilio 1. numero 20. conſilio 57. num.
7. verſic. & propterea. conſilio 63. ſub numero 6.
uerſic. facit etiam quod ſignanter, & conſilio 78.
numero 10. uerſic. alibi pulchre Bald. uolum. 1. &
idem Iaſ. in l. 1. numero 52. C. de iu. emphyt. Socin.
conſil. 87. numero 12. lib. 3. de quo ſup. Curt. iun. in
tract. feud. p. 1. quæſt. 6. colum. 4. uerſic. circa ſepti.
declarat Iaſ. conſilio 45. numero 5. Guid. de Suz. te-
nuit contra. C. de Iuſtin. Cod. cōfirm. ubi Fortius di
cit, quod Imperator non poteſt reuocare priuilegiū
præceſſoris, nec proprium, ex quo eſt alicui efficaci
ter quæſitum ius, dicens rationem: quia per reuoca
tiones fieret alijs iniuria, quæ maxime à principe
debet eſſe remota. arg. l. ex facto. de vulg. & pupil.
l. 1. §. permittitur. de aqua quotid. & æſti. l. memi-
nerint. C. un. ui. Craue. de antiq. temp. p. 1. ſecti. nō
omitto, numero 13. intellige tamen modo præmiſ-
ſo.

ſo; quando ſcilicet concedens pretextu conceſſionis
à ſuſcipiente lucratus ſit aliquid, puta aliquam da-
tionem uel factum, quæ habent perpetuam commē
ſurationem cum re conceſſa, nam eo caſu reuocans
committeret dolum. l. ſi cum mihi. ff. de dolo. Iaſ. d.
conſilio 1. ſub d. numero 20. d. conſilio 56. colum. 4.
verſi. nec prædictis obſtat. Brun. conſilio 97. in prin.
Alex. conſilio 216. numero 1. lib. 2. Riminald. conſ.
307. numero 5. Socin. d. conſilio 87. d. numero 12.
verſic. Secundo confirmatur. lib. 3. Dec. d. numero
4. & d. numero 7. Reſtaur. Caſtal. de Impera. quæſt.
55. numero 7. vbi late comprobat. Pariſ. conſilio 11.
numero 44. volum. 1. Catel. Cota in memor. in ver.
Papa auferens mihi. verſ. & vltra ea. Roland. conſil.
76. incip. præſuppoſita. numero 19. vol. 2. Quod ta
men intelligit Bald. in d. l. qui ſe patris. in translatis
quo ad directum dominium, vel vtile, vbi non ha-
bet locum pœnitentia, cum de iure gentium prin-
ceps teneatur ex ſuo conceſſu, ſeu contractu. Cyn.
in l. digna vox. C. de legi. vide Ioan. de Mon. Sper.
in conſilio 293. poſita parte, numero 4. & Iaſ. conſ.
227. nu. 46. uol. 2.

Princeps ſcienter inhabilem promouendo, videtur cū
eo ſuper inhabilitate diſpenſare, licet habilitas in
literis promotionis non fuerit expreſſa, nec adiecta
clauſula (ex certa ſciētia) ita Bar. in l. Barbarius. nu.
12. de of. præt. & in l. 2. numero 2. C. ſi ſeruus vel li-
ber. ad decur. aſpir. lib. 10. Bald. in l. Imperialis. §.
ſimiles. C. de nupt. Imo. in l. quidam conſulebat. col.
4. verſi. ſed verius. de re iud. Bellā. dec. 333. 795. nu.
6. verſic. ſed nunquid. deciſ. 797. colum. 2. verſic. pa
ret primum. Rom. conſ. 216. electio. ſub numero 8.
verſic. aliquando vero. cuius dictum refert & ſequi-
tur Gram. deciſ. 81. in cauſa illuſtris. colum. 3. verſic.
& erat ſubſtitutus. Alexand. conſilio 138. numero
17. volum. 1. Ruin. conſilio 85. numero 9. volum. 3.
Pariſ. conſilio 44. numero 15. & 18. volum. 4. Crau.
conſilio 958. numero 16. Socin. iun. conſilio 60. nu.
13. volum. 4. Gabr. concl. lib. 1. de præſump. concl.
8. numero 11. verſic. tenendo primam. Menoch. cō-
ſilio 455. & de præſump. lib. 2. præſump. 20. num.
7. vbi hanc ſententiam receptam dicit, eamque cō-
probat, reiecta ſententia Nattæ in conſilio 402. nu.
29. & conſilio 420. numero 11. & ita Rotam Rom.
tenuiſſe dicit Put. in ſuis recol. lib. 1. deciſ. 448. in-
cip. fuit tentum vide ſupra in ver. inhabilis, & verſ.
Princeps indignum.

Princeps ſecularis ex cauſis rationabilibus, maxime vt
tollantur arma de manibus ſubditorum, iux. not.
per Bar. in l. æquiſſimum. de vſufr. & in l. nec quic-
quam. §. vbi decretum. de of. proconſ. eſt competēs
iudex in poſſeſſorijs beneficialibus. Ang. in conſil.
23. quod ſeruatur in Italia & in Gallia, ſciente, & pa
tiente Ro. Pont. & fuit opinio Vinc. quam recitat
Ioan. And. in cap. fin. de iudic. idque tenent Archid.
& Innoc. vt refert. Ant. de But. in d. cap. fin. qui vo-
luerunt quod iudex laycus eſſet competens ſuper
poſſeſſorio beneficiorum. quia poſſeſſorium nō eſt
quid ſpirituale, ſed temporale. Archid. ca. 1. de reſt.
ſpol. lib. 6. Zabar. in Clem. diſpendioſam. de iudici.
in 3. op. & hoc ſentit glo. mag. cir. fin. in cap. literas.
de iuram. calum. in verſ. & nota. Gui. Pap. conſil. 78.
circa proceſſum. num. 3. & deciſ. 1. vbi refert literas
in forma breuis in hac materia, Martini. V. directas
Carolo Regi Francorum. & quæſt. 71. incip. iudex
laicus. & ita etiam domini Veneti ſeruant, vigore le
gum ſui illuſtriſſimi Senatus. de quibus meminit Io.
Bap. Fer. conſ. 1. nu. 14. p. 1.

Princeps ſolus ignorantem ligare poteſt, non autem
inferior ab eo. Compoſt. de reſcr. cap. capitulum. S.
Cru. col. penult. uerſic. Princeps ideo. ſequitur Fe-
der. de ſen. conſilio 290. ad fin. Rom. in l. 1. §. occiſo-
rum. colum. 2. uerſic. quarto dictum Comp. ad Syl-
leni. Soc. conſi. 112. ante fi. lib. 3. ubi poſt Comp. &
alios tenet, quod decretum irritans legati non affi-
ciat ignorantes, licet ſecus eſſet in decreto irritan-
* ti Papæ, quod à doct. communiter receptum eſſe te
ſtatur. Lap. tamen alleg. 14. numero 3. tenet contra.
quod immo etiam decretum legati liget ignorātes,
pro qua materia uide Mandoſ. ſen. ad ipſum. ſuper
uer. legati. ubi copioſe tractat. & ſuper uer. decretū,
ubi ponit quando decretum Papæ liget ignorantes
uel non. uide ipſum.

Princeps ſtatum ſuum grauiter lædere non poteſt, nec
in rebus, nec in bonis, nec quidem contrahendo. ca.
intellecto. de iureiur. & ibi omnes notant. Alberi. in
l. 1. numero 29. de of. proc. Cæſ. Bar. in l. prohibere.
§. plane. ad fin. quod ui aut clam. & eſt de mente Ol
drad. conſilio 94. colum. fin. uerſic. ſed quid in caſu.
Bald. in aut. omnes peregrini. cir. fin. C. com. de ſuc-
ceſ. in procem. feud. colum. 7. uerſic. expedita. Cal-
ca. conſilio 66. colum. 6. Alexand. conſilio 1. num.
19. uolum. 5. Aret. & Fely. in cap. nouit. de iudi. Fel.
in cap. 1. numero 8. & 11. de probatio. ubi etiā Dec.
numero 5. Felyn. in cap. dilecti. de maiorit. & obed.
Socin. conſilio 7. numero 6. uolum. 3. Socin. conſilio
60. num. 53. lib. 3. Ceph. conſ. 615. nu. 88. uide ſupra
uerſ. Princeps nec per contractum.

Princeps ſubdito ſine cauſa rem aliquam auferens, &
ſine culpa illius à quo aufert, tenetur ei ad pretium.
Fel. in cap. inter quatuor. de maior. & obed. num. 9.
in fi. & hoc dicit eſſe æquius Bologn. in repet. l. om-
nes populi. de iuſt. & iur. ſub numero 157. uerſ. quā
limitationem. circa med. uel tenetur de proprio re-
compenſare, per l. uenditor. §. ſi conſtat. com. præd.
Roland. conſilio 69. uolum. 2. conſilio 71. uolum. 3.
Burſat. poſt multos quos in hanc ſententiam citat,
conſilio 54. numero 22. uide ſupra uerſic. Princeps
alicui auferens.

Princeps ſubdito ſuo priuilegium aliquod concedens,
nullo facto in recompēſationem talis priuilegij in-
tercedente, poteſt illud etiam ſine ulla cauſa reuo-
care, ita Bald. in l. qui ſe patris. C. un. lib. colum. 10.
uerſ. & ſcias quod licet. ſequitur Nat. conſilio 512.
fuit aliàs. numero 23. Crau. de antiq. temp. p. 1. ſect.
non omitto circa præmiſſa. numero 38. Iaſ. conſilio
56. colum. 2. & colum. ult. lib. 1. quem cum Crauet.
ubi ſupra citat Menoc. conſilio 1. numero 382. ubi
de materia. & numero 422. Roland. conſilio 76. pre
ſuppoſita. numero 19. uolum. 2. Gabriel. concl. lib.
3. de iure quæſ. non tol. concl. 7. num. 1. & 10. ubi
materia. & uide ſupra uerſic. Princeps recipiendo.
circa med.

Princeps ſucceſſori ſuo legem imponere non poteſt,
ut ei ſucceſſor ſtare teneatur, quia par in parem nō
habet imperium. l. ille à quo. §. tempeſtiuū. ad Tre-
bel.

bel.l.nam & magiſtratus. de arbitr. Bald.in l.digna vox.C.de legi.& in l.1. circa prin. de conſt.prin.in l.pen.C.de bon.quæ lib.& in tit. de pace Conſtan. in ver.Succeſſorum noſtrorum. Iaſ. conſil.227. nu. 63.volum.2. & in l.& ſi prætor. ſub num.2. verſic. & conſidera.ff.de of.eius. Roland. conſ.32. nu.75. & 76.volum.4.Cepha.conſilio 155.num.15.& conſilio 168.num.28.declarat Iaſ.in l.1. num.71.de of. eius. in l.de pupillo. §. ſi quis riuos. num.3. de op. nou.nun.& in l.1.§.is videtur.in fin. ſi quis ius dic. non obtemp.

Princeps vbi narrat factum vt ab alio geſtum, talibus eius verbis narratiuis non creditur.ita Ioan.And.in reg. non licet. de reg.iur.in 6. refert Iaſ. conſil.34. num.21.volum.1. & conſ.86.num.19.vbi citat Cardin.& Aret.in conſil.volum.3. idem dicit Dec.conſilio 445.in caſu. num.62. conſil.544.num.14. cum alijs vt per Gabr.de prob.concluſ.7.num.29.& 30. vbi adducit contrarium tenentes, ſed priorem ſententiam ait veriorem. vide ſupra verſic. aſſertioni Papæ.

Princeps vni primo rem concedens, illam poſtea etiã motu proprio, alteri concedere non poteſt, niſi expræſſe dicat, non obſtante conceſſione facta tali. ita Bart. per illum tex.in l.prædia. C. de locat. prædiciu.lib.11.Bald.conſ.327.pridie.num.4.vol.1. Abb. conſ.93.in quæſtione.in 3.dub.lib.2.Alexand.conſilio 23.viſo proceſſu.colum.3. volum.5. & conſil. 122.viſo puncto.colum.2.volum.4. Felin.in capit. cum olim.colum.3.verſic.amplia ſecundo. de re iudic.Dec.conſ.292. & pro tenui. ad fin.689. colum. pen.verſic. & in propoſito. & in l.nemo poteſt.nu. 4.de reg.iur.Curt.iun.conſ.142.ſub num.6. verſic. accedat.& conſ.174.num.20.Gozad.conſil.63.nu. 19.Ruin.conſil.98. quia per priuilegium.num.22. uolum.4.Alexand.conſil.3.ex his quæ.num.7.vol. 5.Iaſ.in l.fin.num.13. de pac.Corſ.in ſingul. in uer. Princeps conceſſit. Ruin. alibi, conſ.186. ponderatis.nu.4.uolum.1. Gozad. conſ.14. prima facie.col. 5.verſ.octauo adduco. Iaſ.in l. ſi quis.in prin.num. 6.ſi quis caut. ubi dicit, quod in beneficialibus motus proprius Papæ non facit ſecundum impetrantẽ præferri primo, niſi in ſecundis literis de priori conceſſione ſpecialis mentio fiat.uide ſupra uerſic. clauſula non obſtante collatione.& uerſ.conceſſio ſecũda.& uerſ.Beneficij acceptatio.

Princeps utens clauſula (de plenitudine poteſtatis) uidetur tertio quoque præiudicare voluiſſe, & ius illi quæſitum auferre.Socin. conſilio 272. numero 11. uol.2.Corn.conſ.82.col.pen.verſ.nec etiam.& cõſ. 189.col.2.in prin.vol.4.Dec.conſ.191.nu.3. & conſ. 341.nu.3. Cur.iu. conſilio 174. numero 11. Gozad. conſilio 8.numero 43.Gram.conſil.8. num.15.Roland.conſilio 3.numero 128.uolum.1. & cum ea omne uitium obreptionis, & ſubreptionis tollit. Alex. conſilio 116.numero 13.uolum.6.Corn.conſil.313. colum.13.uerſic.reſtat.uol.4. Gozad. conſ.62. nu. 6.Pariſ. conſ.5.num.9.uolum.4. Ceph.conſil.617. num.26.iuri communi derogat.Innoc.in cap.innotuit.de elect.Alexand.conſ.38.num.10.uolum.5.& ubi eam apponit, ſuprema, non ordinaria poteſtate uti uidetur.Gram.conſi.ciuili. 100.num.23.Satis enim de eius uoluntate conſtat, quod præiudicare uoluerit, ubi in eius reſcripto concurrunt clauſulæ, ex certa ſcientia, de poteſtatis plenitudine, motu proprio, & non obſtante.Ruin.conſil.98. num. 13. lib.2.Aret.cap.1. colum.7. de reſcr. ubi de clauſula, ex certa ſcientia, iunc.clauſula, non obſtante.Crau. conſ.182. num.13. ubi dicit hoc procedere, etiam ſi præiudicium ſit notabile. plures ad hoc allegat copioſe Gozad. conſilio 5. numero 16. Fel.in ca.nonnulli.in prin.num.48.uerſic. limita ſecundo. & nu. 50.& 51.de reſcr. ubi dicit clauſulam, de plenitudine poteſtatis eſſe ualidiorem quam ſint ambæ clauſulæ, ex certa ſcientia, & non obſtante.refert alia copioſe adducens Ceph. conſi.28. num.75. & ſucceſſiue. Applica iſta dictis infra uerſic. Principem etiã ſine cauſa.

Principem ad feudum legitimare naturales poſſe, & legitimis præiudicare, dicit glo.in cap. naturales. ſi de feu.fuer.cont.int.dom. & agna.& agnatos excludere.Cuma.conſil.158.Aret.conſi.pen.col.fi. Dec. conſil.169.num.10.& conſil.624.num.5.Soc.conſ. 3.per tot.uolum.3. Curt.iun. conſilio 156.num.15. & 28.Pariſ.conſilio 1.numero 122.uolum.2.Craue. conſilio 135.numero 6.Alciat.reſp.171. Ceph.conſil.617.numero 6. & 7. Ripa in l.ex facto. §.ſi quis ita.numero 18. ad Treb. Clar.in §. feudum. quæſt. 82.declarat Ceph.d.conſ.617.num.128.

Principem erigere poſſe primogenituram ad præiudicium uocatorum in prioribus inueſtituris, dicit Caſtr.conſil.179.in cauſa quam. numero 8. uolum. 1.Alexand.conſilio 12.in fin.uolum.5.Iaſ.conſ.236. uolum.2.& conſilio 107.colum.3.uolum.4.Gozad. conſilio 75.num.12. Bero. conſilio 70.numero 45. lib.1. Nat.conſ.475. numero 9. conſilio 501.nume. 14.Ceph.conſi.3.nu.23.conſi. 12. per tot. & conſi. 617.nume. 11. & ad id faciendum ex iuxta cauſa moueri præſumitur, quia iuriſdictio melius regi uidetur per unum quam per plures.l.2. §. nouiſſime. de orig.iur.Oldr.conſ.94.Deci.conſ.389.Nat.conſil.505.nu.33.Rol.conſ.10.in prin.lib.3. ubi loquitur in feudo antiquo, quod princeps poteſt in eo primogenituram erigere. vi.ſup. verſi. primogenitura conſtitui poteſt. & inf. uerſic. Reipublicæ intereſt magis.

Principem etiam ſine cauſa poſſe rem auferre ab eo, cui facto eiuſdemmet fuit acquiſita, dicit Ang.in. l. Antiochenſium. de priuil. cred. & in. l. Lucius. de euict.ubi princeps ſine cauſa donationem ſuam reuocare poteſt.Bald.in.l. qui ſe patris.C.vn. lib. col. pen.ubi dicit quod princeps ſine cauſa priuilegium ſuum reuocare poteſt, quo mediante ius alteri queſitum eſt.Alber.Brun.conſi.21. circa motiuum. col. fin.& conſi. 1. & conſi.10.quod fuit Socy. & conſi. 11.quod fuit Campeg.Rom.conſi.310. in cauſa propoſitæ.ubi extendit etiam ad ciuitatem, quod poſſit ex cauſa remunerationis rem priuati auferre, & dare alicui qui ſit benemeritus de republica. Caſtr. conſi.105.Donatio prædicta.immo poteſt ſine cauſa tollere ius, & dominium quæſitum iure ciuili, Bal.in.l.fin.col.2.ver.ſed immediate opponitur. C. de reſcin.uend. Ang.in.d.l. Lucius. Caſtr. in l. cum hæredes.in princ.de acq.poſ. & in l.3.de teſtam. & ideo utile dominium quod habet uaſallus auferre ab eo poteſt.c.1.§.res autem.de inueſt. de real.fac.

cum

cum utile dominium ſit de iure. ciuili. Bar. in. l. ex hoc iure.de iuſt.& iu.copioſe Goz. ex hoc ad multa inferens, conſi.8.num.38.& ſucceſſiue.Rui.conſil.185. prope fin. lib. 1. vide ſupra verſic. princeps poteſt alicui. verſic. princeps recipiendo prætium. verſ.princeps ſubdito ſuo. & verſic. princeps vtens clauſula.

Principem in minimo etiam non cenſeri voluiſſe tertio præiudicare, notat Domin. in cap. cum olim.in ver. ſine præiudicio. per gloſ.ibi. de conſuet. tradit Fel.in cap.ſuper eo.de of.deleg. & ibi Dec. & in ca. quæ in eccleſiarum.de conſt.colum.mihi 14.verſic. quartus caſus.vbi ipſe Dec.dicit, verius eſſe, quod ẽt in modico non præſumatur, quod princeps voluerit tertio præiudicare, quia cum tale ius modicum de iure communi competat, etiam quod minimum eſt attenditur, l.ſi proprietarius. in prin.vbi Bar. de dam.inf.iura enim generaliter dicunt, quod principis intentio eſt nolle tertio præiudicare. d.capit.ſuper eo. quod & alibi confirmat Dec. conſilio 580. Quæritur an petitio. num.3. applica hic dicta ſup. verſ.gratia licet facta ſit.

Principem inueſtientem de mero & mixto imperio cũ regalibus, priuare ſe iuriſdictione, & emolumentis, dicunt Craue.conſ.128.Brun.conſil.31. in fin. Bellam.conſilio 15.colum.pen.& vlt. Pariſ. conſilio 2. num.18.volum.2.Guid.Pap.queſt.341.col.2.Affl. deciſ.282.in fin.Boer.deciſ.264.nu.7.Rubc.conſil. 77.Gram.deciſ.30.num.8.& 11. Cur.iun.conſil.2. nu.4.Roland.conſilio 42. & 48.lib.2. dicitur enim tunc uaſallus inueſtitus quo ad dominum priuatiue, & hoc etiam extenditur ſecundum ipſos ad crimen læſæ maieſtatis, & ad confiſcationem bonorũ. In hoc tamen contrarium tenet Natta conſil.580. num.6.& 14.Boſſi.de pœn.num.28.Roland.conſil. 78.lib.2.Alciat.conſilio 451.Quam propoſitionem ampliant doct. etiam ſi ex literis principis augeretur vel conſtitueretur delictum, quod iure communi nõ erat. Boſſi.vbi ſup.nu.25. Item etiam ſi ſperneretur decretum ſeu preceptum principis.Nat.cõſil.119. per tex. in l. Imperialem. §. illud.de proh. feu.alien.per Freder.licet in hoc etiam contradicat. Nata.conſilio 580.num.6. ſed vt ſupra deciſum refert Foſſan.deciſ.132.

Principes habentes iura imperij in ſuo principatu poſſunt auferre res priuatorum, & ſic eorum dominiũ tollere.glo.in l.fin.& ibi doct.C.ſi cont.ius vel vtil. publ.glo.in l.fin.de conſt. prin.glo. in l.Barbarius. de of.præto. in cap. quæ in eccleſiarum. & ibi can. de conſt.Bar.in l.quæcunque.ad fin. per illum tex. C.de fid.inſtrum.& iu.haſt.fiſc.lib.10.& in l.fin.§. fin.per illum tex.de pign.act. Iaſ.conſil.227. num. 45.volum.2.& eod.volum.conſil.236.num.3.& in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.colum.15. de lib.& poſthum. Dec. conſil.352. viſo.num.1. conſil.357.in caſu.num.3.conſil.588. viſo puncto.nu.14. Afflict. deciſ.361.monaſterium. num.4. Crau. conſil.296. quæritur.colum.9.& de antiq. temp. p.1. in princ. num.51.Crauet.conſil.276.ſubtilius.num.7.Iacob. in tract. feud. verſic.de adhærentibus. ad fin. Beci. conſilio 56. in cauſa. num.33. de hac materia vide Foſſan.deciſ.91.vbi plura de poteſtate ordinaria, & de abſoluta.

Principes non poſſe hæbreis cõcedere priuilegiũ exercendi vſuras, ſiue tacite, ſiue expreſſe, tenuerunt Ant.de Pra.Vet.conſ.49.num.6.inter conſi. Alex. volum.4. vbi dicit ita conſuluiſſe & obtinuiſſe Senis, & ita tunc Diuum Bernardinum de Senis iudicaſſe & prædicaſſe.Ioan.de Imo.per illum tex.in c. ſuper eo.de vſur.poſt Laur.de Rodulph. Bal.in Auth.ad hæc.colum.2.C.de vſur. & in l.1. C. de ſum. Trini.& ibi latiſſime Ioan.Bapt.de S.Seuer.num.4. & plur.ſeq.Anchar.conſil.243.aliàs 235.Clar.in §. vſura.lib.5.Marq.de iudæ.par.1.cap.11.num.11.vbi late examinat, & dicit hanc opinionem magis piã. Did.lib.3.var.reſol.cap.1.num.8. & Curt. iun.in l. eius qui in prouincia.num.5.ſi cer.pet.vbi dicit cõ- * munem.Hyp.Rimin.conſilio 399. numero 15. quã ſententiam veriorem, & ſibi ſemper magis placuiſſe dicit Iaſ.in l.cunctos populos. in 1. lect.num.56. C.de ſum.Trin.Contrariam ſentẽtiam, quod immo principes poſſint hoc concedere, tenuerunt, Alex. conſilio 1. lib.2. vbi late in Pontifice id conſuluit. de qua tamen dicit Iaſ.in d.l.cunctos. nu.36. quod forte ita conſuluit Alexand. uacillante conſcientia, Socin.iun. conſilio 108. lib.3. dicens communem, immo quod poſſunt principes hæbreis concedere ut exigant vſuras vſurarum, Barb.conſilio 16.lib.4. Alexan.conſil.8. lib.6. Anan. poſt miſerabilem.de vſur.per c.quanto.eo.& hoc ratione commerciorũ, quod tamen chriſtianis concedi non poteſt, ratione periculi animæ, quæ ratio in iudæis non militat, vt late proſequũtur Foſſan.deciſ.57.& hoc verum ſaltim per modum tolerantiæ, vt per Corrad.in tract. de contract.quæſt.25. & ſeq.quam tolerantiam ex conſuetudine per totam Italiam vigere dicit Caſtr. conſilio 397.volum.2.

Principes non poſſunt facere ordinationem, ne quis accedat Romam ad impetrãdũ priuilegia, & ne quis citet alium ad curiam Romanam, vel ne quis capiat poſſeſſionẽ beneficij ſine ſuo placito. ita dicit Boſſ. in tit.de princip.& priuil.eius. num.218. vbi damnat talia edicta facta a duce Mediolani, dicẽs quod ſine dubio non valent defectu poteſtatis, & tam eos qui condunt, quam qui ſeruant incidere in pœnã. cap.nouerint. & cap. graue.de ſent. excom. & eſſe hoc contra libertatem eccleſiaſticam, & ſic nullum. l.priuilegia.& Aut.Caſſa.C.de Sacroſ. Eccle.reprobando Ang. contrarium tenentem in conſ.23. quẽ etiam damnat Abb. conſil.83. lib.1. quem ſequitur Dec.in cap.Eccleſia S.Mariæ.ſub numero 48. verſi. Quarto inferebatur. de conſtit. & ibi Fel. num.96. pro qua materia vide Foſſan. deciſ.131. vbi plura de conſuetudine contraria circa hoc, quam valere authoritatibus & exemplis comprobat: & præſertim Venetorum, apud quos non poteſt apprehendi poſſeſſio alicuius beneficij ſine literis placitorijs, aliter poſſidens non habetur pro poſſeſſore.Ferret. conſil.1.ante fin.

Principis certa ſcientia teſtibus probari poteſt. l.quidam conſulebat. vbi id not. de re iud. Rota deciſ. 332.licet Romana. in nou. quam latius ponit Bellam.deciſ.746.licet obſeruet. Fran.in cap. ſi motu. col.1.verſ.quid autem.de præben. in 6. in cap.1.§. poſtquam.verſ.54.de cenſi.eo.lib.Iaſ.in l.ſi quis iniquum.in prin.num.5. quod quiſq.iur. Fely.in cap.

præterea.

præterea.colum. penul.verſic. Tertio ſcias.de teſti. cog.in cap.inter priorem.colum.1.& ſeq.de excep. Afflict.deciſ.253.num.8. Mandoſ.ſeni. 6.quæſt.16. reg.cancel.nu.5.quem refert Mandoſ.iun.ad conſi. Ro.327.lit.h.vbi plura de hac propoſitione ſcribit.

Principis conceſſio debet in dubio intelligi realis, non perſonalis.Specul.de inſtr.edit.§.nunc autem vidẽdum.verſ.ſi autem dubium eſt. & Bar. qui eum refert,in l.fin.ff.de ſeruit. leg.& Bald.in l.vn.in §.excepto.ver.quid ſi quis.C.de cadu.tol. Alexand.conſilio 193. num.3. volum.2. Dec.conſil.51. num.2. conſilio 262.num.8.cap.quoniam Abbas.not.4.de offi.deleg.de conceſſione autem generaliter, quando dicatur realis vel perſonalis, vide Cep.de ſeruit. vrb.cap.2. num.5. vide ſupra verſ. conceſſio eſt interpretanda.

Principis cõceſſio etiã cũ præiudicio tertij valet, quando de eius mente conſtat,cum, ſi ſe declaret, poſſit ius ſuum alicui auferre,iux.not.in capit. quæ in eccleſiarum.de conſtit.vt dicit Abb. conſilio 216. nec arguendi.colum.8. verſic.denuo conſidero. volum. 2.vbi concludit,quod principem voluiſſe tertio prę iudicare,conſtat etiam quando excipit particulariter aliquid in quo agitur de præiudicio tertij, nam ex hac exceptione videtur in non exceptuatis voluiſſe derogare.idem in ſimili caſu firmat Ruy. conſilio 21.num.7.volum.5. ſequitur Dec.in cap. conſultationibus.in fin.de of.deleg.ſecus ſi de eius mẽte non conſtat, ſed remanet ſola voluntas non declarata, quæ non eſt apta alicui ius ſuum auferre, iuxta dicta infra verſ. propoſitum in mente retentum.& hoc in principe dicunt,Soc.ſen.conſilio 120. Curt.iun.conſil.170.num.22.& 23.Soc.iun.conſil. 65.num.8.volum.2.Burſ.conſil.54.num.20. Quæ propoſitio facit ad declarationem dictorum ſupra verſ.liberatio facta ab vna cauſa.& infra verſ.priuilegium non ſoluendi decimas. & ſupra verſ.conceſſio principis.

Principis diſpoſitio eſt ſeruanda,ſiue per edictum,ſiue per epiſtolam, ſiue per reſcriptum facta ſit.§.ſed & quod principi.Inſt.de iu.natur.l.1. de cõſt.prin.gl. in l.2. C. quæ ſit lon.conſu.Bart. & alij in l.1. quod quiſq.iur.cum in principe militet eadem ratio quæ militat in lege.Bar.in l.1.num.16.in fi. de cond.ind. Iaſ.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum. num.67. verſic. nec obſtat ſi diceretur.de liber.& poſthum. & princeps in ſua iuriſdictione lex animata ſit, & ſupra omnem legem,§.fi. & ibi glo.in Aut.de conſul.Bal. in Auth.Hoc amplius. colum.2. C. de fideic. Brun. conſ.feud.21. num.10. Ceph.conſil.186. num.39. Ceph.iun.inter conſil.patris.conſ.642. num.33.& ſucceſſiue.

Principis mandato de procedendo in cauſa ſuper aliquo delicto contra aliquem,ineſt tacita conditio(ſi fama præcedit) glo.2. ſecundum Calder.in cap. ex tenore.de foro comp.Fel.in cap.cum oporteat. per illum tex.in 4.not.de accuſ. nam licet princeps habeat duplicem poteſtatem, ordinariã ſcilicet & abſolutam, Bald.in l.2.in repet. C. de ſeruit. & aqua. in dubio tamen cenſetur vti ordinaria. Innoc.in ca. innotuit.de elect.Abb.in capit.inter cætera. de appel.num.22.vbi ex doct.quos citat,dicit hoc habere etiam locum in iudicijs, nam in dubio præſumitur princeps mandare iudici vt procedat ſecundum leges, qui in actibus iudicialibus non præſumitur iuris communis diſpoſitionem velle ſubuertere. Barb.conſilio 47. colum.5. in fin. & colum.ſeq. volum.1. plura ad hoc uide ſupra verſic. Papa licet poſſit omnia.

Principis mandatum non probatur niſi per ſcripturã, l.vn. vbi Doct.C.de mand.prin.l.vn. vbi Bar. C. de ſuperind.lib.10.niſi princeps ſit in loco vbi de facili copia mandati haberi poſſit. Specul.de probat.§. videndum.verſic.Auditoribus.quem refert & ſequitur Rom.in l.ſciendum. de uer.oblig. Saly.in d.l.1. C.de mand.prin. Iaſ.conſil. 145. col.fin. volum.4. & in l. ex quacunque. colum.1. in fin. ſi quis in ius voc.non ier.poſt Bal.in l.aliquando.quæſt.4.de of. præſi.Gram.conſil.54. num.17. præſertim quando tractaretur de graui præiudicio alterius, l.Diuus. de cuſt.reor.vbi Bar.not.Alexand.conſilio 75. volum. 5.Dec.conſilio 44. quod ceſſat vbi princeps eſt in loco.Gram.deciſ.36.num.25. & ſeq.Gabriel.concl. lib.1.de prob.concl.3.num.21.& 22.

Principis reſcriptum ad ſupplicationem partis emanatum, præſumitur potius ad importunitatem partis emanatum, quàm ex iuſta cauſa. Rom. conſil.436. quod indultum.num.19. & ibi Mandoſ.iun. in addit.in ver. ceſſat. Iaſ.in l.ſi teſtamentum. colum.2. verſ.vltimo limita. C. de teſtam. & conſilio 105.in cauſa.num.15. volum.1. Fely.cap. quæ in eccleſiarum.num.65.de conſtit.Dec.conſilio 341.viſo puncto.num.5.conſilio 576. pro reſolutione. num. 12. Marſ.ſing.6.in principe.Goz.conſ.41.quæritur.nu. 13.conſil.51.in hac cauſa.num.41.Menoc.conſilio 2.magni ponderis.nu.142.

Principis reſcriptum, maxime gratioſum, intelligitur ſine præiudicio tertii.cap.quamuis. de reſcr.l.quoties.C.de præci.Imp.offer.l.2.§.merito.& §.ſi quis à principe.ne quid in lo.pub.l. nec auus. C.de emãci.liber.Ruy.conſ.3.lib.1. Dec.in l.militis.nu.6.C. de teſtam.mil.conſ.198.nu.4.& conſ.544.num.36. Alciat.de præſump. num.3.reg.3. præſum.11. etiã ſi ius tertij in ſpe tantum conſiſteret. l.2.verſic.non facile. de natal.reſtit. Fely.in cap.cum olim. col.6. verſic.ſecundo declara.de re iud.Ruy.d.conſ.3.col. fin.immo ſi tale reſcriptum ius tertii auferret, eſſet de falſo ſuſpectũ. Alc.vbi ſup.Ceph.conſ.639.nu.1. vide infra verſ. reſcriptis ſemper ſubintelligitur.

Principis ſcientiam non eſſe neceſſariam in præſcriptione regalium, vel reſeruatorum ipſi principi,dicit Ang.in l.hoc iure.§.ductus aquæ.de aqua quot. & æſti.ubi ſcribit, quod ſi ciuitas ignorãte Papa vel Cæſare exercuit merum imperium per tempus cuius initii memoria non exiſtit, præſcribit illud ius, & in tali præſcriptione non requiri ſcientiam ſuperioris,tenent,Bal.in cap.1.quæ ſint regalia. Ant. de But.in cap.peruenit.colum.23. de cenſi.quam ſen-
* tentiam ueriorem & magis communem dicit Alex. conſilio 6. viſo themate. colum.2. lib.1. conſil.24. colum.5. lib.5. Feli.in cap.cum nobis. colum.2. de præſcr.& in cap.cum ex officii.colum.3.eo.tit.& in cap.ſi diligenti.colum.pen.& in cap.de quarta.col. pen.Curt.iun. dictum hoc aliis authoritatibus munitum refert conſilio 61. num.3. Dec.conſil.85.col. 2.conſil.271.colum.1. conſil.241. colum.pen. poſt

med.

med.& conſilio 496.colum.ſecunda, poſt med.Iaſ. in l.imperium.colum.nona,de iuriſd.om. iud. Alexand.conſilio 21. colum. tertia.Contrarium ſcripſit Bald.in conſilio 302. materia feudorum. colum. ſecunda.poſt med.lib.primo.& conſilio 340. ſi pater.colum.ſecunda.volum.quinto. Alexand.conſil. 16.colum.5.verſic.poſſet etiam. volum.quinto.vbi dicit teneri poſſe ſcientiam eſſe neceſſariam, licet non inſiſtat. idem videtur velle Bald. conſilio 401.
* caſus talis aſſeritur. lib. quinto, vbi dicit communem opinionem eſſe, quod in feudis principum præſcribendis requiritur eorum ſcientia. & vide Oldrad.conſilio 254.quia tota.colum.tertia. verſi. quinto opponitur.Boer.deciſ.264.numero 19.Pro ſolutione vide Crauet. de antiq. temp. par.quarta. §.Abſolutis.num.15.de materia dixi ad conſil.Cur. iun.68. in ver. ſcientia ſuperioris. & ad eius conſil. 162.ſuper ver.Principe ignorante.

Principis verbo, quod aliquis rebellionis vel læſę maieſtatis, vel aliquod aliud crimen commiſerit, propter quod delinquentis bona veniant confiſcanda, non creditur, vbi de ipſius principis commodo agitur. Ruin.conſilio 41. numero 12. 46. numero 10. 147.colum.3.ante med.175.numero octauo,lib.1. 98.colum.8.in fi.lib.4.3.num.5. & 30.lib.quinto. Dec.conſilio 445.num. 60.61. 62. cum aliis.vbi id iuribus & rationibus firmat. & conſilio 606. num. primo.& per tot.Gram.deciſ.15.numero vndecimo & duodecimo. & deciſ.65. numero ſexto. Gig.de crim.læſæ maieſt.lib.3. quæſt.14. Plot.in repetit.l. ſi quando. ſub num.762. verſic.nam etiam de iure. C.vn. vi. Crauet.conſilio 48. numero primo. 293. numero quarto,& de antiq.temp.p.prima.num.5. verſic. hoc igitur ita. Iaſ. conſilio 34. libro primo. 86. colum.quarta. verſic. ſed fortaſſis. libro tertio. Ceph. conſilio 302. numero 82.83. & ſeq. & conſilio 458. numero 77. vide ſupra verſic. aſſertioni Papæ quando vult.

Principis voluntas habetur pro facto. Afflict. in tit. quæ ſint rega.in prin.num.8. cum eius voluntas ſaltim de facto ſeruanda ſit.Socin.iun.conſil.40.num. 35.lib.1.Cyn.in l.reſcripta.quæſtio.3. C.de præci. Imp.offer.Barb.conſil.34.colum.fin.volum. 2.cum concor.vt per Corn.conſil.213. Alias.colum.2.vol. 4.Socin.ſen.conſilio 120.memini. colum.4. volum. 3.Reputatur enim lex.l.1.de conſtit.prin.l.pen.C. de donat.int. vir. & vx. quæ, ſiue iuſta,ſiue iniuſta ſeruanda eſt l.proſpexit. ff. qui & à quibus. Ceph. conſ.28.in fine.

¶ Priuati habentes ius commune cum eccleſia, propter eccleſiam iuuantur, vt contra eos non currat præſcriptio minor 40. annorum. iux. cap.de quarta.de præſcr. ita Innoc.in cap. ad audientiam. eod. tit.& Abb.in cap.1.eod.tit.& in cap.fin.de iurepatron.ſequitur Iaſ.in l.ſi emancipati. num.17. C. de collat. & in conſilio 130. num.25. volum.primo. poſt Alexand. conſilio 122. viſo puncto. num.17. volum.4. Barb. conſilio 84. mihi uidetur. numero ſecundo,volum.tertio. Hyp. in l.de minore. §.tormenta.numero 13.de quæſt.conſilio 84. uias tuas. num.27. Balb.tract. præſcrip.p.1.5.p.prin. quæſt. 4.num.2.vide ſupra in ver.frater fidelis.

Priuatio etiam per verba affirmatiua importat negationem.glo.in l.fin.in fin. de excep. doli. quam ſequuntur Oldrad. conſilio 311. allegationes. num. 4. Socin. in l. eadem. §. Cato. colum.16. ad fin. de ver.oblig.& in l.1.colum.5.in prin.de vulg.Iaſ.poſt Ang.in §.æque.num.43.Inſt.de action. Idem Iaſon in l.inter ſtipulantem.num.3.de ver.oblig. & in l.ſi prius.colum.10.num.33.de op.nou.nunt. Bar.in l. de ætate.in 3.quæſt.prin.ff.de min. & in l.nec codicillos.C.de codicil.

Priuationem iuriſue amiſſionem non inducit id quod lege cautum non eſt. §. cum igitur. in Aut. de non elig.ſecun.nub.ver.ſicut enim. quem ponderat Bal. in aut.ex teſtamento.colum. vlt. C. de ſecun. nup. Alex.conſil.103.uidetur.num.15.uolum.1. Iaſ.in l. quod te.col.10.ſi cer.pet.Dec.in l.pen. colum.2. de iuriſd.om.iud.Tiraq.in l. ſi unquam. uerſ. reuertatur.num.25.& 26.de reuoc. donat. glo. in cap.fin. de iurepatr.quam ibi ſequitur Abb. & in cap.quærelam.col.3.de iureiur.

Priuationis a lege impoſita pœna,non extenditur,nec habet locum niſi ubi lex dicit.§.cum igitur. in auct. de non elig.ſecun.nub. Bald. in aut. ex teſtam. col. pen.C.de ſecun.nup.glo. in cap.fin. de iure patro. & ibi Abb.not.glo.19.quæſt.1. in ſumma. capit.1. §.illud.quæ fuit pri.cau.benef.amit. Alexand.conſil.103.uidetur.num.15.uolum.1. Iaſ.conſil.118.nu. 10.uol.1.Dec.conſ.90.& pro tenui.nu.1. 466.ſtante ſtatuto.num.8.553. in ciuitate.num.5.581. uiſo puncto.num.10.Tom.Parpal.in l.ſi quis maior.nu. 65.C.de tranſ.Menoc.de arbitr.iudi.lib.2.centu.3. caſu 276.per totum. Beci.conſ.18. quæſtio eſt. nu. 19.& conſ.35. num.5. Curt.iun. conſ.137. habita. nu.17.ubi dixi in addit. ſuper ver. a iure expreſſis. uide ſupra uerſic.conſtitutio pœnalis.& uerſ.pœna priuationis.& inf.uerſ.uaſallus licet ueniat.

Priuatus beneficio etiam ipſo iure, non poteſt ab illius poſſeſſione amoueri, niſi cauſa cognita,ca.licet Epiſcopus.de præben.in 6.Felin. in cap.fin. colum. 7.uerſ.fallit ſecundo. de pręſump.Bald.in l.ſi deſerta.C.ſi propr.publ.penſit. ubi dicit quod in præiudicium etiam de facto poſſidentis, nil agi poteſt eo non citato. allegat Innoc. in cap. inter quatuor. de maior.& obed. pro quo faciunt dicta per Fely. in c. 2.de ſimon.quem refert Gig.conſ.13.nu.4.

Priuatus iniuſte & uiolenter, etiam per iudicem, poſſeſſione ſuæ rei, ante omnia reſtituendus eſt, adeo ut nulla contra eum reſtitutionem petentem opponi poſſit exceptio per petentem fore adiudicationẽ nulliter ſibi factam confirmari.de reſtit.ſpol.ca.conquærente. C. ſi per uim uel alio mo.l.2. C. un.ui.l. authoritate.not.Bar.in diſput.inc.Lapus.Card.conſil.132.col.fin.uerſ. ſi ergo debet eiici.Rom. conſil. 158.nu.6.Goz.conſ.93.ſub nu.16.uerſ.ad quartũ. Gram.conſ.ciu.96.nu.5.Crau.conſ.18.nu.8.124.n. 4.140.nu.2.& hoc quando fuit à iudice priuatus de facto,ſine cauſę cognitione, & iuris ordine non ſeruato,quia iudex hoc modo procedens æquiparatur priuato.glo.in l.non uidentur, §. qui iuſſu. de reg. iur.Rom.in l.1.poſt.n.15.de re iud.Iaſ.in l.ut uim. in gl.1.de iuſt. & iu. Alc.de p̄ſum.reg.3.præſum.9. in fi.& de ipſo eo caſu ut de priuato iudicat. Car.in Clem.1.§.fi. de celeb.miſ.quem ſequitur Dec. in l. factum,a,iudice. de reg.iur.& in d.l.ut uim. nu.24.

X Secus

Secus ſi cum cauſæ cognitione procedendo, probabili ignorantia ductus aliquem priuat, nam hoc caſu priuatus non eſſet ante omnia reſtituendus. Archid.in cap. quia præſulatus. num.3.1.quæſt.4. in capit.hoc quippe.in uer.prædeceſſorum.3. q. 6. Iaſ.in l.iuſte poſſidet.in prin.de acq.poſ.Deci.conſ. 125.nu.8.& conſ.200.in prin.quam ſententiã communem dicit Curi.iun. conſi.175. nu.5. Et ad hanc materiam ui.Iaſ.conſi.162.col.2. in fi.uol.1.& in l. ſancimus.uerſ.octauo extende. C. de iudic. Rolan. conſ.53.nu.25.uol.1.Menoc.de recuper.poſ.reme. 1.nu.329.ui.ſup.uerſ. iudex hẽt præſumptionẽ pro ſe.& inf.uerſ.ſpoliato authoritate iudicis.

Priuilegia conceſſa clericis, & eccleſiaſticis perſonis tranſeunt ad ſuos familiares laycos.Pau. Caſtr.in l. 1.nu.8.C.de epiſc.& cler.Rip.in tract.de peſte.tit. de præſeru.remed.§.deuenio nunc.nu.124.Capyci.deciſ.12.in fi.& uidetur tex.in l.1.C.de epiſc. & cler.cir. med.ibi. Verum etiam hominibus eorumdem,& ad fi.uerſ.omnib. ibi eorum quoque miniſteria,Licet circa priuilegia aliis conceſſa ſoleat dubitari,an ad familiares trãſeant,ut per Cyn.& alios in l.1.C.de uxor.mil.Alex.in l.ſi finita.§.ſi de uectigalib.nu.7. & 8.de dam. inf. Et hoc uerum præſertim in priuilegio exemptionis fori, quia exempta perſona ab alicuius foro,uidetur etiam exempta tota domus &familia eius l.nõ aliter.de iudic.l. 1. C. ſi qua.præd.poteſ.uide ſup. uerſ.coloni eccleſiæ.& uerſ.familiaris & colonus eccleſiæ.

Priuilegia duo ad inuicem repugnantia ubi cõcurrũt, tractãs de dãno uitando utitur priuilegio ſuo cõtra tractantẽ de lucro captãdo, de minor.l.uerum.§.fi. & per omnes in Auth. quas actiones.C.de ſacroſ.eccleſ.Rom. conſ.179. ſub nu.16. uerſ. quia clarum, ſemper enim fauorabilior eſt tractans de damno uitando,l.fi.C.de codicil.ita in duob.contrariis cõcurrentib.dicit Soci.iun.conſ.127.nu.7.& 8.Deci.in l. non debet. c. in re obſcura.de reg. iur. ubi alios ad hoc citat, & in c.in præſentia. de prob. ſub nu.51. verſic.non obſt. iura.in capit. dilecti. poſt numerũ ſeptimũ,de excep. & conſilio 410. numero quarto. poſt Bald.Anch.& Caſtr. quos ibi citat ad hoc.

Priuilegium alicui conceſſum à Principe ob benemerita tranſit in vim contractus. Bal.in l.qui ſe patris. verſ.ex hoc ſcias.C.vn.lib.& eſt tex.in l.Titius puerum.de obſeq.libe.vnde efficitur irreuocabile,quia princeps in contractibus vtitur iure communi. Bal. in l.ex imperfecto.in fin.C.de teſtam. & efficaciter obligatur.capit.primo. vbi Abb. & But.de probat. not.Cyn.in l.digna vox. verſ.vltimo ſciaſ. C. de legi.intantum, quod etiam de plenitudine poteſtatis non poſſet contrauenire.Paul. Caſtr. in d.l.digna. vox. Bald.in cap.primo. §.ad hæc. verſi. Item not. ex gloſ. de pa. iuram. firm. Felyn. in capit. nouit. verſ.limita tertio.de iudici.Gram.deci.65. excellẽs. nu.25.& ſucceſſiue,vbi copioſe materiã hãc tractat. ad quam vide ſupra verſic. donatio remuneratoria reuocari. verſi.princeps recipiendo prætium.& inf. uerſ.priuilegium principis.

Priuilegia eccleſiis quo ad eorũ bona competentia nõ extenduntur ad clericos, quo ad eorum patrimonia, niſi a iure expræſſe diuerſum fuerit in aliquot caſibus ſtatutum, iux. reſol. quam tradunt Abb. & Felin. in capit. eccleſia S. Mariæ.de conſt. Abb. & But.in cap. ſi diligenti. de præſcr. quam ſententiam * dicit communem Dec. in d.capit. Eccleſia. numero 18. & eſt gloſ. ſecunda communiter approbata in Clem.1.de in int.reſt.quæ dicit, reſtit. in integ.iure min.competentem eccleſiis, non concedi clericis ratione patrimonij. de quo per Specul. in tit. de in int.reſt.§.qualiter.verſ.ſed nunquid.

Priuilegiis clauſulis in corpore iuris, nunquam intelligitur eſſe derogatum per quamcunque generalem derogationem priuilegiorum. gloſ. in l.hæres abſens. in prin. & ibi Bart. de iudic. tex. in l.decurionibus. & ibi glo. C. de ſilentiar.lib.12. Bart.in l. ſecunda. §.legatis. in fin.de iudici. & in aut. qua in prouincia.C.vbi de crimi.agi opor. facit tex.in cap. cum ordinem.de reſcrip. Bald. in capit.primo.in fi. in tit.quo temp. mil. in vſib. feud. in l. non plures. C. de ſacroſanct. Eccleſ. in l. fin. C. ſi cont. ius vel vtil.pub.& in ſecunda conſt. C. in verſic.ſi qua vero.per illum tex.Iaſ.conſilio 105. in cauſa.numero tertio. volum.primo. Dec. conſilio 164. viſo tenore.numero quarto,vbi quod clauſula, non obſtantibus,non videtur tollere priuilegia inſerta in iure communi.Gabriel.concl.lib.6. de reg. iur. concl.9. num.10.poſt Alexand.conſilio 101.num.12.volum. 1.& Iaſ.conſ.157.num.13.

Priuilegium bannitis conceſſum quod poſſint ſecure morari in ciuitate, adiecta cauſa, quia eorum opera ciuitas occupauerat aliquod Caſtrum, eſt irreuocabile.ita Bald.in l.ſi cum mihi.de dolo. per quã dicit ſe ita aliàs conſuluiſſe in ciuitate Senarum. & per glo. ordin. in l. decurionibus. C. de ſilentiari. libro duodecimo, &ibi And.de Barulo. idem tenet Alexand. conſ.216. ſub num.ſexto,verſic. & per hoc.poſt Bald.in cap.fin. in prin.quo temp. mil. in vſi. feud. in l.ſi quando. C. de inoffic. teſtamen. in princip. in l.fin.C.ſi cont. ius. & in l.non plures.in fin. C. de Sacroſanct. Eccleſ. Dec. in conſilio 286. numero quarto, & conſilio 292. numero ſeptimo. Gram.conſilio ciui. 100.numero 92. Roland. conſilio 76.numero 18.volum.ſecundo. Rimin.conſil. 307.viſis.numero quarto. vide Gozad. conſil.5.an in quæſtione.numero vndecimo. & vide ſup.verſic. conſuetudo redacta.

Priuilegium ceſſat ceſſante finali ratione ipſius. de legat.ſecundo.l.Titia.§.vſuras. de mun. & hon.l.cura. §. deficientium.63. diſtinct. capit. dum Diui. quam propoſ.communem dicit Roman. conſi.180. numero ſeptimo.ſequitur Dec. in capit. cum acceſſiſſent. nemero 15. de conſtit. & in l. in omnibus. ante fin.de regul.iur.de quo late Tiraquel.in tract. ceſ.cau.par.prima.numero 204.& vide infra verſic. priuilegium extinguitur.

Priuilegium Comitis Palatini legitimandi etiam ad feudum, non includit feudum à Domino conceſſum,a,quo ipſe priuilegium recepit; non enim princeps cenſetur Palatino dediſſe poteſtatem reuocandi vel alterandi beneficia ipſius concedentis. Anchar. conſilio 309. prima facie Ruin. conſilio 69. ſub numero decimooctauo. & conſilio 99. numero octauo, volumine tertio. Quia gratia principis ſpecialis non debet minui uel alterari per factum ſui miniſtri generalem poteſtatem haben-

tis,

tis.cap. dudum. de præben.in 6.nec princeps uidetur Comiti Palatino dediſſe facultatem reuocandi, vel tranſgrediendi conceſſiones ſuas. arg. l.ſi hominem.ff.mand.Bar.in l.ambitioſa. colum.tertia. ſub numero 5.de decr.ab or.fac. Roman. conſilio 218. numero 5. & 6. Rip.in l. nemo poteſt. numero 84. de lega.1. Ceph.conſilio 23. numero 63. vide infra verſ.priuilegium principis quatenus.in fin.& ſupra verſ.comes Palatinus legitimare.

Priuilegium contra ius commune impetratum, eſt interprætandum taliter,ut lædat ius commune quanto minus ſit poſſibile.cap.eos.§.1.de temp.ordin.in 6.per quem tex.dicit ibi Domin.in prin.Quod data alicui libera poteſtate faciendi actum quem facere non poterat, tamen in eo debet canonicam formam ſeruare. ſimiliter dixit idem Domin. in cap. ſi pro debilitate.de of.deleg.in not. quod ille cui conceditur electio libera, non poteſt eligere non idoneum.pro quo in ſimili dixit Calderin. conſilio 22. ſub tit. de regular. quod mandatum Papæ de uendendis fructibus certi monaſterij reſeruati ſedi apoſtolicæ, intelligitur, dummodo cum licentia ſuperioris illius monaſterij. & in conſilio 8. ſub tit. de reſcr. & eſt deciſ. Thom.Faſt. dub.5. de qua Curt. iun.conſilio 105.numero 3. propoſitionem comprobat Barb. conſilio 59. colum.2. in fin. volum.3. & latius conſilio 47.colum.5.in fin. & colum.6.uol.1. quem tamen pulchris rationibus impugnat Menoc. de arbitr.iudi.lib.1.quæſt.7.numero 36.37. & 38. Dixi ad Curt. iun. ubi ſup. uerſic. canonicam formam. & ad conſilium 178.ſuper uer. iuris communis.

Priuilegium debet intelligi ita ut minus quàm poteſt operetur, adeo quod ubi poteſt tollere ius reſpectu unius, tunc ad id tantum reſtringitur, non autem ad illud in quo ius poteſt ex multiplici cauſa cumulari.cap. Dilecti. de foro comp. & ibi Ant. de But.in 5.not.& probatur in c.1. in uer. & id ipſum. de priuil.in 6. & in l.ſi quando. C. de inof. teſtam. Gozad.conſilio 88.numero 8. Grat. reſp.46. num. 7.8.lib.1. & reſp.ult.numero 5.lib.2.materia enim priuilegij ſtrictiſſime interprætanda eſt, cum tractat de ſubtractione iuris alterius. Innoc.de conſangui.& affin. cap. quod dilectio. in cap. accepimus. de priuil.& in cap.olim.de uerb.ſign. Dec.in capit. cum acceſſiſſent.num.14.de conſtit.in cap.cum ordinem.in prin.de reſcr. in l. in omnibus. num.11.de reg.iur. conſilio 113. colum. ſecunda. in prin. obſeruat Mandoſ. iun. ad conſilium Rom. 180.lit.O. & S.

Priuilegium extinguitur ſeu mutatur,extincta uel mutata perſona quæ fuit cauſa ipſius priuilegij. l.Paulus.in fin.de acquir. hær.l.1.in fin. C. de impon. lucrat.deſcr.lib.10.per quẽ iura ita expreſſe dicit Bal. in rubr.C. de uſur. quæſt.4. Anchar. conſilio 143. num.4.Alexand.conſilio 35.num.15.uolum.4.Bertrand.conſi.121. num.4.uolum.5.conſilio 237.nu. 2.uolum.6.Nat.conſ.218.num.7.Guid. Pap.deciſ. 489.Princeps.Crau.conſilio 293.ſub num. 10.uerſ. nec obſtare uidetur Afflict.qui declarat, in cap.1.§. præterea ducatus.numero 15. de proh. feud. alien. per Frider.Brun.conſilio 94.ubi ponit caſum & materiam.Iaſ.conſilio 20.numero 11.uolum.1.nec trãſit ad hæredem recipientis.cap.priuilegium.de reg. iur.in 6.l.in omnibus.& l.priuilegia.eo.tit.ff.l.cum patronus.in fin.de lega.2. §. ſed quod principi. Inſti.de iure natur.l.1.§. permittitur. de aq. quot. & æſtiua. l.3.§. fin. de cenſi. l. quia tale. ſolut. matr. Nat. conſilio 163.in caſu, numero ſecundo. Ceph. conſilio 615. numero 98. uide ſupra uerſic. formæ primæ.

Priuilegium licet generale, alicui etiam pio loco ad priuatam utilitatem conceſſum, nunquam id includit, cuius incluſione publicæ derogetur utilitati, C. de Sacroſanct. Eccleſ.l. iubemus nullam. Bald. ibi.& C.ut nem.lic.in emp.ſpeci.l.prima.lib.10.C. de nauic.non excuſ.l.iubemus. lib.undecimo. C.de cur. pub.l.nullus.libro duodecimo. de Immun. Eccleſ.capit.non minus.not. Ioan. And. ad Specul.de cenſ.§.nunc dicendum.in addi.quę incipit,pro hac. l.refert Roman.conſilio 436. numero decimo. ubi Mandoſ.iun.ſuper uer.utilitati. ut de conſtitutione facta ob publicam utilitatem, quod ei difficilius derogetur, & quod non ita de facili remoueatur, arguit Bald.in d.l.iubemus.in fin. not. Bar. in conſtitut. ad reprimen. in uer. non obſtan.refert & ſequitur Alexand.in l.Neſennius.in fin. ad leg. falci. uide etiam ad propoſitionem, Bald. in l. milites. cir.fin.C.de teſtamen. milit. ut & in ſtatutis ciuitatum, quod nunquam interpretentur in præiudicium Reipublicæ, dicit Bald.poſt Iac.de Arc. quem refert, in l. ſecunda. C. an ſeru. ex ſuo facto. Dec. conſilio decimo, ſub numero ſecundo,uerſic. & tali conſtitutioni.& ſub numero 8.uerſic.Tertio quia propter.

Priuilegium non ſoluendi decimas conceſſum alicui, apparet ipſo facto præiudiciale tertio cui decimæ de iure communi debentur, nihilominus quando princeps exprimit, & ſe declarat, tenet ipſum priuilegium, & non requiritur clauſula derogatoria eius in cuius præiudicium tendit. ita Abb. in capit. cum olim.il 1.per glo. ibi. de priuil. quem ſequitur Dec.conſilio 113.uiſo tenore. Quia de natura exemptionis eſt, ut eripiatur exemptus e manibus ordinarij, & ipſi non ſubſit. Dec. ubi ſupra uerſic. & in iſto priuilegio: & dicit Bald. in l.item lapilli. colu. tertia, uerſic. ego dico. de rer. diuiſ. quod quando apparet principem uoluiſſe concedere priuilegium, non ſunt neceſſariæ clauſulæ, non obſtan. & ſimiles.uide ſupra uerſic.principis conceſſio etiam. Rationem uide infra uerſic. priuilegium proprie dicitur.& ſupra uerſic.exemptionis priuilegium.

Priuilegium nunquam debet ita interprætari ut priuilegiato nocere poſſit. l.diuus.uerſic. nec ullorum magis intereſt. & ibi Ang. in fin. de teſtamen.mil. nec illud contra priuilegiatum interpretari. Bald. l.ſi Ruffinus. C. de teſtamen. milit. & ibi late per Alexand. & Iaſ.idem Iaſ.ad l.intra dies.2.not.de re iudic.Alexan.conſilio 32.numero decimo, uolum. quinto,quem ſequitur Iaſ.conſil.59.uolum.tertio, & alibi Alexand.ad l.prima,colum.quarta, de leg. primo.Crot. ad l.ſi is qui pro emptore.fol. octauo. de uſucap. uide infra uerſic. priuilegium ſcholaribus.

Priuilegium principis quatenus iura concedentis tangit,debet latiſſime interpretari,l.ſi.de conſtit.prin.

Sed quando reſpicit damnum,vel præiudicium tertij debet ſtrictiſſime interpretari. ita Innoc. in cap. cum dilecti. de donat.habetur in cap. olim. de ver. ſign.& in cap. ex tuarum. de auth. & vſu palij. Io. And.in d.cap.olim. Abb. in cap. ex parte.il 3.in 2. not.per illum tex. de decim. Iaſ.in l.quominus.nu. 126.de flumin.conſilio 145.numero 33. conſi.2●3. numero 29.volum.2. Dec.conſilio 413. numero 6. conſilio 453. numero 4.conſilio 520. numero 10. conſilio 588. numero 20. Nat. conſilio 64. Credo. numero 14.Roland.conſilio 50. num.41.volum.3. & conſilio 1.volum.4.idem Nat.conſilio 659. num. 9.Dec.in l.1.in 1.lect.ſub num.27.verſi. non obſtant iura. ſi cer. pet. & conſilio 279. numero 3. Capra com.opin.lib.1.verſic.Beneficia ſiue priuilegia. Pro limit.vide Iaſ.in l.fin.num.20. de conſtit.prin.Rui. conſilio 79.num.7.vol.3. quos refert Roland.conſ. 80.nu.46.volum.3. & aliter limitat idem Iaſ. in l. Imperium. num.14. de iur.om.iu. Dec.conſil.468. num.32.conſ.541.nu.11. & in l. fœminæ. ſub num. 59.verſ.vnde.de reg.iur.in ipſo enim priuilegio nō cenſetur cōceſſum,quod non reperitur expreſſum. cap. cum in iure.de offic.deleg. cap.cum dilecta.de reſcr. Socin.conſil.212. num.3. volum.2. Pariſ.copioſe cōſ.7.nu.50.vol.2.Gozad.cōſ.6.nu.31.Ceph. conſ.23.num.66. vide ſupra verſic.priuilegium comitis Palatini.

Priuilegium propriè dicitur, quando reſcribitur contra ius commune.Abb.in rubr. de reſcr.Dec.conſil. 157. colum. 1. verſic. Secundo ad declarationem. vbi etiam ponit qualiter priuilegiū differat à reſcripto, & dicitur quaſi lex priuata, non communis: quia reſpicit priuatam vtilitatem alicuius particularis.cap.priuilegia.diſtin.3.cap. Abbate.verſ.contra quod.de ver.ſign.Bar.in l.2.de conſt.prin. & in l.2.C.de iur.& fac.ignor.ſequitur Bald.in l.item lapilli.de rer.diuiſ. verſ.ego dico. Caſtr.in l.maritus. ſol.mat.Alexand.in l.quia perſona.eo.tit.Hoſtien. in ſum.eo.tit. verſi.quas vires. colum.2. Gemini.in ca.1.de exceſ.prælat.in 6.oppoſ.applica dictis ſup. verſ.Priuilegium non ſoluendi decimas.

Priuilegium ſcholaribus conceſſum à communitate ex forma ſtatuti,quod intelligantur eſſe ciues, non ob id obligat ſcholarem forenſem vt ibi conueniri poſſit vt ciuis pro debito alibi contracto. Guid.de Suz. in l. quod fauore. C. de legi. quia ꝙ ſit ciuis eſt ratione priuilegij, ergo non debet in eius odium vel læſionem redundare.d.l.quod fauore. & l●nulla. de legi.l.Alexandrinis.in fin.C.de decur.lib.10. Alex. conſilio 32.numero quarto.volum.quinto. vide ſupra verſic. conceſſum alicui. & verſic. Priuilegium nunquam debet.

Priuilegium ſecundum conceſſum,cum clauſulis derogatorijs generalibus a principe proprio motu, intelligitur derogare priori quamuis habenti clauſulas derogatorias ſpeciales,ne ipſius ſpontanea liberalitas, non ad alterius importunam poſtulationē cauſata impediatur per indirectum, ex quo non habet notitiam priuilegiorum conceſſorum cum clauſulis ſpecialibus,quorū poteſt probabiliter prætendere ignorantiam,vt in cap.primo.de conſtit.in 6. Roman.conſilio 327.num.8.ad fin.Soc.conſ.2.nu. 11.lib.3. Dec.conſil.142. ante fin. & 541. ante fin. Ruin.163.num.20.lib.5.Rip.reſp.6.in fin.lib.2.& in cap.1.num.55.in fi.de reſcr.Gram.deciſ.65.num. 23.& deciſ.ſeq.num.17.Rebuf.ſuper concor.in forma mand.apoſt.in ver.pro expræſſis. verſ.Secundo fallit.vide ſupra verſic, indultum habens clauſulam derogatoriam.

¶Probatio admittitur contra præſumptionē iuris & de iure per confeſſionem partis. Bart. & doct. in aut.ſed iam neceſſe. C. de donat. prop.nupt. & eſt glo.in corpore vnde illa ſumitur.& glo.in l.in contractibus.in prin.& ibi Bald. C.de non num.pecun. canon. in cap. is qui fidem. de ſponſ. Iaſ.in l. Titia. num.28.de ver. oblig.l.ſi ex falſis.nu.11.C.de tranſact.l.ſi duo patroni.§.idem Iulianus.num.9. de iureiur.l.ſi prius.num.39.de oper.nou.nunt.l.1.§.ſi is qui.num.14.ad Trebel.Bar.conſ.100.à domino.nu. 7.in l.Iulianus verum debitorem. nu.2. de condict. indeb.in aut. ſed iam neceſſe. nu.3.C.de donat.an. nup.Marſ.ſing.327.exceptio.nu.2.

Probatio aliquarum cauſarum ex quibus reſultet aliquid in genere,debet fieri per conteſtes, non per teſtes ſingulares.vt quando tractatur de probādo aliquem ſanctum feciſſe miracula.Vinc. & alij in cap. venerabili.de teſtibus.Archid.in ca.nec mirum.26. q.5.per cap.licet ex quadam. de teſti. Ant. de But. in d.c.licet ex quadam.de teſti.Alex.conſilio 100. ſub num.5.verſ.Secundo reſpondeo.volum.1.Purpur.in l.1.colum.12. & 13. ſi cer.pet. Fely.in d.cap. licet ex quadam.col.6.& fin. Gabr.concluſ.lib.1.de teſti.concl.2.nu.59.

Probatio coniecturalis ſufficit in his quæ ſunt difficilis probationis. Caſtr.conſilio 278. viſo. conſilio 326: in cauſa mota. Alexand.conſilio 64. viſo themate. num.5.vbi declarat.volum.1. conſilio 69. viſa facti. colum.1.conſilio 24. animaduerſis. num.6. conſilio 53. viſo themate. numero primo. volum. ſecundo. conſilio 37. conſultus. numero ſecundo. volum.7. Dec.conſilio 163. in cauſa. num.3. conſilio 174. in cauſa.numero quarto. verſi.decimo etiam.id in crimine læſæ maieſt. dicit Menoc. conſilio 101. eſt noua.numero 63. in probanda confeſſione coacta per torturam,& non ſpontanea. dicit Bal. in Aut. quas actiones.C.de ſacroſ. Eccl. Ant.in cap. veniens.il 1. de teſti. in caſu qui contingit per fracturam latronum. Ang. conſilio 102. teſtator. numero ſecundo. Alexan. d.conſilio 53. numero ſecundo. in adulterio.Blan.l.fin.numero 69. de quæſt. in furto, Marſil.in pract.in prin. numero 7. & 13. & generaliter in probando ea quæ oculte fiunt. Iaſ. conſilio 114. numero 20.volum.primo. Alexand.conſilio 77. in cauſa.numero quarto.volum.ſeptimo. Bero.conſil. 53. circa primum. colum. quarta. volum.1. Ceph. copioſe conſilio 652. per totum. uide infra verſic. probatio in his.

Probatio dicitur difficilis, vbi illud quod petitur non poteſt ad oculum demonſtrari. ita Bart. in l. in actionibus. colum. vlt. & ibi ſequuntur Doct. de in lit.iur. Imo. in cap.fin. colum. quinta. quod metu. cau.refert Iaſ.conſilio 111.circa primum. num.12. volum.primo.& conſilio 174.in ●rima. numero 20. volum.2.Plot.de in lit.iur.§.4.numero 20.& §.49. numero 24.ad fin.Nat.conſilio 545. certi iuris.nu. tertio. Menoch.de arbitr. iud. lib.ſecundo. cent.3.

caſu.208.num.2.Iaſ.limitat duobus modis in d.l.in actionibus.

Probatio eſt præferenda & uerior dicitur, quæ conſonat iuri communi,& eſt ueriſimilior.c.licet.uerſi. ex præmiſſis.de prob.l.ob carmen.§.teſtes.de teſti. Inn.in c.auditis.de præſcr.ſub.n.4.uerſ. Hinc colligunt quidam. & ibi Abb.col.4. Franc.Aret.cōſ.44. in fi.refert & ſequit Iaſ.conſi.163.nu.9.uol.2.Dec. conſ.448.nu.11.Ruin.conſi.112.nu.3.uol.5.Tiraq. in præf.l.ſi unquam.nu. 42. C. de reuoc.donat.ubi alios adducit.Gabriel.concl.lib.1.de teſti. concl. 4. nu.23.Becci.conſ.101.nu.47.

Probatio fieri à ſtatuto ſiue alia diſpoſitione ꝑ teſtes bonæ opinionis & famæ ubi requiritur, illa qualitas bonitatis articulari & probari debet. Ang. poſt Bart.in l.2.§.ſi quis neget.quemad.teſt.aper. & in. l.vel negare.eo.tit.Ale.conſ.82.col.2.vol. 1. Socin. conſi.136.col.3.in fi.uol.1.Cur.ſeni.conſi.55. col. 4.Barb.conſi.47.col.12.uol.1.Cæpo.conſi.57.ver: poſtremo.Iaſ.conſi.13.col.fin.uol.3.Deci.conſ.37. col.4.39.col.2.575.col.2.in.c. poſt ceſſionem. col. 3.de prob. & in cap.1.nu.14. de appel. Hyp. ſing. 187.Qualitas.& conſ.96.nu.3.& 4.Calca.conſ.28. num.11.& 12.Pariſ.conſi.24.nu.17.uol.3.Alci.de præſump.regu.3.pręſup.2.nu.9.ubi communem dicit.Gabr.concl.lib.1.de prob.concl.11.nu.6. verſi. Et regulare eſt. Pro ratione ui. inf. uerſi. Qualitas quando eſt cauſa.

Probatio indirecta admittitur contra pręſumptionem iuris & de iure,ut puta,in cauſa matrimoniali,ſi ſpōſus probare uelit illa ſponſalia fuiſſe mutuo conſenſu ante coitum uel alias legitime ſoluta, ut in cap. 2.de ſponſal.uel nulla fuiſſe propter aliquod impedimentum,admittendus eſt. Felin. in cap. cum. M. col. pen. de conſtit. eſt glo. in clem. 1. de probat. Alci.de præſum.par.2.nu.3.Couuar.ſuper.4.decretal.c.4.§.1.nu.7.

Probatio in his quæ a communiter accidentibus ſunt difficilis probationis, admittitur ꝑ cōiecturas & ſufficit pro plena probatione.l. filium eum definimus. de his qui ſunt ſui uel ali.iur.l.ſi uicinis.C.de nupt. l.conſenſu.§.ſuper plagijs.C.de repud.c.ueniens.il. 2.in fi.de teſt.c. Michael. de fil.præsb.iſtam regulā tradit Feder.de ſen.conſi.118. inc.nulli dubiū. Bal. in.l.quicunq;.col.pen.C.de ſeru.fugi.& in.l.ſi quis in hoc.C.de Epiſ.& cle.Bar.in.l.de pupillo.§.ſi qui ipſi prætori.q.9.de op.no.nunc.Caſtr.conſi. 218.& 326.Alex.conſ.64.uol.1.plura ad hoc cumulat Iaſ. ad l.4.§.prætor ait.de eden.nu. 20. & ſucceſſiue. & ui.ſup.in uerſ.Probatio coniecturalis.

Probatio quæ fit ex capite conſanguinitatis uel uicinitatis dicitur præſumptiua, non uera. Bald. in l.1.colum. 6. uerſi. oſtendo. C. de ſeru. fugit.in. l. non omnium.de legi.in.l. data opera. colum. 81. verſic. quid ſi dicit,ſcio. C. qui accuſ.non poſ. in l. conuenticulam.colum.5.C.de Epiſc. & cler.& in c. quanto.de præſum.Abb.in c.quoſdam.eo.tit.Fely. in c.literis.in.5.fal. de teſti.Aret.in. l. 1. ſi cer. pet. colum.3.& ibi Alexan.colum.8.Iaſ.colum.5.Deci. colum.6.Purp.colum. 13.& 14.Curt.iun.col.9.qui omnes ex hoc ad plures not.effectus inferunt. Et Alexand. conſil.50. colum.penul.uolum.5. Ruyn. conſilio 66. colum.6. in fin. iunct. ſeq. uolum.3. infra uerſic.Teſtis deponens ſuper ætatis.

Probatio quęlibet dēt de neceſſitate concludere.l.non hoc.C.vn.legit.l.neque natales.C.de probat. Bald. in l.ad probationem. la ſecunda. C. eo. Iaſ.conſilio 62.omiſſo.numero ſecundo.volum.primo.conſilio 153.difficultas.numeso 22. volum.ſecundo, in l.1. numero 14. ſi quis iuſd. non obtemp. l.ſingularia. ſub numero 59. vbi etiam Dec. numero 31. ſi cert. pet.Rip.in cap.cum eccleſia Sutrina.numero 78.de cauſ.poſ.& propr. Boſſi.tit.de defenſ.reor.num.35. Gabr. concluſ. lib.7. de crimin. concl.9. nu.2.Beci. conſ.78.in cauſa.num,11.

Probatio quando eſt impoſſibilis, propter temporis longinquitatem omnia ſolemnia interueniſſe præſumuntur, quia impoſſibilitati probationis parcitur.cap.fin.de pact. cap.faciat.22. quæſt.2. per regulam, vt res potius valeat quàm pereat.ca. Abbate.§.contra.de ver. ſign. idem not.Alex.conſil.48. num.6.conſ.50.num.5.Cæpo.conſ.ciu.38. num.9. Roman.conſ.275.num.3.Goz.conſ.83.nu.20. vbi
* dicit iſtam ſententiam eſſe communem. quam etiā ſequuntur,Bertr.conſ.194.nu.5.vol.2.Dec.conſilio 272.num.3. quæ præſumptio ſemiplenam probationem ſaltem facit.Aret.conſil.15. ſub nu.3.verſic. & iſtud indubitāter.Glo.in l.ſi duo patroni.in prin. de iureiur. Curt.ſen. conſ.73.col.3. verſ.tertio reſpondemus.Crau.conſ.258.num.16.in fi.Quæ præſumptio transfert onus probandi in aduerſarium.l. generaliter.§.ſi petitum.in fi. de fideic.libert. Dec. d.conſil.272.ſub uum.3. verſ.ſed quoad. quem ſequitur Menoc.conſ.1.nu.206.

Probatio ſemiplena,vt eſt depoſitio vnius, ex partium conuentione plena effici poteſt. Specul.in tit.de teſti.§.reſtat. verſic. hoc tamen in quibuſdam. in 24. caſu.probatur in l.vlt.C.de fideic. Rom. conſ.204. numero ſeptimo. probatur in l.fin. C. de ſent. paſ. quod enim ex ſe inualidum eſt, partium conſenſu validari poteſt, vt in teſtibus dicit Ioan. And. ad Spec.vbi ſup. §.ſæpe. in 1.addi. & §.1. verſ.quid ſi videtur. vt & per Butr.in cap.cum dilectus. colum. ſecunda, verſic.ſi autem teſtis. & ibi etiam Imo. de conſuet.vt & in atteſtationibus inualidis,quæ conſenſu partium validari poſſunt, dicit Innoc. in cap. cum cauſam. de teſti. quem refert & ſequitur Saly. in l.ſi quis teſtibus. C.de teſti. colum.prima.ſequitur Roman.conſilio 104.in fin. & in ſententia nulla, quæ partium conſenſu validari poteſt, vt valeat in vim pacti,dictat glo.in l.1.iunc. tex.C.com. vtr.iud. quam glo. ſequitur Roman. conſilio 173. in fin.& in rubr.de arbitr.car.5. colum.prima.Alexand. conſilio 32. colum. ſecunda. in fin. volum. ſecundo.Hyp.in l.prima.§.ad quæſtionem.de quęſtio.num.14.

Probatio temporis certioris & ſpecificati, præfertur probationi incertæ & generali, ex ſententia Cyni: quam ſequitur Bald. in l.de rebus.C.de donat.ante nupt.pro qua facit tex.in l. ex facto. §.fin. de vulg. nam illa ſpecificata dicitur plenior quàm incerta. eſt deciſio Gemin. conſ.27. ſuper dubio. vbi dicit, quod ſi fuerit quæſtio de matrimonio,puta, ꝙ duo contēdāt ſuper una puella, quę utrique promiſerit, & anterioritatem inuicem clament, qn̄ vnus plene ꝓbat,alius nō ita, licet iſti actus ſint incōpatibiles,

tamen præfertur plene probans, licet ſit poſterior. iux.reg.qui prior eſt in tempore certo potior eſt in iure.l.qui potior. & l.qui balneum. qui pot.in pig. hab.glo.in Aut.de æqual.dot.§.his. verſ.poſterior. plene Din.in reg. qui prior. in 6. vide ſupra verſic. Collatio Papæ licet.

Probatio vera contra reſpondentem poſitionibus ex ſua reſponſione reſultat, ſicut contra libellantem ex verbis in ſuo libello poſitis. C. de liber.cau.l.cũ præcum.rem rat.hab.l.ne ſatiſdatio. fam.erciſ.l.qui familiæ.ſicut etiam ex poſitis in exceptionibus contra excipientem. Bart. de confeſ.l.certum. §.ſi quis abſente.& in l.2.in fin.C.vt nemo priua. Iaſ.in l.2. in fi.in 2.not.& ibi Dec.in 3.not.C.de inſt.& ſubſt. & idem Dec. in cap.cum venerabilis. ſub nume.22. de excep.Pariſ.conſilio 125. numero 17. lib.primo. dummodo reſpondens vel excipiens expreſſe fateatur, ſecus ſi tacite.Lanfranc.de exceptio. colum.2. verſic. iſtud quoque. vbi id quoque per exempla declarat.vide ſupra verſic. inſtrumentum in iudicio producens. & infra verſic. producens aliquid in iudicio.& ſupra verſic.confeſſio iudicialis ex poſitione reſultans.

Probatio vitæ bonæ habet minuere indicia quæ faciunt contra malefactorem, ita Bart. ex illo text. not. in l.quarta, §.ſed ſi ex improuiſo. ff. de re milit.idem not.Gandi.de malef.de indic.indu.ex qui. proc.ad tort.cir.fin. Bald. in l.fin.colum. vlt. C. de probat. Ang.in l.milites. C. de quæſt. Iaſ. conſilio 153.numero 33.& conſilio 175.ad fin. volum.2. & in l.1.in fin.C.com.de lega.Socin.conſilio 39.num. 25.volum. ſecundo. Roland. conſilio 38. num.34. conſilio 73.numero 35.volum.primo. Crau.conſil. 99.numero 11.Beci.conſilio 60.numero 26.conſil. 67.numero 21.conſilio 78. numero 25. conſilio 85. num.15.& conſilio 102.num.25. Quinimmo operari diminutionem pœnæ,dicit Alex.conſ.121.viſo proceſſu.nu.8.vol.7.

Probationes contrariæ actoris & rei,vbi ſunt pares numero & qualitate, fauorabilior eſt cauſa rei, quem tunc mandat lex abſolui. cap. in noſtra. vbi plene not.de teſti.l.cum de ætate.de probat.l.ob carmen. §.ſi teſtes. de teſti.Rationem vide ſupra verſic.cauſis criminalibus ad hoc.& vltra ibi & hic dicta, vide Roman.conſilio 156.in prin. Alexand.conſil.156. in fi.volum.ſecundo. Dec.in l.qui accuſare. colum. pen.verſic.quinto ampliatur. C.de eden. & in cap. ex literis. de prob. vbi Felyn. & alii. materiam copioſe proſequere ut per Hyp.conſilio 51.nume.41. conſil.65.numero 44. & in l.vnius.§.in ea cauſa.de quæſt.per totum.& vide ſupra verſ. cauſis criminalibus ad hoc.

Probationes factæ in cauſa ciuili non ſufficiunt in criminali, in qua requiruntur clariores. Bart. in l.2. §.hoc dicto.vi bo. rap.l.fin. in fin. de in lit.iurand. Blan.de indic.num.210. prope fin. Dec.conſil.175. colum.pen.verſ.non obſtat.& conſil.189.num.15. Marſil.in pract.§.diligenter.num.13. 20.21 .Ruin. conſ.19.num.9.& conſil.23.num.21. lib.5. Marſil. ſing.98.Ceph.conſil.652.nu.13.

Probationum plures & diuerſæ ſpecies in criminalib. ſimul iungi non poſſunt, ad faciendam plenam probationem.Bal.in cap.veniens.de teſti. & in l.ſi quis ex argentarijs.§.1.de eden. Alex. conſil.143. quoniam abunde.col.2.vol.2.Salic.in l.ea quidem. col. pen.C.de accuſat. Dec.in cap.1.colum. pen. verſic. ſecundam concl.de appel. in cap. cum cauſam. col. pen. de probat. & in conſilio 175. in cauſa. cir. fin. late Iaſ.in l.admonendi.colum.84. de iureiur. hanc materiam copioſe tracto.q.51.num.79. & ſucceſſiue.vbi habes ipſam clare declaratam. & vide ſupra uerſic. adminiculum cæteris. & uerſic. imperfecta plura.

¶Proceſſus factus poſt recuſationem & allegatam iudicis ſuſpitionem non valet, ſecundum Hoſtien. de appel.cap.cum ſpeciali. quem refert ibi Ioan.And. Innoc.vero ibi tenet ſolam recuſationem non ſufficere ad impediendum proceſſum,niſi etiam interpoſita fuerit appellatio. ſequitur Specul. in tit. de recuſ.§.qualiter. verſic. quid ſi ſubdelegatus. Bald. in hoc diſtinguit in l. vni. C. ſi quacũ.præd.pot.vt per eum. Roman. conſilio 220. aliorum ſententijs in hoc relatis, ſub numero ſeptimo. verſic. ego autem. diſtinguit, quod aut recuſatio & ſuſpitio eſt ualida, & poſt eam allegatam proceſſus factus eſt nullus: aut eſt nulla, & tunc pro ſolã allegationem ſequentem proceſſus non annullatur. & ita tene, nam actus nullus non ſuſpendit iuris alicui competentis exercitium. de inius. teſta.l.ſi quis filio exhæredato.§.quod ſi quis.il 2. uide ſupra uerſic. Iudex ad ulteriora procedendo. & vide omnino allegat. Lap.1.quæ tota in hac materia uerſatur, iunc. add. Mandoſ.ſeni.ad eum.

¶Procurator conſtitutus ad accipiendum poſſeſſionem beneficiorum vacantium & uacaturorum in dioceſi, non poteſt capere poſſeſſionem vacantium in ciuitate. nam dioceſis appellatione uerè & propriè non uenit ciuitas,ut ſentiunt omnes in cap.Rodulphus. de reſcrip. & Cardin. in Clem.2. §. ſane. quæſtio.7.in fin. de elect. Felyn.in d.capit.Rodulphus.ſub num.20.verſic.ſed uerius puto.vbi loquitur in iudice,qui datus quod procedat contra hominem alicuius dioceſis,non procedet contra hominẽ
* ciuitatis: & ita omnes concludunt in d.cap. Rodulphus. & ita ſeruari de ſtilo curiæ dicit Gigas referẽs Compoſt.& Card.in conſ.23.nu.9.

Procurator in criminalibus, licet regulariter nõ admittatur ubi agitur de pœna corporali, l.penult.§.ad crimen.de pub.iud.l.ſeruum quoque. §.publice.de procur.tamen ubicunque contra abſentem ſententiam ferri poteſt, ſemper admittitur excuſator ad cauſas innocentiæ allegandas, & probandas. Ioan. de Mon. Sper.conſil.306.viſa quadam. per totum,
* & eſt magis communis propoſitio ſecundum Aret. conſ.146.uiſa conſultatione.col.2.uerſ.ſed concludo. poſt Bar.in d.§.publice. & in d.§.ad crimen. & in tract.de procur.quæſtio.8.Hyp.conſilio 17.uol. 1.Boſi.in tit.an in crim.iud.quis &c.num.7.Reper. Fely.verſic.procurator non poteſt. & uerſic.procurator quamuis. & ad materiam uide Staphil. ſuper commiſ.& lit. iuſt. uerſic. & primo ſciendum. in fi. Royas ſing.169.procurator.Nota tamen quòd ubi ſtatutum pro delicto imponit pœnam pecuniariã, & in ſubſidium corporalem, ut ſi dicat, reus condẽnetur in centum libris, quas ſi non ſoluerit infra menſem, amputetur ei manus, tunc reo non ſunt

dandæ defenſiones per procuratorem, nec venit fideiuſſoribus relaxandus, ſed, ſi eſt carceratus, detineri debet: ſi eſt abſens, perſonaliter comparere tenetur.Dyn. & Bart. cum approbatione Imo.in l.2. de pub.iud.Bar.in l.1. de cuſto.reo. Ang. de malef. in ver. pro quibus Antonius. verſic. ſcias etiam. & in ver.fama publica.num.67. Signor. conſilio 169. quæſtio.Hyp.conſilio nono.numero quinto.vol.1. Socin.iun.conſilio 34.volum.2. vbi de hac materia procuratoris in criminalibus.Quid autem ſit in patre,vide in conſtit. Ægid. fol.225. colum.prima, & Campa. ſuper cap.Reg. fol.232. numero 44. & de fideiuſſore vide glo.de eo quod cer.loc.l.ſi poſt moram. in glo.acceptus. & copioſe Foſſan. deciſ.265. num.7.& ſucceſſiue, vbi habes an procuratori contumacis actorum copia danda ſit, & acta communicanda. numero 10. & quid de indicijs & informationibus ad partes ſumptis.num.12. & ſeq.regulam copioſe cumulat Gabr.concl.lib.7. de malef. concl. 9.per totam.

Procurator generalis poteſt mutuam pecuniã ſecundũ regionis conſuetudinem ad cambia recipere. Rom. conſ.94.ſub num.7.verſ.quo ad ſecundum.& conſ. 114.ſub num.4.verſ.quo ad ſecundum. Fely. in cap. cum M.de conſtitut.colum.4. verſ. & hinc eſt etiã. Ruy.conſ.93.nu.5.li.5.quia mãdato generali ea veniunt, quæ ſunt de conſuetudine regionis, & conſtituentium, vt ſup.uerſic.mandato generali ea veniunt.

Procurator, licet in cauſa criminali interuenire non poſſit, vt ſupra uerſic. Procurator criminalibus. tamen, ſi interuenerit, & admiſſus fuerit, vel nec à parte, nec à iudice reiectus ſit, geſta per eum valent. l.quamuis indubitati. C. de adult. per quem tex.ita firmant.glo.in cap.1. de iud.in 6.Canon. in cap.veniens.de accuſ. Doct.in l.ſeruum quoque.§. publice.de procur. Bald. in l.ita demum. in fin. C.
* de procur. vbi dicit communem opinionem eſſe, quod valet proceſſus cũ eo agitatus, ſi oppoſitum non fuit. & Rom. conſilio 215. num.3. ubi ad hoc plures doct.citat Mandoſ. iun. ſuper uer. per eum. quam ſententiam etiam communem dicit Felyn. in cap. meminimus. de accuſ. quem refert & ſequitur Dec.conſil.469. in fin. applica dicta ſup. uerſ.conſenſus præſumitur in actibus. & inf.uerſ. taciturnitas in iudicio.

Procurator priuati & uniuerſitatis conſtitutus ad omnes cauſas, cẽſebitur etiam pro futuris conſtitutus. Bar.in l.illud.§.ſed ſi ita.ff.quod cuiuſq. vniuer.nomi.l.1.in fin.C.quæ res pign. oblig. poſ. licet idem Bar.in l.damni.§.ſi is.num.2.de dam.inf. & in d.§. ſed ſi ita. nam contra eum eſt communis opinio, ut per Alex. in addit.ad ipſũ, ſuper.d.§.ſi is.& tenuit Rota in nouis, deciſ.413. quam ſequitur Rebuf.in l.8.pag.84.in prin. de uer.ſign.& ita in procuratore per eandem Rot. iudicatum fuiſſe teſtatur Veral.deciſ.393.par.2.in uer.procurator.referunt Foſſan deciſ.59.

¶Producens aliquid in iudicio illud approbare cenſetur.Oldrad.conſ.498.num.7.& 292.colum.1.Inn. in cap.cum uenerabilis.de excep.Bar.in l.poſt legatum. de his qui. ut indig. Bald. in l.alio.C.eo. & in Margar.in uer.inſtrumentum quod quis produxit, & conſ.15.num.2.lib.2. Innoc.ſequitur Lap.alleg. 119.ſub num.1.uerſ.in eo enim.ubi Mandoſ.ſen.concor.citat ſuper uer.Innoc.& Rom. conſ.23.ſub nu. 1.uerſ.& hoc maxime.& ibi Mandoſ.iun.ſuper uer. reproductus,ubi plures in hac materia citat.& uide ſup.uerſic.inſtrumentũ in iudicio producens. quod adeo uerum eſt,ut ex hac productione fundetur cõtra producentem intentio eius, contra quem quid productum eſt.C.de lib.cau. l.cum præcum. rẽ rat. hab.l.ne ſatiſdatio. fam. erciſc. l.qui familiæ. Iaſ.in rubr.de iureiur.col.4.uerſ.Sexto not.limita.Soc.iu. conſ.69.num.12.lib.1.Pariſ.conſ.50.num.60.lib.1. Gabr.concl.lib.7.de malef.concl.7. per totam.uide ſup.uerſ.probatio uera contra reſpõdentem. & inf. uerſic.teſtes licet per unam partem. & uerſi.ſcripturam producens.

¶Prohibita quæ non ſunt cenſentur permiſſa. l.necnon.§.1.ex qb. cauſ.ca.inter corporalia. ad med.de transl.præl.l.ſtatuas.C.de relig.cap.primo,de procur.in 6.not.gl.mag.in 3.par. in l.edita.C.de eden. glo.in cap.paſtoralis.de appel. Oldr. conſilio 150. in eccleſia. colum. prima. ad med. uerſic. circa primum. Specul.in tit.de teſti. §.de teſtium. colum.1. uerſic.ſed nunquid. Rota Faſto. cauſa 20. dub.51. incip.ſecundum dubium. Bald. in capit. primo. de prohib.feu.alienan.per Feder. colum. prima, poſt prin.uerſic.quæro. Socin.conſilio 70. colum.1.poſt prin. uerſ.his tamen. & conſilio 147. colum.tertia, poſt princip.uerſic.circa ſecundam. uolum. primo. conſilio 63.colum.1.in medio.uerſic. ex quo.uolu. 3.Iaſ.in l.centeſimis. §. ſi ita ſtipulatus. numero 10. de uerbor.obligat.& in l.cætera.poſt prin. de lega. primo.Oldrad.conſilio 228. in prin. Alber. de ſtatu.p.2.quæſt.177.colum.prima.poſt prin. Roman. conſilio 13.col.fin.ad fin. Oldrad.alibi conſilio 190. poſt prin.uerſic. ſed in contrarium. & conſilio 187. poſt prin.Franc. Nicon.ad cap.quoniam contra. de prob.p.1.nu.339.

Prohibita quæ ſunt per teſtatorem, licet alienari poſ-
* ſint pro reſtituẽda dote eius uxori, ex ſententia cõmuni, de qua per Corn. conſilio 38. placet mihi. colum.4.in fin.uolum.1.quam teſtatur communem Socin.iun.conſ.28. col.2. in fin.uol.2. & ante eum Soc.ſen.conſ.23.col.2.uol.3.Dec.conſ.376.col.1.& 2.519.col.2.Curt.iun.conſ.59. col.1. Goz.conſ.97. col.3.poſt Crot. in l.filiuſf.§. diui.de leg.1.col.49. uerſ.Octauo quæritur. ubi concludit mulierem pro dote ſua conſequenda habere hypothecariam in bonis fideicõmiſſo ſubiectis, & quod iſtud ius cõpetit etiam eius hæredibus,licet extraneis,ex Bal.Pau.& aliis in Aut.res quæ.C.com.de lega.tamen ſi ſit aliquis creditor antiquior ipſa muliere,is præfertur.eſt
* communis ſententia cum gl.in §.fuerat.Inſt.de act. ubi Iaſ.nu.72.Gomeſ.nu.27.Zaſi.nu.24.& communem teſtatur Bal.nouel.de dote.priuil.10.col.1. Neguſ.de pignor.p.2.mẽb.4.nu.98. Quã materiã late diſputãt Ab.& Barb.in c.ex literis.de pig. Io.Ignei in q.an rex.nu.138.quia iuri non cõuenit,ut quis in fraudem ſuorũ creditorũ bona ſua inalienabilia faciat.pro qua uide Rom.cõſ.233.& Rol. cõſ.85.nu. 24.uol.1.& hæc faciunt ad Venet. ſtat. lib.1.c.34.

Prohibitio alienationis ampliat relictum. Bald. per illum text. in l. proculus. in princip. de uſufruct.

vt, ex quo teſtator prohibet alienari, intelligatur etiam relinquere illi quem prohibet. Bald.ſequitur Rom.conſilio 206. licet de communi. num.4. idem tenet Alexand. conſilio 150. viſo themate. num.1. in fin.volum.7.vbi ex Bald.vbi ſup.dicit, quod ſi teſtator reliquit vxori vſumfructum fundi, & prohibet vxorem poſſe alienare fundum illum,quod per illam prohibitionem videtur ſibi relinquere proprietatem. Ang.in d.l.proculus. Paul.conſ.376.lib. 1.Alexand.in l.ſi conſtante.colum.1. in prin.ſolut. mat.Feret.caut.2.Alciat.in l.recte dicimus.glo.1.de verb.ſign.Barbat.conſil.64.num.6.verſic. & adducit Bald.volum.2.Crem.not.27.Maritus.Hyp.ſing. 561.Capias.Curt.iun.conſil.14.viſis.poſt prin.ver. & idem dicit Bald. vbi adnotaui ſuper ver. plenam proprietatem. & ſecundum dictum Bald. conſuluit Pariſ.conſil.7.A cum haberet.volum.2. ſequitur Picus in l.Titia.§.Titia.num.171.de lega.2.Quod dictum declarat Crau. conſil.25. dubia enim. nu.31. verſ.ex præmiſſis.vol.1.

Prohibitio alienationis facta à teſtatore, adiecto hoc, quod velit bona hæreditaria perpetuo manere penes eius deſcendentes,aut poſteros, extenditur etiã vltra quartam generationem in infinitum. Iaco. de Beluiſ.& Ang.in §.nos igitur.in Auth.de reſt.fidei. per text.in l.vlt. C. de ſuis & legit. l.cognoſcere.§. vlt.de ver.ſignif.l.iuriſconſultus.§.parẽtes.de grad. & in Auth.de hær.ab inteſt.§.1.Bart.in Aut.de reſt. §.1.Iaſ.in l. filiuſf.§.diui. in 2.lect. num. 155. & in 1.lect.num.113.de lega.1. & in l.vlt. num.5. C.de hær.inſtit.Alexand.conſil.59.num.2.volum.1.Soc. ſen.conſi.43.volum.3.Dec.conſ.364.& 625.dictio enim,perpetuo,idem importat quod,ſemper,& trãſit ad ſucceſſores in infinitum,d.l.vlt.C.de ſuis & legit.l.1.ſolut.matr.Bar.in l.voluntas.C.de fideic.Socin.conſil.44.colum.2.num.4. & 5.conſi.84. num. 4.conſi.51.nu.4.& conſil.57.col.2.vol.4. Cur.ſen. conſil.40.colum.8.verſ.quod etiam ponit.& conſi. 45.colum.4.Corn.conſil.59.uolum.2.& conſ.230. colum.penult.volum.3. Dec.conſil.38. colum.2.in quibus locis omnes concludunt, quod per hoc verbum(perpetuo) omnes cenſentur prohibiti alienare in infinitum, & vltra quartum gradum. pro quo vide ſupra verſic.dictio, perpetuo. & infra verſ.prohibitio alienationis facta liberis. & verſic. verbum (perpetuo.)

Prohibitio alienationis facta extra familiam, non extenditur ad hæredem legitimum, ita Bar.poſt Iaco. de Are.in l.Lucius.§.1. de lega.3. dato etiam quod non ſit de familia, quominus in eũ fieri poſſit alienatio.veluti in matrem,nepotes ex ſorore, & ſimi-
* les.l.1.de fun.dot.& eſt doctrina Bart.communiter approbata in l.ſi ita quis.§.ea lege. de uerbor.obli. l.pen. §.fratre. de alien. iud. mut.cau. fac.ſequitur Ang.in l.ea lege.C.de condic.ob cau.& in conſil.7. ex dicto.colum.2.verſic. contrarium credo uerum. & conſil.57.Domina Andrea. colum.4. uerſ. & di-
* cendum eſt quod non. & hanc ſententiam eſſe communem teſtantur,Corn.conſil.236. colum. penult. uolum.3. Alexand. conſilio,55.ponderatis.colum. 2.uerſic.tamen præmiſſis. uolum.3. Iaſ.conſil.142. col.pen. uol.2. uide infra uerſ. prohibitus alienare extra certum. Quis autem dicatur hæres legitimus. uide ſup.uerſ. hæredis legitimi. Ad propoſitionem uide Pariſ.conſ.89. nu.37. uol.2. ubi eam ampliat etiam ſi concurreret duplex prohibitio,quia nõ per hoc excluditur alienatio legalis, & neceſſaria.

Prohibitio alienationis facta filiis, non extenditur ad nepotes. §.nos igitur. in Auth. de reſtit. fideicom. collat.9. ubi Accur. ſuper uer.uoluiſſe. iſtud notat. cuius opinio communis eſt cum Bart.in l.filiusfa.§. diui.de lega.1.q.10.hanc ſententiam cum.d.glo.tenuerunt Rayn.Bal.Im. & Alex. in d.§.diui. & alibi Cyn.Bal.& Salyc.in l.uoluntas.C.de fideicom.Bar. alibi in l.Lucius.§.1.de lega.3. Bald.in l. Titius, in prin. de lib. & poſthum. & in l.quiſquis. C.ad leg. Iul.maieſt.& eſſe communem teſtatur Iaſ.in d.§.diui. in 1.lectu. col.14. uerſ. Decimo quærit Bart. & in 2.lectu.colum.21.uerſic. Decimo quærit.Bar.ibi tenendo tamen communem. Nam cum huiuſmodi prohibitio ſit odioſa,non eſt amplianda nec extendenda ultra perſonas expreſſas. Dec.conſ.377. uiſis.colum.3. uerſic. & hoc confirmatur. Odia enim reſtringi debent. reg.odia.in 6. & in odioſis appellatione filiorum non ueniunt nepotes,ut ſup.uerſi. filiorũ appellatione licet.ꝙ eſſet ſi extẽderet,nã induceret fideicõmiſſum, ꝙ eſt odioſum,ut ſup.verſ. fideicõmiſſi materia, & uerſ. fideicommiſſum dicitur onus.Niſi prohibitioni adiecta eſſet cauſa, quia uolo bona mea conſeruari in familia. Bar.in l.pater filium.§.fundum.de lega.3.Rom.conſ.457.Dec.cõſilio 182.Rip.in d.§.diui.ſuper.10.q. Bar.uerſ.circa tertium.Soc.iun.conſ.163.ſubtilis.colum.4.uerſic. ex his ergo. uolum.2. & conſil.180. ut præſens conſultatio.colum.7. uerſic. in oneribus enim.eod. uolum.

Prohibitio alienationis facta liberis, & deſcendentibus, & in perpetuum,comprehendit omnes deſcendentibus maſculos in infinitũ.l.ſciendum.ff.de uer. ſign.ita Iacob. de Beluiſio, in auct. de reſtit. fideic. in fine. dum ex hoc limitat illam regulam, Quod prohibitio alienationis extra familiam facta in perpetuum, non extenditur ultra quartum gradum poſt prohibitum, ut in d.Auct.in uer.codicillus. & Iacob.de Beluiſ. dictum refert & expreſſe ſequitur Alexand. in conſilio 56. incip. conſideratis uerbis teſtamenti.numero primo uolum.primo, & conſil. 59. attentis uerbis. uolum. tertio. numero quarto. ſequitur Iaſ.conſilio quarto. numero octauo, uolu. primo.in l.fin.numero quinto. C. de hæred. inſtit. l.filiusfam. §. diui. in prima lect. numero 113. & in ſecunda lect.numero 55. de lega.1. & ibi Crot. nu. 174.Ferd.Loaz.numero 493. Dec. conſilio 482. in caſu. numero nono, conſilio 516. quoniam cauſa. numero 16.conſilio 635.uiſo copioſo. num.octauo, & in cap. nouit. not.6. de iudic. Barb. conſilio 14. Deum inuocent.ſub numero tertio.lib.3. Nat.conſilio 437.pro fundamento. numero primo. Cæph. conſilio 134.in præſenti. numero 30.Dilec.de arte teſtan. tit.octauo, de uar. teſt.præcep. caut.2. incip.prohibitio. numero tertio. Didac. uariar. reſol. lib.tertio, cap.quinto.numero tertio.uerſic.Secundum.Porti.conſilio 40. Anno Domini. num.ſexto, & 28. Marz. in tract. de fideicomm. ſubſtitut. par. ſecunda, quæſtio. decimaquarta. uerſic. ad tollendam tamen.Gra.conſ.trigeſimoprimo.Thema tale. num.24.

num.24.conſi.133.pro reſolutione.ad fin.vol.2.vi. ſupra verſ. dictio,perpetuo,& verſ. prohibitio alienationis facta a teſtatore.

Prohibitio alienationis, licet generalis, alienationem neceſſariam in ſe nõ includit.fam.erciſ. l. alienationes.de petit.hæred.l.Diuus.ad Trebel.l.mulier.§.ſi hæres. de manum. teſtam. l. qui potuerunt.de fun. dot.l.1.de reb.eor.l.magis puto.§.ſi fundus.de lega. 1.l.filiusfamilias.§.Diui.& l. peto.§.prędium.Initi. qui manum.non poſ.§.licet, not.Barto. in l.quemadmodum,C.de agric.& cenſ.libro 11. & in l.ſi finita,§.ſi de vectigalibus.de dam.infec.Cur.ſen.conſi. 27.numero 15.& 16,& conſi.63.numero 20.Afflic. de iure prot.§.3.nu.26. Pariſ.conſilio 98. num.79. libro 1.actus enim ex neceſſitate factus,nõ comprehenditur ſub lege prohibente actum fieri. de excuſ. tut.l.1.de mun.& hon.l.ut gradatim. de decur.l.generaliter.§.ſpurij.de offi.proconſ.l.1.ad leg.Rhod. de iac.l.2.§.inde agitatũ.de fur. c.ſi quis per neceſſitatem. de regulis iur.c.quod non eſt licitum.de offic.deleg.c.ab arbitr. libro ſexto, Rom.conſi.219. num.8.& 9.

Prohibitio alienationis,quando reſpicit perſonam prohibitam ſic declaratam a teſtatore, ut ſi dicat,filios meos prohibeo alienare,non extenditur, nec afficit nepotes,ſed filijs prohibitis mortuis,bona in nepotes iure libero deueniunt.ita Bart.poſt antiq.in l.filiusfam.§.1.de legatis primo,columna fin. per textum in §. nos igitur. in Authen. de reſtit. fideicommiſ. & poſt eum omnes ferè Doct.id conſulendo firmarunt,Rom.conſilio 457. Alexand.1. columna 7. uolum.1.55.in fi.& 53.columna fi.uolum.3.36.columna penult.eod.uolum.56.colum.1.in fi. uolum. 5.140.columna 1.uolum.6.Dec.95.columna 4.182. columna 1.Curt.ſen.135.columna fi.Curt.iun.conſilio 43.columna penult.Soci.773.columna 6.in fi. uolum.4.Ruin. conſilio 101. columna 7. uolum.1. 108.columna 2.109.columna 4.112. columna 2.117. columna 1.124.columnã 2.& 3.127.columna 1. & 4.130.col.2.uol.2.134.col.7.171.colum.penul.uolum.3. Socin.iun.163.columna 3. uolum.2.Rube.
* Alexand.qui hanc dicit communem conſilio 1. nu. 13. idem in caſu, de quo ſupra,uerſicu.filij quando ſunt nominatim.

Prohibitio alienationis, quando reſpicit rem prohibitam alienari, ut ſi teſtator dixerit, prohibeo bona mea alienari extra familiam, comprehendit nedum filios,ſed & nepotes.Alex.in l.filiusfam. §. Diui. de legatis primo,ſuper 10.q.Bart.per l.peto. §. fratre. de legatis 2.poſt Ioan. And.in addi.Specul.ſuper rubri.de ſucceſ.ab inteſt. Alexand. in l.maximum uitium.columna 2.& ſeq.C.de liber.pręter.Imo.in l. ſi uero,§.de viro.columna fin.ſoluto matrim.Geor. Natta in c.quamuis. columna 2. de pact.in 6.Iaſ.in l.de quibus, colum.4. & 5.de legi. Fulg.cõſilio 78. columna 2.Caſtren. conſilio 40.uolumine 2. Curt. iun.conſilio 111.columna 4.Gozad.conſilio 59.col. 3.Pariſ.conſilio 85.columna 2.uolum.2. Socin.iun. conſilio 59.& conſilio 116.numero 13.uolum.1.ubi dicit omnes Doct.ita tenere, vide ſup.uer.filij quando ſunt nominatim.

Prohibitio alienationis quãdo ſuperuenit poſt inchoatam præſcriptionem,ipſam nõ interrumpit,nec impedit quin perficiatur, l.ſi fundum,de fun.dot.Bar. in l.fin. columna tertia, uerſic.iſta non eſt bona reſponſio.C.in qui.cau.in integrum reſtit. nõ eſt nec. & ibi Sal.columna 2.Bal.in l.1.columna ſexta, uerſic.quædam ſunt quæ non poſſunt.C.de ſeru.fugit. Abb.in c.cum non liceat,numero ſeptimo, uerſ.pro ſolutione dico,de præſcri.ubi Imo,columna ſecũda, uerſic.in ea,glo.ibi.& columna penultima, uerſ.primo caſu.& ibi Pariſ.num.17.Ang.in l.1.in fi. C. de præſcr.lon.tempo,Crot.in l.filiusfam. §. Diui.num. 142.de lega.1. Balb. in tract. præſcri. 5.p.5.p.princ. q.4.Imo.in l.ubi lex,in prin. de uſucap.

Prohibitio alienationis,ratione adiecta, quia uult bona ſua in familia conſeruari, an inducat fideicommiſſum per mortem alicuius, etiam non ſequuta alienatione, an uero ita demum ſi ſequatur alienatio, magna eſt controuerſia inter ſcriben. pro qua cognoſcenda uideas Aret.in l. qui Romę.§.cohæredes,columna tertia, de uerborum obligationib.Pariſ.qui multa adducit conſilio 92.numero 34.uolumine ſecundo, Socin. conſilio 249.columna ſecunda.diſ.3.& conſilio 250.col.2.uolum.1.conſ.43.col. 4.& conſ.57.uolum.3.Deci. conſi.23. conſi. 38. & 182.col.2.& 6.& conſi. 425. Ruin.in l.filiusfam.§. Diui. de leg. primo, colum. 29. & 30. ubi oſtendit quod inducitur fideicommiſſum ſimplex,etiam nulla facta alienatione,niſi quando ſucceſſio prohibiti defertur ab inteſtato,per tex.in l.cum pater.§.cum inter, de leg.2. ſecundum eius intellectum,licet Cuma.ibi aliter intelligat,pro quo tamẽ,ui.Socin. conſ. 40.inter conſi,Curt.ſen.colum.pen.& conſil.227. queſtio prima.uolum.1.Deci.alibi conſi.218. colu. pen.& ult.conſi. 287. & 377. Curt.iun.conſi.145. num.8.ubi dico ſuper uerſ.alienatione,& conſ.167. num.2.iunc.adnot.ſuper uerb.contrauentionis. Et quoniam iſtam materiam per caſuum poſitiones & capitum diſtinct.copioſe tracto,q. 45. num. 22. & ſucceſſiue,ideo pro plena cognitione uide ibi,elucidatam enim habes materiam prohibitionis alienationis.& uide ſup. uerſ. fideicommiſſum inductum cenſetur.

Prohibitio aliquo caſu ubicũq; facta non eſt de iure diuino ſimpliciter de aliqua re, illa res prohibita ali-
* quando eſt permiſſa, ita concludunt communiter doct.in l.omnes populi,de iuſt.& iu.poſt Barto.ibi in 3.q.prin.Exemplum. Diuinæ legis præcepto dictum eſt,non occides, Exo. c.20. & tamen non fuit ſimpliciter prohibita occiſio, quia etiam lege Diuina cautum erat,ut occidens occideretur. Gene.c.9. Leuit.c.24.Matth.c.25.Hinc dicitur quod ſuperior poteſt ex cauſa permittere homicidium in caſu etiã non explicito a lege diuina,ut dicit Aug.lib.1.de ciui.Dei.c.26.& habetur 24.q.5.c.miles,& c.cum miniſter,& id patet in l.1.& 2.C.quan.lic. ſine iud. ſe uind. & in l.3. §. fin. de ſicar. & in l. Gracchus. in prin. C.de adult. vbi occidens adulterum lege permittente nõ cenſetur homicida. Ex quo uolut Doc. communiter, ualere ſtatutum de bannitis impune occidendis. Alex.conſi.107.pro inueſtigatione,ſub nu.8.uerſ. unde communiter tenetur, & conſi.2.viſis dubitationibus.in fi.uer.exemplũ in homicidio. uol.2. Alberi.de ſtat.p.4.q.17. Applica d.ſup. uerſ. occidẽs aliquẽ ueniẽtem.& uerſ. occidere homines.

Prohibitio

Prohibitio ceſſat ceſſante cauſa cuius contemplatione quid prohibetur.l.adigere.§.quamuis. de iurep.ca. cum ceſſante.de appel.Alexan.in l. ſi conſtante. in prin.colum.ult. ſoluto matrim. & in l.ult.in 1.not. C.de edic.Diui Adr.tollen.Felyn. in c.quæ in eccleſiarum.colum.12.uerſ.ſecunda declaratio. de conſtitut.& in c.poſtulaſti. colum.3.uerſ. per iſtum text. de reſcri. de quo latius per Tiraq.in trac. quod ceſ. cau.& omnes Doct.paſſim.

Prohibitum a lege fauore alicuius non dicitur præceptum,ſed conſilium.l.cum pater.§.mando.de legatis ſecundo. l.Titio centum. in princ. de condic. & demonſtr.Rom.conſi.27.viſo themate.verſ.ſecundò.Iaſ.in l.is cui bonis.num.18. de uerborum oblig. in l.ſi Titio.num. 12.& in l.filiusfam.§. Diui.num. 1.de lega.1.in 1.lect.& in 2.lect. nume.4. & in l.1. num.5.de condic.ex lege.Socin.in reg.310.priuilegium,num.56.ideo renuntiare is poteſt. Franc. Nicon.in repet.c.quoniam contra.de probat. parte 1. numero 207.

Prohibitum ad tempus cenſetur conceſſum poſt illud tempus.l.Imperator.de poſtul.l.pater filium. §.fundum.de lega.3.l.ſtatuliberum.§.Stichum.de leg.2. gloſ.in reg.decet.de reg.iuris. in 6.Bald. in l.obſeruare.§.proficiſci.q.3.de offic. proconſ. Iaſ.145.nu. 30.conſilio 196.ſub numero 14.uerſ.præterea.uol. 2.conſilio 31.num.12.conſilio 49.num.6.uolum.3. Tiraq.de retr.p.1.§.1.gloſ.10.num.19.& p.2.§.1. gloſ.2.num.48.Menoc.conſilio 80. plura efficiunt. nu.36.ſicut etiam permiſſum ad tempus, poſt tempus cenſetur prohibitum.l.ſi unus.§.ſi cum reo.& l. epiſtola. §.fina.& ibi ad hoc notat Pau.de Caſt. de pact.Deci.in l.certi iuris.in princ. C.de teſta.mil.& conſi.61. nume.3.in fi.Rolan.conſilio ult. num.85. uolum.4.Ceph.conſilio 77.num.18. Crau.conſilio 216.num.19.cum ſeq.ubi ſimilia congerit. latiſſime Tiraq.de utroq.retrac.parte 2.§.1.gloſ.2.num.46. cum ſeq. Oſaſ.deciſ.85.num.13. Borgn. in tract. de vſufr.mul.relic.nu.79.

Prohibitus alienare extra certum genus perſonarum, puta extra familiam,uel extra deſcendentes, poteſt ex teſtamento transferre in eum qui aliàs ſibi eſſet ab inteſtato ſucceſſurus,dato quod non eſſet de illa familia uel agnatione.ita glo.in l.pater. §. Iulius Agrippa. de lega.3. quam communiter approbatam dicunt Imo.& Cuman.in l.cum pater. §.cum inter. de lega.2.eã ſequitur Imo.poſt Bart. in l.ſi ita quis. §.ea lege.de uerb.oblig.Bart.in l.3. colum.ult.q.2. de lega.1.Alexan. conſi.55.num.7. & conſi.59.attentis uerbis.num.1.10.14.17.uolum.3.Iaſ.conſil. 120.in preſenti.num.8.uolum.1.conſi.96.dominus. ſub num.13.uerſic. condeſcendo nunc. uolumine 4. Ripa in l.filiusfam.§.Diui. nu.96.de lega.1. Dilec. de arte teſtan.ſub tit.de uari.præcep.c.2.Rui.conſ. 134.circa caſum.nu.16.&17.uolum.3. Crau.conſi. 426.dubia.num.7.Rimin.iun.conſi.23.nu.223.ubi declarat. Cepha.conſi.497. poſtquam illuſtris.ſub num.81.uerſ.quibus etiam extat reſponſio, copioſe dixi.q.45. num.24. & uide ſup.verſ. expreſſio eius quod venit. & uer.prohibitio alienationis facta extra familiam. An autem prohibitus alienare extra familiam poſſit id facere cum cõſenſu illorum de familia, longa eſt quæſtio, quam pono & declaro in meis qq.legal.q.45.num.73.& ſucceſſiue. ubi concludo negatiue. ui.ibi.

Prohibitus alienare non cadit a iure ſuo ex ſola uenditione,niſi deuenerit ad traditionem. Specul.in titu. de loca.§.nunc aliqua.uerſ.95. Pract.Pap.in titu.de act.in rem pro emphy. quæ ceci. in commiſ.colum. mihi 4.uerſ. Item circa.Bald.conſi.9. colum.2.uerſ. quæritur utrum.libro 1. & conſi.188.lib.4. conſilio 415.circa medium.libro 1.conſi.160.uerſi. conſidera.libro 3.Ant.de But.conſi.34.& 37.in fi. Comen. conſilio 41.Fulg.conſi.2.in primo dub.& conſi.11. colum.1.Alexan.conſilio 91.libro 3.& conſ.76.nu. 5.uol.7. Cur.ſen.qui hanc propoſitionem communem dicit,conſi.8.circa finem. Bertran.conſi.45. in primo dub.uolum.1.Tiraq.de retrac. §.1.gloſ.2.nu. 41.Couar.libro 2.variarum reſol.c.16.num. 7.uerſ. non enim dicitur res alienata.Iaſ.in l.fin. C.de iure emphyt.q.16.ex mente Ant.de But.conſi.35.incip. de iure. limitat quando alienatio eſt nudis verbis facta,nec uerè uel fictè, aliàs ſecus, ut per eum, & uide ſupra uerſ. emphyteuta per ſimplicem.

Prohibitus alienare uerbis quibuſcunque generalibus, non extra certum genus perſonarum, ſed generaliter,& ſimpliciter,poteſt libere de ipſis bonis diſponere,ex ſententia Barto.communiter recepta in l.ſi ita quis.§.ea lege.de uerb.oblig.& ibi omnes Doct. poſt eum.Ruin.in l.filiusfam.§.Diui. colum.46. de legatis 1.& cõſ.89. n.16.uol.2. Aret.conſ.19. Gabr. conſilio 132.Tiberius Narius. q.1.num.3. uolum.1. quia tũc uidetur facta prohibitio fauore ipſius prohibiti tantum.Bar.in l.ſi quis in tantam. uerſ.quæro an dominus.C.unde vi.& in l.ſi finita. §.ſi de vectigalibus.colum.fin.uerſ. & per ea.de damn.infec. Deci.in l.furioſi.colum.2. uerſ. ſupradicta. de regu. iur.Soci.conſi.121.num.22.uerſ. ſed regula eſt.uol. 4.Gram.deciſ.105.nu.39.uerſ.& ſic ſequitur.

¶Proles capitur duobus modis,effectiue ſcilicet & cõtentiue, & quæ utraque ſit ponit copioſe Curt.iun. in conſi.5.num.10.ubi addo in uerſic. verbum proles. & quia multoties, præſertim in materia retractuum & ſucceſſionum,occurrit controuerſia de cõprehenſis ſub hac uoce,idcirco ut ſcias, quæ dicatur proles,& qui ueniant appellatione prolis,vide not. in l.ne diutius.C.de agr.& cenſ. libro vndecimo, & in l.Diui.& ibi Doct.C.de natur.lib.& per Alexan. in l.1.de iure immu.per Bal.C.de priuil.dot.in rub. ſub qua uoce,an ueniant fœminæ, vi.in d.l.Diui. & in l.fin.C.de bon.proſcr.Alexan.ubi ſup.Cor.conſ. 233.in lit.C.uolum.4.ubi ponit an deſcendentes de fœmina dicãtur eſſe de prole, & de ſanguine. Et an fœmina ſit fundamentum domus & agnationis, vide eundem Corn.conſi.273.in lit.I. eo.uol.& latiſſime Ceph.conſi.53.num.84.cum multis ſeq.conſi. 133.num.7.& conſi.134. num.41. & an per fœminas conſeruetur domus teſtatoris,vide Gozad.conſ.45. num.10.Ruin.conſ.15.num.17.uolum.3. Dec.conſ. 466.num.9.ad finem. Crau.conſ.306.num.5. uide ſup.fideicommiſſo uocante.

¶Promiſſio ex cauſa donationis facta poſt mortem eſt ualida. Bar.in conſi.204. inc. promitto tibi.in l.ſtipulatio hoc modo concepta. de uerborum oblig.& in l.fin.C.de pac.Oldr.conſilio 139.ad habendam, quam propoſitionem dicit ueram, & communem Curt.iun.conſ.81.num.3. quod autem non ſit prohibita donatio inter viuos, cuius effectus ſit collatus poſt mortem, licet ſit omnium bonorum, vide Deci.in l.fin.num.19. C.de pact. & conſi.236. non parua difficultas, in nono dub.conſi.578.viſo conſilio.num.7.& 8.conſi.655.viſo eleganti.nu.11.Boer. deciſ.353.præmitto.columna antep.& deci.355.& quia iſta.columna 1.& 2.Pariſ. conſ.26.ex tenore. num.69.uolum.2.conſi.1.uulgatum eſt. num.123. uolum.3.& conſi.24.licet dominus Nainus. nu.57. uol.2.vi.ſup.verſ.conuentio inter duos.

Promiſſio facta de alium non inquietando,ſub pœna, habet tacitum intellectum, niſi inquietatio procedat culpa eius cui promiſſio facta eſt. Bald.in l.cum proponas.per illum textum.C.de naut.fœn. Rom. conſi.183.in caſu.verſ.quarto.Bald.Alex.conſi.84. ponderatis.per totum.uolum.6.Aret.conſ.111.conſideratis.in fin.& conſi.139.Ruin.conſi.147. uol.1. Corn.conſi.12.colum.pen.uolum.4.Anchar.conſi. 414.Ioan.de Anan.conſ.74.num.3. Crau.conſ.95. num.6.Iaſ.in l.1.colum.2.uer.confirmatur.C.de inſtit.& ſubſtit.Deci.in c.ex parte, il 2. colum.fin.fal. 22.de offi.deleg.Marſil.ſing.96.renuntians.Ad hãc materiam,vide ſupra uerſi.obligari ex pacto,& inf. uerſ. renuntians omnibus.

¶Puniri de aſſiſtentia,& conſilio,ad hoc,ut quis principaliter poſſit, requiritur quod fuerit ad maleficiũ tractatu præcedẽte congregatus, alioquin ſi omnes in rixa caſualiter,& inconſulto fuerunt, tunc quilibet ſeparatim prout deliquit puniendus eſt. l.1.§.ſi quis homines.vi bon.rapt.l.ſi quis in rixa. de ſicar. Bal.in l.non ideo minus.colum.10.C.qui accuſ.non poſ.Anchar.conſi.216.circa fin. Alex.conſ.2.col.2. volum.7.Hyppol.in l.nihil.colum.penult. de ſicar. Gram.deciſ.25.Magnificus.Ioan.Mil.in prac.num. 23.uerſi.ſi autem omnes iuiſſent.

Puniri delicti uera pęna non poteſt quis ex confeſſione criminis incidenter, & non principaliter facta. Bart.in l.ſi confeſſus.de cuſt.reor.Bald.in l.presbyteri.colum.penult.C.de epiſc.& cler. Innoc.in cap. examinata.in fi.de iudic.Abb.in c.1.in fi. de excep. Iaſ.in l.ſi duo.§.idem Iulianus. in fi.de iureiur.Hyppol.in l.1.colum.penult.uerſ. & ultra prædicta. de quæſtio. fallit in crimine falſi, in quo quis etiam ex incidenti confeſſione de falſo uere punitur.Anchar. conſi.172.circa prin.Deci.in c.at ſi clerici.colum.2. uerſ. ſed iſta limitatio. de iudic. Hyppol. ſing.581. vt dixi. De qua materia, vide Alberti. de hæret.q. 25.concluſ.7.vi.ſup.verſ.pœna delicti.

Puniri ex confeſſione,ut quis poſſit,duo ſpecialiter requiſita ſunt neceſſaria,quibus deficientibus nullum ex confeſſione præiudicium reſultat.Primum,quod confeſſio naturæ non repugnet, de interrog. act. l. confeſſionibus. Secundum quod non ſit impoſſibilis. Ad legem Aquil.l.inde Neratius.§.fin. not.gl.in l.unica. C.de confeſ. Roma.conſ.113.num.5.quem ſequitur Marſ. in l.1. §.præterea. num.38.de ſicar. in rubr.C.de probat. num.106. in l.1. num.62. de quæſt.& conſi.31. num.21.& 22. Ponzini.de Lami. numero 52.vide ſupra verſicu. confeſſio delicti non verificata.

Punitus ab uno iudice de aliquo delicto,non poteſt ab alio de eodem regulariter puniri, ita Bal.in l.nullũ. C.de teſti. ubi quærit an punitio facta a iudice Peruſino de teſte Florentino, quem ipſe commiſerat examinandum iudici Florentino, & coram quo falſum depoſuerat, impediat, quominus etiam iudex Florentinus poſſit ipſum teſtem punire? & concludit quod non, cum iam fuerit punitus a iudice Peruſino.Idem Bald.in l.& ſi ſeuerior.colum.2.C.de infam.poſt Iac.Butri.ponit caſum in ſcholari, qui cõmiſit homicidium Valentiæ, & fuit punitus ibi ſecundum ſtatutum pœna pecuniaria, nunquid poterit in propria patria accuſari,& puniri pœna legali? & concludit quod non,quia prima pœna fuit terminus pœnæ: & ſic, poſtquam eſt ſatisfactum, non eſt vlterius quærendum de crimine.ex quo enim ſoluit, habetur pro abſoluto,ut nót. in l.ſi quis cum totũ. §.plane.de excep.rei iud.facit quod not. Alexan. in l. ſed ſi unius. §. prætor.per illum textum. de iniur. quod ſi pro iniuria alteri illata quis fuit verberatus, non poteſt contra eum agi actione iniuriarum, cum iam ſatisfecerit.& Roma. in conſi.462.ponit caſum in delinquente punito per poteſtatem Senenſem, vt non poſſit contra ipſum procedi per poteſtatem Aſſiſij, pro eo delic.ex duplici regula. Prima,quia de delicto eiuſdem hominis ſæpius cognoſci nõ poteſt, l.licet.§.fin.nau.caup.ſtab.l.ſi cui. §.inter.de accuſ. c.de his. extra eo. Secundo,quia pro eodem delicto plures pœnæ inferri non poſſunt. l. Senatus.de accuſ.l.ſepulchri.de ſepul.viol. fallit iſta propoſitio in caſibus de quibus ſupra,verſic. abſolutus in foro eccleſiaſtico.verſ.condemnatus a iudice eccleſiaſtico, & verſ. crimen mixti fori, pro concordia plura ſcripſi in qq.legal.q.17.a nu.51. vſque in finem.

¶Pupillaris tacita nõ continetur ſub expreſſa vulgari, ſtante ſtatuto quod teſtamenta ſeruentur ad literã. ita Bal.in l.precibus.colum.5.C.de impub.ſequitur Alex.in l.1.in 6.car.ad finem.de uulg.& pup.ſtatuta enim tantum diſponunt quantum loquuntur, & non plus. Bald.in l. teſtamentum. in ult.uerſi.C.de teſtam. Iaſ.conſ.50. num.2. conſ.51. nu.7.conſ.52. num.7.conſi.67.num.6.conſ.112.nu.3.& 11.conſ. 120.num.11.conſi.126.num.9.conſi.127.num.10. conſi.130.num.18.uolum.1.Rolan.conſi.51. num. 19.lib.3.& conſi.34.nu.43. uolum.4. eo caſu enim ſtatuta non recipiunt interpretationem extẽſiuam. ſecundum Bal.in l.2.colum.2.C.de patri.qui fil.diſtrac.& in l.omnes populi. colum.14. de iuſt. & iu. in Authen.ſi qua mulier.C.de ſacroſ.eccl.Iaſ.conſi. 188.num.11.uolum.2.Rol.ubi ſup.Cot.in memor. verſ.ſtatuto cautum eſt.ad fi.vi.inf.uerſ. ſtatuta diſponunt tantum.

Pupillus non comprehenditur ſtatuto loquente de ſucceſſione ab inteſtato. Bal.in c.1.nu.6. de ſucceſ.feu. conſi.108.in ſucceſſione.lib.2.475.ſequendo.lib.3. 81.de iure communi.nu.3.252.impuberi.339. opinio communis.lib.4.Ang.conſi.25. ſtatutum excludens.Fulg.conſi.48.quidam P.& conſi.165.in quæſtione.num.5.Signor.conſi.6. Titius in infantili. & conſi.101.factum ſic.Alex. conſi.105. circa dubitationem. poſt prin. uolum.2. 79. Franciſcus.num.5. 158.abunde.nu.3.uol.6.153.nu.6.168.col.3.uol.7. Deci.466.ſtante.colum.1.& 2.563.duo dubia.617. adeo plane.in princ. Gozad.conſi.35.breuiter.Soc. iun.cõſ.23.caſus iſte.poſt nu.20.uerſ.reiecta igitur. uol.1.

vol. 1. Contrariam ſententiam affirmatiuam ponit Bar.conſ.138.hæc eſt copia.in fi.141. ſtatuto vrbis veteris.nu.1.Ang.conſi.99. colum.2. & conſi.104. hic videnda.in 2.dub.Card.conſ.111.factum.in vlt. dub.Anchar.conſ.177.reuocatur. Caſtr.conſ.286. præſuppoſito.Abb. conſi.75. primo eſt videndum. nu.8.& 9.lib.1.Rom.conſi.32.viſa. Barb.conſ.58. præclare.colum. pen.uol.2. Corn.conſi.75.quamquam.num.17.236.conſtat.nu.7.uol. 1.Soci.conſi. 82.ſi in cauſa.num.10.p.4.Barb.alibi conſ.67.illud. colum.2.poſt medium.lib.3.Rui.conſ.50.circa primum.nu.12.verſ.nec videtur. vol.3. Pariſ.conſ.22. circa præſentem.poſt nu.31.volum.2. & conſi.ſeq. num.32.Campeg.in trac.de dote.q.63.Ang. Inſtit. de hær.quæ ab inteſ.defer.in princ.& in tract.de teſtam.in ver.nolens inteſtatus decedere.nu.22. Cur. iun.concordãdo opiniones facit duos caſus. in conſ. 84.ſub num.2. verſ.concludendo igitur.vi.ipſum, & per me ibi addita,ſuper ver.in pupillo.

Promiſſione de ſuo dato, & facto tantum, venit etiam factum hæredis,non obſtante taxatiua, tantum,l.ſi neceſſarias.§.de vendendo.de pignor.act.l.ſtipulatio iſta habere licere.uerſ.ſed ſi ſe.& ibi Rom.Caſt. & Alexan.hoc not.de uerb.oblig.Bald. & Saly.in l. fin.C.de act.empt. Iaſ.conſi.217.num.5.&in dicta lege,ſtipulatio iſta, numero nono, & in lege ſtipulationum.la prima.§.Item ſi in facto. num.2. de ver. oblig.Deci.in l.hæredem.nu.6.de reg.iur. & in conſilio 262.ſub num.5. Marſ.ſingul.475. non eſt tibi nouum.num.2.Crau.de antiq.temp.p.4.num.125. ut in uendente, & promittente pro ſuo dato, & facto tantum, ut teneatur etiam ex facto illius cuius eſt hæres,dicit Barto. in l.ſi ſeruus.num.4.de cond. furt.Deci.conſi.213. viſis.nu.8. conſi.281. viſo.nu. 4.& 5.& l.qui ſe patris.num.21.C.unde lib.Crem. ſing.32. ſæpe iſtud. Natta conſi.219.vertitur.nu.9.

Promittens cum iuramento nõ reuocare vicarium,poteſt illum reuocare,licet incidat in periurium.Ioan. And.& Anto.de Butr.in c.tua. circa finem.de offic. vicar.& ibi Abb.circa finem.Card.q.7.Ancha. q.ſi. Caſtr.conſi.361.colum.2.lib.1.Ioan.de Selua,de beneſ.q.27.in fin.par.3.Prob.in addi.ad Ioan.Mona. in c.ſi.de procur. in 6. copioſe multos allegans hoc firmat Boer.deciſ.347.num.1.& Rebuf. in praxi beneſ.in prin.num.193.Gabr.concluſ.lib.2. de iureiuran.concluſ.1.nu.14. & per totam, vbi plura de hac materia promiſſionum iuratarum.

Promittens ſe,aut aliũ præſentare, toties quoties opus fuerit,bina præſentatione facta liberatur. Ang. de damno infec.l.ſi finita, in princ.de cuſto.reor.l.2.§. qui exhibendi.de feri.l.oratione. de eden. l. veluti. §.hæc vox.per tex.in l.fideicommiſſa. §.ſi quis decem.de lega.3.Bald.conſ.112.num.3.lib.3. Rom.in rubr.de arbitr.num.45.& conſi.15.num.5. Socin.in l.vn.num.33.C.de ſent.quæ pro eo quod int.Hyp. in repet.rubr.de fideiuſ.q.9.poſt num.99. & q.15. quod nõ liberetur, tenuerunt Imo.& Rom.in d.l.ſi finita.in prin.de dam. infec. Alex. in l.qui bona ſide.§.fin.num.3.de iureiur.& in l.2.§.fin. ubi etiam Socin.qui ſatiſd.cogan.& conſi.145.colum.1.uol.2. & hoc ex ui illorum verborum, toties quoties, quæ promittentem ſemper obligant, etiam poſt ſententiam.Balb.in l.2.§.fin.qui ſatiſd.cog. per text. in l. quod ſi nolit.§.ſi autem.de ædil.edic.ſequitur Cremen.ſing.11.Tiraq.de vtroq.retrac.tit.2.§.1. glo.2. num.19.& in l.boues.§.hoc ſermone.limit.26.num. 4.& 5.de verborum ſignifi. & hanc negatiuam dicit * communem Iaſ.in l.duobus.§.ſi ei qui.nu.19. in fin. de iureiur.& ita ſeruatur in practica. Si tamẽ iudex carcerari fecerit reum pro cauſa pro qua datus eſt ſideiuſſor,ut ſupra,poſt datam fideiuſſionem,promittens liberatus eſt, ita pluries iudicatum fuiſſe teſtatur Affl.deciſ.130.quę tota in hac materia uerſatur. & vide Vrſil.copioſe ad eum. Ad regu.vi. cumulata per Gabr.concl.li.7.de maleſ.concl. decimaquinta.

Promittens vendere ſub pœna,ſequuta venditione,licet res non fuerit tradita, dicitur promiſſioni ſatiſfeciſſe ad effectum uitandi pœnam.ita Bal.in l.ult.C. de pact.inter emp.& uen. quem ſequitur Aret.conſilio 6.colum.2.uerſi.ſed dubium remanet, & conſ. 28.diligenter.colum.1.Iaſ.conſ.41.in duabus. col.3. uerſ. nec obſtat ſi diceretur.uolum.4.Deci.conſilio 502.ex duobus.colum.2.uerſ. ſecus eſt in eo.& conſilio ſeq.colum.2. uerſ. ſed ratio iſta. Goza.conſilio 38.in cauſa nobilium.num.10. vide ad hoc dicta infra verſic. venditio & emptio. & verſicu. venditum dicitur.

Promittere aliquid facere, & cum effectu facere, differunt,l.in bonæ fidei.cum ibi not.de eo quod cer.lo. ubi aliud eſt promittere de uendendo, & aliud eſt vendere.not.Bar.in l.ſi pupillus. ad legem Falc.Bal. in l.fin.§.emptor.C.com. de lega. Ang.in l.1. C.de pact.pigno.Alex.conſi.121.viſo themate. num.8.in fi.uolum.4.Socin. & Iaſ. in l.ſi ante nuptias. ſoluto matrim.Aret.conſi.28. diligenter. in primo dubio. Iaſ.qui multis hoc comprobat, conſilio 117.in quæſtione.num.2.uolum.1.conſ.148.aggredior. nu.27. ubi eadem repetit.& conſi.151.num.6.uol.2.Socin. conſi.170.numero 2.253.num.3.uolum.2. Rui.conſilio 79. num.2. uol.1. Natta conſilio 384. num.5. Tiraq.de retr.conuen.ad fi. declarat Crau. conſilio 76.ſub num.5.uerſ.nec obſtat quod.Rub.conſi.29. viſo contractu.numero 5. limitat hoc non procedere quando factum fuit pactum de vendendo,& precium certum expreſſum, quia tunc inducitur venditio,& dicit Barb.conſilio 51.num.15.uolum.1.quod promiſſio de vendendo,licet non ſit venditio de iure,eſt tamen vẽditio de facto. Boer.deciſione 48.& præſuppono,num.14.& alibi dicit idem Boer. deciſ. 3.dico quod hęc quæſtio. nu.1. quod pactum de renuntiando non eſt renuntiatio. Sic in pacto de infeudando dicit Iaſ.conſilio 24. in cauſa feudali. numero 7.volumine 3.ſic in pacto de inſtituendo dicit Ruin.conſilio 9.quantum ad id.numero nono, uolumine 2. ſic in promiſſione de cedendo dicit Rom. conſilio 86.viſo.numero 7.& ibi Mando.iun.in addit.ad uer. promiſſio. Grat.reſpon.109. viſis inſtrumentis.numero 10.libro 1.& vide Natta conſi.384. in facto.numero 13.vide ſupra verſ.alienatio non dicitur.Foſſan.deciſ.233.quem poſt hæc ſcripta uidi.

¶Promittere pro tali,& promittere nomine talis, idẽ ſunt. l.fideicommiſſa. §.interdum. de legat.3. not. Bar.in l.1. §.nunciatio.de noui oper.nun. Roman. conſilio 441.num.4.in fin.idem dicit Ruy. conſilio 140.num.2.& conſil.209. num.5.volum.1. Rip.in cap.cum 14. de conſtit.num.7. & fuit dictum Inno. in cap.ſi diligenti.de præſcr. in prin. dum exponit, pro te,id eſt,nomine tuo. Quandoque tamen idem eſt dicere, pro tali,vel loco talis, glo.in l.ſoluitur.§. pen.quib.mod.pign.vel hyp.ſolu. vbi exponit pro hypotheca,id eſt,loco hypothecę.ſequitur Rip. vbi ſup.& vt exponit alia glo.pro vſuris, id eſt loco vſurarum.in l.cum ſtipulati.de ver.oblig. Quandoque etiam exponitur,pro tali,id eſt, quaſi talis.glo.in l. 1.C.de eo qui pro tut. neg.geſt. obſeruat Mandoſ. iun.ad d.conſ.Rom.ſuper ver.nomine talis.

¶Pronomen (ipſe) eſt perſonaliſſimum glo.in §. fuerat.in verſ.cum ipſa,Inſt.de act.Iaſ.in l.ſi quis filiũ. num.17. ff. de acquir.hær. & in l.filiumfamilias.§. Diui.in 2.lect. colum.pen. verſic. pro ampliatione, vbi etiam Rip.num.111. de lega.1. Cot.in memor. in ver.ipſe, Dec.conſ.465.colum.2. Roland.conſil. 59.num.28.lib.3.Tiraq.de retr.conuen. §.1.glo.6. num.25. vbi dicit, quod licet de natura pactorum ſit,vt omnia actiue & paſſiue tranſeant ad hæredes, etiam ſi eorum nulla facta ſit mentio,tamen vbi extat pronomen (ipſe) ſecus eſt.nam tunc eſt pactum perſonale, quod extinguitur cum perſona, l.iuriſgentium.§.pactorum. l. ſi tibi decẽ.§. ſi paciſcatur. de pact. Non tamen tale pronomen excludit promittentis hæredem. l.ſtipulatio iſta. poſt prin.verſ. ne ipſe faciat.de ver.oblig. vbi omnes. Gomeſ.in §. fuerat.num.37.verſ.non obſtant modo.Inſtitut.de action. Ceph. conſ. 630. num.1.2.3. & ſucceſſiue, vbi declarat.

¶Propinquorũ appellatione in poſitiuo,uel propinquiorum in comparatiuo, ueniunt ita fœminæ, ſicut maſculi. ita Anchar. conſi.94. in quæſtione.col. 4.refert Iaſ.conſilio 142. quod eſt tertium in 2.uol. num.20.ſequitur Deci. conſilio 15. & pro tenui. in prin.conſilio 236.non parua.num.2.uerſ.& in tali. conſi.270.dominus. col.1. conſi.318. in cauſa iſtorum.num.2.conſ.370.viſo teſtamento. colum.1. & arguendo etiam ita dixit conſi.480.in caſu.num.1. conſi.495.viſo.num.1.conſi.514.ſatis nota.num.1. & 4.ubi declarat.& conſ.570. caſus de quo.num.3, & in l.fœminæ.nu.105.de reg.iur.ubi plura de materia,connecte dicta ſup.verſ. maſculinum.

¶Propoſitũ in mente retentum nihil operatur.l.ſi repetendi.C.de condi.ob cauſ.Iaſ.in l.dedi.§. ſi liber. nu.8.de cond.cau.da.l.ſi maiores.2.not.C.de tranſac.conſilio ultimo,num.18.uolum.2. Deci.l.ſi ego. nu.3.l.non omnis.ſub nu.3.in fi. & in l.cum quid. in 2.lect.ſub num.58. ſi certum pet. Rolan.conſilio 30.num.2.conſi.34.num.6.uolum.4. Bal. in l.1.q. 2.C.qui adm.ubi dicit, quod uolũtas clauſa in mente nihil ualet in actib.hominum, ſed debet eſſe uerbis aperta,uel factis implicita,vide ſup.uerſ.cogitatio animi,ſiue,animi cogitatio, & uerſicu.principis conceſſio etiam.

¶Proteſtatio facit cõſenſum deeſſe in actu ſubſequenti.l.qui in aliena. §.fin.ubi ẽt Bart, & cæteri.de acquir.hær.Bart.in l.ſi quis in principio. de legatis 3. columna 3.verſ.cum enim iſta uerba. poſt Cyn. ibi per eum relatum, & quamplura tradit Bellamera in c.qualiter.de pact.Boer.deciſ.100.nu.10. Rui.conſi. 121.num.24. uolum.4. Belon.conſi.53. ſub nũ.14. Emilian.conſi.2.ſub num.11. & 12. Campeg.conſi. 156.inter conſ.diuerſ.circa vlt.volunt.in recol.Zil. ſub num.10.verſic.& ad hoc facit ratio, Ceph.conſ. 375.num.22.vide ſupra uerſ.clauſula derogatoria, & inf.uerſ.teſtamentum ſecundum,& verſ.teſtes licet a parte,vbi quando proteſtatio non releuet.

¶Protocollo,in dubio,magis ſtatur quam inſtrumento extracto, l.ſi quis ex argentarijs. §.pen.& fin.de eden.& in Auth.de tabel.§.illud quoque.not.Bart. in l.Sempronius,de lega.2.refert Roma.conſi.187. ſub num.3.ſequitur Alex.conſi.105.in prin. uol.2. 79.num.4.uolum.5.175.in prin.uol.7. Corn.conſ. 28.num.2.uolum.1.Soci.conſi.94.in prin. uolum.1. Fely.in c.paſtoralis.poſt nu.8.de iudic. & in c.quoniam contra.num.10.de probat. Bertr.conſi.39. in prin.& 321.poſt prin. uolum.3.in antiq. & fuit dictum Specul.de inſtrum.edit.§.uidendum.uerſ.nota,quod tabellio, quem ſequitur Lãfran.in dicto c. quoniã contra.uerſ. pulchra materia,ſequitur Amiconſilio vlt.num.15.Mandoſ.ſen.in 1.q.25.regu.nu. 3.&15.q.27.reg.nu.6.

¶Prouidere qui potuit alicui malo futuro, & nõ prouidit,dicitur eſſe in dolo. l.ſi adulterium cum inceſtu.§.idem Pollioni,de adult.Bart.conſi.91.in queſtione,columna ult. ſequitur Iaſ.conſilio 118. in fi. uolum.1.& conſi.179.in fi.uolum. 2. Gabr.concluſ. libro 7.de crimin.concl.8. num.80. ſic & culpa imputatur ei qui impedimentum potuit remouere, & non remouit.Crau.conſilio 270.in cauſa.num.3.in culpa, et imo in dolo eſſe dicitur,qui non vtitur remedijs opportunis ad actum. Bal.conſilio 395. pro domino,verſ.quinto quia.lib.2.Crau.conſi.21.homines.num.10.conſi.97.num.7.conſi.115. num.2. & dolo non caret,qui nõ uult exequi quod poteſt, Anchar.conſi.281.in auxilium.nu.6.

Prouiſiones conſtitutione, ſiue iuramento firmatæ, non tolluntur generali non obſtantia conſtitutionum,ſeu aliarum prouiſionum.gl.in c.cum non deceat,de elect.in ſexto,Rom.conſilio 393.ſub numero decimotertio, verſ. vnde ſuccedit. & ſing.7. inc. quod diſpoſitio emanans.Fely.in c.conſtitutus. col. penult,uerſ.conſidera tertio. & in c.nonnulli.num. 15.concl.10.de reſcr.Iaſ.in l.fin.num.5. C. ſi cont. ius vel vtil.pub.Rebuf.ſuper cõcor.in forma mand. apoſt.in ver.iuramento. facit gloſ. in clem.dudum. in ver.pacta.de ſepult. ubi quod diſpoſitio generalis tollens pacta, non tollit pacta iuramento firmata. ſequitur Curt.iun.alia adducens conſi.98.num. 7.ubi dixi ſuper uerſic.firmata. Affl.deciſ.5.& 111. Cagn.in l.ſi quis maior.num.176.C.de tranſ.Limitatur hoc, quando iuramẽtum generaliter,non ſpecifice eſt interpoſitum.Fely.& Deci. in dicto c.conſtitutus. & Gemin. conſ.83. opponitur, in fine, & vide ſupra verſ. diſpoſitio generalis tollens pacta.

¶Prouocatus facto aduerſarij nunquam vera pęna delicti tenetur,ſed mitius punitur.l.qui cum natu.§.libertus.de bon.libert.l.2.in prin.de iure fiſci.l.Gracchus.de adult.l.ſi adulterium.§.Imperatores. ff.eo. l.1.§.Diuus. de ſicar.Hyppol.in l.2. per illum text. C.eo.& conſi.137.num.8. uolum.2. conſilio 4. per tot.præſertim.nu.14.cum ibi alleg. & conſ.25. nu. 22.& 48.uol.1.& ſing.455.inc.difficillimũ eſt, pro quo vi.in reper.ad Felyn.in uer.homicida qui commiſit. Eſt enim tantus prouocationis,uel datæ occaſionis effectus,ut ſit in poteſtate iudicis mitigare pęnam

nam

nam ordinariam homicidæ, quem impulit iracundia,& prouocatio,etiam aliunde,quàm ex facto offenſi ſuborta.eſt ſing.dictum Rom.in l.cum mulier. columna 17.uerſ.aduerte tamen.ſoluto matrim. per text.ſing. in l.lex Iulia. §.fi. ad leg.Iul.repet.in l.ſi ex cauſa.§.ſi mulier . de min.l.diuortium.de diuor. l.Gracchus.C.de adulter.l.2.C.de abſen. Ad materiam,an ſcilicet prouocatus teneatur,& ad quid,vide Hyppol.in pract.§.quoniam. num.80.81.& 82. in l.1.in princ.num.77.de ſicar. & in l.2.nu.28.C. eod.in l.Diuus Adrianus.num.vndecimo. ad legem Pomp.de parric.& ſing.100.incip.occidens aggreſſorem. & vide ſupra verſ.inſultatus ab aduerſario, & an & quando ira excuſet a pœna delicti, copioſe ſcribit Foſſan.quem poſt hæc ſcripta vidi,deciſ.178. per totam..

¶ Proximior cenſetur irritatus ſemper in his , quæ ex affectione , & ſanguinis charitate deſcendunt. leg. peto.§.fratre.de leg.2.l.cum acutiſſimi. C.de fideicom.l.generaliter.C.de inſt.& ſubſt. ſub cond.fact. Oldr.conſ.25.ſub nu.3.uerſ.conſonum eſt.& conſi. 95.ſub num.6.uerſ.nam & a generali.conſi.189.de inſtitutionibus.per tot.conſ.238.cum mulier.num. 1.& conſi.269.thema ſiue tenor.num.3. & conſilio 278.licet quantum.ſub num.8. uerſ. non eſt autem ueriſimile.Soci.ſen.conſilio 9.proſequendo.ſub nu.
* 13.verſ.vigeſimo probatur . vbi hanc propoſitionē generaliter approbari teſtatur.conſi.30. quamuis . ſub num.4.uerſ.naturalis enim ſtimulus. conſi.152. caſus iſte. ſub nu.1.verſ.nec ob.l.Lucius.& ibi And. de Barulo in ſubſcrip.uerſ.præterea facit tex.uol.1. conſi.182.licet filia.in prin.conſi.249.materia præſentis.ſub nu.20.verſ.nono probatur.uolum.2. Iaſ. in l.2.num.197.C.de iure emphyt.Socin.in l.ſi cognatis.num.20.de reb.dub.in l.heredes mei.§.cum ita.ad finem. ad Trebel. in qua ſententia fuerūt alij quàmplures relati a Nicon.in repet.c.quoniam contra.de probat.p.1.num.319.ad propoſitionem, vide copioſe Ceph.conſ.465.nu.1.& per totum conſ. & conſi.470.num.1.

Proximior eſt preferendus conſanguineo remotiori in petitione renouationis inueſtituræ finitæ per mortem inueſtiti.l.peto.§.fratre.de lega.2. l.cum ita.§. in fideicom.cod.tit.C. de verborum ſignif.l.fina.ad Treb.l.hæredes mei.§.fi.c.Titius.ſi de feu.fuer. contra.int.dom.& agn.& ita concludit Rom.conſi.22. num.6.quod dixit etiam Ruin.conſ.166. colum.4. poſt prin.conſ.ſeq.poſt numerū octauū 191.numero 8. in fin. & 203. numero. 20. lib.2.& Soci.iun. conſilio 126.num.39. cum alijs antec. & ſeq.uol.1. ubi loquitur in fideicommiſſo, quod remotior excludatur a proximiori, pluraque ad hoc adducit, exemplificando etiam in hac materia renouationis inueſtiture,prout in ſimili materia renouationis feudi dicit Tiraq.de utroq.retr.tit.1.§.11.glo.6. num. 14. Ex quibus concludunt omnes, quod dominus tenetur emphyteuſim potius cōſanguineo , quàm extraneo renouare,ut in emphyteuſi finita , & ad Rēpub. reuerſa,quod debeat potius priori emphyteutæ,quam alteri concedi,dicunt.l.4.& vlt.C.de loca. pred.ciui.libro vndecimo.iunc.glo.& de materia,vide plura exempla in fauorē agnationis per Tiraq. de vtroq.retrac.in prefat.nu.34.faciunt hęc ad ſtatuta loquentia de priuilegijs propinquorum, & vide ſup.verſ.emphyteuſi finita conſanguinei.

Proximior vltimi defuncti ad ſucceſſionem feudi ſemper admittitur. c.1.§.Titius filios.ſi de feu.def.cont. ſi int.dom.& agn.vaſ. Rom. conſilio 22.in fi.Rui. 8.num.6.35.num.24.ad finem.libro 1.& 69. nu.1. libro 2.Deci.395.columna 1. Iac.de Sancto Georg. in inueſt.feu.uerſ.& cum pacto de non alien. col.5. uerſ.& aduertite.& plenius colum.9.uerſic. ſed moueo.Brun.conſilio 36.74.77.80. Curt.iun. in tract. feud.parte 4.princ.nu.146.uerſ.tertia igitur eſt regula.& verſ.mihi autem placet. Tiraq. de retr.lign. §.11.gloſ.6.num.14.Clar.in §. feudum. quæſt.42. uerſic.aliquando & ſecundo.cum verſic. ſeq. Mart. Laud.& Card.in dicto §.Titius filios.Cepha.conſi. 468.num.67.

Proximitas in fideicommiſſis attenditur reſpectu teſtatoris,non autem reſpectu hæredis.l.cum acutiſſimi. C.de fideicommiſ.l.generaliter.§.cum autem.C.de inſtit.& ſubſtit.Bart.in l.ſi cognatis.columna vlt.de reb.dub.& in l.peto.§.fratre.circa princ. & ibi Sali. de legatis 2.Iaſ.conſilio 215.num.1.uolum.2.ubi reprobat Socin.contrariū tenentem in l. heredes mei. §.cum ita.ad Trebel.colum.7.in princ. & in dicta l. ſi cognatis. prout etiam conſuluit ipſe Soci.conſilio 249.num.25.uolum.2.& conſi.73.nu.14. uolum.4. Propoſitionem tamen cum Barto. tenuerunt Curt. ſen.conſilio 40.cum in preſentiarum.num.14.Ruin. conſilio 198.ponderatis.numero 9.volum.2. conſilio 142.viſo.nu.15.& 16.uolum.3. & hanc dicit com
* munem Crot.in l.filiusfam.§.Diui.n.160.ubi Ripa num.31.& Loaz.num.203.de lega.1. Ripa in l.Lucius.col.8.de vulg. & in l.ex facto. in prin.ad Treb. Crau.conſilio 308.in frāchiſia. Natta conſilio 675. habito.numero 24. Rolan.conſilio 70. numero 73. & ſucceſſiue.uolum. 3.ubi id multis cōprobat. poſt hæc ſcripta uidi Foſſanen. hanc materiam copioſe tractantes deciſ.64.Proximior.uide ibi.& deciſ.65. in eadem cauſa. ubi an proximioris nomen intelligatur ex iuris diſpoſitione , & fictione , an uero ex ueritate , ita ut repræſentationi non ſit locus ad ſucceſſionem nepotis cum patruo.vi.ſup. uerſ. grauati,non grauantis .

Q.

QVAERELÆ odioſæ nō tranſmittuntur ad hæredes,niſi motę ſint per defunctum dum viueret,ita Caſtren. conſ.402. in fi. lib.1.Rip.in l.2.in princ.num.10.ſoluto matrim.accedit Rui.conſ.16.nu.12.conſ. 128.num.8. & conſi.168. num.20. lib.1. utputa in querela ingratitudinis,quia ſi pater teſtamento nullam fecit mentionem filiorum quaſi ingratorū, non licebit eius hæredibus eos ingratos nominare,l.omnimodo.uerſ.nam ſi nullam.C.de inoffic.teſtam.fa- • cit.l.fin.ad fin.C.de reuoc.donat.Aret.in §.aliæ. in 6.not.Inſtit.de donat.Rolan.plura ad hoc adducēs, conſi.81.num.14.15.& 16. vſque ad fi.uol.3.Ceph. conſ.479.nu.77.& 78.

¶ Qualitas certa ſuperueniēs in perſona, cum illam habet excludere ab hæreditatis acquiſitione, ſufficit

eandem

eandem ſuperuenire ante hæreditatem agnitam iure prætorio uel ciuili,licet ſuperueniat poſt eandem delatam.l.fin.uerſic.quę ſi prius.vn.lib.Rom. conſ. 442.ſub nu.2. verſ.& tunc dicendum. & ibi Mand. iun. ſuper verſicu. excludit, multas ad hoc authoritates citat .

Qualitas fundari nulla poteſt ubi non eſt ſubiectum . ſi certum pet. l. eius qui in prouincia. ad finem. de acq.poſ.l.Pomponius.ad fin.C.de cond. ob turpem cau.l.1.Bal.in c.ſignificante.ante fin.ver. nam accidentia.de appel.in l.omnium.colum.2.uer. nam impoſſibile eſt.C.de teſtam.in l.data opera.colum.11. uerſ. Item nota. C.qui accuſ.non poſ. Aret.conſilio 143.colum.penul.Deci.conſi.583.num.9. Cur.iun. conſi.14.num.8.ubi addo ſuper verſ. qualitates,vi. inf.uerſ.qualitates nullæ ſunt .

Qualitas in articulis deducta probari debet, aliter articulans non obtinebit.ita Ang.in l.1.§.ſi quis neget. ff.quemadm.teſta. aper.ubi loquitur in uolente reprobare inſtrumentum per teſtes , aſſerens eos eſſe optimæ opinionis & famæ, ut non poſſit obtinere niſi hanc qualitatem probet. per l.optimam . C. de contrah. & commit.ſtip. refert & ſequitur Alexan. conſi.43.nu.24.uol.4.Iaſ.conſ.153.num.30.uol.2. Crau.de antiq.temp.par.1.ſecti.quæritur.num.37. Gram. in conſtit.Regni.Corruptellæ. num.2.de pęna iudi.qui male iud.libro 2. Alex.conſ.82. in cauſa.num.3.uol.1.Deci.conſ.37.num.8.conſi.321. nu. 11.& in c.poſt ceſſionem.num.6.de probat. Alci.de præſump.reg.3.præſum.2. num.9. Rol.conſ.3.nu. 56.uolum.1.& conſ.84. num.7.& 8.uol.3. Rimin. iun.conſ.64.in cauſa.num.12.hinc dixit Ioan.And. in c.1. de homic. in 6. in nouel.ſe euaſiſſe quendam prælatum a pœna impoſita de iure prælato facienti aſſaſſinare Chriſtianum,nam illa qualitas,quod occiſus eſſet Chriſtianus,non erat probata.ſequuntur Iaſ.in l.non ſolum.§.ſciendum.nu.3.de no.op.nun. in conſi.174.num.7.& conſi.170.num.32.uolum.2. poſt Alex.conſi.202.ad finem. uolum.1. Socin.iun. conſi.7.num.10.uolum.1. Natta conſi.254. num.2. Marſil.in l.ſi quis ne queſtio.num.130. de quæſt.Gabriel.alios addacens concl.lib.7. de crimin.concluſ. 1. num.6. Dixi copioſe in meis qq. legalib.in q.de aſſaſſinio , quæ eſt.q.34. num.23. & q.11.num.15. vide inf.uerſic.qualitatem deducens. & verſ. qualitas quando eſt fundamentum, & ſupra verſic. dicere aliquid .

Qualitas poſita in principio ſermonis cenſetur in ſequentibus repetita, l.auia. de cond.& demon.iunc. l.filium.quando dies lega.ced. Barto.in l.quiſquis . poſt princ.de lega.3.Ruin.conſi.170. num.9. poſt prin.lib.2. Deci.conſi.14.nu.5. Iaſ.in l.ſi is qui pro emptore.car.4.colum.4.uer.nec dicatur.de uſucap. Rimin.ſen. conſi.114. num.21. & ibi Rimin.iun.in addi.Tiraq.de retrac.§.1.gloſ.14. num.25. Cepha. conſi.504.num.26.

Qualitas quando eſt cauſa quod quis audiatur,uel admittatur,ea probari debet.l.ait prætor. §.docere.vi bon.rap.Bar.in l.non ignorat.C.qui accuſ.non poſ. Ang.& Pau.Caſtr.in l.liberorum.de his qui notan. inf.vbi,quod ſi filius agit ad hæreditatem patris, ut filius,tenetur probare ſe filium. Deci.conſilio 54.in princ.343.colum.2.576.nu.10.& hæc fuit.q.diſputata per Iac.de Beluiſ.& per Bal.in ſua iuuentute,ut dicit Ang. quem ſequitur Pau. vbi ſup. ſub num. 5. uerſ. & fuit quæſtio. & debet nedum probare ſe filium,ſed etiam legitimum. Anto.de But.in c.peruenit.colum.2.uer.aut filius agit. qui fil.ſint legitimi. Deci.alibi conſi.471.Abb. in dicto c. peruenit. ſub num.4. uerſ. & ut habeas . ubi not.dicit,quod ſi filius agit,dicens ſe legitimum,debet probare ſe legitimum,cum hoc ſit cauſa ſuæ intentionis,& hoc cōſiſtat in facto, facta autē non præſumuntur niſi probentur.l.in bello.§.factæ.de captiu. Ad hanc propoſitionem,vide Ceph.conſi.627.per tot. & multa ſupra uerſic.agnatum dicens ſe eſſe.& infra uerſic.ſententia lata contra defunctum, & ſup. uerſ. probatio fieri a ſtatuto,& inf.verſ. temporis qualitas .

Qualitas quando eſt fundamentum intentionis alicuius,non ſufficit probare factum,niſi etiam probetur qualitas.l.pen.§.docere.ne quis eum qui.ubi ex il-
* lo tex.id not. communiter ſcrib. & in ſpecie Caſtr. & in l.pretor,la 2. §. docere. ui bonor.rap.l.Iulianus.§.cum hoc,ubi hoc not.glo. & Barto. ex quib. cauſ.in poſ.eat.Bart.in l.denuntiaſſe.§. quid tamē. de adult.Cyn. in l.2.uerſ. ex hoc arguit. C.de probat.Bart.in l.Diuus.col.1.de re iudic. Bal.conſ.431. præſuppoſito . libro 5. Caſtr. conſilio 168. ſuper primo lib.1. & conſi.205. in cauſa colum. 1.lib. 2. Rom.conſi.110.queſtio.per tot.conſi.144.inquiſitio,& conſi.167.Antonius. colu.2. poſt med.Abb. conſi.78.colum.fin.lib.1. Ang.conſi.217. colum.4. & ad fin.Socin.conſi.39.colum.fi.lib.1. Calca.cōſ. 15.colum.9.uerſ.& pro hoc facit.nu.33.Cor.conſ. 197.lib.2.134.ad fin.192.colum.2. ad fi. lib.4. Ex hoc Caſtren.in d.§.docere. refert Martinum determinaſſe,quod ſtante ſtatuto,quod uilla teneatur ꝑ homicidio in ea commiſſo, non ſufficiat ſi reperiatur cadauer in illa , quia poſſet eſſe quod alibi fuiſſet occiſus,& poſt in uillam portatus,ſed debet probari eſſe occiſum in illa uilla, materiam per exempla proſequitur Curt.iun.conſi.122.num.11.Crau. de antiq.temp. par.4.§.materia iſta.in prin.& ſucceſſiue.Dixi multa in meis.qq. legal.q.11. & q. 34. uide ſup. uerſ.delictum quando deducitur. & uerſ. ætatem minorem allegans. & uerſic. confeſſio qualificata .

Qualitas requiſita a lege , uel ſtatuto ſemper probari debet etiam ſi adſit preſumptiue . Cepol. conſi.58. colum. fin. ubi precise loquitur de qualitate honeſtę uitæ,ſeu famę.Marſ.in l.ſi quis ne queſtio.de q̄ſti. nume. 130. & ſucceſſiue, ubi pluribus quotis & qualitalibus hoc comprobat . Deci. in c.ex parte. il 1.num.17.de reſcrip.Alc.in l.1.§.fin.nu.6. de uer. obl.Crau.de antiq.temp.par.1.ſub.num.15.Ceph. conſi.504.num.24.

Qualitas uitæ præcedentis elidit indicium malę famę, & delicti.l.non omnes.§.a barbaris.de re milit.q̄d dicit ualde not.Alex.in 3.apoſt.ad Bar.ſuper.l.fin. de quæſt.Crau.conſi.99.colum.fin.conſ.145.in fi. conſ.151.colum.5.Rolan. conſi.17.num.26.uol.1. facit.c.cum in iuuentute.de præſump.quod procedit etiam ſi extent indicia ſolemnia contra reum, ſecundum Bal.in l.fin.colum.ult.C.de prob.Nam fama bona legitime & plene probata impedit iudicē deuenire ad torturam , non obſtante aliquo indi-

cio.

cio.vt poſt Bald. ubi ſupra.Hyppol.in prac.crim.§.diligenter.num.196.& conſi.120.num.36.Gram.voto.3.num.27.& 28.Socin.iun.conſi.6. viſo. nu.12. uolum.4.& dicit Bart.in l.3.§.ſi ex improuiſo.de re milit. quod ſi inquiſitus ſe apud homines bonæ opinionis & famæ eſſe probauerit,quæſtioni ſubijci nõ poteſt, etiam ſi aduerſus eum ſit inditium idoneum ad impellendum iudicem,ut reum quæſtioni,& tormẽtis ſubijciat. ſequitur Ang.in l.milites. de quæſt. Alexan.conſi.90.colum.penult.vol.3.& Deci.conſ.189.colum.penult.etiam ſi indicia ſint ſpecialia, ſecundum Hyppol. ubi ſupra, & etiam ſi fama bona ſit probata in genere, vt ſup.uerſ. fama bona in genere,& infra verſ.reus contra quem.

¶ Quietatio adminiſtrationis a pupillo generaliter facta etiam cum decreto iudicis,& cum iuramento,nõ tollit reuiſionem rationis,& reliqua doloſe retenta, l.ſi ſeruus uetitus. de legatis primo, l. ſi quis rationes.de liberat.lega.not.Bart.in l.Aurelio. §.Caius. eod.tit.in ver.ſed quid ſi relinquitur.Bald.in l.cum neceſſitatem.C.de fideicommiſ.Caſtr.conſilio 371. Anchar.330.Soci.ſen.159.& 190.uolum.2.& conſi.92.uolum.4.Pariſ.89.num.19.uolum.1.Caſtr. alibi conſ.342.libro 2.Damhoud.in patroc.pupil. tit.de tut.& curat.liber.c.2.nu.48.Borgn.Caualc. de tut. c.1.nu.203.& ita in curia Pedem. deciſum fuiſſe teſtantur Foſſan.deciſ.74.num.7.Et nedum præmiſſo modo,ſed etiam ſi dictum fuit,quod ſibi noluit pręſtari totum illud in quo contingeret tutorem condẽnari ratione dictæ adminiſtrationis, propter hoc tamen dolus non uidetur remitti, nec reliqua, quæ eſſent apud tutorem,ſed ſolum uidetur de illo dictũ in quo ratione negligentię condẽnatus fuiſſet.Saly. in dicta l.cum neceſſitatem.Ang.conſ.175. circa fin. Anchar.conſilio 118.Ioan.de Anan.conſi.80.Deci. conſi.349.num. 11.vide ſup. verſ.dolum non poſſumus remittere.

Quietatio generalis regulariter peti non debet per creditorem,quia captioſa eſt,l.cum Aquiliana. de tranſac.quem tex.ad hoc ibi mirabilem dicit Bar. quem ſequuntur Angel.Iaſ.& alij.& Alexand. in l.ſi finita.§.eleganter.numero vigeſimoprimo.de dam.infec.Felyn.in cap.ſignificauit.columna fin.de teſtib. Barbat.conſilio 16.numero ſeptimo, libro ſecundo. Damhoud.in patroci.pupil.tit.de tut.& cura.liber. capitulo primo,numero octauo,& nono.Crau.conſilio 221.per totum.ſecus in quietatione particulari, hæc enim a creditore peti poterit etiam per inſtrumentum. Bart.in dicto §.eleganter.nu.3.Auffr. deciſione Tholoſ.307. Damhoud. ubi ſupra,numero nono. circa finem. Foſſan. deciſione 74. vi.ſup. uerſic. liberatio.

Quietationem generalem alteri facere cogi non poteſt quis.l.3.§.contrarium de contr.& vti.act.tut.Rom. conſilio 155.ſub numero 5.uerſic.tamen ego. refert & ſequitur Barb.conſilio 16.columna quarta, uerſ. ſecundo pręmitto.libro 2.Corn.conſilio 140.num. 2.libro tertio.Iaſ.in l.cum Aquiliana.in 3.not.& in l.ſi de certa.nume.5.C.de tranſac.idem ſenſit Bald. conſ.417.in prin.lib.2.Alex.conſi.11. viſo.num.9. uol.2.Lanfr.de arbitr.p.5.q.9.Fel.in c.ſignificauit. ante fin.uerſ.pro quo facit quod not.Bar.de teſti.& faciunt dicta ſup.verſ. laudum fieri.

R.

RADICE amputata rami quoque neceſſario decidunt.Bart.& Alci. in l.liberorũ. de verb.ſign.Anchar.in clemen.1. de Baptiſ.Bal.in l.maximum vitium. C. de lib. pręter.colum.2.& ibi Salyc.q.1. Bal.in l. venia.C.de in ius voc.Fulg.conſi.86.col.2.uer.nam cum mulier.Dec.conſ.85.num.9.471.nu.7.& 484. num.2.Ruin.conſi.120.uolum.1.Rube.Alex.conſi. 16.num.13.Pariſ.94.num.34.uolum.3.Ex quo infertur, quod cum quis alicui ſuccedendi ius non habet, nec ab eo deſcendentes ad ſucceſſionem uenire poſſunt. Ang.in §.reliquum. per illum text. in ver. ex diuerſo.in Authen.de hæred.ab inteſ.Deci.dicto conſi.484. num.2. ubi plura ad hoc citat. ſequitur Cephal.pluribus id comprobans, conſi.5.num.19. & 20.& conſi.470.num.31. & per totum conſi. vbi pluribus argumentis,& quotis hanc propoſitionem & illationem comprobat. Et vide ſupra uerſic. perſona excluſa. & infra verſic. ſtatutum excludens filiam propter maſculum.

¶ Ratificatio actus alicuius intereſſe concernẽtis adeo eſt neceſſaria, ut ſine ipſa nullũ ius quæratur ei qui aliquid ex ipſo actu prætendit. l. ſi pupilli. §.ſed ſi ego.de nego.geſt. ex quo dixit Bart. in l. ſi uxor.§. ſi quis.de adult. quod ſi fuerit facta pax ab aliquo pro ſe, & ſuis complicibus, & unus ex complicibus fuit offenſus antequam ratum haberet, quod licet poſtea ratam habeat pacem,non committitur pęna pacis ruptæ.arg.l.bonorum.ff.rem ratam hab.& dixit Caſtr.conſi.197.viſis.in 2.dub. ſecundum nouã impreſ. quod ſi donatio fuit facta abſenti, pro quo notariusſtipulatus fuit,quod ante ratificationẽ non fuit ius quæſitũ primo donatario, p reg.d. §.ſi ego. nam ſecundũ Caſtren.ibi,ſtipulatio notarij nõ facit quòd abſenti quærat ius niſi ſequuta ratificatione. Idem dicit alibi Caſtr.conſi.182.ubi loquitur in patre qui donauit filiæ abſenti, quod ei non fuit ius quęſitum ante ratificationem. pro qua materia, vide Curt.iun.conſi.52.num.13.conſi. 55.nu.10.conſ. 120.num.1.& 2. & ubique addo. Et Bal.in l.neque ei. aliàs,nec ei. de adopt. vbi dicit, quod ſi notarius recipit pacem pro abſente, talis receptio nihil operatur niſi ſequuta ratificatione. id etiam tenuerunt And.de Piſ.Guiel. de Cun. & alij quos citat Alberi. in dicta l.nec ei.§.eorum.& Deci.conſi.226.colum. 3.quos citat Rol.conſi.19.num.9.uolum.1. & ad dicta ſupra ex Pau.de Caſt.conſi.197. dic quod ratificatio non poteſt fieri per hæredes donatarij, ut per Alci.in dicto c.cum contingat. ubi uult id procedere,etiam ſi eſſet primus contractus iuratus.ſequitur Pariſ.conſilio 77.uolum.1.poſt Bar.in l.qui Romę. §.Flauius.numero 1.de verborum oblig.& not.in l. ſi is qui pro emptore.vbi Bar.Iaſ.& Doc.de vſucap. vide infra verſ. ratificatio fieri. & ſup.verſ.donatario nullum ius.Et hoc eſt adeo verũ,ut nec per conſtitutum alicui quæratur poſſeſſio ante ratificationem.Aret.conſi.17.uerſ.ſed ex ſecundo.Rota deciſ. 9.tit.de reſtit.ſpol.in nou.incip. licet amicus. Alex. conſi.110.colum.2.uolum.1.& conſ.167. col.penul. uolum.6.& cum Alex.conueniunt,Deci.conſi.226.

col.2.247.col.3.Bertr.conſ.173.nu.12.uol.1. Goz. conſ.14.col.2.Ruin.conſ.121.colum.2.vol.1.Corn. conſi.110. col.4. uol.2. ubi dicit ſe ita obtinuiſſe in facto.Caſtr.conſi.197.in ſecundo dub. Pariſ.conſil. 77.colum.3.& conſi.78.columna penult. uolum.1. Rube.Alex.conſi.132.col.1. Alci. in c. cum contingat.num.232.de iureiur.Iſern. in cap.1.§. Item ſacramenta. columna 4.de pace iuramen.firman.Cagnol.in l.2.C.de pac.inter empt.& uend. Afflic.ſuper conſtit.Regni,baiulos. verſiculo, decimo & ultimo. Materiam in caſu donationis cauſa mortis late proſequitur Couar.ad tit.de teſtam.ſuper 3.par. rubr.num.13.

Ratificatio fieri non poteſt,in prejudicium eius cui medio tempore fuit ius quæſitum, & ſic non retrotrahitur in præiudicium tertij.l.ſi ego.§.res.de iure dotium. not.in l.ſi indebitum. §.1. ff. rem ratam hab. Curt.iun. conſilio 55. num. 10. ubi ad hoc adducit conſi.Caſtr.& aliorum authoritates. & Deci.conſi. 226.Magiſter Ioannes.columna penul.& fi.& conſilio 464.placet.num.3.conſilio 198.viſis.colum.fi. conſi.460.viſo puncto.colum.penult. & fin. & in l. ſemper qui non prohibet. ſub num.15.verſic.tertia regula. vbi etiam Cagn. num.13. de regu.iur.idem Deci.alibi in l. contractus. in uerſ. quinto limitatur concluſio.& num.5.cum trib.ſeq.eo.tit.Goz.conſ. 14.num.1.& 2.conſi.62.num.5.Grat.conſi.36.viſo. num.33.uol.1.Bertr.conſ.73.quia difficultas.n.13. verſ.hinc etiam. uolum.1. Alex.in l.quod meo.col. 2.de acqu.poſſeſ.Alci.in c.cum contingat. nu.330. & 331.de iureiuran.Gomeſ. ſuper regu.de non tol. iure quæſi.quæſt.1.uerſic.primo non haberet locũ. Ripa in rubr. de iudic. num.71. Roc.Cur. in tract. de iure patron. uerſi.ius. quæſit.3. & Socin. in l. 1. §.ſi iuſſerim. de acquirenda poſſeſ. vide ſupra verſ. ratificatio actus.

Ratificatio fit non ſolum uerbis,ſed etiam factis.l.Paulus reſpondit. ff. rem ratam hab. Deci. in l.ſemper qui non prohibet.num.8.de reg.iur.conſ.58.& pro tenui.num.2.conſi.297.non patitur. nu.2.& 3. ubi ſimilia adducit. conſi.316. in caſu.nu.6. conſi.449. viſis duob.nu.34.& 35.conſi.486.viſis.nu.12. conſ. 583.iuridicam.nu.5.& 6.conſ.586. in cauſa.nu.13. conſi.618.in caſu.num.2.Pariſ.conſi.77. ſubſcripſi. nu.34.uol.1.Soci.iun.conſ.97.viſo puncto. nu.29. uol.2.Socin.idem conſi.91.nu.1.139. in controuerſia,nu.13.& conſi.146.in cauſa.nu.13. uol.3. Natta conſi.45.requiſitus.nu.10. Crau.conſi.237. frater. col.1.& conſi.276.ſubtilius.num.6.vide ſupra verſ. facta ſunt fortiora.

Ratificatio non ualidat cõfeſſionem vi & metu extortam, nõ pręcedentibus indicijs.Bar.in l.pen.de qq. Gand.in trac.maleſ.ſub rubr.de quæſt.& torm.col. 5.uerſ.Item pone quod quidam. Alex.conſ.5.in cã. col.1.uol.1.Marſ.in d.l.pen.col.2.& 3. pręſumitur enim idem metus torturæ durare,ubi durat eadem torquendi poteſtas.Corn.conſ.20. videtur. ad fi.& cõſi.134.in cauſa Gaſparis.col.1.uol.4. ubi dicit hoc procedere ẽt ſi reus non fuerit tortus, ſed ſolum ſpoliatus ante torturã.& dicit Bar.in l.1.§.ſi quis ultro. de quęſt.quod ille qui ducitur ad tribunal,ut ratificet, ueriſimiliter debet exiſtimare, ſi negat, ſe eſſe tormentis cogendũ,ut perſiſtat in confeſſione,vnde adhuc imminet metus coactionis, quia eadẽ potentia cogendi durat.facit quod dicitur de minis,ut incutiant iuſtũ metum, qñ eſt uerisimile quod habeãt executionem.l.metum.C.qđ met.cau. l.de pupillo. §.ſi qs ipſi. de op.no.nun. Aret.in l.qui in aliena.§. fi.de acq.hær. in gl. ſuper ver.hęredẽ. ubi dicit, qđ qñ confeſſio emanat in tortura, nõ præcedentib.indicijs legitimis, ẽt ſi in illa confeſſione reus perſeueret, illa confeſſio erit nulla, nec ex ea ſequi poterit condemnatio,per d.l.pen.cum Bar.ibi, & hoc dicit eſſe uerum,quicquid dixerit Bal.in l.1.C.de confeſ. in 2.carta.

Ratificatio ſpontanea uidetur purgare & tollere metum torturæ.arg.eorum quæ habentur in l.2.C.qđ metus cau.ubi ſolutio ſpõtanea purgat uitium uiolentiæ adhibitæ tempore promiſſionis. & tollit nullitatem actus præcedentis.l.fi.C.ad Maced.1. licet. de iudici.Afflic. deciſ.220.in fi. uerſ. quinta & ult. Oſaſ.deciſ.142.nu. 15.facitq; quod reus puniatur, ẽt quod confeſſio facta fuerit præcedentib.indiciis uel non,ut ex ſnĩa Doc.dicit Clar.lib.5.ſent.§.fi.q. 64.uerſ.cęterũ ſi reus. Ad huius ueritatem ui.dicta ſupra.in uerſ.ratificatio non ualidat. & plura dicta ſup.in uer.metus.& præſertim in uerſ.metus ſubſiſtente iuſta cauſa,& ſup.uerſ.actum dici non poſſe.

¶ Ratio aſſignari qñ põt unica tm̃ in lege uel ſtatuto, illa habetur pro expreſſa, & fit extenſio ex identitate rationis,ita Bal.in l.quoties ab omnib.C.de fideic.col.1.uerſ.modo quæro.Iaſ.in l.ſiue apud acta. nu.6.C.de tranſ.in §.1.nu.38.Inſt. de act.in l.1.§. fi.n.4.de no.oper.nunt.in l.2.n.5. de lib.& poſth. l.more,n.36.de acq.hær.l.1.ſub nu.20.de uulg.cõſ. 24.nu.37.conſ.67.nu.4.conſ.112.nu.18.conſ.118. nu.18.uol.1.Fely.in c.ſi qñ.nu.11.uerſ.ſed certe. de reſcr.Calc.conſ.48.nu.10. Deci.conſ.15. uerſ. ſcđo principaliter,conſ.64. nu.3. conſ.333.nu.5. conſi. 372.n.5.conſ.374.n.2.545.n.6.Ruyn. conſ.31.n. 3.uol.3.Crau.conſ.8. nu.14. conſ.118.nu.8. Alba. conſ.71.n.4.Dicit tñ Saly.in l.2.cir.fi. C. de noxal. qđ in ſtatuto ſemper pręſumuntur plures rõnes,qđ dictum dicit ſing.Ale.in l.ſi conſtante.in prin.nu.5. ſol.matr.uerſ.ſed quid ſi petenti.Iaſ.in Auth. quas actiones,ſub nu.22. C. de ſacroſ.eccl.Gozad.conſi. 103.nu.19.Hinc dixit Gabriel.cõcl.lib.6.de ſtat.cõcl.6.nu.5.qđ qui uult dicere unicã adeſſe rõnẽ in lege uel ſtatuto,hoc dẽt ꝓbare, qa plures p̃ſumũtur. Soci.iun.conſ.10.nu.21.uol.1.Pariſ.conſ.41. nu.74. uol.3.illud aũt de unica rõne,intellige qñ eſſet finalis,non impulſiua,Matheſil.in trac.extens. col.2. p c.1.de temp.ordin.in 6.& ita limitat Goz. d.nu.19. uide ſup.uerſ.extenſio eſt licita.

Ratio attenditur magis quàm dictum.l.adigere.§.quãuis.de iurepatr.l.milites,ff.de re milit.l.nomen, ad fin.de legat.tertio.Alber.de ſtatut.p.1.q.9.colum. 2.ad med.Rom.conſi.16. uiſo.colum.1. uerſi.item & quia.gl.in l.cum tale,§. falſam, de condit. & demon.quam ſequitur Iaſ.in l.ſi unus.§. ſi cum mihi, colum.1.in princ.de pact.in l.de quibus.num.5.de legi.in l.quod dictum.de pact.in prin.poſt gl.fi. in l.2. C. quæ ſit lon. conſ. & Bal.in l.fin. q.15.C.de hær.inſtit.Soci.in l.1.§. ſi ſtipulanti, nu.4.de uerb. oblig.in l.2.§.mutui,nu.8.ſi cer.pet. Bal.in c. poſt translationem,col.pen.uerſ.quęro utrũ.de renunt.

& in c.ex epiſtolæ.col.fin. de prob.vbi dicit rōnem eſſe fundamentum intellectus.allegat. l. ſcire oportet.§.& ſi maxime.de excuſ.tut. idem Bal. in c.& ſi Chriſtus.colum.fi.in fi.de iureiuran.dicit rationem conſiderari tanquam fundamētum actus nedum in legibus,ſed & in diſpoſitionibus hominum. allegat. l.fin.de hered.inſtit.Socin.in l.in conditionibus . in fi.de cond.& demonſt.in l. 1.num.21.de acq.poſſeſ. l.qui Romæ.§.cohæredes.col.7.ad fin.de verb.obl. & in §.Seia.colum.3. in prin.ea.l.& in l.fin. colum. fin.in prin.C.de eden.& in l.debitori. colum.fin.in med.verſ.ſecundo, C. de pact. & in l.1.colum.37.in med.de vulg.Bart.in l.1.§.qui præſens. colum.pen. in med.de verb.oblig. Iaſ.in l.filiusfam. §. Diui.nu. 152.de legatis 1.& in l.1.§.fuit quęſitum.nu.24. ad Treb.Barb.in l.2.colum.17.ad med.verſi.& licet.de verborum oblig.in l.is cui.col.24. ad medium.eod. tit.& in l.ſed ſi ex ſtipulatu.colum.7.in med.& colum.21.poſt princ.eo.tit.Bal.in c.venerabilem.col. pen.in prin.verſ.Item ratio. de elect. Oldr.conſi.9. poſit. col.1.poſt prin.verſ.alia. & verſ. concludendum.ubi not.loquitur de ratione.& conſi.73.quæritur.col.1.in fi.& cōſ.254.quia tota.colum.3. poſt princ.uerſ.ſeptimo.& conſ.257.factum tale eſt.col. 2.in princ. Lap. alleg.101. in ciuitate Florentiæ.ſub num.2.verſ.Item in eo.& ſub num.15. uerſ. nec obſtat quod ratio. Rom.conſi.403. pro deciſione.col. fin.ad fin.& conſi.457.circa propoſitum. colum.1. poſt prin.verſ.aut prohibuit.& conſi.503.diligenter.colum.1.ad fi.verſ.primo.Iaſ.in l.cum hi.§.eam tranſactionem.de tranſac.hinc dixit not.Bald.in l.ſi quis ſeruo. C. de fur. quòd ratio eſt anima. l.& habet ſe ad l.ſicut anima ad corpus.Bart.in l. non dubium.C.de legi.Abb.in c.nihil. nu.9. de elect.

Ratio cum dicto eadem eſſe non debet,gl.in l.fi.de of. procur.Cęſ.& ibi Bart.gloſ.in l.1.de excep.glo.in l. Labeo.de vſucap.Iaſ.in l.1.§. nuntiatio. in princ.de op.noui nunc.in l.re coniuncti,num.39.de leg.3.in l.1.num.12.in ius vocat. ut eant.in l.1. §.mutui. in prin.ſi cer.pet.hinc dixit Bar.in l.qui interrogatus. per illum textum.de petit.hære. quod verba teſtis, ſcio quia ſum certus, nihil valent, quia ratio nihil addit dicto.Bal.in l.ſolam.col.2.de teſt. Iaſ.in l.qui hæreditatem.nu.4.de acq.hęr.& in d.l.fi.num.4.& in l.certum.nu.6.ſi cer.pet.

Ratio eadem,& vna numero,decidit omnes caſus,non per extenſionem,ſed ſicut genus comprehendit diuerſas ſpecies caſuum emergētium. ita Pet.& Cyn. in l. iura non in ſingulas . de legi. quam doctrinam refert,& cōmendat Pau.de Caſt.conſi. 83. præſens caſus.colum.2.uol.2. Alex.conſi.75. videtur.col.1. uolum.5.alibi Pau. conſilio 441. pro declaratione. colum.ult.ad finem,uol.1.Iaſ.in l.3.§. Item acquirimus. de acq.poſſ.in l. a Titio.not.3. de verborum oblig.conſilio 141.aliàs.2.in 2.uol.num.14. & conſi. 63.num.19.uol.3.Deci.conſi.284.viſo puncto. nu. 2.conſi.227.in caſu.num.8.conſilio 372. num.7.in c.at ſi clerici.§.de adulterijs.ſub num.10.uerſ.& retenta.de iudici.Tiraq.de utroq.retr.tit.1. §.20. nu. 2.Crau.de antiq.temp.parte 4.in prin.numero 91. Natta conſilio 492.veram.num.4.Rolan.conſi.27. num.7.uolumine 1.Rimin.iun.conſilio 4. lata fuit. num.10.ubi alios citat.

Rationum calculatores,& reuiſores aſſumpti a partib. tanquam arbitratores, ut habeāt reuidere rationes, & calculum ponere,ſecundū introitus,& exitus apparētes ex libris,poſſunt id facere,non adhibita pręſentia partiū.ita Bar.p il lū tex.in l.2.§.fi.de admin. rer.ad ciui.pertin.ſequitur Soci. in l.ſi quis arbitratu.de ver.obl.limit.8.& ibi Iaſ. limit.6.ubi dicit idē in electis a iudice,per tex. in d.§.fin.in uerſ.& ſi cōtra abſentem,& ibi gloſ. in ver.inanis. & ibi Barto. ad hoc no.illum tex.& ex eo infert, quod reuiſores rationum communis,poſſunt pronūciare officialem pręteritum eſſe debitorem communis eo abſente,& non citato.Et hoc verum,quando haberent tm̄ calculare,& non iudicare,nam ſi haberent iudicare, eſſet neceſſaria citatio.& ita intelligitur deci.Bal.quę videtur cōtraria in l.hac edictali.§.ſi illud. C.de ſecun.nup.pro quo videas Sal. in l.fin.col.pen. C.de contrah.emp.Soci. tamen in d.l.ſi quis arbitratu.limit.8.in fi.ver.cogita tamen.relinquit cogitādum, quia aliàs vidit in practica ſuper hoc dubitari. Tu dic,quod ſi aliquod dubium ex calculo reſultat, ita quod calculatoribus neceſſe ſit ſe informare a partibus ſuper diſcuſſione alicuius dubij, debent citari intereſſati,ratione præiudicij. iuxta terminos. l.de vnoquoque. de re iudic.

¶ Rebellionis crimen committitur etiam contra inferiorem dominum iuriſdictionē habentem . Io.And. in c.fœlicis.q.6.de pœn.in ſexto.Caſtr.in l.3.C. de epiſc.aud.ubi dicit,ita de facto ſeruari. Ang.in trac. malef. in ver. che hai tradito la tua pat. late Brun. conſi.28.colum.1.& 2.Hyp.in l.1.num.6. C. de ſicar.& hanc ſentētiam pluribus comprobat,& communem dixit Alex.conſ.13.conſideratis. nu.2.3.& 4.vol.6.Socin.late conſi.275. lib.2. Alex. ſequitur Boſ.in tit.de regal.nu.15.cum plur.ſeq.Crau.conſ. 469.col.3.Oſaſ.deciſ. 79. & ſeq. ſiue talis dominus recognoſcat ſuperiorem ſiue non,ut in ſuprad.locis. in hoc tamen eſt differētia, quia ſi committatur contra non recognoſcentem ſuperiorem, pœna.l.quiſquis,C.ad l.Iul.maieſt.extenditur ad filios rebellis. aliàs non,ut dicit Alex.in d.conſ.& Gig. de crim.lęſæ maieſ.ſub rub.de pęn. quas incur.pat.com.crim. læſæ maieſt.q.23.nu.9. Gabr.concl.lib.7.de maleſ. concl.37. ubi materiam cumulat.

¶ Recedere a iure regulari ex aliqua cauſa ubi alicui licitum eſt,non ſufficit cauſam ſubeſſe, niſi per eū cui hoc de iure competit exprimatur. Rom. conſ.483. nu.14.& conſ.499.n.3. ubi allegat Inn. in c.pręterea. de dilat.poſt Oldr.conſi.287.aliàs.326. ubi allegat hoc dictum ad concludendū idem in Papa,qñ ex cauſa reſcribit aliquid contra ius cōcernens uniuerſalē ſtatum Eccleſię. Iaſ.in l.ex quacunq;.n.33. verſ.Item inquantū.ſi quis in ius uoc.non iuer.Feli. in c.1.poſt nu.50.verſ.& prædictis adde. de conſt.in c.cum ordinem.poſt nu.8. uerſ.bene facit quod no. Inn.& in c.ſuper literis.nu.17.uerſ.x.regu. de reſcr. Deci.in c.conſuluit.circa med.de appel.pro quo vi. ſup. verſ. Papa non poteſt id ſtatutum.

¶ Receptio in canonicū verbalis,& immiſſio verbalis ī poſſeſſionē facta p executorē ī re pñti, & ī cōſpectu eccleſię,cui⁹ recept⁹ intēdebat eē canonic⁹,opat immiſſionē realē in quaſi poſſeſſionē ipſi⁹ canonicat⁹, & prębēdæ.arg.l.clauib.de cōtrah.emp.vbi traditio

clauium rei uendita facta in præſentia rei,operatur traditionem poſſeſſionis illius,& de acq.poſ.l. 1.§. ſi iuſſerim.& l.quod meo.§.ſi uenditori. ubi quod traditio uerbaliter facta in conſpectu rei, ipſius traditionem operatur,& ita quoad materiam propoſitionis,Ioan.And.ad Spec.de inſtit. quem ad hoc refert Rom.conſi.337.num.6.& cōſi.482.in 1. dub. Et hoc dummodò poſſeſſio uacua eſſet.Ripa de priuil.contrac.cau.peſ.nu.188.

Re communi aliquid facere licitum non eſt inuito, & prohibente altero ſocio, quando res communis nō eſt ad illū uſum deſtinata, quia iſto caſu melior eſt conditio ſocii prohibentis,iuxta reg.l.Sabinus. cō. diuid.& tradita in reg.in re communi.de reg.iur.in 6.& eſt glo.not.in l.fiſtulam.§.fin.& ibi Ang.& alii.de ſeruitut.vrban.præd.quæ gloſſ. vult,quod in turri communi non liceat altero ſocio inuito fœnum imponere, quando ad hunc vſum non eſt turris deſtinata.ſecus quando ad hunc vſum eſſet deſtinata,nam tunc ſocio licitum eſt ea uti altero inuito dato quod illi noceat. Vnde dicunt Bal.& Fulgoſ.in d.l.Sabinus.per glo.ibi.ff. com. diuidu.quod ſi aliqua domus ſit cōmunis duorum ſociorum, & unus eorum vult eam habitare, alter uero uult penſionare,præfertur volens habitare, quia non debet prohiberi uti iure ſuo ad uſum deſtinatum, dato quod conſocio afferat nocumentum.l.ſæpe.in fi.de re iudi. ſequitur Iaſ.conſi.98.Accedo.nume.3.uol.1.refert Neuiz.conſi.65.ſub nume.22.Brun. conſi. 49. in fi.Corn.conſi.186.licet.nume.10.& 11.vol.1.ubi etiam ait poſſe uti re communi inuito ſocio, etiam ſine aliqua penſione,cum ſit uſus indiuidui. & dicit Deci.in c.cum omnes.de conſti.in 1.lect. ſub nu.5. uerſi.iſta reg. fallit primo.quod quando quis vtitur re communi ad uſum deſtinatum, non inſpicitur ꝙ euenire poteſt.& conſi. 243. in quęſtione. ſub nu. 7.verſi.vltimo non obſtat.& conſi.248.in caſu.ſub nu.2.in uerſi.nec obſtat ſi dicatur.conſi.282.Et diligēter.nu.4.& in l.ſi ſocius.nu.7.ſi cer.pet. vi. ſup. uerſi.Molendinum condomino.vi. in terminis Ioā. de Mon. Sp.conſ.342.Licet poſſet.Et uide ſu. uerſ. facere ædificium.& uerſic.Murus deſtinatus ad eleuandum.Poſt hæc ſcripta uidi materiam copioſiſſime tractatam per Foſſanen.deciſ.41.incip.Socius inuito ſocio. ui. ibi. & deciſ. 115. incip. in pariete communi.

¶ Reconciliatus admittitur in teſtē cōtra eum cū quo fecit pacem,antiqua inimicitia non obſtāte.arg. C. famil.erciſc.l.in ipſius.de adim.lega.l.3.§. ult. not. in auth.ſi dicatur.C.de teſti.Rom.cōſ.186.nu. 6. in reſpon. ad cont. Hoc tamen dummodo reconciliatio non ſit recens.Bal.in marg. in uer. Teſtis inimicus.cum quo Steph. Auffr.de teſti. in uerſ. inimicus capitalis.nu.56.Fel.contra in c.cum oporteat. poſt n.4.de accuſ.pro qua materia ui. ſup.uerſ.inimicus reconciliatus.& q̄ ad hoc copioſe ſcripſi.q.51.n.22.

¶ Rector eccleſię nō habentis capitulū,ſolus illud idē agere poteſt quod ageret prælatus cum capitulo ſi illud haberet.glo.in c.potuit.de loca.ſuper ver.expelli.uerſ.Et ſi unus ſit ſacerdos. quā ſequitur Abb. in c.1.col.fin.uerſi. ſi uero eccleſia. de dolo & contum.& in c.Imperatorum. col.2.ſub nu.7.de iuracalum.Rom.conſ.36.in prin.& in l.ſi uero.§.de uiro.ſol.mat.fal.28.uerſ. nono probatur. Feli.in c.fi. poſt nu.11.de præſcr.Hyp.in l.1.§.præterea. poſt nu.128.de quęſt. & hoc circa ipſius eccleſiæ regimē bonum,ſecus ſi bona alienare uellet, nā id non poſſet facere non requiſito ſuperioris cōſenſu. Abb.in c.1.ad fin.verſ.vlt.quæritur.de his,quæ fiunt a præla.Franc.in c.1.num.21. de reb.eccl.non alien.in 6. Feli.in c.edoceri.col.pen.& fin.de reſcri.Rui.conſi. 157.nu.24.li.1. Rebuf.in cōpen.alie.rer.eccl.in ver. cleri.num.79.& 80.idem in alijs arduis negotijs ſeruandum dicit Felin.in dicto c.edoceri.pro quo vide ſup.verſ.prælatus explicare.

¶ Redditus annui poſſunt emi ad vitam cum bona cōſcientia,l.iubemus.C.de ſacroſ.eccl.Abb. in c.in ciuitate.n.7.de vſur.poſt Inn.& Hoſt.ſequitur Rom. conſi.302. verſ.tertio probatur.Cuma.conſ.181.Ripa lib.1.reſp.c.19.nu.6.ubi dicit communiter tenere canoniſ.dummodo emptio iuſto precio fiat,vt dicit Ancha.in q.incip.Antiquis & modernis temporibus. in 1.caſu.& Anch.Regien.q.33.venditor.nu. 8.& 9. p.2. & dummodo contrahentium intētio ſit vitam,ſuam pro termino ſtatuere,quæ poſſet ſic eſſe vnius diei quàm multorum,vide ſup.verſ.contractus ratione incerti euentus.Quid aūt ſi talis emens ad vitam tantum viuat,vt redditus percepti ſint maiores quam pecunia data,an teneatur illud plus reddere. ponunt Cyn.Bal.& Sali.in l. ſi pater. C.de fideicommiſ.& in l.ſi ea pactione.C.de vſur. Io.And. in d.c.in ciuitate.& in addi.ad Specul.tit.de uſur.ſuper rubr.Laur.de Rodul.in cap. conſuluit. de vſur. in ſecunda parte,quæſt.2.Oldr.conſil.207. Ant.de But.conſi.17.Addi.ad Abb. ſuper dicto c. in ciuitate.in lit.A. Iaſ.in l.cūctos populos. C.de ſum.Trin. in 2.lect.num.42.

¶ Regalia cedi non poſſunt ad ſucceſſorum præiudicium.Bal.in tit.de pace Conſtan. verſ.amplius conſueuerunt.conſi.271.col.2.lib.1.& conſ.271. lib.3. Socin.conſi.4.nu.8.& conſi.7.nu.5. & 6. uolum.3. Iaſ.in prælu.feud.col.29.uerſ.alibi.ibi. etiam dicit. conſ.1.num.6.uol.1. & conſ.227. nu.29. uolum.2. Ruin.conſi.90.col.10.& conſ.91.col.4.uol.1. Feli. in c.ad audientiam.col.2.ver.dixit & Bal.de pręſcr. & in c.1.col.4.ver.quarto declara.& ibi Deci.num. 37.& 38.de probat.Brun.conſ.11.col.8. uerſic.non omitto tamen.Rube. Alexan.conſi.50.num.7.Gozad.conſ.8.num.45.Afflic.in prælud.conſt.Regni. q.24.circa finem.Ceph.conſi.615.nu.84.volum.5. vide ſupra in ver.Princeps nec per contractum,vide Pariſ.not.in addi.ad Bart. ſuper l.digna uox. C. de legi.in ver.Imperator.

Regalium conceſſio facta a principe per contractum,licet ipſi cōcedenti quo ad vitam ſuam pręiudicet, vt copioſe ſcribit Rub.Alex.conſ.138.non tamen quo ad præiudiciū ſucceſſoris valet.Bal.in locis de quib. in uer.regalia cedi non poſſunt.& alij Doc.ibi citati.& Rebuf.in concor. tit. de collat.verſ. Item dicit Bal.Socin.conſi.4.nu.8.& conſ.7. nu.5.& 6. uol.3. niſi eſſent regalia p Principes cōcedi ſolita. Aquen. in c.1.col.3. qui feu.da.poſ. & niſi eſſent ita modica regalia, ut principatus notabilem diminutionem non inducerent. Aquen.vbi ſup.col.1. & ita ante eū dixit Card.Ale.in p̄lud.feud.col.10.cir.prin. Bertr. cōſ.42.col.1.uol.1.in antiq.Iaſ.conſ.10. col.fi.uol. 3.

vbi hanc prohibitionem conceſſionis regalium, intelligit in regalibus ipſius ſtatus principalis, ſecus in regalibus rerum, & locorum particularium. Idem in iuriſdictionalibus dicit Bal. in l. qui ſe patris. col. pen. uerſ. Item in conceſſis. C. vn. lib. Aret. in c. nouit. col. 3. de iudic. ubi Fel. col. 7. & Deci. nu. 14.

¶ Regia ordinatio ex certa ſcientia facta non debet in dubium reuocari, ita Bart. in l. conficiuntur. §. codicilli. de iure codicil. Iaſ. conſ. 144. nu. 7. uol. 2. Pariſ. conſ. 5. num. 122. vol. 4. Deci. conſ. 191. ſub num. 2. verſ. prædictis. conſ. 269. nu. 11. conſ. 341. nu. 3. Socin. iun. conſ. 68. nu. 12. uol. 3. Crau. conſ. 241. nu. 3. Natta conſ. 636. nu. 159. Rol. conſ. 71. nu. 47. uol. 2. Nam ex huiuſmodi clauſulæ (ex certa ſcientia) appoſitione, Rex videtur uti plenitudine poteſtatis, gl. in c. ad hęc. de reſcr. & in c. ex parte, il 3. de offic. deleg. Bal. in l. eos. in prin. C. de appel. Im. in l. quidã conſulebat. de re iudic. Deci. l. in teſtamento. nu. 13. C. de teſtam. mil. l. in totum. de reg. iur. d. conſ. 191. nu. 3. d. conſ. 269. nu. 11. d. conſ. 341. n. 3. Crau. cõſ. 182. nu. 18. Rol. d. conſ. 71. nu. 48. & 49. Gabr. concluſ. lib. 6. de clauſul. concl. 1. nu. 6. vi. ſup. verſ. clauſula, ex certa ſcientia, appoſita.

¶ Regulæ eſt inhærendum donec doceatur de exceptione. l. ſuus quoque. uerſ. puto. de hæred. inſtit. l. ab ea parte. de probat. c. ad decimas. de reſti. ſpol. in 6. c. venerabilibus. §. poteſt quoque. de ſenten. excommun. in ſexto. Bal. in l. ſi tutor. in fi. C. de ſer. pignor. da. manum. & in c. 1. colum. 3. de alien. iudi. mut. cau. fac. & in conſi. 327. pridie. parte 1. Bart. in l. quoties. ſi quis caut. & eſt gloſ. ſuper rubr. de regulis iuris, in ſexto. ante finem. Iaſ. in l. poſt dotem. num. 87. 2. lect. ſoluto matrimonio. in l. ſi creditores. num. 17. in l. cætera. num. 4. de legatis primo, & in conſi. 16. numero decimo, uolum. 3. Deci. in l. fœminæ. ſub nu. 108. de rég. iur. & in c. ſicut. ſub nu. 3. de probat. Menoc. conſi. 72. rem hanc. num. 3. Beci. conſ. 89. proponitur. nu. 8. & conſ. 101. in propoſita. nu. 41. Deciſ. Fiuiz. 3. nu. 18.

¶ Reipublicæ intereſt magis gubernari ab uno, quàm a pluribus. Hiero. ad Ruſticum. epiſ. 4. l. 2. §. nouiſſime. de orig. iur. c. in apibus. 7. q. 1. Tiraq. de iure primog. q. 4. num. 15. & 30. cum communio pariat diſcordias. l. cum pater. §. dulciſſimis. de leg. 2. & quod commune eſt negligitur. l. 2. C. quan. & quib. quar. pars deb. libro 10. Corn. conſ. 24. num. 13. uol. 2. ex quo infertur, feudum reduci poſſe ad primogenituram, in pręiudicium etiam illorum qui ex primis inueſtituris intereſſe prætenderent. Caſtr. conſ. 179. in cauſa. n. 3. li. 1. in nou. ſequitur Alex. conſi. 12. perſpectis. ad fi. uol. 5. cũ alijs cit. per Tiraq. de primog. q. 77. ad fi. Ruin. conſi. 2. nu. 3. li. 4. Iaſ. conſ. 236. li. 2. & conſ. 107. lib. 4. Ceph. copioſe exemplificans, & declarans conſi. 3. num. 20. & ſucceſſiue, vide ſupra verſ. principem erigere poſſe.

¶ Rei vendicatio non cõpetit contra negantem ſe poſſidere, ſed ſi de mẽdacio conuincatur, eidem poſſeſſio aufertur, & conuincenti datur. l. fi. de rei vendic. Bal. conſi. 201. lib. 3. Bart. in d. l. fin. q. ult. Lap. alleg. 54. nu. 2. & alleg. 63. in prin. Rom. conſi. 70. ſub nu. 4. uerſ. dicendum eſt. Iaſ. in l. ſicut autem. §. fin. de re iud. l. quod te. ſub num. 30. ſi cer. pet. & in l. 2. q. 32. C. de iure emph. Dec. in c. cęterum. nu. 19. de iudici. Hyp. ſuper rubr. de fideiuſ. q. 46. & ſing. 242. ubi copioſe hanc materiam tractat. & vi. Mandoſ. ſen. ad d. alleg. Lap. & Iun. ad d. conſ. Rom.

¶ Relatio ad id eſt facienda, quod principaliter diſponitur in oratione. l. fin. §. Titia. in fin. de libera. lega. Aret. in §. apium. in 4. not. Inſtit. de rer. diuiſ. Dec. in l. diem functo. nu. 12. de offic. aſſeſ. Rui. conſ. 45. nu. 13. in fi. lib. 1. & conſi. 131. nu. 3. lib. 2. Ceph. conſi. 622. nu. 46. vi. inf. uerſ. relatio ad omnia.

Relatio ad omnia præcedentia nunquam fieri debet, quoties induceret cõtrarietatem in diſpoſitione, vel quoties ipſa diſpoſitio irritaretur. l. ſi idem cum eodem. §. fin. & ibi glo. & Doct. de iuriſd. omn. iud. l. 1. §. deinde. de poſtul. l. ſeruo alieno. §. ab impubere. & l. ſi quis a filio. in prin. de lega. 1. l. fin. de fideicom. liber. Bar. & ſcrib. in l. talis ſcriptura. de leg. 1. Specul. in tit. de inſtrum. edit. §. nunc autem. uerſi. item excipe. & in tit. de diſput. & alleg. §. poſt hoc. uerſ. vel quod. in prin. Canon. in c. Secundo requiris. de appel. Alex. conſi. 48. num. 6. uol. 1. conſi. 95. col. 1. in fi. uol. 7. Bal. conſi. 357. clauſula, uol. 4. Butri. conſi. 7. uer. clauſula. Rom. conſi. 117. uiſa. Corn. conſi. 76. lib. 1. conſi. 109. lib. 3. Curt. ſen. conſi. 62. colum. 8. Iaſ. conſi. 97. num. 10. uolum. 1. & in l. talis ſcriptura, col. 6. de lega. 1. Ruin. conſi. 112. dub. 1. libro 5. Nat. conſi. 374. poſt multa, nu. 8. Deci. conſi. 194. ſtudendo breuitati, ſub nu. 3. uerſ. quarto hoc idem. ubi citat Alex. d. conſi. 48. Ruin. conſi. 104. uiſis, nu. 7. uol. 3. & conſi. 72. prima uidetur, colum. pen. uol. 5. Crau. conſi. 257. teſtator. ſub nume. 19. uerſi. non obſtat quintum, vide ſup. uerſi. clauſula natura eſt.

Relatio ad perſonas facta, debet intellectum recipere ſecundum conditionem perſonæ, de uſu & habit. l. plenum, §. equitii. de iudic. l. ſed etſi ſuſceperit. §. liberis, de teſtam. mil. l. ex militari. §. pen. de iniuſ. teſtam. l. ſi quis exhæredato. §. irritum. Bal. in l. 1. C. ne ſi. iuſ. prin. Deci. conſi. 316. nu. 8. in fi. Afflic. in c. 1. in fi. de eo qui fin. fe. agna. Pariſ. conſi. 4. ſub num. 23. lib. 1. & fuit etiam dictum Bart. in l. hæredibus, §. 1. ad Trebel. & Pau. in l. ex facto §. rogatus, eodem titulo.

¶ Relatiui natura eſt in totum repetere antecedens ſuum, etiam cum omnibus ſuis qualitatibus. Barto. in l. ſi quis ſeruum. §. finali, poſt med. de lega. ſecundo. in l. a filio. §. penult. & fin. de alimentis, & cibariis leg. Alexan. 141. uiſo teſtamento, columna prima, uolumine ſecundo, Raph. Cuman. conſilio 118. Teſtator inſtituit, columna ſecunda, in princ. Bald. in l. finali, columna ſecunda, C. de impub. in uerſiculo, ſecundo oppono. ubi dicit quod idem operatur ac ſi omnia antecedentia fuiſſent repetita nominatim. idem dicit alibi Bart. in l. 1. in fi. ſi fam. fur. fec. dic. Aret. in l. etiam ſi. colum. 4. poſt med. de uulg. & pup. Et quod relatiuum cenſeatur eſſe in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, tenent communiter Doct. in l. aſſe toto, de hær. inſtit. in l. in teſtamento, de cond. & dem. cum Bar. in l. 1. de recept. ut dicunt Pariſ. conſi. 39. nu. 13. uol. 1. & Laur. Siluã. conſi. 68. nu. 5. Dixi ad Curt. iun. conſi. 5. nu. 6. ſuper uerſ. qualitatib. & de relatiui, qs uel qui, natura uide in deciſ. Fiuiz. 2. nu. 31. & 32. ui. ſup. uerſic. dictio aliqua.

Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus. l. aſſe toto. de hæred. inſtit. l. in ſumma. in prin. de re iud. Doct. in l. certum. ſi certum pet. & in ſimili habetur per Gomeſ. in reg. de ann. q. 29. quinimmo omnes qualitates, quæ inſunt in primis gratijs reualidatis, debent de neceſſitate ſeruari in gratia reualidatoria. dicit Gig. conſi. 8. circa parrochialem. nu. 3. & 4. circa quod plura adducit Gomeſ. in reg. de non iudic. iuxta form. ſuppl. q. 7. num. 3. pro quo vi. Gemi. conſi. 128. factum tale. colum. 2. & Rom. in conſi. 383. in propoſito. col. 1.

¶ Relictum annuum, maxime cauſam alimentorũ concernens, quatenus non eſt petitum, reſpectu temporis præteriti, peti poteſt in præſenti. l. libertis quos. §. manumiſſus. de alimen. & cib. lega. l. de alimentis. C. de tranſa. Rom. conſilio 458. ſub numero primo, verſic. & relictum annuum. Et hoc ſi alimenta iure actionis petantur, ſecus ſi officio iudicis. Alex. conſi. 7. num. 10. uolum. 2. Deci. in l. de alimentis. in 1. not. C. de tranſac. Aquen. in l. diuortio. num. 12. ſoluto matrim. vide ſup. verſ. alimenta præterita. & verſ. legatum alimentorum æquiparatur.

¶ Rem habens præſumitur enim vigore tituli præcedentis habere. gloſ. in l. quędam mulier. de rei vendic. probatur in l. 2. de acquiren. poſſeſ. C. & in l. 1. C. de impon. lucrat. deſcrip. libro decimo. Bart. in l. cum ſolus. columna tertia. de vſucap. Franc. in cap. bonæ. columna 3. poſt princ. de appel. Alcia. de præſump. regu. ſecunda. præſump. 24. Cur. iun. conſilio 88. num. 6. ubi dixi. ſuper ver. ex titulo præambulo. Et hoc etiam ſi titulus fuiſſet inutilis. Curt. iun. conſilio 168. nume. 33. & 34. vbi dico, ſuper verb. titulo præcedenti. Ruin. conſilio 61. numero nono. libro 1. Craue. 91. num. 9. & 158. num. 13. Cephal. conſilio 454. num. 75. 76. & vide ſupra verſic. poſſidens ex cauſa.

¶ Remedia duo vbi alicui competunt, ſi in primo intentato ſuccubuit, non prohibetur aliud intentare, etiam contrarium. l. Aurelius. §. fina. de libera. lega. ubi Bart. & alij. Cyn. poſt Pet. quem ibi citat Bart. & Aret. in l. 1. C. de fur. Alexan. in l. qui Romæ. §. penult. de verborum oblig. Iaſ. in l. naturaliter. §. nihil commune. colum. 7. verſi. ſecundo principaliter. de acq. poſ. & in d. l. 1. num. 21. Cagn. in l. ubi repugnantia. limit. 3. ad finem. de regu. iur. Ceph. conſi. 624. num. 34.

Remedium reintegrandę non competit ei qui a re culpa ſua cecidit. Socin. in l. rem quæ nobis. numero 8. verſic. quinto dubitatur. de acquirenda poſſeſ. ubi * dicit quod iſta eſt opinio communis. Alexan. conſilio 92. perſpectis. colum. 2. uerſi. nec etiam poteſt. uolum. 1. Ripa in c. ſepe. de reſtit. ſpol. num. 27. uer. quinto dubitatur. Alexan. etiam conſi. 6. circa proceſſum. uol. 3. col. 2. Abb. & alij in c. accedens, il 1. vt li. non conteſt. Cur. iun. conſi. 131. nu. 12. quid autẽ ſit in minoribus, eccleſijs, & abſentibus, qui culpa ſua ceciderunt a poſſeſſione? Dic, quod ipſis pro recuperanda poſſeſſione amiſſa eorũ negligentia competit officium iudicis. Socin. d. l. rem quæ. ſub nu. 9. verſ. prædicta tamen. Alexan. d. conſi. 92. col. 3. uer. nec obſtat. Hoſt. & alij. in d. cap. accedens. Ad caput propoſitionis, vide Affl. deciſ. 394. ad verſ. quid autem, vide Rub. Alex. in l. non ſolũ. §. morte. nu. 388. de no. op. nun. & Tiraq. in trac. ligna. §. 9. glo. 3. ſub num. 19. ver. verum Alexandri. Contra quem autem detur hoc remedium, vide ſup. verſ. canonis reintegrandę remedium.

¶ Remiſſio facta a principe debet expreſſe continere qualitatem, quæ delictum aggrauat, & quæ principem ad concedendum gratiam delinquenti difficiliorem redderet. Ita Iaſ. in l. nec damnoſa. poſt prin. C. de preci. Imp. off. Boſ. ſequitur in praxi crim. tit. de rem. ex ſola clem. princ. num. 33. ſecus in remiſſione facta a parte in confectione pacis, in qua non eſt neceſſe qualitatem exprimere, quia ipſi facientes pacem de qualitate delicti certiorati ſunt, & ſic amplius certiorari non debent. regu. eum qui certus. in ſexto. quæ ratio ceſſat in principe remiſſionem concedente. Marſil. in lege penult. numero 69. de quæſtionib.

Remiſſio ſeu reſtitutio, uel indulgentia principis non aufert ius alteri quæſitum, nec bona alijs conceſſa. cap. quamuis. & ibi gloſ. mag. de reſcript. in ſexto. Barto. in l. fin. columna 3. & ibi Bald. C. de ſent. paſ. Bart. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. columna penultima. de liber. & poſthum. Abb. in cap. 1. in 1. not. per illum textum. de paroch. Iaſ. conſi. vltimo. nu. 5. uolum. 1. conſ. 21. in fi. uolum. 3. Natta conſ. 211. nu. 12. Meno. conſi. 103. nu. 25. ubi alios adducit. Viui. com. opin. libro 1. opin. 244. quæ incipit. Bannitus. Dixi copioſe in qq. meis legal. q. 19. per totam. & q. 36. num. 20. & nu. 19.

Remiſſiones de cõſuetudine Italiæ hodie in delictis nõ fiunt. Bar. in l. ſepulchri. circa medium. de ſep. viol. Bal. in l. 1. C. vbi de crim. ag. op. in l. 1. col. 8. C. de hęred. inſtit. in l. 2. C. de ſeru. fug. Gram. conſilio 28. in cauſa eiuſdem. in fin. Marſ. in prac. §. opportune. nu. 35. conſi. 32. caſus. num. 9. & conſ. 99. largiri. nu. 21. Rolan. conſ. 60. Antonius. nu. 22. lib. 2. Clar. in prac. crim. §. fi. q. 38. verſ. ſed certe. Ang. in l. hæres abſens. de iudici. aſſignat rationem, quia vnaquæq; ciuitas ſuis eſt diſtincta terminis. Marſ. in l. 1. nu. 12. de rapt. Soci. reg. 335. limitat multis modis. in materia, vi. Alex. conſ. 216. põderatis. nu. 10. & ſucceſſiue. uol. 6. & cõſ. 166. videretur. per tot. vol. 7. plura per Fel. in c. fin. de foro comp. per Abb. conſi. 24. Rodulphus. in vol. 1. Gram. plene. deciſ. 26. Michael. Deci. in c. 1. verſ. tertio prædicta. de iudic. iſta materia eſt frequens, & in ea fiunt plures diſtinctiones, & eã copioſe, & pulchre per ſingula capita tractat Iaco. de Belu. in repe. c. Romana. §. cõtrahẽtes. de foro cõp. in ſexto. num. 116. & ſucceſſiue vſque ad nu. 124. Bellam. in d. §. contrahentes. nu. 35. & ſucceſſiue uſque in fi. quid autem ſit in hæretico, vi. Iac. de Belu. vbi ſup. nu. 119. & pro ampla materiæ remiſſionis in delictis cognitione, vide Ioan. Calder. in repet. c. de illis. de raptor. num. 15. & ſucceſſiue. in quibus locis etiam habes quid in contractibus, & quid in cauſis ciuilibus grauibus, & arduis. & vi. Iaſ. conſi. 121. dominus Petrus. num. 3. 4. & 5. uol. 1. contra hanc propoſ. quod immo remiſſio fieri debeat, ſcribit copioſe Couar. pract. q. c. 11. nu. 3. vide illum.

Remiſſiones emphyteuſis fieri nõ ſolẽt regulariter ob ſterilitatẽ, uel aliud dãnũ cõtingẽs. Cot. in ſuis memor. ĩ ver. cõductor. & ĩ uerſ. emphyteuta. ĩ prin. ubi dicit ſic cõitertẽneri. Clar. ĩ §. emphyteuſis. q. 8. ver.

ſed nunquid. Eman.Soar. in theſau.recep.ſent.nu. 106.lit.E.qui poſt Iaſ.conſ.54. nu.2. libro 1. & clarum, vbi ſup. limitat niſi emphyteuta ob aliquam bellorum calamitatem nullos fructus percipiat, quã limit. probare videtur Alex.in l.interdum. §. quod ex naufragio.n.7.de acq.poſ.Prepoſ.in tit.de alien. feu.col.1.& 2.Foſſan.deciſ.20. nu.1.vi.ſup.ver.emphyteuta non tenetur. in hac materia attenduntur pacta & conuentiones partium, & caſu quo locator teneatur, debet cõductor illi denuntiare, ut poſt plures quos citat dicit Foſſan.deciſ.108.

¶ Renuntians feudo paterno, non dicitur renuntiare portioni feudi, quæ per mortem patris in fratrem deuenit: ita quod mortuo fratre poteſt venire ad ſucceſſionem portionis feudi uacantis per mortem fratris.ita Bal.in l.1.q.50.de rer.diuiſ. Aluar. in c.1. de eo qui fin.fec.agn.Alexan.in l.1.§.veteres.nu.7. de acq.poſ.& in l.qui Romæ. §.duo fratres. nu.60. de verb.oblig. Iaſ. in dicto §.veteres. num.24.& in conſi.84.num.8. vol.1. Tiraq. in tract. de iure primig.q.86.nu.7.Clar.in §.feudum.q.77.uerſ. ſed pone.Menoc.conſi.401.nu.90.

Renuntians iuri ſuo non poteſt amplius habere regreſſum ad illud.l.quæritur. §.ſi venditor. de ædil.edic. & l.1.§.qui ſemel. de ſucceſ.edic.Pariſ.conſ.26.nu. 44.uol.3.Crau.conſi.290.num.2. ver.ſecundo nos. Deci.conſi.389.nu.10.Crau.conſi.35.num.4. conſ. 74.num.7.Menoc.conſi.401.num.100.Ceph.conſ. 437.nu.56.eſt text.in l.Herennius.in prin.de euic. in l.quoties ab omnibus.C.de fideic.glo.in c.quam ſit.7.q.1.per text.ibi.exemplo Eſau, qui primogeniturã ceſſit Iacob, nec eam amplius recuperare potuit.Gen.25.concor.ſunt in d.gloſ.in uer.quam periculoſum, quod remittentibus actiones ſuas non eſt dandus regreſſus ad eas.Cepha.conſ.620.nu.48.vi. ſup.verſ.fideicommiſſo renuntiari.

Renuntians omnibus exceptionibus generaliter, non intelligitur renũtiare exceptioni, quę habet ortum ex facto aduerſarij.l.qui officij.§.fi.de cõtrah.emp. l.cum proponas. C. de naut.fen.Rom.ſing.441.tu ſcis. & conſi.183. in caſu propoſito. Marſ.ſing.96. renuntians.Ripa in trac.de peſte. rub.de priuil.con trac.cau.peſt.nu.87.ubi not.infert ad caſum peſtis, quod ſi peſtis inſurgeret culpa locatoris, remiſſio cõductori fieri deberet, etiam quod animaduerſionem conduxiſſet, per tex.in l.ſi merces.§.culpa. loca.ubi Bar.& alij no. quod ſi conductor propter inimicitias locatoris, damnum patiatur, tale damnum ſibi a locatore reſarciri debet, quod etiam tenuit Socin.conſ.70. inſtrumentum. colum.2.uolum.3.vide ſup.verſ.obligari ex pacto.& verſ.conductor qui in ſe ſuſcepit.

Renuntiare beneficio ſtatuti in eius fauorem principaliter introducto quis poteſt, licet ſecundario publicam utilitatem reſpiceret. Aret.in §.idem. numero quadrageſimoquinto.Inſtit.de except. Angel.conſilio 106.numero decimoquinto. & conſilio 127.numero quinto, & ſexto, Rolan.cõſilio vigeſimoquinto, numero decimo, & vigeſimooctauo, libro ſecundo.quod facere quis dicitur, quando renuntiat omni legum, & ſtatutorum auxilio, nec contrauenire tunc poteſt ullo modo.Craue.conſilio 290. ſub numero quarto, verſi, decimo in terminis.Gozad.conſilio 69.nu.19.& 20.Pariſ.conſilio 20.nu.99.& ſeq. uolumine primo. Rolan. conſilio ſecundo, numero trigeſimoprimo, libro quarto. Idem ſi dicatur, omni iuris auxilio. Fran.in rubr.de regulis iuris, in ſexto, numero ſexto & ſeptimo. Roman. conſilio 218. in fine.vide ſupra verſicu. clauſula, renuntians omni iuris.quid autem ſit in clerico, vide ſupra verſicu. clericus laicum iudicem. & verſiculo, conueniri coram iudice.

Renuntiare iuri quod ignorat ſibi competere quis nõ intelligitur vnquam. lege, mater decedens. de inofficioſo teſtamen. & ibi Barto. Bald. in capitulo primo.quo temp.mil.uer. ſed pone. Alexand. conſilio decimoquarto.viſo.numero quinto, volumine ſecũſio.Deci.conſilio 452. viſa. numero vigeſimoſexto. & conſilio 530. viſo. numero vndecimo.vbi loquitur in moniali, quæ ignorans quærelam ſibi competere, acceptauit legatum ſibi relictum in teſtamento fratris, ut per talem acceptationem non videatur renuntiaſſe querelæ.per d.regu.& alia iura, quæ allegat. poſt Bald. vbi ſupra, qui loquitur in domino inueſtiente de nouo vaſallum, qui erat priuatus feudo, ut non videatur remiſiſſe caducitatem ſi ignorabat illum priuatum. Afflic. deciſione quinquageſimatertia.Iaſon conſilio 107. uolumine quarto.Deci.conſilio 495.viſo.numero vigeſimoprimo.vbi loquitur in fratribus diuidentibus hæreditatem, ut ex hoc non videantur renuntiare fideicommiſſo quod ignorabant, per iura & doctrinas quas allegat. Amplia, ut nedum iuri quod ignorat, ſed etiam iuri quod quis dubitat ſibi competere. Cyn. & Barto. in l.fin.§.primo. in verſic. ſinautem neſcius, & dubitans. C. de fur. per illum textum. quem ad hoc reputant unicum & ſingul. ſequitur Iaſon conſilio quinquageſimotertio. Aggredior. numero vndecimo. vbi alia iura citat. volumine primo. Ceph.conſilio tertio, numero 100.& conſilio 659.numero trigeſimoſeptimo.

Renuntiare liti poteſt quis abſente parte odio litium. gloſ. in l.poſtquam liti. C. de pact. Innocent.in capitulo cum pridem. extra eodem, ſuper verſicu. reſignauit.in fine.vbi etiam Imo.& Ioan.And.colum. prima. Bald. in rubr. C. res int.ali. ac. in Authent. in ſucceſſione. in fine. C. de legit. hæred. & in l.& heredi. §. fin.de pact. Purpur. in dicta l. poſtquam liti. in fine. columna ſeptima. Rota in nou.deciſione 306. litibus enim finem imponendum dicunt. c. finem litibus. de dolo, & contum. & capitulo, iurgantium. de ſenten.& re iudic. Gabriel.concluſ. libro primo. de confeſ.concluſ.prima, nu.33.Cepha. conſi.654.in fi.

Renuntiatio eſt ſtricti iuris, & propterea extendi non poteſt. ita Deci. conſilio 376. numero tertio, conſilio 495. numero decimonono.& in l.poſtquam liti. numero decimoquinto. C. de pact. Craue.conſilio 242. numero ſexto, conſilio 251.colum.tertia, verſic. rurſus Eccleſiæ.& Pariſ.conſilio quadrageſimonono, numero nonageſimo, libro tertio.Meno.conſilio 401.num.octuageſimonono.intelligitur enim, rebus ſic ſtantibus, non autem ſi nouus ſuperueniat caſus. capitulo, cum inter. de renunt.Alexand.conſilio 170. columna ſecunda, verſic. Item illa.volum. ſeptimo.Socin.ſen.conſi.50.in fin.uol.1. Curt.ſen. conſi.48.num.41.Burſ.conſ.347.num.20.vnde filia, quæ renuntiauit ſucceſſioni paternæ & maternę, poteſt ſuccedere fratri, licet in bonis fratris non reperiantur alia bona quàm patris, & matris. ita Angel. cõſi.52.dominus Gilius.ubi rationem aſſignat, quia bona non dicuntur amplius patris, ſed fratris in quẽ peruenerunt, cuius ſucceſſioni filia nõ renuntiauit. Ang.ſequutus eſt Rom.conſi.168.nu.1.Aret.conſi. 161.col.pen.verſ.& hoc nõ obſtante.& in l.1.§.ueteres.not.primo. & ibi Iaſ.nu.23.de acq.poſ.& ibi Socin.ſen.nu.3.Curt.iun.conſi.52.colum.vlt. & conſ. 102.nu.6.declarat Meno.d.conſ.401. ſub num.113. verſ.non obſtat ſecundum.

Renuntiatio ex cõſenſu præſtito rei hypothecatę ſurgens, hypothecarium ius ſolũ in ea re extinguit, nõ autem generaliter generalem hypothecã tollit, aut ad eius diſtinctionem dilatatur. C. ad Velleianum. l. iubemus. de ſeruit.vrb.prædio.l.ſi domus. Rom. conſi.132.num.3.168.in princ.rationem huius propoſitionis collige ex uerſ. præced.& ad hanc vi.Pariſ.conſi.49.nu.41.lib.3. & Tiraq.de vtr.retr.tit.1. §.1.gloſ.9.nu.161.

Renuntiatio filię hæreditati paternæ intelligitur facta rebus ſic ſtantibus, & non aliter, unde ſi ipſi hereditati ius de nouo ſuperueniet, talis renuntiatio ſibi non nocet.l.continuus.§.cum quis.in fine. de verb. obl.l.quod ſeruius.cum glo. de condic.ob cauſ.cap. ne quis.22.quæſt.2.Corn.conſilio 80. placet mihi. uolumine quarto. Gozad.conſilio 20. prima facie. ſub num.quinto, verſic. quarto dato. vbi ex mente Corn.declarat.ca.quamuis.de pactis. in ſexto, non habere locum in filia renuntiante bonis paternis, quando ius de nouo ſuperuenit. Gigas conſilio 70. ſub num.169.uerſic.quinimo, vide ſupra ver.renuntiare iuri quod ignorat, & infra verſic. renuntiatio iurata. & verſic. renuntiatio perſonæ. Et ad propoſitionem, vide Meno. conſilio 401. numero 177. & Cepha.conſilio 34.num.39. & Gabr.concluſ.lib. 3.de iure dotium.concl.prima. vbi copioſe tractat. Et ad materiam huius propoſitionis, uide omnino Ceph.conſi.467.per totum, ubi per ſingulos caſus diſcurrit, an & quando, & quomodo huiuſmodi renuntiationes ualeant, materia eſt practicabilis & quotidiana.

Renuntiatio generalis extẽditur ad caſum fortuitum, quando alias nihil operaretur. ita Bart. in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.ſi quis caut. Curt. iun. conſi. 68. col.ult.Craue.conſi.135.num.24.conſi.272. num. 7.& conſi.294.nu.3.Menoc.conſi.401. nu.69. late proſequor in qq.meis q.31.ubi de ueritate.de materia Burſ.conſi.115. num.17. & 18. & conſi. 236. num.11.& 12, & conſi.355. numero 42.conſi.347. numero 19.

Renuntiatio generalis non comprehendit ea bona, quæ aliunde ex alia cauſa obueniunt renuntianti, quàm ex bonis eius & cauſa cui fit renuntiatio, ſed requiritur ſpecialis remiſſio, ut tradunt Soci.ſen.in l.1.§.veteres, nu.3, de acq. hær. Deci.in conſi. 266. col.1.conſi.310.col.1.Gozad.conſ.9. nu.60. Curt. iun.conſ.52. col.ult. conſi.101. nume.3. & 6. Pariſ. conſi.49. num.41. uol.3. Menoc.conſi.401. nume. 79.& ſucceſſiue, ubi plura de hac materia renuntiationis generalis.

Renuntiatio generalis non extenditur ad exceptionẽ cedẽdarum, excludẽdam. quia generalis ademptio beneficiorum non extenditur beneficium quod qs habiturus eſt non ſtatim, ſed poſt alicuius conditionis ei adiectæ implementum, de leg.3. l. Paulo.§. Pomponius.Alex.conſi.196. an. fi.uol.5. Deci.99. nu.3.104.col.2.in prin.& 446.poſt prin. Pariſ.cõſ. 110.num.10.lib.1.Hyp.in Rubr. de fideiuſ. nu.29. Niſi ſit renuntiatum omni iuris auxilio, quo caſu Hyp.ubi ſup.nu.35.ſentit contrarium, & Affli.deciſ.182.nu.21.poſt Deci.conſi.27. & in l.fi.in prin. ſi cer.pet.& in c.ex parte, il 2.nu.7.de offi.deleg.& ante ipſum Corn.conſ.51.lib.2.Socin.200.col.pen. & ult.quem refert & ſequitur Neguſ.de pign.& hypoth.in 3.memb.5.par.prin.nu.24.Boer.de poteſ. leg.a lat.nu.83.

Renuntiatio generalis non præiudicat in feudis, niſi in ea de eis fiat ſpecialis mentio.arg.l. Decurionib. C.de ſilentiar.lib.12.Bal.in aut.in ſucceſſione, ante fin.C. de ſuis & legit. & eſt bonus tex. in c.1. de eo qui fin.fec. agn. quem ad hoc citat Iaſ.conſi.96. in fi.uol.1.& conſ.246.alias 7.pro reuerendiſſimo, nu.18.uol.3.Deci.conſi.139.diligenter. ad fin.ubi ad hoc citat Signor.conſ.220.quidã.in primo dub. dicentem rationẽ eſſe, quia natura bonorum feudalium eſt ſeparata ab aliis bonis. idem Deci. conſi. 389.viſa longa. nu.5. ubi quod in generali facultate legitimandi non uidetur data poteſtas legitimandi ad feudum.Idem Deci.in l.1.nu.41.ſi cer.pet. & in l.fin.nn.10.C.un.legit.Alex.conſ.41.uiſo themate.uol.6.ſub nu.1.uerſ.ad idem eſt tex.Pariſ.conſi. 12.viſo themate, nu.53.cum ſeq.uol.1.Tiraq.de retra.prox.§.1.gl.3.nu.5.cum ſequen. copioſe materiam hanc in feudis proſequitur Ceph.conſ.29.nu. 12.& ui.ſupra.uerſ.legem ſeu diſpoſitionem.

Renuntiatio generalis non reſtringitur ad ſpecificata, quando ratio recti ſermonis id non patitur. Alexan.conſilio 46.viſis & acurate, num.1.uolum.1. conſilio 11.viſo num.7. uolum. ſecundo, Iaſ.in l.ſi de certa, num.3.C.de tranſact.Ruin. conſi.210.colum.ult.lib.1.Gozad.conſi.94. nu.21. Pariſi. conſi. 150.num.11.uol.4.Craue.conſi. 209. nu.6. & conſi. 227.num.11.Ceph.conſilio 463.nu.29.Menoc.conſilio 401.nu.122.Materiam copioſe tractat Gabr.cõcluſ.lib.6.de reg.iur.concl.4.

Renuntiatio iudicialis abſente parte facta ualet.l.poſtquam liti.& ibi glo.C.de pact.Butr.in capitulo, ueniens.de rennnc.quando iudex pro abſente recipit. Bart.in d.l.poſtquam liti.& ibi Ang.& Alexan.col. fin.Purpur. col.8. Rimia.col. pen.in fi. Aquen.colum.3.Felyn.in c.capitulum. colum.9. & 12. de reſcr.Bar.alibi in l.non ſolum, §. ſi liberationis, de lib. lega.Bal.in cap.dudum, il 2.colum.4.in fi. & ſequẽ. de elect.Ang.in l.1.§.1.a quib. appel. nõ lic.& in §. idem iuris, col.35.Inſt.de excep. Imo.in c.fi. col.5. de conf. & in c.cum pridem. de pact. Butr.in c. ueniens.de renunc.col.3. & in d.c.cum pridem Felyn. in c.ſi cautio.col.4.de fi. inſtr. Aret. in c.de cauſis, col.3.de teſti.Ale.conſi.174.col.1.in fi. uol.7. Cyn. in l.1.q.6.C.de confeſ. Caſtr. in l. certum.§. ſi quis abſente.ff.eo.Saly.in l.iubemus.C.de lib.cauſ.Iaſ.in l.1.col.pen.C. de pact. Gomeſ.in §. item ſi quis poſtulante.col.8.Inſt.de action.

Renuntiatio iurata iuri quod quis habet, vel habere ſperat in tali re, intelligitur de iure quod quis habere ſperat ex cauſa de præterito,non autem ex cauſa de futuro nouiter ſuperueniente.Barto.in l.ſi vxor. in §.Diuus.de adulter. & in l.qui Romæ.§.duo fratres. de verborum oblig.Bald.in l.ſpem. C. de don. Hyppol.conſi.99.num.23.Cardin.conſi.129. nu.5. relatus a Gig.conſ.70.num.137. vide ſup.ver.renuntiatio filiæ. ad materiam renuntiationis iuratæ, & de eius efficacia,vide Iaſ.conſ.69.vt pręſens.per tot. vol.1.Menoc.conſ.71. nu.24.

Renuntiatio iuris realis partis præſentiam non requirit.Bar.in l.non ſolum. §. ſi liberationis.de liber. lega.Butr.in c.ſi.de confeſ.& ibi Abb.colum.5. Idem Butr.in c.cum pridem. de pact. & in c.veniens.col. 3.de renunc.Fely.in c.ſi cautio.fal.8. de fide inſtru. ubi Imo.colum.2.Bal.in c.accepta.colum.1.de reſt. ſpol.Archid.in c.quam periculoſum.col.1.7.q.1.Domin.poſt Io.de Fantu.in §.de his.3.q.9.Imo.in c.ſuper hoc.de renunc.col.10.Purpur. in l.poſtquam liti.C.de pact.col.8.& ibi Aquen.col.2.in ſi. qui hoc declarat. Addi. ad deciſ.Tholoſ.349. Alex.in l.Labeo.col.1. in ſi.de iureiur. Curt.conſi.49. num.80. ubi hoc abſolute pro cōſtanti ponit. Aret.conſi.36. col.1.in ſi.&ſeq.& in c.cauſam quæ. col.3. de teſti. qui etiam declarat qualiter iſtud dictum procedat. Soci.in l.naturaliter. §.nihil cōe. col.6.de acq.poſſ.

Renuntiatio perſonæ unius contemplatione facta non extenditur ad aliam perſonā.Crot.in repetit.§.duo fratres.l.qui Romę.de ver.obl.num.70. per l.iubemus.C.ad Velleia.ubi dicit eſſe caſum ad hoc no.& adducit quod voluit Angel.poſt Guiel.de Cun.in l. auus.de pac.vbi dixit, quod renuntiatio facta per filiam de hæreditate patris præſumitur facta contemplatione fratrum, & ideo effectum non habet cōtra eā fratrib.non exiſtentibus in rerum natura tempore quo pater moritur.quod etiam uoluit Rom. in l. qui ſuperſtitis.de acq.her.& Pau.de Caſt.conſ.118. & ide Crot.in repet.l.ſtipulatio hoc modo cōcepta. de ver.obl.num.36.& pariter dicunt, Caſtr.Aret.& Imo.in d.l.qui ſuperſtitis.& Alex. in d.l.ſtipulatio. quod renuntiatio facta per filiam de hæreditate paterna propter fratres ſuperexiſtentes maſculos,fratribus defunctis ceſſat. ſequitur Gigas conſ.70. nu. 168.rationem, vi.ſup.in verſ.renuntiatio eſt ſtricti iuris. & verſ.renuntiatio filiæ.

Renuntiatio quā facit filia ob paternam reuerētiā, reſcindi poteſt.l.1.§.quæ onerandæ. quar.rer.act.nō detur.Roma.in l.ſi cum dotem.§.eo autem tēpore. & in l.quæ dotis. ſol.matr. Caſtr.conſ.174.num.2. lib.1.Dec.in l.pactum dotali.num.7.C.de collat.& in c.cauſam matrimonij. num.6. de off.deleg.Alba conſi.77.num.21.& 100.nu.4.Rimi.iun. conſ.5.& 42.Soci.conſ.263.nu.3.& 4.verſ.præterea facit.vbi loquitur de ſorore renuntiāte fratri maiori.Idem in renuntiatione quæ fit in præſentia matris, firmat Curt.iun.conſilio 141.nu.11. Ruin. conſi.170.nu. 17.& 19.lib.1.& conſi.60. nu.22. & per tot.lib.3. ubi hoc concludit, maxime ſi renuntiationis tempore cohabitat mulier cū eo cui renuntiat.Ceph.conſ. 467.num.16.vi.ſup.verſ. dolus præſumitur ex enormiſſima.& inf.verſ.reuerentia paterna. & ſup.verſ. metus reuerentialis.

Renuntiatio quam facit puella cum authoritate curatoris eſt ipſo iure nulla,quatenus ſapit donationē. ita Bal.in l.1.C. ſi aduerſ.donat. quia non poteſt dari curator ad donandum,ſeu ad authorādum in donatione.Barb.conſilio 53.ad dictam. num.5. uol.2. Iaſ.conſi.69.vt præſens.ſub num.8.uer. & per hoc. vol.1.Ruin.conſi.222. ad euidentiam.nu.6. uol.1. conſi.129.viſo.num.8.uol.5. Nat.conſ.166.ſatis impudenter.num.17.& 18.& conſi.180.pro deciſione. num.7. ubi quod minor non poteſt donare immobilia etiam cum auctoritate curatoris, quāuis poſſit tempore ingreſſus bona ſua dicare monaſterio.

Renuntiatio quam facit quis tacite partis præſentiam non requirit.Ant.de But.& Imo.in c.cum pridē. de pact.col.fin.Bal.in l.& hæredi.§.nos autem.colum. 1.de pact.& in l.poſtquam liti. col.3.q.2.C.eod.& ibi Purpur.col.9.Alex.conſi.99.num.2.& 3.uol.7. ubi de hoc plura. nam licet pactum expreſſum partis præſentiam requirat,nō tamen ſic tacitum.Bart. Alex.& alij in l.poſt venditionem. C.de pact. & licet Fel.contrarium ſentiat in c.capitulū. col.9.verſ. * ſecundo limita.de reſcr. propoſitionem tamen communem dicit Gabr.concluſ.libro 1.de confeſ.concl. 1.nu.62.ubi ex Bal.& alijs dicit idem eſſe in confeſſione ficta.

Renuntiatio reductioni ad arbitrium boni viri facta et cum clauſulis ampliſſimis non ualet, quando ſententia arbitramentalis enormiter lędit. Bal.in l.cum antea.colum.3.C.de arbitr.cuius opinionem æquam, & iuridicam dicit Pau.de Caſt.conſilio 72.primo & ante omnia.colum.ſi.& hoc tenet Ant. quem refert & ſequitur Abb.in c.Quintauallis.de iureiu.col.15. ubi dicunt hoc eſſe; quia huiuſmodi clauſulæ ponuntur potius ad captandam beneuolentiam arbitrorum,& ſub confidentia eorū diſcretionis,ideo ſi ſub ea decipiantur debet eis ſuccurri.argum.cap.quanto.de iureiur. & ita conſuluit Ant.de But.conſi.24. quæſtio hæc.Ang.conſi.172.ſententia arbitrorum. & dicit Caſtr.conſi.74.quia fruſtra. quod ita ſe ha- * bet communis opinio, & obſeruantia,quod per nullam cautelam verborum appoſitorū in compromiſſo fieri poteſt,quominus reductio petatur data magna iniquitate. & ita omnes in l.ſi ſocietatem. §. arbitrorum.poſt Bar.ibi.pro ſocio. Ferra.caut.8.Soci. conſi.24.col.1.uol.1.dixi ad Cur.iun. conſi.79.ſuper ver.enormiter lædit.

¶Repręſalię conceſſę contra ciuē,non exercentur aduerſus habitantem extra ciuitatem, ac ciuitatis munera non ſubeuntem.Bar.in tract.repręſal.q.2.7.q. prin.quem ſequitur Imo.in rubr.ſol.mat.exemplificat Bar. in repræſalijs conceſſit cōtra Piſanos vel Florentinos, propter denegatam iuſtitiam, ut non habeant locum contra alibi habitātes eo tēpore, quia illis culpa imputari non poteſt.Idem concludit ipſe Bar.in l.prouinciales.de ver.ſign.idem tenent Bald. & Caſtr.in l.ſi eadem prouincia.de off.aſſeſ.ubi referunt Cyn.ita diſputando tenuiſſe. Aret. in l.2. in prin.de ver.obl.quam ſententiam communem dicit Alex.in d.rubr.ſequitur Deci.conſi.352.nu.4.contrarium ſcribit Rip.in d. rubr. col.2. verſ.præmiſſa inducuntur.vbi ad hoc citat Bar.Gemin.Aret. & Socin.quia ratio concedendarum repreſaliarum,ita militat contra incolas tantum,quā contra originarios,

per

per.§.plebs. Inſt.de iur. natur.ſequitur Rol.conſil. 72.num.14.vol.1.declarat Ceph.conſ.451.nu.8.& ſucceſſiue.& num.134.dic propoſitionem veram in non habitante: contrarium verum inhabitante, licet alienæ ditionis ſit.vt per prædictos.

¶Repudiatio differt a renuntiatione.Caſtr.in l.1.ſub num.5.verſ. & tunc ſi dico.C.de pact. Ruin.conſil. 207.num.3. vol.1. & ideo de vna ad aliam non videtur argumentandum.l.ſi domus. §.cum alicui.de lega.1. Abb.conſil.113. num.1. volum.1. Simon de Præt.conſil.59. num.29. Ceph.conſi.620. numero 81.& 82.

¶Reſcriptis ſemper ſubintelligitur clauſula, ſaluo iure tertij.l.2.§.ſi quis à principe. & §. merito. ne q̄d in lo.pub.no.in l.ex facto. ī prin.& ibi Bal.de vulg. gloſ.vlt.in c.1.vt li.pen.glo. vlt.in l.fin. & ibi Bart. colum.1.verſ.Secundo quæro. vbi etiam Iaſ.colum. 2.cū duab. ſequen. ponit regulam negatiuam cum ſex limit.& ibi etiam Bal. in ſi.C.ſi con. ius vel vtil. pub.& alibi Bald.in l.fin.colum.vlt. C. de fruct. & lit. exp. Applica dicta ſupra verſ. Gratia reſtitutoria.& inf.verſ.Reſcriptum reſtitutorium. Quid autem ſit in reſcripto ad lites tribuente iuriſdictionē, an lite pendente impetratum valeat, vide copioſe per Gabriel.concl.lib.2. de iudic.concl.4.num.2.& ſucceſſiue. vide ſupra verſic. principis reſcriptum maxime.

Reſcripto exprimendæ ſunt ſolum qualitates in iure expreſſę.Bellam.deci.697.inci. concluſio extra Rotam.colum.pen. Rot.deciſ.32. de reſcrip. in nouis. Caſſad.deciſ.12.de reſcr.num.5.in fin. Felyn.in ca. ſuper literis.num.2.prope med.in capit. poſtulaſti. colum.4.verſic. declara etiam. & in capit.in noſtra. num.9.de reſcr.qui omnes ita concludunt. & Ioan. de Selua.in tract.de beneſ.par.3.quæſt.11.nu.6. & quæſt.12.num.39.Campeg.inter conſilia Bruni conſil.2.num.50.dixi ad Curt. iun. conſil.27. ſup.uer. legis communis.

Reſcriptum generale cum quibuſcumque clauſulis derogatorijs, non tollit priuilegia conceſſa vniuerſitati ſeu collegio alicui gratia publicæ vtilitatis. glo.1. in l.decurionibus.C.de ſilentiar.lib.12.Bald.in cap. 1.colum.pen.verſ.pone princeps.de reſcr.& ibi etiā Fely.num.10.idem Bal.in 2.conſt. C.col.2.verſ.nota quod lex ſuperueniens.in l. non plures.in fin.C. de Sacroſ.Eccl.Roma.in l.hac conſultiſſima.colum. 1.uerſ.& pro hoc facit.C.qui teſt. fac.poſ. in l.ſi vero.§.de viro.ſal. 10.uerſ.4.ea.ſal.ſol.matr. & conſil. 436.num.10.cir.fin.Dec.in l.in toto.num.8. de reg. iur.conſil.374.colum.3.verſic.& hoc idem.num.5. vbi plura de hoc.

Reſcriptum,licet cum clauſula,non obſtāte priori ſententia,vbi ſententia tranſiuit in rem iudicatam, nō valet,niſi in eo de tali tranſitu mentio facta ſit. Iaſ. in l.iuſtitia.de iuſt.& iur.ſub num.10. verſ.nec obſtat illud.& num.11.Bald.in ca.ſtuduiſti. de officio leg.ſub num.5.verſic.quarto ampliatur. Iaſ.alibi in l.cauſas.num.4.& 5.C.de tranſ.Alex.conſ.37. vol. 1.94.in prin.num.2.Dec.conſ.197.num.4. Quid ſi in reſcripto dicatur.iuſtitiam faciat. Alexand.d.conſilio 94.dicit idem. Nat.in Clem.ſæpe. §.non ſit tā. colum.29.de ver.ſign.tenet contra. & Brun.conſil. 31.in fin.primam tene,in dubio, per cap.exponta. de arbitrar.& per l.fin. cum ibi not.C.ſent.reſci.nō poſ.Burſ.conſ.99.vbi plures citat.pro declaratione uide Menoc.de arbitr.iudi.lib.1.quæſt.52. num.15. Borgn.deciſ.Fiuiz.10.num.15. & uide infra verſic. ſententia lata contra ſententiam.

Reſcriptum reſtitutorium ad iura,ad hoc vt valeat, & tertio præiudicet,non ſolum mentionem facere debet de iure in re, ſed & de iure ad rem. Abb.in cap. in noſtra.in 3.not.de reſcr.Gemin.in capit. ſi motu proprio.de præben.in 6.& in ca.quam ſit. de elect. in 6.facit tex.in l.2.in ſi. de nata. reſt. & quod not. Bald.in l.ſi cōſtante.C.de don.an.nup.Gemin.alibi conſ.99.ſub num.8.verſ.tamen non auferret Papa. & hoc firmat Dec.in cap.ſuper eo.de offi.deleg.col. 2.uerſ.quarto ampliatur.& in capit.ſicut Romana. ſub num.26.verſ.nō obſtat.de reſcr. vbi dicit,quòd licet ius ad rem facilius tollatur quàm ius in re, tamen in reſcripto etiam de iure ad rem mentio faciē da eſt,aliàs non videtur illi derogatum:vt etiam dicit in rub.de iudic.2.lectu. colum.6. verſ. & ad hoc facit.& in cap.at ſi clerici. §.de adulterijs. de iudic. colum.pen.verſic. & ex dictis Abb. etiam ſi agatur de modico præiudicio, vt dicit idem Dec. in d.c.ſuper eo.verſ.vltimo ampliatur. vide ſupra verſ.Clauſula non obſtante quauis conceſſione.verſ.Gratia reſtitutoria.& uerſ.reſcriptis ſemper.

Reſcriptum, ſeu ordinatio principis ex certa ſcientia non debet in dubium reuocari. ita Bart. in l.conficiuntur. §. codicilli.de iure codicil. ita Iaſ. conſilio 144.num.7.volum.2.Pariſ.conſil.5. vnio iſtius.nu. 122.volum.4.Dec.conſ.191.in cauſa.ſub nu.2.verſ. prædictis.conſilio 269.num.11. conſilio 341. num. 3.Socin.iun.conſil.68. Maximi. num.12. volum.3. Crau.conſil.241.princeps. num.3. Nat.conſil.636. multa ſunt.num.159. vbi plura in hanc ſententiam citat.Roland.conſi.71.viſis.num.47.volum.2.quia ex appoſitione huius clauſulæ uidetur uti plenitudine poteſtatis.gl.in cap.ad hæc.de reſcr. & in cap. ex parte.il 3.de offic.deleg. Bal.in l.eos. in prin. C. de appel.Imo.in l.quidam conſulebat. de re iud. & in l.ſin.col.7.a,quib.appel.non licet.Bald.in c.cum acceſſiſſent.num.34.de conſt. Alexand.conſil.122. in fin.uol.4.Dec.l.in teſtamento.num.13. C. de teſtam.mil.in l.in totum.de reg.iur. d.conſ.191. num. 3.d.conſil.269.num.18.Crau.conſil.182.num.18. Roland.d.conſil.71.num.48.& 49.Gabr.com.opi. lib.6.de clauſul.concl.1.nu.6.

Reſcriptum ſuſpectum eſt de falſo,nec ullā fidem meretur,in quo nō apparet obſeruatus ſtylus communis curiæ, nec rationabilis curſus cancellariæ in huiuſmodi ſeruari conſuetus, glo.in cap. cauſam quæ. uerſ.obuia rationi. de teſti. de confirm. utili. capit. porrecta.de reſcr.cap.ex parte.il 1.Roman.conſilio 376.num.12.Gomeſ.de grat. expect. poſt num.57. poſt Abb.in cap.ex parte.il 2.de offic. deleg. in ca. 1.ut li.pend.per d.gl. in c.cauſam quæ.in uer.rationi.de teſti.& eſt tex.in d.cap.porrecta. de confirm. uti.uel inut.idem dicit Staphil.in præfa.tract.de lit. grat. & iuſt. fol.mihi 14. pro qua materia uide Rebuf.in prax.benef.ſub tit.de impugn.bul.nu.18.

¶Reſponſio ambigua aut ſimplex intelligi & declarari debet ſecundum interrogationem præcedentē. l.ſi defenſor.§.qui interrogatus.de inter.actio.& §.

præte-

præterea inutilis. Inſt. de inutilib. ſtipul. & l. 1. C. de diuerſ. reſcr. Iaſ. cōſ. 15. nu. 6. & cōſ. 70. nu. 1. lib. 1. Cæph. conſil. 39. num. 19. conſil. 77. num. 35. Nat. conſilio 274. num. 6. & conſil. 134. num. 4. nam reſponſio conuenire debet interrogationi. Menoch. conſil. 47. num. 1. & præſumitur talis qualis præceſſit interrogatio. Nat. conſil. 98. num. 22. Menoc. conſil. 53. num. 13. & 14. vbi loquens de reſcripto, dicit quod declaratur à præcibus præcedentibus. pro quo vide Cæph. d. conſil. 77. nu. 36. & Nat. conſil. 136. nu. 140. cum ſeq.

¶Res alicui conceſſa in feudum, eo deficiente ueriſimiliter ſpectat ad ſuos agnatos. capit. 1. §. his uero deficientibus. de gradib. ſucced. in feu. cap. 1. §. Hoc quoque. de ſucceſ. feu. cap. 1. An agna. uel fil. Iſer. in cap. 1. §. 1. de eo qui ſibi & ſuis hær. Cald. conſil. 13. ſub tit. de feu. Butr. conſil. 47. Soci. conſil. 252. colu. antep. lib. 2. Brun. conſil. 74. Rui. conſil. 13. num. 12. & conſil. 36. num. 15. lib. 1. Doct. in l. ſi mihi & Titio. de uer. oblig. Ceph. conſil. 302. num. 49. & 369. num. 1. & hoc ex ui pacti taciti in inueſtitura compræhenſi. c. 1. de feu. Marc. Rui. d. num. 15. & conſi. 69. n. 22. li. 3. & ad eos ab inteſtato deuoluitur. d. c. 1. de ſuc. feu. in prin. c. 1. de feu. cogn. c. 1. de cōſu. rec. feu. d. c. 1. de gradi. ſuc. in feu. in prin. Affl. d. c. 1. de feu. cogn. num. 31. Ceph. conſil. 657. num. 1. an autem inueſtitus poſſit de feudo ordinare. uide ſup. in uer. ordinatio defuncti in feudo.

¶Res alienari, concediue ad longum tēpus prohibita, non poteſt alienari uel concedi ad nouennium, cum pacto de renouãdo ad aliud nouenniũ, aut cum expræſſa renouatione ad alios annos à iure non permiſſos, etſi concedatur, non valet cōceſſio tanquam fraudulenta, niſi uſque ad tempus à iure permiſſum per tex. in Auth. de non alien. aut permut. reb. eccl. §. neque illud collat. 2. ubi Ang. dicit, quod ſicut emphyteuſis non poteſt in perpetuum cōcedi, ita nec in ſecundam generationem, appoſito pacto, ut ſecũda generatione finita, poſterioribus etiam reſeruetur, idē in ſpecie firmat Cyn. in l. 1. C. de iu. emphy. Alberi. in l. pluribus. §. 1. in fi. de uer. oblig. Card. in Clem. 1. §. fin. colum. ult. quæſt. ult. de reb. eccl. non alien. Anchar. conſil. 37. & 122. Lap. alleg. 12. Alex. conſil. 165. uolum. 2. & in l. filiusfam. §. ult. col. ult. ſol. mat. ubi dicit hanc propoſitionem communem, quæ fuit Bar. in l. Modeſtinus. de donat. ualet tamē uſque ad tempus permiſſum. Bal. in Aut. ſi quas ruinas. C. de Sacroſanct. Eccleſ. & in cap. 1. qui feud. da. poſ. Bologn. in tract. de indulg. num. 53. per reg. utile per inutile non uitiatur, maxime in recipientibus diuiſionem, l. ampliorem. §. fin. C. de appel. l. ſancimus. C. de donat. iunct. glo. in uer. ſuperfluum. l. fin. C. ſi à non comp. iud. l. 3. de of. præſi. uide inf. uerſ. utile in ſeparabilibus. & ſupra uerſ. fieri quod non poteſt.

Res alienata à principio legitime ſemel, alienari de cætero in quemcunque alium poſtea poteſt. l. Pater. §. quindecim. & ibi Bar. ad hoc not. de leg. 3. capit. ex parte. de feud. l. tutor rerum. quam ibi reputat ad hoc ſing. Bar. de adm. tut. ibi enim ſufficit quod ab initio tutoris authoritas fuerit iuſte interpoſita, ſequitur Iaſ. conſilio 220. numero 15. Socin. ſen. conſilio 68. uiſis, numero 32. uolum. primo. Ceph. loquens in feudo. conſilio 3. numero 86. cum ſeq. Ruyn. loquens in uenditione. conſ. 113. ex pluribus. num. 5. uolum. 1. Socin. iun. in donatione. conſ. 89. circa præſentem. num. 28. uolum. 3. Rimin. iun. conſil. 15. in præſenti. num. 57. & 58. Menoc. in iurepatronatus. conſil. 90. nu. 33. Tiraq. de retr. p. 1. §. 32. glo. 1. num. 6. pro limit. regulæ, uide Dec. conſil. 88. & pro tenui. num. 5. Rip. in l. filiusfam. §. diui. num. 68. de lega. 1. Aliter limitat Caſtr. in l. uoluntas. in fin. C. de fideicom. & conſilio 77. uiſis. num. 4. uerſ. circa primum. uolum. 2. Grat. conſilio 91. caſus. nu. 56. & 57. Loſr. limitat tribus aliis modis, conſilio 7. dubitatur. nu. 62. & aliis duobus Bologn. ad Anan. conſilio 20.

¶Res allodialis & libera in dubio præſumit' ex iuris præſumptione, l. altius. C. de ſeruit. Hoſt. & Ioan. And. in c. fin. de iud. & in c. nimis. ubi etiam Abb. & alii. de iureiur. Bald. in l. quoties. C. de ſuis & legi. Caſtr. conſilio 179. in cauſa. in prin. uolum. 1. ſecundum no. impreſ. Alexand. conſilio 129. ponderatis ijs. in prin. uolum. primo. Dec. conſilio 269. conſultus. in prin. & conſilio 424. colum. 2. Prępoſ. in cap. inter filiam. ſi de feu. fuer. controu. int. dom. & agn. Curt. ſen. conſilio 75. Dominus Lud. colum. 2. verſ. tamen hoc non obſtante. Alber. Brun. conſilio 1. circa primum art. colum. 1. Campeg. inter conſ. Bruni conſilio 2. colum. 2. Socin. iun. conſilio 67. numero quinto, conſilio 75. numero 25. uolum. 1. conſilio 115. numero 31. uolum. 2. Alc. de præſumpt. regu. 2. præſump. 3. Ruin. conſilio 156. numero 1. uolum. 1. Ceph. conſilio 4. numero 30. uolum. 1. & eſt communis opinio, ut poſt multos quos refert, dicit Burſat. conſilio 8. numero 17. & conſilio 46. numero 23. uolum. 1. ſequitur Ioſ. Lud. deciſ. Luc. 14. num. 6. copioſe Gabr. concl. lib. 3. de feu. concl. 3.

Res cognoſcuntur ex ſignaculo cuius ſunt. ita in ballis mercatorum dicit Bal. in aut. dos data. ſuper uer. ſignacula. C. de donat. ante nup. & in uexillis dicit tex. & ibi Bart. in l. ſtigmata. C. de fabricen. lib. 11. ubi dicit quod ſigna & uexilla faciũt pręſumi quod res ſit illius cuius ſunt inſignia. facit. l. 1. & 2. C. ut nemo priu. & l. 1. & 2. C. ut nem. lic. ſine iud. ſequitur Iaſ. conſilio 170. Quod prædicti. nu. 16. uolum. 2. & in l. ſi mora. num. 12. ſol. mat. Strac. de mercat. p. 2. num. 71. & ſucceſſiue. Oſaſ. deciſ. 40. nu. 2. & 3. Ceph. conſilio 358. præmittitur. nu. 18. & 19.

Res emphyteutica domino inuito remitti non poteſt. l. 2. in uer. uolente. ubi Bald. C. de iu. emphyt. & ibi Iaſ. num. 28. Guid. de Suz. in tract. de emphy. q. 30. num. 53. Capel. Tholoſ. quæſt. 404. Tiraquel. de retra. lign. §. 34. glo. 1. num. 2. Bar. in l. is cum quo. de aq. plu. arc. ubi Alexand. in addi. Sum. Silueſt. in tit. de emphyt. num. 12. ex eo, quia cum contractus cōmuni conſenſu celebratur, nō poteſt niſi utriuſque accedente conſenſu diſſolui. Specul. de emphyt. q. 128. Foſſan. deciſ. 20. nu. 3.

Res communis pluribus, ſi fuerit ad uſum deſtinatum, poteſt unus aliis inuitis ea uti, l. arboribus. §. nauis. iunc. gl. ff. de uſufr. §. in communē. Inſt. de rer. diui. Bar. in l. quod maior. ad munici. ut ſi una domus ſit pluribus cōmnnis pro indiuiſo, & unus, aliis abſentibus, inhabitet totam, non tenetur aliis ſoluere pēſionem pro rata, ex quo utitur domo ad uſum deſtinatum. Bald. in cap. 1. §. præterea ducatus. de prohi. feu. alien. per Feder. Bald. Ang. & alij in l. ſi duo. de acq. hær. Paul. Caſtr. in l. 1. C. qui teſtam. fac. poſ. Iaſ. in l. & ſuum. §. hodie. ff. de pact. num. 6. in fin. & num. 7. eſt tex. in l. Sabinus. ff. com. diuid. quem ad hoc citat Iaſ. in l. ſi vnus ex argentarijs. de pact. ſub num. 8. verſ. Ratio, quia ex quo ſunt ſocij.

Res feudales dari filiæ in dotem à patre non poſſe, pręſertim quando pater habet alia bona allodialia, quibus filiam dotare poſſit, dicit Bald. in cap. 1. colum. 3. verſic. quæro an vaſallus. de proh. feu. alien. per Frider. vbi poſita quæſt. & poſt argumenta pro & contra, negatiue concludit vt ſupra, cum modificatione (ſine voluntate domini) per cap. 1. §. donare. qual. olim feu. pot. alien. Salyc. in l. fin. quæſt. pen. C. de reb. alien. non alien. & in l. voluntas. in fin. C. de fideic. Quod non poſſint in dotem dari pro filia, communem dicit Fichar. com. opin. lib. 6. ver. feudum. colleg. Bonon. inter conſ. Curt. ſen. conſil. 50. præſens conſultatio. num. 24. an autem poſſit feudũ in dotem dari ſine conſenſu domini, ponit Clar. §. feudum. quæſt. 36. per tot. declarat Roland. de luc. dotis. quæſt. 54. num. 14. 18. 19. quod non poſſint alienari, ponit Crau. conſilio 24. nobilis. num. 11. Neuiz. conſilio 10. in cauſa horum. numero 4. Oſaſ. qui alios adducit, deciſ. 167. numero 21. quod adeo verum eſſe dicit Fran. Mar. dec. 87. quęritur an princeps. num. 1. p. 1. vt nec etiam princeps poſſit ex cauſa dotis feudum alienare. & ibi adducit rationem. ſimiliter feudum non poſſe obligari dicit Dec. conſil. 521. conſultus, ad fin. Rub. conſilio. 59. circa primũ. num. 3. vbi ait, quod ſi non poteſt pignorari, multo minus poterit alienari. vide ſupra verſic. Authen. res quæ.

Res furata apud aliquem inuenta facit indiciũ ad torturam, niſi oſtendat à quo eam habuerit. ſecundum Bar. in l. fin. de quæſt. poſt numero quinto, verſic. veniamus ad indicia ſpecialia. in l. 2. & in l. Milites. C. de quæſt. & ibi Ang. idem Ang. alibi. in l. Ancillę. C. de furt. Aret. in tract. malef. in ver. fama. verſ. quęro an vnum indicium. Marſ. ſing. 392. Aduertas, conſil. 74. in cauſa. num. 26. conſilio 132. numero 42. Roland. conſilio 45. num. 39. & 40. volum. 1. ſi tamē talis ſit homo bonæ conditionis, vitæ, famæ, & non ſolitus ſimilia committere, inuentio non facit cōtra eum indicium ad torturam. Bald. & alii in l. fin. de hær. inſtit. nec iſto caſu tenetur indicare à quo habuerit. Saly. in l. fin. C. de quæſt. colum. vlt. Arim. in add. ad Ang. in tract. malef. ſuper ver. fama. in 3. car. in addi. mag. incip. tu autem in hac materia. colum. 2. & Ang. in eo. tract. verſ. & veſtem cæleſtem. verſ. Quæro an eo ipſo. Alexand. conſilio 5. in cauſa. col. 2. volum. 1. Alciat. de præſump. reg. 3. præſump. 29. Marſ. conſilio 72. numero 21. & in l. qui falſam. nu. 125. de falſ. & ita in facto conſuluit Bertrand. conſi. 107. volum. 1. quem refert & ſequitur Clarus lib. 5. ſent. §. fin. verſ. ſi res furata. & in caſu occurrenti ita conſuluit Gram. conſilio crim. 14. & ait ita fuiſſe executum. Ad hæc vide ſupra verſic. fama bona in genere.

Res inter alios acta nec prodeſt nec nocet aliis. l. 2. quibus res iud. non noc. toto tit. res int. al. ac. tex. & gl. in l. quia non deberet. de iureiurand. cap. inter dilectos. de fid. inſtrum. Caſtr. conſilio 139. lib. 1. Doct. in l. ſæpe. per illum tex. de re iud. glo. & doct. in l. 2. C. de eden. in glo. reſpondeo. quia ex facto vnius alter grauari non debet. l. ſi vnus. §. ante omnia. de pact. l. ſancimus. C. de pœnis. l. non debet. de re iud. Abb. poſt Ant. de But. in cap. pen. de re iud. Dec. in d. l. 2. num. 44. Ceph. conſilio 215. numero 55. niſi fuerint vocati, ut ex doct. dicit Dec. vbi ſupra. uel quando quæritur an quid ſit factum, quo caſu acta facta in vno iudicio, probant etiam in alio contra quoſcunque. Ceph. ex iur. & doct. ubi ſup. nu. 56. Applica dictis inf. uerſ. ſtatuto appellationem.

Res prohibitæ alienari alias, poſſunt ex cauſa remunerationis meritorum alienari. Bar. in proem. ff. colu. pen. & in l. ambitioſa. colum. 1. ff. de decr. ab ord. fac. Iaſ. in l. Iulianus. §. qui fundum. colum. 5. de uer. oblig. in l. ex hoc iure. numero 53. & 54. de iuſti. & iu. in conſilio 227. numero 36. volum. 2. Dec. conſi. 232. Dura. numero 4. conſilio 273. in caſu. colum. ult. Tiraq. in l. ſi vnquam. uerſi. donatione largitus. numero 46. C. de reuoc. donat. vide ſupra uerſi. prælatus licite. An autem tales res vſucapi uel præſcribi poſſint, copioſe tractat Gabr. concluſ. lib. 5. de præſcr. concluſ. 13.

Res quælibet iudicandæ ſunt ſecundum præſentem & nouum ſtatum qui eis acceſſit, non ſecundum antiquum. cap. ferrum. 50. diſtin. l. non diſtinguemus. §. ſacerdotio. de arbitr. Calder. in diſput. incip. impetrauit clericus. Anch. conſilio 171. caſus talis. colum. 2. quod reiterat conſilio 404. colum. fin. Bart. conſi. 180. Alexand. conſilio 35. colum. pen. volum. 4. Socin. conſilio 97. colum. 2. volum. 1. Bologn. conſilio 4. Iacob. de S. Geor. in inueſt. feu. in uer. qui quidem inueſt. colum. 17. cum ſeq. Præpoſ. Mediol. in tit. qual. uaſ. deb. dom. fidel. iur. colum. fin. Iaſ. conſilio 2. uolum. 1. Dec. in l. 1. §. fin. de offic. eius. & in l. in omnibus cauſis. ad fin. de reg. iur. Curt. iun. conſilio 42. habita diligenti. numero 5. Cagnol. in l. qui in ius. de reg. iur.

Res ſubiectæ fideicōmiſſo poſſunt alienari in cauſam dotis. Auth. Res quæ. C. com. delega. not. Bart. in l. filiusfam. §. 1. numero decimo. de lega. 1. cuius opinio communis eſt teſte Iaſ. ibi. num. 59. Rip. num. 70. Croto colum. 15. Bald. & Salic. in l. voluntas. C. de fideicom. Curt. ſeni. conſilio 27. in 1. dubio. Cur. iun. conſilio 11. ſub numero octauo, verſic. præterea etiam. vbi addo ſuper ver. in cauſam dotis. Alexand. conſilio 61. volum. 1. Dec. conſilio 519. & probatur iſta concluſio in l. a filia. & in l. mulier. §. cum proponeretur. ad Trebel. ibi, quare dicēdum eſt dotem decedere, acſi quod ſuperfuiſſet rogata eſſet reſtituere. & ibi glo. in ver. decedere, dicit, decedere, id eſt, detrahi de hæreditate reſtituenda. & in d. l. a filia, ibi, reſpondi id quod in dotem fuiſſet datum non contineri in partem hæreditatis quæ reſtituenda eſt. & ibi glo. in ver. datum, dicit, datum à patre, & ſic ab eo qui prohibuit alienationem. quæ gloſ. ampliat, etiam ſi ipſamet filia de his bonis ſe dotauit, & allegat. d. §. cum proponeretur. & quia hanc concl. late tractaui in meis. qq. legal. q. 45. inc. Quidam habens diuerſa bona. circa medi. ideo hic non inſiſto, ſed ſtudioſum lectorē ad eam remitto. nu. 58. & ſucceſſiue. & vide ſuprà verſ. Auth. res quæ.

Res

Res vendita, habita fide prætij, niſi aliud actum ſit, nō eſt venditori pro prætii ſolutione hypothecata, l. quidam fundum. de in rem verſo. Bart. & alii communiter in l. ſi cum dotem. §. vlt. ſol. mat. & ibi Alexand. colum. 3. dicit hanc eſſe communem ſententiam. & Ripa in l. ſi ventri. §. in bonis. colum. 2. de priuil. credit. Ant. Fanen. in trac. de pignor. p. 4. nu. 35. & 36. & teſtatur communem Chaſſan. in catal. glo. mundi. par. 12. conſiderat. 99. col. 6.

¶ Reſpublica ſeu vniuerſitas æquiparatur minori. l. nihil. ad municip. l. rempublicam. C. de iure reipub. lib. 11. l. reſpublica. C. ex quibus cauſ. maio. cap. 1. de reſtit. in int. Bar. in l. nulli. quod cuiuſque vniuer. Caſtr. conſilio 37. vt bene attingatur. colum. 1. lib. 2. Corn. conſilio 148. viſo quodam. num. 8. & 9. & conſilio 262. in hac. colum. vlt. volum. 1. conſi. 156. cum in cauſa. num. 9. conſilio 189. viſo. num. 4. vol. 3. Brunus conſilio 87. circa primum. colum. 6. verſi. redeundo. Iaſ. conſilio 118. num. 2. volum. 1. Socin. conſilio 66. viſo compromiſſo. volum. 4. Dec. conſi. 42. & pro facultate. ad fin. Maran. de ord. iud. p. vlt. in verſic. reſtitutio. ſub num. 87. Ruin. conſil. 67. in cauſa. num. 13. volum. 5. Crau. conſilio 204. vniuerſitas. colum. vlt. vide ſup. verſ. minor æquiparatur.

¶ Reſtitutio aduerſus præſcriptionem decurſam conceditur ex capite ignorantiæ. Bar. in l. 1. §. ſi quis autem. de itin. actuq. priu. etiā ſi petatur poſt lapſum quadriennium. Abb. in c. 1. in fin. de præſcr. Balb. de præſcr. par. 4. quæſt. 20. num. 10. Plot. conſil. 98. nu. 1. nam cum hoc quadriennium ſit vtile, non currit niſi à die ſcientiæ, vt dicit, poſt multos quos allegat, Menoc. de præſump. lib. 1. quæſt. 71. num. 2. deciſ. Bonon. 69. in fin. Dilec. de ar. teſt. tit. 11. caut. 6. nu. 4. Adde quod, ſi durante illo quadriennio quis ſtet ignorans, etiam per centum annos, nihilominus datur reſtitutio. Menoc. ex Doct. quos citat, vbi ſup. Rubeus conſilio 13. in fin. Bero. quæſt. 81. num. 4. * Deciſ. Lucen. 52. num. 17. & hanc dicit communem Boe. deciſ. 39. num. 3. & 4. & ita deciſum refert Foſſan. deciſ. 133. Quid autem ſit in præſcriptione 30. vel 40. annorum, copioſe in vtramque partem Foſſan. deciſ. 134.

Reſtitutio competit minori læſo, probatò quòd ſui facilitate vel dolo aduerſarij fuerit læſus, & nō aliter. l. verum. §. ſciendum. de min. Iaſ. in l. nam & poſtea. §. ſi minor. de iureiur. Ruin. conſilio 119. num. 13. volum. 5. Alcia. in l. fin. num. 5. C. de in integ. reſt. & de præſump. regu. 1. præſump. 42. nu. 8. nec ſufficit minima leſio, l. ſcio. de in integ. reſtit. non enim præſumitur niſi probetur. Goz. conſilio 44. non eſt dubium. num. 8. Ceph. conſilio 3. in fi. uerſ. tranſactionem non reſcindi. & no. quod reſtituitur tam aduerſus damnum paſſum, quàm lucrum amiſſum, etiam incertum, quod facilitate vel incuria fuit neglectū, Abb. in cap. conſtitutus. num. 5. de reſtit. in integ. l. ait prætor. §. fin. de mino. copioſe Foſſan. vbi plura de hoc, deciſ. 99. num. 15. & ſeq. & deciſ. 103.

Reſtitutio datur contra ſpolium iudicis: cap. conquerēte. de reſtit. ſpoliat. Felin. in cap. dilectus. il 1. col. 1. de reſcrip. & in cap. cum cauſa. colum. 1. de offi. dele. tex. eſt in cap. cum ſuper. §. cum qui. de cau. poſ. & propr. Dec. conſil. 125. in caſu ſpoliationis. num. 8. conſil. 190. in cauſa quæ. num. 9. poſt Ab. in cap. ex inſinuatione. in 3. not. de procur. Quando ſcilicet iudex ſciebat ſententiam nullam, & errabat in iure, nam tali caſu authoritas iudicis non excuſat, unde contra eum peti poteſt reſtitutio, ſicut contra priuatum. Anch. conſil. 249. Ad prædicta. in 1. dub. Gig. conſilio 5. num. 15. vide infra verſic. Spoliato authoritate iudicis. & ſupra verſic. iudex habet præſumptionem.

Reſtitutio datur minori enormiter læſo, non obſtante * iuramento, ex communi ſententia, quam proſequitur Crauet. conſilio 11. num. 12. volum. 1. Ioan. Maur. Bolan. in tract. de reſtit. in integ. cap. 123. & cap. 211. in fin. Alciat. conſil. 107. num. 11. Roland. conſilio 59. numero 25. & 26. lib. 1. Caſſad. deciſ. 1. tit. de emp. & uend. etiam ſi eſſemus in contractib. geminatis. Capici. late deciſ. 159. numero 32. & 33. tutum tamen erit abſolutionem, a, iuramento impetrare. Gram. deciſ. 66. Afflict. deciſ. 220. numero 9. Bolan. vbi ſup. cap. 115. & cap. 119. numero 11. vide ſupra uerſic. Reſtitutio competit minori. Contrariam ſententiam firmant Foſſanen. deciſ. 66. num. 4. quod ſcilicet attento iuramento non detur minori reſtitutio. uide ibi copioſe, & ad materiam uide Ceph. jun. copioſe inter conſ. pat. conſ. 652. numero 31. & ſucceſſiue.

Reſtitutio in beneficialibus dari non debet nec poteſt ſine cauſæ cognitione, neceſſe enim eſt quòd reſtitui uolens doceat de titulo ſuo, ſaltim colorato, ut per Specul. in tit. de teſte. §. nunc uidendum à nobis eſt, uerſic. Sed pone, ago. Oldrad. conſilio 1. num. 4. Caſtr. conſilio 401. uiſo proceſſu. colum. fin. uolum. 1. Bellam. deciſ. 17. & 49. Rota deciſ. 257. in nou. & deciſ. 679. in anti. Imo. & doct. in c. in literis. de reſti. ipol. Gig. conſ. 5. num. 16. & conſ. 13. nu. 8. ui. inf. uerſ. ſpoliatus de cuius.

Reſtitutionis natura eſt, omnia in primum ſtatum integre reponere, etiam cùm iuris quæſiti reuocatione. l. quod ſi minor. §. reſtitutio. de minor. l. 1. & fin. C. de ſent. paſ. l. uideamus. §. in Fauiana. de uſur. 2. quæſt. 3. in fin. 15. queſt. 6. nos ſancto. & cap. iurato. cap. quia diligentia. de elect. l. 1. ex quib. cau. maio. 1. reſp. Abb. in cap. præterea. de uſur. & in rubr. ex. de reſt. in integ. Bar. in l. qui proprio. §. item quæritur. de procur. Quod tamen intellige in reſtitutione quæ fit per uiam iuſticiæ, d. §. reſtitutio. Iaſ. in §. & quid ſi tātum. l. Gallus. de lib. & poſthum. num. 73. ſecus in ea quæ fit per uiam gratiæ, quæ ſine alterius præiudicio intelligi debet. capit. quamuis. de reſcr. in 6. dixi. quæſt. 19. numero 4. 31. & 40. & uide ſupra uerſ. legitimatio poſtliminio æquiparatur.

¶ Retentio eſt fauorabilior quàm petitio, l. per retentionem. C. de uſur. Dec. in l. diem functo. num. 15. de of. aſ. & in l. Diuus. nu. 5. de reg. iur. poſt Iaſ. in l. naturaliter. §. nihil commune. col. 12. ad fin. uer. ſed tu aduerte. lect. 2. de acqu r. poſ. Rui. conſilio 66. num. 17. lib. 1. excluſus enim, a, petendo non cenſetur excluſus à retinendo. Capra conſilio 19. numero 10. & ſi quis non poſſet uti compenſatione, poſſet tamen uti retentione. Crau. conſilio 128. numero 2. hinc eſt quod legatum quandoque efficitur inutile quo ad petitionem, non quo ad retentionem. Bar. per illum text. in l. codicillis. in prin. de leg. 2. & adeo fauorabilis eſt retentio, ut ius retētionis competat etiam

cōtra executionem ſnīæ, Bal. in l. peremptorias. col. 3. C. ſent. reſc. non poſ. qua retentione poteſt quis vti etiam virtute generalis hypotecæ, Bart. & alij in l. ſi non ſortem. §. ſi centum, de cond. ind. & obligatus ad factum, licet regulariter liberetur præſtando intereſſe, id verum agendo, ſecus retinendo. vnde ſi emptor rem haberet, poſſet eam retinere, nec venditor poſſet velle ſoluere intereſſe, & liberari. & limitat. l. 1. de act. emp. Socin. qui etiam ad hoc alia adducit, conſil. 99. in fin. lib. 1. & conſil. 90. num. 8. & 9. lib. 4. ſequitur Ceph. conſil. 658. num. 22. cum plur. ſequen.

¶ Reuerentia patris conſiderabilis non eſt in contractu filij, ceſſante enormiſſima læſione, niſi concurrant minæ, vel coniecturæ tales, quibus conſtet coactionem adfuiſſe, Bar. in l. 1. §. quę onerandæ. quar. rer. act. non det. l. ad inuidiam. C. ꝙ met. cau. & in l. interpoſitas. C. de tranſ. Caſtr. conſ. 174. nu. 2. Soc. 263. num. 4. lib. 2. Dec. in cap. cauſam matrimonij. num. 5. de of. deleg. & in l. pactum dotali. C. de collat. ſub num. 20. verſ. quarto allegatur. Rui. conſil. 98. num. 24. lib. 1. 60. num. 19. lib. 3. Craue. 11. nu. 12. Rimin. ſen. 39. num. 12. Alba 77. num. 21. & 100. * num. 4. vbi aſſerit communem. Aret. in §. quadrupli. colum. 3. ſub num. 10. verſ. vnum tamen. Inſt. de actio. eſtque glo. in l. ſi patre cogente. de ritu nupt. & tex. in cap. quamuis. de pact. in 6. vbi loquitur de renuntiatione quæ fit patri per filiam, & ſimpliciter diſponit renuntiationem valere, licet poſſit ſubeſſe paterna reuerentia, ſecus ſi interueniat dolus, etiam præſumptus re ipſa ex enormiſſima læſione inductus. vt ſup. verſ. diſpoſitio. ca. quamuis. & ſup. verſ. renuntiatio quam facit filia.

¶ Reus abſolutus ab obſeruatione iudicij ex eo, quia accuſator non erat legitimus, poterit iterum ex eadem cauſa accuſari. l. libellorum. §. quod ſi libelli. de accuſ. cap. per ſcripta. §. libellorum. verſ. ſi accuſator deceſſerit. 2. quæſt. 8. & in cap. Epiphanium. verſ. & niſi is. 5. quæſt. 6. glo. in cap. prohibentur. in ver. publica abolitione. 2. quæſt. 1. ita tenent Io. de Imo. Ant. de But. & Abb. in cap. de his. de accuſ. Specu. in tit. de abolit. §. 1. verſ. Porrò. Fel. in d. ca. de his. col. 1. ad quod vide tex. in l. ſi cui. §. iiſdem. de accuſ. & in cap. veniam. 35. quæſt. 9. iunge dicta inf. verſ. ſententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij.

Reus contra ſe etiam fiſco in criminalibus edere nō tenetur. ſecus in ciuilibus. l. 2. §. item diui. cum glo. in ver. agatur. de iure fiſ. l. de minore. §. tormenta. de quæſt. l. fin. cū glo. de feri. & ibi Doct. maxime Bal. qui dicit, quod ita communiter intelligitur illa lex, prout facit glo. ibi, ſcilicet in qualibet cauſa criminali. Alexand. conſil. 132. viſa facti. num. 5. volum. 1. Ad intellectum huius materiæ, & in materia editionis actorum, vide late Ioan. Mil. in pract. car. par. 27. à verſi. vel editur. cum multis col. vel nu. ſeq.

Reus contra quem adeſt aliquod indiciū, poteſt torqueri, ſi eſt perſona vilis & abiecta, ſecus ſi ſit grauis, bonæ conditionis vitæ, & famę, non ſolitus committere talia vel ſimilia delicta, de quibus eſt inculpatus. Alexand. in l. fi. in 3. apoſtil. ad Bar. de queſt. Iſer. in conſt. ſi damna. Afflict. ſuper conſt. in quæſtionibus. not. 8. quæſt. 11. Put. de ſynd. in ver. tortura. §. & an ſi quis. in fin. Gram. voto. 3. num. 35. limit. 7. habetur in cap. regni. tormenta. Cauen. ſuper pragm. 45. inoleuit. num. 35. verſ. & an debeat. Cāpa. ſuper cap. regni. ſi cum ſcæleratis. nu. 39. Sebaſt. * de Neap. ſuper capit. 144. tormenta, & hoc tenent omnes theorici & practici vbi iura ſeruantur & practicātur, vt dicit Campa. vbi ſup. Gram. vbi ſupra & deciſ. 36. Solon. col. 2. vide ſupra verſ. diffamatio debet inquiſitionem, & pro ratione vide ſupra verſic. Qualitas vitæ præcedentis.

Reus in tortura conſtans, & in negando perſiſtens, omnes probationes etiam plenas contra ſe militantes adeo debilitat, vt ex eis iudex nec condemnare, nec aliquid ſtatuere poſſit. Glo. & Alberic. in l. edictum. de quæſti. Bar. in l. vnius. §. 1. eo. tit. Aret. de malef. in ver. comparent dicti inquiſiti, & negant. Cepo. conſil. 32. quidam ruſtici. colum. pen. Hypol. in d. l. edictum. & conſ. 64. plura. & ſing. 262. quod potui. Carer. in pract. in prin. nu. 34. ubi late quando reus debeat torqueri vel non. Royas de hæret. p. 2. num. 281. cum plur. ſeq. & num. 298. & 306. Ideo fatuus eſt iudex, qui poſt plene probatum adhuc reum torquere conatur, niſi id faciat cū proteſtatione, quod nō intēdit eū torquere ſuper probatis, ut appellare non poſſit. Alexand. in rubr. C. de quæſti. Cæpo. d. conſ. 32. col. pen. verſ. & Alberi.

Reus nō probatus talis qualis delatus eſt, vel ex actis, vel per probationes actoris, & Innocens repertus, debet per diffinitiuam abſolui, nō autem per interloquutoriam tātum ab obſeruatione iudicij, quam aliqui vocant relaxationem pro nunc, ita dicunt, Ioan. And. Calder. & Abb. in cap. paſtoralis. §. quia vero. de offi. deleg. Abb. & Imola in cap. 1. de of. ordin. & ibi Alciat. num. 85. & glo. in cap. de his. de ac * cuſ. cum qua eſt communis opinio Doct. ibi. & probatur in l. qui de crimine. C. de accuſ. & ibi gloſ. in ver. non poteſt. dicit, & hoc ſiue fuerit. condemnatus ab accuſatione primi, vt. ff. nau. caup. ſtabul. l. penul. in fine. ſiue abſolutus. & hoc ne quis ſæpius de eodem crimine accuſetur. Bar. in l. Titia. num. 4. de accuſ. Aret. conſil. 118. Felin. in cap. examinata. de iudic. colum. vlt. & in rubr. de ſen. & re iud. num. 16. & Aret. in d. capit. examinata. colum. fin. Foller. in pract. can. fol. 302. num. 3. refert & ſequitur Clarus lib. 5. ſent. q. 57. verſ. & hæc quidem. vide pro declaratione, infra verſic. ſententia abſolutoria ab obſeruatione.

Reus qui cōfeſſus eſt ſimpliciter delictum homicidius, poteſt ex poſt facto ſuam confeſſionem declarare, quod ſcilicet ad ſuam defenſionem occiderit, ex ſententia Bal. in cap. 1. §. item ſi vaſallus. colum. fi. uer. quid ecōtra. de contr. inueſt. refert, ſed non firmat, Alexand. conſil. 1. colum. fin. verſ. fortius dixit. vol. 3. Fel. in ca. cum dilecti. in prin. uerſ. & per iſtū text. de accuſ. Dec. in l. ut uim. col. 6. de iuſtit. & iu. & ibi Aquen. colum. 13. uerſ. poſtremo in materia. Iaſ. tamen ibi. num. 13. uerſ. Quarto circa prædicta. tenet quod iſta declaratio ad uitandam pœnam ordinariam fieri debet incontinenti, non autem ex interuallo, quam ſententiam communem dicit Boer. deciſ. 164. num. 11. 12. & 14. ubi plura de hac confeſſione qualificata ponit. & uide ſupra, confeſſio qualificata.

Reus tranſactionis uel pacis uia abſolutus, poterit iterum

rum ab alio interueniente nomine publco accuſari.
Bart.& eſt cōmunis in l.tranſigere.in gl.in ver.pro-
hibitum. C. de tranſact.l.3. §.pen. de ſepul. viol.l.
qui cætu.§.vlt.ad l.Iul.de vi pub. & eam dicunt cō-
* munem Fel. in cap. de his.de accuſ. & Iaſ. in l.eum
qui.§.in popularibus. num.10. de iureiur. etiam ſi
tranſactio valida ſit,iux.terminos glo. mag.in cap.
1.de colluſ.deteg.quam propoſitionem copioſe di-
ſcutio in meis.qq.legal.q.17.num.21. & ſucceſſiue.
vide ibi ipſam declaratam. Quare autem non poſſit
poſt trāſactionem à primo accuſatore accuſari,vide
ſupra verſ. accuſator primus.

¶ Rex habet duos filios, & nepotē ex primogenito,
moritur primogenitus,& poſt eum Rex decedit,ad
Regnum concurrunt ſecundogenitus Regis, & pri
mogenitus primogeniti, quæritur quis eorum ſuc-
cedere debeat.Alexand.conſil.304.volum.2.in fin.
conſuluit in filio iudęi, & nihil reſoluit. pro patruo
conſuluit Oldrad.conſil.224.de mente.G.de S.Ge-
min.Socin.conſi.252.colum.4.5. & x.cir.prin.alibi
Oldrad.conſil.94.colum.5. in fin. Bald.conſil.275.
Anchar.conſil.83.Alex.conſil.4.volum.4.conſ.129.
volum.5.conſil.123.volum.1.colum.2. Ioan.le cir.
Pariſ.in tract.de primog.quæſt.25. Mart. Laud. in
ſimili tract.num.75.Dec.conſil.443.volum.4. Bar.
in l.3.§.ſi duo. de legit. tut.Tiraq. de nobil.p.mihi
624. Pro primogenito primogeniti conſuluerunt.
Soc. conſil.31. volum.1. verſic. circa tertiam quæ-
ſtionem. Oldrad. ſibi contrarius, conſil.263. Abb.
conſil.3.volum.4.p.2.& conſil.85.p.1. Caſtr.conſ.
165.volum.3.Aret.conſil.164.Barb.conſil.10.vol.
2.Rom.conſil.126.& 140. Abb.alibi conſil.76.So-
cin.alibi conſil.252.Oldrad.conſil.193.214.& 262.
Imo.conſil.64.Bal.in l.ex hoc iure.de iuſt.& iu.nu.
13.Iaſ.apud quem de materia in l.is poteſt. de acq.
hær. Menoc. conſil.112.nu.32.p.3. Mohed. in ſuis
recol.Rotæ Rom.deciſ.38. vide ſupra verſi.primo-
genitus caſu quo.

¶ Rogitus notarij ad ſui eſſentiam requirit,quod ver-
ba ipſum importantia ſint poſita in fine inſtrumen
ti,vt ſentiunt Paul.de Caſtr. in l.hac conſultiſſima.
C.de teſtam.in fin.Card.conſil.153.colum.2. Ang.
in tract.de teſtam.in ver.factum. Alexand.conſ.14.
colum.4.in fin.volum.6.Barbat.conſi.32. colum.9.
volum.1.Curt.iun.conſil.162.ſub num.4.verſ.coad
iuuātur præmiſſa.in fin.Pariſ.conſil.27.colum.3.in
fin.volum.2. Dicas tamen quod de rogitu etiam ali
ter conſtare poteſt,prout præſumi de rogitu, ſi ap-
poſita ſit clauſula,Actum in tali loco,dicunt Bald.in
Aut.quod ſine. C. de teſtam. quem ſequitur Alex.
in d.conſil.14.colum.3.verſic. Quinto.in fin.Paul.
Caſtr.conſil.111.col.1.uol.1.conſil.291. col.2.conſ.
307.colum.2.eod.volum.Socin.conſil.42. quod eſt
duplicatum.in conſil.173.colum.2.Pariſ.conſil.61.
colum. 2.volum.3.Roland.conſil.44.num.43. vol.
1.vide ſupra in ver.Cedula continens.

¶ Rubrica demonſtrat qualis fuerit intētio nigri, Bal.
in l.fi.de hær.inſt.& l.1.C.ne lic.in vna ea,quę cau.
ter.prou. vnde ad ſupplendū nigrū ſumitur arg. ex
rubrica.Lap.alleg.101.verſic.circa ſecundū. Roma.
conſi.16.65.ante fin.90.poſt prin.120.180. num.6.
328.num.3.436.num.10.Barb.conſil.10. col.pen.
verſ.& ſi quiſpiam.conſil.19. colum.1.conſil.21.col.
1.volum.1.conſil.1.colum.2. vol.3. Curt.ſen.conſ.
49.poſt num.26.Curt.iun.conſi.5. ſub nu.18.verſ.
quaſi rubrica.& conſ.107.nu.2.& vtrobique addo.
Dec.conſ.334. ſub num.2. conſ.444. num.8. Rip.
reſp.3.num.3.p.2.Bertr.conſ.182. num.2. volum.
1.in nou.Marſ.conſ.19. num.5. Afflict. in cap.1. nu.
67.de natu.ſucceſ.feu.& alibi per doct. ad interpræ
tationem legum & ſtatutorum. & hoc quādo rubr.
eſt generalior nigro, tunc enim non debet reſtrin-
gi per nigrum ſpecialius loquens, imo ex ipſa rubri
ca generaliter loquente poteſt extendi nigrum ſpe
* cialius loquens. Glo. communiter approbata in l.1.
C.de capit. ciu. cenſ.exim.lib.11. quam ibi not. &
commendat Bar.& eam reputant ſing.Sal. & Rom.
in l.1.ſi cer.pet.ſequitur Ioan. de plat.Inſtit. de act.
ſuper rubr.Ang.Aret.in proem.Inſtit.col.8.Imo.in
rubr.de ver.oblig.colum.5.vbi refert ſe aliàs habuiſ
ſe de facto.Rom.conſil.16.de quo ſup. Alex.conſil.
1.colum.2.volum.4.alibi Rom. conſil.104. in prin.
& 120.in 2.dub. verſ. primo ex verbis nigri. col.5.
num..Iaſ.in d.l.1.ſi cer.pet.Neuiz. in Silua nupt.li.
1.ſub num.231.verſ. à rubrica ſtatuti. Alexand.alibi
conſil.60.num.8.volum.7. Roland.conſi.86.num.
59.& 60. uolum.1. Hinc dixit Paul.de Caſt. conſil.
334.præſens caſus modicam.quod, ſtante rubr. ge-
nerali ſtatuti, quod filia dotata non ſuccedat matri
nec auiæ materne,licet nihil dicatur in ea de patre,
tamen locum habet etiam in patre, ita ut excluda-
tur filia etiam à ſucceſſione patris.quam deciſ.ſequi
tur Alexand.in d.l.1.ſi cer.pet.vide ſupra,uerſ.du-
bietas nigri.

¶ Rumor etiam unus ſufficit ad excuſandum à pœna.
Alexand.conſil.115. volum.4.num.16. & in l. ſi cū
dotem.§.ſi maritus.num.5. ſolut. matr. Bart.in l.ſi
quis patremfamilias.ad Maced.niſi ſimus in hisquę
ſunt de genere prohibitorum, & quę ſunt de ſe ma-
la: nam tunc nec rumor nec iniuſta cauſa excuſat,
ut poſt Innoc.in cap.ſane.de of.ord. & Bald.in l.de
quibus.de legi.tradit Iaſ.in l.2.§.iurari.colum.pen.
uerſ.caue tamen. de iureiur. Alc.de præſumpt.reg.
3.præſump.30.num.6. Alex.conſilio 103. col.pen.
uerſ.& dato.uolum.1.Cur.ſen.conſi.55.ſuper pro-
ceſſu.colum.6.ſub num.11. uerſ. non obſtat quin-
tum. quia in his quæ ſunt de genere prohibitorum,
dolus præſumitur.glo. & Doct. in l.ſi non conuitij.
C.de iniur. Cephal. conſil.35. num.15. vide ſupra
uerſ.dans operam rei illicitæ.

S.

SACERDOS non tenetur reuelare id
quod ſciuit in confeſſione, niſi de uolun-
tate confitentis. ca.ſignificaſti. ubi Abb.
nu.5. & communiter alii. de adult. doct.
in ca.nemo.& in cap.Matthęus.de Simo.
Lap.alleg.94.quidam præsbyter. ſub num.2.uerſi.
Primo quia ſacerdos.ubi rationem aſſignat. Fel.qui
dicit communem.in d.c.Matthæus.de ſimo. & in c.
teſtimonium.nu.35.de teſti. Rip.de peſt. tit.de re-
med.ad curan.peſ.num.108. Cot.in memor. in uer.
iuramentū probat.uerſ.& poteſt confirmari.quod-
cumque crimen illud ſcit, ut in crimine læſæ maie-
ſtatis

ſtatis pluribus firmat Hyp.in l.vtrum. num.5. ad l.
Pomp.de parric. & ſi illud iudicialiter propalaret,
nulla penitus ei fides eſſet adhibenda. Bal.& Caſtr.
in l.Archigerontes.C.de epiſc.aud.Fel.in cap.1.nu.
3.de excep.Rip.vbi ſup.§.fin.num.104.Quando ta
men agitur de delicto committendo, vt obuiet illi,
tenetur in genere reuelare, non nominando perſo-
nam confitentis. Innoc. Abb.& alij in capit. omnis
utriuſque ſexus.de pœnit. & remiſ.Barb.in ca.cum
oporteat.col.7. de accuſ. Hyp.in l.ſi qs ne quæſtio.
ff.de quæſt.num.147.ubi poſt Lap. & alios quos ci
tat, dicit credi ſacerdoti fide digno dicenti morien-
tem ſibi dediſſe licentiam reuelandi confeſſionem.
Gig.de crim. læſæ maieſt. ſub rub. qui accuſ. poſ.q.
* 18.num.18. vbi hanc ſententiam communem dicit.
Secus in layco, cui aliud ſit dictum ſub ſecreto con-
feſſionis & ſub iuramēto, nam productus in teſtem
tenetur illud reuelare, non enim ſibi ſigillum ſecre-
tæ confeſſionis,ſed ſacerdotibus iniunctum eſt. Affl.
ſuper conſt. reg. ſub rubr.de aſſicur.domin.à uaſal.
num.10. ubi etiam declarat quomodo iſtud proce-
dat.idem tradit Felin.in cap.intimauit. colum.3.de
teſti.& ante eum Innoc.in capit.qualiter. de accuſ.
ſub num.3.uerſ.immo plus dicimus. Abb. in cap. ſi
ſacerdos.colum.2. de offi.ord.Iaſ.in l.fin. colum.3.
qui ſatiſd.cogan.Hyp.late ſing.424. accipe quæſo.
& nota.

¶ Sacerdos ſpoliatus cadauere iam ſepulto non eſt re-
ſtituendus,prætendens illud cadauer ad ſe pertine-
re,& hoc ut euitetur uexatio corporis humani.Inn.
in cap.cum liberum.de ſepult.Rota in antiq. deciſ.
1.de cau.poſ. & propr. Gemini.in ca.non ſolum.de
appel.in 6.Corſ.in regu.Spoliatus.limit.3.Fel.in c.
ſicut iudæi.colum.1. de iudæis.Gram.deciſ.82. inci-
dit ſermo.num.3. ubi plura ad hoc. Hyp.ſing.199.
in iure expræſſum,ubi in uerſ.ſcias tamē.ponit hoc
pro limitatione regu.l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.
Iul.de ui.quod ſpoliatus eſt ante omnia reſtiluēdus.
Gabr.concl.lib.5. de reſtit.ſpol.concl.1. num.202.
ubi citat Hoſtien.in d.cap.cum liberum.& Silueſ.in
ſum.uer. ſepultura. quæſt.11. tenentes contrarium.
Ad quod uide Hoſtien.in ſum.de ſepult.in princip.
num.5.& Hyp.in d.ſing.199.

¶ Salarium certæ quantitatis ſi conſultori dari debet
ex forma ſtatuti,ſi eſt doctor, ſecus ſi nō eſt doctor,
& cauſa uni ſcholari cōmiſſa ſit, qui interim factus
eſt doctor, an habebit ſalarium acſi eſſet doctor. &
Bar.in l.præcipimus. C. de appel. tenet quod ſic.in
§.fin. quia ſtatutum non determinat tempus com-
miſſionis,ſed tempus ſalarij dandi, ſecundum Fel.in
cap.quoniam Abbas.de offic.delega.ſecus ſi ſtatutū
diceret quod cauſa committeretur conſultori do-
ctori, nam tunc ſcholaris non habebit illud ſalariū.
ſecundum Imo.in clem.2.col.4.de reſcrip.

¶ Saluianum iterdictum ſeu remedium optimū eſt,
pinguius,ac utilius hypothecaria,quia in hypothe-
caria, qua agitur aduerſus tertium poſſeſſorem,re-
quiritur excuſſio,Auth.hoc ſi debitor.C.de fideiuſ.
in hoc remedio non requiritur. Socin.ſen.conſi.80.
in quæſtione.colum.2. uerſ.uel etiam & tertio.lib.
3.Crau. conſil.201. num.44. Roland.conſil.9. nu.
39.& conſil.14.num.14.uolum.1.Menoc.in tract. de
adipiſc.poſ.remed.3.num.180. Burſ.conſ.32. num.
45.lib.2.Ludoui.deciſ.Peruſ.45.num.13. Gabr.tit.
de fideiuſ.concl.1.limit.39.num.108.cum in eo aga
tur de momentaneo poſſeſſorio, & ſic de leui præiu
dicio,reſeruatur enim ius reale ratione prælationis,
Cyn.in l.certi iuris.colum.fin.quæſt.9. C.loca.in l.
fin.de Saluia.& in his ferè terminis, quando agitur
poſſeſſorio, quod non requiratur excuſſio, cōſuluit
Alexand.conſil.73.nu.11.uol.5.per l.fi. C. de acq.
poſ.propoſitionem hanc impugnat Nat. conſ.521.
uolum.3.eamque pluribus perpendit Foſſan. deciſ.
175. uide ibi. & ſup. uerſic. appellatio non datur à
ſententia lata. Hoc autem interdictum quando &
quibus cōpetat,eſt copioſe uidere apud Foſſan. de-
ciſ.176.& uide ſup.uerſ.interdictum Saluianum.

¶ Saluumconductum habens ueniendi ad aliquem lo
cum debet eſſe ita tutus, ut non poſſit ipſo durante
capi,nec moleſtari. Bald.in l.utimur eo iure. de ſe-
pulc.uiol.& ibi adden.ad eum. Corſ.in ſing.in uer.
ſecurus.Boſſi.in pract.crim.tit.de rem.ex ſola clem.
princ.num.63.& 64.Aret.conſil.363.M. Man.con
ſil.161.lib.2.Hercul.in tract.de caut. de non offen.
cap.47.num.4.deciſ.Fiuiz.1.num.45. & hoc tam in
ueniendo,quam in recedendo,ea eſt enim ſaluicon-
ductus ſeu ſecuritatis natura, ut data in ueniendo,
intelligatur etiam data in redeundo. Bart.in l. 1.ad
leg.Iul.maieſ.in d.l.utimur.in l.1. C.de nauicul.lib.
11.Bald.in cap.1.§.ſi quis uerè.in prin.de pace Cōſt.
ubi dicit,quod huiuſmodi ſecuritates ad bonū ſen-
ſum & ſine cauillationibus large intelligūtur. Dec.
conſil.51.ſub num.2.uerſ.unde uidemus.& hoc in-
tellige,dummodo habens ſaluumconductū illo non
abutatur.de quo per Boer.deciſ.179.per totam,ubi
materiam tractat. uide ſupra uerſic. debitor credi-
toris. ſaluiconductus & impunitatis materiā pro-
ſequere ut per Iaſ.in l.cōuentionum.de pact. & per
Marſ.ſing.177.incip.maliciis hominum.

¶ Sanguinis coniunctio tollit fraudis ſuſpitionē. Albe.
in l.patrem.de his quæ in frau.credi. Saly.poſt Cy.
in l.1.C.ad l.Iul.repet.Tiraq.ad l.ſi unquam. in prę
fat.C.de reuoc. donat.num.22. Menoc. conſil.401.
num.186.Hinc eſt,quod filius deponens inter patrē
& matrem eſt idoneus teſtis, quia paritas affectio-
nis excludit omnem dolum, & ſiniſtram opinionē.
l.non ſolum.§.1.de ritu nup.glo.in cap.cum R.ca-
nonicus.de of.deleg.glo.in cap.poſtremo. de appel
la.Saly.& alii in l.1.C.ne lic.poten. Bal.in l.1.ubi pu
pil.educ.debe.Innoc.in c.ex parte.de feu. Barba.in
c.cauſam quæ. de of.delega. Marſ.conſ.5. num.20.
uolum.1.

Sanguis fluens ex cicatricibus occiſi contra aliquem,
facit indicium ad procedendum contra eum, non
autem ad grauiorē quæſtionem,ſeu torturam, quia
non eſt perfectum indicium, cum oriatur ex cauſa
intrinſeca & oculta,de qua ſolum iudicat Deus, nō
autem iudex.qui debet iudicare ex actis,& ſecundū
leges,quæ nullibi de hoc miraculoſo iudicio loquū-
tur.licet enim hæc in natura certa ſint, occulta ta-
men ſunt propter inſcientiam noſtram, & ideo nō
ſunt à iudice intuenda. l. ſed & ſi reſtituatur. de iu-
dic.Hypol.in pract. §.diligenter. num.181. ubi de
hoc latiſſime diſſerit. & dicit his ſupernaturalibus
probationibus,ut etiā incātationibus, non eſſe dan
dam fidem,ut ad torturam indicium faciant,ſed ſo-
lum

lum ad inquirendũ.ſequuntur.Fran. Caſon.in trac. de malef.præmed.cap.3. in rubr.de ſangui.profl.& Anto.Gomez.var.reſol.lib.3.cap.13.num.15.in fin. Sed hoc prodigioſum miraculũ faciat indicium nedum ad inquiſitionem, ſed & ad torturam, tenuerunt Paris de Put. de ſyndic. ver. tortura. §.mandauit Rex.num.29.Afflict.in tit.de pa.iuram.firm.§. iniuria.not.4.num.62.vbi ad hoc multa ſimilia miracula allegat.Boer.deciſ.166.indicium.num.1. Neuiz.in Sil.nup. verſ. ſicut cadauer. Blan.de indic.& tort.num.408.Menoc.de arbitr. iud. caſu 270. nu. 16.&lib.1.præſump.quæſt.89. num.128. poſt Boſſ. in tit.de indici. num.73. vbi teſtatur de hac experientia.& Iac.nouel.in pract.crim.in prin.num.94. & Carer. in ſua pract.num.141. & nedum ſi ſanguis exeat ex cicatrice,ſed etiam ſi ex ore & naribus.ita Boſſi.vbi ſup.tit.de homici.num. 105. Quæ experientia fieri poteſt nedum in delicto commiſſo de recenti, id eſt intra ſex vel ſeptem horas, vt exemplificat Caſon.d.ca.3.ſed etiam poſt vnum vel plures dies,vt per Boer.vbi ſup.& nedum indicium hoc habet locum contra principalem delinquẽtem, ſed & contra mandantes,complices,vel alio quouis modo auxilium præſtantes. non tamen ita facile huic experientiæ fides danda eſt, niſi & alia concurrant contra inquiſitum,vt dicit Affl. vbi ſup.num.62.ſuper quo copioſe diſcurrit Foſſan.deciſ.173.& nota, quia hæc experientia tamquam fallax & periculoſa ſuggeſtionis diabolicæ non practicatur Romę,vt dicit ibi Foſſan. nu.7.Venetijs vidi illam ſemel practicatam ſub Principe Lando per quadraginta viros ad criminalia, contra Aromatarium ad pomum aureum,qui indiciatus eſt de amita occiſa ex ſanguine cicatricum fluente contra ipſum, & morti adiudicatus eſt.

¶ Sanitatis probatio vbi cõcurrit cum probatione inſaniæ ſeu furoris,magis creditur teſtibus duobus de ſanitate, quam mille de furore deponentibus. ita Abb.in cap.fin. de ſucceſ. ab inteſta. poſt Innoc. in cap.ſuper hoc. de renunc. Iaſ.conſil.2. num.10.vol. 1.Corn.conſil.219.colum.pen. volum.1. Dec.conſ. 448.num.10.& in l.furioſum.nu.19. C. qui teſtam. fac.poſ.Pariſ.conſil.15.ſub nu.11.volum.4. & Gabr. citans alios concl.lib.1.tit.de teſtam.concl.4. num. 19.Porti.Imo.conſil.94.num.16.Ratio eſt, quia aſſerens aliquem eſſe ſanæ mẽtis, habet præſumptionem iuris pro ſe.Bar.in l.nec codicillos. C. de codicil.Dec.d.conſil.num.9.Socin.conſil.42. nu.2. vol. 1.Pariſ.conſil.87.num.1. & conſil.ſeq.num.18.vol. 3.Ruin.conſil.67.num.1. volum.1. Beci.conſil.102. num.12. Quod dictum limitat Pariſ.d.conſi.87.nu. 2.huiuſque dicti rationem adducit Maran.in l.is poteſt.de acq.hær.num.125.&126. pro quo facit Bar. dictum in l.ſi prius. de oper.nou. nunc. vide ſup.in ver. Furor vel inſania, & in occurrenti materia vide Menoc.conſil. ibi citatum. & vide ſup.in ver. actus geſtus per mentecaptum.

¶ Satiſdatio extraordinaria ſi aliquando induceretur ac neceſſaria a conſtitutione preter iuris communis diſpoſitionem,nunquam præſtari neceſſe eſt,vbi cõſtat eum à quo petitur ſatiſdatio,idoneum patrimonium atque ſubſtantiam poſſidere,licet conſtitutio ſimpliciter & indiſtincte loquatur. l.de creationib. §.ſin autem.iunc.glo. in ver ſufficiente. C. de epiſc. aud.& in l.1.§.ſi magiſtratus. verſ. ſed etſi ſatis non exigit.de magiſtr.cõ. & l.quicũq.C.de fun.patrim. lib.11.cũ ibi not.per Bar. idẽ Bar.in l.priuatæ.C. de murileg.lib.11. Alex. conſi.37. nu.15.vol.2.Rom. conſil.67.ſub num.4. verſ. Tertio hoc ipſum. Iaſ.in l.1.num.18.qui ſatiſd.cog.in l.diuortio. §.interdũ. col.3.ſolut.mat. Felyn.in cap. ad hæc.verſ. itẽ not. de ſent.excom. Dec.in l.plus cautionis. verſ.vltimo notandum.de reg.iur.Hyp.in rubr.de fideiuſ.num. 220.Affl.deciſ.171.num.3. quam ſententiam prædictos & alios referens dicit communem Mandoſ. iun.ad conſil.Rom.8.ſuper uer. euictio. & ad conſ. 67.ſuper uer.poſſidere.

¶ Sciens ius ſuum ſaluum eſſe, actui alicui præſens & tacens,ſibi non præiudicat.l.omnimodo.C.de inof. teſtam.iunc.l.ſicut. §.non videtur.ff.quib. mo.pig. uel hyp.ſolu.glo.in cap.imperialem. in uer.permiſſione.de proh.feu.alien. per Lot.ubi Dominus præſens alienationi feudi,licet non contradicat,non uidetur conſentire,quia ſcit ius ſuum ſaluum. Fely.in cap.inter cæteras.ad fin.ext.de re iudic. Aret.conſ. 141.colum.fin.Rub.conſil.125.num.5. Fran.Mar. deciſ.854.Socin.conſil.230. num.2. & 3. uolum.2. Ceph. conſil.479. num.67. vide ſupra uerſic. filius patris teſtamentum.

Scienti & uolenti iniuria non infertur nec dolus.l.cum donationis.C.de tranſ.l.1. §.uſque adeo.de iureiu. c.ſcienti.de reg.iu.in 6.l.nemo fraudatur.ubi plene Dec.de reg.iur.ita firmat. Fel.in c.in præſentia.nu. 11.uerſ.ſed omnia iſta intelligas.de prob.Bald.in l. 2.C.de reſcin.uen.in l.cum a,matre.C.de rei uend. Bar.& alij in l.4.§.fi.ſi quis caut.Alex.conſ.53.vol. 3.aliàs.125. vol.1.nu.7. Boer.deciſ.224. idẽ Alex. conſ.127.nu.1.uol.2.quod facit ad materiã renuntiationum & contractuum ad excludendum prætendentes leſionem,& ipſorum reſciſionem.& uide infra verſic.uolenti.

Scientia cum patientia longi temporis declarationem tacitæ præcedentis voluntatis inducit. de acq. hær. l.qui in aliena.verſ.ſed ſi nõ adierit.C.de petit.hęr. l.ſi filius.ff.de iu.dot.l.cũ poſt.& glo.C.com.diuid. l.ſi probatum.Rom.conſ.271.nu.4.ſequitur Crau. cõſ.101.nu.3.M.Man.conſ.5.nu.26.quia uoluntas nedũ uerbis,ſed ẽt factis demõſtratur. de ſupel.leg. l.Labeo.ſeu,quod Labeo.de tut.&cur.dat.ab his.l. ſcire.C.de inſt.& ſubſt.l.reprehẽdẽda.ad leg. Cor. de ſic.l.1. §.diuus. C.eo.l.cum qui. de doli excep.l. apud Celſum.ext.de homic.c.ſignificaſti. ad fi.glo. ex quib.cauſ.in poſ.eat. l.Fulcinius. §.quid ſit latitare.Gram.inter conſ.crim. conſ.13.nu.3. immo facta ſunt fortiora ad declarandum volũtatẽ, quã uerba.ut ſup. cũ ratione dixi, uerſ. facta ſunt fortiora.

Scientia eius ꝙ publice ſcitur & cognoſcitur,præſumitur apud eos qui in loco conuerſantur & habitant. glo.in l.ſi tutor.C.de peric.tut.quam ibi ſequuntur * Bar.& cõiter alii. idẽ vult glo.in ver. cognouerunt. in §.qui enim.Inſt.de excuſ. tut.glo.& doct.in c.1. de poſtul.prælat.Alex. & Im.in l. is poteſt. de acq. hær.Dec.conſ.154.Pariſ.conſ.57.nu.14. vol.3.Ale. conſ.36.col.2.uol.1.Socin.conſil.54. col.fi. in prin. uol.4.Bal.conſ.144.col.2. uol.1. Dec.conſ.85. col. 2.Rol.conſ.54.nu.3.uol.1.

Scientia in eo præſumitur,qui potuit inueſtigãdo facere & ſcire aliquid,& non fecit, & eſt in culpa.l.qui cũ alio contrahit.& ibi not.de reg.iu.facit.l.3.in fi. cũ ibi not.de fideiuſ.notant Ang. Caſtr. & alii,in l. 1.in prin.ſi quis in ius uoc.non ier. Alex.in l.ſi cum dotẽ.§.ſi mulier.il 1. ſol.mat. & in l.2. in prin.eod. tit.Rui.inter conſ.Gig.conſ.27.nu.6. Ex hoc infert ad eum qui ſciens bãnitũ habuiſſe gratiã,vel ſoluiſſe pœnã banni, uel illũ eſſe rebãniẽdũ de proximo ex aliqua cauſa,uel illum eſſe uerbo rebannitũ à ſuperiore,illum occidit, ꝙ puniatur acſi bãnitũ cãcellatũ occidiſſet, quia potuit ſe informare.ita Nel. de banni.in 1.p.3.temp.q.2.inc.dictũ eſt ſup.poſt Bal. in l.2.col.3.in prin. ſi quis in ius uoc. nõ ier. & in l. quid ſit fugitiuus.§.apud Labeonẽ.de ædil.edic.Io. An.in reg.ꝙ quis mandato.de reg.iu.in 6.Bald.in l. 1.C.de pœn.Alex.conſ.114.Ponderatis. col.2. ante med.uol.1.Bal.alibi in l.huiuſmodi. §.ſi ita. de leg. 1.Marſ.ſing.340.caute agunt.col.mihi.3. in fi.ver. limita & ſecundo.Hoc tñ intellige in claris, ſecus in dubio,ut dicit Nel.ubi ſup. in fi. obſerua iſtũ caſũ, quia eſt multum frequens, & practicabilis. & uide Tiraq.de legib.connub. glo.2. nu.2. cum plur.ſeq. ubi tractat materiam.l.pen.de milit.teſtam.

¶ Scriptura antiqua in lapidibus,uel columnis,monumentisve ſcripta & inſculpta probationẽ inducit.c. cũ cãm.de probat.30.q.1.peruenit.24. q.2. ſane il 2.l.1.ff.de albo ſcrib.Spec.tit.de prob. §.uidẽdũ reſtat.nu.12.habetur in l.uel quę & ibi Bal.ad hoc notat.ff.de relig.& ſump.fun.Bart.& alij poſt gl.or.in l.monumentorũ.C.de relig.& ſump.fun.gl.& doct. in d.c.cũ cãm.glo. in c.quanto. de iureiur.glo.in d. c.ſane.in uer.dictis.Inno.in rubr. de conſec.eccl.uel alt.circa prin.Card.Zab. in ca.ad audientiam.in 3. not.de ſponſ.Iaſ.remiſſiue ad l.1.ſi cer. pet. nu.26. quod nota pro cõtrouerſiis occurrentibus in materia confinium,& iuriſpatronatus, & ſepulchrorum.

Scriptura archiuii ex loco authoritatẽ & robur acquirit. Aut.ad hæc.C.de fi.inſtr.ubi glo.pen. & ult. & ibi Bar.in prin.quẽ ſequitur Iaſ.in repet.l.admonẽdi.nu.136.de iu.iur. & Boer.poſt alios deciſ.105.nu. 11.ẽt ſi non ſit exemplar, ſed exemplũ in archiuio repoſitũ.Iaſ.in Aut. ſi quis in aliquo. C.de edẽ.col. 3.uerſ.ultra Bar.fallit.5.& ibi Dec.nu.23.Dummodo ſit manu publica ſcripta.Bar.in d.Aut.ad hæc.in 2.lect.in uerſ. pro declaratione huius gl. uel ſcripta à perſona,a publico deputata, ſiue ſit notarius,ſiue nõ.Iaſ.cõſ.34.nu.8.uerſ.nec obſtat.Aliis modis propoſitionem hanc copioſe declarat Gabr. concl.1. de prob.concl.5.uide ſup.uerſ.Libro regiſtri.

Scriptura continens capitulũ unum aut plura cõnexa, non põt pro parte acceptari, & pro parte reſpui.ita Bar.in l.Aurelius.§.idem quæſiit.de libera. lega. & in l.ſi quidem.C.de excep.Iaſ.conſ.32.nu.6.uol.1. & conſ.148.cir.fi.uol.2.Nat.conſ.134.nu.2. conſil. 365.nu.2.ubi ait ſecus eſſe qñ una ſcriptura continet plura capitula ſeparata,& diuerſa, quia tunc capitulum unũ ſcindi poteſt,ut pro parte tantum acceptetur,& pro parte refellatur.& conſ.177.nu.10. idem dicit in capitulis connexis.Quid aũt ſit in confeſſione,uide ſup.uerſ.confeſſio acceptari poteſt.

Scriptura priuata tribus teſtibus ſignata,plenã in iudicio contra ſcribentẽ fidẽ facit,& aduerſus quoſcunque ſuper obligatione bonorũ debitoris q eã ſcripſit,l.ſcripturas.C.qui potior. in pig.hab. licet eiuſdẽ manu ſubſcripta nõ ſit: ſufficit enim manus ſcribentis,licet ſe nõ ſubſcripſerit. l.cũ antiquitas. §.fi. C.de teſta.uel ꝙ ipſius ſigillo munita ſit, ꝙ uim ſubſcriptionis habet.Hyp.in rep.rub.C.de prob.num. 320.quæ aũt dicatur priuata ſcriptura, docet Hyp. ibi.nu.303.& nu.309. ubi ꝙ ſcriptura priuata ſcripta mãdato alicuius,cẽſetur eſſe eius qui mandauit, non eius qui ſcripſit. & ad materiã uide eundẽ ſing. 436.& de ui & effectu ſigilli, uide eum in dic.rubr. n.320. cũ trib.ſeq.& ad materiã ſcripturæ priuatę, ui.copioſe Mago.deciſ.15.& deciſ.17.n.5. & deciſ. 25.n.10. ſecus aũt ꝑ ſcribẽte eã producẽte. Ro.cõſ. 205.in prin.ubi & nu.3. ꝙ nõ poſſit partiũ cõuẽtione fieri ut ei fides ꝑſtetur ſi nõ ſit ſolẽnis.iunc.Mãd. iun.ad eũ ſuper uer.tribueret. ad materiã de ui & effectu priuatæ ſcripturæ, ſcribit copioſe Gab.cõcl.li. 1.de ꝓb.cõcl.9.& 10.& 11.& ſub tit. de præſump. concl.3. ubi de ui & ef. ſubſcriptionis ſcripturæ. & concl.4.ubi de ui.& ef.ſigilli.uide ſup.uerſ.annulus ſignatorius.& uerſ.Apocha.

¶ Semimortuus cõdere põt teſtamẽtũ,ſi ſit ſanæ mẽtis & clara uerba intelligibiliter proferat. C.de teſta.l. qm̃ indignũ.de leg.3.l.Pamphilo.§.propoſitũ. Ro. * cõſ.306.n.5. q̃ ſn̄iam dicit cõiter approbatã, Alex. cõſ.33.n.7.uol.3.105.n.7.uol.7.Dec.in l.diſcretis. nu.7.C.q teſt.fac.poſ.& conſ.489.nu.4. Ruy.conſ. 12.nu.8.lib.2.Bertr.conſ.210.& 349.uol.1. in antiq.Iaſ.in d.l.qm̃ indignũ.no.2.Hyp.cõſ.204.n.18.

¶ Sẽtẽtia abſolutoria ab obſeruatione iudicii lata ꝑ ineptitudinẽ ꝓceſſus,reus accuſari iterũ poterit.l.libellorũ.§.ꝙ ſi libelli.de accuſ.& ibi gl. & eſt gl.no. in c.ꝓhibẽtur.in uer.abolitione.2.q.1.ꝙ tenet Spe. in tit.de abolit.§.1.uerſ.Porrò.dic tñ hoc uerũ,ſi accuſet ab alio,ſecus ſi a primo,quia talis accuſatio ꝑſupponit inimicitiã,l.2.ubi Bar.ad Turpil. ita reſtrictio ualet de iure canonico,ꝑ tex.in c.repellãtur.de accuſ. quo iure inimicus nõ admittit ad accuſandũ. ut per d.c.repellantur.dicit not. Socin.ſen.in ca. de his.eo.tit.qui ibi dicit, ſecus eſſe de iure ciuili, quo inimicus nõ repellitur ab accuſando, ut per eũ ibi. de quo ſup.in uer. inimicus. Non ualet aũt iſta reſtrictio in publica abolitione, in qua accuſator põt repetere reũ finitis feriis infra triginta dies. l.ſi qs. & ſeq. ad Turpil.gl.in d.uer. àbolitione. uide infra uerſ.ſn̄ia lata pro reo ab obſeruatione iudicii.& ſupra uerſ.reus abſolutus ab obſeruatione iudicii.

Sententia abſolutoria lata ſimpliciter diffinitiua omnino eſt, nec iterũ tractari eadẽ cã poterit, ꝑ glo. in Aut.qui ſemel.C.quom.& qñ iud.not.in l.argentarius.§.cũ aũt.de eden.& ita poſt Bart. tenent doct. * cõiter ĩ l.admonẽdi.de iu.iur. & eſt tex. in l.de his. de accuſ.& in l.ſi cui.§.iiſdẽ.eo.tit.& ita cõiter teneri teſtat Ang.in tract.malef.in uer.& ad quærelã.n. 90.nã de eiuſdẽ hoĩs delicto nõ eſt ſæpius quęrẽdũ. & ita in facto cõſuluerũt,Mantua conſ.251.lib.1.& Io.de Ami.cõſ.37.in 1.regu. quos ſequit Clarus li. 5.ſent.§.fi.q.57.in prin.& ex doct.quos citat, dicit hanc propoſitionẽ eſſe ueram,nedũ ſi iudiciũ fuerit intentatum criminaliter,ſed etiam ſi ciuiliter.

¶ Scripturã ꝓducẽs ĩ iudicio cẽſet eã ap ꝓbare ẽt cõtra ſe,& cũ oĩb. uitiis & qualitatib.ĩ ea cõtẽtis. Ale.cõſ. 30.n.3.&4.uol.7.Iaſ.cõſ.57.ſub n.3.uol.1.Rui.136. n.3.& 4.li.4.Boer.deciſ.33.n.31. Tira.de ret.cõuẽ.

ad fi.nu.6. Crau.cõſ.201.nu.5.& 6.Boui.de ſtat.urbis pſcr.gl.19.n.210. Soc. cõſ.91.col.2. uol.4.deciſ. Fiuiz.1.n.25. & vi.ſu.uerſ. pducẽs aliquid ĩ iudicio.

Scriptura teſtamenti manu propria matris ſcripta, et ã ſine præſentia & ſubſcriptione teſtium, valet & tenet, dummodo ea contineat quæ requiruntur in Auth.de teſtam.imperf.§.1. & 2. & in Auth. quod ſine.C.de teſtam.vbi poſt Bal.& alios id firmat Iaſ. & in conſ.68.col.fin.verſ.item ſi illa.lib.1.Soc.iun. conſ.189.num.91.lib.2. Clar.in §.teſtamentum.q. 14.in prin.Did.in cap.relatum.il 1.nu.12. de teſta. Duran.de ar.teſtan.tit.2.caut.2.an.fi. vbi dicit hãc * ſententiam communem. & dummodo eius volũtas ſit perfecta, d.§.1. verſ.inſuper Theodoſius.Corn. in l.hac cõſultiſſima.§.ex imperfecto. C. de teſtam. ſub num.18.Ceph.conſ.464.nu.1. vide infra verſi. teſtamentum matris.

Sententia abſolutoria lata ſimpliciter, nulla cauſa expreſſa, in dubio cenſetur lata, quia nõ eſt probatũ. Glo.in l.ſi quis ad exhibendum.de excep.rei iudic. Ripa in l.admonendi. de iu.iur.num.77. Bald.ante eum in l.3.C.de ſent.quę ſine cer.quan.Lanfr.ĩn c. quoniam contra.de probat.in ver.interloquutorię. * num. 43. quam propoſitionem communem dicit Couuar.lib.1.var.reſo.c.1.nu.8.verſ.& id apparet. eamque adeo veram dicit Paul. de Caſt. vt in l. qui accuſare.C.de eden.dixerit ignorãtes dicere, ſentẽtiã abſolutoriam, quia non probatum, dici interloquutoriã.cui Iaſ.adſtipulatur in repet.d.l.admonẽdi.nu.80.verſ.vnde dicit Paul.licet inferius Iaſ. eam dicat interloquutoriam, & male. Pro ratione vide ſupra verſ.actore, de bono iure.

Sententia ad conſilium ſapientis lata nunquam tranſit in rem iudicatam, immo ſemper à peritioribus retractari poteſt. Ioan.And.ad Specul.tit.de homici. §.1.verſic.Pone.A.quem ad hoc allegat Ant.in cap. propoſuiſti.de probat.Rom. conſil.228. nu.16. Iaſ. ſuper rubr.de iureiur.in fi.& in l.admonendi.in prima lect.nu.47.& in 2.lect.num.41.eo. & in l.ſi conuenerit.nu.21.de re iud.Marſ.ſing.427.vbi hoc clare firmat, & remiſſiue ponit caſus in quibus ſententia nunquam tranſit in rem iudicatam, allegat Ant. vbi ſup.& Alex.in l.ſi ab hoſtibus.ſol.mat.pro quo * vide Ruy.conſ.34.nu.1.lib.5.& hanc ſententiã cõmunem dicit Corſe.in repert.ad Panorm.in verſic. ſentẽtia lata per dicta peritorum. & licet Dec. in d. cap.propoſuiſti. contrarium ſcripſerit, tamen conſil.277. in fi. dicit hanc eſſe cõem, a qua non eſt in iudicãdo & conſulendo recedendum, vt per eũ ibi.

Sententia ad fauorem rei in dubio eſt interpretanda, vt cõdemnatus ſit in minus quàm poſſibile ſit.l.hæ enim cauſæ.de ſuſp.tut. Alexand.conſilio 46. circa primum.num.2.volum.5. Socin.conſil.134. colum. 2.volum.1.Dec.conſil.43.pro tenui. num.3. Crau. conſil.74.num.10.& conſil.188.num.2. Bald.conſ. 28. in quodam inſtrumento. p.1. quem ſequutus Crau.conſil.6.num.41.dicit, verba impropriari ſecundum fictionem, vt reus excuſetur, atque ita ne puniatur, quod dictum ſequitur Card. Alban.in lucrub. ad Bart.in l.1.nu.2. ne quis eum qui. Menoc. de præſump.lib.2.præſump.90.nu.7.

Sententia arbitratoris lata vltima die compromiſſi valet ſine citatione, & præſentia partium, quia vltima dies habet vim citationis, ita Bald. in Aut.ei qui.C. de bon.aut. iud.poſ. Caſtr. in l. admonendi. de iureiur.num.34.vbi multa ad hoc propoſitum facientia dicit.& Rom.in rubr.de arbitr.quæſt.10.& in l. qui ante chalendas.de verb.oblig.& eſt deciſio Bar. in l.ſi de meis.§.fin.de arbit.ſub num.2. verſ.ſed cõtra prædicta.& ante eum ita tenuit Specul. in tit.de appel.§.1. & Bar.in l.2. in ver.notus omnibus dies natalis. C.de tempor.appel.Bartho.Soci.in l.ſi quis arbitratu.ſub num.30.verſ.Secundo limita. de ver. oblig. vbi reiecta quadam declaratione Baldi dicit * hanc eſſe communem ſententiam.& ibi Alex.num. 12.& Iaſ.ſub nu.22.uerſ.tertio not.limita. vide ſupra verſ.laudum eodem die.

Sententia contra abſentem lata à iudice qui reum abſentem ſciebat, eſt ipſo iure nulla.c.2.de procur.vbi id omnes not.glo. in l.contra pupillum. in princip. uerſ.nihil momenti.ibi, ſed quidam.de re iud. Marian.Socin.in tract.de citat.art.5. prin.nu.51. Imo. in l.quæſitum.de re iud.Lancel.Cor.in tract.de decur.lib.1.c.10.nu.87.Ceph.conſ.453.num.13.ſeruit dictis ſup.verſic.abſens Reip.cauſa.

Sententia eſt ſtricti iuris, cuius proprio ſignificatui verborum in dubio ſtari debet, vt not.in l. Iulianus verum debitorem.de cõd.iud.& in l.1. & 2.C.ſi plur. vna ſent.& eius verba ſunt ſtricte intelligenda, nec debet habere intellectum ex lata ſignificatione vocabuli, licet habere poſſet, ut per Abb. in c.dilecto. in 2.not.per illum tex.de uer.ſig.& in c.dilectus.n. 2.de of.ord. Cæpo.in rub.de uer.ſig.nu.151.Iaſ.in l. centeſimis.§.fi.col.pe.de uer.oblig. Ripa in l.2.nu. 26.de eden.Curt.ſen.conſ.74.col.fi.Cur.iun.conſi. 153.nu.19.ubi plures citat. Oſaſ.deciſ.63.nu.1. & 2. Si tamen alias ualere non poſſet, eius uerba impropriari debent.Rom.conſ.126.& 328. Fel.in c.auditis.in prin.de præſcr.glo.in l.& puto.fam.erciſ.quã dicit ad hoc ſing. Bal.in l.cum uirum. col.ult. C.de fideicom.in c.fi.col.ult.de transl.prælat.in c.contingit.de do.& cont.& in c.cum ſuper.col.pen.de iud. Non tamen in ea uenit niſi quod eſt ſpecificatum. l.Paulus.de re iud. Rui.loquens in laudo, conſ.72. num.8.lib.2.& 116.nu.6.lib.4. Pariſ. conſ.111. nu. 3.uol.1.& conſ.5.nu.19.vol.2. & ante eos Alexan. conſ.18.nu.3.uol.7.Ceph.conſ.451.nu.5.

Sententia euidenter iniqua nunquam tranſit in rẽ iudicatam, c.inter cæteras.de re iud. ubi id notant cõmuniter ſcrib.& Curt.ſen.conſ.59.ſub nu.10. uerſ. licet enim & uerſ. denegata enim. Curt.iun. conſil. 104.num.4.Iaſ.conſ.44.ex ſola.col.1.uol.3.& Dec. conſ.49.præſtantiſſime. ſub nu.11. uerſ. quinto & ultimo.glo.& doct.in c.ex conquæſtione.de reſtit. ſpoliat. Abb.conſ.44. in præſenti.col.2. uerſic. ſed his.Alex.conſ.186.uiſis.col.pen.in fin.& ſeq.uol.2. Hypol.de Marſ. ſing.473. memini. Calcan. conſil. 118.quia ex forma.col.2.Phi.Franc.in c.Dilecto.de appel. Nec meretur executionem. Ang. conſ.276. col.2.Alex.conſ.97.num.5. & 225. nu.20. uolum. 6.Dec.conſ.475.num.35.& 36. Ruin.conſ.36. ſub num.6.uerſ.ſecundo quia.lib.2. Craue.conſil.278. col.fin. volum.2. Nec comprehenditur ſub ſtatuto prohibente appellationem, à ſententia lata ſuper meritis, l.ſi ſe non obtulit. §. condemnatum. de re iudica.& ibi Bar. in fin. & alij. Bald.conſil.369.lib. 1.Roman.42. num.3. ab ea enim appellari poteſt. Corn.conſ.143.lit.L.in fi.vol.2. Rim.iun.269.nu.

76.& 77.lib.3.& conſ.273.num.55.& 56.eo.Rol. 76.nu.27.28.Nat.217.nu.3.poſt Alex.conſ.63.nu. 17.vol.4.deciſ.Peruſ.2.nu.41.par.1.deciſ.Fiuiz.10. nu.1.2.& 3.Applica dictis inf.verſ.ſtatutum prohibens appellationem.& vide ſuper verſ.Appellationem admitti ſemper.

Sententia in cauſa matrimoniali nunquam tranſit in rem iudicatam.c.tenor.ca.lator. & c.conſanguinei. * de re iud.& ibi hoc notare communiter ſcrib.ſimpliciter dicit Cur.iun.conſ.170. num.27. ſed dic propoſitionem veram, ſi ſit lata contra matrimonium, ſecus ſi pro matrimonio. Zabar.poſt Hoſtien.in ca. ex literis.in 5.not.de in integ. reſtit. Ang.cõſ.310. in quæſtione.an.fi.verſ.item non obſt. quod ſententia.Fel.in d.c.lator. col.3.verſ. ſecunda declaratio. de re iud.poſt Rom.conſil.367.cir.primum.colum. 1.in prin.Ad propoſitionem vide Ant.in cap.fraternitatis.col.30.de teſti.& in c.iurauit. in prin.col.3. de probat.glo.in l.3.de iureiur. & in c.ex literis. de in integ.reſtit. Caſtr.conſ.246. Secus eſſe in matrimonio ſpirituali, in quo ſententiam in rem iudicatã tranſire dicit Fely.vbi ſup.col.7.per c.dilecti.in fin. de elect.& glo.in c.1.de conc.præben.ita etiã Hoſt. in ſum.de re iud.§.quot ſunt eius ſpecies.col.5.ver. ſed nunquid.Domin.in c.ordinarii.§.1.in fin.de of. ord.in 6.Abb. in c.cum Bertoldus. col.13. uerſic.ex hac lect. de re iud. & in c.conquerẽte.col.2.de reſt. ſpol.Hyp.in pract.crim.§.ordine ſucceſſiuo.nu.8.

Sententia incerta ex actis, certa ex inſtrumento quod non apparet in actis, ſed de eo fit in ſententia mentio, eſt nulla. Ant. de But. in cap. cum venerabilis. §.quia vero.colum.2.& ibi Ab.num.48. de except. Aret.in §.curare.num.5. Inſtitut.de action.Ang. & Imo.in l.ſi conuenerit.de re iud.Ioan. And.ad Specul.in tit. de ſenten. §.qualiter. colum.2. Aret.in l. * cum ad pſens.ſi cer.pet. & eſt communis opinio ſecundum eum in cap.3.de accuſ.num.24. Iaſ.in l.ait prætor.§.vlt.num.19. de re iud. Ratio eſt, quia inſtrumentum non productum in iudicio, non dicitur cognitum iudici.l.vlt. C.de fid. inſtrum.glo. & Felin.in cap.contingit. de fid.inſtrum.l.adoptio.de adoption.Felin.in cap.quoniam contra.quæſtio.1. & Dec. ibi.num.30. de probat. Hypol. ſing.17. & communem dicit Alexand.conſilio 53. quæritur an ſtante.in fin.& conſilio 109. in fin. volum.5. & eſt tex.in l.3.C.de ſent. quæ ſi cer. quant. prof. iudex enim ſe referendo ad inſtrumentum non productũ, oſtendit ſe pronuntiare ſine cauſæ cognitione, ergo nulliter.l.prolatam. C.de ſenten. Pro declaratione tamẽ & reſtrictione huius propoſitionis, vide Rip. in d.§.vlt.num.9. verſic. quid tenendum. & Iaſ.ibi colum.4.verſic. adde quod ſi iudex. & vltra omnes limita vt per Dida.var.reſol.lib.1.c.1.nu.9.in fine.

Sententia inter duos promulgata, non præiudicat tertio non citato. Alexand.conſil.84. in cauſa. nu.10. volum.3.& in l.de unoquoque.colum.vlt. de re iudic.Iaſ.conſil.111.num.20. volum.1. & in l.decem. num.40.& 41.de verb. obligat. Afflict. deciſ.396. in cauſa comitis.num.2.& 3.& ibi late Vrſil. in adnot.Socin.conſil.282.in præſenti.num.4.volum.2. Dec.in l.2.num.45.C.de eden.& conſi.315.in caſu. numero quinto, conſil. 367. viſo puncto. ad fin. Marſil. in d.l.de vnoquoque. num.57. Oſaſ. deciſ. 157.Dominus.num.14.Gabr.concluſ.lib.2. de citat. concl.1.num.310.

Sententia iudicis dicentis, condemno talem, immo abſoluo, cenſetur abſolutoria vi vltimi verbi (abſoluo) de manumiſ. teſtam.l.ſi ſtichus, immo Pamphilus. glo.in cap.prædicator.in ver.immo.16. quæſtio.1. quam ſequitur Bald. in l.1.num.18.C.de fur.Abb. in cap.innotuit.not.6. de elect.in capit. Accedens. num.9. vt li.non conteſt. in capit.inter corporalia. num.13.de translat.epiſ.Rom.in l.1. poſt princip. verſ.quid autem ſi iudex.de re iud.in rubr.de arbit. num.52.& conſil.14.num.3. vbi in addi.Mand.iun. concor.cumulat.ſuper ver.glo.decreti. vltima enim ſemper ſunt attendenda, vt pluribus exemplis cõprobat Dec.in l.pacta nouiſſima. C. de pact. quem in hac materia vide.& conſil.445.nu.10. 11. & 12.

Sententia lata contra defunctum, licet ex communi ſententia poſſit exequi contra eius hæredem vniuerſalem, ſecundum not.per Bart.in repetit.l.creditores.col.6.verſ.Quid in ſucceſſore vniuerſali.C.de pignor.quem ſequuntur Aret.conſ.21.col.3. Alex. conſ.51.col.pen.verſ. ſed an poſſit. vol.5. cum alijs per eos citatis.id tamen intelligitur, ſi prius probatum ſit illum eſſe hæredem, iux. not. per doct. in l. poſtulante.ad Trebel.vbi dicunt, quod ſi poteſt ex forma ſtatuti debitor carcerari, & etiã eius hæres, id tamen intelligi debet, liquidato prius quod ille ſit hæres debitoris.idem uoluit Bald. in l.per diuerſas. C.mand.q.10. uerſ.aduerte tamen. ubi loquens in ceſſionario, dicit, ꝙ etſi ſtatutum diceret, capiantur ſine citatione, non per hoc caperentur ad petitionem ceſſionarij ſine citatione, ſuper hoc enim debitor citari debet, ut diſcutiatur an uerè ſit ius ceſſum necne.& idem in hærede debitoris, ut per eum ibi. iunc.addi.ad eum in lit.h.& i.& hanc Bal.doctr.ſequitur Boer.deciſ.10.ceſſionarius.vbi multos in hãc ſententiam citat.uide ſupra verſ.comparens in iudicio tanquam talis.& uerſ.qualitas quãdo eſt cauſa.

Sententia lata contra extrauagantem dubiam, an ſit uel non, ualet, quia eius eſt probabilis ignorantia. Card.conſ.40.in prin.Gemin.78.nu.1.& 2.& idem Gemin.in proę.ſex. §.ſane, not.3. & ibi Franc.not. 2.Lata uero contra extrauagantem certam & indubitatam eſt nulla, acſi contra legem lata eſſet. Bald. in l.2.C.quando prouoc.non eſt nec. Ant.in c.cum inter.de re iudic.& probatur in l.1.§.idem cum cõtra ſacras. quæ ſent.ſi.ap.reſc. Rom.conſ.260. nu. 2.Fel.in c.1.col.6.uerſ. Secundus caſus. de re iudic. quia huiuſmodi extrauagantis non eſt probabilis ignorantia. Bald.in l.leges ſacratiſſimæ.quæſt.2.C. de legi.Franc.in cap.1.in 4.not.de conſt.in 6.Abb. in cap.Paſtoralis. de fid.inſtrum. nec in iudicio neceſſario producenda eſt. Alex.in l.cum prolatis.nu. 13.& 19. de re iud.quæ autem dicatur extrauagans indubitata certa & notoria, ponit Pauin.in prælud. Extrauag.Io.22.ubi in uerſ. Notãdũ eſt.firmat, ſententiam lata cõtra extrauagantẽ publicatam & indubitatã eſſe ipſo iure nullam, ante publicationem uerò ſecus, ut p eũ ibi, ubi plura de hoc.& ui.ſu.uer. Extrauagantes in iudicio. & infra uerſ.ſtatuta loci.

Sententia lata contra filium reſpectu peculij aduentitij nunquam obeſt patri, vbi ob contumaciam lata eſt, glo.vlt.Inſtit.de noxal.§.fi. quam ſequitur Bar.

in §.ſi de vectigalibus.l.ſi finita. de dam.inf. & in l. cum filius.de uer.oblig. Bal.in l.1.C.ne fili.pro pat. nunquam enim ſententia contra unum ex contumacia lata, alteri nocet ubi aliàs noceret.l.ſi ideo.de euict.l.qui repudiantis.§.fin. de inof.teſtam.l.præſes.C.de pignor.not.in l.ſæpe. de re iud. Abb.conſil.66.lib.2.Butr.conſ.5.uerſ.item ſi ſententia. Ro.conſ.154.nu.5.& 229.num.10.& 327. Matheſ.no.26.ubi copioſe,per add. Alex.conſ.84. ſub num.4. uerſ.tamen in propoſito.uol.3.Nat.de bannit.in 1. par.2.temp.q.34. Fel.in c.cum Bertholdus. ſub nu.20.uerſ.unde conſuluit.de re iud.Hyp.conſ.82.nu.13.in l.de unoquoque.num.174. de re iud. in l.infans.ſub nu.21.uerſ.& de ſuprad.q.de ſicar. & ſingul.4.Alcia.de præſump.lib.3.reg.3.præſump.22. Boer.deciſ.79.nu.4.& hoc nedum principaliter,ſed nec in conſequentiam, quamuis aliàs ſi fuiſſet lata contra præſentem & ſe defendentem,debuiſſet alii nocere,ut ſup.l.Papinianus.§.meminiſſe.de inof.teſtam.Alexand.in d.l.ſæpe.col.23. Dec.conſil.34.& 445.Lancel.Dec.in l.ſi ſeruus pluriũ. §.1.de lega.1. Rip.in l.2.§.fin.nu.20. ſol.mat. Gabr. concl.lib.2. tit.de citat.reg.1.& tit.de ſenten.reg.3.

Sententia lata contra ſententiam quæ tranſiuit in rem iudicatam non ualet,nec in iudicatum tranſit,etiam in diuerſa inſtantia,ſi de prima exceptum ſit, & de ea plene iudici notum ſit.ca. inter monaſterium.de re iud.l.1.quando prouoc. non eſt neceſ.l.1.C.ſent. reſcin.non poſ. Roman. conſ.410.nu.4.Grat.reſp.85.lib.2.Rot.Peruſ.deciſ.72.num.24.& 30. par.2. niſi partes conueniſſent & conſenſiſſent quod ſuper illa cognoſceretur,prout de laudo contra laudũ dicunt,Alexan.conſil.33.num.7.uolum.1. & conſ.84.uol.5.Bero.conſ.147.uolum.2.Burſ.conſi.411. num.12.13.ad propoſitionem uide Ant. de But.diſtinguentem in cap.ab excommunicato. de reſcrip. cuius diſtinc.refert Alex.ſub d.num.7. uerſ.ex prædictis etiam.& uide Bar.ad l.nam & poſtea. §.ſi dãnetur.de iureiur.ubi etiam diſtinguit. Alex.tamen ubi ſup.indiſtincte tenet, & bene, ſententiam contra ſentẽtiam non ualere, & uide Butr.conſ.28.col.2.& uide ſup.uerſ.reſcriptum licet cum clauſula.

Sententia lata & executio facta contra ſtatutum eſt ipſo iure nulla, ſicut facta & executa contra legem expræſſam.Bald.in l.2.C.quan.prouoc.non eſt neceſſe.Alex.conſil.164.num.4. uerſ.quinimmo. uol.7.Socin.conſil.134. col.3. uerſ. poſtremo etiam alio fundamento.lib.1.Brun.conſil.50.cir.fin.Bero.173. num.54.lib.1.Dec.275. ſub num.3. Vanti. de nul. ex def.proceſ.nu.118. præſertim ubi in ſtatuto ſunt uerba(aliquo modo)quæ ſunt uniuerſalia, & compræhendunt ea quæ aliàs non uenirent. Socin.conſil.242.colum.2.uerſic. confirmatur hoc idem.uol.2.ubi dicit,quod hæc dictio(aliquo modo)comprehendit caſus ſimiles & diſſimiles, & maiores expreſſis.Nat.conſ.435.nu.19.uol.2.Crot.conſ.35.num.27.uol.1. Burſ.conſil.65.num.17. uide ſupra uerſic. dictio, aliqua,uel aliquo. & uer.dictiones, quomodolibet.

Sententia lata ex actis nulliter factis, ſi petitur confirmari per alium iudicem, cõſtito de iuſticia circa merita cauſæ,debent de nouo illa acta reproduci, & reexhiberi coram nouo iudice,alias non poſſet ſentẽtiam confirmare, quia eſſet ſententia ſine libello & actis lata.Bar.in l.ſi ut ꝓponis.la 1.uerſ.quęro utrũ iudex.C.quom.& quando iud.Ant.de Butr.in c.dilecto.col.5.de appel. Dec.conſil.549. num.4. Affl. deciſ.262.num.8.ubi ponit practicam reconualidãdi proceſſum.Alex.conſ.66.uol.5. & 181. uolum.6. Gabr.conſil.49.num.5. & conſil.50. in fi.Vanti.de null.quib.mod. ſent.nul. dif. ſub nu.129. uerſ.erit etiam conſilium.Gig.conſil.83. in fin. ubi refert ita iudicatum Romæ.Borgn.deciſ.Fiuiz.11.nu.12.

Sententia lata feſtinanter,leuato, ut aiunt, uelo, ſine debita cauſæ cognitione, & non adhibita matura conſideratione,nulla redditur. Bart. in l.prolatam. in fin. & in l.ex ſtipulatione.C.de ſent. & interloc. om.iud. Butri.in cap.eccleſia. S.Mariæ. de conſtit. & in cap.ueſtra.colum.49.de cohab.cler. & mul.& in cap. poſt electionem. de conceſ. præb. & in cap. cum ex literis. ubi bonus tex. de in integr. reſtitut. Doc.in cap.2.de iudici. Anchar.in capit. cum æterni.de re iudic.in 6.& conſil.72.uiſis diligenter.Bal. in l.cum & minores. C. ſi aduerſ. rem iud. & in l. penul.C.de temp. in integr. reſtit.pet. in l.2. C.de iudic.in l.cum a nobis. C. de dilat.in l.2. colum.2. C.de eden.in l.prolatam. colum.1.C.de ſent. Ang. in l.iudices.C.de iudici. Gemin. in capit. ponderet. 50.diſtinct. per gloſ. ibi, quæ dicit, quod tempore egemus ut aliquid maturius agamus. Dec. in l.2. num.56. C. de eden. l. de alimentis. num. 8. C. de tranſact.conſil.403. quamuis.num.19. conſil.479. in controuerſia.num.7.Pariſ.conſil.99.inhærendo. num.11.conſil.125. uiſo.num.27. uolum.1. conſil.85.uidi copioſas. num.46.uolum.3.Crauet.conſil.153.ultra iam.num.2.Gabriel.concluſ.lib.2.de ſenten.concluſ.6. num.5. uerſic. & hinc eſt.& num.6. uerſic. primo ampl.ubi ait hoc procedere,etiam in ſententia principis,quod dixerunt etiam Dec. conſil.410.in cauſa.num.7.uerſ. primo quia. Nat.conſ.214.uiſo.num.11.idem Dec.conſ.546. in cauſa.nu.11.conſ.587.nu.5.

Sententia lata pro reo ab obſeruatione iudicii,licet habeat uim diffinitiuæ, & ita communiter teneri teſtatur Rebuf.in l.quod iuſſit.num.48. de re iudica. quem refert Couuar.lib.1.uariar.reſolut. cap.1.ſub num.8.uerſic.alioqui ſententia. Non tamen ita abſolute liberat reum, quin ab eodem actore iterum ex eadem actione accuſari poſſit.gloſa Bart. & omnes in l.properandum.§.& ſi quidẽ.C.de iudici.omnes in l.admonendi. de iureiur. & in c. examinata. de iudic. & ita obſeruatur fere in omnibus curiis,ut in Francia teſtatur Rebuf.in proœm.reg.cõſt.Franc. glo.5.nu.118. ut refert Couuar. ubi ſup.uerſ.nã abſoluitur.ubi teſtatur ẽt de practica obſeruata in Hiſpania.& ita in Dominio Venet. ſeruat̃,ubi in ſentẽtiis utuntur uerbo,relaxetur pro nunc,quod importat idem quod dicere, ab obſeruatione iudicii.In regno autem ſeruatur, quod ſi contra reum non põt ex proceſſu procedi ad condemnationem,liberatur data cautione de ſtãdo iuri,& ſe præſentãdo toties, quoties, iux.doctr. glo. & Bald. in l.ſi qui.num.6. uerſi.ex iſta glo. ſume conſ.C. de adult. ut teſtatur Crau. ſuper Rit. 248. item ſeruat. num.18. quem refert Clar.lib.quinto.ſent. §.fin. quæſt.62.uerſic. forma autem. vbi habes quid Mediolani ſeruetur.

idem

idem autem quod Neapoli, ſeruatur Romæ,de conſuetudine recepta, quid autẽ ſit de iure, ponit Clar. vbi ſup.verſ.verum eſt etiam. & q.64. verſic. illata Reo tortura.

Sententia lata pro reo ex eo quod actor nõ probauit, dicitur diffinitiua. Abb.in ca.examinata. col.vlt.de iudic.Bart.in l.Titia.nu.4.de accuſ. Caſtr.poſt glo. in l.Iulianus. de cond.ind. & ibi Alexand. num.28. Curt.ſen.colum.33. Rip.in l. admonendi. de iureiur.num.76.verſic.circa tertium.& num.77.vbi reprehendit Rom. tenentem quod ſit interloquutoria.& licet Iaſ.ibi ſaluet Rom.in vno caſu, quando ſcilicet iudex ſimpliciter abſoluit reum, quia nõ eſt probatum,dicens hanc non eſſe abſolutoriam à cauſa,niſi exprimatur,vel dicatur,reum abſoluo, & nihil debere pronuntio, vt ibi per eum. num.80. per vnam col.cum dimi.tamen contrarium voluit Bart. in d.l.Titia.& Abb.vbi ſup. & Ripa d.nu.77. verſ. ſed Lud. Rom.vide ſup.verſ. ſententia abſolutoria.

Sententia lata ſuper incompetentia iuriſdictionis à delegato, vim habens diffinitiuæ, licet reuocari non poſſit.cap.ſignificantibus. de of.deleg.ſecus tamen ſi proferatur ab ordinario.l.ſi præſes.C. quomo.& quando iud.per quem tex. Bald.ibi ita limitat.d.c. ſignificantibus.ſequitur Paulus in l.2.in fi.ſi quis in ius voc.non ier.Rom.conſil.358.in fin. Dec.in cap. cum ceſſante.not.2.de appel.Maran.de ord. iud.in 5.prin.diſtin. iud.nu.49.not. Doct.in l.quod iuſſu. de re iudic. & Rot. deciſ. 86. ſi à pronuntiatione. in nou.

Sententia lata ſuper inepto libello eſt ipſo iure nulla. Glo.Inſtit. de obliga.in prin. in verſ. ſecundum. ad fin.quam Bald.in l. Actori.cir.fin. C.de reb.cred.in l.ex hoc iure.colum.pen. in l.ius pluribus. cir.prin. de iuſt.& iu.dicit ſingularem ad hoc.& in d.l.Actori.dicit, quod ſententia lata ſuper inepto libello eſt adeo ipſo iure nulla,quod ex ea nõ oritur nec actio in factum, nec iudicis officium. id etiam dixerunt Roman.conſil.69.ſub num.10. verſic. quia certum eſt.& ibi Mandoſ.iun.ſuper ver.nulla eſt. Alexand. conſil.137.in cauſa.colum.2. verſic. & ſi ſententia. volum.2. Dummodo ineptitudo reſultet expreſſe ex libello,ſecus ſi tacite, vel per ſubauditos intellectus, ac ſubtilis iuris rationes deprehenderetur. ſecundum Bal.in l.certa ratione.verſ.pręterea.C.quãdo prouo. & l.2.cir.fin.C.de re iud. Maria.in c.fin. de libel. obl. & talis ſententia non poteſt reformari per iudicem appellationis, ſed declaranda omnino eſt nulla, & actor in expenſis condemnandus. Alexand.conſ.79.proſpectis. col.1. in verſ. eſt verum. vol.2.Felin.c.in literis.col.pen.verſ.Tertia declaratio.de offi.deleg.Quando autẽ libellus dicatur ineptus, & quomodo, vide Marian.vbi ſup.art.23. vide ſup.verſ.exceptio ineptitudinis libelli.

Sententia lata ſuper libello, quo petebatur executio inſtrumenti cum intereſſe,non poteſt iudex, qui in ea omiſit dicere de intereſſe, ſuper eo iterum iudicare ad inſtantiam partis.l.terminato.C. de fruc.& liti.expen. functus eſt enim officio ſuo, obſtatq; rei iudicatæ exceptio. l.iudex poſtea quam. de re iud. & cum intereſſe ſit acceſſorium diuiſibile à principali,ſi non condemnat reum, videtur ab eo liberaſſe,ita quod nouo iudicio peti non poſſit, Inno.in c. grauis.de reſtit.ſpol.Bald.in d.l.terminato.col.1.& in addi.ad Specul.tit. de excep.verſ.ſi iudex pronũciat.Bertra.in ver. iudex poteſt.num.172. Crauet. conſil.320. Niſi ſententia referat ſe ad inſtrumentum, in quo quis promiſit ſoluere principale cum omnibus damnis & intereſſe,quia tunc ſententia videtur relatiua ad inſtrumentum, & relatum eſt in referente. & ita deciſum dicit Foſſan. deciſ.135. in prin.& ibi.nu.2.quid in fructibus & expenſis.

Sententia poſterior alicuius attenditur,eique ſtandum eſt.Iaſ.in l.ſi idem. §.ſi vna actio. num.3. de iuriſd. omn.iud.& in §.ſed iſtæ. num.55.Inſtitut.de actio. Gom.in repet.cap. ſi pater.num.11. de teſtam.lib.6. ex Rom. conſil.84. poſt prin. & conſil. 327. ſub num.8. verſ.ad hoc multipliciter. Io.le cir. in tract. de primog.concl.3. q.11.poſt prin. Mandoſ.ſen.in 1.q.24.reg.cancel.ante.nu.9. obſeruat Mand.iu.ad d.conſ.Rom.327.ſuper ver.poſterius.

Sententia,præſertim interloquutoria, valet,etiam ſi ei adijciatur conditio de præſenti intrinſeca, tangens ipſam rem de qua agitur.not. Bart.per illum tex.in l.cum iudex. C. de ſentent. & in l. a Diuo Pio. §.in venditione.de re iud.Rom.conſil.501. num.5.Dec. in l. Actus legitimi.num.9. de reg. iur.Tiraq. in l.ſi vnquam.in ver.donatione largitus.nu.205.C.de reuoc.donat. quod verum etiam in beneficialibus dicit Dec.vbi ſup.nu.12. Nam licet collatio beneficij pura eſſe debeat, non tamen vitiatur ſi in ea ponatur conditio de præſenti intrinſeca, puta, ſi beneficium vacat. ſequitur Ripa in l.ſtichũ qui meus erit. num.3.de lega.1.

Sententia principis vt valeat requiritur citatio partis. c.2.de cau.poſ.& propr.clem.paſtoralis. de re iud. not.Bal.in l.fin.C.de leg.not.in cap. in cauſis.de re iud.not. Bart. in l. nam ita diuus. per illum text.de adopt.& in l.diui.ff.de iu.aur.annul. & in l.Gallus. §.& quid ſi tantum.de liber.& poſth.Iaſ.conſil.20. num.22.conſ.111.num.18.volum.1.conſil.177.col.3.verſ.ſecundo dicitur.uol.2.Dec.conſil.410.nu.7. uerſ.ſecundo talis.conſ.544.num.20.Viui.com.op. lib.17.uerſic.ſententia non poteſt ferri. ampl.2. & uerſic. ſententia principis abſque citatione. ubi ait hoc procedere de iure canonico,ſecus eſſe de iure ciuili.uide ſupra uerſ. ſententia lata uelo leuato.

Sententia quæ non tenet fit ualida per principis confirmationem.glo.ult.per illum tex.in cap.1.ext.de tranſact.quæ citat tex.in c.2.de pact. Fel.in c.qualiter & quando.il 1.nu.17.& 18.de accuſ.Rui.conſil.187.nu.9.& 10.lib.2.maxime cum ex certa ſcientia facta eſt cõfirmatio.l. adoptio nõ iure. de adop. Dec.in c.1.in 3.not.de confirm. uti.uel inutili. Rol. conſ.71.num.46.li.2. Rim.iun.conſ.45.nu.4. & 5. & tunc nec læſio allegari, nec reſtitutio peti poteſt. Alex.conſ.240. ad fin.uol.5. Crau.conſ.5. num.2. Ceph.conſ.654.nu.11.uide ſup. uerſ.princeps confirmans ex certa ſcientia.

Sententia quæ tranſiuit in rem iudicatam facit de albo nigrum, & de nigro album. Bald.in capit. noſti. de elect.& falſum mutat in uerum,nõ eſſentialiter, ſed quo ad effectum.Bald.in c.in præſentia. de renunc. Alex.conſ.39. col.2.uol.6.conſil.94.col.fin.uol.7. Dec.conſ.445.col.5. Curt. iun. conſil.177. nu.13. Pariſ.conſ.117.col.1.vol.4. Alciat.de præſump.reg.

 3.præ-

3.præſumpt.9.nu.17.Crau.conſ.79.col.2. Rol.conſil.83.nu.14.vol.1. facit ius irreuocabile inter partes.l.eleganter. §.ſi quis poſt.de cõd.ind.habet vim conſtitutionis ſeu ſtatuti.l.1.C.quando prouo. non eſt nec.facit notorium.c.fi.de cohab. cler. & mulierũ.& alios parit effectus,de qb. Rot. Fiuiz.10.n.14.

Sententiæ antiquæ creditur ſoli,etiam ſi non appareãt acta cauſæ,ita Bal.in l.emancipatione. C. de fid.inſtrum. ſequitur Ant.de But.in c.in præſentia. de renunt. & eſt tex.in c.bonæ memoriæ Maguntino. de elect.tenet Barb.conſ.14.Deũ inuocẽt.nu.20.vol.3. Dec.conſ.375.iuridicam.nu.3.Iaſ.l.cum aliquis.nu.7.C.de iu.delib.Marſil.ſing.505. antiqua.ad fi. Iaſ. conſ.24.nu.17.& conſ.114.nu.8. vide ſupra verſic. exemplum inſtrumenti tranſumptum.

Sententiæ cuiuslibet virtus nulla redditur, etiam ſi in rem iudicatam tranſierit,quando is pro quo lata eſt cõtrarias probationes admittit. Inn. de frig.c.fraternitatis.nu.5. not.in c. cum dilecta.de repud. firmat But.in c.is qui.de ſponſal.& conſ.27.col.2. verſ.itẽ quanquam ſententia.Abb.conſ.89.verſ.ſed his non obſtan.lib.1.Rom.conſ.174.nu.8.Dec.in c.quoniã contra.de proba.nu.38. in l.in ambiguis. §.non eſt nouum.nu.13.& in l.res iudicata.in fi.de reg.iu.poteſt enim ſententię renuntiari,& iuri ex ea inducto. de re iud.l.acta.de bon.lib.l.in ſeruitute.§.petierit. licet non poſſit confirmari ſecunda contra primã lata, ſi primæ prius nõ eſt renũtiarũ.gl.in l.ſi diuerſa. C.de trãſa. Fel.in c.inter monaſterium.col.8.verſic. limita.1.de re iud.

¶Sepultura non eſt impedienda,nec cadaueri debitoris negãda,pauper diuesve ſit.arg.tex.in Aut.vt defun.ſeu fun.cor. & in l.cum ſit iniuſtum.C.de ſepul.viol.ubi omnes Doct.hoc tenent. de quo late per Bologn.ad l.omnes populi.nu.53.de iuſt.& iu.Ripa in tract.de peſte. de remed. p̃ſeru.con.peſ.nu.101. ubi cõcludit reijciendos creditores petẽtes ſibi ſatisfieri antequã debitor ſepeliatur,immo puniũt, & infames efficiuntur.d.l.cũ ſit.cũ Aut. ſeq.quã ſentẽtiam tenet etiam Boer.deci.287.inc. & in dicto proceſſu. nu.2. & 3. vide ſup.verſ. cadaueribus non eſt deneganda ſepultura.& verſ.debitor ex ſententia.

¶Sequeſtrũ eſt permiſſum in re obligata pro debito. l.nomen.C.quæ res pign. oblig. poſ. nec remittitur ſatiſdatione,nec tollitur termino, niſi facta ſatisfactione creditori. Alex. in l.de pupillo. §.ſi is cui. de no.op.nun. ſequitur Pariſ. conſ.107.ſub nu.78. vol. 3.Secus ſi res non eſſet ſpecialiter obligata & hypothecata,quia tunc per pignus, vel fideiuſſioẽ de ſtãdo iuri tantum, & re reſtituenda tolleretur. Rebuf. in commen.tom.1.art.6.glo.3.nu.66. & 67.deciſ.Fiuiz.1.nu.11.12.& 39.& deciſ.3.nu.14.

Sequeſtrũ factũ per iudicẽ ſine cõſenſu poſſidẽtis, ipſũ ſua poſſeſſione nõ priuat, vt habet̃ p Doct.in c.examinata.de iudic. vbi Are.& poſt eũ Fel.& ibi Ab.in 4.col.ver.& primo in eo.ubi dicit, ꝙ in ſequeſtratione neceſſaria facta per iudicẽ,non de cõſenſu partis, nõ tranſit poſſeſſio in ſequeſtrũ,allegat Cy.& alios in l.1.C.de prohi.ſequeſt.Iac.de Are.& Bar.in l.intereſſe.de ac.poſ.& cõiter ſequũtur Doct. in d.c.examinata.Idem voluit Ioan.de Cign.in Clem.1.de ſequeſ. poſ. & fruc. quem refert Gig. conſilio 26. numero 26.uide ſupra in verſic.Arreſtum.

¶Sermo generalis includit ea de quibus ſpecialiter eſt prouiſum, vbi generalis & ſpecialis prouiſio de per ſe in ſeparatis capitulis emanarunt.l.fi.de dote prę. leg.Bar.in l.quæſitũ.§.fi.de fun.inſtr.Ro.conſ.308 ſub nu.4.verſ.nec huic.& conſ.322. poſt prin. Ang. conſ.224.verſ.præterea quando. Alex.conſ.13. nu. 9.vol.2.Dec.in l.in toto.nu.10.de reg.iu.Crau.conſil.176.verſ.ſeptimo reſpondeo. & vide inf.verſ.ſpecies ineſt generi.

Seruitus nõ præſcribitur per ſolã patientiã,ẽt per mille annos.gl.in l.qui luminibus.ad fi. de ſeruit. vrb.p̃d. per quã ibi infert Ang. ꝙ ſi habeo palatiũ iuxta hortũ tuũ,licet in pariete verſus hortũ multas habeã feneſtras,& ita per mille annos tenuerim,tamen legitimo ſpatio intermiſſo inter ædificiũ tuũ & meũ, poteris ædificare in tuo horto,& totaliter obſcurare lumina feneſtrarũ mearũ.refert & ſequitur Iaſ.cõſ.98. Accedo.nu.7.vol.1.rationem aſſigno, eãque plurib. cõprobo, in qq.meis. q.51.nu.192. & eſt alia ratio, quia in his quæ ſunt meræ facultatis, vel in his quæ gratuito conceduntur,non põt dici quæſitũ ius, nec præſcriptio cauſata, nec per hoc in futurum naſcitur obligatio.vt late dixi,& exemplis pluribus cõprobaui in qq.meis.q.42.nu.7.& ſucceſſiue.

¶Sigillum delegationẽ probat.Inn.in c.qm̃ cõtra. col. pen.in fi.verſ.alij dicunt.de prob.Archid.in cap.ſi à ſubdelegato. de of. deleg.in 6. in prin. & ibi Domi. verſ.quæro qualiter.& ibi Anch.verſ.q vltima.Ang. in l.cõſentaneũ.col.fi.ver.iudicatur Papa. C.quom. & qñ iud.Rim.in l.pacta nouiſſima.col.fi. verſ.item declara.C.de pact.Faber in §.poſſunt.col.2.verſ.itẽ dic.Inſtit. de teſtam.Hyp.in l.1.§.qui in rationibus. col.1.verſ.& dixit Ang.de falſ.Rot.deciſ.348.in nouis,Fel.in c.2.col.pen.verſ.itẽ per ſigillũ. de fi.inſtr. & in c.poſt ceſſionem.de probat.col.3.in fi.verſ.Fallit tertio. Bellenci.de charit.ſubſi. q.114. Cardin.in Clem.1.de procur.in prin. Fel. alibi in c.coram.col. fi.verſ.pro quibus facit.de offi.deleg. Gabr.concl.li. 1.de p̃ſump.concl.4.nu.25.& per totã illã cõcluſionẽ,in qua materiã ſigilli copioſe diſcuſſam habes.

¶Simonia dr̃ quoties interuenit datio,pactio,vel promiſſio ꝓ beneficiis obtinẽdis,& oĩa hac de cauſa data vel promiſſa nullius ſunt momẽti.c.cũ pridẽ.& c. pactiones.de pact.c.ut noſtrũ,vt eccl.benef.1.q.2.c. quã pio.c.cũ Matthæus.de ſimon. idẽ ſi pro quibuſcunq; ſpiritualib.ut ſup.uerſ.monaſteriũ licet. & ꝓ uoce habẽda à patrono in beneficio patronato.c.cũ ſuper.de cõfeſſis.Ro.cõſ.317.ꝑ tot. & 368.n.2.ſequitur Dec.cõſ.118.in prin.& in c.ueniẽs.il 1.in 2.no.de teſti.Rebuf.ſuper cõcor.rubr.de elect.derog.in uer. ſimoniacis.& ita Rot.aliqñ iudicaſſe dicit Mãd.iun. ad d.conſ.Ro.317.& eſt deciſ.Put.234.lib.3.

¶Simulationis exceptio nõ põt opponi qñ quis in contractu iurauit oĩa & ſingula eſſe uera, & oĩa attendere & obſeruare,Alex. in l.Seius & Augeriꝰ.col.ul.ad l.Falc.cõſ.36.col.2.& cõſ.132.col.fi.vol.2.Rip.reſp. 6.col.fi.p.3.Goz.cõſ.69.col.3.Iaſ. ĩ l.nemo põt.col. 9.in prin.de leg.1.Soc.cõſ.36. col.fi.uol.1.ubi dicũt
* ita cõiter teneri.& ſequit̃ Rol.cõſ.93.n.22.uol.1.iuramentũ enim hẽt uim clauſulæ, ut actus ualeat oĩ meliori modo quo põt.l. cũ pater. §. filius matrem. de leg.2.Curt.iu.conſ.74.nu.4. conſ.82.nu.6. conſ. 108.nu.13.ibique adnotaui.

¶Simoniacus beneficio ſpoliatus non reſtituitur.Caſſad.deciſ.1.de ſimon. Corſet.in reg.ſpoliatus. limit. 21.Rip.in l.naturaliter.§.nihil commune.nu.91.de acq.poſ.quia ſimoniacus non habet titulum in beneficio,nec fructus ſuos facit.S.Tho.2.2.q.100.art. 6.uerſ.ad tertium.Fel.in c.de ſimoniace.nu.6. & in c.inſinuatum.nu.5. de ſimon. Rebuf.in tit.de ſimo. reſign.nu.5.& ſuper concor.in rub.de pacif.poſſeſ. num.198. Boer.deciſ.117.nu.3. vbi pœnas ſimoniacis à iure ſtatutas recenſet.Dec.conſ.118.uiſo inſtrumento. ſub num.1. verſ. & hoc intantum procedit. & nu.2.ubi materiam declarat. Idem inquolibet irregulari dicit Innoc.in c.cum noſtris.de conceſ.præben.Mil.in uerſ.irregularis,ut homicida. Fel.in c.2. col.3.de reſcr. Lamber. de iu. pat.lib.2. par.1. q.9. art.4.Pariſ.conſ.136.nu.40.uol.4.

¶Societas contracta inter fratres tacite non uidetur, quando poſt mortem patris aliqui negotiantur,ali-
* qui non.ita Bar. magis communiter approbatus,in l.Titium aut Męuium.§.altero.de adminiſtr. tut.& in l.cum duobus. §.Papinianus. pro ſocio. ſequitur Iaſ.conſ.5. quia ſemper.nu.2. Idem conſuluit Dec. conſ.21.viſo puncto.nu.3.& 4.conſ.66. de duobus. num.1.uerſ.his tamen. & in rubr.C.qui teſtam.fac. poſ.nu.15. intelligendo propoſitionem de ſocietate omnium bonorum, ad cuius tacitam contractionem multa requiri dicit Bertran.conſ.62.quamuis. nu.2.lib.2.ſecus de particulari, ut puta ſi unus eorum exerceat aliquam apothecam, nam eius ratione uidetur cõtracta particularis ſocietas. ita firmãt, Bar.ubi ſupra.& Bal.in l.ſi patruus.C.com.utr.iud. in l.1.C.qui teſt.fac. poſ.in l.1.C.ſi quis alt.uel ſibi. in l.eius qui in prouincia.ſi cer.pet.in l.mandatum. C.mand.in l.cum oportet.in prin.col.3. C.de bon. quæ lib.col.3. & in c.ſi duo fratres in communi. de duob.fratr.de no.ben. inueſt. & in addit. Specul.in tit.de off.iud.Anch.conſ.289. Materia de qua. pro qua ſententia eſt lex.1.§.hoc interdicto. ff.de itin. actuq.priu.quem ibi ad hoc multum notat Bart. & uide Bartholom. Socin. conſ.291. uiſis literis. nu.1. & per tot. conſ.quod eſt pulcherrimum in hac materia contractæ ſocietatis. Dec.conſ.66.de duobus. nu.2.conſ.68.pro reſolutione.col.4. in prin.conſil. 304.in caſu.nu.7. & conſ.628. in caſu. ſub num.3. uerſ.præterea dato.Barb.conſ.22. & quidem.num. 4.uol.1.& conſ.22.in propoſita.nu.13.p.2.Crauet. conſ.292.in cauſa.col.1. uerſ. ſed præmiſſis. ex quo duo inferuntur. Primum,quod expenſæ per hos fratres factæ in ducendo uxores, debent in eorum partes computari. ita Bal. in tract.de duob. fratr.colu. pen. per l. & qui originem. §.fin. cum glo. not. de mun.& honor. Bar.in l.1.§.nec caſtrenſe.num.9.de collat.bon.& in d.§.fin.l.& qui originem. ſequitur Aret.§.ult.num.5. uerſ.quæro quid ſi unus.Inſt.de ſociet.Barb.conſ.87.de quæſtione. num.21. uolum. 2.Secundum,quod expenſæ per hos factæ in puerperio,in alendo uxores,filios, & nutrices,debent in eorum partes computari, ita Bal.in l. ſi paterno.C. de negot.geſt.per gl.ibi, ubi format.q.de duob.fratribus ruſticis ſimul habitantibus,ut per eum:ſequitur Iaſ.in l.ut nemini.num.5.C.de collat.Bertrand. d.conſ.62. nu.14. Bal.tamẽ dictum declarat Corn. conſil.122.circa præſentem.num.1. uolum.2. & in materia uide Iaſ. conſ.2. & 3. uolum.3. & Socin.d. conſil.291.

¶Socij alicuius artis plures ſi ſint, & in ea unus exerceat ſuam perſonam, debet illi competens ſalarium conſtitui ſecundum conſuetudinem.Pet.de Vbal.in tract. ſociet. par.6. q.ult. uerſ.quæro quidam contraxerunt.Corn.conſ.116.lib.4. & licet hoc non reperiatur iure cautum,ut dicit Rom. conſil.168.nu. 6.tamen,ut ibi dicit, maior portio lucri illi dari debet.per l.ſi ſocietatem. pro ſoc. quod & Corn. not. conſil.233.lib.1.& conſil.311.colum.3.lib.3.ubi ponit ueram reſolutionem,& concludit, quod ratione ſalarij nihil debetur, ſed ratione maioris lucri ſic,ita quod ſi nihil lucri feciſſet, operas perdidiſſet.ſequitur Dec.in l.illud. in fi.C.de collat. Menoch.conſi. 228.nu.30.uide ſup.uerſ.Lucrum quod filius.

Socius omnium bonorum nõ poteſt de communi propriæ filię dotẽ dare, niſi expreſſim ita cũ ſocio conueniat,l.ſocius pro filia.iunc.1.glo.pro ſocio.quam ad hoc not.Specul.in tit.de iudic.par.4.§.fin. uerſi. quid ſi unus ex fratribus. firmat Bal.C.de dot.promiſ.l.ult. Roman. conſil.145. num.2.413. numero quinto. dos enim ipſi patri eſt onus pro filia neceſſarium.l.qui liberos.de ritu nuptia.l.obligamur. §. primo, de acto. & obligat.l.fin. C. de dot.promiſ.ut ſup.uerſ.Pater tenetur dotare filiam. nec ex tali dotatione ullum commodum cõſocio reſultat, ſed ſolum ipſi dotanti & eius filiæ, contra naturam ſocietatis,ut ſupra uerſic. ſocietas contracta præſumitur. & nedum filiam de bonis ſocietatis dotare non poteſt, ſed nec etiam filio expenſam ſtudii facere,cum onus ſtudii,præter grammaticam, ſit patri uoluntarium. Bar.de Carbon. edic.l.de bonis.§. non ſolum. fam.erciſc. l.quæ pater. ex ratione quæ ſup. dicta eſt in dote, & ex aliis rationibus adductis per Roman.d.conſil.145.num.3.& licet contra propoſitionem multi teneant, tamen Iaſ.in l.quod locum.C.de collat.colum.4. uerſic. tenendo iſtum,
* dicit hanc magis communem. pro utraque tamen uideas allegatos à Mand. iun. ad d.conſil. Rom.ſuper uer.de communi.

Societas contracta inter fratres uel affines non præſumitur, quando omnes ſunt ætate maiores, & nulla negotia gerunt, ſed ſolummodo ex propriis redditibus bonorum paternorum uiuunt.ita Bart.in l.Titium.§.altero.nu.5.uerſ.primo caſu. de admin.tut. & in l.ſi patruus.num.9. uerſ. ergo clarius. C.com. utr.iud.Ang.in l.ex duob. de neg.geſt. & in conſi. 113.Vannutius.Anch.conſil.31. quia quæſtio.Caſtr.Saly.& Fulg.in d.l.ſi patruus.Alexand.conſ.49. nu.1.uol.1.Iaſ.in l.1.num.7.C.qui teſtam.fac.poſ. Alcia.de præſum.reg.1.præſump.25. uerſ.item fallit.Meno.conſil.12.num.13.uol.1. & de præſump. lib.3.præſ.56.num.20.& 37.

Societas cõtracta præſumitur ex cohabitatione, lucrorum in unum collatione, & eius quod alter ſuperlucratur inuicem non redita ratione. l. Procula. de probat.l.ſi ſeruus.de donat.inter uir.& uxor.l.quæ dotis. cum ibi not. ſolut. matrimon. Bart.& Alber. in l.Titium aut Mæuium. §. altero. colum. penult. de adminiſtrat. tuto. Iaſ.conſil. ſecundo, num.17. uolum.3.Dec.conſil.21.uiſo.num.primo. Bertrand. conſil.62.quamuis.num.6.uolum.2.Soc.conſ.192.

Capio.ſub num.2.Alc.de præſump. reg.1. præſ.25. num.2.iunc.addit.ibi.Ceph.conſ.340.nu.7.Socin. conſil.160.in præſenti.volum.2. vbi late materiam tractat.

Sociorum bona omnia nedum præſentia ſed etiam futura, ex generali ſocietate communicata intelligun tur, pro ſocio.l.ſi ſocietatem vniuerſorũ. & l.ſi quis ſocietatẽ. exceptis bonis ex inhoneſta & turpi cauſa acquiſitis. pro ſocio. l.cum duobus. §.vlt. iunc.l. ſeq.Bald.conſ.65.in prin.lib.5.Roman.conſil.106. num.2.Papien.in form.libel.in cau.ſociet.glo.1.nu. 4.Rom.alibi conſil.168.ſub num.3. verſ.aliquando manifeſtatur.Alex.conſil.77. nu.5. volum.5. Io.de Ami.conſ.38.num.5.Prout ſunt bona ex ludo, furto, & alijs actibus vetitis acquiſita, quæ nullo modo veniunt in communicatione ſocietatis, prout plene dicit Burſ.conſil.116.& vide ſup.verſi.lucrum quęſitum ex turpi quæſtu.

¶ Solemnitas extrinſeca quæ regulariter non pręſumi tur.Bar. & omnes in l.qui in aliena. in prin.de acq. hær.relatus cum alijs à Goz.conſil.73. nu.20. præſumitur ex longiſſimo temporis curſu. Calca.conſi. 90.num.4.& prius conſ.16.nu.1. per tex. in d.l.qui in aliena.in l.ſi filius.C.de pet.hær.l.cum de in rem verſo.de vſur. l.1.C.qui adm. Bertr.conſil.194. nu. 5.p.2.Boer.deciſ.281. num.15. p.2. Menoc. conſil. 147.nu.8.p.2.facit hoc ad dicta infra verſi.ſolemni tas præſumitur.& verſ.ſuperioris authoritas.

Solemnitas nõ neceſſaria addita actui, licet inepte interponatur, non vitiat actum, in quo debitæ ſolemnitates interpoſitæ fuerint. l.vnica. in prin.C.de rei vx.act.glo.in l.qui teſtam.§.mulier.ff.de teſtam. & gl.magna.ad fi.in l.vinum.ſi cer.pet.Iaſ.conſ.3.nu. 24.& conſ.138.nu.6.vol.1.conſ.2.col.vlt.verſ.vltimo circa.cõſ.20.col.3.in prin.conſ.51.col.pe.verſ. prædicta fortius.cõſ.52.col.pen. verſ.& hoc modo. & conſ.86.col.5.in fi.vol.3. Cotta in memor. verſ. arbiter cui data eſt.ad finem.

Solemnitas præſumitur ex diuturnitate temporis interueniſſe in actu. Pet. de Anchar. conſil. 135. ex conſiliis.vbi conſuluit, quod ex curſu trig.ann.purgatur omne vitium quod in contractu reperitur, quia pręſumitur authoritas decreti & ſuperioris interueniſſe. Alex.conſ.79. circa primum de quo.nu. 4.volum.1.vbi ex pluribus concludit, quod ſolemnitates requiſitæ in alienatione bonorum eccleſiæ propter diuturnitatem temporis præſumuntur interueniſſe, ſequitur Dec.conſ.329.col.fin. late conſil.341.& plenius conſil.409.Affl.deciſ.151. in fine. idem Alex.conſil.92. perſpectis diligenter. num.8. volum.6.vbi loquitur in re poſſeſſa vigore inueſtituræ per XL.annos & vltra. & citat ſuprad. conſil. Anchar.& idem Alex.eo.vol.6.conſ.219. ponderatis his.vbi plura de hac materia. num.15.21.22.24. 25.27.& conſil.94.Repetitus.num.7. volum.7.vbi loquitur in ſentẽtia lata de antiquo.ꝑ quo vi.eund. Alex.conſil.17.viſo inſtrumento.num.9. & per tot. conſ.volum.4. Materiam tradit Felyn. in c. Albericus.de teſti.Aret.conſi.36.caſus.vbi tenet, quod ex diuturnitate temporis præſumitur interueniſſe licẽcia Papæ in teſtamento Cardinalis. Anch. conſ.40. viſa. vbi quod executio ſententiæ præſumitur ex curſu temporis legitime facta. & quod ſolemnitas extrinſeca præſumatur ſpatio.30.ſeu 40.ann.ſecundum communes opiniones. conſuluit Marian. Sc. conſil.15.col.pen.& fin.vol.1. & de curſu trig.an. tradit Dec.cõſ.36.pro tenui. nu.3.ubi quod in antiquis inſtrumentis non eſt opus probare quod notarius fuerit notarius.& ſub nu.8. verſ. Quarto principaliter. ubi multis authoritatibus probat, quod ab effectu ſequuto præſumuntur ſolemnia interueniſſe.Ioan.Bap. Fer.qui & alios citat in conſil.14. punctus.ſub num.8.verſ.Secundo confirmo.p.1.v. ſup.verſic.curſus longęui temporis.Dic tamen propoſitionem non habere locum in multis caſibus, de quibus dixi ad Curt.iun.conſ.130.ſuper ver.perfecte adhibita.& in meis.qq.legal.q.42.nu.18. & ſucceſſiue.uſque ad num.24.vi.ibi.

Solemnitas quæ non potuit interuenire actui, quando enuntiatur, non creditur aſſertioni iudicis uel notarii.Glo.cum qua omnes, in l.1.C.de fid.inſtrum. & iu.haſ.fiſc.lib.10.Gemin.in cap.1. per illum tex. de reb.eccleſ.non alienand.Ant.in cap.ea noſcitur. colum.3.de his quæ fi.à præl. Innoc.in cap. quoniã contra.colum.3.de probat.Paul. Caſtr.conſil.428. colum.2.uolum.1.& conſil.38.uolum.2. Alexand. conſil.179.colum.3.uerſic. item inquantum. uol.7. Socin.conſil.29.colum.6.uolum.1. Bal.conſil.376. quæſtio.uolum.1. Aret. conſil.13. conſultatio. col. 2.circa med.uerſic. his ita præmiſſis. Curt.iun.conſil.29.num.17.Dec.conſil.556. uiſo. colum.2. Rebuf.in concor.in rubr.de concluſ.concil.Lateranen. uerſic.Secundo infertur. copioſe Crau. de antiquit. temp.§.ex præmiſſis.nu.29. & ſeq.

Solemnitas requiſita in contractu principali, requiritur etiam in eius ratificatione.C.de nupt.l.ſi ut proponis.ff.de ritu nuptiar.l.nuptiæ.Innocen.in capit. cum dilecti.de emp.& uendit.Ioan.And.de reb.eccleſ.non alienand.capit.cum laycis. Bal.in margar. verſic.ratificari.Aret.conſil.128.num.1. Rom.conſil.12.num.6.Corn.124. num.18. lib.4. Calcan.57. num.6.Dec.532.num.2. & 536. num.6. Iaſ. in l.ſi ita ſit.de lega.1. Marſ.in praxi crimin. §.reſtat.nu. 10.& in rubri.C. de probat.num.347. Tiraq.plura cumulans.de utroq.retr.tit.1.§.1. glo.10. num.87. Rebuf.in praxi benef.par.2.Rubr.de reſcrip.etiam & perin. ual. num.51. & dixit Roman. conſil.65. num.2.quod eadem ſolemnitas requiritur in reuocando, quæ in conficiendo. & conſil.352. num.12. dicit, quod maior pars uniuerſitatis non poteſt conſtituere, contra id quod prius concorditer ab omnibus ordinatum fuit. ſequitur Crauet. conſil.132. num.1.& 8.pro quo uide Felyn.in cap.cum omnes. colum.10.uerſic.fallit ſecundo de conſtitut.

Solemnitas requiſita in diſpoſitione princip ali, non requiritur in declaratione, quia declaratio nihil de nouo facit. l. hæredes palam. §. ſed & ſi notam. de teſtamen.Bart.in d.l.§.ſi quid. colum.prima, uerſi. uenio ad ſeq.glo. & ibi Imo. colum.prima uerſic.in glo.ſuper ver. poſſe.& ibi Cuma.uerſic.quęro quot teſtibus.& Aretin. colum.prima, in ſecunda not. & colum.tertia, in gloſ.poſita.Bal.in d.§.ſed etſi notã. in fi.uerſ.4. & ult.not. & Ang. in uer. ibi & etiam. Bal.in l.certum, col.6.uerſ. quartus caſus, C.un. legit.Rom.conſ.482.col.2.uerſ. & pro hoc. Calcan. conſi.48.ſub nu.19.uerſ.Secundo quia uidemus, &

conſ.

conſ.70.ſub nu.1.uerſ.ſecundo quia.Deci. in c. paſtoralis, §.verum, in 3.not.de appel. Rebuf.in prac. tit.de non tol.iu. quæſi. glo.5. Dummodo declaratio fiat incontinenti, ſeçus ſi ex interuallo. Aquen. in l.inter cetera, col.fin. uerſ. pro qua deciſione. de lib.& poſth.Caſſad.deciſ.33.ſuper regu.cãcel.uerſ. ſucceſſiue inuenta fuit.

Solemnitatis a lege conſtitutioneue requiſitæ omiſſio poſt ipſius actus celebrationem, non reddit actũ nullum ipſo iure, ſed a iudice annullandum, uel exceptionis ope.glo.a Bar.& Bal.approbata in l. vniuerſa.C.de præci.Imp.offer.Bar.in l.ſi ita quis.§.ea lege.de uer. oblig. & in l. filio præterito. ad fin. de inof.teſtam.ſiue, de iniuſ.Bal.in l.ambiguitatem.C. de teſtam.Anch.Corſ.in ſing.uer.non ualeat.Aret. conſi.97.an.fi.Deci.in c.2.nu.13.de teſti.Fely.in c. Rodulphus, poſt nu.24.de reſcr. uide inf. uerſ. ſolemnitatis requiſitæ omiſſio.

Solemnitatis leuis omiſſio non uitiat actum.l.1.§.pen. & ibi Bart.de uent.inſpi.firmant omnes, in l. fin.§. 1.C.de iu.deliber.Iaſ.conſ.26.nu.2.uol.1. Alexan.
* conſi.141.num.10.uol.2. Cephal. conſi. 35.nu.50. Rolan.de inuent.p.3.in prin. uerſ. ſed his non obſtan.Et hoc uerum, niſi illa leuis ſolemnitas requireretur pro forma, ut quia lex procederet ulterius diſponendo, Deci.in c.de appel. nu.5. de appel.Nat. conſi.162. nu.8. vel quando conſtaret mentem diſponentis hanc fuiſſe.Pariſ.conſi.19.nu.186.uol.2. Nat.conſi.214.nu.12.

Solemnitatis præſumptio ex tẽporis diuturnitate ceſſat, quando clare conſtat ipſam ſolemnitatem deficere.Socin.conſi.2.ſub nu.7.uerſ.minuſque obſtat. lib.3.Iaſ.in l.1.ſub nu.15.uerſ.quinto lim.C.qui ad min.conſi.176.col.ult.uerſ.quarto & ultimo, lib.2. conſi.148.col.ult.lib.4.Cur.iun.conſi.130.num.4. Crau.conſi.134.nu.44.Rui.conſi.41.nu.18. conſi. 68.nu.14.& conſi.69. ſub nu.9. uerſ. ſecundo non obſtat, uol.1.Socin.iun.conſ.56.nu.22. uol.2. Rolan.conſi.2.nu.128.& 129.conſi.99.nu.24. & cõſ. 191.nu.44.uol.1.Menoc.conſi.1.nu.203.uolum.1. Nec non quando cum diuturnitate temporis interuenit ſcientia & patientia illius qui conſentire debebat. Alex.conſi.218.uol.6.conſi.17.col.fin.conſi. ult.col.4.uerſ.præterea, uol. 4.conſi. 94. uol. 7. & fuit dictum Bal.in l.2.C. de legitim. hær. quem ſequuntur Doct. in d.l.2.C. qui adm. & Barb. conſi. 35. uol. 2. Similem uide ſup. verſic. præſumptioni reſultanti.

Solemnitatis requiſitæ omiſſio doli uehementem pręſumptionem inducit.glo. in l.1.C. de fide inſtrum. & iu.has.fiſc.lib.10.ſuper uer.mala fide.facit, c.qui contra iura.lib.vj.& C.de agric.& cenſi.l. quemadmodum, lib.11.Rom.conſi.54.nu.5.Barb.conſi.42. col.6.& 7.lib.1.conſ.70.col.2.lib.3.conſi.8.col. antepen.& conſ.52.col.5.lib.4.Hyp.in pra.crim.§.ſecunda, numero 71. Pariſ. conſi.49. numero 33. & conſi.100.nu.67. lib.1. obſeruat Mand. iun. ad d. conſi.Rom.ſuper uer.inducit.Et huiuſmodi ſolemnitati introductæ a lege, præſertim adiectis uerbis, & non aliter fiat, per partes renunciari non põt, ut iura allegans dicit Rom.conſi.402.nu.2. in fi. & in addi. ibi, ubi habes copioſe de ui, & effectu horum uerborum, & non aliter, nec alio modo. & ui.inf. uerſi.uerba non aliter nec alio modo.

¶ Solicitator repellitur a teſtificando. Abb.in c. inſuper, col.fin.uerſ.quæritur ulterius.de teſti.Butri. & Imo.in c.cum a nobis, in fi.de teſti. Rota deciſ.154. ſolicitator, in no.Ang.conſ.275.quædam Domina. Anchar.conſi.216.ad corroborationem.Alex. conſ. 154.nu.12.uerſ.alia ratione, uol.5. Alex.de Neuo. conſi.5.col.1.Gig.conſi.17.num.1. Gabriel.concl. lib.1.tit.de teſti.concl.12.Et quoniam iſta ſententia non eſt ita ſimpliciter uera, ſed in ea ueniant plures caſus conſiderandi, ideo ueniente caſu controuerſię ipſum repellendi, recurre ad Mandoſ.iun.materiam cumulantẽ, & plures caſus diſtinguentem, ad conſ. Rom.420.lit.a.Et ad Gabr.concl.lib.1.de teſti. concluſ.10.nu.10.& 15. ubi loquitur in procuratore, & concl.12. quę tota loquitur de ſolicitatore.

¶ Solidum licet quis intentet, ſi probet iuſtitiam habere tantum in parte, ſuper illa parte debet obtinere, l.1.cum gl.& ibi Bart.C.ſi aduer.rem iud.& l.apud Celſum, §.item quæritur, il 1.cum ibi not.ff.de doli except.& alibi Bart.in l.qui uas.in prin.ff.de fur.& in l.ſi conſtante, §.fi.ſol.matr.Cyn.& Bal. in l.1. C. de lit.cont.Bal. Ang. & Imo. in l.ſcire debemus, de uerb. oblig. Ant. de Butr. in c.cum inter uos, de re iud. non enim uidetur mutata in totum ſubſtantia ſi quis petat ſolidum, puta tanquam hæres in ſolidum, & petit ſibi deberi dimidiam, tamquam hære-
* di pro dimidia, eſt communis opinio, cui in contrarium nullus dicit, ſecundum Alex. in l.1.§. ſi ſtipulanti.de uerb.oblig.& in conſi.208.incip. præſtantiſſime domine, nu.7.uol.7.Addo Iaſ.in §.fuerat, Inſtit.de action.& Tiraquel.de retrac. conuent. ad fi. tit.nu.99.uerſi.verum. Nihilominus tamen ratione plus petitionis eſt condemnandus in triplo expenſarum, ut plene per Doct.in l.1.C. de plus pet. & in c.1.ex eo.& Alex.in d. conſ. 208. nu.8. Pro quibus uide omnino Abb.in d.c.1.col.3.uerſ.An autem de iure canonico, ubi diſputat, an iſtud de condemnatione in triplum habeat locum de iure canonico. Vide ipſum.

¶ Solitum & conſuetum differunt, cum ſolitũ quid dicatur etiam ex unica uice, l.Mela.§. ſed & ſi alimenta.de alim.& cib.lega.& ibi Bar.& alii, quia inſolitum dicitur id quod numquam factum fuit, ut Bar. referendo dicit Cur.iun.conſi.19.num.4.& plenius per Ang.& Caſtr.in l.conſentaneum, C. quom. & quan.iud. ubi Caſtr. quem refert, & ſequitur Go-
* zad.alios citans conſi.23.num.5.ubi dicit communem opinio.eſſe, ut ex unico actu inducatur ſolitũ. Conſuetum autem ſaltem binos actus exigit, ut ẽt tradit Deci.in l.certi condictio.§.ſi nummos, num. 7.ſi cert.pet.& in l.ut liberis, nu.11.C. de collat. in c.1.de conſuet.in cõſ.222.nu.10.441.nu.11.Ceph. conſi.28.nu.31.& 32.faciunt ea quæ dixi de caſu in ſolito in qq.meis legal.q.31.nu.16.& 17. Et hoc facit ad q. An res dicatur locari ſolita ex unica locatione? de qua copioſe per Gabr. concl.lib. 3. de locatione, concl.1.

¶ Soluens ex cauſa tranſactionis iuratæ, ſed per errorem, poteſt repetere, Pariſ.conſ.20.nu.114.cõſ.72. col.pen.& conſ.99.colum.fi.uolu.1.Ruy. conſ.134. colum.3.uolum.1.quia error effectum iuramẽti impedit.Hypol.conſ.118.num. 23. nam iuramentum

iudi-

iudicium habere debet, quo error caret. 22. q. 2. c. animaduertendum. no. C. de nup. l. imperialis. Ruy. alibi conſi. 190. colum. fin. eo. uolum. Rolan. conſi. 13. per totum, & preſertim num. 32. Viui. com. opi. lib. 1. concl. 221. & par. 2. opin. 309. incip. transactioni iuratæ. in quibus locis cōtrarias ponit ſententias, & demum reſſidet ut hic. & uide ſupr. uerſ. error non obligat.

Soluens timore ſtatuti dicitur habere iuſtum metum. ita Bald. in leg. falſus. ad fin. C. de fur. Anto. & Imo. poſt Hoſt. in c. 1. de offi. deleg. Ioan. And. & communiter canon. in c. ſignificauit. de cenſi. Anch. conſi. 60. hinc dixit Bar. in l. creditor. in fi. princ. de ſolut. quod dicens ſe fuiſſe exactum, ſufficit ſi doceat factum fuiſſe ſtatutum pœnale, etiam ſi non probet ſe exactum per uim. cuius dictum ſequitur Afflic. deciſ. 150. num. 16. & deciſ. 328. num. 2. Deci. conſil. 42. num. 6. conſi. 219. num. 2. & conſi. 468. numero 22. Ruin. conſ. 23. num. 8. uolum. 1. & conſi. 167. n. 7. uolum. 4. cum multis quos ipſi in dic. locis citant. & hoc multis comprobat Cur. iun. conſi. 126. num. 4. Dixi copioſe in meis. qq. legal. q. 51. nu. 28. 183. & 194. & uide, quæ ſup. dicta ſunt de metu. in uer. metus.

¶ Solutio angariarum, & factionum publicarum probant rem eſſe ſoluentis. l. rura, & ibi Barto. Ang. & alii. C. de om. ag. deſ. lib. 11. l. fi. & ibi Bar. C. de pd. naucul. eo. lib. Bald. in l. quidam in ſuo. de cond. inſtit. & in l. ſolemnibus. C. de rei uend. Ang. & Imo. in l. decem, de uerb. oblig. & ibi Iaſ. poſt numer. 35. uerſ. ego autem plenius. idem Iaſ. conſi. 128. num. 8. uolum. 2. Alezand. conſi. 92. viſo. num. 6. uolum. 2. Rom. conſi. 291. cum iſti. num. 7. & ibi Mandoſ. iun. in uerſ. acquiſitum. Barba. conſi. 8. quia eſt. numero 18. uolum. 2. & conſil. 6. mihi uidetur. numero 15. eodem uolum.

Solutio uoluntaria non obligat ad ſoluendum etiam futuris temporibus. l. fin. C. ne ux. pro mar. l. creditor. C. de uſur. l. uoluntarię. C. de execuſ. tut. ubi ēt Cyn. cum aliis per gloſ. adduc. in l. non dubium. in uer. agnouerit, C. de teſtam. Barto. in l. 2. §. fi. de decur. Deci. conſi, 72, colum. fin. uerſi. Secundo, dato. Goz. conſi. 23. num. 1. in fi. & num. 10. Ceph. conſil. 631, num. 42, plura ad hoc adducit Balb. de præſcr. p. 4. 5. p. prin. q. 5. num. 2, ſoluenti tamen quo ad ſolutiones factas præiudicat, ut dicunt Cyn. & Sal. in d. l. uoluntarię, niſi talis ſolutio uoluntaria facta fuerit per trig. ann. Goz. ubi ſup, alios referens. num. 1.

Solutionibus quæ fiunt in pecunia numerata inſpiciendus eſt ualor monetæ habito reſpectu ad tempus contractus, non autem ad tempus quo fit ſolutio. * Bart. & cōmuniter omnes in l, cum quid. ſi cer. pet. Bar. in l. Paulus. colum. 1. de ſolut. Aret. conſil. 11. & conſi. 112. in princ. Socin. conſi. 298, uolum. 2. Abb. & alii in c. olim. & in c. pen, de cenſi. Iſer. in ti. quæ ſint rega. uerſi. monetę, colum. 3. in uſi. feu. ubi etiam Afflic. ſub. num. 13. 15. & 20. ubi citat Bald. in l. fin. C. de non nume. pecu. Old. conſi. 31. Thema. Specul. in ti. de ſolut. & obliga. §. nunc aliqua. in fi. & ibid. Ioan. And. & Bal. in addit. idem Bald. in l. 3. num. 4. C. com. de lega. in l. illud. q. ult. C. de ſacroſ. eccl. Imo. clem. fin. de decim. Corn. conſi. 287. num. 4. lib. 1. 181. num. 71. lib. 2. 321. num. 12. lib. 3. Calc. conſi. 14. per totum. Bertr. conſi. 168. 261. 312. lib. 1. nouiſ. Gui. Pap. q. 493. ſi fiat. Affl. deciſ. 90. & 194. Rub. Alex. conſi. 148. Deci. l. quod te. num. 8. ſi cert. pet. Abb. conſi. 56. quod ſolutio. colum. 2. & in cap. quanto, colum. pen. de iureiur. ubi teſtatur hanc eſſe * communem ſententiam can. & legiſt. ſequuntur Socin. conſi. 298. Crau. conſi. 47. num. 6. & hoc ne conditio creditoris in incerto uagetur. Prac. Pap. in for. lib. in act. hyp. uerſ. relaxandum. numer. 2. quæ procedit etiam in annuis ſolut. ex cōtractu debitis. d. c. olim. Doct. ubi ſup. Brun. trac. de aug. mon. cōc. ult. declar. 1. & uide Ceph. conſi. 31. num. 8. require ſup. uer. pecunia minuta. & uerſ. cenſus ſoluendus eſt. materiam cumulatam habes per Gabr. concl. li. 3. de ſolut. & liberat. concl. 1. & ſucceſſiue uſque ad octauam.

¶ Soror hæres fratris debet mitti in poſſeſſionem etiā bonorum feudalium, & in ea conſeruari debet donec iudicerur & cognoſcatur de iuribus aduerſarij. Dec. conſi. 390. num. 9. 424. num. 11. 467. num. 9. & 10. 588. num. 10. & 11. Cur. iun. trac. feud. p. 3. num. 23. Bru. cōſi. 1. n. 15. Cāpeg. inter cōſ. Cruni cōſi. 2. n. 9. in fi. Pariſ. conſi. 23. num. 89. uolum. 1. & ante eos Bald. & Aluar. in c. 1. colum. 2. in fi. de ſucceſ. feu. ubi etiam Affl. num. 116. & pleniſſime idem Affic. deciſ. 119. ubi num. 4. & 5. allegat Old. conſ. 270. & concludit ita fuiſſe decretum, per totum conſi. & Soc. iun. conſi. 71. num. 26. & 27. uolu. 1. quod etiam tetigit conſi. 74. numero 2. eodem libro. refert & ſequitur Ceph. cōſi. 30. num. 15. & ita ante eos dixit Iaſ. poſt Alex. in l. fin. colum. 10. C. de edic. Diui Adr. tol. & conſ. 172. ſequendo commiſſionem. colum. ſecunda. uerſi. item reuerendiſſimus. uolum. 4. Goz. conſi. 7. numero 4. & 23. ſupple ex dictis ſupr. uerſ. fœmina ad quam.

¶ Soror ſemel excluſa per fratrem in feudis a ſucceſſione primi acquiſitoris, perpetuo uidetur excluſa. c. 1. §. quin etiam. Epiſc. uel Abb. ubi omnes doct. magis * communiter, ut ibi per præpoſ. Cur. iun. in trac. de feu. par. 3. q. 27. Brun. conſi. 65. ſuper caſu. conſ. 78. colum. penult. conſi. 108. colum. 7. ut in ſimili habetur de excluſa per ſtatutum, quæ perpetuo cenſetur excluſa, licet moriatur ille qui eam excluſit. Bar. in l. fi. ad Tert. Soc. conſi. 62. par. 1. conſ. 50. part. 3. cum aliis de quibus per Brun. in trac. quod ſtan. maſc. art. 10. princ. q. 5. nam ad feudi ſucceſſionem non admittitur quis ut nunc, ſed ut tunc, & cenſetur habere cauſam a primo acquirente. Iſern. in tit. de inueſt. de re alie. fac. uerſ. Quid antem. Caſtr. conſi. 350. viſis colum. 2. uerſ. non enim. Ang. conſ. 110. ubi dicit, quod ſi feudum per mille manus ambulet, ſemper ultimus eſt ſucceſſor primi acquiſitoris. Socin. iun. conſi. 72. num. 30. lib. 1. nam attenditur origo, & ſtipſ. Bal. alię & in c. 1. §. ſi uero, de grad. ſucced. in feud. c. 1. de eo qui ſibi & hær. ſuis. Ceph. conſ. 30. n. 25. & ſucceſſiue.

¶ Species ineſt generi ſuo proprie, & in qualibet ſpecie genus de proprietate ſermonis uerificatur. l. quę conditio, ubi Soc. not. de cond. & dem. Bald. in l. de quibus, colum. fin. ff. de legi. & in pulchro caſu de accuſato de hereſi, Bald. in l. actornu. 4. C. de accuſ. ſeu probat. l. 1. §. conuentionis, uer. Pedius, de pact. l. iuriſgentium, §. ſed ſi fraudandi, & ibi Ang. ff. eod. l. ſi

l. ſi quid earum, §. inter emptum, de lega. 3. l. inter agnatos. un. legi. Bal. in l. 2. C. de iu. aur. anul. ubi allegat. l. ſemper, de reg. iur. Bart. in l. quod Nerua. in prima op. depoſ. Socin. in l. 1. numero ſecundo, ff. de uulg. & pup. in 1. lect. & in 2. lect. in prin. Oldr. conſi. 150. in eccleſia Valentina, col. pen. ad fin. ſub uer. circa ſecundum, Iaſ. in l. in prouinciali, §. ſed ſi in loco, col. 3. ad fin. de no. op. nunt. & in l. 1. col. 3. num. 33. de acquir. poſſeſ. & in l. filius a patre, nu. 10. de liberis & poſthum. in rubr. de lega. 1. num. 7. in l. ſciendum, num. 3. de lega. 1. Niconi. in repet. c. quoniam contra, de prob. in prin. num. 6. ubi ex hoc arguit contineri falſitatem ſub iniquitate, cum iniquitas ſit genus comprehendens omnes ſpecies delictorum, & ſic falſum dici iniquum uerè, non large, vi. ſup. uerſ. ſermo generalis.

¶ Spoliato authoritate iudicis, uel per ſententiam iudicis, non competit aliquod iudicium poſſeſſoriū, nec ei ante omnia datur a iudice reſtitutio, glo. in cap. præſentiam, 7. q. 1. quod facit ad limitationem reg. l. ſi quis ad ſe fundum, C. ad leg. Iul. de ui. quod ſpoliatus ante omnia eſt reſtituendus. Iaſ. in l. iuſte poſſidet, num. 3. de acquir. poſſeſ. conſi. 158. num. 3. uolum. 2. Deci. conſi. 125. nu. 8. conſi. 191. ſub num. 9. uerſi. quinto comprobatur. Crau. conſi. 5. num. 8. conſi. 302. num. 3. Menoc. de recuper. poſ. reme. 8. num. 3. & 4. Gabri. concl. lib. 5. de reſtit. ſpol. concl. 1. num. 108. & 123. & 209. uide, ſup. uerſ. reſtitutio datur contra ſpolium, & uerſic. iudex habet præſumptionem.

Spoliato dominij quæſtio referri non poteſt, ſi interuenit uis expulſiua uel ablatiua, ſecus ſi compulſiua, Bal. in l. naturaliter, §. nihil commune, de acq. poſſeſ. limit. 3. ubi Aret. Imo. & Alex. ibique Ripa, num. 74. & fuit ſententia Bar. in l. ſi ob turpem, col. 1. de condic. ob tur. cau. Inn. in c. fin. colum. 1. de his quæ ui metusve cau. fiūt. Bar. in diſp. incip. Lapus, colum. 2. in reſolut. Bal. in c. ſuper hoc. de renunc. colum. 2. in c. 2. de reſt. ſpol. & in l. 3. in princ. quod met. cau. Alex. in d. §. nihil commune, num. 18. Aquen. col. 2. Ripa nu. 74. Socin. conſi. 59. col. 3. uol. 3. Iaſ. conſ. 38. nu. 3. uol. 3.

Spoliato non datur reſtitutio, ſi ex ea ſcandalum certum ſequi poſſet negotio proprietatis nō diſcuſſo. Ant. de But. in c. ex parte, colum. ult. de reſtit. ſpol. glo. in ſum. 3. q. 1. & in c. in primis, in glo. 1. 2. q. 1. & glo. in uer. reſtituendus, in c. ad petitionem, de accuſ. Specu. de petit. & poſ. §. 1. fal. 9. Luc. de Pen. in l. ſi coloni, q. 25. C. de agric. & cenſi. lib. 11. Iaſ. in l. 2. num. 4. C. de edic. Di. Adr. tol. & conſi. 38. colum. 1. uolum. 3. Archid. in c. hoc quippe. 3. quæſt. 6. Domin. in capit. in primis, tertia, quæſt. 9. Ripa, in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 76. de acquir. poſſeſ. Feder. de Sen. conſi. 283. Goz. conſi. 10. nu. 9. Fel. in c. 2. colum. 1. de præſ. Rota 12. de reſtit. ſpoliat. in nou. Boer. deciſ. 238. quæ tota in hoc uerſatur. Rebuf. in concor. tit. de publ. concub. in fi. uerſ. notandum eſt. Secus ſi ſcandalum eſſet dubiū. Rui. conſi. 37. nu. 3. uol. 4.

Spoliatus de cuius notorio non iure conſtat, non poteſt etiam coram ſuo iudice competēti agere ſuper ſpolio, ut not. Doct. & ibi Ant. de Butr. in c. in literis, colum. 10. de reſt. ſpol. Inno. in c. conſtitutus, de reſt. ſpoliat. ubi declarat. aliàs, de fili. pręsbit. habetur per Doct. in l. naturaliter, §. nihil commune, de acq. poſſ. ubi Alexan. in 6. col. uer. Decimo fallit. & in conſ. 77. in cauſa & lite, colum. pen. uolum. 2. Oldr. conſi. primo num. 5. Gig. conſi. 5. nume. 17. vide ſupr. uer. reſtitutio in beneficialibus. Et nota quod talis non poteſt etiam petere reuocationem attentatorum lite pendente. Rota deciſ. 14. & 55. in nou. Bellam. deciſ. 356. Rota deciſ. 348. in anti. Feli. in c. inquiſitionis. §. ad petitionem. colum. 3. uer. Secundo declara. de accuſ. Gig. conſ. 20. nu. 7.

Spoliatus non eſt reſtituendus, quando agitur de reſtitutione alicuius rei, quæ ſi fieret, non poſſet poſtea poſſeſſio de facili recuperari, ut puta ſi ageretur de reſtitutione alicuius caſtri, uel fortilicii, ita Caſt. in l. 2. in fi. C. de edic. Diui Adr. tol. ſequitur Alex. in l. naturaliter. §. nihil commune, de acq. poſ. colum. 17. Iaſ. conſi. 60. in queſtione, num. 12. uolum. 1. & conſilio 38. in cauſa. colum. 2. uerſ. ſecundo ad idem. uolum. 3. Rube. Alex. in terminis. conſi. 13. Viſo elegāti. num. 17. ubi hoc multis comprobat. Gabr. alios referens concl. lib. 5. de reſt. ſpoliat. concluſ. 1. numero 134. Menoch. conſi. 2. num. 202. ubi hanc ſententiā crebriori calculo uerā affirmari dicit, ex Ruy. Goz. * Roland. & aliis quos citat in conſi. & lectur. quod dictum declarat Oſaſ. deciſ. 26. diſcuſſis. num. 18.

Spoliatus non eſt reſtituendus quando conſtat de iure ſpoliantis, & de proprietate. Inn. in c. conſtitutus. de fili. præsbit. Pariſ. conſi. 1. num. 170. uolum. 1. Gabr. concl. lib. 5. de reſtit. ſpol. concluſ. 1. num. 94. limit. 12. Menoch. de recuper. poſſ. in pręlud. num. 202. reme. 1. Lancil. de attent. p. 3. cap. 24. q. 1. nu. 28. quomodo autem dicatur conſtare de dominio ſpoliantis, dicunt præcit. doct. & Lap. alleg. 23. ubi Mādoſ. ſen. in addit. & econtra conſtat de non iure ſpoliati. ita Rot. in anti. deciſ. 7. alias 105. ut lite pend. deciſ. 2. eodem tit. in nou. Boer. deciſ. 2. num. 34. Gozad. conſ. 99. num. 12. Alci. conſ. 36. num. 5. Ferret. conſ. 101. nume. 18. parte 1. Menoc. de recup. poſſ. reme. 15. q. 17. & 19. Gab. concl. lib. 5. de reſt. ſpoliat. concluſ. 1. nu. 94. & 95. Limit. 12. Lancel. ubi ſup. Burſ. conſ. 343. ſub num. 53. uerſ. quinto.

Spoliatus poteſt reconueniri de alia ſpoliatione ſuper alia re facta, c. fin. de ord. cognit. Cœp. conſi. crimi. 59. colum. 3. Abb. in d. c. fin. colum. 3. & in c. Bonæ. colum. penul. & ibi Franc. colum. 4. de appel. Lanfr. in rub. de cau. poſ. & propr. colum. 5. Tind. de compenſ. colum. 22. Deci. conſi. 199. in caſu propoſito, numero 4. & 5. Et hoc per modum exceptionis. d. c. fin. Specul. de petit. & poſſ. §. 1. caſu 12. Cœpol. ubi ſupra colum. 4. Abb. in d. cap. bonæ. uerſiculo, quarta differentia eſt. ubi dicit, quod agenti interdicto recuperandæ obſtat exceptio alterius ſpoliationis, dūmodo ſpoliatio de qua excipitur ſit par, uel maior, ut declarat Deci. ubi ſup. nu. 5. Vel quando proponitur reconuentio ſpolii ſuper eadem re. Cœpo. d. colum. 3. in hoc tamen contrarium tenet Abb. in dicto capitulo fin. quod uerius putat Gabr. concluſ. libro quinto, de reſt. ſpol. concluſ. prima, numero, 172. 173.

Spoliatus reſtitui debet ante omnia, etiam ſi poſſeſſio qua per uim ſpoliatus eſt confirmetur a ſuperiore. l. auctoritatem, & ibi Barto. & alii hoc not. C. unde vi. ubi

ui.ubi tex.clarus,& gl.ibi ſuper uerſ.poſtulatis, & alia glo.in l.2. C.de fun. & ſalt. rei dom.lib.11. & alibi Bart.in trac.de tiran.q.10.Bal.in c.nihil, in 3. no.de preſcr.in l.1.C.de Carbon.edic.& in Aut.decernimus,C.de ſacroſ.eccl.Iaſ. conſi.170. num.13. uolum.2.& in l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas. num.26.de acq.poſ.Alex.conſi.3.ex iis. quę.num. 9.uolum.5.quod eſt repetitum conſi.11. uol.6. Felin.in c.poſtulaſti.col.20.de reſcr. Rip.in l.naturaliter.§.nihil commune, nu.63. de acq. poſ. Maran. tract.iudici.diſt.7.nu.39.Meno.de recup.poſ.rem. 8.num.70.Gabr.concl.lib.5. de reſtit.ſpol.concl.1. nu.28.Et intantum ſpoliatus ante omnia reſtituendus eſt,quod iudex debet reuocare quod contra ipſum perperam fecit, nec requiritur alia cognitio. Doc.in l.ſi pacto quo pœnã,C.de pact.Barb.conſ. 51.col.1.in fi.vol.1.& conſi.7.in fi.uol.2.Rom.ſingul.766.poſſeſſio.Socin.ſen. conſi.32.col.ult. uol. 1.Ruin.conſi.108. nu.26. uol.2.conſi. 17.num.7. uol. 5. ubi concludunt ſpoliatum de facto ſua poſſeſſione ante omnia eſſe reſtituendum,etiam de facto ſine aliqua iuris ſolemnitate, & ſequũtur Goz. conſi.21.nu.31.Marſ.ſing.195.Tiraq.de legi. connub.glo.3.nu.15. & 16. Dummodo haberet aliqđ ius in re, ſecus ſi nullum ius haberet. Deci. conſi. 191.ſub num.10.uerſ. non obſtant allegata. quem ſequitur Neuiz.conſi. 81.num. 32. conſi. 82. num. 26.Bru.conſi.19.nu.12.Et ad propoſitionem, uide Menoc. de arbitr.iud.lib.1.q.7.nu.7.pro limitatione autem ui.eund.de recuper. poſ. reme. 1. nume. 122.& utrobique multas concor.citat.Ad materiã, uide copioſe Foſſan.deciſ.Pedemon.15.per totam, & Gabr.concl.lib.5.de reſtit.ſpol.concl.1.quæ tota uerſatur circa materiam,l.ſi quis ad ſe fundum, C. ad l.Iul.de ui pub.& nota hãc regu.ceſſare, ubi ſua culpa ſpoliatus eſt.Alex.conſi.92. nu.4.lib.1. Deci.302.num.24.& 499. nu.31. & 32. Ceph. conſi. 454.nu.73.Ad propoſ.ui.copioſe Ceph.filiũ conſ. 685.inter conſi.patris,per totum.

Spolij reſtitutio ceſſat,ubi ſpoliatus renuntiat uel conſentit ſpolio,nedum expreſſe,ſecundum Abb.in c. 1.not.3.& 4.de reſt.ſpol.ut dicit Rot.deciſ.16. nume.4.de reſtit.ſpoliat.in nou.ſed etiam tacite, puta,cauſam ſuper proprietate tantum tractando. Pariſ.conſi.113.nu.6. uol.1, ſeu ſi acquieſcat ſpolio, nec reſiſtat,ſeu contradicat.Ceph.conſi.235.num. 27.in fi.& conſi.272.nu.79.uol.2.Lancel.de atten. p.2.c.3.limit.15.nu.2.& 3.Tiber.Decian. conſ.37. nu.14.Burſ.conſi.343.nu.55.vi.Gig.conſi.20.materiam ſpolii; & quando ſpoliatus ueniat reſtituẽdus nec ne,late proſequitur Gabr. concl. lib. 5. de reſt. ſpol. concluſ.1. & uide ſupra, uerſiculo pactum de non petendo.

Spolij reſtitutio faciẽda in beneficialibus non eſt propter periculum animę, ſi agens non docet titulum, & notorium eſt de ſua iniuſtitia.iux.not. per Doct. poſt glo.per illum tex.in c.ad decimas,de reſt. ſpol. in ſex.Aegi.deciſ.36.contra agentem.ſequitur Soc. in l.rem quę nobis.de acq.poſ.in 9.q.prin. Bart.ſub num.19.verſ.ſed circa prædicta.Doct. poſt Bald. in l.naturaliter.§.nihil commune.de acq.poſſeſ. maxime Iaſ.num.47.allegando Bal.in l.ordinarii. C. de rei vendic. col. ult. & Innoc. in c.conſtitutus.de fil. præsbyt.ſequitur Pariſ. & adducit rationem conſil. 12.num.7.& 8.vol.4.Pro qua materia, ui.inf. uerſi. tituli probatio eſt adeo. & ui. copioſe Gabr. conclu. lib.5.de reſt.ſpol.concl. 1.nu.115.

Spolij reſtitutio non datur,quãdo per confeſſionẽ ſpoliati conſtat de dominio ſpoliatoris.Inno. in c.conſtitutus.de fil.presbyt. verſi.ſecundum autem omnes. Abb.in c.1.in 4.not. de reſtit.ſpol. Paul.Caſt. conſil.254.col.3.vol.1.Rot.de reſt.ſpol.16.& 17. in nou. Bellam.conſ.3.dub.5.Corſ.in regu.ſpoliatus. limit. 34.Alex.in l.naturaliter.§.nihil commune. de acq. poſ.Gabr.concl.lib.5.de reſtitut.ſpoliat. conclu. 1. nume. 212. Pro ratione ui.ſup.verſi.Confeſſio plus operatur.De materia autem,& an ſpolii exceptio in qualibet cauſa opponi poſſit.ui.Gabr. ubi ſup. concl.2.An facta a tertio opponi poſſit in cauſa criminali.concl.3.

Spolium ubi nõ eſt, non datur reſtitutio,ut puta quando primo ſpoliatus incontinenti recuperauit poſſeſſionẽ de facto.c.olim.de reſtit.ſpoliat.l.3.§.cum igitur.de ui & ui arm.& ibi Bar.Iaſ.in l.clam poſſidere. §.qui ad nundinas.nu.25.de acq.poſ.Barb.conſilio 38.col.4.vol.1.Deci.cnnſi.460.nume.17.Goz. conſi.1.nume.19.Rui.conſi.30.col.1.conſil. 42. & 43. vol.4.nam ſi ſpoliatus non potuit iuſto impedimento incontinẽti recuperare rem qua fuerat ſpoliatus, & eam quam primum potuit recuperauit, non dicitur illius poſſeſſionem amiſiſſe,ſaltem ciuiliter, igitur non dicitur ſpolium, ſed recuperatio, & ſic non datur reſtitutio.Cępol.conſ.59.col.4.Imo. in d. ca. olim.col.pen.Specul.de petit.& poſſeſ.§.1. fal. 11. Aret. in §.quadrupli.colu.9.Inſtit.de action. Si modo dicto tempore in præparamentis fuit ſpoliatus, vt declarat Vgo in glo.in c.ius naturale.1.diſt.Inno. in d.c.olim.col.pen.Aretin. & Iaſ.in l.1.§. qui præſens. in fin.de uerbor.obligat.idem Aret.conſil. 21. verſiculo, vtrum autem.Iaſ.in dict. §.qui ad nundinas. numero 24.

¶ Spurius hęres inſtitui poteſt cum capax erit, & intelligitur facta inſtitutio pro tempore quo capere poterit,licet nec teſtamenti, nec mortis tempore capere poſſit.l.in tempus. in prin.de hær. inſtit. Paria enim ſunt quid fieri tempore prohibito, & inhabili, & id conferre in tempus habile.l. quod ſponſæ. C. de donat.an. nup.ubi Bar.inquit hanc regulam nũquam fallere.refert Iaſ.in Rubr.C.qui teſta.fa. poſ. tradit Felyn.in c.cum dilectus.poſt princ.uerſicu.& ideo.de accuſ.& ita firmant Bal.Ang.& Imo.in d.l. in tẽpus,ut puta ſi inſtituatur ſi legitimabitur, & ſic quando erit capax,Bal.in l.ſi quis inſtituatur, circa med.uerſi.Item dico,& ibi Caſt.verſi.nota etiam.& Imo.de hær.inſtit.Alex.alios referens in l.Gallus.§. inſtituens.nume. 2. de lib.& poſth. Cępo.caut.38. nume.3. Duran.de arte teſt.tit. 1. caut. ult. in fi.& * hanc ſententiam eſſe communem teſtatur Iaſ. in d. §. inſtituens, colum.2. uerſ. tenendo communem. Cur.iun.conſi.84.num.3.ubi dicit communem.Cagno.in l.quamdiu,col. 2.uerſ.& per illum tex.de regu. iur. copioſe Ceph. conſi. 638. numero 55. & ſucceſſiue.

¶ Statuentes in uno capite ſtatuti,quando exprimunt illud quod alias tacite ſubintelligeretur, numquam illa tacita ſubintellectio fit in alio capite, pręcipue

ad

ad euitandam correctionem.Dec.conſ.653.ſub nu. 3.uerſ.primo quia.& ſub num.4.verſ. ſecundo efficaciter.Plot.in l.ſi quando.ſub nu.16. uerſ. vel quia poſt legatum. C. vnde vi.Borgn. in tract. de vſufr. mul.relic.ſub num.82. uerſ.prædicta tamen. & deciſ.Fiuiz.6.ſub num.7.ver.& quando ſtatuentes. & nu.8.ubi declarat, vt in conditione appoſita in primo legato dicit Rom.ſing.237. quod, ſi tacite ſubintelligatur,nunquam in ſecundo legato, etiam eidem in eodem teſtamento facto, repetita cenſetur. num.4.per l.ſi iudicet.§.fin.de cond.& demonſt.& ibi adden.concor.citant.& hoc,argumento ſumpto a diſpoſitione ſtatuti, ad diſpoſitionem teſtatoris, quod eſt in iure validum,ut per Euer.in loco,a lege ad teſtatorem.

Statuentes non poſſunt per indirectum inducere, vt ſtatutum aliquid operetur contra libertatem Eccleſiæ.Bal.conſi.132.& 280.Felin.in c.Eccleſię Sanctę Mariæ.de conſtit.contra Bart.in l.reſcripto. §.fi.de mun.& honor.cuius opinionem communiter damnari teſtantur Ruin.conſi.117.nu.8. uolum.4.Remig.de Gon.in tract. de charit.ſubſ.q.61. num.44. & Bart.ſententiam falſam dicit Bal.in l.placet. in 4. no.C.de ſacroſan.eccleſ.& Bar.reprehendit Thom. Parp.ibi.num.77.ubi teſtatur opinionem Bal. con* tra Bar.eſſe ueriorem,& communem. & ibid.Iaſ.in 1.lect.circa finem.Gui.Pap.q.381.dicens Bart. bene fuiſſe reprehenſum a Bal. quia talia ſtatuta contra libertatem Eccleſiæ caſſa, & irrita eſſe debent. Authen. caſſa. C.de ſacroſ.eccl. & ab hac ſententia durum eſſet in iudicando recedere, & periculoſum propter.c.1.de immun.eccleſ.& etiam Bart. in hoc ſe remittit.S.Eccleſiæ iudicio.

Statuentes non præſumuntur uoluiſſe ſe incontinenti corrigere.ita Bal.in l.fin.ad finem.C.per quas perſ. no.acq.Rom.conſi. 104. num.2. ſequitur Iaſ.conſi. 38.num.3.Deci.conſilio 12.num.3.conſi.69. nu.6. & conſi.386.num.4.vbi loquitur in teſtatore. & in conſi.593. num. 4. & in ſtatuentib. Alex.conſi.21. num.6.uolum.7. Crau.conſi.307. ſtatutum.Foſſani.nu.3.pro huius dicti limitatione,vide Barb.conſ. 55.illud in medium. col.3.& 4. Cephal.conſi.296. primo quæritur.nu.30.

Statuentes poſſunt renuntiare ſtatuto cõfirmato a ſuperiore,& redire ad priſtina iura ſine conſenſu principis.ita Bart. in l.omnium. C. de teſtam.per l. hac conſultiſſima.§.fin. C.eo.nam etiam in correctorijs fit extenſio, quando reditur ad ius antiquum commune,quaſi quod materia ſit fauorabilis. gl.in c.ſtatutum.in ver.numerandum.de pręben.in vj. ſequitur Butr.in c.olim tibi.de verb.ſignif.Alexan. in l.ſi conſtante.colum.5.ſoluto matrim. Socin.conſi.13. præſens conſultatio.num.29.conſi.59.viſis priuilegijs.ſub num.8.verſ.accedat. conſi.121. viſa.col.1. ad finem.conſi.145. circa primum. in fi.conſi.274. in cauſa dominæ.ſub nu.14. verſic.ſecundum, quia. conſi.275.in cauſa fratrum.ſub nu.12. verſ.poſtremo etiam. conſi.304. viſo ſtatuto.num.4. in 1. & 2. uolum.conſi.4.ſuper quæſtione.num.3. conſilio 9. viſo ſtatuto.nu.9.conſi.81.non eſt dubium. nu.10. conſ.97.pręſens conſultatio.col.3.in fi.conſ.110.viſo ſtatuto.ſub nu.3.verſ.comprobo.conſ.122. circa primum.ſub nu.8.verſ. tertio quia.uol.3.

¶ Statuta abſolute condere qui non poteſt, nõ poteſt etiam contra ius cõſuetudinem inducere,ſine ſcientia ſuperioris,& pręſertim abſente ſuperiore. Alex. conſi.173.num.8.uolum.6.Corn.293.lit.A.verſic. nec obſtat dicta obſeruantia. uolum.3. Natta.574. nu.14.nec ſtatuta interpretari. Alex. ubi ſup.Crot. conſi. 112.num.17.& 18.uolum.1.Bal.Ang.& Alex. in l.ex facto.de uulg.& pup.nec etiam poteſt reuocare ſtatuta,& ius cõmune tacite,nec expreſſe. Bellon.conſi.37.uum.9. quia tenetur habere approbationem, & confirmationem ſtatutorum a ſuo ſuperiore, ut ſuper hoc diſcurrens dicit deciſ. Fiuiz. 11. num.49.pro qua materia,vide Bart.& alios in l.omnes populi.de iuſt.& iu. Anchar. & alios in c.canonum ſtatuta.de conſtit.

Statuta agnationis, & familiæ conſeruationem conſiderantia, & continentia,ſunt utilia Reipublicæ, & * per conſequens ſunt fauorabilia, ex magis communi ſententia.de qua Riminal.ſen.conſi.336.nu.34. libro 2.Ceph.conſi.309.num.24.Curt.ſen.conſ.9. colum.6.verſ.& pro eadem parte.Gabriel.conſi.13. lib.1.Burſ.conſi.208.num.5.debentque habere latã interpretationem.Fran.Marcus. deciſ.546. num.2. & 23.Ceph.conſi.490.num.32.& 33. & conſi.521. num.9.itaque extenduntur, ut fœminæ per ſtatutũ excluſæ,cenſeantur etiam excluſæ a bonis extra territorium ſitis.Calder.conſi.34. ſub rubr.de teſtam. neque ex hac extenſione improbriabũtur verba ſtatuti.Bald.conſ.290. inter conſi.Angel. quem refert Brun.de ſtatut.art.12.q.9.num.129. Campe.de ſtatut.q.4. num.30. copioſe Foſſan. deciſ.37.nu.6.& vide infra verſ.ſtatuta excludentia fœminas.& ver. ſtatutum excludens fœminas.& quod talia ſtatuta, licet attenta excluſione fœminarum odioſa dici poſſint,quod tamen inſpecta eorum ratione, ut familiæ dignitas conſeruetur, cenſeri debeant fauorabilia,ex multis comprobat Mandoſ.iun.ad 32. conſi. Rom.ſuper ver.fauorabile.

Statuta confirmata a Papa dicuntur papalia, & cẽſentur ab eo facta. l. & quia.cum ſimil. de iuriſd.omn. iud. Bal. in l.ex placito. ſub num.6.verſ.interdum confirmans. C.de rer.permut. Fely.in c.1.in 3.not. de ſponſal.Grat.reſpon.69.num.19.par.1.Rebuf.ſuper concor.in forma mand.apoſt. ſuper ver.confirmatione.Mandoſ.ſen.ſuper ſignat.grat. ſub rub.de confirmat.verſ.ſtatutorum etiam ciuitatis.nec inferior ea tollere poteſt.de minor.l.minor autem. extra.de maior.& obed.c.cum inferior. de elect.clem. 1.cum concor.in glo.ibi.Rom.conſi.37.num.2. intellige propoſ.de ſtatutis,quæ per ſe abſque confirmatione robur non obtinerent. per ea quæ ſcribit Alex.in l.ex facto.num.7.de uulg.& ita dicit Ruin. conſi.130.nu.8. libro 5. refert Mand.iun. ad Rom. conſ.37.ſuper ver.cenſeantur.Applica dict.inf.ver. ſtatuta licet confirmentur,& vi.omnino ad propoſitionem Ceph.conſi.463.nu.34.& ſucceſſiue.

Statuta cõtraria vbi aliqua diſtinctione vel limitatione adiuuari, & concordari poſſunt, etiam impropriando verba,nunquam primum per ſecundũ tollitur.Bar.in tract.ad reprimen. ver.non obſtan.col. 2.Iac.Mach.patroci.20.num.9.verſic.quibus accedunt. etiam quod in vltimo eſſet clauſula, non obſtan.quacũq; alia lege. Rom. conſilio 40. ſub n.5.

verſic.

verſic.breuiter ego puto. conſi.104.nu.2. Alexan. conſi.42.num.2.& 3.& conſi.48.num.6. uolum.3. & uoluit hoc Prob.ad Ioan.Monac. in c.nullus. nu. 7.de temp.ord.in 6.Viui.in com.opin.in ver.ſtatutum vltimum.in fi.Borgn.deciſ.Fiuiz.6. nu.5. & 7. nu.6.& vide inf.verſ.ſtatutis duobus.

Statuta correctoria iuris communis non recipere ab eo int erpretationem, dixit Bal.in l.maximum vitium. C.de liber.præter.col.penult.num.15.& poſt eum Alexan.conſi.227.nu.3.uol.6. Ruin.conſi.30. col. 3.uolum.3. quam ſententiam falſam oſtendit idem Alex.in l.fin.§.in computatione.colum.fi.C.de iure delib.& in l.ſi quis priore.ad Trebel. Iaſ. in Aut. præterea. C.vn.vir & vx.num.14. Deci.conſ.445. col.fin.Gabriel.conſi.1.num.17.uol.2.ubi declarando ſaluat vtranque ſententiam. & ibid.num.18. vbi plures citat. Et nota quod in iſtis ſtatutis correctorijs non eſt licita extenſio etiam ex maioritate rationis, iux.not.in Auth.quas actiones. C.de ſacroſ. eccleſ.in l.ſi conſtante. ſol. matrim. per omnes.per Alex.in l.illam.col.3.C.de collat.& in conſ.97.col. 2.vol.2.Iaſ.in d.Auth.quas actiones.col.8. verſ. ſit ergo firma concluſio.Ceph.poſt Soc.& Corn. quos citat in conſi.278.num.69.in 2.par.conſi.2.nu.21. & conſi.55.num.5.in par.1.dixi ad Curt.iun. ſuper conſi.5.nu.7.& ad conſi.6.nu.13.vi.ſup. lex correctoria. & verſ. lex pœnalis.

Statuta de criminalibus loquentia non habent locum in cauſis ciuilibus, quia ſunt ſtricti iuris, & terminos ſuos non excedunt.Barto. in l.cum creditor. §. qui furem.ſub num.4.verſ.tertio habetis.de furt.& ibi Alexan.in apoſt.Bald.in l. ſi quis ad ſe fundum. C.ad l.Iul.de vi.& in l.data opera.ſub nu.6. uerſic. nunc de ſecundo. C. qui ac.non poſ. Vanti.de nul. ex def.iuriſd.num.45.& 46.uerſ.factum igitur a iudice.Nec in cauſis mixtis, quando ſumus in odioſis, pęnalibus, & tendentibus ad iuris communis derogationem.Rom.conſi.294.nu.4.259.colum.fin.Tiraq.de legi.connub.gloſ.5.num.70.& 71.& eſt tex. in c.ſtatutum.& ibi gloſ.& Doc.de elect.in 6. Borgn.copioſe deciſ.Fiuiz.5. num.7.& 33. & deciſ.11. nu.38. ubi econuerſo ex doct.copioſe ponit, quod ſtatutum loquẽs de cauſis ciuilibus, & ſimplicibus, non habet locum in cauſis criminalibus.

Statuta de lucro dotis uidẽtur facta, vt vxores facilius inueniant maritos. Ripa referens ad hoc Caſtren.& Soci.in rubr.ſoluto matr.nu.69. Soci. in l.cum fuerit.de cond.& demon.& conſi.223.in fi.lib.2. Dec. conſ.260.& 577.num.13.Iaſ.in l.ſi donaturus.prope fin.de cond.cau.da. & in Auth. præterea. col.6. verſ.& tale ſtatutum. C.vn. vir & vx.Alci. de præſump.reg.1. præſump.8. num.6. Rol.de luc.do.q. 24.num.7.q.26.nu.4.& conſi.62.uol.1. Cagn.poſt Deci.in l.quod vel is.ad fin. de reg.iur. ubi ait hanc * ſententiam communem.Ceph.conſi.644. num.10. 30.& 51.ubi declarat, vide infra uerſiculo, ſtatutum concedit.

Statuta diſponentia, quod filia contẽta ſit de eo quod ſibi pater reliquit,&c. non habent locum vbi pater tenuiſſimam dotem filiæ reliquerit, & ſic quando filia eſt enormiſſime læſa.Caſtr. conſil.108. in antiq.. & conſi.275.lib.2.Alex.conſi. 33. nume. 4.uol. 4. vbi hanc ſententiam dicit æquam. & in l.ſtipulatio hoc modo concepta.nume.11.de verb. obl. Iaſ.in l. voluntatis.nume.2.C.de fideic.& conſi.133.col. antep.verſi.non ob.etiam. lib.4. Curt. ſen. conſi.27. num.38.Ruin.conſi.152.num.12.uol.5.Deci. conſ. 505.nume.6.Alci.de præſump.reg.1.præſum.2.nume.8.Boer.q.62.num.15.Gram.deciſ.101.num.52. Ceph.conſi.34.nume.22.conſi.142. numero 27. & 208.nu.7.Meno.de arbitr.iudi.li.2.caſu.149.num. 14.Decia.conſi.6.num.41.lib.1.nam talia ſtatuta in dubio fundãtur in præſumptione naturali, quæ eſt quod pater bonum conſilium capiat pro filia, quæ ceſſat in caſu præmiſſo, ut dixi ſupra uerſicu. pater paruam dotem.

Statuta diſponentia aliquid generaliter & ſimpliciter, non habent locum in conuẽtionibus uel contractibus iuratis, glo.fin.in c.cum non deceat.de elect. in vi.canon.in c.1.de his quæ fi.a maio.par.cap.c.conſtitutus.de reſcr.Pau.conſi.13.uiſis.uol.2. Alexan. conſi.125.viſis, colum.ul.uol.1. conſi.205. uiſis. ad fi.uol.2.conſi.38.viſa.col.2. uol.3. Rom. 393. ſub num.13.uerſ.vnde ſuccedit glo.& ibi Mandoſ. iun. in lit.G.& conſ.517.ſub num.28.uerſi. hoc quidem primo.Hypol.conſ.107.nu.13.Iaſ.conſi.216.num. 8.conſ.233.nu.28. uolum.2. Alex. conſi.27. nu.8. uolum.1.conſi.62.in fi.uol.7.Crau. conſi.276. nu. 8.Hyp.ſing.515.contingit.Gabr.concl.lib.2. de iureiur.concl.5.num.1.Balb.de præſcr.p.2.3.p.prin. num.12.ubi limitat.Ceph.conſi.170. num.34.hoc tamen intellige in ſtatutis laicorum, quia non habent poteſtatem tollendi uirtutem iuramenti. Alexan.conſi.100.col.2.uol.4.& conſi.137. uol.6. Pariſ.conſi.97.nu.3.uol.1.& conſi.16.nu.89.uol.2.ſecus tamen ſi ex authoritate Pont. fierent. Pariſ.d. conſi.97.nu.6. quæ tamen authoritas apparere debet.Alex.conſi.62.ad fin.uol.7.

Statuta diſponentia de bannitis occidendis, præmium occidenti ſtatuendo, ualent ex commnni ſententia omnium, in l.omnes populi.de iuſt.& iu.& in c.1.de conſtit.ut teſtator Alex.in l.ſi plagum.de uer.obli- * gat.& dicit communem Deci. conſi.327. viſo caſu, col.2.par.3.& in c.quæ in eccleſiarum, num.55.de conſtit.uerſ.& adde, quam ſentẽtiam ſequitur Marſil.in prac.§.aggredior,nu.21. & 54. & talia ſtatuta debent late interpretari, ut dicit Deci. in c. dilecti. de excep.nu.38.uerſ. & tale ſtatutum. ubi remittit ad per ſe not.conſi.65.pro tenui.num.2. reſpiciunt enim publicam utilitatem, cuius reſpectu fit lata interpretatio, Bar.in l.2.§.exercitum. de his qui not. inf.& in l.quemadmodum, C. de agric.& cenſ.li.11. Caſtr.conſi.22.viſo puncto.colum.pen. ubi allegat l.1.§.fin.C.de caduc.tol.facit l.ſi quis in graui.§.hi quoque.vbi Bar.& Bal.ad Syllan.vide ſup.uerſ.præmium propoſitum.

Statuta diſponentia de compromiſſis fiendis inter affines, naturales etiam comprehendit.Paul.& Iaſ.in l. quia ſemper.de in ius uoc.Paul.conſi. 183.Anchar. conſi.187.incip.apud me. Et hoc in cauſa fauorabili, ſecus in odioſa, ut in præd.locis. & per Fely. in c. in pręſentia.col.9.de probat.Bal.in c.cũ ueniſſent. de eo qui mit.in poſ.cau.rei ſeruan. Remi. de Gon. de charit.ſubſi.q.77.num. 4.

Statuta diſponentia, quod non ualeant contractus mulierum facti ſine præſentia propinquorum, intelli-

gi de contractibus damnoſis, non de utilibus, dicit Bald.in l.neque, C. de contr.& comm. ſtipul. quod dictum ſequitur Iaſ.conſi.229.nume.17. vol.2. in l. non eo minus.nu.3. C. de procur. in l. is cui bonis. ſub nu.2.verſi.bene facit.de uerb.oblig. Deci. conſi.331.col.3.Grat.conſi.46.nume. 27.lib.1.Gram. conſi.ciu.10.n.13.Tiraq.alios adducens, de legi.cõnub.gl.8. n.76.exempla plura ad hanc propoſitionem, uide apud Iaſ.in d.l.is cui bonis.num.3. Barb. cónſi.35.num.23.uolum.2.Grat.d.conſ.46.nu.29. & Gram.d.conſi.10.num.12.Mandoſ.iun.ad conſ. Rom.453.in 2.addit.

Statuta diſponere non poſſunt ſuper iuramento præſtito, ſed bene ꝓhibere poſſunt ne pręſtetur.l. quæ ſub conditione.in princ. & §.quoties.de cond.inſt. glo.in l.adigere.§.quamuis.de iure patron.Gemin. in c.quamuis.de pact.in 6.colum.fi.verſ.ſed quæritur.Iaſ.in Auth.ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vend.col.antepen.in fi.verſ. ſed ego aliter dico. per regu.l.patre furioſo. de his qui ſunt ſui uel alie.iur. Affl.in c.1.§.item ſacramenta.in fi.prin.de pace iuram.firm.ut in ſimili dicit de lege ciuili, quod licet non poſſit tollere obligationem naturalem, poteſt tamen eam impedire ne naſcatur. Socin. in rubr.de verborum oblig.num.12. & in l.pacta quæ contra. num.1. C. de pact. Iaſ.in l.non dubium.in 4.no.C. de legi.Ceph.conſ.466.nu.67. & 68.

Statuta diſponunt tantum quantum loquuntur, & nõ plus. Bald.in l. teſtamentum non ideo. in fin.C.de teſtam.Iaſ.conſi.50.num.2.conſi.51.num.7.conſi. 52.num.7.conſi.67.num.6.conſi. 112.num.3.& 11. conſi.120.num. 11.conſi. 126.num.9. conſi.127. nu. 10.conſi.130.num.18.uolum.1.Bart. per illum text. in l.quod conſtitutum.de teſtam.mil. Deci.in l.ſi fugitiui. num.69. & 70.C.de ſeru.fug. & conſi.484. ęquitati.num.1.503.ſuperioribus.nu.4.Crau.conſ. 250.iam reuocatur. col.penult. ad med.ſunt enim ſtricti iuris, ut not.Bart. in l.quicquid aſtringendæ. de verb.oblig.in prin.citat Iaſ. conſi.130. num.18. ſequuntur. Deci.conſi.553.in ciuitate.num.5.maxime ſi ſunt contra ius cõmune.Deci.conſi.37.in cauſa.num.5.Fran.Beci.conſi.1.num.6. conſi.3. nu.42. conſi.11.num.17.vide ſup.verſ.conſuetudo quantũ habet.& verſ.pupillaris tacita, & inf.uerſ. ſtatuti diſpoſitio ita.

Statuta excludentia fœminas propter maſculos, ex veriori ſententia dicũtur facta ratione agnationis con- * ſeruandæ, ut dicit Curt. iun. qui hanc propoſitionẽ veriorem dicit in conſi.150.ſub nu.1. verſic. tamen ego, ubi hanc & contrariam tenentes citat.& conſi. 9.num.3.cum ibi not.ſuper ver. conſeruandæ agnationis, & conſi.111. num.10. cum ibi not.ſuper ver. agnationis conſeruandæ.firmans hanc eſſe unicam, & ſolam rationem talium ſtatutorum, & Rip.reſp. 3.agit Ioannina.p.1.& in rubr.ſoluto matr. nu.63. Loſr.conſ.13.in cauſa.nu.13.& 14.quod autem iſta non ſit vnica ratio, ſed alię plures aſſignari poſſint, & ſic ex ipſa non liceat arguere, dicit Bal. in l.ſi defunctus. colum.2. verſ.quæro ergo. C.de ſuis & legit. Lap.alleg. 101.in ciuitate.ſub num.15.uerſ.non obſtat tertia ratio.Imo.in l.ſi uero.§.de viro.ſoluto matrim.in fi.Aret.conſi.27.proponitur. colum.penult.verſ.non obſtant iura. Alex. conſi.80. viſo & opportune. num.7.uolum.1. & conſi.97. viſo themate.colum.pen.verſic. nec obſtat vltimum.uol.2. Socin.conſi.1.in caſu. num.16. parte 1. Rub. Alex. conſ.118.viſo caſu.nu.1.Socin.iun.conſi.10. ſi in præſenti.poſt num.21.uerſ.& ſi dicatur.uolum.1.Prior tamen ſententia uerior eſt, cum de iure diuino ſit. Nu.c.27.& vlt.& talia ſtatuta intelliguntur de maſculis qui ſuccedere poſſint, aliàs ſecus, quia tunc fœminas non excludunt.Barto. in l.1.§.filius.quæſt.6. de contrat.per tex.l.2.§.ſi ſint.ad Tertul.Soc.conſ. 35.num.16.libro 4.Dec.in l.precibus.num.12.C.de impub.Ruin.conſ.154.num.5.libro 2.& ideo agnati religionem mendicantium ingreſſi eas non excluderent, copioſe Tiraq. de iure primog.q.3. nu.11. nec deportati.Ruin.d.nu.5.poſt Bar.per illum tex. in l.patrem.§.quidam filium. de bon.poſ.cont.tab. nec banniti, quia non poſſunt frui beneficio ſtatutorum ciuitatis a qua banniti ſunt. Bart. in l.1.C.de hæred.inſtit.Marſ.in prac.§.aggredior.nu.100. Cephal.plura ad hoc adducens conſi.22.nu.15.& ſucceſſiue.vi.ſup.verſ.ſtatuta agnationis.

Statuta habentur, ut iura communia in loco, & derogant iuri communi.vnde compromiſſum de iudicãdo de iure communi, intelligitur de iure communi, ſcilicet ſtatutario.ita Bal.in l.illa inſtitutio. de hęr. inſtit.Ant.de But.in repet. c.Quintauallis. ad fi.de iureiuran.Abb.in rubr.de conſuet.in c.1.ut lite pẽdente.in c.cum veniſſent.colum. 1.per illum tex.de eo qui mit.in poſſeſ.& in c.Cumana. colum.antep. de elect.Caſtr.in l.ius pluribus.de iuſt.& iu. & in l. præſcriptione.C.ſi con.ius uel util.pub. Roma.in l. poſt dotem.colum.13.ſol.mat.in repet. rubr.de arbit.colum.6.& 7.& conſi.251.per tot.Bal.in l.maximum vitium.colum.6. C. de lib.præt. Iaſ. in l.2. col.3.verſ.quarto nota. C. ſi con.ius. ubi dicit opi- * nionem Bal.eſſe magis crebrã. & in l.omnes populi.de iuſt.& iu.in lect.num.18.in repet.num.23. vide Barb.contrarium tenentem. conſi. 66. colum.3. uolum.3.Iaſ.conſi.149.num.19.uol.2.Cur.ſen.conſilio 46.num.16.Lup.in rubr.de donat. inter uir.& vx.ſub nu.12.uerſ.idem ſi committatur.

Statuta licet confirmẽtur a Papa, ſi tamen in volumine reperiatur ſtatutum concernens animæ periculum, hoc non cenſetur approbatum, niſi ſpecialiter, & expreſſe confirmetur.ita Bal. & Abb. in c.cũ contingat.de iureiuran.quod dictum refert & ſequitur Boui.in tract.de ſtat.vr.præſcr.glo.1.num.23.tunc enim ſi a Papa confirmaretur aliud eſſet, nam cenſeretur ſtatutum papale, ut in conſtit.Marchię dicit Rom.conſi.12.ſub num.2.in fin.Ruin. conſi.95. in quæſtione.colum.5. uerſ. ex præmiſſis. vol.5. nam ſtatuta a Papa confirmata papalia dicuntur.Bal.in l.ex placito.ſub num.6.uerſic.interdum confirmãs. C.de rerum permut. Rom.loquens etiam in conſti. Marc.conſi.37.viſo puncto.ſub num.2. in fin.quid autem ſit ſi tale ſtatutum præſumat dolum. vi.inf. verſ.ſtatutum laicorum iuramentum, & ſupra uerſ. confirmatio ſtatuti, & de ſtatutis confirmatis a Papa quod dicantur papalia, vide ſup.uerſ.ſtatuta confirmata a Papa.

Statuta loci exhibenda non ſunt in curia ſua, ſed ea allegare ſufficit, quia ſunt notoria, & quilibet ea ſcire, aut ſcire debere tenetur.Bal.conſi.238.nu.3. lib.1.

Alex.conſi.37. num.15. & 16. uerſ.& in hoc conſi-
derandum.uol. 2.Aret.ad §.ius ciuile. num.30.uer.
quæro an ſtatutum.Inſt.de iure nat.gent.& ciu.Io.
de Amic.conſi.42.nu.24.25.& 26.& hoc dummo-
do in volumine ſtatutorum inſerta ſint,ſecus ſi ſunt
ordinationes,conſtitutiones,uel extrauagantes par
ticulares ab extra, & ſi cauſa ageretur in alio loco
extra curiam ſtatuti. Vanti. de nul. ex def. proceſ.
num. 114.verſ.præmiſſa etiam intellige.Pariſ.conſ.
49.num.37.uolum.1. Crau.conſi.48. nu.5.& 137.
num.5.Rui.conſi.52.num.14.volum.2.Oſaſ.deciſ.
141.num.13.vbi dicit procedere etiam quod eſſent
in libro alicuius particularis perſonæ deſcripta, uel
impreſſa,& quod ita fuit iudicatum, refert Caualc.
deciſ.Fiuiz.6.num.1.conferunt ea quæ de extraua-
gantibus dicta ſunt ſup.in verſ.extrauagantes in iu
dicio. & hæc nota, quia ſæpe occurrunt, præſertim
in ſententijs impugnandis ex defectu nullitatis ob
non ſeruata ſtatuta,& vide ſupra verſ. ſententia la-
ta contra extrauagantem.

Statuta moribus vtentium non recepta, uel per cõtra-
riam conſuetudinem abrogata non dicuntur ſtatu-
ta.l.derogatur.de verb.ſignif.l.1.C.de cadu.tollen.
Natta conſi.19.nu.8.Rip.in l.ſi vnquam. de reuoc.
don.q.52.num.4.nec ligant.c.1.de treu. & pace.Pa
riſ.conſi.104.num.69.libro 1.& conſi.105.num.8.
* lib.4.Gozad.conſi.23.num.9.& eſt communis opi
nio,vt per Dec.conſi.638. num.12. & 649. num.8.
Menoc.conſi. 75. num.91. uide infra verſ. ſtatutum
vtentium moribus.

Statuta pœnalia, & conſuetudines diſponentes ſuper
delictis, ſemper intelligũtur de effectu conſumma-
tis.Bart.& Hyppol.in l.1. de ſicar. Ang.& Pau.in l.
1.quod quiſq.iur.Bal.in l.ſi fugitiui. C.de ſeru.fug.
Imo.in l.1. de publ.iud.Imo.& Fely. in c.1. de præ-
ſump.Arim.in ſpecie,& in materia,in addi.ad Ang.
in trac.maleſ.in uer.& Sempronium. nume.4. & in
uer.ſcienter.colum. 3. uerſ.adde Bal.Gram.deciſ.2.
quod enim delictum attentatum habeatur pro ueri
tate, eſt ſecundum fictionem, quę non habet locum
in ſtatutis.l.3.§. hæc verba. de nego.geſt. l. quicqd
adſtringendę.& l.ex ea parte.§.mulier. de uerbor.
obligationib.vide ſupra verſic.affectus ſolus.& ver-
ſic.conatus licet,& infra verſiculo, ſtatuti pœnalis,
& odioſi.

Statuti additio debet,in dubio, intelligi ſecundum di-
ſpoſitionem prioris ſtatuti, ad cuius interpretatio-
nem venit,ut in Auth.de fili.an.dot.inſtr.nat.ad fi.
& in c.cum tu.de vſur.l.nihil. de cõiung. cũ emanc.
lib.Bar.ad l.4.§.eritque hæc differentia. vi bon.ra-
pto,circa finem.Alex.conſ.89.num.2. uol.6.cenſe-
turque eſſe in ſtatuto.Bar.ad l.adeo.de legi. & cen-
ſetur eſſe eiuſdem qualitatis, & cõditionis cuius eſt
principale ſtatutum.Card. in clem. ſtatutum.col.3.
in 3.oppoſ.de elect.Iaſ.in l.fin.ſub num.2.de in ius
uoc.Ruin.conſ.23.num.28.libro 5. Corſet. in ſing.
in ver.additio ſi alicui ſtatuto.Tiraq.de retr.cõuen.
§.fin.num.167.Crot.conſi.10.num.6.lib.1.nec de
alio videtur diſponere,niſi ſecundum terminos ſta-
tuti principalis.l.1.de ſenator.Alexan. vbi ſup.niſi
ex uerbis,aut cõiecturis aliud appareat. Borgn.de-
ciſ.Fiuiz.6.nu.19.propoſitio nititur regula ſurroga
torum.Deci.conſi.90.num.1.& regu.l.ait prætor.§.
1.de re iud.quod relatum cenſetur eſſe in referente,
cum omnibus qualitatib.ſuis, vt per Bar.ad l.ſi quis
ſeruum.§.fin.de lega.2.

Statuti beneficio qui vult vti,& a ſtatuto comprehen-
di, debet adimplere & verificare omnes qualitates
a ſtatuto deductas,& nominatas.Plot.in l.ſi quãdo.
C.vnde vi.num.354.355.& 852.Pariſ.conſ.24.nu.
10.11.& conſi.49.num.19.uolum.3.conſ.95.nu.7.
& 9.uolum. 1.conſi.12.num.45.46.& 47.conſ.20.
num.43.& 44.conſi.27.nu.75.uol.2.conſi.10. nu.
17.vol.4.Deci.conſi.49.ſub nu.2.& conſi.261.nu.
2.Oſaſ.deciſ. 169. nu.12. & 13. & deciſ.172.Clar.
in prac.§. fin.q.85.uerſ.ubi agitur. Ceph.conſ.601.
num.16.& 17.Rimin.iun.conſi.139. num. 30.& 31.
uol.2.Rol.conſi. 57.num.46.uol.1.conſi.72. num.
51.& 52.uol.3.Rip. de legi. reſp.13. num.13.& 14.
libro 1.& ante eos. Ang.conſi.42.num.11.& 12. vbi
late de hoc, & vide ſupra verſic. qualitates in ali-
quo actu.

Statuti diſpoſitio ceſſat ceſſante eius ratione.Bar.in l.
4.§.prætor ait.de dam.infec.vnde ſi ſtatutum, puta
in delictis, requirat aliquam qualitatẽ, & ipſa qua-
litas non probetur,ſtatutum nõ habebit locũ. Doc.
in c.1. de homic.in 6. Corſ. in ſing.in ver.qualitas.
Gram.deciſ.65.num.2.Natta conſ.581.num.20.&
21.Benint.deciſ.Bonon.num.3.Tobi.Non.conſ.21.
num.6.Oſaſ.deciſ.88.nu.6.Socin.conſ.55. in prin.
uol.1. vbi plura de hoc. & per Ioſ.Lud. deciſ. Luc.
17.num. 33.rationem huius propoſitionis,vi.ſupra
in ver.qualitas.

Statuti diſpoſitio etiam ad forenſes porrigitur, pręſer
tim quando agitur de ſuccedendo,& de bonis in ter
ritorio ſtatuẽtium ſitis.l.1.C.de ſum.Trin.ubi Cyn.
col.fin.& Bal.num.17.Alex.conſ.19.num.6.uol.6.
& conſi.111.uolum.7.Cur.iun.conſi.5.nu.42.ver.
ad ſeptimum,Anch.c.1.q.12.de conſtit. Alba conſi.
50.num.5. Natta conſi.148.& 149. vbi ad hoc alle-
gat plura iura.& conſ.687. Burſa.conſi.198.Tiraq.
de primog.q.46. Mandoſ.iun.ad conſi.Roma.224.
num.6.Crau.conſi.467.Ceph.late conſi.309.Plot.
conſi.17. nu.15. & ita iudicatum refert Foſſan. de-
ciſ.106.nu.5.vide inf.verſ.ſtatutum prohibens alie-
nationem. Et hoc de iure communi.l.dudum. C. de
contrahen.emp.l.falſo.C.de com.rer.alien. l.1. ubi
Bal.Caſtr. & Saly.C.com.diuid. Deci.conſi.79.nu.
2.Pariſ.conſi.82.num.1.libro 3. Cepha.conſi.451.
num.348.

Statuti diſpoſitio excludens a ſucceſſione fęminas ex-
tante maſculo, extenditur etiam ad nepotem ex fi-
lio,ut fœminas excludat, quoniam ex ea parte qua
maſculos includit ſtatutum fauorabile eſt, igitur ad
nepotem extenditur ex larga ſaltem ſignificatione
vocabuli.Bart.in l.liberorum. de verb.ſignif.Bal.in
l.maximum vitium.C.de liber.præter. in l. Gallus.
§.inſtituens.de lib.& poſthum. in l.ſi vero.§. de vi-
ro.ſol.matr. & in l.venia. C. de in ius vocan. Rom.
conſi.129.verſ.vltimo ad hoc,Deci.conſ.353. nu.2.
& in dicta l. venia. nume.5.& 6. ubi conſiderat co-
pioſe,quando tale ſtatutũ ſit fauorabile,& quando
odioſum,& vide Ruin. conſilio 143. numero octa-
uo,& nono,libro 2.& vide infra verſi. ſtatutum ex-
cludens fœminas extante fratre,& vide Ceph.conſ.
616.num.26.& 41.

Statuti diſpoſitio, ita eſt ſumẽda, ut eius verba ſonãt:
quod enim ſtatutum non dicit, nec nos dicere debe
mus.l.ſi ſeruum.§.pretor.uerſi.non dixit prætor.de
acq.her.Bal.in l.omnes populi.paulo ante fin.de iu
ſti.& iu.Iaſ.in l.fi.col.3.verſi.item ex quo.C. de in-
dic.uidui.tol.& conſi.205.col.4.poſt med.lib.2.tã-
tum enim dſponit quantum loquitur.Bal.in l.teſta
mentum non ideo.in ult.uer.C.de teſtam.Iaſ.d.co-
lum.3.ver.facit quod pulchre.& ab eius uerbis non
eſt recedendum.l.quod conſtitutum.ubi etiam Bar.
de milit.teſta.& in l.fratres.de pœn. Deci.in l.1. nu.
68.C.de ſeru.fugit.conſi.5.num.2.conſ.11.num.9.
Ceph.conſi.454.nu.45. & ſeq.

Statuti pœnalis, & odioſi diſpoſitio, licet non debeat
extendi,ſed potius reſtringi. cap.in pœnis. & cap.
odia.de regulis iuris. in 6. tamen ubi extenſio ten-
dit ad fauorem Reipublicæ,tunc debet extendi.ita
Bart.in l.quemadmodum. colum.1. C. de agric. &
cenſ. libro vndecimo, quod dictum refert & ſequi-
tur Alexan.conſi.410.viſa.colum.1.vol.5.pro quo
dicto eſt tex.in l.hoc modo. de cond.& demonſt.&
in l.ſi quis in graui.§.ij quoque.ad Syllan.& in l.2.
C.quan.lic.ſine iud.ſe uind.cuius Barto.dictum re-
fert & ſequitur Iaſ.in repet. l.ſi is qui pro emptore.
col.88.ad fin. de vſucap. Quod ſeruit ad dicta infra
verſic.ſtatutum dans præmium accuſanti. & verſic.
ſtatutum de ban.impune.& ſupra verſiculo,exten-
ſio ſtatuti.

Statuti proęmium cauſam ipſius finalem demonſtrat.
l.fi.& ibi Bar.Bal.& Imo.de hær.inſt. l. 1. in princ.
ubi Bart.& Bald.ad Macedon.l.cum hi. in princ. &
ibi Bart.& Bal.ff. de tranſact.l.ut liberis, & ibi Bal.
in 1.not.C.de colla.l.1.& ibi Bal.de orig.iur.l.regu
la.§.ſi quis.in uerſ.& licet.ff. de iur. & fact. ignor.
ibi, nam initium conſtitutionis & c. quem ad hoc
propoſitum allegat Anton. de But. in c.1. de elect.
Bal.in l.1.col. 1.uerſ.nunc uenio ad materiam.C. de
liber.præter.facit.l.quiſquis.in fi.de lega. 3.glo. in
l.1.in gl.1.magna,poſt med.de iudici. Bal.not.in §.
quib.in 1.conſtit. C. & in l. inteſtato,in fi.ff.de le-
git.tut.& in c.ſecundo requiris.de appel. & in l.no
ſtram,ante fin.1.colum.C.de teſtam.Anto. de But.
& Imo.in c.pen.in fi.de cleri.coniug.Abb.in c.ma-
gnæ,de uoto Bald.in l.1.col.4.C.de fal. cau. adiec.
lega.Iaſ.conſ.1.num.13.lib.1. & conſ.157.nu.7.li.
2.Ale.conſi.193.incip.uiſis,nu.3.uol.7.Deci. conſ.
86.incip.uiſo.nu. 5.& conſi.301.incip.in cauſa.nu.
6.Cęphal.conſi.246.incip.magnificus,nu.39.quod
limitatur quando omnes caſus deciſi in ſtatuto,poſ
ſunt ſub ratione prooemiali cõprehendi,alias proœ
mium non dicitur cauſa finalis,ſed impulſiua, ꝑ l.1.
§.remouet.de poſtul.& ita limitat Bald. in d.l.1. de
orig.iur.refert Iaſ.d.conſ.1.n.31. alia ad hoc ponũt
Barb.conſ.16.incip.circa.col.2.uer.nec obſtat,uol.
1.Cagn.l.1.nu.36.de iudic.Soc.conſ.24.incip.abun
de,nu.1.uol.4.Beci.conſi.21.nu.37.

Statutis duobus contradicentibus inuicem in ſui gene
ralitate & qualitate, præualet & attenditur ſtatutũ
ſpecialius,ſiue præcedat,ſiue ſequatur, Bald.in l.1.
q.3.de of.conſ.in l.1.§.ubi autem. C. de cãd.tol.in
l.executorem,col.6.de exec.rei iud.in l. hac conſul
tiſſima,C.qui teſt.fac.poſ.Ale.conſi.29.col.2. uol.
4.& conſ.65.n.7.uol.7.ubi no.Deci.conſi.18.n.1.in
fi.ſicut de legibus,quod ſpecialior attendatur, quia
indiuidua derogant ſpeciei,dicit Dec.ex Bal.& aliis
conſi.382.ſub n.4.uerſ.nam qñ leges.& de ſtatutis
idem Dec.conſ.44.n.7.uer.mõ qñ duo ſtatuta.cõſ.
Pariſ.166.nu.14.uer.& dũ tale ſtatutũ,uol.4.Corſ.
in uerſ.ſtatutũ.19.inc.ſtatuto cauetur, ubi ex doct.
concludit,quod ſtatutũ ſpecifice diſponens in certo
caſu,derogat ſtatuto generaliter loquenti,& utrum
que ſeruatur in caſu ſuo,& alibi Deci.conſ.619. in
fi.Crot.conſ.50.nu.19.li.1.Viui.alios cumulans,in
com.opin.in uer. ſtatutum ultimum. Borgn. deciſ.
Fiuiz.6.n.4.ubi alios in hãc ſententiam citat, & ui.
ſup.uerſ.ſtatuta contraria.

Statuto appellationẽ & nullitatẽ ꝓhibẽte,nõ cõprehẽ
ditur tertius comparens pro ſuo intereſſe. Abb. in
c.ſuper eo.de offi.deleg. & ibi Deci.ſub nu.8. idem
Deci.conſ.616.nu.16.Alex.in l.ſæpe.de re iud.Fel.
in c.qualiter & quando,il 1.nu.13.de accuſ.Hyppol.
ſing.195.& 274.ubi dicit,quòd iſte tertius pro ſuo
intereſſe cõparens,poterit ẽt impedire executionẽ.
& Affl.deciſ.235.Oſaſ.deciſ.38.Did.prac.qq.c.14.
15.16.deciſ.Peruſ.26.par.1.deciſ.Fiuiz.10.n.6.qđ ẽt
in fideiuſſore de iudicio ſiſti dicũt,Anch.Regien.q.
19.par.2.Sylua.conſi.85. num.6.lib.2. Burſ.conſi.
203. nu.12. Et hanc appellationem a tertio pro ſuo
intereſſe propoſitam,etiam principali prodeſſe di-
cunt,Ruin.conſi.121.num.9.lib.5.Nat.457.Ceph.
106.per totum,ſiue iſte tertius ius unitum habuerit
cum eo contra quem eſt lata ſententia,ſiue ſepara-
tum, ut dicit ibi in fi. facit ad hoc reg. de qua ſup.
uerſ.res inter alios acta.

Statuto diſponẽte de pęnis cõtra blaſphemantẽ Deũ,
comprehenditur maledicens ipſum Deũ,quia idem
eſt blaſphemare & maledicere,Maria Socin.ſeni.in
c.2.de maledicis.& poſt eum Bar. Socin. quod cõſ.
incip.præſupponitur in facto,quod quidã hæbręus
ubi allegat.S.Tho.2.2.q.14.ar.1.pro qua materia
ui.conſ.48.& 49.inter conſ.crim.diuerſ.vi.ſup. uer
ſic.blaſphemare.

Statuto fieri põt, qđ oẽs qui colunt uel coli faciunt ꝑ-
dia in ſuo diſtrictu ſoluant collectas,ita Bal.in l.un.
col.7.C.de ſent.quę pro eo quod int.refert Iaſ.cõſ.
83.nu.9.uol.3.Bal. ſequitur Alex. conſi.52. nu.6.
uol.5.& ita dixit Firm.in uer.collecta quibus,uerſ.
12.ſequitur Deci. conſ.694. ſub nu.6. uerſ. & ſicut
uirtute.Cur.iun. conſ.60. ſub nu.2. uerſ. ſic ẽt. ubi
addidi.ſuper uer. indici poterunt, & conſi.61. ſub
nu.5.ubi etiam addidi,in uer. in territorio collectã
tis.Nat.conſi.389.nu.4.cum aliis cit.per Crau.cõſ.
201.nu.14.Gabriel.concl.lib.6.de iu. im. concluſ.
2.nu.15.ubi alios adducit.Ceph.conſi.171.nume.
24.Rimin.iun. conſi.10. nu.14. opinionem tamen
Bal.improbant Ruin.conſi.111.colum. penult.uol.
5.Nat.conſ.447.nu.4.cum ſequen.Rimin.iun. cõſ.
25.num.33. & 34. Sed pro declaratione ſententiæ
Bal.uide Nat.conſilio 157.numero 10.& 11.& con
ſilio 158.nu.1.cum ſeq. quid autem ſit in conſuetu
dine,ui.ſup.uerſ.collectæ ex generali cõſuetudine.

Statutorum publicatio nõ eſt neceſſaria ad eorũ uali-
ditatem, quando facta ſunt per deputatos a conſi-
lio cum authoritate faciendi ſtatuta, ſatis enim eſt
quod fiant manifeſta in conſilio,Cacialup.in l.om-
nes populi, nu.37. de iuſt. & iu. Pariſ.conſilio 49.

num.2. uol.4.& quód appareat declaratio Conſilij quod talia ſtatuta ſeruentur. Alex.conſ.39.num.4. uol.3.poſt Ang.in §.fi.in fin e. in Auth.de non elig. ſec.nub.Dec.in c.1.num.17.de poſtul.prælat.Butr. in c.2.num.16.de conſtit.Franc.in c.1.§.1. num.4. de conceſ.pręben. in vj.glo.in data Sexti.Meno.de arbitr.iud.caſu 185.num.3.Barbat.conſi.33.in fin. libro 1.Felin.in c.1. num.3. de re iudic. Bald.conſi. 348.num.2.lib.3. & pro publicatione ſufficit quod ſit rogata ſcriptura. Abb. in c.1.num.10. per illum textum.de poſtul.prælat. Ang.& Alexan. ubi ſup. Rolan.conſi.99.num.37.uolum.2. Beci.conſ.2.nu. 10.Caualc.deciſ.30.num.9.libro 1.Redoan.de reb. eccleſ.non alien. titu.de loca. §. Item ex præmiſſis. num. 17.ea enim quæ fiunt in Conſilio ciuitatis videntur notoria,ita ut nõ egeant publicatione.Alex. conſi.81.num.2.uol.2.Socin.conſi.134. nu.3.lib.1. Salic.in l.2.num.3. C. quan.prouoc. non eſt neceſ. præſertim quando ſunt in archiuio repoſita, ut pateant omnibus.Bald.in l.2.§.ne poſtea.de orig.iur. & ibi Cag.num.44.& 78.Rolan.dicto conſ.99.nu. 38.Gozad.conſi.98.num.22. Gabr.de prob.concl. 5.num.5.Oſaſ. deciſ.69. num.6. Foſſan. deciſ.249. num.3.& 4.Maſcar. de prob.concluſ.111. num.10. intellige tamen pręmiſſa,dummodo ſeruata fuerint in ſtatutis condendis ea,quæ in ſimilibus ſeruari ex conſuetudine ſtatuentium ſolẽt,aliàs ſecus.Soc.iun. conſilio 30. libro primo. Anch.Regien. quæſt.49. numero quarto. Oſaſ. vbi ſupra, vide ſupra verſic. deputati per conſilium.

¶ Statutum concedit lucrum dotis marito, ob expenpenſas quas initio faciunt. ita Salyc. in l. cum in te. C.de don.ante nupt. Abb. conſi.1.lib.1.Alex.in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur. ſub nu.12. uerſi.hæc autem ſecunda ratio.ſoluto matrim. Socin.in l.cum fuerit.ad fin.verſ.ſed magis placet.de cond.& dem. Feli.in rubr.de ſponſ.ſub num.6. verſ. & matrimonium de præſenti. Iaſ.in §. Item ſi quis in fraudem. nu.30.Inſtit.de action.Ripa in rub.ſol.mat.nu.63. & 67.prope finem.Cepha. conſ.644.nu.31.& ſucceſſiue,ubi alias rationes huius ſtatuti ponit, & vide ſup.verſ. ſtatuta de lucro dotis.

Statutum contra euntes de nocte ſine lumine,comprehendit etiam fœminas.ita Bart. in l.iura. ad finem. de legi.Iaſ.in l.ſi quis id quod.num.6.de iuriſ.omn. iudicum.conſi.1.num.3.conſi.2.num.1.conſ.3.nu. 19.uol.1.Marſil.in l.1.num.227.C.de rap.virg.Tiraq.de vtroq.retr.tit.i.§.1.gl.9.nume.182. & 205. pro quo vide Deci.in l.fœminæ. num.105. & 115. cum ſequẽ.de regulis iuris.& ſic in ſtatutis maſculinum continet fœmininum.Doct.in l.quicunque.C. de ſeru.fugiti.Bald.& Imo. in l.ſi conſtante. colum. fin.ſoluto matrimonio.Anchar.conſilio 111.ſuperſtite domino. Imo.in l.ſi ita ſcriptum. de legatis ſecundo. col. 1.

Statutum de bannitis impune offendendis cenſetur fauorabile,& extendendum,quia inductum pro communi quiete,& ad publicam utilitatem.l.2.& ibi id nót.Bart.Bald.& alij.C.quan.lic. ſine iud.ſe uindic. Barto.in l.ubi pactum.colum.penult. C.de tranſac. & in l.omnes populi. de iuſt.& iure. in 2.quæſt.3. quæſt.princ.Iaſ.in d.ubi pactum. columna quinta, & conſi.133. num.14. uolum.1. Deci.conſilio 327. num.3.in fi.Marſi.in l.1.num.68. de ſicar. vbi plura allegat,conſi.32.plura,num.2.cõſi.73.altiſſimũ. num.75.& in pract.crim.§.aggredior.num.1.Viui. copioſe com.op.lib.1.opi.290.ſtatutum. ubi ampliat,& adducit rationem,ut per eum. de hac materia late dixi in qq.meis legal.q.26.& 27.& an poſſit ſtatui præmium occidenti bannitum, dixi in d. q.27.

Statutum de uicinis non capientibus malefactorẽ,non procedit ubi non ſunt ad hoc habiles.Bar. in l.ſi tertius,in fi.prin.de aq.plu.ar.Fel.in c.nonnulli. in fi. de reſcr.Ang.in l.ſi quis in graui.§.ignoſcitur.ad Silan.Iaſ.in l.non ſolum,in prin.nume.1. de nou. op. nunt.Curt.iun.conſ.156.num.10.Menoc. multa ad hoc adducẽs,de arbit.iud.lib.2.centur.3. caſu 222. num.23. quaſi per totum.

Statutum debet intelligi ut ſit potius ſuperfluum, & nullius effectus,quàm quod quis ex eo indebite dãnum patiatur.glo.eſt ſolemnis in l.fi.§.in computatione,quam Bar.ibi in fin.exclamat,C. de iure delib.ſequuntur Imo.& Rom.in l.4.§.prætor ait, de dam.inf.ſunt tex.in c.cum dilectus, & in c. ad audientiam,& ibi Butr.& Im.de cle.non reſid.& tex. c.ex parte,l.ult.& ibi Butr.& Imo.hoc not. de uer. ſignif. etiam ſi ita intelligendo,nihil operaretur uel adderet iuri communi.Iaſ.conſi.50. pro nobilibus, num.4.uolum.1.& conſi.12.num.13.uolum.3. ita etiam dixit Caſt.conſi.362.ſi ſtatutum.libr.1.Soc. conſi.150.ut in q.num.6.uerſ.in contrarium.& ſub nu.19.uerſ.primo oſtenditur, Deci.conſ.156.in cauſa dominæ,num.5.ubi dicit hoc procedere etiam ſi ſtatutum nihil operetur, & conſi.383. viſo.ad fin. Craue. conſilio 221. emptores, numero qninto, Menoc. conſilio quinto,num. 4. ubi alios & præd. in hanc ſententiam arguendo refert. Oſaſ. deci.59. ſtatuto, num. 8. ubi authoritatibus & exemplis id comprobat,idem deci.142.nu.2.ubi poſt Nat.conſ. 172.in cauſa,n.3.4.& 14.dicit,ſtatuta ita debere intelligi nequis amittat ius ſuum, & indebite damnũ patiatur.Cæph.conſ.104.pactum.num.22.& conſ. 247.in occurrenti,nu.46.Beci.conſ.112. extat, numero 14.

Statutum de non reuocandis ſent.latis in arrengo, nõ habet locum in ſententia lata contra perſonam eccleſiaſticam. Ioan.And.in c.fin.de im.eccl. in 6. in nouel.Bald.in capitulo, cum ueniſſent, de eo qui mit.in poſſ.cau.rei ſeru.Alexand.conſ.210.colum. 1.conſilio 211.num.3. uolumine ſecundo Anto.de Butr.conſi.40.Francus in d.capitulo fin.Curt. ſen. conſi.ſexageſimoſecundo, in fin.& conſilio ſeptuageſimoſecundo,in fin.Socin.conſi.14.& conſi.71.& conſilio 57.ubi ampliat etiam in clericis in minoribus conſtitutis. quod procedit etiam ſi ſtatutum faceret mentionem de perſonis eccleſiaſticis, nam eſſet ipſo iure nullum,cap.clerici. de iudici.capitulo, ſi diligenti, de foro competenti.iunct. capitulo, Eccleſia.S.Mariæ,cum ibi plene not.de conſtit. Iaſ. conſi.121.in fin. uolum.1. uide ſup. uerſ. clerici tam in ciuilibus.

Statutum declarat ſtatutum, ſicut & lex legem.l. non eſt nouum,de legi.Barto. in l.1.§.& parui.quod ui aut clam,maxime quando non conſtat de mente unius ſtatuti uolentis aliud corrigere.Alex.conſ.107. num. nu.6.vol.7.Iaſ.poſt gloſ.communiter approbatam, in l.ſciendum.num.4.qui ſatiſd.cog.Dec.conſ.358. num.4.ſicut,quando non conſtat de mente condentis legem nouam,quod uoluerit corrigere antiquã, ut tunc lex noua etiam generaliter loquens,diſtingui,& intelligi debeat per iura antiqua,notat Bald. in l.omnes populi.num.21. uerſic.tertio modo. de iuſt.& iu.Rom.conſi.322.num.2.Prob.ad Io. Monac.in c.cum nullus.de temp.ordin. Curt.iun.conſ. 294.num.73.parte 3. Pariſ.loquens de duobus ſtatutis,conſi.44.nu.9.& 10. uolum.1. ubi dicit quod hoc nõ debet uideri durum iudici,de quo Viui.plura alleg.in com.opin.verſic.ſtatutum vltimum.Borgni.deciſ.Fiuiz.6.nu.14.ubi plura de hoc.iura enim ad concordiam reducẽda ſunt,ut non ſint repugnãtia.vt ſupra verſ. iura duo cum ad concordiam.

Statutum diſponere non poteſt ſuper iuramento nec directo, nec per indirectum, quando conſtat quod principaliter de eo auferendo agitur,ſecus in conſequentiam ad actum permiſſum. arg. text. in l.1.de aut.tut.in l.quoties.C.de ord.iudic.Bart.in d.l.1.in l.interdum.§.qui furem.in fi. de fur. in l.ſi quis obrepſerit.ad fi.ad l.Corn. de falſ.in l.ambitioſa. col, pen.de decr.ab ord.faci.in l.nullum.C.de teſti.in l. fi.col.2.uerſ.opp. de hæred.vend. & in l.fin.uerſic. quarto eſt videndum.C.de pact.ubi pactum de hęreditate viuentis per ſe eſt illicitum, & tamen admittitur in conſequentiam liciti, ut tradunt omnes per illum textum, in l.a Diuo Pio.§.ſi ſuper rebus. in princ.de re iudic.Ceph.conſi.466. num.69. vide infra verſ.ſtatutum laicorum.

Statutum excludens filiam dotatam a ſucceſſione patris, non habet locum in ea quam nõ dotauit uel dotare non potuit, vnde ſi decedat relicta poſthuma in vtero, vel infante, vel furioſa, non poterunt fratres eam dotare,& excludere a ſucceſſione. ita Bal. in l.ſi plures.C.de cond.inſer.colum.10.verſic.iuxta prædicta formatur. ea ratione, quia cum iſte ſit caſus omiſſus a ſtatuto,relinquitur diſpoſitioni iuris communis. ſequitur Anchar. ad c.canonum ſtatuta.de conſtit.verſi.pone ſtatuto cauetur.Alexan. conſi.130.attentis.num.1.uolum.2.conſi.121.conſideratis.num.3.& 4.conſ.162.viſis.num.2.volum. 6.conſi.13.circa primum.nu.14.uolum.3.Iaſ.conſi. 126.num.vndecimo.conſi.120.num.11.conſi.127. num.12.vol.1.Marſil.ſingul.421.communis.nu.3. Deci.conſi.188.in caſu.colum.2.conſi.444.concurrit.num.14.Barbat.conſi.81.viſo puncto.ſub num. 4.uolum.4.

Statutum excludens filiam propter maſculum; cenſetur etiam excludere filios ipſius filiæ non exiſtentis,cum eam filij ipſi referant. Cyn. in l.1. de cond. inſer.ſub nu.5.uerſ.iux.hoc quæro.& ibi Caſtr.nu. 9.Bar.in l.liberorum. col.antep. verſ. quæro pone, de verb.ſig.Caſtr.in l.venia. C. de in ius vocan. ſub nu.4.Alex.in l.illam.C.de collat.ſub num.7.Ruin. conſi.39.nu.11.120.nu.2.lib.1.151.nu.6.lib.2.18. nu.9.lib.3.Soci.conſi.89.ſub num.5.prope fi.lib.4. Deci.399.col.fi.uerſ. & quia teſtator. & 484.nu.1. & 2.Tiraq.alios referens, de iure primog.q.12.nu. 10.vi.ſup.verſ.perſona excluſa.

Statutum excludens fęminas a ſucceſſione propter maſculos,cum ſit prohibitorium,& odioſum, non habet locum quo ad bona extra territorium ſtatuentium ſita.c.fin.de ſent.excom.c.fin.de re iudic.in 6. Bar.in l.cunctos populos.6.q.prin. ad fi.C.de ſum. Trin.Iaſ.conſi.163.nu.3.uol.2. Dec.conſi.276.col. * penul.conſ.314.nu.6.vbi communem dicit.& conſ. 457.nu.7. & in l.fi.de iuriſ.om.iud.n.3.Barb.conſ. 76.col.pen.uol.3. & dicit magis communem Brun. in trac.de ſtat.excl.fœm.art.8.prin.q.25. Cur.iun. conſi.9.nu.3.ubi addo.Pariſ.conſ.68.num.9.uol.2. Crau.conſi.30.num.3. Gabr.concl.lib.6. de ſtatut. concl.8. nu.23. Rol. alios referens conſi.80.nu.23. Cephal.conſ.278.deceſſit.nu.104. quod conſilium eſt in terminis huius propoſitionis, & concor.citat, & vide Nattã conſi.148.nu.4.& conſ.514.num.13. Crau.conſi.271.verba ſtatuti. nu.1. vide ſup.verſi. ſtatuta agnationis.

Statutum excludens fœminas extante fratre, intelligi debet de fratre in primo gradu fraternitatis,non autem in ſecundo gradu, prout eſſet in nepote ex ipſo fratre, ita Bald.in l.iubemus.§.fin. C.ad Trebel. quem refert Iaſ.conſ.24.num.18.uolum.1. & conſ. 205.colum.5.ver.& iſtam partem.uol.2.Rol.conſ. 55.num.18. Gabriel.concl.lib.6. de ſtat.concluſ.7. num.11. ubi etiam allegat tenentes contrarium: & pro concordia diſtinguit,ut per eum,& ſic nõ intelligitur de fratribus patruelibus, quia non ſunt ſimpliciter fratres, ſed cũ illa adiectione,patrueles. ita Bal.in l.Lucius.§.quæſitum.de lega.3. Alex. conſil. 97.viſo themate.nu.2.conſ.204.nu.16.uol.2.conſ. 221.num.1.uol.6.Iaſ.conſi.24.nu.17. uol.1. conſi. 205.ſub nu.15.uerſ.non obſtat ergo.volum.2.Dec. conſi.461.dub.1.Curt. iun.in l.1.num.72.cum ſeq. ubi limit.ſi certum pet.& per quandam extenſionẽ de ſimpliciter ad ſecundum quid,quæ non fit in ſtatutis.Bal.in l.iubemus.§.fin.ad Trebel.Tiraq.l.boues. §.hoc ſermone. in princ.num.82.de verborum ſignif.ubi alios refert,vide infra verſic. ſtatutum loquens de fratribus,vide Ioan.de Mon.Sper.in conſ. 402.incip.pro reſponſione iuridica. per tot. & Gabriel.conſi.1.nu.8.uol.2.ubi etiam habes materiam de paſſiua interpretatione ſtatuti. vide ſupra verſic. filia excluditur a nepote, & verſic. ſtatuti diſpoſitio excludens.

Statutum imponens pœnam pecuniariam, vel leuem pro homicidio vel enormi delicto nõ ualet,eſt com- * munis opinio ſecundum Felyn.in rubr. ext. de homic.quia præbet audaciam delinquentibus, & repugnat legi diuinæ,per quam pro homicidio imponitur pœna mortis.Geneſ.c.9.Exod.c.21. ut per Hoſtien.in c.fin.de conſuet. Archid. Lap. & Gemin.in c.fin.ne cler.uel monac.Abb.in dicto c.fin.verſic. & per hoc poteſt ſaluari. colum. 3. & ibi Zac. in lit.F. ubi multa allegat. Aret. de maleſ. in ver. ex interuallo mortuus. & Ant. Fran. de doct. in addit. ad Abb. in dicto cap. fin. ubi multa pulchra dicit. Hyppol. ſingul. 270. & 665. & in l.1. de ſicar. numero decimoſeptimo.Bolog.in rub. quod quiſq. iur.numero vigeſimo.Repert.ad Felyn. in ver. Homicidium,an ualeat ſtatutum. intellige regulam ſi imponit pœnam paruam, ſecus ſi magnam, ut in §. pœna. Inſtit.de iniur. quem ad hoc notat Alber. in ſecunda parte ſtat.quæſt.122.Rom.ſingul.714. Roc.Cur.in c.fi.colum.vigeſimaprima. de conſuet.

Hyp.in l.1.nu.19.de ſicar.& Pet.Rebuf.in ſua prac. cano. ſub reg.de diſpenſ.in grad.prohib. glo.5. nu. 15.vi.ſupra verſi.crimen ſodomiæ. & verſic. delinquendi occaſio.

Statutum laicorũ iuramentũ indirecte tollere põt, præſumendo dolum. Ant.Abb.& Imo. in c.cum contingat. de iureiur. Anch.conſi.330.nume.9. Abb.q.2. ſtante ſtatuto.in 1.& 2.dub.Alex.conſilio 196.perſpectis. numero 4.uol.6.Ruin. conſi. 53. primo videndum.nume.23. uol. 1.164.nume.12.& 13. volu. 2.conſi.95.in quæſtione.num.9. volu. 5. Curt.iun. conſi.118.nu.6.Deci.conſi.532.pro uera.in fi. Iaſ. copioſe in l.qui iurato.qui ſatiſd.cog.nume. 23. & ſucceſſiue.vbi hanc materiam, opiniones referendo, diſcutit. Rip.reſp.15.licet donatio.num.11.lib.3.Socin.iun.conſil.3.Viſa.num.36.& 37.vol.2. contrarium autem, quod ſcil.nec directe, nec indirecte tollere poſſit, ponit Barb.conſi.21.uol. 1. Ad hanc propoſitionem copioſe ſcripſi in meis qq. legal. q. 22. numero 34.& vi.ſupra verſiculo, ſtatutum diſponere non poteſt.

Statutum licet contra inſtrumentum exceptionem opponi prohibeat, poterit tamẽ opponi exceptio nullitatis, quæ uenit ex natura & inſpectione ipſius inſtrumenti, aut contractus, ita Bal.in l.ex prædijs, C. de euict.per not.Bar.in l.eum qui ita, §. qui ita, de uerb.oblig.facit, l.quæro, §.inter locatorem, loca.& quod not.in l.1.C.de uſufr.& alibi Bal. conſi. 292. nu.8.lib.3.Alex.95.nu.2.7.conſi.119. ſub num.2. uol.1.77.nu.16.& 22.uol.3.105.nu.7.uol.5. Rom. in l.ſi uero, §.de uiro. ſal.32.ſol.mat.Corn.conſi.4. nu.8.lib.2.26.nu.22.lib.3.Deci.in l. qui pecuniã, nu.4.ſi cer.pet.Rui.conſ.74.nu.12.131.nu.13.uol. 4.Hyp.in praxi.crim. §.ſecunda, poſt nu.27.in l.1. §.ſi ſeruus, nu.14.de queſt.in repet.rub.C.de reprobat.nu.159.169. conſi.16.nu.3.& ſing. 7. Rebuf. ſuper concor.tit.de nomin.faci.uer. ſpecies probationis, uerſi.7.ſpecies, Tiraq.de utroq.retr. tit.1.§. 4.glo.1.num.30.Rip.in l.1.§.ſi quis ita, colum.fin. de uerb.oblig.

Statutum loquens de contractu habet locum in quaſi contractu, quãdo eadem ratio in utroq; viget. Bar. in l.multum.§.fin.& in l.more. de acq.hær. l.apud Iulianum.ex qui.cauſ.in poſ.eat.Bald.in rubr.C.de pac.& in repet.l.ſi vnus. §.pactus. de pact.in l.1.de cont.iud.tut.per gl.in Auth. ſacramenta puberum. C.ſi aduer.vend.& in l.3.§.contrariũ.de contr.iud. tut.Rom.conſi.12.ſub num.6.verſic.certum autem eſt.& conſi.394.ſub num.2.verſ.ſed ea ratio. Deci. in c.qua fronte.nu.3.de appel.Tiraq.in ll. connub. glo.5.num.125.Iaſ.in d.§.pactus.nu.29.Soci.conſi. * 80.num.26.lib.4. & ita communiter receptum eſt, licet diſcrepent ſcrib.quo caſu ſtatutum loquens de contractu in quaſi contractu locum habeat. Doc.in l.mutum.de acquir.hæred.& alij quamplures quos recenſet Pariſ.conſi.98.nu.31.& 32.li.1. & Gomeſ. in §.omnium.nu.27.Inſt.de action.

Statutum loquens de fratribus, quod non intelligatur de fratribus patruellibus, ſed de fratribus primi gradus. tenet Bald.in l.iubemus.§.fin. C.ad Trebel. & in l.ſi vxor. C. qui accuſare non poſſunt. & in cap. quæ in eccleſiarum. columna decimanona. de conſtitut.& in capitulo primo.ad finem. per illum tex. de feu.Marc.Ang.in l.1. de inofficioſo teſtam. & in Auth.matri & auiæ. C. quan.mul.tut.offi.fun.pot. Pau.Caſtr.in l.tres fratres. de pact.dot. Alex. in l. ſi dotali. ſoluto matrim.ubi dicit quod non eſt menſis quòd bis habuit conſulere in iſto art. prout plene apparet in eius conſ.97.per totum.& conſ.204. numero decimoſexto, volumine ſecundo. Anchar. in cap. canonum ſtatuta. de conſtit. poſt medium. in verſi.dicto de filijs. vbi dicit, quod in materia ſucceſſionum ſtatutum loquens de fratre, intelligitur de primo gradu, & ita refert conſuluiſſe Bald. idem tenet Rom.conſil.411. quatuor ſunt, vt refert Iaſ. conſilio 205. numero 16. uolumine ſecundo. & ita conſuluit Bal.conſi.328.colum.fi.uolum.3. Rimin. conſi.78.ante.num.11.& Zanc.not. in §.cum ita.l. hæredes mei. ad Trebel. poſt num.238. & 243. in prima edit.in 2.vero edit.in 2.p.num.194.& 204. Deci.conſilio 333.ſub num.2. & conſi.678.in prin. * ubi dicit communem cum Bald. vbi ſupra. Roland. conſi.55.num.19.Natta conſi.514.num.20.Ceph. conſi.516.nu.72.& 73.

Statutum loquens de homicida, ſemper intelligitur de doloſo.Bald.in l.data opera. C. qui accuſ.non poſ. Bald.& Salyc.in l.ſi ſerui.C.de noxal.Alexan.conſilio 146.numero quarto, uolumine ſecundo. Paul. Caſtr.in l.nemo deinceps. C. de epiſc.audien. & in conſi.348.dicit ſe ex hac regula multos iuuaſſe. Felyn.in ca.lator.de homic.Hyppol.conſilio quarto. nu.27.& 28.& per totum.Cepo.late caut.ſecunda, numero 12. 13. & 14. & conſilio 29. 30. 31. & 34. quem refert Pariſ. conſilio 162. numero decimo, uolumine quarto.Pau.Caſtren.alibi.in l.1. de legatis primo.Bal.in l.& ſi ſeuerior.C.de his qui notan. infam.Hyppol.alibi conſilio ſeptimo, numero decimoquinto, uolumine primo. quem vide omnino in materia, & numero 41.vide Iaſ.in l.1.de legi. num. 18.20.& 24.& in l.quod ſi ſeruum.§.quod pretor. numero tertio.ne quis eum qui.Gig.de penſ.queſt. 28.numero decimoquinto.Mil.in pract.crim.num. vigeſimoprimo, verſic.nam omnes. ubi pulchre diſtinguit in materia.Tiraquel. in tract.de pœn. cauſa, 13.numero decimo.Pro limitatione, vide Iaſ.in l. fideiuſſor.qui ſatiſd.cog.§.quod ait pretor.ſub nu. 3.verſ.primò per illud. & conſ.137.ubi de hoc. nu. 3.volum.1.

Statutum loquens de inſtrumento exequendo contra debitorem ad inſtantiam creditoris, comprehendit etiam ceſſionarium, cognito prius quod ſit ceſſionarius.Rom.conſilio 38.in caſu propoſito. num.1. & conſi.202.non eſt dubium.numero primo.Alex. conſilio 18.attẽtis narratis. numero decimoquinto, volumine quinto.poſt Pau.de Caſt.conſi.95. quem * citat. quam ſententiam eſſe communem, & ab ea non recedendum dicit Dec.in l.1.in 1.lect.ſi certum pet.in fin, & in 2.lect.in fin.quam etiam, eum referens, ſequitur Socin.iun. conſilio 27.& ſi præſens. num.7.uolum.2.Barbat.conſilio 15. uolum.primo. Alc.in l.ſtipulationum.§.ex ijs.numero vndecimo. de verborum oblig.& fuit ſententia Bar.in l.poſtulante. ad Trebel. Rom. alibi in l.alia. §.eleganter. ſol.matrim. Barb. alibi in rubr.C. qui adm. ſecus ſi non præceſſiſſet cognitio. rationem vide ſup. verſ. perſona quolibet actu.

Statutum loquẽs de redimenda re confini uendita, habet locum etiam in re emphyteutica.Guiel.de Cun. Alberi.Bal.& Ang.in l.Imperator.per illum tex.de pact.etiã ſi eſſet res emphyteutica eccleſiaſtica.Bal. conſi.300.Statuto cauetur.p.1.Iaſ. conſi. 224. nu. 16.vol.2.Affl.de iure prothomis.col.11.verſic.item quero an ius.Tiraq.de retrac.p.1.§.1.glo.3.contrarium in re emphyteutica eccleſiaſtica ſcribit Iaſ. conſi.152.Vera. nume. 9.vol.4. Tiraq.d.§.1.glo.13. nume.3.& 8.

Statutum maritum prohibens, ne leget uxori, dicitur continere cauſam fauorabilem & prohibitionem, & ideo comprehendit ciuem exiſtentem extra territorium. ita Bar.in l.cunctos populos.C.de ſum.Trin. q.6.princ. & in l.ex caſtrenſi. de caſtr.pecu. ſequitur Anch.in rep.c.1.car.19.de conſtit. Socin.conſil. 74.col.1.verſi.ſecunda ratio.vol.3. Iaſ. in l.non tantum.num.7.de re iud.& in l.fin.num.16.C. de ind. vid. tol.dixi ad Cur.iun.conſi.6.ſub num. 2.in verſic.extra territorium. & ſub nu.7.in uer. relinqueret marito, vbi idem in uxore relinquente marito. vi.ibi.& ſub nu.11.in uerſi.maritum.

Statutum matrem excludens a filij ſucceſſione valet, etiam reſpectu legitimæ, vt dicunt Ang.conſi.104. & 105. Rom.conſi.32.num.10. ubi inquit hoc non habere dubiũ, & hoc poſſe facere ſtatutum propter exiſtentiam agnatorum vel ſimilem cauſam, dicit Alex.conſi.3.nu.8.uol.7.Curt.iun.conſi.153.circa controuerſiam.nu.5. vbi dicit id eſſe notiſſimi iuris per legem 12.tab.Corn.conſi.95.col.5.vol.2.conſ. 1.col.4.conſ.84.col.1.conſi.206.col.4.vol.3. conſ. 276.uol.4.Soci.conſi.31.col.1.uol.1. conſi.28.nu. 3.& 4. vol.4.Deci.conſi.466.nu.1.& conſ.693.nu. 1.Pariſ.conſi.20. uol.2. & conſi.36. num.2. uol.3. Ceph.conſi.5.num.26.

Statutum matrem excludens a ſucceſſione filij extante patruo, non includit patruum magnum, ſecundũ Bar.& Bal.C.de ſuc.edic.l.1.& in l.quod non ratione.de legi. Rom.conſi.411.nu.7. Alex.204.nu.14. vol.2.Cur.9.col.3.uer.ſicut uidemus. Corn.92.nu. 5.libro 3.Deci.553.nu.6. Rube.Alex.188.nu.2.Tiraq.in l.boues.§.hoc ſermone.ver.47.nu.86.de verbo.ſig. quia non eſt par ratio proximitatis in vtroque, & ita conſultum fuiſſe Bononiæ dicit Bald.in l. 1.C.de ſucceſ.edic.quem ibi ſequitur Deci. num.2. plures concor. ad hoc allegans, & conſi.333.nu.2. in fine.Corn.& Iaſ.in d.l.1.

Statutum Mediolani, quod mulier nubens extra territorium non ſuccedat in ipſo territorio, non habet locum, ſi mulier prius adita hæreditate, poſtea nubat extra territorium, quia ſequuta aditione, bona effecta ſunt propria ipſius mulieris, quibus per ſtatutum non priuatur.ita Bal. in l.ſi uiua matre.C.de bon.mat.ubi ad hoc allegat tex.not.in l.fin. C.vn. lib.refert Iaſ.conſilio 3.numero 7. & conſil.84. nu. 22.uolum.1.& in l.eius qui. verſ.quod ſi ſtipulatus. verſic.ex iſta regu.ff.ſi certum pet.& in l.1.§.veteres. numero 31.de acquirenda poſſeſ.& l.2.ſub nu. 7.uerſic.facit quod decidit. C.de in ius uocan. & in l.ſicut maior, numero 3.C.de repud. hæred. ubi di- * cit communem. & in §. actionum, numero 219. Inſtit.de action. Cremen. ſingul.27. incip.ſtatuto. & Cotta in memorab. verſicu. ſtatuto Mediolani, vide ſupra in verſi.hæreditas adita per filium.

Statutum nouum declaratorium veteris, non ſtat de per ſe, & ex ſeipſo non conſideratur, ſed cenſetur ineſſe in ſtatuto veteri, ita Angel.in l.1.in princ. de hæredib.inſtituendis. Caſtren.in l. hæredes palam. §.ſed & ſi notam.de teſtamen.Pariſ.conſilio 65.numero ſexto, & ſeptimo, libro primo.Socin.iun.conſilio 95.numero 76.libro tertio.Ruin.in l.prima, in princ.columna tertia.de verborum obligationib.& conſilio 83.numero 2.libro primo.Rolan.conſi.15. nume.26.& 27.libro tertio, ex ea ratione, nam qui declarat nihil de nouo inducit. dicta l. hæredes palam. §. ſi quid poſt. ſed dicitur tantum detegere, ſicut qui a ſpicis grana excutit. Fulgoſ. conſi.148. colum. fi. ideo trahitur retro ad tempus ſtatuti declarati, ut not.in c.cum tu.de vſur. Bart.in l.omnes populi.de iuſt.& iure. in illa quæſt.an lex trahatur retro.Anchar.conſi.7.col.2.Rom.in l.age cum Geminiano.nu.3.C.de tranſ. Iaſ.late.in l.nõ dubium. notab.6.C.de legib.Rui.in d.l.1.& conſ.225. nu.6. uol.1.Pariſ.d.conſi.65.nu.5. Crau.quia alios citat. de antiq.temp.par.1.nu.134.Rol.de luc.dot. q.89. nu.4.in fi.& ſic ſtatutum declaratum diſponit, non declarans: nec ob id declarans eſt ſuperfluum, cum declaret.Rui.conſi.99.ſub nu.13.prope finem.vol. 2.Et hoc vbi verba primi ſtatuti ſunt dubia; ſecus ſi eſſent clara, nam tunc nouum diceretur noua diſpoſitio. Deci. conſilio 114. colum.fin.Cepha.alios citans.conſil.697.num.29. & 30. & vide ſupra verſi. lex aut ſtatutum licet.

Statutum nouum, vel noua cõſtitutio non trahitur ad præterita, ſed ad futura. l.leges. C.de legib.c.fin.& ibi plene traditur.de conſtit.glo.in c.licet canon.de elec. in vj.Iaſ.in l.1.§.hæc autem uerba. nu.5.quod quiſq.iur.& conſi.111.num.16.uol.1.Calca.conſi. 15.uiſo inſtrumento, num. 12.13. Deci.in d.c. fin. num. 4.Alex.conſi.190.mature, nu.8.uol.2. Socin. iun.conſi.18. de tribus, num.20.uol.3. niſi ſit conſtitutio declaratoria, nam tunc trahitur etiam ad præterita, gl.iunc.tex.in c.cum tu.in uer.ſiue poſt. de uſur. Alex.conſi.7.viſis & diligenter, num.4.ubi declarat trahi ad præterita nondum finita, & allegat multa, Socin.conſi.288.circa primam, num.22. uolum.2.Pariſ.conſi.53.nu.78.uol.3.Gabriel, concluſ.lib.6.de reg. iur. concluſ.3. num. 10. ubi plura adducit.

Statutum prohibens alienationẽ in forenſes eſt odioſum, & ſtricte interpretãdũ.Fulg.cõſ.215.col.2.uer. cũ namq; Barb.conſ.43.col.9.li.1.Deci.442.nu.10. cum auferat dominis liberã facultatẽ diſponẽdi de reb.ſuis propriis, qđ eſt odioſũ, l. non uſq; adeo, ſi quis a par.fuer.manumiſ.l.in re mandata, C. mãd. p̃cipue cum ſit iuris cõis correctorium, & ideo ſtrictiſſime intelligendũ, l.præcipimus, in fi.ubi ẽt Bar. C.de appel.Deci.ubi ſup.Doct.in Aut. quas actiones, C.de ſacroſ.eccl.Ceph.conſi.13. nu.34.32. nu. 15.59.nu.25.26. & ſeq.licet fauorem publicum cõtinere uideatur, ut, ſ. ciues locupletiores remaneãt, id tamen eſt ſecundario, de reb.autem ſuis libere diſponere eſt primarius fauor.Bar.in l.1.§.huius ſtudii, in 2.oppoſ. de iuſ.& iu. & in l.1.in 4. op. uerſ. exemplum.ſol.mat.Ceph.conſ.451. nu.344. cum tribus ſeq. & uide ſup.uerſi.ſtatuti diſpoſitio etiã.

Statutum prohibens appellationem non tamen præcludit viam ſupplicationi. Bal. in l.fin.§.fin.in fi.& ibi Sali. C. de temp.appel. ſequitur Iaſ.conſi.16.in fi.vol.3.Mar.il.ſingul.647.Remota.ratio,quia hæc ſunt diuerſa remedia, & uno excluſo non ob id excluditur aliud.Deci.in l.fin.num.50. & ſequē.C.de edic.Diui Adr.tollen.& conſil.533.iuridicas. nu.2. * vbi dicit communem.Ruin.conſilio 157. de tribus. num.15.& 16.uolum.3. Natta conſilio 172. in cauſa.num.9.& 10. qui omnino caſu occurrente videndus eſt.vide ſup.verſ.ſententia euidenter iniqua.

Statutum prohibens exceptiones contra contractum guarentigiatum, non videtur prohibere exceptionem nullitatis prouenientis ex defectu perſonę contrahētis,cuius cōſenſum lex impugnat.l.ſcire oportet.§.vlt.de excuſ.tut.Rom.conſi.42.num.2. Deci. in c.conſuluit,il 1.in 3.not.de appel. in c.ex parte, il ſecondo,num.5.de offic.deleg. Ruin.conſilio 78. num.8.libro 4. Ripa in l.4.§.condemnatum: nu.4. de re iud.Gram.conſi.ciu.95.nu.35.

Statutum prohibens fœminas ſuccedere, etiam ex teſtamento,eſt expreſſe contra ius commune, vtputa contra. l. maximum vitium. C.de liberis præter. & contra.§.diſponat.in Authen.de nupt.Barbat.conſilio 16.circa conſultationem.colum.1.& 2.uolum. 1.Iaſon conſi.120.num. 10. vbi declarat. uolum.1. Corn.conſilio 90.ſcrupuloſa.num.11.uolum.3.vbi dicit hoc ſtatutum eſſe odioſum.Deci.conſilio 538. viſo puncto.num.1. hoc tamen ſtatutum eſſe ſecundum ius diuinum,&obſeruandum,dicit alibi Corn. conſi.211.videtur.col.vlt.verſ.item potuerunt. vol. 2.de quo plura Brun.tract. de ſtatu. exclud. fœmi. art.4. princ.

Statutum prohibens notarium exterum rogari de ſententijs, & conficere inſtrumenta, non habet locum in locis ſeiunctis a loco ſtatuti. Caſtr.conſi.226.ſuper primo.libro 2.Anchar.conſi.437.num.3. Deci. l.fin.num.6.de iuriſd.omnium iudicum. Socin.iun. conſi.11.nu.6.uol.1.Alci.l.pupillus.§.territorium. colum.2. uerſ. ſed finge. de verborum ſignif.in c.1. de conſti.in c.vt animarum.§.1.de conſtit. in ſexto. l.1.in fin. de tut.& curat.dat.ab his.l.neque.C.qui da.tut.poſ.Caſtren.alibi conſi.32.colum.1.libro 2. Alexan.conſi.164.in princ.uolum.6.Viui.communium opin.libro 1.opi.51.Nec ſubditos ligat extra territorium exiſtentes.l.3.de offic.prę ſi.Pariſ.conſ. 169.num.17.uolum.4.nec comprehendit notarium Imperialem vel Apoſtolicum. c.cum P. tabellio. de fide inſtrum.Bart.l.apud proconſulem. de manum. vind.& in l.1.q.7. C. de ſumma Trin. Iaſ.conſ.168. num.11.uol.4. Boer.deciſ.242.nu.4. Gabr.concluſ. libro 1.de fide inſtrum.concl.1.fal.1.nu.5.ad quem ſe refert Cepha. conſilio 691. proceſſus formatus. num.33.34.& 35.

Statutum puniens offendentem ciuem, habet locum etiam in ciue ex priuilegio, quia etiam ipſe venit appellatione ciuis.gloſ. in cap.ſi in adiutorium. decima diſtinct.& ibi Card.Alexandri. gloſ.in cap.fundamenta.§.vltimo.de elect.in ſexto.Archid.Turrecrem.& Gemin.in dicto ca.ſi in adiutorium. Rom. conſilio 62.ſub numero octauo, verſic.quod autem ceſſent. Boer.deciſione 260. nume.23.Ceph.conſi. 451.num.22.

Statutum ratione bonorum in territorio ſtatuentium exiſtentium diſponere poteſt cōtra forenſes.ita Bal. in l.fin.colum.2.C.ſine cen.vel reliq.& in l.1.col.7. C.de ſent.quæ pro eo quod int.& conſi.228.in fin. libro 5.Caſtr.conſi.329.colum.3. verſic. & poſito. & colum. ſequent. libro 1.conſi.89.col.2.in princ. lib.2.Alex.conſi.68.col.3.lib.2.conſi.52.col.2.lib. 5.& conſi.148.libro 6. Deci.conſi.694. num.6. Iaſ. conſi.83.col.2.lib.3. Curt.iun. conſi.60. colum.3. conſi.61.colum.2.in fi. & col.4. Cepha.conſi.648. num.9. & num.22. vbi id verum dicit,vbi ſtatutum loquitur in rem, non in perſonam, ex Barto.quem cæteri ſequuntur, in l.1.quæſt.6. & 7.C.de ſumma Trin.& fide cathol.

Statutum ſicut directo diſponere non poteſt,quod ſpurius ex teſtamento ſuccedat,ita etiam nō poteſt per indirectum via pœnalitatis diſponere, quod qui opposuerit, quod inſtitutus eſt ſpurius, puniatur in tantum.ita Doct.poſt Bart. in l. Seius & Augerius. ad l.Falc.quod & alibi no.Bart. in l.3. de teſtamen. Tale enim ſtatutum tanquam indirecte factum in fraudem legis non valet, & poteſt opponi abſq; metu incurſus pœnæ.Bald.in l.vnica.in 4.oppoſ. C.de his,quæ pœnæ nom.& in l.omnes populi.colum.8. de iuſt.& iu.pro quo vide Iaſ.conſilio 40.num.9.& Deci.in l.nuptias.num.12.de regulis iur.ubi loquitur in ſtatuto prohibēte matrimonium, quod ſicut non ualet, ita etiam non ualet aliud ſtatutum imponiens pęnam contrahentibus matrimonium.& conſi. 231. viſo,num.3. uerſic.ſed prædictis. pro quo vide Iaſ.in l.cætera.num.12.de lega.1.& quod etiam per textum in dicta l.Seius.dicit Ruin. conſi.178. quæritur.num.9.uol.1.

Statutum ſimpliciter de lucro dotis loquens,habet locum etiam in dote promiſſa. Soci. in l.de diuiſione. ff.ſoluto matrim. quem refert & ſequitur Cur.iun. conſilio 129.num.13. quam ſententiam tenuerunt Pariſ.conſi.62.uolum.4.Ruin.conſi.133.uolum.4. Deci.conſi.35.num.4. Tiraq.de retrac.conuent.ad finem.tit. num.32.33.& 36. & contrariam ſententiam tenentes,vide ibi nu.58.& Boui.in trac.de ſtatut.vrb.præſcr.gloſ.3.num.9. Ad materiam, vi.copioſe Foſſan.deciſ.190. nu.17.

Statutum ſimpliciter loquens de priuilegio, & immunitate,in dubio intelligitur de perſonali, nō de reali.gloſ. in cap. cum ueniſſent. in uer. probatum.de initit.& in cap.poſſeſſiones.16.quæſt.1. Barto.in l. 1.de conſtit.princ. Ioan.And.in regu.priuilegium. in Mercur.Alex.conſi.101.in fi.uolum.1.Iaſ.conſi. 89.col.2.lib.4.Natta 163.num.16.Crau.209.nu.7. Oſaſ.deciſ.95.num.50.pro declaratione, uide Imo. in dicto c.cum ueniſſent.num.20. Rom.conſi.104. num.5.Natta ubi ſupra,& Borgn.deciſ.Fiuiz.5.nu. 8.& omnino Alexand.ubi ſupra,num.13. ubi plura ad hoc adducit,& ratione firmat,&ibi Natta in addi.ſuper uer.firmat gloſ.notat contrarium in hoc tenentes,& ab Alex.diſſentientes.

Statutum tollēdo ſimpliciter nullitatem, licet non intelligatur tollere nullitatem notoriam, ſecus tamen eſt quando non tollit totaliter, ſed ſtatuit certum tempus ad appellādum, uel dicendum de nullitate. ita Alex.conſi.105.per tot.uol.5.& conſi.225. col. 3.uerſic.Item reſpondeo. uol.6. Gozad. conſ.103. col.3.

col.3.verſ.nono.Cur.iun.conſi.185.ſub nu.4. ver. nec obſ.Pariſ.conſ.95.col.4.in fi.uol.1.Calcan.cōſ. 16.col.10.uerſ.ſed omittens. Rolan.concor. adducens,conſi.83.nu.16.uol.1.

Statutum uel conſuetudo diſponens quod credatur libris mercatorum in fauorem ſcribentium,intelligitur,de principaliter pertinentibus ad eorum officiū ſiue artem,aliàs ſecus.ita Ioan.And. ad Spec. in tit. de inſtrum.edit.§.nunc dicendum.in addit.mag.ſuper ver.priuatorum.col.1.circa medium. Rom.cōſ. 204.pro diſcutienda. num.3. in fi. & conſi.205. in puncto.num.3.& in l.nuda ratio.colum.3. de don. Aret.conſi.33.conſultatio. poſt princ. conſi.44. in propoſita.in princ.Iaſ. & Deci.in l.age cum Geminiano.nu.4.C.de tranſ.Deci.in c.1. num.30. verſic. ſecundo talis conſuetudo.de probat.& conſi.40.viſo tenore.nu.3.Hyppol.ad rubr. de fideiuſ.nu.183. ad l.fin.num.170.de iuriſd.om.iud.& ſing.560. habemus.vbi multa adducit.Iaſ.conſi.103.in hac paſſu. num.5.Rolan.conſi.92.in præſenti.num.9. uolum.3.Iunge dicta ſupra verſ.conſuetudo debet eſſe rationabilis.

Statutum vel lex vbi nihil operantur in ſenſu directo, ne ſint fruſtra, ſumitur argumētum a ſenſu contrario etiam ad correctionem eorum.Cyn. & Bald. in l.conuenticulam.C.de epiſc.& cleric.Abb.in c.cum Apoſtolica. de his quæ fiunt a præl. Iaſ.conſi.1.nu. 26.& conſi.42.num.12.volum.3. Deci. conſi.283. & diligenter.num.2.& conſi.507. in cauſa. num.2. & conſi.626.ad dubium.num.6,Craue.conſil. 201. num. 13.

Statutum vires ſuas extra territorium extendere non poteſt, nec ſibi non ſubditos de extra geſtis ligare, ſed bene diſponere poteſt, quod nullus de geſtis in ſuo territorio poſſit conueniri extra.c.dilecti. & ibi omnes. de foro competen. Deci.in l.fin.in princ.de iuriſd.omnium iudicum.& conſi.218. Rube.conſi. 24.num.11.Rui.53.num.14. libro 2.Soci.reg.159. fallen.vlt.Hyppol.d.l.fi.ſub nu.135. verſ.modo vlterius quæro.Corn.conſi.70.lit.D.lib.2. & hoc per reg. d.l.fin. quod iuriſdictio extra territorium non extenditur.c.2.§.ſtatuto.de conſt.in 6.l.3.de offic. præſi.l.ex cauſa.§.fi.de poſtul. pro ratione,vi.Soci. conſi.111.col.2.lib.1.Aret.conſi.135.col.fi.Iaſ.conſ. 9.col.2.in fi.lib.3. & ſup.verſ.forum ſortiri.

Statutum vltimum non cenſetur corrigere primum,niſi in ſpecificatis, quando aliter ad concordiam reduci non poſſent.Rom.conſi.57. Alex.conſi.42.col.1. vol.3.Dec.382.nu.4.Crot.71.nu.76.77. lib.1.Pariſ. 44.num.10.& 11.uol.1.Loffr.conſi.11.ſub num.31. Crau.176.nu.6.non enim pręſumitur correctio.Roma.conſi.104.num.1. Natta 403. num,7. Burſ.184. num.45.& 46.

Statutum vtentium moribus non approbatum, nec in obſeruantia receptum, nullas uires habet.gloſ.2.ad fin.in c.1.& ibi can.not.de treu.& pa.gloſ.in l.rem non nouam,& ibi Bal.C.de iudic. Bart.in l.fi. §.ſed cum antiquitas.in fi.C.de curat.furi. Iaſ.conſi.182. num.14.uol.2. & in l.ſi filius qui.not.vlt. de lib. & poſth. Alex.conſi.6.nu.1.conſi.132.nu.1. volum.1. Felin.d.c.1.colum.4.Deci.conſi.486.num.8. & in l. eſt receptum.in prin.de iuriſ.omn.iud.Natta conſi. 254.nu.5.conſi.575.nu.35.Bero.conſ.116.nu.39. vol.1.Ceph.conſi.96.nu.15.& ſucceſſiue. vbi de priuilegio, ſententia, & decreto.conſi.129. nu.9.conſ. 155.nu.16.Rolan.conſ.99.nu.5.vol.2.conſ.81.nu. 32.vol.3.conſi.32.nu.78.vol.4. Men.conſi.73.nu. 91.Rimi.iun.conſi.15.nu.131.conſ.52.nu.87. Beci. conſi.16. nu. 12. Qui tamen dicit ſtatutum non eſſe vſu receptum,debet hoc probare. Deci. conſi.534. nu.9.conſi.649.num.9.Rol.conſi.90.nu.54. vol.1. d.conſi.99.nu.39.Natta conſ.340.nu.11. Rimi.iun. declarat conſi.34.nu.2.cum plur.alijs. Quid autem ſit in legibus, vide ſupra verſ. leges ſicut contrarijs, & verſ.ſtatuta moribus vtentium.

¶ Subiecta talia ſunt qualia prædicata demonſtrant, gloſ.in cap.1.de relig.dom.libro ſexto, gloſ.in cap. inter dilectos. de fide inſtrum. gloſ.in c.dudum. de decim.Bart.in l.3.de fun.inſtr.l.ſi ſine. §.qui interrogatus.de interrog.act.Iaſ.conſilio 24. numero 5. volum.1. Anchar. conſi.141. ſuper prædicto.num. 5.Corn.conſilio 267.ad deciſionem. num.4. vol.1. Crau.conſilio 9.accuſatur.num.23.conſilio 25.dubia.num.30.conſilio 35.ex pluribus.num.16.conſ. 232.circa præſentem.num.11. conſi.301. de anno. num.5.Manti.de coniect.vlt.volunt.lib.1.tit.13.nu. 18.& lib.8.tit.14.nu.7.

¶ Stipulatio notarij non facit quod abſenti acquiratur ius,niſi ſequuta ratificatione, ſolum enim operatur,vt ſequuta ratificatione vtilis ſine ceſſione acquiratur.ita Pau.de Caſt.conſilio 195.ſeu 197. viſis his.verſic.ſecundo videndum eſt.in nou.quod conſ. ad hoc referunt,& ſequuntur Curt.iun.conſilio 55. numero 9.Deci.conſilio 226. columna 2.conſ.464. columna prima,conſilio 531. in fine. conſilio 661. columna 3.Rube.Alexand.conſilio 91. columna 2. Pariſ.conſilio 77.colum.3. volum.1.& conſi.78.col. penult. eod. uolum. Alci.in c.cum contingat.num. 234.de iureiuran. Rui.conſilio 121.colum.1. volum. 1.Socin.in l.1.§.ſi iuſſerim. columna penult. de acquirenda poſſeſ.& conſil.53. colum.penult. uol.4. Caſſan. conſilio 70. columna 8. vide ſupra verſicu. notarij ſtipulatio. & verſic. donatio facta notario. & verſic. actiones transferuntur. Materiam hanc, quando quis alteri ſtipulari poſſit vel non, copioſe duabus concluſ.cumulat Gabr.concluſ.lib.3.Tit. de verb.oblig. vi.illum.

¶ Stuprans virginem, ſi ipſa & pater eius conſentiūt, tenetur illam in vxorem ducere. cap.2. de adulter. cum gloſ.in c.1.eodem tit.& Exod.cap.22.etiam ſine dote.Neuiz.in ſil.nup.libro 3.num.21.quam tamen dotem ſtuprans ipſi virgini conſtituet de ſuis proprijs bonis antequam cum ea matrimonium cōtrahat.Abb.in d.c.1.nu.3.& ſi nolet eam deſpōſare, punietur,vltra dotē,pęna corporali,ſeu pecuniaria, d.c.2.& ibi Doc.de adult. quæ pęna ſiue ordinaria, ſiue extraordinaria ſit,arbitrio iudicis relinquetur. Grillan.in tract.de pœn.omniſ.coit.illic. q.7.nu.3. in fine.Si tamen deflorata non ſit honeſtæ vitæ, vel uilis perſona, ſtuprator non tenetur illam dotare, aut uxorem ducere, neque incurrit pœnam aliquā. l.quæ adulterium.in fi.uerſ. hæ autem. C.ad l.Iuliā de adulter.Pariſ.conſi.160.per tot.lib.4. Burſ.conſ. 69.nu.13. uol.1. Foſſan. deciſ.3.num.3.ad probandum autē eā eſſe nō honeſtę vitę,ſufficit probare eā aliàs fuiſſe carnaliter tactā & laſciuiter deoſculatā.

Ceph.& Alex.& Pariſ.conſi.140. in fine. uol.1. ad materiam, vide ſupra verſic.corrumpens virginem. An autem hoc caſu mater pro filia teſtificari poſſit, vide ſup.verſ.mater & aliæ perſonæ, & infra verſi. teſtimonium eius qui.

Stuprans virginem vi non viripotentem pœna mortis puniendus eſt.§.ſin autem per vim. Inſtit. de publ. iud.l.raptores.C.de epiſc.& cler.in ver.tutorib.vbi Fulg.nu.8.& ibi Bald.in terminis.& in l. ſi quis non dicam rapere. C. eo.quem refert & ſequitur Afflic. libro 1.conſtitut.Reg.rubr.19.de rapt.virgin.num. 16.apoſtil.ad deciſ.Guid.Pap.555. & videtur etiam tenere Iul.Clar.in caſu tamen, quod per talem coitum fracta eſſent mulieri clauſtra,in §.ſtuprum.uerſic.fuit aliquando. in fin.libro 5.ſenten. Et intellge propoſitionem concurrente raptu, aliàs non tenetur ſtuprans pœna mortis.Guid.Pap. ubi ſupra. Signor.conſi.207. Gram.deciſ.22. per textum.in l. ſi quis aliquid,la 2.§.qui nondum.de pœn.Immo pœnã in hoc arbitrariã dicit Men.de arbit.iud.li.2.cẽt. 3.caſu 294.nu.6. Couero. in trac. de publ.concub. tit.de ſtup.nu.39.& nu.40.& Cum.conſ.95.& hãc ſententiam veriorem, & ſecundũ eã fuiſſe iudicatũ dicit Foſſan.deciſ.148.vi.ſup.verſ.preced.quid autẽ ſit in rapiente mulierem,ſiue maritatam,ſiue nõ,vi. Foſſan.deciſ.217.incip.raptus pœna.

¶Stylus iudiciorum ſeruari debet.l.fin. C. de iniur.& actus contra ipſum factus eſt nullus. l. prolatam.C. de ſenten.Fely.in c.cauſam quæ,il 2.in fi.de teſti.c. quam graui.de crim.falſi.Bar.in l.de quib.nu.10.de legi.Bal.ĩ l.fi.C.quæ ſit lon.conſ.nec a iudice eũ remitti poſſe dicit idẽ Bal. in Auth. iubemus. in fi.C. de iudic.Guid.Pap.q.262.& 292. Deci. conſi.699. nu.4.& 5.Calca.conſ.87.& 119.n.2.& 3. Soci.cõſ. 39.nu.29.vol.4. Neuiz.in ſil.nup. lib.3.nu. 30. 31. 32. Euer. in cent.lega. in loco,a ſtylo curię.per totum.Oſaſ.deciſ.22.quoniam ex actis.nu.6.& 16.Pariſ.conſi.43.col.fi.vol.1.conſ.107.nu.87.uol.3.conſi.14.col.2.uol.4.Ruy.conſi.150.col.2.uolu.5.Rol. conſi.70.nu.13.uol.1, ſtylus enim facit ius,Deci.cõſi.699.nu.5.& pro lege ſeruandus eſt.Rebuf.de cõſuet.art.2.glo.13.nu.22.& iudicem contra ipſum iudicantem litem ſuam facere dicit Neuiz.cõſi.61.nu, 16.Ioſeph Cum.ad rit.mag. cur.vica. in prelud.nu, 53.Foſſan.deciſ.1.nu.9. & in ſtylo Regni,quod pro lege ſeruetur,dicit Affl.deciſ.135.nu.3.& in conſti, præſenti lege.not.4.cir.fi, Carau. ſuper ritu 80.nu, 12.in nouiſ.edit.Vrſil.ad d.deciſ.Affl.135.nu.2. nec poteſt iudex de eo ignorantiam prætendere. l.2.§. Seruius autẽ Sulpitius. de orig.iur.cum de eo ſe informare poſſit a curialibus.l.3.§.fi.& ibi Bar. de teſti.Alex.conſi.14.nu.2.uol.5.& in l.4.§.hoc autem iudicium.col.pen. uerſi. item iudex.de dam.infect. Quid hoc ſcire proſit, ui.ſupra verſi.appellatio datur a decreto.& uerſi.curiæ ſtylus.

¶Subditi bannis dominorũ ſuorum indiſcretis parere non tenentur,etiam ſi fidelitatis ſacramento aſtricti ſint. Paris de Put.in trac.de ſynd.tit.de exceſ.baro, §.excedunt etiam.nu.17.Socin.conſi.272.col.3. in 2.fundam.Socin.iun.conſi.98.nu.12.& 17.& ſi a dominis ſuis coguntur, iuſte recurrunt ad Principem. Bertran.conſi.125.nu.3.ad fi.Bero.conſi.81.nu.18. & 30. nec hoc caſu proclamatib.opus erit opponere.Rol.conſi.9. nume.15.vol.2.& ſi fiunt a domino hæc proclamata, ſubditique illis non pareant, perſiſtunt in quaſi poſſeſſione libertatis. Crau. conſilio 659.nu.7. & 8. Bertazo.conſi.419.num.8. Foſſan, deciſ.Pedem.16.ſub num.6.verſi.ſexto amplia.

Subditis ſuis non poteſt dominus prohibere furnorum molendinorumque in ſuo conſtructionẽ, & iam ædificatorum vſum,quia quilibet in ſuo facere poteſt,ꝙ vult.l.fluminum.cum ſeq.de dam.inf.l.altius.C. de ſeruit.cum ſimil.ut ſup.uer.facere ædificium in ſuo. eſtq; vera & communis ſentẽtia, quam comprobat Faber in §.æque.Inſt.de act.col.6.Gui.Pap.q.298. Capici.deciſ.209.nu.26.Oſaſ.deciſ.17.nu.4. Clar. in §.feudum.q.30.Fran.Marc.deciſi.123.Rol.conſ. 22.nu.2.lib.6.poſt Bal.conſi.410. lib.5. Nat.conſil. 106.Ceph.conſi.451.nu.358. & hanc propoſitionẽ pro regula ponit,& multis comprobat authori.Foſſan.deciſ.Pedem.16.nu.2.

¶Subiectus ſciens aliquid fieri contra perſonã vel ſtatum eius Principis,& non reuelans, punitur pœna criminis læſæ maieſtatis, ita Barto.in l.vtrum. ad l. Pomp.de par.per l.quiſquis.§.penult. C. ad legem Iul.maieſt.quæ eſt mortis,& publicationis omn.bonor.d.quiſquis. in princ. idem Bart.in l.1.§.occiſorum.ad Syl.& ibi Ang. verſ.nota bene. & in l.2. ad legem Pomp. de par. ver. pœna autem capitis. Sal. in l.propter inſidias.num.3. vbi loquitur in matre. C.qui accuſ.non poſ.& in d.l.quiſquis.§.pen.verſi. aut econtra ſciens. Abb.in c.1.num.5. de offic. deleg.& in c.1.num.9.de reſtitu.ſpoliat. ubi dicit hoc procedere etiam ſi delictum non fuerit ſubſecutum. Arim.ad Ang.de malef.in ver.che hai tradito la tua patria. num. 10. & 11. dicens ſe obſeruaſſe opinionem Bar.& Sal.cum eſſet iudex,& feciſſe decapitare ſcientem,& non reuelãtem. quem ſequitur Firm. in reper.in ver.ſciens. nu.14. affirmans ſe idem obſeruaſſe cum eſſet prætor Fani,& Bar.in d.l.vtrum. refert & ſequitur Iaſ. in d.l.vt vim. num.32. & 33. & ibi Cur.iun.nu.60.de iuſt.& iure.Oſaſ.deciſ.80. num.1.& ſucceſſiue,ubi concor.citat.contrarium tenentes adducit, & pœnam eſſe citra mortem Principi arbitrariam reſoluit. Si autem occurrat caſus, vt in materia ſciamus quis dicatur ſubditus, vi.Steph. Coſtã in repet.c.Romana. de ſentent.excom.in vj, nu.9.& Crot.in repet. c. ad noſtram. de appel.nu. 5. an autem ſubiecti poſſint pro dominis ſuis teſtificari,vel non, vide Gabriel.concluſ.li.1.de teſti.concluſ.10.num.21.& 22.& quatenus admittantur ad teſtificandum, qualis fides eis adhibeatur, uide ibi. num.23. & quid ſit in vaſallo ratione feudi, vi.ibi, num.26.cum plur.ſeq.

¶Subrogatum naturam eius ſapit in cuius locum ſubrogatur,l.ſi eum.§.qui iniuriarum. ſi quis cautio.c. Eccleſia,il 1.ex.vt li.pend. Bart. in l.1.§.hæc actio. ſi quis teſtam.lib.eſ.iuſ.fuer.clem.1.de ſup.neglig. prælat.Bart.in l.1.§.hi quibus.de lega.3.Bal. in l.fi. C.ſi manc. ita fuer. alien. Paul. conſi.129. licet iſta. colum.fina.verſ. nec obſtat.vbi dicit, quod licet in aliquo diſcreparet, tamen in alijs naturam eius ſequitur, probat Deci. conſi.50. quia verba. num.2. conſi.181.in cauſa occurrenti.num.10. & 16. quod & prius dixit conſi.90.pro tenui.num.1.conſi.433. viſa copia.nu.20.conſ.143.in caſu propoſito. nu.6,

& alibi

& alibi paſſim,quod locum habet ſiue loquamur reſpectu perſonæ,ſiue rei,ſiue temporis,ſiue actionis, Marian.de citat.art.7.prin. num.59. verſ.ſimiliter. Immo dicit Socin.per illum tex. in l. filiæ. §. Titia. de cond. & demonſ.quod ſubrogata res cenſetur eadem cum ea in cuius locum ſubrogatur,vt in re permutata cum re ſubiecta fideicommiſſo,quod efficiatur fideicommiſſaria dicit tex. in l. Imperatores.§. fin.de lega.2.glo. in l. in fideicommiſſi. §.nonnunquam.in ver.ſuperſit.de vſur.& in l.Titius rogatus. ad Trebel.Iaſ.conſil.231.num.1.lib.2.Pariſ.conſil. 55.num.67.volum.3.Tiraq.de retr.lign. §.23. glo. 1.num.27.Crau.conſil.295.num.4.Prout etiam de re accepta in permu.fundi dotalis, vt loco eius ſubrogetur,& efficiatur dotalis,dicit Afflict.deciſ.336, quidam nobilis.Ceph.conſil.615.num.1. & ſucceſſiue.& hoc verũ niſi in ſubrogato adſit diuerſa qualitas,nam tunc non ſapit naturam eius in cuius locũ ſubrogatur. Alexand.conſil.107. num.6. volum.3. Felyn.in cap. ſuper his.colum.5. de accuſ. Gomeſ. in §.fuerat. Inſt. de actio. in 5. limit. Exemplum in Vicarijs & vicegerentibus in eadem iuriſdictione ſubrogatis,vt non habeant prerogatiuam vt ab eorum ſententijs non poſſit appellari, quamuis appellari non poſſit ab eorum ſententijs in quorum locũ ſunt ſubrogati.l.2. vbi Bart.C.de offic. eius qui vic. alt.ger.in l.1.de tut.& cur.dat.ab his.in l.1.de lega. 3.l.a procõſulibus.C.de appel.vbi Bar.Bal.& Paul. l.eos.eo.tit.Soc.conſ.195.colum.2.verſi.confirmãtur.lib.2.& intellige propoſitionem,de natura primordiali & originali,ſed non de accidentali ex aliquo caſu ſuperuenienti.& vide Iaſ.in l. certi condictio.ſi cer.pet. num.27.

¶Subſtitutio collectiue concepta videtur interpretanda vt proximior ſit vocatus &, eo deficiente, ſequẽtes in gradu.l.peto.§.fratre.l. omnia.§.fin.de lega. 2.Bar.in l.Gallus.§.quidam recte.de libe. & poſth. & ibi Iaſ.num.26.& Socin. num.9. Bero.conſ.117. in fin.volum.2.Burſ.conſ.1.num.23. Roland.conſ. 100.num.13.volum.1.Alban.conſ.51. num.1. & 2. facit tex.in l.cum ita.§.in fideicommiſſo.de lega.2. Ceph.conſ.620.nu.70. & 74.vbi plura de hoc.

Subſtitutio ad caſum non expreſſum non eſt trahenda,Ioan.And.ad Specul.in tit.de teſtam.§.1.verſic. occurrit.in fin.Oldrad.conſil.21.Thema.Socin.conſil.62.colum.3.conſil.63. num.14. volum.3. conſil. 104.num.8.conſil.116.colum.5.eo.vol.Abb.conſ. 140.Facti.lib.1.Gabaql.in l.Centurio. colum.66.de vulg.Gozad.conſil.21.num.8.conſi.59. in princip. Rube.conſil.28.num.1. & conſil.120. col.3. Socin. iun.conſil.176.num.8.volum.2. Crau. conſil.161. num.16. Minuſque trahendam eſſe de perſona ad perſonam,dicunt Aret.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.de lib.& poſthum.colum.4.verſi. Secundo adde.Dec.in l.illam.num.11. C. de collat.conſil.218. num.9.conſil.211.num.5. Tiraq. in l. ſi vnquam. in ver.libertis.ſub nu.23.C.de reuocand. donat.Soci. iun.conſ.185. nu.11.volum.2. Neuiz.conſi.31.nu. 21.quibus locis omnes concludunt,quod licet quãdoque ex præſumpta teſtatoris mente, quandoquidem interrogatus idem dixiſſet,ſubſtitutio porrigatur de caſu ad caſum, non tamen id permittitur de perſona ad perſonam. Cuman.in l.cõmodiſſime.de lib. & poſthum.Tiraq. vbi ſup. Ceph. conſil. 269. num.12. vide ſupra verſic. extenſio de perſona ad perſonam. & infra verſic. ſubſtitutio facta in vnum caſum.

Subſtitutio conditionalis ad hæredes non tranſit, nec eius ius tranſmittitur.glo. eſt communiter approbata in l.vn.C.de iis qui an. ap. tab. in l.hæredes mei. §.cum ita.in ver.ſuſcepiſſent.ad Trebel.facit tex.in l.vn.§.ſin autem ſub conditione.C.de cadu.tol.in l. ſi in perſonam,& ibi Bal.C.de fideico. Bald.& Imo. in l.qui ex filiis.in fine prin.de vulg. & pupil.in l.ſi pater.in.4.q.C.de inſt. & ſubſt. ſub cond.fac. Ant. de But.& alii canon.in cap. Raynaldus.colum.1.in fin.de teſtam. & eſt firma iuris concluſio communiter approbata,vt per Curt.iun.conſil.16.num.1. & 6.conſil.69.num.1.conſil.82. num.12.conſil.92. num.9. conſil.96. num.1. & conſil.111. num. 15. vbi addo.Ruy.conſil.179. num.5. conſil.140. num.13. volum.2.Dec.conſil.55.num.8.conſil.574. num.2. Soc.iun.conſil.141.num.20.volum.2.Pariſ.conſ.77. num.25.volum.2. Rube. Alexand.conſil.28. num. 8.& hoc, niſi aliud conſtaret ex coniecturata mente teſtatoris.ita Bal.in l.un. C.de iis qui an.ap.tab. & in l.vn. C. vt act.ab hær. & cont. hær. uide infra uerſ.ſubſtitutio fideicommiſſaria ante.

Subſtitutio copulatiue concepta,ut puta (ſi non uiueret & filios non haberet) requirit concurſum copulatorum.l.ſi hæredi plures.de cond. inſtit. not.in c. 2.de reſcr.Anch.conſil.266.verſic.item copulatiue, Ioan.de An.conſil.66.verſ.reſtat modo. Rom.conſil.131.ſub nu.1.uerſ.igitur morte. & conſ.132.uerſ. cũ enim uerba.& conſ.138. noua ſuperuenit.Curt. iun.conſ.89.nu.5.ubi addo ſuper uer. concurſus copulatorum.

Subſtitutio de duobus antiquioribus de domo facta, intelligitur non ſolum de duobus antiquioribus tẽpore teſtamẽti exiſtentibus facta,ſed ſucceſſiue primis deficientibus, de aliis duobus antiquioribus in infinitum, fauore agnationis. Anch. conſil.27.col. 2.uerſ.poſtquam igitur,quem ſequitur Barb. conſi. 37.colum.9.uerſic.præterea adduco.lib.1.Soc.250. col.5.uerſic. præterea poſt filios. lib.2. & in l. Gallus.§.quidam recte.colum.ult. uerſi. quartus caſus. de lib.& poſthum.Dec.conſil.516.poſt num.16. Fel. in rubr.de maior. & obed.colum.ult.uerſ. bene facit.Tiraq.de iu.primig.quæſt.3.num.10. Ceph.conſil.620.num.83.ubi plures in hãc ſententiam citat. & Menoc.conſ.85.num.26.

Subſtitutio facta in re certa per uerba directa trahit ad ſe uniuerſum per ius accreſcendi. l.cohæredi. §.ult. de vulg.ſecus ſi per uerba communia.Bart.in l.centurio.de uulg.Rom.conſil.58.in prin. & 200.num. 1.ubi Mand.iu.concor.citat in addi. & uide Iaſ.conſil.71.uol.3.& omnino Alex.conſ.45.lib.1. & add. ad eum.& uide ſup.uerſ.hæres in re certa.

Subſtitutio facta in unum caſum particularem, ut puta,ſi poſthumus non naſcatur,trahitur ad alium caſum,quo natus fuerit, & mortuus ante aditam hæreditatem.l.fin. C. de inſt. & ſubſt. ſub cond. fact. quam ad hoc allegat Iaſ.conſil.148. Aggredior primum.num.12.uolum.2.Dec.conſi.211.ſubtilis.nu. 4.ad finem.conſil.218. in caſu. num.9. conſil.394. pro uera. num.8. conſil.465. num. 16. Socin. iun.

conſil.

conſil.114. viſos.nu.26. vol.1. niſi teſtator in illum alium caſum expreſſe diſpoſuiſſet, dicit Iaſ. conſil. 220.num.21. volum.2. Nam tunc expreſſum facit ceſſare tacitum.l.cum ex filio.§.filio. & ibi Bart.de vulg.Bald.in l.in teſtamento.in 2.op. C. de impub. & in l.cum proponas. colum.2. C. de hæred.inſtit. Dec.conſil.416.in teſtamento.num.10.conſil.423. negari.num.17.conſil.506.in caſu.nu.5.Grat.cõſi. 63.ex themate.num.23. lib.1. Crau.conſil.32. teſtator. num.2. & conſil.92. ſcripſi. num.3. limitat Grat.conſil.22.vt nouiſſime.num.14.lib.2.Aliter limitat Ripa in l.re coniuncti.num.139. de lega.3.vide ſup.verſ.ſubſtitutio ad caſum.

Subſtitutio facta, poſt mortem plurium, vltimo moriẽti, in ſua portione tantum facta cenſetur.Soc.in l.hęredes mei. §.cum ita.ad trebel. colum.2. in 4. caſu. poſt Bar.& alios in l.vel ſingulis.de vulga. & pupil. cir.reſol.contrarij.l.Titia Seio. §.ſeia libertis.de legat.2.ſequitur Bero.conſil.79.num.15. & 19. in fi. * lib.2.vbi alios citat, & dicit communem Ceph. conſil.471.num.45.

Subſtitutio facta ſi ſit alicui, ſi deceſſerit ſine liberis, vel ſine liberis maſculis; & talis moriatur cum liberis, licet liberi qui fecerunt deficere fideicommiſsũ poſtea moriantur ſine liberis, non tamen ſubſtitutus admittitur, quia ſubſtitutio fuit extincta. ita Oldrad.conſil.21.teſtator habebat.num.1. Bertr.cõſi. 217. ponitur in facto. volum.1. conſilio 300. ſuppoſito. colum.2. & per an. conſil.105. pace ſalua. volum.3.& conſil.108. volum.10. Dec.conſil.269. num.13. conſil.270. & conſil.477. in prin. Quod tamen nõ procedit quando teſtatoris mens poteſt colligi quod fuiſſet alia.Curt.iun. conſil.121.num. 15.pro quo vide Bertr. alibi conſ.340. colum. pen. & fin.volum.1.Iaſ.conſil.51.in fin.volum.3. Alcia. de ver.ſig.lib.3.colum.6. Ad materiam vide Ceph. conſil. 620. num.11. vbi copioſe ponit, quod vno gradu ſubſtitutionis deficiente, cæteri omnes ſequẽtes pariter euaneſcunt. & quod ſubſtitutio ſecunda ſemper cenſetur facta, caſu quo prima verificetur. & nu.21.

Subſtitutio fideicommiſſaria ante aditam hæreditatẽ. à principio vnita cum iure accreſcendi, aſſumit eius naturam, & per conſequens tranſmittitur ſicut illud, licet adita fuerit hæreditas.tex.eſt ſing.ſecundũ vnum intel.in l.qui patri.de acq. hær.quem ad hoc citat Curt.iun.conſ.16.ſub num.6.verſ.mouetur ẽt. Socin. conſ.6.num.13.p.3. quem refert & ſequitur Pariſ.conſ.76. colum.fin. verſ.poſtremo. volum.2. & conſ.77.num.23.eo. & conſ.5.num.41. volum. 3.& conſ.50.num.30.eo. poſt Iaſ.conſ.154. colum. pen.verſ.quarto principaliter.volum.4. Ruyn.conſil.156.num.4.& conſ.178.num.2.volum.2. Curt. iun.in rubr. C.quando non pet.par.colum.pen. & poſt eum Cagnol.ibi.nu.52. & vtrumque cum aliis citans Ceph.conſ.16. num.45. par.1. & conſ. 283. num.26.par.2.vbi late inſiſtit in hoc, vide ſup.verſic.ſubſtitutio conditionalis.

Subſtitutio fideicommiſſaria facta filio legitimo & naturali (ſi ſine liberis decederet) licet per ſuperueniẽtiam liberorum irritetur, l.cum actus. de condit. & dem.l.cum acutiſſimi.C.de fideicom. l.generaliter. §.fin.C.de inſt.& ſubſt.l.tale pactum. §.fin.vbi Iaſ. num.7.de pact.Tamen ſi ſubſtituitur pia cauſa, liberi ſuperuenientes non irritant ſubſtitutionẽ.Bar. in repet.l.1.colum. antep. in 6. q.prin. & ibi Iaſ.C. de Sacroſanct. Eccleſ. & ita conſuluit Anch. conſil. 43.ſub prædicto. quem refert Alexand. conſil.92. num.11.volum.3.Iaſ.in d.l.generaliter.§.1.in princip.in l.licet. num.6. C. de pact. in l. ſi quis agere. num.7.C.de codicil.in l.ſi quis id quod.num.22.de iuriſd.om.iud.

Subſtitutio pupillaris cum iure accreſcendi vnita, trãſmittitur ad hæredes mortuo ſubſtituto ante pupillum cui facta fuerat ſubſtitutio, quando ipſe ſubſtitutus patri ipſius pupilli hæres pro aliqua parte fuerat, l.qui patri.de acquir.hær. vbi Bart.in ſum. & in lectu.& ibi omnes communiter, præſertim Alexan. in 2.not.Iaſ.in l.qui plures.verſic.contra iſtum tex. de vulg.& pup.Bald.conſil.9.volum.2. & eſt regulare, vt hæc ſubſtitutio vnita cũ iure accreſcẽdi, eius naturam aſſumat. Ruin.conſ.129.colum.fi. & verſ. & hoc præcipue arbitror.lib.1. Quia diſpoſitio ratione vnionis aliam naturam aſſumit. Ruin.conſil. 61.colum.pen.verſ.& iſtud etiam.uolum.2.& conſil.85.colum.fi. uerſ.quantum uero. eo.uolum.pro limit.huius propoſ.vide Gabr.conclu.lib.4.de hær. inſt.concl.2.num.59.

Subſtitutio pupillaris expræſſa continet ſub ſe vulgarem tacitam.l.quamuis. C. de impub. glo.in §.qua ratione.cir.med.Inſt.de pupil.ſubſt. Fulg.conſi.89. num.1.Corn.conſil.239.num.4.lib.2.Doct.omnes in l.2. de vulg. & pupil.ſub qua vulgari continentur omnes caſus, per quos inſtitutus hæres non ſit, l. 3.in fin.de lib.& poſthum.Bar.in l.1.de uulg.ubi & cæteri. Bald.in l.2.C.de hær.inſt. Alcia.conſil.250. num.5.& excluditur ſucceſſio ab inteſtato. l.quandiu.de acq.hær.l.quandiu. de reg.iur. Ceph.conſil. 649.nu.3.cum.2.ſequen.

Subſtitutio reciproce inuicem facta de fratribus, intelligitur ſi abſque liberis decederent. l.cum auus. de cond.& demon. l.cum acutiſſimi. C. de fideicom.l. generaliter. §.cum autem.C.de inſt.& ſubſt. & ſufficit quod decedenti unica ſuperſit filia, ut non dicatur ſine liberis decedere. l.non eſt ſine liberis. de uer.ſign.l.pater Seuerinam.§.1.de cond.& demon. l.iubemus.§.pen.C.ad Trebel.l.1.C.de cond.inſer. Alexand.conſil.31. colum.1.lib.3. Corn.230. num. 6.7.8.lib.3.Soc.55.poſt prin.lib.3. Dec.370.nu.1. 377.colum.2.uerſ.& idem 570. num.34. Durand. de ar.teſtan.tit.5.caut.17.in prin.Ceph.conſi.478. num.9.& 10. imo ſufficit filiam extare, licet poſtea moriatur, ut per Alexand. ubi ſup. ſub nu.1. uerſi. quia ſatis eſt. pro quo uide ſupra uerſ.ſubſtitutio facta ſi ſit alicui.

Subſtitutio una aliam declarat, l.qui liberis. in fi.l.cohæredi.§.ex his.de uulg.& pupil. l.Lucius. §. pater puerum.ad Trebel.l.1.C.de impub.§.& ſi ex diſparibus.Inſtit.de uulg.Bar.in d.§.ex his.Ruyn.conſil. 149.num.9.& conſil.168.num.4. & 18.uolum.2.& maxime ex præcedentibus ſubſtitutionibus declarantur ſubſequentes. Gabr.conſil.96. num.13. uol. 1.ut de ſubſtitutione uulgari, quæ à præcedenti inſtitutione declaratur, dicit Ruyn. conſil. 141. nu.8. & conſ.160.nu.24.uol.2.plene Dec.conſ.186.nu.4. ubi multa affert exempla.Ceph.cõſ.638.n.1.& ſeq.

Subſti-

Subſtitutus pupillo ſub duplici conditione, non admittitur, niſi vtraque conditione verificata, de condit.inſtit. l.ſi hæredi plures. de uer. obl. l.ſi quis ita ſtip.fuer.de vulg.l.in ſubſtitutione. de vſufr.lega.l. vxori vſumfructum. de cond.& dem.l.4.§.1.ſi cer. pet.l.lecta.cum ibi not.Rom.conſil.131. num.1.& 138.ſub num.1.uerſ.ſecunda, quia teſtator. Ancha. 266.ad fin.Ioan.de Anan.conſil.66. uerſ.reſtat modo.Dec.89.col.3.uerſ.& cum utraque.186.in prin. 417.nu.1.433.nu.6. Curt.iun.89.num.5. ubi dixi. ſuper uer.concurſus copulatorum. Goz.conſ.4.nu. 23.Grat.reſp.103.in 2.dub.lib.2.

Subſtitutus ſubrogatur loco eius cui facta eſt ſubſtitutio, & vocatur ad omne id ad quod ſi ille uiueret uocaretur. Alex.in l.cohæredi.in 1.not.de vulg. & pupil.Socin.conſ.52.ad fin.volum.1.repetito inter cõſil.Corn.conſ.298.lib.3.Idem Socin. conſ.102.ſub num.9.uerſ.ex quib.lib.3.Ruin.conſ.94.ſub num. 1.uerſ.ſecundus caſus. conſ.99. num.14. conſ.145. num.5.uolum.2.& ante iſtos Bald.conſil.279. uol. 1.Iaſ.conſ.148.colum.3.uerſ. Sexto pro iſta parte. Gui.Pap.queſt.550.Dec.conſ.238.proponitur.nu. 2.conſ.319.nu.3.427. per tot. Crau. conſ.283.col. 2.uerſ.neque uidetur obſtare. & conſ.295. num.1. Soc.iun.conſ.114.num.28.uolum.1.conſ.181.num. 47.ubi plures citat.lib.2. Gabriel.conſ.117. nu.16. Ceph.conſ.258.num.19.& conſ.620.num.18.ſi tamẽ moriatur ante grauatum, ſubſtitutio euaneſcit. ut de uulgari eſt tex.in l.toties. de acq.hær.de pupillari in l.qui liberis.§.fin.in l.qui habebat. & in l. ſed & ſi plures. de uul. & pupil. de fideicommiſſaria eſt tex.in l. hæres meus.in prin.2.reſp.de cond. & demon.in l.ſi in perſona.C.de fide.com.Socin.in l.cum filiofam.num.1.de lega.1. ubi etiam Rip.col. 2.ult.not.Socin.conſil.7.num.2.uolum.4. poſt Oldrad.conſ.31. Mazzol. conſ.84. idem in reciproca fideicommiſſaria; dicit glo. per illum text. in l.Lucius.§.fin.in uer.ſolum.de uulg. & pupil.Ceph.conſil.697.num.36. & 37. ita quod hoc caſu nec ad liberos ius ſubſtitutionis tranſmittit. glo.in l.1.C.de his qui an.aper.tab. Bar.in l.1.colum. pen.uerſ.alia glo.de lega.1.Bald.conſ.115.incip.ſuper iſto puncto. lib.5.Dec.conſ.465.nu.15.uerſ. tertio non obſtat. Soc.iun.conſ.101.num.12.uolum.1.& conſ.98.nu. 7.uolum.2.Ruin.conſ.122.num.3. & conſ.152.nu. 3.uol.3.Rube.conſ.8.nu.3.Duran.de ar. teſt.tit.5. caut.23.nu.2.

¶Subtilitas nimia plerumque pernicioſe errorem inducit.de uerb.oblig.l.ſi ſeruum.§.ſequitur.not.ex. de iud.cap.dilecti, & reprobatur. l.ſicut. §.ſi debitori.quib.mod. pig.uel hyp.ſol. Lap. alleg.50. ſub num.9.Rom.conſ.301. nu.15. cir.med. Luc.de pe. in l.un.col.6. uerſ.contra illaudabilis. C. de profeſ. qui in ur.lib.11.Bonif.in Clem.2.not.3.de pœnit.& remiſ.eamque iudex reiicere debet.l.1. C. ut act.ab hær.& con.hær.Dec.conſ.508.num.2.& conſ.666. num.5. ubi alia iura ad hoc allegat ſubtilitatem nimiam improbando.

¶Sumptum ex regiſtro ſupplicationum nil probat, ut dicit Rota deciſ.621.Nota, ſumptum.in anti.immo etiam nec originalis ſupplicatio probat niſi fuerint expeditæ literæ. ut eſt reg. cancel. de non iud.iux. for.ſuppl.& Rota deciſ.458.inc.circa ſecundum dubium.uerſ. ſed quæritur, gratia. & deciſ.332. licet Romana.in nou. Deciſ. in rubr.de conſtit. Felin.in capit.ex diligenti.in fin. de ſim.refert Gig. conſ.15. nu.4.uide ſupra uerſ.literas apoſtolicas.

¶Suitati non præſcribitur, licet iuri immiſcendi præſcribatur.Bal.in l.un.uerſ.Secundo quæro.C.quan. non peten.par.& ibi Ang. Socin. in l. filius qui patri.colum.2.in fin.de uulg.& pupil.& conſ.63.alias conſ.8.num.8.lib.4.Alexand.in d.l.un.colum.3.& in l.quamdiu.colum.2.de acq.hær.& ibi Aret.col.1. & 2.Iaſ.colum.4. ubi idem tenet in iure immiſcendi.Corn.in l.licet.colum.2.C.de iu.delib.Rimin.in d.un.colum.3.niſi filius ſit à patre præteritus. Ang. in repet.l.in ſuis.de lib. & poſthum.uerſ. Secundus effectus.Alex.in d.l.un.Corn.in d.l.licet.

¶Suorũ appellatione uenit amicus ſingularis, ita Bal. in l.1. colum.22.C.qui accuſ. non poſ. Iaſ.conſ.70. num.14.uolum.1.Catel.Cot.in memor. in uerſ.ſuorum appellatione.& uer.amor licitus.uerſ.Secundo bene facit.Neuiz. conſ.57.prope eſt.nu.14. Gram. conſ.crim.56. in cauſa inquiſitionis. num.22. cum ſeq.Nat.conſ.95.quidam.num.14.hinc dixit Abb. in capit.requiſiſti.de teſtam. quod ex glo.ibi. & ex glo.in cap.2.de teſtam.in ſex. colligitur, quod id q̄ diſponitur ratione affectionis propinquitatis, uendicat ſibi locum in amico. Vnde uidemus quòd dilectio, & magna amicitia teſtatoris ſupplet clauſulã codicillarem, & quòd idem operatur ac ſi clauſula codicillaris eſſet in teſtamento adiecta. l.in teſtamẽto, & ibi glo.ff.de fideicom.liber.Bal.in l. ſi iure.C. de teſtam.manum.Gram.deciſ.62. in cauſa magnificorum.num.27. Cot. in d.uer.amor licitus. Marſ. rubr.de fideiuſ.num.236.Bertr.conſ.212. ſuppoſita.num.16.uol.2.

¶Superfluitas admittenda in iure non eſt. §.quibus. in 1.conſtit.C.& l.ſi quando. in prin.de lega.1. not. Iaſon in l.qui ſe patris.C.un.lib.colum.24.in fin.& in de die.§.ſi ſeruus.num.4.qui ſatiſdat.cog.& in l. Gallus.§.ſi eius.num.17.de lib. & poſthum.in l.ſtiſtulatio iſta.§.ſi ſtipuler.in prin.de uerb.oblig.in l. ſi conſtante.num.14.ſolut.mat.in l.pro hærede.nu. 3.de acq.hær.in l.res obligata. num.16. de lega.1.in l.filiusf.§.diui.num.19.eo. tit. in l. re coniuncti.nu. 34.& 36.de lega.3.Barb.in l. ſciendum. in prin.de uer.oblig.Rom.conſ.79. Totum. poſt prin. conſil. 84.cira id.ad med.conſ.395. Donatio. colum.pen. in prin.ſub uer.notanda. ſuntque ad hoc tex.in l.1. quod met.cau.l.3.in prin.ibi. nec fruſtra adiicitur. de iureiur. l. 1. in fin. ad municip. Niconi.ad capit. quoniam contra, de prob.p.1.nu.48. Manti.de cõiectu.ult.uol.lib.6.tit.1.nu.3. Quid autem ſit in teſtamentis, ponit copioſe idem Manti.ubi ſup.lib.3.tit. 6.per totum.

¶Superior ad lites & diſcordias componendas, partes ad pacem faciendam compellere poteſt.90.diſt. cap.placuit.plene not. Ant.de But.in cap.1.de mutu.petit.ſequitur Rom.conſil.126. in prin. quod & Abb. placuit in cap. cum inter.R. colum.3. uerſic. cauſa tamen legitima, de elect. & in rubr. de treug. & pac.quæſt.1.in fi.ubi etiam Felyn. colum.3.uerſ. fallit tertio, & alibi Abb. in capit.cum pridem.not. ult.de pact, Alexand. in l.quidam exiſtimauerunt. poſt num.4. ubi Iaſ.colum.3. uerſ. ſecundo principaliter

paliter limita.ſi cer.pet. Fely.alibi in cap.quæ in ecceleſiarum,de conſtit.colum.19. verſ. ſed in hoc poſſunt. Auffr.de pot.eccl.in layc.caſu.119.præſertim vbi agitur cauſa inter coniunctos, ut dicunt Curt.iun.& Soc.iun.inter conſ.Soc.iun.conſ.33. volum.2.& hoc fauore pacis inductum eſt, vt ſup. verſ.pacis fauor & prærogatiua.

Superioris authoritas ex antiquitate temporis præſumitur interueniſſe in actu.Card.& Moder.in capit.requiſiſti.de teſta.Gozad.conſil.11.num.12.concurrente maxime longa poſſeſſione, & patientia diuturna illius cuius conſenſus requirebatur.Alexand.conſil.12.viſo.num.7.volum.4.non enim eſſet neceſſarium probare ſcientiam alicuius in curſu tanti temporis cuius memoria in contrarium non exiſtit. ſcribit Alexand.conſil.6.nu.8.& conſil.218.nu.6.vol.6.hinc dixit Gozad.ubi ſupra,& conſil.41.nu.5.quod in teſtamẽto Cardinalis cõdito de antiquo, præſumitur Papæ authoritas interueniſſe,& eius licentia,ex dictis per Aret.conſ.36.colum.1.per not.per Butr.in cap.ea noſcitur. de his quæ fiunt à præla.& in cap.peruenit.poſt glo.de emp.& uen.Hier.de mon.de finib.cap.105.nu.13. Rol.conſ.99.num.28.vol.1.Ad hæc ui.ſup.verſ.conſenſus pręſumitur.& uerſ.ſolemnitas extrinſeca.

¶Surreptio vitiat reſcriptum, nedum quando tacetur cauſa finalis, quæ ſi fuiſſet expreſſa princeps non cõceſſiſſet,ſed etiam ſi tacetur cauſa impulſiua,quæ ſi fuiſſet expreſſa, non ita de leui & facili princeps conceſſiſſet.cap.poſtulaſti.in ver.de leui.de reſcrip.& ibi Abb.in vlt.not.Alex.conſil.114. ponderatis.num.3.volum.1. eſt glo.in ca. dilectus filius abbas.in ver.cauſa.de reſcr.quam ſequitur Roman.conſil.326.in præſenti.circa finem. Gram. deciſ.51. colu.pen.Abb.in cap.conſtitutus.in 4.not. de religi.domi.vbi vult exprimenda quæ gratiam difficultarẽt, licet non impedirent. Iaſ.conſil.105. in cauſa.num.7.volum.1.conſil.233. præſens. num.35. volum.2.Curt.ſen.conſil.16.Clarus.ſub num.26.verſ.ultimo iſta pars. Dec.conſil.142. & pro tenui. colum.pen.verſic.quod autem talis.conſil.541.viſa donatione.nu.19.Rui.conſ.3. col.5.vol.1. Gram.deciſ.59.catholicus.num.57.& 58.deciſ.66. in cauſa.num.10.conſ.ciui.8.ſuper puncto,nu.19.

¶Suſcipiens caſum fortuitum in ſe, non videtur ſuſcipere caſum extraordinarium. Bald. in l.falſus, col.pen.C.de fur.per l.fiſtulas.de contrah.empt.Anto.de But.in cap.1.de commod. Alexand. conſil.108.colum.pen.volum.3.Bald. conſil.119. lib.1. Corn.conſil.23.colum.fin.volum.2. & conſil.12. colum.4.volum.4.Afflict.deciſ.150. num.22. Ang. conſil.176.Iaſ.conſil.107. Attingam.nu.1.& 9. p.1. quod in caſu contingenti firmat alibi Alexand. conſi.28.viſis,& accurate.ſub num.9.verſic.capio ſecundum.volum.1.etiam ſi ſubiecta fuerit clauſula (de omnibus alijs caſibus qui imaginari poſſent) num.10.cũ Bar.in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum. ſi quis caut.& in l.Seio.§.medico.de ann.lega.copioſe Fely.in cap.ſedes.de reſcr.vi.ſup.verſ.paciſcens quod caſum.

¶Suſpectus de fuga verè, ſi tranſit per aliquem locũ, poteſt ibi allegari ſuſpectus, & detineri cum mercibus & mulis (licet ibi non ſortiatur forum) ad hoc vt præſtet fideiuſſorem de ſtando iuri in curia & foro ſuo.Curt.ſen.de ſequeſt. quæſtio.17. Bero.conſil.138.num.14. volum.1. Affl.deciſ.369. Alphonſus.Roland.late conſil.65.num.28.& 29.volum.3.Dec.conſi.75.Pro tenui.colum.1.Socin.l.fideiuſſor.num.2.in §.fin. poſt Ang. ibi.qui ſatiſdat.cog.licet Bald.conſil.285. volum.1. velit eum cogi non poſſe etiam ad fideiubendum. Pro qua materia vide Gig.conſi.75.in hac cauſa.conſi.96.Reuer.& conſ.162.Quod captura,& deciſ.Fiuiz.1.p.1.num.13.& 38.vi.ſup.verſ.detentus profugæ ſuſpitione.

Suſpectus iurari nõ poteſt quis,nec capi in loco,in quo conueniri non poteſt.l.magiſteriæ. C. de iu.om.iu.l.nemo carcerem.C.de exact.trib.lib.10.Bald.conſ.285.num.1.& 2.lib.1.Cel.Hugo conſil.71.num.2.3.4. Simon de Prætis.conſil.206. Nat. conſil.430.num.17.& 18.volum.2. Rip.lib.1. reſp.13. de legi.Crot.conſil.236.num.12.&13.conſ.238. num.9.li.2.Grat.138.num.1.2.lib.2.Gul.de Ludo,ſingu.54.Nat.alibi conſ.135.nu.4.lib.1.Rolan.conſi.65.nu.5.6.lib.3. præſertim ſi præſtet cautionem de ſtando iuri in foro ſuo. Dec.conſ.75. colum.1. in fin. & 2. Celſ. ubi ſup. num.4. Cur. ſen. de ſequeſt.q.17.Alex.conſ.19. vol.3.ubi dicunt iurantẽ ſuſpectũ teneri actione iniuriarum,& cauſam amittere, declarat Bero.conſ.138.nu.14.lib.1. & ante eum Bal.conſil.285.num.1. & 2.uol.1.uide tamen inf.uerſ.uolenti dolus non infertur.

¶Suſpitio cauſata contra teſtem affinitatis ratione, purgatur per alium teſtem non affinem deponentem.l.ſi quis ex argentariis. poſt prin.de eden. Ro.conſ.486.cuius dictum ad hoc referunt. Io.de Ami.conſ.120.talia ſunt.num.15.Cur.iun. conſ.122.poſt num.6.ubi dixi in addi.Dec.conſ.133. col.3. uerſi.& de teſtibus affinibus. Grat. reſp.2. num.4. lib.2.Bertrand.conſil.212.num.10.uolum.1.in nou.Cur.de feu.ſeu de teſti. colum.1. ad fin. Iaſ.in l. ſi uero.poſt num.3.uerſ. Secundo & propius facit.C.de iudic. & in d.l.ſi quis ex argentariis. §.cogentur. ubi poſtquam retulit doct. in materia ſupplendi imperfectionẽ unius teſtis ex integritate alterius, ex ſententia Bal.ibi,dicit hoc procedere in cauſis ciuilibus non arduis, arbitrio iudicis. Rationem propoſitionis uide infra uerſ.teſtium debilitas.

T.

TABELLIONI creditur de geſtis coram ſe, non autem de geſtis à ſe. l.omnibus.C.de teſti.Feder.de Sen.queſtio.113.Titius.num.2. quem refert Abb. ca.cum cauſa.colum.ult.circa prin.de emptio. & uend.Iaſ.conſ.62.omiſſo. num.10. Nat. conſil.143.uertitur lis. num.5. ubi quod non creditur notario niſi de his quæ geſta ſunt ſub eius oculis, & tempore inſtrumenti interuenire potuerũt. Si tamen atteſtetur ſe rogatum,ei creditur.Nat.conſil.146. adeo ſubtiliter.num.7.Similiter ei creditur in his quæ ad ſuum officium ſpectant, ſecus ſi ſunt extra.Menoc.conſil.37.mirari.num.107. Gram.conſil. ciui.65.& quia. num.18. creditur etiam ei aſſerenti commiſſionem ſibi factam concurrente ſigno iudicis. Menoch.conſ.100.nu.52.

Tacitur-

¶Taciturnitas beneficij commiſſa per impetrantem in gratia,quæ nouum ius quærit,& antiquum augmentat,gratiam ipſam ſubreptitiam,& conſequenter nullam reddit.glo.in cap. ſi apoſtolicæ. de præben.in 6. Archid.in capit. ſi motu proprio.eo.tit.& lib. Rota deciſ.274. licet in ſubrogatione, in nou.Rom.conſil.383.in 1. Fely.in cap.in noſtra. correl.16.de reſcr.Gomeſ.ſuper reg.de nõ iud.iux.for.ſuppl.queſt.7.nu.5. & ſuper reg.de impetr.beneſ.vac.per obi.fam.Car.quæſt.num.3.eadem enim ſolemnitas & authoritas requiritur in noua gratia, quæ adhibita fuit in prima, à qua ſecunda pendet, & ſumpſit exordium,vt late probat Gemin.conſ.128.& Bar. in l.iuriſgentium. §.adeo.de pact. ſequitur.I.B.Fer.conſ.53.num.12.&13.

Taciturnitas eius, cuius expreſſio amoueret à concedendo animum eius à quo quid concedi petitur, vitiat impetrationem, & cõceſſionem nullam reddit.cap.in noſtra,& cap.poſtulaſti.de reſcri. Abb.in ca.ſi proponente.eod.tit.Iac.de Beluiſ. in §.quoniam.in Aut.quib.mod.nat. ef.ſui. Ant.in cap. per venerabilem.qui fil. ſint legi. Aret.conſ.pen.magnifici.colum.pen.Paul.de Caſt. conſ.60.colum.pe. Alex.conſ.25. vol.1. dixi ſup. verſ. Legitimatio quæ fit per reſcriptum, & verſ.laico per indirectum, & inf.verſ.taciturnitas quando eſt eorum,& ad hanc propoſitionem uide Dec.conſ.580. num.4. poſt Rom.conſ.326.num.11.vbi Mand.iun. ſuper.ver.ita faciliter,plures concor.adducit.

Taciturnitas facit præſumi conſenſum, in actu quem quis non poſſet contradicendo impedire.ita glo. & Bar.colum.pen.in l.quæ dotis.ſolut.matr.facit lex, Procula.ff.de probat.& eſt tex.not.in l.ſi ſeruus.ff.de donat.int.vir.& vxo. per quem dicitur, quod ſi frater dotet filiam de bonis communibus,ſciente & patiente altero fratre,nec contradicente, dos ea,tẽpore diuiſionis,non debet imputari in partem eius, cuius erat filia.Soc.ſen.conſ.291.num.7.& 8.lib.2.Dec.conſ.66.incip.de duobus.nu.4. verſ.circa quartum.conſ.68. incip. pro reſolutione.num.3. verſic.his tamen remotis,& conſi.267.incip.non excedit.num.3.per illum tex.etiam dicit Crauet.conſ.237.incip.frater.num.1.verſ.ſed quando. quod quando coniunctus patitur coniunctum alienare rem communem,pręſumitur cõſentire fauore couiunctionis, quod dictum videtur limitare propoſitionẽ, vt procedat tantum ratione coniunctionis ſanguinis, pro quo vide Iaſ.conſil.3.nu.11. vol.1. & Campeg.aliter limitantem in tract.de dote.q.79.nu.3.

Taciturnitas in iudicio habetur pro conſenſu, in præiudicium ipſius tacentis.l.cum oſtendimus.§.fin.de fideiuſ.tut.cap.fin.de accuſat.in 6.ibi. te præſente, nec reclamante,aut quicquam ſuper hoc excipiente, vlterius impugnare nequibis. in ſim. not. Card.conſil.10. incip. Ioannes Græcus. pro quo vide Panor.in c.nonne.de præſump. & ibi pleniſſime Fely.à prima vſque ad 7.colum. vbi quando taciturnitas habeatur pro conſenſu, & vltra nota. in reg. is qui tacet,de reg.iur.in 6.vbi materia. vide omnino glo.in l.quoties,de probatio.in ver.tacuiſſe, & Iaſ.in cõſil.21.num.10.volum.1. Nat.conſ.131.videtur.nu.4.& conſ.252.clariſſime.nu.7.copioſe, quando tacens videatur conſentire,ponit Ioan. de Mon.Sper.conſ.304. videtur primo. num.8. vide ſupra verſic.Procurator licet.

Taciturnitas quando eſt eorum quæ poſſunt actũ impedire,effectum eius vitiat. ita Iaco. de Beluiſ.in §.quoniam.in Auct.quib.mod.natur.ef.ſui. Anto.de But.in cap.per venerabilem.qui fil.ſint legit. Aret.conſ.pe.inci.mag.colum.pe.Caſtr.conſil.60. incip.viſa legitimatione.colum.pen. Alexand.conſil.25.incip.circa primum.num.7.volum.1. exemplum in eo qui offert imperatori ſpurium legitimandum, & non exprimit quod habeat filios vel cognatos legitimos,talis enim legitimatio non valet,quia, ſi hoc expreſſiſſet, imperator non ita facile legitimorum ſpem fraudaſſet.l.nec ei.§.præterea. de adopt.cap.poſtulaſti.de reſcrip.Ioan.And.in addit. Specul.tit.de ſucceſ.ab inteſt.§.1.in addit.quæ incipit,vbi hoc dixit Goffredus,idem dixit Paul.de Caſt.conſ.221.incip. ſuper eo. ſolo.vide ſupra, legitimatio quæ fit etiam viuo patre,& vide Couuar.lib.1.variar.reſol.cap.20.Plura de hac materia adnotaui ad Cur.iun.conſil.27. in ver. gratiam non feciſſet, & ad eundẽ cõſ.32.in uerſ.ſi eſſet criminoſum. & uide Rui.conſil.99.in fin.lib.3.conſ.37. num.4. volum.1. conſil.82.num.13.eo.uolum.3.vbi late comprobat, quod ſi quis ſemel requiſierit legitimari, & non obtinuerit,& iterato petat, illius primæ requiſitionis mentionem facere debet.vide illum.

¶Temporis qualitas probari debet per proponentem,eamque deducentem.Bart.& Bald.in l.1.C.de teſtam.Bar.in l.non ſolum. §.ſed ut probari, de op.noui nunc. Bald.& Saly. in l.matrem. C. de proba.Abb.in ca. auditis.colum.9. verſ.ego uero adduco.de pręſcr.But.& Imo.in cap.cum Apoſtolica.de his quæ fi.a præla.Anch.& Gemin.in cap. ſi tibi abſenti,de præben.in 6.Ang.in l.2. §.diem. quemadmo.teſt.aper.Alexand.conſil.3.colum.2.verſ.eſt etiam alius defectus,volum.2.& conſil.172. num.14.eod.volum.Curt.conſ.55.colum.4.Fel.in cap.cum Ioannes.num.40.de fid.inſtrum.Marſ.in l.ſi quis ne queſtio.colum.27.de queſtion.Dec.conſil.256.num.4.Nat.conſ.436.num.6.Ceph.conſ.631.nu.22.

Tempus antiquum habet vim conceſſionis & priuilegii, & operatur vt præſumatur iuſtus titulus, ita vt in contrarium non admittatur probatio. cap.1. vbi glo.& doct.de præſcr.in 6.Abb.& alij in cap.peruenit,de cenſi.Abb.& Fely.in cap.ſi diligenti. de præſcr.Curt.iun.conſ.90.nu.2.Socin.iun.conſ.76.poſt num.94.volum.1. & Pariſ.conſ.27. in præſenti.nu.33.volum.1.Mandoſ.ſen.ad Lap. alleg.37. in lit.F.ſuper ver.non extet memoria. Necnon operatur vt omnia requiſita ad actum interueniſſe præſumantur, vt in ſententia dicit Bald. in l. emancipatione.uerſ.ulterius quæro.C.de fid.inſtrum. ſequitur Iaſ.in l.admonendi.num.200.de iureiur.& Dec.conſil.375.colum.1. ubi loquitur in compromiſſo & laudo,& conſ.558.colum.3.Gozad.conſi.73.num.29.Alexand.conſil.113.colum.fin.uolum.4. ubi dicit, quod ex diuturno tempore pręſumitur dominus cõſenſiſſe quod ius ſuum emphyteuta alienet, & ſequitur Gozad.conſ.11.nu.11.Dec.conſ.409. colum.1.uide ſupra uerſ.ſuperioris authoritas, & uerſ.antiquitas temporis inducit.

Tempus reſtitutionis in integrum petendæ licet ſit

qua-

quadriennium continuum loco anni vtilis, l.fin.C. de temp.in int.reſt.pet. tamen tale tempus eſt vtile à principio, & non currit ignoranti. Alex.conſil. 1.num.14.volum.4.Imo. Abb.& alij in cap.in literis.de reſt.ſpol. Bellam.deciſ.653. Curt.iun.conſil. 110.ſub num.14.verſ.non obſtat etiam. vbi addo ſuper ver.loco anni vtilis.Iaſ.in §.rurſus. Inſti.de act. num.74. Dec.conſ.36. num.9. late Boer. deciſ.39. Socin.iun.conſ.128.num.164. cum.plur.ſeq.vol.1. Moder.Peruſ.in collect.iur.ciu.declar.75.fol.21.ad declar.d.l.fin.

¶ Terminus ad inquirendum iuxta formam ſtatuti ſi lapſus ſit,licet maleficium ſit notorium,ſi reus confiteatur delictum, non poterit ex tali confeſſione damnari, quia quoties quis confitetur id cuius nomine cum aliquo non ſit actio, non ualet confeſſio.de interrog. act. l.confeſſionibus. ſed poſt præſcriptionem accuſatio ipſo iure abolita eſt, quo ad publicam iniuriam, item & maleficium quo ad priuatam, quod met.cau. l.ſi cum exceptione. §.ſatis clemēter.de iniur.l.ſed vnus.§.ſi ante iudicem. Bal. in c.ul.de of.deleg.num.19.Soc.conſ.108. col.pen. poſt med.& ult.Hyp.in l.fin.num.2.de iur.om.iud. & in pract.§.poſtquam.nu.10.

Terminus non currit non valenti agere, regulariter,& ipſo iure,in effectu.C.de an.excep.l.1.& 2.§.ſed & ſi agant.de iudic. C. de inoſ.teſtam. l.contra maiores.de off.præſi.l.ſenatus. de ſeruit. ruſt.l. & Atilicinus. ex quib. cauſ. maio.l.ſed etſi per prætorem, de præſcr. cap. cum non liceat. de quo copioſe per Hyp.conſil.10.poſt num.37. niſi pars caſum impotentiæ ſibi ipſi dederit, quia tunc impotentia ſua culpa cauſata ei non prodeſt, quin terminus currat.ff.ſi quis caut.l.2.§.ſi quis tamen.Roman.conſ. 9.in prin.conſ.84.ſub num.2.uerſ. Secundo per id. & conſil.352.num.10.quæ conſ. ad hoc plurimum conferunt,eaque quamplures allegant,quos recenſet Mand.iun.ad d.conſ.Roman.9.lit.a. & ad hanc propoſ.uide in uerſ.ſequen.& ſup.uerſic. impedito agere,& uerſ.impedimentum præſtitum.

Terminus non currit parti ad aliquid faciendum,dum ſubeſt aduerſæ partis impedimentum.ita Bald.ex illo tex.in l.1.uerſ.ulterius nota hic arg.C.de iuram. calum.ubi dicit quod fuit originale dictum Specul. in tit.de dilat.§.1.uerſ. ſed nunquid currunt, refert Iaſ.conſil.10.ſub num.2.uerſ.& pro ea.& conſ.35. ſub num.6.uerſ.Ad idem & quarto.uolum.1. Natta conſ.172. num.16. & ante eos Alexand. conſil. 42.num.12.& conſ.72.colum.1.uolum.3. Dec.conſil.356.colum.2.uerſic.alio etiam fundamento.ubi inquit,quod ſi ex forma ſtatuti cauſa debet inf.tres menſes terminari, ſi aduerſarius petit dilationem, & ſuper hoc incidenter ſit litigatum,tempus limitatum à ſtatuto non currit, quod & latius tradit idem Dec.in cap.ex ratione.num.10.de appellat. uide in uer. præced. & ſup. uerſ. præſcriptio contra agere non ualentem.

Terminus præfigi ad agendum ſeu docendum de iure ſuo, niſi ex iuſta cauſa alicui non poteſt.Bal.in l.Titia.colum.fin.de accuſ.Ang.in l. ſi ea quæ.in princ. C.qui accuſ.non poſ.Roman.conſ.53.num.1.in fi. Alexand.108.in fin.uolum.1. Dec.in l.3.C.de edic. Diui Adria.tol.ſub num.47. uerſ.unde omiſſis uerbis.Boer.deciſ.255.num.5.uerſ. ſed in alijs creditoribus. & num.6. ubi ex Cæpo. cautelam tradit ad compellendum aliquem ad agendum & docendum de iuribus ſuis.& nu.7.uide ipſum.

¶ Teſtamento ad pias cauſas nō attendimus ius ciuile, ſed ius gentium. cap.cum eſſes, & cap. relatum, de teſtam.Iaſ.in aut. nouiſſima.num.19. uerſ. ſecūdo iſtud.C.de inoſ. teſtam.in l. inter cæteras.colum.2. de lib.& poſth.poſt Bart. in repet.l.1. C. de Sacroſ. Eccl.in 2.quæſt.51.p.prin.cuius Bart.ſententiam tenet Tiraq. de priuil. piæ cau.priuil.14. Nat. in l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto. poſt num.114.uerſ. ſecundo adducit. C.de teſtam. Clar. §.teſtamentū. quæſtio.6. uerſ. ſexto infertur. Contra tenet And. Barba.conſil.38.difficile eſt.dub.1. uol.3. uide Iaſ. conſ.195.nu.8.uol.2.

Teſtamentum factum ad homine ſanæ mentis, & articulate loquente ad alterius interrogationem ualet. ita Bar.in l.iubemus.cir.fin. C. de teſtam.quem ibi ſequuntur Saly.& alij.Caſtr.conſil.155. colum.pe. uolum.2.Roman.316.in 2.dub.Calc.91.colum.2.in fin.Socin. conſil.20.num.1. uolum.4. ubi declarat quando teſtator dicatur articulate, uel non articulate loqui. & Dec.conſ.489. num.4. & ſub num.9. uerſ.non obſtat quod unico.Rui.conſil.2.nu.8.lib. 2.& conſ.10. colum.4.lib.3. Corn. conſ.8. num.7. * lib.3. & 261. num.18. lib.4. ubi dicit communem. Alexand.conſ.12.uolum.1.Iaſ.conſil.124.in fi. lib.1. Boer.multa de hac re ſcribens deciſ.35. nu.5. Crot. in rep.l.1.§.ſi quis ita. colum.4. uerſ. primus caſus. de uer.oblig.& ibi Lanc.Galiaul.num.4. uide infra uerſ.teſtamentum quo.

Teſtamentum factum in uno loco, & ibi ſolemnizatū, ubique ualet,& porrigit uires ſuas ad bona alterius * territorii. eſt communis opinio ſecundum Signor. conſ.166.quæſtio diſputanda.nu.2. uerſ.ſed præd. non obſtan.Bart.& Doct. in l.1.C.de ſacroſ. eccleſ. in lect.Pad.colum.9.in 3.quæſt.prin.uerſ.eſt, & in lect.Pap.colum. pen.uerſ.3.quæſtio.eſt prin.Ratio eſt, nā actus recipit ſolemnitatem à lege loci in quo fit, ſiue ſit actus teſtandi, ut l.ſi non ſpeciali. C. de teſtam.ſumpto arg.à contrario ſenſu, & æquiparando priuilegiū conſuetudini,ut l.2.§.caſſius.de aqua plu.arc.& l.ſicut uſum.C.de aqued.ſiue ſit actus cōtrahendi,l.ſi fundus, de euict. ſiue ſit actus iudicii uel contentioſæ iuriſdictionis.l.3.§.fin. de teſtib.& l.cum clericis.C.de epiſc.& cler.ſiue ſit actus uoluntariæ iuriſdictionis, ut l.1. C. de emancip. liber. ſic igitur teſtamētum ualidum in loco quo factum eſt, porrigitur ad omnia bona, etiam poſita extra territorium, per quandam conſequentiam, licet directo de his diſponere nō poſſit,ut l.1.C.de aut.præſt. uide copioſe Gabr.concl.lib.4.de teſtam.concl.4.

Teſtamentum matris ſufficit eſſe perfectum ratione uoluntatis,licet non ſit perfectum ratione ſolemnitatis.Bart.in l.ſi is. de teſtam. & in l.fideicommiſſa. §.1.de lega.3.Rubeus conſ.15. num.12. Couar.in c. relatum. il 1. ſub num.11.uerſ.ſecunda concluſio.de teſtam.& num.12.Vnde in eo non eſt neceſſaria publicatio.Bar.in Auth.quod ſine.C.de teſtam.in l.teſtamento. de fideic. liber. Imo.in d.l.ſi is. in capit. 2.num.13.& in ca.cum eſſes. num.16. de teſtamen. Alexand. in l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto.

ſub

ſub num.3. verſ.teneo opinionem. C. de teſtam. & conſil.105. ad fin. volum.7. Corn.118. num.4. ad fin.lib.3.Iaſ.conſil.61.in fin.lib.1.Rui.15. num.20. lib.2.& 7.num.6.lib.3.latiſſime omnium Dec.conſil.159.num.3. Ceph.464. num.2. & 3. vide ſupra verſ.ſcriptura teſtamenti manu.

Teſtamentum multūm grauati & morti proximi, reſpondentis tamen per verba denotantia ſanam mētem,& bonum intellectum, ad notarii interrogationem factum valet. Caſtr.conſ.155. colum.pen.vol. 1.Iaſ.in l.iubemus.colum.fin. C. de teſtam. Afflict. deciſ.143.num.2. vbi hoc dicit verum in teſtamento nuncupatiuo, vt inf.verſ.teſtamentum quo.Soc. conſil.28.colum.fin.volum.3. Calc.conſ.92. col.fi. Ruin.conſ.2.num.8.& 9. & conſil.9. num.14. vol. 2.conſil.8.num.7.volum.3.Rip.in l.1.§.ſi quis ita. num.9.& 10.de ver.oblig.vide infra verſic.teſtamētum ſecundum factum.

Teſtamentum non ualet ex forma ſtatuti, niſi ſit regiſtratum in regiſtro Cōmunis,modo aliquis fecit teſtamentum, & conſtituit procuratorem ad illud regiſtrari faciendum, quæritur an poſt mortem teſtatoris procurator poſſit facere illud regiſtrari?& Alberic.de Roſa. in l.ſi uero non remunerandi. §.fin. in fi.ff.mād.dicit determinatum eſſe quod ſic, quia iſtud mandatum uidetur eſſe collatum etiam poſt mortem,faciunt not.per Bald.in rubr.depoſ.quęſt. 7.& in l.cum dotem. in fin. uerſ. modo extra quæro.C.de iu.dot.Boer.deciſ.348.nu.6.

Teſtamentum non valet ex loci defectu, cap. abbate. §.pen.& ibi glo.in ver.locus.de ſent.& re iud. in 6. l.optimam.verſ.& ſi inter præſentes.C.de contrah. & com.ſtipul.& ibi glo.in ver.eo dic.& in cap.quoniam contra.in ver.tempora.de probat. & gloſ.ſuper ver.data.in fin.lib.6.Glo.in l.Generali.C.de tabul.lib.10.Specul.in tit.de inſtrum.edit.§.breuiter, & ibi Ioan. And.in addit. Cyn.poſt Iaco. de Arena quem citat in d.l.optimam.nu.5. Bart.in l.lecta.ad fin. ſi cer.pet. & in l. ſi quis ex argentarijs, §.ſi initium.num.26.de eden.verſ.ſexto dixi. Bal.in l.contractus.colum.2.verſ.modo quæritur. C. de fid.inſtrum. & in conſ.55. anno domini. volum.2. Ang. conſ.220.ad hoc ſcriptura. colum.1. verſ.item non tenet dicta chartula.vbi dicit,quod ad hoc vt inſtrumentum ſit publicum, oportet in eo ſcriptum eſſe locum eo modo quo ponendus eſt. & eſt etiam deciſio Corn.conſil.60.in hac.num.4.& conſil.216.licet in hac.colum.1. verſ.his tamen non obſtan.vol. 4.Nat.conſ.329.non poteſt, per tot. vbi multos citat,& concludit locum eſſe in inſtrumento neceſſa- * rium,& etiam locum loci, & ita communiter teneri dicit ibi.Feli.in cap.1.de fid.inſtrum.num.11.& ibi Dec.num.9. Pariſ.conſ.28. viſis omnibus. num.10. volum.2.vbi hoc firmat in ommiſſione diei quo fuit publicatū. Quo ad locum ita explicite tradit Rui. conſ.154.num.3.& 10.volum.3. vbi ait eſſe neceſſariam appoſitionem loci generalis,vt ciuitatis,& ſpecialis,vt talis domus, non autem indiuidui, vt talis cameræ,& conſil.134.in prin.uol.5. Ioan.de Amic. conſil.78.num.3.Aret.in tract.de teſtam.glo.107. Ioan.de Graſ.tract.de ſubſtantia. in 5.requiſ.quod incipit, Actum in ciuitate Taurini. dicit prodeſſe etiam expreſſionem loci,& hoc ad tollendam æquiuocationem, & remouendam falſitatem, maxime in ultimis uoluntatibus, in quibus agitur de magno pręiudicio.idem concludit Cagnol.in l.ſi librarius.num.27.de reg.iur. quam loci appoſitionē conſuetudine contraria remoueri non poſſe dicit Rot. in antiq. deciſ.6. quam ſequitur Ruin. conſil.134. num.1.& 2.uolum.5.Cephal.conſ.622.num.12. & ſucceſſiue.

Teſtamentum quo per notarium,nomine heredis expreſſo,teſtator ad ipſius notarii interrogationem reſpondit,quod ita ſibi placet,quod ita vult, uel ſimpliciter dicat, ſic, ſuſtinetur in vim nuncupatiui te- * ſtamenti.gl. communiter approbata in l. iubemus. C.de teſtam.in uer.quemadmodum,quam ibi Cyn. ſequitur.uerſ.ultimo quæritur.& Bar.uerſic.quærit glo.quid ſi notarius.alibi Bart.in l. hæredes palam. in fi.prin.de teſtam.vbi Alexand.in apoſtol.dicit eſſe magis communem,& conſ.12.colum.2.in fi.uerſ. hoc etiam probatur.uolum.1.num.6. ubi hanc propoſit. expreſſe firmat, eamq; multis corroborāt & declarant Adden.ad eum, ſuper uer.quod ſic. idem firmat Alexand.conſil.47. lib.2. & conſ.33. lib.3. & in l.hac conſultiſſima.in fin.princ.C. qui teſtam. fac.poſ.Dec.conſ.489.nu.3. Crau.117.Ruin.2.lib. 2.& 12.num.9. & ſeq.eo. lib. Purp.228. colum.2. ad fin.declarat Gram. deciſ.73. num.1. & 36. eam tractant copioſiſſime, Gabriel.concl.lib.4. de teſta. concluſ.2.Boſſi.in tract.crimin.tit. de falſ.ſub num. 54.uerſ.tu ſcis.& Dilect.de ar.teſtan. lib.2. caut.8. Quid autem ſi dictantibus conſanguineis à notario ſcriptum ſit, & poſtea teſtator à notario interrogatus,reſpondeat ut ſup.magna eſt altercatio inter Doct. quos in utramque partem cumulat Gabr.ubi ſup.num.10.cum quinque ſeq.ubi uideas occurrente caſu, & ad hoc uideas omnino Alexand. conſil. 12.uol.1.& conſ.33.uol.3.Quid autem ſi teſtator reſponderit,non notario,ſed perſonæ ſuſpectæ,cumulat in utramque partem Gabr. ubi ſup. num.16. & ſucceſſiue.Manti.de coniect.ult.uolun. lib.2. tit.6. num.10.

Teſtamentum ſecūdum factum ab infirmo,cū reſponſione ad interrogationem alterius,non reuocat pręcedens teſtamentum ſolemne. Caſtr. in l.hac conſultiſſima.§.At cum humana fragilitas. C.qui teſta. fac.poſ.ubi dicit ſe ita conſuluiſſe, ut patet eius conſil.155.colum.pen. in fin.uolum.1. Socin.conſ.92. colum.7. uerſ. ſed præmiſſis non obſtantibus. uol. 3. Socin. iun. 183. num.34. ubi dicit communem. uolum.2.& 189.num.100.eo. Rui.conſil.9. nu.14. uol.2.Guid.Pap.conſ.64.in fin.qui loquitur quando in primo eſt adiecta clauſula derogatoria. Crot. abſolute in l.1.§.ſi quis ita.de uerbor.oblig.colum. 5.uerſ. ſeptimus caſus. Niſi expreſſe conſtaret de uoluntate teſtatoris uolentis reuocare primū. Rui. conſ.12.num.11.uolum.2.Soc.iun.144.ſub num.53. uerſ.nec demum obſtat. pro qua materia uide Calcan.conſil.91.colum.fin. & Dec.conſ.488.nu.8. & 9.& 489.num.3.

Teſtamentum ſecundum ipſo iure tollit pręcedens.§. pen.Inſtit. quib.mo.teſtam.infirm. l.ſi quis priore. in prin. ad Trebel.l.ſancimus. C. de teſtam.nam in ſecundo tacite ineſt clauſula, caſſans & reuocans præcedens.Bal.in l.fi.q.5.C.de edic.Diui Adr.Tol.

Iaſ.

Iaſ.conſ.61.num.1.volum.1.conſi.223. num.1.vol. 2.Dec.conſ.264.Reuocatur. num.1.cir.fin. Clarus. §.teſtamentũ.q.94.in prin.vbi poſt Dec.dicit hanc * propoſitionẽ cõem.Rol.conſil.33. num.18. & ſucceſſiue.volum.3. Niſi in primo adſit clauſula derogatoria ſequentis, & in ſecundo non fiat ſpecialis reuocatio dictæ clauſulæ, nam tunc attenditur primũ. Bar.per illum tex.in l.ſi quis in principio. de leg.3. Alexan.conſ.134.volum.1.conſ.7.volum.4. Ceph. alios referens, conſ.375. num.16. Pro hoc dicto vi. ſupra verſ. clauſula derogatoria. Fallit tamen hoc in teſtamento inter liberos. gl.in §. et ſi quidem.in ver.perfecta, & ibi Ang.in Auct. de teſtam.imperf. Bald.Saly. & alij in aut. hoc inter liberos. C. de teſtam.Iaſ.in l.exigendi.colum.5. C. de procur. Dec. conſ.475.num.11.Socin.iun.conſ.124.num.31.vol. 1.Gram.deciſ.62.num.27.Mandoſ.iun.ad Roman. conſ.179.num.20.verſ.requiritut. Dec.in l.nihil tã naturale.num.6.de reg.iur. vide Didac. couar.ad 2. par.rubr.de teſtam. in prin. vbi plura ſcribit in hac materia validitatis primi vel ſecundi teſtamenti, & an à principe fieri poſſit per priuilegium, ne teſtamentum ab aliquo factum mutari poſſit, & ſub nu. 15.verſ.hanc vero opinionem.

¶Teſtari de re alterius poteſt quis, domino rei tacite vel expreſſe permittente. tex. eſt not. qui ad hoc com.reputatur ſing. in l.ſicut.§.venditionis. ibi, vt & ſi permiſit, valeat quod conceſſit.ff.qui.mo.pig. vel hyp.ſolu. quem ad hoc reputat vnicum & ſing. Bald.in cap.1.§.præterea. quib.mod. feud.amit.in cap.1.§.donare.colum.2.qual.olim feud. pot.alien. in l.quoties ab omnibus. C.de fideic.in l.venditioni.C.de vſucap. pro empt. in l.ſi tibi. §. ſi pignore. colum.vlt.in prin.de pact.in l.fi. colum.10. in prin. C.vn.legi.in l.cum alienam.colum.3. C. de lega.in l.1.colum.4.C.de Sacroſ.eccleſ.in cap.imperialem. in prin.colum.pen.de prohi.feud.alien. per Frider. Iaſ.conſ.89.num.10.volum.1.in l.cum proponas.1. numero 12.C.de pact.in d.l.cum alienam.ſub num. 5.verſ.Quarto.C.de lega. vbi ampliat & limitat.in l.ſi fundum per fideicommiſſum. num.45. & 46.de lega.1.Dec.conſ.254. viſo puncto. ſub num.2. verſ. vltimo non obſtat.Pariſ.conſ.2. in alio. num.21. & 34.volum.3.Tiraq.de legi.connub.ver.contracter. glo.5.num.141.

Teſtari quòd quis aliquem prohibuerit ad probandũ duo copulatiue requiruntur.Primum, quod ille volebat teſtari:Secundum, quod quis eum prohibuerit vel impediuerit.l.eum qui.§.fi.de his qui.vt ind. & eſt doct.ordin. Bart.per d.l. eum qui.in l.fin.ff.ſi quis aliq.teſt.prohib.in vlt.colum.verſ.quero qualiter probabitur. & Bald.in l.1. C. ſi quis aliq. teſt. proh.colum.vlt.verſ. Secundo quæro. ſequitur Iaſ. conſ.31.num.13. volum.1.Soc.ſen. conſ.105. viſo proceſſu.per tot.volum.3. & Soc.iun.conſ.148.viſo longo.nu.1. vbi late.volum.2. qua pœna autem puniatur prohibens aliquem teſtari, ponunt Boſſi. pract.crim.tit.de his qui proh.aliq.teſt.Clar.lib.5. ſenten.§.falſum. verſ.prohibens aliquem, vbi dicit puniri pœna extraordinaria arbitrio iudicis.

¶Teſtator licet generaliter loquendo, omnẽ totamq; hæreditatem reſtitui iubeat, nõ ob id Trebellianicæ detractionẽ prohibuiſſe vr. l.ſi totã, de acq.hær. & l.Lucius.§.hæres.& l.ſi hæres ab eo. ad Trebel.Ro. in Aut.ſimiliter.quæſt.vlt.C.ad leg.falci.conſil.32. in fin.75.verſ.ſecundo, & 79. Aret.Inſt. ad l.falc.in prin.verſ.quæro ſi teſtator.Soc.conſ.14. in vlt.dub. conſ.33.colum.pen. & vlt.uol.1. Cur. conſ.13.an. fin.vide tamen inf.uerſ.Trebellianica prohiberi cẽſetur.

Teſtator non præſumitur voluiſſe fratrem ſuum ſoboli ſuæ præferre.l.cum acutiſſimi. C. de fideic.l.cum auus, de cond. & dem. l.generaliter.§.cum autem. C.de inſt. & ſubſt.Iaſ.in l.2.quæſt.13. C.de iure emphy.poſt Alexand.in l.ſed ſi hac.§.liberos. num.3. de in ius voc.vbi citat.d.l.cum acutiſsimi.idẽ Alex. conſil.17.num.2.volum.5.facit.l.ſcripto.in fin.un. lib. & l.nam etſi parentibus. de inof.teſtam.Ceph. conſ.30.num.37.

Teſtator non præſumitur uoluiſſe quod non dixit. ca. ad audientiam. de decim.ca. inter corporalia. uerſ. unde & ſi.de tranſl.prælat.l.1.§.ſin autem ad deficientis.in fi.C.de caduc.tol.Dec.conſ.15.num.1.& 122.colum.fin.Ruy.conſ.146.num.9.lib.2.Iaſ.cõſil.39.colum.3.poſt med.lib.3. Rimi.iun. conſ.19. num.13.uolum.1.& conſ.80.num.13. ubi alios citat.uide inf.uerſ.teſtatoris & ſtatuti, & uerſ.teſtatoris uoluntas ea eſſe.

Teſtator præſumitur maiorẽ affectionem habere ad iã natos quàm ad naſcituros. ita Bald. in l.Lucius. de hær.inſtit.facit.l.qui filiabus, in prin. & ibi glo. & doct.de lega.1.Iaſ.conſ.140.num.24.uolum.2.conſil.141.num.24.uerſ.unde dixit Bald. & conſ.154. teſtator habens.colum.4.uerſ.Tertio quia. uolum. 4.Socin.iun.conſ.128.præſentis.num.95. uolum.1. Tiraq.plures adducens, in l.ſi unquam.in uerſ.filios non habens.num.1.cum ſeq.de reuocan.dona. Menoc.conſ.1.nu.185. Quid autem ſit in eo quem priorem nominauit, an illum cæteris prædilexiſſe præſumatur, uide ſup.uerſic. Nominatio prior, & uide copioſe Ceph.conſ.656.num.28.& 30.ubi hoc particulariter pro conſtanti affirmatiue ponit. uide ſupra uerſ. Alternatiua poſita.

Teſtator præſumitur ordinaſſe id, de quo ueriſimiliter diſpoſuiſſet ſi interrogatus fuiſſet, illudque debet haberi ac ſi per eum fuiſſet ordinatum, arg. eius quod uult glo.in l.tale pactum.§.fin.in uer.per exceptionem. ff. de pact.facit tex.in l. fin. ſecundum intel.Bart.Bald. & Ang.C.de poſthum. hær.inſtit. & eſt tex.in l.Titius.§.Lucius. & ibi Bar.& alij, de lib. & poſthum. ubi prouiſio facta in unum caſum porrigitur ad alium, in quem teſtator ueriſimiliter prouidiſſet, ſi de eo cogitaſſet. Alex. conſil.43.uiſis.num.29.uolum.4. & conſil.167.uiſis. num.13. uolum.7. Iaſ.conſil.4. num.3. uolum.1. conſil.140. num.28.& conſil.141.num.30.uolum.2.Dec.conſil.555. licet. num.7. & conſil.697. his ſtantibus. num.8.Socin.iun.conſil.172. pulchra. num.19. uol. 2. & conſil.122.& ſi præſentis. num.32. uolum.3. comprobat Menoch.conſil.14. Dubius. num.12. tenet Gabriel.com.opin.lib.6.de reg.iur.concluſ.10. firmat Beci.conſil.105. Ioannes. num.33. & conſil. 111.& ſi perlectis.num.39.Roland.conſil.6. num. 24.uolum.4.Tiraquel. ad l.ſi unquam.C.de reuoc. donat.in præfa. num.56. Zanch. in l.hæredes mei. §.cum ita.ad Trebel.p.4.num.218.latiſs ime Mantic.de coniect.vlt. volun.lib.tertio, tit.19. num.4. cum plur.ſequen. & eo. lib. tit.2. num.5. qui omnino videndus eſt, vide ſupra verſ.fundus à marito. & Foſſan. quem poſt hæc ſcripta habui deciſ.248. num.ſexto.& vide infra verſic.teſtatoris diſpoſitio collata.

Teſtator præſumitur voluntate in eadem durare. l.eũ qui, & l.cum tacitum, de probat.l.cum hic ſtatus.in prin.& §.1.in fin.de donat.int.uir.& vxorem.cap. maiores, & ibi Abb.de baptiſ.cap.cum Marthæ.de celebr.miſ.cap.licet.& ibi Gemin.in 3.not. de procur.in 6.Iaſ.conſil.232. num.7. conſil.vlt. numero 21.volum.ſecundo, conſil.18. num.quarto, volum. tertio. Roland. conſil.77. Præſuppoſita. num.32. volum.primo.Ceph.conſil.40. Mag.num.23.conſ. 43.monaſterium.num.ſexto. Nat.conſil.176.num. 5.conſil.483.num.14. Rimin.iun. conſil.nono, nu. 30.& 31.& conſil.44.num.73.& non ſolum incontinenti ab ea cenſetur nolle recedere, l.nam ad ea. de cond.& dem. ſed nec etiam ex interuallo.d.cap. maiores. Ceph. conſ.4. num.51. etiam ſi voluntas eſſet iniuſta.Ceph.conſil.272.in facto. num.90. & ſucceſſiue.Roland.conſil.31.migrauit.num.7.cum ſeq.volum.4.

Teſtatoris affectio ſeu dilectio magna erga perſonam cui relinquitur, habet vim clauſulæ codicillaris, & * eumdem effectum operatur.glo.eſt ſingulari, & cõmuniter approbata, in l.in teſtamento.in fin. de fideicom.libert. ſecundum Iaſ.in l.1. in 2. repet. col. 4.cir.fin. verſi.Quinto ibi diſponebatur.C.de ſum. Trini. Taliſque dilectio extenditur etiam ad hæredes dilecti, vt eos etiam cæteris prætuliſſe cenſeatur, iux.glo.in l.cum acutiſſimi. in ver.uitam ſuam. C.de fideic.Sal.in l.quoties.la 1. verſic. cum prohibuit.eod.tit.Corn.conſil.230.colum.quarta, ad fi. verſic.nam veriſimilis.lib.tertio.Roman.in l.ſi cui. de don.cau.mor.& conſi.370.colum.prima. Caſtr. conſil.14.colum.1.lib. 1.Alexan.5.num.4.volum. tertio.& 38.colum.fi.volum.ſexto, Rimin.ſen.28. num.14.Soci.182.lib.2. & 6. lib.3. Iaſ.141. lib.2. Dec.568.num.6.Rui.131. num.4. lib.3. Tiraq.ad l.ſi vnquam. in ver. donatione largitus. num.240. C.de reu.don.Gabr.conſ.96. num.25. & 37. lib.1. Ceph.472.num.102.

Teſtatoris & ſtatuti diſpoſitio æquiparantur. l.ſi quis in prin.de lega.3. l.Lucius.2.in fin. de fideic.liber. §.Diſponat. in Aut. de nup. Bar.in l.ſi quis legauerit.in fin.de lega.1. Aret.Inſt.quib.mo.teſt.infirm. cir. fin. princip. Dec. in l.legem. no. primo. C. de pact.Crauet.conſil.193. num.3. ſed quod non dicit ſtatutum, nec nos dicere debemus.l.ſi ſeruũ. §. prętor.verſic.non dixit. de acquir.hær. Bart.in l.quod conſtitutum.in prin.de mil.teſt.Bald.in l.omnes populi.ante fin. de iuſt.& iu.Iaſ.in l. fi.colum.3.verſi. item ex quo.C.de ind.vid. tol. & conſ.205.colum. 4.poſt med.lib.ſecundo. idem in teſtatore. vterque enim tantum diſponit quantum loquitur. Bald.in l.teſtamentum non ideo, in vlt.ver. C. de teſtam. Ceph.conſil.638.num.23.& ſequen.

Teſtatoris ſenſus vbi eſt manifeſtus, verborum interpretatio nuſquam tantum valeat, vt melior ſenſu exiſtat.ita tex.in l.3.ad fin. C.de liber. præter.quã not.Iaſ.conſil.18.numero quinto, conſil.51. ſub nu. 6.conſil.52.numero ſecundo, volum.primo, conſil. 98. numero vndecimo, conſil.99. numero ſexto, conſil.126.num.12.eo.volum. Dec.conſil.582.nu. quarto, & conſil.646. num.primo. Voluntas enim teſtatoris totum facit. l.ex facto. §. rerum. de hæred. inſtit. l. in conditionibus. de conditio. & demonſtra.de vi autem voluntatis teſtatoris in fideicommiſſis, uide infra in uer. teſtatoris voluntas & mens.

Teſtatoris diſpoſitio collata in vnum caſum, habet locum etiam in caſu omiſſo, quando veriſimile eſt quod teſtator idem diſpoſuiſſet, ſi de illo caſu cogitaſſet.glo.fin. quæ ſemper ad hoc allegatur in l.tale pactum. §. pater qui. de pact. facit tex. in l.Lucius.§.Titius.& ibi Bar.de lib. & poſth. ita in facto determina uit Rich. Malum.in q.per eum diſp.inc. quidam in teſtamento ſuo. quam refert & ſequitur Ioan.And.ad Specul. de ſecun.nup. ſuper rub.Bar. Albe. & Bal.in Auth.hoc locum.C.ſi mul.ſec.nupſ. idem tenẽt Caſtr. & Rom. in l.ſi ita hæres ſcriptus. per illum tex.de acquir.hær.Caſtr. & Alex. in l.mater.C.de inſt.& ſubſt.Alexan.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.de liber. & poſth.colum. vlt.in l.mulier. ad finem prin.ad Trebel.in conſ.volum.2. & conſi. 100.col.2.ad fin.& 3.uolum.4.quæ propoſitio ſeruit pro limitatione regulæ.l.commodiſſime. de lib. & poſthum.l. ſi extraneus.de cond.ob cauſam. & l. ſi cum dotem.in prin. ſolut.mat. ut dicit Iaſ.in d.§. pater qui.num.3. coniunge dic. ſupra in verſic.caſus omiſſus a ſtatuto. & in uerſic. teſtator præſumitur ordinaſſe, & applica dictis ſup. uerſ.legitimatio filiorum naturalium.

Teſtatoris voluntas facit tranſmiſſibile id quod non eſt tranſmiſſibile.Bald.in l.prima.C.de his qui ante aper.tabu.in l.prima, C.ut act. ab hær. & con.hær. l.ſi pater.quæſt.quarta.C.de inſt. & ſubſt. Durans de ar.teſt.tit.6. caut.38. num.ſecundo, ſicut econtra quod eſt tranſmiſſibile, facit non tranſmiſſibile. l.in conditionibus primum locum.§.primo, de condit.& demon.Socin.in l.hæredes mei. §.cum ita, ad Trebel.num.nono, poſt prin. uer. ſecundo quia & * eſt communis ſententia, ut inter cæteros tradit Alciat.in l.prima, ſub numero 17. de lega.primo. Iaſ. in l.cum filio.not.4.eo.tit. conſil.203. colum.pen. lib.ſecundo, conſil.29. lib.3. conſil.154. colum.2. verſic.moueor in primis. lib.quarto. Gozad.conſil. 29.num.17.& ſufficit quod talis uoluntas ſit tacita & coniecturata. Bald. ubi ſup. & conſil.118. lib.2. Alexand.conſil.88. uolum.1.26.& 137. uolum.3. Aret.conſil.145.& 164. colum. penult. Iaſ.in l.nemo poteſt. colum.ſexta. uerſic. item adde. in 1.lectũ. & numero 60. de lega.primo. Socin. ſen. conſ. 249.colum.15. in fin.lib.2.Vber. Zucar.in l.prima, numero 85. C. de pact. Dec. conſilio 15. numero ſecundo.397. numero quinto.514. numero primo. 574.numero quarto.Ruin.conſilio 178.numero 1. 179. numero quinto.181. num.primo, lib.ſecundo, Pariſ.conſil.76.num.13.lib.2.52.num.18.lib.3. Cæph.conſ.16.nu.40.

Teſtatoris uoluntas ex eius diſpoſitione colligitur, nõ enim ſufficit teſtatorem uelle niſi diſponat. l.quidam cum filiũ.& ibi Bald.in 3.not. & Imo.de hær. inſtit. Alexand. in l.3. in fin. C. de lib. præt. Iaſ.

conſil. 228. ſub numero 8. verſ. vnde non ſufficit. volum.2.conſil.41.num.16.volum.1. & conſil.66. num.30.volum.3.Roland.conſil.56. num.6.vol.3. Tiraq.in l.ſi vnquam.verſic.libertis.num.11. C. de reuocand.donat.vide ſupra verſic. teſtatoris & ſtatuti,& infra verſic.teſtatoris voluntas ea eſſe.

Teſtatoris voluntas duobus teſtibus declaratur,quando ſcilicet tractatur, an eius animus & voluntas talis fuerit vel non. ita Bart. in l. hæredes palam. §.ſi quid poſt.nu.4. de teſtam. quem ſequuti ſunt, Caſtr. ibi.num.13.Aret.in l.ideoque.in fin.de liber.& poſthum. Imo.in l.cum proponebatur. col.prima. verſic. ſed aduerte. de legat.2. Alexand. conſil.54. num.quinto,volum.3. & conſil.100. num.12. vol. 4.qui citat Oldrad.conſil.297. numero ſeptimo,& cum hac ſententia tenuerunt, Corn. conſil.274.in fin.volum.ſecundo.Pariſ.conſil.27.num.25.conſil. 34.num.36.conſil.94.num.46.volum.2. & conſil. 13.num.14. volum.3. Ad materiam præeminentiæ voluntatis teſtatoris.& quomodo lex eam conſideret,vide copioſe apud Niconi. in rep.cap.quoniam contra,de prob.p.1.num.106. 107.108. & per Iaſ. conſil.124.dico quod.num.4.& 6.vbi plura de materia teſtamentorum,& voluntatis teſtatoris.vol.1.

Teſtatoris uoluntas ea eſſe dicitur quam ſuo teſtamento expreſſit, ſi tanto tempore ſuperuixit,quod teſtamentum reuocare potuiſſet, & non reuocauit. Paul.de Caſt.in l.1.C.de poſthum. hær.inſt.ubi dicit ſe conſuluiſſe in quodam caſu ad ſe tranſmiſſo de Bononia. pro quo dicto vide Alexand. conſilio 123.diſcuſſis.colum.penult.uerſic. & hanc opinionem. uolum.1.& conſil.30.ponderatis, poſt princ. uolum.tertio.Roman.conſil.122.colum.3. in prin. Iaſ.in Auth.ex cauſa. colum.pen.uerſ.quam tamē. C.de liber.præter. Dec.conſil.490. uiſis. colum.4. uerſic. uenio ad ſecundum. Nota tamen quod iſta propoſitio eſt una limitatio ad illam quæſtio. An clauſula codicillaris operetur fideicommiſſum,quā do poſthumus eſt ignoranter præteritus à patre,de qua Iaſ.late in d.Auth.ex cauſa.num.24. uerſic.ſed ſuccedit alta & profunda. & hanc limit. ipſe ponit ibi.num.25. & uide Corn. conſil.118. colum.pen. & conſil.144. colum.ſexta, & ſeptima. lib.primo, & conſil. 101.colum.ſecunda.lib.tertio. Ang.conſ. 364. Paul. Caſtr.conſil.105. ſecundo quæritur.par. 2. Aret. conſil.93. in 2.dub. Curt.iun. conſil.150. ſub num.12. uerſic. tamen in propoſito noſtro, uide ſupra uerſic.clauſula codicillaris effectum ſuum. & copioſe Foſſan. quem poſt hæc ſcripta uidi, deciſ.141.num.15. uide ſupra uerſ.teſtator non præſumitur uoluiſſe quod non dixit.

Teſtatoris uoluntas & mens in fideicommiſſis primū locum obtinet, & tanquam Regina dominatur.l.in conditionibus, & l.Publius.in fin. de condit.& demonſtr.l.cum uirum.C.de fideicom. & ideo non ſolum expræſſam, ſed etiam tacitam & coniecturatam mentem teſtatoris attēdi debere magis, quam uerborum qualitatem, dicit tex. in l.hæredes mei. §.cum ita. ubi omnes. ad Trebel. Bald. & alij in l. quoniam indignum. C. de teſtam.Ang.in l.3.C.de liber.præter. l.ex facto.§.rerum. de hær. inſtitu.& * iſta eſt communis regula omniū ſcribentium.Curt. ſen. conſil.42. colum.prima, & ſecunda, & conſil. 51.Socin.ſen.conſil.14. & 43. uiſis.colum.3. lib.1. Dec.conſil.15.colum.2.conſil.38.colum.1. & 2.& conſil.369. colum.1. immo uoluntatem ex coniecturis collectam, expreſſam uoluntatem dici cenſuit glo.not.in l.prætor.§.interdum. uerſi. expræſſum,de noui op.nunc.Dec.conſil.68.num.13.& clare illud apparere quod ex coniecturis apparet, Iaſ. in l.Imperator. num.3. de lega.1. Afflict.deciſ.44. num.15.Menoch.conſil.86.num.52. Riminald.iu. conſil.393.num.53.& 54.Hancque uoluntatem ex coniecturis deſumptam attendi etiam contra propriam ſignificationem uerborum, dicit Dec.conſil. 49.num.43.uide ſupra uerſic. teſtatoris ſenſus.

Teſtatoris uoluntas regulatur, nedum ſecundum diſpoſitionem iuris communis, ſed etiam circa,& ſecundum ſtatuta diſponentia circa ſucceſſionem inteſtati.ita Bart.in l.hæredes mei.§.cum ita. ad Trebel.colum.ſecunda, uerſic. & per hoc. ſequitur ibi Rip.num.75. qui multa per hanc rationem decidi poſſe ait.Iaſ.conſil.41. num.15. conſil.84. num.1. uolum.1. Corn.conſil.197. circa primum. num.24. uolum.1.Fely.cap.in generali. colum.5.1.diſt.in c. cum.M.Ferrarien.ult.not. de conſt. Dec.conſ.397. num.7.515.num.2.uerſ.& hoc idem.545. uiſo.nu. 3.568.Domina Daria,ad fi.Brun.de ſtat.excl.fœm. art.5. prin. quæſt.11. Socin. conſil.90. abunde. in prin.uolum.1.Barb.conſ.43.ſuperioribus.num.15. uerſ.& moueor.lib.1.conſi.4.facti contingentia.nu. 9.lib.2.Ruyn. conſ.90. uiſo.num.3. conſ.141. uiſo. num.4.conſ.144.proponitur.nu.4.conſ.151. in cauſa.num.8.uolum.2.Crau.conſil.70.nu.12. Menoc. conſil.95. & ſi docte.num.61. Roland.conſ.51.uiſo.num.14.uolum.3. ubi ait,quod teſtator præſumitur ſe conformare cum conſuetudine patriæ. Clar. §.teſtamentum. quæſt.76. reg.6. Pro declaratione uide Curt. iun. conſil.128. præſupponitur. num.9. Corn.conſil.83.uidetur in hac.num.14.lib.1.Crau. conſil.250.iam reuocatur.colum.1. & 3.uerſic. Secundo principaliter. Fran. Bec.conſil.103. & facti. num.28. Circa materiam inſpiciendi uoluntatē magis quàm uerba in ultimis uoluntatibus,uide Niconit.ad repet.c.quoniam contra, de prob.p.1.num. 54.& Iaſ.conſ.215.num.27.uolum.2. Gabr.conclu. lib.6.de uer.ſignif.concl.6.num.78.uide inf.uerſic. uoluntas teſtatoris contra legem.

Teſtatoris uoluntas ſi ſecundum ſuam ordinationem non poteſt impleri, impleri debet prout poteſt. de condit.& demon.l.in teſtamento. in Auth.de eccl. tit. §.ſi quis ædificationem, ut ſi ordinet fieri oratorium uel aliud quid in aliquo loco,ſub pœna hæredi non facienti, hæreſque eo modo implere non poſſit, debet implere eo modo quo poteſt, nec ob id incidit in pœnam,Bald.in l.prima. C. de his quæ pœnæ nom. Lap.alleg.87. num.6. Bart.conſil.26. num.6.& in l.pater filium.§.Tuſculanus. de leg.3. Roman. conſil.409. numero undecimo. Beci.conſil.50. poſt prin. Crau. conſil.1. num.5. Tiraq.de priuil.piæ cau.priuil.43. Obſeruat Mandoſ.iun.ad d.conſil. Roman.ſuper uer.facere. & Mandoſ.ſeni. ad d.Lap.alleg.ſuper uer.nos quidem,& occurrente caſu uide omnino. d.Lap. alleg. quæ tota in hac materia uerſatur.

¶Teſtes ad inuicē contrarij non probant. l.qui falſa. de

de teſti.Bart.in l.eos.de falſis. Alexand. conſil.20. in cauſa.colum.ſecunda, volum.quarto. Iaſ.conſil. 131.num.7.volum.primo. Ruin.conſil.149. num. 23.volum.quinto. Corn.conſil.112. viſo themate. volum.primo.Marſ.conſil.28.in cauſa.num.6.conſil.78.lecta.num.11. conſil.88. in cauſa.numero 3. Roland.conſil.16.videtur.num.19. volum.primo. Nat.conſil.31.non videbatur.num.13. conſil.161. Secundus.num.nono. Quod limitat Marſil.in l.furem.num.19.de ſicar.niſi contrarii vel varij fuerint in modico.Teſtium adinuicem cōtrariorum,& quibus magis eo caſu credendum ſit, materiam copioſe proſequitur Gabriel. concluſ.lib.1. de teſti.concluſ.4.per tot.

Teſtes affines in criminalibus admittuntur, quādo tractatur de reo defendendo à pœna homicidii. Paul. Caſtr. conſil.273. viſa. in fin. volum.primo. Alex. conſil.24.colum.pen. num.39. volum.2. & conſil. 5.num.8.volum.1.Iaſ.in rubr. de iureiur. colum.3. verſic.ſicut in ſimili,pro conſeruando enim homine admittūtur teſtes qui aliàs non admitterētur. Dec. conſil.459. colum.2. Felyn. in cap. cum oporteat. colum.3. de accuſ. Iaſ.in l.vt vim. colum.1. de iuſt. & iu.& in l.ſed & ſi quis.in prin.ſi quis cautio.Hippol.not.508. Alci.de præſump.reg.1. præſump.23. Hyp.alibi conſil.59. vbi plures citat. & in l.1.§.ad quæſtionem. de quæſt. Bero.conſil.115. volum.1. Bald.conſ.405.ego Angelus.lib.1. Crau.conſ.376. ſcripſi. num.19. Hoc autem intelligit habere locum in affine de linea tranſuerſali; non autem de aſcendenti vel deſcendenti, dicit Ang.in conſi.194. viſis. colum.2. quod autem notat Iaſ.in repet.l.admonendi.de iureiur.num.180.Crau.conſil.2.num. 10.& 16. par.1.

Teſtes aliàs prohibiti licet admittantur,quando ex natura facti alii haberi non poſſunt, l.conſenſu. C.de repud.Dec.conſil.342. num.8. vbi ita communiter teneri dicit;tamen hoc intelligitur, quando alii teſtes ex natura illius actus adeſſe non poterant actu & potentia.Anto.de.But.in cap.tertio loco. de probа. Campa.ad cap.Regni. Frequens.num.77. nam quando actu & habitu adeſſe poterant, & non adfuerunt, tales non admittuntur. Alexand. conſilio 68.viſo.colum.2.vol.2. Marſ.ſing.33. plures ſunt, vbi multas concordantias ponit,& dicit eſſe menti tenendum, quia pluries occurrit de facto, & quod ipſe aliàs fecit reprobare multos teſtes idoneos minus,& allegat ſe ipſum in repet.l.fin.C.de prob. & idem in l.infans.num.38.de ſicar. Gram.conſil.58. num.4.& conſil.45. num.11. Quod procedit,licet etiam caſualiter non interfuerunt,nam tunc minus idonei non admittuntur, etiam ſi ueritas aliter haberi nō poteſt.Ant.But.vbi ſup.& conſ.24.quæſti. cir.fin.Dec.conſ.133. viſo.colum. vlt. & conſ.310. viſis.colum.2.Iaſ.in l.1. num.72.C.de Sum.Trinit. Hyp.in pract. §.diligenter.num.84. Carer. in pac. poſt.nu.165.verſ.Limita præfata, in fine.ibi.quod tamen intellige.Crot.in tract.de teſti.nu.71. Blan. in l.fi.de quæſt.nu.354.vi.inf.verſ.veritatis habendæ cauſa.

Teſtes cogendi ſunt ad deponendum quid ſciant de negotio, etiam per viam torturæ, ſi veriſimiliter id ſciunt.ita generaliter tenet Bald. in l.milites. C. de quæſt.pro cuius dicto eſt tex. ad literam in l.vnius. §.teſtes.ff.eo. & in l.ſi.C.de abolition. quod etiam in ciuilibus locum habere,ſi aliter veritas haberi nō poteſt,tenet glo. in l. ex libero. in prin. in ver. non uacillante,de quæſtion.per l.Diuus. eo.tit. quod verum patet in teſtibus ignobilibus. §. ſancimus. in Aut.de teſti. collat.7. Nat.conſil.349. num.1. & in fin.dummodo actui præſentes fuerint.quicquid dixerit Puteus in tract.de ſindi. in ver.teſtes.pro qua materia vide Bar. in d.l.ex libero. & Brun.in tract. de indic.& tort.4. q.2.p.per tot. Socin. reg.417. & Foſſan.deciſ.42.incip.teſtes cogendi.

Teſtes contrarii non dicuntur, neque diſcordes, licet non conueniant in modo narrandi, vel in aliquibus circunſtantiis ſeu qualitatibus, dummodo concordent in facto principali,& in eius ſubſtantia.c.nihil obſtat.& ibi glo.& doct.de ver.ſign. & glo. in cap. dudum.ſuper ver. ſubſtantiam. de conuer. coniug. & glo.in cap.cum eccleſia Sutrina. ſuper ver. uacillaſſe.de cau.poſ. & propr. ſequitur Iaſ.conſ.31. nu. 15.volum.1.& conſil.42. num.10. & conſil.61. nu. 6.eo.& in l.2.ſub num.16. uerſ.confirmo prædictā regulā.C.de ſecun.tab.Anan.conſ.76.viſis.in prin. pro quo dicto conſuluit Alexand.conſil.5. num.10. uolum.1. ubi dicit ſe plures teſtes hoc modo à contrarietate defendiſſe.conſil.47. abunde.nu.5. conſil.122.uiſo.num.11.uerſ.præterea. uolum.2.conſ. 105.uiſo.num.22.uol.4.Dec.conſi.100.in cauſa.nu. 4. conſil.105. & pro tenui. colum.2. uerſ. uenio ad ſecundum.conſil.163. in cauſa matrimoniali. num. 9.& 10.conſil.342.in cauſa.num.6. conſil.602.uiſo puncto.num.9.Gram.conſil.41.in cauſa nobilis.nu. 13.conſil.47. in cauſa honorabilium.num.8. Crau. conſil.267.Dominicus.nu.6.Gabriel.poſt alios.cōcluſ.lib.1.de teſti.concl.2.num.64.& lib.7.de crim. concluſ.4.num.19.

Teſtes de auditu deponentes, & de communi opinione in antiquis plene probant.cap.licet ex quadam. ubi canon.de teſti. Alexand.conſil.187. in hac cauſa.num.16.uolum.2.Aret.conſil.37. ſequendo.dubio.2. Alexand.conſil.90. uolum.6. Iaſ.conſil.114. num.18.& conſil.128.num.2.uolum.1. Crau.de antiq.temp. p.2.prin.quæſt.1.limit.8. uerſ.uiſo de fama,ubi declarat regu.& fal.Dec.conſil.428.uiſo.& 638.in caſu.& 138.diligenter.Marſi.ſing.505.Rip. reſp.23. num.16. tit.de prob. lib.2. Gabr. concluſ. lib.1.ſub tit.de teſti.concl.3. quæ tota in hac materia uerſatur.uide infra uerſ.teſtis ut famam probet.

Teſtes deponentes ad inſtrumentum reprobandū debent eſſe omni exceptione maiores. l.optimam. ad fin.C.de contrah.& com.ſtip.Bar.in l.1. §.ſi quis neget.col.ult.ff.quemadm.teſtam. aper. Bal. cap.tertio loco.col.pen.de probat. Ioan. de Ana.conſ.97. in cauſa iſta.Iaſ.conſ.124.nu.10. uol.1.conſ.153. nu. 23.uol.2.conſ.13.nu.21.uol.3. Crau.conſ.56. Antonius.num.3.Dec.conſi.100.& pro tenui.num.3. & in d.capit.tertio loco. num.50. uide Menoch.de arbitr.iud.lib.2.cent.2.caſu.105.nu.7.ita quod modicus defectus eorum dictum uitiat. Bald.in capit. cum Ioannes Heremita.colum.ult. de fid. inſtrum. Crauet. de antiquit. temp. p.prima, ſect. uiſo de uerbis.numero undecimo, & conſil.75. Accuſatur. numero 34. Bero. conſil.45. in cauſa. numero 18.

volum.3.Boſſi.de falſ.num.47. Dida.prac.q.ca.20. nu.6.& varia.reſol.lib.2.cap.13.num.11.Meno.de arbitr.iud.lib.2.cent.2.caſu.105.num.33. vi.infra. verſ.teſtis non habens.

Teſtes deponentes de conſuetudine, ad ipſam probandam tria deponere debent,ſcilicet, vſum populi,frequētiam vſus, & temporis diuturnitatem. ita Bar. in repet.l.2. quæſt.28. C. quæ ſit lon. conſu.quem ſequitur Panorm.conſ.53. in prædicta. col.fin.vol. 2.& dicit Ioan.And. in ſum.tit.de conſuet.quod fatuus eſt teſtis, qui deponit quod talis eſt conſuetudo,quia ſe periculo periurij ſubijcit, cum etiam peritiſſimi deffici in definitione conſuetudinis, refert Cur.iun.conſil.184. num.10. Ad quam materiam, quid ſcilicet, & per quæ verba habeant deponere teſtes in materia probandi cōſuetudinem.vi. Alex. conſil.136.colum.4.vol.1.conſ.104. colum.2.vol. 3.conſ.212.num.23.volum.6.conſ.67. vol.7. Dec. conſil.134.colum.2.volum.1.conſ.215. nu.2. 275. num.10.402.num.15.Iaſ.conſil.46.num.3. volum. 1.Ioan.de Amic.conſi.2.num.61.151.num.7. Crau. conſil.134.num.6.Quid autem ſi conſuetudo ſit notoria,& vniuerſalis,an debeat probari, vel ſufficiat eius allegatio,vide ſup. in ver.conſuetudo notoria.

Teſtes duo requiruntur ad probandum omnem actū humanum, facientem indicium vel coniecturam ad negotium principale,ſiue in dicendo,ſiue in faciendo conſiſtat, alioqui etiam mile ſingulares de diuerſis actibus vel indiciis deponentes nihil probant, quoniam in ore duorum vel trium ſtat omne verbum.l.vbi numerus.de teſti.l.iuriſiurandi.in fin.C. eo.cap.in omni,& c.licet vniuerſis. & cap.cum à no- * bis.ex.eo.glo.ordin. in l.fin. in ver.indiciis.C.fam. erciſc. & eſt communis opinio ſecundum Alexand. conſil.11.ſentio in dubium.vol.4.& conſil.94.repetitus.col.pen.volum.7.Socin.conſi.118. viſa.col.3. in fine.volum.1.Dec.conſil.310.in fin.Roland.conſil.24.volum.1. Ioan.de monte Sper. conſil.271.vt rectius reſpondeam.num.19. vide Alexan. in addi. ad Bar.ſuper l.qui ſine.de quæſti.in ver.debeat probari. vide infra verſ.teſtis idoneus vnus.

Teſtes in criminalibus ad probandum contra reum requiruntur idonei & omni exceptione maiores, & illorum inhabilitas neque multitudine ſuppletur, neque adiunctorum ratione purgatur.l.fin. cum ibi not.C.de probat. Bald.in cap. ad noſtram. num.1. de probat.Iaſ.in Aut.ſi uero contigerit.verſic.tu limita. C. de iudic.dicuntur autem teſtes omni exceptione maiores,quibus nulla penitus macula, nulla exceptio poteſt impingi. glo. ord. in §.item verborum. Inſt.de inutil. ſtip.glo. in cap.ex literis. de conſang.& affin.Iaſ.conſil.22.num.5. volum.1.conſil.153. Difficultas. colum.5. verſic. 11. facit.lib.2. Alexand.conſil.180. num.5.volum.6. Dec. conſil. 105.& pro tenui.num.4. conſil.163. in cauſa.num. ſeptimo,verſic.octauo. conſ.310. uiſis. num.tertio, Gram.conſil.59. in cauſa Maſii. num.17. Fran. Bec, conſilio 47.in cauſa.numero quinto,& ſexto.Quid autem ſi examinentur teſtes qui non debuerant examinari, uide Iaſ. d.conſilio 22. numero tertio. Hyp. in l.1.§. Diuus. num.1. & §. Antoninus. num. 15.& in l.maritus.num.10.de quæſt. ui.inf.uerſic. teſtis ut indicium.

Teſtes in dubio non præſumuntur rogati, quia rogitus eſt ſolemnitas extrinſeca, quę non præſumitur. l.quæcunque. §.fin. de public.notat Cyn. in l.hac conſultiſſima. C. de teſtam. ubi refert Dynum ita * * conſuluiſſe.ita etiam cum Bart.firmant Doct.communiter,in l.ſciendum. de uer.oblig.poſt Specul.in loco ibi alleg. per Bald. & notat Bart. in l.hæredes palam.§.in teſtamentis.ff.de teſtam.Bar.& Bald.in l.Diuus. per illum tex. de teſtam. mil.not. Bald.in aut. rogati.C.de teſti.in d.l.hac conſultiſſima, & in l.1.C.de fid.inſtr.& iu.haſ.fiſcal. lib.10. Ang.in d.l. quæcumque.§.fin. & in Auct. de tabel. in princip. Alexand.conſilio 70.uiſo. conſil. num.20. uolum. 2. & quod non præſumantur rogati, niſi in inſtrumento dicatur, uult Bart. conſil.300. num.3.lib.4. Ruin. conſilio primo, numero quarto, uolum.2. conſil.nono, uiſis.num.9. uolum.3. Brun. in tract. de prob. & præſum.for. & ſolem. adhi. quæſtio.1. poſt.2. reg. ubi omnino uide. ſufficere tamen quomodocunque appareat de rogitu, dicit Corn.conſi. 7.col.1.uol.4.Alex.conſ.47. Abunde.num.4. & 5. uolum.2.Boer.deciſ.34. item alia quæſtio. per tot. ubi de materia.

Teſtes in eadem cauſa intereſſe habentes repelluntur à teſtimonio. Feder. de ſen. conſil.64. pridie cum procurator. & eſt tex. in cap.perſonas. de teſti. & ibi Ioan. And.Imo. Sicul.& Felyn.& hoc tenuit Rota deciſ.52.de appel.in nou.Spec.in tit. de teſti.§.1. uerſ.item quod habet. Hypol. conſil.29. num.27. ſiue intereſſe ueniat principaliter. l.omnibus. C.de teſti. ſiue in conſequentiam. glo. & doct. in l.1.§. propria.quando appel.ſit. l.nullius. de teſti. Alex. conſil.172. uiſis.num.6. uolum.2. Roman. ſingul. 370.Volo probare, poſt Bald. in l.dictantibus. C. de teſtam.Ang.in diſput.Aſtenſis miles.Bald.in l.1. colum.6.C.de teſtam. Roman.ſing.156. Alexand. conſil.72.inſpectis. uolum.1. Crau. conſil.6. plura. uerſ.ſed quicquid.par.1.Afflict.poſt Iſern. in conſt. uſurariorum.colum.6.in fi.cum ſeq. Campa. ſuper cap.Regni 270.Nouiter.num.3.Fely.ex mente Feder. Abb. & aliorum in d.capit.perſonas. ubi dicit, quod ſimilitudo cauſæ intelligitur, omnis illa quæ arguit affiectionem.Soc.in l.ſi quis ita. de reb.dub. ſub. nu.6. uerſ. & ex cōmuni opinione. ubi ponit, quod reg.quę habet,inhabilitatem unius teſtis ſuppleri ex habilitate alterius, non uendicat ſibi locū quādo inhabilitas cauſatur ex eo, quia deponit ad proprium commodum. Menoc.de arbitr.iud.caſu. 99.nu.11.lib.2.& conſ.92.nu.48.uolum.1. Burſat. conſ.69.nu.36.p.1.uerſ.unde ſi eorum dictis.

Teſtes licet delictum probent, ſi tamen inquiſitus nō eſt de eo diffamatus, ipſi non præiudicant.Specul. in tit.de inquiſit.§.nunc uidendum, col.3.in princ. & Bald.ibi in addit.in ult.uer.quia non poteſt quis de aliquo crinine inquiri, niſi ſit de eo diffamatus. cap.qualiter & quando.il 2.de accuſ.c.1.& 2.eo.ti. in 6.& ibi Doct.ita dicunt,maxime Archid. & alibi * Doct. communiter in capit. inquiſitionis. eo.tit.in antiq.& eſt communis ſententia cum Bar.in l.de minore.§.tormenta.de quæſt.ſm Ang. in l.ſi uacātia. C.de bon.uacan.lib.10.de qua Hyp.ſing.14.Ad hoc ut inquiſitio.Fulg.cōſ.173. i cā.col.1. & cōſ.107.ſup eo.col.1.Cuma.cōſ.135.ad primū. ī prin.ubi loquit.

de

de inquiſitione ſuper crimine falſi. Dec.conſil.175. cauſa falſitatis.colum.2.Hyp.conſil.35. miſericordia.colum.2.verſic.alia etiam ratione, & conſil.48. non confundentur.colum.2.verſi. Secundo non potuit formari. & ipſam eſſe in iure firmam concl.teſtatur Socin.iun.conſil.37.pręſens conſultatio.col. 1.verſic.eſt enim in iure. uolum.2. ſiue ſimus in iudice ordinario,ſiue in delegato. ex communi, teſte Claro lib.5.ſent.§.fin. quæſt.6. verſic. idem etiam. vbi dicit id etiam locum habere quando iudex ex officio procedit.poſt Roland.conſil.24. nu.91. vol. 1.& poſt eos Menoc.conſil. 100. num.58.volum.1. vide ſupra, verſi.commiſſarius vel poteſtas,& verſ. iudex licet habeat.

Teſtes licet per vnam partem producantur, valet tamen quod pro altera deponunt, cum pro utraque parte deponere debeant.gl.mag. de eden.l.1.§.editiones.ad fin. adeo quod licet producens proteſtetur ſe producere in parte ſolum faciente pro ſe,eum non reuelat proteſtatio.Bald.in l.vn.C.vt quæ des. aduoc.not.per iun.in cap.cum venerabilis, de excep. & in cap.cum olim.de cenſi. Roman.conſ.433. num.11. quia non eſt in poteſtate partis reſtringere vim probatiuam eorum quæ coram iudice producuntur,nec proteſtatio declaratoria voluntatis vllū habet effectum in his quæ à proteſtantis voluntate non dependent.Bar.poſt glo.in l.alimenta. de neg. geſt.& licet in practica ſeruetur proteſtatio,vera tamen eſt propoſitio, ſi proteſtatio ſequitur productionem,ſecus ſi præcedat, vt copioſe declarat Dec. C.de eden. l.fin. num.25.26. pro qua materia vide Rot.deciſ.282.licet quis.in nou. Felyn. in cap.cum venerabilis.poſt num.23.uerſic.limita.2. de excep. Grat.reſp.101.num.6.lib.1. vide ſupra verſic. producens aliquid in iudicio, & uerſ. proteſtatio facit conſenſum.

Teſtes mille ſingulares tantum probant quantū unus. Bald.in l.iuriſiurandi. colum.ult.C.de teſti.niſi tendant ad eumdem rei finem & effectum. idem Bald. in rubr.de controuer.inueſt.in vſib. feud. colum.1. in l.de quibus.colum.26. & 27. de legi. & in capit. licet cauſam.num.10.& 11.de probat.& in cap.bonæ.num.19.& 20. de elect. & eſt tex. in l.qui ſententiam,in uerſ.concordantes in unum rei finem,& ibi Bald.not.C.de pœnis,& idem Bald. in l.1. ante fin.C. ſi unus ex plur.in l.1.colum.pen. C. de teſti. in cap.cum dilectus.colum.3. de conſuet. & in cap. in Geneſ.colum.pen. de elect.ubi dicit, tex. in d.l. qui ſententiam. eſſe ad hoc unicum in iure. ita etiā Alexand. in conſil.11. ſentio. uolum.4. conſil.72. inſpecto.conſil.100.ſuper primo.num.5. uolum.1. Iaſ.conſil.131.num.13. uolum.1. Barb.conſ.6.nu. 30.conſil.25.num.2.uolum.2.conſ.72. nu.30.uol. 4.Dec.conſ.650.in cauſa.num.10. Corn.conſ.2.uiſa.colum.ult.uolum.1.Gozad.conſ.79. uiſo proceſſu.num.10.Cur.iun.conſ.168.habita.nu.21. & 22. ubi dixi addendo ad uer. plenam probationem. Crau.conſil.73.dicendum. ſub num.34. uerſ. præterea.conſi.78.de anno.num.6.uerſ.ideo dicit. Paulus.conſi.267.Dominicus.num.4. Ceph.poſt alios, conſil.141.uerba. num.12. materiam hanc teſtium ſingularium uide copioſe apud Gabr. concluſ.lib.1. de teſti.concluſ.2.

Teſtes negatiuam probare uolentes, debent eam multum coarctare loco & tempore, alias non probant. ca.cum eccleſia Sutrina.uerſ.nos igitur. de cau.poſ. & propr.glo.in l.1.§.1. & ibi Bart. de itin.actuque. priu. & in l.Pantonius. §.rei perduellionis. de acq. hær. & in §.ſi uero abſunt. in uer. uidiſſe. in Auct. de hær.& falcid.Bald.in l.actor.colum. 1.& 2.C.de prob.Bertrand.conſ.4. Quicquid ſit.ſub nu.3. uol. 4.conſil.45.multa ſunt.num.5.uolum.10. Dec.cōſil.94.in caſu.in fin.conſi.233.uiſo. ſub nu.5.uerſi. & de meliori.conſi.275.uiſo.nu.8. conſil.534.procedendo.num.10.Curt.ſen.de teſti.concluſ.27. Socin.iun.conſil.12. in occurrenti. num.22. uolum.2. Beci.conſil.78. in cauſa.num.41. Imo aliàs ſunt ſuſpecti de falſo. Bald. in cap. ſi quis per triginta.col. 1.ſi de feu.fuer.cont.int.dom.& agn.Ang.in l.pen. §.docere.de infam. Alexand. in l.1.in princip.poſt Bart.ibi.ſi quis ius dic.non obtemp. Cur.ſen.d.concluſ.24.Alexand.conſil.65.Habita.num.4. uolum. 1.conſil.108.in cauſa. num.12. conſil.136. in cauſa. num.22.uolum.2. Iaſ.conſil.13. num.17. uolum.3. Dec.conſil.173.uiſo.num.3. Rip. in d.cap. cum eccleſia.num.72.& in l.in illa.num.29. de uer. oblig. Negatiuæ probandæ materiam, uide ſupra in uer. Negatiua.per multas propoſ.

Teſtes non deponentes de quantitate prętij,non probant uenditionem contra uenditorem, eiuſue hæredem.Rom.in l.Titia.num.16.ſolut. mat.conſ.30. num.3.cir.med.& conſ.91. nu.7.uerſ.Secundo rem emptam.probant tamen contra tertium,uelut ſi de præſcriptionis titulo quæſtio referatur. Cuman. & Alex.in l.ſciendum.de uer.obligat.Socin.conſ.153. Diu.colum.4.uerſ.confirmo hoc.lib.4. aliàs.1.Balb. de præſcr.p.1.3.p.prin. q.9.ad fi. Iaſ.in l.ſi duo patroni.§.pen.an.fin.de iureiur. Fely.in c. ſicut.an.fi. de re iud.Tiraq.de utroq.retract.tit.1.in fin.nu.88. Iaſ.alibi in repet.l.admonendi. num.203. de iureiurand.& de hoc copioſe per Alexand.conſil.18. nu. 2. & ſucceſſiue. uolum.1. iunc. addi. ſuper uer. non probabit, & copioſe Rom. loquens tam in teſtibus quam in inſtrumento,ſing.749.An per inſtrumentum.iunc.add.ad eum.uide omnino.

Teſtes non repetiti ſuper interrogatoriis rei, non probant,nec ullam penitus præſumptionem inducūt.l. * ſi quando.C.de teſti. omnes communiter in ca.per tuas.de teſti.Alex.cōſ.385. uiſo.col.3.172.uiſis.nu. 7.uol.2.& Bar.in Aut.at qui ſemel.colum.ult.C.de prob.Gram.uoto.11.nu.16.Celſus Hugo conſ.110. nu.13.Burſ.conſ.20.nu.65. ubi in hanc ſententiam plures citat.Hier.de Mon.q.31.n.3. ubi loquitur in crimine hæreſis,& dicit examen teſtium ſic receptorum eſſe nullum. in eo.crimine Royas in tractat.de hæret.p.2.nu.108.Barb.conſ.115.illud referam. col. pen.uol.umquinto,ubi dicit quod teſtis non interrogatus ſuper quibus debebat interrogari, nō facit indicium.ex Bal.in c.1.§.ſacramētum. col.2.de cōſ. rec.feu.ubi dicit, quod talis examinatio non rite facta non caret aliquali ſuſpicione,quod iudex nō laborauerit ad ueritatē inquirendā.ad materiā aūt teſtiū non rite examinatorū, & an poſt publicationē proceſſus poſſint denuo examinari. ui. copioſe apud Gabr.cōcl.lib.1.de teſti.cōcl.21.nu.19. & ſucceſſiue.

Teſtes qui interfuerunt tractatui, & non concluſioni

 actus

actus, non probant ipſum actum. Bald. in capit. fin. colum. vlt. de iureiur. Iaſ. conſil. 22. num. vndecimo, volum. 3. Nat. conſil. 357. Miror. ſub num. primo, Tiraquel. de retr. p. 2. ad fin. num. 23. multa enim tractantur quæ non veniunt ad concluſionem, nec ad finalem effectum, l. ſi ex cauſa. §. nunc videndum. in fi. de min. capit. dudum. de reb. eccleſ. non alien. in 6. Bald. in l. multum intereſt. colum. 2. C. ſi quis alt. vel ſibi. Alexand. conſil. 148. in cauſa. col. 3. volum. 5. not. Ab. in cap. dudum. per illum tex. in 3. not. de conuer. coniug. Iaſ. in l. Titia. §. idem reſpondi. 1. ſub num. 4. de ver. oblig. Dec. in cap. decernimus. num. 6. de iud. & conſ. 11. & pro tenui. num. 1. Meno. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. caſu. 470. num. 7. Rimi. iun. conſil. 52. proponuntur. num. 15. & 16. Nat. conſil. 31. non videbatur. num. 12. Iaſ. conſil. 24. num. 23. vol. 3.

Teſtes qui probare debent memoriam in contrarium non extare, ſecundum intentionem glo. in capit. 1. de preſcr. debent eſſe ſaltem quinquagintaquatuor annorum, vt dicit Domin. in cap. 1. colum. 4. verſic. ſed quærit Lap. de præſcr. in 6. & ibi Anch. colum. fin. verſic. quærit etiam circa hoc, & Franc. colum. fin. verſic. ſed quærit hic Lap. & glo. prædic. ſequuntur, Mil. in ver. teſtis ad probandum. Floria. in l. ſeruitutes. la grande. num. 36. de ſeruit. Balb. in tract. præſcr. 2. p. 3. p. prin. quæſt. 6. ſub num. 37. verſic. cuius vero ætatis. Bertrand. conſil. 167. num. 4. vol. 3. in nou. Pariſ. conſil. 27. num. 97. & conſ. 104. nu. 124. colum. 1. Berthac. tamen in tract. de gabel. p. 1. quæſt. 1. num. 28. dicit ſatis eſſe hoc caſu, ſi teſtes excedant annos quadraginta.

Teſti deponenti non veriſimilia, non creditur in aliquo. cap. inſpicimus, de reg. iur. in 6. Corn. conſilio 55. volum. 3. Crau. de antiq. temp. fol. par. 56. nu. 34. & 40. Gabr. concluſ. 4. de teſti. num. 28. & 29. Port. Imol. concluſ. lib. 1. cap. 23. & 24. ex Innoc. in cap. Auditis. de præſcr. Anchar. conſil. 257. ex ordine. colum. vlt. talis enim eſt ſuſpectus de falſo. Alexand. conſil. 438. circa primum. colum. penult. late Hyp. in l. 1. colum. 15. de quæſti. Abb. in capit. quia ueriſimile. in vlt. not. de præſump. quem ſequitur Iaſ. in l. ſi extraneus. colum. 2. de cond. cau. da. alibi Hyp. conſil. 31. num. 19. & 27. quem refert & ſequitur Roland. conſ. 7. num. 17. volum. 1. quia probatio debet eſſe veriſimilis, aliàs ei non eſt ſtandum. Bal. in l. fin. in fi. C. de eden.

Teſti dicenti in articulo mortis, ſe tuliſſe teſtimonium falſum, quia fuit corruptus pecunia prima vice quia depoſuit, non creditur in præiudiciũ tertij. Bar. in l. ſi quis in graui. §. ſi quis moriens. per illum tex. ad Syllen. & in l. generaliter. in ult. not. quod ponit in fin. C. de non num. pecun. Bald. in Auth. ſi dicatur. C. de teſti. Ang. in conſil. 309. incip. factum eſt tale. colum. pen. Rom. in l. ſi patronus. §. procurator, de iureiur. & ibi Iaſ. num. 25. & eſt text. clarus ad hoc iunc. glo. in cap. ſicut. de teſtib. nam non omnis conſtitutus in articulo mortis eſt Sanctus Ioannes Baptiſta, vt dicit Bald. in tit. de pace Conſtan. in ver. vaſalli. il 1. in fine, & hoc quia ex prima depoſitione eſt acquiſitum ius parti, quod ab ea non poteſt amplius ſine ſuo facto auferri, arg. l. fin. de pact. & uide ſupra verſ. ius quæſitum alicui.

Teſtibus apertis & publicatis, & ſi non liceat vlterius examinare propter timorem ſubornationis, iuxta cap. fraternitatis, de teſti. tamen ſecus eſt quando primum examen eſſet nullum, quia non rite factũ: nam tunc teſtes poſſunt reexaminari, & referre ſe ad depoſitionem in primo examine factam. Alexand. conſil. 16. num. 6. volum. 1. & ita Rot. iudicaſſe teſtatur Veral. deciſ. 287. lit. T. par. 3. poſt Doct. quos ibi citat. ea ductus ratione, quia teſtes nõ poſſunt dici incerti, cum habeant relationẽ ad id quod prius factum fuerat, licet nulliter; & hoc verum præſertim ſi nullitas à culpa iudicis proceſſerit. Gui. Pa. deciſ. 72. & deciſ. 124. ubi dicit ita eſſe de conſuetudine omnium curiarum. Roland. conſil. 52. num. 18. volum. 4. & ita omnes tenere teſtatur Iaſ. in l.
* qui per ſalutem. num. 3. de iureiur. Pro qua materia, an ſcilicet teſtes poſt didicita teſtificata poſſint examinari ſuper eiſdem capitulis, vel directe contrarijs, vide quæ ponit late Gabr. concl. lib. 1. de teſti. concluſ. 21. per totam.

Teſtibus duobus deponentibus in ſpecie, magis creditur, quam mille deponentibus in genere. ita Alberic. in l. turpia. de lega. 1. refert Iaſ. conſ. ſecundo, numero vndecimo, & conſil. 178. numero tertio, volum. primo. Dec. conſil. 448. numero 37. Gabriel. commun. opin. lib. 1. tit. de teſti. concluſ. 4. nu. 72. vbi alios adducit. Nat. conſil. 362. num. 13. & conſi. 372. numero decimo, & vndecimo. Crauet. conſil. 94. numero tertio, volum. 1. Nota tamen, quod cum materia probatoria principaliter conſiſtat in iudicis arbitrio, iux. doctr. Paul. Caſtr. in l. admonendi. de iureiurand. ideo poteſt iudex etiam teſtibus plene deponentibus non adhibere fidem. Bart. in l. Lucius. de his qui not. infa. Bald. in l. cum magiſtratus. C. quando prouoc. non eſt neceſ. Curt. iun. conſil. 52. numero octauo, conſil. 106. numero quarto, & conſil. 178. numero ſecundo, & vbique addo. Dummodo tamen id faciant ex cauſa, & quando id facit, caueat ſcribi facere in actis cauſam, quare teſtibus non adhibuit fidem, ne poſtea moleſtetur in ſindicatu, ex conſ. Bar. in d. l. Lucius. ſequitur Gram. deciſ. 34. num. 47; deciſ. 92. numero 24. & 25. & voto 24. numero 20. & 22. vbi in hac materia multa ſcribit.

Teſtibus particularibus aut ſingularibus poteſt iudex aliquando fidem adhibere. ita Paul. de Caſtr. in l. admonendi. colum. octaua, de iureiurand. & in l. Lucius, de iis qui not. infa. refert & ſequitur Socin. conſil. 262. num. 12. p. 2. & conſil. 11. num. 6. p. 3. Curt. iun. conſil. 106. num. 4. & 9. Crauet. conſi. 78. num. 7. & conſil. 267. Neuzan. in Sil. nup. lib. 5. nu. 123. Pariſ. conſil. 57. num. 48. volum. 1. cum materia probationum iudici arbitraria ſit. Cæpo. conſil. 3. in fin. Dec. conſilio 163. colum. ſecunda, verſic. & per hoc non obſtat quod confeſſiones, & conſilio 463. in fin. cauſa autem iuſta credendi teſtibus ſingularibus eſt eorum integritas & legalitas, & quod deponant veriſimilia. Deci. d. conſilio 463. in fin. Marſil. conſilio 39. colum. tertia. in fin. & conſilio 71. colum. tertia, circa med. Crauet. de antiquitat. temp. p. prima. §. octaua datur. num. 11. Gabriel. plures in hanc ſententiam adducens concluſ. lib. 1. de teſti. concluſ. 2. nu. 62.

Teſtibus pluribus deponentibus eundem ſermonem, eiſdemque uerbis utentibus non datur fides, eorumque dictum redditur ſuſpectum. l. 3. §. primo. & ibi Bart. de teſti. Ioan. And. & alij in cap. nihil obſtat, de verbor. ſignificat. ſequitur Iaſ. conſil. 22. nu. 8. volum. 1. Alexand. conſil. 47. num. 5. volum. 2. conſil. 105. num. 22. volum. 4. Barb. conſil. 3. num. 16. lib. 3. conſil. 65. num. 21. eo. conſil. 11. num. 13. volum. 4. Nat. conſil. 96. num. 8. preſumuntur enim ſubornati. Socin. conſ. 274. num. 12. volum. 2. Crau. conſil. 78. in fin. & dicit Oſaſ. deciſ. 128. reſcripto. num. 10. quod teſtis præmeditatum ſermonem referens, & nimis animoſe deponens reijcitur.

¶ Teſtimonium eius qui propriam turpitudinem conatur tegere, vel iniuriam abſtergere, ſuſpectum redditur, vt dicunt doct. in capit. ſuper eo. il 2. §. 1. de teſti. ſequuntur Curt. iun. conſil. 27. ſub num. 4. vbi loquitur in matre deponente pro filia in cauſa matrimoniali. Alciat. de præſumpt. reg. ſecunda, numero quarto, verſic. & ex hac. Dec. conſil. 311. numero primo, in fin. vel etiam ſi de ſimili iniuria vindicanda ageretur, vti cum alias nuptias poſteriores contraxiſſet, vt per Socin. ſen. conſilio 17. colum. tertia, verſic. Item & ex alio. volum. primo. Sic aliis in caſibus ratione honoris ſenſit Felyn. in d. capit. ſuper eo. numero ſexto, in fin. & numero ſeptimo, qui aduocatos inſtruit vt magnam parentum affectionem deducant & probent. Idem ſenſit Pariſ. conſilio 15. numero 27. & 28. volum. 2. & conſil. 55. num. 35. volum. 4. Gram. conſil. 26. num. 45. qui reſpondit contra teſtimonium filii pro matre, vt per eum ibi. vide ſupra verſic. mater & aliæ perſonæ.

¶ Teſtis, criminalibus, etiam non interrogatus cauſam vel rationem ſui dicti reddere tenetur, alioquin nõ probat. Salyc. in l. fin. C. de probat. Roman. in rub. de arbitr. colum. 9. Mil. in pract. crimin. ar. par. 26. num. 18. cum ſequen. Alexand. conſil. 15. numero ſexto, volum. primo. Quod tamen procedit in teſte contra reum deponente, ſecus ſi in fauorem eius, quia tunc etiam non aſſignanti ſponte rationem fides adhibetur, tantus eſt fauor abſolutionis. l. Arrianus, de act. & oblig. l. abſentem, de pœn. l. fauorabiliores, de reg. iur. late Hyp. ſingul. 621. & 658. ibi. Teſtis in cauſis, & conſil. 4. numero vndecimo, par. prima, vbi multa conſil. Alexand. ad hoc refert. Crau. conſi. 2. nu. 3. p. 1. vbi multa ad materiam teſtium.

Teſtis deponens de veritate delicti, ſi eſt integer, facit indicium ad torturam. gloſ. in l. ſi quis. in ver. conuictus. C. ad l. Iul. maieſt. vt late proſequitur Rolan. conſilio 7. volum. primo. Cæpo. ante ipſum conſil. crim. 40. in 4. dub. Paris de put. de ſindic. cap. 12. in princ. ſecus ſi deponat de aliquo actu remoto vel proximo ipſi maleficio, tunc enim vnus non facit indicium ad torturam, ſed requiruntur duo ad pro-
* bandum indicium, vt communiter teneri dicit Soc. conſil. 54. num. 2. volum. 3. Hyp. conſil. 59. num. 6. Alciat. conſil. 455. num. 1. Clar. lib. 5. ſent. §. fin. circa fin. Affl. in conſt. Humanitate. ſub num. 21. verſic. quæro pro declaratione. Carau. ad Rit. 41. item ſi accuſetur. nu. 7. qui omnes concludunt ad torturã, non ſufficere unum teſtem, niſi ſit omni exceptione maior, & deponat de veritate delicti. vide ſup. uerſ. actum humanum omnem.

Teſtis deponens falſum coram vno iudice, licet alterius iuriſdictionis ſit, iudicari tamen & puniri poteſt pro falſo ab eo iudice, coram quo falſum depoſuit, nec alius iudex de hoc conquæri poteſt. Guil. Benedict. in capit. Raynuntius, de teſtam. in ver. & vxorem, deciſ. 2. num. 434. Auffrer. de poteſt. ſecul. ſuper eccleſ. regu. 1. num. 8. Didac. pract. qq. c. 18. num. 8. Materiam huius propoſitionis declara ex dictis ſup. in uerſ. Clerici cum in ciuilibus. Clericus coram iudice ſeculari. Clericus licet in habitu. & verſic. remiſſiones de conſuetudine. & copioſe Foſſan. deciſ. 266. ſubditus cuiuſdam.

Teſtis deponens per uerbum (uel circa) non probat. cap. fin. de deſponſ. impub. quem tex. Ant. de But. reputat ibi ad hoc not. vt dicit Curt. iun. conſ. 144. numerõ quarto. Ruin. conſil. 10. numero tertio. vol. quinto, Bald. in l. ab hoſtibus. §. ult. num. tertio, ex quib. cau. maio. Guid. Pap. ſingul. 436. quem ſequitur Rebuf. in praxi benef. in tit. de diſpen. rat. æta. in uerſi. ſeu circa. num. 5. & 6. de quo uerbo, & quo modo intelligatur, ſcribit Menoc. de arbit. iudi. lib. 2. centu. 1. caſu 46. per totum. ubi multimode exemplificat.

Teſtis deponens ſuper ætatis probatione, ſufficit ſi dicat, ſcio quia ſum uicinus, uel conſanguineus. Bart. in l. de ætate. quæſtio. ſecunda, de minor. in l. de tutela. C. de in integr. reſtit. min. Bald. in l. teſtium. colum. fin. circa fin. C. de teſti. Bart. conſil. 92. col. ſecunda, in fin. & ſequen. Salyc. in l. ſi minorem. colum. tertia. C. de in integr. reſtit. Barb. conſil. 53. colum. prima, uolum. ſecundo. dummodo ſit maioris ætatis illo, pro quo deponit, ſecus ſi minoris. Caſtr. in l. prima, in fin. ſi cer. pet. & ibi Curt. iun. col. 9. & Aret. colum. quarta. Felyn. in cap. literis. limit. 2. de præſump. qualis autem ſit iſta probatio, uide ſup. uerſ. probatio quæ ſit.

Teſtis depoſitio de credulitate atteſtantis, admittitur in criminalibus ad excuſandum reum a pœna mortis. ueluti ſi teſtis dicat, ſe credere inquiſitum uulneraſſe uel occidiſſe ad ſui corporis neceſſariam defenſionem, ita Bald. & Salyc. in l. ſolam. C. de teſti. Alexand. conſilio 76. uiſa inquiſitione. numero quinto, ubi modificat, dummodo exprimat cauſas tendentes ad hoc, & conſilio 109. num. ſeptimo, uolum. primo. Dec. conſil. 459. & conſil. 469. Hyppol. ſing. 19. & ſing. 183. Secus in ciuilibus, ibi enim teſtis de credulitate deponens non probat. gloſ. & doct. in l. teſtium. C. de teſti. Hyp. d. ſing. 19. Crau. conſilio ſecundo, uerſic. tertio dico. uolum. primo. uide Oſaſ. deciſ. 122. numero primo. Ang. in l. ſciendum, in repet. in ſecunda, colum. de uer. oblig. ubi dicit, quod teſtes qui deponũt per uer. iudicio ſuo, non probant, refert & ſimpliciter ſequitur Alexan. conſilio 74. uiſo teſtamento. numero ſexto, uolum. 1. & conſil. 147. num. 16. & 17. uolum. 2. Dec. conſil. 256. in cauſa. numero quinto. Nat. conſil. 196. num. 4. conſ. 315. num. 6. Mazol. conſ. 63. nu. 20. & conſi. 101. num. 96. hoc enim modo dicuntur iudicare. Dec. conſ. 189. Lætatus ſum. num. 6. Crau. conſ. 13. nu. 43. & conſ. 262. nu. 4. in fi. ubi de teſtib. iudicãtib. i crimine hæreſis. declarat Rol. cõſ. 57. n. 33. li. 1.

Bal.in repet.l.de quibus, colum.25, de legi. vbi loquitur in teſte dicente, videre meo, ita fuit obſeruatum, vt nihil probet, quod not, Bart. in l. quid tamen, §.ſi arbiter. ff. de arbitr. vide infra verſic.verbum,credo.

Teſtis depoſitio ſecunda referens ſe ad priorem ſuam depoſitionem eſt admittenda. Sali.in l.iuſiurandū. C.de teſti. Dominicus in cap.teſtes. 3.quæſt.9.Bald. in cap.literis.colum.2.de præſum.Felin.in cap.cum in tua.colum.1.de teſti. vbi concludunt quod valet dictum teſtis dicentis, dico prout in alia mea depoſitione.ad idem Bar.in l.eos. verſ.quæro pro declaratione.ff.de falſ. quod etiam procedit quando prima depoſitio fuiſſet nulla. Bart. in l. legata inutiliter. colum.1. uerſ. facit in argumentum, de lega.1. Bald. in l.geſta. de re iud. quos ad hoc refert Gig. conſ.1.nu.5.

Teſtis depoſitioni factę in tortura, licet credatur quando varius reperitur, l.ſi poſtulauit, §.ſed ſi negauerit.ubi Bart. de adult. & in l.eos. de falſ. Alexand. conſil.63. uolum.1. & conſ.261. uolum. 6. tamen hoc non procedit quando teſtis eſſet periurus, quia contra tertium non creditur ei etiam in tortura teſtificanti, ratione periurij. Dec.conſ.189.colum.6. uerſic.nec obſtat quod infamia. Alexand.conſi.81. col.6.uerſ.deponit etiam.uol.3. & conſ.154. col.fi. uol.5.Corn.conſ.58.col.2.poſt med.uol.1.

Teſtis dicto ſuo falſitatem aliquam licet annectat, etiā ſcienter, nihilominus ualet eius depoſitio, dummodo falſitas illa non tangat negotium principale, ſuper quo deponit, ſeu eius ſubſtantiam, ita Anto.de But.in cap.cum cauſam.in fin.de teſti. poſt Specul. in tit.de teſte. §.1. in uer. item quod aliquid addit de ſuo.ſequitur Iaſ.conſil.42. ſub num. 10. uerſi.& propterea, & in l.2. ſub num.16. C. de bon.poſ.ſec. tab.l.ſi ex falſis.num.10.C.de tranſ.l.1.num.45.de of. eius, & ad hoc ut poſſit puniri de falſo, requiritur quod falſitatem commiſerit ſuper principali negotio, non autem ſufficit ſi ſuper incidenti. punitur tamen extraordinarie arbitrio iudicis. Iaſ.in l.ſi quis nec cauſam, in prin.num.22. ſi cert. pet.in l.1. §.1.num. 10.de no.op.nunt. Marſil. ſing.76. communis concluſio. uide ſupra uerſic. libris in parte defectuoſis, & infra uerſic.teſtis in parte uerus.

Teſtis falſarius licet extraordinarie à iudice punitus fuerit, non ob id ſublata eſt iudici facultas puniendi ipſum pœna ordinaria legis Corneliæ de falſis. ita Cyn. in l.nullum. C. de teſti. Abb. in capit.1.de crim. falſi.num.5. Iaſ.in l.1.§.qui mandatam.de offic.eius cui mand.eſt iuriſd.Dec.in cap.præterea.de offic.deleg.cum concor.per eos.adduc. Roma.conſil.213. præſuppoſito pro uero.conſ.375.in propoſita quæſtione.Bald. in d.l.nullum. Ad hanc propoſitionem faciunt dicta ſupra uerſic. condemnatus a iudice eccleſiaſtico. & ad materiā puniti ab uno iudice, an poſſit ab alio diuerſam iuriſdictionem habente etiam puniri, uide copioſe dicta per me in qq.legal.quæſt.17.numero 47.& ſucceſſiue, & uide ſupra uerſic. punitus ab uno iudice, & de teſte dicente falſum, an & quando puniatur de falſo, uel non, uide Gabr, lib.7. concluſ. de malef. concluſ.8. num.16.17.& ſequen.

Teſtis idoneus unus, & omni exceptione maior, licet ſufficiat ad faciendam ſemiplenam probationem, uel indicium de actu principali, ſecundum Bart. & Doct.in l.admonendi.de iureiur.tamen ad probandum indicium remotū, ſufficiunt duo teſtes minus idonei, nec omni exceptione maiores.Bald.Sali.& alij communiter in l. cunctos populos. ad fin.C.de ſum.Trin.& fide cathol. Bart.in l.1. §.quæſtioni fidem.de quæſt.Brun.de indici. colum.2. in fin. Soc. conſil.54.colum.2.in prin.uolum.1. uide ſup. uerſ. teſtes duo requiruntur, & uerſic. dictum teſtis ſolius.

Teſtis imperfecti qualitas coadiuuatur & ſuppletur per alium perfectiorem. Alexand.conſil.24.colum. 6.uerſ.nec prædictis obſtat.& conſil.166. colum.6. uolum.2.& conſil.120.num.23.uolum.4. Dec.in c. cauſam quæ.num.1.de offic.deleg. & in capit. licet cauſam.num.19. de prob. Iaſ.in l.ſi quis ex argentariis.§.1.de eden. & in l. ſi emancipati. C. de collat.colum.4. late Crau. conſil.73. num.27. Ceph. conſil.656.num.46. uide infra uerſ. teſtium debilitas. & facit, quia integerrima fides unius ſupplet defectum alterius, & ratione adiuncti purgatur ſuſpitio alterius, ut per Iaſ.copioſe ad l.prætor ait. de eden.§.cogentur.nu.2.& 4.

Teſtis in parte uerus & in parte falſus, in totum reputatur falſus. Alexand. conſil.53. in cauſa. num. 12.uolum. ſeptimo. Bart. Bald. & alii in l.ſi ex falſis. C. de tranſact. quos ſequitur Marſ. ſingul.76. communis, ubi copioſe de hoc, & in l.eos qui.num. 24. ff. de falſ. Rimin. iun. conſil. 113. uidebatur. numero 40.Nat.conſilio 315. in quæſt. numero 4. Ceph. conſilio 98. Dominus. num.37. Beci.conſil. 86. uidebatur. numero 15. &16. pro declaratione uide ſupra uerſ. teſtis dicto ſuo. & adde Innoc. in cap.fraternitatis, de hæret.in prin. Specul. in tit.de teſt.§.1.uerſic. item quid. Quod procedere etiam non diſtincto utrum capitula ſint ſeparata uel connexa, dicit Oldrad. conſilio 37. in prin. Bald. in l. fin.in 4.op.C.de edic.Diui Adr.tol. late Felin.in d. capit.fraternitatis. in uerſ. tertia concluſio principalis, quem refert Gig. conſilio primo. numero 28. Gabr.lib.ſeptimo, de malef.concluſ. quarta.per totam, ut etiam de inquiſitione, quæ falſa in uno capitulo, arguitur falſa tota, dicit Mantua conſilio 32. num.32. & conſil.62. num.36. Ceph. plures referens conſ.462.num.29.

Teſtis iuratus præſumitur, ſi notarius ſcribat talem teſtem iuratum reſpondiſſe.Bar.in l.Theopompus. colum.prima, poſt glo.ibi de do. præl. quam gloſ. dicit ſing. Bald.in cap. cum in iure.colum.ſecunda, de offic.delega.not. Abb.& Felin. in cap.tuis.num. ſexto, de teſti. & eſt communis ſententia teſte Alc. de præſum.regu.tertia.cap.13. numero quarto, & ſi ſemel iurauit parte citata, an, ſi uelit dictum ſuum declarare, pars iterum citari debeat, ponit copioſe Rebuf.in l.quod iuſſit.num.155. de re iudic. & cumulat pro negatiua Gabr. concluſ. lib.2. de citat. concl.1.num.185.

Teſtis non habens tantum in bonis quantum eſt cauſa ſuper qua deponit, an ſit idoneus necne, eſt iudici arbitrarium. gloſ. in §. ſi uero abſunt. in uer. facultatem. in Auct. de hær. & falcid. quam ſequitur vt ſingularem Roma.in l.2. in princ. qui ſatiſd.

tiſd. cog. Ale.cōſi.21.Viſo proceſſu.vol.3. ſequitur Deci.conſi. 105.& pro tenui. numero 5. Socin.reg. 442.fal.3. in fin. Dictum hoc improbat Iaſ.in auth. præterea.col.pen.C.vn.vir & ux. in l.ſi conſtante. 2.lect.nu.142.ſol.mat.& ibi Rip. nume. 32.& 33. Deci.conſi.163. in cauſa.in fi. Crot.de teſti.par. 4. nume.133.Apoſtil.ad conſi.Alex. 237. perſpectis. nume.4.vol.6.declarat Deci.d. auth. præterea.nu. 16.imo relinqui arbitrio iudicis quis dicatur pauper, dicit Meno.de arbitr.iud.lib.2.cent.1. caſu 65. numero 11.vi.ſup.verſi.teſtes deponentes. ad materiam teſtis pauperis ui. per Gabr. concl. lib.1.de teſti.concl. 18. per totam.

Teſtis unus ex pluribus a notario receptis ſi accuſetur de falſo, & dicat notarium aliter ſcripſiſſe quam ipſe depoſuerit, quo ad crimen falſi non magis creditur ſcripturæ notarij contra teſtem, quam teſti contra notarium. * eſt propoſitio communis ſecundum Alex.conſi.74.viſo teſtamento.col.pen.in fi.vol.1. & conſi.65.col.2.vol.2.pro quo ui.omnino Aegid. Boſſ.in tit.de falſ.numero 16.& 17. & Rol. conſilio 38.vol. 1. Contrarium in iudicio & in pract. ſeruari dicit Ioan.de Ami.conſi.119.nu.5. vi. Fel.in c.cum cauſam.in fi.de teſti.

Teſtis ut ab aliquo repellatur tanquā inimicus, ſufficit offenſam factā inter eos, licet alter ignoret. ita Bar. in l.1. in fi.per illum tex.de his quib.ut indig. quem ſequitur Imo.in c.Raynutius. de teſtam. Iaſ. conſilio 153.num.25.verſi. accedat.vol. 2. & conſi.167. num.8.vol.4.& in l.ſororem.col.vlt.C.de his quib. vt indig.Gram.voto 24.in cauſa Nicolai. nume. 1. vbi hoc ſingulare dicit.Hypol.in l. 1.§.præterea.nume.3.de quæſt.ubi multa cumulat.Vinc.Paleot. inter conſi.Alex.conſi.127.viſa inquiſitione.num.19. vbi hanc propoſitionem formaliter ponit. volu. 4. ſequitur Craue.conſi. 9. nume.6.Boſſi.in tit.de Inquiſit.nume. 52.Gram.conſi.2.in cauſa Regii. nu. 15.conſi.15.conditoris. nume. 13. & conſil. 46. & voto.3.nume.30.

Teſtis ut famam probet, debet deponere audiuiſſe a maiori parte.Bart.in l.de minore.§.ſi plurium. col. 5.verſi.ſed quid ſi dixi.ff.de quæſt.& in l.3. §. eius quoque.ff.de teſti.in fin. Ang. in l. 3. ff. ad Maced. Imo.in l.hæredes palam. in princ.de teſtam. Alex. conſi.20.inc.in cauſa appellationis.nume.9.vol.4. & conſi.94.in cauſa & lite.num.11.vol.2.Bald. conſi.406.lib.1.Curt.ſeni.conſi. 82.col.6.Deci.c. quia nos.not. 2. de appell. Pariſ. loquens de probatione famæ, in conſi.153.nu.13.& 14.vol.4.Gig.conſi.41. viſo & diligenter.nu.11.vi.ſup.verſic. teſtes de auditu deponentes.

Teſtis ut indicium faciat ad torturam debet eſſe omni exceptione maior, concurrente fama contra carceratū: Bart.in l.1.§.idem Cornelio.& in l.maritus.de quæſt.Bal.in l.milites.C.eo.& in c.1.§.ſacramentū. de conſuet.rec.feu.Alex.conſi.180.col.2.vol.2. Iaſ. conſi.22.uol.1.Deci.conſi.37.in cauſa rigoroſæ.colu.4.Gram. conſil.26.nu.48. Nouel.in praxi crim. nume.8.car.7.par.dicitur autem omni exceptione maior, contra quem nulla exceptio opponi poteſt. glo.in §.item uerborum.inſtit.de inutil.ſtipul. glo. in c.1.in ver.maiores.de conſang.& affin. Alex.conſi.64.col.2.uol.1.& conſi.72.col.pen.vol.2.Dec.in l.2.de reg.iur.Craue.conſi.99.col.pen.Rol. conſil. 7.nume.13.vol.1.Campan.ſuper. c. Regni, vbi. nu. 48. Et nedum debet eſſe omni exceptione maior, ſed debet etiā deponere de uiſu ſuper actu de quo quæritur. * eſt communis Doct.ſententia cum glo. in l.ſi quis.C.ad l. Iul.Maieſ.Bart.& alii in d. maritus. Car.& Imo.in clem.1.de hæret.glo.communiter approbata in l.in bonę fidei.C.de reb.cred.& in l.admonendi.de iureiur.Squil.de fi.cathol.c.31.Siman. in praxi hæreſ.tit.52. nu.13. vbi tractat de tormentis.Carrer.in pract.cri. nu.110.verſi. primum fallit. Plot.in l.ſi quando. C. un. ui. §.53.verſiculo ſexto quæro.nu.2.

Teſtium debilitas per conteſtes fide digniores firmatur, eorumque defectus aliorum idoneitate purgatur. Bal.per illum tex.in l. ſi quis ex argentariis. §. cogentur.verſi.quid enim. de eden. quem ad hoc citat Rom.conſi.290.nume.7.in fine.450.num.5. & 486.in fi.Alex.56.num.12.vol.2.Curt.55.poſt nu. 5.Iaſ.in l.cunctos populos.in 1.lect.col. pen. uerſic. Tertio fallit.& in 2.lec. nu. 53.C.de ſum.Trin. Deci.in c.licet cauſam.poſt nume.8.verſi. not. tamen. de probat.Marſi.in l.de minore.§.tormenta. num. 11.de quæſt.& in Rub.de fideiuſſ.nume. 287. Ang. conſi.1.in 1.dubio.quem refert Corſ.in ſing. uerſic. teſtis.x1.ſing.inc.licet pater.ſub nume. 2. verſic. & adduco quod pulchre uoluit.& Pariſ.conſi. 53. nu. 7.lib.4.I.B.Fer.conſi. 196.num.14. Applica dic. ſupra.verſi.ſuſpitio cauſata. Et de materia ſuppletionis inhabilitatis unius teſtis ex habilitate alterius. Grab.concl.lib.1.de teſti.concl.5.ui.ſup. uerſiculo teſtis imperfecti qualitas.

Teſtinm idiotarum uerba ad uulgarem intelligendi conſuetudinem referuntur, gloſſ. in l. ſi nepotes. de teſtam.tut.l.quoties.C.fam.erciſc.l.2. §.1.de orig.iur. qualitas enim loquentis intelligentiā uerbi cauſat.c.ſolitæ.de maior.& obed.Rom. conſi. 301. num.15.& ad hoc dicit Bal.in l.lege x11.tabularum: ad fin.C. de legit. hær. quod ſermones prolatos in vulgari debemus interprætari ſecundum artem literarum, vel ſecundum groſſum modum loquendi literaliter.ſequitur Alex.conſi.2.ſub.nu. 17. verſi. vnde in propoſito.ad materiam ui.Deci.in l. & militibus.nu.6.C.de milit.teſtam. ubi dicit, quod aliter intelliguntur verba prolata ab idiotis, & aliter ſi ſint prolata a peritis.ex gl.in l. pen. C. de uſu.ex Anch.conſilio 332.& ſicu.conſi.75. col.2.lib.4.

¶Theſaurus ſi inueniatur ab emptore in re ſibi uendita poſt contractum perfectum, non ob id poterit vēditor contractum reſcindere, nec intentare remedium.l.2.C. de reſcin. uend. Rom. in l. ſi quis cum aliter.de uerb.oblig.Anch.in c.cum dilecti. de empt.& uend.ubi etiam Imo. in c.cum cauſa. col. fin. eo.tit.Socin.conſi.48.nume.3.uolu. 4. Iaſ.in l.3.§. Neratius.col.pen.de acq.poſſeſ.Pariſi.conſi. 16.nume.84.vol. 2. valor enim rei uerus inſpici debet tēpore contractus, & non poſtea, quamuis poſtea creuiſſet.l.3.§.Diui.de iure fiſci.glo.& Doct.in c. cum cauſam.de teſti.Gabr.concl.lib.3.de emp. & uend. concl. 1. numero 111. Ad materiam autem theſauri, quis proprie dicatur, ad quem pertineat, & in loco religioſo, & ſacro inuentus cuius ſit ui.copioſe Couar.ad reg.peccatū.in 6.par.3.§.2.nu.1.2. & 3.

¶Tre-

¶ Trebellianica deducitur ab hęrede uniuerſali grauato per fideicõmiſſum, non autem ab hærede ſingulari inſtituto in re certa, & grauato eam reſtituere, ita Bal. in conſi. 281. viſo, in fine, lib. 1. & conſi. 221. ſuper lib. 5. Gui. Pap. q. 466. pater filiam, Abb. in cap. Raynutius, nu. 27. de teſtam. Iaſ. in l. Lutius, col. 12. de uulg. l. filiũ quem habẽtem, nu. 10. C. fam. erciſc. in l. quoties, nu. 3. C. de hęr. inſtit. in Auth. res quæ not. 2. C. com. de lega. Crem. ſing. 73. Fabian. de Cioc. in Auth. nouiſſima, nu. 250. C. de inof. teſtam. Socin. iun. conſi. 122. nu. 7. uol. 1. ubi aſſerit ſe nõ uidiſſe aliquem huic ſententiæ contradicentem. Purpur. conſi. 421. nu. 7. lib. 2. Bero. conſi. 76. nu. 5. lib. 2. Pariſ. conſ. ſen. 32. uol. 2. & conſi. 43. nu. 45. uol. 3. Crau. conſi. 19. nu. 14. conſi. 131. nu. 13. & conſi. 186. col. 1. & 2. ubi reſpondet argumentis Cur. iun. * in conſi. 160. ubi nu. 11. a communi receſſit, quam communem probant, Ioſe. Ludou. deciſ. Peruſ. 39. num. 24. Rimin. iun. conſi. 168. nu. 3. uol. 2. Decian. conſi. 18. nu. 25. lib. 2. Menoc. conſi. 401. num. 141. circa prohibitionem aũt Trebellianicæ, ui. ſup. uer. hæres inuentarium non conficiens. & Ceph. conſi. 153. magnificus, nu. 67. & conſi. 188. nume. 23. & Manti. de coniect. ultim. uolun. lib. 7. tit. 12. num. 1. & ſucceſſiue, & eo. lib. tit. 11. nu. 7. & 11. quid autẽ ſit in fideicommiſſo conditionali quando legitima filiorum excedit trientem, & importat ſemiſſem hęreditatis, vide Foſſan. deciſ. Pedem. 252.

Trebellianicæ deductio a teſtatore prohiberi poteſt, quando non grauat nominatim filium, ſed imperſonaliter. eo decedente ſine liberis, uoluit bona ad alios fratres peruenire, quo caſu, in dubio, fideicommiſſum cenſetur relictum ab heredibus filii, qui grauari poterunt, ſaltem ſub nomine appellatiuo, ut ꝑ Bar. in l. qui duos. in fi. & ibi Doct. de vulg. & pup. Iaſ. & alij in l. cohæredi, §. cum filiæ, nu. 3. & in l. Cẽturio, eo. tit. Et quod hoc caſu poſſit etiam filiis primi gradus prohiberi, tenuerunt Alex. conſi. 63. col. 3. uol. 1. Deci. conſi. 480. num. 14. Item ubi uellent detrahere duas quartas, ut per Rube. Alex. conſil. 43. col. 3. ubi plures citat. Item quando confectum non eſt inuentarium, quod eſt commune, teſte Pariſ. conſi. 126. nu. 37. uol. 1.

Trebellianica non detrahitur de fideicommiſſis uniuerſalibus relictis ad pias cauſas. §. ſinautem hæres, in Auth. de eccleſ. tit. & in Aut. ſimiliter, C. ad leg. Falci. Bar. in l. Marcellus, in prin. ad Trebel. Bal. in l. id quod pauperibus, in 2. q. & in l. ſi quis ad declinandam, C. de epiſc. & cler. col. 1. & in d. Auth. ſimiliter. Alex. in d. l. Marcellus, in prin. ubi concor. adducit. Butr. in c. Raynaldus. de teſta. Abb. conſi. 60. * viſo, col. 2. ubi dicit, quod iſta eſt cõmunis opinio, & quod pluries vidit per uiros pręſtantiſſimos ſic eſſe conſultum. & conſi. 139. circa duo. ad fin. Rom. conſ. 239. n. 2. ubi communem dicit. multa allegat, contrariam reprobat, iunc. addit. Mandoſ. iun. in uerſ. opinio. Iaſ. conſi. 214. nu. 6. uol. 2. Aret. conſi. 67. diligenter, col. pen. Deci. conſi. 299. in cauſa, nu. 4. Socin. ſen. conſi. 116. non poteſt, nũ. 27. ubi adducit ſequentes opinionem Bar. & conſi. 144. diligenter, num. 7. uol. 1. ubi dicit magis communem. Cur. iun. conſi. 120. præſupponitur, numero decimotertio, & 14. ubi addo, in uer. Trebellianica, & in uer. hoſpitali, uide ſupra uerſiculo, hoſpitalia locis ſacris.

Trebellianica prohiberi cenſetur a teſtatore, quando utitur uerbis uniuerſalibus, totam hæreditatem, vel omnem, uel integram, uel ſimilibus, ita Bar. in l. Cẽturio, in 3. q. prin. de uulg. & pupil. Bal. Ang. & Caſtr. in Auth. ſed cum teſtator, C. ad l. Fal. Gloſ. in Authen. de hær. & Falci. §. ſi uero expreſſim, & Inſtit. de fideicom. hær. §. ſed quia. Alex. conſi. 67. uol. 1. conſi. 5. in fi. ubi de magis communi, uol. 3. Deci. cõſilio 81. in 4. dub. Curt. iun. conſi. 17. num. 12. ubi de * communi, conſi. 21. nu. 3. conſi. 70. nu. 16. conſ. 160. ſub nu. 10. uerſ. accedat ad confirmationem, ubi addo. Et quia materia eſt ardua & prolixa, ideo remitto ad Rol. conſi. 12. nu. 4. uol. 1. ad Ceph. conſ. 153. nu. 7. conſi. 188. nu. 23. uol. 2. & conſi. 471. nu. 31. & 32. & latiſſime ad Iul. Clar. li. 3. ſent. §. teſtamentum, q. 63. per totam. Et ſic etiam, an prohiberi poſſit in liberis primi gradus, quia eſt quæſtio adeo inuoluta, ut multi hincinde ſcripſerint de communi, ideo poſt antiquos, ui. Marzar. in epit. in mat. fideicom. q. 49. ubi ponit ad ſaturitatem nedum theoricas legentium & conſulentium, ſed & quid in iudiciis ſeruatum fuerit, vide ſupra uerſiculo, teſtator licet generaliter.

¶ Triennalis temporis teſtimonium ſufficit ad probandam uitæ melioris frugem, Auth. de Monac. §. & dũ triennio. uerſ. nam & ſi uitium. quem tex. ad hoc adducit Rom. conſi. 236. nu. 6. Barb. in c. teſtimoniũ, ante fin. de teſti. Felyn. poſt Imo. in c. cum deputati. poſt prin. de iudic. Gomeſ. in pręſ. regu. de trien. prope fin. & hoc pro limit. d. c. teſtimonium, & reg. ſemel malus. in 6. not. Corſe. in ſing. uer. præſumptio. 1. uerſ. tamen limita. & Saly. in l. ſi minorem, uerſic. aut in his quæ uituperant, C. de in integ. reſt. min. Iaſ. in l. ſi prius. poſt nu. 43. uerſ. tu ergo dic in eo. de no. op. nunc. Alci. de uer. ſign. lib. 3. reg. 2. præſump. 7. uerſ. ſecundo limitatur. Boer. ad Dyn. ſuper d. reg. ſemel malus, ubi de hoc plura cumulat, ui. ibi.

¶ Tutor agens pro pupillo, ſemper in caſu dubio, cum matris uel conſanguineorum conſenſu agere debet, Iaſ. in l. bonorum, C. qui adm. quia tunc ſi ſuccumbat nullum damnum ſentit, glo. in uerſ. pupillo. cir. med. in l. Polla, C. de his quib. ut indig. quod enim ratione conſilii coniunctorum agit, non pręſumitur dolo, nec culpa feciſſe, per quam gl. Bal. in rubr. C. de pœna iud. qui male iudicauit, uerſ. quęro nunq̃d poteſtas. nõt. dicit, quod licet poteſtas teneatur in ſindicatu ex malo conſilio uel imperitia aſſeſſoris ſui, ſecundum glo. & Bar. in l. 2. quod quiſq. iur. id uerum eſt quando uoluntate ſua aſſeſſorem aſſumpſit, ſecus ſi ex ordinatione reipublicæ, tunc enim excuſatur. Ad hoc uide ſupra uerſic. officiales licet teneantur.

¶ Tituli allegationem, & uſum tanti temporis cuius memoria non ſit in contrarium, ad probationem ipſius tituli eſſe neceſſariam, ut quis tuto ſe tueri poſſit præſcriptione tanti temporis cuius non ſit memoria, dicit Curt. iun. in conſi. 158. nu. 18. ex Felyno, in c. accedentes, de præſcr. quod & Alex. ſentire uidetur conſi. 74. nu. 12. uol. 4. Cuius contrarium, quod tituli allegatio non ſit neceſſaria in tali præſcriptione, tenuit Feder. de Sen. conſ. 234. ſuper primo.

mo. col. 2. in fi. uer. maxime autem. Socin. conſ. 127. colum. pen. in fi. verſ. & eo maxime. uolum. 1. quod eſt repetitum in conſ. 181. uolum. 2. idem tenet Abb. conſi. 7. col. 4. verſ. & quamquam hæc. uol. 2. Doct. in c. 1. de præſcr. li. 6. Calder. conſi. 1. tit. de libel. obl. Guid. Pap. q. 408. in fi. Iaſ. in l. ſi certis annis. col. fi. in 10. limit. C. de pact. Gozad. conſi. 8. col. 8. circa * med. quam ſententiam dicit communem Crau. de antiq. temp. p. 4. §. abſolutis. nu. 49. pro qua materia, vide Purpur. in l. Imperium. nu. 193. de iuriſ. om. iudic. Barb. conſi. 35. col. 2. & 3. uol. 2. vi. inf. uerſic. titulum ex contractu.

Tituli probatio eſt adeo neceſſaria agenti poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus, ut non ſufficiat etiã quemcunque titulum probare, niſi ſit canonicus & legitimus, ſi enim eſſet infectus, etiam probatus nõ prodeſt ei, nec ualet. c. niſi. de conceſ. præben. Inn. in cap. ſignificaſti. de diuor. Bellam. deciſ. 287. Item quod. vbi dicit, quod allegãs titulum infectum peius facit, quã ſi nihil pro titulo allegaret. & deciſ. 639. allegans titulum. vbi dicit, allegans titulum penſionis, & agens reſtitutorio, nõ eſt audiendus propter titulum infectum, etiam ſi ageretur remedio attentatorum. Rota deciſ. 2. de reſtit. ſpol. deciſ. 16. & 24. eodem tit. in antiq. Fely. poſt glo. & alios in c. ſi cõſtiterit. num. 5. & in c. ad petitionem. nu. 3. 6. & 7. de accuſ. ubi allegando alias deciſiones concludit, agenti poſſeſſorio recuperandæ, obſtare notorium defectum proprietatis, & non iuris ſui. ſequitur Pa- * riſ. conſi. 22. uol. 4. & iſtam ſententiam communem aſſerit, & ſequitur Ferret. conſ. 118. legatus. ſub nu. verſ. accedat ad prædicta. vol. 1. ubi ponit exemplũ ex Doct. quando ſcilicet agenti poſſeſſorio, obijcitur de reſeruatione cum decreto irritanti, ut no. gl. & Doct. in c. ad decimas. de reſtit. ſpol. in Sex. nam decretum inficit petitorium & poſſeſſorium. c. ſi eo tempore. de elect. in 6. cap. 1. & 2. ut lite pen. eo. lib. Rota deciſ. 3. & 4. de reſtit. ſpol. in nou. & deciſ. 2. eo. tit. in antiq. & in beneficialibus debet colorari poſſeſſio, aliàs agẽs caret omni iuris remedio. Cald. in repet. c. cum noſtris. q. 2. de conceſ. præben. Lap. alleg. 103. viſa mihi. col. 2. uerſ. Calderinus, & vide ſupra verſ. decretum irritans, & verſ. poſſeſſio habita. & verſ. ſpolij reſtitutio facienda.

Titulum cum errore iuris nõ nocere, quo ad fructuum acquiſitionẽ, dicit Bar. in l. ſed & ſi lege. §. ſcire. ꝑ illũ tex. de pet. hær. gl. in l. de fructib. de donat. inter vir. & vxo. & in l. qđ vxor. de acqu. poſſ. Bar. Caſtr. & Imo. in l. ſi fur. §. 1. de vſucap. Bal. in l. venditioni. C. de vſucap. pro emp. Curt. ſen. conſi. 72. num. 37. * vbi dicit omnes ita tenere. Curt. iun. conſi. 28. num. 6. Aret. conſi. 17. Balb. in l. Celſus. de vſucap. col. 5. uerſ. tertio limitat. Iaſ. conſi. 84. col. 5. uolum. 1. & in l. Pomponius. §. quæſitum. num. 16. de acq. poſ. Socin. conſi. 33. num. 10. uolum. 4. Rom. ſing. 91. & conſi. 454. num. 24. & utrobique adden. Abb. conſ. 34. col. 1. uolum. 1. Ruin. conſi. 91. num. 5. libro 5. Quod in fructibus induſtrialibus, non in naturalib. declarat Fel. in c. de quarta. de præſcr. ſub num. 30. uerſ. ex quibus. Curt. ſen. vbi ſupra. num. 43. idem, quando ius reſiſteret, dicit Fel. ubi ſup. nu. 31. uerſi. 3. reſtitutio. Bal. in d. l. Celſus. in 4. not. Abb. in c. dilecto. col. 3. de præben. & in c. grauis. nu. 17. de reſt. ſpol. Deci. in c. cum cauſa. in ult. not. de offic. deleg. Laur. de Rodul. in c. ſine exceptione. 12. quæſt. 2. quæſt. penult.

Titulum ex contractu præſumi ex curſu temporis, dicit Bal. in l. 1. col. 3. in prin. C. de fideicom. Flor. in l. cum de in rem uerſo. colum. fin. de vſur. Aret. in §. æque. col. 6. Inſtit. de actio. Imo. in l. 1. §. fin. col. 2. de aq. plu. arcen. Butr. in ca. peruenit. colum. 19. de cenſi. Angel. in repet. l. ſi certis annis. colum. 7. C. de pact. Alexan. conſi. 11. colum. fi. uolumine quarto, & cõſilio 48. columna fin. uolum. 5. Crau. de antiq. temp. parte 3. num. 12. ubi declarat. & conſi. 93. col. 2. Cõtrarium alibi ſcripſit Bal. in l. qui in aliena. §. 1. circa finem. de acquir. hær. & in l. 1. col. 13. C. qui * adm. Affirmatiuam dicit communem Gabr. conclu. libro 1. de præſump. concluſ. 1. num. 17. Materiam tituli acquiſiti ex conſuetudine immemorabili, an ſcilicet probari debeat, uel præſumatur, & an dicatur probatus probata cõſuetudine, & an ſufficiat illum allegare, copioſe cumulat Gabr. concluſ. libro 5. de præſcr. concl. 1. nu. 45. 46. & 47. vide ſup. verſ. tituli allegationem.

Titulum habens dicitur poſſidere iure proprio, & non iure familiaritatis, quia, in dubio quis præſumitur poſſidere ex titulo præcedenti. l. 2. ubi gloſ. & Bart. C. de acquir. poſ. Doct. in l. qui iure. de acq. poſſeſ. Socin. conſi. 60. colum. 2. & conſi. 131. per totum. etiam quod titulus eſſet inutilis. Soci. conſi. 13. inſignis. colum. 5. circa medium. Bal. in l. ordinarij. C. de rei uendic. & in l. qui accuſare. colum. fin. C. de eden. in l. incerti. colum. 11. C. de interd. & in l. momentaneæ. C. qui legit. perſ. Aret. in §. quadrupli. colum. pen. uerſ. & prædicta. Inſtit. de action. Felin. & Deci. in c. licet cauſam. de probat. Ripa in l. naturaliter. §. nihil commune. num. 100. de acquir. poſſ. Curt. iun. conſi. 168. nu. 33. vide ſup. verſ. poſſeſſio familiaritatis iure.

Titulum habens in ordinationibus factis ab Eccleſia, ſeu eccleſiaſtica perſona, præfertur habenti poſſeſſionem ſine titulo. c. cum autem. de iure patr. c. cum inter canonicos. de elect. Ioan. And. in c. continebatur. de his quæ fiunt a prælat. in nouel. rationem aſſignat Rom. conſi. 298. ſub nu. 2. verſ. vltimo videtur. & quia Iaſ. & quidam alij fuerunt in contraria ſententia, vide pro ea Mand. iun. ad d. conſi. Rom. lit. E. ubi pro & contra allegat & declarat.

Titulus inductus præſumptiue ex conſuetudine temporis immemorabilis pręſumitur iuſtus, Ant. de Butr. in c. peruenit. colum. 8. uerſ. credo tamen. & col. 13. verſ. ſed ſi non conſtat. de cenſi. Abb. conſ. 7. col. pen. uerſic. & ego puto. lib. 2. Alex. conſi. 24. nu. 15. & 16. uolum. 5. Felin. in c. cum nobis. colum. 3. uer. quia ſecundum. de præſcr. Iaſ. in l. quominus. col. 8. uerſ. item dicit. flumin. Balb. de præſcr. par. 1. 2. par. prin. q. 7. ſub num. 60. uerſ. ſed ſatis eſt. Corn. conſi. 22. num. 36. uerſ. ſecus dicendum. uolum. 3. ubi dicit, quòd iſta conſuetudo habet uim iuſtæ conceſſionis, ita ut præſcribẽs tutus ſit in foro cõſcientiæ.

Titulus nullus cauſare non poteſt pręſcriptionem etiã longiſſimi temporis. Pau. Caſtr. conſi. 70. quia fruſtra. colum. fin. & conſi. 425. in quadam. lib. 1. Abb. conſi. 34. colum. 1. libro 1. & conſi. 19. colum. 2. li. 2. Alex. conſi. 73. colum. fi. uolum. 2. & conſi. 46. in 2. dub.

dub.uol. 3.Socin.conſi.29.colum.7.in 2.dub.uol.1. Anchar.conſi.vlt. colum.pen. Bellam. conſi.7. col. pen,uerſ.quarta etiam ſolutio. & conſi.10. colum. 9.poſt medium.ver.ſecundum fundamentum. Cur. iun.poſt Feli.conſi.185.nu.5. Crau.de antiq.temp. partę 4. §. materia iſta.num.6. & 7. ubi ponit omnes tenentes contrarium, & diſtinguit plures caſus, ut ibi.

¶ Tolerantia præſtat ſecuritatē bannito, licet nōdum ſit de banno cancellatus.Salyc.in l.nullus.C.de Iudæis.ſequitur Ioan.de Anan. in c.ſicut. colum.5.de Iudæ.dicens hoc eſſe dictum ſingulare, & ſe uidiſſe ſeruari Bononiæ.refert & ſequitur Felyn.in ca.quæ in eccleſiarum.ſub nu.9. verſ. quartus caſus. de conſtit.& hoc uerum dicit Ioan.de Arno. ſing.10. inci. præcedentibus.non obſtan.conſt.Reg. pœnam eorum.comprobat Marſi.ſing.77.patientia.uerſic.ex hoc.& ſingul.340.caute agunt.verſ. limitat etiam. Deci.tamen conſi.326.in fi.dicit,quod ante factum toleratus non poteſt impune occidi,poſt factum autem occiſores excuſantur, quia multa facta tenent; quæ a principio fieri prohibentur. l. patre furioſo. de his qui ſunt ſui, uel alien.iur. & ibi Iaſ.idem in l. Barbarius. de offic. præt. num.61. quod dic verum in bannito tolerato ab eo qui habet poteſtatem rebanniendi ipſum ad libitum, & ei faciendi ſaluum conductum,nam pro tempore quo toleratur habetur pro non bannito. & iſtud operatur patientia ipſius domini principalis ſuperioris,ut per multos caſus ſimiles exemplificat Hyppol. conſi.9. num.25. & conſi.10.num.26.Menoc.conſi.75. num.49. uſque in fi. parte 3.Maſcar. concl.162. nu.7.8.& 31.

¶ Torqueri ad hoc,ut quis ex mala uoce,& fama poſſit, requiritur quod talis diffamatio ſit in eodem genere delicti, nec ſufficeret de aliis diuerſis criminib. reum eſſe diffamatum. Barto. in l.Caſſius. de ſenat. Bal.& Imo.in l.fi.de hæred.inſtit.Ioan.And.in reg. ſemel malus.de reg.iur.in 6.& ibi Dyn.Alex.conſi. 50.col.2. conſi.165. colum.7. uolum.primo. Thomas Gram.uoto 3.Illuſtriſſime.Ang.de maleſ.& ibi Arim.in ver.fama. nume.41.Hyppol.conſi.3.ſæpe ac ſæpius.num.5.& 6. uolum.1. qui hoc dictum limitat.Aret.conſi.13.Rom.conſi.7. Paris de Put.de ſindic.in uer.tortura.verſi.an fama. Io.Mil.in prac. uerſ.hic ſunt.a nu.19. vſque ad nu.30.

Torqueri iuridice,& cum bona conſcientia non poteſt quis;niſi præcedant legitima indicia, & leuitas vitæ inquiſiti ſeu accuſati,ut in Regno ſeruatur, ubi iudices ſciunt, & intelligunt quid faciunt, per c.Regis Caroli Secundi,quod inc. tormenta.& in c.ſi iuſte.& utrobiq; Doc.& And.de Iſer.in cōſtit.ſi dāna clādeſtina.poſt gl.ibi.Afflic.in li.1.cōſti.rubr.21.ſuper conſtit. in quæſtionib.nu.12. Carau. in comm. ad rit. Mag. Cur. vic. ſuper ritu 41.Anni. Troy. in commen.ſuper pragm.Regni.pragm.45.incip.inoleuit, ut fida. Ioan.Ant. de Nigr. ſuper cap.6. Regni. numero 127.ubi dicit ita ſeruare magnam curiam vicariæ.

¶ Tranſactio aliquando eſt generalis, aliquando ſpecialis,& utraque vario modo conſideratur, generalis ſi fit ſuper petitione ſpeciali, & poteſt ſalua ratione recti ſermonis reſtringi ad petitionem ſpecialem,reſtringi debet.l.ſi de certa. C. de tranſac.ſi nō poteſt reſtringi,ad omnia extendi debet.arg.l.pluribus.de acceptil.Si fit ſuper petitione,& proſequutione generali,debet generaliter intelligi, l.ſub prætextu.C.de tranſac.& refertur etiam ad incognita, quia cum petitio fuerit generalis, uidetur de omnibus generaliter cogitatum,ſecus ſi petitio fuerit ſpecialis.Abb.in c.1.de tranſac.poſt Bar.in d.l.ſub prætextu. licet alij quo ad incognita contrarium tenuerint, fallit ſi dolo aduerſarij erant incognita, l. tres fratres.de pact.Item in his, quę debentur ex teſtamento.l.de his.de tranſac. Abb. ubi ſupra.ſi autem fit ſuper petitione generali, proſequutione autem ſpeciali,refertur etiam ad non proſequuta, ſi aduerſarius dolo proſequutus non fuerit,l.de rebus.de arbitr. ſecus ſi ſine dolo, tunc enim refertur ad proſequuta tantum. d.l.de rebus. ſi poteſt ſalua ratione recti ſermonis ad proſequuta tantum referri, aliàs ſecus.Abb.ubi ſupra. Specialis ſi fiat ſuper petitione ſpeciali non extenditur ad aliam ſpeciem.l.age. C. de tranſ. quia ſequentia per præcedentia declarantur.l.ſi ſeruus.§.fin. de legatis.1.ſi autem fiat ſuper petitione generali, reſtringitur ad ſpeciem in tranſactione comprehenſam. gloſ. in dicto c.1. de tranſac.per l.pen.C.eo. Ad materiam, vide Paul. & Alex.in l.2.ſi quis caut.Felyn.in c.ſuper literis. nu. 44.de reſcri.& conſi.10.num.5.circa medium. poſt Abb.in d.c.1.

Tranſactio facta ad fauorem extranei a tutore,conſtituit ipſum tutorem in mala fide. l. quemadmodū. in fi.C.de agric.& cenſi.lib.10.l.non dubium.C.de legi.l.iubemus nulli.C.de ſacroſan.eccleſ.ubi habetur,quod tutor, aut curator alienans bona minorū abſque ſolemnitatibus iuris,dicitur eſſe in dolo, ex quo contra legum interdicta contraxit.pro quo vide Deci.conſi.178.in cauſa. colum.2. uerſ. & caſu. Anchar.conſi.316.in cauſa.col.1.cum ſeq.Cur.iun. conſi.29.ſub nu.14.in fi.Ruin.conſi.29.plura.verſ. ſuper quarto.in fi.uolum.5.Socin.conſi.46.cum in præſenti.colum.2.uerſic.circa ſecundum. uolum.1. & conſi.213.cum in preſenti.colum.2.uer.circa ſecundam,& verſ.prima pars. uol.2.

Tranſactio facta ad fauorem rei in caſu a iure conceſſo, ut puta in delicto, quo dato & uerificato uenit infligenda pœna mortis uel ſanguinis, licita eſt, ut no.Iaſ.& alij in l.tranſigere. C. de tranſact.Nouel. poſt eum, & alios in pract.crimin. ſub tit.inquiſitio quid ſit.num.89.& in tract.ad defenſam.ſub tit. an indicia pro reo danda ſint. nu.117. Silueſt.in Sum. in ver. accuſatio.§.vndecimo. quia vnicuique licitū eſt ſuum ſanguinem redimere.gloſ.in dicta l.tranſigere.in uer.prohibitum.ubi Purpur.num.17. quam * ſententiam communem dicit Curt.iun.ibi. num.4. nedum in criminibus publicis,ſed etiam in priuatis, ut poſt alios dicit Clar.libro 5.ſenten.§.fin. quæſt. 58.uerſ.ſucceſſiue uideamus. nec ob id oritur indicium,nec arguitur delictum. l.fi.de præuar. Bolog. in d.l.tranſigere.nu.10.Gabr.concl. lib.7.tit.de crimin.concl.23. pro qua materia, vi.Rom.ſing.688. tu audiuiſti.& Io.Bolog.ubi ſup. ſub nu.25. uerſic. quinto ampliatur.vbi late examinat materiam trāſactionis in delictis de iure canonico. & de hac materia eſt Bulla Pij Quarti.reform.tribun.tit. de procur.fiſci.verſ.procurator præfatus.

Tran-

Tranſactio ſpecies alienationis eſt, ubi ex ea quid alteri dari contingit. l. ſancimus. C. de reb.alien. non alie. de uer.ſign.l.alienatum.in prin.not. Bal.in c.ſi uaſallus.in fi.ſi de feu.con.fu. inter dom. & agn. & in cap.1. de controu. int.vaſ. & al.de benef.per l.ſi pro fundo.iunc.not.in l.ſiue apud acta. C.de tranſ. & dicit Bal. ad hoc in d. c. 1. quod feudum alienari dicitur,ſi quis tranſigendo feudi poſſeſſionem alteri tradat, non etiam ſi feudum poſſeſſori dimittat. ſequitur Alex.conſi.40. num.3.uolum.6.Iaſ.in l.fi. q.10. C.de iure emphyt.Tiraq. de utroq.retr.tit.1. §.1.glo.14.num.66.& 67. & ibi. num.55.oſtendit tranſactionem eſſe ſpeciem alienationis,ut de compromiſſo dixi ſup.uer. compromiſſum fieri non poteſt ab eo.& verſ. iurans non alienare.

Tranſactionem licet reus non impleuerit,ſi tamen poſſit implere,actor ad priuatam actionem redire, & a tranſactione diſcedere nō poteſt, ſed ſolum ex tranſactione agere debet, ut reus impleat. l.ſi quis maior.C.de tranſac. ſecundum Guiel. ibi. quem refert ac ſequitur Caſtr.ibid.colum.fin.uerſic. ideo extra gloſ. ubi dicit hunc intellectum eſſe ſingularem, & meram continere veritatem.quem ſequuntur Alci. ibid.& Iaſ.in l.quamuis.in fi.uerſ. item & ſecundo. C.eod.Doct.omnes in l.ſi pro fundo. eodem tit. ex quo dixit Caſtr. in d. l. ſi quis maior.quod regula, quod quis in eo non poſſit ſe fundare,quod nō ſeruauit, fallit in tranſactione, quia in ea quis poteſt vim facere,quamuis eam adhuc non ſeruauerit,dūmodo cogi poſſit ad eam ſeruandam & implendā, & hoc odio litium, ne ſemel ſopitę iterum ſuſcitentur.Caſtr.ibi,in fi.quod inquit menti eſſe tenendum.ſequitur latius proſequendo Cepha.conſi.24. nu.10. & ſucceſſiue.

Tranſactionem non reſcindi prætextu læſionis, quæ multum excedit dimidiam iuſti precij,atq; ita enormiſſima eſt,ſcripſerunt gloſ.in c.cum cauſam.de emptio.& vend.ubi Doct.gloſ.in l.Lucius.§.vltimo.ad Trebel.Specul.de empt.& uend.§.nunc dicendum. verſ.quid de tranſactione. Salyc. & alij in l.2. C. de reſcin.uend.Guid.Pap.ſingul.376. Curt.ſen. conſi. 65.ſub nu.27.uerſic.& hinc dicimus.Abb.in conſi. 12.colum.1.libro 3.Ruin.conſi.132. num.3. lib.1. Deci.conſi.216.numero quarto.Gram.deciſ.66.nu. 47.Pariſ.conſilio 96.num.61.uolum.1.Bero.conſ. 176.num.25.uolum.1.qui teſtatur hanc eſſe magis * communem omnium opinionem. & ibid.num.31. poſt alios ſcripſit, nec ob enormiſſimam læſionem reſcindi.Rolan.conſi.28.num.25. uolum.4. Socin. iun.conſi.32.colum.2.& conſi.59.num.4.uolum.1. Gabr.concluſ.libro 1.tit. de empt.& uend.concluſ. 1.num.68. Socin.iun. conſi.32. num.48. uolum.3. Menoc.alios,& contrarium tenentes referens,conſ. 401.num.158.& num.159.ubi ex mente Doct.diſtinguendo opiniones concordat, vide ſupra uerſic. læſio dicitur.Quid autem ſit ſi interuenit iuramentum, ſunt opiniones, vide copioſe Curt.iun. conſi. 53.num.10.ubi addo in uer.læſionem.ſecus autem eſſe quando dolus tranſactioni cauſam dediſſet, dicit Mining.lib.6.obſeru.c.91.quod incipit.Tametſi. Cagnol.in d.l.2.Gabr.conſ.154. Ceph.conſi.34.& 210.Purp.conſ.232. Oſaſ.deciſ.41.Antonius.uerſ. præſens.vi.ſup.ver.reſtitutio competit minori.

¶ Tranſgreſſores legum nō dicuntur illi,qui leges uſu non receptas non ſeruant.Oldr. conſi.259. ſub nu. 1.uerſic.ſecundo quia.Anchar.conſi.283. iure ſtricto,poſt prin.ubi etiam concludit,quod ſicut leges moribus utentium confirmantur,ſic moribus utentium in contrarium nonnullæ leges abrogatæ ſunt. Alex.conſi.6.uiſo,nu.2. & conſi.132. uiſa. num.4. uol.1.Butr.in c.quia circa. de conſang. & affin. ubi quod quando lex non recipitur ab omnibus ſciente ſuperiore, talis lex non ligat,quia ſuperior ſciens contrarium obſeruari,uidetur eam tacite tollere,ſequitur Aret.conſi.11.nu.5.Iaſ.in l.filius qui.nu.22. & 23.de lib.& poſth. Caſſan.conſi.1.nu.53. quam * ſententiam dicit communem,Deci.conſi.638.communitas, nu.11.

¶ Trebellianica de rebus fideicommiſſario reſtituendis,quarum alienatio per eundem fieri prohibetur, non detrahitur.Auth. ſed in ea. & in corpore unde ſumitur. C.ad l.Falci.Rom.conſ.206.nu.1.Gui.Pap. deciſ.51. ante fin. Aret. conſi.37. poſt nu.10. uerſ. maxime.Corſ.de Trebel.§.2.uerſ.quarto pondero. Curt.iun.conſi.160.nu.2.ubi dico ſuper uer.non poteſt detrahi.Rui.conſi.115. ante nu.26.lib.3. Pariſ. 126.nu.34.lib.1.17.nu.20.lib.2.17.nu.30. & ſeq. * 43.nu.11.lib.3. quam ſententiam dicit communem Curt.iun.conſi.117. ubi dixi ſuper uerſ. confirmantur præmiſſa,& Pariſ.conſi.9.nu.15.lib.2.Manti.de coniect.ult.uolun.lib.7.tit.11.& 12.ubi plene.

¶ Tutor conuertens in proprios uſus pecunias pupillares, poteſt dici prædo. Ang.Imo.& alij in l. Pomponius,§.ex facto,de acq.poſ.Alex. in l.ex ſtipulatione,eo.tit.Iaſ.conſi.219.nu.4.uol.2. Socin.conſi. 190.col.2.uerſ.quarto quia, uol.2. Grat. conſi.23. nu.17.uol.1.Plot.de in lit.iur.§.5.nu.11. Rol.conſi. 44.nu.26.uol.1.Socin.iun.conſi.148.in cauſa, nu.6. uol.1.quid autem tutori incūbat, qualiſque ſit eius obligatio in bonis pupilli adminiſtrandis, & in ratione de ipſis reddenda, vi. Deci. conſi.110.num.7. conſi.178.in cauſa.in prin.& conſi.192. in caſu, in prin.Socin.conſi.46.nu.4. uol.1. Afflic. deciſ.360. nu.2.Goz.conſi.17.nu.10.Menoc.de arbitr.iud.lib. 2. centu.3.caſu 209. nu.19. & quod ſi conſtat eius rationes male uel non plene redditas, teneatur iterum eas reddere, licet ſibi facta fuerit generalis liberatio, tenent Caſtr.conſi.308. aduertendum, Anchar.conſi.331.viſis.Crau.conſi.282.nu.8. in fine. Menoc.conſi.22.nu.10.& d.caſu 209.nu.39.declarat Ceph.conſ.192.nu.44. & quid ſi non promittat expreſſe ſuſcipere defenſionem pupilli, an tutela reddatur nulla,ponit Nat.conſ.214.viſo.nu.13.poſt Iaſ.conſi.4.ſub nu.22.uerſ.vltimo,uol.3.

Tutor datus teſtamento,neque tutelam aſſumēs,quęcunque ſibi teſtamento relicta hodierno iure amittit,nulla facta diſtinctione, an contemplatione recompenſandi oneris tutelæ, an uero alia cauſa ſibi relicta fuiſſent.Iac.de Beluiſ.in Auth.de hær.& Falci.§.his omnibus,in ult.op. quam ſententiam Bart. & Bal.comprobarunt in l. ſi legatarius, C. de lega. per d.§. his omnibus,& per Auth. hoc amplius, C. de fideicom.Rom. conſi.207. nu.3. & 235.nu.1.in fi.Iaſ.in d.l.ſi legatarius.Deci.conſi.191.nu.4.ubi dicit hoc ſaltem habere locum in legato liberationis, quod uidetur cum ipſa tutela connexitatem habere,

re. Vnde ſi tutelam non ſuſcepit, non uidetur quod legatum liberationis conſequatur, ut no. Ang. conſ. 102. videatur tamen idem Ang. conſi. 166. in 1. dubio. Alexan. in l. pen. C. de lega. Bal. conſi. 356. li. 4. Caſtr. conſi. 337. lib. 1. Ruin. conſi. 38. num. 3. & 4. lib. 2. propoſitionem declara, niſi legatum alteri reſtituendum eſſet. Rom. in Auth. ſimiliter. C. ad leg. Falcid. ſpeciali 35. circa ult. uolun. quo autem ad legatum liberationis, vi. ſup. uerſ. legatũ liberationis.

Tutor inuẽtarium ante ſuſceptam tutelæ adminiſtrationem conficere debet. de adminiſt. tut. l. tutor qui repertorium, C. eod. tit. l. tutorem. item & librum rationum. de tut. & rat. diſtr. l. 1. §. officio. Ang. conſil. 175. Rom. conſi. 118. nu. 2. in fi. Deci. conſi. 178. in princ. 192. in princ. Pariſ. conſi. 84. num. 19. lib. 1. Grat. reſpon. 23. colum. 1. verſ. tertio præmitto. li. 1. Socin. iun. conſi. 148. num. 6. li. 1. quæ ſi non faciat, incurrit uarias pœnas, quas ſigillatim enumerat Rom. d. conſi. per totum. quid autem ſit in hærede, vide ſup. verſ. hæres inuentarium non conficiens. & uerſ. iurari poteſt in litem.

Tutor ſolus bonorum poſſeſſionem agnoſcere poteſt; non autem repudiare, l. tutor. de bo. poſſ. Azo vult hoc a tutore fieri poſſe cum iudice interuenientib. amicis. per l. magis puto. §. nõ paſſim. de reb. eo. qđ ſolus non poſſit, eſt glo. in d. l. tutor. §. fi. dum dicit quod non videntur tutores, quando pupillum ſpoliant, & ſic repudiare non poteſt. diuerſitatis ratio eſt, quia licet tutor ſolus adire poſſit, pupillus tamẽ aduerſus talem aditionem reſtituitur. l. 1. C. ſi ut ſe ab hæred. abſtin. & ſic non eſt damnoſum pupillo. Secus in repudiatione, quia, ſi res hæreditariæ non eſſent integræ, non poſſet minor reſtitui, l. quod ſi minor. §. Scæuola. de minor. l. fin. C. de repud. hæred. l. qui fundum. §. ſi tutor. pro emp. Barto. Iaſ. & Deci. in l. bonorum. C. qui adm. in prin. firmant pro. poſ. & reſpondent ad l. is poteſt. de acq. hęr. quæ videtur ſentire contrarium, quòd loquitur in eo qui proprio ſuo nomine poteſt adire, & repudiare; ſecus in tutore & alijs qui alieno nomine faciunt.

Tutor tenetur de iure ad legitimas uſuras pupillares, ſi pecuniam pupillarem in fœnus non exerceat. l. ſi tutor conſtitutus. de adminiſt. tut. cum primum potuerit, alioqui non, ut dicit ibi gloſ. in uer. non collocauerit. per iura in ea allegata, & ſic erat olim. hodie vero tenetur pupillo ad intereſſe, ſi pecuniam idoneis mercatoribus non tradat ad honeſtam, & licitam partem lucri. Bar. in l. tutor qui repertorium. §. ſi poſt. & §. ſeq. de adminiſt. tut. Rom. conſi. 139. ſub num. 5. uerſ. ex quo ſequitur. vel in emptionem prædiorum non conuertat. Bart. in l. Diuus. ad leg. Falc. Rom. ſing. 179. Bald. in l. 1. ad fin. verſic. deinde venio. C. de cond. ind. Soci. reg. 3. fal. 36. & conſ. 2. in 3. q. lib. 1. Deci. conſi. 178. ante fin. & 192. col. 1. uerſi. tertio tenetur tutor. & conſi. 255. nu. 4. Lup. in repet. c. per veſtras. car. mihi 248. col. 1. de donat. inter vir. & uxo. Pariſ. conſi. 74. num. 20. li. 1. prima obligatio receſſit ab aula, ſecundus ſeruatur, quia etiam iure canonico licitum eſt deponere pecuniã apud mercatorem ad honeſtam partem lucri, d. c. per veſtras. Bar. in d. l. Diuus. Rom. conſi. 517. num. 11. in fin. intellige tamen ut ſupra verſic. pecuniam dans mercatori.

Tutores de bonis pupillorũ ſine illis ualide poſſe contrahere, ac diſponere, excepta aditione hæreditatis, & reſtitutione, quæ per hæredem fieri debent, non per alium, dicit Caſtr. in l. reſtituta. §. pupillus. ſub num. 1. verſ. alij etiam. ad Treb. per textum. in l. eum qui. §. ſi actori. de conſt. pecu. l. bonæ fidei. in fi. de verborum ſignif. l. apud Iulianum. §. cõtractus. uerſ. ego puto. quib. ex cauſ. in poſ. eat. Ceph. conſi. 316. num. 31. & 32. cum plur. ſeq. præſertim in cauſam alimentorum pupilli. l. tutor urgentibus. de minor. Cephal. filius inter conſi. patr. conſi. 651. num. 13.

Tutoris a matre nominati admiſſio eſt arbitraria iudici. Barto. in Auth. ſacramentum. C. quan. mul. tut. of. fun. poſſit. & in l. ſi quis ſub conditione. nu. 29. de legi. tut. Bal. in l. precibus. nu. 21. C. de impub. Salic. in dicta Auth. ſacramentum. in fine. Corn. conſi. 284. libro 1. Curt. ſen. conſi. 47. ſuper controuerſia. col. 2. Curt. iun. conſi. 94. num. 8. in fi. Deci. in c. ex parte, il 2. col. vlt. de appel. Goz. conſi. 54. num. 10. ſup. uerſ. maritus ſecundus.

V.

VAGABVNDI poſſunt vbique puniri pro delictis etiam alibi commiſſis. Bart. in l. hæres abſens. §. proinde. num. 4. de iud. quem refert & ſequitur Pet. Duen. in reg. 378. in 4. limit. Cępo. conſil. crim. 58. nu. 23. Ruin. conſi. 18. nu. 3. uol. 4. Gram. deciſ. 25. nu. 9. circa finem. Clar. in prac. crim. §. homicidium. q. 39. uerſ. cæterum ſi reus ſit vagabundos. Bernar. de Plo. conſi. 133. nu. 14. in to. 1. conſi. crim. diuerſ. Boſ. tit. de foro comp. num. 70. vagabundos autem Clarus ubi ſup. verſic. ſed hic quæro. vocat eos qui per mundum vagantur, nec habent certum domicilium in quo habitent. vide Burſ. conſi. 397. nu. 20. & ſucceſſiue. & Ioſ. Lud. deciſ. Luc. numero 18. & 19. & ſucceſſiue.

¶ Variatio non afficit reum de iure, nec in ipſo conſiderabilis eſt, ſed tantum in teſte. l. vnius. §. teſtes. in quo ſe fundant omnes Doct. circa variationem, de quæſt. Gram. voto. 30. num. 16. & 17. vbi de materia. & latiſſime Carau. ſuper ritu 79. nu. 14. ubi poſt multos quos citat, concludit ex illo ritu, quod principalis ex variatione, & periurio non torquetur, ſed quòd leges loquentes de tortura inferenda ratione varietatis, & periurij, habent locum in teſte tãtum, vt ibi per eum. poſt Bal. in l. pręsbyteri. C. de epiſc. & cler. ſequitur Clar. §. fin. quæſt. 21. uerſ. mendacium. Burſ. conſ. 79. num. 15. parte 1. ubi loquitur in materia hæreſis, vide infra verſ. variatio rei in ſuis. Reo enim licitum eſt cõtraria dicere, & ponere pro ſui ſalute. l. nemo. de excep. l. 1. de bon. eor. Iſern. ſuper conſti. ſi damna clandeſtina. colum. 7. ubi dicit, quod ſi principalis variet vel vacillet, non propterea tormentabitur, licet enim principali variare ſine pœna, ut dicit idem in cap. 1. §. ſacramentum. de conſuet. rec. feu. & ſuper conſti. edictorum, Affl. ſup d. conſt. ſi dãna, no. 63. & ita tenent omnes practici, & boni Doct. maxime in Regno, propter authoritatem And. de Iſer. ut dicunt Paris de Put. in tract.

de

de ſindic. in ver. viſo de indicijs. Gram. voto 30. Cauen. ſuper ritu 79. num. 2. Blan. ſuper l. fi. de quæſt. nu. 265. in ver. mendacium an faciat indicium. Natta conſi. 499. inquiritur. nu. 7. uolum. 3. qui omnes concludunt materiam vacillationis & variationis eſſe conſiderabilem ad torturam in teſte, non autem in principali, ut etiam not. Campa. ſuper c. Regni. 147. in accuſatis. ſub num. 9. ſuper verſicu. in teſte vacillante.

Variatio rei in ſuis reſponſionibus facit indiciũ ad torturam, vt per Marſil. conſi. 15. nu. 15. conſi. 130. nu. 45. & l. vnius. §. teſtes. de quæſt. Fel. in c. literas. de præſump. Rom. conſi. 8. Gram. conſi. 17. nu. 9. voto. 30. nu. 3. Alex. conſi. 62. volum. 3. præſertim quando eſt circa tempus commiſſi delicti, quæ quantum noceat, tradit Blanc. in l. fin. de quæſt. nu. 263. uerſ. intellige ſecundo, poſt Bart. ibi. & in l. de minore. §. plurium. eodem tit. Marſil. late ſingul. 103. Oſaſ. deciſ. 79. num. 5. vbi ponendo caſum in inculpato de tractatu contra principem nõ reuelato, dicit, ſecundum indicium videtur reſultare ex variatione ipſius inquiſiti. copioſe de materia Iul. Clar. libro 5. ſent. quæſt. 21. uerſ. mendacium. & verſ. cęterum. Hoc tamen intellige cum alijs adminiculis, nam variatio, vacillatio, pallor, timor, & ſimilia, tãquam a maleficio remota non faciunt indicium de per ſe, ſecundũ Blan. in l. fin. de quæſt. in 6. præmiſ. poſt Bart. ibi. & in ea. l. car. 60. in par. in ver. confeſſio. vbi diſcurrit, quando confeſſio in tortura præiudicet. & Plot. in l. ſi quando. C. vnde vi. §. 53. ver. ſexto quęro. nu. 11. ubi dicit quod variatio ſola non facit indiciũ ad tor-
* turam. & dicit eſſe communem opinionem. & allegat Carrer. in praxi crim. num. 119. uerſ. quintum. Bart. & Doc. in dicta l. fi. & in dicto §. plurium. Siue ſit ante torturam. Blan. dicta l. fi. in ver. mendaciũ, ſiue in tortura illata ſinę legitimis indicijs. Ang. cõſil. 275. thema. ſub nu. 7. verſ. nunc venio. Hyppol. conſ. 15. verſ. quia reſpondeo. vol. 1.

¶ Varietas ſcripturarum vbi reperitur, ſtatur potius prothocollo notarij rogati, quàm inſtrumento per eum tradito. ita Bar. in l. Sempronius. de lega. 2. in l. ſi librarius. de reg. iur. & in l. ſi quis ex argentarijs. §. prætor ait. de eden. & in conſi. inc. ex facto propoſito. Ant. de But. in c. ex literis. de fide inſtrum. Bal. in l. Imperator. de ſta. hom. & eſt tex. in §. penul. & ibi glo. in ver. prothocollum. in Auth. de tabel. & in l. veluti. in ver. minus plene. de eden. & in c. quoniã contra. de prob. Iaſ. conſi. 62. omiſſo. num. 3. uol. 1. Gram. conſi. ciu. 65. & quia. nu. 21. & 22. & ſi inſtrumẽtũ vnũ variet a prothocollo, ſtatur prothocollo. ita Ceph. conſ. 88. originalis. num. 44. Felyn. in d. c. quoniam contra. num. 10. vbi ait ſemper ſtandum eſſe prothocollo notarij. & ibi Deci. num. 55. dicit, quod quando exemplum diſcordat ab originali, ſtatur originali. & in dicta l. ſi librarius. num. 8. & in c. cum venerabilis. not. 11. de except. Socin. conſ. 277. viſo. verſ. tertio neceſſario. in fi. ubi ſing. declarat. Fely. in c. cum. P. de fi. inſtrum. Iaſ. Inſt. de action. in Rubr. nu. 16. Corn. in conſi. 28. vol. 1.

¶ Vaſallo inueſtito habenti dominium utile, non poteſt ſine cauſa per principem præiudicari. Iaſ. conſi. 177. nume. 2. vol. 2. Fel. c. quæ in eccleſiarum. num. 75. de conſtit. Socin. iun. conſi. 126. nume. 36. vol. 3. nec etiam de plenitudine poteſtatis. Crau. conſilio 135. nume. 41. ubi alios citat. & hoc ſenſit Bald. in c. 1. de nat. feu. Iaſ. conſi. 93. col. 2. verſic. immo fortius. vol. 3. Deci. conſi. 410. nume. 22. Rube. conſi. 50. pręſupponitur. nume. 7. Pariſ. conſi. 11. numero 116. & 117. vol. 1. Quod tamen intellige in feudo ꝙ ab ipſo principe proceſſit, ſecus ſi ab alio proceſſiſſet, ut per Ruin. conſi. 99. nu. 7. vol. 3. Pariſ. & alios ubi ſupra. & ibi Ruin. rõnem differentiæ aſſignat, in verſi. nec obſt. cap. quia ubi ab ipſo uel a ſuo pręceſſore originem traxit, cauſa præiudicandi non pręſumitur. ut ſup. ſecus ſi ab alio. glo. in l. relegati. de pęnis. & in conſi. 36. nu. 18. vol. 1. quia quando proceſſit a ſe, uenit contra proprium contractum, ſecus quando proceſſit ab alio, idem Ruin. conſi. 7. nume. 33. vol. 1. ſupple ut ſupra verſi. princeps obligatur ex pacto. verſi. princeps ſucceſſori ſuo. & verſi. inueſtituræ primę tenor. cum aliis concor. in eiſd. verſi. citatis.

Vaſallos inuitos alienare dominus non poteſt. c. Præterea ducatus. de prohib. feu. alien. per Frider. glo. in l. inuitus. in uerſi. non eſt tradendus. de fideic. libert. Spec. in tit. de feu. §. quoniam. verſi. 29. Bald. in l. in teſtamento. nu. 2. C. ad leg. Falc. in c. ſi quis. in 1. not. quo temp. mil. inueſt. Pet. deb. in c. 1. ad fi. verſi. extra quæro. de cau. poſ. & propr. in c. in generali. ſi de feu. fuer. contr. int. dom. & agn. uaſ. pract. Papi. in for. lib. ad reuo. feu. in uer. nec ſuperſtitibus. num. 21. Abb. in c. auditis. nume. 20. de præſcr. Gui. Pap. deciſ. 560. Alex. in l. 2. in princ. nume. 29. ſol. mat. Iaſ. in l. filiusfa. §. diui. in 1. lect. nume. 46. de lega. 1. Fel. in c. 1. num. 4. de prob. Deci. conſi. 564. in cauſa. nume. 9. 689. viſo. ad fin. Rip. reſp. 25. id in effectu. lib. 2. Capici. deciſ. 162. in cauſa. nu. 1. Rom. conſi. 26. nume. 11. Bal. conſi. 289. 295. uol. 3. ex quorum omnium dictis in hac materia colligitur, quod cum uniuerſitate, hoc eſt cum aliis caſtris in quibus ſunt, alienari poſſunt, aliàs non, ut ꝑ Rom. in d. conſi. 26. iun. addit. Mand. iun. in lit. q. & r. & Alex. d. num. 29. qui clarius diſtinguit quàm faciat Rom. tamen de conſuetudine dominus poteſt uaſallos ſuos quocunque modo alienare, ut per Deci. in l. debitorum, C. de pact.

Vaſallos, officiales, familiares, ac ſubditos teneri ad pręſtandum iuramẽtum fidelitatis, dicit tex. ubi etiam Doct. in c. 1. qual. iur. deb. uaſal. dom. fidel. & in c. vaſalli. de pace Conſtan. Doct. in c. nimis. de iureiur. Ruin. conſi. 42. ſub. nume. 7. uerſi. nec obſtat præſtatio iuramenti. lib. 1. Capyc. deciſ. 9. num. 5. Brun. conſi. 35. nume. 2. ubi dicit communem. Ceph. conſi. 628. num. 9. An autem ab hac obligatione poſſint ſe longiſſimi temporis pręſcriptione tueri, ui. ſupra uerſi. factis negatiuis.

Vaſallum clericum effectum non poſſe retinere feudum, dicunt tex. in c. qui clericus. ſi de feu. def. in c. 1. an mutus uel al. imperf. in c. 1. de mil. vaſal. qui arma bel. depoſ. in c. 1. in fin. de feu. fœm. cum multis per Curt. iun. adductis in tract. de feud. 2. p. 3. p. nu. 16. & per Iaſ. in uſi. feud. col. pen. & conſi. 117. col. 1. uolum. 4. & conſi. 13. numer. 2. volum. 1. ubi loquitur de ſubdiacono. Goz. conſi. 26. nume. 53. &
* hanc eſſe magis communem ſententiam teſtatur Rui. conſi. 42. num. 9. uol. 1. quam in omnibus religioſis

gioſis

gioſis procedere dicit Bar. in l. ſi finita, §. ſi de uecti galibus, colum. 2. uerſ. ſed contra præfata. de dam. inf. glo. & Bal. in l. 1. C. de legi. Luc. de Pen. in l. nulli. C. de mun. li. 11. Prac. Pap. de for. libel. ad renou. feu d. c. nec ſuperſtitibus, n. 7. uerſ. 5. &c. Affl. d. c. 1. col. 4. de mil. uaſ. qui arma bel. depoſ. & in d. c. 1. §. 1. num. 28. de feu. ſeu benef. fęm. & deciſ. 320. num. 6. uer. in contrarium, & in fi. Doc. omnes in aut. ingreſſi. & in aut. ſi qua mulier. C. de ſacroſ. eccl. & in c. in præſe... de prob. rationem aſſignat, & materiam proſequitur Ceph. conſi. 1. num. 1. 2. & per totum.

¶ Vaſallus alienare feudum antiquum poteſt cum cõ ſenſu domini, c. 1. ubi not. communiter Feudiſtæ. de alien. feu. pater. c. imperialem. de prohib. feu. alien. per Feder. Cur. ſen. conſ. 63. colum. penul. Cur. iun. conſi. 1. colum. 1. conſi. 4. colum. 2. conſi. 108. num. 16. Pariſ. conſi. 3. colum. 2. in fi. & colum. 5. in prin. & conſi. 23. colum. 5. in prin. uol. 1. Brun. conſ. 38. colum. 2. Rol. conſ. 42. num. 10. uolum. 1. & licet talis alienatio non præiudicet agnatis, d. cap. 1. de alien. feu. pater. tamen oportet quod agnati, in quorum præiudicium fuit facta alienatio, agant iudicialiter actione reuocatoria. tex. & ibi communiter no. Feudiſt. in §. Titius, ſi de feu. fuer. cõt. nec poſſunt propria authoritate talia feuda alienata apprehendere niſi facta diſcuſſione in meritis, an ſcilicet talis alienatio ualuerit uel non. Curt. iun. d. num. 16. in fine. ſupple ex dictis ſup. uer. contrauenire facto:

Vaſallus dominum bannitum occidens non iuuatur ſtatuto de bannitis occidendis, l. ſi adulterium cum inceſtu. §. liberto. de adult. & ibi Doct. hoc communiter tenent, ut no. Alber. in 4. par. ſtat. q. 27. refert & ſequitur Cęp. conſ. crim. 5. uerſ. ſeptimo pro hoc facit quod not. in Auth. de inceſ. nup. §. 1. & de obſeq. pat. præſt. l. penul. l. mutus. §. manente, de iure dot. Fran. de Porcel. in tract. de duob. fratribus. par. 3. princ. num. 9. niſi id faciat ob publicam utilitatẽ, ut apparet ex dictis inf. uerſ. ueneno occidens.

Vaſallus licet non poſſit de feudo teſtari etiam inter agnatos. c. 1. in prin. de ſuc. feu. c. 1. in princip. & ibi Bald. de proh. feu. alien. per Frider. Bald. in c. 1. §. donare. qual. olim feud. pot. alien. Iaſ. conſi. 233. num. 14. & conſi. 236. num. 25. uolum. 2. Socin. iun. conſ. 31. num. 20. conſi. 33. num. 1. uolum. 4. & conſi. 72. num. 40. ubi hanc reg. communem dicit, uolum. 1. Curt. iun. in tract. de feu. par. 4. princ. reg. 1. q. pen. clar. §. feudum, q. 40. in princ. tamen poteſt in feudo iuriſdictionali inſtituere primogenitum ſuum, & ſic poteſt illud in totum relinquere filio primogenito, & aliis filijs ſuas partes in allodialibus aſſignare. Paul. Caſt. conſi. 179. in cauſa quam. colum. 4. & 5. uolum. 1. per l. 2. poſt prin. C. de ſecun. nup. l. 1. in prin. & per tot. de aſſig. liber. ubi ſunt ſimiles caſus, & ibi refert ita determinare Specul. in tit. de loca. in §. nunc uero aliqua, uerſ. 78. in fi. & hoc ratione publicę utilitatis, cuius intereſt iuriſdictiones non diuidi. Bald. in auth. ſi quas ruinas, colum. 4. C. de ſacroſ. eccl. Caſt. ſequitur Alex. conſi. 12. uolum. 5. poſt Oldr. conſi. 270. in q. propoſita. late proſequitur Nat. & reſpondet cõtrariis, conſ. 501. in cauſa, num. 9. conſi. 505. non ſum neſcius, num. 14. uerſ. octauo, Crau. conſ. 135. uerba decreti, nu. 8. Ceph. conſi. 152. num. 61. Ad materiam ui. Gabr. concl. lib. 3. de iu. emph. concl. 2. num. 5. 8. & aliis, ubi etiam limitat, vide ſup. uerſi. pater poteſt feudum vni.

Vaſallus licet non poſſit alienare feudum inconſulto domino, tamen alienare libere poteſt in alterum ex conuaſallis ipſius feudi. Iaſ. in l. qui Romæ. §. duo fratres, de verb. oblig. nu. 75. & ibi Ripa, num. 87. uerſ. quinto facit. Brun. conſi. 38. col. 2. Pariſi. conſ. 1. num. 131. & conſ. 2. num. 40. uolum. 1. Crau. conſ. 303. num. 4. Menoch. conſi. 401. num. 134.

Vaſallus licet ueniat cõtra iuramentum fidelitatis nõ perdit feudum, niſi in caſibus a iure expreſſis, cap. 1. §. illud, il 2. quæ fuit pri. cau. benef. amit. in uſi. feu. Iſern. in cap. 1. qual. uaſ. iur. deb. quem cum multis ad hoc propoſitum citat Alexand. conſi. 103. videtur prima. ſub num. 15. uerſ. nec enim pro omni, uolum. 1. Curt. iun. conſi. 137. nu. 17. Crau. conſi. 324. num. 7. hinc dicunt Bald. Aluar. & omnes in c. 1. an il. qui interſ. fra. domi. ſui. quod licet uaſallus occidat magnum amicum domini, nõ per hoc priuatur feudo. & dicit c. 1. quib. ex cau. feu. amit. quod non omnis occaſio eſt ſufficiens ad priuationem feudi, etiam ſi committatur contra dominum. hinc eſt qđ licet vaſallus iurauit occidere dominum, ſi non occidit, non priuatur feudo. Iſern. & Aluar. in c. 1. §. 1. quæ ſit pri. ca. ben. amit. rationem uide clarius ſup. uerſ. priuationis a lege.

Vaſallus poteſt cum conſenſu domini, in feudo præiudicare ijs quibus ius competit in ſpe. Luc. de Pen. in l. pen. poſt medium, uer. item quod poſt natiuitatẽ, C. de decur. lib. 10. ubi cenſuit, quod etiam poſt filiorum natiuitatem princeps poſſit militi uel Comiti permittere, ut bona feudalia quæ poſt eius mortem ſpectarẽt ad primogenitum, poſſit etiam inter alios filios diuidere, quia id non eſt ſtatuere ſuper iure delato, ſed ſuper iure deferendo ipſi primogenito, cui, patre uiuente, ius nõ competit niſi in ſpe, ut ibi per eum. Dec. conſi. 269. num. 9. & 10. Goz. conſi. 9. num. 39. Brun. conſi. 1. nu. 37. cum aliis per Crau. add. conſi. 135. num. 7. pro quo faciunt multa tradita per Marſ. ſingu. 194. magna eſt differentia, per Deci. in l. ſeruus, nu. 8. C. de pact. per Rub. conſ. 12. num. 6. & copioſe per Tiraq. de primog. q. 55. num. 13. & de legi. connu. glo. 1. poſt ult. l. q. 1. & de retr. conuent. §. 2. gl. 1. num. 37. ubi plene oſtendit non inſpicienda eſſe nec conſideranda quæ ſperantur aut fieri poſſunt, niſi ſint certa & infallibilia, ſequitur Ceph. conſi. 3. num. 35. & 41.

Vaſallus poteſt, dum uiuit, alienare feudum, taliſque alienatio ad ſui præiudicium tenet, non autem ad præiudicium agnati proximioris, qui poſt alienantis obitum feudum alienatum reuocare poteſt, c. 1. de ſucceſ. feu. §. 1. c. 1. de alien. pat. feu. & ubiq; omnes, præſertim Card. Ale. & hoc tenuerunt multi relati a Tiraq. de retr. §. 11. glo. 6. num. 14. Curt. iun. in tract. feud. par. 4. prin. num. 85. Affl. c. 1. §. hoc quoque, num. 6. de ſucceſ. feu. Cum. conſi. 167. Iaſ. conſ. 7. uolum. 3. Felin. in c. quæ in eccleſiarum, num. 55. declarat. 7. de conſtit. Ceph. plures referens, conſ. 3. num. 105. & conſ. 29. nu. 21. uide ſup. uerſ. uaſallus alienare feudum.

Vaſallus propter non petitam inueſtituram, non priuatur feudo ipſo iure, ſed per ſententiam, domino

volente. c. 1. quo temp. mil. & ibi communiter feudiſtæ. in ver. damnetur, præſertim Iſern. & Aluar. Card. conſ. 74. col. 2. conſil. 92. col. 4. & conſ. 128. col. fin. Alex. conſ. 79. vol. 1. conſ. 92. in fi. volum. 6. Paul. de Caſt. conſ. 159. col. 2. Socin. conſil. 66. in 2. art. verſ. in primis, & verſ. quod autem. uol. 3. Curt. iun. conſ. 142. num. 11. Gui. Pap. quæſt. 164. col. 1. Ruin. conſ. 37. colum. 2. volum. 1. vide ſupra verſic. nullitas actus.

Vaſallus vaſalli mei non dicitur vaſallus meus. glo. in l. de accuſationibus. de diuer. & tempor. præſcr. ſuper ver. debet. circa med. & glo. fin. in cap. legitur. 81. diſt. Bar. in l. ſi qs à liberis. §. ſi quis à liberti. de op. liber. ſeu de liber. agnoſc. per illum tex. Spec. in tit. de feu. §. 2. verſic. 14. vbi dicit, quod homo hominis mei non dicitur homo meus, per l. Modeſtinus. de ver. ſign. ſicut libertus liberti mei non eſt libertus meus. d. §. ſi quis à liberti. propoſitionem hanc late proſequitur per multa exempla Iaſ. conſ. 233. nu. 44. vol. 2. & in vſi. feud. qui feu. da. poſ. nu. 33. Dec. in l. conſilij. §. ſocii. nu. 1. de reg. iur. Soc. conſil. 66. num. 4. vol. 3. Nat. conſ. 487. num. 2. 22. 32. & 33. Roland. conſ. 1. nu. 2. & 79. vol. 2. Gab. concl. lib. 1. de teſti. concl. 10. num. 54.

¶ Vectigalia & præſtatio tributorum alicuius loci, pręſcribi poſſunt tanto tempore cuius initii non ſit memoria in contrarium, cum ſint de his quæ ſpectant ſupremo principi in ſignum ſpecialis priuilegii. ca. ſuper quibuſdam. §. præterea. de ver. ſig. & ibi Ab. idem Abb. in cap. cum nobis. col. 1. ad fi. de præſcr. poſt Bart. in l. ſi publicanus. §. fin. de publica. Bald. in l. cum proponas. col. vlt. C. de naut. fœno. Aret. in l. more. colum. 4. de acq. hær. Quod facit ad limi. eius quod doct. firmant poſt Abb. in c. omnis anima, & in c. cum inſtantia, ad fin. de cenſi. quod ſcilicet plenitudo ſupremæ poteſtatis Papæ vel Imp. ab aliquo vllo tempore præſcribi non poteſt, de quo per Iaſ. alios citans in conſ. 208. nu. 10. Rol. conſil. 3. nu. 82. uol. 1. Balb. de præſcr. p. 2. 5. p. prin. quęſt. 4. vide ſupra verſ. præſcriptio cuius non extat.

¶ Vendens ſcienter rem infra dimidiam iuſti prætii, non poteſt quaſi deceptus legis beneficium implorare, ut uel pręrium ſuppleatur, uel reſcindatur uenditio. Spec. de empt. & uend. §. nunc dicendum. il 2. uerſi. quid ſi aliquis. Bal. in l. 1. de act. emp. Roman. conſ. 475. num. 4. Alex. conſ. 27. poſt. nu. 4. uerſ. nõ obſtat. & 125. nu. 7. uol. 1. Dec. conſ. 583. in princip. Cur. iun. 141. poſt. nu. 16. Craue. 151. nu. 25. nã qui ſcit ualorem rei uidetur partim uendere, & partim donare. l. ſi quis donationis. in prin. de cõtrah. emp. not. Bar. in l. 2. & ibi Bal. q. 4. C. de reſcin. uendi. ubi dicit, quod ſciens ęquiparatur renuntianti. l. quæritur. §. ſi uenditor. de ædil. edic. & alii quos in hanc ſententiã cõem adducit Dec. d. conſ. nu. 1. ui. ipſum.

Vendere licet nemo cogatur. l. nec emere. C. de iu. delib. tamen neceſſitatis tpe cogi poteſt. Bart. in l. 1. §. cura carnis. de of. præfec. urb. etiã uiliori ptio. Alex. conſ. 190. col. 2. uolum. 2. Barb. in c. 1. col. fi. de emp. & uend. Rip. de peſte. num. 171. Fabian. de Mon. de emp. & uend. quæſt. 3. prin. col. 10. uerſ. & notandum eſt. Fran. Marc. deciſ. 511. par. 1. Roland. conſ. 80. num. 14. lib. 3. Ceph. conſ. 451. nu. 295. & 329. ubi declarat, & uide ſup. uerſic. neceſſitas legi non ſubiicitur, & uerſic. princeps poteſt cogere.

Venditio & datio in ſolutũ à pari procedunt, & quicquid de una dr̃, ẽt in alia locum habet. ita Aret. cõſ. 32. col. 2. uerſ. nec ob. ſi dicatur, & conſ. 148. col. 2. uerſ. his tñ nõ obſtan. & conſ. 160. col. 5. uerſ. venio ad quartũ. Dec. conſ. 409. col. 2. 558. poſt prin. 587. col. 2. 592. ad fi. Pariſ. conſ. 11. Caſtrũ iſtud. ſub nu. 42. uerſ. quæ datio. uol. 1. & conſ. 100. cõtractus. nu. 41. eo. uol. cõſ. 102. nõ agitatur. in prin. uerſ. & talis datio. conſ. 82. pro ueritate. nu. 18. uol. 3. cõſ. 81. cõſultus. nu. 22. & 32. uol. 2. Dec. cõſ. 18. uiſo puncto. nu. 3. ꝙ & deciſum refert Affl. deciſ. 335. pro deciſione. nu. 18. & deciſ. 358. in cauſa nobilium. col. 1. iunc. deciſ. ſeq. col. 1. Vnde ſicut uẽditio ſemel facta reſcindi nõ põt, etiam reſcripto imperatoris, l. de cõtractu. C. de reſcin. uend. dato etiam quod quis uellet reſtituere ptium duplicatũ, inuito emptore. l. nõ eſt. C. eo. Tiraq. de retract. lignag. in præfa. n. 23. ſic & datio in ſolutũ, ut ſup. uerſ. bona data creditori, & in uerſ. ſtatutũ loquens de contractu uẽditionis.

Venditio & emptio contrahit̃ quãprimũ cõuẽtũ eſt de ptio, licet nondũ ſit numeratum. §. 1. inſt. de emp. & uend. & ſic licet res nõdũ ſit tradita, non tñ dñium transfertur niſi prius numerato ptio. l. ꝙ uẽdidi. de cõtrah. emp. ubi Bar. & Bal. & §. uẽditæ. Inſt. de rer. diuiſ. Hinc dixit Bar. in l. ſi fideiuſſor. §. meminiſſe, de leg. 1. ꝙ iuſſus à teſtatore uendere, dr̃ ſatisfeciſſe ex ſolo titulo uenditionis, ẽt ſi nõ tradidit. arg. l. in numerationib. de ſolut. ſequit̃ Soc. cõſ. 133. pfecto. col. 2. uerſ. ſed nũc ſubtilius. lib. 1. & cõſ. 174. lib. 2. Dec. conſ. 645. propoſita. col. 2. uerſ. ſed maior. uide ſup. uerſ. pmittẽs uẽdere, & inf. uerſ. emptio nõ ualet. aliàs, uenditio nõ ualet, & uerſ. uenditũ dr̃ illud

Venditio iurata etſi ex modica lęſione uideatur reſcindi nõ poſſe remedio. l. 2. C. de reſcin. uend. tñ reſcindi põt ex enormiſſima ultra dimidiã iuſti prætij, nõ obſtante iuramento, ꝙ nihil prodeſt ob dolum præſumptũ, qui re ipſa ſurgit, ita Dec. conſ. 180. col. 4. ubi allegat. Corn. in plur. conſ. Calca. conſ. 24. col. 16. & 17. ubi multa allegat, & conſ. 11. col. pen. idem in tranſactione dicit idẽ Dec. conſ. 203. nu. 4. 216. nu. 5. 479. num. 11. 597. ad fi. plene Cagn. in d. l. 2. nu. 73. cũ ſeq. & hoc ea ratione, qm̃ ſubeſt dolus pſumptus re ipſa, qui ad cõtractus reſciſionem dolo ex propoſito æquipollet. Cep. conſ. 34. nu. 26. uide ſup. uerſ. diſpoſitio. c. quamuis. uerſ. dolũ nõ poſſumus remittere. uerſ. dolus pſumptus. uerſ. lęſio enormiſſima. uerſ. tranſactionem non reſcindi.

Venditio maiori ptio facta ratione dilatæ ſolutionis, quã ſi pecunia eſſet de pſenti numerata, nõ eſt uſuraria, nec illicita. c. in ciuitate, de uſur. nec ẽt eſt peccatũ in mercatore, habita rõne lucri ceſſantis, ẽt de iure canonico, ut ex Innoc. Cyno, Abb. & aliis quos citat, dicit Dec. conſ. 111. nu. 9. & 12. ubi conſiderat quinq; caſus, in qb. ſalua cõſcientia, & abſq; fraude uſurarũ uẽditio ad terminũ maiori ptio fieri põt ut p eũ. ubi ẽt declarat. d. c. in ciuitate. & c. cõſuluit. de uſur. de hoc p Rom. cõſ. 419. ubi ponit tria requiſita ad hoc ut talis uẽditio de uſura arguat̃. Dic tu tutius eſſe fauore aĩæ ab his uenditionib. abſtinere, & pro rõne pone dicta ſup. uerſ. delictũ in cõſciẽtiæ foro. Intellige tñ propoſitionẽ in pretio rigoroſo; qa cũ dilatione ſolutionis poſſet res uendi ptio rigoroſo.

Venditio non ualet,& pro non facta habetur, nec dicitur perfecta ante traditionem,§.venditæ,Inſti.de rer.diuiſ.& ab ea nudo conſenſu receditur.l.ab emptione.de pact.& hoc etiam in feudo & in emphyteuſi.Alex.conſ.173.viſo.col.2.uol.2.Iaſ.in l.fin.q.19.C.de iu.emphy.& fuit ſententia Bal.in l.1.§.aut ſi libellario. nu.4. quib.mod.feu. amit. Corſet. in uer.alienatio.ſing.incip.per alienationē. Curt.ſen.conſi.7.col.ult.uerſ.& ſic poſtquam.Ruy.conſ.70.nu.4.lib.5.Aret.conſ.14.col.2.facit gl.1.in ſol. contr.in l.1.§.ſi rem depoſitam.ff.depoſ.& ibi Bart.& * eſt communis ſententia , ut dicit Bal.in l.3. C.ut in poſ.lega.Ant.de Fano,de pignor.p.2. mēbr.3. col. ult.Menoc.conſ.38.nu. 10.& 11.ui. ſup. uerſ. emphyteuta per ſimplicem. & uer.vēditio & emptio. ſi autem res duobus ſit uendita,quod præferatur ille cui primo tradita eſt,ponit Gabr.concl.lib.3. de empt.& uend.concl.2 .per totam.

Venditio ut reſcindatur,ſeu alia quæuis alienatio,non conſideratur læſio ſuperueniens ex poſt facto , ſed oportet illam probare de tempore contractus , & ipſius alienationis.l.ſi uolūtate, C.de reſcin.uēd.c.cum dilecto.c.cum cauſam.& c.ad aures.de reb.eccleſ.non alien.Cagnol.in l.2.nu.215.uerſ.primum eſt, C. de reſcin. uend. cuius l.remedium procedit etiam in contractu diuiſionis . Goz. conſi. 44. Cagno.in d.l.2.nu.59.quia omne commodum, & incommodum poſt contractum contingens acquiſitori ſpectat.l.1.C.de peric.& com.rei uend. Ad materiam autem remedii competentis ex d.l.2.ui.quę copioſe cumulat Gabr. concl. li.3.de emp.& uend. concl.1.per tot.

Venditor aut alienator ſi reperiatur poſſidere poſt alienationem,uenditio,ſeu alienatio præſumitur fictitia,ſimulata,& ſic nullla.l.ſicut.§.ſuperuacuum.ubi per Bar.late.quib.mo. pign.uel hyp. ſol.& l. q ſub imagine.& ibi Bal. C.de remiſ.pignor. Bart. & alij doct.in l.poſt contractum.de donat.idem Bart. in conſ.incip.Petrus Nicolæ.& in conſ.incip.viſo libello.Bal.in l.illud.col.pen.q.7.C.de ſacroſ.eccleſ.Canonis.omnes in c.illo uos. de pignor.& præſertim Imo.col.11.12.& 13.Bal.conſ.268.lib.5.refert opiniones,& diſtinguit, & conſ.433. eo. lib. Barb. conſ.22.nu.11.uol.4.alias 5.Alex. conſ.57. num.3. uol.5.Deci.conſ.235.ſub nu.2. uerſ.tertia præſumptio.Nat.conſ.268.ſub nu.15.& ſeq.ubi,quod ſola continuatio poſſeſſionis, aliis non concurrentib. non ſufficit ad probandam ſimulationem , pro qua materia ui.Ruin.conſ.119. numero 8. & 9. uolum. 1.& Menoc.de arbitr.iud.lib.2. caſu 39. & de præſumpt. lib.tertio , præſump.122. numero 110. & 111, ubi unam hanc aſſerit præſumptionem ſimulati & uſurarii contractus,ſcilicet quando uenditor permanſit in poſſeſſione rei uenditæ.& in hanc ſententiam multos citat . Et quid ſi in inſtrumento adſit conſtitutum,uide Iaſ.conſilio 36.numero ſexto, uolum.primo.Rui.cōſilio 64. numero ſecundo, uolum.4.Deci.in l.contractus. de regu. iur. ſub num. 16.uerſ.ſecundo iſta.& uide ſup. uerſiculo , donator poſſidens.

Venditor hæreditatis cedēs ius ſuum emptori poteſt ad præiudicium emptoris liberare debitorē, & ſibi facere pactum de non petendo , & debitum dimittere,dummodo debitor ignoret ceſſionem , & non interuenerit unum de trib.contētis in l.3.C.de nouat.& not.in l.omnem.C.quæ res pign.oblig. poſ. ut tradunt omnes Doct. maxime Iaſon in l. ſi cum emptore.col.2.in 1.& 3.concl.de pact. Caſtr. in l. facta.§.ſi hæres.prope fin.ad Trebel.ubi ad hoc citat.l.fi.de tranſa.præclare Ruy.conſ.177. nu.1. & 6.lib.1.Ceph.conſ.658.nu.12.

Venditum dicitur etiam illud quod adhuc manet in dominio uenditoris, l. alienatum,in principio , de uerborum ſignificat. & ſic re non tradita , ex quo tex.Imo.in capitulo, potuit. de loc. & condut.col. vigeſimoſecundo,uerſiculo aduerte tamen , tenet, quod emphyteuta ex ſola uenditione ſine traditione incurrit caducitatem, quod etiam tenet Gui. Pap.conſilio 147.colum. antepenult.uerſiculo , ſed reſtat. & facit ratio quæ ſumitur ex l.ex empto.de action.emp.in principio, & ex l.in conuentionalibus.in fine , de uerborum obligatio. ubi licet emptor non ſit dominus ante traditionem , tamen ei competit actio ad rem ſibi tradendam . ex qua ratione Bal.in l.prima,C. de nund.circa medium, dicit, quod ſi tempore nundinarum factus ſit contractus,& non traditio , non ob id ceſſat priuilegium illius legis conceſſum nundinis , cum iam ex contractu aſtricti ſint contrahentes ad ipſum implendum,licet implementum fiat poſt nundinas , & ita in Francia obſeruari in materia retractuum dicit Tiraquel . de retrac. ligna. §.1. glo.2. numero 50. & uide ſupra , uerſiculo . Emphyteuta per ſimplicem . & uerſiculo , venditio & emptio. uerſiculo, uenditio non ualet.& uerſiculo,prohibitus alienare non cadit .

Venditum dicitur quicquid intra demonſtrata confinia continetur.C.de euic.l. ſi fines. de cenſi.l. forma,cum ibi not.de lega.tertio,l.patronus.§.1.& 2. Bal.in l.inſulæ.de iudic.in Rubr. C. de contrahen. emptio.quæſt.22.uerſ. in contrarium. Ang. conſi. 4.uiſis.poſt prin.Saly.in l.2. q.pen.C.de contrah. emp.Rom.conſilio 5.ſub nu.1.uerſ.vnde cum quicquid.Barb.conſi.57.col.1.lib.4.Alex. conſ.54. col. 1.uol.3.Socin.conſ.86.colum.ſecundo,uerſ.Tertia concluſio,conſi.122.in 2.dub.in prin.& uer.ſolum ergo reſtat lib.1.Fil.Fran.in c.ad decimas. nu.4. de reſtit.ſpoliat.in vi. Deci.conſilio 146. poſt numero 14.Pariſi.conſilio 64. numero 9. uolum.1. & conſ. 4.nu.1.uolum.4.Crau.conſ.105. nu. 1.not.Canon. in c. per tuas . de donat. declarat ex Doct. copioſe Ioan.Bap.Fer.conſ.91.per totum, ad quem recurre in caſu occurrenti .

¶ Veneno occidens bannitum,dicitur proditoriè occidere,nec iuuarur ſtatuto de ban.imp.occi. Bal.in l. nemo.C.de ſum.Tri.& in l.cum fratrem. C. de his qui.ut ind.no.Bar.in l.reſpiciendum.§. delinquūt. de pœn.& dicit Ang. poſt Iac. Butrig. in l. 1. C.de malef.& mathem.quod atrocius eſt hominem ueneno occidere quàm gladio , ſequitur Io. de Annan. in capitulo 1. colum. 4. de ſortil. Vnde infertur , quod ſi ex forma ſtatuti accuſatio de homicidio poſt duos menſes non admittatur , hoc non habet locum in eo qui ueneno occidit , quia tale homicidium non eſt ſimplex , ſed qualificatum, & ſic occidens non ibit impune , ſaltem pro ea qualitate,

litate, tamen quia bannitos occidere concernit publicam utilitatem,ut ſup.verſic.ſtat.de ban. imp.offen.ideo conſideratur, quod aut ſic occidit ex cauſa priuatæ offenſæ,& non iuuatur,aut ex cauſa offenſæ publicæ,& iuuatur.Hyppol.ſingul.16. proditores. Gerar. ſingul.14. num.5. Cepol.conſi.34. ſub num.6.uerſi.nam ſtante ſtatuto.Et quia in hoc extant per totam Italiam bannimenta de occidendis bannitis, ideo ommiſſa dic.diſtin. eorum tenor attendendus eſt .

Verba accipienda ſunt in proprio ſignificatu , nec ab ipſis recedendum eſt.l.1.§.ſi is qui nauem . in uerſ. in re igitur.de exercit.l.non aliter.de lega.3.& ſimpliciter prolata intelliguntur pro prima vice. l.cum pater.§.patri centum.de lega.2.l.boues. §. hoc ſermone.de verborum ſignif.Alexan. conſi.16. uol.4. ubi multa exempla ad hāc materiam cumulat,quę, cum ſint clara, non patiuntur interpretationem. l. continuus.§.cum ita.de uerb.oblig. l.ille aut ille.§. cum in uerbis. de lega.3. verbis enim claris non eſt addendum uel minuendum. Bal. in l.maximum uitium.col.11. uerſ. Item facit ad aliam.q.C.de liber. præter.l.1.C.de nouo Cod.confir.c.Raynutius.ext. de teſtam. hinc eſt quod verba capituli conuentionalis proprie intelligi debent. l.3. §. hæc verba. de nego.geſt.l.1.§.1.de donat.Caſtren.in l.filiusfamilias.in fine. per illum textum . eodem tit.latius per Ruin.in l.2.colum.7.de legatis 1.ubi dicit , quod ſi fiat mentio donationis , intelligitur de propria , & ſimpliciter,non ſecundum quid. l. hoc legatum. de legatis 3.vbi etiam Bar.idem in l.1.§. ſi quis ſimpliciter,de uerb.oblig.Soc.ſen.in l.1.num.3.in 2.lect. de uulgari & pup. & in l.ſerui electione. §.Labeo . circa prin.de legatis primo.Bald.per illum textum, in l.Titiæ textores.eodem tit. Ang.in l.2. in princ. de verborum oblig. & in materia fauorabili Socin. conſi.246.nu.5. libro 2.ubi alios citat . Sicut etiam intelliguntur potius in ſpecie,quàm in genere.Bar. in l.1.ad finem.de eden.maxime reſpectu illius qui in capitulo ſe fundat.arg.l.veterib.de pact. Cepha. conſi.626.nu.22.

Verba contractuum diligenter inſpicienda ſunt,ut cognoſcuntur quomodo quis ex ipſis ſit obligatus .l. quicquid aſtringendæ . de uerborum obligationib. & in dubio,ad fauorem rei conuenti interpretanda ſunt.l.veteribus.de pac.l.Labeo ſcribit.de contrah. emp.Oldr.conſi.95.Ang.67.ad fi.Imo.21.in princ. Dec.313.nu.4.423.nu.8.Pariſ.52.nu.10.li.1.& 24. nu.93.li.2. nam quicquid in eis omiſſum eſt ita cenſetur omiſſum , ut alter ex contrahentibus dicere non poſſit ſe hoc modo , & non illo intellexiſſe,l.ſi extraneus.de cond.ob cau. l.ſi cum dotem. in prin. ſol.matr.Pariſ.conſi.117. nu.6.lib.1.nec aliud inſpiciendum eſt quàm id quod in ſcriptura continetur. Bal.in l.fin. per illum tex. C. de fal.cau.adiec.lega. nam contrahentes non preſumuntur velle quod nō loquuntur,l.1.§.ſin autem ad deficientis. C.de cad. tollen. c.ad audientiam. de decim.c.inter corporalia.verſ.vnde & ſi circa.de tranſl.prælat.Deci.conſ. 15.num.1.89.num.2.122. colum.fin. Cepha.626. num. 7. & ſequen. & ipſorum contractuum uerba intelligi debent,ut repugnantiam non contineant , & debent adiuuari ſi poſſunt,ita Bar.in l.fi. §.idem quæſijt.de cond.ind. in quo multum operatur diſt. Alexan.conſi.141.num.5.uolum.2. Deci. in l.ſi idē §.fin.in fi.de iuriſd.omn.iud.in l.ult. in princ.C.de eden.& in l.vbi repugnantia.in fine. de regulis iur. & conſi.168.colum.1.uerſic. ſed tamen his, ubi alia ſimilia congerit.Iaſ. conſ.38. num.4. uol. 1.& dicit Bald.in l.iuriſgentium. §. quod ferè . de pact.quod uerba inſtrumenti debent interpretari,& adiuuari, ut euitetur abſurdū,& falſum.& alibi idem Bald. in l.1.in 1.col.in lectura.dicit,C.de ſacroſ.eccl. qđ vbi uerbum poteſt importare falſitatem & non , interpretari debet,ut falſum non importet.ſequitur Iaſ. conſi.62.nu.4.Socin.iun.38.nu.14.conſi.45.nu.3. uol.2.Crau.conſ.244.col.pen.cir.fi. Gabr.concl.li. 7.de crimin. concl.2. nu.14. Beci.conſi.78.nu.12. vi.ſup.verſ.inſtrumenta ad concordiam.& inf.verſ. verba cuiuslibet diſpoſitionis .

Verba cuiuslibet diſpoſitionis ita interpretanda ſunt , etiam cū impropriatione, ut diſpoſitio aliquid operetur,& diſponentium ſaluetur intentio.de præſcr. uer.l.inſulam.de uſur. l.ſi ſtipulatus. ſi certum pet. l.ſi tibi pecuniam.de ſeruit. l.ſi tam anguſti. quæ iura loquuntur in contractibus,ut not.Iaſ.& alij in d. l.ſi tibi pecuniam.& Crau.conſi.20.nu.9. 305.nu. 7.idem eſt in teſtamentis.l.Titia.§.Lucius.de lega. 2.l.quibus diebus.§.dominus.de cond.& demonſt. l.hæredibus.§.fin.ad Trebel. Alexan.conſi.53. ſub num.6.uolum.7. Iaſ.in dicta l. ſi tibi pecuniam.nu. 2.& eodem tit.l.ſi ego. num.5. Curt.iun. conſi.16. ſub num.11.Pariſ.conſi.71.colum.2. uolum.4.hoc idem in libellis dicitur,in l.ſi quis intentione.de iudic. & in iuramento, in l.ſed & ſi poſſeſſori. §.item ſi iurauero.de iureiur.in c.cum clerici . de uerb.ſig. Gemin.conſi.172.uerſ.præterea. Socin.conſi.2.ſub num.8.li.4.Iaſ.in dicta l. ſi pecuniam. poſt num.4. Curt.iun.conſi.45.poſt num.3, idem in atteſtationibus dicit.l.ſtipulatio iſta. §. hæc quoque.in gloſ. de ver.ſignif.ſeu oblig.Socin.vbi ſup.& in ſentētijs. glo.in l.& puto.fam.erciſ.& in c.in his.de uer.ſign. Bal.conſi.516.in fi.libro 5.Gemin.conſi.122. nu.4. Fel.in c.cum venerabilis.poſt num.43. de excep.& in c.auditis.nu.3.de præſcr.hoc etiam in priuilegijs dicitur in l.1.ad fi.ad munic.l.quoties in ſtipulationibus.de uerb.obl.l.ſi quando.iunc.gloſ.C.de inoſ. teſtam.& in c.in his.de priuil. Socin.ubi ſup.Ruin. conſi.100.ſub nu. 6.lib.1.Cur.iun. ubi ſup.ui.tamē pro declaratione præd. & aliorū ſimil.Fel.in c.qualiter & quando,il 1.poſt nu.25.de accuſ.talia tamē diſpoſitionis verba declarantur, & limitantur ſemper ex tractatu precedenti,antequam res ad actum deducatur,l.cancellauerat.verſ.videtur. de his,quæ in teſtamento del.Ang.conſi.248. col.fin.cir.med. nam actus ſequens præſumitur factus in executionem tractatus præcedentis , ut ſup.uer.actus ſubſequens manifeſtat .

Verba enuntiatiua incidenter prolata in antiquis plene probant.Anto.de But.in c.cum dilectus . de ſucceſ.ab inteſt.& in clement. ſi ſummus Pontifex . de ſentent.excommunic.Iaſ.conſi.34.nu.16. conſi.81. nu.7.conſi.114.nu.12.uol.1.conſ.24.col.2.uerſ.tertio facit.uol.3.& in l.cum aliquis.nu.4.C.de iu.delib.Crau.de antiq.temp.in prin.num.7.& 8.Natta conſi.235.ſub nu.5.Ceph. copioſe cōſ.458.nu.55.

de iſtis verbis enuntiatiuis, dixi.q.22.nu.63.&q.45.nu.28.vi.ſup.verſi.confinia probantur.

Verba enuntiatiua, licet inter partes regulariter probent inter quas fuerunt enuntiata.l. optimam. C. de contrah. & com. ſtip. tamen hoc non procedit, quando poſtea contingit principaliter diſputari de enuntiato. tex. glo. & communiter ſcribentes ibi. in c.illud.de pręſump.vbi habetur, quod per inſtrumētū dotis uel donationis propter nuptias, in quo enuntiatur matrimonium, & aliqui nominant ſe maritum & vxorem, non probatur matrimonium, quando poſtea principaliter contingit de matrimonio diſputari, quam propoſitionē late defendit ibi Panor.col.3. vbi tollit quædam obiecta quæ in con-
* trarium adducebantur. & hanc eſſe communē ſententiam, imo magis cōem teſtatur Fel. ibi in 2.no. vbi allegat ita tenuiſſe Hoſt.Io.And.Bal.Ant. Imo. Panor.& pleroſque alios Doct.in varijs locis. Alex. conſi.136. col. pen. poſt med.uol.1.conſi.202.vol.2.conſi.69.col.3.verſi. ad idem quod not. Bal. vol.5.Corn.conſi.269.col.2.poſt med.uerſi. quinimo. lib.3.Curt.iun.conſi.95.num.1. & 2. Deci.in c.per tuas.col.pen.& in c. cum cauſam. col.pen.in 5. fal. de probat.in conſi.118.col.2.178.col.fin.213.col.fin.310.col.2.in fi.verſ. nec obſtat.343. circa prin.348.col.fin.360.col.3. circa med. Iaſ. in l. iurigentium. §.quod ferè.col.2.de pac.conſ.81.col.1.in fi. lib.1.24.col.pen.36.col.3.lib.3.102.col.2.poſt medium. lib.4.Crau.de antiq.temp.par.1.§.propoſitum noſtrum.nu.54.cum ſeq. ubi habes materiam, & effectum uerborum enuntiatiuorum. & per Socin.iun.conſi.67.nu.12.14.& 21.uol.4.vi.ſup.verſ. enuntiatum propter ſe.

Verba enuntiatiua notarij non probant quo ad extraneos, ſed quo ad ipſos contrahentes ſolum.C.de contrah.& com.ſtip.l.optimam. C. de iure delib.l. cum aliquis. Innoc. de off. deleg. c.cum in iure. de prob.c.quoniam cōtra.Bar.& alij.C.de eden. Aut. ſi quis in aliquo.Hyp.in l.i.§.ſi quis dicatur. nu.9. de quæſt.Rom.in l.ſciendum.col.7. uerſ. immo dixit ſingulariter. de ver.oblig. & conſi.156. ſub nu.3.uerſ.nec obſtat. Alex.conſi.pen. ante fi. lib.1.niſi ſint aſſertiua eius quod tempore cōfectionis inſtrumenti interuenire potuit, tunc enim nedum quo ad ipſos contrahentes, ſed etiam quo ad alios probāt, ut not.in l. prædia.de acq.poſ.

Verba enuntiatiua, ſi ſint geminata, in contractibus diſponunt & probant. Barto. in l. cum ſcimus. C.de agric.& cenſi.libro vndecimo. Abb.in repet.ca.per tuas.columna nona.de arbitr.& in c.ſi cautio.ad fi. de fide inſtrūm. Caſtr.in l.ex hac ſcriptura. de donat.Rom.in l.gerit. de acquir. hæred. & conſi.65. viſo themate, nū.quinto. & conſ.191. ſpectabilis. num.5.Alex.conſ.125.viſo proceſſu.col.2.uer.nec prædictis obſtat, uolumine tertio, conſi.190. plura. num.7.uolum.6.conſi.125.viſo proceſſu.colum.1. uerſ.nec præd.obſt.uol.7.Curt.ſen.conſ.48.memoriæ.num.43.& conſi.49. num.78. Socin.conſil.65. circa primum.colum.ult.volum.1.Gozad.conſ.83. circa dubium.num.9.& 10.Grat.conſi.136. num.3. conſi.143.tranſeo.num.9.uolum.2.Ferret.conſ.91. circa præſentem.num.3.parte prima, & conſi.215. Reſpondendo.nu.2.p.ea. vide Menoc.de præſum. lib.2.præſump.33. num.26. maxime ſi ſint prolata per modum cauſæ, vt copioſe ſcribit Ceph.conſi.468.num.47.& ſucceſſiue.

Verba, ex nunc prout ex tunc, operantur effectum trahi retro ad tēpus celebrationis inſtrumenti.ita Bar. & Imo.in l.ſi ita ſtipulatus.ī prin.de uer.obl. Alex. in l.1.C.de codicil.prope finem. in l.huiuſmodi. de lega.1.& in conſ.83.viſa facti.col.3.uerſ. confirmatur.uol.2.Iaſ.in d.l.1.iuxta fin.Soci.iun. conſ.106. num.28.lib.1.Ceph.conſi.618.num.41.Dec.conſ.247.in cauſa magnifici.ſub num.3. verſ. & ad prædicta. Afflic. deciſ.299. Rex Ferdinandus. num.12. Natta conſi.453.Tiraq.in tract.lignag.§.30. glo.1. num.15.uerſ.tertio intelligo.

Verba geminata legiſlatoris narratiua, ſeu enūtiatiua diſponunt & probant, l.cum ſcimus. verſ. ſinautem ſcriptura.C.de agric.& cenſ.li.11.l.Pāphilo.§.propoſitū.ubi Bal.de leg.3.Rom.copioſe, conſ.65. ſub nu.5.uerſ.primo quia illud.& ſucceſſiue, ubi materiam declarat. & in l.gerit.col.2.uerſ.ſecundo iterū protulit. de acq.her. Alex.conſ.190.nu.7.uol.6.Socin.65.col.fi.lib.1.228.col.pen.uerſ.reſultat.uol.2. Curt.ſen.48.ſub nu.43.uerſ.& potiſſime.& conſil. ſeq.nu.78.uerſ.non ſolum enim. Iaſ.in l.1. in 1.lect. nu.26.C.de ſacroſ.eccl.Goz.conſ.83.nu.10. Grat. reſp.136.nu.3.& reſp.143.nu.9.li.2.Fely.in c.ſi cautio.de fi.inſtru. & id in materia ſubſtitutionū dixit Ceph.conſ.649.nu.48.622. nu.33. Includunt etiā iſta verba maiora expræſſis. gloſ. in clem.1. in uer. quamuis.ubi Imo.de re iud. Bar.in l.emptor. §.Lucius. de pact.Natta conſi.410.nu.7.Rimi.iun. conſ.77.nu.10.li.1. vi.ſup.verſ.geminata uerba.uerſ.geminatio aliquid.& uerſ.geminatio morę.

Verba geminata operantur effectum, quem quodlibet uerbum de per ſe non poſſet operari.l. Baliſta. ad Treb. Alex.conſ.83.col.1.uol.7.Iaſ.conſ.89. col.3. in fine.cum ſequent.uol.3.Soci.conſi.257.col.pen. in fi.uol.2.Curt.ſen.conſ.74.col.2. & conſ.82.col.5.Curt.iun.conſi.138.nu.15.Pariſ.conſi.2.uolum.1. conſi.16.col.2.conſ.23.nu.189. Affl.deciſ.335.nu.17.Rip.reſp.25.colum.5. Rolan.conſi.23. nu.51. uol.1.Et circa operationem verborum geminatorū, vide Soci.iun.conſi.12.nu.17.conſ.13.nu.2.conſ.94. nu.11.uol.4.conſi.98.nu.11.uol.1.poſt Deci.conſi.315.nu.5.Ruin.conſi.110.nu.17. Corn.conſi.177. in hac re.lit.I.vol.2.vi.ſup.ver.geminata verba.& verſic.clauſula, omnibus ſingulis. & infra uerſ. uerba, quomodocunque & qualitercunque.

Verba geminata, præſumantur & ſint, important veritatem. ita Bal.in proœmio.ff.ſeu in prima conſtit. in ult.colum. princ. per textum, in l.1.§.fin. quod quiſq.iur.refert Iaſ.conſi.36.numero octauo.conſi.145.columna quinta, uerſic. quarto quod iſte.uol.2.& in l.1.nu.34.de offic.eius.Barbat.conſ.13. circa hanc.colum.ult.uol.1. ubi de uerbis, habeatur & ſit. Felyn.c.ſi cautio.num.3.de fide inſtrum. Tiraq. l.ſi vnquam. uer.reuertatur. numero 220.cum ſequent.C. de reuocat. donat. vide ſupra verſicu. geminata uerba. & verſiculo, clauſula, hæredibus & ſucceſſoribus.

Verba (haberi pro tali, & eſſe talis) quando diſpoſitio ulterius procedit, & non ſolum illa aſſimilat, ſed etiam ſtatuit in illis eandem eſſe cenſuram,

pari

pari iure cenſeri debent, ita Bart. in l.omnes populi.de iuſt.& iu.col.13.uerſ.ſed pone ſtatuto, in l.3. §.hæc uerba, uerſ.item ſi ſtatutum dicit, de negot. geſt.in l.ſiue poſſidetis, col.2.uerſ.ſecundo quæro, C.de probat.& in l.ſi non ſpeciali, col.ult. uerſi. & in ſumma, C.de teſtam.Alex.conſi.32.lib.5. ubi loquitur in conceſſione ciuilitatis. Deci.ad hoc plures citans conſi.283.ſub nu.9. prope fin.uerſ. quarto, & nu.10.uerſ.idem etiam.ubi de hoc plura, & Cepha.conſi.451.nu.36.

Verba improprianda ſunt, ut aliquid operentur, in omni materia, & præſertim in teſtamentis, ut diſponentis intentio ſaluetur, l.Titia.§.Lucius, de legat. ſecundo.l.quibus diebus, §.dominus, de condit. & demonſtration. l.hæredibus, §. finali, ad Trebell. Aret.conſilio 145.incip.reſpondendo, circa finem, uerſiculo.ſi enim uerba, Rom.conſilio 31. numero tertio, conſilio 56.num.4.conſilio 180. ſub numero 5.uerſ.in teſtamentis. Alexan.conſilio 53. numero 6. uolum.7.Barb.conſi.61.in princ.uolum.1. Pariſi.conſi.71.colum.2.uol.4.Curt.iun.conſilio 17.numero 11.in fine, ubi addo ſuper uer.in teſtamentis. Iaſ.in l.ſi pecuniam, numero ſecundo, ſi cer.pet.ubi ponit regulam in contractibus, & arguit eam fortius procedere in teſtamentis, ut ſuſtineatur ultima uoluntas. & numero tertio, extendit ad ſententiam, ut ibi per eum, qui tractat hanc materiam impropriationis uerborum. Et de hac materia impropriationis uerborum, quod ſcilicet potius improprianda ſint, quàm quod tertio præiudicium inferratur. ui.plura quę ſcribo in meis qq.legal, q.19.n.11.& ui.ſup.uerſ.Papa dans indultum.

Verba, in dubio intelligi debent in potentiori ſignificatu.cap.penult.de ſent.excommun. cap.ſi pater. de teſtam.in vi.Iaſ.conſi.180.nu.7.uol.2.in rubr. de iuriſd.om.iud.nu.2.in l.ut inter diuinum, num.12.C.de ſacroſ.eccl.in l.ſi a ſubſtituto.§.hæres, numero 12.de legat.1.Felyn.in cap.ex literis, ſub nu.22.uerſ.ſecundo quia.de conſtit.Marſil.in l.de minore, §.plurimum, num.104. de quæſt.ui. late Tiraq.de retrac.conuen.§.2.glo.1.nu.41.vi.ſup.uer. uerba accipiendo.

Verba, in omni caſu, appoſita in ſtatuto, quod maritus in omni caſu uxore mortua lucretur dotem, ſunt uniuerſalia, & operantur quod ſtatutum locum habeat, etiam exiſtentibus liberis ex primo matrimonio, non obſtan.l.hac edictali, & quod ibi not.C.de ſecun.nupt.Curt.iun.conſilio 45.numero quarto, conſilio 49.numero decimoquinto, conſilio 85.numero 2. cum ibi per me. not. ſuper uer. in omni caſu. Deci.in Auth. præterea, ſub numero 7.C.unde uir & ux.& in l.omnia.in prin.ſi cer. petatur.& conſilio 76.licet in caſu, numero ſecundo, conſilio 345.viſis, colum.prima, conſilio 358. placet, numero primo, conſilio 389.viſa longa, numero undecimo, & conſilio 472. teſtator legauit, numero ſecundo.Goz.conſilio 51.in hac cauſa, numero 25.& conſilio 49.numero 13.Sal. in d.l.hac edictali.q.6.Socin.conſilio 52.ſuper hac.uolum.tertio, Deci. alibi conſilio 301. in cauſa, numero 5. Curt. iun. alibi conſilio 122. ſub numero 10. uerſic. cum igitur ſtatutum, iunct. per me ibi adnot. in uer. omni caſu.

Verba, in omnibus & per omnia, appoſita in priuilegio ciuilitatis alicui conceſſo, important omnem ſubſtantiam & qualitatem ueræ ac propriæ ciuilitatis, l.2.§.furioſus.& ibi Ang.de iu.codicil. Bal. in l.omnes populi.de iuſt.& iu.col.13. uerſ. ſed pone ſtatuto.Crot.conſi.103.nu.11.& 14.ubi dicit, quod per iſta uerba ciuis ex priuilegio, æquiparatur ciui originario, etiam in materia ſtricte interpretanda, ut per eum poſt Rom. in l. ſi is, qui pro emptore, col.7.de uſucap.Ceph.conſi.451. num.28. ui.quæ ſup.in pluribus uer. de ciuibus dicta ſunt.

Verba, infraſcriptos, uel ſupraſcriptos, prædictos, uel ſimilia, poſita in aliqua diſpoſitione, idem important aci nominatim & in ſpecie aliquid exprimeretur, ita Bart.in conſilio ſeptimo, quod incip. Andreas Martini.per l.nominatim. de conditionib.& demonſtrationib.& l.2. de liberis, & poſthum. de hoc Bart.conſilio, meminit Alexan.conſi. 105. ſub numero 5. uerſic. iſtam partem. uolum.1. conſilio 184.num.5.uolum.2.conſi.140.numero 4. uol.6.l. fin.num.4.C. de hær. inſtit. ubi ait ſe non recedere a diſtinctione Bart. in d.conſi.Iaſ. in l.Centurio, de vulg.num.57.& in conſi.15.numero 4.uolum.1. & idem Iaſ.in l.ſi quis filiusf.§. fin. nu.15. de acquir. hęr.dicit, quod non uenit hæres hęredis, quando dictum eſt, infraſcriptos, uel ſupraſcriptos. & quæſtionem late tangit Aret.in l.paterfam. colum.penult. de uulg. Curt. ſen. conſilio 45. numero 9.ubi dicit has dictiones non poſſe referri ad non nominatos. Nat.conſilio 476.incip.ex ijs, num.6.& dicit Pariſ. conſi.93.nu. 24.lib.1. quod dictio, infraſcripta, relationem habet ad ſequentia, & conſi.37. numero 59. lib.2. dictionem, ſupraſcripti, ait eſſe repetitiuam præcedentium.

Verba inſolita, & contra ſtilum teſtamentorum teſtamentis inſerta, non cenſentur appoſita de uoluntate diſponentis. Bal.in l.fideicommiſſa. §.ſi quis, de legat.tertio.Curt.ſeni.conſilio 17.colum.tertia, cir.med.conſilio 73.colum.3.in fin.& 4. Curt.iun. conſilio 145. numero 17. immo ex talibus inſolitis oritur ſuſpitio falſi. Socin. conſilio 127. colum. 4.nu.7.uolum.3.Ruin. conſi.111. numero 21.lib.5.Alexandri. conſilio 11.numero 9.& conſi.399. num.8.& 9.Craue.conſi.192.numero 10.& conſi.28.numero 5.Ruin.conſilio 198.nu.3. Ceph. conſilio 287. nu. 26. uide ſup.uerſiculo, falſitatis habet imaginem.

Verba intelligi debent ſecundum materiam & perſonas de quibus diſpoſitio principaliter loquitur, l. plenum.§.equitij.de uſu & habit.l.ſed eſſi.§.libertis.de iudic.l.ex militari.§.penul.de teſtam.mil. §.ſi quis exhæredatus.§.irritum.de iniuſ.rup.teſt. cō probat Bal.in l.quoties.col.2.uerſ. quæro ſi pater. C.de hęred.inſt.Iaſ.in l.ſtipulatio iſta, habere.§. hi qui ſunt.not.6.de uer.oblig.Galiau.in l.Centurio. nu.290.de uulg.Ioan.Anni.in repet.rubr. ſol.mat. nu.178.Cagn.§.itaque.nu.14.in proem.ff. Fel. in c. cauſam quæ.col.10.declar.5.de reſcr.Bauer. repet. l.cum filio.nu.64.& 120. de leg.1. Picus in l. Titia. §.Titia, numero 32.de legat.2. Zuch. in l.poſthumo.nu.18.C.de contrat.Goz.l.1. numero quarto, C. de pact. Bologn. in repet. Auth.habita, numero 217. C. ne fil. pro pat. Aliàs autem regulariter

 pro-

proprie accipi debent, non improprie. pro quo vi. Fran. Niconi. ad c. quoniam contra. de probat. par. 1. num. 33. ubi innumeras authoritates citat. & vi. Gabr. conſi. 71. & Curt. iun. conſ. 242. num. 12. & 3. par. 3. ubi quod verba debent referri ad proxima & immediata, non ad remota, & mediata. deciſ. Fiuiz. 1. num. 29.

Verba intentioni ſeruire debent, non intentio verbis. cap. humanæ aures. 32. q. 5. c. intelligentia. & c. in his. de uerborum ſign. Socin. iun. conſi. 98. num. 7. conſi. 120. circa primam. num. 25. uolum. 1. conſi. 1. num. 9. conſi. 39. num. 51. conſi. 75. num. 33. conſi. 122. num. 39. uolum. 3. Rolan. conſi. 70. nu. 53. lib. 3. & conſi. 37. num. 22. lib. 4. ita enim præponenda eſt ſententia verbis ſicut anima corpori. ca. ſedulo. 38. diſtin. pro qua propoſ. plura ſimilia adducit Iaſ. conſilio 141. quod eſt ſecundum. in 2. uol. nu. 19. & 20. vi. ſup. verſ. facta ſunt fortiora.

Verba, iuxta prædicti temporis morem, poſita in priuilegio, non faciũt quod aliquid ſit probandum de more pręteriti temporis, ſed reſoluuntur, ideſt, quia mos præteriti temporis ſic obtinuit. cap. Abbate. S. Siluani. de verborum ſignif. in uer. contra quod fuit ex aduerſo reſponſum. per quem textum. hoc tenet gloſ. fin. in cap. quoniam Abbas. de offic. deleg. Oldr. conſilio 121. quęſt. 2. dubio. 2. Rom. conſ. 336. num. 3. quem refert Felin. in c. 2. num. 10. de reſcri. Deci. conſi. 169. colum. 2. verſic. vltimo non obſtat. Curt. iun. conſi. 97. num. 4. ubi hoc pluribus comprobat. Ripa reſpon. 30. num. decimo, libro ſecũdo. Gram. deciſione 59. Catholicus. num. 24. Ferre. conſilio 86. res uidebatur. numero quinto. poſt Oldr. dicto conſi. 121.

Verba legis interpretanda ſunt ſecundum diſpoſitionem legis, & verba ſtatuti intelliguntur prout a ſtatuto accipiuntur, ut per Anch. conſ. 93. 341. 423. & uerba hominis ſecundum diſpoſitionem hominis. Deci. in c. 1. de conſtit. ubi quod ſi Rex facit mẽtionem de iure, intelligitur de iure regio. & in c. ex literis. nu. 8. & 9. eo. tit. ubi multa adducit. & in c. cauſam quæ. nu. 7. & 8. de reſcr. in l. 1. ſub n. 2. verſ. præterea talis diſtinctio. C. qñ non pet. par. citat Bal. in c. cum veniſſent. de eo qui mit. in poſ. vbi clare hoc dicit. Idem Dec. conſi. 30. col. 3. Fel. in d. cauſã quę. nu. 50. Ripa in l. Centurio. nu. 31. de vul. & pup. & in omni caſu intelligenda ſunt ſecũdum ſubiectam materiam. l. ſi uno. loca. l. inſulam. de præſcr. uerb. Deci. in l. 1. nu. 15. C. qui admi. in vlt. lect. & in l. quoties idem ſermo. de reg. iur. Bar. & alij, in rub. de op. no. nunc. Ceph. conſi. 451. nu. 81. & ſucceſſiue.

Verba legis vel ſtatuti unius, intelligi debent per uerba alterius legis vel ſtatuti de eadẽ materia loquentis. l. non eſt nouum. de leg. iunc. l. omnes populi. de iuſt. & iu. Iaſ. conſi. 24. nu. 8. ſic & una pars ſcripturæ declarat aliam. l. vtrum. de petit. hæred. Dec. conſilio 425. in caſu. num. 11. conſi. 442. in cauſa. nu. 3. & 12. Iaſ. conſ. 127. noua. num. 13. uol. 1. Oſaſ. deciſ. 66. decreto. num. 13. ubi loquitur in ſtatuto. Decius conſi. 88. cum feudum. num. 41. qui etiam loquitur in ſtatuto. Hinc dixit Anch. conſi. 422. ad fin. quod ſtatutum recipit interpretationem ab alio. quem ſequitur Deci. in l. 1. nu. 20. C. de ſecun. nupt. Gozad. conſi. 61. num. 20. Ripa in l. Centurio. num. 31. de vulg. Menoc. de præſump. libro 1. quæſt. 37. nu. 22.

Verba (libere, & omnia) dictioni communi per teſtatorem adiecta, communem ad directam de neceſſitate trahunt. Bal. in l. precib. C. de impub. & in l. Centurio. de uulg. Bal. conſi. 20. col. ult. uerſ. quarta ratio. lib. 3. & conſi. 296. libro 5. Angel. conſi. 125. Rom. conſi. 130. Deci. 571. ſub nu. 6. uerſ. tertio ad idem. nam iſta uerba niſi in directa ſubſtitutione uerificari poſſunt. Bar. in d. l. precib. in prin. Alexan. in d. l. Centurio. colum. 22. uerſ. quarta fuit opinio. & ibi Aquens. poſt nu. 30. uerſ. tamen tenendo. & Ripa num. 135. Iaſ. in d. l. precib. col. 11. uerſ. limita tamen iſtam concl. num. 19. in fi. Lancel. Polit. in tract. ſubſtit. tit. de compen. nu. 31. & ſeq.

Verba narratiua tertio non præiudicant, l. ex his uerbis. C. de teſtam. mil. l. ex hac ſcriptura. de donat. l. optimam. C. de contrahen. & commit. ſtipul. Curt. iun. conſi. 24. num. 3. etiam ſi ſint principis. eſt magis communis opinio, ut dicit Barto. Soci. conſi. 20. ſub nu. 12. uerſic. ſed magis communis. quod eſt inter conſi. Curt. ſen. quod conſ. ſequitur & comprobat Deci. conſi. 576. pro reſolutione. num. 13. & hoc dicit etiam Rebuf. in tract. nomin. num. 6. quæſt. 1. Curt. iun. conſi. 61. habita. nu. 13. ubi addo. quid autem ſit in ver. narratiuis & enũtiatiuis legislatoris? dic quod non probant, nec diſponunt. Federi. de Sen. conſi. 39. ante fin. Rom. conſi. 191. num. 4. dixi ad Curt. iun. conſil. 125. ſuper uer. ad decidendum, vide ſupra circa materiam uerborũ enuntiatiuorũ.

Verba, neque dediſſe, neque feciſſe, intelligi debent ſecundum Bart. ſi in mora is fuerit dandi uel faciendi. Bart. in l. ſi duo. §. fin. de conſt. pecu. Alexan. in l. ſi quis maior. num. 6. uerſic. in tex. ibi. C. de tranſac. Socin. conſi. vlt. colum. 1. uolum. 3. Iaſ. in l. 1. §. de illo. colum. fin. ad Trebel. Deci. in l. quod te. nu. 12. ſi certum pet. & in conſi. 2. colum. 2. & conſilio 566. col. 1. Rum. conſ. 103. col. 2. uerſ. ſecundo quod ubi. uol. 1. & conſi. 184. nu. 1. uol. 2. Cagnol. in d. l. ſi quis maior. nu. 198.

Verba, non aliter nec alio modo, non patiuntur alium intellectum uel ſubauditionem. Bal. in l. ſiquidem. C. de excep. per glo. ibi. in uer. ſiquidem. quam ad hoc no. & dicit non eſſe alibi. & idem Bal. in c. 1. §. denique. col. ult. quæ fu. pr. cau. benef. amit. in uſi. feu. Alex. conſi. 3. col. 3. in fi. uol. 1. Iaſ. 4. nu. 15. lib. 1. 162. nu. 11. 202. nu. 18. li. 2. 86. n. 16. li. 3. ubi recitat dicta Ale. d. cõſ. 3. Dec. 18. n. 4. uer. terti⁹ teſtis. & 61. nu. 2. Goz. 3. nu. 23. Rol. 58. nu. 48. vol. 3. 59. nu. 11. eo. 63. nu. 29. uol. 4. Nat. 372. n. 5. Crau. 201. n. 43. Ceph. 440. n. 80. Men. 38. n. 21. & 22. poſt Tiraq. de utr. retr. parte 1. §. 8. glo. 6. nu. 3. hæc uerba eſſe reſtrictiua dicit Pariſ. conſ. 18. n. 6. & 7. uol. 1. Oſaſ. deciſ. 165. nu. 13. ea tamen recipere congruam interpretationem dicũt. Bal. in l. vlt. C. de contrah. emp. Deci. conſi. 281. in fi. Rol. 61. nu. 54. & 55. uol. 2. & & alij qui in hoc adduci poſſent, & vide ſupra uerſ. ſolemnitatis requiſitæ omiſſio.

Verba, nullo modo, ſunt præciſa, & tollunt omnem uiam in contrarium, & potentiam, adeo quod omnis diſpenſatio propter illa uerba dicitur prohibita, gloſ. in clementina ſecunda, in uer. nullo modo. de ætate, & qualitate. Alexan. in l. fin. C. de milit. teſtam. & dicunt habere clauſulam decreti annullatiuam. Zenzel. in clem. 1. de ſequeſt. poſ. & fruct. inferens, quod vbi ius loquitur per verba vniuerſalia, nullo modo, vel nullatenus, tacitum in ſe videtur habere decretum, & tollere omnem poteſtatem aliter diſponendi. Goz. conſi. 25. nu. 9. & conſi. 71. num. 4. vbi dicit, quod, quando teſtator diſponit in ſuo teſtamento, quod res nullo modo alienetur, per illa verba, nullo modo, intelligitur velle quod etiam in caſibus ſpecialibus aliàs permiſſis alienari non poſſit. per textum in §. ſanctiſſimas. in Auth. de alien. & emphyt. Crau. conſil. 201. numero 42. Rolan. conſi. 27. num. 10. & ſeq. lib. 4. Iaſ. conſi. 166. nu. 7. uol. 2. Deci. conſi. 640. nu. 9. Gram. voto 31. in cauſa. num. 7. Tiraq. in l. ſi vnquam. in ver. reuertatur. nu. 93. C. de reuoc. dona. & in tract. de primog. quæſt. 24. nu. 11.

Verba præſentis temporis inducunt canonem latę ſententiæ, & perinde eſt ac ſi dicatur, ipſo iure, nec tũc alia ſententia requiritur. l. infamia. C. de decur. lib. 10. glo. in l. in criminali. C. de iuriſd. omn. iud. & in l. iubemus. §. ſanè. C. de ſacroſ. eccl. gl. in c. in pœnis. de reg. iur. in 6. & habetur in l. 2. §. miles. de his qui not. infam. ibi, ita infamis eſt: hoc eſt, ipſo iure. de quo per Rom. loquentem in emphyteuta, in conſi. 212. ſub num. 7. iunc. addi. ibi ſuper ver. ipſo iure, vbi quod hæc ſententia eſt communis, & in iudicijs recepta, cum remiſſionibus ad tenentes contrariam partem. Abb. in c. querelam. col. 2. & ibi Fely. col. 2. de iureiur. hoc de infamia, intelligũt de dignitatib. & honoribus laicalibus, non de beneficialib. ut obſeruant Veron. ad Rom. ſing. 510.

Verba, prout ſibi videbitur, & placuerit, non important liberam, & abſolutam uoluntatem, ſed ſolum arbitrium boni viri, & ſic rectum & moderatũ iudicium. l. Thais. §. ſoror. l. fideicommiſſa. in princ. de fideicom. liber. Bar. & alij in l. ſi ſic. in prin. de legatis 1. & in l. creditor. §. Lucius. ff. mand. & nedum ſi ſeparatim, ſed etiam ſi coniunctim iſta verba proferantur. Iaſ. conſ. 4. dominus Baptiſta. num. 13. vol. 3. & in dicta l. ſi ſic. a nu. 4. vſque ad nu. 35. ubi plura dicit de verbis importantibus arbitrium boni viri, & abſolutam voluntatem. Dic tamen Corn. tenere propoſitionem veram, ſi dicta verba ſeparatim proferantur, quia ſi coniunctim, important liberam uoluntatem. conſi. 302. colum. 3. uolum. 4. ſequitur Crau. conſi. 105. colum. 2. Rolan. conſi. 59. nu. 32. & conſi. 60. num. 24. uolum. 1. Deci. conſi. 88. cum feudum. nu. 48. ubi de uer. placuerit, iunc. cum pronomine, quicquid, quod importet liberam uoluntatem, vide tamen Rom. conſi. 228. ſub num. 11. verſic. ſic itaque in propoſito. vbi ſimpliciter firmat propoſitionem, iunc. addi. ibi. in uer. boni viri, vbi concor. habes.

Verba, quomodocunq; & qualitercunque, oſtendunt enixiorem uoluntatem ea proferentis, vt not. in l. Bal. iſt 1. ad Trebel. & hoc ex vi geminationis, vi. ſupra verſ. geminata verba. & per Dec. conſi. 481. nu. 7. & 8. 635. nu. 7. & in l. pen. nu. 4. C. de pact. Grat. reſpon. 6. num. 6. libro 1. hinc eſt, quod promittens aliquem non moleſtare, quomodocunque & qualitercunque, intelligitur, nec de iure, nec de facto, & tam in iudicio quam extra. Ruin. conſi. 77. num. 7. & 8. libro 2. Aquen. in l. 1. §. huius ſtudij. num. 10. de iuſt. & iure. Ceph. conſi. 451. nu. 220. cum plur. ſequent. ubi multa habes de iſtis verbis, & ſimilibus geminatis.

Verba ſtatuti generalia fauore publico comprehendũt nedum habiles, ſed & inhabiles. l. 3. §. vtrum. verſi. hic quoque. in fi. ibi, quod in communi utile eſt. ad Syllen. vnde videmus, quod licet mancus vel mutus non poſſit de iure communi habere feudum. c. 1. an mut. vel al. imp. Bal. in l. cui. de ędil. edic. & in l. quoties. C. de ſuis & legit. Caccial. in trac. de feu. nu. 15. tamen, ſi fiat conſtitutio, quod quicunque ceperit talem malefactorem, habeat tale caſtrum in feudũ, & aliquis mancus uel mutus ipſum ceperit, admittetur ad feudum ex dicta conſideratione publici fauoris, qui eſt, quod malefactores capiãtur, & ita ex mente Guiel. de Cun. & An. de Piſ. dicit Iaſ. in l. ſi filiusfam. nu. 3. uer. iſtud notabiliter inducitur. ſi cer. pet. Quod & in ſimili dixit Bal. in rub. C. qui ac. nõ poſ. col. pen. uerſ. quæro, ſtatutum dicit, quod licet aliàs inhabilis non poſſit accuſare, tamen fauore publico admittetur. & alibi idem Bal. in l. ita nobis pudor. C. de adulter. vide ſup. uerſ. præmium propoſitum. verſ. fauor publicus eſt. & uer. forenſis, licet ex forma ſtatuti.

Verba, tanquam antiquum & paternum, poſita in inueſtitura, rei ueritatem non mutant, quando feudũ reuera eſt nouum. Oldr. conſ. 178. per l. ſi forte. de caſtr. pecu. & arg. eorum quæ not. in l. ſi donatione. C. de colla. Caſtr. conſ. 156. quod iſtud feudũ. Alex. conſ. 10. uol. 3. Iaſ. conſ. 180. ſub nu. 23. uerſ. primo. Clar. §. feudum. q. 8. uerſ. ſed hic occurrit. ubi dicit magis cõem. Gabr. concl. li. 3. de feu. concl. 1. nu. 1.

Verba teſtamenti ambigua declarantur ex his, quæ teſtator extra teſtamentum dixerat. Barto. in l. 2. in princ. colum. 7. uerſ. quæro ex quibus præſumatur. de uulg. & pup. Bal. in l. precib. col. 3. uer. primo ex dictis. C. de impub. Alex. conſ. 98. col. 3. uerſ. primo per ea quę. vol. 4. Soci. ſen. conſ. 37. col. 1. in fi. lib. 3. Ruin. conſ. 192. nu. 5. li. 2. Pariſ. conſ. 66. nu. 80. li. 3. ubi loquitur de dictis per teſtatorem ante & poſt teſtamẽtum. Ceph. conſ. 452. nu. 37. & conſ. 626. nu. 18. Rimi. iun. in d. l. precib. nu. 240. pro rõne, uide ſup. uerſ. uerba diſpoſitionis declarantur.

Verba ubi ſunt clara, nõ eſt opus interpretatione, aut declaratione. l. ille, aut ille. §. cum in uerbis. de legatis 3. l. continuus. §. cum quis. in fine. de uerborum oblig. Deci. conſi. 51. col. 2. uerſic. prædicta tamen. ita quod nec etiam iudex ſententiam ſuam declarare poteſt, quando ſunt uerba clara. Bart. Ang. Imo. & Aret. in l. ab executione. de appel. immo tali caſu non habet locum quod dicitur de conſuetudine interpretatiua. Deci. conſilio 49. col. 2. uerſ. ſed ſecundum ſupradictam. & conſ. 51. col. 2. ad fin. uerſi. prædicta tamen. copioſe Iaſ. conſi. 99. uerſ. præmiſſis tamen. lib. 1. & conſi. 60. col. 3. circa med. lib. 3. Fely. in c. qualiter & quando, il 1. num. 28. de accuſ. ſunt enim intelligenda, ut cantant: ut de uerbis inueſtituræ dictum eſt ſupra uerſi. inueſtituræ primæ tenor. Immo eſſe infirmitatem intellectus quærere coniecturas, ubi habentur uerba teſtatoris clara, dicit Bal. in l. certo generi. §. 1. de ſeruit. ruſt. prædio. & in dicta l. continuus. §. cum ita. & in l. uoluntatis. not. 1. C. de fideicõmiſ. nec ab eis claris eſt rece-

dendum, etiam ſi actus periret eis obſeruatis, Iaſ. in l. quoties, de uerb. oblig. Crau. conſi. 288. col. 2. in fi. cum ſeq. Tiraq. in l. ſi unquam. in uer. libertis, nume. 5. & 6. de reuoc. donat. Ceph. conſi. 638. nu. 40. & ſucceſſiue.

Verbum, aſſignauit, in dubio importat dominii tranſlationem, ita Bart. in l. ſi conſtante, in princ. ſecunda quæſt. 4. par. princip. ſoluto matrimonio. cum quo etiam omnes ibi ſimpliciter tenent, ubi quęrit Bart. an mulier conſequatur dominium rerum ſibi aſſignatarum pro dote? & tenet, quod in caſu dubio per iſtud uerbum, aſſignauit, intelligatur tranſlatum dominium, cum pręcedat cauſa habilis, per l. dotis fructus, §. fin. cum l. ſeq. ff. de iu. dot. & l. 1. cir. med. de uſucap. pro don. l. item ſi uerberatum; §. 1. de reiuend. cum multis aliis, quos in hanc ſententiam citat Iaſ. conſi. 92. circa primum, nu. 1. uolum. 1. & conſi. 92. illuſtriſſimus, num. 1. uol. 3. Barb. conſilio 25. clementiſſimum, nu. 19. uol. 4. Deci. conſilio 645. præſuppoſita, nu. 1. Nat. conſi. 596. quoniam, nu. 5. Ruin. conſi. 42. in princ. nu. 6. Alci. in l. aſſignare, de uerborum ſignific. Pariſ. qui plures ci-
* tat, & ait communem, conſi. 33. nu. 26. uol. 3. Neuiz. conſilio 84. numero 7. Ceph. conſi. 399. teſtatus eſt, nu. 26.

Verbum, capere, intelligitur cum effectu, adeo quod capiens efficiatur dominus rei quam capit, ita ut eā reſtituere non teneatur. Puta ſi ſit conuentum, ut aliquis capiat redditus, fructus, & prouentus aliquos, l. aliud eſt capere, de uerborum ſignific. l. ſi quis obligatione, §. non poteſt uideri, & l. non uidetur quiſquam, de regu. iur. ubi non uidetur quiſquā id capere, quod alii reſtituere tenetur. gl. in l. ex facto. §. Iulianus, in uer. ueniat, in fi. de uulgari, & pupill. & l. ciuitatibus, §. fin. in fi. de lega. 1. non uidetur capere ille qui tantum erogat quantum accipit, ſequitur Alcia. in d. aliud eſt capere. in uerſ. cum effectu. Deci. in d. l. non uidetur, nume. 4. ubi dicit; hoc uerbum intelligi debere, cum effectu, ut, ſ. capiens habeat, & retineat ad ſuam propriam utilitatem: ſequitur Ceph. conſilio 626. numero decimotertio, & 14.

Verbum, concedo, importat donationem, & dominii translationem, tex. & ibi glo. & Bart. in l. uxori. §. fin. de lega. 3. per quem tex. & glo. dicit ibi Bal. no. quod idem eſt dicere, concedo, quod, dono, ſi non apparet alia cauſa conceſſionis, facit l. prohibere, §. plane, quod ui aut clam. & l. fin. in prin. & ibi Imo. de donat. & alibi Imo. in l. cum pater, §. pater pluribus, de lega. 2. Ang. in §. quia uero, il 1. in Aut. de non alien. Abb. in c. cum uenerabilis, de exception. Iaſ. conſilio 27. numero ſexto. conſi. 45. in principio, uol. 1. Deci. conſi. 262. num. 10. & in l. ſi donatione, nu. 39. C. de collat. & in d. c. cum uenerabilis, not. ult. Rolan. conſi. 1. nu. 25. lib. 4.

Verbum, credo, prolatum in atteſtationibus non affirmat, l. teſtium, & ibi glo. & Doct. C. de teſti. Innoc. in c. ad hæc. eo. tit. Alex. conſi. 56. uol. 2. conſ. 69. & 95. uol. 4. conſi. 109. & 132. uol. 1. & non probat, etiā ſi ſtatutum uel conſuetudo ſit in contrariū. Hoſtien. & But. in c. 1. de appel. & tale dictum in depoſitione prolatum facit non dici proprie teſtem, nec talis deponens per hoc uerbum uenit appellatione teſtis. glo. in l. 2. §. pen. de aq. plu. arc. Butr. in c. quoties, in fi. de teſti. Alex. in Rubr. ff. de iureiur. ui. ſupra, uerſi. teſtis depoſitio de credulitate.

Verbum, cuiuſcumque, etiam ea includit in quib. mentio ſpecialis requiritur, gl. in clem. 1. de re iud. & in l. cum penam. de arbitr. no. per Bal. in c. imperialē. de proh. feu. alien. per Feder. quia eſt uniuerſale, geminatum, & omnes includit. Soc. conſ. 3. n. 23. uol. 3. ubi refert Ale. in quodā conſ. quod non uidit impreſſum, dixiſſe, qđ licet Comes non poſſit infantes legitimare niſi ſibi ſpecialiter conceſſum eſſet, tñ ſi in priuilegio ſit appoſitū uerbū, quoſcūq;, poterit. vi. tu Ale. cōſ. 30. n. 11. uol. 1. ubi loquitur in feudo, & cōſ. 95. n. 7. uol. 7. ubi ſimiliter loquitur in feudo. & Rui. conſ. 77. ſub n. 8. verſ. & ad idē facit. li. 2. ubi dicit ſub nomine cuiuſcunque hæredis, venire omnes hæredum ſpecies, etiam ſi ſint hæredes improprie, ut ſunt legatarij, poſt Bart. & Alex. in l. Gallus. §. ēt. de lib. & poſth. & alios multos, quos citat Tiraq. de retrac. lign. §. 1. glo. 7. nu. 21. Alci. in l. mouentiū. de ver. ſig. Ceph. conſi. 451. nu. 56. & 189. Goz. conſi. 82. nu. 4. & conſ. 88. nu. 12. Menoc. conſi. 129. col. 3. verſ. tertio accedit. & conſ. 255. nu. 31. & 32. uerſic. hoc in caſu. Burſ. conſi. 138. vbi copioſe de hoc verbo. & Rimi. iun. cōſi. 55. & de vi huius verbi, vi. ſup. ver. immunitas cōceſſa ciuib. & verſ. dictio, quibuſcunque. & verſ. dictio, quoſcunque, & nota pro varijs materijs. & vi. inf. verſ. verbum, quibuſcunque. & verſ. Comes Palatinus non poteſt.

Verbum, diſponere, proprie ſpectat ad teſtamentū, ſeu ad vltimam voluntatē. Alber. de Roſa. in diction. in ver. diſponere. per tex. in §. pen. & fi. Inſti. quib. manum. nō lic. & in §. diſponat. in Auth. de nupt. refert Iaſ. conſ. 189. nu. 4. & conſi. 190. nu. 1. uol. 1. & conſ. 130. in caſu. col. 4. verſ. Item pro iſta. q. uol. 4. Rol. cōſ. 62. n. 15. uol. 1. Viui. com. opi. li. 1. opin. 442. ver. diſponere. Ceph. conſ. 274. n. 12. ubi alios adducit.

Verbū gñale tanq̄ obſcurū, iux. l. ꝑtor edixit. de iniur. nō ſtat abſolute, ſed declarat, & tēperat ex expreſſis. arg. l. fi. §. cui dulcia. de trit. vi. & ol. leg. vbi id notāt Doc. & in c. ſedes. de reſcr. ubi ēt Doc. Dec. conſ. 495. viſo elegāti. ſub nu. 18. ver. Itē illud. conſ. 502. ex duob. nu. 8. in fi. vbi citat. l. ſi de certa. C. de trāſ. plene Affl. deciſ. 319. n. 1. & 2. Ceph. cōſ. 23. nu. 127.

Verbum, intelligitur, denotat fictionem. de acq. hær. l. hæres quandocunque. Abb. conſi. 20. colum. 2. verſic. cum verbum. lib. 2. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore. num. 94. de vſucap. Dec. in l. qui actionem. poſt nu. 3. de regu. iur. Idem Iaſ. in l. 1. C. vn. vir & vxor. nu. 7. & ibi Deci. num. 16. Tiraq. in legi. connub. gloſ. 7. num. 174. & eſt text. in l. aditio. ad finem. de acquir. hæred. quem ad hoc citat Rom. conſi. 405. nu. 2. vbi idem dicit de ver. videtur. in verſic. Item gloſ. Quod not. pro materia extenſionū de caſu vero vel ſimplici ad fictum, præſertim in materia conceſſionis ciuilitatis, in qua ſit appoſitum verbum, intelligatur, quia denotat fictionem. l. quoniam intelligitur. de his qui not. infam. l. 1. poſt prin. C. de rei vx. act. Dec. in l. cum quid. in 3. & 4. not. ſi cer. pet. facit tex. in l. nulli. §. quod ſi ex vico. C. de epiſ. & cler. & in §. ſi quis igitur ex quolibet. in Authent. quibus mod. natura. efficiuntur ſui. Barto. in lege, ſi quis. C. de nat. liber. Angel. in dicto §. ſi quis igitur. poſt

Iac. de Belui. ibi. idem Ang. in rubr. ſolut. matr. ubi Imo. & Aret. ſub nume. 8. verſi. & eſt tenenda. poſt Io. And. in c. ſi ciuitas. de ſent. excom. in 6. quem ſequitur Bal. in l. 1. §. cum vrbem. de off. præf. ur. & in ca. 1. de capi. qui cur. vend. Ceph. conſilio 451. numero 50. applica dic. ſupra uerſiculo, ciuis ut quis dicatur.

Verbum, hæredibus, intelligitur de filiis. not. Bal. in l. etiam. in fi. prin. ſol. matrim. Calder. conſi. 15. tit. de verb. ſign. Deci. conſi. 185. nume. 3. verſi. vlterius etiam. Pariſ. conſi. 11. num. 24. vol. 1. Curt. iun. conſi. 103. num. 6. Gozad. conſi. 26. nu. 30. Rube. conſi. 154. num. 13. clar. in. §. feudum. q. 83. in verſi. ſed quid ſi feudum conceſſum ſit. Panciroſ. conſi. 1. nume. 9. qui loquitur in feudo antiquo. Menò. relatiue, conſi. 401. num. 1. & ſic intellige propoſitionem in feudo. quæ dicitur potius reſtrictio ad regulam quæ habet, hoc uerbum intelligi etiam de extraneo qui ſit ſucceſſor bonorum defuncti. Caſtrē. in l. Gallus. §. etiam ſi parente. de lib. & poſthu. nume. 4. per l. ſciendum. de verb. ſign. & idem Caſtren. in conſi. 453. vol. 2. ubi a regula ſuprad. excipit quatuor caſus. in quibus verbum hoc improprie accipitur, & ad filios tantum reſtringitur. In ſecundo loco ponit iſtum in feudo, in quo cum extranei non ſuccedant, uerbum, hæres, accipitur pro filio. §. & ſi clientulus de alien. feu. gl. in l. ex facto. §. ult. ad Trebel. Bal. in l. liberti. C. de oper. liberti. Ceph. copioſe in materia feudali, conſi. 657. nu. 11. Manti. de coniect. ulti. vol. lib. 8. tit. 14. nume. 3. vi. ſupra in verſi. clauſula, hæredibus & ſucceſſoribus. & uerſic. hæredum appellatione.

Verbum, libere, excludit omnem conditionem & moram, c. extirpande. §. vltimo. de præben. c. ſi beneficia. eo. tit. in Sex. c. ordinarij. §. quod ſi forte. de of. ord. & ibi de hoc per Io. And. & Archid. & in c. pro humani. de homici. in Sex. Oldr. conſi. 225. grauamina. ſub. num. 10. verſi. circa primum. nam ſi adeſſet conditio & mora non diceretur libere, idem enim importat, libere, quod plene. c. Piſanis. in fi. de reſt. ſpoliat. c. cum ex officij. de præſc. ubi quod idem eſt dicere, libere conferat, ac ſi fuiſſet dictum, ſine contradictione & moleſtia, canon. poſt Archid. in c. 1. de ſuppl. neglig. præl. in vi. Alberi. in diction. uer. libere. Firm. in eo. uerſi. Pariſ. conſi. 81. in præſenti cauſa. ſub nume. 4. verſi. quæ dictiones. vol. 1. & conſi. 26. n. 26. vol. 4. vi. ſup. verſic. libere, qui aliquid poteſt. & ver. libere uerbum.

Verbum, lego, quando adiicitur certæ quantitati, uel ſummæ, intelligitur legatum, & non inſtitutio. Sal. in l. fin. col. fin. C. fam. erciſc. ubi Bal. idem ſentit in ver. lego, licet contrarium dicat in uer. relinquo. de quo late Franc. in c. ſi pater. de teſtam. in vi. uerſic. in ea. glo. ibi, non uidetur. Mich. de Graſ. in lib. ſenten. §. inſtitutio. quæſt. 14. & 15. numero ſecundo, diuerſi enim ſunt tituli de legatis, & de inſtitutio. ideo per verbum, lego, inſtitutionem non comprehendi tenuit Bero. conſi. 118. numero 27. lib. 2. & Caſtr. in l. omnimodo. in fi. C. de inoffi. teſtam. pro qua materia ui. copioſe Foſſanen. deciſ. 58. incip. legitima.

Verbum nullum adeo uniuerſale eſt, uel indiſtinctum, quod ex conſideratione debitarum circunſtantiarū non debeat ciuiliter intelligi, & limitationem recipere. Oldr. conſi. 148. factum eſt tale. ad fin. verſ. ad aliam. per l. ſi mihi in uia. §. fin. de lega. 3. l. obligatione. de pign. l. non tantum. §. quod ſi pro emptore. & ibi not. de petit. hær. l. 1. §. denique. & ibi not. quod ui aut clam. Alber. de ſtat. par. 1. q. 53. alias 57 ſed quid ſi. col. 2. poſt prin. ſub uerſi. ſi autem accuſatus: Rom. conſi: 76. in cauſa nobilis. in fi. & conſi. 214. venerabilis. col. pe. ad fi. verſi. & hanc. vi. ſup. uer. oratio uniuerſalis. & in uer. diſpoſitio generali.

Verbum nullum nequidem minimum debet eſſe ſine virtute aliquid operandi, ſi poteſt. l. hac lege. de cōtrah. emp. l. ſi ſtipulatus. de vſur. ita Bal. in rubr. C. de contrah. empt. q. 9. Iaſ. conſi. 45. num. 14. conſi. 64. num. 11. conſi. 98. nume. 13. uol. 1. & hoc dictum procedit etiam in ſyllaba. Crau. conſi. 105. nume. 7. Bec. conſi. 21. nu. 25. conſi. 100. nu. 19. ꝙ ipſe declarat conſi. 34. nu. 29. conſi. 82. nu. 18. conſi. 101. nu. 82.

Verbum, perpetuo, adiectum actui prohibitorio operatur ut ultra perſonam expreſſe prohibitam etiam aliæ perſonæ deſcendentes cenſeantur eſſe prohibitę, & per oppoſitum nedum primi nominati cenſeatur uocati, ſed etiam alii ex eis deſcendentes. Barb. conſi. 44. ſapienter. vol. 2. nam ex appoſitione iſtius dictionis intelligitur illam apponens id ſenſiſſe, nimirum ſi ad omnes alios tranſit prohibitio. Bar. in l. filiusf. §. Diui. de leg. 1. col. fin. & ibi doct. Caſt. conſi. 12. uidetur dicendum. in fi. pro quo ui. ſup. in uerſi. dictio perpetuo. & uerſ. hæres a quo relictum eſt. & uerſi. legatum annuum.

Verbum poſitum in ſtatuto, quod poteſt duobus modis intelligi contra ius commune, debet ſemper intelligi ut vnum tantum effectū operetur, non duos, & illum qui minus lædit ius commune. Rom. conſi. 199. nume. 6. ubi plura iura ad hoc allegat. Lamber. de iu. patron. lib. 2. par. 3. art. 6. q. 9. prin. nume. 3. & 4. Grat. reſp. 46. nu. 7. & 8. & prius reſp. 16. nu. 18. lib. 1. Rol. conſi. 80. nu. 21. uol. 1. Oſaſ. deciſ. 59. nu. 12. 13. đci. 68. n. 22. & đciſ. 88. n. 10. Simone, de decr. li. 3. ti. 8. inſpec. 3. n. 24. & 25. Soc. iun. cōſ. 29. nu. 7. uol. 1. Hier. de Mon. q. 1. nu. 16. in fi. & nu. 2. Borgn: deciſ. Fiuiz. 5: num. 12.

Verbū, pōt, præmiſſa negatiua reddit actū de iure impoſſibilē. Bar. in l. ſi non fortē, in prin. de cond. ind. & in l. cū lex, de fideiuſ. quē ad hoc citat Io. de Mō. Sper. in conſi. 213: in cā uertente, n. 3. ꝑ gl. in c. 1. de reg. iur. in 6. in uer. non poteſt, quæ tñ non dicit qđ reddat actū impoſſibilē, ſed ꝙ neceſſitatē importat, pro quo vi. Bar: & Ang. in l. fi. de fer. & Lanſ. in repet. c. qm̄ contra, de prob. n. 104. hoc tñ uerbū non ſemp importare neceſſitatem, licet negatiua præcedat, ponit Fely. in c. quanto, de pręſump. ubi plura de hoc, quod autem reddat actum de iure impoſſibilem, tenet Fran. in alleg. c. 1. relata gl. ad text. per quam gl. dicit Bal. in l. fi. C. de fideic. col. fi. qđ ſi ſtatutum dicat, ꝙ quis nō poſſit teſtari ſine præſentia propinquorū, ꝙ ubi pñtia deeſt, actus eſt irritus, ſequit. Iaſ. in l. 1. co. 1. đ uer. ob. Doc. in l. Gall⁹, ī prin. đ li. & poſt. Albert. đ hæret. i c. qm̄ q. 5. n. 8. & hr̄ in c. aqua, de cōſec. eccl. uel alt. ꝑ quo vi. eūd. Monteſper. ī cōſ. 224. Dña Margarita, n. 6. & cōſ. 313. primo ſecūdū ordinem, nu. 12. Iaſ. in l. 4. §. quæſitum, ſi quis caut. num. 26. Doct. in c. de his, de accuſ.

Verbum, præcepit, eſt uerbum neceſſitatem inducens. 35. diſt.c.1. clem.1. & ibi Card. in princip. de reliq.& uener.ſanct.c. quod præcepit.14. q.1. & inducit inobedientiam, & peccatum mortale ſi contemnatur. Card.in d. clem.1. & in clem. 2. de magiſt.glo.in c.cum aliquibus, de reſcr.lib.6.gl. Alex. & alii, in l.& quia, de iuriſd.om.iud. & in l.ſæpe.de offi.præſi.Goz.conſi.51.nu.3.

Verbum, quæſtio, prolatum a lege uel ſtatuto, intelligitur per litis conteſtationem.l.3.& 4.fin.regun.ſecus ſi ab homine.Bar.in l.amplius,num.5. rem rat. hab.ſequuntur Corn.conſ.267.lit.q.par.4.Cuma. conſi.117.cir.med.Soci.conſi.244.col.5.uolum.2. Blan.de comprom.q.1.nu.6.7.& 9. Borrel.in tract. de comprom.§.2.gl.1.nu.14.& 15.uerſ.quæſtio autem.ubi habetur de ui huius uerbi, & quid differat quando a lege profertur & quando ab homine, deciſ.Fiuiz.11.nu.6.

Verbum quã do poni poteſt in præterito & in futuro, in dubio utrumque tempus complectitur, quando par eſt ratio utrumque complectendi, de le.2.l. cũ pater §.fidei tuæ.il 2.de uer. ſign.l. uerbũ erit. no. eo.tit.l.uerbũ oportet.de auro & arg. leg.l. ſi uxori.la ult.§.cum ita.de leg.1.l.quod in rerũ, in prin. Rom.conſ.333.nu.2.Iaſ.in l.2.§.ex plurib.nu.25. de acq.poſ.Fely.in c.ad hæc.col.2.uerſ.Adde etiam iſtis.de reſcr.Gomeſ.ſuper regu.de public. reſig.q.6.nu.3.Rebuf.ſuper concor.tit.de collat.§. præterea, in uer.ſtuduerint.uerſ.& quando ſubiunctiuũ.

* Et licet communis uideatur in contrarium, ut per glo.Gemi.& alios in c.2.de conſt.in 6.uideatur tamen Iaſ.in l.1.§.hæc autem uerba, in 2.not. quod quis.iur.& Gomeſ.in rep.d.c.2.§.ſtatuto,nu.76.ut obſeruat Mand.iun.ad d.conſi. Rom. ſuper uerſic. complectendi.

Verbum, quibuſcũque, poſitum in ſuſceptione feudi, comprehendit etiam legatarium. Bal.in c.imperialem.de prohi.feu.alien.per Feder.refert & ſequitur Alex.in l.quædam.§.is autem. de eden. Rom. in l. etiam.ſol.mat.Barb.in repet.l.cum acutiſſimi, col. 7.C.de fideicom. Cur. iun. conſi.1. nu.2.& conſi. 48.nu.3.Ruin.conſ.16.circa caſum, num.5. uol.1. conſ.25.viſo legato.col.ult.uerſiculo. & quia dicto caſu, uolu.2.conſi.103. viſis legitimationibus, nume. 8.uol.3.& conſilio ult.de pluribus. nu.8. uol. 5.Bertran.conſ.264. viſo.poſt prin.uol.2.in antiq. Grat.reſp.5.& ſi hoc,nu.74.uol.2.dixi ad Cur.iun. d.conſi.48.in uer.legatarium.& ad conſi.183.col. ult.in uer.& legatarius. facit in ſimili, glo. in clem. 1.de iudi.ubi illa uerba, quoſcumque, comprehendunt non ſolum clericos, ſed laicos, glo.in l.promittendo, in princ.de iure dot. quam ſingularem uocat Barb.inter conſi.Alexan.conſilio 123. numero 8.uolum.quarto, quem refert Iaſ. in le.1.in prima lect. poſt numerũ 13. C. de ſacroſan.eccleſ. Curt. iun.d.conſilio 1.ſub numero quarto, & conſ.183. colum.ultima.hinc dixit Alexan.in l.ſi patroni, colum.quinta, ad Trebel. quod licet feudum non ueniat regulariter in reſtitutione fideicommiſſi, tamen iſtud non procedit quando eſt ſuſceptum pro ſe & heredibus quibuſcumque, ſequitur Curt.conſilio quarto, numero quarto. ubi dixi in uerſi. feudum extraneis, conſilio 48. ubi addo in uer. quibuſcumque, & conſi.183. ubi dixi. in uerſi. contrarium dixerint Bertran.conſi.46, conceſſum eſt feudum, uolumine tertio, in nou.Grat.reſp.ult. requiſitus, numero 21. par.2. Goz.conſilio 6. prima facie, num.6.uerſiculo nono, & conſilio 14. prima facie, colum.pen.uerſ.10.& conſ.103.uidetur primo, col.2.uerſ.Tertio faciunt Marſi.conſ.80.in hac cauſa, nu.42.Afflic.deciſ.386.in cauſa,nu.5.& in c.1.§. eſt & alia,nu.10.quę fuer.pri.cau.benef.amit. & in c.in generali,nu.22. ſi de feu.fuer. cont. int. dom. & agn.uaſ.Pariſ.conſi.9.Sereniſſimum,nu.8.uol.1. Gig.in trac. penſ. quæſt. 19. numero tertio, & q. 28.num.13.vide ſup.in uerſ.dictio quoſcumque.& uerſ.uerbum, cuiuſcumque.

¶Veriſimilitudo maior tollit minorem. Bal.in l.ſiue, ad fin. uerſiculo, item nota, C. de prob. & contra eam non admittitur probatio niſi cauſa cognita, capitulo, quanto. de præſump. Specul. de probat. §.nunc dicendum, poſt principiũ Abb.in capitulo, quia ueriſimile, de præſumpt. & præfertur uni teſti. Archid. ſeptima, quæſt.prima, capit.Pontifices, Felin.in cap.auditis.de præſcript.colum.13.ſicut & prẹſumptioni maiori minor cedit.l.Diuus, de in integ.reſtit.Alci.conſilio 269.num.2. Curt.iun.conſilio 35.nu.6.& conſi.163. num.22.de ui & effectu ueriſimilitudinis, uide copioſe per Nat.conſi. 164. in fi.per Crau.conſi.135.nu.42.& per Ceph.conſi. 455.nu.50.& ſucceſſiue.

¶Veritatis habendæ cauſa admittuntur non admiſſibilia. Vnde, licet in probanda artis peritia non ſufficiat unus teſtis, ſed plures requirantur, iuxt. not. in Auth.de non alien.§.vt neque.in ver.architectis. & in l.1.in ver.omnes vel duæ. de vent. inſpi. ſi tamen plures haberi non poterunt, ne veritas pereat, unus tantum admittetur. Bald. conſi. 302. proponitur. col.2.vol.2.per not.in l.1.§.fin.de verb.oblig.Et ad hoc etiam, perſonæ quæ aliàs ad teſtificandum compelli non poſſunt, iux.not.in l.4.C.de teſtibus.compellentur.Hoſtien.& Io.And.in c.1.de teſti. cog.ſequitur Roma. ſing. 398. & ibi adden.quia facultas probationum non eſt anguſtanda l.quoniam.C. de hẹret.& quando a teſtibus integris ipſa ueritas haberi non poteſt, minus integri admittuntur.Saly. in l. ea quidem.verſ.ad 5.q.C.de accuſ.ubi ponit exẽplum de ludente in poſtribul.qui fuit deceptus propter taxillos falſos, quod ad hoc ut ueritas huius deceptionis & falſitatis haberi poſſit, per lenones, & infames probari poterit. ſequitur Aret.de malef. in verſi. meritore de mali dadi.col.1. & in ver. qui iudex.col.1.in prin.Alex. conſi. 64. colum.1. uol. 1. Brun.de ind.num.15.declarat Hyp.ſing. 73. vbi copioſe de hoc.& dicit Alberi.in l.in teſtimonium. C. de teſti. quod quando veritas delicti non poteſt aliter probari quàm per minores, duo impuberes illud probant. ſequitur Hyp. in l. de minore. in princ.colum. 9. poſt med. & in l. Diuus. colum. ſecunda & tertia. de quæſt. & in l. infans. colum. 23. & 24. de ſicar. ubi ponit pulchrum caſum, qui ſibi euenit de facto, dum eſſet poteſtas Citadellæ oppidi Paduani diſtrictus. De hac materia copioſe dixi, quæſt. 51. numero duodecimo, & octauo. vide ſupra verſ.teſtes aliàs prohibiti, & verſic.iudex ad nihil aliud.

¶Veſtes

¶Veſtes feſtiuæ & prætioſæ factæ per virũ vxori, defuncta vxore inteſtata, pertinent ad virum, non autem ad hæredes ſuccedentes mulieri ab inteſtato,

* eſt communis opinio Doct.in l.mortis cauſa, §.fin. C.de don. int.vir. & vx. & in l.id veſtimentum. de pecul.veſtes autem viles, & ad vſum mulieris neceſſariæ non pertinent ad maritum, ſed ad ſuccedentes mulieri ab inteſtato, eſt communis opinio in l.cum te.C.de donat.an.nup.& in l.pen.ſol.mat. & vtrãque communem dicit Capra conſ.74.cum viſis.col. 1.copioſe Rol.conſ.10.nu.12.vol.1.

Veſtes prætioſæ, vel magni valoris traditæ à marito vxori, non intelliguntur eidem donatæ, imo vxor tenetur eas reſtituere hẹredibus viri.ita Bar.& doc. in l.pen.§.1.ſolut.matri. vbi Alexand. concor. tradit. idem tenet Ang. conſil.134. Quidam nomine. Capra conſil.74.cum viſis. num.1. conſil.149. cum de pluribus.num.vndecimo. Iaſ.conſil.65.aſſumo. num.5.volum.1.Socin.iun.conſil.134.circa præſentem.num.38.& 39.volum.1. Roland.conſil.10.circa primum.num.12.p.1. Bertrand.conſil.205. dico quod.lib.1.Tobi.Non.cõſil.91. viſo themate.num. 2.Lup. in rubr. de donat. §.2. num.3. Campeg. de dote.p.2.quæſt.55.Ad materiam vide copioſe Manti.de coniect.vlt.volun.lib.6.tit.11.num.17. vbi tractat, an veſtibus vxori legatis feſtiuæ debeantur, & lib.9.tit.3. num.14. vbi veſtibus quas habet in domo legatis, quod veniat pannus qui eſt apud ſutorem.& ibid.num.23.veſtibus vxori legatis, de quibus intelligatur, & an aurum debeatur.

¶Vicinus & conſanguineus præſumũtur ſcire facta vicini & conſanguinei, quo ad mores, iura ſanguinis, & diuitias, non autem quo ad ea quæ oculte fieri poſſunt, vt teſtamentum. Bald.in l.quoniam ſororem. C. de iu.delib. Alexand.in l.Lucius.§.Titius. colum.1. de lib. & poſthum. & conſil.121. colum.3. volum.1. Soc. conſil.97. colum.1. lib.4. & reg.71. fal.1.Dec.in l.2.in fin.C.qui adm. & in 2.lect. col. 2.Fely.in cap.Petrus.colum.1. de homic. Crot.in l. qui Romæ.§.duo fratres. colum.32. de verb.oblig. Corn.conſil.268.colum.fin.uolum.3.Bertr.conſil. 20.colum.2.uolum.2.Grat.conſil.76.colum.7.uol. 1.Rui.conſil.121.colum.2.lib.1. Idem in contractu dicunt. Alexand.conſil.80.num.7.uolum.2. & conſil.71.num.6.uolum.1. Bald.conſil.130. cir.fin.lib. 3.Cæpol.conſil.ciu.47. colum.2. Corn.conſil.147. colum.pen.lib.2.Dec.445. uerſ.10. & ult. Cur.iun. in l.1.colum.9. ſi cer.pet. & ibi Purpur. colum.14. & copioſe Gabr. concl.lib.1. de præſump. concl.6. quæ tota eſt in hac materia.

¶Victus an cõdemnari debeat victori in damnis paſſis occaſione litis reſpectu perſonæ, ut quia erat artifex, uel aduocatus, & non eſt operatus uel patrocinatus? quod ſic tenuit Iaſ.poſt Specul.in l.properandum.§.ſin autem.C.de iudici. Alberi.in l.terminato.C.de fruc.& lit.expen. & Bar. loquens in aduocato qui nõ potuit cauſis vacare, in l.ſtipulatus. de fideiuſ.qui tamen uidetur loqui in bonæ fidei iudiciis, & uidetur de mente Hoſtien.in tit.de contumac. §.qua pœna. uerſic. ſi in iudicio. Caſtr. in l.ſi procurator.rem rat.hab. Aret.in §.hæc autem omnia.num.6.& ibi Ioan. de Plat.Inſtit.de pœna tem. litig.Boer.deciſ.210.num.3.& 4. Menoc.de arbitr. iud.lib.2.caſu 154.num.4.Contrarium, ubi non ſit contumacia, Alexand.uidetur uelle in l.1. §.hoc autem iudicium. ſi quis iuſdic. non obtemp. num.5. Boer. late deciſ.52. num.6. in quo dic, ſeruandum eſſe ſtylum fori, ut dicit Faber in d.§.hęc autem omnia.& Afflict.ſuper conſt.reg.de expen. litis.num. 2. & iudicis arbitrio huiuſmodi omnia taxanda relinqui dicit tex.in l.non ignoret. C. de fruct. & lit. expen.& Menoc.in contum.d.caſu 154. num.2.ui. ſupra uerſic. expenſarum condemnatio. an autem uictus teneatur ad expenſas factas ante reperta inſtrumenta, ui.Foſſan.deciſ.73.Hęres intentauit, ubi copioſe de hoc.

¶Vidua alimentari debet ab hæredibus mariti, ſi pauper ſit, intra annum uiduitatis, quo mariti hæredes cogi non poſſunt pecuniam dotalem ipſi reſtituere, ex mente gl.Bart. & doct.in l.1. §.exactio.C.de

* rei uxo.actio.eſtque cõmunis doct.ſententia in l.diuortio.in prin.ſolut.matr. & fuit ſententia Specul. in tit. qui fil. ſint legit. §.ſed nunquid petet uxor. uerſic. ſed dic quod ſic. per l.quamuis. de bon.aut. iud.poſ.& ante eum fuit hæc opinio Alber.Gale.in tract.de alim.qui eſt inſertus in ſua Margar. ſub ca. 38.num.6.uerſic.ſed nunquid poteſt. Hoc intelligit Bald. & poſt eum Iaſ. in d.l.Diuortio. in bonis mobilibus datis in dotẽ, ſecus in immobilibus, quia in primis datur annus hæredibus ad reſtituendum, ſecunda poteſt ipſa, ſi uult, ſtatim mortuo marito rehabere, & ſic ex eorum fructibus ſe alere. glo.in d.l.Diuortio.in uer.facto.ad fin.quam communiter approbatam dicit Pau.de Caſt.ibi.ubi etiam Alberic.dicit quòd eam ſemper in practica obſeruari uidit, eamque ibi comprobat Iaſ.colum.6.uerſ.tenendo tamen.

Vidua ſi aliquid reperiatur habere, illud non præſumitur à patre proceſſiſſe, ſed à marito, uel ex bonis ipſius filiæ. Alberic. & Saly.in l.etiam. C.de donat. int.uir. & uxor.Saly.in l.Quintus.ff. eod. Ang.conſil.141.Aret.conſil.31.Curt.ſen.conſil.23. Alexan. conſil.82.ſub nu.13.uerſic.& dato.uolum.1.2.Dec. conſil.227.colum.fin.Crem.ſing.6.An.de pra.uet. inter conſil.Alexand.conſil.133. num.2. uolum.4. Alciat.de præſumpt.reg.3.præſump.26.Capra cõſil.13.pro declaratione.num.8. Dec.conſil.237. in caſu propoſito.num.9.Neuizan.in Silua nup.lib.4. num.21.Gabriel.concl.lib.1.de pręſump.concl.15. num.3.Iaſ.conſil.88.ego quoque.num.2.ita etiam Bal.in l.ſi quis filio.§.eius.de inius.rup. teſt. Alex. in l. qui iure.in prin. de acq.poſ. Boer. deciſ.81. & 199.ubi late de hoc. & Menoc. multos referens, de præſum.lib.3.præſump.51.nu.14.

¶Villa tenetur capere malefactorem ſub certa pœna, ſi modo fuerint plures malefactores, & nullum capiat, an teneatur de pluribus pœnis, & ſic pro pluribus malefactoribus non captis? Dyn. & Bart.in l.ſi in rixa. de ſicar. tenent quod tenentur una pœna tantum, acſi unus tantum malefactor eſſet. Pro deciſ.uide Bal.in l.1.C.de condict.fur. & Ang.in trac. malef.in uer.& Andræam.num.14. & in uer.fama. uerſ.quæritur contra.& uerſ.duodecimo circa prædicta.iunc.addit.

¶Vim inferenti, & iniuſte aliquẽ moleſtanti, licitum eſt reſiſtere conuocatis amicis, uicinis, & ſociis. Bar.

in

in l.prohibitum. in 3. not. per illum tex. C. de iu. fiſc.lib. 10.& habetur in ca. dilecto. vbi glo. de ſen. excom.in 6. Bar.in l.deuotum.in fin.per illum tex. C.de metat.lib.12. vbi dicit ex illo tex. Quod ſi aliquis vult me expellere de poſſeſſione mea, quod amici mei, vicini, & etiam peregrini poſſunt talem impune percutere, & reſiſtere vt me non expellat. idem tenet Bald.in l. vt vim.de iuſt. & iu. quæſt.6. Iaſ.ibi.colum. 8.& in conſ.20. num.23. & 24. vol. 3.Corſ.in ver. defenſio.ſing.inc. aliquis vult expellere. Menoc.de recuper.poſ.rem.1.nu.339. & conſil.28.num.12.verſi.tertio moueor, vbi alios adducit. vide ſupra verſic.officiali iniuſte exequenti.

¶ Vincula plura magis ſtringunt, & difficilius rumpũtur.ca.1.§.& quoniam.de treug.& pace. quæ enim non proſunt ſingula, multa ſimul multa iuuant, gl. in l.2.in fi.prin.in ver.legitimis.de excuſ.tut.Grat. reſp.47.in fin.lib.1. Afflict. plene deciſ.337. nu.3. Rimin.iun.conſil.52.num.120. vt de pluribus præſumptionibus, quod faciant vnam plenam probationem, dicit glo.in l.inſtrumenta. C. de prob. Rimin.iun.alia plura adducens conſ.72.num.66.Ceph.conſ.467.num.62.cum ſeq.

¶ Vltima derogant prioribus in omni materia.l.pacta nouiſſima. C. de pact. Alexand.multa allegans. conſil.122.num.1.volum.4. Iaſ.conſil.116. nu.13. volum.1.per tex.in cap.1.de tranſ.Dec.conſil.445. in caſu.num.10.Roland.conſil.59. in cauſa.nu.41. volum.3.Dec.conſil.500. in cauſa.num.5. Marſil. in l.1.§.ſi ſerui.num.9.vſque ad fi.de quæſt. & ſing. 566.regula eſt, vbi loquitur in vlt.volunt. Alexan. conſil.105.viſo. ſub num.8. verſ.adduco quod. vol. 4.Beci.conſ.42.quoniam.nu.24.

¶ Vnio in beneficialibus præſumitur ex curſu temporis immemorabilis, ex ſententia Anch. conſ.162.in fin.& Oldr.conſil.296. ex curſu 40.anno. ſecundũ Card.in Clem.1. quæſt.20. de ſuppl. negli.prælat. Fely.in cap. ex parte. colum.1. de teſti. ponit tempus 30.anno.& in cap.cauſam.col.2.de præſumpt. Iaſ.in l.qui in aliena.colum.6. de acquiren. hæred. & in l.ſciendum.colum.ſexta. de ver.oblig.Caſſan. conſil.10.colum.1.& 2. dicit de ann.40.Rot.deciſ. 205. in ant. requirit immemorabile. ad materiam vide copioſe Alexand. conſil.219. num.13.& ſeq. volum.6.Felyn.conſil.2.& Boer.deciſ.345.

¶ Vniuerſitas tota, vno contradicente, non poteſt procedere ad reuocationẽ, ſeu reintegrationem actus, cuius iam eſt expiratio cauſata, in Auth. de defenſor.ciuit.ad fin.vbi dicitur, quod ſi ad reeligendum magiſtratum ciuitatis, cuius iam expirauerat officium, velit procedere vniuerſitas, vno ſolo contradicente non poteſt.Roman.conſil.352. num.11.& in addi.ibi in lit.I.K.habes concor. idem Roman.in rubr.de arbitr.colum.17.& ſing.96. Heri.iunc.addi.ibi.& ſing.669.ad eligendum, vbi quod licet ad eligendum officialem ſufficiat maior pars, vt in cap. quia propter, & in capit. auditis.de elect.& l.quod maior.ad municip. tamen ad ipſum poſt finitum officium refirmandum omnes concurrere debent nullo reluctante, iunc. add. ad eum. quod nota, quia ſæpe iſtæ refirmationes officialium occurrunt, præſertim in ſtatu eccleſiæ.

Vniuerſitatis actus ad ſui validitatem neceſſario requirit intereſſentiam duarum ex tribus partibus ipſius vniuerſitatis.iux.not.in l.planè. & in l.nulli, quod cuiuſq. vniu.nom. & hoc idem not. ſcrib.in l. nominationum. C.de decuri. lib.10. Iaſ.conſil.54. colum.2.volum.1.Socin.conſil.95. colum.3. vol.3. Dec.in cap.cum omnes.colum.pen.de conſtit. & in cap.licet.col.pen. in fin. de elect. Curt.iun. conſil. 174.num.37.Ruin.conſil.189.colum.2. volum. 1.Si tamen interueniant duæ partes ex tribus, quantum attinet ad expediendum actum, ſufficit quod maior pars illarum duarum partium conſentiat, ut per Bar.in d.l.nominationum. Abb.in d.cap. cum omnes.& ibi Dec.colum.pen. vbi teſtatur hanc eſſe cõ- * munem opin.& idem Dec.in conſ.151. num.13. & Ruin.in d.conſil.189.colum.3.& Roland.conſ.90. nu.19.uolum.1. Aduerte, tamen quod licet ad actus ſolemnitatem ſufficiant duæ partes ex tribus, tñ requiritur ꝙ tertia pars fuerit legitime requiſita, nã ſi eſſet cõtẽpta, contẽpti poſſunt proſequi contẽptũ, & facere actum retractari, vt in c.ꝙ ſicut.de electio. & Abb.in d.cap.cum omnes.num.12. & Oldr.conſil.64.licet contrarium uoluerit Lap.alleg.22. inci. An ſufficiat.in fin.Mutin.in tract. de collec.p.2.ca. 2.num.21.cum ſeq.uide ſup.in uer.communitas. an autem in talibus actibus ſufficiat dicere, uniuerſitas ita ſtatuit, uel requiratur expreſſio ſingulorum, tractat Gabr.concl.lib.1. de fid.inſtrum.concluſ.2.per totam.

¶ Vocati ſub nomine collectiuo, unius perſonæ poteſtate funguntur, l.plane.la 1.in fin.prin. de lega.1.l. interdum.in fi.prin.de hær.inſtit.l.fi. C.de impub. Caſtr.poſt Bart.in l.Mæuio. in prin. de lega.2. nec plus quàm unus conſequi poſſunt. Bald. in l.quoniã iudices. C.de appel.in Aut. cauſa quæ fit. C.de epiſc.& cler.uerſ. vlterius not. Alexand. in l. ſi pater filio. per illum tex. de uulg. & hoc in legato in not.caſu tradit Fulg.conſ.31. & in iure patronatus, ut plures collectiue uocati habeantur pro uno, dicit Dec.conſil.122.num.1. & 2. & in cap. paſtoralis.de reſcr.& in fideicommiſſo dicit Ceph. conſ.178.nu. 16.& ſucceſſiue.uide ſupra uerſ.Nomen filiorum.

¶ Volenti dolus non infertur, nec iniuria, l.cum donationis.C.de tranſ.l.nemo uidetur.de reg.iur.l.uenditor.C.de reſcin.uend.l.1.§.uſque adeo. de iniur. cap.ſcienti.de reg. iur. in 6. Specul. tit.de replicat. §.1.colum.1.poſt prin.tit. de dolo & cont.§.1.col. 1.poſt prin. de empti. & uendit. §.nunc dicendum. colum.3.uerſ.quid ſi aliquis.Gand. de malef.ſub rubr.de multis quæſt. col.1.in med. Iaſ.in l. ſub prætextu.num.10.C.de tranſ.in l.poſthumo. nu.16.C. de contrat.in l.ambiguitates.nu.3.C.de indic. uide Tol.in l.quamuis.num.10.de in ius uoc.in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.num.13.ſi quis caut. in l.ſi quis cũ aliter.num.17.de uer.oblig.in l.inter cætera. nu.10. de liber.& poſthum.in l.quidam cum filium.num. 13.de uerb.oblig.Socin.in l.quamuis.in fi.de cond. & dem.conſil.263. Capio primum. num.2. conſil. 273.in præſenti.ſub num.8.uerſ.Reſpondeo & aliter.uolum.2.& in reg.372.Mulier.num.1. Roman. conſil.167.num.6.conſil.475.num.2.conſ.219.ſub num.2.uerſic.ſed marito. Niconi.alios referens, in repet.c.quoniam contra.de probat.p.1.num.238. Menoc.conſil.401.num.197. Ceph. loquens in re-

nuntiatione facta ſcienter & uoluntarie per filiam bonis paternis.conſ.34.nu.9.ex hoc infertur, quod ſi quis obligaſſet ſuam perſonam, & conſenſiſſet ubique locorum conueniri & capi, poterit etiam in loco fori non ſui conueniri & capi. Gozad.conſ.69. num.19.& 20.Crau.conſil.190.num.4.Anch.Reg. quæſt.37.par.1.ubi dicit quod tunc etiam in domo propria capi poterit. Maſ.Gal.ad for.cam. obl.q.4. & 6. Bal.in l.Titio centum.§.Titio.il 2. de condit. & demon.Bero.conſil.138.num.4.10.11.lib.1.Doct. in l. ſi conuenerit. de iu.om.iud. & in l.3. §.ſi quis ita.de eo quod cer.lo.Iaſ.in §.plus autem.num.27. Inſt.de act.uide tamen ſupra uerſic.ſuſpectus iurari non poteſt.& uerſ.obligans ſe de perſona, & uerſi: obligare licet quis.

¶ Voluntas & conſenſus probatur per actus etiã nullos & imperfectos, & inualidos. l.fin. de reb.cor.l. in teſtamento.de fideic.lib.Alexand. conſil.45.habita.num.7.volum.1.Abb.conſil.98. in caſu.in fin. volum.1.Iaſ.conſil.227.nu.52.volum.2.conſi.127. num.5.volum.4.& in l.2.num.8. de of.eius. Socin. conſil.13.inſignis.num.17.volum.4. Dec.conſ.159. caſus.num.3. verſic. Quarto & vltimo. conſil.172. in cauſa.num.1.in l.1.num.2.quod quis.iur. & in l. fin.ad fin. de off. aſſeſ. Pariſ.conſil.7. de poteſtate. nu.34.volum.2.conſil.79.videtur.num.16. eo.conſil.7.num. 27.volum.3.Nat.conſil.306. nu.7. Rui. conſil.98.num.6.& conſil.160. num.19.volum.3. Grat.conſil.7.num.25.conſi.47.num.24.conſ.124. num.17.volum.1. Oſaſ.deciſ. 101. in hac.num.23. Ceph.conſil.411.cum magnificus. nu.23. vide inf. verſ.vſus communis.

Voluntas licet extinguatur morte, l.4.loca.cap.ſi gratioſe.de reſcr.in 6.Paul.Caſtr.in l.Lucius.de donat. Abb.in cap.vlt. de procur.tamen morte eius reuocatio non inducitur: quia aliud eſt reuocare, quod requirit contrariam voluntatem primæ, aliud eſt voluntatem extingui.vt puta, ſi aliquis delegauerit cauſam, donec duxerit reuocandam, eo mortuo nõ intelligitur reuocata.cap.ſi delegatus.de offic.delega.in 6.Bar.in l.more.col.vlt.de iuriſd.om.iud.pro hac materia vide ſupra verſ.Bannum non intelligitur reuocatum.

Volũtas poſſidẽdi mutata nõ præſumitur, niſi probet. de probat. l.eũ qui.de acq.poſ.l.3. §.in amittenda, & §.ꝙ ſi ſeruus. C. de pignorat. act. l.nec creditoris.C.ad exhiben. l.non ignorabit. not. Doct.poſt glo.in l.ſiue poſſidetis. C.de prob. Ioan.And.in ca. cum ad ſedem.de reſt.ſpol.Rota in no.124. Spec.de act.& pet.§.ſequitur. verſic.quid ſi ago.& de petit. & poſ.§.1. verſ.quid ſi peto. Abb.in cap.Accedentibus.an.fi.de priuil.Rom.conſil.329.nu.12.Alex. 133.nu.3.uol.1. Alc.de præſump.lib.3.reg.2.præſump.16.nu.2.& præſump.21.& generaliter, quod non præſumatur voluntatis mutatio, vide inf. verſ. voluntatis mutatio non præſumitur.

Voluntas teſtatoris contra legem ſeruari non debet, l. nõ dubium.C.de legi.l.nemo poteſt.de lega.1.eius enim voluntas præſumi ſemper debet conformis legi, ita vt ab ipſa lege reguletur. Bar.in l.hæredes mei. §.cum ita.ad Trebel. Ang. in l.tres fratres.de pact. Alexand.in l.Gallus. §.quidam recte.num.12.de liber.& poſthum.& in d.§.cum ita.num.10. verſ.pro hoc facit, & conſil.127. volum.1. Iaſ.in l.ſi quis id quod.num.18. de iuriſd.om.iud. Ruin.conſil.4.nu. 13.volum.2.Cur.iun.conſil.265.num.2. Dec.conſil.495.num.14. Roland.conſil.100. num.11. lib.1. Ceph.pater conſil.215.num.16.conſil.467.nu.73. & conſil.478. num.24. immo teſtator præſumitur ſemper cogitare, quod lex diſponit, dicit Bald. in l. 1.colum.5.C.de ſacroſ.eccl.facit.l.cum quidam, de acquir.hæred.cum alijs citatis per Afflict. deciſ.44. num.20.& vide ſupra verſic.teſtatoris voluntas regulatur.

Voluntas vltima ad pias cauſas, probatur per verba enunciatiue prolata, etiam per modum cauſæ.cap. fin.& ibi Hoſtien.& Ioan. And.de ſucceſ.ab inteſt. Bar.in repec.l.1.quæſt.2.6. quæſt.prin.C.de ſacroſ. eccleſ. facit. l.fin. in ver.quibuſcunque indicijs. C. fam.erciſ. Abb.conſil.11.in cauſa.ſub num.2. verſic. nec obſtat ſi dicatur. p.1. Iaſ.in l.ex his verbis. nu. 2.verſic.quinto limita.C.de teſtam.mil. & ibi Dec. num.27.& 28.idem Iaſ.conſil.131.num.12. volum. 1.Viui.com.opin.lib.1.opi.440. Verba enuntiatiua. verſic.claudicat ſecundo.vbi tamen citat Socin.iun. & Crauet. dicentes magis communem eſſe contra Bart.

Voluntas vltima conſtitui non poteſt irreuocabilis ex adiectione clauſulæ (& ſi me contigerit inſtitutionẽ de te factam reuocare, ex nũc tibi dono,&c.) quod enim fieri non poteſt per viam puræ diſpoſitionis, fieri non poterit per viam conditionalis. ad l.falci. l.Seius. de oper. liber. l.ſi ita ſtipulatio. ſed per viã ſimplicis diſpoſitionis non poteſt hæreditatis datio per donationem fieri. C.de pact. conuen. l.hæreditas.igitur nec per uiam conditionis. & licet Dyn. in reg.quod ſemel.in 6.quem ſequutus eſt Oldrad. cõſil.114. teneat contrarium, tamen ut ſupra rectius contra ipſum determinat Bar. de lega.3. l.ſi quis in principio teſtamenti. & Bald.C.de teſtam.l.ſancimus. & l.cum antiquitas. in l.ex teſtamento. C.de fideicom.& in cap.1.§.ſi quis.de feu.da. in ui.l.commiſ.& comprobãt hanc ſententiam, reprobata opinione Dyni, Roman.conſi.171.poſt prin.& 293.ſub num.1.uerſic. & igitur reprobatur. Abb.conſil.42. colum.ult.lib.2.Curt.iun.56. ſub num.5. uerſ.primus eſt.ubi dixi ſuper uer.teſtamenti.Alexand.25. num.6.uolum.3.Dec.247.colum.fin.uerſ.& in terminis. Afflict.in cap.ſi quis inueſtierit. num.76. ſuprad. Crau.in repet.rubr. de lega.1. poſt.num.135. uer.quarto conſidero. & poſt, num.137. uerſ.quartus caſus, & opin.Dyni & Oldr. communiter reprobatã dicit Alex.in l.ſtipulatio hoc modo concepta. in prin.ubi etiam Iaſon nu.7.de uer.oblig.

Voluntati liberæ, & arbitrio libero non præſcribitur. glo.in l.unica.C.de anna. excep. in uer. pro ſocio, & ibi Bal.colum.1.in fin.Ioan.And.in c.fin. in prin. de conſuet. in 6. Bald.in l.petens.col.2. uer.ex hac glo.C.de pact.Alexand.in apoſtil. ad Bar.in l.cum notiſſimi.C.de præſcr.30.anno.Dec.conſil.271.col. 2.& in cap.cum acceſſiſſent. colum.8. & 9. de conſtit.Barb.conſil.51.colum.8.uolum.1.& conſil.22. colum.penul.uolum.4. hinc dixit Rebuf.in l.quod iuſſit.in 1.not.num.67. de re iud.quod iuri declarãdi uoluntatem ſuam non præſcribitur mille annis, & dixit Abb.conſil.57. colum.pen.uolum.2. quod

iuri altius tollendi in ſolo meo nunquam præſcribitur, ex quo iſtud ex mea mera voluntate pendet. ſequitur Roc. Cur. in cap. fin. de conſuet. colum. 131. in paruis. verſ. redeundo modo. vide ſup. verſ. Præſcriptio, iusve aliquod.

Voluntatis mutatio nõ pręſumitur. l. eum qui. de probat. & nedum incontinenti. l. non ad ea. de cond. & dem. cap. cum tu. de teſti. l. cum hic ſtatus, de dona. int. vir. & vxo. Sed nec quidem ex temporis interuallo. cap. maiores. de baptiſ. Aret. in l. Titia. §. idẽ reſpondit. il 1. col. 3. de ver. oblig. Crauet. de antiq. temp. p. 1. nu. 22. Iaſ. conſ. 173. col. 2. in fin. Soc. iun. conſ. 163. nu. 34. vol. 2. Oſaſ. deciſ. 49. nu. 13. Immo pręſumitur animi perſeuerantia. d. l. cum hic ſtatus. §. 1. in fin. Afflict. deciſ. 381. nu. 4. vbi concor. citat. Ceph. conſ. 4. nu. 51. 475. nu. 17. & conſ. 622. n. 55. l. 3. §. in amittẽda. de acq. poſ. Bertr. conſ. 34. col. fi. vol. 2. Pariſ. conſ. 67. nu. 25. vol. 3. & conſ. 172. nu. 6. vol. 4. Cur. iun. conſ. 110. ſub nu. 22. vbi addo ſuper uerſ. quæ ſit iuſta. Ruin. conſ. 2. nu. 2. vol. 2. animus enim talis eſſe præſumitur in futurum, qualis fuit de præterito, vel de præſenti declaratus. Bertr. conſil. 39. nu. 11. vol. 1. & iſte animus declarari poteſt vel verbis, vt per Pariſ. conſ. 131. nu. 20. volum. 1. & conſ. 15. nu. 20. vol. 2. uel uerbis & facto, ut per eundem Pariſ. conſ. 14. nu. 30. vol. 1. & conſ. 149. num. 22. uol. 4. & per Cur. iun. conſ. 168. nu. 36. & de iſta præſumptione mutationis uoluntatis & animi. vi. Socin. conſ. 131. col. 2. quem Dec. ſequitur conſ. 232. col. 2. & conſ. 400. col. 2. & in l. dotis. C. de collatio. nu. 3. Alcia. de præſump. reg. 2. præſump. 23. & 28. & Roland. conſ. 77. nu. 33. vol. 1. & ſup. uerſ. poſſeſſionis mutatio, & verſ. diſpoſitio mentionem faciẽs, & uerſ. uoluntas poſſidendi.

¶ Vox eſt inſtrumentum noſtri intellectus & uoluntatis, & data fuit ad ſignificandum per labia cor & uoluntatem hominis. Mat. c. 16. loquela tua manifeſtũ te facit. Luc. c. 19. ex ore tuo te iudico. Bald. in c. ex tranſmiſſa. nu. 2. de reſt. ſpol. & in c. 1. nu. 15. de conſtit. ubi dicit quod ſi habemus ſonum uerborũ, non egemus interpræte. ſequitur Iaſ. in l. neque profeſſio. nu. 6. C. de teſtam. Gram. uoto 22. nu. 16. & uoto 23. nu. 8. Mens enim eſt radix uerborum & eius ſubſtantia prima, & cor eſt Imperator linguæ, & eã habet, ſicut Dominus mancipium ſub iuriſdictione ſua. Bald. in c. mãdatum. in prin. de reſcr. & uox eſt nota paſſionum internarum. Bal. in l. un. §. ſi autẽ ad deficientis. C. de caduc. tol. & in c. bonæ. il 2. nu. 3. de poſtul. prælat. & in conſ. ſciſm. nu. 27. ubi uocat linguam nuntium & organum intellectus, tubã, & præconem, & alibi in variis locis plura dicit de uoce, ut late proſequitur Royas de hæret. par. 1. nu. 606. & ſucceſſiue. ui. ſup. uerſ. dicere quis non præſumitur. & uerſ. homo non creditur uelle.

¶ Vſufructu legato, cum pacto, quod poſt mortẽ poſſit de eo diſponere, cenſetur relicta proprietas. Comen. conſil. 120. ſer Petrus. per tex. in l. Proculus; * & ibi ſcrib. communiter. ff. de uſufr. ubi Bald. dicit, quod ſi teſtator legauit uſumfructũ fundi, hoc addito, quod ipſe non poſſit uendere uel alienare fundum, quod uidetur ſibi legare plenam proprietatem. Roman. conſ. 206. Licet de communi. num. 4. Alex. in l. ſi conſtante. in prin. col. 1. uerſ. facit quod in ſimili. ſolut. matr. & conſ. 150. uiſo themate. poſt prin. uol. 7. Barb. conſ. 64. clementiſſimi. colum. ult. uerſ. & adducit Bal. Cur. iun. conſ. 14. col. 1. uerſic. & ideo dicit Bal. ubi addo in uer. plenam proprietatẽ. Marſ. ſing. 561. capias notabile. Cremen. not. 27. maritus.

Vſufructu relicto à teſtatore uxori, ea manente in uiduitate, & poſt eius mortem Titio, uxore nubente, licet non moriatur, uſusfructus ipſe Titio debetur. Caſtren. in l. 3. C. de inſti. & ſub ſt. Alex. in l. mulier. nu. 4. ad Trebel. & in l. Gallus. §. Et quid ſi tantum, de liber. & poſthum. nu. 6. & ibi Iaſ. nu. 33. Soc. in l. 1. col. 12. uerſ. Adde etiam ad prædicta, de uulga. & pupil. Dec. conſ. 227. nu. 10. & conſ. 427. col. 2. in fi. Alci. copioſe de uerb. & rer. ſign. lib. 3. fol. paruo. 68. Ceph. conſ. 633. nu. 22. rationem uide ſup. uerſ. fundus, à marito.

Vſufructuarius poteſt diſponere ad libitum de fructibus. l. in re mandata. C. mand. pro tempore quo ad ipſum pertinent, non ulterius. l. ſi quis domum. §. fi. loca. l. neceſſario. §. fin. de peri. & com. rei uen. Cuma. conſ. 170. nu. 3. & 4. Socin. conſ. 7. ad fi. uolum. 3. facit regula legis, uectigali. de pignori. cum ſimil. ut per Dec. in l. aliud eſt uendere. §. abſurdum. in prin. de reg. iur. Crau. conſ. 29. nu. 1. & conſ. 209. nu. 4. Ceph. conſ. 3. nu. 84. tenetur tamen parte petente præſtare cautionem de utendo & fruendo boni uiri arbitrio, & de reſtituendo rem ipſam finito uſufructu. l. 1. in prin. & §. habet autem. uſufr. queãdm. cauea. l. fin. ſi cui plus quàm per leg. falc. not. in l. 1. C. de uſufru. Dec. conſ. 565. Rip. poſt alios in l. nemo poteſt. nu. 39. & 40. de lega. 1. Bello. conſil. 53. Ceph. conſil. 653. nu. 1. & ſub nu. 20. uerſ. Non obſtat primum.

Vſufructuarius proprietatis cauſam deteriorem facere non debet, ſed meliorem, & ideo neque arbores fructiferas excidere, neque uillam diruere, neque quicquam in perniciem proprietatis facere poteſt. l. Aequiſſimũ. §. fructuarius, de uſufr. l. diuortio. §. ſi fundũ, ubi omnes. ſol. mat. l. hoc amplius. §. fi. de dam. inf. Rui. conſ. 43. ad fin. lib. 1. & ſi deteriorem facit, poteſt expelli, ut de incidente arbores fructiferas dicit Caſtr. in Auth. qui rem. C. de ſacroſan. eccl. poſt Guiel. de Cun. per d. §. fin. l. hoc amplius, & l. cognouimus. C. de mancip. & colon. lib. 11. quem ſequitur Iaſ. ibi. col. 2. per l. itẽ ſi fundi. in prin. loca. Pic. in repet. l. Titia cum nuberet. de lega. 2. nu. 120. ubi dicit, not. contra mulieres relictas uſufructuarias à maritis, quæ male uerſantes in uſufructu incidũt ar arbores fructiferas, ut teneantur hæredibus ad intereſſe, & quod poſſint expelli ab uſufructu, & priuari iure ſuo. ut, plures referens, docet Roland. conſil. 49. nu. 12. & 13. uol. 2. Nat. conſ. 477. nu. 7. Borgn. de uſufr. mul. rel. nu. 157. ubi late. Ceph. conſi. 653. nu. 4. 5. & 6. Quod dic uerum in deterioratione notabili, quæ fuiſſet facta dolo malo, & culpa leui uel leuiſſima ipſius uſufructuarii, & ubi arbores exciſæ non fuiſſent uetuſtæ, & ubi loco ipſarum nouas nõ plantaſſet. ita ex doct. concludunt in facto, Rol. ubi ſup. in fi. & Ceph. ubi ſup. num. 11. & ſucceſſiue, & ita practicaui in quadam cauſa æſtimationis damnorum.

Vſufructuarius tenetur facere deſcriptionem bonorũ,

ſaltem mobilium, in quibus habet vſumfructum. ita Iaſ. conſ. 40. nu. 2. vol. 1. poſt Alex. conſ. 58. habita. nu. 9. vol. 3. ita etiam Picus in l. Titia. §. Titia cũ nuberet. nu. 142. de leg. 2. Crau. conſ. 187. ad fi. Pariſ. conſ. 81. nu. 47. & 48. vol. 3. Contrarium conſuluit Barb. conſ. 64. cũ quæritur. col. 4. vol. 2. & alij quos in hanc ſententiã citat Gabriel. concl. lib. 5. de vſufr. concl. 1. nu. 3. & 31. verſ. contrarium. Modificat Pariſ. vbi ſup. quod ſcilicet non teneatur facere inuentarium ſecundum ſolemnitatem. l. fi. C. de iu. delib. ſed ſatis eſt quod faciat aliquam deſcriptionem. ita etiam Rol. conſ. 92. in cauſa. num. 20. vol. 1. & in tract. de confec. inuent. ad fi. nu. 11. & vtrobiq. concor. citat. vide Gabr. vbi ſupra. nu. 31. vide ſup. verſ. Hæres ab vſufructuario.

Vſufructuarius tenetur vti vſufructu boni viri arbitrio. l. ſed & ſi quid. §. ſi veſtimentorum. de vſufru. aliàs videtur obligatus ad damna & intereſſe vnà cum ſuis hæredibus. Rip. in l. nemo poteſt. num. 41. de lega. 1. Niſi circa bonorum adminiſtrationem ſe geſſerit quo qui ſibi reliquit vſumfructum ſe gerere ſolitus erat, nam tunc non poteſt ſibi quicquam imputari. d. §. ſi veſtimentorum. verſ. ſed an locare. l. item ſi fundi. ad fi. eo. tit. l. Sempronio. §. Codicillis. in fi. de vſufr. lega. l. vel vniuerſorum, de pignor. act. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. de lega. 1. l. Prædiis. §. Titio. de leg. 3. Ceph. conſ. 653. nu. 2. & 10.

¶ Vſura appellari non poteſt, quod communiter licitum reputatur, Bar. in l. quis ſit fugitiuus. §. apud labeonem de ædil. edic. quem ſequitur Dec. in l. 1. nu. 17. verſ. ſed certe iſta concluſio. C. de eden. Crauet. conſil. ſexto, num. 103. & conſil. 145. numero 12. Strac. de mercat. p. prima. numeto 37. Ceph. conſ. 237. numero 28. Contractus enim recipit interpretationem ſecundũ morem loci, in quo fit, vt ex mente Corn. & aliorum dicit Socin. iun. in conſ. 42. nu. 14. vol. 2. & poſt eum Anch. regien. q. 18. in dubiũ reuocatum eſt. num. 7. p. 1. vide ſup. verſ. contractus quo quis emit, & verſ. conſuetudo legem diuinam, & vide Nauar. in man. c. 27. num. 106. vbi ponit de conſuetudine quod excuſet à pœna legis, licet non a culpa. Aduerte tamen, quod iſte qui facit contractum qui communiter reputatur licitus, vt excuſetur ab vſura, debet probare illũ communem vſum, tamquam cauſam iuſtam, ob quam excuſatur, ut ex Alci, & Strac. dicit Meno. ad Dec. vbi ſup. ſuper uer. reputetur. & habet locum propoſitio in foro laicali, non autem in foro canonico, poli, & conſcientiæ, & ui. ſup. uerſ. conſuetudo nutritiua pecati.

Vſura cenſetur id quod ob pecuniam, quæ amiſſionis periculo non ſubiacet, ſoluitur, quocunque nomine appelletur. l. Rogaſti. §. ſi tibi. ſi cer. pet. Rom. conſ. 238. nu. 4. uerſ. tertio. & uerſ. Quarto. ubi ampliat etiam ſi creditor uelit in ſe recipere pecuniæ periculum, quod eſt fortius. ad idem Anch. conſ. 19. & 150. Cuma. conſ. 171. Alex. in l. diuortio. nu. 23. ſol. ma. & conſ. 74. col. pen. uerſ. mouentur. uol. 5. Iaſ. in l. cunctos populos. col. 12. & 13. in 1. lect. C. de ſum. Trin. & fi. cath. & in repet. col. 7. uerſ. & ultra eorũ. Dec. in l. 1. nu. 76. uerſ. ſecundo principaliter. cũ nu. ſeq. C. de ſent. quæ pro eo quod intereſt. in 2. lectu. Ceph. conſ. 461. nu. 28. uide ſup. uerſ. pecuniã dans mercatori.

Vſurarij manifeſti teſtamentum, non præſtita cautione de reſtituendis uſuris, eſt nullum. c. quanquã. de uſur. in Sex. ſi tamen poſt teſtamentũ ante mortem per ipſum uel alios talis cautio præſtetur, teſtamentum reconualeſcit. glo. ibi. in ver. quamquam. quam probat ibi Ioan. And. in nouel. Laur. de Rodul. de uſur. q. 100. Ang. in diſput. Aſtenſis miles. Bar. in l. filio præterito. col. fi. de iniuſ. teſtam. Alex. * qui hanc ſententiam magis communem dicit, in l. Gallus. §. ille caſus. num. 8. de lib. & poſth. Dec. in l. quod ab initio. nu. 12. de reg. iur. etiam quod deſierit exercere uſuras, quia & eo caſu. d. c. quamquã, diſpoſitionem habere locum dicit Bald. conſil. 162. uol. 2. Ang. ubi ſup. col. 5. Soc. conſ. 127. col. 1. uol. 3. ubi dicit communem, & hoc quia, quo ad hunc effectum, dicitur uſurarius ille qui aliquando exercuit uſuras, licet deſierit fœnerari. Dec. in c. 1. num. 22. de prob. ubi dicit communem. Quæ propoſitio licet uera ſit, tamen ob temporum corruptos mores non ſeruatur.

Vſurarius mentalis nõ tenetur ad reſtitutionem eius, quod abſque ullo pacto libere ſibi datum fuit à debitore, licet ob prauam intẽtionem debeat, quo ad Deum agere pœnitentiam. Paul. de Leaz. in Clem. 1. de uſur. Silueſ. in uer. uſura. 6. §. 3. Gaiet. in quodlib. de uſu. c. 3. Ricar. in 4. d. 15. q. 5. ar. 5. & ibi Scot. & Gabriel. q. 11. d. pen. Bal. in l. pen. ff. de cond. ob tur. cau. Alex. in l. ſi non ſortem. §. 1. de cond. inde. * & eſt magis communis opinio apud Theol. ut dicit Couuar. in reg. peccatum. car. 50. in par. nu. 3. uerſ. cõtrariam ſententiam, de reg. iur. in Sex. materiam hanc uſurarum tractat copioſe idem Couuar. lib. 3. uar. reſol. c. 3. per tot. & ui. Ceph. conſ. 461. nu. 19.

Vſurarius probatur quis per teſtes ſingulares ex ſententia Bal. in l. 1. col. pen. & fi. C. de teſtam. & in l. rogaſti. §. ſi tibi. ſi cer. pet. col. 2. & conſ. 406. uol. 1. Ang. in diſput. Aſtenſis miles. col. 15. Zaſi. conſi. 11. uol. 2. Crau. conſ. 73. col. 1. & 8. Soc. iun. conſil. 99. nu. 4. uol. 2. etiam ſi talis probatio in conſequentiã reſultaret in fauorem ipſorum teſtium. Ang. ubi ſupra. Dummodo agatur de probando eum talem in genere, ſecus ſi in ſpecie, ut puta quod ex tali cauſa præſtitę fuerint uſuræ, & propterea illas eſſe reſtituendas. Bal. in d. l. 1. col. fi. Afflict. ſuper conſt. tit. de uſur. nu. 20. Felyn. in c. licet ex quadam. col. 7. de teſti. ubi dicit non probari quem uſurarium per teſtes ſingulares, quorum quilibet deponat de uno inſtrumento uſurario. & licet Abb. in c. cum in dioceſi. in fi. de uſur. quem Iaſon ſequitur conſ. 78. col. 3. uol. 3. & Purpur. in l. 1. col. 12. & 13. ſi cer. pet. dicat commune dictum eſſe quod per ſingulares non probetur, per illam regu. quod omnis actus humanus ad ſui probationem duos teſtes conteſtes requirit, ut ſup. uerſ. actum humanum omnem. dic tamẽ propoſitionẽ ueram ut ſup. & ita in facto uidi practicari, & uide omnino Soc. iun. ubi ſup. num. 18. & uide Gabr. concl. lib. 7. de malef. concl. 20. num. 15. ubi tranſit cum opinione Abb. & nu. 17. ubi ponit, an teſtes qui ſoluerunt uſuras probent illum eſſe uſurarium, & per totam illam concl. ubi ponit an uſurarius criminaliter puniri poſſit, & à quo iudice.

Vſurarum extortarũ inique libera remiſſio facta per debitorem creditori habenti animum non reſtituẽ-

di eas, ſed retinendi, abſoluit eum ab obligatione reſtituendi, l. ſi rē. §. omnis. de pignorat. acti. l. certe. §. Iulianus. de precar. l. item liberatur. in princi. quib. mo. pig. vel hyp. ſolui. glo. in ver. reſtituatur. vbi Anch. & Fran. in reg. peccatum. de reg. iur. in Sex. Alex. conſ. 91. col. 1. vol. 2. Feder. conſ. 22. nu. 1. & conſ. 18. num. 1. vbi dicit hanc opinionem iure * veriorem. & eam communem eſſe teſtatur Couar. in d. reg. peccatum. car. 51. in paru. verſ. Hoc item comprobatur.

¶ Vſus communis loquendi derogat proprietati vocabulorum, Bart. in l. Labeo. §. idem Tubero. ff. de ſup pel. lega. cū concor. cit. in glo. d. §. qui aliàs eſt verſ. Tubero. ſup. ver. mutata, & ſuper ver. ex communi vſu. qui tex. & glo. ſunt fundamenta tractantiū hāc materiam. hinc dicunt ſcriben. quod ſtatuta debent intelligi ſecundum communem vſum loquendi, & non ſecundum propriam verborum ſignificationē. ex glo. in l. librorum. de lega. 3. in §. non tantum, ſuper ver. non continebuntur, vbi id not. Bar. idem Bar. in l. 1. de ſuis & legit. Iaſ. in l. eius qui in prouincia. ſi cer. pet. ſuper. §. ſeu verſ. Quod ſi ſtipulatus. nu. 9. etiam ſi ſint exorbitantia, & correctoria iuris communis, non obſtante quod in l. vocabulum pro latum aliter accipiatur. l. cum de lanionis. §. aſinam. de fun. inſtr. c. ex literis. il 1. de ſponſal. Abb. in c. 2. in prin. de arbitr. Matheſ. not. 95. incip. nota vnum mirabile. & ibi adden. & hoc verum, niſi in volumine ſtatutorum dicatur, quod verba ſtatuti intelligi debeant, nullo aliquo extrinſeco addito vel diminuto, tunc enim intelligi debent ſecūdum iuris interpræationem, quia vſus communis loquendi eſt quid extrinſecum. Ant. de Butr. in proem. decretal. car. 3. poſt Iac. But. quem citat, in l. 1. de fi. inſtrum. refert & ſequitur Rom. ſing. 422. inc. cōmunis doctrina eſt, & ibi addentes concor. citant. de vi communis vſus loquendi vide Bart. & alios in rubr. de no. op. nunc. quem ad hoc citat Ceph. conſil. 616. num. 93.

Vſus communis viuendi inter fratres poſt mortem patris, & lucrorum communicatio, inter eos tacite ſocietatem contractam eſſe demonſtrat, quia qua ratione ſocietatis diſſolutio tacite inducitur ex actibus diſſolutionem denotātibus, pro ſocio. l. itaque. C. com. diuid. l. ſi maior. in glo. eadem. ita & ipſius celebratio manifeſtatur ex actibus ad ſocietatē contrahendam tendentibus. Bart. de admin. tut. l. Titiū & Mæuium. §. altero. Bald. C. com. vtr. iud. l. ſi patruus. C. qui teſt. fac. poſ. l. 1. C. de bon. quæ lib. l. cum oportet. ſol. mat. l. rei iud. §. fi. & in c. 1. de benef. fratr. His enim actibus voluntatem ſuam declarant, de ædil. edic. l. ſi tamen. §. ei qui. vbi voluntas factis magis quàm verbis declaratur. vt ſup. verſ. voluntas & conſenſus, & verſ. facta ſunt fortiora. & præmiſſi actus nedum ſimpliciter oſtendunt cōtractam ſocietatem, ſed etiam omnium bonorum, dūmodo fratres nihil ſeorſum ſibi reſeruerint. Crauet. conſ. 26. num. 5. & ad præmiſſa vide Anch. conſil. 149. & 302. Dec. conſ. 21. num. 2. Pariſ. conſ. 83. in prin. & nu. 51. lib. 1. & vide ſupra uerſ. Societas contracta inter fratres.

Vſus iuriſdictionis conceſſus à ſuperiore in vna parte, tribuit vſum in alia, & in hoc caſu extenditur conſuetudo & præſcriptio. Bar. in l. 1. §. ſi quis hoc interdicto. de itin. actuq. priua. Paul. de Caſt. in l. Imperium. col. 1. cir. fin. de iuriſd. om. iud. Ant. de But. in c. fi. de cau. poſ. & propr. Abb. in c. cum olim. col. pen. de præſcr. Fel. in c. auditis. col. 8. & ſeq. eod. tit. in 1. declar. Ang. in l. vna eſt uia. de ſeruitut. ruſt. prędio. Apoſtil. ad deciſ. Tholoſ. 322. Fel. in ca. cum ex iniuncto. col. 2. de hæret. Gabriel. alios referens, concluſ. lib. 5. de præſcr. concl. 2. nu. 20.

¶ Vtile in ſeparabilibus nō vitiatur per inutile. l. ſancimus. C. de donat. l. 1. §. ſi ſtipulanti. de verbo. oblig. c. dilectus. de præben. ibi, nos facto eiuſdem legati illicito reprobato, quod eſt licitum approbamus. Hinc dixit Ant. de But. in c. exhibita. ad fi. de iudi. ꝙ ſi in reſcripto ſint plura copulatiue narrata, & inter illā eſt vna pars falſa, non per hoc uitiatur reſcriptum, niſi eſſet totum fundatum ſuper illa parte, quod & ſenſit Abb. in c. conſtitutus, de reſcr. refert & ſequitur Iaſ. conſ. 147. Circa primam. nu. 26. uol. 2. ad hoc facit tex. in §. neque illud. in Auct. de non alien. ubi ſi fiat conceſſio in emphyteuſim ab eccleſia, deinde apponatur pactum prohibitum à iure, uitiatur pactum, ſed non cōtractus, per quem tex. ita reſpondit Iaſ. conſ. 54. circa dubium. nu. 15. & 16. uol. 1. ubi Rom. & Bal. in hanc ſententiam citat. Quod autem in totum uitietur contractus, multa ſcribit Alex. conſ. 17. per totum. & præſertim. nu. 10. uol. 4. Affl. deciſ. 107. in cauſa. per totam, & præſertim nu. 2. ubi ait ita deciſum. allegat multas concor. Contra reg. eſt alleg. Lap. 80. Quæris, ubi poſt multa concludit, quod ſi locatur res eccleſiæ vltra tempus permiſſum, quòd etiam non ualebit in tempore permiſſo. Conclude cum propoſitione in ſeparabilibus, contra propoſitionem in connexis, & ui. d. Lapi alleg. cum addit. Mandoſ. ſen. in lit. h. uide ſup. uerſ. Res alienari, cōcediue. & uerſ. miſſo in poſſeſſionem ex primo. & uide Ruin. conſ. 109. nu. 27. uol. 4. & conſ. 65. nu. 7. uol. 5. ubi dicit, quod in indiuiduis, & factis in fraudem legis, utile per inutile uitiatur.

¶ Vulnerans aliquem cū armis, licet ſit ſolus, dicitur uim publicam committere, & tenetur lege Iulia de ui publica. ita iudiciorum communi uſu receptum, & hodie ſeruari dicit Gram. conſ. crim. 43. per totū, * & ita communiter teneri dicit Maria. de Caram. in apparatu Conſtit. Reg. ſi quis aliquem, & ita tenet Iſer. in conſt. de illic. port. arm. lib. 1. conſtit. tit. 10. in glo. uerſ. ſed ſi damnū, & uerſ. multo quoque magis. & communiter ita etiam teneri ſcribit apoſtil. ad Luc. de Pen. per eum relatus in fi. d. conſ. eandē ſententiam tenet Affl. in d. conſt. ſi quis aliquam. glo. fi. col. pen. referens illam glo. per eum allegatā communiter approbari. & Carer. in ſua praxi. §. circa. num. 343. idem Gram. conſ. 55. crim. nu. 2. & 3. ſequitur & communem dicit Clar. §. fin. q. 83. uerſ. uim publicam, & fuit ſententia Alberi. in l. ſi criminis. C. ad leg. Iul. de ui publ. Azo. in ſum. eiuſd. tit. in prin. Gomez. lib. 3. uariar. reſol. in prin. quā ſententiam multis comprobat, eamque diſcutit: & quādo dicatur committi uis publica, dicit Foſſan. deciſ. 35.

Vulnerati ſolius aſſertio, licet non plene probet contra uulnerantem. l. ſi quis in graui. §. 1. ad Syllan. tamen

men facit indicium ad torturam. glo. ſing. in l. 2. in ver. cauit. C. de calumni. Ang. in d. l. ſi quis in graui. §. ſi quis moriens. Amanel. ſingul. 36. ibi, caſus eſt quod ſi quis vulneratus. Contrarium tamen & melius tenet Alexand. conſil. 14. ponderatis. colum. 1. volum. 3. poſt Ang. in d. l. 2. de calum. nam licet dictum ſolius vulnerati reo proſit ad exculpandum, vt dixi ſup. ver. offenſi exculpatio. inculpatio tamē non ſufficit ad inculpandum. Bal. in l. diuus Marcus. ad Syllan. quia fauorabilior ſemper eſt liberatio quàm condemnatio. l. Arrianus. de actio. & oblig. l. præſes. & l. abſentem. de pœn. cum ſim. Pro propoſitione vide Ang. & ibi Arim. in add. in tract. maleſ. in ver. qui iudex. verſ. tu autem in hac materia. nu. 12. Hypol. in pract. crim. §. diligenter. num. 117. & in conſ. 5. nu. 14. vol. 1. Pro contrario vide eundem Ang. in d. ver. qui iudex. nu. 6. & Alex. conſ. 24. vol. 2. Ad totam materiam vi. Menoch. conſ. 22. nu. 136. p. 3. Bar. cum addi. in d. §. 1. Iaſ. qui ſatiſd. cog. l. de die. ante nu. 3. verſ. Secundo ad iſtam, & de eo per quem fac. er. l. 1. nu. 7. Dec. Luca. 62. Quid ſi conſtat aperte eum omnino ex vulnere conualuiſſe, & agere ea quæ ſani faciūt, & lōgo poſt tpe deceſſiſſe, an pręſumatur mortuus ex noua cauſa, vel ex cauſa vulneris. Bal. conſ. 328. incip. an vulnus fuerit mortale. uol. 2. tenet quod ex noua. pro quo vi. addi. ad Bar. ſuper l. ſi ab hoſtibus. §. ſi vir vxorem. ſol. mat. in ver. pone ſufficit. & in materia quando quis præſumatur mortuus ex vulnere, ponit Gomeſ. ſuper reg. de infir. re ign. q. 11. Hyp. ad l. 1. de ſicar. num. 110. Boer. deciſ. 327. vide ſup. verſ. mortuum quem eſſe ex vulnere.

¶ Vxor tenet mittere alimēta marito abſenti, ita Bar. in l. ſi conſtante. in 1. q. 1. par. ſol. matr. cum quo eſt * communis opinio, & fuit ſententia Specul. in tit. de don. int. vir. & vx. & de dot. poſt diuor. rēſtit. §. fin. verſ. quid ſi vir eſt in banno. per tex. in l. ſi cum dotem. §. ſi maritus. cū. §. ſeq. ſol. mat. c. paſce. 86. diſt. l. aduerſus. C. de crim. expil. hær. & loquūtur in marito bānito, cui vxor tenetur cōicare non obſtante banno. 11. q. 3. c. quoniā. c. inter alia. de ſen. excom. calamitatum, enim & infortuniorum viri ſui particeps eſſe debet. d. §. ſi maritus. not. 13. q. 2. cap. vnaquæque. & c. 1. qui matrim. ac. poſ. Quod locum habet ēt in paraphernalibus, vt de eis ēt virū pauperē alere teneatur. Specul. tit. qui fil. ſint legit. §. 1. verſ. Quid ſi mulier eſt locuples. ſequuntur Bart. Ang. & Alex. in d. l. ſi cum dotem. §. ſin autē in ſæuiſſimo. Bal. in l. quod in vxorē. C. de neg. geſt. Bar. in tract. de alim. col. vlt. nu. 49. vide Tiraq. de reuoc. donat. l. ſi vnquam. nu. 5. & Ioan. Roy. ſing. 213. vxor maritum. vide ſup. verſ. mulier ciuitatis. An autem poſſit eſſe teſtis pro marito, ponit copioſe Gabr. concl. lib. 1. de teſti. concl. 16. per totam.

Vxore forenſi mortua, bona quæ ad eius vſum erāt deſtinata, vel quorum poſſeſſionis principium in loco domicilii mariti incepiſſet, deferuntur ſecundū diſpoſitionem ſtatuti mariti, non ipſius vxoris, c. ſtatutum, & ibi glo. & doct. de elect. in 6. Lancel. Galia. in conſuet. Alex. prohib. mari. relinq. uxo. in præf. nu. 42. & 43. Rol. conſ. 24. & 91. lib. 3. Grat. reſp. 31. nu. 29. & 30. lib. 1. Anch. Regi. q. 9. nu. 9. & 10. par. 1. Rimin. iun. conſ. 15. nu. 66. & 72. lib. 1. conſ. 256. nu. 30. & 31. conſ. 242. nu. 51. lib. 3. conſ. 189. nu. 55. & 61. lib. 2. Burſ. conſ. 8. nu. 33. & 37. lib. 1. Purpur. conſ. 84. nu. 6. uol. 1. Mazol. conſ. 53. nu. 42. & 43. Deciſ. Fiuiz. 3. ſub nu. 19. verſ. unde infertur.

Vxorem ſuam propriā ab altero cognitam cognoſcēs ſcienter, eſt bigamus. c. ſi cuius, & c. ſeq. 34. diſt. & dicit Rebuf. de pacif. poſſeſ. n. 193. uerſ. Sextus. quod hic caſus à maritis ludibrio habetur, tū anno. 1357. Capitaneus de Marigni nō fuit remiſſus Epiſcopo, eo. quod deſponſaſſet puellam quæ duos habuerat pueros, & ipſe hoc ſciebat, ideo fuit raſus pro dimidia parte ſuper marmoreo lapide, & pro altera in caſtelletto, ſequendo glo. in c. de Benedicto. 32. q. 1. & ſic debitū reddens uxori adulteræ eſt bigamus. d. c. ſi cuius. Quod Sum. Ang. in uer. bigamia. ampliat, etiam ſi ad præceptum eccleſiæ debitum redderet, ſecundum communem ſententiam, & etiam ſi ignorabat eam adulteram, ſecundum Abb. in c. ſi uir. de adult. per tex. in c. 2. de bigam. uide ſupra uerſ. contrahens cum uidua.

Vxori à marito bonorum omnium vſufructuariæ relictæ debentur alimenta tantum, & non plenus uſuſfructus, ſi extent filij, ex interpretatione conſuetudinis, de qua in l. 1. & in authen. hoc locum, ubi gl. & doct. C. ſi mul. ſecun. nupſ. & ita expreſſe tenet Bar. in l. Titia cum teſtamento. §. Titia. col. 2. uerſ. & eodem modo puto, de lega. 2. & in l. ſicut in annos. quib. mod. uſuſf. amit. Ioan. And. in addit. Spe. in tit. de pignor. in §. ſequitur. uerſ. Porrò uſusfructus, in addit. incip. ſi uſusfru. debe. ubi tenet poſt Vber. de Bobio, quod ēt ſi teſtator relinquat uſumfructum om. bon. uel etiam, quod eſt fortius, uſumfructum in ſolidum, quod tamen adhuc ſolum alimenta habere debeat, filiis exiſtentibus. ita etiam Aret. conſ. 40. uerſ. circa primum dubium, ubi not. loquitur in hac materia. cuius uerba perpendit Iaſ. & propoſitionis rationem aſſignat in conſ. 90. non minus. uol. 1. & ita expreſſe dixit Soc. iun. conſ. 99. propoſita. nu. 12. uol. 1. ubi nu. 13. ampliat ut ſup. in uerſ. quod etiam. Goz. conſ. 99. in hac cauſa. nu. 8. limitat Dec. conſ. 418. uiſa. nu. 1. Iaſ. cōſ. 44. ad dubia. nu. 13. uol. 1. ubi ait, quod licet, quando filij proprii teſtatoris ſunt hæredes inſtituti, conſuetudo interpretetur contra ueram & propriam ſignificationē uocabulorum, quod uxor teſtatoris relicta domina & uſufructuaria ſolum habere debeat alimenta, tamen quando tranſuerſales teſtatoris ſunt hæredes inſtituti, ceſſat dicta conſuetudo, & uxor teſtatoris habere debet plenum & integrum uſumfructum. materiam late proſequor in quæſtio. meis. q. 48. de hac conſuetudine, quæ fuit Bulg. uide Iaſ. conſ. 112. per totum. uol. 1. ubi late de ſtatuto loquēte in uxore, an extēdatur ad maritum, & econtra. de hac materia copioſe dixi. q. 48. & ui. Gabr. concl. lib. 5. de uſufr. concl. 2. ubi de hac propoſitione plura cumulat, & concl. 3. ubi ponit quod inſtituto extraneo ſecus ſit.

Vxori à marito legatum dotis relictum eſt ſuo teſtamento, grauamine hæredi iniuncto, ut ſingulis annis ſoluat uxori decem corbes frumenti pro alimentis, quouſque ipſi de dote fuerit integre ſatisfactū, uxor petit annuū legatū, hæres negat ſoluere, quid iuris? Videretur dicendum tale legatum deberi, ut

pote fauore alimentotum relictũ.iux.not.per doct. in l.ſunt perſonæ.de relig. & ſum. fun. & in Auth. ſimiliter.præcipue per Rom.C.ad l.falc.Alex.tamẽ dicit contrarium uerius poſt Bar. in l.diuortio. col. 9.ſol.matr.& conſ.27.uol.3. & conſ.49. & 97.uol. 4. ui.ſup.in uer.Legatarius cui relicta,& in uer.Legatum alimentorum à teſtatore.

Vxori ad exactionem dotis agenti non debetur intereſſe,nec lucrum ceſſans ante litem conteſtatam, ẽt quod maritus aut eius hæres eſſet in mora. Doct.in l.exigere dotem,de iudic.Alex.conſ.141.nu.4. & 5. uol.5.Crau.189.nu.7.Rip.lib.2.reſp.25. de oblig. Hier.de Mon.q.4.nu.10.& 11. Purp.conſ.117.nu. 14.lib.1.latiſſime Rol.conſ.55.lib.2.Ceph.133.nu. 130.& ſeq.uol.1.Quod nedum uxori nõ datur, nec etiam eius hæredi,minori, nec etiã uniuerſitati,aut eccleſiæ aliquid exigenti à ſuo debitore, quia petere intereſſe ante litem motam eſſet uſura,c.conqueſtus.de uſur. & ibi doct.etiam ſi eſſet pactum de aliquid ſoluẽdo donec dos ſoluatur. Soc.conſ.88. col. fi.uol.4.Neguſ.de pignor.par.5.memb.5.nu.16.& 17.Bar.& doct.in l.inſulã. §.uſuras.ſol.mat.uide ſupra uer.ſic. pactum de ſoluendo, & uerſ. damnum emergens.

Vxori non licet occidere uirum bannitum,quia reputantur una & eadem caro.Geneſ.c.2. Mat.c.19.ca. debitũ.de bigam.c.gaudemus.§.1.de diuor.& uxor dicitur ſocia diuinæ & humanæ domus. Gen.c.3.l. aduerſus.C.de crim.expil.hær.l.1.rer. amot.l.1.de ritu nupt. Ratione igitur iſtius naturalis, & legalis coniunctionis non eſt licitum uni occidere alterũ, etiam ſtante ſtatuto de bannitis impune occidẽdis, cum tale ſtatutum ſit ſtricti iuris & contra ius commune. l. quicquid adſtringendæ, cum ibi not. de uer.oblig. & de hoc habetur 13. q.2.c. Ebron.cum enim uxor regulariter teneatur ſequi uirum bannitum,ut per Cyn.in l.liberti libertæque. C.de oper. libert.Bald.in l.qui manumittitur.eo.tit. Bart.in l. Mæuia.§.1.de annu.lega.Innoc. & Canon.in c.1.de coniug. leproſ.gl.in d.c. Ebron.igitur nõ eſt ei permiſſum illum occidere.

Vxori non præiudicat ſua renuntiatio, niſi marito ſuperſint tot alia bona quæ ſuperſint pro dotis reſtitutione.ita Bar.in l.Mæuia.§.ult.in fi.ſol.mat.& in l.iubemus.C.ad Velle.in uerſ.ultimo ſcias.in 1.lect. & in 2.lect.ad fi. ubi ait id eſſe perpetuo menti tenendum,& Ang.ibi. ubi loquitur de re uxoris data in dotem æſtimata, quoniam ſi maritus ſit non ſoluendo,nihil operatur mulieris conſenſus, ut per eũ in uerſ. & idem ſi fuit data æſtimata, & ibi etiã Sal. in 2.opp.uerſ.uerumtamen hic.Caſtr.& Alex.in d. l.Mæuia.§.fi. Caſtr. in d.l.iubemus. nu.5. cir.prin. Boer.deciſ.23.ſub nu.9. poſt prin.uerſ.quod intellige. Alc.in c.cum contingat.nu.9.& 10. de iureiur. * & hoc communiter teneri dicit Caſtr.& ubique ſeruari,in d.§.fi.ſub nu.3.uerſ. & hoc communiter approbatur,per tex. in Auth.ſiue à me.C.ad Velleia. qui licet loquatur in donat.prop.nupt.tamen procedit etiam in bonis mariti pro dote hypothecatis. Affl.deciſ.311.nu.2. Rimin.ſen.conſ.420. nu.2.ubi plures refert,& nu.8.dicit omnes ita tenere. ſequitur Ceph.conſ.655.nu.6.& ſeq.

F I N I S.

Series Chartarum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc.

Omnes ſunt Quaterniones,præter C c qui eſt, Quinternio.

V E N E T I I S,

Apud Marcum Antonium Zalterium. MDXCVI.